

BIBLIOTHECÆ ORIENTALIS CLEMENTINO-VATICANÆ

TOMUS PRIMUS

DE

SCRIPTORIBUS SYRIS ORTHODOXIS.

CONGREGAVIT DE REGIONIBUS
LIBROS
BIBLIOTHECA
VATICANA
anchi Roman : Inu: et del:
Iacob: Freij inc: Romæ

BIBLIOTHECA ORIENTALIS CLEMENTINO-VATICANA

IN QUA

Manuscriptos Codices Syriacos, Arabicos, Persicos, Turcicos, Hebraicos, Samaritanos, Armenicos, Æthiopicos, Græcos, Ægyptiacos, Ibericos, & Malabaricos,

JUSSU ET MUNIFICENTIA

CLEMENTIS XI. PONTIFICIS MAXIMI

Ex Oriente conquisitos, comparatos, avectos, & Bibliothecæ Vaticanæ addictos

Recensuit, digessit, & genuina scripta à spuriis secrevit,

ADDITA SINGULORUM AUCTORUM VITA,

JOSEPH SIMONIUS ASSEMANUS

SYRUS MARONITA

Sacræ Theologiæ Doctor, atque in eadem Bibliotheca Vaticana linguarum Syriacæ & Arabicæ Scriptor.

TOMUS PRIMUS

De Scriptoribus Syris Orthodoxis.

Eques Petrus Leo Ghezzius inv. et del. Vincentius Franceschini sculp.

ROMÆ, MDCCXIX. Typis Sacræ Congregationis de Propaganda Fide.

SUPERIORUM FACULTATE.

SANCTISSIMO PATRI

CLEMENTI XI.

PONTIFICI MAXIMO.

JOSEPH SIMONIUS ASSEMANUS

PERPETUAM FELICITATEM.

EA est humanarum rerum conditio, BEATISSIME PATER, *ut diuturnis laboribus ad summum perductæ, mox præcipiti ruina ad infimum relabantur; neque diu-*

tius

Tandem verò ex latebris illis tui Sideris, BEATISSIME PATER, *fulgore iter monstrante, egregiarum mentium soboles educta est. Itum est in desertas terras: circumlustrata barbaricis in oris dissita Monachorum Archiva & Bibliothecæ: extracti, velut è tumulis suis, Sapientum Syrorum spirantes adhuc in suis libris vultus: unguentisque delibuti, ut Platonis utar verbis, Poëtæ, Philosophi, Theologi, & coronâ redimiti, non ut Homerum censuit idem Plato tractandum, extra urbem pulsi, sed contra in hanc urbium Reginam novo triumphi genere invecti sunt. Quod non sine aliqua veri significatione fermè accidit sub diebus Natali Salvatoris nostri sacris, quem primi ex gentibus adoravere Chaldæi: ut illorum sapientia per illos ipsos auspicatissimos dies nova quadam nativitate per* TE *revivisceret.*

Similis rerum species animo occursabat aliquando, quum tuis auspiciis, BEATISSIME PATER, *Nilum præternavigarem. Oritur siquidem Nilus incertis toti Antiquitati fontibus, & per immensum longitudinis spatium deserta oberrans, arenis receptus conditur aliquot dierum itinere, rursùsque velut ex alio fonte conceptus editur, & novum alveum intendit: mox iterùm in cuniculos mergitur, inquit Plinius, viginti dierum desertis, atque ubi iterùm senserit hominem, prosilit fonte illo, quem Nigrim vocavere. Non absimilem Syriacæ literaturæ fortunam fuisse, mecum ipse reputabam. Incertis quippè fontibus nata, per mille atque sexcentos annos, quot fermè duravit Assyriorum & Chaldæorum Imperium, magna literarum atque literatorum affluentia excurrit: cujus rei testem locupletem habemus expressam Prophetarum libris, toto-*

que terrarum Orbe vulgatam illius gentis sapientiam. Persarum posteà, & Græcorum armis atque dominatione angustioribus coërcita ripis, iter coëgit; donec Romanis, Parthisque alternante fortuna imperantibus, terram præceps subiit. Mox Christianæ religionis favore emersit, quo tempore floruerunt Archelaus, Jacobus Nisibita, Ephræm, Maruthas, Isaac, Jacobus Sarugensis, aliique clarissimi Scriptores; & Scholæ sacris literis apertæ, quas Junilius Africanus, Theodorus Lector, & Dionysius Patriarcha celebrant. Paulò post oppressa per Saracenos Syrorum libertate, Religio atque bonæ artes in abditos Cœnobitarum & Eremicolarum recessus atque inhospitales terras se receperunt; donec felicibus tui Pontificatus annis, Chaldaica eruditio, tuæ Sanctitatis consiliis, imperio & ope, in hominum frequentiam, atque è tenebris in publicam lucem prodiit. Veluti eum Pontificem expectasset, qui & sapientissimus esset, & sapientum virorum æquus & justus æstimator, qui literis pretium ponere sciret, quem omnigenæ eruditionis opes delectarent, quem rursùs afflictissimarum Nationum misericordia caperet, qui demùm miseros non modò sublevare, sed paterno etiam affectu complecti soleret.

Et hæc quidem propria Summi Pontificis decora, quem omnium populorum ac gentium amantissimum parentem esse decet, in TE *uno conjuncta eminere, fama sub tui Pontificatus initium per omnes Orientis provincias prædicaverat. Sed famæ licet certæ non credebant Syri, genus hominum, ut ait Herodianus, minimè credulum. Verùm pertinacia etiam ingenia, procedente tui auspicatissimi Principatus cursu, beneficiorum, quæ in eas gentes posteà*

contu-

contulisti, copia atque magnitudo tandem expugnavit. Quum scilicet viderent, Gabrielis Syrorum Maronitarum Patriarchæ pro pallio ab Apostolica Sede impetrando Legatum insolito honore & paterna benevolentia à SANCTITATE TUA *exceptum, & cum donis Pontificiæ liberalitatis testibus in Syriam remissum. Jacobum itidem ejusdem Gabrielis Successorem,* BEATITUDINIS TUÆ *opera, consilio, auctoritate, missa etiam in Phœniciam legatione, propriæ Sedi restitutum, composita inter dissidentes Maronitarum principes pace: honorificis insuper per eam occasionem legationibus cohonestatos Monachos Maronitas. Iberiæ prætereà Principem tuæ,* BEATISSIME PATER, *beneficentiæ testem locupletissimum, Apostolicorum Missorum agmine stipatum, in patriam postliminio revertentem. Duos similiter in Assyria & Chaldæa Patriarchas tua auctoritate & providentia constitutos, tuisque auspiciis Catholicam fidem, Nestoriana secta nequidquam oblatrante, reflorescentem. Scholas insuper in Ægypto Coptorum juvenum commoditati apertas, conductis annuo stipendio ejusdem Nationis magistris. Tentatam rursùs in Æthiopiam expeditionem,* TE *Pontifice profectò dignissimam, eamque fortassè omnium, quæ hactenus in eas provincias decretæ fuerunt, felicissimam futuram, si* SANCTITATIS TUÆ *amori atque vigilantiæ, Dioscorianorum in Romanum nomen immane odium minùs obstitisset. Quum legerent Epistolas* SANCTITATIS TUÆ *amoris plenas, quibus Samuelem Alexandrinum Græcorum Patriarcham ad Ecclesiæ Catholicæ sinum, ad communis nempè Parentis, amplexus confugientem, ea qua soles humanitate excipiebas: & geminas ad Cyrillum scriptas, Græcorum Antiochenum*

Patriarcham, quem ut Orthodoxam veritatem agnoſceret, agnitamque ex animo ſuſciperet, invitabas. Quum libros percurrerent benè multos, Syriaca, Arabica, & Armena lingua tuis impenſis in Urbe typis excuſos, & ad Orientis provincias transmiſſos. Quum audirent Syros advenas ad oſculum pedum tuorum cum ſingularis benignitatis ſignificatione admiſſos, & ſublevatam non modica pecunia Orientalium Nationum in Urbe Seminariorum inopiam. Quum intelligerent inſtauratas auctaſque Ædes, à S. Pio V. Armenorum Hoſpitio olim deſtinatas: Præſulum etiam, Sacerdotumque ejuſdem Nationis ad Urbem pietatis cauſa venientium, quos anteà loci anguſtia excludebat, novis exſtructis ædificiis commoditati conſultum. Amplum inſuper Maronitis Monachis Antonianis Hoſpitium apud Eccleſiam SS. Marcellini, & Petri apertum: Ejuſdem præterea Ordinis Cœnobitis Armenis datas Conſtitutiones: & peregrinis Meſopotamiæ Epiſcopis domum & annuos redditus in Urbe conſtitutos: Demùm ad publica officia, & inſignes in Romana Curia dignitates admiſſos cives ſuos. Hac itaque beneficiorum multitudine intra paucorum annorum ſpatium velut in cuneum conglobata expreſſum eſt, ut Orientis populi TE *ſibi benevolum atque munificum Pontificem crederent.*

At erant alia, ex quibus TE *mirarentur, ſuæque libertatis futurum quandoque aſſertorem ſperarent. Certiſſima enim Syrorum Ægyptiorumque teſtatione mihi compertum eſt, quod dicam. Expeditionum* SANCTITATIS TUÆ *conſilio, auctoritate, auro adversùs Turcas ſuſceptarum magnitudine atque felicitate univerſum penè Orientem concuſſum*

con-

contremuisse, ipsamque ferocissimam Turcarum gentem in Christianos, quibuscum versantur, mitiorem factam; vexatione nimirùm dante intellectum. Adeò perculit immanissimum populum, biennii spatio deletos esse in Hungaria duos florentissimos exercitus, erepta totidem munitissima opulentissimaque oppida, Pannoniæ emporia atque propugnacula. Hæret adhuc eorum animis turpis à Corcyræ obsidione fuga, atque excita ab ultimis Europæ finibus Christianorum Principum arma, & diversarum gentium sub uno Crucis vexillo coëuntium classibus ferventia maria.

Vicisti sanè, BEATISSIME PATER, vicisti rerum magnitudine famam, quam olim Europæi institores per Syriam Ægyptumque vulgaverant: victique simul dedere manus Syri, Assyrii, Chaldæi, gens alioquin non agrestis, nec humani moris ignara; puduitque nobilissimas Nationes ingratas esse, aut videri. At nihil post tot clades, & miserrimam servitutem supererat, per quod maximo atque amantissimo Pontifici animum suum testarentur. Meminerant, proavos suos vagienti in cunis Christo aurum, thus, & myrrham attulisse: suis scilicet ex terris erutas, aut sponte oblatas opes. Excogitarunt aliquid adhuc pretiosius munus offerre SANCTITATI TUÆ, quodque suum cujusque maximè est: sui scilicet ingenii fœtus, Libros suo spiritu & mente potissimùm vigentes.

Horum porrò tui, BEATISSIME PATER, in Orientales Nationes amoris, atque earundem vicissim in TE grati animi testium nomina perire nefas existimavi. Quamobrem eorum Indicem collegi, collectumque SANCTITATI TUÆ exhibeo: hoc enim monebat officii mei lex, quæ jubet, Domino rerum cre-

ditarum

ditarum rationem referre. Nam etsi non pauca in hoc scriptum ex aliis Bibliothecis conjeci; scopus tamen mei in hoc præcipuè Tomo laboris fuit, Orientalium Codicum meæ fidei commissorum Syllabum per eam occasionem componere, privatæ Bibliothecæ SANCTITATIS TUÆ *rationibus cessurum. Qua in re illud rogo,* BEATISSIME PATER, *quod sapientibus Chaldæis Dominus, cujus vicariam in terris potestatem geris, non negavit: ut mihi per* TE *liceat, ad demississima pedum oscula humillimè prostrato, me meaque* TUÆ BEATITUDINI *consecrare, cui vitæ florentis tantum adprecor, quoad omnia, quæ ad Orientalium Nationum, Orbisque universi felicitatem cupis & moliris, perfeceris.*

CENSORUM JUDICIA.

Ibliothecæ Orientalis Clementino-Vaticanæ à Viro Clariſſimo Joſepho Simonio Aſſemano Maronita elaboratæ priorem Tomum, demandante Reverendiſſimo P. F. Gregorio Selleri Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro, quam potui accuratiſſime perlegi; neque in eo quidquam offendi, quod catholicæ doctrinæ, aut chriſtianæ pietati adverſetur. Suſceptum enim pro ſacra & literaria republica utiliſſimi operis conſilium, ſumma fide, diligentia atque eruditione Auctor exequitur, exploratamque linguarum Orientalium, quas apprime doctus eſt, earumque ſcriptorum cognitionem ad errores detegendos & confutandos, ac veritatem vindicandam ſtudioſiſſime confert. Nam non modo Syrorum opera recenſet, ea præſertim, quæ ipſe Sanctiſſimi Patris Clementis XI. auſpiciis, mandatis opibuſque inſtructus ex Ægypti Syriæque latebris eruit, comparavit & avexit, quæque idem Sapientiſſimus Pontifex ad Catholicam Religionem præclaris Chriſtianæ antiquitatis teſtimoniis confirmandam Apoſtolicæ huic Bibliothecæ Vaticanæ dono dedit; verum etiam opportunis animadverſionibus illuſtrat, ut partim heterodoxos Syris teſtibus redarguat, partim chronologicas, geographicas & hiſtoricas difficultates explanet, quibus ex ſolis Græcorum Latinorumque monumentis lux nulla hactenus affulſerat. Præterea eruditis viris non indicata modo & pateſacta promuntur ignota ad hanc diem præſtantiſſimorum Patrum tam nomina & ſcripta, quàm ætas reſque geſtæ, quæ ad eorum temporum hiſtoriam maxime conducere viſa ſunt; ſed eximia quoque inſignium monumentorum excerpta exhibentur; illis præſertim auctoribus, qui & ipſi magnis Eccleſiæ jactationibus interfuerunt, iiſque in regionibus claruerunt, ubi præcipua contra hæreſes certamina commiſſa ſunt, ubi celeberrimi Chriſti Pugiles glorioſo martyrio perfuncti, ubi anachoreticæ vitæ parentes, & admiranda Chriſtianarum virtutum exempla floruerunt. Itaque futurum confido, ut quiſquis ſacræ eruditionis ac religionis amore ducitur, doctiſſimos quidem Aſſemani labores collaudet, Sanctiſſimo autem Pontifici diuturnam à Deo Optimo Maximo incolumitatem optet ac precetur, ut præclariſſimos commentarios, quorum literariam hiſtoriam in publicam utilitatem manare juſſit, aliquando etiam latine verſos ad omnium eruditionem conſuetæ liberalitatis ope typis excudendos curet & mandet.

Romæ è Vaticana Bibliotheca Idibus Quintilibus MDCCXIX.

Carolus Majellus Vaticanæ Bibliothecæ Præfectus.

Am magna, & præclara ſunt beneficia, quæ in Literariam Rempublicam Sanctiſſimus Pater & Dominus Noſter Clemens XI. contulit, ut ea potius mente concipi, quam verbis poſſint æquari. Nam quum in tanta temporum, rerumque difficultate, plurimis arduiſque negotiis, maximiſque cogitationibus diſtineretur, tamen nihil aliud tota mente, animoque curaſſe videtur, quam literarum incremento proſpicere. Propterea non ſatis habuit veteres Manuſcriptos Codices ex toto Oriente ſummo ſtudio, maximoque ſumptu conquirendos curare, atque eos tineis blattiſque ereptos, & ab interitu vindicatos in Vaticanam Bibliothecam inferre, verum etiam præclara Patrum opera vetuſtate conſepulta cum Literario Orbe communicanda conſtituit. Ante-

quam

quam vero tanta ſuſcipiatur res, optimo conſilio Authorum nomina, ætatem, res geſtas, ſcripta, ac doctrinam, ipſorum libris comprehenſam, recenſeri, atque ſummatim explicari juſſit. Quum igitur Joſeph Simonius Aſſemanus in Libro, qui *Bibliotheca Orientalis Clementino-Vaticana* inſcribitur, hæc omnia ſumma diligentia præſtitiſſet, magna animi voluptate illum juſſu Sacræ Congregationis de Propaganda Fide perlegi, atque diligenter excuſſi. Hoc enim in opere nec Authoris eruditio, qua Syriacos, Arabicoſque Scriptores cum Græcis, Latiniſque componit, nec judicium deſideratur, quo pleraque opera, Librariorum oſcitantia confuſa, ſuis Authoribus reſtituit, atque genuina ſcripta à ſpuriis ſecernit. In eo præterea nihil à Catholica Fide alienum, nihil bonis moribus abſonum offendi; ſed potius plura Patrum teſtimonia, ſententiæque ſunt, quibus tum Catholicæ Eccleſiæ dogmata confirmantur, hæreticorumque refelluntur errores, tum Lectorum animi ad Chriſtianas virtutes, pietatemque accenduntur. Quamobrem opus, quo præcipue Eccleſiaſtica, & Literaria hiſtoria mirum illuſtratur in modum, publici juris fieri poſſe arbitror.

Romæ Kalendis Julii Anno MDCCXIX.

Franciſcus Antonius de Simeonibus.

JUſſu Reverendiſſimi Patris Gregorii Selleri Sac. Apoſtolici Palatii Magiſtri legi librum, cui titulus, *Bibliothecæ Orientalis Clementino-Vaticanæ Tomus I. &c. Auctore Joſepho Simonio Aſſemano*, & in eo quidem, quod fidei Catholicæ, aut Chriſtianæ diſciplinæ adverſetur, offendi planè nihil; multa verò, quæ utramque adversùs Novatorum oppugnationes tueantur & muniant. Sunt præterea in hoc opere, quæ meritò laudent & mirentur eruditi omnes, & pro quibus etiam Auctori ſeſe non vulgari beneficio obſtrictos eſſe fateantur, quum abdita, & hactenus ignota noſtris hominibus rerum Syriacarum arcana benè multa patefaciat, ſublatis multis fortaſſe in hac materia erroribus, quos cùm veterum, tùm recentiorum quorundam inconſulta credulitas genuit. Opus eſt profectò meo judicio publica luce dignum, cui, ut cætera abſint, magna ex novitate laus debetur: nec enim, quod à pleriſque factitari videmus, alienas Auctor colligit, aut oſtentat opes, ſed promit, & offert ſuas: ſuo videlicet ingenio, & exacta variarum linguarum notitia atque multarum gentium conſuetudine acquiſitas. Si qua autem ab aliis inventa in ſuum uſum transfert, novis commentationibus facit ampliora: adeo ille, quod Lactantius Firmianus inter partes boni Scriptoris enumerat, inaudita inveſtigare, & audita perpendere conſuevit. Cæterum quod in gratiam curioſi Lectoris poſtremùm dicendum fuit, Syriacos & Arabicos, & ſi qui alii occurrunt exotici ſermonis textus, cum appoſita latina interpretatione accuratè contuli, omniaque conſtare comperi, & nihil planè deprehendi, quod non ſumma cum fide, & pari elegantia expreſſum ſit. In quorum fidem Romæ ex Domo Profeſſa die 25. Julii 1719.

Petrus Benedetti Soc. Jeſu.

Appro-

Approbationes Virorum Illustrium.

Ratulabamur ante biennium, Vaticanæ Bibliothecæ thesaurum auctum fuisse Orientalibus copiis, largitate ac beneficentia Sanctissimi D. N. Clementis XI. studioque, atque expeditione Viri Clarissimi Josephi Simonii Assemani. Hujus laboribus ac vigiliis modò videmus in Bibliotheca Clementino-Vaticana Orientis commercium universæ literariæ Reipublicæ liberè restitutum; Syrorum, Ægyptiorum, Arabum scholas, eruditis Europæis vix de nomine pridem notas, Romana civitate donari; &, quod caput est, Patres Sanctissimos, quos in Nitriæ ac Thebaidis solitudines non tam persecutionum immanitas jamdiu relegaverat, quàm sæculorum barbaries ferme dispersérat, & subduxerat ex hominum memoria, postliminio reduces nobiscum colloqui, & Historiæ Ecclesiasticæ partem non modicam, Asceticæ vitæ fontes, Traditionum Apostolicarum testimonia, Conciliorum decreta, Martyrum Acta secum trahere, dignum ad Petri solium accedentibus comitatum. Maximas itaque gratias Sanctissimo Domino Nostro ac Mœcenati persolutum iri non dubito ubique gentium, quas Fides nostra complectitur, atque ita feliciter sociat Pastorum Principis vigilantia. Neque mediocres deberi sentio clarissimo Auctori Bibliothecæ, cui placet, etiam dissociatos linguâ & institutis Scriptores non modò sacros, sed etiam prophanos adnectere: ut nihil desiderent nostrates ac posteri ad cumulandum itineris sui & curarum beneficium. Quantociùs itaque typis committi posse ac debere non modò censeo, sed etiam opto opus egregium, & utilitate æquè ac singularitate laboris nostræ ac futuris ætatibus commendandum; si Sacri Magistratus auctoritas accesserit, ad quem jubendi jus pertinet. Dabam ex ædibus ad Quirinalem in Palatio Apostolico mihi concessis VII. Kalendas Augusti MDCCXIX.

Franciscus Blanchinus SS. D. N. ab honore Sacri Cubiculi.

Ibliothecam Orientalem Clementino-Vaticanam raptim licet percurrerim, tamen pretium ejus abunde percepi ex tot Scriptorum laciniis, quibus, ab se illustratis, eam præclarus Auctor instruxit, Orientalium anecdotorum specimen & recensionem cum erudito orbe communicaturus, quorum magnam vim, undique conquisitam, Sanctissimus Pater & Dominus Clemens XI. Pont. Max. in Bibliothecam Ecclesiæ Romanæ, tanquam in arcem rei literariæ, nuper migrare jussit, ut, decessorum exemplo, Religionem & graviora studia locupletaret. Quod si Photius Criticorum princeps tantam à posteris gratiam inivit paucis illis operum Græcorum excerptis, quibus Bibliothecam suam conflavit, omnino à sacris & penitioribus musis alienus censendus erit, qui Domini Josephi Assemani labores & consilium non probet, eundemque ad cætera edenda & enucleanda non excitet. Ita sentio.

Dabam ex Quirinali hac die xx. Julii MDCCXIX.

Justus Fontaninus ab honorario SS. D. N. Cubiculo.

Nter omnes, qui concinnandis Scriptorum Bibliothecis utilissimo sanè labore operam suam navarunt, eorum procul dubio longè præstat sedulitas, & cum paucis omninò partienda laus est, qui mss. exterarum nationum ac gentium codices recensendos suscipiunt: siquidem ea ipsi sæpenumerò ad communem afferunt fructum, quæ vix, aut ne vix quidem aliunde sperare licuisset. In hoc quidem genere haud postremum sibi locum vindicaverit in lucem modò prodiens *Bibliotheca Orientalis Clementino-Vaticana*: cujus dignissimus auctor Joseph Simonius Assemanus *Manuscriptos Codices Syriacos*, *Arabicos*, *Persicos*, *Turcicos*, *Hebraicos*, *Samaritanos*, *Armenicos*, *Æthiopicos*, *Græcos*, *Ægyptiacos*, *Ibericos*, & *Malabaricos* refert, ordinat, & pro sua eruditione, & orientalium linguarum peritia excutit, atque illustrat. Egregii hujus operis beneficium Sapientissimi Pont. Clementis XI. singulari, uti in literatos viros, ita in literas ipsas ac studia munificentiæ acceptum referre debemus, eò vel maximè quod impensioribus ejus curis, magnis sumptibus, & qua latè pollet auctoritate factum, ut ditissima memoratorum codicum merces ab Ægypti usque, Syriæ, ac reliqui Orientis monasteriis, archivis, desertisque locis, ubi non tam abdita, quàm sepulta jacebat, in Vaticanæ Bibliothecæ sinum commigraret. Quod si Nicolai Papæ V. laudes, Franciscus Philelphus, Æneas Sylvius, Petrus Candidus December, Sanctus Antoninus, Odoricus Raynaldus, aliique tum illius, tum recentiorum temporum scriptores fracto omnes ore celebrarunt, quoniam post Constantinopolitanum excidium de Græcorum libris recuperandis satagerat: quantò potiori jure immortalis Clementis XI. gloria omnium literarum monumentis erit extollenda? quòd tantæ librorum supellectili, nedum copia, sed argumentorum etiam ac linguarum varietate pretiosissimæ, maximas per difficultates comparandæ faustè feliciterque animum intenderit; idque inter gravissimas, siquæ aliæ unquam, Pontificatus Romani curas, & in summa rerum perturbatione: at ideò fortasse opportuniori tempore, ut nimirum

c tot

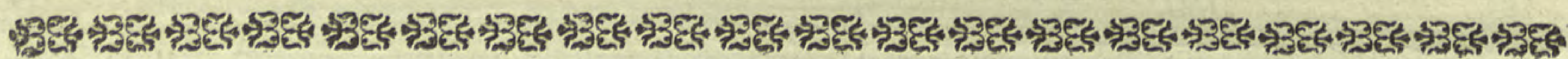
tot veteres, probatique auctores ecclesiastici à tenebris & oblivione, quinimo ab interitu propè ipso vindicati, & in conspectum producti, luculentissimis testimoniis impudentiam Novatorum confunderent, & orthodoxæ Fidei assererent veritatem. Ferventibus igitur votis à Deo Optimo Maximo exorandum, ut tantum Pontificem diu incolumem servet, quò magis magisque literariæ ac christianæ rei pergat consulere; ejusque auspiciis, ac munificentia cæteri hujus Bibliothecæ Tomi absolvi, & propediem edi ad publicam queant utilitatem. Dabam Romæ ex Ædibus Quirinalibus Idibus Julii MDCCXIX.

Johannes Bortonius ab intimo SS. D. N. Sacello.

Nter necessaria studiorum adjumenta, quibus ad proficiendum in literis maxime indigemus, præcipuum locum jure optimo sibi vindicat literaria historia, ex qua cùm disciplinarum ortus & incrementa, tum verò illorum, per quos singulæ excultæ sunt, nomina, ætas, erudita gesta, ac ingenii monumenta nobis patefiunt. Quamvis autem ad hujusmodi bonarum artium historiam adornandam, quam suo ævo non dùm elaboratam in orbe literario desiderari illustris Verulamius in præclaro opere de augmentis scientiarum scripsit, multi postea incubuerint; plurimum tamen adhuc absuisse, quin omnibus numeris absoluta gentium omnium ac linguarum scriptores complecteretur, exploratum habemus vel ex hoc primo volumine, quod nunc in lucem prodit, Bibliothecæ Orientalis Clementino-Vaticanæ, in quo ex Scriptoribus Syriacis, quos eruditissimus Auctor Josephus Simonius Assemanus, servato temporum ordine, nitidissime recenset, non pauci occurrunt, quorum ne nomina quidem latinis auribus adhuc insonuerant. Quanta autem & in reliquis voluminibus ex Scriptoribus Persicis, Arabicis, Æthiopicis, ac Ibericis rei literariæ accessio fiet, ex apposito ad hujusce calcem universi Operis prospectu intelligi potest. Est igitur cur sæculo nostro gratulemur, non modo quod ejusmodi eruditos viros tulerit, qui suis laboribus ac vigiliis rem literariam augent ac ornant, sed maxime quod Sapientissimum Principem nobis dederit, qui, Reipublicæ bono ac doctrinarum incremento natus, eorum ingenia omni ope ad scribendum allicit, atque excitat: is profecto est CLEMENS XI. cujus collata Orbi literario beneficia cùm futuris Principibus præclaro exemplo, tum posteritati omni admirationi erunt: inter hæc autem ultimo loco habendum non est, quod ejus liberalitate ac munificentia literariis tot mercibus ex Asia & Ægypto in Europam advectis, oblata sit Clarissimo Assemano hujus eruditi Operis elucubrandi occasio: quod quidem non modo disciplinis omnibus, sed etiam religioni utile ac proficuum nemo non judicabit. Dabam Romæ III. Kal. Augusti MDCCXIX.

D. Cœlestinus Galianus è Congregatione Cœlestinorum, Abbas Sancti Georgii Novensis, & in Romano Archigymnasio Ecclesiasticæ Historiæ, ac Sacrorum Dogmatum publicus Professor.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendissimo Patri Sacri Palatii Apostolici Magistro.

T. Episcopus Heracleæ Vicesgerens.

IMPRIMATUR,

P. F. Gregorius Selleri Sacri Palatii Apostolici Magister Ordinis Prædicatorum.

PRÆ-

PRÆFATIO
TOTIUS OPERIS.

Bibliothecæ Orientalis Clementino-Vaticanæ describendæ occasio, & ordo.

I. Studium condendæ Bibliothecæ, Episcoporum proprium.

UUM Libros colligere & Bibliothecas exstruere, Ecclesiæ Catholicæ Pastoribus semper curæ fuerit, ut merito gravis Auctor Panvinius [a] ejusmodi sollicitudinem tùm Episcopalis, tùm Sacerdotalis officii partem esse affirmet, & operosa insuper disputatione id suadere contendat: quod nimirùm ad eos potissimùm sacræ doctrinæ monumenta conquirere & asservare pertineat, qui Christianis institutis & dogmatibus instruere & pascere commissos sibi populos debent: Romani certè Pontifices, quibus universas oves suas in Petro tradidit Christus, quosque Christianæ doctrinæ Custodes instituit, præ cæteris, quibus præsunt Pastoribus, omnem sibi operam eò conferendam esse jure censuerunt, ut apud Apostolicam Sedem, *apud quam inconvulsis radicibus* [b] *vivit antiquitas*, collectis undique Ecclesiasticis commentariis ad Catholicæ doctrinæ disciplinæque integritatem, & Apostolicas Traditiones conservandas, Ecclesiasticam Bibliothecam conderent, conditamque locupletarent.

a *Lib. 3. de Sacros. Basilica, Baptisterio, & Patriarchio Lateranensi, c. 14. in Cod. ms. Vaticano, & apud Card. Cæsar. Rasponum pag.* 241.

b *Zosimus Papa epist. 7. tom. 2. Concil.*

II. Quid Romani Pontifices ante Cōstantini Imperium in Apostolicam Bibliothecam contulerint.

Itaque priores illos Romanæ Ecclesiæ Pontifices B. Petri Discipulos ad hoc saluberrimum opus animum appulisse, facilè sibi quisque persuaserit. Ut enim Acta Martyrum per Notarios diligenter conscriberentur & custodirentur, Clemens [c] præcepit. A Notariis conscripta Antherus Papa sollicitè conquisivit, ac in Ecclesia recondidit. Septem Subdiaconos Fabianus Antheri successor Notariis adjunxit, ut scriptas ab his res Martyrum gestas in integrum colligerent. Atque ita consequutos Pontifices, licet acerbissimis persecutionibus pulsarentur, ejusdem tamen studii æmulatores fuisse, argumento esse possunt tùm quæ ad nos pervenerunt posteriorum Martyrum gesta, Latinorumque Patrum opera, quæ nusquam tutiùs, quàm in Romanæ Ecclesiæ scriniis sunt custodita; tùm exemplum minorum Ecclesiarum, Hierosolymitanæ scilicet, & Cæsareensis, ubi Alexandrum Episcopum, &

c *Anastasius in Vit. Pontificum.*

Pamphilum Presbyterum ac Martyrem Bibliothecas condidisse, narrat [a] Eusebius.

III. Bibliothecæ Apostolicæ incrementa post Constantinum.

Dissipato verò persecutionum turbine, redditâque Christiano orbi per Constantinum Magnum pace, quum Romanæ Ecclesiæ opes in dies augerentur, Apostolicam etiam Bibliothecam ad luculentiora incrementa processisse, ex Actionibus Synodi Romanæ sub S. Silvestro celebratæ colligit Panvinius [b]: idque facilè Constantini ipsius exemplum persuadere potest, cujus excellens & indefessum in colligendis describendisque, quos persecutionum tempore Gentiles combusserant, sacris libris studium ab Eusebio [c] commendatur. Silvestri vestigia premens Julius, qui post Marcum ejus successorem sedit, constituit, ut cuncta, quæ ad Christi fidem conservandam propagandamque pertinerent, per Notarios Sacræ Romanæ Ecclesiæ colligerentur, & à Primicerio Notariorum approbata, in Ecclesia reconderentur. Instituit etiam, ut cautiones, instrumenta, donationes, commutationes, & alia hujusmodi ad Ecclesiam, vel ejus ministros spectantia, in ejusdem Ecclesiæ scriniis, seù Archivis, hoc est, Bibliotheca, reponerentur. Sic factum est, ut Summorum Pontificum Epistolæ, Decreta, Homiliæ, Conciliorum Actiones, Sanctorum Patrum Opera, & hæreticorum palinodiæ, vel latæ in eosdem sententiæ, in iisdem scriniis asservatæ ad nostram memoriam subsequentium Pontificum diligentia, Anastasio [d] teste, transmitterentur. Hinc etiam Gelasius Papa, qui sæculo quinto ad exitum vergente floruit, in Concilio Romano confusam Ecclesiasticorum Librorum congeriem examinare, & utilium ab inutilibus, vel etiam perniciosis delectum habere potuit. Hinc demùm ex Oriente, & aliunde sæpè ad Romanam Bibliothecam Patres confugiendum [e] decreverunt, quotiescumque aliquid alibi corruptum suspicabantur. Adeò Pontificia Bibliotheca florebat, etiam dum Italia, & Urbs ipsa sub Barbarorum tyrannide laborarent. Quod multo clarius ex iis constat, quæ S. Gregorius [f] ad Eulogium Alexandrinum scribit, & Cassiodorus [g] non semel insinuat. Ostendunt insuper quæ post Acta Concilii Toletani Septimi [h] leguntur: quæsitum videlicet ab Hispanis Episcopis circa annum 649. librum Moralium S. Gregorii in Romana Bibliotheca, *præ multitudine Codicum facilè nequaquam reperiri potuisse*. Idque demùm clarissimè convincunt illa Anastasii Bibliothecarii verba in Gregorio II. qui anno 714. sedere cœpit: *Hic à parva ætate in Lateranensi Patriarchio sub sanctæ memoriæ Sergio Papa Subdiaconus, atque Sacellarius factus, Bibliothecæ est illi cura commissa &c.* Postquam verò piis Francorum Regum armis, excusso Barbarorum metu, Italia respiravit, floruisse magis Bibliothecam Pontificiam, argumento esse potest Cardinalium Bibliothecariorum nomen, quod in historiis eorum temporum frequenter occurrit: nec credibile est, in tanta rerum affluentia Sanctissimos Pontifices rei literariæ defuisse, qui sub ethnicis Imperatoribus & Barbaris

Regi-

a *Histor. Eccles. lib. 6. cap. 20. & 32.*

b *Loc. cit.*

c *Lib. 4. de Vita Constantini cap. 36.*

d *In Vitis Pontificum, Cælestini, Hilari, Gelasii, Bonifacii II. Martini, Leonis II. Joannis VI. & Stephani II.*

e Hieronym. *ad Pammach. epist. 52. tom. 2. Rufin. in exposit. Symboli in Præfat. Gregorius Magnus lib. 5. epist. 14. Baronius ad ann. 417. & Possevin. in Appar. ad Lector. §. 2.*

f *Lib. 7. epist. 29.*

g *Instit. Divin. cap. 8. & 11.*

h *Concil. tom. 14. edit. Reg. p. 670.*

Regibus operam suam ea in parte desiderari haudquaquam passi fuerant.

Hic status Bibliothecæ fuit, donec Romani Pontifices in Laterano permanserunt. Translata postmodùm in Gallias per Clementem V. summi Pontificatus Sede, Bibliotheca quoque ex Urbe Avenionem commigravit, & in Palatio Apostolico ibidem collocata est. Sed sublato deinde per Martini V. electionem schismate in Urbem reducta, (paucis tamen voluminibus Avenione relictis, quæ S. Pius V. posteà recuperavit) nequaquam ampliùs in Laterano, sed in Palatio Vaticano, ubi Romanus Pontifex sedem fixerat, recondita fuit. Certum deinde ordinem Libris, & locum Xystus IV. attribuit. Xystus V. has demùm, quas videmus, amplissimas, atque ornatissimas Ædes construendas curavit.

IV. Bibliotheca Apostolica in Vaticanum translata.

Intereà à Summis Pontificibus, qui Martino V. successere, non modicè laboratum est, ut eam præstantissimis omnigenæ doctrinæ voluminibus locupletarent. Quo in negotio Calisti III. insignis fuit liberalitas & providentia, qui, Barbaris Græciam vastantibus, recuperandis ex eo naufragio Græcis Codicibus quadraginta millia aureorum insumpsisse dicitur: quod etiam Nicolaus V. capta à Turcis Constantinopoli, pari industria anteà præstiterat, redemptis ære suo [a] ex Barbarorum manibus Imperatoriæ Bibliothecæ reliquiis: sed & doctissimos Viros universam Europam obire jussit, qui egregios Codices colligerent, teste Jannotio Mannetto in ejus vita [a] his verbis: *Multos librarios cùm Græcos, tùm Latinos ad transcribendum & intra, & extra Urbem annuis mercedibus conduxit; multos exploratores Doctos homines non per universam Italiam solam, sed usque ad extremos etiam Germaniæ ac Britanniæ angulos ad investigandum indagandumque transmisit; multos insuper in Græciam ipsam & ante & post deplorandam Constantinopolis captivitatem, eruditos viros magnis cum salariis ingentibusque emendorum & perferendorum clarorum Codicum commissionibus destinavit.* Nicolai hac in parte curam imitatus fuit postea Pius IV. cujus literas ad Panvinium, & Franciscum Avanzatum, ut omnigenæ eruditionis libros, Orientalibus etiam linguis editos pro Vaticana Bibliotheca conquirerent, refert Rainaldus in Annalibus [c]. Utriusque tamen diligentiam propè vicere Xystus IV. & Leò X. Pontifices literarum amantissimi, quas à prima ætate impensè coluerant. Nec minor Pontificum, qui propè nostram ætatem vixere, fuit hac in re conatus & diligentia. Ita Paulus V. præter multos manuscriptos, egregiis quibusque Codicibus impressis Græcis & Latinis Vaticanam Bibliothecam ornavit, eidemque, rogante doctissimo Cardinali Baronio Bibliothecario, redditus non exiguos addixit. Vrbanus VIII. amplas manuscriptorum gazas, ex Palatina Bibliotheca post Hidelbergicam victoriam à Maximiliano Bavariæ Duce receptas, & Gregorio XV. olim dono missas, Vaticanæ adjunxit. His accessere ex liberalitate Alexandri VII. & VIII. egregia

V. Vaticanæ Bibliothecæ collata per posteriores Pontifices beneficia.

a *Platina, & Ciaconius in Vitis Pontificum.*

b *Exstat inedita in Cod. ms. Lat. Vatic.*

c *Ad ann. 1564. num. 53.*

manu-

manuſcripta Bibliothecæ Urbinatis, & mille nongenti Codices ex Bibliotheca Chriſtinæ Alexandræ Svecorum Reginæ.

VI. Incrementa ejuſdem Bibliothecæ per Sanctiſſimi Pontificis CLEMENTIS XI. liberalitatem.

Hæc ab ultima Apoſtolicæ Bibliothecæ memoria paucis repetenda fuerunt, ut intelligeres, quibus exemplis excitatus, & ſtudiis Romano Pontifice dignis incenſus CLEMENS XI. Pont. Max. totius quidem Reipublicæ Chriſtianæ bono, ſed potiſſimùm literariæ ad Petri Sedem evectus, curas intenderit ad nova, eaque ampliſſima Bibliothecæ Vaticanæ incrementa. Primùm enim non exiguo Græcorum Librorum numero, qui olim ad domeſticam Pii II. Bibliothecam pertinuerant, & in Patrum Theatinorum S. Andreæ de Valle poteſtatem poſt varios caſus devenerant, eandem locupletavit: Deinde comparandis Orientalium gentium ſcriptis curas novas, nec ulli ſuorum Prædeceſſorum ſuſceptas adjecit, effecitque, ut Bibliotheca Apoſtolica, quæ Græcis Latiniſque Codicibus affatim inſtructa videbatur, Hebraicis etiam, Syriacis, Samaritanis, Arabicis, Perſicis, Turcicis, Ægyptiacis, Æthiopicis, Armenicis, Ibericis atque Malabaricis, præter ea quibus anteà donata fuerat, manuſcriptis ornaretur. Videbat enim ſapientiſſimus Pontifex, ampliſſimum Codicum hujuſmodi apparatum non modò ſcientiis omnis generis utilem futurum, ſed (quod potiſſimùm Romano Pontifici par erat in mentem venire,) cogitabat, publica illa populorum Orientalium inſtrumenta perquàm neceſſaria fore ad libranda judicia, quæ de Religione, Ritibus, moribuſque earundem Nationum in Romana Curia frequenter aguntur. Multum enimverò intereſt in hoc negotio, ſi rerum geſtorumque notitia non ex incerta fallacique advenæ alicujus teſtatione, ſed ex teſtimonio Sapientum literis conſignato, & publicis cujuſque gentis tabulis, ut ita dicam, expreſſo capiatur. Quidquòd angebatur animo mitiſſimus Pontifex, intuens Orientales Nationes ad hanc vaſtitatem ſqualoremque miſerabili caſu adductas; ſperabatque, hoc qualicumque literarum commercio Antiquis quidem nomen famamque paratum iri; Præſentibus verò aliquod ſolamen, communis Parentis in ipſos benevolentiam pietatemque ſecum reputantibus; Futuris denique opem, quibus ſuorum Patrum Codices ab Urbe reduces legere, & iis uti Typographicæ artis beneficio licebit. Nimium ſanè pretioſa odia, & conſtantia magno exercent illi, qui inclytarum quondam Nationum faſtum & atroces animos, nulliſque emendatam cladibus ſuperbiam acriùs juſto, & aſſiduè inceſſunt. Nec minore reprehenſione digni ſunt, qui ex præſenti ſtatu illas æſtimantes, aſpernantur. Magnæ cecidere, magnæ jacent; neque magis illæ contemnendæ ſunt, quàm quum Ædium ſacrarum ruinæ calcantur, quas etiam tunc veneramur.

VII. Prioris expeditionis in Ægyptum hiſtoria.

Intereà dum hæc ſapientiſſimus Pontifex animo molitur, & in occaſionem incumbit, ut quæ moliebatur, ad exitum perduceret, eadem peropportuna ſe dedit nihilminus opinanti. Venerat Romam D. Gabriel Eva Maronita, Ordinis S. Antonii Monachus & S. Mauræ in

Codices Nitrienses, quos Gabriel Eva Summo Pontifici indicaverat, ab Elia Auctoris consobrino in Vaticanam Bibliothecam transmittuntur.

Monte Libano Abbas, à Stephano Edenensi tunc Antiocheno Maronitarum Patriarcha ad Limina Apostolorum missus. Gabrielem consequutæ sunt paulò post literæ ab Apostolicis Missis ex urbe Cairo, quibus Joannis Alexandrini Coptorum Patriarchæ ad Catholicam Ecclesiam reditus nunciabatur. Res erat, quæ ampliorem indaginem requirere videbatur. Suspectum erat Ægyptiorum ingenium vafrum, tectumque, & fallax; avitæ prætereà superstitionis tenacissimum. Quare visum est Sacræ Congregationi de Propaganda Fide, cui ejus negotii administratio à Summo Pontifice fuerat delegata, D. Gabrielem Cairum in Ægyptum allegare, qui Patriarchæ mentem exploraret, & siquidem sinceram reperisset, vias investigaret opis Coptis Christianis ferendæ. Joannes, qui Europæos Ægyptii moris ignaros fefellerat, Gabrieli homini in vicina Syria nato, quique Hæreticorum patriæ suæ finitimæque Ægypti ingenia, atque dogmata penitùs perspecta habebat, imponere non potuit: deprehensusque, negavit plane, se à patria religione unquam discessurum. Cairi, inquit, carcerem, & compedes, si Dioscorianam sectam abjuraret, sibi paratos esse: & de Orthodoxa Religione se quidem nunquam dubitasse; eam tamen suæ gentis Satrapis non placere; illis autem iratis, aut minùs propitiis, salvam sibi dignitatem suam esse non posse.

Spe itaque sua dejectus, revocandi ad sanam mentem Patriarchæ, Gabriel, lustrata primùm universa Ægypto, suique Ordinis Patriarcharum monumenta, quæ in Nitria & Thebaide monstrantur, veneratus, Romam reversus est anno 1706. Statimque rei statum Pontifici diligenter exposuit, desperatamque timidi & ambitiosi Senis curam esse renunciavit. Deinde quum multa, ut fieri solet, in eo itinere à se visa, & observata intersereret, illud etiam adjecit, Bibliothecas non contemnendas in Nitriæ Cœnobiis exstare, in quibus Syriacos, Arabicos, & Ægyptiacos Codices, nongentorum & ampliùs annorum ætate notatos vidisset, multos inter eos Patrum Græcorum Tractatus in Syriacum olim translatos; multos etiam Syriacè, Arabicè, aut Ægyptiacè à suis primis Auctoribus exaratos, præter sacrorum librorum, puta, Ritualium, & Ecclesiasticorum Officiorum ingentem farraginem.

Et Gabrielem quidem vera nunciasse, posteà ipse cognovi, quum Nitriense desertum peragrarem, ut infrà dicam: sed & pridem noveram ex iis, quæ in Vita C. V. Fabritii Peireskii Gassendus scribit lib.4. quendam nempè Ægidium Lochiensem è Capucinorum familia ex Ægypto, ubi per annos septem linguis Orientalibus operam navarat, reversum, indicasse ipsi Peireskio, plurimos in variis Monasteriis latitare libros, inter quos visam sibi Bibliothecam octies mille voluminum, quorum pars non exigua Antonii Magni ævo scripta non temerè credebatur. Scetense fortassè Cœnobium intelligit, Syris Monachis ab Alexandrinis Coptorum Patriarchis olim concessum, de quo infrà suo loco.

Adde-

Addebat etiam Gabriel, haud dubiam ſpem fore, ut favore Joannis Patriarchæ Alexandrini, cui Monachi illi Nitrienſes parebant, accedente alicujus induſtrii navique hominis opera, pars aliqua eorum Codicum facilè in poteſtatem veniret. Quæ quum libentiſſimè audiſſet Pontifex Maximus probaſſetque, Gabrieli mandat, ut ipſe, vel alius, quem ipſe idoneum judicaret, ea, quæ opportunè ſuggeſſerat, ſtrenuè exequeretur.

Commodum accidit, ut Elias conſobrinus meus, vir doctus, & in literis Orientalibus per totam vitam egregiè verſatus, negotiis, pro quibus Romam à laudato Stephano Patriarcha Antiocheno miſſus fuerat, propè ad exitum perductis, reditum in Syriam agitaret. Hunc tantum virum, Gabriele indicante, nactus Pontifex, ſtatuit, nihil præterea deliberandum eſſe; juſſitque Eliam neceſſario commeatu priùs inſtructum, cum commendatitiis literis ejuſdem Gabrielis ad Joannem Alexandrinum Patriarcham ociùs maturare, ac velis, ut ajunt, remiſque Codicum negotium urgere. Cum hiſce mandatis Elias appetente vere ab Urbe dimiſſus anno 1707. vix æſtate jam adulta Alexandriam tenuit, terra marique curſu minimè ſecundo uſus. Inde Cairum progreſſus, Joannem Patriarcham convenit, ſuſceptique itineris cauſam docuit. Patriarcha, qui à Catholica Eccleſia metu magis Turcici Magiſtratus, quàm ingenio ſuiſque moribus abhorrebat, cætera comis & perhumanus, atque in Europæos optimè affectus, nihil benignitatis aut indulgentiæ in hoſpitem Eliam prætermiſit; attributiſque ſine mora commeatibus, & literis ad Monachos Scetenſes Codicum dominos, perhonorificè dimiſit: Socios inſuper addidit duos, rem maximè neceſſariam in itinere periculoſo, & Hagarenis latronibus ſummoperè infeſto: Alter erat nobilis Coptus Joannes nomine, alter prædicti Monaſterii in ejuſdem Patriarchæ Curia Procurator, & Monachus.

Hiſce cum ſociis per deſerta Nitriæ iter ingreſſus, ad Scetenſe Cœnobium VI. Kal. Julias ejuſdem anni pervenit. Diſtat ab urbe Cairo Scetenſe Cœnobium paſſuum millia circiter octoginta. Eſt Monachorum Orientalium erga hoſpites in tenui etiam fortuna caritas incredibilis. Illos urgebat præterea ſpes captandæ gratiæ Alexandrini Antiſtitis, à quo Elias mittebatur, & ipſius Eliæ ſumma urbanitas, ſermoniſque Arabici peritia, ut in eo nihil peregrinum, nihil moribus ſuis abſonum Ægyptii poſſent deprehendere. Quapropter cum magna benevolentiæ ſignificatione Syrus homo in Syrorum Cœnobio exceptus eſt. Hìc quam terra marique quæſierat Bibliothecam, tandem reperit. Spelæum diceres, Codicibus temerè aggeſtis conſtipatiſque refertum. Codices Arabico, Ægyptiaco, plerique Syriaco ſermone ſcripti legebantur, quos Moſes Niſibenus, ejuſdem Monaſterii olim Præfectus, ex Meſopotamia coëmptos, vel dono oblatos attulerat anno Chriſti 932. ut ex epigraphe ſingulorum ferè Codicum cognitum eſt. Ingemuit verò Elias, vir non agreſtis, nobiliſſimos humani animi fœ-

tus

tus ab imprudentibus dominis tam indignè tractari, ſperavitque fore, ut merces, quas ipſi poſſeſſores, ceù ſibi minimè neceſſarias, imò prorsùs inutiles, tineis conceſſerant, nec multo negotio, nec magno pretio in manus ſuas venirent. Sed contra ſpem accidit: nam ex tanta voluminum farragine, atque copia, vix quadraginta Elias à Monachis ægrè impetravit ſoluto pretio: quorum Indicem infrà dabimus.

Ita utcumque negotio illo confecto, adſcitoque in ſocium ducemque viæ Monacho, ad urbem Cairum cum ſuis libris reditum Elias maturavit. Hìc verò parùm abfuit, quin longo labore parta uno momento cuncta dilaberentur. Nam quum ſuperata Nitriæ ſolitudine, quod reliquum erat viæ, navigio uſus, ſecundo amne conficeret, exortus repentè Africus, qui per æſtatem Ægyptum infeſtare ſolet, naviculam rapuit, disjecitque; quumque nautis remigio deſtitutis in adverſum obnitendi nulla eſſet ratio, cymba diu procellas nequidquam eluctata ceſſit, atque in omnium conſpectu miſerandum in modum fluctibus hauſta eſt: ſubmerſiſque unàcum Elia, & comite Monacho libris, hic miſerè in aquis periit; Elias verò ope alterius navigii, quod opportunè ſupervenit, imminenti fato ereptus, illud etiam à nautis, non modico laboris oblato præmio, facilè impetravit, ut ſubmerſos Codices è cœnoſis Nili vorticibus expiſcarentur. Lætus ob recuperatos Codices Elias, & quod ex præſenti naufragio ſoſpes & incolumis evaſiſſet, multò lætior, debitas Divinæ bonitati primùm gratias egit, quod periculo, quæ ad eam diem adiiſſet, omnium maximo eum liberaſſet. Poſtera die ut Nilus detumuit, collectis ſarcinis, alterique navigio impoſitis, interruptum iter reſumpſit, atque eodem die Cairum incolumis tenuit, curſu uſus pacatiſſimo. Hìc verò à præterito labore pauliſper recreatus, Codices ſuos recenſuit, cœno oblitos terſit, humefactos exſiccavit. Sic ea, qua potuit diligentia reparatos, ipſe in Syriam feſtinans, Romam tranſmittendos curavit; receptique fuere ſub diebus Natalis Domini exeunte anno 1707. & in Bibliothecam Vaticanam illati.

Hìc porrò viſis Codicibus varia fuerunt variorum de illis judicia. Quidam linguas, quibus libros conſcriptos videbant, quum minimè intelligerent, & tamen intelligentes videri vellent, præſidenter pronunciabant, nihil aliud iis contineri, quàm Officia Eccleſiaſtica Syrorum: quiſquilias eſſe, & Monaſticæ Bibliothecæ purgamenta. Alii pro eo, quo in æſtimandis hujuſmodi operibus laborant præjudicio, affirmabant, abolendos potiùs Codices, quàm ſervandos: ex ſuſpectis quippe regionibus advectos: quaſi verò libri perinde atque homines, cœli vitio inficiantur. Alii optimos quidem fuiſſe Codices dictitabant, ſed longo ævo, tineis, & aquis Nili adeò detritos, ut legi omninò nequirent. Non defuere, qui & ſtudium Pontificis, & delectum librorum ab Elia factum pro veritate laudarent; exactiores tamen rerum in Codicibus contentarum Indices meritò deſi-

 dera-

derarent. Miſerat quidem Elias Codicum Catalogum: quum tamen illum poſt naufragium feſtinus trepiduſque confeciſſet, pauca quædam in eo de nomine Auctorum, & de ætate manuſcriptorum raptim adnotarat: adeò & ipſe ex recenti periculo adhuc perturbatus erat, & Codices plerique permiſti, atque confuſi fuerant.

Sic Eliæ feſtinatus in patriam reditus, meum interrupit, & à Collegio Maronitarum, unde Theologicis ſtudiis expeditus in Syriam iter parabam, ad Bibliothecam Vaticanam traduxit, Codicum Orientalium curam mihi demandante Optimo Pontifice. Quid autem hìc circa prædictos libros ego pro mea tenuitate præſtiterim, ſuo loco dicam.

VIII. Codices Ecchellenſes, Amidenſes, & Beroœenſes Bibliothecæ Vaticanæ addicti.

Intereà dum id genus opes ex Nitriæ montibus effodiuntur & aſportantur, alias non minoris fortaſsè pretii in ipſa Urbe dedit domeſtica Bibliotheca Joſephi Chaldæorum Patriarchæ: itemque C. V. Abrahami Ecchellenſis, ejuſque in Cathedra Romani Archigymnaſii ſucceſſoris Fauſti Naironi muſæum, quorum omnium Indicem ſuo loco atteximus. Et Abrahami quidem, Fauſtique Codices, vitandæ confuſionis cauſa, *Ecchellenſes* appellamus; Patriarchæ verò, ab urbe Amida, unde genus ipſe ducebat, & ubi hoc tempore reſidere ſolent Orthodoxi Chaldæorum Patriarchæ, *Amidenſes* vocare libuit. Ita etiam *Berœenſes* nuncupamus, quos ſupra laudatus Gabriel S. Mauræ Abbas, ad componenda quædam inter Maronitas diſſidia à Sanctiſſimo Pontifice ejuſdem Nationis amantiſſimo miſſus in Syriam, ex urbe Berœa patria ſua (Alepum indigenæ dicunt) Romam reverſus importavit.

IX. Item Codices Petri de Valle.

Paucis poſt annis non modicum incrementum noſtræ Bibliothecæ attulere inſignes Codices Arabici, Perſici, Turcici, Samaritani, Coptici, Æthiopici, Malabarici, & Iberici, ſeù Georgiani ex privata Bibliotheca Clariſſimi Viri Petri de Valle Patricii Romani, quos ipſe in ſuis epiſtolis ad Amicos ſummopere laudat: nec immeritò. Illos idem Petrus amicorum, & cognatorum ope, quos in Oriente benè multos ſibi conciliarat, non ſine delectu comparatos, in Urbem ſecum aliquot ante annos attulerat, velut confectæ rara cum felicitate peregrinationis tàm ancipitis, tàm longinquæ nobiliſſimos teſtes futuros.

X. Codices Arabici ex optimis archetypis deſcripti: & Græci, quos Abraham Maſſad Summo Pontifici obtulit.

Acceſſere per id temporis Codicum Arabicorum deſcriptiones erudita manu repræſentatæ ex optimis Archetypis, quos ſuppeditabant inſignes in Urbe Bibliothecæ Collegii Urbani de Propaganda Fide, Collegii Maronitarum, & Conventus Patrum Franciſcanorum S. Petri in Monte Aureo: ſed & Bibliotheca publica Bononiæ, quam Inſtituti ſcientiarum vulgò dicunt: atque iſtis multò pretioſior ſupellex Codicum Græcorum mss. quos ab Abrahamo Maſſad nobili Maronita ex Ægypto paucis poſt annis allatos, ſibique oblatos Summus Pontifex eidem Vaticanæ Bibliothecæ dono dedit.

Anno

XI. Auctoris iter in Orientem, & Codices ab eodem pro Vaticana Bibliotheca comparati.

Anno 1715. visum est novam in Ægyptum excursionem facere. Hanc à Summo Pontifice procurandam susceperat publico literatorum nomine, atque commodo Vir Clarissimus D. Carolus Majellus Vaticanæ tùm Bibliothecæ Præfectus, tùm Basilicæ Canonicus, omni eruditionis genere excultus, & ab Hebraica, Græca, Latinaque literatura Urbi, Italiæ, Europæ commendatissimus. Ita illius opera, atque humanissima, qua me (utinam merentem) dignatur existimatione factum est, ut mihi id negotii Clementissimus Princeps demandaret: contigitque meus ab Urbe discessus pridie Kal. Julias. Alexandriam exeunte Julio ejusdem anni, secundissimo cursu, inde Canopum prætervehor. Distat Alexandria Canopus passuum millia circiter quadraginta: Indigenæ *Rascid* appellant, unde vulgare *Rossetum*: à Rascido Chalipharum Abbasidarum quinto urbi nomen inditum, quòd ab illo vel condita, vel, quod vero propius est, fuerit restaurata, credunt. Vixit autem Rascidus [a] sæculo nono, & Bagdadi in Chaldæa regnavit. Canopo per eum Nili sinum, qui ab eadem urbe Canopicus dicitur, Bulacum progredior. Bulacum abest passuum tria circiter millia ab urbe Cairo, quam novam dicunt, ejusque olim non exigua pars fuit, nunc suburbanus pagus. Inde ipsam Cairum, totius Ægyptiaci regni caput, delabor.

Cairum Arabicum nomen est, quod Nicopolim commodè vertes à themate قهر *Cahàr vicit*: hanc enim urbem Saraceni ex manubiis Ægyptiacæ Provinciæ Græcis Imperatoribus olim ereptæ, amplificatam ornatamque, velut perpetuum & immobile victoriæ trophæum erexere. Almoëz-Ledin-Alla [b] Phatemitarum quartus, urbi nomen dedit, quæ olim *Babylon* dicebatur: *Fostata* [c] etiam sub Amro Alhaso Omari Chaliphæ Duce appellata est, ob fixa eo in loco tentoria, & *Fossatum* ad communienda castra factum. Arcem Daherus Soltanus condidit, ut ex inscriptione Arabica comperi: vero propius est, ab illo instauratam dumtaxat. In Arcis medio Cisterna apparet, veteris magnificentiæ mirabile monumentum, ad centum & quinquaginta cubitos, rupis immensæ in sinu, immani labore excavata, atque in tantam amplitudinem undique concamerata, ut non modò hominibus, sed jumentis etiam commodus sit ad ima descensus, marmore durissimo ad cochleæ morem artificiosè conformato. Aquas non pluviales, quæ in Ægypto raræ, & quibusdam annis nullæ sunt, sed à Nilo tria millia passuum fornicibus perductas accipit. Josepho Patriarchæ id operis attribuit indigenarum vulgus, ut cætera Ægypti admirandæ magnificentiæ ædificia.

Multa excolendis literis Gymnasia in ea urbe videre est: magnificum præ cæteris, atque Doctorum Auditorumque frequentia celeberrimum est, quod ازهر *Azhar* Arabes appellant, à præfato Almoëzo Chalipha conditum; ut inde intelligas, à Saracenis literarum studia nec fuisse, nec esse usquequaque neglecta, vel (quod falso nonnulli rumo-

a *Elmacin. hist. Sarac. Par.* 1.

b *Chron. Orient. editum ab Ecchell.*

c *Severus Asmonæorum Episcopus in Histor. Patriarcharum Alexandriæ apud Renaudot.*

re decepti ſcribunt,) propriæ Religioni contraria exiſtimari. Magiſtrorum numerus quinquaginta, Scholaſticorum verò tredecim millia excedere creditur. Illorum porrò Magiſtrorum tanta auctoritas eſt, ut ex eorum ſententia omnes cauſæ, liteſque definiantur. Quamobrem nullus in urbe Cairo *Mofti* ſeù *Definitoris* magiſtratus, cujus in reliquis Imperii Turcici civitatibus magna eſt circa res forenſes dignitas, & poteſtas. Cæterùm ibi præter incredibilem hominum, domorum, officinarumque numerum, nihil occurrit quod mirere. Nulla privatarum Ædium magnificentia: nulla hortorum pulchritudo: nulla villarum frequentia, nulla ſuburbiorum celebritas. In illa verò ſoli vaſtitate, quæ procul à Nili ripis quaquaversùs latiſſimè protenditur, non urbes, non domicilia, non agri, non arbores, ſed deſertum, arena, feræ. *Non tamen hanc terræ partem* (ut Eucherii [a] verbis utar) *inutilem, & inhonoratam dimiſit Deus, quum in primordiis rerum omnia in ſapientia faceret, & ſingula quæque futuris uſibus apta diſtingueret; ſed cuncta non magis præſentis magnificentia, quàm futuri præſcientia creans, venturis, ut arbitror, Sanctis Eremum paravit. Credo, his illam locupletem fructibus voluit, & pro indulgentioris naturæ vice, hanc Sanctorum dare fæcundam, ut ſic pingueſcerent fines deſerti: & quum irrigaret de ſuperioribus ſuis montes, abundarent quoque multiplicata fruge convalles, locorumque damna ſuppleret, quum habitationem ſterilem habitatore ditaret.* Tales habuere incolas deſerta Nitriæ, & Thebaidis, & habent hoc tempore, illis antiquis nec numero, nec religionis integritate quidem comparandos, ſed exteriori Monaſticæ profeſſionis cultu & loco haud abſimiles; adeò ut jure continuæ, nec unquam interruptæ ſucceſſionis, Patrum ſuorum diſciplinæ teſtes maximè idonei à nobis advocari, nec à Novatoribus repelli queant.

a *De laudibus Eremi.*

Intereà dum in urbe veteres Amicos requiro, ecce Elias Georgius è Societate Jeſu Sacerdos Maronita, qui me humaniſſimè pro veteri neceſſitudine complexus, ubi ſuſcepti itineris mei cauſam intellexit, ſe apud Patriarcham, & Monachos, ipſi aliundè benevolos, conficiendi negotii interventorem obtulit. Poſtero itaque die Patriarcham ambo ſalutatum adimus, commeatum & epiſtolam ad Monachos petimus, viæque ducem. Omnia affatim dedit benigniſſimus Senex, & Codices Arabicos ex domeſtica Bibliotheca non paucos adjecit. Ita primo poſt Idus Auguſtas die Cairo ſolvimus, comitem atque ducem nacti Philotheum Monachum S. Macarii, & ejuſdem Cœnobii Oeconomi filium: illud enim Cœnobium ante alia inviſere fixum erat. Paſſuum ergo millia circiter quadraginta ſecundo flumine prætervectis, ignobilis occurrit pagus ad Nili ripas poſitus, *Etris* Arabes vocant, Chriſtianis Coptici ritus frequens. Inde ad ſtadia circiter duo, Occaſum versùs progredimur. Hìc verò Nitriæ ſterilis & inculta ſolitudo apparuit. Arenas vapor æſtivi ſolis accendit, quæ ubi flagrare cœpe-

runt,

runt, haud secùs, quàm continenti incendio cuncta torrentur, camporumque non alia, quàm vasti & profundi æquoris species est. In hac inhospitali eremo habitavit S. Macarius: habitant hoc tempore illius instituti alumni, Coptici ritus cœnobitæ. Monachorum domum *Cœnobium S. Macarii* incolæ vocant, sive quod ab ipso Macario conditum fuerit, ut ipsi indigenæ commemorant, sive quod à primis Macarii alumnis atque ejusdem Cœnobii conditoribus illud nomen acceperit: quod lapsa per manus ad posteros fides docet. Omnia certè sacra eremi ædificia, Saracenici Imperii initia antecedunt.

Ab his Monachis Codices Coptico sermone scriptos accepimus optimæ notæ, ut ex subjecto Indice patebit: nec alios habebant, qui hominem etiam cupidum morarentur. Quamobrem ad Monasterium S. Mariæ Syrorum, bonis illis monachis deducentibus, processimus. Scetense cœnobium hoc est, cujus suprà meminimus. Bibliothecam intravimus: ducenti ferè Codices dumtaxat reperti. Librorum numerum, quos octies mille excessisse suprà memoratus Ægidius Peireskio renunciavit, neque hìc, neque alibi in tota Ægypto videre licuit. Fortassè interjecto hoc spatio aliò translati, distractique fuerunt. Repertos Codices recensui, selectos circiter centum petii: sed nullis precibus, præter paucos quosdam, quos tamen ipse selegissem præstantissimos, persoluto pretio à monachis obtinere licuit: videlicet Marutham Tagritensem, Isaac Antiochenum, Jacobum Sarugensem, Joannem Philoponum, Severum Antiochenum, Timotheum Alexandrinum, Dionysium Jacobitarum Patriarcham, vetustissima Orientalium & Occidentalium Martyrum Acta, Chronici Edesseni Auctorem anonymum, aliosque nonnullos.

Actis Patriarchæ ingentibus, ut par erat, gratiis, quoniam in aliis Nitriæ monasteriis nihil repereram, quod me in Syriam properantem moraretur, (sunt autem duo, alterum S. Pisois juxta lacum Nitriæ, S. Mariæ Græcorum alterum, in quo tamen Copticæ nationis monachi habitant,) exeunte Septembri Alexandriâ in insulam Cyprum delabor, transmissoque freto Sidonem Phœniciæ urbem, inde Damascum. Damascus Amiadûm Chalipharum olim sedes, & Saracenici Imperii caput, veterem majestatem atque amplitudinem magna ex parte adhuc retinet. Ex ruinis Cæsareæ, Ptolemaidis, Tyri, Sidonis, & Beryti crevit, oræ maritimæ accolis, Christianarum classium metu, ad mediterranea loca profugientibus: inde populi frequentia, qui quindecim myriadas excedere creditur. Spectabile in primis est in urbis medio à Jazido Chalipha constructum Mahometicæ superstitionis delubrum, amplitudinis admirandæ, & quotquot in Syria & in Ægypto supersunt, Saracenici Imperii monumentorum maximum. Agri suburbani amœnitas & ubertas Arabum Poëtarum carminibus celebratur: & verò tanta est, ut nulla in toto Oriente urbs in hac parte Damasco comparari possit. Plures ex hac urbe præstantissi-

mos

mos Codices olim Michaël Maronita à Federico Cardinali Borromæo missus, asportavit Mediolanum, & in Bibliotheca Ambrosiana recondidit. Pauci ex immenso Scriptorum numero, qui Damasci vixerunt & scripserunt, ad meas manus venère: Mahometanis Codicum dominis libros suæ sectæ manibus Christianorum pollui existimantibus.

Est in suburbiis Damasci pagus, *Saidnaiam* vocant, ubi celebre Virginum cœnobium ab Imperatore Justiniano, ut fama est, conditum. Ibi magna Christianorum indigenarum religione colitur pervetusta imago Deiparæ, cujus templum positum est in rupe undique impendente. Sed qui nunc pagus, olim civitas fuit, quam frequentia hominum fecit, qui ad Templi religionem concurrentes, in eo saxo consedere. *Sardinellum* corruptè appellat Petrus Silvester Petra Sancta in Thaumasia [a] & subdit: *Hic incolas alios, nisi Christianos perinde non admittit. Cæteris enim est inhospitalis, ac sine infortunio, aut nece neminem patitur.* Rem ita se habere, mihi narrabant incolæ: quod ipse certissimum comperi; neminem enim in eo pago, qui Christianus non esset, inveni. Illuc deducentibus amicis propero. Bibliothecam inquiro: Codices duodecim, quos præ cæteris mihi utiles duxi, soluto pretio accipio, annuente loci Episcopo, viro religiosissimo, & cum Catholica Ecclesia, præter suorum popularium morem, fide & amore conjunctissimo.

[a] Tom. 3. cap. 1.

Inde Damascum repeto, Alepum cogitans, alterum Syriæ oculum, & propter eximiam loci opportunitatem, omnium Orientis Nationum, & Syrorum præcipuè Mesopotamenorum Emporium. Sperabam fore ut meorum popularium ope, & Athanasii catholici Græcorum Patriarchæ favore, istius peregrinationis me nunquam pœniteret. Nec spem fefellit eventus: Inde enim complures eosque optimos Codices asportare licuit, amicis negotium strenuè urgentibus, qui & se daturos operam, ut alii ad me transmitterentur, pollicebantur, quos tamen ex Mesopotamia expectare oporteret. Equidem Mesopotamiam adire animus erat. Eapropter Alepi moras nectebam, in omnem excursionis in eam provinciam faciendæ occasionem intentus. Sed partim intempestivis imbribus impeditus, partim amicorum precibus, variis terroribus à proposita peregrinatione me revocare conantium, flexus decrevi, in Italiam quantociùs reversionem facere, præscriptis à Summo Pontifice terminis longiorem in Oriente moram minimè ferentibus. Verùm nulla aderat Alexandretæ, aut in Phœniciæ portubus in Italiam navigandi occasio: Præterea sarcinas meas cum Codicibus in urbe Cairo reliqueram. In Ægyptum ergo renavigandum fuit. Quamobrem Tripolim Syriæ contendo: Inde facilis in Ægyptum trajectus & facultas commeandi quotidiana.

Intereà dum in ea urbe in navigandi occasionem immineo, brevem in vicina Libani juga excursionem facio: Parentes, patriam reviso: Codices aliquot corrogantibus amicis accipio. Ita demùm Pelu-

sium

ſium Tripoli adnavigo, actis Patriarchæ Maronitarum Reverendiſſimo Domino Jacobo Avodio immortalibus gratiis, utpote qui totam iſtam Codicum negotiationem non in Libano dumtaxat, & apud ſuos Maronitas, ſed etiam Damaſci, Alepi, Cairi, ubique apud exteras Nationes, opera, conſilio, auctoritate mirificè juvit.

Peluſio Cairum regredior. Hìc quod anteà, quum Nitriæ deſerta luſtrarem, animo cogitaram, Antonii Magni & Pauli primi Eremitæ in Thebaide cœnobia inviſere conſtitui. Abeſt autem utrumque ab urbe Cairo paſſuum millia circiter quadraginta ſuprà centum, Orientem versùs. Quo intellecto doctiſſimus idem & humaniſſimus P. Claudius Sicard è Societate Jeſu Sacerdos, ſe mihi illuc ducem fore promiſit: Thebaidis enim urbes ipſe aliàs luſtraverat, quum novas totius Ægypti Tabulas Geographicas pararet. Septimo die illuc pervenimus. Sed ibi præter ingentem, quam ex præſenti illorum Sanctorum memoria voluptatem hauſimus, ad meum negotium utile repertum eſt nihil. Cauſam narrabant Monachi, quod deſertis ob Arabum incurſiones cœnobiis, Codices cum reliquo Eccleſiæ inſtrumento periiſſent. Idem notatum legeram initio Codicis Evangeliorum Copto-Arabici manu Gabrielis Patriarchæ, qui ipſum per eam occaſionem ex monaſterio S. Antonii diſtractum, ad Eccleſiam S. Mercurii in Cairo vetere pertinere teſtabatur; in Vaticana autem Bibliotheca modò ſervatur. Qui in utroque cœnobio adhuc exſtabant Codices, Vanslebio olim enumerati, nil aliud ferè continebant, quàm Ritualia, Eccleſiaſtica Officia, & nonnullos Sacræ Scripturæ Interpretes. Paucis contentus, Cairum regredior.

Interim Alexandriam oneraria navis Anglica appulerat, & propediem in Italiam profectura dicebatur. Ad quadraginta dies ea ſpes Alexandriæ me defixum continuit. Adfuit demùm dies ſextus decimus ante Kalendas Novembres, qui me ex longa periculoſaque peregrinatione ſoſpitem, in navim reduxit. Duos circiter menſes tenuit navigatio. Ventis ac fluctibus ad ſexdecim dies diù multùmque agitata navis, VIII. Idus Decembris Liburnum lacera, ac valdè laſſa pervenit, quum me quotidiana vitæ diſcrimina, vigiliæque, & cætera maris incommoda penè confeciſſent: Divina ſcilicet Providentia, ea eventuum alternatione, prioris navigationis ſecundiſſimæ voluptatem, hujus poſterioris laboribus ærumniſque temperante. Demùm V. Idus Januar. anni 1717. Romam perveni. Codices eodem menſe exeunte alia via ſunt ſequuti.

XII. Bibliothecæ Orientalis condendæ cauſa.

Hæc noſtræ Bibliothecæ condendæ occaſio fuit. Cauſa verò alia, eaque multiplex. Nam etſi complures noſtri laboris argumentum tetigerint, nullus tamen hactenus exſtitit, qui id operis vel ex profeſſo tractandum ſuſceperit, vel ſuſceptum abſolverit. Primus Hieronymus Syrorum Scriptorum Tatiani, Bardeſanis, Archelai, Ephræmi meminit in Catalogo: cui Gennadius adjecit pauca quædam de Jaco-

bo

bo Nisibeno, Paulino seù Paulona S. Ephræmi Discipulo, Isaac seniore, ejusque cognomine Presbytero Antiocheno, Mochimo, Petro, & Samuele.

Gulielmus Cave Syriaci atque Arabici sermonis ignarus, quæcumque in Abrahami Ecchellensis & Fausti Naironi Scriptis de hoc argumento reperit, (pauca autem sunt,) sine delectu in suum usum transtulit. Nec ferè plura, aut meliora Hottingerus profert in eo opere, quod Bibliothecam Orientalem inscripsit, oppidò quàm fallaci titulo: in eo quippe Arabas quosdam Mahometanos recensuisse contentus, Chaldæos, Syros, aliosque Orientales vix attingit: quos autem attingit, ex Andrea Masio, & ex Catalogo Hebedjesu per Ecchellensem edito ad verbum describit. Eodem titulo Herbelotius, vir in hoc genere multæ lectionis, nec eandem methodum, nec idem argumentum persequutus est in sua Bibliotheca Orientali: non enim in illa de Scriptoribus Orientalibus tractationem instituit, sed quæcumque ad historiam rerum Orientalium pertinerent, Lexici in formam collegit, Bibliothecæ nomen in eo sensu usurpans, quo Apollodorus Grammaticus, & Diodorus Siculus suas historias, ex multis variarum gentium Historicis compilatas, Bibliothecam inscripserunt.

Ea scilicet res erat, quæ ab ipsis Orientalibus peteretur. Id se exhibiturum pollicitus est Abrahamus Ecchellensis Maronita in Præfatione ad Catalogum Hebedjesu pag. 36. scribens: *Quamobrem in studiosorum gratiam brevi, Deo favente, sequetur nostra Orientalis Bibliotheca, quæ ad umbilicum usque perducta est, ubi non solùm Chaldæi Syrique percensentur Scriptores, sed ingenti numero Arabes: nec Ecclesiastici tantùm, sed & profani.* Verùm eruditissimi Viri egregium molimen mors abrupit. Ingentis operis vix specimen nobis relictum est ad calcem *Eutychii Vindicati*, ubi Scriptorum, quos in eo libro ipse Auctor Abrahamus laudaverat, perbrevem notitiam attexuit.

Faustus Naironus Abrahami hæres, & in Cathedra successor, Vir profectò tanto operi par, Abrahami Bibliothecam Orientalem ad umbilicum, ut ille scripserat, jam perductam terminare vel neglexit, vel quod vero propius existimo, aliò distractam non reperit. Nec enim diligentissima perquisitione post ejusdem obitum facta, usquam gentium illud scriptum hucusque apparuit. Quæ autem ipse Naironus in Evoplia de Scriptoribus Orientalibus data occasione commemorat, suomet labore studioque comparavit.

Unus exstitit Hebedjesu Sobensis, qui Syrorum Scriptorum Catalogum confecerit: Opus sanè egregium, pro quo immortales illi habebit gratias universa literaria Respublica. Sed præterquàm quod Catalogus ille, heptasyllabo metro digestus, ut ad metri regulam se accommodet, perspicuitati minus consulit; totus circa nomina Auctorum, atque titulos Codicum versatur: adeò ut nihil in eo libello invenire sit, quàm nominum ac titulorum farraginem.

Oppi-

Totius Operis.

Oppidò quàm difficile sit in re adeò obscura aliquid ne dicam lauro & Apolline dignum promere, sed tantùm non inutile, patebit legenti observationes Eusebii Renaudotii, Viri de literis Orientalibus meritissimi, qui in 2. Part. Liturg. Orient. coactus aliquid proferre de Scriptoribus Syriacarum Anaphorarum ab ipso collectarum, summa cum ingenuitate frequentissimè profitetur, Cymmeriis, ut ajunt, tenebris obvolutum se nihil videre. Alios recentiores, qui suprà commemoratos veterum Scriptorum omnium gentium Censores antecessere, vel consequuti sunt, frustra est his de rebus consulere: Isidorum, inquam, Hispalensem, Ildephonsum Toletanum, Honorium Augustodunensem, Sigebertum Gemblacensem, Henricum Gandavensem, Trithemium, Suffridum Petri Leovardiensem, Bellarminum, Labbæum, Antonium Possevinum, Aubertum Miræum, Rivetum, Scultetum, Conradum Gesnerum, Josiam Simlerum, Joannem Jacobum Frisium, Georgium Mathiam Konigium, Dupinium, Tillemontium, & alios in hoc argumento versatos: quum omnes ad unum eos dumtaxat Orientales Scriptores recenseant, quos Hieronymus & Gennadius indicarunt.

Jam hoc satis erat, ut materiam ab istis Auctoribus levi, ut ajunt, brachio tractatam ipse resumerem. Additus est novus ex sæculi nostri moribus gustuque stimulus. Videbam quippè novas quotidie variarum gentium, atque religiosorum Ordinum Bibliothecas prodire in lucem. Hebraicam nuper publicaverat Julius Bartoloccius, & Joannes Henricus Hottingerus: Græcam Jo: Albertus Fabricius, & Joannes Meursius: Romanam Prosper Mandosius, & Augustinus Oldoinus: Florentinam Michael Pocciantius: Venetam & Patavinam Jacobus Philippus Thomasinus: Pedemontanam Andreas Rossottus: Gallicam Scævola Sammarthanus, Claudius Robertus, & Andreas Quercetanus: Hispanicam Alphonsus Ferdinandus Matamorus, Andreas Schottus, & Nicolaus Antonius: Belgicam Aubertus Miræus, & Antonius Sanderus: Lugduno-Batavam Fridericus Spanhemius: Germanicam Cornelius Callidius, Michael Hertzius, & Petrus Lambecius: Britannicam Joannes Baleus, Joannes Pitsæus, & Martinus Kempius: Danicam Albertus Bartolinus: Augustinianam Dominicus Gandolphus: Benedictinam Arnoldus Wionus: Cisterciensem Chrysostomus Henriquez: Carthusianam Petrus Sutor, & Theodorus Petrejus: Cluniacensem Martinus Marrier: Dominicanam Leander Albertus, Antonius Senensis, Alphonsus Fernandus, & Ambrosius Altamura: Franciscanam Henricus Willotius, & Lucas Waddingus: Societatis Jesu Petrus Ribadeneira, Philippus Alegambe, Nathanael Sotuellus, & Joannes Garnerius: aliorum alii, quos refert Miræus in Auctario. Chaldæorum, Syrorum, Arabumve Bibliothecam nullus usquam hucusque edidit. Quidni & istorum, ajebam ipse, qui si Nationibus & sacris Ordinibus suprà commemoratis ingenio aut pie-

tate non præstant, rerum certè gestarum magnitudine pares, antiquitate etiam superiores sunt?

His accessere Amicorum & doctissimorum virorum vota, quibus ut Bibliothecæ hujusmodi manum admoverem, urgeri me in dies videbam. Hanc enim, ajebant, non modò in publicum literatorum commodum, instar aliarum Bibliothecarum, cessuram, sed etiam perutilem, imò pernecessariam esse, ut collata orbi literario à Clementissimo Pontifice beneficia pleniùs innotescerent: Orientales siquidem linguas, quibus supra laudati Codices conscripti sunt, Europæis plerumque hominibus invias esse & inaccessas, nec posse unumquemque eos libros per seipsum consulere & intelligere: explicandos proinde esse & in communem usum efferendos, ut reconditi in iis thesauri cunctis patefiant, præsertim ubi vel agitatæ inter eruditos controversiæ elucidari, vel Catholica dogmata contra heterodoxos confirmari possint. Nec illud omittebant, curiositati multorum, Bibliothecæ hujus editione opportunè satisfactum iri. Id verò etiam prius me assequuturum affirmabant, quàm integra Codicum versio in publicum prodiret, si res in singulis Codicibus contentas, addita auctorum ætate & gestis, in unum volumen redigerem, in quo tamquam in Synopsi quid quisque Codex complecteretur, nullo negotio lector comprehendere posset. Et quidem brevem eorundem Codicum Catalogum jam ipse descripseram, quem ut publici juris facerem, nonnulli rogabant. Sed hunc eruditorum votis usquequaque satisfacturum, alii merito negabant. Quare condendæ Bibliothecæ, iisdem auctoribus, animum applicui.

XIII. Ad eandem Bibliothecam Orientalem adornandam subsidia ex manuscriptis & impressis Codicibus.

Cæterùm ut quam aliis objectabam, in hac sparta adornanda inopiam atque paupertatem ipse utcumque supplerem, præstitere insignes opes ab sapientissimo atque optimo Pontifice CLEMENTE XI. nuperrimè in Vaticanam Bibliothecam illatæ ea opulentia atque liberalitate, quam suprà pro mea tenuitate laudavi. Nihil enim verò certius in hac materia afferri potest, quàm quod in ipsis codicibus Scriptorum præsentibus legitur, adnotatur, atque inde decerptum promitur. Suppeditabant prætereà nec exigua, nec minùs tuta subsidia, qui in eadem Vaticana Bibliotheca asservabantur præstantissimi linguarum omnium Orientalium Codices, jam olim à Romanis Pontificibus summo studio collecti: sed & quem suprà laudavi, Episcopus Sobensis Chaldæus, Abulbarcatus Ægyptius: Maronitæ, Gabriel Barclajus Episcopus Nicosiensis, Stephanus Edenensis Patriarcha Antiochenus in suis Candelabris, in Vindiciis Maronitarum, & in Chronico, Abraham Ecchellensis, Faustus Naironus, Gabriel Sionita, & quos suprà memoravi hujusce argumenti tractatores.

Multo tamen potiora debeo ipsis Syris, & Arabibus, qui à sexcentis ad minus annis suarum gentium Auctorum nomina, gesta, scripta literis consignarunt, non editis quidem de hac materia libris (nullos

los enim præter Sobensem & Abulbarcatum Christianos, atque Haphidum Mahometanum Catalogi Scriptorum Arabum, Persarum, Turcarumque Auctorem reperi,) sed data occasione in Chronicis, & aliis historicis monumentis. Ex hoc censu primus adfuit Dionysius Syrorum Jacobitarum Patriarcha, Europæis nec de nomine hactenus notus, quem pone sequuntur Josue Stylites, Chronici Edesseni Auctor anonymus, Dionysius Barsalibæus, Abulpharagius seu Gregorius Barhebræus non in ea solùm Dynastiarum historia, quam Pocockius edidit, sed in aliis etiam operibus: Eutychius Patricii filius Patriarcha Alexandrinus, Georgius Elmacinus Homaidus, Ebnarrahebus Chronici Orientalis Auctor, Severus Asmonæorum Episcopus, Abu-Isaac Benassalus, Amrus Matthæi, Hamza Ben-Esbat, Gelaleddinus Asiutensis, Abul-Valid Ben-Sciocnæ, Alvardus Abu-Abdalla, aliique Historici cùm Syri, tùm Arabes.

Præter hunc Codicum Orientalium apparatum, quem, ut dixi, ad meos usus promptum ex Bibliotheca Vaticana habere licebat, non modicas hujus generis opes suppetebant aliæ Bibliothecæ in ipsa Urbe. In primis Barberina, beneficio singulari Eminentissimi Principis Francisci Barberini, cujus effusam, insitamque Barberinæ Genti in meos Maronitas benevolentiam atque liberalitatem nunquam satis prædicabo. Bibliothecæ insuper Collegiorum, Urbani de Propaganda Fide, & Maronitarum: nec non Patrum Franciscanorum S. Petri in Monte Aureo, quam suprà laudavi. Alias extra Urbem Bibliothecas ipse lustravi, Mediceam, scilicet, & Bononiensem. Quas verò adire commodum non fuit, quæcumque ad usum meum conferre existimavi, ex vulgatis earum Tabulis indicibus collegi. Qua in re gratias Eminentissimo Cardinali Josepho Renato Imperiali profiteor immortales, cujus eximia munificentia singulares in Italia mei argumenti Codices impressos consulere licuit, & quod summæ juxta ac raræ benignitatis fuit, eosdem Codices auferre domum, & quoad vellem retinere est datum: adhibitis præsertim Clarissimi Viri Francisci Antonii de Simeonibus humanissimis officiis, cui in hujus Bibliothecæ editione plurimum me debere non inficior.

XIV. Bibliothecæ Orientalis ordo, & prospectus.

Quod spectat ad nostras in eandem Bibliothecam exercitationes & scholia, ordinem ejusdem Bibliothecæ sequimur. In quatuor autem classes illa dividitur. Prima Auctores Syros Orthodoxos, Jacobitas, & Nestorianos, sive ii Syriacè primùm scripserint, seu ex aliis linguis in Syriacum sermonem translati fuerint, complectitur. Altera Arabas tùm Christianos, tùm Mahometanos. Tertia Coptorum & Æthiopum libros: nec non Persarum Turcarumque præcipua ingenii monumenta. Quarta sacros Syrorum Codices, Syriacè vel Arabicè scriptos, ut Biblia Sacra, Rituales libros, & cætera hujusmodi Ecclesiastica monumenta. Quamobrem in totidem etiam Tomos nostras nos Observationes partimur. Singulorum Scriptorum nomina, ætatem,

acta, siqua ad nostram notitiam pervenere, etiam referimus: libros, librorumque auctoritatem, antiquitatem, materiem, usum indicamus. Cætera in Proœmio singularum Operis nostri Partium exponemus. Prospectum autem universæ Bibliothecæ in calce hujus Tomi prioris exhibemus.

PROLOGUS
DE
SCRIPTORIBUS SYRIS.

YRORUM ſermonem in maximo olim Aſſyriorum & Chaldæorum imperio florentem, atque ad ſummam amplitudinem & elegantiam perductum; Incarnati poſteà Numinis & cum hominibus converſantis ore conſecratum, Apoſtolis familiarem, ſacriſque in ritibus uſquequaque in Oriente uſurpatum, inſignibus præſtantiſſimiſque Scriptoribus claruiſſe, facilè ſibi quiſque perſuaſerit. Ut enim ab iis exordiar, quæ Syriacè primùm conſcripta, ad noſtram memoriam utcumque pervenere, certa & conſtans fama eſt, quam omnium gentium Orientalium mira conſenſio confirmat, ratamque Euſebius Cæſareenſis & S. Hieronymus habent, Thaddæum, ſeù ut Syri malunt, Adæum, vel Apoſtolum vel Diſcipulum Chriſti, ſtatim ab ejuſdem in cœlum aſcenſu, ad Abgarum Edeſſæ Toparcham profectum fuiſſe, atque Meſopotamenos populos in fide Chriſtiana inſtituiſſe, Rege ipſo Abgaro ſacrum Baptiſma ſuſcipiente. Tunc palàm prædicatum iis in locis Evangelium, exſtructæ Eccleſiæ, erecta Altaria, ſacri Codices ex Hebraico ſermone in Syriacum tranſlati: Epiſcopi, Presbyteri, & Diaconi ordinati, aliique Eccleſiaſtici Ritus & Canones conſtituti: Docti denique Viri benè multi cœperunt verbo & ſcriptis divinam doctrinam populo tradere, & antiquos recenteſque errores editis voluminibus confutare. Sic Archelaus Caſcarenſis Epiſcopus Manetem hæreſiarcham è Perſidis finibus in Meſopotamiam irrumpentem docta diſputatione coërcuit: Sic Bardeſanes primùm quidem contra hæreticos & gentiles ſtrenuè decertavit; mox ipſe in hæreſim lapſus, errores ſuos elegantiſſimo ſermone digeſſit: Sic Harmonius Bardeſanis filius, Tatianus, Ephræm Magnus, aliique apud Syros notiſſimi, Græcis verò exteriſque gentibus vix de nomine noti. Et verò credibile eſt, illos multa ſui ingenii monumenta reliquiſſe; ſed quæ vel injuria temporum exciderint, vel in Syriæ angulis adhuc deliteſcant. Acceſſere frequentes incurſiones Perſarum, Arabum, & Tartarorum in Meſopotamiam finitimaſque Syrorum provincias, quibus urbes funditùs everſæ ſunt, monaſteria ſolo æquata, Eccleſiæ igni abſumptæ, & præſtantiſſimi Codices ſublati. Siqui autem Barbarorum manus eva-

I. Auctores, qui in Syria, aut Syriacè ſcripſerunt.

ſerunt (benè multos evaſiſſe, certum eſt,) ii vel blattas tineaſque in eremis paſcunt, vel ab ignaris poſſeſſoribus lacerantur, diſcerpuntur, & profanis uſibus mancipantur. Scriptores verò, qui Catalogos Virorum illuſtrium texuerunt, quum Syriaci ſermonis rudes eſſent, ne nomina quidem eorum, qui Syriacè ſcripſerunt, nobis tradidere. Hiſtorici demùm Syri, qui gentilium ſuorum memoriam ad poſteros propagare potuiſſent, periere ferè omnes.

Profectò ſi Philonis Byblii, aut Sanchoniatonis, Mnaſeæque, & Nicolai Damaſceni hiſtorias ab Euſebio & Joſepho citatas haberemus, nullo alio teſte fortaſsè indigeremus, ut immenſas opes cognoſceremus, quas ad Syriacam literaturam exornandam contulerunt antiquiſſimi Scriptores, quos ſub Syriæ Regibus in opulentiſſimis civitatibus Damaſco, Tyro, Sidone, Heliopoli, vel ſub regno Aſſyriorum & Chaldæorum Babylone & Ninive ſummi imperii ſedibus, claruiſſe certum eſt.

Magnam præterea Syriacis literis acceſſionem fecere doctiſſimi Interpretes, qui tranſtulerunt Græcos & Latinos Auctores cùm ſacros, tùm profanos in Syrorum linguam; & eos præcipuè Patres, qui vel origine & patria Syri, Græcè ſcripſiſſent, ut Ignatius, Chryſoſtomus, Epiphanius, Theodoretus: vel ab ipſis Interpretibus ignorari non poterant, ut Baſilius, Athanaſius, Cyrillus, Ambroſius. Hoc enim ferebat eorum temporum atque locorum ſatis probanda conſuetudo, quando in nobiliſſimis Syriæ Eccleſiis Antiochiæ, Tyri, Cæſareæ, Edeſſæ, Hieroſolymis, Interpretis munus viri eruditiſſimi exercebant, qui Græcorum ſcriptis in Syriacum vertendis operam apprimè navabant. Inde Syris omnigenæ eruditionis opes ampliſſimæ parabantur. Ita nullum Græcorum Patrum deſiderabant: quin & multa Catholicorum & hæreticorum Scriptorum Opera, quæ ipſis Græcis periiſſent, ſermone Syro legere erat, quod de Theodori Mopſveſteni ſcriptis Diodorique Tarſenſis, & Severi Antiocheni, atque Euſebii Cæſareenſis ex noſtris Codicibus liquet.

II. Scholæ Syrorum.

Inde etiam Scholarum Syriacarum frequentia & celebritas, quam gravis Auctor Junilius Africanus indicat in Præfatione ad libros de partibus divinæ legis ad Primaſium, ſcribens: *Quæſiſti, ſiquis eſſet inter Græcos, qui Divinorum Librorum ſtudio intelligentiaque flagraret. Ad hæc reſpondi, vidiſſe me quendam Paulum nomine, Perſam genere, qui in Syrorum Schola in Niſibi urbe eſt edoctus, ubi Divina lex per magiſtros publicos, ſicut apud nos in mundanis ſtudiis Grammatica & Rhetorica, ordine, ac regulariter traditur; tunc diù quæſitus ſiquid ex ejus dictis haberem, dixi quod legiſſem regulas quaſdam, quibus ille diſcipulorum animos divinarum ſcripturarum ſuperficie inſtructos, priuſquam expoſitionis profunda patefaceret, ſolebat imbuere, ut ipſarum interim cauſarum, quæ in divina lege verſantur, intentionem ordinemque cognoſcerent.* Hæc Junilius, qui

Biblioth. Patrum Tom. X.

ſæculo

ſæculo ſexto ineunte ſcribens, Paulum genere fortaſsè Syrum, Perſam appellat, quia Niſibis & plures aliæ Meſopotamiæ atque Chaldææ urbes Perſis ea tempeſtate parebant. Conſona tradit Theodorus Lector lib. 2. pag. 558. *In urbe Edeſſa*, inquit, *erat Schola Chriſtiana Perſicæ gentis*, *ut ajunt*, *ex quo factum eſt*, *niſi me conjectura fallit*, *ut Perſæ Neſtorianam hæreſim ſequerentur*, *quum quidam*, *qui Neſtorii ac Theodori dogmata amplectebantur*, *ei Scholæ præfuiſſent*, *&* *doctrinam*, *quæ ipſis placebat*, *Perſis tradidiſſent*. Subjungit pag. 566. de eadem Schola Edeſſena loquens: *Zeno Imperator Scholam*, *quæ Perſarum vocabatur*, *in urbe Edeſſa ſitam ſuſtulit atque evertit*, *utpote quæ Neſtorii ac Theodori doctrinam auditoribus inſinuaret*. Quod etiam ex Simeone Epiſcopo Beth-Arſam in Epiſtola de Barſauma Niſibeno & hæreſi Neſtoriana in Perſidem invecta, & ex Chronico Edeſſeno ad annum Græcorum 800. Chriſti 489. confirmatur; idemque ſcribit Dionyſius Jacobitarum Patriarcha ad annum prædictum, quorum verba ſuo loco referam.

Sed & alias ab hac Perſica Edeſſæ Scholas exſtitiſſe, docemur tùm ex vita S. Luciani Presbyteri ac Martyris per Metaphraſten edita apud Bollandum ad diem 17. Januarii, ubi cap. 1. dicitur S. Lucianus præceptorem habuiſſe Macarium, *qui Sacras Scripturas Edeſſæ interpretabatur*; tùm etiam ex Auctore vitæ S. Alexandri Acœmetæ apud eundem Bollandum ad diem 15. Januarii, qui de Scholis ſub Rabula Edeſſeno florentibus hæc tradit: *Erectæ in ea urbe ſunt jam olim divino nutu linguæ Syriacæ Scholæ in vicinarum civitatum commodum. Nam viri principes atque alii locupletes liberos ſuos eò inſtitutionis gratia ablegant. Sacrum igitur principatum adeptus Rabulas*, *ſtuduit*, *cooperante Spiritu Sancto*, *omnes in veram & ſtabilem fidem adunare.* Et infrà. *Exteros gentilium filios bis in menſem è Schola ad ſe evocabat*, *eoſque verbum veritatis docebat*.

Huc etiam referenda videntur, quæ Junilio æqualis Caſſiodorus commemorat in Præfatione ad lib. 1. de Divin. Lect. *Niſus ſum*, inquit, *cum beatiſſimo Agapito Urbis Romæ*, *ut ſicut apud Alexandriam multo tempore fuiſſe traditur inſtitutum*, *nunc etiam in Niſibi civitate Syrorum Hebræis ſedulò fertur exponi*, *collatis expenſis in urbe Romana profeſſos Doctores Scholæ potiùs acciperent Chriſtianæ*. Atque hoc quidem in loco ſatis perſpicuè liquet, Caſſiodorum Hebræorum Scholam, non Syrorum intelligere. Hebræos enim in Meſopotamia ſex celeberrimas Scholas habuiſſe, referunt Auctor libri Juchaſſin, & David Ganz: Primam ſcilicet in civitate סורא *Sora*, ſeù סוריא *Soria*. Alteram in urbe נהרדעא *Nahardeha*. *Sora*, inquit Bartoloccius in Biblioth. Rabbinica Par. 3. §. 13. pag. 663. *Eſt urbs ad lævam Euphratis*, *& Nahardeba ad dexteram*. Joſephus lib. 18. cap. 12. Νεαρδὰν appellat, & Niſibi vicinam facit. Syrorum ſermone ܫܘܪܐ *Sciura*, & ܢܘܗܕܪܐ *Nuhadra*, dicuntur, ut in Actis SS. Martyrum

Ace-

Acepſimæ Epiſcopi, Joſephi Presbyteri, & Aitallahæ Diaconi in Codicibus noſtris Syriacis I. & II. & in Chronico Dionyſii Patriarchæ Jacobitarum paſſim. *Surorum* oppidum appellat Procopius lib. 2. de Ædificiis Juſtiniani Imperatoris cap.9. pag.44. Tertiam in oppido פומבדיתא *Pumbedita* inter duo flumina Tigrin & Euphratem. *Os nugarum* Syriacè interpretatur. Cauſam hujuſce appellationis vide apud Bartoloccium loc. cit. Exiſtimo enim ex æmulatione natam, & à Nahardenſibus atque Soranis in probrum Pumbeditanorum vulgatam: unde tritum apud Hebræos adagium אקילקי דמתא מחסיא ולא אפדנא דפומבדיתא *Sterquilinium Urbis Mechaſiæ* (Soræ nimirùm, quam urbem *Mechaſiam*, ſeù *propitiationis* per excellentiam dixere,) *& non Palatium Pumbeditæ*, hoc eſt, ut idem Bartoloccius rectè exponit ex Cod. Cherithoth, præſtantius eſt habitare in infima parte Soræ, quàm in Palatiis Pumbeditanæ urbis, cujus civium ſocietatem, utpote in furandi arte exercitatiſſimorum, Sorani & Nahardenſes fugiebant. Quartam in urbe נרש *Narèſc* haud procul à Sora, cui nomen à Narſe Perſarum Rege Hormiſdæ patre impoſitum videtur. Quintam in urbe מחוזא *Machuza*, cujus loci Abrahamus quidam inter Syros Scriptores celebratur à Sobenſi in Catalogo pag.78. Sextam demùm in ea parte agri Nahardenſis, quæ פרוץ שבור *Perùz Sciabbùr* appellata eſt, hoc eſt, *fractura Saporis*, ubi nongenta fuiſſe Judæorum millia jactant. Vide Sobenſem in Catalogo pag.100. ubi Enos ejuſdem loci Scriptorem commemorat.

Hinc tamen colligere eſt, Syriacas Scholas eodem tempore fuiſſe florentiſſimas. Quum enim Meſopotamia, teſte Joſepho lib. cit. in tres velut factiones diviſa eſſet, Græcorum, nempè, Judæorum, & Syrorum indigenarum, atque hæc poſtrema reliquis numero opibuſque antecelleret; tùm ex allato Caſſiodori teſtimonio, tùm ex alibi deductis vix dubitari poteſt, quin Scholarum etiam numero & frequentia cæteras ſuperaverit. Illud ſanè compertiſſimum eſt, Græcorum & Judæorum Scholas, Saracenis omnes circa Euphratem atque Tigrim regiones occupantibus, magna ex parte conticuiſſe. Syriacas contrà, Arabicæ eruditionis opibus mirum in modum auctas, ad duodecimum uſque ſæculum floruiſſe: idque non uno in loco Abulpharagius in hiſtoria Dynaſtiarum per Pocockium edita teſtatur. Teſtantur inſuper, quæ præ manibus habemus doctiſſimorum virorum ſcripta per illud temporum ſpatium elucubrata.

In illis porrò Scholis ſacras & profanas literas docebantur indigenæ & advenæ: Syri nimirùm, & Perſæ, & Indi, qui hoc tempore Thomæi dicuntur Syrumque Ritum ſequuntur. Magiſtri præerant doctiſſimi, quibus exortæ poſteà circa Divini Verbi Incarnationem controverſiæ amplam ſcribendi materiem ſuppeditarunt: qua in palæſtra pro Catholicis pugnavere Iſaac Presbyter Antiochenus, Samuel Edeſſenus, Jacobus Sarugenſis, Georgius Tagritenſis, Conſtantinus & Leo Haranitæ, Jacobus Edeſſenus, Joannes Maro Sirimenſis: ex parte

verò

verò Neſtorianorum adverſùs Catholicos Barſaumas & Narſes Niſibeni, Abraham Medus, Jeſujabus Arzunita & Adjabenus, Salomon Boſtrenſis, Hebedjeſu Sobenſis: Adverſùs utroſque pro Monophyſitis ſeù Jacobitis, Philoxenus Hierapolitanus, Maras Amidenus, Joannes Darenſis, Moſes Barcepha, Dionyſius Barſalibæus, Gregorius Barhebræus.

Ex tot tantiſque Auctorum ſcriptis, (etſi non pauca in Bibliothecis Monaſteriorum Ægypti & Syriæ condita ipſe vidi, teſteſque vivi & præſentes hìc in Urbe affirmant,) plura certè perierunt. Celeberrimæ porrò Bibliothecæ, quæ in Italia, in Gallia, in Anglia, & in Germania exiſtunt, ex ampliſſima Syriacorum Codicum meſſe aliquot manipulos exhibent. Syriacæ eruditionis neglectus id fecit; Adeò Græcarum literarum ſtudium, omnium Latinorum mentem curaſque omnes occuparat. Secùs nunquam doctiſſimarum gentium (ut certè fuerunt Ægyptii, Syri, Aſſyrii & Chaldæi) hiſtoriæ, leges, ſacra, & ampliſſimus ad omnes ſcientias apparatus periiſſent.

III. Syriacè literaturæ ſtatus per Sanctiſſimum Patrem CLEMENTEM XI. reſtitutus.

CLEMENTI XI. Sanctiſſimo atque ſapientiſſimo Pontifici debemus, quod non periere cuncta, nec totus Syriacæ literaturæ ſtatus concidit. Quamquam enim à Leonis X. temporibus Joſeph Archipresbyter, Moyſes, ſeù ut in Actis Concilii Lateranenſis dicitur, Elias Diaconus, & Elias alter Hypodiaconus, Patriarchæ Maronitarum Legati, Theſeum Ambroſium Ordinis S. Auguſtini Canonicum Regularem, recentiorum quod ſciam Latinorum primum literis Syriacis inſtituerunt; iſque ejuſdem poſteà ſtudii æmulatorem promotoremque habuit Joannem Albertum Widmanſtadium, ut hic in Præfatione ad novum Teſtamentum Syriacum Viennæ impreſſum anno 1555. refert; accedente præſertim opera Moſis Mardeni Jacobitarum Patriarchæ Legati; Chaldæis etiam, nimirùm Sulaca & Abdjeſu, Patriarchis plurimum laboris ad id conferentibus; quorum conatibus ultimam ferè manum poſt erectum à Gregorio XIII. Maroniticæ Nationi in Urbe Collegium impoſuerunt Maronitæ, Georgius Amira, Joannes Leopardus Heſronita, Iſaac Sciadrenſis, Petrus Metoſcita, Sergius Riſius, Gabriel Sionita, Joannes & Michael Heſronitæ, Victorius Scialac, Abraham Ecchellenſis, aliique benè multi; vix tamen paucos aliquot Syriacos Codices in Europa reperire erat, quorum ope ne dicam aliquid ad ſcientias omnis generis comparandas utile, ſed ne neceſſarium quidem ad excolendum ejus linguæ ſtudium colligere liceret. Publicæ ſtudioſorum commoditati CLEMENS XI. literarum omnium bono natus, abundè proſpexit. Conquiſitas enim per totam Ægyptum & Syriam amplas Syriacorum Codicum opes, in Vaticanam Bibliothecam importari juſſit; dignas certè, quæ ſcriniis aureis cuſtodiantur.

Multa quippe ſunt, unde peregrinis hiſce mercibus pretium accedit. In primis quanta ex his ſacræ antiquitatis inſtrumentis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ lux ſtatim affulget! in ea præſertim parte, quæ Monophyſitarum, Neſtorianorum, atque Monothelitarum ſpectat origi-

nem,

nem, errores, progressus, & excitatos ab illis tumultus, indictaque Religioni bella, quæ totam Asiam, & Ægyptum, Æthiopiamque multorum sæculorum spatio vexarunt: ubi videre est Patriarcharum seriem, qui singulis sectis præfuere, Episcoporum successiones, illustrium Virorum gesta scriptaque, & eorum labores pro Religione, aut adversùs eandem susceptos. Quantum prætereà adversùs Novatores ex tam augusta antiquitate præsidium! ex vetustissimarum Christiani nominis gentium consensione! ex eorum hominum testimonio, qui & res in patria sua gestas cognoscere certiùs debent, & causam cur mentiantur, non habent! Quot demùm & quantæ celeberrimorum alioquin Scriptorum hallucinationes ex antiquissimis hisce & Auctorum ætati penè æqualibus Codicibus deprehenduntur, vel circa chronologiam & topographiam, vel circa nomina Virorum, & quod magis est, res gestas, aut laudes, vel vitia immeritò tributa, aut denegata!

IV. Nostri operis ratio, & partitio.

Ut verò pretiosa hæc Syriacæ eruditionis monumenta non in Vaticanæ dumtaxat Bibliothecæ scriniis recondita servarentur, sed in qualemcumque etiam publicam eruditionem prodirent, visum est, accurata eorum Synopsi subjecta, Catalogum Syrorum Scriptorum texere: in quo non alium certè ordinem sequar, quàm qui temporum fuit. Hanc enim methodum tenuere quicumque in hoc genere scriptionum versati sunt veteres. Nec tamen adeò jejunè de meis Scriptoribus agam, ut de suis Eusebius, Hieronymus, & Gennadius: tales quippe plerique sunt, qui nec de nomine nostris hominibus innotuerint. Præter Auctorum ætatem, patriam, conditionem, & lucubrationum titulos, gesta siqua sunt cognitu digniora proferam: siquid insuper aut ad illustrandam Ecclesiasticam, vel profanam historiam faciunt, aut ad enodandas controversas inter Theologos quæstiones, seù ad confirmandam tuendamque contra Novatores Religionem & pietatem consentanea incidant, summa cum fide, ipsis scribentium verbis, indicabo.

Ingens & prolixum, ut vides, opus est, nec unius libri capacitati tolerabile. Idcircò in Tomos quatuor totum divido. Primum Scriptores Syri Orthodoxi occupant. Secundum Syri Jacobitæ seù Monophysitæ. Tertium Syri Nestoriani. Quartum Græci, Latini, aliarumque gentium Scriptores, cùm Orthodoxi, tùm hæretici in Syriacum conversi: quibus pro Appendice attexam Catalogum Scriptorum Syrorum Auctore Hebedjesu Sobensi Episcopo ab Abrahamo Ecchellensi editum, sed ex Syriaco iterùm recusum, & ad nostros Codices emendatum: Patriarcharum prætereà Syrorum, Maronitarum scilicet, Melchitarum, Jacobitarum, & Nestorianorum seriem: omnia summa fide ex Codicibus Clementino-Vaticanis eruta.

His fruere, Amice Lector, & Sanctissimo Pontifici CLEMENTI XI. cujus auspiciis hoc quidquid nostri laboris est, in tuum commodum editur, annos plurimos adprecare. Vale.

INDEX CAPITUM
TOMI PRIMI.

BI-

BIBLIOTHECÆ ORIENTALIS CLEMENTINO-VATICANÆ

TOMUS PRIMUS.

De Scriptoribus Syris Orthodoxis.

CAPUT I.

S. Simeon Barſaboë Seleuciæ & Cteſiphontis Epiſcopus, & Martyr.

I. Simeonis Barſaboë geſta à Syris, Græcis, & Latinis conſcripta.

IMEON Barſaboë, Papæ Epiſcopi Seleuciæ & Cteſiphontis Diſcipulus atque in eadem Sede ſucceſſor, piis honeſtiſque parentibus natus eſt, ex quorum arte cognomentum ܒܪ ܨܒܥܐ *Bar-ſaboë*, ideſt, *filius tinctorum*, traxit. Præclara ejus geſta literis conſignarunt oculati teſtes Syri, qui certamina Sanctorum Martyrum, in Perſecutione Perſica ſub Rege Sapore interfectorum, accuratè deſcripſere, eaque S. Maruthas Epiſcopus Tagritenſis inſeruit Hiſtoriæ ſuæ de Martyribus, qui in Perſide ſub Sapore, Iſdegerde, & Vararane coronam adepti ſunt, ut in Codicibus noſtris Syriacis I. & II. Complures enim fuiſſe illius ævi Scriptores, qui glorioſam eorum Martyrum pro Chriſto confeſſionem Syriaco ſermone tradiderunt, teſtatur Sozomenus lib. 2. Hiſtor. Eccleſiaſt. cap. 14. propè finem: ubi poſtquam nobile Simeonis noſtri, Sociorumque ejus martyrium diligenti ſtylo perſequutus eſt, in hæc verba concludit: *Verùm ut ſummatim dicam, cunctos ejus temporis Martyres tàm viros, quàm mulieres, quo-*

quorum nomina recoluntur, sedecies mille numero fuisse perhibent: Reliquæ verò multitudinis ne numerum quidem iniri posse; atque idcircò difficile admodùm visum esse Persis, Syris, atque Edessenis, qui hac in re plurimum studii, atque operæ posuerunt, horum nomina percensere. Eorundem Martyrum Acta è Syriaco translata, quamprimùm, Deo favente, in lucem prodibunt. Illorum verò notitiam ex Hieronymo, & Sozomeno, ut videtur, cæteri Græcorum, Latinorumque hausere: nimirùm, Theophanes in Chronographia ad annum mundi 5817. Cedrenus ad annum sextum Constantii Augusti, Nicephorus lib. 8. cap. 56. Cassiodorus lib. 3. cap. 2. & Martyrologi omnes; Latini quidem ad diem 21. Aprilis, Græci verò 17. ejusdem mensis, (non XV. Maji, ut ex Typographorum oscitantia obrepsit in notis Cardinalis Baronii ad Martyrologium Romanum, qui pro *XV. Kal. Maji*, ediderunt, *XV. Maji*.) Copti demùm die 19. Barmudæ, ut in Synaxario Codice nostro Arabico XIX.

II. Variæ Auctorum opiniones de tempore martyrii S. Simeonis, & Sociorum.

Verùm de Persicæ hujus Persecutionis initio & progressu, deque præciso obitus Simeonis nostri die, & anno, mira est Auctorum tùm Græcorum & Latinorum, tùm Syrorum ipsorum dissensio. In hoc quidem una omnium est sententia, quòd Sanctus Simeon, unà cum Sociis, passus sit sub Sapore Feria VI. Hebdomadæ Sanctæ in Parasceve, excepto Usthazade Saporis Regis nutricio, qui pridie, hoc est, Fer. V. in Cœna Domini interfectus fuerat. At quo Christi anno id contigerit, quo mense, quo die, & sub quo Romanorum Imperatore, diversi diversa.

III. De ætate S. Simeonis Testimonium Codicis nostri Syriaci I.

In Actis Syriacis, quæ habemus Codice I. Passio Simeonis refertur Luna 14. Nisan, seù Aprilis, Anno regni Persarum centesimo decimo septimo, Saporis trigesimo primo. Sic enim legitur fol. 82. ܒܫܢܬ
ܡܐܐ ܘܫܒܥܣܪܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܦܪܣܝܐ
ܕܗܝ ܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܚܕܐ ܕܫܒܘܪ
ܡܠܟ ܡܠܟܐ: ܗܘܐ ܫܘܪܕܐ ܗܢܐ ܥܠ
ܥܡܢ. ܘܒܗ ܒܙܒܢܐ ܐܚܝܕ ܫܡܥܘܢ ܗܘܐ
ܐܦܝܣܩܘܦܘܬܐ ܕܣܠܝܩ ܘܕܩܛܝܣܦܘܢ
ܡܕܝܢܬܐ: ܘܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܒܪ ܨܒܥܐ.
ܫܦܝܪ ܕܝܢ ܐܬܚܙܝ ܒܫܡܐ ܗܢܐ: ܡܛܠ
ܕܐܒܗܘܗܝ ܨܒܥܝ ܗܘܘ ܫܐܪܝܐ ܒܕܡܐ
ܢܘܟܪܝܐ ܐܬܫܡܫܬܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܪܫܝܥܬܐ.
ܘܗܘ ܨܒܥ ܗܘܐ ܢܚܬܐ ܕܢܦܫܗ ܒܕܡܐ
ܕܩܢܘܡܗ ܠܬܫܡܫܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܩܕܝܫܬܐ.

Hoc est: *Anno regni Persarum decimo septimo suprà centesimum, qui fuit annus Saporis Regum Regis trigesimus primus, persecutio hujusmodi in populum nostrum excitata est. Quo quidem tempore Simeon, cognomento Barsaboë*, idest, *filius tinctorum, Seleuciæ & Ctesiphontis Episcopatum gerebat. Istud verò cognomen apprimè ei congruebat: nam ipsius quidem parentes alieno sanguine sericum inficiebant ad impiorum Regum usum; ipse verò animæ suæ vestes proprio cruore tinxit, quibus in regno Sanctorum uteretur.* Et infrà fol. 87. obitus Gusciatazadis ܓܘܫܬܐܙܕ, seù, ut Græci & Latini malunt, Usthazadis, ponitur die 13. Nisan, verbis istis: ܐܬܩܛܠ
ܕܝܢ ܣܒܐ ܗܢܐ ܒܥܠܬܐ ܛܒܬܐ ܡܛܠ
ܝܫܘܥ ܒܬܠܬܥܣܪܐ ܒܢܝܣܢ ܒܚܡܫܐ
ܒܫܒܐ ܒܫܒܬܐ ܪܒܬܐ ܕܦܛܝܪܐ:

Interemptus autem fuit iste senex optimam ob causam, nimirùm propter Jesum, die 13. Nisan, Feria quinta Hebdomadæ magnæ Azymorum. Atqui ex Sozomeno lib. 2. cap. 10. martyrium Usthazadis accidit pridie quàm Simeon pateretur: sic enim habetur loco mox cit. *Postero autem die, qui erat sexta feria, quo die ante festum Resurrectionis annua saluta-*

lutaris Paſſionis memoria celebratur, Rex Simeonem quoque gladio obtruncari præcepit. Incidit ergo ſexta illa feria, qua Simeon coronatus eſt, in diem 14. Niſan, ſeù Aprilis, quam proinde Maronitæ in Synaxario, & Græci in Menologio Baſilii juſſu edito commemorationi ejuſdem nuncupant.

IV. Teſtimonium alterius Codicis noſtri Syriaci de anno motæ perſecutionis ſub Sapore.

In altero Codice Syriaco ſatis vetuſto, quem anonymus Scriptor compluribus annotationibus adauxit, præter menſem & annum prædictum, notatur quoque tempus Imperatoris Romanorum, & laudata regni Perſarum Epocha magis elucidatur, in hæc verba: ܒܫܢܬ ܫܬ
ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܚܡܫ ܕܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܕܗܝ ܫܢܬ ܡܐܬܝܢ
ܘܬܫܥܝܢ ܘܫܬ ܠܙܩܝܦܘܬܗ ܕܡܪܢ
ܘܕܡܠܟܘܬܐ ܕܦܪܣܝܐ ܫܢܬ ܡܐܐ ܘܫܒܥܣܪ
ܘܕܫܒܘܪ ܡܠܟܐ ܒܪ ܗܘܪܡܝܙܕ ܫܢܬ
ܬܠܬܝܢ ܘܚܕܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܬܢܝܚ
ܛܘܒܢܐ ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ ܡܠܟܐ ܕܪܗܘܡܝܐ
ܟܕ ܒܥܐ ܗܘܐ ܫܒܘܪ ܥܠܬܐ ܕܩܪܒܐ
ܥܡ ܒܢܘܗܝ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܥܒܪܘ ܛܠܝܘܬܐ
ܐܡܝܢܐܝܬ ܥܠ ܬܚܘܡܐ ܕܪܗܘܡܝܐ ܪܗܛ
ܗܘܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܥܠ ܥܒܕܘܗܝ
ܕܐܠܗܐ ܕܒܐܪܥܐ ܕܫܘܥܒܕܗ
ܥܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܘܡܐ ܒܝܘܡ ܐܬܚܡܬ.

Hoc eſt: *Anno Regni Alexandri ſexcenteſimo quinquageſimo quinto, qui eſt à Crucifixione Domini noſtri ducenteſimus nonageſimus ſextus, regni verò Perſarum centeſimus decimus ſeptimus, Saporis autem regis Hormiſdæ filii trigeſimus primus, poſtquàm beatus Conſtantinus Romanorum Imperator deceſſit, quærens Sapores occaſionem belli adversùs ejuſdem filios, qui adoleſcentiam non exceſſerant, aſſiduas incurſiones in ditionem Romanorum faciebat. Qua de cauſa in Dei famulos, qui ſubditas terras incolebant, graviori in dies odio ferebatur.*

V. Idem confirmatur ex Codice Amidenſi I.

Eadem quoad annum Alexandri 655. leguntur in Codice Amidenſi I. fol. 437. ubi redditur cauſa, cur Sancti Simeonis commemoratio à feria ſexta Paſſionis Domini in ſextam feriam hebdomadæ ſextæ Æſtatis tranſlata ſit; & annus obitus ejuſdem Sanctiſſimi Martyris aſſignatur, verbis iſtis: ܘܒܗ ܒܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ
ܕܫܬ ܕܩܝܛܐ ܕܗܝ ܬܠܬܥܣܪ ܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ
ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܨܒܥܐ ܩܬܘܠܝܩܐ
ܦܛܪܝܪܟܐ ܬܠܡܝܕܗ ܕܡܪܝ ܦܦܐ
ܩܬܘܠܝܩܐ ܘܕܐܒܗܬܐ ܕܐܬܟܠܠܘ ܥܡܗ.
ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܒܥܪܘܒܬܐ ܕܚܫܐ ܐܬܟܠܠܘ
ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܚܡܫ
ܕܝܘܢܝܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܠܕܢ ܕܒܝܬ ܗܘܙܝܐ
ܒܝܘܡܝ ܫܒܘܪ. ܘܐܬܥܒܪ ܕܘܟܪܢܗܘܢ
ܠܥܪܘܒܬܐ ܕܡܘܕܝܢܐ ܕܐܝܬܝܗ
ܓܘܢܝܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܣܗܕܐ. ܥܪܘܒܬܐ ܗܝ
ܕܝܢ ܕܫܬܐ ܡܬܩܪܝܐ ܥܠ ܫܡܗܘܢ ܡܛܠ
ܕܒܗ ܐܬܟܠܠܘ.

Ideſt, *Eâdem Feria vj. hebdomadæ ſextæ Æſtatis* (hoc eſt, decimæ tertiæ poſt Pentecoſten) *fit commemoratio Sancti Simeonis Barſaboë Catholici Patriarchæ, Diſcipuli Mar Papæ Catholici, & Patrum, qui unà cum ipſo coronati ſunt. Hi quidem lauream adepti fuere Feria vj. Paſſionis Anno Græcorum 655. in urbe Ledan regionis Huzitarum ſub Sapore. At commemoratio eorundem ad ſextam Feriam Confeſſorum, quæ Martyrum omnium communis eſt, tranſlata fuit. Porrò hæc Feria vj. ideò nomini eorum nuncupatur, quia* in

in ea Altare S. Simeonis in urbe Ledan consecratum est. Sepultus autem fuit Sanctus Simeon in Susan Elamitarum civitate, quam Arabes Sus *appellant.*

Martyrium itaque Simeonis juxta utriusque Codicis Auctores accidit Feria vi. Passionis, Luna 14. Nisan, Anno Saporis 31. Alexandri 655. regni Persarum 117. à Passione Domini 296. post mortem Constantini Imperatoris.

VI. Hieronymus, Cedrenus, Baronius, aliique Recentiores Simeonem sub Constantio passum referunt.

Hoc postremum de obitu Constantini, ambabus, ut ajunt, ulnis amplectuntur Hieronymus, & Cedrenus, qui passionem Simeonis ad sextum, vel septimum Constantii annum conjiciunt. Eandem sententiam propugnat Cardinalis Baronius in Annalibus, & in Notis ad Martyrologium Romanum, & post ipsum reliqui ferè omnes Recentiores.

VII. Eusebius tamen, Sozomenus, Theodoretus, & Theophanes martyrium Simeonis sub Constantino Magno collocant.

Verùm Sozomenus horum Martyrum passionem non sub Constantio, sed sub Constantino Magno ponit lib.2. cap.15. his expressis verbis: *Porrò Imperator Constantinus, quum Christianos in Perside ad hunc modum hostiliter vexari didicisset, magnoperè doluit, eamque rem permolestè tulit. Studens autem eis opitulari, ambigebat, quid sibi agendum esset, quò illi securè vitam degerent. Fortè accidit, ut eodem tempore legati Regis Persarum ad ipsum accederent &c. Opportunum igitur sibi tempus oblatum ratus, Christianos in Perside degentes commendandi Sapori, literas ad eum scripsit &c.* Consonat Sozomeno Theodoretus qui lib.1.hist.Eccl.c.24. hæc de Constantino Magno notat. *Eorum verò, qui in Perside erant, Christianorum sua sponte curam suscepit: nam quum illos ab impiis exagitari didicisset, & Regem Gentis illius* (hoc est, Saporem) *nihil non insidiarum adversùs eos moliri, literas ad eum scripsit, quibus tùm ad pietatem amplectendam eum hortabatur, tùm ut pietatis cultores honore afficeret postulabat.* Theodoretum sequitur Theophanes, qui ad annum mundi 5817. Divinę Incarnationis 317. postquàm S. Simeonis gloriosam mortem retulit, sic concludit. *Quibus auditis Sanctissimus Imp. Constantinus, ut Christianorum sanguini fundendo parceret, & à tanta crudelitate sibi temperaret, per literas, additis etiam precibus, Saporem est adhortatus.* Harum literarum exemplar profert Eusebius lib. 4. de Vita Constantini cap. 9. & ex eo Theodoretus lib. 1. cap. 25. ubi initium Persecutionis sub Constantino Magno clarè consignant, dum eundem Sapori persuadere satagentem inducunt, ut à Christianorum sanguine fundendo desistat. Hanc sententiam ex Recentioribus probat Petavius in Ration. temp. Par. I. nec ab ea Baronius, licet alibi contrarium scripserit, dissentire videtur, dum in Notis ad Martyrol. Rom. die 20. Februarii de S. Sadoth Simeonis nostri successore sic loquitur: *Successit Sadoth, de quo agimus, Simeoni, qui sub Constantino martyrio vita functus est. Ipse autem Sadoth passus est temporibus Constantii.* Quin & Cedrenus, qui, ut suprà vidimus, Persicæ hujus Persecutionis initium ad Constantii tempora protrahere videtur, eandem sub Constantino Magno moveri jam cœptam affirmaverat suprà pag.177. ubi Simeonis & Usthazadis martyrium anno Constantini vigesimo describit. Nimirùm, quia per integros quadraginta annos duravit, ut infrà observabimus, ubi de S. Marutha sermo erit; adeoque in diversos Saporis, Romanorumque Imperatorum annos diversi eam conjecerunt, licet verum ejusdem initium ad Constantini tempora referendum omninò sit.

VIII. Henschenii & Pagii opinio rejicitur.

Neque audiendus est Pagius, qui in Critica Baronii ad annum 343. ex Henschenio in vita Sanctorum die 21. Aprilis, opinatur, *Anno quidem Christi 343. persecutionem in Perside adversùs Christianos à Sapore Persarum Rege excitari cœptam; sed martyrium Simeonis, & Sociorum nisi anno 349. non contigisse.* Nam in primis Codices nostri antiquissimi, & reli-

reliqui ferè omnes Scriptores testantur, eodem anno, quo Persecutio moveri cœpit, S. Simeonem & Socios gladio obtruncatos fuisse. Deinde quum Constantinus Magnus anno Christi 337. in vivis esse desierit, quî fieri potuit, ut literas ab Eusebio relatas ad Saporem mitteret, quibus eundem à Persecutione Christianorum cohibebat? si hæc sex dumtaxat post ejus obitum annis, hoc est, anno Christi 343. moveri cœpit. Neque potuit Eusebius eas fingere, qui circa ann. 340. objit, vel certè ann. 349. quo Simeon juxta Pagium & Henschenium coronatus est, non attigit.

Tota doctissimorum Virorum conjectura ex Sozomeno, & Martyrologio Romano petitur. In Martyrologio, inquiunt, mors Simeonis & Sociorum ad diem 21. Aprilis consignatur: Sozomenus verò eorum passionem Feria VI. hebdomadæ in Parasceve refert. Atqui, subjungunt, Feria VI. majoris Hebdomadæ nonnisi anno Christi 349. in diem 21. Aprilis incidit: nam eo anno Pascha celebratum est die 23. Aprilis. Passus est igitur Simeon cum sociis anno 349. die 21. Aprilis, Feria VI. Hebdomadæ sanctæ. Sed à clarissimis Viris doceri velim, undenam habent, feriam VI. qua Simeon passus est, in diem 21. Aprilis incidisse? An, quia in Martyrologio Romano memoria S. Simeonis eo die colitur? At *ex die cultus Sanctorum* (ut ipsis Pagii verbis utar ad annum 525. num. 11.) *annus eorum emortualis deduci non potest, nisi ille aliunde constet*. Quod & alibi idem Pagius passim inculcat. Incumbebat Henschenio & Pagio, ex Sozomeno, aliisvè Auctoribus ostendere, Simeonem & Socios die 21. Aprilis passos fuisse. Id si probassent, manus utique darem, & ultrò faterer, passionem eorum incidisse in annum Christi 349. Sed non modò apud probatos Scriptores non videmus diem 21. Aprilis, quin potiùs alios dies notatos legimus: & apud Syros quidem diem 14. Aprilis, ut suprà retulimus; in Menologio verò Græcorum diem 17. ejusdem mensis.

IX. Epochæ in Codicibus nostris notatæ elucidantur.

Jam ad Epochas in Codicibus nostris prænotatas. Ea, quæ à Regno Persarum ducitur, rara est, & nemini Syrorum, quod sciam, præter hunc unum usurpata. Hujus Epochæ initium designant Dio lib. 80. & Agathias Scholasticus lib. 4. cap. 11. pag. 134. Edit. Regiæ: ubi docent, Artaxersem Persam, postquam tribus præliis Parthos superasset, eorumque Regem Artabanum interfecisset, ab his ad Persas Regnum transtulisse. Id accidit, Agathia teste loco cit. *Anno Alexandri Macedonis* 538. *Alexandri verò Severi Mammææ filii quarto*: qui fuit, juxta Baronium, annus Christi 228. vel 226. ut vult Pagius; ex communi verò Syrorum calculo 227. Annum igitur Alexandri Macedonis 538. quo Persarum Regnum cœpit, si conjungas cum anno Persarum 117. quo Simeonis martyrium in Codicibus nostris refertur, habebis annum 655. qui expressè notatur in Codice nostro Syriaco II. & in Codice Amidensi I. At si anno Christi 227. cui respondere diximus annum Alexandri 538. addas annum regni Persarum 117. habebis annum Christi 344. in quem passionem Simeonis incidere non posse, docemur ex Eusebio, Sozomeno, Theodoreto, atque Theophane. Nam Constantinus Imperator, sub quo laudati Scriptores certamen Simeonis collocant, ante prædictum annum ad superos translatus fuerat, videlicet, anno Christi 337. Rursus anno 344. Pascha celebratum fuit die 15. Aprilis; atque adeò feria VI. in Parasceve incidit in diem 13. ejusdem mensis: unde falsitatis arguerentur Syri, Græci, & Latini, qui feriam illam VI. in qua Simeon occubuit, collocant in diem 14. 17. & 21. Aprilis. Demùm in eodem Codice nostro Syriaco II. annus regni Persarum centesimus decimus septimus non modò cum anno Alexandri Macedonis 655. verùm etiam cum anno à Crucifixione Domini

ni 296. conjungitur. Atqui annus à Crucifixione Domini 296. competere nequit in annum Chriſti 344. ſed in annum 330. in quo feria VI. in Paraſceve celebrata fuit die 17. Aprilis, ut habet Menologium Græcorum.

X. Statuitur Paſſio Simeonis ſub Conſtantino Magno anno Chriſti 330.

Quare quum talis tantuſque ſit nobiliſſimorum Auctorum conflictus, ut nulla inter eos concordia iniri poſſit, nec unius eorum ſententia admitti queat, quin ſtatim alter rejiciendus ſit; Euſebium, Marutham, Sozomenum, ac Theodoretum potiori jure ſequi debemus, quàm alium quemlibet: Ex quorum mente firmum inprimis ratumque eſſe debet, Simeonem & Socios ſub Conſtantino Magno glorioſam mortem occubuiſſe. Annus verò Chriſti, quo id factum contigit, nullus alius magis commodè poſſe deſignari videtur, quàm trecenteſimus trigeſimus. In hunc enim annum apprimè competit annus regni Perſarum centeſimus decimus ſeptimus, qui ex dictis anno Alexandri ſexcenteſimo quinquageſimo quinto reſpondet. Duplex nimirùm Epocha Alexandro inſcribi ſolet: altera ab ejus obitu, quam Alexandream, & Philippicam dicunt, præceditque vulgarem Chriſti annum, juxtà Pagium in Apparatu, annis trecentis & viginti quatuor. Altera ab initio regni Seleuci inſtituta, quæ Seleucidarum appellatur, & annis trecentis undecim Chriſto prior eſt. Si igitur Epocham Alexandream priorem ſequamur, annus Alexandri ſexcenteſimus quinquageſimus quintus erit Chriſti annus trecenteſimus trigeſimus, qui per annum à Paſſione ejuſdem ducenteſimum nonageſimum ſextum in Codice noſtro Syriaco II. rectè deſignatur.

Fateor, hanc ſententiam pluribus etiam difficultatibus implicitam eſſe: ac Primo, quia ſi annos 324. ab anno Alexandri 655. ſubtrahas, habebis non annum Chriſti 330. ſed 331. Deinde anno Chriſti 330. non incidit feria VI. Paſſionis in diem 14. Niſan, ut vult Maruthas in Actis Martyrum, ſed in diem 17. juxta Græcorum Menologium. Prætereà Alexandrea Epocha à Syris Scriptoribus nonniſi pro ea, quam Seleucidarum vocant, uſurpari ſolet; atque adeò annus ille 655. potiùs reſpondere debet anno Chriſti 344. quàm anno 330. maximè quum initium regni Perſarum ducatur, ſecundùm Agathiam, ab anno Alexandri Mammææ quarto, qui infrà annum Chriſti 226. rejici nequit, ex omnium Auctorum ſententia. Unde ſi anno Chriſti 226. addamus annum regni Perſarum 117. quo paſſi Martyres dicuntur, habebimus annum 341. non 330.

Verùm ad Primam difficultatem reſponderi poteſt, annum illum Alexandri 655. non exſtare in genuinis Actis Martyrum, neque apud Sozomenum, ſed additum fuiſſe ab Auctore Syro juxta privatam ſuam opinionem, qua putabat, Simeonem Sociosque poſt Conſtantini obitum occubuiſſe anno Chriſti 344. Deinde admiſsa etiam illius Epochæ veritate, adhuc annus unus ex ea tollendus eſt, ut reſpondere queat anno à Crucifixione Domini 296. qui ab eodem Auctore cum æra illa Alexandrea conjungitur. Atque hac de cauſa licet aliis in locis Epocha Alexandri ferè ſemper à Syris Scriptoribus pro æra Seleucidarum uſurpari ſoleat, ibi tamen ex contextu verborum (nimirùm, propter concurſum anni à Paſſione Chriſti 296. & anni ab initio regni Perſarum 117.) pro Philippica æra ſumenda eſt. De die verò decimaquarta Niſan, ſeù Aprilis, in quam Maruthas feriam VI. Paſsionis incidiſſe refert, nullus te moveat ſcrupulus: nam ibi diſertus ſermo eſt non de die ſolari 14. Aprilis, ſed de Lunari, qui ſexta feria, & die 17. Aprilis cadentibus anno Chriſti 330. inchoatus fuit, ut ex Tabulis Paſchalibus liquet. Unde ſententia noſtra magis confirmatur.

Demùm argumentum illud ex Agathia deſumptum, (Regnum, ſcilicet, Perſarum nonniſi ab anno quar-

quarto Alexandri Mammæ auspicatum,) rejici potest pari constantia, qua asseritur. Nam in Archivis Persarum, unde Agathias per Sergium Interpretem seriem Regum Persarum transcripsit, (ut ipse testatur lib. 4. pag. 141.) notatum fortassè erat, initium Regni Persarum ab anno Alexandri 538. desumi; nullum tamen verbum de quarto Alexandri Mammææ anno esse potuit: neque enim Persæ annos Romanorum Imperatorum in suis Fastis numerabant. Id Agathias de suo adjecit. Nec mirari debes, eum in Alexandro Mammææ lapsum fuisse, qui in Sapore nostro adeò turpiter erravit, ut diceret pag. 135. Nisibim urbem vigesimo quarto ejusdem Saporis anno à Joviano Imperatore Persis traditam fuisse. Atqui Jovianus post Juliani interitum imperare cœpit anno Christi 364. quo anno Nisibim Persis tradidit, ut fatentur omnes. Sapores igitur, qui, juxta Agathiam, in ipso matris utero regnare cœpit, in regno natus est, in eoque adolevit & senuit, annum etiam ætatis tunc egerit, necesse est, vigesimum quartum: Atque adeò sequitur, ipsum in lucem prodiisse anno Christi 340. nam si ab an. 364. subtrahantur anni 24. remanebit annus Christi 340. Sed persecutio in Christianos ab eodem Sapore mota est, testibus Hieronymo, Cedreno, Baronio, Pagio, aliisque, anno Christi 343. Eam igitur excitatam fuisse oportet anno ætatis Saporis tertio: quod quis sanæ mentis dixerit? Præsertim quum tot interrogationes, & responsiones, quas Sapores habuisse ad Simeonem Sociosque in Actis Martyrum legitur, ad puerum trium annorum referri nequeant. Præthereà bellum à Sapore adversùs Romanos instauratum, & Nisibis urbis obsidio accidit ex omnium sententia statim ab obitu Constantini Magni, hoc est, ineunte anno Christi 338. Si igitur Sapores, juxta Agathiam, natus est anno Christi 340. infertur eum decertasse contra Romanos duobus annis, antequam nasceretur.

XI. Difficultates in aliis opinionibus.

Neque minoribus implicitæ sunt difficultatibus reliquæ Auctorum Sententiæ. Inprimis ii, qui martyrium Simeonis referunt ad annum Christi 343. rectè quidem conjungunt annum regni Persarum centesimum decimum septimum cum anno Christi 226. quo initium hujus regni desumi diximus: ex utroque enim simul junctis efficitur annus 343. At quomodo solvant nodum diei 14. 17. vel 21. Aprilis, in quem incidisse dicitur Feria VI. Passionis, quum Pascha anno 343. celebratum fuerit die 27. Martii? Quid respondeant ad auctoritatem Eusebii, Sozomeni, & Cedreni, qui certamen Simeonis sub Constantino Magno collocant?

Eadem ratione qui contendunt, id factum contigisse an. Christi 341. Feriam VI. Passionis bene quidem designant juxta Menologium Græcorum, hoc est, ad diem 17. Aprilis: sed annum regni Persarum 117. & Alexandri Macedonis 655. explicare nequeunt: Prætereà à Constantini ætate contra Sozomenum, & Cedrenum recedunt.

Item qui passionem Martyrum referunt ad annum Christi 344. Epocham quidem Alexandream appositè reddunt; sed in æra regni Persarum laborant, & in Feria VI. quæ eo anno in diem 13. Aprilis incidit.

Denique ii, qui martyrium præfatum ad annum Christi 349. protrahunt, feriam VI. commodè explicare possunt, ut diximus suprà num. VIII. At ab anno regni Persarum, & Alexandri Macedonis extricare sese omninò nequeunt.

XII. Menda in Theophane, in Synaxario Maronitarum, & in Agathia.

Atque hìc obiter quinque observanda sunt. Primum, lapsus Interpretis, qui Theophanem è Græco Latinum reddidit, & pro uno Seleuciæ & Ctesiphontis Episcopo Simeone, duos fecit, verbis istis: *Hoc anno Judæi & Persæ, cognito fidei Christianæ per totam Persiam augmento, Simeonem Ctesiphontis, & alterum Seleuciæ Archiepiscopum, ceù Romanorum*

norum Imperatori amicos, *quique res Perſicas ei revelarent*, *apud Saporem Perſarum Regem criminati ſunt*. In Græco legitur dumtaxat, Συμεῶνα Ἀρχιεπίσκοπον Κτησιφῶντος, καὶ τῆς Σελευκείας, *Simeonem Archiepiſcopum Cteſiphontis & Seleuciæ*: unde τὸ *alterum* omninò redundat. Cauſam errandi dederunt verba Theophanis, à librariis certè depravata, vel obtruncata, quæ ſequuntur, ὡς φίλους τῶν Ῥωμαίων Βασιλέων, καὶ μηνυτὰς τῶν Περσικῶν πραγμάτων, *ceù Romanorum Imperatorum amicos*, *quique res Perſicas eis revelarent*: quæ fortaſsè vel in ſingulari numero reſtituenda ſunt, *ceù Romanorum Imperatori amicum &c.* vel addendum eis, *& alios ejuſdem Socios*, *ceù Romanorum Imperatori amicos &c.*

Secundum, Annus regni Perſarum centeſimus decimus ſeptimus, quo Simeon paſſus eſt, in Synaxario Maronitarum ad ipſam Simeonis ætatem perperàm refertur ſic: هذا القديس سمعان كانت له في السنة التي استشهد فيها مائة وسبعة عشر سنة : *Sanctus hic Simeon anno, quo martyrium adeptus eſt, agebat ætatis annum centeſimum decimum ſeptimum.*

Tertium, variat Maruthas à Theophane circa annum Saporis regis: nam Maruthas quidem annum deſignat ejuſdem trigeſimum primum, ut vidimus ſuprà: Theophanes verò vigeſimum tertium.

Quartum, Annus Conſtantini Magni vigeſimus primus, & Divinæ Incarnationis trecenteſimus decimus ſeptimus, quibus à Theophane paſſio Martyrum Perſarum notatur, nequeunt cum ulla aliorum Auctorum ſententia conciliari. Nam annus ille ex mente Theophanis incidit in annum æræ Chriſtianæ vulgaris 326. quo Martyres illos paſſos fuiſſe nemo eſt, qui aſſerat.

Quintum demùm, Agathias in ſua genealogia Regum Perſarum, quam ex publicis illius Regni Tabulis ſe deſcripſiſſe teſtatur, tùm à Marutha, tùm ab Auctore Codicis noſtri Arabici XLIV. diſſentit. Maruthas enim in Actis Martyrum, ab initio Regni Perſici uſque ad trigeſimum primum Saporis annum, quo S. Simeon martyrio coronatus eſt, annos numerat centum ſeptemdecim: quem etiam calculum in Chronologica eorum Regum ſerie exhibet laudati Codicis Arabici Auctor. At ex ſupputatione Agathiæ, anni dumtaxat centum treſdecim colliguntur, ut ex ſubjecta ſerie liquet. *Artaxares*, ſeù Artaxerſes, qui primus poſt deletos Parthos Regnum Perſicum reſtituit anno Alexandri Macedonis 538. regnavit annis 15. duobus menſibus demptis. *Sapores* annis 31. *Hormiſdates* Saporis filius anno 1. & diebus decem. *Vararanes* annis 3. *Vararanes* ſecundus, Vararanis filius, annis 17. *Vararanes* tertius, menſ. 4. *Narſes* annis 7. menſibus 5. *Hormiſdates* Narſis filius, annis 7. menſ. 5. *Sapores* Hormiſdatis filius. Anno ejus trigeſimo primo Perſecutio moveri cœpit.

Summa annorum ab Artaxare ad annum Saporis 31. ſunt anni 113. dieſque decem.

XIII. Simeon ſub Concilio Nicæno floruit.

Hebedjeſu Epiſcopus Sobenſis in Epitome Canonum Synodalium Codice Syriaco Vaticano XLVI. fol. 59. ex Maruthæ Tagritenſis teſtimonio refert, Simeonem noſtrum tempore Concilii Nicæni Epiſcopatum Seleuciæ & Cteſiphontis geſſiſſe, eique per Sciaadoſtum Presbyterum ſuum, ſibique in Epiſcopatu ſucceſſorem, interfuiſſe. Verba ejus ſunt hæc: ܘܡܢܝܢܐ ܕܟܠܗܘܢ ܐܦܣܩܘ̈ܦܐ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܗܘܘ ܡܬܟܢܫܝܢ ܠܢܝܩܝܐ : ܐܦ ܡܢܗܘܢ ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܨܒ̈ܥܐ ܩܬܘܠܝܩܐ ܘܫܕܪ ܥܡ ܫܕܘܣܛ ܩܫܝܫܗ ܠܢܝܩܝܐ . ܘܡܢܝܢܐ ܕܩܢܘ̈ܢܐ ܕܐܬܬܣܝܡܘ ܒܗ ܐܫܬܡܥ : ܦܫ ܡܢ ܗܘܢ ܕܢܗܘܘ : ܥܣܪܝܢ ܐܪܒܥܐ

ܒܐܝܕܐ ܕܫܗܕܘܣܬ ܩܫܝܫܗ
ܗܟܢܐ . ܕܐܠܘܠܐ ܚܢܦܐ ܕܪܕܦܝܢ ܠܕܡܢ .
ܡܣܬܟܝܢ ܦܢܝܢ ܗܘܝܢ ܠܡܐܬܐ
ܘܠܡܬܒܣܡܘ ܡܢ ܗܘ ܟܢܘܫܐ ܟܗܢܝܐ
ܘܡܢ ܡܠܟܘܬܟܘܢ ܪܡܬܐ . ܐܠܐ ܟܠܡܕܡ
ܕܟܢܫ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ ܐܝܠܝܢ
ܕܐܬܪܕܦܘ ܥܠ ܐܦܝ ܗܝܡܢܘܬܐ ܫܪܝܪܬܐ :
ܐܦ ܐܢܐ ܡܩܒܠ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܒܚܕܘܬܐ :

Quoniam autem omnes Episcopi (ad Synodum) *accersiti sunt, idest, cùm ii, qui Romano subditi erant Imperio, tùm ii, qui secùs; Sanctus quoque Simeon Bar-Saboë Seleuciæ & Ctesiphontis Catholicus inter alios evocatus fuit. Qui quum ob exortos in confiniorum regionibus tumultus ad Synodum accedere nequiret, epistolam hujusmodi per Sciaadusat Presbyterum suum scripsit. Nisi ethnici sanguini nostro inhiarent, venirem utique libentissimè, ut Sacro illo Sacerdotum cœtu, vestroque inclyto fruerer Imperio. Verùm quidquid ab universo Episcoporum, qui persecutionem pro vera fide pertulere, conventu definitum fuerit, illud ego libenter amplector.* Hunc Sciaadusatum Græci Latinique vocant Sadoth, Sadoch, & Sadhuc, teste Baronio in Martyrol. Rom. die 20. Febr.

XIV. Canon Synodi Nicenæ de Primatu Sedis Seleuciæ & Ctesiphontis.

In eodem Nicæno Concilio tradunt Orientales sancitum fuisse, ut Sedes Seleuciæ & Ctesiphontis post Patriarchas Alexandriæ, Antiochiæ, Constantinopoleos, & Hierosolymæ prima esset. Sic legitur in Canone Arabico 38. Cod. nostro Arabico I. vel juxta exemplar Francisci Turriani, Canone Arab. 33. ويكرم ايضا صاحب كرسى سليقيه اعنى سلق الذى ببلاد المشرق وهى المداين ويكون هذا ايضا يسمى باسم القاثوليقوس ويودن له الان ان يمطرن المطارنه كما يصنع البطاركه ليلا ينادى المشرقيون فى مضيهم الى بطريرك انطاكيه فى حوايجهم او فى انصرافهم من عنده ويجدوا الوثنين فيهم السبيل لاضرارهم لان بطريرك انطاكيه قد رضى بذلك بعد ان طلبت اليه الجماعه ليلا يغتم بما صرف عنه من سلطان المشرق لانه انما التمس بهذا الامر سوا ادخال الراحه على النصارى ببلاد فارس Idest, *Honoretur quoque similiter Princeps Sedis Seleuciæ, quæ est in regione Orientis & Modaina vocatur: atque iste etiam appellari debeat nomine Catholici, & possit deinceps ordinare Metropolitas, sicuti faciunt Patriarchæ: ut Orientales Patriarcham Antiochiæ ob necessitates suas consulentes, aut ab eodem in patriam remeantes, nullum detrimentum patiantur: & ne Ethnici occasionem inveniant nocendi eis: quia Patriarcha Antiochiæ hac in re consensit, postquam à Synodo rogatus fuit, ne de sublata ipsi Orientis potestate contristaretur. Nihil enim aliud hoc in negotio quæritur, quàm ut Christiani regionis Persarum incolæ pace & quiete fruantur.* Quidquid sit de Auctoritate hujus Canonis, quem Cl. Abraham Ecchellensis genuinum esse Nicænæ Synodi fœtum contendit in Eutychio Alexandrino Vindicato, alii verò ut spurium rejiciunt; certum tamen est vetustissimæ Orientalis disciplinæ argumentum, liquidumque ex eo fit, Seleuciensem Sedem ab antiquissimis temporibus primatum Ecclesiarum omnium Persicarum obtinuisse. Meminit ejusdem Canonis Hebedjesu in Catalogo Scriptorum Syrorum pag. 42.

XV. Quis primus Seleuciensium Episcoporum, dignitatem Primatis obtinuit.

In dubium vocant Chaldæi, quis primùm à Nicæna Synodo Primatialem honorem habuerit. Hebedjesu quum dicat, Simeonem ea tempestate fuisse Ctesiphontis & Seleuciæ Episcopum, qua Nicænum Concilium celebratum est, satis apertè indicat, id sub eodem accidisse. At in Annotationibus Syriacis ad Ordinationem Patriarchæ Chaldæorum Codice Amidensi V. fol. 94. hoc factum refertur ad tempora Sciaclupiæ, vel Papæ, qui Simeoni præcesserunt. Sic enim legitur: ܘܦܘܩܕܢܐ

ܘܩܕܡܝܐ ܡܘܗܒܬܐ ܕܦܛܪܝܪܟܘܬܐ ܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ ܕܫܟܠܘܦܐ ܐܝܬܘܗܝ : ܘܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ ܕܦܦܐ : *Primum autem, qui munere Patriarchalis dignitatis donatus fuerit, quidam ajunt, fuisse Sciaclupham, alii verò Papam.* In hoc tamen omnes conveniunt, quod à Nicænis Patribus dignitas hujusmodi promanaverit: nam in ipsa Ordinatione Patriarchæ quum præsentatur Electus, ut impositionem manus accipiat, proclamant Præsentantes : ܐܝܟ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܫܠܝܚܝܬܐ ܘܡܦܣܢܘܬܐ ܕܐܒܗ̈ܬܐ ܩܕ̈ܝܫܐ ܘܡܥܪ̈ܒܝܐ : ܒܥܕܬܐ ܗܕܐ ܕܟܘܟܐ ܗܐ : ܡܩܪ̈ܒܝܢܢ ܩܕܡ ܪܒܘܬܟ ܐܠܗܢ ܫܒܝܚܐ ܡܢ ܟܠ ܠܥܒܕܟ ܗܢܐ ܕܦܪܫܬ ܘܓܒܝܬܝܗܝ ܕܢܗܘܐ ܩܬܘܠܝܩܐ ܦܛܪܝܪܟܐ ܓܒܝܐ ܒܥܕܬܟ ܩܕܝܫܬܐ: *Juxta traditionem Apostolicam, & permissu Sanctissimorum Patrum nostrorum Occidentalium, in hac Cuchensi Ecclesia* (sic vocatur Sedes Patriarchæ Chaldæorum Seleuciæ & Ctesiphontis) *en præsentamus coram majestate tua, Deus noster gloriose & ab omnibus adorande, hunc famulum tuum, quem segregasti & elegisti, ut sit Catholicus Patriarcha electus in Ecclesia tua Sancta.* Ubi duas commemorant causas, cur Sedi Seleuciæ & Ctesiphontis Primatus tribuatur: Traditionem, scilicet, Apostolicam, quam ab Adæo, & Mari cæterisque Mesopotamiæ, Assyriæ, Persiæque Apostolis derivatam volunt; & permissionem Patrum Occidentalium, hoc est, Nicænorum, de qua suprà diximus, vel etiam Antiochenorum Antistitum, quibus Ecclesiæ omnes Orientis propriè dicti subditæ sunt. Nam licet à primis Christianorum Assyriæ Persiæque temporibus Episcopus Seleuciæ & Ctesiphontis haudquaquam Catholici, Primatis, seù Patriarchæ dignitatem habuerit; Archiepiscopali tamen honore fulgebat, ut disertè docent Sozomenus, Theophanes, & Maruthas, qui in Actis Martyrum nostrorum Orientalium Simeonem *Archiepiscopum* vocant. Quare, siquando Catholici, vel Patriarchæ nomen tributum occurrat iis Seleuciæ Episcopis, qui Simeonem præcesserunt, ut apud Amrum Matthæi, & Marim Salomonis Nestorianos in Historia Patriarcharum Chaldæorum; id per anticipationem ab illis dictum intelligas, & juxta morem suorum temporum: sicut idem factum videmus in aliis Ecclesiis, ubi prioribus Episcopis tituli tribuuntur, qui tempore posteriorum ejusdem loci Præsulum dumtaxat excogitati sunt. Sic Marutham Tagritensem Episcopum in omnibus ferè Liturgiarum Codicibus Syri Catholicum nuncupant, quia sequentibus temporibus Jacobitarum Catholici, seù Maphriani Sedem suam in urbe Tagrit statuerunt. Eadem ratione Præsules Byzantinos, qui Theodosii Magni tempora antecesserunt, Patriarchas Constantinopolitanos nuncupamus, eum ipsis titulum tribuentes, quem in eadem Sede successores post Concilium Constantinopolitanum obtinuere.

XVI. Translatio Sedis Seleuciensis in Bagdadensem.

Licet autem Primatialis dignitas Sedi Seleuciensi per Nicænos Patres, vel Antiochenos Antistites alligata fuerit, ubi olim Episcopi Seleuciæ & Ctesiphontis residebant; posteà tamen quum illa Persarum Regia à Mahometanis Principibus eversa fuisset, ad urbem Bagdadum translata est, quam Almansores Abbasidarum Calipharum secundus condidit anno Hegiræ 140. teste Gelaleddino Asiutensi in Cod. nostro Arab. XLVI. (non anno Hegiræ 145. ut vult Renaudotius tom. I. Liturg. Oriental. pag. 375. & tom. 2. pag. 408.) eamque appellavit Arabicè مدينة السلام *Medinat Assalam*, hoc est, Urbem pacis; unde Syris dicitur ܡܕܝܢܬ ܫܠܡܐ *Medinat Selama*, & Græcis

Εἰρη-

Εἰρηνόπολις, teſte Nilo Doxapatrio in notitia Patriarchatus Antiocheni. Et quidem Patriarchæ Neſtorianorum, qui Seleucienſem Eccleſiam poſt Babuæum Martyrem tempore Pherozis Perſarum Regis invaſere, Sede etiam Bagdadum ſub Almanſore Mahometanorum Calipha tranſlatâ, titulum Seleuciæ & Cteſiphontis haudquaquam abjecerunt: quinimò ordinationem novi Patriarchæ ibi dumtaxat fieri debere, præſcribitur in Pontificali Cod. Amidenſi V. in hæc verba: [illegible]

[illegible]

Poſtquam Patriarcha viduatam moriens Eccleſiam reliquit, conveniunt Sacerdotes, Epiſcopi, & fidelis Plebs, hoc eſt, Medici & Doctores, qui in Urbe Pacis Bagdado *commorantur &c. Metropolitarum autem unuſquiſque ſecum adducere debet tres Epiſcopos ex ſua Provincia. Tunc verò unum communi ſententia deſignant juxta Canonem & definitionem: quam quidem electionem concordia & ſuffragium Epiſcoporum omnium ratam conſummatamque facit. Eaque re per Epiſcopos, Principes, & Fideles Bagdadi peracta, Patres, Presbyteri, Diaconi, Populuſque Fidelis conferunt ſe ad primarias Seleuciæ & Cteſiphontis urbes &c.* Sequitur Ritus Ordinationis Patriarchæ in Eccleſia Cuchenſi: quâ abſolutâ, jubentur pergere ad Monaſterium Cuni [illegible] quod Sancto Mari Diſcipulo inſcribitur; deinde ad Monaſterium Sancti Gabrielis juxta Tigrin fluvium: demùm hinc navibus reverti Bagdadum: [illegible]

[illegible]

Atque hinc deſcendunt in naves, & Bagdadum redeunt ad Sedem Patriarchalem. Excipiunt autem eum honorifico apparatu, primùm quidem Mahuzitæ, deinde Irtenſes, demùm in Monaſterio S. Phetionis Martyris, quod ad Sirtam fluvium ſitum eſt. Sed ad Simeonem redeamus.

XVII. Scripta Simeonis.

Primum locum inter Scriptores Syros, quorum opera Syriacè adhuc ſuperſunt, Simeoni tribuit Hebedjeſu in Catalogo: ubi de eodem ſic loquitur: [illegible]

[illegible]

Nunc autem recenſitis Patrum Græcorum lucubrationibus, recenſere aggrediamur compoſitiones Patrum Syrorum. Simeon Barſaboë Epiſtolas conſcripſit. Cujus argumenti, haud exprimit Hebedjeſu.

Duo inſuper Simeonis noſtri Cantica in Divinis Chaldæorum Officiis circumferuntur, de quibus in Codice Amidenſi I. hæc adnotatio legitur: [illegible]

ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܐ : ܐܦܢ ܫܠܚܝܬܘܢ .

Ferunt autem fœtum ejus esse isthæc Cantica, quorum primum incipit, ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܐ cognitor cogitationum, *alterum,* ܐܦܢ ܫܠܚܝܬܘܢ quamquam exuatis.

CAPUT II.

S. Milles Susæ Episcopus, & Martyr.

I. Acta S. Millesii ex Sozomeno.

MILLESII Acta refert Sozomenus lib. 2. Hist. Eccles. cap. 14. *Sub idem tempus,* inquit, *Milles quoque martyrio perfunctus est. Hic initio quidem apud Persas militaverat: postea vero relicta militia, Apostolicam vivendi rationem æmulatus est. Quum autem Persicæ cujusdam Civitatis ordinatus esset Episcopus, multa sæpenumero passus esse dicitur, & verbera tractusque membrorum sustinuisse. Sed quum nemini illic persuadere potuisset, ut Christianus fieret, moleste id ferens, malum imprecatus est civitati, & alio migravit. Nec multo post, quum Primores illius urbis in Regem deliquissent, immissus in eos exercitus cum trecentis elephantis, urbem eorum subvertit, & aratrum solo impingens, velut in arvo sementem fecit. Milles vero peram dumtaxat gestans, in qua Sacrum Evangeliorum codicem reconditum habebat, Hierosolymam orationis causa profectus est: atque inde in Ægyptum perrexit, ut Monachos ibi degentes videret. Quanta porro iste vir, & quam admiranda opera perpetrasse memoretur, testes sunt Syri, qui ejus vitam & actus literis prodiderunt.* Hactenus Sozomenus.

II. Eadem ex Syris Scriptoribus in Codicibus nostris I. & II.

Acta hujus Sanctissimi Episcopi, & nobilissimum ejus Martyrium habemus Syriacè scripta in vetustissimis Codicibus I. & II. quos ex Nitriæ deserto adveximus, eaque optimè consentiunt iis, quæ ex Sozomeno recitavimus. Hæc unàcum aliis Sanctorum Syrorum gestis in publicum quantociùs edentur. Ex prædictis Actis discimus, S. Millesium à Gadiabo ܓܕܝܗܒ Lapethensi Antistite & Martyre, Susianæ urbis Episcopum creatum, multa primùm patrasse miracula, postremò unàcum Abrosimo ܐܒܪܘܣܝܡ Presbytero, & Sina ܣܝܢܐ Diacono, martyrio fuisse coronatum sub Hormisda Guphrizo ܗܘܪܡܝܙܕ ܓܘܦܪܝܙܐ, provinciæ Rozichensis Præfecto, sub initium fermè persecutionis Saporis Persarum Regis, Luna 13. mensis Novembris, hoc est, ineunte anno restituti Regni Persarum centesimo decimo octavo, de quo vide, quæ in Simeone Barsaboë suprà diximus.

III. In Menologio Græcorum.

Quem Syri ܡܝܠܣ *Milles*, hunc Græci vocant in Menologio *Milum* sub die 10. Novembris: de quo hæc habentur ad diem 13. Novembris in celeberrimo Menologio jussu Basilii Imperatoris Porphyrogeniti exarato pag. 179. ex versione Cl. V. Arcudii apud Ughell. Ital. Sacr. tom. VI. *Miles Persa primùm stipendia belli merens, posteà militiæ munere renunciato, quum se totum pietati dedisset, illius urbis in Perside Episcopus denunciatur, ubi Danieli Prophetæ divinæ olim objectæ fuere visiones: Sed inde ab infidelibus fugatus, Hierosolymam primò venit, deinde Alexandriam ad Beatum* ANTONIUM, *demùm in Persidem reversus, à* MYSTOPHARO *Regulo fratreque ejus cæditur per præcordia gladio, quòd Solis, ac Ignis cultum constanter detestaretur: quibus ille dum animam ageret, pronunciavit fore, ut die insequenti mutuis Regulus & frater vulneribus, eademque qua ipse cæsus erat, hora conciderent. Quare vehementiùs commoti, Discipulos ejus* EBORAM, PAPAM, & SEBOAM *Diaconum fustibus tandiù contude-*

tudere, dum animas Deo redderent. Poſtridie autem ejus diei fratres IN FURIAS ACTI, *mutuis ſeſe vulneribus confecere*. Diſcrepant hæc Acta à noſtris Syriacis Primò, quia pro *Ammona* Antonii Diſcipulo legitur Antonius, pro *Hormiſda Guphriz* Myſtopharus, pro *Abroſimo* Ebora, & pro *Sina* Seboa. Deinde nomen *Papæ*, quod in laudato Menologio Diſcipulis S. Milleſii adjungitur, vel redundat, (duos enim, non tres Diſcipulos habuit Milleſius juxta Acta Syriaca, & commune Græcorum Menologium,) vel pro *Presbytero* ſumendum eſt, ut ſenſus ſit, *Diſcipulos ejus Eboram Papam*, ſeù Presbyterum, *& Seboam Diaconum*. Præterea Ebora, & Seboa, ſeù Abroſimus, & Sina, non fuſtibus contuſi, ſed lapidibus in proximo colle obruti, animas Deo reddiderunt, ut habent Acta Syriaca: nec impii illi duo fratres *in furias acti* mutuis ſeſe vulneribus confecere, ſed cervam è ſtabulo profugientem telo confodere cogitantes, alterum alter ex adverſò percuſſit.

IV. In Martyrologio Romano, in Synaxario Coptorum, & in Vitis Patrum.

Milleſii memoria celebratur etiam in Martyrologio Romano ad diem 22. Aprilis, ubi dicitur *Sanctitate & miraculorum gloria inſignis*. De eodem agunt Copti die 10. Mechir, & 28. Barmudæ. Ejus demùm martyrium deſcribit Auctor incertus in Vitis Patrum lib. V. apud Roſweidum pag. 585. libello 7. de Patientia, & *Milidum* nominat: nec dubium eſt, illum de noſtro Milles loqui, quamvis ab Actis Syriacis quandoque diſcrepet.

V. Scripta Milleſii ex Hebedjeſu.

Inter Scriptores Syros Milleſium meritò collocamus ex iis, quæ Hebedjeſu in Catalogo tradit: ܡܠܝܣ ܐܦ ܣܡ ܐܓܪ̈ܬܐ : ܘܡܐܡܪ̈ܐ ܕܥܠ ܟܠ ܡܕܡ : *Milles*, inquit, *etiam compoſuit in varia argumenta Epiſtolas, & Sermones*. De quibus tamen nihil addere poſſumus, quum necdùm ad noſtras manus pervenerint.

CAPUT III.

Jabachues Chaldæus.

JABACHUES eo tempore floruit, quo Nicęna Synodus celebrata eſt, Hebedjeſu teſte in Catalogo p. 42. ܘܒܫܢܝ̈ܗܘܢ ܐܬܟܬܒܬ ܐܓܪܬܐ ܕܡܥܪ̈ܒܝܐ ܘܒܗ ܡܘܗܒ ܦܛܪܝܪܟܘܬܐ ܠܟܘܪܣܝܐ ܕܡܕܢܚܐ : ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܐܓܦܝܛܘܣ ܕܥܝܠܡ ܥܡ ܐܝܩܪܐ : *Ejus tempore Epiſtola Occidentalium conſcripta fuit, in qua huic Orientis Throno Patriarchalem dignitatem ſanxerunt: eaque epiſtola per Agapetum τῶ Hilam cum honore tranſmiſſa fuit*. Loquitur Hebedjeſu de Patribus Nicænis, quos *Occidentales* vocat, deque Seleuciæ & Cteſiphontis Sede, quam *Orientalem* appellat. Vide, quæ de hac Orientalium ſententia diximus ſuprà in S. Simeone Barſaboe num. XIV.

I. Jabachuis ętas.

II. Agapetus Helamita.

Quis verò fuerit Agapetus iſte τῶ Hilam, ſeù Helamita, Helamitarum ne Epiſcopus, an ex cognomine Perſidis regione dumtaxat oriundus, neutrum certo liquet. Probabilius tamen eſt, Epiſcopum fuiſſe Helamitarum: hoc enim fert Syrorum in loquendo uſus, cujus paſſim occurrunt exempla. Sed & vero propius eſt, Epiſtolam tanti momenti non per ſimplicem Presbyterum, ſed per Epiſcopum fuiſſe à Concilio tranſmiſſam, ut Hebedjeſu meritò dixerit, ܥܡ ܐܝܩܪܐ *cum honore* eam epiſtolam ad Seleuciæ Primatem fuiſſe allatam. Quamobrem credibile eſt, Agapetum iſtum Nicæno Concilio interfuiſſe, & à Patribus Canonem illum de Seleucienſis Sedis Primatu, qui inter Arabicos trigeſimus octavus eſt, accepiſſe. Nec obſtat, quòd idem

idem Hebedjesu in Epitome Canonum Synodalium par. 1. cap. 3. & 5. duos tantùm nominat, qui è Perside Nicæam Bithyniæ se contulerunt, nimirùm, Sciaadusatum, seù Sadoth Presbyterum Simeonis Barsaboe Vicarium, & Joannem Episcopum, cujus etiam nomen in Græcis & Latinis subscriptionibus apparet: de Agapeto verò ne verbum quidem. Quia idem Auctor multa alia pertinentia ad Concilium reticuit; nec enim satis accuratus est, ut infrà annotabimus. Cur autem Patres eam Epistolam non per Sciaadusatum Simeonis Seleuciensis Episcopi Vicarium in Synodo præsentem miserint, sed per Agapetum, jam suprà indicavi.

III. Jabachuis dignitas.

De Jabachuis patria, aut dignitate nil hactenus apud Syros reperire potui, præter laudatum Catalogi Hebedjesu locum. Sed titulus ܡܪܝ *Mar* appositus iis, qui inter Sanctos ab Ecclesia non coluntur, index est Episcopalis dignitatis: cujus rei testis est hodiernus etiam usus, quem rectè notavit P. Joseph Juvencius in hist. Soc. Par. V. Episcopus ergo fuit Jabachues: quare meritò Simeoni, Acacio, Millesio Episcopis conjungitur ab Auctore Catalogi Syriaci, etsi urbem, in qua Episcopus præfuit, reticuerit: quam tamen in confinio Persidis collocandam suadet ipsum nomen ܝܗܒ ܐܠܗܐ *Jabachues*, Chaldæis & aliis Christianis terras trans Tigrim colentibus familiare: huiusque commatis, & compositionis plura nomina legere est in citato Catalogo, & apud Salomonem Bostrensem in serie Patriarcharum Chaldæorum. Hujusmodi sunt ܝܫܘܥܝܗܒ Jesujab, ܝܫܘܥܕܕ Jesudad, ܡܪܝܗܒ Marjab, ܚܢܢܝܫܘܥ Ananjesu, ܥܒܕܝܫܘܥ Hebedjesu, ܐܚܐ ܕܐܒܘܗܝ Achadabuë, ܐܚܘܕܐܡܗ Achudeme, & alia id genus.

IV. Ejusdem scripta.

Jabachuis scripta indicat Sobensis, inquiens: ܡܪܝ ܝܗܒ ܐܠܗܐ ܐܓܪܬܐ ܟܬܒ ܠܘܬ ܦܦܐ ܕܡܥܪܒܐ: *Mar Jabachues Epistolam ad Papam Occidentis conscripsit*. Sic legitur in Cod. Ecchellensi XVII. fol. 31. à tergo. At Abraham Ecchellensis pro ܐܓܪܬܐ *Epistola*, edidit ܐܓܪ̈ܬܐ *Epistolas*: & pro ܦܦܐ ܕܡܥܪܒܐ *Papa Occidentis*, habet ܦܦܐ ܕܡܕܢܚܐ *Papa Orientis*; nullo tamen sensu: nam Archiepiscopus Seleuciæ & Ctesiphontis appellari quidem consuevit Primas, Catholicus, & Patriarcha; nunquam tamen Papa: Is autem, qui Simeonem in Throno Seleuciæ antecessit, *Papa* erat nomine proprio, non dignitate.

Quis verò sit *Papa Occidentis*, ad quem eam epistolam à Jabachue scriptam fuisse testatur Hebedjesu, geminæ proferri possunt expositiones. Altera est, nomen illud *Papa* hoc loco Viri proprium esse, non titulum; consequenter nomen ܡܥܪܒܐ *Maherbo*, quod *Occidentem* significat, esse itidem proprium regionis. Sic enim suprà *Papam* Seleuciensis cujusdam Episcopi nomen esse annotavimus: & in Actis Martyrum apud Marutham Tagritensem Cod. nostro Syriaco I. *Papa* Monachus passus fuisse refertur anno Saporis Persarum Regis sexagesimo sexto. In Vita quoque S. Ephræmi Julianus Monachus dicitur habitasse terras *Aquilonares* sine alia particulari loci nota: adeò notum aliunde supponit locum illum ejus Vitæ scriptor: & tale erat profectò illud nomen, nempè notissimum Syris, apud quos Sobensis scribebat. Præterea quum certum sit nomen ܡܥܪܒ *Maharab* esse proprium pagi in Antilibano, non est omninò incredibile, idem nomen alicui oppido in Syria impositum fuisse, & illud ab Auctore epistolæ, vel ab Hebedjesu intellectum esse.

Alte-

Altera eſt, quæ mihi probabilior videtur, quia contextui magis cohærens, Papæ ſcilicet nomen ex communi Orientalium conſenſu, quem eruditiſſimus Ecchellenſis pluribus aſſerit in ſuo de nomine Papæ tractatu, attributum fuiſſe Romano, & Alexandrino Pontificibus. Et hoc præſumpto, *Papam Occidentis* ab Hebedjeſu Romanum Pontificem fuiſſe intellectum, & *Papam Orientis* Alexandrinum: quem titulum ex Orientalium Scriptorum ſententia primus in Eccleſia aſſumpſit Heraclas Epiſcopus Alexandrinus, occaſione cujuſdam facti, de quo conſule Eutychium ab Abrahamo in dicto tractatu citatum. Si hæc expoſitio placet, dicendum eſt, ea verba *ad Papam Occidentis* non à Jabachue epiſtolæ ſuæ præfixa fuiſſe, ſed ab ipſo Hebedjeſu in Catalogo appoſita: hujus enim tempore titulus ille, qui omnibus olim Epiſcopis communis erat, ut docti omnes norunt, & Sirmondus notavit ad Ennodii epiſtolas, cœpit Romano & Alexandrino proprius eſſe: Additâ verò *Occidentis* voce, de ſolo Romano Pontifice intelligi. Et quidem Hebedjeſu quum de Canone Nicæno loquatur, in quo Primatum Seleucienſi Throno ſancitum fuiſſe aſſerit, per *Papam Occidentis* S. Silveſtrum, qui per Legatos ſuos eidem Concilio præfuit, deſignare videtur.

Ex hoc tamen loco contra Abrahamum ſuboritur difficultas, quam aliis adductis & enodatis ipſe non animadvertit, quamvis Viro Orientalium linguarum peritiſſimo maximè obviam. Ea eſt, quòd ſi nomen *Papa* Syriacum eſt, ut ipſe aſſerit, aſſeruntque plerique Orientales, non fuiſſet illud ſcribendum per literam ܦ *Phe*, ſeù *Pe*, ut hoc loco & ubique ſcribitur, ſed per literam ܒ *Beth*: id enim petebat, ex quo illud componitur, nomen ܐܒܐ *Aba*. Prætereà proferendum erat cum accentu duplicante literam ſic *Pappas*, ſicut nomen primitivum componens *Abbas* à Syriaco ܐܒܐ, quemadmodum antiquiores Syri proferre conſueverant. Sed pro Abrahamo reſponderi poteſt, Meſopotamenos Syros ab Ægyptiis Græcis vocem in novum uſum aſſumptam accepiſſe, eamque non ex vulgari Syrorum uſu, ſed, ut ita dicam, ex Ægyptiorum Græcorum abùſu ſcribere & pronunciare cœpiſſe: Sic enim hoc tempore Arabes & Syri Arabicè loquentes & ſcribentes, ipſum nomen *Abba* corruptè ſcribunt & proferunt انبا *Anba*: & in Cod. noſtro Syriaco III. titulus *Abba* Jacobo Epiſcopo Edeſſeno adjunctus, Græcorum nominum in morem ſcribitur ܐܒܒܐܣ *Abbas*. His adde familiariſſimum eſſe non modò Orientalibus, ſed omnibus gentibus literas ejuſdem organi invicem confundere, & tractu temporis alteram alteri ſubſtituere, ut *lebbra* pro *lepra* Itali recentiores uſurpant.

CAPUT IV.

Iſaias Adabi Arzunita.

I. Iſaias Adabi ſub Sapore claruit.

ISAIAS Adabi Arzunitæ filius, Eques Aulæ Regis Perſarum Saporis nobiliſſimus, ſcripſit Acta Martyrum Zebinæ ܙܒܝܢܐ, Lazari ܠܥܙܪ, Maruthæ ܡܪܘܬܐ, Narſetis ܢܪܣܝ, Eliæ ܐܠܝܐ, Maharis ܡܗܪܘܫ, Abibi ܚܒܝܒ, Sabæ ܣܒܐ, Sembaitæ ܫܡܒܝܬܗ, Jonæ ܝܘܢܢ, & Brichjeſu ܒܪܝܟܝܫܘܥ: quæ extant in Cod. noſtro Syriaco II. fol. 82.

II. Acta Martyrum ab eo ſcripta.

Eadem ex Metaphraſte recitat Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 2. eaque tamquam genuina amplectitur doctiſſimus Baronius in Not. ad Martyrol. Rom. die 29. Martii: *Habentur*, inquit, *eorum Acta ſinceriſſima, ſcripta ab Iſaia Adami filio*, *qui*

qui præſto fuit. Nam idem Iſaias ad eorum calcem ſic de ſeipſo ſcribit:

ܕܢܬܟܫܦܘܢ ܚܠܦ ܐܫܥܝܐ ܒܪ ܐܕܒܝ ܐܪܙܘܢܝܐ ܦܪܫܐ ܕܡܠܟܐ ܕܟܕ ܚܙܝܐ ܗܘܐ ܕܗܠܝܢ ܕܗܘܝܢ ܗܘܝ ܩܒܠ ܥܠܘܗܝ ܥܡܠܐ ܗܢܐ ܕܢܟܬܘܒ ܢܨܚܢܝܗܘܢ ܕܣܗܕܐ ܗܠܝܢ ܕܐܬܟܠܠܘ:

Quos precor ſuis adeſſe precibus Iſaiæ Adabi Arzunitæ filio, Regis Equiti, qui quum eorum, quæ fiebant, ſpectator adeſſet, laborem hujuſmodi ſuſcepit ſcribendi præclaros horum Beatorum Martyrum, qui coronati ſunt, triumphos. Quæ verba Metaphraſtes hunc in modum ampliavit: *Hanc autem Sanctorum Martyrum hiſtoriam conſcripſit Iſaias Adami filius; qui quum Eques eſſet Regis Perſarum Saborii, & cum magorum principibus, ut auditor tantùm, & ſpectator eorum, quæ fiebant, intereſſet, atque ita omnia, quæ in hoc certamine contigerunt, ab initio ad finem uſque audiſſet, ac perſpexiſſet, ea ad omnium ædificationem, atque utilitatem & ſalutem, literarum monumentis mandavit, ut talem pro Chriſto virtutem omnes ſtudeant imitari*.

III. Annus & menſis, quibus Martyres paſſi ſunt.

Circa annum, quo præfati Martyres lauream adepti ſunt, Iſaiæ conſentit Metaphraſtes: uterque enim refert, id anno Saporis decimo octavo contigiſſe. De die verò, & menſe diſcrepant: nam Iſaias quidem in Actis noſtris Syriacis paſſionem eorum collocat die 29. Decembris:

ܐܬܟܠܠܘ ܕܝܢ ܣܗܕܐ ܡܢ ܪܫܝܬܗܘܢ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܗܘܢ ܒܥܣܪܝܢ ܘܬܫܥܐ ܒܝܪܚ ܟܢܘܢ ܩܕܝܡ:

Coronati ſunt, inquit, *Martyres à primo ad ultimum Luna 29. Canun prioris*, ſeù Decembris. At Metaphraſtes pro Decembri habet Martium: *interfecti ſunt novem ex iis Chriſti Martyribus vj. Kal. Apriles: reliqui autem duo*, ideſt, Jonas, & Brichjeſu, *iv. Kal. ejuſdem menſis*. Metaphraſti conſonat Martyrologium Romanum die 27. & 29. Martii. Præterea quædam ſunt in Actis noſtris, quæ Metaphraſtes parùm feliciter reddidit: ut Iſaias *Adami* pro Adabi: *Zanitas* pro Zebina: *Barachiſius* pro Brichjeſu: Vicus *Jaſa* pro ܒܝܬ ܐܣܐ Beth-Aſa: *Abdiſotas* pro ܐܒܛܘܣܛܐ Abtuſata: *Maſdrath* Magorum princeps pro ܗܘܪܡܝܙܕܐܪܬܫܝܪ Hormiſdatſcir: & *Maarneſes* pro ܡܗܪܢܪܣܝ Maharnarſe. Porrò hæc nomina partim Chaldaica ſunt, partim Perſica: & pleraque compoſita ex vocibus ſignificantibus familiam, ſeù patriam, vel dignitatem cujuſque, ut data occaſione indicabimus.

IV. Duplex perſecutio ſub Sapore.

Dubium oritur de anno decimo octavo Saporis, quo perſecutionem in Chriſtianos excitatam prodit Iſaias initio horum Actuum: ܒܫܢܬ ܬܡܢܬܥܣܪܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܫܒܘܪ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣܝܐ ܗܘܐ ܪܕܘܦܝܐ ܥܠ ܥܕܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܣܓܝ ܩܫܝܐ ܐܝܟ ܕܢܚܪܒ ܥܕܬܐ ܘܢܘܩܕ ܕܝܪܐ ܘܢܐܠܘܨ ܠܟܪܣܛܝܢܐ ܒܡܣܩܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܛܪܢܐ. ܗܕܐ ܓܝܪ ܗܘܐ ܡܬܚܦܛ ܕܢܗܦܟ ܐܢܘܢ ܡܢ ܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܒܪܘܝ ܟܠ:

Sapores Perſarum Rex anno regni ſui decimo octavo tàm ſævam adverſùs Chriſti Eccleſiam perſecutionem commovit, ut templa dirueret, monaſteria incenderet, & Chriſtianos graviſſimis oneribus opprimeret. In id enim incumbebat, ut eos à Dei univerſorum conditoris Religione averteret. Nam Syri, Græci, Latinique Scriptores initium perſecutionis Perſicæ ad annum Saporis trigeſimum primum protrahunt, ut dictum eſt ſuprà in S. Simeone. Quamobrem duplicem Perſicæ perſecutionis epocham ſtatuendam eſſe puto: & alteram quidem ab eo tempore inchoandam, quum nullo adhuc edicto regio Chri-

Christiana Religio proscripta fuerat; alteram verò ab anno indictæ regio diplomate adversùs Christianos persecutionis esse supputandam. Idem video observatum in designanda epocha persecutionis Diocletiani & Maximiani, cujus tempus ab anno undevigesimo illorum Principum supputant communiter Auctores, ut notat Baron. ad ann. 302. num. 1. quum tamen ex sincerissimis actis Martyrum in eadem persecutione coronatorum perspectum sit, illam multis ante annis fuisse utcumque inchoatam. Credo itaque, primùm à Rege Sapore persecutionem in ipsa regia urbe, in qua Isaias scribebat, excitatam fuisse, impellentibus ad id Magis, qui occasionem debacchandi in Christianam Religionem nullam non captabant: postea ab urbe regia generalibus edictis illud incendium in omnes regni Persici provincias fuisse propagatum. Dicendum igitur, priora persecutionis tempora Isaiam nostrum respexisse, nec non Theophanem, qui dum initia Persicæ persecutionis refert ad annum Divinæ Incarnationis decimum septimum suprà trecentesimum, Isaiæ adamussim consentit: ille enim annus in decimum octavum Saporis cadit. Cæterùm pro Isaia manifestè stant eorum Martyrum Acta, qui anno Saporis trigesimo coronati dicuntur in Codice nostro Syriaco II. fol. 84. à tergo: Sapores, inquam, Episcopus Beth-Nicatoris ܫܒܘܪ

ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܒܝܬ ܢܝܩܛܘܪ :

Isaac Episcopus oppidi cujusdam Seleuciensis Præfecturæ ܐܝܣܚܩ

ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܡܕܝܢܐ ܕܒܝܬ ܣܠܘܟ

Maanes ܡܥܢܐ, Abraham, & Simeon: qui omnes anno uno passi sunt, antequam Saporis edictum in Christianos promulgaretur.

Caput V.

S. Jacobus Nisibis Episcopus.

I. Jacobus Magnus Nisibis Episcopus.

Jacobus cognomento Magnus, natus Nisibi, quæ Antiochia ad Mygdonium appellatur, ab ineunte ætate vitam egit duram, ac solitariam. Sub Maximino Imperatore confessione fidei clarus, virtutibus insuper & miraculis insignis, ad Episcopatum Nisibis evectus fuit, ubi Sanctum Ephræm Syrum auditorem habuit. Anno Alexandri 636. Christi 325. unàcum Ephræmo in Bithyniam profectus, Concilio Nicæno interfuit, doctrinæ Orthodoxæ vindex acerrimus. Decem post annis eodem Jacobo, & Alexandro Constantinopolitano Episcopo orantibus, Arius Constantinopoli justas suæ nequitiæ pœnas dedit, teste Dionysio Jacobitarum Patriarcha in Chronico Syriaco ad annum Alexandri 646. Idem narratur à Theodoreto in Philotheo cap. 1. ubi tamen pro Alexandro Constantinopolitano Alexandrinum perperàm scribit, & ad Synodi Nicænæ tempus hæc refert, contra id, quod posteà tradidit in Hist. Eccles. lib. 1. cap. 14.

II. Nisibin obsidione liberat.

Paulò antequam decederet, sub initium Principatus Constantii anno Alexandri 649. Christi 338. Nisibim à Sapore Persarum Rege obsessam precibus suis liberat, ut latè Theodoretus Hist. Eccles. lib. 2. cap. 30. & Philostorgius lib. 3. num. 23.

III. Ejus obitus.

Eodem anno Christi 338. ad Superos evocatur, teste Dionysio Jacobitarum Patriarcha in chronico, cujus hæc sunt verba: ܗܢܐ ܫܡܫܬܐ

ܘܐܘܪܚܡ ܘܐܝܟܠ ܡܪܝ ܡܫܡܫܢܘܬܗ

ܘܗܘܐ ܘܫܒܩ ܒܢܘܗܝ ܡܠܟܘܬܗ . ܚܝܐ

ܕܝܢ ܫܢܝܢ ܫܬܝܢ ܘܚܡܫ. ܐܡܠܟ ܕܝܢ
ܡܕܝܢ ܬܠܬܝܢ ܘܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܘܒܗ
ܒܫܢܬܐ ܗܝ ܢܦܩ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܢܐ
ܐܦ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܢܨܝܒܝܢ.

Anno (Græcorum) 649. *deceſſit Conſtantinus Magnus, diviſo inter ipſius filios Imperio. Vixit autem annos 65. tenuitque Imperium annos 33. Hoc eodem anno Sanctus Jacobus Niſibis Epiſcopus ex hoc ſæculo migravit.* Idem de morte Jacobi adnotavit Auctor Chronici Edeſſeni, verbis iſtis:

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܬܫܥ ܡܝܬ
ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܢܨܝܒܝܢ.

Anno 649. Obiit Sanctus Jacobus Niſibis Epiſcopus.

IV. Corpus ejus Niſibi transfertur.

Ejus Sacri Corporis reliquias, teſte Gennadio de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 1. Julianus Imperator Niſibin ingreſſus, Civitate efferri juſſit. Sozomenus verò lib. 5. cap. 3. ſolummodò ſcribit, Julianum illac tranſeuntem, Niſibenis comminatum fuiſſe, nec opem ſe illis daturum, neque legationem eorumdem admiſſurum, neque pedem in ipſorum urbem priùs illaturum eſſe, quàm eos ad Gentilium ſuperſtitionem tranſiiſſe didiciſſet. Rem accuratiùs narrat Theodoretus, qui in Philotheo cap. 1. refert, Niſibi à Joviano Juliani ſucceſſore Perſis tradita, incolas penè omnes urbe exceſſiſſe, & Epiſcopi ſui corpus ſecum detuliſſe. Syri teſtantur, vacuum S. Jacobi ſepulcrum in eadem urbe adhuc extare.

V. Memoria ejuſdem in Martyrologiis.

Memoria Jacobi noſtri colitur in Martyrologio Romano die 15. Julii: In Menologio Græcorum die 31. Octobris: In Synaxario Maronitarum die 13. Januarii: demùm in Synaxario Coptorum die 18. Tybi.

VI. Vologeſus in Niſibena Sede Jacobo succedit.

Succeſſorem in Sede Niſibena habuit Vologeſum ܘܠܓܫ, cujus obitus deſcribitur in Chronico Edeſſeno ad annum Græcorum 672. Chriſti 361. Quod ideò notavi, quia Georgius Elmacinus Homaidus perperàm ſcribit, Jacobo Niſibeno ſucceſſiſſe Babuæum بابويه, quum tamen Babuæus iſte non Niſibenus fuerit Epiſcopus, ſed Seleuciæ & Cteſiphontis, ut in Catalogo Patriarcharum Chaldæorum teſtantur Amrus Matthæi, Mares Salomonis, & Salomon Boſtrenſis Epiſcopus.

VII. Diverſus à Jacobo Syro Monacho.

Porrò Jacobus noſter Niſibenus differt ab alio ejuſdem nominis Sanctiſſimo Monacho, de quo Theodoretus in Philotheo, ut ſcitè obſervat Theodorus Lector Hiſt. Eccleſ. lib. 1. in hæc verba: *Magnus Jacobus Niſibi erat oriundus. Quanta autem virtute præditus fuerit, apparet ex miraculo, quod factum eſt in puellis quibuſdam Gentilibus, quæ lavabant in fonte. Hæ enim poſt imprecationem Jacobi incanuerunt, & fons ipſe exaruit, quem mox Jacobus orationibus ſuis reſtituit: Puellas verò ipſas canas reliquit. Sciendum porrò eſt, Jacobum hunc, qui iſtud miraculum in fonte, & in Puellis perpetravit, alium eſſe ab eo, qui ad Encyclicas literas reſcripſit. Nam Niſibenus quidem ille vixit temporibus Conſtantii. Hic tamen junior Jacobus miraculis quoque clarus fuit, ut teſtatur Theodoretus in hiſtoria Philotheo.* De hoc juniore Jacobo ſic idem Theodorus Lector ſubjungit: *Theodoretus arcam magno Jacobo ad ſepulturam paraverat. Verùm Theodoretus ante Jacobum è vivis exceſſit. Nihilominus tamen magnus Jacobus in arca depoſitus eſt.* Noſter Niſibenus præceſſit Jacobum iſtum integro ſæculo: nam obiit ille, ut vidimus ſuprà, anno Chriſti 338. Hic verò Jacobus coævus fuit Theodoreto Cyrenſi Epiſcopo, Simeoni Stylitæ, & Baradato, ut auctor eſt Theodorus loco citato, & Evagrius Hiſt. Eccleſ. lib. 2. cap. 9. Nimirùm claruit ſub Marciano, & Leone Imperatoribus paulò poſt Concilium Chalcedonenſe, ad quem Leo Imperator Encyclicas literas dediſſe legitur apud Evagrium loco mox cit. his

his verbis: *Similia verò Imperator ſcripſit, tùm ad reliquos Epiſcopos, tùm ad celeberrimum quemque eorum, qui tunc temporis, ut jam dixi, vitam à materia remotam, omnique apparatu deſtitutam agebant. Ex quorum numero fuit Simeones, qui primus ſtationem in columna excogitavit, de quo in ſuperiore libro mentionem fecimus. Inter illos fuerunt etiam Baradatus, & Jacobus Syri.*

VIII. Baradatus ex Monacho Conſtantinienſis Epiſcopus.

Quis verò fuerit Baradatus Syrus, quem Leo Imperator per Epiſtolas Encyclicas circa annum Chriſti 458. tùm de Chalcedonenſi Synodo, tùm de ordinatione Timothei Alexandrini, cognomento Æluri, conſuluiſſe dicitur, tradit Theodoretus in Philotheo cap.79. & Photius in Biblioth. Cod. 228. 229. Is nimirùm, qui è Monacho ad Epiſcopatum urbis Telæ, ſeù Conſtantinæ in Meſopotamia (non in Phœnicia, ut autumat Henr. Valeſius in Notis ad lib. 1. Evagrii pag.58.) poſtmodùm evectus fuit, ut indicare videtur Joſue Stylites apud Dionyſium Jacobitarum Patriarcham in Chronico Syriaco ad annum Græcorum 814. Chriſti 503.

Et Syriacè quidem dicitur ܒܪܚܕܕ *Barhadad*, Græcè verò & Latinè *Baradatus*. Qui profectò alius eſt à Jacobo Baradæo, ſeù Zanzalo, Severi Antiocheni Diſcipulo, & Jacobitarum Anteſignano, quem Epiſcopatum Edeſſæ anno Chriſti 541. adeptum fuiſſe, refert idem Dionyſius Patriarcha in Chronico.

IX. Baronius Baradatum cum Jacobo Baradæo confundit, & Photii verba malè intelligit.

Atque hìc obiter notandus eſt lapſus Card. Baronii ad annum Chriſti 535. qui Photii verba de Baradato & Jacobo Sanctiſſimis Monachis ad Jacobum Baradæum hæreticum perperàm refert: Sic enim inducit Photium de S. Ephræm Antiocheno diſſerentem: *Ephræm Epiſcopus Antiochenus egregium commentarium conſcripſit, quo perſtringit Severianum hominem Jacobum, quem diximus, à quo ſunt Jacobitæ denominati: ibique adversùs Baradatum, Eutychetem, & alios Triſagitas.* Hæc eadem ex Baronio mutuatus videtur Poſſevinus in Apparatu. At Photius in Bibliotheca nihil horum ſcribit, nec de Jacobo Baradæo mentionem ullam facit, quin potiùs laudat ut Sanctiſſimos viros Simeonem, Baradatum, & Jacobum, de quibus Evagrius loco ſuprà citat. Verba ejus in Codice 228. ſunt hæc. *Scribit idem* (Ephræm Antiochenus) *& alteram epiſtolam ad Callinici deſertores; cupiens verò eos Eccleſiæ Dei conciliare, ab omni eam liberam hæretica labe oſtendit, & qui ad eam labem conventus fiunt, latronum eſſe ſpeluncam. Aſſertur, imitari oportere Simeonem, & Baradatum, & Jacobum viros virtutis nomine toto terrarum Orbe celebres, qui vitam univerſam in Eccleſiaſtica diſciplina tranſegerunt.* Et Cod. 229. de eodem Ephræmo: *Hæc verò fides*, inquit, *Chalcedonenſis Concilii præconium præ ſe fert: deinde trecenti & ſeptuaginta Epiſcopi hanc ſubſcribendo conſignarunt, in qua admirandi viri Simeon, & Jacobus, & Baradatus hanc ſuis ſcripturis fidem confirmarunt.* Sed ad Jacobum Niſibenum, unde oratio deflexit, redeamus.

X. Negant Syri, Jacobum Niſibenum quidquam ſcripſiſſe.

An quidquam Jacobus noſter ſcripſerit, meritò in dubium revocatur. Divus Hieronymus nullum illi locum inter Scriptores Eccleſiaſticos tribuit. Theodoretus tùm in Philotheo, tùm in Hiſtoria Eccleſiaſtica nihil de ejus ſcriptis refert. Syri omnes, quod ſciam, eximiam quidem Jacobi ſanctimoniam prædicant; Opera verò nuſquam commemorant. Dionyſius Barſalibæus, Gregorius Barhebræus, Salomon Boſtrenſis, Joannes Darenſis, aliique cùm Jacobitæ, tùm Neſtoriani, nullam Niſibeni inter Scriptores mentionem faciunt, nec quidquam ex eo adducunt in rebus Biblicis, vel in Theologicis, aut in Polemicis, ſive in Chronicis. Jacobus Edeſſenus Præfatione in Homilias Severi, laudat Ephræmum Jacobi noſtri diſcipulum, Iſaacum, Jacobum Sarugenſem, & Philoxenum Mabugenſem: de Niſibeno altum

altum silentium. At siquid scripsisset, ab omnibus utique sectarum omnium Syris illud celebraretur, exemplaria extitissent plurima apud Maronitas, Jacobitas, & Nestorianos, nondum sub Jacobo in factiones hujuscemodi divisos: Imò Opera ejusdem è Syriaco in Arabicum potiori jure conversa fuissent, quàm lucubrationes Græcorum Patrum in Syriacum & Arabicum: atque adeò vestigia Operum Jacobi reperire esset apud Melchitas, & Coptos, qui tamen nihil de scriptis ejus loquuntur. Abulbarcatus Cabari filius, Auctor Ægyptius satis accuratus, indicem texit librorum, qui Arabicè apud Christianos Orientales circumferuntur, & tamen de Jacobo nihil. Hebedjesu Episcopus Sobensis scriptor Syro-Nestorianus recenset Catalogum Auctorum ferè omnium Syrorum, maximè eorum, qui vel Nestorianam hæresim antecessere, vel eandem amplexi sunt: Nisibenum verò ne nominat quidem.

XI. Gennadius affirmat, ejusque scripta enumerat.

Verùm Gennadius, qui Catalogum suum ad annum Christi 495. perduxit, inde initium sumens, ubi D. Hieronymus finem scribendi fecerat, non modò primum locum Jacobo Nisibeno inter Ecclesiasticos scriptores tribuit, sed etiam causam reddit, cur ab Hieronymo ipsius mentio facta non fuerit: Nimirùm quia Opera ejusdem è Syro sermone nondum conversa fuerant: Nam hinc arguit, Hieronymum Syriaci idiomatis rudem fuisse, quia Ephræmi quidem Opera, quæ Græcè reddita erant, laudavit: quæ verò adhuc patria solùm lingua circumferebantur, tacitus præterivit. Verba ejus sunt hæc. *Hunc virum Beatus Hieronymus in libro* Χρονικῶν, *velut magnarum virtutum hominem nominans, in Catalogo Scriptorum illustrium cur non posuerit, facilè excusabitur, si consideremus ipsos tres, vel quatuor Syros, quos posuit, interpretatos in Græcum se legisse testatum. Unde constat eum ignorasse illo tempore Syram linguam, vel literas. Et ideò hunc, qui necdum in aliam versus est linguam, nescisse Scriptorem.* Hactenus Gennadius, qui Opera Jacobi enumerans, sic subjungit. *Comprehendit omne opus suum viginti sex libris: idest, De Fide: Adversùs omnes hæreses: De Caritate generali: De dilectione erga proximum speciali: De jejunio: De oratione: De resurrectione: De vita post mortem: De humilitate: De patientia: De Pœnitentia: De Satisfactione: De Virginitate: De sensu animæ* (vel, *de Ascensu animæ*, juxta Editionem Erasmi Roterodami:) *De circumcisione: De ácino benedicto, pro quo in Isaia legitur, non est exterminandus botrus*, (malè apud Erasmum, de azymi benedictione:) *De Christo, quod Filius Dei sit, & consubstantialis Patri: De castitate: Adversùs gentes: De constructione Tabernaculi: De Gentium conversione*, (malè apud Erasmum, *conversatione*:) *De regno Persarum: De persecutione Christianorum. Composuit & Chronicon, minoris quidem, quàm Græcorum curiositatis, sed majoris fiduciæ: quia Divinarum Scripturarum tanta auctoritate conscriptum, comprimit ora eorum, qui præsumptuosa suspicione de adventu Christi*, (Erasm. *Antichristi*) *vel Domini nostri inaniter philosophantur.*

XII. Gennadius Jacobum Nisibenum cum Sarugensi videtur confundere.

Quidquid sit de B. Hieronymo, calluerit linguam Syriacam, nec ne, (quod non vacat hìc expendere,) ego sanè cum pace tanti viri dixerim, Jacobum Sarugensem cum Nisibeno à Gennadio confundi, & huic adscribi, quæ è Sarugensis ingenio prodierunt. Id ut affirmem, adducor auctoritate Josue Stylitæ, Scriptoris accuratissimi, qui Sarugensi coævus fuit, & fortassè ipsum vidit audivitque: nam ambo eadem ætate propè Edessam Mesopotamiæ urbem claruerunt. Hic Auctor ad annum Græcorum 814. Christi 503. postquam expugnationem Amidæ sub Cabade Persarum Rege exposuisset, de Jacobo Sarugensi, tunc Presbytero, sic scribit: ܡܢ ܩܕܡ ܕܢܐܬܐ ܠܐܘܪܗܝ ܡܕܝܢܬܐ

ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܕܒܡܕܢܚ ܦܪܬ ܐܬܛܝܒܘ
ܠܡܥܪܩ ܠܡܥܪܒܐ. ܡܪܢܐ ܕܝܢ
ܝܥܩܘܒ ܦܪܝܘܕܘܛܐ ܗܘ ܕܡܐܡܪ̈ܐ
ܣܓܝ̈ܐܐ ܣܝܡ ܥܠ ܦܣܘ̈ܩܐ
ܕܟܬ̈ܒܐ ܘܡܕܪ̈ܫܐ ܘܣܘܓ̈ܝܬܐ ܠܙܒܢ
ܠܗ ܥܠ ܙܒܢܐ ܗܘ ܕܩܡܨ̈ܐ : ܠܐ ܐܬܪܫܠ
ܐܦܠܐ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܦܩܝܕ ܗܘܐ
ܠܗ : ܐܠܐ ܫܕܪ ܐܓܪ̈ܬܐ ܕܡܪܬܝܢܘܬܐ
ܠܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܕܢܬܬܟܠܘܢ ܥܠ
ܦܘܪܩܢܐ ܕܐܠܗܐ ܘܡܠܟ ܠܗܘܢ
ܕܠܐ ܢܥܪܩܘܢ: *His acceptis rumoribus, incolæ civitatum, quæ ad Orientalem Euphratis partem positæ sunt, timore correpti, in Occidentem fuga se subducere parabant. At Venerabilis Jacobus Periodeutes, qui plurimas de variis Scripturarum sectionibus Homilias, Cantica etiam, Hymnosque de illa locustarum tempestate conscripsit, haud segniter se gessit in ea calamitate, sed prout ipsum decebat, Epistolam parænetıcam ad omnes civitates dedit, confidere unumquemque jubens in Salutare Dei, admonensque eos, ne fugam arriperent.* Ex quibus verbis discimus, Jacobum illum doctissimum virum, qui ad Sarugensem postmodùm Ecclesiam promotus fuit, ea tempestate, qua Josue scribebat, Presbyterum Periodeuten, seù Visitatorem illius Parœciæ (quæ Ecclesiastica dignitas etiamnum apud Syros manet,) fuisse, & multa diversi generis volumina jam tùm edidisse. Unde & nominis celebritatem non solùm in Oriente, verùm etiam in Occidente sibi comparaverat: atque adeò Scripta ejusdem ad notitiam ipsius Gennadii Massiliensis pervenire potuerant, qui Catalogum suum anno Christi 495. concinnavit. Quod verò Gennadius non modò notitiam Operum Jacobi Sarugensis tunc Presbyteri à Syris hauserit, sed etiam illa eadem in Catalogo suo recitaverit, licet perperàm sub nomine Nisibeni, arguitur ex ipsiusmet verbis initio laudati Catalogi, quæ apud Erasmum Roterodamum sic habent: *Jacobus Presbyter, cognomento Sapiens, Nisibenæ nobilis Persarum modò civitatis Episcopus &c.* Ubi vides, quàm incohærenter & Presbyter nuncupetur, & Nisibenus Episcopus: non alia certè de causa, quàm quòd Gennadius de Jacobo quidem Presbytero loqui volebat, cujus Operum indiculum sub hoc nomine fortassè acceperat; sed privato errore deceptus, credidit, unum eundemque ipsum fuisse cum Nisibeno Episcopo, cujus proinde vitam describere aggressus est. Alioquin cur dicitur Presbyter, & Episcopus? Nec levis ad confirmandam nostram de Gennadio suspicionem capitur conjectura ex cognomento *Sapientis*, quod ille Jacobo attribuit: id enim Sarugensis proprium faciunt omnes Syri Scriptores, ut ex nostris Codicibus deprehendimus, in quibus *Sarugensis* cum cognomento ܡܠܦܢܐ *Doctoris*, seù *Sapientis* ferè semper apparet. Contrà, Jacobum Nisibitam Auctores Syri Græcique *Magnum* quidem frequenter appellant; *Sapientem* autem, vel *Doctorem* nunquam. Urgent etiam allatæ suprà rationes, queis ostenditur, Sanctum Jacobum Nisibenum nihil scripsisse. Denique enumerata Gennadio Opera, ferè omnia inter Jacobi Sarugensis scripta reperire est, licet sub diversis, vel parùm immutatis titulis, ut legenti Catalogum Homiliarum Sarugensis patebit. Illud autem *de regno Persarum, de persecutione Christianorum, & Chronicon*, vel Maruthæ Tagritensi adscribendum est, de quo infrà; vel Jacobi ipsius Sarugensis fœtus est, licet ad manus nostras nondum pervenerit: nam iste metricas Homilias scripsit sexaginta & tres suprà septingentas, præter Epistolas aliosque Tractatus soluta Oratione, ut in vita ejusdem legitur: Ex quibus tamen nil aliud ad manus habemus

bemus, quàm Homilias circiter ducentas triginta, & Epistolas aliquot. Sanè Martyrum Acta, quæ in vetustissimis nostris Codicibus Syriacis I. & II. extant, accuratissimam continent *Historiam de persecutione Christianorum in regno Persarum*: Sed hæc Nisibeno adjudicari nequit, quum desinat in gestis eorum Martyrum, qui anno excitatæ à Sapore persecutionis quadragesimo, hoc est, postremo vitæ ejusdem Saporis, coronati sunt. Incidit enim annus iste, ex dictis in Simeone Barsaboë, in annum Christi 370. vel juxta alios, in annum 383. At Jacobus Nisibenus in cœlum evocatus est anno Christi 338. ut suprà diximus.

Hactenus deductis opponi potest, S. Jacobum Nisibitam inter Ecclesiasticos Scriptores numerari à S. Athanasio lib. I. contra Arianos propè initium: ubi S. Doctor Arianorum Scriptis lucubrationes Catholicorum Patrum sui temporis opponit, & inter cæteros Patres distinctè Jacobum Mesopotamiæ Episcopum recenset, nec alium profectò, quàm Nisibitam, qui tempore S. Athanasii maximè florebat.

Ad hæc Primò, Athanasii auctoritatem admitto, & ideò de S. Jacobo aliquam mentionem inter Syros Scriptores hoc loco faciendam putavi. Sed ex Athanasii verbis non rectè colligitur, Nisibitam esse Auctorem Operum, illi à Gennadio attributorum, quod unicè contendimus, sed tantùm ab illo aliquam fortassè de controversiis ejus temporis dictatam fuisse epistolam, aut aliquid simile. Deinde si verba Athanasii bene inspiciantur, hoc unum videtur S. Doctor velle, nimirùm iis tantùm libris fidem adhibendam esse, quos Orthodoxi Patres vel edidissent, vel edituri essent: utrosque enim conjungit, & eos, qui jam aliquid scripserant, & eos, è quorum ingenio scriptura aliqua prodire potuisset, licet nondum prodiisset. Verba ejus sunt hæc. *Si igitur scripta ista ab Orthodoxis proficiscerentur, qualia sunt magni illius & confessoris Hosii, Maximini Galliæ, aut ejus Successoris, aut Philogonii & Eustathii Orientis Episcoporum, aut Julii & Liberii Romanorum Pontificum, aut Cyriaci Mysiæ, aut Pisti & Aristæi Græciæ Episcoporum, aut Silvestri & Protogenis Daciæ, aut Leontii & Eupsychii Cappadociæ Episcoporum, vel Ceciliani Africæ, vel Eustorgii Italiæ, aut Capitonis Siciliæ, aut Macarii Hierusalem, aut Alexandri Constantinopoleos, aut Pædarotæ Heracleæ, vel Magni illius Basilii, & Meletii, & Longiani, cum cæteris Ponti, Armeniæque Pontificibus, vel Lupi & Appiani Ciliciæ, vel* Jacobi, *& reliquorum Mesopotamiæ Præsulum, aut nostri Beati Alexandri, cæterorumque qui cum eo sunt ejusdem sententiæ; nihil esset, quod in his scriptis suspicarere: Syncera enim & simplicia Apostolicorum virorum ingenia sunt. Nunc autem, quia ab illis scripta sunt, qui pro patrocinio hæreseos gratiam mercedis receperunt, secundùm Proverbia*, sermones impiorum dolosi, & os impiorum male respondet, & impii dolos gubernant, *vigilandum est fratres, & sobriè agendum, ut dixit Dominus, nequa ex magnificentia verborum, & veteratoria calliditate impostura fiat.* Hactenus Athanasius: ubi certè Catholicos Patres Scriptores cum non Scriptoribus recenset, ut palàm fit præcipuè ex verbis illis, *aut nostri Beati Alexandri, cæterorumque, qui cum eo sunt ejusdem sententiæ*: neque enim omnes, qui eadem cum Alexandro Alexandrino adversùs Arianos senserunt, Ecclesiam scriptis illustravere, uti sunt S. Spiridion Cypri, Nicolaus Myræ, aliique complures. Præterea quis unquam inter Scriptores Ecclesiasticos locum tribuit Cyriaco Mysiæ, Pisto & Aristæo Græciæ, Silvestro & Protogeni Daciæ, aut aliis suprà enumeratis?

XIII. Quid de eo Gulielmus Cave.

Gulielmus Cave in Histor. Liter. tom. I. pag. 170. Arabicos Nicæni Concilii Canones rectè quidem à Jacobo Nisibeno abjudicat, his verbis: *næ*

næ verò illi nugantur, *qui Jacobum nostrum Canonum* 84. *Arabicorum Nicæni Concilii Compilatorem faciunt*. Nugatur verò ipse cum Pearsono, dum istos Canones Justiniano recentiores facit, in hæc verba: *Canones istos post Justiniani Imperatoris ævum confictos esse, pluribus confirmat clar. Pearsonus Vindic. Ignat. Par.* 1. *pag.* 187. Nam illos Marutham Episcopum Tagritensem sub Theodosio juniore in Syriacum sermonem transtulisse, testis est Hebedjesu Sobensis in Catalogo Scriptorum Syrorum pag. 50. & in Epitome Canonum Synodalium fol. 62. à tergo, ubi hæc habet diserta verba: ܐܠܐ ܠܘܬܢ ܗܪܟܐ ܡܢ ܗܢܘܢ ܫܒܥܝܢ ܘܬܠܬܐ ܩܢܘܢܐ ܕܐܦܩ ܡܪܘܬܐ ܘܥܣܪܝܢ ܠܗܘܢ ܐܚܪܢܐ ܠܡܦܩܝܢ ܕܡܢ ܩܕܡ ܩܠܝܠ ܦܫܩܘ: ܠܝܬ ܡܕܡ ܐܚܪܢܐ: *Verùm apud nos nihil aliud extat*, (ex tot, scilicet, ac tantis illius Synodi Canonibus,) *præter septuaginta & tres Canones*, *quos transtulit Maruthas*, *& præter alios viginti*, *qui nuper traducti sunt*.

Idem Gulielmus quum de Jacobi Edesseni *Hexaëmero ad Constantinum* dubitat, an Nisibeni nostri opus sit, ostendit, se rerum Syriacarum prorsùs ignarum: nemo enim, Syriaca eruditione vel mediocriter respersus, nescit, Opusculum illud non Nisibeni, sed Edesseni Jacobi fœtum esse.

XIV. Homiliæ, quæ extant in Codice nostro Syriaco X. Sarugensis sunt, non Nisibeni.

In Codice Syriaco X. quem è Nitriæ deserto adveximus, Sex Homiliæ sub *Jacobi Doctoris* nomine extant: videlicet, *De Nativitate Domini*: *De Epiphania*: *De Jejunio Quadragesimali*: *De Festo Palmarum*: *De Passione*: *& de Resurrectione Domini*. Vocantur autem Syriacè ܬܘܪܓܡܐ *Turgomæ*, idest, *Glossæ*, seù *Interpretationes*: differunt enim ab aliis Homiliis Jacobi Sarugensis, quòd illæ vincta numeris oratione elaboratæ sint, hæ soluta. Utrùm verò Jacobi Nisibeni opus sint, an Sarugensis, non exprimitur in laudato Codice, in quo *Doctoris* titulus duntaxat Jacobo adjungitur. Verùm duabus rationibus convincitur, eas Sarugensis, non Nisibeni fœtum esse: & Primò quidem, quia tres ex ipsis habentur in Codice Nitriensi XV. scilicet, *de festo Palmarum* fol. 59. à tergo, *de Passione Domini* fol. 82. à tergo, & *de Resurrectione Domini* fol. 100. à tergo, in quibus disertum nomen Jacobi Sarugensis ponitur. Deinde Festum Palmarum in Oriente circa annum Christi 500. celebrari primùm cœpisse, testatur Severus Patriarcha Antiochiæ in Homilia 125. Cod. Nitrien. XXXIII. & XXXIV. Josue quoque Stylites ad annum Græcorum 809. istam solemnitatem introductam fuisse asserit in Mesopotamia à Petro Edesseno Episcopo, verbis istis: ܗܘ ܕܝܢ ܒܗܝ ܫܢܬܐ ܒܚܙܝܪܢ ܫܢܝ ܡܢ ܥܠܡܐ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܩܘܪܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܦܛܪܘܣ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܗܘܐ ܣܥܘܪܘܗܝ ܦܛܪܐ: ܘܐܘܣܦ ܠܟܠ ܥܐܕܝܢ ܕܫܢܬܐ ܥܐܕܐ ܕܐܘܫܥܢܐ: *Hoc eodem anno* (i. e. Christi 498.) *die* 5. *mensis Haziran* (Junii) *migravit ex hoc sæculo Sanctus Cyrus Episcopus*, *substituto in ejus locum Petro*, *qui ad alias anni festivitates etiam festum Hosannarum adjunxit*. Non igitur potuit Jacobus Nisibenus Homiliam in illud festum habere, quod sua ætate nondum in Ecclesia Orientali institutum fuerat.

At inquies, Ephræm Syrus longè ante Sarugensem, & ante Petrum Edessenum duos scripsit Hymnos de Festo Palmarum, qui extant in Cod. Nitrien. VII. inter Hymnos, qui *de Ecclesia* inscribuntur. Verùm ibi Ephræmus agit solùm de triumphali Christi Domini in urbem Jerusalem ingressu, quemadmodum de reliquis etiam Divinæ Oeconomiæ mysteriis scripserat: non tamen asserit, Ingressum

ſum illum Domini indicto ab Eccleſia feſto celebrari. Idem dicendum de altero Ephræmi Hymno, qui extat in Codice Nitrien. V. incipitque, ܠܥܐܕܐ ܡܠܐ ܦܘܩܕܢܐ: ܐܙܕܡܢܬܘܢ ܚܒܝ̈ܒܝܢ *Ad ſolemnem feſtivitatem invitati eſtis, dilectiſſimi*: nam ibi per ſolemnem feſtivitatem intelligit quidem Dominicam Palmarum; in qua tamen ſolemnis palmarum olivarumque benedictio nondum inſtituta fuerat, ſed ſolùm Fideles ex antiquo more Jejunium Quadrageſimale abſolvere conſueverant: Siquidem Jejunium hebdomadæ Sanctæ extra quadrageſimam cenſebatur: Unde Feria II. ejuſdem hebdomadæ, quæ Dominicæ Palmarum proxima eſt, uſque ad hoc tempus appellatur Syris, ܡܚܣܐ ܕܠܡܐܢܐ *perfugium portus*, quaſi jejunantes optatum quadrageſimalis Jejunii portum eo die teneant: quod etiam Ephræmus in laudato hymno indicat verbis illis: ܠܡܐܢܐ ܕܫܠܐ ܫܝܢܐ ܐܬܛܝܒܬܘܢ: ܣܚܘ̈ܝ ܝܡܐ: ܦܘܩܘ ܗܟܝܠ ܠܐܬܪܐ ܕܠܐ ܣܢܝܩܐ: ܕܠܐ ܡܬܪܘܫܝܢ ܒܗ ܟܠܡܘܢܐ.

O qui maris innatatis aquas, ad tranquillum portum vos comparaſtis. Erumpite ergo, & in locum periculorum expertem, unde fluctus procul ſunt, proſilite.

XV. Liturgia Jacobo Niſibeno falsò adſcripta.

Demùm Abraham Ecchellenſis in Notis ad Catalogum Hebedjeſu pag. 134. Liturgiam Jacobo noſtro Niſibeno adjudicat. Sed pro Niſibeno Sarugenſem dicere voluit: Hunc enim Liturgiam condidiſſe, certum eſt, quæ extat in Codice Nitrien. III. & prodiit Latinè per Renaudotium tom. 2. Liturg. Oriental. At de Niſibeno nemo Syrorum id ſomniavit.

CAPUT VI.

S. Ephræm Syrus.

I. S. Ephræmi Acta ex Græcis Auctoribus.

EPHRÆM Syrus tantam apud ſuos Sanctimoniæ, & doctrinæ famam adeptus eſt, ut orbis Doctor, & Propheta Syrorum ab ipſis paſſim appelletur. Conſtantino imperante honeſtis parentibus Niſibi natus, adoleſcens relicta paterna domo ad Eccleſiam profugit, & auctore Jacobo ejuſdem urbis Epiſcopo Chriſtianam Religionem amplexus, ab eodem baptizatus fuit. Jacobo in cœlum evocato Edeſſam migravit, ibique Monaſticam vitam profeſſus, cum Monachis vicinos montes incolentibus aliquandiù verſatus eſt; poſtea in Clerum adſcitus atque Edeſſam revocatus, in eadem urbe conſenuit: quo tempore quum Cæſaream ad Magnum Baſilium adiiſſet, ab illo Diaconus creatus fuit. Deceſſit ſub Valente Imperatore.

Hæc & pauca quædam alia, infrà à nobis indicanda, ex Græcis Scriptoribus Sozomeno, Theodoreto, Metaphraſte, & Anonymo auctore vitæ S. Ephræmi collegit ediditque Gerardus Voſſius in vita S. Doctoris, & ex eo Jo: Bollandus ſub die I. Februarii. Syriaca S. Ephræmi Acta nemo hactenus publicavit, aut illa apud Syros extare credidit. Hæc nos in optimo Codice Vaticano annorum ferè ſexcentorum nuper reperta, ea ſtyli ſimplicitate, qua ab Auctore ſcripta ſunt, in Latinum converſa hìc magna ex parte ſubnectere pretium operæ duximus: ſed eorumdem actuum velut Epitomen ex alio Codice Syriaco ejuſdem Bibliothecæ annorum trecentorum priùs accipe; ita tamen, ut in his, aliiſque hoc in opere identidem occurrentibus Veterum Scriptorum monumentis rem ipſam appendas, non verba; fructum legas, non folia: & ſimplicitatem in loquendo, ut monebat

nebat S. Hieronymus epist. 101. ad Pammachium, sanctimoniæ magnitudine excuses. Sapienter Eminentissimus Annalium Ecclesiasticorum Parens ad annum 356. *Sicut*, inquit, *effossum informe aurum & rude eò carius esse solet, quod nihil videatur alterius metalli habere commixtum; ita egregia monumenta sua ipsius vetustate, atque simplicitate micantia, quibus res potiùs, quàm verba in pretio esse solent, gratiora planè erunt atque jucundiora quovis scripto recentioris authoris, quibuscumque eloquentiæ phaleris exornato. Quidquid enim obducitur fuco atque pigmentis, suspectum redditur; pulchriorque enitescit ipsa sua puritate simplicitas, quæ quod mentiri nesciat, omne quamvis ad ornatum compositum velamentum abhorret.* Hactenus Baronius.

Vitæ S. Ephræm compendium ex Anonymo Syro.

ܛܘܒܢܐ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܐܝܬܘܗܝ
ܗܘܐ ܒܓܢܣܗ ܣܘܪܝܝܐ. ܐܒܘܗܝ ܕܝܢ
ܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܢܨܝܒܝܢ ܘܟܘܡܪܐ. ܐܡܗ
ܕܝܢ ܡܢ ܐܡܕ ܡܕܝܢܬܐ. ܐܒܘܗܝ ܕܝܢ
ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܟܘܡܪܐ. ܘܐܝܬܝܗܘܢ
ܗܘܘ ܒܝܘܡܘܗܝ ܕܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ ܡܠܟܐ.
ܐܒܘܗܝ ܕܝܢ ܛܪܕܗ ܡܢ ܒܝܬܗ ܒܗ
ܕܠܐ ܫܡܥ ܗܘܐ ܠܨܒܝܢܗ ܛܢܦܐ. ܐܬܐ
ܕܝܢ ܘܥܡܪ ܠܘܬ ܛܘܒܢܐ ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܢܨܝܒܝܢ ܘܐܬܪܒܝ ܒܒܝܬܗ ܘܫܡܫ
ܠܐܠܗܐ ܒܕܚܠܬܐ ܒܟܠܗܘܢ ܘܝܘܡܬܗܘܢ:
ܘܒܬܪܟܢ ܢܦܩ ܡܢ ܢܨܝܒܝܢ ܘܐܬܐ ܠܐܘܪܗܝ
ܡܕܝܢܬܐ ܘܐܬܡܠܝ ܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚܐ
ܩܕܝܫܐ ܘܡܠܝܗ ܠܥܕܬܐ ܡܠܦܢܘܬܐ
ܘܝܘܠܦܢܐ ܕܪܘܚܐ. ܘܒܬܪ ܐܙܠ ܠܗ
ܠܡܕܒܪܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܠܩܣܪܝܐ
ܕܩܦܕܘܩܝܐ ܠܘܬ ܒܣܝܠܝܘܣ ܘܩܒܠ
ܡܢܗ ܣܝܡ ܐܝܕܐ ܕܡܫܡܫܢܘܬܐ. ܘܡܚܕܐ
ܗܦܟ ܗܘܐ ܠܐܘܪܗܝ ܘܬܡܢ ܫܟܒ
ܫܢܝܢ ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ
ܘܐܪܒܥ ܒܬܫܥܐ ܒܚܙܝܪܢ ܘܐܝܬܝܗ ܫܢܬܐ
ܠܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܬܠܬܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ
ܘܬܪܬܝܢ. ܡܬܐܡܪܐ ܕܝܢ

Beatus Mar Ephræm genere Syrus, patrem imperante Victore Constantino nactus est Nisibi confiniorum urbe Sacerdotem idolorum, ex oppido Amida matrem. Quum autem impiæ patris voluntati obsequi abnueret, propterea que paterna domo expulsus fuisset, ad S. Jacobum Episcopum Nisibenum profugit, apud quem habitavit, & in omni timore Dei usque ad tempora Joviani conversatus est. Tùm demùm Nisibi in urbem Edessam immigravit, ibique Spiritus Sancti Charismatibus imbutus, eruditione & doctrina Spiritus Ecclesiam implevit. Posteà ad Ægypti deserta profectus, indeque Cæsaream Cappadociæ ad Basilium, ab eodem per manus impositionem Diaconatum accepit, & confestim Edessam reversus, ibidem è vita migravit anno octogesimo quarto suprà sexcentesimum, nono die Haziran (*Junii*), anno à Domini adventu trecentesimo septuagesimo secundo. Illud verò de eodem S. Ephræm, antequam sapientiæ donum acciperet, proditum est. Anachoreta quidam, qui in Edessæ montem secesserat, intempesta nocte audiit Angelum Domini cœlo delapsum, manuque ingentem Codicem deferentem intus & à tergo conscriptum, his verbis ipsum compellantem. Ecquem, putas, hoc ego volumine munerabor? At ille, Origenem, credo, aut Julianum Mo-

II. Actorum ejusdem summa ex Codice nostro Syriaco XVI.

Mar ܡܪܝ; idest *Dominus meus:* titulus Viris sive sanctitate, sive Episcopali dignitate insignibus attributus.

ܠܟܠܗܘܢ ܕܡܢܝܚܝܢ ܩܘܡ ܡܠܟܘܬܗ
ܡܫܝܚܝܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܥܠܡܐ ܕܐܦܪܝܡ
ܘܚܣܝܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܐܡܪ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ
ܕܢܣܒ ܡܢܝ ܗܕܐ ܘܚܠܝܦܘܗܝ ܣܘܪܝܝܐ ܚܕ

Monachos. Cui Angelus: nemo eſt, cui illud meritò debeatur, niſi fortè unus Ephræm Syrus. S. Ephræmi precibus peccata noſtra condonet Deus. Amen.

ܐܠܐ ܐܦܪܝܡ ܗܘܐ ܡܢܝܚܝܢ ܠܐܘܪܗܝ ܗܦܟܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܡܫܝܚܝܐ ܗܘ.
ܠܡܢ ܐܠܗܘܢ ܠܦܣܩܐ ܗܘܐ. ܘܐܡܪ ܢܚܬܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܐܘ ܠܡܕܒܪܐ
ܡܫܝܚܐ. ܘܐܡܪ ܡܠܐܟܐ. ܠܟܢܫ ܐܢܫ ܕܢܣܒ ܠܟܘܢ ܐܠܐ ܐܢ ܐܦܪܝܡ ܣܘܪܝܝܐ.
ܘܠܟܠܢ ܐܠܗܐ ܢܫܒܘܩ ܚܘܒܝܢ ܐܡܝܢ.

S. Ephræm Acta ex Anonymo excerpta.

ܩܕܝܫܐ ܗܢܐ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܐܒܗ̈ܘܗܝ
ܗܘܐ ܒܝܘܡܝ ܩܘܣܛܢܛܝܢܐ. ܐܒܘܗܝ ܕܝܢ [1]
ܡܢ ܢܨܝܒܝܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܗ ܕܩܪܝܬܐ
ܐܡܝܕ ܗܘܬ ܡܢ ܐܡܝܕ ܡܕܝܢܬܐ.
ܘܐܒܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܦܬܟܪܐ ܕܐܒܢܝܠ ܗܘܐ [1]

III. Acta S. Ephrem ex Codice Nitrienſi V. Patria ejus & Parentes, quibus relictis ad S. Jacobum Niſibis Epiſcopum profugit.

S. Ephræm genere Syrus, patre Niſibeno, matre Amidenſi [1] natus eſt ſub Conſtantino Victore, atque Orthodoxo Imperatore. Pater idoli Abnil [1], quod inclytus Jovinianus poſteà confregit, in eadem urbe Sacerdos fuit. At Divina gratia, quæ ſibi Ephræmum ex hominum fæce

secre-

NOTA.

1 Ethnicos fuiſſe Ephræmi parentes, præter laudatos Syros Auctores aſſerunt etiam Copti in Synaxario ad diem 14. Abib. Contrà Metaphraſtes, & Græcus Anonymus apud Voſſium, atque Maronitæ in Synaxario 28. Januarii tradunt, eum Chriſtianis parentibus natum. Quod confirmat Ephræm ipſe in Cod. noſtro Arabico VIII. ſerm. 8. & tom. 3. apud Voſſ. pag. 116. ubi addit, eos martyrio etiam coronatos fuiſſe. Fortaſsè ad Fidem jam Senes converſi ſunt, & capta Niſibi martyrium ſub Sapore paſſi.

De Patria Ephræmi contendunt etiam Scriptores. Metaphraſtes, & citatus Auctor Græcus Edeſſam fuiſſe volunt. Idem aſſeri videtur in Codice Arabico Vaticano LV. pag. 194. ubi dicitur إفرام السرياني الرهاوي *Ephræm Syrus Edeſſenus*; licet hoc dignitatem ejuſdem indicare poſſit, non Patriam: quo nomine, puto, deceptos fuiſſe, qui ipſum Patriâ Edeſſenum faciunt, quum dicere debuiſſent, *Diaconum Edeſſenum.* Fortaſsè etiam, quia totam ferè vitam Edeſſæ traduxit, Edeſſenus nuncupatus eſt. Certè Sozomen. lib. 3. cap. 16. eum Niſibi, vel in proximo vico natum refert: quod Syri etiam, & Copti affirmant. Nyſſenus denique dum ſcribit, eum relicta patria juſſum fuiſſe à Deo urbem Edeſſenorum petere, ſatis clarè indicat, ipſum alio ab Edeſſa loco natum.

De Amida matris Ephræmi Patria, hæc ſcribit Auctor Chronici Edeſſeni:

ܒܫܢܬ ܬܪܥܣ ܒܢܐ ܩܘܣܛܢܛܝܣ
ܠܐܡܝܕ ܡܕܝܢܬܐ:

Anno 660. (hoc eſt, Chriſti 349.) *ædificavit Conſtantius Conſtantini filius Amidam urbem.* Idem tradit Dionyſius Jacobitarum Patriarcha in Chronico ad annum prædictum. Quî ergo fieri potuit, ut mater S. Ephræmi ex Amida genus duxerit, quæ ſub Conſtantino Magno nondum ædificata fuerat? Quare notandum eſt, ab Auctoribus prædictis ædificatas dici urbes, quibus mœnia dumtaxat inſtaurata fuiſſe aliunde compertum eſt. Sic in eodem Chronico Edeſſeno, & apud eundem Dionyſium, Tela Meſopotamiæ urbs ab eodem Conſtantio Imperatore ædificata fuiſſe dicitur anno Græcorum 661. & Conſtantina appellata: Sic Theodoſius Magnus proditur, anno Græcorum 692. Rheſainam urbem in Oſrhoëna condidiſſe, & Anaſtaſius Imperator anno 817. Daram excitaſſe; quum tamen eæ urbes conditæ ab aliis jam fuiſſent, & muris dumtaxat carerent, ut de Rheſaina teſtatur ipſe Ephræmus commentar. in Geneſim, ubi de Nemrod hæc habet:

ܐܡܠܟ ܕܝܢ ܒܐܪܟ ܗܝ ܐܘܪܗܝ. ܘܒܐܟܪ ܗܝ ܢܨܝܒܝܢ. ܘܒܟܠܢܐ ܗܝ ܩܛܝܣܦܘܢ. ܘܒܪܚܒܘܬ ܗܝ ܚܕܝܐܒ. ܘܒܟܠܚ ܗܝ ܚܛܪܐ. ܘܒܪܣܢ ܗܝ ܪܫܥܝܢܐ:

Regnavit autem in Arach, quæ eſt Edeſſa: & in Achar, quæ eſt Niſibis: & in Calanne, quæ eſt Cteſiphon: & in Rehebot, quæ eſt Adiab: & in Calec, quæ eſt Chetra: & in Reſe, quæ eſt Rheſaina. Erat igitur Dara ante Anaſtaſium, Rheſaina ante Theodoſium, Tela & Amida ante Conſtantium.

ſecreverat, eundem in ſuum clientem adoptavit, atque à profanis ſacrificiis ritibuſque patriæ ſuperſtitionis purum inviolatumque contutata eſt, cohibuitque, ne patrem nefarias commemorati Idoli ceremonias frequentantem ſequeretur. Id quum animadvertiſſet pater, Puerumque cum quodam Chriſtiano confabulantem caſu deprehendiſſet, maxima indignatione commotus, flagris miſerè illum cæcidit: dein, Adeſdum, inquit, puer improbe: interim hoc ego ſcelus expiatum eo: ſi fortè meis placatum votis tibi propitiem Deum. Fanum itaque ingreſſus poſtquam ſtatis ceremoniis idolo litaſſet, oblatus ſub humana ſpecie illi Diabolus, Cognitum quidem, ait, perſpectumque nobis eſt tuum in nos ſtudium atque benevolentia; noſtraque à te ſollicitè impenſèque procurari Sacra, habemus gratiam. Attamen ut cum filio tuo in gratiam redeamus, nos nunquam exores, quum ille nobis hoſtis infeſtiſſimus quandoque futurus ſit. Quin ergo iſtum procul abigas, ſiquidem nos tibi propitios optas, noſtrumque contubernium & conſuetudo te delectat. Hac oratione vehementer commotus pater, Ephræmum adoritur, &, Ehodum, inquit, age, rumpe moras, abſcede, quaslibet terras pete, tantùm ne inviſum unquam videam caput: patuit crimen tuum, Deorum hoſtis es meorum. Tanta patris indignatione Adoleſcens adeò commotus non eſt, ut ingenti potiùs lætitia affectus fuerit, dum à paterna conſuetudine fugam, quam ipſe jamdiù exoptaverat, ſibi ex voto ſucceſſiſſe videt. Quamobrem nequid properantem retardaret, nudus inopſque è paterna domo ſeſe proripuit. Cæterùm anxius & anceps quas peteret terras, quòve ſe reciperet, Divinæ Providentiæ ſe commiſit, quæ illum ad Chriſtianorum Eccleſiam perductum, Sancto Jacobo Paſtori Chriſti & ejuſdem urbis Epiſcopo obtulit. Ille Adoleſcentem Chriſtianæ legis inſtitutionibus

[illegible]

nibus excultum, in Catechumenorum Collegium adscivit: quo in loco Ephræm S. Jacobi veri Pastoris Christi amorem, populique universi benevolentiam mirificè sibi conciliavit; ejusdem pietatem, continentiam, & religiosæ vitæ institutum omnibus demirantibus.

[illegible]

[illegible]

IV. Stuprum Ephræmo imputatur.

Hunc vitæ cursum tenebat Ephræm; quum incitante Diabolo, infesto bonorum operum adversario scelerumque omnium machinatore, atrox in ipsum calumnia repentè conflatur. Habebat Nisibis Ecclesia Ædituum ipsi Ephræmo cognominem. Hunc Diabolus ut propudiosum crimen Ephræmo intentaret, hac via subornavit. Puellam Ædituus, cujusdam Optimatis filiam, ipso Dæmone vesani amoris faces admovente, perditissimè deperire cœpit. Hanc ille, opportunam nactus occasionem, clanculùm constupravit; veritus tamen, nequid ex eo facto in publicum mearet, puellam admonuit, ut parentibus suggereret, illum Ephræm hypocritam Episcopi Discipulum, quem ipsi ceù virum probum, modestumque tantoperè prædicabant, stuprum sibi intulisse. Quum itaque die procedente filiæ ventrem intumuisse, gravidamque eam esse animadvertisset pater, stuprique auctorem prodere cogeret, quæ ab Æedituo didicerat omnia exactè puella reposuit: auresque nacta secundas, in tantam invidiam odiumque Dei Servum adduxit, ut eum quasi flagitiosum, & hypocritam multi, unàcum puellæ parentibus, apud Episcopum arcesserent. Stupuit ad hæc Sanctissimus Pastor, fraudemque aliquam in eo facto suspi-

ܦܘܢܝܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܢܣܒ. ܘܟܕ ܠܐ ܡܢ
ܐܠܗܐ ܘܐܬܦܢܝ ܡܕܡ: ܒܥܘܬܗ
ܕܐܬܒܥܝ ܠܐܠܗܐ ܦܘܢܝܐ ܡܢܗ ܐܦܪܝܡ
ܘܠܐ ܢܬܓܠܐ ܫܘܕܥܢܐ ܠܪܥܝܐ ܥܢܝܢܐ
ܕܡܢܟܠܐ. ܩܪܝܗ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܠܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܒܪܝ ܡܢܟ ܗܘܬ ܫܘܕܥܢܐ ܕܒܕܢܐ. ܗܘ
ܕܝܢ ܫܬܩܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܘܠܐ ܡܡܠܠ.
ܘܐܡܪ ܠܗ ܙܒܢܐ ܕܬܪܬܝܢ. ܗܘ ܕܝܢ
ܩܘܡܐ ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܦܬܚ ܠܦܘܡܗ.
ܘܐܡܪ ܚܛܝܬ ܣܓܝ. ܘܟܕܢܐ ܕܝܢ ܠܐ
ܗܝܡܢ ܐܦ ܒܗܕܐ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܡܛܠ
ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܠܬܘܕܒܪܘܗܝ ܡܝܬܪܐ.
ܒܙܒܢ ܡܥܐ ܐܒܘܗ ܘܡܥܠܗ ܛܠܝܐ
ܒܪܐ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܘܛܠܝܐ ܠܟܗܢܐ
ܘܡܠܝܐ ܟܢܫܬܐ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ. ܘܩܪܝܗ ܠܩܕܝܫܐ ܡܪܝ
ܐܦܪܝܡ ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܕܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ
ܣܒ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܘܟܠܗ ܩܠܝܪܘܣ:
ܕܒܪܟ ܐܘ ܐܦܪܝܡ ܠܒܪܟ ܘܪܒܝܗܝ.
ܩܕܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܘܐܬܚܙܝܬ ܐܡܪ.
ܒܫܪܪܐ ܐܒܗܝ ܚܛܝܬ. ܘܢܗܡ ܠܗ ܥܠܡܐ
ܗܘ ܩܘܡܐ ܡܝܬܪܐ. ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ
ܡܣܝܒܪܢܘܬܗ ܘܡܫܝܚܘܬܗ ܕܥܒܕܐ
ܘܨܒܐ ܕܢܬܓܠܐ ܫܪܪܐ. ܘܐܪܡܝ ܒܠܒܗ
ܕܩܘܡܐ ܘܠܐ ܐܘܦ ܠܗ ܡܢ ܡܕܡ ܕܐܝܟ ܗܢܐ
ܠܟܠ ܥܡܐ ܠܟܠܗ ܥܕܬܐ ܘܡܣܬܪܢܘܬܐ
ܘܡܢ ܐܢܬ ܬܫܡܫܬܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ.

ſpicatus, Deum priùs conſulendum eſſe reſpondit: à quo tamen nullum reſponſum accepit, Sancto Ephræmo fuſis ad Deum precibus intercedente, ne iſtas technas ulla arte Paſtor deprehenderet. Epiſcopus ergò accerſito Ephræm, Eſtnè, inquit, fili, unde ſceleris hujus reus, conſciuſve tibi videaris? Ille quum ſecum ipſe decreviſſet, nec fateri crimen neque negare, conticuit. Quum autem etiam atque etiam inſtaret Epiſcopus, defixo in terram vultu, ſubmiſſa voce, Peccavi, ait, ita eſt Pater. Id tamen Epiſcopo non perſuaſit: adeò cognitos perſpectoſque habebat Ephræmi divinos mores. Quum ergò ille maximè fluctuaret anceps, quid conſilii in eo caſu caperet, puellæ pater infantem, quem illa ex ſtupro pepererat, ad Epiſcopum detulit, Cleroque univerſo audiente Ephræmum petit, & eja, inquit, ò Ephræm, tolle filium tuum, illumque educato. Ingemuit Ephræm, ſuſceptoque puero miſerabiliter flens reſpondit: In veritate, Patres mei, peccavi. At inſomnis ille oculus ſuoque ſemper operi intentus, poſtquam Servi ſui conſtantiam eo difficillimo ancipitique conflictu exercuiſſet, Ephræmo injecit in mentem, ut rem attentiùs expenderet intelligeretque, ipſi nequaquam per Deum licere, talem populo offenſionem creare, aut ſua compendia communi Eccleſiæ diſpendio exercere. Convenerant [1] de more Dominico die ad ſtatas preces in Eccleſia cum Epiſcopo Clerus & Populus. Ea data occaſione uſus Ephræm, conventum ingreſſus, infantem quem in ulnis geſtabat, cunctis oſtendit: Paſtorem rogat, ut ſibi ſuggeſtum conſcendere liceat: quum ultrò annuiſ-

NOTA.

1 Hoc factum à Sanctorum Virorum moribus abhorrere alicui videri poteſt, qui ſolent aut impactum ſibi crimen conſtanter repellere, aut fortiter tolerare; nunquam tamen aliena delicta publicare. Hoc ſuadent quæ in Actis SS. Simonis & Judæ de quodam Diacono ſimili calumnia appetito leguntur, & alia, quæ in Vitis Patrum benè multa occurrunt S. Macarii, S. Theodoræ, S. Marinæ &c. Sed utique Servorum Dei facta vel dicta ad communem ſenſum ac normam exigenda non ſunt: nec deſunt Sanctorum exempla, quæ circumſtantiam hìc reprehenſam, alieni, ſcilicet, criminis publicationem habent. Inſigne eſt, quod Leontius in vita S. Simeonis Sali narrat, & à Nicephoro refertur lib.17. cap.22.

ܘܟܕ ܫܠܡ ܫܘܡܠܝܐ ܕܝܢ ܕܩܘܪܒܢܐ ܐܦܣܩܘܦܐ
ܘܣܠܩ ܠܒܝܡܐ ܟܕ ܛܥܝܢ ܛܠܝܐ ܩܕܡ ܡܕܒܚܐ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ: ܒܚܝܠ ܗܘ ܡܫܝܚܐ
ܡܪܢ ܐܝܫܘܥ ܕܒܪܐ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ
ܟܠ ܕܒܗܘܢ. ܐܡܬܐ ܗܘ ܐܒܘܟ ܗܘܐ ܡܘܕܥ
ܗܘ ܠܝ ܒܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܛܠܝܐ
ܘܢܦܩ ܠܗ ܘܢܦܫ ܠܗ ܟܠ ܥܡܐ.
ܘܐܡ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܟܠ ܥܡܐ ܘܛܠܝܐ
ܟܠ ܕܫܡܥܘ ܗܘܐ ܠܛܠܝܐ

nuisset Episcopus, in pulpitum subit, indeque infantem contra Altare elevans, magna cum vocis contentione, Adjuro te, inquit, per Dominum nostrum Jesum Christum, qui cœlum terramque omniaque in illis contenta condidit, ut veritatem nobis prodas, quove patre sis creatus, clarè edisseras. Ad hæc puer frequentissimo populo audiente spectanteque in has voces erupit: Ephræm Ecclesiæ Æditus est meus pater. Quæ quum tertiò replicasset, repentè exanimatus concidit.

ܟܐܡܪܘ ܐܦܪܝܡ ܠܟܠܗ ܠܥܡܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܒܟܠ ܕܟܠ ܪܓܐ ܐܦܪܝܡ. ܡܘܡܝܬܐ
ܐܢܐ ܠܟ ܡܪܝܐ ܛܒܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܒܚܝܠ ܚܝܠܐ ܐܦܪܝܡ
ܘܟܠ ܕܒܗܘܢ ܘܐܦܪܝܡ ܠܝ ܫܪܪܐ. ܡܢܘ ܐܒܘܟ. ܘܟܕ ܩܥܐ ܠܗ ܡܪܝܐ ܐܬܚܘܝ ܠܟܠ
ܡܢ ܒܢܝ̈ܐ ܐܦܪܝܡ. ܐܦܪܝܡ ܩܕܡܝܬܐ ܘܒܬܪ ܐܚܪܝܐ ܐܢܐ ܝܠܕܬ. ܠܘܬܗ ܐܢܫܝܢ
ܐܡܪܘ ܠܡܫܒܚܘܬܐ ܘܫܒܩܘ ܠܩܕܝܫܐ ܐܦܪܝܡ ܘܐܙܠܘ ܠܐܬܪܗܘܢ ܟܠܗܘܢ.

ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܬܩܛܠ ܐܪܝܘܣ:
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܠܟܣܢܕܪܝܐ. ܘܗܘܐ
ܗܘܐ ܕܢ ܟܢܘܫܝܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ ܡܢ
ܒܢܝܩܝܐ ܐܦܪܝܡ ܘܝܥܩܘܒ ܡܕܝܢܬܐ
ܡܛܠ ܐܦܪܝܡ ܘܐܬܟܢܫ ܥܡ
ܡܫܝܚܐ ܒܢܝܩܐ ܗܘ.

Hac igitur falsæ accusationis procellâ B. Ephræm defunctus, quum execrabilis Arii hæresis [1] paulò post erupisset, unàcum S. Jacobo Nisibeno, aliisque Episcopis ad Sacram Synodum Nicænam profectus est &c.

V. Ad Nicænum Concilium, unà cum S. Jacobo Nisibeno, pergit.

ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܬܚܪ ܐܦܪܝܡ ܘܩܕܫ
ܠܐܘܪܗܝ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ
ܡܕܝܢܬܐ. ܘܟܕ
ܡܕܝܢܬܐ ܗܘܐ

Posthæc quum extincto Constantino suis victoriis clarissimo Imperatore filii ejus summa rerum potiti essent, Sapores Persarum Rex audita Constantini morte, ingenti exercitu [2] Nisibin obsedit. Jamque oppugnatio ad septuagesimum diem protra-

VI. Nisibin obsidione Persarum liberat.

NOTÆ.

1 Plura hìc Auctor de Ario, & S. Jacobo interserit, quæ quum ad S. Ephræm non pertineant, hìc brevitatis studio omittimus; alio tamen in loco producenda, quum integra Ephræmi Acta dabimus.

2 Istud miraculum Jacobo Episcopo Nisibeno tribuunt Theodoretus in Philotheo, & in Hist. Eccles. lib. 2. cap. 30. Philostorgius lib. 3. num. 23. & alii. Gregorius tamen Abulpharagius Episcopus Tagritensis in Historia Dynastiarum Ephræmo id adscribit: sic enim ait: وفي هذه السنه صعد سابور ملك الفرس فغزا نصيبين وحاصرها ثلثين يوما ورجع عنها الى مملكته خايبا بدعا القديس مار افرام . فان الله استجاب دعاه وارسل على جيش الفرس بقا وهمجا هزم فيلهم وخيلهم : *Hoc etiam anno ascendit Sapores Persarum Rex, pugnavit contra Nisibim, obseditque illam triginta diebus, & recessit ab ea ad Regnum suum suâ spe frustratus, Sancto Ephræmo orante, cujus precibus annuens Deus, immisit in Exercitum Persarum culices & bestiolas, quæ in fugam elephantos eorum equosque converterunt.* Propterea verosimiliùs existimo, illam victoriam utrique adscribendam esse.

heba-

ܒܫܠܝܐ ܕܟܐ ܘܡܥܕܪܐ ܠܐ ܢܬܒܥܐ ܘܐܡܪ
ܠܟܠܗܘܢ ܦܪܨܐ ܐܦܣܩܘܦܐ ܩܕܝܫܐ ܕܢܨܝܒܝܢ
ܡܕܝܢܬܐ . ܩܕܝܫܐ ܕܝܢ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ
ܒܟܠ ܡܢ ܫܘܪܐ ܩܕܝܫܐ ܘܢܦܩ ܠܗ
ܘܢܦܩ ܠܐ ܗܘܐ ܘܢܦܠ ܒܗܘܢ ܒܐܪܐ
ܕܟܘܬܐ ܒܦܪܣܝܐ . ܘܩܪ ܡܠܟܐ ܛܝܒܘܬܐ
ܐܘܪܝܡ ܒܠܒܘܗܝ ܒܗܢܐ ܐܠܗܐ ܘܐܬܦܩܦ
ܘܒܟܠ ܡܢܝܢܗ ܕܢܦܘܩ ܒܟܠܗܘܢ ܒܥܠ
ܢܨܘܪ ܘܡܠܟܘܬܐ ܕܢܒܥܘܢ ܡܢܟܘܢ ܕܠܐܠܗܐ
ܕܡܢܝܢ ܕܢܟܘܪ ܐܦ ܠܐܠܗܐ . ܘܩܝܡ ܠܐ
ܒܘܩܠܐ ܫܟܢ ܢܚܠܘ : ܒܢܝܐ ܕܒܩܠܐ
ܘܡܠܟܘܬܐ ܡܢܥܠܐ ܐܠܝܢܘ ܒܫܡܘܢܬܐ
ܕܒܟܠܒܟܐ ܘܥܢ .

hebatur, quum Ephræm à Sanctissimo Pastore veniam postulat, ut per ipsum sibi liceat, muros ascendere, & inde Persas justæ imprecationis telo ferire. Episcopo annuente subit in muros, oculisque in cœlum sublatis, orat Deum, ut Culices, & Cinyphes in hostes immittat, unde Divinæ potentiæ vim & numen intelligant, nec opis illam indigam esse nostræ, quando tàm exiguo apparatu bellum conficeret. Necdum orandi finem fecerat Dei Servus, quum ex improviso collectæ undevis adensatæque nubes Culicum Cinyphumque Castris Persarum incubuere &c.

ܒܬܪ ܗܕܐ ܩܠܝܠ ܫܢܝ ܠܘܬ ܡܪܗ
ܐܦܣܩܘܦܐ ܩܕܝܫܐ ܕܢܨܝܒܝܢ ܡܪܝ
ܝܥܩܘܒ . ܘܩܒܪܗ ܗܘܐ ܛܘܒܢܐ ܡܪܝ
ܐܦܪܝܡ . ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܐܫܬܠܡܬ ܗܝ
ܢܨܝܒܝܢ ܠܦܪܣܝܐ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܢܦܩ [1]
ܐܫܬܐܠ ܗܘܐ ܘܡܢ ܐܡܪ ܢܦܩ ܘܥܡܪ
ܒܐܬܪܐ ܕܪܗܘܡܝܐ ܘܩܒܠ ܪܘܫܡܐ
ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ܒܪ ܐܬܡܢܝܢ ܒܪ
ܫܢܝܢ ܘܬܡܢܐ ܡܢ ܚܕ ܡܢ ܐܒܗܬܐ ܩܕܝܫܐ . ܘܡܢ ܬܡܢ ܐܙܠ
ܠܐܡܝܕ ܡܕܝܢܬܐ ܘܥܡܪ ܒܗ ܩܠܝܠ ܐܝܟܢܐ .

Illo, ut dixi, miraculo soluta obsidione urbis, S. Jacobus paulò post in cœlum evocatur, & à B. Ephræm cadaver humo conditur: qui Nisibi commoratus est, donec urbs in Persarum potestatem concessit: quo tempore Nisibenis valere jussis, Romanorum terras [1] habitavit, & accepit signaculum Baptismi duodetrigenarius ab uno ex Sanctis Patribus; indeque in urbem Amidam commigravit.

VII. Post obitum S. Jacobi, Nisibi relicta, Amidam proficiscitur.

NOTA.

1 Hysterologiam potiùs, quàm mendum, aut aliud vitium hoc loco suspicor, & Historicum gestorum ordinem intervertisse, adeò ut non pauca, quæ posteà in his Actis narrantur, illam postremam S. Ephræmi ab urbe Nisibi discessionem antecesserint. Nisibim enim Persis Jovianus cessit, teste Dionysio Jacobitarum Patriarcha in Chronico, anno Christi 363 cui consentiunt Ammianus lib. 25. & Zosimus lib 3. quo tempore Ephræm quinquagenarius erat, & Baptismum procul dubiò susceperat, quum à Concilii Nicæni celebratione, cui S. Ephræmum interfuisse omnia Orientalium monumenta clamant, ad Joviani Imperium duodequadraginta anni numerentur. Propterea credo, illa verba, ܘܩܒܠ ܪܘܫܡܐ ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ, *& accepit signaculum Baptismi &c.* intra duas parentheses esse legenda, ne fortè intelligas, Baptismum S. Ephræmi ejusdem postremum ex urbe Nisibi discessum consequutum fuisse, quod manifestum anachronismum involvit. Quod autem pertinet ad ætatem, qua B. Ephræm baptizatus dicitur, illud potiùs his Actis auctoritatem aliquatenùs conciliat: id enim S. Ephræmi temporibus mirificè consentit, quibus baptismus etiam à viris Sanctissimis in plures interdum annos differri consueverat. Copti in Synaxario, Ephræmum Nisibi à S. Jacobo baptizatum tradunt, antequam Nicæna Synodus celebraretur.

Nec

[illegible]

Nec tamen diuturna Amidæ mora Ephræmo fuit: Edessam nempè Mesopotamiæ sacram urbem properanti: quam quum ex longinquo prospexisset, positaque in ejusdem suburbiis Monasteria fuisset contemplatus, tantam ex eo aspectu voluptatem cepit, ut nulla interposita deliberatione decreverit, nullas prætereà terras quærere, sed illo se continere loco, donec vita maneret. Alluit Edessam amnis, Daisan incolæ vocant, cujus ad ripam quum urbem propè ingressurus Ephræm constitisset, quædam [1] mulier (erant autem eo in loco complures lintea aquis purgantes) defixis in hominem parùm modestè oculis, Dei Servum aspectabat: cui indignatus ille, Itane, inquit, fœmina pudorem exuisti? quin humum, ut pudicam decet, despectas? At illa: Quin tu vir quum sis, humum despectas, qui ex humo concretus es? Ego verò si te intueor, non me pudet: ex te enim à principio desumpta fui. Mulieris sagacitatem admiratus Ephræm, cogitabat: Si hujus loci fœminæ adeò sagaces sunt, quantò sagaciores putari viros decet!

VIII. Edessam pergit.

[illegible]

[illegible]

Edessam tenebat Ephræm: ne verò desidia & inerti otio torpesceret, artificium, quo victum sibi pararet, quærebat; & quando nullum ipse didicerat, visum fuit interim operam suam cuidam Balneatori locare. Ea tempestate Edesseni plerique Idolorum insana religione tenebantur:

IX. Edessę operam dat Balneatori: & mox relicta urbe, ad proximum Monasterium se confert.

NOTA.

1 Hoc factum paulò aliter narratur à Nysseno, Sozomeno, & aliis Græcis. Addit Sozomenus lib. 3. cap. 16. *admiratus mulierem Ephræm, rem ut acciderat peculiari libro exposuit: quem quidem librum doctissimi Syrorum inter præstantissimos illius libros collocarunt.* Huic mulieris acutè dicto alterum simile opponunt Maronitæ in Synaxario ipsius Ephræmi dictum ad fœminam è vicina fenestra percontantem, num præparanti obsonium aliquid deesset. Nihil prorsùs, respondit Ephræm, prçter lapides tres, & parum luti, ut fenestram istam obstruam. Idem legitur apud Metaphrasten, qui etiam subjicit aliud in hac materia S. Ephręmi factum, quando ex Divini Numinis ubique locorum pręsentis opportuna recordatione procacis fœminę petulantiam redarguit.

quam-

[illegible]

quamobrem B. Ephræm subcesiva tempora, quæ scilicet à suscepti laboris rationibus vacabant, ad Paganos erudiendos, & ad veritatis semitam revocandos conferebat. Quod quum assiduè faceret, casu accidit, ut probatissimus Monachus senex dum per urbem ad sua negotia discurrit, B. Ephræmum cum Pagano disputantem audiret. Ea re subofsensus Monachus, Ephræmum rogat: Cujas es, fili? Quum autem ab illo totius anteactæ vitæ suæ rationem didicisset, adhuc instat: Ecquomodo fili licere tibi existimas cum Ethnicis versari, Christianus quum sis? An in sæculo morari tibi deliberatum est? Cui Ephræm, nequaquam Pater. Tunc Monachus, æquum est ergo, fili, te quantociùs saluti tuæ consulere: qua de re utile consilium à me accipe, & in montem ad Monachos pergito, ibique alicui ex senioribus jungere, qui te ad virtutis Christianæ perfectionem fastigiumque manuducat. Quæ quum libentissimè audisset approbassetque Beatus Ephræm, senem sequutus in montem subiit; ibique assumpto Monachorum habitu, in speluncam secessit, ubi jejunio & orationi intentus, Divinas quoque Scripturas diù noctuque volutabat.

[illegible]

[illegible]

X. Visio cujusdam Monachi de Libro, quo dignum esse Ephræmum, Angelus clamabat.

Intereà quum nocte quadam ille Sanctissimus Senex, qui Ephræmum ad montem adduxerat, è cella pedem extulisset, Angelum [1] Domini videt

NOTA.

1 Eadem visio narratur à Nysseno, & à Metaphraste: Suppresso tamen nomine Origenis, & Julii Monachorum. In altera verò Syriaca Ephræmi vita, quam suprà retulimus, pro Julio Julianus legitur; & fortassè ipse est Julianus Saba, cujus gesta Ephræmus noster literis mandavit, teste Sozomen. lib. 3. cap. 14. At Origenes in Ægypto Monachus ille est, quem Ruffinus in Vitis PP. lib. 2. cap. 26. & Sozomen. lib. 6. cap. 30. Discipulum S. Antonii vocant.

[illegible]

è cœlo labentem, manuque volumen, seù tomum, intus & à tergo scriptum præferentem: auditque ejusdem Angeli voces, quasi alterum Angelum alloquentis: Ecquem, putas, à me hoc libro muneratum iri? Quumque ille respondisset, Origenem arbitror Monachum in Ægyptiaca eremo morantem: Ait Angelus, qui Codicem tenebat; non hoc mandat Deus. Et rursùs, quemnam, inquit, hoc volumine dignum putas? Cui alter Angelus: Julium credo Monachum, qui in terris Aquilonaribus consedit. At ille, erras, erras: Nemo est hoc tempore, cui pro merito Codex iste debeatur, nisi Ephræm Syrus, Edesseni montis accola.

[illegible]

XI. Visio, de Palmite, qui è lingua Ephræmi adhuc pueri enasci visus est.

[illegible] [1]

Dictis consentiunt, quæ de eodem B. Ephræm circumferuntur, & ab ipso in suo [1] Testamento paucis indicantur. Quum Ephræm puer in sinu matris jaceret, visus est adnasci ejus linguæ palmes: qui quum illicò ad cœlum usque increvisset, botrorum myriadas, acinorum autem myriadas myriadum protulit. Et racemi

NOTA.

1 Locus hìc ab Auctore citatus, habetur in Testamento S. Doctoris propè finem in Cod. Nitriensi V. quem hìc subjungimus; [illegible] : *Ita vos salvos & incolumes servet Deus, ut ego in iis, quæ modò sum commemoraturus, veritati nihil detractum volo. Quum me puerum in sinu gestaret mater, objecta mihi velut somnianti species vera futuri. Visus mihi palmes ex lingua pullulare mea, qui in cœlum usque assurgens, fructus innumeros continuò protulit, vimque foliorum immensam. Expandebatur enim, augebatur, protendebaturque: dilatabatur, circumferebatur, & amplificabatur. Si ex eo racemum decerperes, nequaquam imminuebatur: imò quò plures decidebantur botri, eò lætior ditiorque eorum proventus erat. Isti nempè racemi Tractatus fuerunt, istaque folia Hymni. Muneris auctor Deus extitit, ipsi pro munere suo laudes.* Meminere porrò hujus etiam visionis Gregorius Nyssenus, & Simeon Metaphrastes.

qui-

quidem Tractatuum indices erant, acini Hymnorum.

XII. Commentaria in Scripturam edit, & Edessenis innotescit.

Quum in ejusmodi curas incumbit Ephræm, profectus aliquandò ad eum visendum supràmemoratus Senex, reperit scribentem commentaria in libros Mosis, (scripserat autem expositionem in Genesim, eaque absoluta Exodum explicare cœperat:) Quæ quum accuratè perlegisset, vehementi admiratione perculsus, respectabat opes divinæ gratiæ, & eximios sapientiæ cœlestis thesauros à Domino in B.Ephræmum effusos. Ita demùm certior factus, divinam planè extitisse visionem, quæ anteà ipsi oblata fuerat, ablatas è cella B. Ephræmi lucubrationes, primariis urbis viris, scholæque Doctoribus, & eorum auditoribus, atque universo Clero perlegendas explorandasque tradidit. Illi verò egregiam eruditionem & doctrinam Scriptoris laudantes, gratulabantur seni eximium opus, illud ex ejus ingenio prodiisse arbitrati. At ille, non ego, inquit, ut opinamini, hunc librum dictavi, aut scripsi, sed Ephræm Monachus: dictisque fidem adstruere cupiens, visum quod olim sibi objectum fuerat, continuò narravit. Hoc itaque probatissimi senis testimonio & oratione commoti Edesseni, ad Ephræmi speluncam confluxerunt. At ille facti concursus causam suspicatus, extemplò à spelunca in densam & asperam sylvam vicinæ vallis se abstrusit. Hoc modo ex eorum manibus dilapsus, latebras quærebat. Sed Angelus Domini fugientem assequutus, Ehodum Ephræm, quò tandem, & unde? ait: Cui Ephræm: Secessus & otium quæro, sæculi istius procellosi æstus & naufragia metuens. Cui Angelus, Cave, ne de te narretur, quod scriptum est, *Ephraim vitula: jugum ab humero suo repulit*. At Ephræm lacrymabundus, non ego, inquit, is sum, cui

Hos. 10. ex vers. Syriaca.

cui tanti oraculi verba accommodes. Cui Angelus. Nemo accendit lucernam, & ponit eam sub modio, sed super candelabrum. Hoc itaque oraculo confirmatus Ephræm, Edessam descendere, & populo se offerre constituit. Quumque ad urbis portam pervenisset, paulisper constitit, sublatisque in cœlum oculis, cum lacrymis sic Deum oravit. Domine Deus, qui Sanctis Apostolis in Dæmones, & immundos spiritus potestatem contulisti, tuique Sancti Spiritus donis illos instruxisti, ut Diabolum & omnem virtutem ejus calcarent; tuam, quæso, virtutem mihi infunde, ut omnes hæreses adversùm veritatem insurgentes perdam. Hæc precatus, per portam, quæ solem Orientem respicit, Edessam intravit cadente jam die. Quamobrem in proximam turrim mœniorum urbis divertens, eo in loco noctem exegit, quæ brevissimo somno supererant, horas orationi impendens. Ubi postera affulsit dies, illicò in publicum processit. At Edesseni, quibus Ephræmi fuga innotuerat, eundem conspicati modò palàm per vicos & compita liberè discurrentem, hominem irridere, & velut vulgi plausibus inhiantem, inanisque gloriolæ cupidum incessere. Scilicet, ajebant, hic ille Ephræm est, qui hesterno die à nobis quæsitus fugam simulabat, latebrasque se amare dicebat; modò nec quærentes, necdum cogitantes inexpectatus nos occupat. Hæc quosdam perpulere, ut Dei servum accerserent ad Rectores urbis, virosque è Clero doctos, ut in hominem inquirerent, conditionemque ejus atque statum cognoscerent, nequidquam reluctante Ephræmo & summa cum animi demissione orante in hunc modum: Patres, & Fratres, date quæso veniam: ego ipse sum, quem quærebatis, Ephræm. At frustrà: illi enim in concepta semel opinione obfirmati, & ex humili corporis habitu cætera æstimantes, eum esse indoctum aliquem

& agre-

& agreſtem Eremicolam exiſtimabant. Quum verò præter omnium expectationem gratiam ipſi divinitùs infuſam, atque cœleſtem ejus ſapientiam inquiſitione facta deprehendiſſent, eamque cum pari modeſtia atque animi demiſſione conjunctam modò recognoſcerent, dici non poteſt, quantùm in ejus amorem omnes illicò exarſerint, quantumvè deinceps coluerint.

XIII. Ab Hæreticis, & Paganis plagis cæditur.

His verò attulit non leve momentum, quòd dum Ephræm in urbe procul à ſua Eremo diſtinetur, indidem ad ſua negotia Edeſſam acceſſit Monachus, Divinis, quibus frequenter illuſtrabatur, viſionibus celebris: qui quum in B. Ephræmum caſu incidiſſet, in magna populi frequentia palàm & alta voce prædicabat: Hunc, quem videbant, Monachum æternæ mentis conſilio fuiſſe deſtinatum ad omnes hæreſes evertendas, & ad purgandam Eccleſiæ aream, ſecretis ex tritico zizaniis: proptereàque ipſi accommodatum iri illa Domini verba, Ignem veni mittere in terram. Hæc & hujuſmodi alia ſubodorati olim nequiſſimi quidam ethnicæ ſuperſtitionis Patroni, adſcitis in ſocios ſceleris Hæreticis, facta manu, vi armiſque Dei ſervum aliquando adoriuntur, flagriſque peſſimè acceptum, lapidibus etiam, quum fortè ex eorum manibus dilapſus fuiſſet, penè obruerunt. Ea de cauſa ſemivivus relictus Ephræm, ſubſtitit in loco, donec aliquantiſper convaleſceret. Tùm demùm ad antiquum domicilium in montem reverſus, & opportunum otium nactus, ſermones, & Epiſtolas complures acri & vehementi ſtylo conſcripſit, quibus omnes hæreſes confutavit, & multos ea labe infectos ad Orthodoxam fidem revocavit, omnibus ejuſdem doctrinam, & prodigia, quæ ab eo patrabantur, admirantibus.

Sed

ܘܐܬܬܠܡܕܘ ܠܗ ܣܓܝܐܐ ܘܝܕܝܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ
ܬܠܡܝܕܐ. ܙܢܘܒܝܣ ܐܪܟܕܝܩܘܢ ܗܘ
ܕܐܘܪܗܝ ܗܘܐ ܡܫܡܫܢܐ ܕܥܕܬܐ
ܘܐܝܣܚܩ. ܘܫܡܥܘܢ ܘܐܒܪܗܡ ܘܐܚܪܢܝܢ.

Sed etsi ad audiendum B. Ephræmum ventitarent plurimi, insignes tamen præ cæteris ejus discipuli 1 celebrantur, Zenobius Ecclesiæ Edessenæ Diaconus, Isaac, Simeon, Abraham, & alii, quos consultò

XIV. Discipuli Ephræmi.

NOTA.

1 In Testamento laudat B. Ephræm hos discipulos, Abam, scilicet, Abrahamum, Zenobium, Maram, & Simeonem: rejicit verò tamquam à recta fide deficientes Paulonam, & Arovandrum, seù Aratorem: de quibus hæc Sozomenus lib. 3. cap. 16. *Dicitur quoque multos habuisse discipulos, qui doctrinam ejus studiosè æmulati sunt, inter quos nobilissimi fuerunt Abba, Zenobius, Abraham, Maras, atque Symeones: Quibus Syri, & quicumque apud Syros exquisitioris doctrinæ studiosi fuerunt, magnoperè gloriantur. Non secùs Paulonam, & Aranad eloquentiæ causa celebrant: eos tamen à vera fidei doctrina aberrasse dicunt.* Isaac autem hîc memoratus videtur ille, cujus meminit Gennadius de Scriptor. Ecclesiast. cap. 26. nam alterum Isaac, quem idem Gennadius cap. 66. *Presbyterum Antiochenum* vocat, Discipulum Ephræmi haud fuisse, ostendam infrà.

De Abrahamo oritur dubium, an ille sit, cujus vitam descripsit Ephræmus apud Vossium tom. 3. pag. 250. Baronius in Notis ad Martyrolog. 16. Martii, duo asserit: Primum, Abraham Eremitam, qui Mariam neptem suam ad pœnitentiam revocavit, fuisse Ephræmi auditorem: illum scilicet, cujus meminit idem Ephræmus in Testamento, & quem Sozomenus inter Ephræmi discipulos recenset loco mox cit. quem sequitur Rosveidus. Alterum, vitam ejusdem Abrahæ, quæ apud Vossium legitur, ab Ephræmo nostro fuisse conscriptam. Ad primum dico, Abraham Mariæ patruum, Ephræmi quidem socium & familiarem fuisse, non tamen discipulum. Ille enim, cui Ephæmus in Testamento bona apprecatur, vivus erat & præsens, dum Ephræm morti proximus decumberet, ut liquet ex his ejusdem verbis: ܐܒܪܗܡ ܕܐܬܝܬ ܒܬܪܝ ܢܥܢܝܟ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܡܢ ܕܦܬܚܬ ܦܘܡܟ ܢܬܡܠܐ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܡܪܟ. ܠܢܒܝܐ ܓܝܪ ܫܡܥܬ ܕܐܡܪ: ܦܬܚ ܦܘܡܟ ܘܐܢܐ ܐܡܠܝܘܗܝ: *Abraham, qui venisti post me, exaudiat te Deus Abraham. Statim ac os tuum aperueris, sapientia à Domino tuo replearis: Prophetam enim dicentem audivi: aperi os tuum, & ego implebo illud.* At Abraham Mariæ patruus jam vita functus fuerat, antequam Ephræm Testamentum conderet, ut ostenditur ex illis verbis apud Vossium p. 262. *Vixit porrò Beatus Abramius alios adhuc annos decem, cernensque sinceram ac veram illius* (hoc est, B. Mariæ ejusdem neptis) *pœnitentiam, & insignem animi alacritatem, glorificabat, & magnificabat Deum: & sic in bona senectute quievit verè Sanctus ac Servus Dei, cursumque vitæ consummavit, quum esset annorum septuaginta.* Quod ad secundum attinet, Joannes Bollandus ad diem 16. Martii, & post eum Pagius ad annum Christi 525. contendunt, Abrahamium, neptemque ejus Mariam Ephræmo nostro duobus ferè sæculis posteriores esse, vitamque anachoreticam egisse non longè à Lampsaco, & à Tenea Lampsacenæ Diœceseos ad Hellespontum vico, uti ex Metaphraste in ejusdem vita colligitur: quocirca alium à nostro fuisse Ephræmum existimant, qui res eorum gestas literis prodidit: nam *immenso*, inquiunt, *terrarum spatio distat à Syria Hellespontus, ut Ephræm Syrus, in sola propemodùm Syria commoratus, ideòque Græcæ linguæ inexpertus, vel ex hoc capite non potuerit socius esse ac familiaris Abrahami, à litoribus Hellesponti nunquam longiùs digressi.* Verùm prætequamquod ipsa Abrahami & Ephræmi nomina Syris, non Græcis Monachis familiaria sunt, si Abrahami Vita, quæ apud Vossium extat, cum aliis Ephræmi nostri lucubrationibus comparetur, palàm fit, eandem esse styli simplicitatem, eadem sensa, eosdem affectus. Deinde appendix illa, quam Metaphrastes ad finem vitæ Abrahami subjungit, cujus initium, *Hei mihi, carissimi, quoniam hi quidem obdormierunt &c.* proculdubio Ephræmum sapit, ut evolventi reliqua ejusdem opera apparet: atque adeò videtur unus idemque Ephræmus noster utramque conscripsisse, vitam scilicet Abrahæ, & appendicem: alioquin nulla esset ratio, cur Metaphrastes opus Ephræmi nostri cum vita Abrahæ ab altero conscripta conjungeret: & quamvis in Codice Græco Vaticano appendix illa desideretur, ut notat Vossius; extat tamen in aliis optimæ notæ manuscriptis, quæ editionis Oxoniensis curatores publicarunt: quod argumento est, eam vitam unàcum appendice ab auctore quidem editam, sed à nonnullis librariis tamquam superfluam prætermissam fuisse. Prætereà verba illa Ephræmi pag. 262. *Reliquas porrò virtutes ejus alibi*, hoc est in alio libro, vel sermone *descripsimus*, non obscurè indicant, auctorem illius vitæ Ephræmum nostrum esse, qui in alio volumine laudes Abrahæ texuerit, licet illud ad manus nostras nondum pervenerit: nam id genus scriptionis Ephræmo Syro familiare fuit. Demùm Hellesponti, Lampsaci, & Teneæ nomina, in quibus tota Bollandi & Pagii conjectura fundatur, nec in sinceris ac genuinis Abrahæ Actis, nec in Menologiis Græcorum habentur. Solus ea Metaphrastes exhibet apud Lipom. tom. 2. cujus hac in re non debet tanta esse auctoritas, ut solo ejusdem testimonio res ista definiatur,

præ-

prætermittimus, qui secundùm datam sibi sapientiam, sermones, & Expositiones, seù Commentaria scripserunt; & Divino lumine illustrati, multis mortalibus veritatis lucem, & sempiternam salutem attulerunt.

XV. Columnam igneam, S. Basilii symbolum, videt, & in Ægyptum proficiscitur.

Percrebuerat hoc tempore Basilii Cæsareæ Cappadociæ Episcopi fama. Inde vehemens desiderium B. Ephræmum subjit, tantum Virum invisendi. Verùm antequam itineri se committeret, Deum rogabat, ut quantus qualisque vir esset Basilius, ipsi planum faceret. Annuit votis Deus, & oranti Ephræmo oblata est è regione Altaris species columnæ altitudinis immensæ, adeò ut jungeret cœlum terris, vocesque sonuere in hæc verba: Qualem vidisti columnam igneam, talem credito esse Basilium. Istud oraculum desiderium videndi Basilium, quo dudùm Ephræm ardebat, vehementiùs accendit. Distulit tamen in Cappadociam iter, dum alterum ad Ægyptios monachos cogitat. In Ægyptum itaque transmissurus, navim conscendit, adscito in socium itineris ex suorum auditorum numero Græcæ linguæ interprete. Jamque in altum processerat, quum inhorrescens mare, paulatim attolli, majoresque in singula momenta ciere fluctus: crescebatque tempestas luctantibus inter se ventis, & aquarum montes ad sidera attollebantur, & cum eisdem navis, quæ statim dehiscente unda ad ima deprimebatur. Quumque esset omni conatu potentior calamitatis moles, deliberabant nautæ, maris arbitrio se committere, haud dubio naufragio. Hic B. Ephræm socios vicinæ mortis metu consternatos animadvertens, bono animo esse jubet. Fratres, ajebat, exuite metum: salvos & incolumes vos esse omnes jubet Deus. Qui Beati Pauli navim incolumem præstitit,

ſtitit, noſtram quoque procul dubio ſervabit. At Nautæ quantum, qualemque virum ſecum veherent ignorantes, & humili deſpectoque corporis habitu decepti, Dei ſervum velut hebetem & fatuum deſpiciebant. Ephræm miratus Sociorum metum, ut qui exiſtimarent nullum ipſis à Deo præſidium in præſenti periculo fore, diſpanſis manibus ad Deum exorandum ſe convertit: mox pelagus adoritur: Tu verò, inquit, obmuteſce: ſic jubeo per Jeſum Chriſtum, qui tempore ſalutaris diſpenſationis ſuæ ſuo te verbo coërcuit. Vix dum dixerat, quum venti, qui in averſos & contrarios curſus navim rapuerant, turbaverantque mare, utrumque deſtituere ſimul omnes: tempeſtatemque ſæviſſimam pax ſubita conſequuta eſt. Quæ quum præter omnium ſpem accidiſſent, nautæ, & quicumque eadem navi vehebantur mercatores aliique epibatæ, maxima admiratione perculſi, ad pedes ſervi Dei procubuere, omnium ſalutem in eo uno poſitam exiſtimantes. Tu nos, ajebant, haud dubio naufragio hodie eripuiſti. Ex hoc facto incredibile eſt, quantùm creverit B. Viri apud omnes admiratio: quam etiam mirum in modum auxit alterum oſtentum. Nam quum ſecundis ventis aliquos dies navigaſſent, ecce monſtrum horrendum bellua marina infeſto curſu in navim invadit. Ea res quum omnes ingenti metu trepidationeque concuſſiſſet, S.Ephræm obviam monſtro factus, illi ſignum Crucis oppoſuit. Continuò bellua diſrumpitur, & cadaver exangue fluitare cœpit. Sic ingentem metum atque conſternationem admiratio par, & exultatio excepit; ad rei novitatem cunctis ſtupore defixis, & exundantem non ſatis animi lætitiam capientibus. Quocirca Deo ſoſpitatori gratias egere eò majores, quòd paucis poſt diebus portum incolumes omnes tenuerunt.

XVI. Peſoïs Abbatis colloquio in deſerto Nitrienſi fruitur.

Tùm demùm ſociis valedicens Ephræmus, Ægyptiacam Eremum, quod jamdudùm habebat in votis, petere, monachoſque ibidem morantes viſere conſtituit. Antinum ergò urbem progreſſus, indigenis viam præ-

[Syriac text]

præmonſtrantibus, Eremum unàcum comite & interprete ingreditur. Monachum ibi à Deo electum Peſoën 1 quodam abditum in ſpecu reperit. Sed quum nec Peſoës linguam Syriacam, nec Ephræm Ægyptiacam didiciſſet, utrique divinitùs conceſſum eſt quod petebant, ut Peſoës quidem Syriacè, Ephræm Ægyptiacè expeditiſſimè loqueretur. Dici non poteſt, quantâ animi lætitiâ B. Ephræmus S. Peſoïs aſpectu & colloquio affectus fuerit, memor accepti in montibus Edeſſæ oraculi, futurum ſcilicet, ut ipſe parem in cœlo cum Peſoë mercedem reportaret. Porrò Ephræm cum Peſoë ad ſeptem dies commoratus eſt, altero alterius congreſſu magnoperè proficiente.

NOTA.

1 De S. Peſoë conſule Palladium in Hiſt. Lauſiaca cap. 15. qui Pæſæum illum appellat, & Eſaiæ Abbatis fratrem fuiſſe indicat. Ejuſdem res geſtas fuſiùs narrant Copti in Synaxario ad diem 8. Abib. Beati tamen Ephræmi cum S. Peſoë congreſſus nec Palladius, nec ullus alius, quod ſciam, meminit. Ex Palladio loco cit. & Nicephoro lib. 9. cap. 11. colligimus, Peſoën in deſerto Nitrienſi habitaſſe, & fortaſsè ad lacum, à quo ob copioſiſſimum nitri proventum eidem deſerto nomen inventum eſt. Eo enim in loco indigenæ monſtrant hoc tempore Ædem, quam S. Peſoïs Cœnobium appellant; & Palladius quidem in hiſtoria Elaiæ & Peſoïs narrat, alterum quidem opes ſuas pauperibus erogaſſe, alterum verò ad Cœnobium condendum contuliſſe. Uter autem ipſorum Monaſterium conſtruxerit, non indicat. Locum videre mihi contigit, quum Nitrienſem ſolitudinem peragrarem, atque alterum Cœnobium S. Mariæ Syrorum non longè ab eo poſitum, in quo anguſtiſſimam cellulam mihi Monachi monſtrabant, atque in ea S. Peſoën habitaſſe dicebant. Locum appellant [Syriac text] *Oratorium*, atque alio nomine, & quidem aptiſſimo, [Syriac text] *locum Crucis* S. Peſoïs: tanta eſt cellulæ anguſtia. Cæterùm S. Ephræmi in deſertum Nitriæ adventum teſtatur lapſa per manus à majoribus ad poſteros fides, cujus argumentum eſſe poſſunt, quæ communi indigenarum voce circumferuntur de arbore, quæ in prædicto Syrorum Monaſterio hoc tempore ſpectatur. Arbor eſt Platano nec proceritate nec foliis admodùm abſimilis. Tamarindum accolæ vocant, de qua Botanicos conſule apud Matthiolum. Hanc porrò arborem defixo in terram B. Ephræmi baculo germinaſſe Ægyptii memorant. Quod etſi fortaſsè verum non eſt, aliquam tamen de S. Ephræmi in Ægyptum adventu ad incolas à majoribus ſuis famam manaſſe oſtendit.

Antinum, ſeù Antinoum urbem, cujus hoc loco meminit Auctor vitæ S. Ephræmi, diverſam eſſe credo ab altera cognomine Thebaidis civitate, quam hodie Arabes [Arabic text] *Anſine* dicunt. Nam illa longè diſtat à deſerto Scetenſi, ſeù Nitrienſi, & à mari Ægyptiaco: hæc verò, ex qua Ephræmus in Eremum ſe contulit, non multùm inde abeſſe videtur, maximè quum è Syria in Ægyptum navigantibus, & ex maritimis Ægypti locis ad deſertum Scetenſe tendentibus occurrat. Quare propè Alexandriam, unde brevis eſt in Sceten & Nitriam trajectus, poſitam fuiſſe conjecto, atque eandem eſſe cum [Syriac text] *Anton*, cujus ſitum indicat Thomas Heracleenſis Epiſcopus Germaniciæ in adnotatione ad Evangeliorum Codicem, qui extat in Biblioth. S. Auguſtini de Urbe: [Syriac text] : *Collatus eſt poſteà ſtudioſiſſimè à me paupere Thoma ad tria exemplaria Græca valdè accurata correctaque, in Anton magnæ Urbis Alexandriæ in Monaſterio S. Antonii.* Qui locus intelligi non poteſt de Antinoo Thebaidis, quæ longiſſimè diſtat & ab urbe Alexandria, & à Monaſterio S. Antonii; ſed vel de Pharo ejuſdem Alexandriæ, vel de ſuburbio quodam, ubi Antonianorum Monachorum aſceterium prædicti Thomæ ævo conditum fuerat.

[illegible]

[illegible]

XVII. Miraculum ejusdem in deserto Ægypti.

Ephræm itaque quum in alias Ægypti regiones festinaret, à Sanctissimo Abbate Pesoë digressus, dum Ægyptum circumlustrat, octo annos consumpsit. Nec intereà ab adjungendis ad Christum hominibus animandisque ad studium veræ pietatis unquam destitit; præsertim postquam ingentes per id tempus in Ægypto turbas excitaverant variæ hæreses, Monachosque complures Arii Alexandrini pestilentissimus error afflaverat: quibus ad Orthodoxam fidem reducendis suam operam S. Ephræm impendit; & Ægyptios vernaculâ ipsorum linguâ coram revincens, & scriptis eodem sermone libris docens, plurimos in saniorem mentem traduxit. Monachus erat in Ægyptiaca eremo celebris, qui suscepto Arianæ hæresis patrocinio plurimos ad Arii partes abstraxerat, maleficiis & incantationibus, quibus maximè valebat, ab Orthodoxorum cœtu seductos. Ille B. Ephræmum cum quodam Monacho de religione colloquentem quum fortè offendisset, ægerrimèque ferret suæ disciplinæ alumnum ad Orthodoxam fidem ab extero illo Monacho invitari, insanis modis in Sanctum Virum invectus est. Hic autem divinitùs admonitus, voces non ab homine venire, sed à Dæmone pessimo ejusdem hospite, Dæmonem adoritur, & heus tu, inquit, inimice omnis justitiæ, increpet te virtus Dei. Desine jam ejus figmento abuti, talia effutiens. Extemplò Dæmon obmutuit. Monachus verò repentè terræ afflictus, manus pedesque miserandum in modum quassabat collidebatque. Quæ res Monachos undique ad spectaculum concivit: malefici enim senis fama latè loca pervaserat. Omnibus verò

[illegible]

verò infelicis Monachi casum commiserantibus, Dei servus quum ejusdem infortunio magnoperè indoleret, Dæmonem iterùm increpat, illique Crucis signum intentans, Apage, inquit, nequissime spiritus ab hoc Dei figmento: Sic jubeo in nomine Domini Nostri Jesu Christi, qui propter hominum salutem affixus est Cruci. Dixerat: illicò nequam ille Dæmon aufugit. Ephræm miserum senem humi adhuc jacentem porrectâ manu allevat, moxque admonitum, ne in posterum insaniret, Orthodoxorum cœtui restituit.

[illegible]

[illegible]

XVIII. Basilium Magnum adit.

Dum hæc in Ægypto gerit Beatus Ephræm, octo anni exacti sunt. Tùm demùm, quod jamdiù coquebat iter, ad Basilium ingredi constituit. Quare Ægyptiis valere jussis, navim conscendit, Cæsaream [1] trajecturus. Festis autem Epiphaniæ Domini diebus Cæsaream pervenit. Quumque ibi Basilium [2] quæreret, audit eum in Ecclesiam postridie esse venturum &c.

[illegible]

XIX. Diaconus à S. Basilio ordinatur.

Quumque Basilius vehementer instaret, ut Ephræmus Sacerdotium susciperet, nequaquam persuasit; vixque ab eo impetratum est, ut sibi à Basilio manum imponi pateretur, ut Diaconus fieret. Quum ergo S. Basilius imposuisset manum super

NOTA.

1 Suspicari aliquis posset, hoc loco Auctorem Cæsaream Cappadociæ cum altera Cæsarea Palæstinæ confudisse, quia ex Ægypto Cæsaream trajecisse B. Ephræmum dicit. Sed non est huic suspicioni locus, quando Auctor suprà facta mentione de Basilio, eum *Cæsareæ Cappadociæ* Episcopum fuisse disertè pronunciat: quare optimè se nosse declarat utriusque urbis topographiam. Et reverâ S. Ephræm ex Ægypto in Cappadociam profecturus, maritimum iter terrestri præferre debuit ad evitanda infinita incommoda, quæ in Arabiæ desertis exsorbenda fuissent. Cæterùm de Ægyptiaco S. Ephræmi itinere apud omnes Scriptores altum silentium: nec mirum; nullus enim Græcus aut Latinus ejus gesta exactè persequutus est: & benè monet Sozomenus lib. 3. cap. 16. pleraque S. Ephræmi gesta à Græcis ignorari, & à Syris petenda esse.

2 Reliqua verò de congressu Ephræmi cum Basilio Magno vide in encomio Gregorii Nysseni, apud Amphilochium, Metaphrasten, & Auctorem anonymum Græcæ vitæ ejusdem; à quibus in eo discrepat noster Auctor, quod Basilium Syriacè, & Ephræmum Græcè loquutum fuisse narrat, & quod Ephræmum Diaconatum, non Presbyteratum à Basilio accepisse tradit, ut constat ex his, quæ sequuntur.

[illegible]

Ephræm, & Diaconatus [1] Chirotoniam, ſeù Sacræ Ordinationis formulam recitaſſet, apprehensâ ejuſdem manu ſic eum Syriacè compellat: Jube, Domine, aſſurgere. Cui B. Ephræm Græcè: Salva me Domine, & gratiâ tuâ ſuſcita me, Deus. Ita Græci ſermonis notitiam Beatus Ephræmus, Baſilio, à quo id poſtulaverat, intercedente, aſſequutus eſt; & Baſilius viciſſim, Ephræmo orante, Syriacè loqui didicit: qui etiam Beati Ephræmi diſcipulum per manus impoſitionem Sacerdotii honore honeſtavit.

XX. Baſilii encomium in S. Ephræm.

[illegible]

Eodem tempore B. Ephræmo nunciatur, in urbe Edeſſa erupiſſe hæreſim peſtilentiſſimam, erroribus novem conflatam. Quamobrem Ephræm & Baſilius bona alter alteri mutuò apprecati, ab invicem ſeparantur. Ob Amici diſceſſum Baſilius oppidò mæſtus, mæſtitiæ cauſam univerſo Clero audiente ita narrabat: Quum B. Ephræm Syrus ad Eccleſiam veniſſet, videbam duobus Angelis ſtipatum incedere, quorum alter dexterum ejus latus tegebat, alter ſiniſtrum, ambos ſplendenti, fulguris inſtar, chlamide amictos: ſcilicet, hic eſt, de quo Salvator loquitur, Ignem veni mittere in terram. Prætereà quum aliquando Sanctus Baſilius è ſuggeſtu verba faceret, audiens populus dicentem, *Pa-*

NOTA.

1 Baronius ad annum 378. num. 12. in dubium revocat, quod Amphilochius in Vita S. Baſilii cap. 13. dicit, Baſilium nempè Sanctum Ephræmum ordinaſſe, quòd haud eſſet Baſilii juris Syrum hominem ordinare. *Sed non dubito*, inquit Pagius ad eundem annum, *quin Baſilius ſpiritu Divino impulſus, ut Eccleſiæ laboranti, & tunc ab Arianis oppugnatæ ſuccurreret, extra ordinem Ephræmum Sacerdotem* (imò Diaconum) *ordinaſſe. Multa enim ſimilia in Hiſtoria Eccleſiaſtica occurrunt contra vigorem canonum geſta à præſtantiſſimis Epiſcopis, qui ubi Chriſtianam Religionem periclitari videbant, parvipendere ſolebant regulas & Canones Eccleſiæ, dummodo Eccleſiam ipſam ſalvam & integram conſervarent. Quare in hujuſmodi diſcriminibus valebat hæc regula: Salus Eccleſiæ ſuprema lex eſto.* Hac ratione utitur Valeſius in ſimili caſu in Notis ad Theodoretum lib. 5. cap. 6. Vide Reſponſionem S. Nicephori Patriarchæ Conſtantinopolitani ad interrogationem de Presbyteris ordinatis Romæ, Neapoli, & in Longobardia, abſque acclamatione, & titulo, apud Cotelerium tom. 3. Monumentorum Eccleſiæ Græcæ pag. 453. ubi affert exemplum S. Athanaſii Alexandrini, & Euſebii Samoſatenſis, *qui hæreſeos tempore propter cogentem neceſſitatem ordinationes extra Provinciam peregerunt.*

Vide Tillemont. tom. 8. p. 744.

ter

ܒܣܝܠܝܘܣ. ܗܢܘ ܕܐܡܪ ܦܪܘܫܝ ܠܟܠܗܘܢ
ܕܗܘܐ ܐܬܬܣܝܡ ܕܐܘܡܐ ܒܐܘܪܚܐ.
ܘܒܣܝܣ ܡܢ ܡܘܕܝܢ ܩܐܡ ܗܘܐ ܒܪܡܐ
ܩܝܡܐ ܠܒܣܝܠܝܘܣ ܘܡܦܪܣ
ܠܥܡܐ. ܒܣܝܠܝܘܣ ܕܐܡܪ. ܐܒܐ ܘܒܪܐ
ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܐܬܡܫܚ ܒܢܝܐ ܠܟܠ
ܕܐܡܪ ܩܝܡܐ ܒܒܣܝܠܝܘܣ ܘܐܬܡܫܚ
ܘܪܘܚܐ ܩܝܡܐ ܘܒܫܘܒܚܬܐ ܕܗܘܐ
ܐܬܡܠܟܘ. ܘܐܘܕܝ ܠܗܘܢ ܕܟܝܢܐ
ܦܐܝܐ ܕܢܬܬܣܝܡ: ܠܐܬܐ ܘܢܫܬܒܚ
ܘܐܫܬܒܚ ܒܗܠܝܢ ܒܬܠܝܬܝܘܬܐ ܕܗܘܐ.
ܘܒܬܪ ܡܢ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܟܠ ܝܘܢܝܐ
ܐܦܢܝܡ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܐܒܐ ܘܒܪܐ
ܘܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ. ܟܕ ܕܝܢ ܡܛܐ ܠܡܠܬܐ
ܗܕܐ ܕܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܡܪܚܦܐ ܗܘܬ:
ܡܠܬܐ ܡܢܗ ܕܐܡܪ. ܐܝܕܐ ܐܡܪܢܐ
ܡܢ ܗܢܐ ܣܘܪܝܝܐ ܗܘ ܕܡܢܗ ܐܬܠܡܕܬ

ter & Filius, & Spiritus Sanctus, submurmurabat, quod particulam illam & adjecisset. Contrà Basilius: nulla, inquit, vobis, filii, causa est; cur commoveamini & perturbemini ex additione particulæ &. Et nos quidem antequam huc accessisset B. Ephræm Syrus, dicebamus, *Pater & Filius, Spiritus Sanctus*. Quum autem ad nos venisset ille Dei electus, audivi ista differentem, ut diceret, consentaneum esse adjicere particulam &, ut glorificetur Trinitas hoc modo, *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto*. Hæc Basilius. Ab eo autem tempore formula ista [1] manavit ad omnes Fideles auctore B. Ephræmo, à quo Græci illam acceperant. Iterùm quum Feriâ II. Jejunii Basilius populo exponeret sex dierum Opificium in primo Mosis libro descriptum, incidissetque in ea verba, *Spiritus Domini ferebatur super aquas*, de B. Ephræmo [2] ista subintulit: *Quod dico, ab illo viro Syro didici* &c.

NOTA.

1 Videtur circa hoc factum S. Basilii aliquantisper dormitasse meus Auctor, & falsis rumoribus, qui fortè tunc quum ista scriberet, spargebantur, deceptus, falsa veris, ut fieri solet, admiscuisse. Tria præcipuè hoc loco difficultatem faciunt. Primum, usurpatam fuisse à S. Basilio illam formulam, *Pater & Filius, Spiritus Sanctus*. Contrarium enim ipse docet in epist. 78. quæ est ad Eustath. Sebast. *Oportet enim*, inquit, *baptizari nos juxta quod à Domino accepimus, & credere sicut baptizamur; glorificare verò Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, quemadmodùm credimus*. Alterum, eâ formulâ rejectâ Basilium hanc aliam assumpsisse, *Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus*, & ex ista mutatione scandalum populo factum fuisse. Postremum, B. Ephræmo auctore eam formulam & doxologiam à S. Basilio & cæteris Catholicis fuisse deinceps frequentatam. Ad primam difficultatem dico, verum esse Basilium particulam & in frequenti Sanctissimæ Trinitatis doxologia prætermisisse, illique hanc aliam substituisse, ut diceret *in Spiritu Sancto*: hoc enim fatetur ipse Basilius epist. ad Amphil. cap. I. & in epist. ad Monachos suos. Ad secundam, verum esse Sanctum Doctorem apud multos malè audiisse propter mutationem illius particulæ. Hoc etiam colligitur ex confessione ipsiusmet Basilii cap. citat. epist. ad Amphiloch. *Nuper*, inquit, *oranti mihi apud populum, & utroque modo glorificationem absolventi Deo & Patri, interdum cum Filio ipsius ac Spiritu Sancto, interdum per Filium in Spiritu Sancto, quum alii quidam ex his, qui aderant, id observarunt dicentes, nos non modò peregrinis & novis usos vocibus, verùm etiam inter se pugnantibus, tu præcipuè &c.* Siqua alia circà hoc factum addit Auctor vitæ S. Ephræm, falsa & commentitia sunt. Ad tertiam, etsi certum non sit, verosimile tamen esse credo, B. Ephræmum ob eos dies Cæsareæ fortè commorantem, unàcum aliis, Basilium monuisse, ut formula communi Ecclesiis Antiocheni Patriarchatus, inter quas Edessena censebatur, deinceps uteretur, & Basilium Ephræmi dicto assensum fuisse; Basilii autem exemplum & auctoritatem cæteras Cappadociæ & vicinarum provinciarum Ecclesias sequutas fuisse.

2 Hæc habentur apud Basilium Magnum in Hexaemer. Homil. 2. Nam Ephræmus verba illa Genes. I. *Spiritus Domini ferebatur super aquas*, interpretatus est de Spiritu Sancto tùm oretenus ad Basilium, qui loco citat. ejusdem expositionem retulit; tùm commentar. in Genes. Cod. nostro Syriaco III. At in Cod. Nitriensi VI. commentar. breviss. in Genes. locum illum non de Spiritu Sancto intelligit, sed de vento: quod etiam advertit Gregorius Barhebræus in *Horreo Mysteriorum*, seu expositione Sacræ Scripturæ, in cap. I. Genes. Qui tamen hos posteriores Ephræmi commentarios tantùm legisse deprehenditur, quum nullam priorum mentionem faciat.

ܬܫܥܝܬܐ

[illegible]

[illegible]

Sed præstat jam interruptam gestorum B. Ephræmi narrationem resumere. In eo itinere, quod ab urbe Cæsarea Edessam rediturum Ephræmum suscepisse dixi, accidit, ut cum comite & discipulo diverteret Samosatam urbem ad Euphratem positam. Vixque intra oppidum pedem intulerat, quum ecce illi ante alios occurrit ludimagister heterodoxus, puerorum agmine de more stipatus: quos quum Dei servus secundùm Domini præceptum salutasset, ab improbo puero palmâ os verberatur. Ad talem injuriam Ephræm nihil commotus conticuit, cunctis interim ridentibus hominem corporis habitu humilem, & pannis deridiculè obsitum. Inde digressi omnes pransum abeunt. Vix mensæ assederant, quum repentè vipera, quæ vicino sub saxo latuerat, insilit in dexteram nequissimi illius pueri, qui B. Ephræmo colaphum impegerat. Quo ictu illicò puer exanimatus concidit, manusque arefacta est. Eo ostento perterriti cum magistro pueri, & alii Samosatæ cives, ad Sancti Viri genua procidunt, veniam orant, atque ut puero succurrat, etiam atque etiam efflagitant. Quorum precibus commotus D. Ephræm, passus est se ad locum, ubi puerum deposuerant, adduci: manumque illius apprehendens, Christus, inquit, filius Dei suscitet te, fili. Extemplò puer revixit. Tanto miraculo fracti quicumque hæresi patrocinabantur Samosateni, unâ cum ludimagistro, quem eâdem peste infectum diximus, Orthodoxam fidem amplexi sunt,

XXI. Samosatenos ad Orthodoxã fidem revocat.

1 [illegible]

sunt, & ex lavacro [1] regenerationis Christo revixere.

XXII. Edessam erroribus purgat, ac præsertim Bardesanitarũ.

[illegible]

Neque minùs Edessæ Dei servo negotii fuit. Urbem enim postliminiò reversus, reperit nefariis omnis generis sectis miserè oppressam, Bardesanis [2] præcipuè, cujus exitialem librum nactus, acerrimè confutavit, ut ipsemet Ephræm refert: *Librum Bardesanis reperi, qui me ad horam contristavit, &c.*

XXIII. Cantica, Hymnosque instituit.

[illegible]

Jam verò satis edoctus, quantùm Edesseni musicâ cantuque caperentur, illosque à profanis & inhonestis lusibus choreisque avocare cupiens, choros Virginum instituit, docuitque Odas sublimibus & spiritualibus sententiis compactas, de Christi nativitate, baptismo, jejunio, passione, resurrectione, ascensione, deque reliquis mysteriis divinæ illius dispensationis: quibus adjecit alios hymnos de Martyribus, de Pœnitentia, de Defunctis, effecitque, ut puellæ fœderis (*puellæ quæ virginitatem Deo stabili fœdere obstrinxerant*,) ad Ecclesiam convenirent cunctis Domini solemnitati-

NOTÆ.

1 Nam Paulianistæ erant, hoc est, Pauli Samosateni sectatores, quos ad Orthodoxam fidem conversos, baptismo initiari jubet Concilii Nicæni Canon 19. quum inanis esset eorundem baptismus: nec enim in nomine Sanctissimæ Trinitatis conferebatur, nec ipsi in Trinitatem credebant.

2 Est carmen heptasyllabum Ephræmi adversùs Bardesanem, qui resurrectionem corporum negabat. Ejusdem fragmentum habetur in Vita S. Ephræm, constatque duodeviginti versibus, quos inter Rithmica Ephræmi opera Latinitate donavimus. Porrò nugantur Copti, dum in Synaxario ad diem 15. Abib, Bardesanem Ephræmo coævum faciunt: وفي زمانه ظهر ابن ديصان وكان مخالفا وكافرا فجادله الاب وغلبه *Eo vivente* (hoc est, Ephræmo) *emersit Bardesanes vir hæreticus & impius: quocum Pater congressus, eum convicit*. Nam ex Chronico Edesseno natus est Bardesanes die undecimo Julii anno Græcorum 465. Æræ vulgaris 154. nimirùm ducentis circiter ante Ephræmum annis.

bus

1 [illegible]

bus & Martyrum 1 celebritatibus, atque diebus Dominicis. Ille verò velut Pater & Spiritûs Cytharœdus in medio aderat, docebatque modos musicos, & modulandi carminis leges, qua optima arte civium sibi gratiam ac benevolentiam peperit, & Adversariorum aciem retudit atque dissipavit.

2 [illegible]

XXIV. In Bardesanis errores invehitur.

Aliquandò Ephræm ad populum verba faciens, ita in Bardesanem 2 invectus est: *Nec in septem spes nostras locamus, in quos Bardesanes credit &c.*

NOTA.

1 De Bardesane, ejusque filio Harmonio, qui modorum suavitate captos audientium animos ad exitium pertrahebant, deque Ephræmo, qui compositionem modorum ab illis mutuatus, pietatem canticis permiscuit, consule Sozomenum lib. 3. cap. 16. & Theodoretum in Hist. Eccles. lib.4. cap.29. ex quo hæc ad verbum descripsit Auctor Syrus compendii Historiæ Ecclesiasticæ in Cod. Syriaco Vaticano XXIV. fol.78. [illegible]

[illegible]

Per idem itaque tempus, Edessæ quidem inclytus Ephræm, Alexandriæ verò Didymus excelluit: uterque adversùs dogmata veritati contraria libros conscripsit. Et ille quidem Syrorum linguâ usus, spiritalis gratiæ radios diffudit. Nam quum Græcas literas non attigisset, multifidos tamen Græcorum errores confutavit, omnesque Hæreticorum fraudes infirmas esse ostendit. Et quoniam Harmonius Bardesanis filius Cantica quædam olim composuerat, & modorum suavitati impietatem admiscens, audientium animos demulcebat, & ad exitium pertrahebat, ipse modorum compositionem inde mutuatus, pietatem Canticis permiscuit, & suave simul & salutiferum medicamentum audientibus exhibuit. Atque hæc Cantica festos Martyrum dies lætiores ac splendidiores etiamnùm efficiunt. Hæc postrema tetigit etiam Divus Hieronymus in lib. de Scriptoribus Ecclesiasticis cap. 115. ubi de S. Ephræm, *Ad tantam*, inquit, *venit claritudinem, ut post lectionem Scripturarum, publicè in quibusdam Ecclesiis ejus scripta recitentur.*

2 Carmen heptasyllabum S. Ephræmi, quod Latinè jam reddidimus. Septem cœlos intelligit Sanctus Doctor, quos Bardesanes in Valentinianorum errores delapsus prædicabat. S. Irenæus, & S. Epiphanius οὐρανῶν ἑβδομάδα, ideſt *septenarium cœlorum* appellant: Tertullianus *septemplicem scenam* lib. contra Valentinianos. Illos cœlos fingebant Valentiniani à Dimiurgo, seu Conditore, & ab Æone Hachamoth, ideſt, Sapientia conditos: quibus submittebant Materiam, Mundum, Ignem, Aërem, Aquam, Terram, Diabolum, & Hominem, ut accuratè exponunt Beatus Rhenanus & Jacobus Pamelius ad librum citatum Tertulliani. Vide Dionysium Petavium in Notis ad S. Epiphanium.

Sub

[Syriac text] 1

Sub hæc ferè tempora Paralyticus quidam mendicus ad valvas Ecclesiæ S. Thomæ in eadem urbe [1] jacebat, qui B. Ephræmum intuitus, ex more stipem petiit. At ille, Aurum, inquit, & argentum non est mihi: quod autem habeo, hoc tibi do. Vis sanus fieri? Cui Paralyticus. Utique Domine, siquam potes, ferto opem misero propter Dominum. Tùm verò Ephræm apprehensâ manu paralytici, In nomine, inquit, Domini Nostri Jesu Christi surge. Extemplò Paralyticus, qui & claudus fuerat, in pedes constitit, Deo immensas gratias egit: quique prodigium illud viderunt, vel aliis narrantibus cognoverunt, Dei potentiam prædicarunt.

XXV. Paralyticum curat.

[Syriac text]

[Syriac text] 2

Anni Ephræmo transacti fuerant quatuor, ex quo Basilium reliquerat: quum duos ille ex disciplinæ suæ alumnis Viros nobiles, Theophilum & Thomam Edessam allegat cum his mandatis. Edessam, inquit, Mesopotamiæ urbem pergere vos volo, ibique quærere Doctorem dominum meum Ephræm, hominem corporis habitu humilem, abjectum, pannosum, mansuetum, & simplicem. Hunc à vobis perduci ad me jubeo; cautè tamen, ne quid præter spem accidat: Episcopum [2] enim illum

XXVI. Fatuum se simulat, ne Episcopus fieret.

NOTÆ.

1 De Edesseno S. Thomæ Apostoli Templo hæc leguntur in Chronico Edesseno, Codice nostro Syriaco XII. [Syriac text] *Anno* (Græcorum) 705. (hoc est Christi 394.) *die* 22. *Augusti advexerunt Arcam S. Thomæ Apostoli in Templum Magnum eidem dicatum, diebus Sancti Cyri Episcopi*. Uno nimirùm anno super viginti post obitum S. Ephræmi: nam Ephræm mortuus est juxta laudatum Chronicon anno Græcorum 684. die nona Junii. De iisdem Thomæ Apostoli reliquiis in eodem Chronico ad annum Christi 442. sic adnotatur: [Syriac text] *Anno* (Græcorum) 753. *Anatolius militiæ Præfectus fecit arcam argenteam in honorem ossium S. Thomæ Apostoli*.

2 Hæc ferè leguntur apud Sozomenum in hist. Eccles. lib. 3. cap. 16. suppresso licet Basilii & legatorum ejus nomine. Præmittit Sozomenus de eximia Ephræmi mansuetudine hanc narrationem: *Memoriæ quoque proditum est, illum quum antea suprà modum iracundus esset, ex quo Monasticam disciplinam excolere cœpit, à nemine unquam visum esse iratum. Quodam igitur tempore, quum multos per dies, uti solebat, jejunasset, minister qui cibum ei afferebat, ollam fregit. Quem ille pudore ac metu constrictum animadvertens: Bono animo esto, inquit, Eamus ad cibum, quando ille ad nos non venit. Mox ad ollæ fragmenta sedens cœnavit*.

[illegible]

creare mihi dudùm deliberatum est. Quas adversùm se molitiones quum Ephræm divinitùs edoctus fuisset, comperto mox legatorum in urbem adventu, habitâque ab iisdem de ipso inquisitione, fatuum hominem insanumque, immutato ad fucum faciendum totius corporis habitu, præsentare occœpit: tantum illi metum Sacerdotii honor incusserat. Legati Ephræmum velut energumenum, aut fatuum, salivâ in barbam indecorè diffluente, amentium more per compita vicosque urbis discurrentem contemplati, hominem despexere; eoque relicto in patriam re infecta rediere, ut tantùm quæ viderant, de S. Ephræmo Basilio renunciarent. Auditis legatis ingemuit Basilius, obortisque lacrymis, Vos, inquit, filii, fatui estis: contrà Ephræm, quem velut pretiosissimam gemmam cunctis mortalibus incognitam atque abditam mundus hactenus ignoravit, Deo sapit, & spiritualis Philosophus est, atque perfectissimè doctus, cœloque carus.

[illegible]

XXVII. Varia ejus scripta, ac præsertim de Juliano Apostata, & Edessenorum constantia.

[illegible]

Intereà Ephræm varias elucubrationes dictabat, quibus orbem terrarum implevit. Nam per eadem tempora carmina publicavit de urbe Nisibi, de S. Jacobo, de Constantino Imperatore, de calamitatibus sui temporis ab irato Deo ad mortalium correptionem immissis: de captivitate & excidio pagorum, atque Monasteriorum suburbanorum ejusdem urbis. Quibus adjecit hymnos de Sancta Semonithe, & de filiis ejus Machabæis: deque Sanctis Samona, Guria, & Habibo, qui Edessæ martyrio coronati fuerunt. Carmen quoque conscripsit de persecutione impii Juliani adversùs Ecclesiarum Pastores: ad Juliani enim tempora Ephræm pervenit, quo in carmine me-

[Syriac text]

memorat, quæ hoc loco annectere libuit. Venerunt, inquit, Edessam 1 legati, quos ille impius misit, simul ac fines ejus urbis ingressus fuit cum ingenti exercitu, Persicum bellum cogitans. Quum enim Haran divertisset, oppidum paganis frequentissimum, & simulacris refertum, cæsis ibidem victimis, aliquos proceres Edessam allegavit, qui cives ad sacrificia festumque immundorum idolorum advocarent. Legatorum in urbem adventus Edessenos haudquaquam perterrefecit, quin summâ cum alacritate ac fide illos repellerent. Avertat, ajebant, Deus, ut cœli terrarumque conditorem, qui pro nobis homo factus est, abnegemus, istius Imperatoris exemplum sequuti, qui Deum deseruit, ut Dæmones adoraret. Quare nequidquam ferrum & supplicia intentas: quando mors omnibus instat una, fixum est, nunquam deserere Deum. Ecce autem cum duobus pueris mulier Christiana, quæ sciscitantibus legatis, quid tandem cum suis sibi vellet, respondit: Filios meos oblatum venio velut primitias & munera Regi regum Christo, pro illo utique mactandos, ut vicissim ab ipso martyrii coronas accipiant. Hæsit ad hæc legatus, & Edessenorum animositate ac fide obstupefactus, cogitabat, quî fieret, ut pro Domino suo ad interitum impavidi lætique properarent.

NOTA.

1 Julianum Haran, seu Charras divertisse, & in templo Jovis sacrificasse tradit Sozomenus lib. 6. cap. 1. & addit florentissimam eodem tempore fuisse Edessenorum Ecclesiam, & ob eam causam Juliano fuisse maximè exosam. Reliqua, quæ de legatorum Imperatoris in urbem adventu &c. subjungit, hæc Theodoretus lib.4. cap.17. & Sozomenus lib.6. cap. 18. ad Valentis tempora rejiciunt, quibus tamen nostri Auctoris testimonium præferendum esset, si certò constaret, ea, quæ narrat, à Sancto Ephræmo bonâ fide fuisse descripta. Sed quum S. Ephræmi integrum Carmen, ab illo laudatum, non habeamus, meritò suspicamur ea, quæ Valenti à Sancto Doctore tribuuntur, ab oscitante Syro ad Juliani tempora traducta fuisse. S. Ephræmi Carmen sic incipit:

[Syriac text]

Opes suas Edessa deserens, & foribus domos apertis, cum Pastore suo occupat impium, ad cruentam properans necem &c. Est carmen heptasyllabum, in quo Ephræmus constantiam Edessenorum extollit. Desumptum est autem ex ejusdem Opusculo in Julianum Apostatam, de quo suprà. Pastor verò Edessæ, quem laudat Ephræmus, est Sanctus Barses Episcopus, ex urbe Haran jussu Constantii Imperatoris in civitatem illam translatus anno Græcorum 671. Christi 361. de quo vide in Chronico Edesseno, & in Notis Card. Baronii ad diem 30. Januarii. De eodem scribit Theodoretus lib.4. cap.16.

[illegible]

Quæ quum Imperatori nunciasset, ille vehementissimè indignatus: Ad meum, inquit, è Perside reditum illi pœnas dabunt. Inter hæc Jovinianus venit Edessam clam impio Principe, oravitque in Ecclesia Deiparæ ante ipsius imaginem, cui per totam noctem oranti, plorantique ostensum est, impium Julianum capitali sententiâ ociùs plexum iri: quod illius orthodoxi Principis jacentem animum erexit, mirumque in modum recreavit.

[illegible]

XXVIII. Cæsareensem fœminam pœnitentem, ad Basilium remittit.

[illegible]

Pacatis iis, quas exposuimus, artibus Edessæ rebus, dissipatâque cœnosa errorum caligine, B. Ephræm in montem subiit, inque secessum, quem anteà tantoperè adamarat, se restituit. Tùm verò accidit, ut quædam Cæsareæ nobilis fœmina à flagitiosa vita aliquando resipisceret, Sed etsi præteritorum scelerum illam etiam atque etiam pœniteret, ea tamen ut Magno Basilio [1] fateretur, nunquam adduci potuerat: tantus scilicet ex recordatione flagitiorum suorum pudor & perturbatio mulieris mentem animumque pervaserat &c.

XXIX. Basilii Magni obitus.

[illegible]

Ut verò B. Ephræm de S. Basilii obitu [2] nuncium accepit, dici non potest, quàm acerbo mærore inde affe-

NOTÆ.

1 Reliqua vide in Vita Basilii Magni per Amphilochium scripta apud Rosveidum. Eadem narrantur in Synaxario Coptorum ad diem 15. Abib.

2 Hìc de morte S. Basilii quædam interponenda sunt, ut ea, quæ de morte S. Ephræm sequuntur, meliùs intelligantur. S. Gregorius Nyssenus epist. ad Olympium docet, Basilium Magnum Cæsareensi præfuisse Ecclesiæ annis octo, & nono inchoato obiisse. Amphilochius ejusdem Basilii obitum consignat anno quinto Valentis & Valentiniani: nimirùm anno Christi 368. Combefisius verba Amphilochii intelligenda esse contendit non de quinto Imperii Valentis anno, sed de quinto Consulatu ejusdem, qui in annum Christi 376. incidit: alioquin, ut rectè observat Baronius, obiisset Basilius, antequam Episcopatum adeptus fuisset, quem, eodem Baronio teste, ab anno 369. auspicatus est, vel ut alii volunt, ab anno 370. Quare communior Scriptorum sententia

affectus fuerit, cogitans, ipsius oves tanti Pastoris conspectu orbatas fuisse: quamquam Pastore suo nequaquam destitutas fuisse dicendum est, quando omnibus ille mortalibus precibus suis adest. Scriptis itaque in ejus laudem carminibus hymnisque, sui doloris acerbitatem utcumque lenire conatus est.

XXX. Fami pauperum Edessenorum consulit.

Intereà atrox Edessam corripuit fames. Quod quum B. Ephræmo nunciatum fuisset, pauperum cogitans in ea annonæ difficultate afflictationem & angustiam, vehementer commotus est: nec ampliùs eo carcere, in quem ipse se ultrò conjecerat, contineri potuit, quin relicto gratissimo secessu ad periclitantis plebis opem accurreret, vitamque suam pro Dei obsequio prodigeret. Edessam [1] itaque ingressus, viros locupletes adortus est &c.

XXXI. Ephræmi obitus.

Admirandis hisce virtutis & Christianæ perfectionis facinoribus exactâ ætate D. Ephræmus quum ultimum diem instare sentiret, suæ disciplinæ alumnis benè apprecatus, Testamentum scribebat, quum B. Viri periculo audito magna animorum in omnium ordinum hominibus commotio facta est, Sanctissimi Patris amissionem lugentibus. Inde ingens ad eum visendum concursus. Et ille quidem quum omnibus benedixisset, eosque adjurasset, ut in publico peregrinorum cœmeterio cadaver humo conderetur, animam conditori suo reddidit. Ejus corpus cum hymnis & psalmis Spiritus Sancti, prosequentibus Angelis & Vigilibus, Episcopis & Sacerdotibus, atque Diaconis, ac

tentia obitum Basilii promovet ad annum 376. vel etiam 378. Pagius verò contendit, eum nonnisi anno 380. vivere desiisse; Amphilochii enim verba de anno 5. Valentis & Valentiniani, intelligi vult de Valentiniano Juniore, cujus annus quintus inchoatus est mense Novembri anno 379. ideòque per ea verba significari, inquit, Kalendis Januarii anni 380. Basilium obiisse: Nomen autem Valentis à Sciolo quopiam adjunctum fuisse Valentiniano autumat. Verùm Pagii opinio repugnat D. Hieronymo, qui in Catalogo cap. 115. asserit, Ephræmum sub Valente decessisse; quum tamen certo certius sit Ephræmum post Basilium ad superos evocatum fuisse. Atqui Valens, eodem Pagio fatente, periit v. Idus Augusti anno 378. Non igitur Basilius ad annum 380. pervenit.

1 Eadem habet Sozomenus hist. Eccles. lib. 3. cap. 16. & Palladius in hist. Lausiaca de S. Ephræm cap. 91. In Codice verò nostro Syriaco VI. cap. 56.

uni-

ܕܟܠܗ . ܘܐܬܛܥܝܢ ܠܩܒܪܐ ܒܡܥܢܝܬܐ
ܘܫܡܥܬܐ ܡܫܒܚܬܐ ܕܡܫܝܚܝܐ
ܘܐܣܛܘܢܝܐ ܘܕܝܪܝܐ ܘܐܬܟܪܟ ܡܢܗܘܢ
ܒܙܘܚܐ ܘܒܐܝܩܪܐ ܕܐܝܟ ܠܩܕܝܫܐ
ܘܣܡܘܗܝ ܒܩܘܡܝܛܪܝܘܢ ܐܝܟܢܐ
ܕܦܩܕ ܗܘ . ܘܒܬܪ ܙܒܢܐ ܐܦܩܘܗܝ
ܘܣܡܘܗܝ ܬܚܝܬ ܡܢ ܥܕܬܐ ܕܒܢܗ
ܘܦܫ ܡܢ ܓܪܡܘܗܝ ܪܝܚܐ ܕܚܝܐ
ܘܡܦܠܓ ܚܝܐ ܘܚܘܣܝܐ ܠܟܠܗܘܢ
ܡܗܝܡܢܐ . ܗܘܐ ܫܘܢܝܗ ܕܩܕܝܫܐ
ܒܚܙܝܪܢ ܝܪܚܐ ܒܗ . ܒܨܠܘܬܗ
ܘܕܩܕܝܫܐ ܒܣܝܠܝܘܣ ܘܕܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ

universo Clero, & populo, ad tumulum elatum fuit. Convenêre etiam ad funeris pompam laudabilis chorus, & benedictum agmen Anachoretarum, [1] Stylitarum, & Cœnobitarum, à quibus conditum fuit B. Ephræmi corpus cum pompa, & honore Sanctorum in Cœmeterio, sicut ipse Dei servus mandaverat. Interjecto tamen aliquo temporum spatio rursùs ejus corpus inde elatum, sub Ecclesia ipsius collocatum fuit: quo tempore ex ejus ossibus suavis odor vitæ efflavit, cunctis impertiens fidelibus salutem & jucunditatem. Accidit obitus B. Ephræmi die 15. Junii. Oramus, ut illo pro nobis suffragante, unàcum S. Basilio & omnibus Sanctis, intercedente

N O T A.

1 Quum Stylitas nominat Auctor noster vitæ Ephræmi, non intelligit eos Monachos, qui secundum propriam hujus vocis significationem Stylitæ dicuntur, sed significat quoscumque alios religiosos Viros, qui eorum Monachorum, qui posteà Stylitæ dicti sunt, disciplinam aliqua ratione exprefserant: nam veri Stylitæ longè post Ephræmum florere cœperunt: de quorum Antesignano Symeone Theodorus Lector histor. Eccl. lib. 1. sic scribit: *Symeon oriundus fuit ex vico Sisan, qui primus standi in columnâ exercitationem excogitavit*. Ex hoc loco colligitur, Vitæ S. Ephræm Scriptorem, illi nequaquam fuisse æqualem, sed post Stylitarum tempora scripsisse, & ex sui temporis moribus B. Ephræmi exequias æstimasse & narrasse.

Cæterùm quo B. Ephræm mortuus sit anno, & quo die, non conveniunt Scriptores Syri. In laudata ejus Vita dicitur obiisse die 15. Junii. Auctor prioris vitæ ejus obitum refert ad diem 9. Junii, anni Græcorum 684. Christi 372. ubi tamen singularem sequitur computum, Christum natum affirmans anno Græcorum 312. nam totidem annis distat annus Christi 372. ab anno Græcorum 684. Idem legitur de obitu Ephræmi in Codice Syriaco Vaticano XXXIX. pag. 44. ܒܫܢܬ
ܐܬܢܝܚ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܪܒܐ ܒܬܫܥܐ ܒܚܙܝܪܢ ܕܫܢܬ
ܫܬܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܐܪܒܥ ܕܝܘܢܝܐ :
Sanctus Ephræm Magnus decessit die 9. Junii, anno Græcorum 684. Confirmat hæc Auctor Chronici Edesseni, cujus verba sunt:
ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܐܪܒܥ ܒܚܙܝܪܢ ܝܘܡ ܬܫܥܐ ܒܗ
ܫܢܝ ܡܢ ܥܠܡܐ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܡܠܦܢܐ ܚܟܝܡܐ :

Anno 684. mense Junio, die nona, migravit ex hoc sæculo Sanctus Ephræm doctrina celeberrimus. At Dionysius Jacobitarum Patriarcha in Chronico fol. 51. pro nona Junii die habet decimam nonam: sic enim scribit:
ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܐܪܒܥ ܫܢܝ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ
ܐܦܪܝܡ ܡܠܦܢܐ ܒܬܫܥܣܪ ܒܚܙܝܪܢ :
Anno 684. obiit S. Ephræm Doctor die 19. Junii. Qui Græcorum annus respondet vulgari Christi Epochæ 373. Ex mente verò Dionysii, & Scriptoris Chronici Edesseni, incidit in annum Christi 375. nam isti volunt, Christum natum anno Græcorum 309.

Hanc Syrorum de anno obitus Ephræmi opinionem conciliare nullo modo queas cum laudatis Auctoribus, qui Basilii mortem ad annum 376. vel 378. referunt. Certum tamen est, eum ultrà mensem Junium anni 378. vitam nequaquam produxisse: nam decessit, Hieronymo teste, sub Valente Imperatore, qui mense Augusto ejusdem anni interiit. Præterea quum Dionysius in Chronico scribat, paulò post S. Ephræmi obitum Catholicos ab Arianis ex Edessæ Ecclesiis fuisse ejectos, idque Theodoretus & Sozomenus asserant contigisse sub Valente, (nec enim credibile est, Arianos sub Theodosio ejus successore, Principe ipsis infensissimo, talia ausos fuisse,) manifestè consequitur, S. Ephræmum ad annum 379. nequaquam pervenisse. Quare rejiciendum omninò est id, quod in Anthologio ab Antonio Arcudio publicato legitur, Ephræm, scilicet, temporibus Theodosii Magni floruisse: Theodosius enim imperare cœpit mense Januario anni 379. quatuor integris post Valentis interitum mensibus. Hinc etiam obitus S. Basilii tempus colligitur: quum enim compertum sit, eum ante S. Ephræmum vivere desiisse, manifestum fit, ultrà annum 378. ejus mortem nequaquam esse promovendam,

etiam

ܘܐܦ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܟܠ
ܩܕܝܫܢ ܘܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܫܘܒܗܪܐ ܕܟܠܗܘܢ
ܡܫܝܚܝܐ ܢܫܟܚ ܚܢܢܐ ܘܪܚܡܐ ܒܗܢܐ
ܥܠܡܐ ܘܒܗܘ ܕܥܬܝܕ ܀

etiam Sanctissima Virgine eâdem & matre Deipara omnium Christianorum gloria, misericordiam in hoc sæculo & in futuro consequamur, Amen.

XXXII. Ejusdem memoria in Ecclesia Orientali, & Occidentali.

Colunt Ephræmi memoriam, Græci quidem ac Maronitæ die 28. Januarii, ut in Synaxario; licet in Kalendario Syriaco impresso Romæ anno 1622. ejus festum ad præcedentem diem ex Typographorum fortasse oscitantiâ referatur. Latini die 1. Februarii. Jacobitæ die 28. Januarii, 19. Februarii, 8. Martii, 14. Maji, & 15. Junii, ut notatur in Kalendario in MSS. Codicibus Syriacis Vaticanis XXV. & XXVI. Demùm Nestoriani Feria VI. post Dominicam quintam ab Epiphania, in qua Doctorum omnium Syrorum, & in primis Ephræmi commemorationem celebrant, ut in Codice Amidensi I.

In Missa quoque, & in Horis Canonicis quotidie apud Maronitas, unâ cum S. Jacobo Sarugensi Divus Ephræm laudatur: ad Vesperas quidem sub metro S. Jacobi, illis verbis: ܕܟܝܪ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܗܘ ܟܢܪܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ: *Recolatur memoria Sancti Ephræm, cytharæ Spiritus Sancti.* In Missa verò, quum Doctorum Ecclesiæ fit commemoratio, ubi iisdem etiam verbis à Jacobitis sic celebratur: ܘܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܘܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܦܘܡܐ ܡܡܠܠܐ ܘܥܡܘܕܐ ܕܥܕܬܐ ܕܝܠܢ ܩܕܝܫܬܐ: *Et Sanctum Jacobum, & Sanctum Ephræm, ora eloquentissima, & columnas Sanctæ Ecclesiæ nostræ.* Et jure quidem merito: nam ex horum duorum Doctorum scriptis magna ex parte Syriacus Ritus consurgit.

XXXIII. S. Ephræm Hebraici, Græci, & Ægyptiaci sermonis haud ignarus.

Haud ullum, præter vernaculum, idest, Syriacum sermonem calluisse Ephræmum, asserunt Tillemontius tom. 8. pag. 743. & Gulielmus Cave in Histor. Liter. tom. 1. pag. 133. ejusque opinionis auctores faciunt Theodoretum lib. 4. cap. 26. & Sozomenum lib. 3. cap. 16. Verùm nec Theodoretus, neque Sozomenus de *Græco sermone* ibi loquuntur, sed de *Græcorum sapientia*, seù institutione, vel eruditione, qua Sanctum Ephræm caruisse volunt. Prætereà Nyssenus in Encomio, Amphilochius in Vita Basilii, Metaphrastes in Vita Ephræmi, & Syri omnes docent, eum precibus Basilii Magni donum Græcæ linguæ obtinuisse: idque donum in Ephræmo permansisse, colligitur ex ejusdem scriptis: nam in commentar. in Jonam, versionis Græcæ septuaginta Interpretum meminit, ut infrà notabimus: & apud Vossium tom. 2. Græcos Patres se legisse demonstrat, dum Irenæum pag. 51. citat, & D. Antonii Vitam per S. Athanasium scriptam pag. 79. Ægyptiacè quoque loquutum fuisse, & nonnihil scripsisse, vidimus suprà in Syriaca ejusdem Vita num. XVI. & XVII. Sed nec in lingua Hebraica omninò hospitem fuisse, infrà ostendemus.

XXXIV. Testimonia Auctorum de scriptis Ephræmi.

Scripsit Ephræmus plurima, tàm ligatâ, quàm solutâ oratione omne genus doctissima opera: sed ascetica, & adhortatoria, ausim dicere, nemo Patrum uberiùs, nemo suaviùs tractavit. Quin, & sermones ejus peculiarem habent gratiam, teste Sozomeno lib. 3. cap. 16. & Hieronymo de Scriptor. Eccles. cap. 115. ut in Græcam linguam translati, acumen sublimis ingenii, orationis splendorem, & sententiarum densitatem retineant. In quibus jure se admirari scribit Photius in Bibliotheca Codic. 196. *Quàm altè in hominum animos penetret persuadendi vis, quantùm fluat jucunditatis, quàm* deni-

denique affectuum copiâ referti sint.

Gregorius Nyssenus citat Disputationes Ephræmi cum Novato, & Apollinario: Opuscula etiam de Pœnitentia, de moribus, de rectis vitæ institutis, de Caritate, de Virginitate, de Judicio extremo: Cunctos denique Sacri Textus libros exposuisse, testatur his verbis: *Nam omnem, & antiquam, & novam Scripturam assiduo studio, ut quivis alius, studiosè versavit, accuratèque ad verbum est interpretatus, & ab ipsa procreatione mundi usque ad postremum gratiæ librum, quæ abdita, quæque arcana, & recondita erant, spiritus adiutus lumine, commentariis illustravit.*

Hieronymus in Catalogo de Scriptor. Eccles. *Ephræm*, inquit, *Edessenæ Ecclesiæ Diaconus multa Syro sermone composuit, & ad tantam venit claritudinem, ut post lectionem Scripturarum publicè in quibusdam Ecclesiis ejus scripta recitentur. Legi ejus de Spiritu Sancto Græcum volumen, quod quidam de Syriaca lingua verterat: & acumen sublimis ingenii, etiam in translatione cognovi.*

Gennadius de illustribus Scriptoribus cap. 66. Isaacum Presbyterum testatur, ruinam Antiochiæ planxisse, eo auditores imbuentem sono, *quo Ephræm Nicomediæ lapsum.*

Laudatus Auctor Syrus vitæ Ephræmi narrat, ipsum præter alia plurima, edidisse Commentaria in Genesim, & Exodum. Scripsisse etiam adversùs Bardesanem: de Nisibi, & Sancto Jacobo: de Constantino Magno: de flagellis sui temporis, & de vastatione oppidorum, locorum, ac Monasteriorum circa Nisibin: de Martyribus Machabæis: de Samona, Guria, & Habibo martyribus Edessenis: de Juliano Apostata, & excitata ab eodem in Christianos persecutione: de laudibus Edessenorum: de Basilio Magno: de Nativitate Domini: de Baptismo ejusdem, & Jejunio, ac reliquis Salutaris Dispensationis mysteriis: de Martyribus: de Pœnitentia: de Defunctis: & Testamentum.

Philoxenus Mabugensis, seù Xenaias Episcopus Hierapolitanus in Libro de Uno ex Trinitate incarnato & passo, Cod. Nitrien. XXVI. sententiam suam pluribus Ephræmi testimoniis confirmat. Adducit autem hæc Opera: Fol. 123. 132. Hymnum, cujus initium, ܩܪܶܒ݂ܰܬ݂ ܛܰܝܒ݂ܽܘܬ݂ܳܐ ܠܦܽܘܡܳܐ ܕܡܓܰܕܦܶܐ : *Appropinquavit gratia oribus blasphœmorum.* Fol. 123. ܡܐܡܪܐ ܕܥܠ ܠܣܛܝܐ : *Carmen de Latrone.* Fol. 123. 132. ܡܐܡܪܐ ܕܨܠܘܬܐ *Carmen de Precibus.* Ibidem ܡܐܡܪܐ ܕܚܕܥܣܪ ܕܨܠܘܬܐ : *Carmen undecimum de Precibus.* Ibid. ܡܐܡܪܐ ܕܥܠ ܒܪܫܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܠܬܐ : *Carmen in illud, In Principio erat Verbum* : ex quo multa describit. Fol. 124. à tergo, ܬܘܡܣܐ ܕܠܘܩܒܠ ܝܗܘܕܝܐ ܘܗܪܣܝܘܛܐ : *Tomum adversùs Judæos, & Hæreses.* Fol. 126. à tergo, & 132. terg. ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܥܕܬܐ : *Odas de Ecclesia.* Fol. 126. à terg. & 129. : ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܥܠ ܡܘܠܕܐ *Odas de Nativitate.* Fol. 130. ܕܥܠ ܬܐܘܡܐ ܕܓܫ ܒܨܒܥܗ : *De Thoma, qui digito suo tetigit.* Fol. 132. terg. : ܡܐܡܪܐ ܕܥܠ ܢܝܩܘܡܕܝܐ *Carmen de Nicomedia.* Ibidem. ܡܐܡܪܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ : *Sermonem de Fide.* Fol. 133. ܬܘܡܣܐ ܕܣܗ̈ܕܐ ܢܨܝܒܝܢܝܐ *Tomum Martyrum Nisibenorum.* Ibid. ܡܕܪܫܐ ܕܥܠ ܡܪܝ ܝܘܠܝܢܐ ܣܒܐ *Ode de Juliano Saba.* Ibid. ܩܠܐ ܕܟܠܬ ܡܠܟܐ : *Cantum, seù Tonum, Sponsa Regis.*

Joan-

Joannes Maro Patriarcha Antiochenus in Tractatu adversùs Nestorianos, & Monophysitas, qui inscribitur, ܟܬܒܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܩܕܝܫܬܐ, *Libellus Sanctæ Fidei*, quatuor ex Ephræmo affert loca: nimirùm, ܡܢ ܡܐܡܪܐ ܕܨܠܘܬܐ *Ex carmine de Precibus*. ܡܢ ܡܐܡܪܐ ܕܥܠ ܡܪܢ, *Ex carmine de Domino Nostro*. ܡܢ ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܥܠ ܝܠܕܗ ܕܡܪܢ, *Ex Odis de Nativitate Domini Nostri*. ܡܢ ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܥܠ ܗܝܡܢܘܬܐ, *Ex odis de Fide*. Horum secundus locus, qui *de Domino Nostro* inscribitur, ille ipse est, cujus initium apud Philoxenum, ܩܪܒܬ ܛܝܒܘܬܐ ܠܦܘܡܐ ܕܡܓܕܦ̈ܢܐ: *Appropinquavit gratia oribus blasphœmorum*.

Moyses Barcepha Episcopus Beth-Ramanensis in Tractatu de Paradiso Terrestri, quem Andreas Masius Latinum fecit, testimonio Ephræmi, maximè in Genesim, frequenter utitur.

Salomon Episcopus Bostrensis in libro Apum cap. 28. Cod. Ecchellensi XVII. laudat tredecim Ephræmi carmina de Joseph Patriarcha, his verbis: ܡܛܠ ܕܣܓܝ̈ܐܐ ܐܟܬܒܘ ܬܫܥܝܬܗ ܕܛܘܒܢܐ ܝܘܣܦ ܒܡܡܠܐ ܐܪܝܟܐ: ܐܦ ܛܘܒܢܐ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܟܬܒܗ ܒܬܪܬܥܣܪ ܡܐܡܪ̈ܝܢ ܟܠܗ ܕܒܪܝܫ ܟܠܗ ܡܢ ܛܠܝܘܬܗ ܘܥܕܡܐ ܠܡܘܬܗ: ܘܡܐܡܪܐ ܐܚܪܢܐ ܬܠܬܥܣܪܝܐ ܕܥܠ ܡܦܩܢܘܬܗ: ܐܘܣܦ ܡܢ ܡܨܪܝܢ ܘܠܐܘܪܟܐ ܬܫܥܝܬܗ ܒܡܠܬܐ: *Quoniam autem multi historiam beati Joseph longo sermone prosequuti sunt, cujus etiam gesta omnia à puero usque ad mortem beatus Mar Ephræmus sermonibus duodecim complexus, decimum tertium de ossium ipsius translatione adjunxit; ideò nos Actis ejus fusiùs perscribendis supersedimus.*

Dionysius Barsalibæus è Jacobitarum sectâ, Amidæ in Mesopotamia Episcopus, in suis commentariis in Evangelia Codice Syriaco Vaticano XLI. & Cod. nostro XVI. sæpè laudat Ephræmi commentaria in Textum Evangeliorum: de quibus in Præfatione ad Marcum sic loquitur: ܛܛܝܢܘܣ ܬܠܡܝܕܗ ܕܝܘܣܛܝܢܘܣ ܦܝܠܣܘܦܐ ܘܣܗܕܐ ܓܒܐ ܘܚܠܛ ܡܢ ܐܪܒܥܐ ܐܘܢܓܠܝ̈ܘܢ ܚܕ ܐܘܢܓܠܝܘܢ: ܐܦ ܩܪܝܗ ܕܝܐܛܣܪܘܢ: ܗܢܐ ܟܬܒܐ ܦܫܩܗ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ: *Tatianus Justini Philosophi ac Martyris Discipulus, ex quatuor Evangeliis unum digessit, quod* Diatessaron *nuncupavit. Hunc librum Sanctus Ephræm commentariis illustravit*. Et infrà. ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܐܦ ܗܘ ܠܘܬ ܛܟܣܐ ܕܕܝܐܛܣܪܘܢ ܦܫܩ ܐܘܢܓܠܝܘܢ: *Sanctus quoque Ephræm, ordinem Diatessari sequutus, Evangelium explanavit*.

Idem testatur Gregorius Bar-hebræus, vulgò Abulpharagius, Episcopus Tagritensis, in libro, quem ܐܘܨܪ ܪ̈ܐܙܐ *Horreum mysteriorum* inscripsit, quo totam Sacram Scripturam brevissimis notis dilucidat: ubi Præfatione in Matthæum sic de Ephræmo scribit: ܐܘܣܒܝܘܣ ܕܝܢ ܩܣܪܝܐ ܟܕ ܚܙܐ ܠܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܐܒܕܬ ܐܡܘܢܝܘܣ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܕܐܘܢܓܠܝ̈ܘܢ ܕܝܐܛܣܪܘܢ ܗܘ ܕܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܐܪܒܥܬܐ: ܒܪܫܝܬܐ ܐܬܚܘܝ ܗܘܐ ܡܠܟܐ: ܘܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܦܫܩܗ: ܠܘܬ ܐܘܢܓܠܝܘܢ

ܐܘܢܓܠܝܐ ܒܡܫܡܠܝܘܬܐ ܒܦܫܝܩܬܐ
ܫܒܩ: ܘܡܫܠܡܘܬܐ ܡܠܐ ܒܩܢܘܢܐ
ܦܠܝܓܐ ܪܫܡ ܗܘܐ:

Eusebius autem Cæsareensis videns corruptelas, quas Ammonius Alexandrinus in Evangelium, Diatessaron *nuncupatum, induxerat, cujus initium*, In principio erat Verbum, *quod Sanctus Ephræm dilucidavit; quatuor quidem Evangelia, ut in Textu, perfecta integraque reliquit: verba verò, quæ in ipsis consentiunt, communi Canone notavit*. Commentaria Ephræmi in Matthæum, & Lucam laudat Corderius in Catena Patrum.

Hebedjesu Chaldæus, è Nestorianorum secta Episcopus Sobensis, in Catalogo Scriptorum Syrorum num. 51. Ephræmi Opera enumerat, his verbis: ܐܦܪܝܡ ܪܒܐ ܕܐܬܩܪܝ
ܢܒܝܐ ܕܣܘܪܝܝܐ ܥܒܕ ܡܦܫܩܢܘܬܐ
ܕܣܦܪܐ ܕܒܪܝܬܐ ܘܕܡܦܩܢܐ ܘܕܟܗܢܐ
ܘܕܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܘܕܫܦܝܛܐ ܘܕܫܡܘܐܝܠ.
ܘܕܡܠܟܐ ܘܕܕܘܝܕ. ܘܕܐܫܥܝܐ ܘܕܬܪܥܣܪ
ܘܕܐܪܡܝܐ ܘܕܚܙܩܝܐܝܠ.
ܘܕܛܘܒܢܐ ܕܢܝܐܝܠ. ܘܐܝܬ ܠܗ ܟܬܒܐ
ܘܐܓܪܬܐ ܕܥܠ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܥܕܬܐ.
ܘܐܝܬ ܠܗ ܡܐܡܪܐ ܘܡܥܢܝܬܐ ܘܡܕܪܫܐ
ܥܡ ܠܥܢܝܕܐ. ܘܟܠ ܩܠܘܗܝ ܕܥܢܝܕܐ:
ܘܡܫܘܚܬܐ ܕܒܐܠܦ ܒܝܬ. ܘܕܪܫܐ ܕܥܡ
ܝܗܘܕܝܐ ܘܠܘܩܒܠ ܫܡܥܘܢ ܘܒܪܕܝܨܢ.
ܘܠܘܩܒܠ ܡܪܩܝܘܢ ܘܐܘܦܝܛܝܣ:
ܘܫܪܝܐ ܕܪܘܫܥܗ ܕܝܘܠܝܢܘܣ:

Ephræm Magnus, qui Syrorum Propheta cognominatus est, edidit Commentaria in Libros Genesis, Exodi, Sacerdotum (Levitici,) *Josue filii Nun, Judicum, Samuelis* (Primum, & secundum Regum), *in Librum Regum* (tertium, & quartum), *Davidis*, (Psalmorum,) *Isaiæ, Duodecim*, (minorum Prophetarum), *Jeremiæ, Ezechielis, & Beati Danielis. Habet etiam Libros, & Epistolas de Fide, & Ecclesia. Edidit quoque Orationes Metricas, Hymnos, & Cantica: Cantusque omnes Defunctorum: & Lucubrationes ordine Alphabetico: & Disputationem adversùs Judæos: nec non adversùs Simonem, & Bardesanem, & contra Marcionem, atque Ophitas: Demùm solutionem impietatis Juliani*. Ubi Hebedjesu ea dumtaxat Ephræmi opera recenset, quæ ipse legit, vel ad manus habuit. Nam Ephræmum alia plura edidisse, quàm quæ hìc numerantur, certum est ex Auctoribus suprà relatis, & ex Codice nostro Syriaco III. in quo habentur Commentaria ejusdem in Numeros, in Deuteronomium &c.

Abraham Ecchellensis pro ܠܘܩܒܠ ܫܡܥܘܢ *adversùs Simonem*, legit pag. 43. ܠܘܩܒܠ ܡܐܢܝ *adversùs Manetem*: & quidem rectè: nam opera Ephræmi adversùs Simonem Magum nusquam hactenus visa sunt: contra Manetem verò, extant in Cod. Nitriensi VII. Prætereà Manichæorum hæresis Mesopotamiam maximè infestabat; secùs Simonianorum: Manes enim è Perside in proximos Mesopotamiæ fines invasit, quem primus omnium Archelaus Episcopus docta disputatione coërcuit. Quod autem de Ephræmo scripsit Hebedjesu, eum scilicet edidisse ܡܫܘܚܬܐ ܕܒܐܠܦ ܒܝܬ *lucubrationes ordine Alphabetico* digestas, illud perperàm intellexit idem Ecchellensis de *Appositionibus Alphabeti*, hoc est, de *Punctis Vocalibus Syrorum*: atque adeò videtur mihi aërem verberare, dum in Notis ad laudatum Catalogum invehitur in Bootium, contenditque, Ephræmum nostrum fuisse Punctorum Vocalium apud Syros inventorem. Nam Hebedjesu loco cit. de Punctis Vocalibus non loquitur, sed solùm intelligit *Lucubrationes, Compositiones*,

nes, *Opuſcula*, ab Ephræmo ſecundùm ordinem Alphabeticum conſcripta, inſtar Lamentationum Jeremiæ, aut Pſalmorum 33. 110. & 118. nimirùm, eâ ratione, ut primus Verſus, ſeù Stropha, initialem habeat literam Aleph, ſecundus Beth, tertius Ghimel, & ſic de reliquis: Cujuſmodi generis compoſitionibus plena ſunt Divina Syrorum Officia.

Fateor, vocem Syriacam ܣܝ̈ܡܐ *Siome*, qua Hebedjeſu hìc utitur, pro Punctis Vocalibus uſurpari ſolitam à recentioribus Grammaticis Syris, ut Elia Niſibeno, Joanne Bar-Zugbi, Gregorio Barhebræo, Georgio Amira, & Iſaac Sciadrenſi: hoc tamen loco nec ſenſus commoditas id patitur, nec Hebedjeſu ipſe Puncta Vocalia deſignat, qui eâdem voce pro *compoſitionibus*, ſeù *ſcriptis* uſus fuerat ſuprà in eodem Catalogo pag. 42. in hæc verba: ܫܡܠܝ ܕܝܢ ܕܣܝܘܡ ܣܝ̈ܡܐ ܕܐܒ̈ܗܬܐ ܝܘ̈ܢܝܐ ܢܫܪܐ ܠܡܣܝܡܘ ܠܣܝ̈ܡܐ ܕܐܒ̈ܗܬܐ ܣܘܪ̈ܝܝܐ: *Nunc autem recenſitis Patrum Græcorum* Compoſitionibus, *recenſere aggrediamur* Compoſitiones *Patrum Syrorum*.

Abulbarcatus Ben-Cabarus Preſbyter Ægyptius Monophyſita, in libro Arabico, cui titulus: مصباح الظلمة وايطاح الخدمة *Lampas tenebrarum; & Declaratio Officiorum*, Par. VII. de Patrum Scriptis; eos Ephræmi Sermones laudat, quos habemus in Codice noſtro Arabico VIII. Sic enim ſcribit: مار افرام السرياني الراغب له كتاب الميامر والمواعظ المشهور الذى فيه تدرس الابا الرهبان المتوحّدون وعدتها خمسون ميمرا وباخره مديحه رثاه بها غريغوريوس اخو باسيليوس يذكر فيها مناقبه وشرف محله: *S. Ephræm Syrus, Vir deſideriorum, habet celeberrimum Sermonum & Adhortationum Librum, qui Patrum Monachorum, Anachoretarumque manibus teritur. Sunt autem Sermones omnes numero quinquaginta: ad quorum calcem extat Gregorii fratris Baſilii in eundem Ephræmum Encomium, quo Gregorius virtutes & præſtantiam Ephræmi prædicat.*

XXXV. Numerus carminum S. Ephræm.

Syri Ephræmo duodecim millia carminum tribuunt. Copti quatuordecim millia: ſic enim legunt in Synaxario ad diem 17. Abib: ووضع مقالات وميامر كثيره جدا وقد وجد فى بعض النسخ ان الذى قاله بروح القدس اربعة عشر الف قول: *Scripſit autem ſermones & carmina plurima. In quodam Exemplari notatum reperimus, ſummam ſermonum omnium, quos per Spiritum Sanctum edidit, eſſe quatuordecim millia.* Photius Cod. 196. *Supra mille orationes*. Idque non de verſibus intelligendum eſt, qui ex quinque, vel ſex, aut ſeptem, vel duodecim ſyllabis conflati ſunt, ſed de Hymnis, ſeù Carminibus integris plures verſus continentibus; alioquin opera Ephræmi omnia vix centum folia implerent, quum verſus ejuſdem breviſſimi ſint, & ſeptem ſyllabis ut plurimùm conſtent. Nec laudati Auctores cuncta Sancti Doctoris ſcripta iis verbis complexi ſunt; ſed carmina dumtaxat: nam ille ſoluta quidem oratione non pauca ingenii ſui reliquit monumenta, ut commentaria in Scripturam, & Epiſtolas aliquot. Verſuum autem Ephræmi numerum Sozomenus loco cit. prodit, his verbis: *Dicitur porrò circiter tricies centena verſuum millia in univerſum ſcripſiſſe.*

XXXVI. Ephræmi Opera, quæ Syriacè, Arabicè, Latinè, aut Græcè prodierunt.

Ex ejus ſcriptis prodierunt Syriacè, *Canticum de Amore ſapientiæ*, cujus initium ܐܠܗܐ ܗܒ ܝܘܠܦܢܐ *Deus largire doctrinam*, quem Latinè edidit Voſſius tom. 2. pag. 8. *Pſalmus*, qui recitatur a Maronitis ad Matutinum, ܢܘܗܪܐ ܕܕܢܚ ܠܟܐܢ̈ܐ *Lux, quæ orta eſt juſtis*. *Hymni duo de Nativitate Domini*, quorum unus incipit ܥܝܪ̈ܐ ܝܘܡܢܐ ܗܐ ܚܕܝܢ *Vigiles hodie en gaudent*: alter verò, ܒܗܢܐ ܡܠܟܐ *Sub Rege illo*. *Hymnus de*

de Ecclesia, cujus initium, ܐܝܢܘ ܕܢܓܝܪܐ ܪܘܚܗ *Quis adeò longanimis est*. Extant autem in Libro Tyronum, in Officio Feriali, & in Festivo Maronitarum. Jacobitæ rejiciunt ab Ephræmo Psalmum illum, *Lux quæ orta est justis*, eumque Theodoro Mopsvesteno adscribunt, ut contendit Auctor Encomii Arabici in Jacobitas Cod. ms. Collegii Maronitarum de Urbe fol. 64.

ܘܬܐܘܕܘܪܘܣ ܐܒܢ ܐܟܬ ܢܣܛܘܪ ܐܠܕܝ
ܡܙܡܘܪܗ ܬܩܘܠܗ ܐܠܡܘܐܪܢܗ ܐܠܝܘܡ
ܦܝ ܨܠܘܐܬܗܡ ܘܗܘ ܐܠܢܘܪ
ܦܝܗ ؛ ܢܘܪ ܐܫܪܩ ܠܠܨܕܝܩܝܢ :
ܘܝܬܪܟܘܢ ܡܙܡܘܪ ܐܠܚܩ ܐܠܕܝ ܗܘ :
ܐܠܣܡܐܘܐܬ ܬܚܕܬ ܒܡܓܕ ܐܠܠܗ :

Et Theodorus, Nestorii ex sorore nepos: cujus Psalmum hodiè canunt Maronitæ in orationibus suis, nimirùm, Lux quæ orta est justis, *omittentes verum ac proprium illius loci Psalmum, qui est*, Cœli enarrant gloriam Dei. Verùm omnia exemplaria disertum Ephræmi nomen exhibent; nec Psalmo isto quidquam continetur, quod Theodori, aut Nestorii hæresim sapiat: imò quum scriptus sit sermone Syro nitidissimo, arguitur, eum à Theodoro prorsùs alienum esse, qui lucubrationes suas Græcè dumtaxat edidit.

Arabico idiomate prodiit elegantissimus Ephræmi sermo de Judicio extremo, in Libro, cui titulus: شبيه *Hebdomadarium*, seù, السبع صلوات الليلية والنهارية *Septem Orationes Nocturnæ & Diurnæ*: cujus initium, يارب ذكرت تلك الساعة فخفت : *Domine, recordatus sum illius horæ, & timui*. Extat apud Vossium tom. 1. num. 85. Init. *Recordatus sum diei illius, atque contremui*.

Latinè è Syriaco edidit Abraham Ecchellensis *Canticum Ephræmi de Nativitate Domini*, & *Dialogum Beatæ Mariæ Virginis cum Magis*: quæ extant Syriacè in Officio Festivo Maronitarum de Natali Domini.

Latinè è Græco edidit Gerardus Vossius Opera Ephræmi in tres Tomos digesta, quorum Primus continet Tractatus, seù Sermones LXXIV. Secundus Sermones LXIII. Tertius Sermones XXXIV. Omnes summatim CLXXI. quos à Riveti calumniis eruditè defendit Tillemontius to. 8. pag. 746. Ex his pauca quædam Syriacè habemus in Codicibus Nitriensibus: plura verò Arabicè in Codice nostro Arabico VIII. quem ex Oriente adveximus, & in alio Codice Arabico, qui nuper transcriptus fuit ex antiquo Exemplari Bibliothecæ S. Petri in Monte Aureo.

Græcè prodierunt Ephræmi Sermones CVI. Oxoniæ anno Domini 1709. qui ferè omnes per Vossium Latinè editi fuerant, & magnâ ex parte habentur in nostro Arabico exemplari, ut infrà notabimus. His addi potest brevis Ephræmi Oratio, quæ à Græcis in Quadragesima ad singulas horas recitatur, incipitque: *Domine dominator vitæ meæ, aufer à me spiritum tarditatis &c.*

Demùm Græco-Latinè quatuor hi sermones: I. *De Cruce*, apud Gretserum pag. 1594. II. *Laudatio in Basilium*, in Monumentis Cotelerii tom. 4. pag. 54. III. *De miraculo per B. Clementem facto*, inter Sanctos Patres Cotelerii pag. 837. IV. *De Resurrectione*, & *Judicio*, in Monumentis Cl. Viri Laurentii Zacagnii, Bibliothecæ nostræ olim Præfecti.

XXXVII. Ephræmus omnibus ferè metri Syriaci generibus usus. Heptasyllabum tamen eidem potissimùm tribuitur. Non autem omnia, quæ sub ejus nomine apud Syros circumferuntur, adscribenda ipsi sunt.

Porrò falluntur, qui Ephræmo adjudicant omnes Hymnos, qui in Divinis Syrorum Officiis sub ejusdem nomine occurrunt: nam hi non semper Ephræmi sunt, sed ad normam Rithmi Ephræmitici, qui septem syllabis constat, elaborati, cujus specimen vide apud Naironum Evopl. par. 1. pag. 51. Hujusmodi est Hymnus ille, quem Latinè exhibet Card. Bona Liturg. lib. 1. cap. 9. de quo Tillemont. tom. 8. pag. 758.

Errant

Errant quoque, qui unum dumtaxat carminum genus, videlicet, ſeptem Syllabarum, Ephræmo tribuunt. Nam ejuſdem Hymnos modò quatuor, modò quinque, & ſex, vel ſeptem, & interdum duodecim ſyllabis conſtare, patet ex Codicibus Nitrienſibus. Præterea ex iiſdem Codicibus liquet, Ephræmi verſus nonnunquam ſimiliter deſinere, ſæpiùs numerum ſyllabarum in ipſis dumtaxat attendi, modò æquales ſemper ſyllabas in ſingulis verſibus habere, modò inæquales, ideſt, quoſdam verſus tetraſyllabos eſſe, alios pentaſyllabos, aut hexaſyllabos, aut heptaſyllabos, vel dodecaſyllabos, prout metri ratio exigit, quum Ephræmus nullum ferè omiſerit Rithmi genus, quo non uſus fuerit, compoſitionem modorum à Bardeſane, & Harmonio mutuatus.

Hallucinantur etiam, qui Ephræmum aſſerunt excogitaſſe verſus heptaſyllabos, Narſetem hexaſyllabos, Balæum pentaſyllabos, & Jacobum Sarugenſem tetraſyllabos ter repetitor, vel dodecaſyllabos: nam longè ante hos Auctores jam Syri Carminibus hujuſmodi utebantur, ut Bardeſanes, & Harmonius. Id etiam indicant Toni, ſeù Rubricæ Cantuum, ad quos Cantica Ephræmitica, & alia referuntur, tamquam ad rem priorem, & magis notam. Tribuuntur itaque verſus heptaſyllabi Ephræmo, quia hoc metri genere frequentiùs uſus eſt: & ſic de Jacobo, Balæo, & Narſete. Ob hanc rationem nullum peculiare metri genus Iſaaco Doctori adſcribitur, quia Ephræmitico rithmo ſcripſit.

Atque hìc notandum eſt, Opera Rithmica Ephræmi alia vocari Syris ܡܐܡܪ̈ܐ *Mimre*, alia ܡܕܪ̈ܫܐ *Madroſce*. Primi generis ſunt Carmina ſeptem ſyllabarum, æquales verſus habentia, eum ferè in modum, quo Carmina heroica Latina: nam ܡܐܡܪܐ *Mimro* ſignificat apud Syros, *Orationem*, *Homiliam*, *Sermonem*, & *Carmen*. Secundi verò generis ſunt verſus ex pluribus ſtrophis conflati, inſtar Odarum Latinarum, qui aliquando ex æqualibus pedibus conſtant, aliquando ex diverſis, & inæqualibus: Vox enim ܡܕܪܫܐ *Madroſcio*, ſonat *Diſputatio*, *Quæſtio*, *Meditatio*, *Hymnus*, & *Ode*. Ex his autem quidam abſolutè dicuntur ܡܕܪ̈ܫܐ *Madroſce*, *Hymni*, *Odæ*, vel ܥܘܢܝ̈ܬܐ *Hunioto*, *Cantica*, vel ܫܘܒܠ̈ܬܐ *Sebloto*, *Gradus*, *Scalæ*: alii nuncupantur ܩܠ̈ܐ *Kole*, *Voces*, *Toni*, *Cantus*: qui differunt à *Madroſcis*, ſeù *Hymnis*, quòd, dum Cantus, ſeù Toni in Eccleſia recitantur, præmitti illis ſolet ex ſcriptura verſiculus quidam ſelectus, ſcilicet, ex Pſalmis, vel *Gloria Patri*: ſecùs Hymnis.

XXXVIII. Quæ Ephræmi Opera in noſtris Codicibus habeantur.

Sed quum tot, ac tam varia ſint Ephræmi Opera, nullibi tamen aut omnia, aut ſuo ordine habentur. Et quidem Græca lingua plures ejuſdem ſermones, ab editis diverſi in Bibliotheca Vaticana adhuc latent, de quibus infrà.

Ægyptiacè habetur ſermo unus in Codice noſtro XVII.

Arabicè extant ſermones quatuor in Codice Berœenſi I. Sermones duo in Codice Vaticano XLV. & XLVI. Sermones quinquaginta in Codice noſtro Arabico VIII. Sermones duo ſuprà quinquaginta in Cod. nuper deſcripto ex Bibliotheca Sancti Petri Montis Aurei. Et Commentaria Arabica in Geneſim, & Exodum in Codice noſtro Carſciunico I.

Syriacè habentur in Nitrienſibus Codicibus Hymni plùs quàm quadringenti, videlicet, de Nativitate Chriſti 15. De Paradiſo 15. De Eccleſia 52. De Virginitate 51. De Fide 87. De Hæreſibus 56. Cantus Defunctorum 31. Hymni Parænetici & Paracletici de Defunctis 59. Carmina varia heptaſyllaba 54. & Teſtamentum.

Extant

Extant etiam ſoluta oratione in Codice noſtro Syriaco III. Commentaria in totum ferè Teſtamentum Vetus: in Codice autem Nitrienſi VI. brevis expoſitio in Geneſim, & Exodum.

Præterea in Codice Syriaco Vaticano X. pag. 122. exhibentur Hymni ejuſdem quadraginta, quibus titulus hujuſmodi præfigitur:

ܣܒ̈ܠܬܐ ܕܡܕܖ̈ܫܐ ܕܐܡܝܪܝܢ
ܠܡܠܦܢܐ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ:

Scalæ Hymnorum, quos edidit Sanctus Doctor Ephræm: Ubi loco cit. hæc legitur adnotatio: ܡܢ ܚܡܫܡܐܐ
ܣܒ̈ܠܬܐ ܕܐܡܪ: ܠܐ ܦܫ ܒܙܒܢܝ̈ܢ ܗܢܐ
ܡܫܒ̈ܚܢ ܡܢܗܝܢ ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܕܒܠܐ
ܐܬܝܢ ܐܪ̈ܒܥܝܢ ܣܒ̈ܠܬܐ ܕܒܐܝܕܝܢ
ܘܕܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒܗ ܘܠܡܟܬܒܗܝܢ:

Ex quingentis à Sancto Ephræmo conſcriptis Scalis, non aliæ tempore noſtro celebres ſuperſunt, præter iſtas quadraginta, quas præ manibus habemus, & quas ſcribere aggredimur. Hoc autem ordine in laudato Codice Scalæ Ephræmi referuntur. Primo loco ponuntur Strophæ de B. Virgine: deinde de Martyribus, & Sanctis: mox de Pœnitentia: denique de Defunctis. Poſt hos aliquando de Cruce, vel de Communi Sanctorum, vel de Reſurrectione Domini, aut aliis ſalutaris Diſpenſationis myſteriis &c. quæ omnia ſub uno, eodemque Tono continentur: & ex his aliquando duæ, aut tres Strophæ ex Ephræmo ſunt, aliquando una, & alicubi nulla, ſed ad ejuſdem tonum concinnatæ, qui literis rubris in titulo prænotatur. Unde colligere licet, Ephræmum longè plura ſcripſiſſe, quàm quæ in noſtris Codicibus habentur.

XXXIX. Recenſio Operum Ephræmi.

Cæterùm in recenſendis S. Doctoris Operibus, ordinem manuſcriptorum noſtrorum ſervandum duximus, licet eadem, quoad fieri potuit, ad certa capita reducere conati ſimus. Syriacas verò lucubrationes Arabicis præmittimus, tùm quia is fuit patrius Ephræmi ſermo; tùm etiam quia opera quæ Arabicè extant, ferè omnia Aſcetica ſunt, atque adeò in unum locum commodè conjiciuntur. Quæ autem inedita ſunt, nullo ſigno notamus: quæ èdita, ad Voſſianam, vel Oxonienſem editionem conferimus. Præterea notas temporis, quæ unicuique Codici præfixæ ſunt, veluti venerandæ antiquitatis teſtes, ſuo loco tranſcribimus. Ex operibus verò S. Doctoris pauca quædam decerpta identidem exhibemus, tùm ut rerum varietate lectori faſtidioſo gratificemur; tùm ut ex paucis planum fiat, quàm immeritò Heterodoxi Opera S. Ephræmi rejiciant, & quàm præpoſterè Orthodoxi nonnulli de ejuſdem eruditione ſenſerint, dum affirmarunt, eum *magis piè, quàm doctè* ſcripſiſſe. Hi nimirùm, quum Aſceticas dumtaxat Ephræmi lucubrationes vidiſſent, quas Voſſius & Ambroſius Camaldulenſis è Græco Latinas fecere, exiſtimarunt ipſum ne limina quidem Theologiæ ſalutaſſe. Heterodoxi verò Voſſianam verſionem, utpotè telum ſuis ſectis infeſtum, frivolis cavillationibus retundere tentarunt, ut dicerent, vel ea opera à Græcis recentioribus Ephræmo ſuppoſita fuiſſe, quum illa vis, & ſublimitas quam veteres operibus Ephræmi tribuunt, in ipſis nuſquam appareat; vel ab Ambroſio & Voſſio, hominibus Romanę Cathedræ addictis, mala fide ad captandam Romanorum Pontificum gratiam fuiſſe conficta, aut interpolata. Dabunt utrique, ſpero, manus, poſtquam majorem Voſſianæ editionis partem in vetuſtiſſimis noſtris Codd. extare compererint; & præter illa adhuc multiplices ejuſdem S. Doctoris tractatus, & doctiſſima in totam ferè Scripturam commentaria: in quibus præter acumen ſublimis ingenii, orationis ſplendorem, ſententiarum denſitatem, affectuum copiam, & perſuadendi vim, quæ

Rivet. lib. 3. cap. 21.

Bellarmin. de Script. Eccleſiaſt.

quæ Hieronymus, Sozomenus, & Photius laudarunt, præclaram etiam eruditionem & doctrinam mirabuntur, negligentem quidem & incomptam; verùm habet negligentia majestatem. Demùm ad calcem hujus Capitis visum est operæ pretium subtexere syllabum Operum omnium Ephræmi, quæ Syriacè, vel Arabicè habemus: in eo tamen rerum ordinem, non Codicum sequemur.

XL. Syriaca Ephræmi Opera.

Opera S. Ephræm, quæ Syriacè extant.

I.

Commentaria in Scripturam.

Commentaria in Scripturam.

EXPOSITIO Ephræmi in Testamentum Novum, cujus meminerunt Barsalibæus & Barhebræus locis suprà citatis, nondum ad nostras manus pervenit. Commentariorum verò in Testamentum Vetus tres Codices nacti sumus: Nitriensem unum num. VI. Alterum Syriacum III. quem ex Oriente adveximus: Tertium denique Carsciunicum I. hoc est, Arabico quidem sermone, sed literis Syriacis exaratum. Et Nitriensis quidem atque Carsciunicus Codices continent Expositionem in Genesim & Exodum: nulla tamen in eis extat temporis nota. In nostro verò Syriaco Codice hæc notantur fol. 383. ܐܫܬܠܡܬ. ܗܟܝܠ ܦܘܫܩܐ ܕܟܠ ܫܢܝܐ ܗܘܐ ܡܟܢܫܢܘܬܐ ܠܟܬܒܐ ܗܢܐ. ܒܬܪ ܥܣܪ ܫܢܝܢ ܗܠܝܢ ܒܚܦܝܛܘܬܐ ܕܝܠܗ ܘܟܠܐ ܗܠܝܢ ܡܬܟܢܫܢ ܒܐܝܕܝ ܚܛܝܐ ܣܘܝܪܐ ܘܫܢܬܐ ܕܝܘܢܝܐ ܐܠܦ ܘܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܒܝܪܚ ܐܕܪ ܒܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܒܗ ܒܥܘܡܪܐ ܕܡܪܝ ܒܪܒܪܐ ܕܒܛܘܪܐ ܕܐܘܪܗܝ ܡܕܝܢܬܐ. ܒܝܘܡܝ ܛܘܒܬܢܐ ܦܛܪܝܪܟܐ ܡܪܝ ܝܘܚܢܢ ܘܕܡܝܛܪܦܘܠܝܛܐ ܩܘܣܛܢܛܝܢܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܕܫܡܥܘܢ ܕܝܪܝܐ ܕܡܢ ܩܣܛܪܐ ܕܡܢܨܘܪ ܘܡܢ ܥܘܡܪܐ ܕܫܒܥܐ ܣܗܕܐ ܕܠܘܬ ܦܪܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܥܬܝܩܬܐ: *Absoluta est decem post annos hujus utilissimi thesauri accurata collectio per peccatorem Severum &c. Anno* (Græcorum) *centesimo septuagesimo secundo suprà millesimum* (Christi 861.) *die 24. Adar* (seù Martii) *in Monasterio S. Barbaræ, quod in monte Edessæ situm est, diebus beatissimi Patriarchæ Mar Joannis, & religiosissimi Metropolitæ Constantini &c. Liber hic est Simeonis Monachi ex Castro Mansur & ex Monasterio septem Martyrum, quod apud Pharin antiquam Urbem situm est &c.* Subjungit Simeon: ܐܘܣܦܬ ܕܝܢ ܐܢܐ ܫܡܥܘܢ ܡܢ ܚܦܝܛܘܬܐ ܕܝܠܝ ܟܠܗܘܢ ܣܟܘܠܝܐ ܕܣܝܡܝܢ ܒܣܦܪܘܗܝ ܕܟܬܒܐ: *Ego autem Simeon ex studio ac diligentia mea adjeci cuncta Scholia, quæ ad marginem Libri apposita sunt.* Quæ verò in corpore Libri continentur, enumerat Severus ejusdem Codicis descriptor, inquiens: ܡܬܟܢܫܝܢ ܕܝܢ ܦܘܫܩܐ ܕܟܬܒܐ ܕܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܠܟܠܗ ܥܬܝܩܐ ܘܚܕܬܐ. ܘܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܐܘܪܗܝܐ ܘܐܘܪܚܐ ܟܠܗ ܘܐܦ ܗܢܘܢ ܕܒܫܡܠܐ ܕܝܠܗ ܟܠܗ ܢܗܘܘܢ ܐܚܘܗܝ ܕܡܕܝܢܝܢ ܒܗ ܒܟܬܒܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܡܬܬܥܐܝܢ ܒܗܝܢ. ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܕܡܫܝܚܐ ܦܘܠܘܣ ܘܐܝܟܢܐ ܘܒܗ ܘܡܫܝܚ ܘܐܬܗܝܘܗܝ ܡܫܡܠܝܗܝ ܘܡܢ ܐܘܢܝܢܐ ܘܫܪܟܐ ܕܐܝܬܝܢ

ܘܐܣܟܐ ܡܢܝܢ ܡܢܝܢ ܠܘܩܒܠ ܟܬܒܐ
ܘܐܘܪܟܡܐ. ܟܠܗܘܢ ܕܝܢ ܡܫܡܠܝܢ
ܟܬܒܐ ܟܠܗܘܢ ܘܐܡܬܟܚܐ ܘܡܢܝܢ.

Summa Expositionis Veteris Instrumenti, Sancti Ephræmi quidem 5600. *Sancti verò Jacobi Edesseni in Pentateuchum, in Job, unàcum reliquis Scholiis, quæ in hoc Codice sparsim habentur*, 2860. *Summa autem Pauli Apostoli, Matthæi & Joannis Evangelistarum, quæ omnia ferè commentaria sunt Joannis Chrysostomi, licet pauca quædam ad alios etiam pertineant*, 2400. *Summa omnium* 10860. Summa hoc loco ab Amanuensi deducta, non Versiculorum Scripturæ est, sed Scholiorum Interpretum.

In scriptura hujus Codicis maximè notandæ sunt quinque Vocalium Syriacarum figuræ ad similitudinem Græcarum efformatæ, quæ Punctorum loco vocibus lectu difficilioribus apponuntur. Harum inventor fuisse perhibetur Theophilus Edessenus Maronita, qui decessit anno Hegiræ 169. idest, circa annum Christi 791. teste Gregorio Barhebræo lib. 9. Chronicorum, apud Abr. Ecchellensem Not. in Catalogum Hebedjesu p. 180. Nam quum ille Homeri versus è Græco Syriacos faceret, ambiguas voces Vocalibus Græcis notavit: nimirùm α apposuit pro A: ε pro E: ο pro O: η pro I: & υ pro V: quod punctandi genus omnes deinde Syri, Nestorianis exceptis, amplexi sunt. Antiquissimam hujus scripturæ formam exhibet Codex noster frequenter; sed potissimùm in Commentariis Ephræmi in Hosee fol. 133. 134. ubi quinque Vocalium figuræ apparent; nempè, O in voce ܕܢܝܫܡܬܐ fol. 133. à tergo lin. 1. V in voce ܚܝܬ ܐܘܢ fol. 134. lin. 30. A, & E in voce ܐܘܪܚܬ ibid. lin. 32. I demùm in voce ܕܡܠܟܝܢ fol. 134. à tergo lin. 27.

Atqui noster Codex, ut suprà vidimus, scriptus fuit Edessæ anno Christi 861. nimirùm, anno ab obitu Theophili septuagesimo: Puncta verò ista ab eodem Codicis Scriptore apposita sunt, ut inspicienti ea liquet.

I. In Genesim.

Expositio in Genesim: ܦܘܫܩܐ ܕܒܪܝܬܐ. Modò sensum literalem, modò spiritualem seù mysticum exhibet; quod de sequentibus etiam expositionibus intelligendum est. Ubi notanda annorum summa à Moyse ad Christi adventum, quam S. Ephræm in commentar. ad reliquos Prophetas semper indicat:

ܩܕܡ ܕܝܢ ܠܡܐܬܝܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܒܒܣܪ ܫܢܝܐ ܐܠܦ
ܘܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܡܢܐܝܢ ܘܚܡܫ:

Præcessit autem adventum Dei in carne annis mille quadringentis & octoginta quinque.

Ad primum Versiculum Genesis observat S. Doctor, in versione Syriaca Hebraicum אֵת ab Interprete Syro per particulam ܝܬ *Joth* fuisse expressum: deinde subdit: ܗܕܐ
ܕܝܢ ܡܠܬܐ ܡܩܕܡܬܐ ܥܒܪܝܬܐ
ܐܝܬܝܗ ܘܐܝܬܝܗ ܦܘܪܫܢܐ ܠ
ܢܗܘܐ ܠܫܡܝܐ ܘܠܐܪܥܐ. ܠܘ ܕܝܢ ܝܬ
ܐܠܐ אֵת ܢܗܘܐ ܫܡܝܐ ܘܠܐܪܥܐ:

Hæc vox Præpositio, seù Articulus Hebraicus est; Syriacè autem redditur per literam Lomad, *sic*: ܠܫܡܝܐ ܘܠܐܪܥܐ Cœlum & terram: *non enim legi debet* ܝܬ Joth, *sed* את Eth, *idest*, ܫܡܝܐ ܘܠܐܪܥܐ *Cœlum & terram*. Locus maximè notandus: Ex eo enim invictè probatur, Syros ante S. Ephræmi tempora habuisse propriam versionem

ex

ex Hebraico fonte deductam: & quidem accuratissimam & exactam: quam Ephræmus in commentariis suis sequitur, & exponit. Liquet prætereà, S. Ephræmum Hebraici sermonis non fuisse prorsùs ignarum, ut etiam infrà demonstrabitur, ubi de Jona Propheta. Quod autem hìc cavit Sanctus Doctor, Auctores qui Syriacam editionem in Latinum transtulere, nequaquam advertерunt, dum Syriacum [Syriac text] *Joth* essentiam verterunt. Sed de his nobis, Deo juvante, suo loco agendum erit.

Quam suprà tetigimus à S. Basilio laudatam expositionem versiculi *Spiritus Domini ferebatur &c.* hanc Ephræm eodem loco sic promovet & explicat: [Syriac text]

[Syriac text]

Scriptum est, Spiritus Domini incubabat super aquas: *idest*, *Spiritus Sanctus Dei Patris, à quo procedit sine tempore, eique ac Unigenito ipsius Filio æqualis est in substantia & activa virtute: qui propriè, & distinctè, & verè appellatur in Scripturis* Spiritus Dei, & Spiritus Sanctus. *Hic autem incubare dictus est super aquas, ut nimirùm virtutem generativam ipsis infunderet. Nec solùm aquis, sed etiam terræ & aëri Spiritum Sanctum incubare oportebat, ut plantas, animalia, & volucres procrearent, progignerent, atque germinarent: atque ita Patri Filioque æqualis in creatione esse crederetur. Nam Pater quidem dixit; Filius autem fecit: Spiritum ergo Sanctum decebat, operationem suam per incubationem ostendere, ut sic planum fieret, omnia per Trinitatem fieri ac perfici. Sicut autem Gallina ovis incubat, infusoque ab incubatione calore ea calefacit, & virtutem genitivam ipsis impertit; sic Spiritus Dei per suam super aquas incubationem, eisdem generandi virtutem indidit.* Loquitur S. Doctor de Operibus Dei *ad extra*, quæ licet tribus Personis communia sint, iis tamen singulariter tamquam propria, tribui solent, ut Patri potentia, Filio sapientia, & Spiritui Sancto amor.

In celeberrima annorum supputatione ab Orbe condito usque ad Diluvium, Hebraicum fontem sequitur Ephræmus, & de Græcæ lectionis diversitate ne verbum quidem facit. Jacobus tamen Edessenus in eodem Codice nostro III. Exposit. in Genes. advertit, Hebraica aliquot exemplaria suo ævo extitisse, in quibus septuaginta Interpretum lectio confirmabatur: [Syriac text]

[illegible]

In quibusdam, inquit, *satis accuratis Hebraicis Historiis scriptum reperimus*, *Adam genuisse Seth*, *quum esset annorum ducentorum & triginta*. *Verùm Hebræi computum annorum pervertere volentes*, *ut Christum nondum advenisse ostenderent*, *centum annos Adamo*, *antequam gigneret Seth*, *detraxerunt*. Idem asserit de reliquis Patribus: quod tamen est contra communem Syrorum sententiam, quorum Versio Hebraico Textui adamussim consentit.

De Melchisedecho duplicem tradit sententiam: & in nostro quidem Codice asserit, ipsum Chananæum fuisse; in Nitriensi verò Semum Noemi filium. De quatuor autem Regibus, quos Abraham eductis trecentis decem & octo vernaculis debellavit, notandum est, S. Ambrosium in libro de Abraham, *quinque Reges* pro quatuor legere. Ambrosio consonat Auctor Prooemii, quod legitur in Officio Feriali Maronitarum ad Vesperas Feriæ VI. [illegible]

Captivos ejus, idest, Abrahæ, *de manu quinque Regum reduxisti*. At ex Scriptura Gen. 14. constat, Abraham de quatuor Regibus, non de quinque triumphasse.

2. In Exodum.

In Exodum. [illegible] De Legali Paschate, cujùs celebritas in Exodo describitur, hæc notat S. Ephræm, docens realem in Eucharistia Christi Domini præsentiam:

[illegible]

Præterea quod Dominus Moysi præcipit & Moyses populo, *ut quartadecima die occidatur Pascha*, *significat*, *necem Emmanuelis in libris Prophetarum & in visionibus Vatum præfiguratam quidem fuisse*, *impletam verò post sæcula in Cruce*. *Quod autem in occasu Solis jugulabatur*, *idest*, *in fine ma-*

malorum. Item in fine temporum, veluti in Vespertina hora consummabitur mysterium Sacrificii agni nostri, qui est Christus. Aspergent sanguinem ejus super parastadas, *hoc est, anima & corpus aspersione ejus sanctificantur.* Et super limina: *nimirùm sensus, qui eundem percipiunt.* Et super domos: *designantur per hæc verba multiplices populorum nationes & familiæ.* Assatum igni: *Id connotat irreprehensibiles & peccati expertes passiones.* Azymum *verò significat, nos debere à vetustis operibus ad novæ vitæ conversationem transire, deinde ad sacram solemnitatem accedere.* Nihil ex eo remaneat: *idest, ne, tamquam simplex cibus, contemnatur.* Nequis ex eo sedens comedat: *nam si Seraphim cum tremore ei adstant, quis eum audebit sedendo manducare?* Alienigena ne comedat ex eo: *nimirùm, qui Baptismo caret. Per* advenam *verò, &* mercenarium, *Hæretici designantur. Illud demùm,* ne quid ex carne ejus extra domum tuleritis, *significat, non debere sancti Sacrificii Eucharistiam extra Ecclesiam fieri.* Eadem ferè docet in Cod. Nitrien.

ܗܘ ܕܝܢ ܩܝܡܝܢ ܥܠ ܪ̈ܓܠܝܗܘܢ : ܒܦܬܐ
ܘܟܠܗ ܕܝܢ ܡܠܟ ܢܣܒܘ ܠܦܓܪܐ
ܚܝܐ. ܗܘܕܝܢ ܟܠ ܒܪ ܢܘܟܪܝܐ ܠܐ ܢܐܟܘܠ ܡܢܗ
ܟܠ ܗܘ ܕܠܐ ܨܒܥ : ܠܐ ܐܟܠ ܡܢ ܦܓܪܐ :

Illud verò, stantes super pedes suos, *significat,* inquit, *nemini fas esse, vivum corpus sedendo sumere.* Omnis alienigena non comedet ex eo: *nimirùm, quisquis Baptismi expers est, ex Corpore nequaquam manducat.*

3. In Leviticum.

In Leviticum. ܦܘܫܩܐ ܕܟܗ̈ܢܐ

4. In Numeros.

In Numeros. ܦܘܫܩܐ ܕܡܢܝܢܐ

5. In Deuteronomium.

In Deuteronomium. ܦܘܫܩܐ ܕܬܢܝܢ ܢܡܘܣܐ.

Citantur hæc Ephræmi commentaria in Pentateuchum à Gregorio Barhebræo in Horreo mysteriorum passim. Hebedjesu Sobensis in Catalogo pag. 44. meminit solùm Expositionis Ephræmi in Genesim, Exodum, & Leviticum: Fortassè hæc dumtaxat extabat in Codice, quem præ manibus habuit. In nostro Syriaco III. Commentariis Ephræmi in Genesim adjecta sunt scholia plurima Jacobi Edesseni aliorumque: singulis tamen nomen Auctoris prænotatur. Possevinus in Apparatu mentionem horum Commentariorum facit, eaque Venetiis extare unàcum aliis plurimis ejusdem Ephræmi lucubrationibus Syriacis & Arabicis testatur. De iis verò intelligi debet visio illa, quam suprà retulimus in Vita ejusdem num. VIII. & IX.

6. In Genesim & Exodum Syriacè.

Commentaria in Genesim & Exodum, quæ habentur in Codice Nitrien. VI. incipiunt autem: ܦܘܫܩܐ ܠܡܟܬܒ ܒܣܦܪܐ ܩܕܡܝܐ ܕܒܪܝܬܐ ܠܐ ܨܒܐ ܗܘܝܬ : *Expositione in Genesim primum Pentateuchi librum perscribenda supersedere decreveram.* Brevia verò sunt & admodùm concisa: cujus rei causam reddit S. Doctor in Præfatione, inquiens: ܕܠܐ ܢܬܢܐ ܬܘܒ ܗܠܝܢ ܕܠܐܚܪܢܐ ܕܒܡܐܡܪ̈ܐ ܘܒܡܕܪ̈ܫܐ ܦܫܩܢ ܠܗܝܢ : *Ne ea hìc iterùm repeteremus, quæ alibi in Sermonibus, Hymnisque tractavimus:* Ubi per *Sermones* intelligit alia *Commentaria*, quæ in Genesim & Exodum fusiùs conscripserat: per *Hymnos* verò metricas orationes, seù carmina designat, in quibus de Paradiso, de Adam & Heva, de Noe, de Abraham, de Loth, de Isaac, de Jacob, de Joseph, deque Moyse & Aaron tractaverat, ut in Vossiana editione, & in nostris Codicibus. Citantur à Gregorio Barhebræo in Horreo mysteriorum in Genes. frequenter, ac potissimùm in cap. 1. ubi exponit illud *Spiritus Domini ferebatur super aquas*: quem locum Ephræmus in aliis quidem commentariis de Spiritu Sancto interpretatus fuerat; in his

his verò de Vento intelligit. Verba Barhebræi ſunt hæc. [illegible Syriac text]

Et Spiritus Dei incubabat ſuper aquas. Baſilius Magnus id de Spiritu Sancto intelligit, qui ab initio vitam aquis infudit, ſicut in fine pulverem vivificaturus eſt, juxta illud, emittes Spiritum tuum, & creabuntur. *Sanctus verò Ephræm de Aëre interpretatur: quam ſententiam ex eo confirmat, quòd hìc de creaturis ſermo ſit, non de Perſonis Divinis*. Ex hoc Barhebræi loco oritur difficultas, an Commentaria prolixiora ſuprà commemorata habeant auctorem S. Ephræmum: nam loca, quæ Barhebræus ex Ephræmo in Geneſim & Exodum adducit, non in illis prolixioribus extant, ſed in hac breviori expoſitione. Verùm pro illis duo ſtant: Primum auctoritas S. Baſilii, qui locum ſuprà memoratum ex Ephræmo affert: vero autem propius eſt, Ephræmum non oretenus dumtaxat expoſitionem illam Baſilio dictaſſe, verùm etiam eandem ſcriptis ſuis inſeruiſſe. Alterum auctoritas Codicis noſtri, in quo diſertum Ephræmi nomen apparet; ſcriptus autem eſt anno Chriſti 861. nimirùm trecentis & quinquaginta circiter annis antequam Barhebræus naſceretur. Quod verò Barhebræus ea commentaria non agnoſcit, non inde ſequitur, eadem Ephræmo ſuppoſita fuiſſe, ſed ſolùm probatur, illum Codicem ad manus Barhebræi non perveniſſe: nam idem Barhebræus citat commentaria Ephræmi in Numeros & Deuteronomium; quæ tamen in Catalogo Hebedjeſu non apparent. Adeò parùm accurati fuerunt in recenſendis Scriptorum operibus etiam doctiſſimi Syrorum.

7. In Geneſim & Exodum Arabicè.

Commentaria Arabica in Geneſim & Exodum: quæ extant in Cod. noſtro Carſciunico I. Translata ſunt è Syriaco in Arabicum ſermonem ab Auctore incerto, qui tamen Paraphraſten potiùs egit, quàm Interpretem. Adeò multa vel de ſuo addidit, vel ex aliis Patribus mutuata inſeruit. Suppleri tamen ex iis poſſunt commentaria Syriaca in Exodum, è quibus aliquot folia in fine Codicis Nitrienſis VI. exciderunt. Eadem extare dicuntur in Biblioth. Bodlejana Cod. 3820. Sed ad noſtrum Codicem III. redeamus.

8. In Job.

Expoſitio in Job. ܦܘܫܩܐ ܕܐܝܘܒ.

Mentionem ejus non facit Hebedjeſu. Extat tamen in noſtro Codice III. ubi Ephræmus de Jobi ætate, & geſtis ſic præfatur: [illegible Syriac text]

[illegible]

Librum Job Moyses scripsit. Videtur autem hic nactus fuisse Codicem, in quo, veluti in memoriam patientiæ ejus, notata erant verba Job, & amicorum ejus de ipsius tentatione: quod Job ipse indicat, dum ait, quis mihi det, ut scribantur sermones mei. *Historiam tamen ejus obscurè tradit Moyses, quum nomen genusque ejus nusquam expresserit: idque duas ob causas &c. Vocatur autem Jobab filius Zarah, ex genere Esau, quintus ab Abraham: quod sic ostenditur. Jobab filius Zarah, quia Zarah pater Jobi, filius fuit Raguelis, Raguel filius Esau, Esau filius Isaac, Isaac filius Abraham. Urbs verò Jobi fuit Mathnin, ubi Moyses occidit Og, deditque eam mediæ Tribui Manasse ad Orientem Jordanis. Rex autem erat, & Sacerdos, & Propheta gentium. Rex quidem, ut ex Og, aliisque successoribus ejus liquet. Sacerdos autem, ut ex eo constat, quod sacrificia pro filiorum suorum delictis offerebat. Propheta verò, ut ex scriptis ejusdem ostensuri sumus. Prophetavit annos centum & quadraginta. Præcessit adventum Christi annos 1725.*

Matthana dicitur Num. 21. 18.

Genes. 36. 33. mortuus est autem Bela, & regnavit pro eo Jobab filius Zaræ de Bosra.

Hactenus Ephræm. Citat hæc Commentaria Junius in Catena Patrum.

9. In Josue.

In Josue. ܦܘܫܩܐ ܕܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ: Laudatur ab Hebedjesu in Catalogo pag. 44.

10. In Judices.

In Judices. ܦܘܫܩܐ ܕܟܬܒܐ ܕܒܝܬ ܕܝܢܐ: de quo Hebed. loco cit.

11. In Samuelem.

In Samuelem, hoc est, in Librum I. & II. Regum. ܦܘܫܩܐ ܕܫܡܘܐܝܠ: Hebedjesu loco cit.

12. In Libros Regum.

In Libros Regum, idest, in III. & IV. ܦܘܫܩܐ ܕܟܬܒܐ ܕܡܠܟܐ: Hebed. ibidem.

13. In Hosee.

In XII. Prophetas minores: & primùm *in Hosee*. ܦܘܫܩܐ ܕܗܘܫܥ: [illegible]: Hebed. loco cit.

14. In Amos.

In Amos. ܦܘܫܩܐ ܕܥܡܘܣ. Hic à nonnullis pater Isaiæ perperàm dicitur, quum nomen Amos nostri per *Ain*, & *Semcat* scribatur; illius verò per *Aleph*, & *Sade*. Prætereà ille ex regia stirpe fuit; noster verò *Pastor*.

15. In Michæam.

In Michæam. ܦܘܫܩܐ ܕܡܝܟܐ:

16. In Joël.

In Joël. ܦܘܫܩܐ ܕܝܘܐܝܠ:

17. In Abdiam.

In Abdiam. ܦܘܫܩܐ ܕܥܘܒܕܝܐ. de quo hæc Ephræm: [illegible]

[illegible]

Abdias erat ex terra Sichem de agro Ephræm, diſcipulus Eliæ Prophetæ. Hic erat tertius ex illis quinquagenariis, cui parcens Elias, ad Achabum deſcendit. Poſthæc Regis famulatum abdicans, prophetavit, & mortuus ſepultuſque eſt cum patre ſuo. Uxor hujus Abdiæ fuit illa, quæ Eliſæum Prophetam adiit, rogavitque pro duobus filiis ſuis, à quibus debita patris exigebantur, ut ſolverent, aut ſervirent: cui Eliſæus ex aqua Oleum fecit. Eadem ferè apud Epiphanium.

18. In Jonam.

In Jonam. ܦܘܫܩܐ ܕܝܘܢܢ. *Hic*, inquit S. Doctor, *ex oppido Naharin oriundus fuit: quumque ex urbe Ninive reverſus fuiſſet, Tyrum unàcum matre ſeceſſit. Hoc pacto, ajebat, haudquaquam obnoxius ero irriſioni hominum, qui mendax de Ninivis excidio vaticinium mihi objectant.* Hæc ſimiliter apud Epiphanium. Quod autem de Ninive Jonas ſcripſit, [illegible]: *Ninive erat Civitas magna, itinere trium dierum*, ſic exponit Ephræm: [illegible]

Non ideò, quia longa eſſet itinere trium dierum, ſed quia ſpatio trium dierum Jonæ prædicatio totam Civitatem pervaſit: nimirùm prima die ad aures populi pervenit: ſecunda ad magnates: tertia verò die ad Regem cunctoſque ejus ſervos. Idem ex Ephræmo ſcribit Gregorius Barhebræus in Horreo myſteriorum. Pergit Ephræmus exponere illud, *adhuc quadraginta dies & Ninive ſubvertetur*, ubi de Hebraico Textu, & Græca ſeptuaginta Interpretum Verſione hæc habet: [illegible]

ܗܠܟܝܢ ܕܦܘܪܥܢܘܬܗ ܕܗܝ ܒܡܪܕܝܬܐ
ܡܫܬܡܥ ܠܢ : ܦܘܪܥܢܘܬܐ ܕܐܚܪܢܐ ܐܘܟܝܬ
ܡܬܚܫܒܐ ܗܘܬ ܕܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ
ܠܡܕܝܢܬܐ . ܘܗܟܢܐ ܬܘܒ ܟܪܝܙ
ܡܬܚܙܝܐ ܗܘ ܕܐܪܒܥܝܢ ܕܡܪܕܝܬܐ
ܕܐܘܪܚܐ ܗܘܝ ܕܬܠܬܐ ܕܦܘܪܥܢܘܬܐ
ܘܡܬܚܙܝܢ ܕܬܠܬܐ .

Ideſt, & cœpit Jonas introire in Niniven itinere trium dierum, & prædicavit & dixit: adhuc quadraginta dies, & Ninive ſubvertetur. *In Græco legitur*, adhuc tres dies & Ninive ſubvertetur: *utrumque autem verum eſt. Nam in Hebraicis exemplaribus ſcriptum eſt ſic*: cœpit Jonas introire in civitatem Niniven diebus quadraginta: *ſciendum autem, fieri non poſſe, ut urbs ipſa eſſet itinere quadraginta dierum, neque ut Jonas ibidem manſerit quadraginta dies, donec videret, quid accideret civitati: Si enim id verum eſſet, ubinam loci domicilium habuiſſet Jonas? Prætereà quum Solis æſtus caput Jonæ percuteret, ſcriptum eſt, cucurbitam ſuper caput ejus, ut umbraculum ipſi faceret, aſcendiſſe. Si igitur hæc cucurbita per quadraginta dies, ut Solis æſtum à Jona arceret, manſiſſet, cur de eadem in Textu legitur, quod* una nocte nata eſt, & una aruit? *Rectè igitur ſeptuaginta Interpretes verterunt*, adhuc tres dies & Ninive ſubvertetur: *qui inde quadraginta dies ſupputant, ex quo Jonas è ventre piſcis emiſſus, Niniven versùs iter arripuit: illud verò*, adhuc tres dies, & Ninive ſubvertetur, *de prædicatione ejus in eadem urbe exponunt, quo præfinitum Ninivitis pœnitentiæ tempus declarant. Atque ita utrumque verum eſt: & quadraginta dies fuiſſe itineris: & tres dies prædicationis, atque patientiæ*. Ex hoc loco diſcimus, Ephræmum Greci ſermonis haud ignarum fuiſſe: nam Verſionis ſeptuaginta Interpretum meminit: vel ſaltem editionem illam in Syriacum verſam legiſſe. Quod autem de Hebraico Textu notat, ſuſpicor, vel Ephræmum Hebraico exemplari parùm accurato uſum fuiſſe; vel librarii incuriâ factum, ut τὸ *quadraginta dies* cum introitu Jonæ in civitatem Niniven conjungeretur: nam in Textu legitur ſic: *& cœpit Jonas introire in civitatem itinere diei unius, & clamavit, & dixit: adhuc quadraginta dies & Ninive ſubvertetur*. Vide Riberam in hunc locum, qui cenſet hanc difficultatem eſſe penè inſolubilem. Auguſtinus lib. 18. de Civit. Dei, Hebraicam lectionem eſſe tenendam exiſtimat.

19. In Nahum.
In Nahum. ܦܘܫܩܐ ܕܢܚܘܡ .

20. In Habacuc.
In Habacuc. ܦܘܫܩܐ ܕܚܒܩܘܩ .

21. In Sophoniam.
In Sophoniam. ܦܘܫܩܐ ܕܨܦܢܝܐ .

22. In Haggæum.
In Haggæum. ܦܘܫܩܐ ܕܚܓܝ .

23. In Zachariam.
In Zachariam. ܦܘܫܩܐ ܕܙܟܪܝܐ .

24. In Malachiam.
In Malachiam. ܦܘܫܩܐ ܕܡܠܐܟܝ .

25. In Ezechielem.
In IV. Prophetas majores: & primùm *in Ezechielem*. ܦܘܫܩܐ ܕܚܙܩܝܐܝܠ . Hebed. pag. 44.

26. In Hieremiam.
In Hieremiam. ܦܘܫܩܐ ܕܐܪܡܝܐ .

De Hieremia hæc Ephræmus. ܐܪܡܝܐ
ܢܒܝܐ ܐܬܩܪܝ ܗܘܐ ܡܢ ܟܪܣܐ .
ܘܒܝܘܡܘܗܝ ܕܝܘܫܝܐ ܐܬܢܒܝ ܒܫܢܬܐ
ܡܢ ܫܢܝܐ ܘܫܒܥ . ܐܬܢܒܝ ܕܝܢ
ܒܝܘܡܬܐ ܕܒܢܝ ܦܢܚܣ ܡܠܟܐ ܕܡܢ ܥܢܬܘܬ
ܥܡܗܘܢ ܕܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܥܘܕܪܢܐ
ܠܝܗܘܕܝܐ . ܐܦ ܒܝܘܡܝܗܘܢ ܕܡܢ
ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܝܗܘܕܐ
ܠܐܬܪܐ ܗܘܐ ܥܠ ܫܒܝܐ
ܘܒܬܠܬ ܫܢܝܢ . ܐܬܢܒܝ ܒܫܢܬܐ
ܕܫܒܥ ܥܣܪܐ ܕܥܕܡܐ ܦܘܡܐ
ܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܡܢ ܫܢܬܐ ܕܫܒܥ
ܫܒܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܥܕܡܐ :

Hie-

Hieremias Propheta ex Anathoth, in Pharo Ægypti lapidibus obrutus à populo, sepultus fuit in sepulcro Pharaonis, eò quod Ægyptii in summo eum honore haberent propter accepta ab eo beneficia: (nimirùm quia eos à crocodilis liberaverat, ut exponit hunc Ephræmi locum Gregorius Barhebræus in Horreo mysteriorum.) *Ossa ejus ab Alexandro Rege Alexandriam translata, & ingenti cum pompa ibidem condita fuerunt. Prophetavit annis* 41. *Antecessit verò adventum Christi annis* 560. Hæc ferè apud Epiphanium.

27. In Threnos Hieremiæ.

In Threnos Hieremiæ. ܦܘܫܩܐ ܕܐܘܠܝܬܐ ܕܐܪܡܝܐ.

28. In Danielem.

In Danielem. ܦܘܫܩܐ ܕܕܢܝܐܝܠ.

Quæ D. Hieronymus ex Theodotione transtulit Danielis Capita, nimirùm Canticum trium Puerorum cap. 3. à vers. 24. ad vers. 91. Historiam Susannæ cap. 13. Bel idoli, & Draconis, atque Danielis in lacum leonum missi cap. 14. ea S. Ephræm Hebraicum Textum sequutus, in hisce Commentariis tacitus præteriit. Hæc enim in Vulgata Syrorum Versione haud extabant; licet posteà ex Græcis exemplaribus in sermonem Syriacum à recentioribus Interpretibus conversa fuerint. Ex Canone tamen Scripturæ Sacræ nequaquam rejiciuntur à Syris, ut ex Catalogo Hebedjesu pag. 16. & ex Barhebræo in Danielem colligitur. Jacobus etiam Edessenus, qui septimo sæculo vivebat, eadem Scholiis illustravit, ut infrà suo loco ostendemus. In Danielis commentario notanda sunt quædam præter receptam Interpretum expositionem, quæ tamen idcircò contemnenda non sunt. Primùm, quod scribit S. Doctor in cap. 2.

[illegible]

Idest, Statua una grandis valde. Caput ejus ex auro optimo: *Hoc est, Regnum Babyloniorum* (seu Chaldæorum), *juxta illud*, Babylon calix aureus in manu Domini. Pectus ejus, & brachia ex argento: *nimirùm Re-*

Regnum Medorum. Venter & femora ex ære: *Regnum scilicet Persarum*. Tibiæ autem ferreæ: *idest*, *Regnum Alexandri*. Pedum quædam pars ferrea, quædam autem fictilis: *nimirùm*, *decem Reges*, *qui post Alexandrum regnarunt*, *quorum aliqui fortes fuerunt ac potentes instar ferri*; *alii verò viles & imbelles*. *Item affinitate quidem conjuncti erunt*, *sed nullum inter eos dilectionis*, *aut concordiæ vinculum erit*: *atque idcircò de ipsis dicit Daniel*, commiscebuntur quidem humano sanguine, sed non adhærebunt sibi, sicuti ferrum misceri non potest testæ. Et suscitabit Deus cœli Regnum quod in æternum non dissipabitur. *Hujusmodi Regnum non de populo Judaico intelligendum est*, *quamvis illud Machabæi*, *qui regnum Græcorum domuere*, *præfigurarunt*, *sed in Domino nostro verè impletum est*. *Lapis*, *qui sine manibus abscissus est*, *significat Dominum nostrum*, *qui humili habitu*, *tamquam lapis è monte*, *natus est*, *nimirùm ex stirpe Abraham*. *Mons etiam Sacra Virgo appellatur*, *ex qua abscissus est absque manibus*; *idest*, *ex ea factus sine carnali commercio*. Et implevit universam terram. *Hoc de Evangelica prædicatione dixit*, *quæ universum terrarum orbem pervasit*.

Inflictam Nabuchodonosori pœnam, quæ cap. 4. describitur, de amentia ejusdem Regis exponit Ephræmus in hæc verba: ܘܥܕ ܡܠܬܐ
ܒܦܘܡܗ ܩܠܐ ܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܡܢ
ܒܢܝܢܫܐ ܐܬܛܪܕ ܗܘܐ. ܗܘ ܕܒܗ ܕܝܢ
ܘܡܠܬܗ ܐܬܐ ܩܠܐ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܡܬܛܠ
ܚܝܠܗ ܘܒܫܘܠܛܢܗ ܐܬܛܪܕ ܗܘܐ
ܘܚܠܦ ܦܬܒܓܝ ܡܠܟܘܬܗ ܠܥܣܒܐ
ܐܝܟ ܬܘܪܐ ܐܟܠ ܗܘܐ ܘܣܥܪܗ ܕܓܒܐ
ܐܝܟ ܢܫܪܐ ܗܘ ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܠܟܣܝܘܬܐ.
ܘܛܦܪܘܗܝ ܐܝܟ ܕܨܦܪܐ ܗܘ ܠܡܥܩܪܗ
ܥܩܪܝ ܥܣܒܐ ܘܠܡܐܟܠܘܢ. ܥܝܢܝ
ܠܫܡܝܐ ܐܪܝܡܬ. ܗܘ ܠܫܡܝܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܒܗ ܗܘ ܡܢ ܕܐܝܬܝ ܥܠܝ ܗܕܐ
ܡܚܘܬܐ ܡܕܥܝ ܐܬܦܢܝ ܥܠܝ.
ܘܡܕܒܪܢܝ ܒܥܘ ܠܝ. ܗܘ ܡܕܒܪܐ ܕܒܢܝܢܫܐ
ܐܦ ܟܠܗ. ܘܫܠܝܛܢܐ ܕܚܝܠܘܬܝ ܘܗܠ
ܠܡܒܥܝ ܐܢܬ. ܒܡܕܒܪܐ ܕܝܢ ܘܡܕܝܢܝ
ܦܝܠ ܟܠܗ ܚܙܘ ܕܒܪܐ: ܘܐܫܟܚܘܢܝ ܐܦ
ܘܐܬܝܘܢܝ ܗܘܘ ܠܡܠܟܘܬܝ ܕܒܫܘܒܚܐ
ܢܦܩܘ ܒܟܠ ܦܘܪܣܝܢ ܗܘ ܐܬܒܥܝܘ
ܐܬܝܘܢܝ ܒܪܡܐ ܘܠܡܠܟܘܬܝ ܐܦܢܘܢܝ.
Quumque sermo adhuc esset in ore ejus: vox de cœlo ruit &c. & ex hominibus abjectus *est*. *Nimirùm*, *statim ac Divina illa vox facta est*, *Nabuchodonosor in amentiam furiasque actus*, *ab humano expulsus fuit consortio*, *& pro dapibus regiis*, *herbam ut bos comedit*. Et capilli ejus instar aquilæ creverunt: *ut scilicet ipsum tegerent*. Et ungues ejus quasi avium: *nempè*, *ut radices velleret*, *comederetque*. Oculos meos ad cœlum levavi: *idest*, *ad cœlum*, *in quo ille habitat*, *qui hanc mihi pœnam inflixit*. Et mea mens ad me rediit: *nimirùm redditus mihi est humanus sensus*. Et optimates mei requisierunt me, & solium meum recepi. *Eâdem nempe hora*, *qua mens mea in deserto ad me rediit*, *optimates & militiæ meæ præfecti me quæsitum exierunt*, *montesque circumvagantes*, *repertum in regiam cum triumpho revexere*, *regnoque meo me restituerunt*.

Quod suprà cap. 2. per statuæ speciem Nabuchodonosori oblatam quatuor Regna exposuit S. Doctor, illud de quatuor bestiis repetit, quas vidit Daniel cap. 7. & quidem per primam bestiam, seù Leonem, vel ut in Vulgata, Leænam, intelligit Regnum Babylonis, seù Chaldæorum. Per secundam, hoc est Ursum, Regnum Medorum: Per tertiam, idest Tigrim, vel ut in Vulgata Pardum, Regnum Persarum: Per quartam denique Regnum Alexandri, quem

quem decem Reges subsequentur, per decem cornua præfigurati. Et *alius post eos consurget*, nimirùm, Antiochus Judæorum persecutor. Illud verò, *donec venit Antiquus dierum*, de primo Christi adventu, regnoque ejus, exponit, quod ab extincto Græcorum imperio, Cleopatrâ mortuâ, illo ipso sæculo inchoatum est. Allegoricè verò de secundo Christi adventu, deque extremo Judicio intelligit.

De Ariete, & Hirco Daniel. cap. 8.

[illegible]

[illegible]

Idest, *Aries, quem vidisti habere cornua, Darius est Medorum atque Persarum Rex. Duo autem cornua, duo regna sunt, Medorum scilicet & Persarum. Hircus verò Caprarum, qui cornu magnum inter oculos habebat, Alexander est: & cornu grande, quod erat inter oculos ejus, amplissimam regni ipsius potestatem significat. Quod autem fracto illo, surrexerunt quatuor cornua sub eo: nimirùm, fractum est regnum Alexandri per ipsius obitum, illudque inter amicos ejus distributum, Seleucum, inquam, Philippum, Demetrium, & Ptolemæum. Et in fine regni eorum, quum consummatæ fuerint iniquitates populi tui. Illud* in fine regni eorum, *non ad eos generatim refertur, sed ad posteros Seleuci Nicatoris.* Consurget Rex dura facie; *idest, impudens Antiochus*: & intelligens ænigma, *idest, callidus &*

astu-

astutus. Et magna fortitudo ejus, sed non in viribus suis: *ostendit hìc Antiochum non viribus suis ad eam gloriam provectum fuisse, aut ex merito exaltatum, verùm quia peccata populi creverunt, ideò permisisse Deum, ut in eos prævaleret, quò illos per ipsum corriperet*. Et mirabilia vastabit (*in Vulgata*, suprà quam credi potest, universa vastabit), & prosperabitur: *idest, mirabilia domus* (*seu Templi.*) Et interficiet robustos: *nimirùm, robustos & Sanctos populi, quos crudeliter interfecit projecitque circa Hierusalem, uti Daniel in spiritu prædixit*. Et in potestate ejus dirigetur dolus in manu ejus: *quia scilicet, urbem dolo ingressus, pulchritudinem Templi murosque civitatis vastavit dejecitque*. Et occulta fraude sua occidet plurimos: *idest, quadraginta hominum millia, quos interfecit, & quadraginta millia, quos captivos duxit*. Et contra Deum principem principum consurget; *nimirùm, vel blasphemando in Deum, vel contemnendo Templum Dei, & sacra ejusdem vasa contaminando*. Et apprehensione manus conteretur (*In Vulg.* sine manu conteretur): *idest, aut illicò interibit, aut profligato Lysia* (1. Machabæor. 4. & 6.) *vel angore oppressus*.

Duo prætereà in hoc capite notat Ephræm, quæ observatu digna sunt. Primum de voce Ulai, quæ legitur vers. 2. & 16. ܩܪܝܬܐ ܕܥܝܠܡ ܘܩܐܡ ܐܢܐ ܗܘܝܬ ܐܒܘܠ ܐܘܠܝ. ܗܘ ܡܥܒܪ ܬܪܥܐ ܕܡ̈ܝܐ. ܐܘ ܐܝܟ ܕܡܦܫܩܝܢ ܐܚܪ̈ܢܐ ܐܣܛܘܢܐ܆ *Vidi autem in somnis*, inquit, *me consistere ante* Abul Ulai: *idest, ante portam aquarum: vel, ut alii exponunt, ante columnam. Abul* enim apud Syros portam, vestibulum, porticum, & columnam significat: Ulai verò fluvius est Susianæ regionis, ad cujus ripam Daniel visionem suprà memoratam accepit. Alterum de Angelis Custodibus insigne testimonium: ܗܘܐ ܠܟܠ ܐܢܫ ܢܛܘܪܐ ܕܝܠܗ ܩܐܡ ܠܘܩܒܠܝ ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܡܢ ܒܝܢܬ ܐܘܠܝ ܕܐܡܪ܂ ܓܒܪܝܐܝܠ ܐܣܒܪ ܠܗܢܐ ܚܙܘܐ ܗܢܐ. ܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܢܛܪ ܗܘܐ ܠܗ ܠܢܒܝܐ ܘܐܡܝܢ ܗܘܐ ܠܘܬܗ܆ ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܠܓܒܪܝܐܝܠ ܗܘ ܕܐܡܝܢ ܗܘܐ ܒܚܙܘܐ ܡܫܝܢܐ ܠܗ ܠܕܢܝܐܝܠ ܘܠܩܕܝܫܐ ܕܥܡܗ ܐܣܒܪ ܠܗ ܠܕܢܝܐܝܠ ܚܙܘܐ ܗܢܐ܆ *Et ecce stetit in conspectu meo*, inquit, *quasi species viri: & audivi vocem viri inter Ulai dicentis: Gabriel, fac intelligere istum visionem hanc. Angelus, qui Prophetæ Custos erat, eique assiduè adhærebat, loquitur ad Gabrielem, qui Danieli cæterisque Sanctis in pacificis visionibus assistit, dicens: fac intelligere Danielem hunc visionem istam*.

De Hebdomadis septuaginta, quibus Judaicam perfidiam cap. 9. Daniel jugulat, jejunè admodùm agit Sanctus Doctor, cui satis visum fuit ostendere, eas in Christi passione & Hierosolymæ excidio impletas fuisse. Undenam verò inchoandæ, & ubi terminandæ, haud definit. Illud solùm indicat, finem earum in Baptismo Christi collocandum: Sic enim scribit: ܐܝܟ ܕܗܘܐ ܒܫܘܪܝܗܝܢ ܕܫܒܥܝܢ ܫܒ̈ܘܥܝܢ ܒܢܝܢܗ ܕܐܘܪܫܠܡ܆ ܗܟܢܐ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ ܒܫܘܠܡܗܝܢ܆ *Sicuti initio septuaginta hebdomadarum ædificabitur civitas, sic in fine earundem adveniet Christus*, & paulò antè: ܠܫܘܠܡ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܫܒܥܝܢ ܫܒ̈ܘܥܝܢ ܢܬܒܛܠܘܢ ܕܒ̈ܚܐ ܠܡܩܕܫܐ ܘܢܦܠ ܡܢܗܘܢ ܣܓܝ̈ܐܐ ܘܢܬܚܪܒ ܟܘܠ ܡܩܕܫܗܘܢ ܘܢܦܣܩ ܘܢܐܬܐ ܐܘܪܚܐ ܕܡܢ ܠܥܠܡܐ ܗܘ ܢܐܬܐ ܡܫܝܚܐ ܡܪܘܡܐ ܘܢܣܒܐ ܕܡܢ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܐܡܝܢ ܫܒ̈ܥܐ. : *In fine harum septuaginta heb-*

hebdomadarum consummabuntur debita populorum, & finem accipient eorum peccata, atque dimittetur iniquitas in Baptismo Joannis, & adveniet justitia sempiterna, idest, adveniet Christus justificans peccatores, de quo Prophetæ à diebus sæculi vaticinati sunt. Per singulas Hebdomadas annos septem designari, communis fuit Syrorum sententia. De initio verò earum, duplicem invenio opinionem: Prima est Jacobi Edesseni, qui septuaginta Hebdomadas ab eo censet inchoandas anno, in quem septuaginta captivitatis Babylonicæ anni, per Hieremiam prænunciati, desierunt: nimirùm, anno Darii Hystaspis secundo, ut ostendit in Scholiis ad hunc locum Danielis, scribens:

ܫܢܝܐ ܗܟܝܠ ܫܒܥܝܢ ܕܫܒܝܬܐ ܡܬܡܢܝܢ ܗܟܢܐ. ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܟܓ. ܘܐܘܝܠܡܪܘܕܟ ܫܢܝܐ ܒ. ܒܠܛܫܐܨܪ ܫܢܝܐ ܕ. ܕܪܝܘܫ ܡܕܝܐ ܝܕ. ܟܘܪܫ ܫܢܝܐ ܝܕ ܒܒܒܠ. ܩܡܒܘܣܝܣ ܫܢܝܐ ܚ. ܕܪܝܘܫ ܫܢܝܐ ܠܘ. ܒܬܪܬܝܢ ܕܝܠܗ ܐܫܬܠܡܝ ܫܢܝܐ ܕܫܒܝܬܐ ܘܗܦܟܘ. ܫܒܝܐ ܡܢ ܒܒܠ:

Septuaginta igitur captivitatis anni numerantur hunc in modum. Nabuchodonosor an. 23. Evilmerodach an. 2. Balthasar an. 4. Darius Medus an. 14. Cyrus in Babylone an. 14. Cambyses ann. 8. Darius ann. 36. Secundo hujus anno completi sunt anni Captivitatis, & captivi ex Babylone in patriam remearunt. Et epist. ad Joannem Stylitam: ܘܡܢ ܒܬܪ ܫܒܘܥܐ ܗܠܝܢ ܫܬܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܬܒܛܠ ܡܫܝܚܘܬܐ ܘܕܝܢܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗ. ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܡܫܘܕܥܢ ܕܒܙܒܢܐ ܗܘ ܕܦܩܝܕ ܗܘܐ ܡܬܐܬܐ ܠܡܐܬܝܘܗܝ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ. ܘܠܐ ܐܬܟܕܒܝ ܡܠܐ ܕܓܒܪܝܐܝܠ. ܫܒܥܝܢ ܫܒܘܥܝܢ ܕܫܢܝܐ ܐܝܟ ܕܐܬܦܣܩܘ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ ܕܬܩܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܬܒܢܝܐ ܒܢܝܢܐ ܗܘ ܕܡܢ ܒܬܪ ܡܬܦܢܝܬܐ ܕܫܒܝܬܐ: ܘܗܝܕܝܢ ܟܠܗ ܡܬܒܛܠܐ ܡܫܝܚܘܬܐ ܗܝ ܕܒܗ ܐܬܚܙܝܘ ܗܘܬ ܕܝܢܐ ܘܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܕܐܬܚܙܝܘ ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܫܢܝܢ. ܠܝ ܗܠܝܢ ܐܢܬ ܡܢ ܫܢܬܐ ܗܝ ܕܬܪܬܝܢ ܕܕܪܝܘܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣܝܐ ܕܒܗ ܡܠܝ ܫܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܐܝܟ ܢܒܝܘܬܗ ܕܐܪܡܝܐ ܘܒܗ ܢܦܩܘ ܫܒܝܐ ܘܐܬܦܢܝܘ ܠܐܬܪܗܘܢ ܠܒܝܬ ܢܗܪܝܢ ܘܒܢܐܘܗܝ ܠܗ ܠܗܝܟܠܐ ܘܠܗ ܠܗܘܢ ܘܠܒܢܝܢܗ. ܠܝ ܗܠܝܢ ܐܪܒܥܡܐܐ ܡܢ ܫܢܬܐ ܗܝ ܕܒܗ ܗܘܐ ܫܘܪܝܐ ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܫܢܝܢ ܟܢܝܫܝܢ ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܬܟܢܫ ܐܝܬ ܫܢܝܐ ܕܫܢܬܐ ܗܝ ܕܒܗ ܐܬܝܠܕ ܗܘ ܕܐܬܒܪܝܬ ܠܝ ܫܘܪܝܐ ܡܫܝܚܐ ܐܬܡܠܝܬ. ܡܠܬܐ ܗܝ ܕܡܫܝܚܐ ܡܫܝܚܐ ܡܠܟܐ ܘܫܪܝܐ ܘܡܬܩܕܫ. ܘܗܘܝܢ ܐܬܟܢܝ ܡܫܝܚܐ ܒܫܢܬܐ ܕܠܝ ܕܐܬܝܠܕ ܫܢܬܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܫܢܝܐ ܐܝܬ ܐܪܒܥܡܐܐ:

Idest, *& post istas sexaginta duas Hebdomadas delebitur Unctio, & Judicium non erit in ea. Hæc verba significant, Christum præfinito tempore advenisse. Nec fallaces fuere Gabrielis sermones: nam septuaginta Hebdomadæ annorum, quas definitas (seù abbreviatas) dixit super Hierusalem, ut maneat, postquam iterùm ædificata fuerit post reditum ex captivitate, deinde cessabit Unctio, per quam judicium & potestas designantur; hæ, inquam, septuaginta Hebdomadæ conficiunt annos quadringentos & nonaginta. Si igitur numerabis ab anno secundo Darii quarti Persarum Regis, quo septuaginta anni secundùm prophetiam Hieremiæ completi sunt, &* quo

quo Daniel oravit, miſſuſque ad eum fuit Gabriel, ut ipſum de reditu ex captivitate, deque cæteris quæ ſubſequutura erant, edoceret; ſi, inquam ab hoc anno, quo Viſio contigit, numerabis ſubſequentes annos quadringentos & nonaginta, certò deprehendes, hoc verbum eo impletum fuiſſe anno, quo Herodes Aſcalonita Judæis imperavit: tunc enim defecit ex Judæis Dux, & Princeps, & Judex Unctus, natuſque eſt Chriſtus anno 33. (Herodis,) *qui fuit annus Græcorum, hoc eſt, Edeſſenorum trecenteſimus nonus.* Altera eſt Gregorii Barhebræi ſententia, qui initium Hebdomadarum à vigeſimo Artaxerſis, ſeù Aſſueri Longimani anno ducit; finem verò in quartum Caji Caligulæ annum conjicit: ܗܢܘ ܕܝܢ ܫܒ̈ܘܥܐ ܐܡܪ ܡܢ ܫܘܪܝ ܫܢܬܐ ܕܥܣܪܝܢ ܕܐܪܛܚܫܫܬ ܐܪܝܟ ܐܝܕܐ܆ ܟܕ ܫܕܪ ܠܥܙܪܐ ܣܦܪܐ ܘܠܢܚܡܝܐ ܡܫܩܝܢܐ ܘܒܢܘ. ܠܗܝܟܠܐ ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܐܢܬ܆ ܕܪܒܥܐ ܠܓܐܝܘܣ ܗܘ ܐܘܟܝܬ ܕܨܠܡܗ ܗܘ ܕܐܣܝܡ ܒܗܝܟܠܐ ܠܦܬܟܪܐ ܗܘ ܕܡܛܠܬܗ ܐܡܪ ܡܪܢ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܐܬܐ ܛܢܦܐ ܕܚܘܪܒܐ ܗܘܝ ܕܐܡܝܪܐ ܒܕܢܝܐܝܠ܆ ܘܠܐ ܡܢ ܫܘܪܝ ܡܠܟܘܬܗ ܕܟܘܪܫ ܟܕ ܐܦܩ ܡܢ ܫܒܝܐ ܕܚܡܫܐ ܪ̈ܒܘܢ ܘܦܩܕ ܕܢܒܢܘܢ ܗܝܟܠܐ. ܐܠܐ ܡܐܐ ܘܬܠܬܥܣܪ ܫܢܝܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܫܒ̈ܘܥܐ ܫܒܥܝܢ ܡܬܚܫܒܢ.

Hæ autem Hebdomadæ, inquit, *ab initio anni vigeſimi Artaxerſis Longimani numerandæ ſunt, (quum Eſdram Scribam, & Nehemiam pincernam miſit, qui Templum & Urbem ædificarunt,) uſque ad finem anni quarti Caji, qui Idolum in Templo ſtatuit, de quo Dominus noſter dixit,* quum videritis abominabile ſignum deſolationis prædictum à Daniele: *non autem ab initio regni Cyri, quum myriadas quinque ex captivitate reduxit, juſſitque eos Templum ædificare: alioquin centum & treſdecim haberentur anni ſuprà Hebdomadas ſeptuaginta.*

Quod in Vulgata Latina Verſione cap. 11. verſ. 30. de Trieribus & Romanis legitur, *& venient ſuper eum Trieres & Romani, & percutietur*, illud de Græcis intelligitur in Syriaca Verſione, & exponitur à S. Doctore ſic: ܘܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܥܠܘܗܝ ܡܫܪܝ̈ܬܐ ܕܟܬܝܐ ܘܢܬܒܪܘܢܗ܆ ܗܘ ܥܠܘܗܝ ܕܛܪܘܦܘܢ ܢܐܬܘܢ ܐܘܠܟܣ̈ܐ ܕܟܬܝܐ ܬܪܬܥܣܪܐ ܪ̈ܒܘܢ ܕܢܦܩ ܥܡܗ ܐܢܛܝܘܟܘܣ ܘܢܬܒܪܘܢܗ: *& venient contra eum exercitus Cetheorum* (hoc eſt, Græcorum) *& conterent eum. Nimirùm, venient contra Tryphonem duodecim myriades Cetheorum, quos Antiochus educet, & conterent eum.*

De Angelo verò regni Perſarum, qui Gabrieli & Michaeli reſtitit die uno & viginti, hæc notat. ܠܡܠܐܟܗ ܡܢ ܕܡܠܟܘܬܐ ܩܪܐ ܠܗܘ ܒܥܠܕܒܒܐ ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܠܡܢܐ ܢܦܩ ܗܘܐ ܐܝܟ ܦܘܩܕܢܐ ܡܫܡܠܝܐ. ܠܡܠܟܐ ܕܝܢ ܕܒܒܠ ܐܬܡܘܟܟ. ܗܘ ܕܐܬܦܢܝ. ܦܘܩܕܢܐ ܕܠܡܘܗܝ ܠܡܫܒܩܘܬܐ ܡܠܠܬܐ܆ ܘܟܕ ܐܬܥܟܒ ܠܡܢܐ ܠܡܠܟܐ ܘܩܪܒ ܠܗ ܡܝܟܐܝܠ ܚܕ ܐܝܟ ܕܐܘܪܚܐ ܕܐܬܥܣܩ ܒܠܗܘܢ܆ ܗܝܕܝܢ ܪܟܢ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܢܬܒܥ ܦܘܢܝܐ ܠܡܠܟܐ. ܒܪܡ ܕܝܢ ܘܡܠܟܐ ܫܠܝܢ ܗܘܝܢ ܠܡܠܐܟܐ܆ ܠܐ ܪܟܢ ܢܦܫܗ ܠܘܬ ܡܫܡܫܢܘܬܗ ܕܡܠܟܐ. ܟܠ ܗܘܐ ܕܝܢ ܠܡܫܡܫܢܘܬܗ ܕܡܠܟܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܠܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܘܡܠܟܘܬܐ ܕܦܪ̈ܣܝܐ

ܐܘܟܝܬ

[illegible]

A confusione Turris singulis gentibus Angelus præfectus est. Hebraici autem populi cura Angelo Michaeli demandata fuit. Quum ergò Babylonem ille populus in captivitatem abductus fuisset, & septuaginta annos juxta definitam sententiam serviisset, tùm demùm Daniel deprecatus est, & populi restitutionem poposcit. Ante illud verò tempus Propheta populi reditum postulare ausus non est. Populi autem è Chaldæa discessionem remorabatur adversùs Gabrielem & Michaelem Princeps, Angelus, scilicet, Persarum: primùm quidem, quia angebatur animo, intuens suæ præfecturæ subjectam Persarum gentem à vera religione aberrantem; recreabatur autem aspectu Israelitici populi divinæ legi obtemperantis, & Prophetarum, atque Justorum inter ipsos degentium. Alterum, quod sperabat, si Judæi in Chaldæa moram protraherent, fore ut Persicam gentem suo exemplo ad virtutem provocarent, eamque ad veri Dei cultum allicerent: sicut & Daniel, & Pueri socii ejus dudum Chaldæos adduxerant, ut alta voce protestarentur, nullum esse Deum conferendum cum Deo Sidrach, Misach, & Habdenago, quando nimirùm fornacis, & leonum in lacu miracula viderunt. Quod autem S. Ephræm affirmat, à confusione Babylonica singulis Nationibus Angelum fuisse præfectum, supponit ante illud tempus, unum fuisse populum in toto orbe, adeòque unum Angelum præsidem habuisse; quod scripturæ valdè consonum est.

29. In Isaiam.

In Isaiam. [illegible]: Hunc scribit Ephræmus [illegible] *Hymno adversùs curiosos scrutatores*, prophetasse annis 98. quod sic ostendit: [illegible]

Hosee, & Isaias populum illum redarguerunt: Sub Ozia quidem annis 52. Sub Joram annis 16. Sub Achaz annis 16. Sub Ezechia annis 29. At Hosee utramque Synagogam coarguit, præcessitque Isaiam annis 15. De Merodach Baladan Babylonis Rege, qui literas & munera ad Ezechiam misit If. cap. 39. hæc notat Sanctus Doctor: [illegible]

[Syriac text]

Sub idem tempus Merodach Baladan filius Baladan Rex Babylonis literas misit & munera Ezechiæ : audierat quippè, illum morbo, quo diù jacuerat, convaluisse. Quamvis autem & hanc ob causam legationem ad Ezechiam Baladanus miserit, gratulatum scilicet illi recuperatam valetudinem; altera etiam causa hujus legationis intercessit. Avebat quippè cognoscere portentum retrogradi Solis: Solem enim Baladanus colebat: quumque prima, sexta, & nona hora diei adorasset, vesperamque præstolaretur, consuetæ adorationis pensum persoluturus, vidit Solem in medio cœli in meridie: quærens autem rei insolitæ causam, didicit, illud portentum in gratiam Ezechiæ patratum, quò Isaiæ dictis fidem haberet. Misit igitur ad ipsum Baladanus munera & honorificam legationem, rogans, ut de Solis portento ipsum tutè doceret. Ille autem Merodach Baladan filius Baladan, alius est ab eo, qui Jechoniam liberum dimisit, quum tredecim suprà centum anni ab adventu legatorum ad Jechoniæ captivitatem intercesserint: paucos nempè dies vixit Sarhadam, ejusque regno per Babylonios sublato, rerum Babylone potitus est Evilmerodach. Atque hìc obiter observa ritum Christianorum orandi statis cujusque diei horis Ephræmi tempore jam inductum, juxta quem Sanctus Doctor Babyloniorum morem repræsentat: nec enim id ex Scriptura, aut quod ipse sciam, aliundè haurire potuit.

Inter Syriaca Panis Eucharistici nomina celeberrimum est [Syriac text] *Gmurto*, quod *Carbonem* significat. De eo agunt Liturgici Scriptores, ut Dionysius Barsalibæus, & doctissimus Stephanus Edenensis Patriarcha Antiochenus in expositione Missæ Syrorum. Per *Carbonem* Christus mysticè designatur, juxtà illud Is. 6. *Et volavit ad me unus de Seraphim, & in manu ejus carbo ignitus, quem forcipe tulerat de Altari, & tetigit os meum, & dixit: ecce tetigit hoc labia tua, & auferetur iniquitas tua, & peccatum tuum mundabitur.* Hunc locum sic exponit Ephræm noster:

[Syriac text] : *Carbo Emmanuelem significat, qui dum Corpori nostro unitus fuit, in eodem corpore, tamquam forcipe, apprehensus est. Forceps autem quum labia Prophetæ, per quem nos designamur, tetigisset, eundem ab iniquitate & immunditia purgavit.* Carbo igitur,

juxta

juxta Sanctum Doctorem, Divinitatem Verbi significat; forceps verò Humanitatem. Et quemadmodum Isaias sumpto Carbone mundatus est, sic nos vivum Christi corpus in Eucharistia sumentes, à peccatis purgamur. Vide Renaudotium tom. 2. Liturg. Oriental. pag. 63. ubi merito redarguit Boderianum, qui vocem ܓܡܘܪܬܐ *Gmurto* (non *Gamuro*) perperàm reddit *Corporale*.

I I.

De Nativitate Domini Nostri Jesu Christi, Hymni XV.

ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܥܠ ܡܘܠܕܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ.

De Nativitate Domini.

EXTANT in Codice Nitrien. VIII. in quo revera sunt septem suprà viginti: sed quindecim dumtaxat dicuntur, quia totidem Tonis cantantur. Nam sciendum est, omnibus Ephræmi Hymnis, qui ܡܕܪ̈ܫܐ *Madrosce* vocantur, præmitti literis rubris Tonum, Normam, seù Exemplar Cantus, cujus ad formam Hymnus ipse Ephræmiticus elaboratus est. Hoc indicat nota ܠܩܠܐ *Ad tonum*, seù ܥܢܝܬܐ *Canticum*, cui statim subjungitur exordium illius notissimi Cantici, quod Ephræmus imitatur. Titulus autem iste ܒܪ ܩܠܗ *Bar-Koleh*, qui nonnullis hymnis præfigitur, significat, eundem esse cum antecedenti Tonum.

Inter Hymnos Ephræmi de Nativitate Domini celebratur à Syris Theologis Hymnus decimus, in quo locum insignem habet pro una Christi in duabus naturis persona: est autem hujusmodi: ܫܒܝܚ ܚܟܝܡܐ ܕܚܒܫ ܚܠܛ ܐܠܗܘܬܐ ܥܡ ܐܢܫܘܬܐ. ܚܕ ܡܢ ܪܘܡܐ ܘܚܕ ܡܢ ܥܘܡܩܐ ܟܝܢ̈ܐ ܡܙܓ ܐܝܟ ܣܡ̈ܡܢܐ ܘܗܘܐ ܦܪܨܘܦܐ ܐܠܗܐ ܒܪܢܫܐ: *Laudabilis Sapiens, qui Divinitatem cum Humanitate copulavit conjunxitque. Unam de summis, alteram de imis, naturas, velut pharmacum, miscuit: & factus est Persona, Deus-Homo.* Hunc Hymnum citant Philoxenus Hierapolitanus in epist. ad Monachos Snunenses, & Joannes Maro in Tract. adversùs Nestorianos, & Eutychianos. Pias tamen Lectoris aures fortassè offendit verbum illud ܚܠܛ, & ܡܙܓ, hoc est, *miscuit*, quod ab Ephræmo de naturis Divina & Humana dicitur, quasi Eutychianam sapiat hæresim. Verùm hoc longè abest à mente Sancti Doctoris, uti ex progressu laudati Hymni apparet. Præterea idem Ephræmus aliis in locis mistionem confusionemque naturarum expressè rejicit, ut infrà ostendemus ex Hymno ejusdem *de Annunciatione Beatæ Mariæ Virginis* Cod. Nitrien. V. fol. 31. Notandum igitur est, verbum ܚܠܛ, & ܡܙܓ, quibus Sanctus Doctor frequenter utitur, generatim de qualibet conjunctione à Syris usurpari. Audi Philoxenum in Tract. de Verbi Incarnatione Cod. Nitr. XXV. fol. 22.

ܘܐܡܪܝܢ ܗܘ ܕܐܦ ܡܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܣܘܪ̈ܝܝܐ
ܕܐܬܚܪܝܘ ܒܟܬܒ̈ܐ ܣܘܪ̈ܝܝܐ ܕܐܬܡܙܓ.
ܐܦ ܐܬܡܙܓ ܘܐܬܚܠܛ: ܠܗ ܡܟܘܢܐ
ܕܚܒܪܐ ܕܡܬܐܡܪ ܒܠܒܘܫܐ ܚܠܛܐ: ܐܘ
ܡܘܙܓܐ ܕܚܠܛ ܡܘܠܐ: ܐܠܐ ܐܬܡܙܓ
ܒܡܫܘܕܥܢܘܬܐ ܚܕܝܘܬܐ ܐܝܟ ܕܟܬܒܐ
ܕܟܬܒܐ ܐܠܗܝܐ:

Dicitur autem commixtus & conjunctus, *prout loquuntur Doctores qui Syriaco sermone claruerunt, non quidem commixtione vulgari, quæ confu-*

sionem infert, neque conjunctione, quæ corruptionem inducit; sed commixtus est admirabili & nova quadam ratione, prout Deum decet. Et infrà:

[Syriac text]

Commixta & copulata est cum Humanitate Divinitas, ut Syri loquuntur. Sed clariùs & magis ad rem nostram in Epistola ad Monachos Snunenses in Mesopotamia Cod. Nitr. XXVII. fol. 89. à tergo, adducit Philoxenus ipsissima hæc Ephræmi verba, quæ fol. 91. sic interpretatur. [Syriac text]

[Syriac text]

Item quum ait, miscuit naturas tamquam pharmacum, *id pro* univit *intellexit. Non enim existimavit Sanctus, eo modo naturas Divinitatis & Humanitatis ad* commixtionem *venisse, quo aqua & vinum, aut cæteræ humidæ liquidæque naturæ, quæ naturarum suarum veritatem per commixtionem amittere solent, diversumque saporem acquirere. Absit, ut ita de Verbo ejusque Corpore aut Sanctus ille, aut alii eidem æquales, aut nos ipsorum discipuli sentiamus, & dicamus, eas instar aquæ & vini permixtas fuisse. Sed quia haud solet lingua nostra Syriaca accuratis de Divina Incarnatione & incomprehensibili Unione vocabulis uti, quemadmodum Græci rectè usurpant; ideo pro* natura unita, *quod vocabulum Syris ignotum erat, scripsit B. Ephræm* commixta: *& pro* Verbum incarnatum, Deusque homo factus, *quod in Symbolo Nicæno legitur, & à Græcis Patribus frequenter usurpatur, dixit*, factus est Persona Deus-Homo, *quum dicere debuisset*, ipsemet Deus est & homo. Hactenus Philoxenus: cui consonat Cl. Stephanus Edenensis Maronitarum Patriarcha Antiochenus lib. 2. expositionis Missæ Syrorum Candelabro X. cap. 6. ubi exponit verba illa, quæ Sacerdos apud Maronitas recitat, dum Particulam Corporis in Calicem immittit, dicens: [Syriac text]

Commiscuisti, Domine, Divinitatem tuam cum nostra Humanitate, & Humanitatem nostram cum tua Divinitate. De verbo autem [Syriac text] & [Syriac text] hæc subjungit :

واعلم ايها القارى ان بعض اناس وضعوا الشك
فى لفظة ܡܚܠܛܬ بسبب ان الابا طعنوا بالحرم
اوطاخى الذى وضع الامتزاج والخلطه فى طبيعتى
السيد المخلص وقال انها طبيعة واحدة ومن هنا
صار ان بعض نساخ بدلوا هذه اللفظة فى ܡܫܘܬܦܐ
كما هو باين فى نسخة المطران يوحنا ابن عبيد
الموجوده فى دير راس النهر باهدن كتبت فى
سنة ١٨٥٩ يونانيه الموافقه لسنة ١٥٤٨ مسيحيه
واخرون ܐܬܡܫܘܬܦܐ كما فى السنه المذكوره حرر
القس حنا نمرون فى الكتاب الموجود عندنا فى
دير قنوبين فلكن نقول ان هذه اللفظه لا شك
فيها ولا ريب وتقال عن كل شى يقترب الى
الاخر ام يشاركه ام يتحد معه كقول
اشعيا فى بدى الفصل الثالث
ܘܝ ܠܕܡܩܪܒܝܢ ܒܝܬܐ ܠܒܝܬܐ
ܘܚܩܠܐ ܒܚܩܠܐ ܡܚܠܛܝܢ.
وكتب الرسول للعبرانين فى ص ١٣٢
ܐܬܚܠܛܢ ܓܝܪ ܥܡ ܡܫܝܚܐ ܐܢ ܡܢ
ܫܘܪܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܒܗ ܒܩܝܡܐ
ܗܢܐ ܫܪܝܪܐ ܢܩܘܡ.
وكذلك السروجى يقول فى
الميمر ٦٦ عن خميس الاسرار
ܒܡܟܝܟܘܬܗ ܥܡܢܘܐܝܠ ܐܬܕܡܝ ܠܢ:
ܟܕ ܗܘ ܠܐܒܘܗܝ ܕܡܐ ܟܠܗ ܒܫܘܒܚܐ
ܪܒܐ. ܢܣܒ ܗܘܐ ܕܡܘܬܢ ܘܚܠܛ
ܒܢ ܘܐܬܕܡܝ ܠܢ: ܢܚܬ ܕܢܣܩܢ
ܠܐܬܪܐ ܪܡܐ ܕܝܠܘܕܗ.
وبشبه ذلك نقول فى باعوث العازر:
ܒܪ ܥܠܝܐ ܚܠܛ ܗܘܐ ܢܦܫܗ ܥܡ
ܬܚܬܝܐ: ܕܢܚܠܛ ܐܢܘܢ ܥܡܗ
ܒܫܘܒܚܐ ܒܐܬܪܗ ܪܡܐ.
وكمثل ذلك نقول عن امتزاج الطوح واتفاق
الالحان واجتماع الملايكه مع البشر وغيرها:

Sciendum est, inquit, *Lector*, *quosdam dubium movisse de voce* ܡܚܠܛܬ commiscuisti, *eò quod Patres Eutycheti anathema dixerint*, *qui commixtionem in duabus Christi Domini naturis admittebat*, *unam asserens ex iis conflatam naturam*. *Unde factum est*, *ut quidam librarii illud vocabulum permutarint in istud* ܡܫܘܬܦܐ conjunxisti, *ut in exemplari Jo: Abaidi Episcopi, quod extat in Monasterio Ras-Nahrensi in oppido Eden scriptum anno Græcorum* 1859. *Christi* 1548. *Alii verò in hanc vocem* ܐܬܡܫܘܬܦܐ unita est, *ut in Codice Jo: Nemroni Presbyteri scripto eodem anno*, *qui in Monasterio Canubinensi penes nos servatur*. *Verùm dicimus*, *hoc vocabulum omni prorsùs suspicione carere*: *dicitur enim de qualibet re*, *quæ cum alia conjungitur*, *vel communicat*, *vel unitur*, *juxta illud Isaiæ initio cap.* 3. (In Vulg. cap. 5. vers. 8.) væ, qui conjungitis domum ad domum, & agrum agro admiscetis: & *Apostolus ad Hebræos cap.* 132. (In Vulg. *cap.* 3. *vers.* 14.) *scribit*: Commixti enim cum Christo sumus, si tamen à principio usque ad finem hoc verum testamentum firmum retineamus. *Item Sarugensis Homilia* 66. *de Feria V. Mysteriorum* (hoc est, in Cœna Domini,) *ait*: Humilitate sua Emmanuel similis nobis factus est, quum ipse Patri suo in magna gloria totus similis sit: Assumpsit figuram nostram, & miscuit se inter nos, similisque nobis factus est: descendit, ut nos in sublimem regionem ad Genitorem suum erigeret. *Simili modo dicimus in Hymno de Lazaro*, Filius Altissimi seipsum cum infimis commiscuit, ut eosdem in sublimi regione sua secum in gloria commisceret. *Sic demùm loquimur de commixtione pharmacorum*, *de harmonia Cantuum*, *de conjunctione Angelorum cum hominibus*, & *de reliquis hujusmodi*. Hucusque Edenensis. Commixtionem pro Unione sumpsit etiam apud Latinos S. Petrus Chrysologus serm. 142. de Annunciatione; *Audistis*, inquit, *inaudita ratione in uno corpore Deum hominemque misceri*.

Quod

Quod verò ait Philoxenus loco suprà citat. [Syriac text] : *Pro natura unita, quod vocabulum Syris ignotum erat, scripsit B. Ephræm, commixta*; id absolutè loquendo falsum est: nam Syri usque ad Concilium Ephesinum frequentiùs quidem *commixtionem* pro unione usurpabant; non tamen vox *unio* ipsis ignota erat; quin eadem apud ipsum Ephræmum quandoque occurrit, ut vidimus suprà in Commentariis ejusdem in Isaiam.

Ad calcem laudati Codicis Nitriensis VIII. hæc nota legitur fol. 91. à tergo. [Syriac text] : *Scripsit Librum hunc S. Ephræm Doctoris* (idest, de Paradiso, & Nativitate Christi) *Barlaham Scriptor Edessenus, qui habitat in Sarmin, pro benedicto Cœnobio Sancti Danielis, quod est in monte Sciulac. Absolutus autem fuit die vigesima Februarii, Anno Alexandri* 863. *Feria secunda Jejunii*. Is Christi annus erat 551. quo Pascha celebratum est die 9. Aprilis, & Feria 2. Hebdomadæ primæ Jejunii incidit in diem 20. Februarii: nimirùm ex Orientalium more, qui Jejunium Quadragesimale à Feria 2. post Dominicam Quinquagesimæ auspicantur. Barlaham Edessenus fuit egregius Scriptor, multosque Codices manu sua nitidissimè exaravit, è quibus aliquot inter Nitrienses habemus. Sarmin verò locus, in quo

Ex hoc loco discimus, Epocham Alexandri, juxta mentem Barlahæ Edesseni, Christiana priorem esse annis 312.

Barlaham habitabat, laudatur Evagrio in Hist. Eccles. lib. 4. cap. 38. ubi *Sirimis* vocatur, & Vicus esse dicitur Cynegicæ regionis in territorio Antiochensi. *Sciulac* autem, seù *Seleucia*, ubi Monasterium Sancti Danielis situm fuisse narratur, mons est non procul ab Edessa, cujus incolæ usque ad hoc tempus [Arabic text] *Sciulachenses* Arabico sermone appellantur: differtque ab utraque Syrorum Seleucia, nimirùm, tùm ab ea, quæ ad mare propè Antiochiam jacet, tùm ab alia, quæ juxta Ctesiphontem in Assyria sita est.

Initio Codicis legere est annotationem, quam Moyses Scetensis Abbas præfixit, quando eundem Codicem pro Cœnobio suo ex Mesopotamia comparauit. [Syriac text] : *In honorem, & decus, & exaltationem hujus Sacri Monasterii Deiparæ Syrorum in deserto Scetensi, studiosè comparavit Librum hunc unàcum aliis multis, nimirùm ducentis & quinquaginta, Moyses humilis ac peccator, cognomento Nisibenus, quorum plerosque emit, nonnullos verò dono oblatos accepit, dum Bagdadum profectus est pro negotiis hujus Eremi, & Monachorum ibidem commorantium &c. Advexit istos Codices præfatus Moyses Abbas anno Græcorum* 1243. (idest, Christi 932.)

Hæc annotatio iisdem planè verbis præfixa est singulis Codicibus, quos Moyses Abbas comparavit. Complures autem ex eis habemus in Bibliotheca Vaticana, ut infrà indicabimus: reliqui adhuc in Monasterio Scetensi delitescunt haud exiguam nobis Deo annuente scribendi materiem propediem suffecturi.

III.

De Paradiso Hymni XV.

ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܦܪܕܝܣܐ ܚܘ .

De Paradiso,

EXTANT in Codicibus Nitrien. VII. & VIII. Et in septimo quidem Codice dividitur Opus in XV. Hymnos, qui diversis etiam Tonis exeunt. At in Codice VIII. nulla apparet Hymnorum divisio, nec ii quindecim numerantur, sed undecim dumtaxat, uti adnotatur fol. 38. à tergo.

Agit hìc Ephræmus de Paradiso terrestri, quem editissimo in loco constitutum esse docet. Ab hoc sæpè digreditur ad Paradisum cœlestem, quem in terrestris confinio collocat: quamobrem diluvio nequaquam corruptum fuisse consequenter affirmat:

ܒܥܝܢܐ ܕܪܥܝܢܐ ܚܙܝܬܗ ܠܦܪܕܝܣܐ
ܘܪܘܡܐ ܕܟܠ ܛܘܪ̈ܝܢ ܡܡܟܝܟ ܠܪܘܡܗ
ܘܡܛܘ . ܠܥܩܒܘܗܝ ܡܝܐ ܕܛܘܦܢܐ
ܢܫܩܘ ܘܣܓܕܘ . ܠܥܩܒܘܗܝ ܢܫܩܝܢ
ܘܗܦܟܘ ܘܐܬܘ : ܕܢܫܦܘܢ ܢܘܩܦ ܪ̈ܡܐ
ܕܬܚܬܘܗܝ ܘܪܝܫܐ . ܠܥܩܒܘܗܝ ܕܗܘ
ܢܫܩܘ : ܘܪܝܫܐ ܕܟܠ ܛܘܦܢܐ :

Paradisum oculo mentis vidi. Illius vertex cæterorum montium culmina superat. Proptereaque affusæ terris Diluvii aquæ, summis radicem ejus tantùm rasere fluctibus. Pedibus itaque ejus velut oscula figentes, adytum adoravere, subitoque recessu in circumjectos colles montesque defluxerunt. Generalis ergo illa aquarum alluvio calcaneum Paradisi innocenti affluxu lambit; cæterorum verò montium caput contudit. Et infrà:

ܟܕ ܕܝܢ ܚܛܐ ܐܕܡ ܐܦܩܗ ܠܒܪ ܡܢܗ :
ܘܝܗܒ ܠܗ ܠܬܚܬ ܡܢܗ ܫܦܘܠܝܗ
ܕܛܘܒܐ . ܒܫܦܘܠܝܗ ܐܫܪܝܗ
ܒܫܦܘܠܝܗ ܐܬܢܝܚܘ ܕܦܪܕܝܣܐ ܘܟܕ ܐܦ
ܠܘܬ ܣܛܘ ܠܡܬ̈ܐ ܐܬܒܕܪܘ : ܘܕܠܐ ܫܘܘ
ܕܢܗܘܘܢ ܫܒ̈ܒܐ ܠܦܪܕܝܣܐ : ܦܩܕ ܠܗܘܢ
ܒܩܒܘܬܐ : ܠܩܪܕܘ ܢܚܬܘ ܐܠܨܝܢ :

Quum autem peccasset Adam, è Paradiso illum ejecit. Radices ejus concedens, in imis locis sub Paradiso habitare jussit. Quumque ibi quoque flagitiosè viverent, dissipati sunt. Et quia non meruerunt vicinam Paradiso sedem tenere, jussit eos per Arcam in Cardoos montes deportari. Et paulò post:

ܠܬܡܢ ܦܪܝܫܝܢ ܗܘܘ ܫܪ̈ܒܬܐ ܬܪܬܝܢ ܕܐܚ̈ܐ .
ܩܐܝܢ ܦܪܫ ܢܦܩ ܘܥܡܪ ܒܐܪܥܐ ܕܢܘܕ
ܬܚܬ ܘܐܝܟ ܡܟܝܟ ܡܢ ܗܘ ܕܐܚܝܕ
ܫܝܬ ܘܐܢܘܫ . ܘܪ̈ܡܐ ܕܒܢ̈ܝ ܐܠܗܐ ܕܐܬܩܪܝܘ
ܫܒܩܘ ܕܘܟܬܗܘܢ ܘܢܚܬܘ ܘܢܣܒܘ
ܢܫ̈ܐ ܡܢ ܒܢ̈ܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܢܝ ܐܢܫܐ :

Ibi separatim agebant duæ fratrum cognationes. Cain inde recedens, in terra Nud habitavit infrà devexa, quæ Seth & Enos tenuerant. At qui summa colebant, & filii Dei nuncupati sunt, relicta statione descenderunt, duxeruntque sibi uxores ex filiabus hominis, filias, inquam, ejus, qui in valle habitabat.

Eadem post Ephræmum de Paradiso deque generationibus Seth atque Cain tradunt Historici Orientales, qui Arabicè, vel Syriacè scripsere. Ut Dionysium Patriarcham, Gregorium Abulpharagium, & Eutychium Alexandrinum taceam, audi Georgium Elmacinum Homaidum in Chronico de Adam:

ثم

ثم ان ادم قال لقاين ولهابيل اختاروا لكم شيا من اثمار الارض ومن اولاد الغنم واطلعا الى الجبل المقدس وادخلا مغارة الكنوز واسجدا هناك بين يدى الرب الاهكم وقربا له قربانا :

Tùm Adam ad Cain & Abel: Eligite vobis, inquit, de fructibus terræ, & de fœtibus ovium, & in montem Sanctum ascendite, & intrantes in speluncam thesaurorum, adorate ibi Dominum Deum vestrum, & offerte ei victimam. Et paulò post:

وصعد ادم الى الجبل وكان قاين وهابيل يصعدا وراه : *Ascenditque Adam in montem: Cain autem & Abel sequebantur eum.* Et de Seth:

بعد وفاة ادم اخذ شيث اولاده واولاد اولاده ونساهم وطلع بهم الى الطور المقدس الموضع الذى فيه جسم ادم وبقى قاين واولاده فى اسافل الجبل بالموضع الذى قتل فيه هابيل :

Post obitum Adæ tulit Seth filios suos & filios filiorum suorum, uxoresque eorum, & ascendit cum eis in montem Sanctum, ubi corpus Adæ erat. Remansit autem Cain, & filii ejus ad radices montis in loco, ubi Abelem interfecerat. Demùm de Noë:

ونزل جميع اولاد ادم الى اسفل الارض : واختلطوا ببنات قاين :

Et descendentes universi Adæ filii ad infima terræ loca, commixti sunt filiabus Cain.

Quum omnis fabula ex vero aliquo descendat, crediderim *speluncam thesaurorum* inde appellatam fuisse, quòd corpus Adæ ibi reconditum fuerit: *terram* verò *Nud*, ubi Cain profugus & tremebundus (id enim sonat vox *Nud*) habitavit: *Montem* autem *Sanctum*, quo filii Seth & Enos secesserant à filiis Cain, qui feracissimos in planitie agros nacti, ibidem domicilia superbiæ, & luxuriæ sedes fixere.

De situ verò Paradisi terrestris, Syrorum opinionem celebrem facit Barcephas à Masio editus. Eam noster Doctor ante Barcepham tradiderat in Commentario in Genesim Codice nostro III. inquiens:

ܡܛܠ ܓܝܪ ܕܒܪܘܡܐ ܪܡܐ ܣܝܡ ܦܪܕܝܣܐ : ܬܚܬܘܗܝ ܡܬܟܣܝܢ ܢܗܪܘܬܐ ܘܢܚܬܝܢ ܠܗ ܠܝܡܐ ܐܝܟ ܡܢ ܪܘܡܐ ܡܬܪܓܠܐ ܪܡܐ . ܘܗܝ ܒܬܪܗ ܒܟܣܝܘ ܐܪܥܐ ܘܐܬܝܢ ܠܗܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܟܣܝܬܐ ܠܬܚܬ ܡܢܗܘܢ . ܘܡܬܦܬܚܝܢ ܐܝܟ ܦܝܫܘܢ ܒܡܥܪܒܐ : ܘܓܝܚܘܢ ܕܗܘ ܢܝܠܘܣ ܒܬܝܡܢܐ : ܘܕܩܠܬ ܘܦܪܬ ܗܠܝܢ ܕܒܝܢܬܗܘܢ ܥܡܝܪܝܢ ܒܓܪܒܝܐ :

Quia verò editissimo in loco situs est Paradisus, subter ipsum Amnes conduntur, & in mare velut ex sublimi scatebra delabuntur: illudque subterraneis meatibus præterfluentes, hìc demùm effunduntur: scilicet, Danubius, seù Phison in Occidente: Gehon, qui & Nilus, in Austro: Tigris & Euphrates, inter quos habitamus, ad Aquilonem. Idem scribit Cod. Nitrien. VI. in altero brevi Comment. in Genes.

ܢܗܪܘܬܐ ܗܟܝܠ ܐܪܒܥܐ ܐܝܬܝܗܝܢ ܦܝܫܘܢ ܕܢܘܒܝܣ . ܓܝܚܘܢ ܢܝܠܘܣ . ܕܩܠܬ ܕܝܢ ܘܦܪܬ ܗܢܘܢ ܕܒܝܢܬܗܘܢ ܥܡܝܪܝܢܢ :

Quatuor igitur flumina hæc sunt: Phison Danubius: Gehon Nilus: Tigris autem & Euphrates, inter quos habitamus. Vide Theodoretum in Genes. Philostorgium lib. 3. cap. 10. Et Cosmam Indicopleuten Topograph. Christiana pag. 133. & 187. qui tamen per *Phisonem* Gangem intelligunt, non Danubium. Neminem credo circa Paradisi situm longiùs aberrasse, quàm Syros Mesopotamenos, dum suum Paradisum in alieno solo quærunt. Ferè enim certum est, Paradisum vel in ipsa Mesopotamia conditum fuisse, vel in ejus confinio, ut fusè probat Pererius.

IV. *De*

IV.

De Ecclesia Hymni LII.

ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܥܠ ܥܕܬܐ ܡܢܝܢܗܘܢ ܢܒ.

De Ecclesia.

EXTANT in Codice Nitrien. VII. & laudantur in Catalogo Hebedjesu pag. 44. verbis istis:
ܘܐܝܬ ܠܗ ܟܬ̈ܒܐ ܘܐܓܪ̈ܬܐ
ܕܥܠ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܥܕܬܐ:
Habet etiam libros, & Epistolas de Fide Ecclesiæ: qui locus ex manuscriptis sic restituendus est: ܕܥܠ
ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܥܕܬܐ:
De Fide, & Ecclesia: nam hymnos in utrumque argumentum scripsit Sanctus Doctor. Inscribuntur verò *de Ecclesia*, quia septem priores Hymni (qui tamen ex nostro Codice exciderunt) de Ecclesia sunt, licet reliqui aliis de rebus, ut ex sequenti Catalogo liquet.

8. De libero Arbitrio, Hymnus ordine Alphabetico dispositus à litera ܐ Aleph usque ad ܟ Coph. Initium: ܐܝܢܘ ܕܢܓܝܪܐ ܪܘܚܗ ܕܢܫܟܚ
ܠܡܓܪܬ ܪܘܚܟ ܕܡܣܝܒܪܐ ܚܘܒܝܢ:
ܚܛܝܢ ܐܬܡܠܝܢ ܥܘܠܐ: ܫܦܪܢ
ܐܬܡܠܝܢ ܫܘܒܗܪܐ:
Quis adeò longanimis est, ut satis celebrare queat longanimitatem tuam, quæ peccata nostra patienter sustinet? Peccavimus, iniquitate repleti sumus: placuimus, superbiâ. Legitur ex parte in Officio Feriali Maronitarum ad finem Nocturni Feriæ quartæ. Præmittit Sanctus Doctor septem elegantissimas strophas de Divina clementia. Deinde probat, Liberum Arbitrium cuilibet homini inesse:
ܒܥܠܕܒܒܟ ܕܡܨܐ ܗܘ ܡܟܠܐ ܘܠܐ ܢܣܢܝܟ
ܦܪܘܫ ܚܐܪܘܬܟ ܕܡܨܝܐ ܗܝ ܕܠܐ
ܬܫܬܛܐ. ܐܢ ܗܘ ܕܠܗ ܚܝܠܐ: ܐܦ ܠܟ
ܟܝܢܘܬܐ. ܒܟܠܢ ܕܚܐܪܘܬܐ ܚܕ ܗܘ
ܒܟܠ ܒܪܢܫ. ܐܢ ܡܚܝܠܐ ܒܚܕ ܡܚܝܠܗ:
ܡܚܝܠܐ ܗܘ ܒܟܠ ܒܪܢܫ. ܘܐܢ ܚܝܠܬܢ
ܒܚܕ ܗܘ ܒܟܠ ܒܪܢܫ:
Nostin', inimicum tuum ab odio tui cohibere se posse? Inde tuam libertatem arguito: posse, scilicet, illam haudquaquam desipere. Si inimico vires suppetunt, quin etiam tibi? Liberi enim arbitrii natura in quolibet homine una est. Si infirmum dicas, in quolibet homine infirmum esse consequens est: Sin autem in altero validum & firmum, in quolibet homine firmum & validum esse oportet.

Eadem urget S. Doctor Hymno 9.
ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܩܪܒܐ ܐܚܝܕ ܠܟܘܠܐ:
omnes homines bellum obtinet:
ܛܥܡ ܒܪܝܫ ܣܦܘܬܗ ܐܢܫ
ܡܝܐ ܕܝܡܐ: ܘܝܠܦ ܕܟܠܗ ܡܪܝܪ
ܗܘ ܟܠܗ ܝܡܐ ܕܗܘܐ ܗܟܢ ܒܚܕ ܒܪܢܫ
ܡܨܐ ܡܣܬܟܠ ܟܠܗ. ܠܐ ܐܬܦܫܛ
ܐܦܠܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܕܐܢ ܡܬܒܥܐ
ܐܢܘܢ ܠܡܒܥܐ ܐܝܟ ܕܒܩܪܒܐ. ܕܚܕ ܐܢ ܡܨܐ
ܐܢܐ: ܟܠܗܘܢ ܡܨܝܢ ܐܢܘܢ. ܠܢܘܚ
ܚܙܝ ܐܟܘܬܗ: ܗܘ ܡܨܐ ܡܟܒܫ
ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢ ܕܪܗ. ܕܒܠܚܘܕ ܙܟܐ
ܐܢܘܢ. ܚܝܠܐ ܕܚܐܪܘܬܐ ܗܘ̈ܐ ܗܘܐ
ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܗ:
Gustat quispiam primoribus labris maris aquas, discitque totum amarum esse mare, ut revera est. Sic per unum hominem totum genus humanum licet discernere. Quare neque per omnes homines eundum est, explorare si cupias, utrùm pugnando Diabolum superare valeant. Unus quippè si Diabolum dejicere potest, consequens est omnes posse. Noëmum contemplare.

Ille

Ille profectò omnes sui sæculi mortales revincit: eos, scilicet, felicioribus usuros fuisse fatis, si ipsis libuisset. Liberi quippè arbitrii vires ipsis ac Noëmo pares fuere. Hìc libertatis vires extollit S. Ephræm: Gratiæ verò necessitatem ostendit infrà Hymn. 30. & in Tract. de Fide Hymn. 25.

10. De dilectione proximi, in illud, *dimittite & dimittetur vobis.*

ܪܒܐ ܗܝ ܡܪܝ ܚܟܡܬܟ ܡܢ ܒܝܫܘܬܢ:

Major est, Domine, sapientia tua, quàm nostra nequitia.

11. De Justitia Dei, & misericordia. ܫܘܒܚܐ ܠܟܐܢܘܬܟ: *Laus justitiæ tuæ.*

12. De libero arbitrio. ܚܐܪܘܬܐ.

Hìc Sanctus Doctor humanæ voluntatis libertatem ex quatuor colligit. Primùm ex summa Conditoris bonitate: ܐܢܗܘ ܕܒܟܝܢܢ ܒܝܫܐ: ܕܒܪܘܝܐ ܗܘ ܚܘܒܐ: *Si conditione mali sumus, Conditoris culpa est.* 2. Ex Divinæ Justitiæ æquitate nostræ voluntatis consensum petentis, & contumaciam severè punientis:

ܐܢ ܠܝܬ ܠܢ ܚܐܪܘܬܐ: ܠܡܢܐ
ܡܬܒܥܝܐ ܨܒܝܢܢ. ܐܢ ܠܝܬܝܗ: ܕܠܐ
ܟܐܢܘܬܐ ܐܠܗܐ: ܘܐܢ ܐܝܬܝܗ: ܟܐܢ ܗܘ:

Si libero caremus arbitrio, cur nostra petitur, arguiturvè voluntas? Si hæc libera non est, contra jus fasque pœnam irrogat Deus. Sin autem suo ducitur illa arbitrio, æquus hic vindex fuit. 3. Ex eo quod homini ratio & mens inest, qua vera discernit à falsis, investigat, cognoscit: quare ex hoc ipso, quod homines de libertate disceptant, eosdem liberos esse concludit:

ܟܝܢܐ ܐܣܝܪܐ ܠܐ ܡܬܚܪܐ: ܘܡܬܚܪܐ ܗܘ
ܒܪ ܚܐܪܘܬܐ. ܟܝܢܐ ܚܐܪܐ ܡܬܚܪܐ ܗܘ:
ܡܛܠ ܕܗܘ ܒܥܠ ܫܘܠܛܢܗ:

Quæ catenis obstricta tenetur natura disceptationem non capit: liberi enim est disceptare. Natura ergo libera eadem & ad quæstiones discurrit; sui enim juris est. Eadem ferè D. Thomas in 1. Par. quæst. 83. art. 1. & in qq. de veritate, quæst. 24. de lib. arbitr. Demùm ex communi hominum sensu: Sentiunt enim, se non vi, sed suo arbitratu ferri ad faciendum quodcumque pro libito faciunt:

ܒܨܐ ܒܟ ܫܘܠܛܢܟ ܒܢܦܫܟ ܚܙܝ ܐܢ
ܐܝܬܝܟ ܒܪ ܚܐܪܐ ܐܘ ܠܐ: ܡܢܟ ܗܘ ܘܒܟ
ܡܫܟܚ ܐܢܬ: ܕܠܐ ܒܩܛܝܪܐ ܐܠܐ ܒܚܐܪܘܬܐ:

Examina in te tuam in teipsum potestatem, atque scrutare, an tui sis juris, nec ne? In te quippe, & per te comperies, te non vi, sed voluntate duci.

13. Non esse ferenda temerè judicia de fratribus: Omnes promiscuè homines esse diligendos, etiam eos, qui nos oderunt.

ܥܛܠܐ ܗܘ ܠܝ ܠܡܟܣܘ ܠܐܚܪܢܐ
ܒܗܠܝܢ ܕܒܗܝܢ ܣܟܠܬ:

Arduum mihi est, ea in aliis reprehendere, in quibus ipse peccavi.

14. De Idolorum lapsu, & Hæresum irruptione. ܐܓܘܢܐ ܗܐ ܩܪܝܒ: *Certamen ecce instat.* Constantini primùm edicta commemorat, quibus ille Christianos Templa habere, suaque Sacra publicè exercere concesserat: Mox ab Arianis excitatos in Ecclesia tumultus flebili carmine persequitur, & illatas eam ob causam Romano Imperio à Barbaris clades indicat.

ܡܛܠ ܕܝܢ ܠܐ ܢܒܥܐ ܟܠ ܚܘܪܐ ܘܟܠ ܡܟܬܒܐ
ܫܦܘ ܫܠܝܐ ܕܡܠܟܝܢ: ܙܟܘܬܐ ܘܫܝܢܐ
ܢܗܘܘܢ. ܚܕܘ ܥܡܡܐ ܥܕܡܐ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ: ܒܥܕܬܐ ܘܒܟܢܫܐ ܘܕܝܢ ܗܘܐ.
ܫܡܥܘ ܘܫܡܥܘ ܐܦ ܐܢܫ ܒܟܠܗ ܟܠ ܕܘܟܐ
ܕܠ. ܐܘ ܟܝܢܐ ܕܡܢܝܟ ܙܒܢܐ: ܘܕܘܒܪܐ
ܕܘܗܝ

[illegible]

Ecquis temperet à lacrymis, intuens Sacerdotum Regumque casus? Me quidem firmissimi muri, quibus cingor, oratio & jejunium incolumem hucusque servarunt. At Greges tui, Domine, qui pridem tranquilla pace fruebantur, expetitis potiti pascuis, nunc voce quadam exciti efferatique, infesto cornu Pastorem summum petiere. Ohe Grex, qui pastione relictâ, meditatè in Pastorem irruisti! Ast qui omnia pascit & moderatur, sui Gregis misertus est. Sic ad luporum circumfrementium vocem, quæstiones conticuere. Laudes proinde dicito illi, qui externos introduxit, ut cives à mutuis cædibus cohiberet. Ephræm *Propheta Syrorum* dictus fuit, ut suprà annotavi: quare haud temerè prorsus dixero, illum hoc in loco non suorum modò temporum res narrasse, sed & futurorum prænunciasse. Adeò cognitum compertumque est, Orientalium nationum intestina de Religione dissidia, & acerbissimas perpetuasque rixas tùm demùm conquievisse, quum Divinæ Justitiæ sibilo exciti ab Arabiæ silvis lupi Homarus & Hamrus in Syria exaudiri cœpere. Sic repentè ad eum fremitum vocalissimi loquacissimique illi errorum magistri, suis cum gregalibus, omnes stupidi timore obmutuerunt.

15. Divina mysteria non esse curiosiùs investiganda. [illegible]: *Haudquaquam immemor sum vilis naturæ meæ.* Hujus argumenti Odas complures scripsit Sanctus Doctor, ac præsertim in Tractatu *de Fide*, de quo infrà sermo erit: & tom. 3. apud Vossium in Sermone, qui *de Margarita* inscribitur.

16. In idem. [illegible]: *Te jubente, Domine, thesaurum tuum ingrediar.*

17. In idem. [illegible]: *Aperiam os meum, & narrabo.*

18. Bonis operibus insudandum esse, ut technæ Diaboli superentur. [illegible]: *Deus, qui votorum nostrorum conscius est.*

19. Homini inesse liberum arbitrium ad bonum & ad malum. [illegible]: *Dignum me effice, Deus, ut tibi psallam.* Libertatem manui comparat, quam quolibet extendere quis potest. [illegible] *Liberum*, inquit, *arbitrium inspicite. Manui simile est, quæ ad quoslibet fructus extendi queat. Et quemadmodum potuit ab initio venenum sibi decerpere, sic potest pharmacum vitæ desumere.*

20. Divinæ Christi Oeconomiæ contemplatio. [illegible] *Quod à seipso, fratres, moveri nequit, illud utique per virtutem Conditoris movetur. Vis enim, quæ cuncta ordinat, eadem & iis motum imprimit. At nobis insunt motus rationis. Non igitur vi aliqua opus est, quæ nos moveat.*

21. Co-

21. Cogitatione, & affectu ad cœlestia assurgendum. ܐܝܬܘ ܐܚܝ ܘܨܘܬܘ ܠܡܠܟܐ ܕܒܨܝܪܘܬܝ: *Agite dum, Fratres, consilio vilitatis meæ intendite.*

22. Oratio, & gratiarum actio, qua Deum bonorum omnium auctorem agnoscit. ܐܠܗܐ ܐܬܐ ܥܡ ܦܫܝܛܐ ܘܗܕܝ ܠܗܕܝܘܛܐ: *Adesto, Deus, simplicibus, & rudes doce.*

23. Gratias usque Deo agendas esse, sivè preces nostras exaudiat, sivè repellat. ܐܘ ܝܗܘܒܐ ܕܦܘܪܫܢܐ: *O largitor discretionis.*

24. De fide, & perseverantia in oratione. ܫܐܠܬܗ ܕܐܒܪܗܡ ܚܙܘ ܐܚܝ ܕܒܫܢܝܐ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥ ܠܐ ܫܠܝ: *Petitionem Abrahæ considerate, Fratres, qui annis novem suprà nonaginta rogare non destitit.*

25. Cur quasdam petitiones Deus exaudit, & quasdam repellit. ܬܡܗܘ ܐܢܫܝܢ ܕܒܢܝ ܙܒܕܝ ܒܥܘܬܗܘܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܒܠܫܢܐ ܠܗܘ ܕܒܨܐ [illegible]: *Enimverò admirati sunt quidam, filios Zebedæi preces suas ei linguâ obtulisse, qui abstrusa cordis scrutatur.*

26. Divinæ Oeconomiæ contemplatio. ܐܫܩܝܢܝ ܡܪܝ ܡܢ ܡܒܘܥܟ: *De fonte tuo pota me, Domine.* Continet Strophas 12. ordine Alphabetico sic dispositas, ut prima Stropha incipiat per Aleph, secunda per Gomal, tertia per He &c. atque adeò à primo ad tertium elementum, omisso medio, fiat transitus. Singulæ autem Strophæ continent octo versus, qui omnes ab eodem elemento, instar Psalmi 118. incipiunt.

27. In idem. ܒܫܡܟ ܝܫܘܥ ܐܫܬܒܗܪ: *In nomine tuo, Jesu, gloriabor.* Undecim Strophas complectitur, quæ per literas in superiori hymno omissas inchoantur.

28. De pravis animi affectionibus compescendis. ܢܚܙܐ ܐܝܢܐ ܝܬܝܪ ܡܥܕܪ ܠܡܩܢܐ ܒܪܝܬܐ ܐܘ ܠܒܪܘܝܐ: *Videamus, quid magis præstet, creaturas possidere, an Creatorem.*

29. Precatio. Petit à Deo sapientiæ donum. ܐܝܟܢܐ ܐܙܡܪ ܐܘ ܕܟܝܐܝܬ ܘܩܕܝܫܐܝܬ: *Quomodo psallam, purè & Sanctè.*

30. Precatio & confessio. ܗܘܢܝ ܡܪܝ ܥܩܪ ܗܘ ܕܢܦܩ ܚܕܬܬܐ: *Mens mea, Domine, sterilis est, ut proferat nova.* Omne donum ex Deo procedere, quin & donorum petitionem donum Dei esse; Deum verò cuncta prænoscere: [illegible]: *A te peto, tribue mihi quod offeram tibi: de tuis enim offeram tibi, si dederis mihi, quando de thesauro tuo, Domine, mihi est posse offerre tibi: totus enim tuus sum ego.*

31. Quod perituræ hujus sæculi deliciæ à futuris bonis animum avertunt. ܐܘ ܛܒܐ ܕܠܟܠ ܡܫܦܥ ܛܒܘܬܗ: *Bone, qui beneficia in omnes effundis.*

32. De humanæ mentis inconstantia, quam exemplo Sanctorum redarguit. ܒܝܫܘܬܢ ܛܒܐ ܐܠܗܐ [illegible]: *Nequitiæ nostræ, bone Deus, propitius*

pitius esto, quæ malorum omnium fons est.

33. De oculorum custodia: nec non adversùs curiosos rerum divinarum scrutatores: ܐܟܬܒ ܕܥܒܕ ܬܟܠܐ ܠܐܓܪܟ ܦܬܝܚܐ܀

Deuter. 22.

Scriptum est, balaustia fac tecto tuo patentia.

34. De Pœnitentia, quam civitati refugii, & Arcæ Noë comparat. ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܥܘܩܐ ܗܝ ܝܘܡܢܐ ܬܝܒܘܬܐ܀

Civitas refugii est hodie Pœnitentia.

35. Hevæ, & Mariæ comparatio, Hymni tres: quorum 1. incipit: ܬܪܬܝܗܝܢ ܠܐ ܥܘܠ ܬܪܬܝܗܝܢ ܬܡܝܡܢ ܡܪܝܡ ܘܚܘܐ܆ ܚܕܐ ܗܘܬ ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܢ ܘܚܕܐ ܕܚܝܝܢ܀

Ambæ sine noxa, ambæ simplices, Maria & Heva: altera mortis nostræ causa fuit, vitæ altera. 2. ܥܝܢܐ ܒܚܘܠܛܢܐ ܕܢܗܝܪܐ ܡܬܕܟܝܐ܀

Oculus ex conjunctione luminaris purificatur. 3. ܠܩܠܐ ܕܡܡܠܠ ܘܠܐܕܢܐ ܕܫܡܥܐ ܡܠܦܢܘܬܟ ܢܗܪ܀

Vocem dicentis, & aurem audientis doctrina tua illustra. Frequens est apud Syros Scriptores hæc comparatio: clarèque se explicant, de Heva constituta in statu innocentiæ intelligenda esse, quæ de ejus puritate & innocentia dicuntur, ut ex contextu id satis perspicuum est. Et quum Heva in nullo momento status innocentiæ ullam noxam contraxerit, ea comparatione Syri satis testantur, B. V. Mariam quolibet momento, etiam suæ conceptionis, quovis crimine puram fuisse. S. Ephræmi testimonium de immaculata Beatæ Virginis Conceptione notissimùm est: nec huic adversantur, quæ in secundo hymno hìc S. Doctor attexit: ܡܪܝܡ ܕܡܝܐ ܠܥܝܢܐ ܢܘܗܪܐ ܥܠܝܗ ܫܪܐ ܘܡܫܝܗ ܠܗܘܢܗ ܘܓܪܕܗ ܠܚܘܫܒܝܗ ܘܨܠܠܗ ܠܪܥܝܢܗ ܘܡܪܩܗ ܠܒܬܘܠܘܬܗ܀

Maria oculo similis fuit. Lux in eam illapsa, mentem ipsius eluit, cogitationes tersit, curas purificavit, Virginitatem defæcavit: Ubi quemadmodum Virginitati Mariæ nihil detrahitur, sic nec ejusdem perpetuæ & nunquam temeratæ innocentiæ quidquam detrahi dicendum est.

38. De miraculis à Christo patratis, dum in terris cum hominibus conversaretur: deque divina ejusdem œconomia, à nativitate usque ad triumphalem ingressum in Urbem Hierusalem, Hymni 5. quorum 1. incipit: ܡܢܘ ܢܣܦܩ ܢܡܠܠ ܙܒܢܐ ܕܥܡܪ ܒܗܘܢ ܛܒܐ ܒܐܪܥܐ ܕܒܝܫܐ܀

Ecquis explicare sufficiat tempora, quibus in regione malorum habitavit Bonus. 2. ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܙܒܢܐ ܪܓܝܓܐ ܕܪܥܐ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܥܡܐ ܒܡܕܒܪܐ܀

O tempora peroptanda, quibus Moses populum in solitudine pascebat. 3. ܦܪܚ ܣܛܢܐ ܘܟܕ ܟܐܒ ܠܗ ܐܝܟ ܫܚܝܡܐ ܘܫܒܝܩܐ ܣܠܩ ܠܪܝܫ ܛܘܪܐ ܘܝܬܒ ܘܐܡܪ ܠܦܪܘܩܐ ܗܠܝܢ ܥܡܡܐ ܠܟ ܐܬܠ ܐܢ ܣܓܕܬ ܠܝ܀

Volavit Diabolus, & dolens se tamquam insipidum neglectum, subjit in verticem montis; sedensque dixit Servatori: Hos populos tibi dabo, si adoraveris me. 4. ܩܥܐ ܗܘܐ ܥܠܡܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܕܡܪܝܐ ܡܠܟ܀

Acclamavit mundus altissimis vocibus, Regnavit Dominus. 5. ܐܘܪܗܝ ܡܘܕܥܢܐ ܗܘܐ ܠܟܝܢܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ܀

In-

Induit Aaron Sacerdos Ephod cum Orario. Orarium, quod Diaconorum ſtolam propriè ſignificat, pro Summi Sacerdotis ſuperhumerali poſuit. Hebr. מְעִיל, quod alii Interulam interpretantur. Sed S. Doctoris interpretatio, quæ & Vulgatæ eſt, Hebraicæ radici magis conſonat.

43. De Tabulis Legis, quas Moſes confregit, earumque allegoria, Hymni duo: 1. ܥܡܐ ܒܪܗ ܕܗܓܪ : *Gens Hagarena*. 2. ܢܚܙܐ ܒܗܘܢ ܐܚܝ ܒܠܘܚܐ ܟܬܝܒܬܐ : *Tabulas ſcriptas inſpiciamus, fratres*.

45. De Adam, & Heva, Hymni quinque. 1. ܐܕܡ ܒܪܘܡܐ ܘܐܬܡܟܟ : *Adam ſublime elatus, humi abjectus eſt*. 2. ܥܡܠܐ ܗܘ ܡܢ ܣܛܢܐ ܠܢ ܒܡܕܡ ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܕܢܥܩܒܘܢ : *A Diabolo inceſſimur in eo, quod nulla vi, nulla via inveſtigare, aſſequivè poſſumus*. 3. ܐܚܝ ܒܢܝ ܚܘܐ ܢܫܡܥ ܠܥܒܕܝܗ ܕܐܡܐ ܩܕܡܝܬܐ : *Fratres Hevæ ſoboles, antiquæ matris geſta audiamus*. 4. ܚܣܕܐ ܗܘ ܕܒܪܬܐ ܐܝܬܝܗ ܡܥܝܢܐ ܕܢܟܠܐ ܘܙܟܬܗ ܠܫܠܝܡܘܢ ܢܒܥܐ ܕܚܟܡܬܐ ܘܐܬܙܟܝܬ ܡܢ ܚܘܝܐ : *Probrum fœminæ fuit, quum ſit technarum fallaciarumque ſcatebra, ſapientiæque fontem Salomonem vicerit, ipſam nihilominus à Serpente fuiſſe ſuperatam*. 5. ܐܬܢܚܬܬ ܙܟܝܐ ܠܡܦܘܠܬܗ ܕܐܕܡ : *Deſcendiſti ò triumphator ad Adæ caſum*. Hìc de Divini Verbi in Virginis utero conceptione differens ſcribit: ܐܝܟ ܕܡܢ ܥܘܒܐ ܙܥܘܪܐ ܕܐܕܢܗ ܕܗܝ ܥܠ ܘܐܫܬܦܥ ܡܘܬܐ : ܗܟܢܐ ܒܐܕܢܐ ܚܕܬܐ ܕܡܪܝܡ ܥܠܬ ܘܐܫܬܦܥܬ ܚܝܐ :

Quemadmodum ex parvulo ſinu illius auris (de Heva loquitur) *ingreſſa & infuſa eſt mors, ita & per novam Mariæ aurem intravit & infuſa eſt vita*. Hanc ipſam formulam inferiùs repetit Hym. 23. de Virginit. Notandus hic locus, quia quum olim Maronitarum Breviarium Viris doctis examinandum datum fuiſſet, hìc Romæ quoſdam offendit, quod in Officio ad Tertiam dicitur: ܡܠܬܗ ܕܐܒܐ ܥܠܬ ܒܐܕܢܗ ܕܒܪܝܟܬܐ : *Verbum Patris per aurem Benedictæ intravit*: quod Leo Allatius diſſert. 2. de Libris Eccleſiaſt. Græcorum indicavit; obſcurè tamen, & Maronitarum ſuppreſſo nomine. Vides hìc unde formulam illam Auctor Syriaci Officii hauſerit. Hauſerunt autem & alii Patres Ephræmo poſteriores, quos idem Allatius producit. Quodſi hujus locutionis Gregorius Thaumaturgus auctor eſt orat. in Annunciat. Deiparæ, ùt Voſſius contendit, ab illo Ephræm fortaſsè mutuatus eſt, quæ hoc loco ſcribit: ſic enim habet Gregorius: *Qui Evam condemnavit, ejus filiam tantoperè glorificare contendit: ait enim, paret mihi auditus ingreſſum*. Diſertiſſimè Auguſtinus in Appendice de diverſis ſerm. 22. de Tempore in Nativit. Domini: *Deus per Angelum loquebatur, & Virgo per aurem impregnabatur*. Et Felix Papa ad Petrum Antiochenum: *Patris enim intimum ſubſtantiale Verbum Deus per S. Virginis aures illapſum, conceptionem ineffabiliter operatum eſt*.

50. De Adam & Henoch. ܐܕܡ ܚܙܐ ܠܚܢܘܟ ܕܥܐܠ ܗܘܐ ܠܦܪܕܝܣܐ : *Adam vidit Henochum in Paradiſum introëuntem*. Eadem ferè habet de Henoch & Elia propè finem hymni

mni 49. ubi eos in Paradiſum tranſlatos ſcribit. ܬܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘ ܕܙܟܘ: ܘܟܡܘܬܗܘܢ ܢܦܩܘ ܕܚܒܘ ܗܘܘ: *Duo ingreſſi ſunt* (Paradiſum) *qui vicerant: totidem quippè inde cum rubore & ignominia diſceſſerant.*

51. De Chriſti Paſſione & Reſurrectione. ܛܘܒܘܗܝ ܠܐܝܢܐ ܕܩܡ ܗܘܐ ܘܚܙܐ ܠܐܬܟܬܫܗ ܕܝܘܣܦ ܘܐܬܕܡܪ: *Felix, qui adfuit ſpectavitque ſtupens Joſephum dimicantem, & vincentem.*

52. Omnia ad hominum ſalutem à Deo diſponi. ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܥܬܝܪ ܒܡܬܪܥܝܢܘܗܝ: ܘܡܥܒܪܢܐ ܡܥܘܩ ܠܥܘܕܪܢܐ. ܘܗܫܐ ܗܘ ܡܫܦܥ ܘܪܗܛ ܠܗ. ܒܬܪܢ ܐܝܟ ܡܚܒ ܘܥܪܩ ܡܢܢ: *Deus dives in conſiliis ſuis. Sua nunc auxilia contrahit, nunc verò profundit. Currit poſt nos, quia nos diligit: fugit etiam à nobis, quia nos amat.*

V.

De Virginitate Hymni LI.

ܡܕܪܫܐ ܕܒܬܘܠܘܬܐ ܡܢܝܢܗܘܢ ܢܐ.

De Virginitate.

EXTANT in Cod. Nitr. VII. Titulus à Librario additus eſt: nec enim huic titulo hymnorum argumenta reſpondent, ſi tres priores & vigeſimum quartum, in quibus de Virginitate agitur, excipias.

Primus de Virginitate Hymnus incipit: ܦܓܪܐ ܫܠܚܝܗܝ ܠܒܪܢܫܐ ܗܘ ܥܬܝܩܐ: *Age, exue veterem hominem, caro.* Secundus: ܡܬܒ ܗܘܐ ܒܠܒܘܫ ܐܡܪܐ ܪܘܡܐ ܡܫܟܢܐ ܕܝܢ ܗܘ ܚܫܘܟܐ: *Agninis tectus pelliculis ſceleris machinator Hammon, ovem illam adortus eſt.* Tertius: ܠܣܘܟܐ ܦܐܪܐ ܕܡܝܐ ܗܝ ܛܠܝܘܬܐ: *Frugiferis ramis ſimilis eſt Pueritia.* Anſam huic, aliiſque iſtius argumenti elucubrationibus præbuere B. Ephræmo duo in hac materia contrarii errores à ſuiſmet gentilibus excogitati, & in Syria finitimiſque provinciis ipſius tempore graſſantes. Primus Encratitarum, quorum nomen in Syria ſuo etiam tempore viguiſſe ſcribit S. Epiphanius, poſtquam eorum in hac materia errorem Hierax quidam Ægyptius in Ægypto primùm reſuſcitaſſet; deinde in Armenia & Meſopotamia Audius; mox Euſtathius Sebaſtenus B. Ephræmo æqualis maximè propagaſſent: contra quos Concilium Gangrenſe congregatum fuit. Contrarium huic errorem Baſilides, teſte S. Hieronymo, invexit, qui Saturnili, ſeù Saturnini Antiocheni condiſcipulus fuit, profectuſque in Ægyptum ibidem contra Virginitatem atque Cœlibatum vociferari orſus eſt: cujus inſaniam, ut ſcribit idem Hieronymus lib. 2. adverſus Jovin. Helvidius poſteà, & Jovinianus toto pectore hauſerunt. Utrumque ergo errorem S. Ephræm hìc refellit: & Virginitatem quidem Conjugio excellere docet: idcircò velut inæſtimabilem theſaurum eſſe diligentiſſimè cuſtodiendam; multiplices quippè ad eum ſurripiendum à Diabolo parari inſidias. Attamen etſi Conjugio Virginitas præferenda ſit, non ideò illud temerè eſſe condemnandum, quum ad ſobolem procreandam, & ad evitandum pudoris naufragium à Deo fuerit inſtitutum. Idque hoc loco pluribus argumentis confirmat; & in ſequenti Hymno *de Oleo & Oliva* probat exemplo Patriarcharum Veteris Teſtamenti, quod Encratitæ negare non audebant; ſimul tamen affirmabant, poſt Chriſti adventum Nuptias fuiſſe ſublatas, Continentiamque fuiſſe præcipuum Divinæ

In-

Incarnationis fructum, *sine quo obtineri vita non posset*, Epiph. hæres. 47. Hoc dogma Audianorum etiam fuit: cujus sectæ, utpote quæ in Mesopotamia coaluerat, Uranius Mesopotamenus fuit, S. Ephræmo suppar, eamque post varia exilia ultrà Damascum & Mesopotamiam tandem resedisse scribit S. Epiphan. hæres. 70. Istum ergo præcipuè errorem videtur S. Ephræm hic & alibi pulsare: rari enim, & ferè nulli erant ea tempestate sectarii, qui Virginitatis præ Matrimonio excellentiam in dubium disceptationemque vocarent. Plurimi contrà, qui Nuptias indiscriminatim execrarentur; Syri præcipuè, gens suopte ingenio austera atque aspera: quos Diabolicæ doctrinæ Interpretes esse affirmat B. Ephræm:

ܣܛܢܐ ܠܡܣܟܢܐ ܗܘܐ ܡܥܒܪ ܡܢ ܙܘܘܓܐ
ܒܐܣܟܡ ܕܬܘܠܡܕܐ: *Diabolus miseros à nuptiis avertit specie disciplinæ*. Ubi manifestè unàcum Encratitis Eustathianos perstringit, qui, ut loquitur Concilium Gangrense, *specie Religionis* ad fallendos incautos abutebantur. Inconsultæ autem hujus Continentiæ, nuptias præpostere execrantis, consequentiam ab eodem Concilio detestatam statim subdit:

ܡܛܠ ܕܒܗܬܝܢ ܠܡܗܦܟ ܠܕܪܓܐ
ܕܙܘܘܓܐ: ܢܦܠܝܢ ܒܦܚܐ ܕܙܢܝܘܬܐ:
Quoniam ad Conjugii gradum pudet eos reverti, in laqueos flagitiorum prolabuntur.

4. De gemino Christi Symbolo, Oliva scilicet, & Oleo, Hymni quatuor. 1. ܓܙܟ ܡܪܝ ܬܪ̈ܥܐ ܦܬܚ ܠܝ: *Tui, Domine, thesauri fores aperi, quæso, mihi*. 2. ܡܫܚܐ ܠܫܪܓܐ
ܠܢ ܕܢܢܗܪ ܠܢ ܒܪܘܡܐ ܐܩܝܡܗ.
Oleum lucernam, quæ nobis luceat, sublimi statuit. 3. ܡܫܚܐ ܒܟܗܢܘܬܗ
ܠܡܠܟܐ ܗܘܐ ܡܛܝܒ ܟܠܝܠܐ:
Oleum, velut Pontifex, Regnum parat. 4. ܬܫܪܝ ܕܡܢܝܚ ܠܠܐܝܐ ܡܢ
ܫܠܝܐ ܘܐܠܗܘ ܕܩܝܛܐ: *October, qui æstiva colluvie atque pulvere fessos, opportuna quiete recreat*. Hoc loco Sanctus Doctor rursùs Matrimonii causam contra Tatianum & Encratitas, atque Marcionistas agit, illudque Viti eleganter comparat, quam Divina manu consitam fuisse docet; racemorum autem habere speciem parvulos, suavissimas nempè parentum suorum delicias. ܘܒܢܝܐ ܗܘܘ ܠܗ
ܐܣܛܦܝܠܐ: ܕܗܟܢܐ ܗܘܘ ܕܢܫܬܒܚܘܢ
ܒܗܘܢ ܐܒܗ̈ܬܐ ܐܝܟ ܦܐܪܐ ܒܥܠܐ ܠܓܦܬܐ ܒܗ.

Insignem porrò habet in 3. hymno de Sacramento Confirmationis locum:

ܡܫܚܐ ܒܟܗܢܘܬܗ ܠܡܠܟܐ ܗܘܐ ܡܛܝܒ
ܘܡܠܟܘܬܐ. ܡܢ ܩܪܢܐ ܚܘܪܐ ܘܕܡܝܐ ܢܚܬ
ܡܢܗ ܠܪܝܫ ܦܓܪܐ: ܐܝܟ ܐܠܗܐ
ܠܪܝܫ ܛܘܪܐ ܕܢܚܬ ܘܝܗܒ ܐܝܩܪܐ
ܠܡܘܫܐ. ܘܫܠܝܡܘܢ ܡܫܚܐ ܐܝܩܪܐ ܐܝܟ
ܕܐܪܙܐ ܡܢ ܩܪܢܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ. ܡܢ
ܥܡܐ ܠܥܡܡܐ ܢܦܩܬ. ܠܦܘܫ ܕܟܠ
ܣܓܝܐܐ ܡܬܡܫܚܝܢ ܘܡܬܡܪܩܝܢ.

Oleum, quasi Pontifex, Regnum parat. De cornu, velut è sinu candidæ nubis, in corporis verticem defluit. Sicut autem Deus super montis cacumen delapsus, Moysi contulit splendorem; ita Salomonem nova luce collustravit infusum capiti ex cornu Unctionis Oleum, in mysterio res nostras præfigurante; quando à populo ad populos Unctio illa migravit, ut pro paucis plurimi modò ungantur, suasque tergant labes. Ubi *de Chrismate* manifestè loquitur: & quia omnes Christiani statim à Baptismate per Pontificem ungebantur, idcircò Novæ Legis Christos, hoc est, Unctos, cum Regibus & Sacerdotibus Mosaicis comparans, illos multò plures esse

Citatur à Georgio Amira in Grammat. Syr. pag. 81.

esse affirmat. Eam verò Unctionem in festo Paschatis post solemne Jejunium fieri solitam, indicat, scribens:

[Syriac text]

Aprilis, qui jejunantes fatigat, ungit, baptizat, & candidos facit, detersa ab animis nostris peccati labe. Mox paucis interjectis disertè docet, Christianum in Baptismo & in Confirmatione, spirituali quodam charactere signari:

[Syriac text]

Carissimum Spiritui Sancto Oleum, quod eidem ministrat, ejusque lateri hæret, quasi ipsius disciplinæ alumnus. Oleo Spiritus Sanctus Sacerdotes & Christos consignavit: Oleo quoque idem Spiritus ovibus suis signum suum imprimit. Sicut ceræ suam Anulus notam, sic occultum Spiritûs signum per Oleum corporibus imprimitur, quando hæc in Baptismo linuntur, sed & eodem Baptismo signantur. Baptismi denique & Confirmationis ministrum esse Pontificem designat:

[Syriac text]

Sacerdotium huic utero in suo partu subservit, (Loquitur de Lavacro regenerationis.) *Unctio coram eo ministrat. Spiritus Sanctus fluentis ejus illabitur. Levitarum corona eum circumdat. Pontifex constitutus est ejus Administer.* Hinc colligere est Ordinarium ministrum Confirmationis esse Pontificem: qui etiam Baptismi minister à S. Doctore ex communi sui temporis disciplina dicitur, non quia Baptismus generatim à quocumque Sacerdote ritè administrari non posset, sed quia talis Baptismus, (cum Sacramento scilicet Confirmationis conjunctus) qualem ejus temporis Ecclesiarum praxis præscribebat, non nisi à Pontifice decebat administrari. Quum autem S. Ephræm nec hìc, nec alibi *de Unctione Sacerdotum novæ Legis* mentionem faciat, probabile argumentum est, ritum illum Ecclesiis Syrorum incognitum fuisse: alioquin ejusdem Chrismatis laudes prosequenti, silentio prætereundum non fuisset. Sed & in Sermone præfixo consecrationi Chrismatis in Rituali Syrorum Jacobitarum, in quo Auctor omnia quæ de Chrismate dici potuissent, diligentissimè congerit, Unctionem in Ordinatione fieri solitam omninò reticuit. Morinus in Not. ad Ordin. Syrorum, alia etiam addit ex Syris Patribus testimonia. In Pontificali tamen Syrorum Maronitarum, Stephanus ipsorum Patriarcha prædictam Unctionem Canone sanciendam putavit, tùm quia necdum certum est, illam sequiori saltem ætate à Syris non fuisse introductam, quum in antiquis Pontificalibus quoddam appareat ipsius Unctionis indicium; tùm quia Stephanus suorum Decessorum receptæ à multis annis praxi aliquid deferendum meritò existimavit.

8. De Divina Christi Dispensatione Hymni quatuor. I. [Syriac text]

ܒܚܘܒܗ. *Venit ad nos in dilectione sua Arbor benedicta. Lignum per Lignum superatum est: Fructum fructus sustulit: Fructum mortiferum Vitalis absumpsit.* 2. [illegible] *In nostri Solis adventu.* 3. [illegible] *Experire, Fili, & gesta Primogeniti ad gloriosum Moysen conferto.* 4. [illegible] *Difficile est malo suam intueri turpitudinem.* Scopus S. Doctoris est, utriusque Testamenti consensionem & concordiam demonstrare contra Marcionistas, quos ubique data occasione S. Ephræm pulsare solet: hos enim Hæreticos in Syria frequentissimos fuisse suo tempore, auctor est Theodoretus in vita S. Jacobi Eremitæ.

12. De Christi tentatione & victoria, Hymni tres. 1. [illegible] *Baptizatus Dominus ad pugnam vocatur.* 2. [illegible] *Qui Te ausus est tentare, omnibus tentationum generibus premitur.* 3. [illegible] *O beatam solitudinem, in qua pugnavit, qui omnia vincit.*

15. De Joanne Baptista, & altero Joanne Apostolo, deque Simone Petro. [illegible] *O beatam sterilis fœminæ sobolem.* Ubi de primatu S. Petri hæc notanda.

[illegible]

Te felicem prædicabo, Simon Petre, claves tenentem, quas Spiritus fabricavit. Magnum verbum & ineffabile, quod Superos & Inferos ligat & solvit. O beatum Gregem tuæ curæ commissum! Proh quantùm ille auctus est! Enimverò postquam Crucem super aquas fixisti, oves in ejus amore omnis generis Sanctos & Virgines peperere. O te beatum, qui CAPITIS *&* LINGUÆ *locum obtinuisti in corpore fratrum tuorum, quod utique ex Discipulis & filiis Domini tui coagmentabatur.* Quid ad hæc reponent Calviniani cum suo Magistro? qui lib. 4. cap. 7. præfidenter asserit, ad sæculum quintum usque inauditum fuisse in Ecclesia CAPITIS nomen. S. Ephræm, qui sæculo quarto scribebat, contrarium docet; ex omnium utique Syrorum sententia, quæ etiam in publicis tabulis Ritualium Syriacarum Ecclesiarum adhuc legitur. Eadem ferè de Primatu S. Petri repetit S. Ephræm Hymn. 36. de Ecclesia.

Gen. 30. 37.

16. De Nazareth. ܛܘܒܝܟܝ ܢܨܪܬ: *Beata es, Nazareth.* Laudat Nazareth Christi patriam: Canam Galilææ, ubi aquam in vinum convertit: Zachæum publicanum, qui eum convivio excepit: Desertum, in quo panes multiplicavit: Cœcum & Dœmoniacum, quos ipse sanavit.

17. De Sichem Hymni tres, quorum initium: ܛܘܒܝܟܝ ܐܘ ܫܟܝܡ *Beata es, Sichem.* Celebrat Sichem, quòd ibidem sepulti fuissent Joseph, Josue,

Josue, & Eleazar: sed potissimùm quia ad ejus puteum Christus consedisset, Samaritanam alloquuturus.

20. De Civitate Ephraim, in quam Dominus, ut Judæorum persecutionem declinaret, se recepit, Hymni duo: quorum primus incipit: ܛܘܒܝܟܝ ܐܘ ܟܪܟܐ ܐܦܪܝܡ ܕܒܟܝ ܫܪܐ: *O fortunatam urbem Ephraim*. Secundus: ܛܘܒܝܟܝ ܩܪܝܬܐ ܐܦܪܝܡ ܕܡܪܐ ܕܡܕܝܢ̈ܬܐ ܒܟܝ ܫܪܐ: *Beata es urbecula Ephraim, quia urbium Dominus in te resedit.*

22. De Samaria, & muliere Samaritana, Hymni duo. Primus incipit: ܡܪܢ ܠܐܐ ܠܡܥܝܢܐ: *Dominus defatigatus*. Secundus: ܛܘܒܝܟܝ ܐܢܬܬܐ: *Beata es, mulier*.

24. De Virginitate. ܛܘܒܝܟܝ ܒܬܘܠܬܐ: *Beata es Virgo*. Vide, quæ notavimus hymn. 1.

25. De Joanne Apostolo. ܛܒܐ ܕܐܡܟܟ ܢܦܫܗ ܘܐܫܠܡܗ ܠܥܡܡܐ ܣܢܝܐ: *Bonus, qui se abjecit, tradiditque genti exosæ & detestabili*.

26. De Mulieribus, quæ Christo ministrabant. ܛܒܐ ܡܓܪܓ ܠܝ ܕܐܠܦ ܛܒܬܐ ܕܐܡܪ ܒܐܡܗ: *Bonus me provocat, ut bona quæ de sua ipse Matre prædicavit, edisseram*.

27. De Salomone & Regina Saba. ܫܠܝܡܘܢ ܒܚܟܡܬܗ ܥܒܕ ܗܠܝܢ ܕܡܠܟܬܐ ܫܒܐ ܬܬܗܪ ܒܗܘܢ: *Salomon sapientiâ suâ talia gessit, quæ Regina Saba miraretur*.

28. De mysteriis Christi, quæ in Lege Naturæ, & in Lege Scripta præsignata fuere, Hymni tres. 1. ܡܢܘ ܐܡܪ ܡܡܠܠܐ ܕܐܕܪܟ ܬܗܪܐ: *Quisnam dicendo assequatur stuporem & admirationem*. 2. ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܡܐ ܢܚܬܬ ܘܗܘܬ ܠܒܫܬ ܦܓܪܐ ܡܚܝܠܐ: *Verbum Altissimi descendit, & imbecille corpus induit*. 3. ܡܢܘ ܚܙܐ ܐܝܢܐ ܗܘܐ ܠܡܪܢ ܘܬܗܪ: *Ecquis vidit Dominum, & admiratus est*.

31. De Nativitate Christi. ܐܬܝܠܕܘܬܟ ܡܫܝܚܐ ܠܥܠܡܐ ܚܝ̈ܐ ܐܝܬܝܬ: *Nativitate tua, Christe, mundo vitam attulisti*. Hujus thematis Tractatum integrum scripsit, de quo vide pag. 80.

32. De Nazareth & Bethsaida. ܢܨܪܬ ܬܘܕܐ ܠܟ ܕܫܘܝܐ ܗܘܬ ܕܬܗܘܐ ܠܟ ܐܒܘܬܐ: *Nazareth tibi gratias agat, quod digna fuerit, ut tibi patria fieret*.

33. De Cana Galilææ, & civitate Nain. ܩܛܢܐ ܬܘܕܐ ܠܟ: *Cana te celebret*.

34. De Hemorrhoïssa, de filia Jairi, de Samaritana, & de Chananæa. ܕܕܡܗ ܕܪܕܝܐ ܗܘܬ ܕܬܬܩܪܒ ܠܡܪܐ ܟܠ: *Hemorrhoissa ad Dominum universorum accedere verita est*.

35. De Hiericho: De ficu, cui Christus maledixit: De loco, ubi expuit cœcumque sanavit: De Maria Magdalena: De Martha: De Monte Oliveto: deque pueris, qui Christo cum ramis palmarum & olivarum occurrerunt. ܐܝܪܝܚܘ ܬܣܓܘܕ ܠܗ: *Hiericho eum adoret*.

36. De Ecclesia. ܒܦܘܡܐ ܕܙܕܝܩ̈ܐ ܡܫܒܚܢܐ ܠܗ ܗܘ ܕܩܨܐ ܒܝ ܠܚܡܐ ܚܝܐ ܘܐܠܦܘܗܝ ܠܟܠܕܝ̈ܐ: *Ore meorum Justorum illum collaudo, qui in me vivum Panem fregit, quem*

quem suis ipse Discipulis dispensavit. De quo Pane in præcedenti Hymno hæc scripserat: [Syriac text]

Tuam priores Sacerdotes concupierunt pulchritudinem, nec viderunt: Oderunt posteriores, teque indignis tractaverunt modis: Postremi, qui in Ecclesiis inaugurantur, Sacerdotes te suis complexi sunt ulnis, ò Panis vitæ, qui ad nos delapsus, nostris te sensibus immiscuisti. In hoc Hymno meminit Sanctus Doctor sanguinei sudoris Christi in horto: [Syriac text]

Locus, in quo sudavit, coronam ipsi nectat. Ex quo planum fit, versiculum illum Lucæ c. 22. 44. tamquam genuinam Evangelici Textus partem à S. Ephræm agnitum, & in Syriaca versione olim expressum fuisse: eam siquidem historiam à quibusdam in dubium fuisse olim revocatam, docent S. Hier. l. 2. contra Pelag. & S. Hilar. l. 10. de Trinit.

37. De Fide. Agit potissimùm de mysterio Incarnationis, & de Eucharistia. Et de hac quidem sic habet: [Syriac text]

Corpus ejus nova ratione nostris corporibus immistum est: ipsius quoque sanguis purissimus in venas nostras diffusus. Ejus similiter vox aures nostras, conspectusque oculos nostros perculit. Totus ipse nos totos pervasit: & quia Ecclesiam suam dilexit nimis, non illi dedit æmulæ ejus (hoc est Synagogæ,) *manna, sed ipse panis vitæ factus est illi, ut ipsum comederet.* En præclarissimum testimonium de reali Christi Domini præsentia in augustissimo nostri Altaris Sacramento. S. Ephræmo omnes Syrorum Liturgiæ, aliaque publica monumenta mirâ consensione suffragantur. In altera ejusdem Hymni parte, ubi de Incarnatione agit, Marcionistarum errorem confutat, qui carnem Christi nostræ carni dissimilem fuisse docebant: nempè ex cœlesti substantia coagmentatam: [Syriac text]: *Corpus ex Maria desumptum redarguit prædicantem, in alio Corpore habitasse Deum: nam Corpus Æthereum absolutum est, planèque perfectum. Quomodo ergo illud nostro adolesceret pane? Quomodo rursùs sudaret, expueret, lacrymas & sanguinem funderet? Prætereà quum Corpus è cœlesti substantia decisum terrenæ concretionis fæcibus purum sit, sequitur, nec illud,* (quod Verbum assumpsit) *corpus nostro fuisse absimile, quum morti obnoxium fuerit. Pugnantia ergo dicere coguntur, eadem affirmantes & negantes, unam nempè nostri, atque illius Corporis fuisse naturam.*

38. De Loth, & filiabus ejus. [Syriac text]

Bibit, ut tristitiam mitigaret.

29. Oratio: [Syriac text]

ܘܐܨܠܐ ܕܐܬܥܕܪ : *Confitebor, ut libertatem consequar. Orabo, ut proficiam.*

40. De Patribus, & Prophetis, qui Nativitatem Christi antecesserunt. ܟܦܢܘ ܡܪܝ ܟܠܗ ܕܪ̈ܝܢ ܟܐܢ̈ܐ ܠܡܐܬܝܬܟ : *Adventum tuum, Domine, omnium sæculorum Justi esurierunt.*

41. De Jona & Ninivitis, Hymni novem. Alii sunt ab eo sermone, quem edidit Vossius tom. 3. pag. 150. cujus initium in Cod. Nitr. V. fol. 132. terg. ܗܐ ܒܢܝܢܘܐ ܝܘܢܢ ܐܟܪܙ : *En Jonas in Ninive prædicavit.* Primus incipit: ܠܪ̈ܚܡܝܟ ܓܘܣܝ ܐܢܐ : *Ad tuam misericordiam confugio.* Affirmabant Marcionistæ, fas esse Christiano Baptismum iterare: Illorum errorem hìc confutat S. Ephræm docens peccata post Baptismum perpetrata Pœnitentiæ remedio indigere. ܕܠܝܬ ܬܘܒ ܠܡܥܡܕܘ ܠܝܬ ܬܘܒ ܠܡܚܛܝܬܐ. ܕܐܝܟ ܕܪܕܐ : ܐܝܬ ܗܘ ܕܫܚܢܐ. ܗܘ ܕܣܡܟ ܣܒܪܐ ܒܡܥܡܘܕܝܬܐ : ܘܠܐ ܢܦܣܘܩ ܠܗ : ܝܗܒ ܚܘܣܝܐ :

Quia, inquit, *nullus superest Baptismo locus, nec peccato quidem locum superesse fas est. Quia verò peccati sanies fluere non cessat, ideò nec expiationis aspersio sublata est. Qui enim in Baptismo spem fecit, ne istam abscinderet, Indulgentiam* (idest Clavium potestatem) *adjecit.* Ubi Novatianos, & Cataphrygas apertè sugillat.

50. De Resurrectione Christi Hymni duo. Primus incipit: ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܢܨܚ ܢܘܗܪܐ : *In una Sabbati vicit lux.* Alter: ܐܡܠܟܘ ܚܫܘܟܐ ܘܢܨܚܘ ܘܐܙܕܟܝܘ : *Regnarunt, vicerunt Tenebræ, & victæ fuerunt.* Ubi contra Manichæos insurgit Tenebrarum patronos, Tenebras negans aliquid esse, nedum vim aliquam numenque ipsis inesse.

VI.

De Fide Hymni LXXXVII.

ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܐܡܝܪܝܢ ܡܥܕܟܐ.

DISPUTAT in hoc Libro S. Ephræm contra Arianos, & Eunomianos de Divina Verbi natura, quam temerè ab illis investigari, pluribus ostendit: Hoc enim inter varias Arianorum sectas Eunomiani præcipuè sibi arrogabant, ut patet ex Dialogo S. Basilii adversùs Eunomium, & ex ejusdem ad eundem Epistola. Quamobrem Liber iste scriptus fuisse videtur à S. Ephræm jam sene, quando Eunomius, Aëtio Syro magistro, Ecclesiam turbare jam cœperat, & Ariani in Mesopotamiam, & in ipsam urbem Edessam jam irruperant, qui etiam Valentis Imperatoris favore Edessenos Catholicos ab Ecclesiis tandem expulere tertio ab obitu Sancti Doctoris mense, ut patet ex Chronico illius Ecclesiæ ad annum Græcorum 684. & nos suprà notavimus ex Dionysio Patriarcha pag. 54.

De Fide.

1. Quam in omnibus Sectariis Patres novitatem reprehenderunt, hanc B. Ephræm Arianis in ipso Disputationis limine objicit, eosdem ad perpetuam Ecclesiæ Catholicæ traditionem provocans. ܚܠܦ ܗܘ ܬܚܡܐ ܡܐܢܐ ܟܠ ܕܒܗ ܚܝܝܢ ܟܠܢ ܗܘ ܡܐܠܦ ܟܠ : ܗܝܡܢܘܬܐ ܚܕܬܐ ܠܝܬ ܟܠܢ ܗܢܐ ܕܝܢ ܡܚܕܬܐ : *Pro illa fidei formula, qua omnes vivimus, quam ille constituit, à quo omnes docti sumus, novam Fidem commentum est istud nostri*

ævi

ævi audax hominum genus. Hoc telum S. Hilarius Ephræmi contemporaneus lib. 6. de Trinitate eiſdem Arianis objiciebat, ſcribens: *Tardè mihi hos piiſſimos Doctores ætas nunc hujus ſæculi protulit: ſerò hos habuit fides mea, quam Tu erudiſti, Magiſtros. Inauditis ego his omnibus in Te credidi*. Hoc telum adversùs eoſdem frequentiſſimè contorquent Athanaſius, & Baſilius, velut ab ipſis Arianis oblatum, novas identidem fidei formulas procudentibus. Quum verò idem fecerint, & hodie faciant Hæretici, qua ratione, qua fronte ſuis ſectis arrogare poterunt Antiquitatem doctrinæ, quam omnes Patres Latini, Græci Syrique, ceù veriſſimam Eccleſiæ notam agnoverunt?

Pergit Sanctus Doctor, & Aetianos adoritur, quorum ſecta in Syria, velut in nativo ſolo maximè coaluerat. Aetius enim Syrus fuit, qui eò dementiæ progreſſus eſt, ut de Deo, Deique ſubſtantia geometrica via & ratione diſſerere atque decernere auſus fuerit, dialectica uſus & brevi quadam ſyllogiſmorum complexione: perinde ac ſi infinita Dei majeſtas anguſtis humanæ mentis finibus circumſcribi poſſet, & illud ſolùm de Deo credendum eſſet, quod naturali lumine deprehenderetur. Vide Sozomenum lib. 4. cap. 28. Socrat. lib. 2. cap. 28. Epiphan. hæreſ. 76. & Philoſtorg. lib. 3. Qua in re nuperum imitatorem habuit Benedictum de Spinoſa, famoſum ætate noſtra Sectarium. Ut ergo Aetianorum arrogantiam reprimat, ſtatuit primo loco Dei naturam incomprehenſibilem eſſe. Id ex eo demonſtrat, quod rerum à Deo conditarum naturam nullus hactenus mortalium perfectè aſſequutus fuerit. Quà vià etiam Baſilius Eunomium Aetianæ doctrinæ & arrogantiæ Symmiſten aggreſſus eſt in lib. contra ejuſdem Apologiam, & epiſt. 168. ubi ſcribit: *Si minutiſſimæ formicæ nondum es aſſequutus naturam, quomodo incomprehenſibilem Dei potentiam imaginatione tua comprehenſam eſſe gloriaris?* Atque per hanc occaſionem Sanctus Ephræm Aetium ad ſui ipſius cognitionem revocat, diſputationemque de Animæ ſubſtantia inducit: in qua productis variorum variis de hac quæſtione ſententiis, eorum quoque dementiam redarguit, qui hominem mente animaque præditum eſſe negabant. ܐܘ ܢܚܙܘܢ ܫܢܝܐ ܕܐܡܪܝܢ܆ ܕܠܢܦܫܐ ܕܠܐ ܟܡ ܐܝܬܝܗ܂ ܘܒܗ ܐܦ ܒܗܘܢ ܢܦܫܐ ܡܬܚܪܝܐ܆ ܗܝ ܒܗܘܢ ܠܢܦܫܗ ܕܟܦܪܐ ܗܘܬ܂ ܗܝ ܠܗܘ ܡܠܟܝܢ܂ ܕܐܡܪܐ܂ ܗܘܬ ܡܡܠܠܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐ ܐܝܬܝܗ܆ *Agite dum, & ſtupendam dementiam illorum expendite, qui negant, uſquam eſſe animam. At illi profectò exanimes non ſunt: ipſa ergo in ipſis contra ſeipſam pugnat anima. Ipſa ſeipſam negat: nec enim alius quiſpiam, ſed ipſa utique anima loquitur, quum negat ſe eſſe*.

2. Sequuntur Hymni duo, in quibus ex infinita humanæ mentis à ſummo Vero diſtantià colligit Deum eſſe longè ſuprà hominis captum. Primus incipit: ܛܘܒܘܗܝ ܠܐܝܢܐ ܕܣܡ ܠܗ ܡܚܙܝܬܐ ܕܟܝܬܐ ܕܩܘܫܬܐ܆ *Beatus, qui purum ſpeculum veritatis ſibi defixit*. Secundus: ܛܘܒܘܗܝ ܠܐܝܢܐ ܕܠܟ ܡܪܝ ܒܚܘܒܐ ܪܒܐ ܢܩܪܝܟ܆ *Beatus, qui Te, Domine, magna cum caritate invocare meruit*.

4. Progreditur in ſuſcepta de Dei incomprehenſibilitate diſputatione; & propoſita Humanæ cum Angelica natura comparatione, colligit Divinam Naturam ab homine capi non poſſe ex eo, quod nec ab Angelo, cœleſti etiam lumine colluſtrato, capiatur. Incipit Primus Hymnus: ܐܠܦ ܐܠܦܝܢ ܡܠܐܟܝܢ܆ ܕܒܗ܆ ܘܪܒܘ ܪܒܘܬܐ܆ ܬܘܕܝܬܐ ܠܚܣܝܐ

[illegible] : *Stant mille millium: discurrunt myrias myriadum: Unum myriades perscrutari nequeunt.*

Secundus: [illegible] :

Hominis cognitionem si Angelicæ cognitioni compares, lux dubia est. Si Angelicam rursus cognitionem cum scientia Spiritûs conferas, fulgor est exiguus. In his duobus Hymnis de Angelorum naturâ S. Ephræm doctissimè disputat. Præclara visa sunt, quæ hìc describimus. [illegible]

Quum Angeli cupiunt cognoscere res Filii, ad eos qui ipsis superiores sunt, quæstiones dirigunt. Sed & ipsi Angeli Supremi nutu Spiritûs docentur. Juxta gradus Angelorum sunt quæstiones Angelorum. Adeò nullus Angelus est, qui audeat definitos sibi prætergredi limites. Id testatur proprius naturæ ordo, in quo ordo ordinem excipit usque ad eum, qui omnium est corona. Hanc doctrinam versat frequenter Auctor Libri de cœlesti Hierarchia cap. 7. & seqq. quem tamen S. Ephræm non nominat. Quamobrem ex hoc solo loco definiri non potest quæstio illa, quæ de Auctore Operum S. Dionysio attributorum inter Recentiores Criticos disceptatur. Contingit enim sæpissimè, eandem speciem in multorum mentem venire, absque ullo prævio ipsorum congressu. Eandem doctrinam sequitur, & exponit S. Thomas 1. Par. quæst. 106. art. 3. & 4. & quæstionibus seqq.

6. Hucusque S. Doctor de Incomprehensibilitate Divinæ Naturæ generatim: Nunc de Personis Divinis differere aggreditur. Patrem esse verè Patrem ostendit: quod verum non esset, si Filium non ejusdem, sed alterius naturæ haberet: qui fuit palmaris Aëtii, & Eunomii error, de quo consule Socratem, Sozomenum, Epiphanium locis cit. Incipit: [illegible]

Qui fieri posse credam, ut quispiam à veritate aberret? Mons quippè ingens veritas est, cæcutientibus etiam oculis patens. Quisnam Patrem esse non sentiat, qui Filium habet?

7. Utramque Filii generationem, sempiternam scilicet, & temporariam proponit: deinde arguit: Qui Divini Verbi terrenam ex Matre originem exponere non sufficis, ad Divinam sempiternamque ejusdem à Patre generationem cur temerè assurgis? [illegible] :

Ecquis suæ immemor naturæ audeat Naturam Primogeniti, qui Naturarum omnium Dominus est, referre. In hoc Hymno tres Apostolos *Judæ* nomen gessisse deprehendimus; & præter duos ab Evangelistis indicatos, Thomam quoque illis cognominem fuisse. [illegible] :

[Syriac text]

Appende ambos in statera: Centurionem, qui credidit, & JUDAM THOMAM, qui attrectare & explorare desideravit. Illum Dominus commendavit: Hunc Præceptor objurgavit.

8. Ex eo, quod Prophetæ prona facie Angelos Dei personam repræsentantes adorarunt: quod summo Sacerdoti Sanctuarii adyta semel per annum ingredi fas erat: quod populus in vultum Moysis ex Divino consortio revertentis oculos intendere non poterat, confirmat quæ suprà de incomprehensibilitate rerum Divinarum probavit. [Syriac text] *O fulgor Moysis, in quem nemo poterat oculos intendere.*

9. Ex Fidei definitione & natura, Aëtianorum temeritatem revincit. [Syriac text] *Recta erat quæstio, quam sæculum nostrum pervertit.*

10. De sempiterna Verbi generatione, de ejusdem Incarnatione, & reali in Eucharistia præsentia. [Syriac text] *Tu, Domine, scripsisti, Aperi os tuum, & ego implebo illud.* Notanda sunt, quæ de Eucharistia docet. [Syriac text] *In Pane tuo latet Spiritus, qui non comeditur. In Vino tuo ardet Ignis, qui non bibitur. Spiritus in Pane tuo, & Ignis in Vino tuo. Duo mirabilia, quæ ab animis nostris percipiuntur.* Et paucis interjectis: [Syriac text] *En Ignis & Spiritus in sinu Genitricis tuæ. En Ignis & Spiritus in flumine, in quo baptizatus fuisti. Ignis & Spiritus in nostro Baptismo. Ignis etiam, & Spiritus Sanctus in Pane, & Calice. Panis tuus Voracem necat, quæ suum nos panem fecerat. Calix tuus mortem perdit, quæ nos absorbuerat. Te, Domine, comedimus, Te bibimus, non ut consumamus Te, sed ut per Te vivamus.* Quod dicit, in Pane latere ignem Spiritus Sancti, infrà Hymn. 40. explicat de virtute Spiritus Sancti, qua Panis in Corpus Christi transmutatur: & est frequens Syris Doctoribus phrasis.

11. Divini Verbi naturam, quam ab Eunomianis temerè perquiri husque probavit, perscrutari se nequaquam audere modò profitetur. [Syriac text] *Ego, Domine, tantus non sum. Propterea non audeo.*

12. Magnifica de Deo sentienda, & prædicanda, quum ipse sit fons perennis, unde ad nos bonum omne delabitur. [Syriac text] *Sal tuum veritas est: mens nostra, quæso, illo condiatur.*

13. Edessenos animat, ut Trinitatis mysterium palàm fidenterque profiteantur. [Syriac text]

[Syriac text] : *Incolumem fidem meam ab eorum servabo errore, qui modò erupere, quique dum Patrem confitentur, simul Unigenitum ejus ejurant.*

14. Supplicatio ad Christum, in qua dicendi vim, & triumphatricem animorum eloquentiam petit, ut Incarnationis mysterium satis celebrare possit. [Syriac text] : *Invitavi te, Domine, ad convivium variis instructum Hymnis. Defecit in convivio nostro Vinum, sermo scilicet laudis. Qui ad nuptias invitatus, optimo vino hydrias implevisti, reple, quæso, os meum laude tua.*

15. Humanæ mentis imbecillitatem rursùs exagitat ex eo, quod nec sua explicare sufficiat. [Syriac text] *Homo quæ humanæ sunt naturæ investiget. Mortalis ea quæ sibi præcepta sunt, meditetur.*

16. Suam Deo Fidem exhibet. [Syriac text] *Quomodo tuus, Domine, servus de tuis laudibus conticescet?*

17. Super calamitates Ecclesiæ ab Arianis oppressæ, Ephræmi lacrymæ: ubi disputationem de Divina Verbi Incarnatione retexit. [Syriac text] : *Qui veritatem lividis oculis quærit, neque si in ipsam impegerit, potis est eam agnoscere.* Et paucis interjectis: [Syriac text] *Ecquis lacrymas teneat, intuens cives suos suscepta contra externos odia deponere, ipsosque inter se adversis hastis incurrere, conflato ex disputandi libidine civili bello.*

18. De Trinitate, & de Incarnatione Divini Verbi, ejusque salutaris dispensationis mysterio: ubi admiranda Dei opera, quæ Eunomiani & Aetiani Dialecticæ præsidio assequutos se fuisse jactabant, ex aliis ipsius Dei operibus conjectanda proponit. [Syriac text] *Pullus Avis nisi perfectus fuerit, testam nequit frangere.*

19. Divinam Christi Oeconomiam prosequitur. [Syriac text] : *Laus debetur Filio, qui docuit veritatem.* Ubi Theopaschitas apertè revincit, dum passionem Corpori Christi, non Divinitati adscribit: [Syriac text] : *Tu, Domine, naturam tuam* (Divinam utique) *infirmo corpore induisti, ut pati in eo posses.*

20. Fidem palàm prædicandam esse. [Syriac text] : *Fidem meam Tibi, Domine, alta voce offero.* Eos redarguit, qui Religionem ut pallium pro temporum conditione mutabant: qua ex secta Eubulus quidam fuit, Ephræmo æqualis, quem S. Basilius reprehendit.

21. In Arianos, seù potiùs Euno-

nomianos iterùm insurgit, quos redarguit ex eo, quòd contemptis Divinarum Scripturarum oraculis, sola humanæ scientiæ ope ad Dei cognitionem eniterentur. [Syriac text]

[Syriac text]

Tu, Domine, in cynara mea cantus ede, qui omnibus prosint. Et paulò post:

[Syriac text]

Si Gabriel indignatus est, ipse conditione servus, quia quum Levitam alloquutus fuisset, fides dictis ipsius habita non fuit; quantò magis excandescet Filius Justi nobis, qui non credidimus eum esse Filium, qualem se ipse dixit. Et infrà: [Syriac text] *Ne tibi fucum faciant voces confitentium Filium, quem negant esse genitum.*

22. Verbo Divinitatem ex utriusque Testamenti consonantia asserit.

[Syriac text]

Laus summo rerum Domino, qui sibi duo organa compegit, attemperavitque, Prophetas & Apostolos. Unus est digitus, qui diversas utriusque Testamenti voces in utroque organo diversâ pulsatione expressit.

23. De inenarrabili Trinitatis mysterio, ubi rursùs contra Arianos Divinarum personarum ordo & æqualitas asseritur. [Syriac text]

[Syriac text]

Loquere cynara, quandoquidem silentium tibi perniciem parat; essare tamen quæ fari fas est.

24. De Divina Verbi Incarnatione. [Syriac text]

Armis victi Pugilis Dominus victorem prostravit. Induit corpus ex Adæ & Davidis stirpe, ut per illud corpus, quod dejecerat, Diabolus profligaretur, & cum ignominia majori ex acie discederet. Ubi rursùs Marcionistas, ut solet, exagitat.

25. De fructu Divinæ Incarnationis præcipuo, qui est Divina Gratia, deque ejus necessitate, & cum humano arbitrio concordia. [Syriac text]

Quis mihi tribuat exiguum afflatum Spiritûs, non ut prophetem; id enim quærere mors est: sed ut ipse præcellentis illius substantiæ laudes paupere lingua prædicare sufficiam. Ubi de necessitate Divinæ Gratiæ adjuvantis, & ejusdem cum libero arbitrio concordia differens, scribit:

[Syriac text]

ܕܒܠܥܕܘܗܝ ܡܫܘܒܚ ܠܒܘܗ :
ܘܠܐ ܠܗܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܪܒܘܬܐ ܠܐ ܡܨܐ
ܦܘܡܐ ܕܢܦܠܓ ܓܙܘܗܝ ܘܩܠܝܕܐ ܐܝܟ
ܩܠܝܕܐ ܗܝ . ܠܗ ܗܘ ܒܡܠܟܬܐ ܘܐܦ
ܡܦܬܚ ܐܢܫ ܕܓܙܘܗܝ ܢܛܪܐ :

Etenim absque gratia ipsius Majestatis nequit os dispensare thesauros ejus; Ipsa enim velut clavis, opes suas custodibus thesaurorum suorum reserat. Laus Gratiæ, quæ in lingua Oratorum loquitur, nec tamen eorum libertatem verbo suo tollit. Possidet os utrumque simul: de suo ipsam meditatur: de ipsa ipsam magnificat: Item absque gratia Verbi nequit os de eodem Verbo referre, quale & quantum sit. De ipso Verbo dicere per ipsum Verbum homo potest. Eadem habet suprà Hym. 16. ܕܝܠܟ ܠܟ ܐܡܪ ܫܘܒܚܐ ܡܢ
ܡܘܗܒܬܟ . ܒܟ ܗܘ ܥܬܝܪ ܡܪܝ ܕܝܠܟ
ܐܢܐ ܘܕܝܠܟ ܡܫܒܚ ܐܢܐ :

De tuo te collaudabo: laus est de tuo munere: Per te quippè dives sum, Domine, deque tuo est, quod te prædico. Ubi Pelagianorum, & Semipelagianorum errorem jugulat, dum Gratiam Divinam ad omne opus bonum non modò perficiendum, sed etiam inchoandum necessariam esse scribit. Porrò quod spectat ad concordiam humani arbitrii cum Divina Gratia, Syrorum sententiam tenemus S. Doctori omninò conformem, in ultimo Hymno quarti Nocturni Feriæ Secundæ in Officio Feriali Romæ impresso, cui manuscripta omnia, quæ Jacobitarum Syrorum manibus teruntur, consentiunt, his verbis expressam: ܦܪܝܫܐ ܦܘܩܕܢܘܗܝ
ܕܐܠܗܐ ܠܡܥܒܕܗ . ܘܟܠ ܦܘܡ ܐܡܪ
ܡܫܬܡܥ ܠܗ ܘܡܫܬܥܒܕ . ܕܐܠܗܐ ܕܟܠ
ܟܠ ܐܠܗܐ ܘܚܐܪܘܬܐ ܘܡܢ ܟܠ
ܐܠܗܘܬܗ . ܘܢܬܪܘܡ ܒܡܫܝܚܐ ܠܥܠܡܝܢ

ܘܠܐ ܕܢܚ . ܙܕܩܐ ܦܘܡܗ ܠܡܟܣܢܘܬܐ
ܘܕܝܢܐ : ܘܟܠ ܦܘܡܐ ܬܡܢ ܢܣܬܟܪ
ܚܝܒܐ . ܠܗ ܙܕܝܩܘܬܐ ܠܐ ܡܚܝܢܐ
ܘܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܦܘܪܫܢܐ ܘܠܐ ܐܘܪܚܐ : ܐܝܬ
ܗܘ ܕܝܢ ܘܠܐ ܐܪܓܐ : ܘܟܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܐܬܚܝܒ :

Divina Æquitas aperiet os suum ad redarguendum, & omne os ibi oppilabitur, reumque se esse agnoscet. Exprobrabit Justitiam, quæ super omnes effusa est, & Gratiam, quæ ab omnibus rejecta est. Homines enim reservati sunt retributioni, quam ipsi non cogitant. Illa nempè Divina Æquitas aurem inclinat cogitationibus & conscientiæ, & judicium facit inter cogitationem & voluntatem. Nisi voluissem, malum operatus non fuissem. Non erat, ne cogitarem: Fuit tamen, ne vellem: & quia volui, reus factus sum. Et paulò antè:
ܫܘܩܐ ܗܘ ܕܡܠܐ ܛܒܬܐ ܘܒܝܫܬܐ :
ܘܟܠ ܐܢܫ ܗܘ ܡܐ ܕܪܓܐ ܠܗ
ܓܒܐ ܠܗ . ܠܕܒܥܐ ܩܘܫܬܐ ܠܐ
ܚܣܝܪ . ܘܠܕܦܠܚ ܥܘܠܐ ܡܛܝܒ ܗܘ
ܟܠ . ܠܓܘ ܡܢܗ ܕܒܪܢܫܐ ܐܝܬܝܗܝ
ܬܪܬܝܗܝܢ . ܛܒ ܗܘ ܘܡܫܒܚ ܗܘ
ܠܡܥܡܪܐ ܕܒܝܬ ܐܕܡ . ܒܝܫ ܕܝܢ
ܘܡܪܝܪ ܐܬܪܐ ܕܠܘܛ ܠܡܥܡܪ ܗܘܐ . ܒܒܝܬ
ܚܝܐ ܡܝܬ ܐܕܡ ܕܨܒܐ : ܒܒܝܬ ܡܝܬܐ
ܚܝܐ ܠܘܛ ܕܫܦܪ ܠܗ . ܚܐܪܘܬܐ
ܒܨܒܝܢܗ ܗܘܝ ܐܣܝܐ ܘܡܡܝܬܢܐ .

Adsunt nundinæ plenæ bonis & malis, & unusquisque quod concupiscit, eligit sibi. Petenti veritatem, nil deest: Operanti iniquitatem, omnia præsto sunt. Intra ipsum hominem ambæ existunt. Bonum & gloriosum fuit domicilium Adæ: Malum & amarum, ubi Loth morabatur. In domo vivorum mortuus est Adam, quia voluit: In domo mortuorum vixit Loth, quia ei placuit. Libertas voluntate suâ vin-

vincit, & vincitur. Et in Hymno Feriæ tertiæ in eodem Officio.

[illegible]

Mea me mala voluntas ad peccata trahit. Quum pecco, de Diabolo queror. Væ mihi, qui Diabolum peccati causam facio: nam Diabolus ad peccandum minimè compellit. Ego voluntate mea pecco. Cur ergo de Diabolo queror? Ex quibus duo collige: Primum, Divinam Gratiam nulli Viatori denegari: hoc enim significat τὸ *Justitiam super omnes effusam, & Gratiam ab omnibus rejectam fuisse*, nempè *à peccatoribus*; de his enim sermo est: quam utique non rejicerent, si non haberent. Secundum, Gratiam ita omnibus esse concessam, ut nullius libertatem impediat: Hoc enim convincunt comparatio vitæ præsentis cum Nundinis, & Adami cum Loth, quam comparationem etiam habet S. Augustinus: sed pro Loth Jobum cum Adamo confert: eodem tamen sensu. Quum autem Syri gratiam Adamo collatam, ut Scholastici loquuntur, entitativè, etsi non formaliter majorem fuisse affirmant, atque inde colligunt, quod anteà asseruerant, libertatem scilicet sua voluntate vincere & vinci, manifestè declarant, se in ea sententia esse, homines sub æquali, vel etiam majori Gratia constitutos, alterum assentiri, alterum verò dissentiri gratiæ; quod S. Augustinus de Civit. Dei lib. 12. cap. 6. explicat exemplo duorum eandem mulierem aspicientium, quorum alter eam concupiscit & deficit, alter tentationi resistit, & Gratiæ cooperatur.

Lib. de Patient.

26. Marcionistas & Arianos impugnat, Universum non ab Angelis, sed à Deo per Verbum conditum fuisse probans: ubi quædam de Præscientia Dei. [illegible]

Inaspectabilis Deus per Primogenitum suum opifex est admirabilis idemque infatigabilis.

27. Deum corporis expertem esse, & incomprehensibilem. [illegible]

Deus, qui est per essentiam tùm natura, tùm nomine gloriosus.

28. Naturam habere omnium rerum modum, quem excedere vel omnino, vel absque scelere non possis. [illegible]

Si Angeli, & fulgura, atque coruscationes, & motus, ventorumque flatus, atque tempestates, servorum conservi, timentur, quando nos miseros cum impetu premunt: Si hæc, inquam, hominis infima servitia sic timentur; ecquis in illud numen oculos figere potest, cujus virtute constant universa?

29. Duas Christo inesse naturas ex differentia operationum & attributorum ejus colligit contra Paulianistas, qui Christum purum hominem esse docuerunt. Paulianistarum hæresim in Syria maximè viguisse, docent Acta S. Doctoris à nobis suprà producta pag. 47. [illegible]

Mortales Deus Deos à gratia appellavit: illi verò Deum, quasi non Deum, sed hominem disceptando circumscripserunt. Notanda sunt contra Monophysitas & Monothelitas: ܦܓܪܐ ܓܝܪ ܡܟܝܟܐ ܕܠܒܫ ܗܘ : ܠܗܘ ܘܙܕܩܝܢ ܫܡܗܘܗܝ ܘܣܘܥܪܢܘܗܝ . ܘܐܝܟ ܕܐܠܝܨܐ ܕܢܟܦܢ ܗܘܐ : ܗܟܢ ܐܦ ܐܠܝܨܐ ܐܦ ܕܢܨܠܐ . ܘܐܝܟ ܕܗܘ ܟܦܢܐ ܟܠܗ ܕܦܓܪܐ ܗܘܐ : ܗܟܢ ܐܢܢܩܝܬܗ ܟܠܗ ܕܦܓܪܐ ܗܘܬ . ܠܐ ܬܡܘܬܘܢ ܒܫܡܗܐ ܕܐܠܒܫ ܗܘ ܚܝܐ ܕܢܚܐ ܟܠ :

Corpus enim humile est, quod induit qui è cœlo descendit. Ipsi congruunt sua nomina, & operationes; & sicut necesse fuit, ut esuriret; ita etiam necesse fuit, ut oraret. Et sicut esuries tota corporis fuit, ita etiam necessitas. Ne, quæso, immoriamini nominibus, quæ induit ille vivus, ut omnibus vitam afferret. Et infrà. ܕܒܪܢܫܐ ܗܘ ܐܬܬܚܡ . ܘܠܐ ܡܬܚܡ ܗܘ ܕܒܟܝܢܗ ܐܠܗܐ ܗܘ : *Quia homo est, circumscriptus est: Quia idem naturâ Deus est, nullo usquam termino definitur.*

30. In idem argumentum. ܐܠܗܐ ܘܡܪܐ ܗܘ ܕܟܠ ܡܕܡ : ܠܡܢܝܢ ܥܒܕܘܗܝ ܠܐ ܥܐܠ ܥܡܗܘܢ ܘܠܐ ܐܬܐ ܠܟܝܠܐ ܘܡܬܩܠܐ ܘܠܓܫܫܐ ܘܠܚܙܝܢܐ ܐܘ ܠܡܬܚܙܝܢܘܬܐ . ܠܐ ܡܬܚܡܚܡ ܒܐܬܪܐ .

Deus, utpote omnium rerum Dominus, in censum servorum suorum non venit, nec subest mensuræ, nec ponderi: nec attrectabilis, aut aspectabilis est, nec loco definitur.

31. Hic contra Audianos, qui etiam Antropomorphitæ dicti sunt, disputat, Deumque omnis materiæ expertem asserit: & argumenta ex Scripturis deducta ab Adversariis dissolvit, docens simplicissimam esse Dei substantiam. Ex hoc loco colliges Antropomorphitarum hæresim antiquiorem esse, quàm multi hactenus existimarunt, auctoritate Cassiodori hist. trip. l. 10. c. 7. ducti, qui videtur affirmare, sub Theodosio Seniore inter Ægyptios Monachos illam exortam fuisse: quo tempore S. Ephræm jam vivere desierat. Certè Audius hujus hæresis Auctor Ægyptius non fuit, sed genere & lingua Syrus, suumque errorem primùm inter suos disseminare aggressus est. Vide Nicephor. lib. 11. cap. 14. Epiphan. loco suprà cit. Nomina, inquit S. Doctor, membrorum induit Deus, non ipsa membra.

Alphonsus à Castro lib. 5. verbo *Deus*.

Incipit. ܢܫܒܚ ܠܡܢ ܕܠܒܫ ܫܡܗܐ ܕܗܕܡܐ . ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܠܗ ܕܢܕܥ ܘܫܡܥ ܠܢ : ܥܝܢܐ ܕܚܙܐ ܠܗ ܘܢܕܘܥ ܕܚܙܐ ܠܢ . ܫܡܗܐ ܕܨܒܘܬܐ ܠܒܫ ܠܡܢ . ܗܟܢ ܠܗ ܕܐܝܬܘܬܗ ܬܚܘܒܐ ܘܬܘܬܐ ܢܣܒ : ܠܒܫ ܗܘܐ ܫܡܗܐ ܕܗܠܝܢ ܡܚܘܣ ܒܟܘܪܗܢܢ :

Laudemus eum, qui membrorum sibi aptavit nomina: Aurium nimirùm, ut nos ab illo audiri intelligeremus: oculorum similiter, ut illum nobis adesse, nosque intueri sciremus. Rerum quippè nomina dumtaxat induit. Ita pariter quum Divina ejus natura nec iram, nec pœnitentiam capiat, hujusmodi perturbationum vocabula sibi accommodat, nostræ utique indulgens infirmitati.

32. Supplicatio pro dono contemplationis. ܐܦܢܝܬ ܠܬܠܡܝܕܘܬܟ ܕܟܕ ܐܬܗܦܟܬ ܠܝ : ܚܙܝܬ ܕܚܣܪܬ ܠܟ ܘܠܐ ܡܬܝܪܐ ܢܦܫܐ ܐܠܐ ܒܫܘܥܝܟ .

Ad tuam disciplinum redeo, quia ad meipsum me convertens, vidi me jam defecisse. Non enim proficit animus, nisi per conversationem tuam. Hinc progreditur ad oppugnationem Phantasiastarum, qui Corporis Christi veritatem negabant. ܘܟܕ ܠܐ ܡܒܪܢܫܘܬܗ ܠܐܘܦ :

[illegible]

Antequam Adamum conderes, ex te tibi magnus eras. Parvum te finxerunt homines, quia ad eos descendisti, eorumque modos induisti, ut demissione tua ipsi extollerentur. Jam si similitudo imaginis humanæ naturæ parvum te fecit, quanto minorem efficiet Corpus, quod ex caritate induisti, verum, non phantasticum? Quod suprà annotavimus pag. 80. de vi verbi [illegible] *Hlat*, id scilicet *mistionem* quidem importare; attamen interdum etiam *conjunctionem* absolutè significare commistionis immunem, confirmatur ex modo, quo hoc loco S. Doctor mysterium Trinitatis exponit: [illegible]

Unum sunt, inquit, *Pater, & Filius, quia una est amborum natura. Alter in alterum non transit, alter alteri immiscetur* (ideſt jungitur.) *alter ab altero discernitur.* Et infrà Hymn. 40. [illegible]

Sileant ergò pertinaces & refractariæ mentes, manifestis convictæ argumentis. Ecce Unum Tres, Tres Unum sunt: Immisti (hoc est, conjuncti,) *non infixi; discreti, non decisi*: nimirùm distincti, non separati. Ubi Immistionem pro mutua circuminsessione Divinarum personarum usurpat. Quod autem dicit Divinarum Personarum unam esse Naturam, S. Thomas 1. Par. quæst. 39. art. 2. docet, magis exprimi Unitatem Divinam per hoc, quod dicamus, tres Personas unius esse essentiæ, quàm unius naturæ. Quocirca S. Ephræm infrà Hym. 73. clarè affirmat, trium Divinarum Personarum unam esse essentiam.

33. Rursùs de incomprehensibili Dei natura. Incipit: [illegible]

Verax Joannes te contemplatus, te pinxit, Verbum te esse & Deum inatrectabilem.

34. Miserias humanæ naturæ lapsæ deflet. [illegible]

Ante Adæ peccatum, munda erant omnia.

35. Rursus de duarum Naturarum in una Christi persona coeuntium distinctione & proprietatibus alteram ab altera descernentibus. [illegible]

Similis est Natura Libro: & Domestici extraneis consentiunt. Comparat S. Doctor Legem cum Evangelio, Hæreticos cum Ethnicis, & Humanam naturam cum Divina, Christum denique cum Adamo. Sicut, inquit, Adam ante peccatum mundus erat & immortalis, post peccatum verò immundus & mortalis; sic Christus ante Incarnationem quidem Deus Verbum apud Deum Patrem erat, post Incarnationem verò Homo mortalis & passibilis. Et sicut Moyses initio Genesis humanam naturam describens, eam pulchram fuisse ac puram ostendit, sed posteà per

per peccatum Adæ impuram effectam non conditoris vitio, sed primi parentis culpâ; ita Joannes initio Evangelii Filium affirmat Deum esse, deinde subdit illum ipsum Verbum in carne quam assumpsit, passum fuisse. [Syriac text]

Simile est τὸ IN PRINCIPIO τῷ IN PRINCIPIO, *Moyses Joanni consentit: ambo enim Sophistas paralogizantes sub initio Librorum suorum coarguunt: & Joannes quidem prædicat* DEUM AD PASSIONEM VENISSE; *Moyses verò* NATURAM LANGUORIBUS SUBJECTAM FUISSE: *Ne autem simul Auditores in languorem inciderent, amborum prærogativas,* Dei scilicet, & naturæ, *uterque sub initium Libri sui descripsit.* Et infrà. [Syriac text]

Joannes exclamans dixit, Deus erat & apud Deum. Moyses quoque scripsit, Vidit Deus cuncta, & placuerunt ei. Et paucis interjectis: [Syriac text]: *Natura defecit propter Adam: & Christus minoratus est propter Corpus.* Denique: [Syriac text]:

Non enim purus erat Adam (in statu Innocentiæ) *nisi à delictis: sic & Christus sine Corpore necessitatibus obnoxius non erat.*

36. Rursùs contra Arianos Filii Divinitatem & cum Patre æqualitatem demonstrat. [Syriac text]: *Descendit Filius, ut servos inviseret.* Ubi in Arianos Episcopos invehitur. [Syriac text]

Hujus temporis Pontifices quum vidissent Dei Filium pro ovibus suis contumeliis probrisque oneratum, velut ebrii, nudum hominem existimavere Pastorum atque Pontificum principem. Et Agricolæ quidem, qui eum egere in crucem, ipsum esse hæredem vineæque dominum senserunt. At Pastores isti pecoris socium crediderunt eum esse, quoniam propter caritatem suam Agnum seipsum fecit, Paschatis festo die mactandum. Et infrà: [Syriac text]

Agedum, effare, quid tandem pro illo pertulisti? Si illum non honorasti, ne inhonores. Perge edissere, quibus pro ipso flammis ustus es, ut ad illum usque contumaciæ tuæ fumus ascenderit? Alludit S. Ephræm, ni fallor, ad acta in Synodo Tyria, in quibus legitur Potamonis in Eusebium Cæsareensem invectiva iisdem propè verbis concepta.

Epiphan. adv. Hæref. l. 2. t. 2.

37. In idem argumentum, [Syriac text]

[Syriac text] Isaias memorat, *frænum erroris maxillis hominum injectum*.

Isa. 30. 28.

38. In idem. [Syriac text] *Caritas tua, Domine, nos sollicitat & alacres facit.*

39. In idem. [Syriac text] : *Si Ethnici, Fili, & Crucifixores Domino velut simplici homini insultarunt, patuit eum Deum esse.*

40. Rursùs mysterium Augustissimæ Trinitatis exponit per similitudinem Solis. [Syriac text] *Lucerna nostra Sol est, nec tamen ullus potis est Solem capere. Qui ergò hominem? qui ipsum Deum?* Notanda est formula, qua Syri Spiritus Sancti efficientiam in Sacramentis exponunt. [Syriac text] *Ignis est mysterium & figura Spiritus Sancti, qui aquis jungitur, ut ad expiationem fiant, & Pani immiscetur, ut fiat in Oblationem.* In Ritualibus Syrorum dicitur Spiritus Sanctus *corporari* in Chrismate, hoc est, sensibilis fieri per speciem Chrismatis. In Officio Dedicationis Ecclesiæ ad Vesperas idem de Pane Eucharistico & de Vino dicitur: quia nimirùm sub speciebus Panis & Vini latet virtus Spiritus Sancti.

41. Ex Forma Baptismi, trium divinarum Personarum æqualitatem demonstrat. Eodem argumento Basilius & Nazianzenus frequenter contra Arianos & Macedonianos præcipuè utuntur. Incipit: [Syriac text] : *Quis unquam vidit.* Et infrà: [Syriac text] *Evangelium est admirabile tuum speculum, & in eo, nemine discrepante, Tres videntur, in quibus Apostoli per Orbem diffusi, sine disceptatione Baptismum ministrarunt. Ne, quæso Domine, Te investigasse meum evacuet Baptismum. Est enim, qui suum Baptismum, investigando, inutile & inane reddidit. Jam si iste novam suscepit disciplinam, consequens est, ut novo initietur Baptismo. Quem si susceperit, blasphemavit: Sin autem eum suscipere ausus non fuerit, declaravit, se ab eo suscipiendo ideò supersedere, quia nil novum reperit.*

40. Hic superiori annectendus est, in quo Sanctus Doctor ex humanæ mentis imbecillitate res suis subjectas oculis ignorantis, secretum Divinæ naturæ adytum eidem penitùs inaccessum & impenetrabile colligit. Incipit: [Syriac text] : *Ecquis frementes fluctus perangusto mentis sinu,*

velut

velut aquæductu quodam inclusos, coërcuit deduxitque?

43. Ejusdem argumenti. [illegible] : *Exigui ovi objectu superbos audacis animæ spiritus comprimito.*

44. De Divinis nominibus. Horum quædam propria, alia impropria & metaphorica esse. Videtur pars hymni superioris. Incipit: [illegible] : *Illius nomina indicant tibi, quomodo, quemvè ipsum à te vocari deceat.*

45. Ex natura summi boni colligit, Divinam substantiam in unica Persona contineri non posse, quin in alterum defluat. ܥܝܢܐ ܘܪܥܝܢܐ ܢܠܦܘܢ ܚܕ ܠܚܕ : *Oculus & Animus se invicem doceant.*

46. Ex Divinarum Scripturarum summa anctoritate arguit, Filium esse verè Filium, Patrem esse verè Patrem: his quippè nominibus in Scripturis Divinæ Personæ passim indicantur; inepta autem forent, si Filius à Patre non procederet in similitudinem naturæ, nec ejusdem cum illo esset substantiæ. Quamobrem Ariani contrarium sentientes, ΑΠΑΤΟΡΕΣ, idest, *sine Patre* dicti sunt. Vide Nicephor. lib. 9. cap. 17. Incipit: [illegible] : *Facessite hinc Audaces animæ, remittite spiritus, animos comprimite.*

47. Probi hominis officium esse, nihil de Deo curiosiùs scrutari, minimèque in rebus, quæ ad ipsum non pertinent, esse curiosum. Syrorum sui temporis insanam circa Religionis mysteria curiositatem, atque disputandi, altercandique libidinem acri vehementique oratione objurgat, ut alibi frequenter. Mirum sanè est, quot sectas & errores intra quatuor priorum Ecclesiæ sæculorum spatium sola Syria per hujusmodi rixas, disceptationesque protulerit. Incipit: [illegible] : *Norunt docti, quæ vulgus miratur, artificum opificia, sapientum textrinam, fabrilia opera, & Scenofactoriam, Sculpturam, atque fundendorum metallorum scientiam, Scripturam, & Arithmeticam, pondera, & modos musicos, inventa sapientum, qui terrarum etiam dimensiones & spatia, & aquarum libramenta exploravere.*

48. Humanam Rationem Divinæ Fidei pedissequam esse, non ducem. [illegible] : *Da mihi, ut meos sensus aperiam Dilecto tuo, qui solus potis est de Te narrare.*

49. Noë alter generis humani pater Christum adumbrabat perditi hominis Reparatorem, & *sæculi futuri Patrem.* (Is. 9.) [illegible] : *O miram Noëmi innocentiam atque sanctimoniam, si cum omnibus hominibus sui temporis componatur.*

50. In Arianos iterùm insurgit. ܒܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܥܡ ܐܒܘܗܝ ܩܕܡ ܟܠ : *Filius erat cum Patre ante omnia.*

51. Gliscentes suo tempore errores circa Divini Verbi Incarnationem

nem & auguſtiſſimum Trinitatis myſterium recenſet. ܡܰܢܽܘ ܗܳܢܳܐ ܕܢܶܦܪܽܘܥܳܟ ܕܪܰܒܽܘܬܳܟ ܐܰܪܡܺܝܬ ܠܰܬܚܬܳܝܳܬܳܐ:

Quiſnam tibi rependat, quòd Majeſtatem tuam ad infima omnia abjeciſti? Hunc ſermonem ſcripſit S. Doctor poſtquam Apollinaris Laodicenus ab Eccleſia ob manifeſtam hæreſim defecit: ad Apollinarem enim pertinent quæ ſequuntur: ܐܺܝܬ ܕܗܳܫܳܐ ܗܘ̣ ܡܰܠܶܦ ܕܦܰܓܪܳܐ ܗܽܘ ܒܰܠܚܽܘܕ ܢܣܰܒ ܗܘ̣. ܐܳܦ ܐܺܝܬ ܕܗܳܫܳܐ ܡܰܟܪܶܙ ܕܦܰܓܪܳܐ ܐܳܦ ܢܰܦܫܳܐ:

Eſt qui nunc doceat, ſolum Corpus à Verbo aſſumptum fuiſſe, quique nunc prædicet, ab illo ſuſcepta corpus ſimul & animam. Hic fuit Apollinaris præcipuus error aſſerentis, carnem à Verbo aſſumptam fuiſſe ſimul & animam, ſed mente carentem; hanc enim Verbo præſente & aſſumptam naturam gubernante, futuram fuiſſe otioſam exiſtimavit.

52. Iterùm in Arianos invehitur. ܫܡܶܗ ܕܐܰܒܳܐ ܡܰܟܪܶܙ ܕܝܳܠܽܘܕܳܐ ܗܽܘ

Nomen Patris ipſum eſſe Genitorem indicat.

53. Arianorum argumenta diſſolvit ex Scripturis petita, Divino Verbo tribuentibus quæ in Divinam ſubſtantiam non cadunt. ܡܰܢܽܘ ܘܠܳܐ ܬܳܗܶܐ ܕܟܺܐܢܳܐ ܘܠܳܐ ܐܶܬܟܰܠܺܝ ܘܢܶܟܬܽܘܒ ܕܠܥܶܠܳܝܳܬܳܐ ܘܢܶܪܫܽܘܡ ܕܬܰܚܬܳܝܳܬܳܐ:

Ecquis non miretur Juſtum minimè recuſantem, quæ ſuperùm ſunt deſcribere, quæque erant infima ſignare? Expendit illud Proverb. 8. *Dominus creavit me*, quo Ariani Filii Divinitatem maximè oppugnabant, ut patet ex omnibus ferè Patribus, qui Arianos oppugnarunt, tùm præcipuè ex Epiſt. Euſebii Nicomedienſis apud Theodoretum lib. 1. cap. 6. idque ad humanam Chriſti naturam referendum docet, & concludit in hæc verba: ܘܫܡܳܐ ܗܽܘ ܢܺܝܫܳܐ ܡܫܰܠܡܳܐ ܒܟܽܠܕܽܘܟ: ܫܡܳܐ ܕܶܝܢ ܘܕܫܽܘܐܳܠܳܐ ܠܬܰܪܬܶܝܢ ܠܬܠܳܬ ܗܽܘ ܙܒܢ. ܡܢܺܝ ܘܐܶܫܟܰܚ ܕܰܒܚܰܕ ܡܰܬܠܳܐ ܒܰܠܚܽܘܕ ܒܪܺܝܬܳܐ ܗܘܳܐ ܡܶܬܡܰܠܠܳܐ. ܡܢܺܝ ܘܠܳܐ ܐܰܦܣܶܩ ܘܐܰܝܟ ܒܟܽܠ ܐܳܬܘ̈ܳܬ: ܢܰܒܺܝܶܐ ܒܟܽܠ ܠܶܫܳܢܺܝܢ: ܫܠܺܝܚܶܐ ܒܟܽܠ ܩܳܠܺܝܢ: ܘܫܺܐܕܶܐ ܒܟܽܠ ܬܶܫܢܺܝܩܺܝܢ ܒܪܳܐ ܐܰܟܪܶܙܘ ܐܰܟܚܕܳܐ. ܡܰܢܽܘ ܘܠܳܐ ܢܶܬܡܠܶܐ ܥܰܠ ܡܚܪܝܢܐ ܒܚܡܬܐ:

Nomen proprium ubique recurrit; appellativum & adſcititium bis tervè ad ſummum auditur. Agedum, & ſupputa: reperies in uno dumtaxat Proverbio CREATURAM *à Salomone dici Dei Sapientiam. Alia contra nomina accuratè ſupputa: audies à Patre in omnibus prodigiis, à Prophetis in omnibus linguis, ab Apoſtolis in omnibus vocibus, à Dæmonibus denique in omnibus ſuppliciis* FILIUM *uno ore prædicari. Quæ quum ita ſint, quis non credat Verbum eſſe Filium? Quis in contumaces & contentioſos non excandeſcat?* In Hebraico Textu legitur קָנָנִי *Poſſedit me*. At in Syriaca Verſione, & in Paraphraſi Chaldaica: ܒܪܳܢܝ ܒܪܺܫ ܒܶܪܝܳܬܶܗ *Creavit me in principio creaturæ ſuæ*: cui conſonat Græcus Interpres ἔκτισέ με *condidit me*. Atque ita legiſſe D. Ephræm, patet ex dictis; qui tamen de Chriſto ut homine hunc textum interpretatur. Vide S. Thom. lib. 4. contra Gentes cap. 8. qui de Divina etiam Chriſti natura rectè exponi poſſe docet.

Dictioni Græcæ ὁμοούσιον, vocem exactè reſpondentem Syrorum ſermo non habet, nec patitur. Syri, qui conſubſtantialitatem Verbi aſſeruerunt, adhibent voces ܫܘܐ ܒܐܘܣܝܐ *Æqualis in eſſentia*: Ita in edi-

editione Syriaca Symboli Nicæni: [illegible] *Filius naturæ*, ideſt, conſors naturæ: [illegible] *ſimilis*, & [illegible] *omninò ſimilis*, ut in hoc præſenti Hymno S. Ephræm: [illegible]

[illegible]

[illegible]

Intuere Filium, & Patrem, & vide illum omninò ſimilem eſſe Genitori. Scio, ab Arianis illas voces inductas fuiſſe, ut dictionem ὁμοούσιον excluderent; ideòque Catholicis fuiſſe ſuſpectas in iis locis, in quibus Arianorum hæreſis populum in factiones diviſerat. Earum tamen uſum nullus unquam Patrum Meſopotamenis & Chaldæis exprobravit, quia Ariana lues eas provincias vel nunquam afflavit, vel in ipſo exortu reſtincta eſt. Id præter Athanaſium epiſt. 1. contra Arianos, & alios antiquos, teſtatur Sobenſis in Epitome Canonum cap. 5. pag. 71.

Hieronym. in Dialog. adverſ. Luciferianos. Theodoret. l. 2. cap. 18. Socrat. lib. 3. cap. 8.

[illegible]

Porrò, inquit, *Dei Servi, quibus ea omnia quæ ad Religionem ſpectabant, curæ erant, in illud præcipuè incubuerunt, ut Occidentalium nomina acciperent, quia Orientales nullam habuerant de Fide quæſtionem, aut diſſidium.* Arianam hæreſim intelligit, & de Chaldæa & Meſopotamia loquitur.

54. Trinitatis arcanum omnibus ſæculis abſconditum, per Verbi Incarnationem omnibus credere volentibus Divina benignitate patuiſſe. [illegible]

[illegible]

Quum Regis cœleſtis Filius in terras deſcendiſſet, populus quæ non noverat, ex eorum vocibus didicit, quum audiret Patrem atteſtari Filio, & Filium vocare Patrem.

55. Dei arcana, quæ ſunt maximè propria ipſius, ita latere, ut à nemine, niſi cui vel per ſe, vel per alios ipſe detexerit, perſpiciantur. Quamobrem fruſtrà ab homine indagari, quem communia & ſatis pervulgata ſæpiſſimè latent. In id generis argumentis Sanctus Doctor, ut vides, creberrimus eſt: nam & ſuprà identidem recurrunt.

[illegible]

Quiſnam, Fili, rerum diſſimilis naturæ ſimilem eſſe putet generationem? Atqui natura ſummi rerum Conditoris à rebus conditis immenſo diſtat intervallo.

56. Tantam eſſe rerum divinarum magnitudinem atque dignitatem, ut humanæ mentis ſagacitatem aciemque longè prætervolent; eaſque proinde ſolius fidei oculis patere. Patrum in hac parte prudentiſſimam ſimplicitatem laudat; quandoquidem diſcere, quàm diſceptare maluerunt. [illegible]

[illegible]

Ecquis non illos imitetur Patres, qui facili ſimplicique animo crediderunt, frivolas & importunas eſſe in negotio Fidei ſubtiles diſceptationes rixaſque arbitrati.

57. Adversùs Eunomianos incomprehenſibilitatem Divinæ naturæ ex multis, quæ in Animaſtica, & corporum organizatione ignoramus.

Eadem

Eadem ferè tractaverat suprà Hym. 1. ubi de natura Animæ. [illegible] : *Cedo mihi, cui suus ipsi animus perspectus cognitusque fuerit.*

58. Eandem positionem promovet atque confirmat, Eunomianis objiciens admirandum & impenetrabile naturæ opificium in herbis, & arboribus, in odoratis præsertim, inque balsamica & medicinali vi præditis, terræque & aquæ insitum spiritum vitaliter vegetum, & alentem omnia, cujus interiore motu plantæ omnes vigescunt, crescunt, frondescunt, germinant: [illegible] : *Aquas intra Arborum fibras meare vidistin', ibique multiplices induere formas?*

59. De mysterio Incarnationis: ubi exortas suo tempore, seù potiùs resuscitatas de Hæreticorum Baptismo quæstiones memorat: Ariani enim Orthodoxos rebaptizabant. [illegible] : *Aquæ propitiationis nostræ, & fluenta reconciliationis nostræ versa sunt illis* (Arianis) *in aquas contradictionis.* Et infrà: [illegible] : *Rixantur inter se: alter alterum percontatur, quis te baptizavit, & unde tuus prodiit Baptismus? Alter alterum admonet, cavesis, inquit, ne te Sacerdotis illius Schismatici manus baptizet. Fontes itaque Baptismi in dissensionis & rixæ aquas contentiosæ factioni cesserunt.* S. Doctori consonant in hac materia, præter Historicos, Basiliani Canones, & Nicæni, occasione hujus dissidii hoc ipso tempore editi.

60. De Divinitate Verbi adversùs Arianos. [illegible] : *Quid necesse fuit, vocare Patrem & Filium, si Pater ille veritatis Filium non genuit?*

61. In idem. [illegible] : *Erit ne, qui non timeat Domini comminationem, intentantis molam collo ejus, qui injicit scandalum uni ex filiis lucis?*

62. In idem. [illegible] : *Ab initio noster nos socius jugo subegit, ut nostris conservis serviremus. Filius Dei nos ab omnibus vindicavit. Qui autem nos Dominus ab ea servitute redemit, socius noster factus est.*

63. In idem. [illegible] : *Ecquis non sensit, Fili.*

64. In idem. [illegible] : *Vepres evelle, quæso, Domine, quas Diabolus seminavit.*

65. In idem. [illegible] : *Quis unquam eò progressus est, ut abs-*

absque lumine quæreret, & sine luce perscrutaretur?

66. Iterùm de Incomprehensibilitate Divinæ naturæ. ܐܢܫ ܕܐܡܪܚ ܘܥܦܪܐ ܢܛܥܐ ܘܠܒܪܘܝܗ ܪܓܐ ܕܢܣܝܡ ܒܗ ܬܚܘܡܐ ܗܘ : *Quisquis nimis audax terrenæque immemor originis conditorem suum circumscribere molitur.*

67. In idem. ܢܝܫܐ ܕܫܪܪܐ ܣܝܡ ܒܟܬܒܐ : *Signum veritatis in Scripturis propositum est.*

68. In idem. ܒܥܠܬܗ ܕܫܪܪܐ ܘܪܝܫܘܬܐ ܒܥܘ ܕܘܝܐ : *Obtentu Veritatis primatum miseri quæsivere.* Aetium Syrum, & Eunomium Cappadocem perstringit, qui Primatus amore Ecclesiam perturbarunt.

69. In idem. ܐܢ ܠܟ ܐܢܫܐ ܠܚܟܒ ܦܘܫܐ ܗܘ ܐܢܫܐ ܠܡܐܡܪ ܘܐܢܫܐ ܠܫܟܢ ܐܘ ܬܟܫܦܐ : *Si tibi mens prurit, abjectæ sortis homo, ut de Deo disceptare velis, instat tibi error inextricabilis, ubi neque progredi, neque jam regredi tutum fuerit.*

70. In idem. ܒܐܝܢܐ ܥܝܢܐ ܢܚܙܘ ܥܒܕܐ ܒܗܘ ܠܥܒܘܕܐ ܕܗܘܢܐ ܒܪܝܬܐ ܗܘܐ ܒܪܘܝܐ : *Quonam oculo opificem opus aspiciet? quum hoc conditum sit, ille Conditor.*

71. In idem. ܒܪܘܝܐ ܗܘ ܚܟܝܡ ܘܦܘܪܫܢܐ ܕܠܗ ܢܥܒܕ ܠܗ ܡܬܕܪܫ ܗܘܐ ܕܐܝܟܢܐ ܢܒܪܐ : *At enim Conditor affatim sapiens est, ne temerè disputaret, quomodo crearet.*

72. In idem. ܬܗܘܪ ܘܬܕܡܪ ܠܐܢܫ ܢܦܫܟ ܐܘ ܬܚܘܡܐ ܘܒܗ ܘܢܬܚܡ ܡܢܝ ܒܚܘܫܒܐ : *Mirare, & obstupesce, tuamque his mentem finibus circumscribito, neque tuas cogitationes ad inanes quæstiones prosilire sinas.*

73. In idem. ܗܐ ܦܠܐܬܐ ܕܫܡܫܐ ܐܒܐ . ܘܒܪܐ ܢܘܗܪܐ . ܘܚܡܝܡܘܬܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ . ܘܟܕ ܗܘ ܚܕ ܗܘ ; ܬܠܝܬܝܘܬܐ ܡܬܚܙܝܐ ܒܗ ܘܠܐ ܡܬܕܪܟܐ . ܡܢܘ ܢܦܫܩ . ܚܕ ܘܣܓܝܐܐ ܗܘ ; ܚܕ ܘܬܠܬܐ ܗܘ ܘܬܠܬܐ ܚܕ . ܦܘܫܐ ܕܟܪܟܐ : ܬܗܪܐ ܕܓܠܝܐ . ܦܪܝܫ ܗܘ ܫܡܫܐ ܡܢ ܙܠܝܩܘܗܝ : ܦܪܝܫܝܢ ܘܫܘܝܢ : ܘܐܦ ܙܠܝܩܘܗܝ ܫܡܫܐ ܗܘ ܐܦ ܗܘ . ܬܪܝܢ ܕܝܢ ܫܡܫܝܢ ܠܐ ܐܢܫ ܐܡܪ ܟܕ ܙܠܝܩܘܗܝ ܫܡܫܐ ܗܘ ܐܦ ܗܘ ܠܬܚܬܝܐ . ܬܪܝܢ ܐܠܗܝܢ ܠܐ ܩܪܝܢ ܡܢܢ ܟܕ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܦ ܐܠܗܢ ܗܘ ܐܦ ܒܢܚܬܗ . ܘܕܩܫܝܐ ܗܘܬ ܠܟ : ܗܐ ܡܚܘܝܢܐ ܠܟ . ܚܕ ܕܬܠܬܐ ܗܘ : ܬܠܝܬܝܘܬܐ ܚܕܐ ܐܝܬܘܬܐ . *Accipe parabolam. Sol Pater est, lux Filius, ardor Spiritus Sanctus. Quumque Unus sit, Trinitas in eo paret: & quoniam incomprehensibilis est, quis illum exponat? Unus, qui multiplex: Unus, qui Tres: & Tres sunt Unum. Inextricabilis labor, & miraculum clarissimum. Distinguitur Sol à sua luce: distincti sunt & æquales, & ipsa lux Sol est. Duos autem Soles nemo dicit, quum lux Sol ipse sit, etiam quando ad ima porrigitur. Duos itaque Deos non dicimus, quum idem sit Dominus & Deus noster, etiam quum ad creaturas descendit. Quod tibi difficile est, ecce ostendi tibi: Unum quod Tres est. Trinitas una essentia.* Hactenus Sanctus Ephræm. Solis comparatione in hac ipsa materia utuntur Theognostus antiquus Theologus apud Athanas. lib. de decr.

decr. Concil. Nic. pag. 410. S. Cyrillus lib. 6. Thesaur. Maximus Taurin. hom. 1. de Euseb. Vercell. & alii Patres.

74. In idem. [Syriac text] : *Quis mihi vires sufficiat, ut intuear & contempler te, ò Luminare, in quod Domini tui mysteria, addensata velut acie, confluxerunt.*

75. In idem. [Syriac text] : *Solem lucernam tuam miraris, vilis homuncio, nec capis: qui ergò Conditorem capias? Homo es: nosce teipsum.*

76. In idem. [Syriac text]. *Plantarum nomina earum fructus sortiuntur, seù dulces fuerint, seù amari.* Ex Patris natura naturam Filii arguit, ut suprà.

77. In illud Matth. 24. 36. *de die autem illa & hora nemo scit, neque Angeli cœlorum, nisi solus Pater.* [Syriac text] : *Horam illam &c.*

Opponebant Ariani, Christum diem Judicii ignorasse, ut inde colligerent, eum non esse Patri æqualem. Hanc objectionem diluit S. Ephræm hoc loco, docens Christum eâ scientia, qua Patrem perfectè noverat, novisse etiam diem Judicii, velut effectum in sua causa. Vide Maldonatum in cap. 24. Matth. qui pro expositione nostri Doctoris producit S. Athanasium, Ambrosium, Gregorium Nazianzenum, Cyrillum, Theodoretum, & alios, quorum testimonia recitat Petavius tom. 2. lib. 2. cap. 3.

78. Hic Hymnus, & alter qui proximè sequitur, ad eandem cum superiori materiam pertinent. Primus incipit: [Syriac text] : *Quorsum instas, ut Filio horam illam incognitam fuisse suadeas?* Secundus: [Syriac text]. *Dic sodes, utrum ex his putes comparatione facta esse magis laude dignum, utrum in tua lance præponderet: Scivisse, vel non scivisse? Et tamen illi Patri, qui suprà omnem comparationem est, ostendit, se haudquaquam scire, neque audere horam indagare; ut illius horæ memoria te deterreret, quin & eadem hora te admoneret increparetque, ne dominum omnium horarum scrutareris.*

80. De Fide. Hic Hymnus ad reliquos suprà indicatos pertinere videtur, qui & eundem titulum præferunt. [Syriac text]. *Quærite, & audite sapienter, alteram animæ animam fidem esse.*

81. De Margarita, quæ est ipsa Fides, Hymni septem: quorum primus incipit: [Syriac text].

Acci-

Accidit olim, fratres regnique cœlestis filii, ut in manus veniret Margarita. Apparebant in ea affabrè elaborata symbola quædam, imagines, & figuræ illius summæ sempiternæque majestatis. Fons erat, ex quo latices arcanorum Filii haurire liceret. Secundus:

ܠܡܢܘ ܕܡܘܬܗ ܨܝܪܐ ܫܬܩܟܝ ܡܦܫܩ :

Cujusnam imaginem repræsentes, tuum silentium edisserat. Tertius:

ܠܐ ܗܘܬ ܚܣܕܐ ܠܟܝ ܥܪܛܠܝܘܬܟܝ
ܡܪܓܢܝܬܐ . ܪܘܐ ܗܘܐ ܒܚܘܒܟܝ
ܐܦ ܬܓܪܐ ܕܫܠܚܟܝ ܥܪܛܠܝ .

Non tibi probro fuit nuditas Margarita. Tuo amore ebrius fuit vel ille mercator, qui te nudavit. Quartus: ܓܝܣܐ
ܗܝܡܢ ܗܘ ܗܝܡܢܘܬܐ ܗܝ ܕܩܢܝܬܗ
ܐܘܒܠܬܗ. ܫܩܠܬܗ ܒܓܝܣܗ ܠܦܪܕܝܣܐ .

Latro fidem adeptus est, quæ vicissim illius compos effecta, ipsum in Paradisum subvexit. Quintus:

ܐܘ ܛܝܒܘܬܐ ܕܡܓܢ ܣܠܩܬ. ܥܡ
ܥܡܘܕܐ ܐܚܝܢܬ. ܢܘܗܪܐ ܗܘ ܠܗ
ܕܡܓܢ ܕܢܚ ܠܒܢܝܢܫܐ .

Gratia, quæ cum columna gratis ascendit, claro huic lumini affinis est, quod hominibus gratis prælucet. Sextus:

ܢܦܘܚ ܕܘܟܪܢܐ ܕܐܒܗܬܐ ܒܪܝܚܗ ܡܢ ܡܠܝܢ .

Spiret è nostris sermonibus odorata Patrum memoria. Septimus & ultimus:

ܐܝܟ ܕܠܩܪܒܐ ܣܕܝܪܐ ܕܚܙܝܬ ܠܗܘܢ
ܕܪܘܫܐ : ܢܘܪܐ ܠܡܛܥܡ : ܪܘܚܐ
ܠܡܚܙܐ : ܢܘܗܪܐ ܠܡܓܫ
ܡܬܟܬܫܝܢ ܗܘܘ .

Visi sunt mihi Contentiosi (idest, Hæretici) *velut instructâ acie dimicare, dum nituntur gustare ignem, spiritum videre, lucem attrectare.* S. Ephræm Patriarcha Antiochenus citat quendam sermonem S. Ephræm *de Incarnatione & de Margarita* apud Photium Cod. 229. quem etiam laudat, & *sermonem de Margarita contrà Marcionem* appellat Leontius Byzantinus lib. 1. adversùs Nestorium & Eutychen cap. 3. in Biblioth. Patrum tom. 4. par. 2. Inter opera S. Doctoris à Vossio edita legitur *sermo in Margaritam pretiosam* to. 3. pag. 163. cui consentiunt loca à S. Ephræm Antiocheno, & à Leontio Byzantino citata. Vide Tillemontium tom. 8. pag. 303. & 757. Ab eo differunt Hymni nostri suprà memorati; de quibus tamen dubium nullum oriri potest, quin auctorem habeant S. Ephræmum nostrum: nam id convincitur tùm ex stylo, qui eundem S. Doctorem sapit; tùm ex continuata serie Hymnorum ejusdem, qui *de Fide* inscribuntur; tùm demùm ex ætate Codicis Nitriensis septimi, in quo continentur, qui scriptus esse dicitur anno Græcorum 834. idest, Christi 523. nimirùm, tribus circiter annis, antequam Ephræm Amidenus ex Comite Orientis ad Sedem Antiochenam evectus fuisset. Nec mirum, quum Sanctus Doctor diversos sermones frequenter *in eandem materiam* scripserit: nam id factum etiam videmus in sermonibus ejusdem *de Nativitate Domini*, *de Fide*, *de non scrutanda Dei natura*, *de Jona & Ninivitis &c.* qui tùm in nostris Codicibus, tùm apud Vossium frequenter occurrunt. In Cod. nostro Syriaco III. fol. 227. laudatur Sancti Doctoris Hymnus: ܥܠ ܒܨܘܝܐ : *Adversùs scrutatores*, de quo suprà pag. 78. Item apud Vossium tom. 3. pag. 178. extat ejusdem *Sermo adversùs eos, qui Filii Dei naturam curiosè scrutari nituntur*: qui tamen omninò differunt ab iis, quos in Libro de Fide suprà recensuimus.

Cæterùm Hymnorum nostrorum *de fide* duo habemus satis vetusta exemplaria: Alterum in Codice Nitr. VII. cujus ætatem infrà describemus initio Hymnorum ejusdem

S. Do-

S. Doctoris *adversùs hæreses.* Alterum in Cod. Nitr. IX. cui fol. 150. annotationem hanc amanuensis apposuit:

ܫܠܡ ܠܡܟܬܒܘ ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܕܡܕܪ̈ܫܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܬܡܢܝܢ ܘܫܒܥܐ ܕܥܒܕ ܡܫܒܚܐ ܘܛܘܒܢܐ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ:

Absoluti sunt in hoc Codice Hymni octoginta septem de Fide, quos gloriosus ac beatus Mar Ephræm edidit. Eundem Codicem scripsisse dicitur Barlaham Edessenus, uti ad calcem adnotatur. Haud dubium, quin sit ille Barlaham, qui anno Christi 550. vivebat, ut diximus suprà pag. 83. & ex characteris forma colligitur. Pertinuit olim Liber ad Zoaram Tagritensem, qui ipsum Scetensibus Monachis (& fortassè Moysi Nisibeno ejusdem loci Abbati, de quo suprà pag. 84.) dono dedit, ut ex subjectâ epigraphe intelligitur: ܝܗܒ ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܠܕܝܪܐ ܕܣܘܪ̈ܝܝܐ ܕܒܡܕܒܪܐ ܕܐܣܩܛܝܣ ܐܝܬܘܗܝ ܙܥܘܪܐ ܒܪ ܦܘܠܘܣ ܬܓܪܝܬܝܐ ܐܝܟ ܕܢܚܘܣ ܡܪܝܐ ܘܢܒܪܟ ܠܗ ܘܠܒ̈ܢܘܗܝ ܥܒܕܐܠܗ ܘܡܘܫܐ ܡܫܡܫܢܐ ܘܝܘܣܦ ܘܐܒܪܗܡ. ܟܠ ܕܡܥܒܪ ܗܢܐ ܪܘܫܡܐ ܐܘ ܡܦܩ ܠܗ ܠܟܬܒܐ ܗܢܐ ܡܢ ܕܝܪܐ ܗܢܐ ܢܗܘܐ ܚܪܡ ܘܪܘܓܙܐ ܕܡܪܝܐ ܢܚܘܬ ܥܠܘܗܝ ܐܡܝܢ. ܘܟܠ ܕܩܪܐ ܢܨܠܐ ܥܠ ܙܥܘܪܐ ܘܚܛܝܐ ܝܘܣܦ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܕܝܪܐ ܩܕܝܫܐ ܕܪܨܦܬܐ ܡܛܠ ܡܪܢ:

Dedit Librum hunc Monasterio Syrorum, quod in Scetensi deserto situm est, Zoaras Pauli filius Tagritensis: ut Dominus parcat, & benedicat ei, ac filiis ejus, Abdallæ nimirùm, & Moysi Diacono, & Joseph, & Abraham. Quicumque annotationem istam deleverit, aut Librum hunc ex præfato monasterio abstraxerit, anathema sit, & furor Domini in ipsum descendat. Amen. Qui autem in eo legerit, oret pro humili ac peccatore Josepho Episcopo sacri monasterii Rasiphtæ propter Dominum nostrum. Zoaras Syriacè *Parvulum* significat, ut interpretatur etiam D. Hieronymus in epist. ad Eustochium Virginem. Hujus nominis celeberrimus est apud Syros *Zoaras* quidam, Synodi Chalcedonensis oppugnator, qui unâ cum Anthimo CP. damnatus fuit in Synodo sub Menna, eumque velut de sua secta optimè meritum venerantur Jacobitæ, qui anno Christi 650. Templum sub nomine ejusdem jam extruxerant, teste Dionysio Patriarcha in Chronico fol. 124. ubi de Joanne Patriarcha, & Simeone Episcopo hæc scribit:

ܫܢܬ ܬܫܥܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܚܕܐ ܫܟܒ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܝܘܚܢܢ ܦܛܪܝܪܟܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܐܬܩܒܪ ܒܐܡܝܕ ܒܗܝܟܠܐ ܕܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܙܥܘܪܐ. ܘܒܗ ܒܗ ܫܢܬܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܐܡܝܕ ܫܟܒ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܫܡܥܘܢ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ ܘܐܬܩܒܪ ܒܒܝܬ ܡܪܝ ܙܥܘܪܐ:

Anno (Græcorum) 961. *objit Sanctus Mar Joannes Patriarcha Antiochiæ, & sepultus fuit Amidæ in templo Sancti Mar Zoaræ. Eodem quoque anno in eadem Urbe Amida objit Sanctus Mar Simeon Edessæ Episcopus, sepultusque fuit in Domo Mar Zoaræ.* De Tagrit, seù Martyropoli vide infrà, ubi de S. Marutha. Rasiphta verò, apud quam situm erat monasterium Josephi Episcopi, urbs est Mesopotamiæ, quam Syri quidem dicunt ܪܨܦܐ *Rosapha*, & ܪܨܝܦܬܐ *Rasiphta*; Græci verò *Sergiopolim* appellare consueverunt, ob S. Martyris Sergii fratrisque ejus Bacchi Reliquias, quæ ibidem magnâ cum

cum veneratione asservabantur, ut testatur Evagrius Hist. Eccles. lib. 4. cap. 28. & lib. 6. cap. 21. ubi etiam describit donaria, quæ Chosroës Persarum Rex ad Ecclesiam S. Sergii misit.

VII.

Adversùs Hæreses Hymni LVI.

ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܠܘܩܒܠ ܝܘܠܦ̈ܢܐ ܢܘܟܪ̈ܝܐ
[illegible].

Adversùs Hæreses.

EXTANT in Cod. Nitr. VII. cum hac epigraphe fol. 291. [illegible]

Absoluti sunt in hoc Libro sequentes Tomi Hymnorum B. Mar Ephræmi: Primus de Ecclesia: Secundus de Virginitate: Tertius de Fide: Quartus adversùs Hæreses: & Quintus de Paradiso. Sunt autem Hymni de Ecclesia LII. De Virginitate LI. De Fide LXXXVII. contra Hæreses LVI. & de Paradiso XV. Omnes summatim CCLXI. &c. Gloria, & honor &c. Patri, & Filio, & Spiritui Sancto &c. qui gratiæ & auxilii sui virtute adjuvit, corroboravit, confortavitque humilem ac vilem peccatorem Cosmam Abbatem &c. Absolutus est autem Liber iste anno (Græcorum) *trigesimo quarto suprà octingesimum die* 21. *mensis Decembris, &c.*

Refellit S. Doctor omnes generatim Hæreses; speciatim autem Bardesanis, Marcionis, & Manichæi. Quandoque etiam in Ethnicos, & Chaldæos, seù Astrologos insurgit, sequenti ordine.

1. In Bardesanem, Marcionem, & Manetem, Hymni tres. Primus incipit: ܚܣܡܐ ܟܕ ܪܬܚ ܐܣܓܝ ܢܟܬܗ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ: *Invidia dum furit, hominibus multiplicem infixit morsum.* Bardesanem corporum resurrectionem sustulisse, ante S. Epiphanium nos docet hoc loco S. Ephræm scribens:

[illegible]

Quanta, putas, exarsit invidia Diabolus in corpus Bardesanis, ut ipse ore suo spem suam præcideret, ipse dimidium sui infamaret, ipse linguam exereret, ut suam resurrectionem ejuraret. Mox subdit, quod etiam Theodoretus ac Sozomenus memorant, Bardesanem orationis elegantia & suavitate metri errores suos condire studuisse: quapropter comptæ meretrici eundem comparat: deinde subjungit: [illegible]

ܡܥܪ̈ܬܐ ܕܒܪܐ ܠܢܓܡܘܬܐ ܘܫܡܥܬ ܩܠ̈ܐ ܒܢܥܝܡܘܬܐ . ܒܩܘܢܝܐ ܕܙܡܪܘܗܝ ܚܒܠ ܠܥܠܝܡܘܬܐ : *In specubus Bardesanis audies voces & carmina. Animadvertens enim ille in primo homines ætatis flore musices suavitate capi quammaximè, carminum concentu Juvenum mores corrupit.*

Ex hoc ipso Hymno discimus, Marcionem austerioris vitæ speciem affectasse, fortassè ut propudiosissimi criminis, ob quod ab Ecclesia ejectus fuerat, infamiam contereret, abstinentiam & cœlibatum simulasse, suisque Symmystis indixisse. ܘܕܐܒ̈ܐ ܚܠܦ ܫܠܝܚ̈ܐ ܝܗܒ ܠܡܪܩܝܘܢ . ܠܡܟܣܝܘ ܐܝܟܢܐ ܕܒܢܝ ܥܢܐ ܢܟܣܐ ܐܢܘ . *Lupos Diabolus Apostolorum vice Marcioni dedit. Ut illos operiret, agnorum vestimenta surripuit.* Et infrà: ܠܡܪܩܝܘܢ ܣܩܐ ܫܐܠ ܕܢܟܡܪ ܒܢ̈ܝ ܢܘܗܪܐ : *Saccum Marcioni accommodavit, ut filios lucis infuscaret.* Et paucis interjectis: ܡܪܩܝܘܢ ܕܐܚܕ ܚܘܝܐ ܗܘ ܪܚܡ ܗܘܐ : *Marcion Anguem imitatus, jejunium amavit.* Tradit S. Epiphanius, Marcionem è patrio solo expulsum, Romam profugisse, atque subinde alia ex aliis loca mutasse: quapropter eundem Caino comparat S. Ephræm: ܡܪܩܝܘܢ ܕܟܦܪ ܠܗ ܒܒܪܘܝܗ : ܒܢܝܫܬܐ ܠܗ ܗܘܐ ܥܠܡܐ ܟܠܗ ; ܙܐܥ ܘܢܐܕ ܒܗ . *Quoniam verò Marcion suum Conditorem ejuraverat, mundum sibi ubique infestum habuit. In ipso mundo extorris, profugus, tremens.* Quamobrem à Tertulliano Hamaxobio instabilior dictus est lib. 1. cap. 1.

Manetem deinde adoritur. *Manes* ܡܐܢܐ Chaldaicum nomen Vas, Vestem, instrumentum quodlibet significat. Huc spectat, quod S. Ephræm hoc loco scribit: ܒܡܐܢܝ ܐܝܟ ܒܡܐܢܘܗܝ ܠܒܫܗ ܘܡܠܠ ܒܗ : *Manetem Diabolus tamquam propria induit veste, ut eo, velut instrumento suo abuteretur, suaque per ipsum promeret oracula.* Vulgatissimum est, Orientalium Nationum pestem Mahometem viridi colore in primis delectatum: qui verò hoc tempore se Mahometica stirpe progenitos jactant, (sunt autem inter Arabes frequentissimi) ejusdem coloris thiaram, velut generis sui notam, gerunt. Ex Manetis disciplina morem istum Arabas, ut multa alia, corrogasse credibile est: in Arabia enim Manichæorum secta à Scythiano Arabe prima velut lineamenta accepit, perfectionem posteà à Manete in Perside & in Mesopotamia. Id videtur indicare S. Ephræm, dum scribit: ܨܒܥܗ ܒܝܘܪܩܐ ܠܡܐܢܝ ܕܢܛܥܐ ܒܗ : *Viridi colore Manetem Diabolus tinxit, ut incautos falleret.* Sed hæc utcumque se habeant, germanus sensus verborum S. Doctoris mihi videtur omninò diversus: quare sic interpretor: *Pallore Manetem Diabolus tinxit &c.* Significat autem, Manetem oris pallore opinionem abstinentiæ & austerioris vitæ affectasse, ut simplicioribus animis obreperet: quæ multorum Hæresiarcharum ars fuit. Simili oris specie, corporisque configuratione ad fraudem & fallaciam se Arium composuisse, ut alios prætercam, auctor est Epiphanius.

2. Sequitur alter Hymnus, cujus initium: ܡܢ ܗܘ ܩܕܡܝ ܕܫܡܗ ܩܪܝܗܝ ܠܒܪܕܝܨܢ : *Quis ille primus Bardesani à Desan imposuit nomen.* Desan, seù ut Syri efferunt, *Daisan*, fluvius est Edessæ muros alluens, de quo suprà pag. 32. Hunc Græci Syriacum etymon interpretari, σκίρτον *Scirtum* hoc est, *Saltatorem* vocant: de quo vide

vide infrà notanda in Chronico Edesseno ad annum Græcorum 836. Christi 525. Ex insigni loco hujus Hymni discimus, præter alios errores Manichæorum ab Epiphanio aliisque antiquis Patribus commemoratos, hunc etiam eos excogitasse, ut dicerent, peccata post Baptismum commissa nullo Pœnitentiæ remedio indigere: ubi de potestate Clavium Ecclesiæ tradita præclarè loquitur, & laboriosæ Pœnitentiæ necessitatem adstruit. [Syriac text]

En Manichæi Canes quoslibet invadunt: pro quotidiano pane obvios quosque sollicitant. Morbidi canes sunt, qui panem frangere quum nequeant, peccata & delicta condonant. Et in hoc quidem multa laborant insania, & acriter contundendi sunt, quia Unus est, qui peccantibus peccata dimittit. Frustrà de verbo illius, qui vera loquitur, arbitria faciunt, ad suum sensum illud detorquentes. Ille siquidem Discipulis suis potestatem tradidit, ut semel dumtaxat per aquas humanæ naturæ crimina expiarent. Qui autem ipsis concessit, ut absolverent & ligarent, simul præscripsit, ut crimine obligatus conspectui ejus se sisteret, qui omnia peccata dimittit, & veniam flagitaret: neque enim sine dolore nostro nos expiat. Æquum namque est, illum perturbari & mœrere, qui captus voluptate deliquit. Si autem qui omnia sanctificat, per nostrum dolorem nos justos facit, nugas vendunt, qui de panis frustulis justitiam nos sperare jubent. Propheta Buzi filius te convincit, dum ait: pro veneficiorum mercede veneficis frusta panis dederunt. Sic sublata Pœnitentia opsonatur ventri?

Vide apud Epiphanium, Manichæorum de Pane aliisque esculentis nugas: nec non apud Theodoret. lib. Hæret. Fab. 2.

S. Augustin. lib. de Hæresibus cap. 46. Manichæos in tres sectas dividit, quarum postremam *Catharistarum* nomen sibi fecisse tradit, idest, *purificantium*, propter quasdam horrendas & execrandas purificationes quas exercebant. Ad hanc ergo Manichæorum sectam pertinent, quæ S. Ephræm hoc loco commemorat.

A Manichæis ad Sabaticos transit, fœminarumque illius sectæ procacitatem audaciamque redarguit, scribens: [Syriac text]

Fœmina Sabaticos sibi subdidit, qui caput manui ejus submittunt: At illa interim in sublimi throno sedet: in illorum auribus insusurrat, insultat mento. Siccine illam natura nec increpuit, nec pudore suffudit? Marcionistas mulieribus baptizandi officium detulisse, auctor est S. Epiphan. idemque S. Ephræm hoc loco Sabaticis

baticis exprobrat, qui dum Sabaticorum abusum impugnat, ritum à primis Christianis in administratione Baptismi exponit: ab illis enim Sabatici acceperunt, quod impiè mulieribus permittebant. Gnosticorum eandem fuisse disciplinam, tradit Tertullianus. Sabaticos, non Sabatianos vertendum esse, duxi, nequis eos cum Sabatianis hæreticis confunderet, qui longè post Sancti Ephræmi obitum exorti sunt sub Innocentio I. & Arcadio. Vide Socratem lib.6. cap.5. qui eos Novatianorum surculum fuisse tradit, & propter observantiam azymorum in Paschate ab illis defecisse: nec alium ipsis errorem attribuit. Porrò Sabaticos Ephræm Marcionistas, seù potius, sectam quandam Marcionistarum appellat, quia contra communem Ecclesiarum Orientis morem Sabato jejunabant: id enim perspicuè tradunt Epiphanius, Theodoretus, Tertullianus, & omnes Antiqui.

Sabaticis Cuchitas adjungit Sanctus Doctor, qui nullis interjectis verbis sic prosequitur: ܐܦ ܟܘܟ ܠܟܘܟܝܐ ܐܪܙܐ ܗܘܐ ܕܫܡܗ. ܕܟܘܟܐ ܓܝܪ ܐܢܘܢ ܣܦܝܩܐ ܒܝܘܠܦܢܗ. *Item Cuch Cuchitis mysterium fuit nominis sui: Cuchas enim, seù amphoras, inanes suis eos institutionibus effecit.* Cuchitas nominat idem S.Doctor inferiùs hymn. 22. eosque in Testamento antiquissimis hæreticis accenset, Marcionistis, nimirùm, Manichæis, & Bardesanitis. Quinam ii fuerint, ingenuè fatetur Bollandus se ignorare ad diem 1. Febr. Ex verbis S. Ephræmi perspicuè colligitur, auctorem eorum Syrum quemdam fuisse, ܟܘܟ *Cuch* nomine, à quo *Cuchitæ*, hoc est, *Amphorarii*. Encratitæ simile nomen meruere, qui aquam pro vino offerebant, teste Sancto Epiphanio hæref. 46. Marcionistæ aquam etiam ad sua mysteria adhibebant, eodem Epiphanio teste: & Aquarii hæretici apud Augustinum lib. de hæref. c. 4. Cuchitarum sectam ad Ephesinæ usque Synodi tempora in Syria viguisse, prodit Gregorius Barhebræus, vulgò Abulpharagius, in Ethicis Par. 1. cap.5. sect.4. ubi quosdam ex iis testatur Cantibus Syriacis condendis operam dedisse. Verba ejus sunt hæc: ܐܦ ܒܙܒܢܐ ܕܟܢܘܫܝܐ ܕܐܦܣܘܣ ܢܗܪܘ ܕܓܠܝܦܝܢ ܗܘܘ. ܐܢܫܝܢ ܟܘܟܝܐ ܕܚܣܝܢܝܢ ܗܘܘ ܒܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܘܠܗܝܒܝܢ ܒܪܘܚܐ ܘܐܦܩܘ ܩܝܢܬܐ ܣܓܝܐܬܐ: *Item sub tempus Ephesinæ Synodi inclaruerunt viri Cuchitæ pietate insignes, qui fervore spiritus rapti, plurimos Cantus edidere.* Cantibus hujusmodi præfigitur in Officiis Syrorum titulus iste ܟܘܟܝܐ *Cucojo*, ideſt, *Cuchita*, & passim occurrunt ad Canticum trium Puerorum in Matutino, præcipuè verò in Officio Defunctorum. Sed quum Barhebræus Cuchitas *pietate insignes & fervore spiritûs raptos* dicat, suspicor illum hoc loco non Cuchitas hæreticos, S. Ephræmo commemoratos, intelligere, sed alios orthodoxos viros, qui *figlinam* exercuerint: nam ܟܘܟܝܘܬܐ *Cuchiuto* artem figularem significat, unde commodè potest derivari ܟܘܟܝܐ *Cuchojo* figulus. Sic interpretatur hunc Barhebræi locum Joannes Gariri filius, Presbyter Damascenus in Cod. Ecchell. XII. qui laudata Barhebræi verba Arabicè reddit hunc in modum: وايضا في عهد المجمع المجتمع في افسس نشا اناس فاخورين حذاق ؛ *Item temporibus Concilii Ephesini inclaruerunt quidam Sapientes Figuli &c.* ubi Syriacam vocem ܟܘܟܝܐ *Cuchoje*, ideſt, *Cuchitæ*, vertit Arabicè فاخورين *Fachurin*, *figulos*.

3. Tertius Hymnus incipit:

ܬܘܒ ܠܟܦܘܪܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܓܢܒܐ: ܘܥܘܬܪܐ ܕܓܢܒܘ ܡܟܣܐ ܠܗܘܢ ܘܡܡܠܠܐ ܗܘ. ܫܡܗܐ ܓܢܒܘ ܕܐܠܗܘ ܠܡܕܡ ܕܠܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܫܡܗ ܓܢܒܘ ܡܢܗ ܕܐܠܗܐ ܠܚܢܦܐ ܡܢܗܘܢ ܦܠܚܝܐ ܕܐܬܝܩܪܘ: *Age, Fidei desertores quasi fures redarguamus. Opes, quas suffurati sunt, adversùs eos clamant: vocales enim sunt. Nomina arripuere, quæ rebus nunquam extantibus accommodarent. Ita Dei nomen aliquando adscivere sibi honorata ab Ethnicis numina.* Marcionistas, Manichæos, & Bardesanitas apertè pulsat, Polyarchiam inducentes. Manetem genere Persam omnes veteres faciunt. Manichæorum tamen hæresim ab Indorum disciplina manasse, solus Ephræm affirmat: cui de hæresi inter Syros exorta attestanti credendum est, præsertim quum S. Epiphanius prodiderit, Scythianum Manichææ hæreseos primum auctorem Indorum regiones, in quibus magnam & copiosam mercaturam faciebat, & frequenter adiisse, & eorum consuetudine fuisse delectatum. Credibile autem est, hominem qui Græcorum linguam & literas summo studio ediscere fategisset, Brachmanum & Gymnosophistarum sectas explorare haudquaquam neglexisse. Verosimile etiam est, quatuor libros ab ipso relictos eosdem esse cum illis, quos Brachmani jactant à Brahama fuisse conscriptos: par enim utrorumque numerus, & idem argumentum. Utcumque res se habuerit, compertum est ab Europæis viris doctissimis, Brachmanas cum Manichæis in multis convenire. Vide Philostratum in Vita Appollon. Tertullianum Apol. cap. 24. Clementem Alexandr. lib. 1. Strom. & ex recentioribus Henr. Lord. in histor. de Relig. Ban. De Manichæorum origine sic decernit Sanctus Ephræm:

ܗܟܢܐ ܕܡܢܝܢ ܐܦ ܡܫܪܝܐ ܕܡܢܝ ܘܡܢܝ ܕܐܠܗ̈ܐ ܬܪ̈ܝܢ ܕܡܬܟܬܫܝܢ. *Error quoque Indicus Manetem tenuit, qui duo pugnantia Numina introduxit.* Babylonium eundem fuisse, docet infrà Hym. 14.

4. Nihil magis pervulgatum, quàm Chaldæos Astrologiæ studio ab ipso gentis primordio summoperè delectatos. Studium scientiam peperit, scientia superstitionem. Inde maleficæ artes ferè omnes prodiere, adeò ut Chaldæorum Philosophiæ accommodari meritò possit, quod de Platonis doctrina Tertullianus lib. de Anima pronunciat, ipsam scilicet omnium superstitionum condimentarium factam fuisse. Indidem Fati nomen audiri cœpit, humanæ societati libertatique exitiale, omniumque scelerum oblatâ impunitate vehiculum. Ex hoc præcipuè capite contra Astrologos primus inter Syros Bardesanes Edessenus quum adhuc sana atque integra mente esset, acerrimè pugnavit in insigni Opere de Fato adversùs Abidam Astrologum. Bardesanem imitatus S. Ephræm, decem Hymnos contra Astrologos hoc loco instituit. Primus incipit: ܓܙܒܪܐ ܗܘ ܐܬܥܒܕ ܟܐܢܐ ܕܥܘܬܪܐ ܕܪܒܘܬܐ ܕܟܐܢܐ ܗܘ ܘܦܬܚܘܗܝ ܗܘܘ ܠܐܢܫܘܬܐ. ܟܕ ܡܫܡܫܝܢ ܐܣܛܘܟܣܐ ܗܘܘ ܗܘܘ ܠܒܪܢܫܐ. ܠܡܘܫܐ ܫܡܥ ܝܡܐ: *Thesaurop œorum personam gessere Justi, dum majestatis opes humanæ naturæ referarunt, elementis ad nutum obsequentibus. Sic olim Mosi paruit mare &c.* Pergit, & patrata à Josue & Isaia in sole miracula commemorat. Deinde concludit, stellas ad hominis obsequium conditas fuisse, nec fieri posse, ut in eum exerceant quod ab ipso patiuntur, imperium. Porrò his adeò exactè cohærent, quæ apud Augustinum lib. quæstion. ex utroque mixt. ut Sancti Ephræmi mentem Augustinus interpretatus videatur: Quamobrem prætermitti non

Eufeb. Epiphan. hæref. 36.

non possunt. *Ad subruendum*, inquit, *Fatum pertinet, quod Sol sub Josue jussus est stare, & obedivit ejus imperio contra id, quod sibi in ratione mundi fuerat præscriptum : & sub Ezechia amplius factum legitur, ut reverteretur retro ; ut certum haberet, eum posse quindecim annos addere ad vitam, qui de hora nona fecerat sextam. At Mathematici negant addi posse ad vitam &c.* Aliud etiam argumentum profert Augustinus contra Mathematicos lib. 7. Confess. & lib. 5. de Civitat. quod S. Ephræm hoc loco doctè expendit, ubi facta mentione utriusque miraculi subdit:

ܠܡܘܠܕܗܘܢ ܕܗܘ ܝܘܡܐ ܦܬܠܘܗܝ
ܠܚܕܗ ܢܒܝܐ. ܩܝܡܐ ܫܡܫܐ ܗܘܐ ܕܢܣܒ
ܕܦܠܚܘܗܝ ܕܐܘ ܦܠܚܘܗܝ ܠܥܒܕܐ
ܐܘ ܦܠܚܘܗܝ ܡܠܟܘܬܐ.

Pueri illius diei Horoscopum torserunt: (Supple, ut se nihil efficere, nihil posse fateretur.) *Sub eodem quippe Fato nati, nec Servi, nec Reges omnes fuere.* Stante enim sole reliqua omnia sidera constitere: quare nullum reliquerunt Mathematicis effugium, ut sicut solent, reponant, modicum intervallum non modicam inducere Horoscopo varietatem ; quamobrem mirum non esse, si non unum, uno licet partu effusi, parvuli exitum consequantur. Illo siquidem die nullus stante sole in cœlo siderum motus: ergo nulla circa parvulos Horoscopi variatio fuit. Tertium Sancti Ephræmi argumentum:

ܦܪܣ ܕܟܠܕܝܐ ܡܕܝܢܬܐ ܠܟܠܕܝܐ:
ܠܗ ܡܟܣܐ ܗܝ ܐܬܟܣܘ ܕܢܣܒܪ
ܕܠܐܝܬ. ܡܠܟܐ ܘܒ: ܡܠܟܐ ܡܫܠܟܝܢ
ܒܫܘܠܠ. ܫܠܛܐ ܒܚܘܪܘܗܝ ܐܬܚܫܚ.
ܠܡܫܚܘܗܝ ܡܠܟܐ ܕܡܫܠ ܗܘ ܘܠܐ ܫܠܐ:
ܘܠܐ ܐܬܡܢܝ ܕܢܦܠ ܒܫܘܗܝ ܒܫܒܘܬܐ.

Persis Patria Chaldæorum Chaldæos revincet: nec enim confuso Regum ordine cæco regitur aut turbulento imperio, sed Regi defuncto filius hæres ex ordine succedit: Fatum scilicet qui prædicant, ipsi improbant, illo quem ipsi statuerunt, ordine edocti, vanum utique esse nomen FATUM, *quod constitutum ab ipsis ordinem perturbare nequiverit.* Tetigit hoc etiam argumentum S. August. in quæst. ex utr. Et in sensu quidem Mathematicorum habet vim ineluctabilem. Fatum est, dicunt Planetarii, servire. Ubi fata erant, resumit Augustinus, quando nemo serviebat ante Nemrod, vel Nini tempora? Fatum item est imperare. An qui in Perside regnarunt, eodem sub fato natos fuisse credibile est? Quis ergo fatorum vim elisit, illisque invitis intercessit, ne Regum filii servirent? Homines utique decernentes, statuta Regni sarta tecta perpetuò manere. Hunc locum adhuc fusiùs pertractat Sanctus Ephræm: ܫܡܫܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ

ܡܨܥܬ ܫܡܝܐ ܗܘܐ ܐܡܬܝ ܘܐܡܪܝܢ
ܕܐܠܝܢ ܗܘ ܡܦܠܓ ܒܗܘ ܙܒܢܐ. ܡܢܝ
ܟܡܐ ܒܚܕܐ ܡܕܝܢܬܐ ܒܚܕ ܙܒܢܐ
ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܐ ܕܐܫܬܠܛܢ ܒܢܝܗܘܢ
ܒܚܕ ܝܘܡܐ ܢܫܠܛܘܢ ܒܚܕ ܡܕܝܢܬܐ. ܐܘܟܝ
ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܫܘܝܐ ܒܟܝܢܐ: ܘܪܒܢܐ
ܡܪܐ ܦܠܓ ܦܪܫܘ ܠܫܘܝܐ. ܘܒܪܬ
ܚܐܪܐ ܒܓܢܘܢܐ: ܘܐܡܬܐ ܒܩܩܠܬܐ.
ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܡܠܟܐ ܘܐܫܘܝ ܕܦܪܫ
ܠܟܘܠܢܐ ܘܦܪܫ ܡܦܪܫ ܦܠܐ.

Constitit Sol eo die medio in cœlo. Affirmant autem Mathematici, *Solem eo momento diademata dispensare. Supputa itaque, quot unâ in urbe matres per idem tempus partus suos fuderint; nec tamen fieri potuit, ut omnes uno die, uno in oppido rerum potirentur. Æquales scilicet eo die natura peperit. Ast voluntas Summi Domini æquales discrevit, ut libera quidem in thalamo, ancilla in sterquilinio pareret; nec valuit Fatum coæquare, quæ rerum omnium Constitutor discreverat.*

5. Secundus in Chaldæos Hymnus incipit: [illegible]

Si Chaldæus quæ feci, aut facturus sum, se mihi prædicturum confidit, Fatoque Libertas subjicitur, consequens est ejus scientiam minimè fugere voces & verba, quæ ipse olim protuli, vel quandoque sum prolaturus. Neque enim verba mea laterent Fatum, si universi Rector esset. Refellit præcipuum argumentum Atheorum petitum ex eo, quod cæcâ vi omnia ferri videantur, quam Fatum dicunt, nihilque cum ratione, nihil ex dignitate ordinari, aut institui. [illegible]

Hæc ipsa ordinis perturbatio ordinatissima dispositione constat, velut sidera, quæ etsi inordinatè confusèque posita videantur, aptis tamen accommodatisque locis certâ & immobili lege constituta sunt: Veruntamen non ut nos cogant, sed ut doceant; nec ut nostram libertatem opprimant, sed ut nobis herili potestate imperantibus obsequantur. Pergit in eandem sententiam contra Fatum: [illegible]

Fasces & jura libertati attestantur, dum audaces spiritus objurgant, & simplices docent. Si enim libertas non est, quorsum admonitio? Sic Fatum obmutuit, admonitore clamante. Eodem argumento usus fuit suprà hym. 12. de Ecclesia. Demùm contra Astrologos concludit: [illegible]

Si quis librum evolvat, ut inde tibi sortes & Horoscopum legat, involà in codicem, lacera, discerpe: Fatidicum irride, insulta: ex ipsius disciplina ipsi repone, ad id tua te adegisse Fata. Si quid ille mercedis exigat, fac ab illo vicissim petas, quorsum instet, ne damnum faciat, decipiatque, ut faciat lucrum? Animadvertin', ut suas Libertas injurias persequitur, & suam pecuniam repetendo, & suam dignitatem tuendo? Sic dum suum Fatidicus repetit, Horoscopum tollit.

6. Tertius in Astrologos Hymnus incipit. [illegible] *Unde Fatum esse credamus, doceant.* B. Ephræm ex Bardesanis Scriptis non parùm profecisse, suadent quæ de Fato uterque disputavit. Periit egregius Bardesanis de hac materia commentarius,

Atta-

Attamen ex paucis, quæ Euſebius ex illo Opere deſcripſit lib. 6. Præpar. Evang. cap. 10. vix dubitari poteſt, quin iſta, quæ in ſequentibus hymnis contra Fatum proferuntur, S. Ephræmus ex Bardeſane fuerit mutuatus. ܠܐ ܓܙܪ ܡܢ ܚܠܩܐ ܗܘܐ ܓܙܘܪܬܐ ܘܥܘܪܠܘܬܐ. ܗܝ ܢܛܪܐ ܠܥܝܕܐ ܘܗܕܐ ܠܦܘܪܫܢܐ : ܚܕܐ ܦܪܫܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ. ܐܚܪܬܐ ܠܥܘܗܕܐ. ܡܢ ܡܢ ܣܓܝܘ ܢܟܦܐ ܒܥܠܡܐ ܘܢܡܘܣܝܗܘܢ ܫܛܘ ܠܚܠܩܐ ܘܟܝܢܐ. ܘܠܘ ܟܘܟܒܐ ܡܠܦܘ ܠܗܘܢ ܠܦܘܪܫܐ ܕܩܕܝܫܘܬܐ : *Neque enim ex Fato manarunt Circumciſio, & Præputium. Illa ſiquidem ſolemnes ſtatoſque ritus obſervat, iſtud rerum diſcrimina. Circumciſio cibos diſcernit: Præputium mores. Vndenam auctus eſt continentium in Orbe terrarum numerus, quorum inſtituta & Fatum, & naturam floccipendunt? Sidera ne hos purioris vitæ mores Sanctis infuderunt?* Eadem habet contra Aſtrologos S. Auguſt. lib. qq. ſupracit. *Quomodo*, inquit, *fiunt, quæ contra Fatum ſunt? Si eſt Fatum, non facit contra ſe.* Id tamen Aſtrologis minimè abſonum viſum fuiſſe, teſtatur Origenes hom. 3. in Hierem. c. 5. ſcribens: *Jam quidam exiſtimant, ex Aſtrorum curſibus Chriſtianos fieri.* Alterum argumentum S. Doctoris eſt. ܐܘܦ ܠܗܘܢ ܩܛܘܠܐ ܩܐܡ ܗܘ ܒܟܠ ܐܬܪ : ܚܠܩܐ ܗܘ ܠܗ ܐܚܪܐ ܘܠܐܝܕܗ ܒܟܠ ܕܘܟ. ܠܡܢܐ ܩܛܠ ܓܒܪܐ ܒܝܢܬ ܟܢܫܐ ܘܗܘܝܘ ܡܢ ܟܘܟܒܐ ܘܡܠܦܘܗܝ. ܚܘܪܬܐ ܕܡܢ ܡܢܐ ܐܘܠܦܬ. ܡܢ ܢܟܦܘ ܫܡܥܘ. ܘܗܘ ܟܘܟܒܐ ܠܐ ܢܟܦܐ.

Si quem mutum fata ediderunt, is mutus uſque manet. Fata manum ad cædem ubique trahunt. Qui ergò mediâ in turba Sicarius pulſatam ab aſtro cohibuit manum? Quidquòd Adultera, Judice increpante, erubuit, doluitque factum. A quonam illa pudorem didicit? nam aſtrum illud impudens eſt. De Veneris ſtella loquitur. Tertium argumentum. ܐܢ ܙܕܩ ܡܢ ܚܠܩܐ ܗܘ ܩܘܫܬܐ ܘܥܘܠ ܡܛܠܐ : ܠܩܘܫܬܐ ܪܚܡܝܢ ܩܘܫܬܐ : ܠܥܘܠܐ ܣܢܝܢ ܡܛܠ ܠܝܬ ܠܢ ܚܐܪܘܬܐ ܘܦܘܪܫܢܐ ܡܢ ܬܪܥܝܬܐ. ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܒܠܚܘܕ ܚܠܩܐ ܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ : ܡܢܘ ܐܠܦ ܠܐܢܫܐ ܕܐܡܥܒܕ ܠܠܗܐ. ܘܐܝܢܐ ܚܝܠܐ ܕܡܫܝܚܐ ܒܛܠ ܠܚܠܩܐ ܘܢܡܘܣܘܗܝ : *Si veritatem, atque nequitiam ferunt fata, cur veritatem quidem diligimus, malum autem odimus, ſi nulla nobis Libertas, nulla've à ratione diſcretio? Præterea ſi ſolum ſine conſorte Fatum extitit, quis hominem docuit, Deum illi ſubjectum eſſe? Qua ope Chriſtus Fatum, ejuſque leges obliteravit?* Ubi S. Doctor etiam inſinuat, Bardeſanem, eum quem in libro ſuo de Fato errorem impugnaverat, ſic emendaſſe, ut diceret, Fato aliam ſuperiorem cauſam præſidere, quam liberam ſuique juris eſſe ſtatuebat, quod Aſtrologi hoc tempore aliis vocibus, ſed eodem ſenſu prædicant. Vide Pererium in Geneſ. lib. contra Aſtrologos. Photius in Biblioth. Cod. 233. ex Diodori Tarſenſis ſcriptis oſtendit, Bardeſanem corpus quidem, unà cum cæteris rebus materialibus, fato ſubjeciſſe, ſecùs verò animam ac ſpirituales ſubſtantias.

7. Quartus in Aſtrologos Hymnus: ܝܠܦܘ ܐܚܝ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܙܘܓܐ ܘܒܥܐ ܠܐ ܕܠܐ ܫܘܬܦܐ ܐܬܒܪܝ :

Diſcite fratres: quidquid conjugium petit, non ſine conſorte creatum eſt. Ex generatione & forma humani corporis Fatum rejicit: ut clariùs ex ſequenti Hymno.

8. Quintus in eoſdem incipit: ܢܬܒܟܐ ܚܠܩܐ ܘܟܘܟܒܐ ܘܟܐܝܒܝܢ ܐܝܟܐ

[illegible]

In animantibus deprehendere est, non utique his à Fato ordinata esse connubii tempora, hominibus verò confusa.

9. Sextus in Chaldæos: [illegible]

Os rationale astri rationalis dicis, cujus ratio cursusque superiori vi cogente gubernatur? Et infrà: [illegible]

Fluctibus absorptæ naves, obruti portus, vulnera & mortes, concussiones & motus, bella & alluviones, urbium excidia Horoscopum infringunt, dum æquant. Tabernacula Hebræorum, & Hagarenorum tentoria clamant, arbitria esse ritus, & leges. Hæc ferè ex Bardesane: quæ libenter protulimus, quia egregium illud Bardesanis opus de Fato periit.

10. Septimus in eosdem: [illegible]

Sol suis nos radiis petit, torretque. Si igitur reliqua sidera eadem lege suos moderantur aspectus, consequens est, ut æqualem semper habeant ortum. Astrologi nostri sæculi *Ascendens* appellant eam cœli partem, quæ hora qualibet ab inferiori Hemisphærio surgit ab Oriente. Hinc S. Doctor tantam rerum atque eventuum inæqualissimam varietatem à solo ortu stellarum provenire non posse deducit.

11. Octavus in eosdem. [illegible]

O qui nostris languoribus medicas adhibes manus, nostram, quæso, libertatem medicare, & sanctifica. Ubi de libertate arbitrii habes locum insignem. [illegible]

Ethnici cum Chaldæis conspirant, & libertate sua abutentes libertatem tollunt, ajentes, malum Deum nostro arbitrio esse fortiorem, Fatumque voluntatem cogere, sibique subjicere. Agedum, ostendamus, voluntatem absolutum & omninò expeditum habere imperium. Habet enim Dominum, omnium bonorum malorumque moderatorem; nullusque malus Deus ipsi resistit, aut ulla obstat Fatorum vis. Lauda libertatis conditorem. Ancilla est; cui tamen sui ipsius imperium datum est. Pergit S. Doctor, & idem ex consensu Scripturarum, atque populorum demonstrat: [illegible]

Scripturæ certum testimonium perhibent Justo, nunquam ab illo reprehensos

henſos fuiſſe Malos propter libertatem. Si quod exiſteret Principium malum, hoc aut admoneret Deus, aut cogeret. Rursùs ſi Fatum homicidas efficeret, omnes homines non ſicarios, ſed Fatum accuſarent.

12. Nonus adversùs eoſdem.

[illegible]

Filios erroris claram veritatem, Joſepho interprete uſus, docuerat Juſtus. Quùm verò invaleſceret in dies error, Moſes eorum corporibus illam inſcripſit, ne memoria excideret.

13. Decimus in eoſdem. [illegible]

Nefariam Sacerdotum Baalitarum turbam conſpicatus Elias.

14. Materiam non eſſe ſempiternam, contra Marcionem, Bardeſanem, & Manetem. [illegible]

Si quando durioris naturæ res in opus veniant, duris inſtrumentis utendum eſt. Et infrà. [illegible]

Ex Græcorum officina adoptarunt quidam nomen execrabile vilis materiæ. non enim materiam (loquitur de materiæ æternitate) *aut Moſes in Geneſi, aut Prophetæ, aut Apoſtoli deſcribunt, aut nominant. Unum Principium per ſe ſubſiſtens prædicant filii veritatis. Contrà, mendaciorum opifices ſcriptis prodidere, materiam eſſe ſempiternam. Illam nempè Creatori oppoſuit Marcion: Illam Bardeſanes hiſtoriæ creationis inſeruit: Illam Manes ille Babylonius imprudens ſuis libris incluſit.*

15. De Divina Providentia.

[illegible]

Ut canes rabidi quos in rabie momorderint, ſuo inficiunt morbo; ſic Hæreticus aures nactus ſecundas, ſuum fratribus venenum infundit.

16. Deum unum eſſe. [illegible]

Speculum intuemini, ut imagine nec ſcinditur, nec ſcindi poteſt; indeque diſcite Deum à rebus conditis nec vim pati, nec cogi poſſe.

17. De Malo contra Manichæos.

[illegible]

Fratres, patres, & filii, doctrinam, quæſo, meam pronis auribus excipite. En vox veritatis in Eccleſia prædicat, & in omnibus Scripturis clamat, docens, unum eſſe ſolum Deum: nec eſſe immundas noctis tenebras, nec malo affines. Et infrà: [illegible]

Fæ-

Fœdi turpesque ii sunt, quos scelera propriâ voluntate commissa inquinarunt.

18. Adversùs eosdem. [illegible]

Si corporum, atque tenebrarum natura fugienda est, quænam tibi per nocturnas horas ad justitiam patebit via?

19. In idem. [illegible]

Quos abripuit error, putarunt corpora sordidas despectasque fæces esse. Ast hoc ipsum fæculentum corpus quàm idem sincerum sit, arguit, quando bonis bonum instrumentum fuit ad excolendum omne bonum. Ubi obiter refellit quorundam Interpretum errorem, existimantium Gigantes, qui Diluvio causam dedere, ab Angelis fuisse procreatos: quæ Tertulliani sententia fuit scribentis, *Angelos post libidinum vaporata momenta cœlum suspirasse.*

Lib. de hab. mulier.

20. In idem. [illegible]

Vidit Deus quidquid fecerat, & ecce erat decorum.

21. In idem. [illegible]

Si à malo corpus, quorsum in Arca servatur?

22. Hactenus contra Marcionistas, Manichæos, aliosque Hæreticos speciatim. In hoc, & sequentibus Hymnis generatim contra omnes Hæreses disputat. [illegible]

Quemadmodum Alphabeti corpus suis constat integrum membris, nec illi aut demere, aut adjicere literam fas est; ita veritas, Alphabeti literis Sancto Evangelio comprehensa, mensura est, cui nec addi, nec detrahi quidquam licet. In hoc Hymno, & sequentibus, primam Ecclesiæ notam assumit, ipsum scilicet Catholicæ Ecclesiæ, & Christianorum nomen: quam his ipsis hæreticis objecit S. August. lib. contra Epist. Fund. & S. Athanas. serm. 2. contra Arianos, & alii Patres passim. Hæreticorum autem sectas S. Ephræmo antiquiores, aut pares ex hoc loco discimus fuisse Valentinianos, Bardesanitas, Cuchitas, Marcionistas, Manichæos, Arianos, Aëtianos, Paulinianos, Sabellianos, Photinianos, Borboritas, Catharos, Audianos, & Messalianos. De Cuchitis dixi suprà: Singulare est nomen Græcis æquè, ac Latinis incognitum; fortassè quia in Syria natum, ibidem interiit. Messalianorum initium sub Valentiniano ponere videtur Theodoretus histor. Eccles. lib. 4. cap. 11. Sed quum eorundem meminerit S. Ephræm tàm hìc, quàm in Testamento, palàm fit, eos circa annum 360. exortos fuisse. Certè S. Epiphanius hæres. 80. illos sub Constantio Mesopotamiam infecisse refert. Vide Tillemont. to. 8. pag. 527.

Hinc progreditur ad alteram Ecclesiæ notam, quæ est Antiquitas: [illegible]

[Syriac]

Supputent tempora, quis quo antiquior sit. An Manes primogenituræ jura præripiat? Antiquior illo est Bardesanes. Is audeat se seniorem prædicare? Junior est primis. Marcion quippè est illa prima spina, & primogenitus Auctoris peccati: zizania præcox & temporanea. Justus, oro, contundat germen ejus.

Tertiam Ecclesiæ notam profert, successionem nempè Episcoporum per legitimam ordinationem ab Apostolis deductam, qua Hæreticos carere ostendit, & sine qua Ecclesia nullo modo consistere potest. [Syriac]

Distinctè interrogentur, à quo manum susceperint. Si hanc à nobis susceperunt, & abnegarunt, plura non habet quæ requirat veritas nostra. Si autem ipsi temerè Sacerdotale officium præsumpserunt, & hoc sat est ad eorum probrum & ignominiam. Jam enim quilibet fiet Sacerdos, dummodo suo velit capiti manum imponere. En confusionem desperatissimam. Sacerdotium per manus impositionem traduci continuarique, Syri communiter tradunt & prædicant in suo Pontificali ad omnes Ordinationes.

23. In idem. [Syriac] *Duodecim Apostoli terras omnes excoluerunt; nec tamen ulla orbis pars cujusquam Apostoli sibi adscivit nomen, donec zizaniæ, quæ post agricolarum obitum pullularunt, triticum suis nominibus afficerent.*

24. In idem: & indicat alteram Ecclesiæ Catholicæ notam, quæ est Antiquitas doctrinæ. [Syriac]

Scripturas Impii obliterare ausi sunt, ne redarguerentur.

25. In idem. [Syriac]

Agite, confutemus eos, qui erroris viæ se committunt.

26. In idem. [Syriac]

Ingens & operosa quæstio, de doctrinis omnium Impiorum disquirere, an olim extiterint à principio.

27. In idem. [Syriac]

Similes videntur Impii nefariis quibusdam, qui Regis sigillum suffurati, eo clanculùm ad struendas fraudes abutuntur.

28. Iterùm contra Manichæos de Bono. [Syriac]

Umbra, carissimi, nec per se, nec sibi existit, sed à corpore oritur.

29. De Insomniis. [Syriac]

[Syriac text] *Cætera omnia dimitte, teque ad teipsum contrahe, impenetrabilis naturæ mens. Teipsam intra te require. Quum somnus oppressit, ubi es? An in te? An extra te per omnia discurris?*

30. De Scripturarum Divinarum stylo humanæ mentis imbecillitati divinitùs accommodato: ubi de affectibus Deo metaphoricè attributis disserit. [Syriac text] : *Cujusnam natura posset se ad illum Magnum provehere, nisi ipse sibi quæ in ipso non sunt, accommodaret, seipsum dissimulans?*

32. In idem. [Syriac text] : *Rationes & causas, quas propter Hebraicum populum Idololatriæ morbo correptum Medicus universi composuerat, Marcion in occasionem morbi convertit, suamque ægritudinem per ipsa remedia auxit.* Et infrà: [Syriac text] : *Annuit majestas, & omnes induit formas; nec tamen consensit homo, ut ejus ope viveret, aut beneficiis uteretur. Quid faceret? Misit Dilectum suum, & alienas quas sibi aptaverat formas, in vera membra mutavit, quando vera membra induit Primogenitus, sibique humanos artus copulavit, suum tribuens, & de nostro suscipiens, ut natura mortalis immortali ipsius substantiæ sociata mortalitatem exueret.*

33. In idem. [Syriac text] *Causam beneficentissimam odere seducti mortales.* Et infrà: [Syriac text] *Et hæc quidem utilitati prospiciens nostræ, ductis velut lineamentis in figuris expresserat. Eadem posteà opere perfecit ad ferendam miseris opem, quando misit Dilectum suum. Natus ille, illusus, & suspensus est, ne sua ipsum Justitia compellaret, potuisse illum nascendo sanare, & non sanasse; nève sua ipsum benignitas accusaret, potuisse illum in Cruce moriendo vitam dare, & non dedisse.*

34. In idem. ܡܪܢ ܒܪܘܡܐ ܗܘܐ: *Dominus in excelsis fuit.*

35. De immensitate Dei. [Syriac text] *Si natura Alienigenæ* (sic vocat Deum Marcionis) *altrix est universi.*

36. In idem. ܚܙܝ ܒܪܝ ܠܐܠܗܐ *Fili aspice Deum.*

37. Adversùs Manichæos de Unitate & Simplicitate Dei. ܐܠܘܠܐ ܠܢ ܡܪܝ ܕܒܪܬܢ: *Nisi nos, Domine, condidisses.*

38. In idem. [Syriac text]

[illegible]

Quare per illud dumtaxat exiguum temporis descendit Alienigena, languentibus medelam laturus: & hoc tempore, quo ægris farta est domus, quare medicus suum detrectat opus?

39. In idem. [illegible]

Bonus Altissimus, cujus etiam mala prudentibus bona sunt.

40. In idem. [illegible] : *Viles & rabidi canes, qui adversùs Mosen illum admirandorum operum patratorem allatrare, & maledicta jacere ausi sunt.*

41. De variis erroribus Ethnicorum, atque Hæreticorum. [illegible]

Ne, quæso, nobis aliud Simulacrum fingamus, occultum idolum.

42. Adversùs Marcionistas, & Manichæos de Unitate Divinæ naturæ, & malum Deum non esse carnis conditorem. [illegible] : *Bonus, qui malo adversatur.*

43. In idem. [illegible]

Duo poposcit Diabolus.

44. In idem. [illegible]

Unde, rogo, venit in mentem iis, qui à Salvatore curati sunt, ipsum non esse mundi conditorem, sed illius Adversarium?

45. In idem. [illegible] : *Filii veritatis, Deo habete gratias: quia persecutores vestri, vestri præcones facti sunt.*

46. In idem. [illegible]

Quis corpori humano pretium ponat? Diabolus utique. Vidit ille, te à Domino diligi: idcircò te incessere non desinit.

47. In idem. [illegible] : *Virgines filiæ Hebræorum.*

48. In idem. [illegible]

Marcion, qui alienigenam, & peregrinum quendam Deum excogitavit, ab eodem alienus & peregrinus evasit. Ubi S. Doctor materiam non esse sempiternam iterùm demonstrat.

49. In idem. [illegible]

Marcionem impugnemus.

50. Contra Marcionem, Bardesanem, & Manetem. [illegible] : *Confusus est Marcion, qui erravit, & in errorem alios induxit.*

51. In idem. [illegible] : *Bonus, qui suavia, & jucunda bona impertiit.* Ubi Bardesanis errores indicat. [illegible]

Illud væ, quod Dominus comminatus est, Bardesani adhæsit, qui septem principia per se subsistentia statuit, & signa Zodiaci prædicat, ho- ram

ram obſervat, ſeptenaria docet, & de temporibus interrogat. Vide ſuprà pag. 48.

52. In eoſdem: & de reſurrectione carnis. ܢܟܣ ܠܒܪܕܝܨܢ. *Bardeſanem redarguamus.*

53. De Unitate, & ſimplicitate Dei contra eoſdem. ܘܐܦ ܐܢܐ ܡܗܝܡܢ ܐܚܝ ܒܚܕ ܗܝܡܢܬ ܐܠܗܐ: *Et ego quidem in unum Deum, fratres, ſemper credidi.* Varia Bardeſanis ſcripta hoc loco commemorat S. Doctor, quæ ex Sozomeno, & Theodoreto nos ſuprà indicavimus: & addit ab eodem centum & quinquaginta Pſalmos eleganti carmine fuiſſe elaboratos ad imitationem Pſalterii Davidici. ܒܡܘܡܢܝ ܙܘܓܐ ܕܡܫܚܘ. ܒܡܫܘܚܬܗ ܕܙܘܓܬܐ: ܒܘܡܢܘܗܝ ܕܢܒܝܘܬܗ. ܡܐܐ ܘܡܫܡܫܝܢ ܘܚܡܫ ܐܦ ܗܘ ܐܡܙܡܘܪܐ. ܫܒܩܗ ܡܢܝܢ ܐܚܝ ܘܡܢܝܢܐ ܒܡܢܝܢܘܗܝ:

54. In idem. ܙܠܠ ܠܡܒܪܘܫܘܬܗܘܢ ܕܚܕ ܡܢܗܘܢ ܫܡܥܬ ܕܐܡܪ ܕܠܐ ܡܨܝܢ ܢܘܪܐ ܕܢܓܫܘܢ ܠܗ ܪܓܫܐ: *Quendam ex ipſis diſputantem audivi: Ignem, ajebat, percipere nequeunt ſenſus.*

55. In Bardeſanem. ܨܠܘ ܕܒܢܝ ܐܚܝ ܥܠ ܒܢܝܗܘܢ ܕܒܪܕܝܨܢ ܕܠܐ ܢܘܣܦܘܢ ܢܫܛܘܢ: *Orate, fratres, pro Bardeſanitis, ne inſanire pergant.*

56. In Marcionem, Bardeſanem, & Manetem. ܠܡܠܬܗ ܕܒܪܕܝܨܢ ܠܝܘܠܦܢܗ ܒܫܡܗ ܩܪܝܗ: *Suam Bardeſanes Sectam ſuo nomine ſignavit, appellavitque.* De hac materia vide ſuprà Hymn. 1. & ſequentibus.

VIII.

De Defunctis, Odæ, Cantus, & Carmina.

ܥܢܝܢܐ ܡܕܪܫܐ ܡܐܡܪܐ ܕܥܢܝܕܐ.

De Defunctis.

PARACLETICAS S. Ephræmi lucubrationes de Defunctis, variis metrorum generibus elaboratas, uno verbo complectitur Sobenſis in Catalogo pag. 44. ſcribens: ܥܢܝܢܐ ܟܠܗܘܢ ܕܥܢܝܕܐ: *Et Cantus omnes Defunctorum*, ſeù ut vertit Abr. Ecchellenſis, *Officia Defunctorum omnia*. Nam Officium Defunctorum apud Syros, præter Lectiones & Pſalmos è Scriptura ſelectos, conſtat fere ex quatuor: videlicet ex Orationibus ܒܥܘܬܐ: Ex Cantibus ܥܢܝܢܐ: Ex Odis, ſeù Hymnis ܡܕܪܫܐ: & ex Carminibus ܡܐܡܪܐ. *Orationes* ſunt breves ad Deum preces ſine metro, non ſecùs atque Collectæ Latinæ, quæ tamen non Ephræmum, ſed alios incertos habent Auctores. *Cantus* ſunt ſtrophæ metricæ ad unum ex notiſſimis Syrorum tonis efformatæ, quibus præmittitur Verſiculus conveniens ex Pſalterio deſumptus. *Odæ* verò, ſeù *Hymni* pluribus quidem ſtrophis, inſtar Cantuum, conſtant; iis tamen dum canuntur, (canuntur autem circa finem Officii Defunctorum) nihil præfigitur. Recole quæ diximus ſuprà pag. 61. Odarum loco interdum occurrunt *Carmina* heptaſyllaba, quod metrum Ephræmiticum nuncupari ſolet.

Anſam his aliiſque iſtius argumenti elucubrationibus præbuit S. Doctori tùm Amicorum obitus, quos diverſo metri genere proſequutus eſt; tùm mortis atquæ Judicii extremi recordatio, quæ ſanctiſſimum ipſius animum aſſiduè pulſabat: ſed præ-

præsertim exorta ipsius tempore Aërii hæresis, qui teste Epiphan. hær. 75. & Augustino hæres. 53. docuit, non esse pro Defunctis orandum. Extant autem magnâ ex parte in Codice Nitr. XVI. cujus ad calcem hæc temporis nota legitur: [illegible] : *Absolutus est Liber iste de Exequiis Defunctorum feria quinta, hora undecima, mense Octobri, die octava, anno centesimo trigesimo quinto suprà millesimum ab initio regni Seleuci Nicatoris Regis Syriæ. Scripsit eum peccator, & miserationum indigens Theodorus.* Is Christi annus fuit 823. quo dies octava Octobris in feriam quintam incidit: atque adeò ex Theodori sententia Epocha Seleucidarum Christianam Vulgarem antecessit annis 312. ut suprà etiam ex Barlaham Edesseno notavimus pag. 83. Reliquos de Defunctis Hymnos habemus in Codice XVII. ut sequens Catalogus demonstrabit.

Cantus XXXI. *Cantus de Defunctis*. ܩܠܐ ܕܥܢܝ̈ܕܐ: Sunt unus suprà triginta, quos Syri partim Officio Defunctorum, partim Feriali inseruere. Extant autem in Cod. Nitr. XVI. à fol. 1. usque ad fol. 28. ubi Cantus primus, & pars secundi desiderantur.

Odæ XLIX. *Odæ de iisdem*. ܡܕܖ̈ܫܐ ܕܥܢܝ̈ܕܐ: Sunt novem suprà quadraginta de singulis Defunctorum gradibus, nimirùm, de Pueris, Juvenibus, Viris, Mulieribus, Monachis, Clericis, Diaconis, Presbyteris, & Episcopis. Extant autem in eodem Cod. Nitr. XVI. à fol. 31. & in Codice Nitr. XVII. ut sequitur.

1. De Sacerdotibus: cujus initium: *Fratres, & dilectissimi, per Deum qui me à vobis sejunxit, adjuro vos, ut quum ad Orationis pensum persolvendum in Choro conveneritis, mei vobis memoria succurrat.* [illegible]

2. De Pueris. *Laus tibi Deus noster, ex ore infantium & lactentium.* [illegible]

3. De iisdem. *Pignora tibi Infantes sint, & sursum in cœlo recumbant.* [illegible]

4. De iisdem. *Carissime fili, quem Gratia in utero matris formavit.* [illegible]

5. De iisdem. *Quum resurrectionis aura afflaverit, ossa justorum congregabuntur.* [illegible]

6. De iisdem, *Væ mihi, quia appropinquavit dies resurrectionis, quo boni à malis separabuntur.* [illegible]

7. De iisdem. *O domicilium temporis, cur spes nostras in hac vita collocasti?* [illegible]

8. De

8. De iisdem. *Agite dum, ingredimini fratres, & corruptionem in sepulchris cernite.* [illegible]

9. De iisdem. *Mementote ergo, fratres, ubi nunc estis, & ubi cras eritis.* [illegible]

10. De omnibus Defunctis. *Proh quanta erat Adæ gloria, quando conditus est: & quanta fuit ejusdem depressio, quando mortuus est.* [illegible]

11. De Juvenibus. *Dies mortis cunctis hominibus æqualis est: iis tamen amarus, & acerbus, qui in Juventutis flore decedunt.* [illegible]

12. De iisdem. *Hæc dies oculos ad lacrymas provocat.* [illegible]

13. De Pueris. *Quàm amara est mors Puerorum! quàm acerba infantis à matre separatio!* [illegible]

14. De Mulieribus. *Lacrymæ in oculis: in auribus næniæ.* [illegible]

15. De omnibus defunctis. *Tamquam viator, in Haman defunctorum pernocta, & festina, recede ex ea in regionem voluptatum.* [illegible]

16. De iisdem. *Mortem, & Diabolum altercantes audivi, quis eorum majorem exerceret in humanum genus potestatem.* [illegible]

17. De iisdem. *Stat anima magno cum dolore ac mærore. Trahunt eam hinc, & inde, ut ad alterutram eat partem. Urgent Dæmones, ut in Gehennam, unàcum ipsis, præceps ruat. Contrà Angeli instant, ut eosdem in regionem lucis sequatur.* [illegible]

18. De iisdem. *Propitius esto mihi propter misericordiam tuam, Pater: & fiant super me misericordiæ tuæ in Judicio tuo.* [illegible]

19. De iisdem. *Domine, ne statuas me cum impiis.* [illegible]

20. De Clericis, Hymnus 1. *Fratres Ecclesiæ filii, misericordiam pro me implorate, ne à cœlesti Ecclesia extorris fiam.* [illegible]

Hic hymnus tribuitur Isaaco in Cod. Nitr. XVII. fol. 173.

21. De iisdem, Hymnus 2. *Congregamini, fratres, & commemorationem*

tionem meam peragite. [illegible]

22. De iisdem, Hymnus 3. *Valete fratres, & preces pro me fundite: quumque in Sanctuario astiteritis, mei vobis memoria succurrat.* [illegible]

23. De iisdem, Hymnus 4. *Sancte Pater noster, Vade in pace: Dominus tuus in thalamo voluptatis te lætificabit.* [illegible]

24. De iisdem, Hymnus 5. *Beate Pater noster, consolare discipulos tuos, qui tua consuetudine privantur.* [illegible]

25. De iisdem, Hymnus 6. *Audite, & obstupescite fratres, dum Ecclesia Beatum hunc lacrymis prosequitur, qui eandem reliquit.* [illegible]

26. De iisdem, Hymnus 7. *Decessisti Pater, Ne orphanos relinquas nos, athleta veritatis.* [illegible]

27. De iisdem, Hymnus 8. *Saulem Regem lacrymis prosequutus est David.* [illegible]

28. De iisdem, Hymnus 9. *Vado, nec timeo: quia Dominus meus vocat me. Coronam gloriæ capiti meo imponet, meque exhilarabit.* [illegible]

[illegible]

29. De iisdem, Hymnus 10. *Laus tibi, Altissime, qui ad Infimos descendisti. Homo factus es, & resurrexisti, ut corpore tuo nostra corpora resuscitares.* [illegible]

30. De iisdem, Hymnus 11. *Convertere ad me, quæ fui domicilium Beati.* [illegible]

31. De Episcopis, Hymnus 1. *Ecquis non gaudeat de Beati triumpho? Ecquis non fleat de ejusdem decessu?* [illegible]

32. De iisdem, Hymnus 2. *Dies, in quo Justi dumtaxat gaudent.* [illegible]

33. De iisdem, Hymnus 3. *Accessit mors, & membrum a nobis separavit.* [illegible]

34. De Diaconis. *En membrum nostrum ex hoc perturbationis domicilio ad illam quietis lucem translatum est.* [illegible]

34. De Fratribus, seu Monachis, Laicis. *Quoniam ejus labia canticum Spiritûs cecinere, dimitte debita ejus.* [illegible]

36. De Episcopis. *Præstantissimus Senex: castus virgo.* [illegible]

[Syriac text]

37. De iisdem. *Ut in deserto claruit Elias, sic in pace juventus tua.* [Syriac text]

38. De omnibus defunctis. *Fratres pro me rogate.* [Syriac text]

Hucusque in Cod. Nitr. XVI. Quæ sequuntur Odæ, extant in Cod. Nitrien. XVII. videlicet.

39. De omnibus Defunctis. *Fratres valete, & pro me orate, qui è vestro agmine decessi.* [Syriac text] Cod. Nitr. XVII. fol. 72.

40. Parænesis Pentasyllaba de Defunctis: fol. 173. [Syriac text] *Beatus, qui se mortalem esse agnoscit, fratres.*

41. Ode tetrasyllaba de defunctis fol. 195. [Syriac text] *Benedictus Christus, qui clavis factus est, & inferos reseravit.*

42. Ode tetrasyllaba de iisdem, ibid. [Syriac text] : *Laus tibi, qui mortuos è tumulis ad vitam revocas.*

43. Ode tetrasyllaba de iisdem, fol. 196. [Syriac text] *Benedictus, qui naturam nostram pro sua gratia ab initio creavit.*

44. Ode tetrasyllaba de iisdem, ibid. [Syriac text] *Benedictus Christus, qui resurrectionis mortuorum spem nobis dedit.*

45. Ode tetrasyllaba de Doctoribus defunctis fol. 197. [Syriac text] *Fratres, filii, & discipuli, mementote mei.*

46. Ode tetrasyllaba de Monachis defunctis ibid. [Syriac text] *Benedictus, qui pro sua dilectione amicos suos ad convivium vitæ invitavit.*

47. Ode tetrasyllaba de Defunctis fol. 200. [Syriac text] *Benedictus, cujus voce mortui resurgunt, & in resurrectione gloriam induunt.*

48. De iisdem fol. 202. [Syriac text] *Christus qui te abduxit, ipse tibi donet requiem cum justis.*

49. De iisdem fol. 203. [Syriac text] *Benedictus, cujus voce mortui ad vitam revocantur, & gloriam induunt.*

Carmina Heptasyllaba XV.

Carmina de Defunctis XV. [Syriac text] : Extant in Codicibus Nitr. XVI. & XVII. sequenti ordine.

1. De Episcopis defunctis Cod. Nitr. XVI. fol. 48. [Syriac text] *Mors justorum certamini carnalium affectionum finem imponit.*

2. De

2. De Monachis defunctis fol. 50. ܐܘ ܡܘܬܐ ܡܪܝܪܐ ܐܢܬ ܕܫܘܥܝܬܟ ܐܕܢܝܢ ܡܟܡܪܬ: *Proh quàm amara est mors tua, cujus nuncium aures nostras mœrore affecit.*

3. De iisdem fol. 52. ܡܘܬܐ ܠܟܐܢܐ ܒܘܣܡܐ ܗܘ. ܘܠܩܕܝܫܐ ܚܕܘܬܐ ܗܘ: *Mors justis voluptas est, & Sanctis gaudium.*

4. De Presbyteris, & Diaconis defunctis fol. 56. ܫܡܥܬ ܕܗܘܐ ܢܘܚܡܐ ܩܝܡܬܐ ܘܚܕܝܬ ܕܠܐ ܡܩܘܝܢ ܡܝܬܐ: *Audivi resurrectionem fore: & gavisus sum, quòd mortui in inferis nequaquam remanebunt.*

5. De Mulieribus defunctis fol. 61. ܡܪܐ ܕܟܐܢܐ ܘܩܕܝܫܐ ܕܝܗܒ ܐܓܪܐ ܠܟܠ ܦܥܠܐ: *Domine justorum & Sanctorum, qui mercedem cunctis operariis reddis.*

6. De Viro qui orphanos relinquit fol. 62. ܐܘܪܚܐ ܩܪܬܢܝ ܚܒܝܒܝ ܕܐܦܪܘܫ ܡܢ ܒܝܢܬܟܘܢ: *Via me, carissimi, vocavit, ut à vobis abscederem.*

7. De Mulieribus, quæ orphanos relinquunt fol. 64. ܡܘܬܗ ܕܚܘܐ ܐܬܕܟܪܬ ܘܐܬܬܢܚܬ ܒܒܟܝܬܐ ܘܐܬܒܗܬܬ ܬܗܪܐ: *Hevæ mortem animo revolvens, in lacrymas abii, & stupore perculsus sum.*

8. De Divitibus, & Principibus viris, fol. 79. ܫܐܠܬܗ ܐܢܐ ܠܟܐܢܘܬܐ ܕܡܢܘ ܩܒܪܐ ܗܢܐ: *Justitiam percontatus sum, cujusnam tumulus iste sit.*

9. De Defunctis fol. 81. ܡܘܬܐ ܐܬܕܟܪܬ ܐܚܪܝܬܐ ܕܝܘܡܐ ܕܒܗ ܐܬܐ ܡܚܝܢܐ: *Novissimæ diei recordatus sum, qua vivificator mortuorum adveniet.*

10. De iisdem fol. 82. ܠܩܒܪܐ ܕܒܗ ܡܬܬܩܒܪ ܐܢܐ ܝܬܒ ܗܘܝܬ ܒܙܒܢܝܢ ܡܢ ܙܒܢܝܢ: *Ad tumulum, ubi humandus sum, aliquando sedebam.*

11. De Peste fol. 85. ܠܡܘܬܐ ܘܥܒܕ ܥܐܕܐ. ܕܟܠ ܒܗ ܡܘܬܐ ܘܩܪܐ ܥܡܐ ܠܟܠ ܥܡܡܝܢ: *Solemne festum mors fecit, ad quod omnes populos invitavit.*

12. In idem fol. 87. ܡܢܐ ܡܘܬܪܐ ܬܫܥܝܬܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܘܡܫܩܠܐ: *Quid opus est, rerum absentium historiam modò retexere.*

13. De Sacerdotibus, & Monachis defunctis fol. 88. ܠܟܐܢܐ ܗܘ ܡܘܬܐ ܠܡܐܢܐ ܗܘ ܕܒܗ ܡܬܬܢܝܚܝܢ ܡܢ ܥܡܠܝܗܘܢ: *Mors justis portus est, in quo à laboribus suis requiescunt.* Hactenus in Cod. Nitr. XVI.

14. De omnibus Defunctis. Cod. Nitr. XVII. fol. 69. ܐܠܦ ܡܪܢ ܒܣܒܪܬܗ ܘܐܡܪ ܫܒܘܩܘ ܠܥܠܡܐ ܘܠܝ ܐܚܒܘ: *In Evangelio suo docuit nos Dominus, dicens: Renunciate sæculo, & me diligite.*

15. De Presbyteris defunctis fol. 179. ܡܢܘ ܢܣܦܩ ܚܒܝܒܝ ܠܡܩܢܐ ܩܝܢܬܐ ܘܐܘܠܝܬܐ: *Quis satis poterit, carissimi, nænias threnosque componere?*

Duo prætereà Carmina de Defunctis sub nomine Sancti Doctoris circumferuntur, quæ tamen in aliis Codicibus Isaaco adscribuntur. Primum de Peregrinis in Codice Nitr. XVII. fol. 180. cujus initium ܚܝܝܢ ܬܗܘܡܐ ܠܐܟܣܢܝܐ:

Me miseri imitentur. Quod Isaaco tribuitur in Cod. Nitr. XVI. fol. 40. Alterum de Sacerdotibus Codice Nitr. V. fol. 150. à tergo. ܚܙܝܬ ܐܚܝ̈ ܕܫܠܡܘ ܝܘܡܬܗܘܢ: *Vidi fratres dies meos consummatos esse*: quod ad eundem Isaacum refertur Cod. Nitr. XVI. fol. 27.

Obiter hìc observa quatuor. Primum, solemnium Exequiarum, quæ ab Ecclesia fiunt, ritum antiquissimum esse; quod manifestè convincit Ode prima. Secundum, Animas statim ab ipso decessu judicari, quod negant Photiani, & S. Ephræm clarè affirmat Ode 17. Tertium, Purgatorio igne Animas in gratia decedentes expiari, easdem vivorum precibus, sacrificiis, aliisque piis operibus juvari, de quo vide Hymnum 15. & infrà in Testamento. Quartum denique, Animas Sanctorum Cœlum conscendere, & Angelis associari ante diem extremi Judicii, ut in Ode 1. & 3. & Cantu 12. de Mulieribus fol. 15. & Carm. 5. de iisdem fol. 61. & 62.

IX.

Hymni Parænetici XV.

ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܡܠܟܢܘܬܐ ܡܢܗܘܢ.

Paræneses.

DE Paræneticis, seù Adhortatoriis Sancti Doctoris Hymnis hæc Sobensis in Catalogo: ܘܐܦ ܠܗܘ ܡܐܡܪ̈ܐ ܕܡܘܫܚܬܐ ܡܕܪ̈ܫܐ ܟܝܢ ܘܥܢܝ̈ܬܐ: *Edidit quoque Orationes metricas, Hymnos, & Cantica*. Ubi per *metricas Orationes* carmina heptasyllaba intelligit, de quibus infrà: per *Hymnos* verò, & *Cantica*, sermones asceticos designat, ab iis quos hactenus enumeravimus, diversos. Hujus generis metricæ lucubrationes extant in Officiis Syrorum ad finem quarti Nocturni, quarum plerasque ad Ephræmum, ejusque Discipulos referendas esse, arguitur tùm ex sermonis nitore atque venustate, quæ sæculum Ephræmiticum sapiunt: tùm etiam quia ab omnibus Syrorum nationibus leguntur; quod indicio est, eas ante Nestorium, Eutychen, & Dioscorum ab hominibus Orthodoxis editas fuisse: alioquin communes omnibus Syrorum Ecclesiis nequaquam essent, sed vel à solis Maronitis, vel à Jacobitis, aut Nestorianis dumtaxat admitterentur. In Cod. Nitr. XVII. quindecim Parænetici Hymni S. Ephræmo adscribuntur: videlicet.

1. Parænesis de Pœnitentia. ܥܠ ܚܛܝܐ ܚܕ ܕܬܐܒ: ܚܕܝܢ ܡܠܐܟܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ: *Uno peccatore pœnitentiam agente, gaudent Angeli, sicut scriptum est.*

2. Parænesis pentasyllaba. ܬܡܝܗܐ ܒܣܢܝܘܬܗ ܡܢܝ ܕܒܥܕܢ ܕܚܝܝ ܐܬܐ: ܟܠܐ ܕܣܓܝܘܢ ܕܝܠܝ ܡܫܘܚܬܗܘܢ. *Odiosam conditionem meam stupeo. Quantum enim vita mea producitur, tantum meorum mensura criminum crescit.*

3. Parænesis ad animam: ܐܘ ܢܦܫܐ ܕܢܦܠܬܝ ܒܒܝܫܬܐ ܙܘܥܝ ܘܕܚܠܝ ܘܩܪܒܝ ܬܝܒܘܬܐ. *Anima, quæ in mala incidisti, commovere, & time, & pœnitentiam exhibe*. Hæc Parænesis, unàcum tribus sequentibus, est ad tonum ܩܘܡ ܦܘܠܘܣ, *Surge Paule*, qui frequenter occurrit in fine Nocturni in Officiis Maronitarum.

4. Parænesis. ܕܟܝܠܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܡܢܓܕ ܠܝ: ܬܐ ܠܥܘܕܪܢܝ ܡܪܝܐ ܕܙܟܘ̈ܬܐ: *Astutus inimicus trahit me. Veni in adjutorium meum, Domine Victorum.*

5. Pa-

5. Parænesis Alphabetico ordine. [illegible]

Medice, qui ad salutem nostram venisti, medere, quæso, morbis meis, qui multi sunt.

6. Parænesis. [illegible]

Deus, qui descendit, & factus est homo, ut homines gratia sua vivificaret.

7. Parænesis ad animam. [illegible]

O Anima infelix, usquequò non resipiscis? quia appropinquavit judicium, & ignis paratus est membris meis.

8. Parænesis, & supplicatio. [illegible]

O cui beneplacitum est in Pœnitentibus, beneplaceat tibi in me, qui peccator sum.

9. De negatione Simonis Petri, ejusque pœnitentia, hymni duo: Primus incipit: [illegible]

Carissimi fratres, flete nuditatem meam, qui Christum pravitate operum meorum ad iram concitavi. Secundus: [illegible]

Negavit, & exiit Discipulus. Occurrit ei Pœnitentia, & dixit: Quò fugis à Magistro tuo, Simon? Legitur ad Nocturnum Feriæ sextæ in Parasceve.

11. Parænesis de Pœnitentia. [illegible]

O sæculum, quàm amarum es! cujus lucra non possidentur.

12. Oratio pentasyllaba. [illegible]

Pater misericors, expia me gratia tua; & sordes meas ablue hyssopo tuo, Domine universorum. Extat in Officio Feriali Maronitarum.

13. Parænesis. [illegible]

Canam, si licet impuro ori psallere.

14. Oratio. [illegible] *O largitor discretionis.*

15. Parænesis. [illegible] *Beati invitati, qui unà cum Sponso ad nuptias ingressi sunt.*

Demùm in eodem Codice Nitrien. XVII. fol. 79. habetur Oratio pentasyllaba, cujus initium, [illegible]

Da mihi, Fili Optimi, cogitationum mearum desiderium: quæ tamen in Codice nostro Syriaco V. num. 22. Isaaco tribuitur. Legitur autem in Officio Feriali Maronitarum.

X.

Sermones de diversis omnes Heptasyllabi.

Sermones Heptasyllabi XXXI.

PRIMUS *de Virginis Annunciatione* inscribitur, in quo Sancti Ephræmi præter nomen & metrum, omnia desideres, judicium, ingenium, eruditionem, stylum. Incipit: [illegible]

Exiit rumor in Israel, Mariam Virginem concepisse. Fingit Auctor, Judæos Virginei Conceptus fama concitos concilium convocasse: in publico illo Sacerdotum & Seniorum Synagogæ conventu coactam fuisse Dei Matrem aquas Zelotypiæ, quæ Num. 5. describuntur, Sacerdote propinante ebibere. Adeò existimavit nugator iste nullam aliam occurrisse rationem, qua objectum adulterii crimen Virgo illibata à se amoliretur. Attamen nescio qua via in Officium Syrorum Dominicæ II. ante Nativitatem Domini hic error irrepserit. Hoc certò mihi compertum est, illud Officium à Theologis, quibus ea cura à Summo Pontifice demandata fuerat, hanc ob causam explosum fuisse, & quo minus typis cum cæteris Maronitarum Officiis ederetur, interdictum.

Vide Abul. in Matth. cap. 1. quæst. 37. & Salmer. tom. 3. Tr. 30.

Auctorem hujus Fabulæ ab ætate S. Ephræmi longè remotum sapiunt ista, quæ in eo sermone non longè ab initio leguntur. ܘܐܬܚܝܕܬ ܐܠܗܘܬܗ ܒܗ ܒܟܝܢܐ ܐܢܫܝܐ ܚܘܝܕܐ ܕܠܐ ܒܘܠܒܠܐ: *Unita est Divinitas ejus cum ipsa natura humana unione confusionis immuni*: qui modus loquendi est ipsissimus omnium Syrorum non modò Catholicorum, sed etiam Jacobitarum, quicumque post Eutychianam hæresim & Concilii Chalcedonensis definitionem scripserunt. Nec verò Codicis etsi perantiqui sexcentorum ferè annorum auctoritas morari nos debet, cujus fidem vehementer suspectam facit alter Sermo de S. Andrea Apostolo suo loco infrà censendus, qui certè alium ab Ephræmo Auctorem habet. Præstereà ipse amanuensis manifestè protestatur, se non unius Ephræmi, sed aliorum quoque Auctorum Sermones colligere: quare salva etiam Codicis nostri fide stare potest latum de hoc Sermone judicium.

2. De Incarnatione Verbi. Incipit: ܬܗܪܐ ܪܒܐ ܚ̈ܒܝܒܝ ܕܐܚܕ ܠܡܬܒܩܝܢܐ ܒܬܕܡܘܪܬܐ ܕܐܝܟܢܐ ܢܚܬ ܐܠܗܐ ܘܐܝܟܢܐ ܥܡܪ ܒܓܘ ܟܪܣܐ. *Magnus, Dilectissimi, admiranda contemplantibus incumbit stupor: qua nempè via descenderit Deus, quavè ratione in utero habitaverit.* Extat cum sequentibus 22. Sermonibus in Codice Nitriensi V. Inscribitur: ܥܠ ܬܫܒܘܚܬܗ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ: *De Laudibus Deiparæ*, eò quod in Ecclesia Syrorum recitari soleat die 26. Decembris, quam illi Beatæ Virgini nuncupant. Differt autem ab editis à Vossio tom. 3. pag. 207. & 210. Cæterùm in toto ferè sermone Sanctus Doctor agit de Incarnatione Verbi.

3. De Jona Propheta, & Ninivitis. ܗܐ ܒܢܝܢܘܐ ܝܘܢܢ ܐܟܪܙ ܝܗܘܕܝܐ ܒܝܬ ܥܪ̈ܠܐ: *En Jonas in Ninive prædicavit, Judæus inter incircumcisos.* Extat apud Vossium tom. 3. pag. 140.

4. De morte Aaron Sacerdotis. ܪܡܙ ܠܗ ܡܪܝܐ ܠܒܪ ܥܡܪܡ ܕܡܢܐ ܩܐܡ ܐܢܬ ܐܘ ܡܘܫܐ. ܢܫܘܩ ܗܘ ܠܗ ܫܘܠܡܐ ܠܐܚܘܟ ܘܫܪܝܘܗܝ ܢܐܙܠ ܠܐܬܪܗ: *Affatur nutu Dominus Amramidam. Quid*, inquit, *adhuc instas Moses? Extrema fratri infige oscula, finito abire in locum suum.* In idem argumentum scripsere Jacobus Sarugensis, & Balæus, quorum Carmina his Ephræmiticis adjecta sunt. Anonymi carmen heptasyllabum occurrit in hoc ipso Codice fol. 151. cujus initium: ܢܘܪܐ ܘܢܘܪܐ ܐܝܬܝ ܐܗܪܘܢ: *Ignem, & ignem attulit Aaron*: quod tamen Ephræmi fœtus non est, sed ad normam Ephræmitici Carminis elaboratum, ut patet ex titulo ܒܩܠܐ ܕܡܪܝ ܐܦܪܝܡ *Ad metrum Sancti Ephræm.*

5. De

5. De Timore Dei, & consummatione sæculi. ܥܠ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܘܫܘܠܡܐ . ܕܗܘ ܫܘܪܝܐ ܕܚܟܡܬܐ ܘܕܚܠܬܐ ܐܠܗܝܬܗ ܒܫܪܪܐ : *Initium sapientiæ verè est timor Domini.*

6. De Jejunio. ܥܠ ܨܘܡܐ . ܗܐ ܡܛܝ ܠܗ ܙܒܢܐ ܕܚܘܣܝܐ ܘܡܬܩܪܒ ܠܗ ܙܒܢܐ ܡܩܒܠܐ. *Adsunt ecce dies salutis, & instat tempus acceptabile.*

7. In illud Psalmi, *Pone Domine custodiam ori meo, & custodiam labiis meis.* ܥܠ ܗܘ̇ ܕܐܡܪ ܕܘܝܕ ܐܩܝܡ . ܡܪܝܐ ܢܛܘܪܐ ܠܦܘܡܝ ܘܢܛܘܪܐ ܠܣܦܘܬܝ . ܒܨܠܘܬܐ ܐܘ ܐܚ̈ܝ ܘܢܬܛܝܒ ܬܡܝܕܐܝܬ ܠܗ : *In oratione, fratres, assiduè nos paratos esse oportet.* In hoc Sermone citat S. Doctor Apocalypsim Joannis tamquam canonicam Scripturæ partem. ܒܓܠܝܢܗ ܚܙܐ ܝܘܚܢܢ ܟܬܒܐ ܪܒܐ ܘܬܡܝܗܐ ܕܟܬܒ ܗܘܐ ܠܗ ܐܠܗܐ : ܘܚܬܝܡ ܗܘܐ ܒܫܒܥܐ ܚܬܡܝ̈ܢ : *In Apocalypsi sua vidit Joannes ingentem & admirabilem Librum à Deo scriptum, septem signaculis obsignatum.* Quod ideò notavi, ut constaret Syrorum antiquissimorum de illius Libri auctoritate judicium contra Hebedjesu, qui in Catalogo manuscripto inter Libros Canonicos Apocalypsim non numerat. Vide infrà nostras in hunc Sobensis locum animadversiones.

8. Testamentum S. Ephræmi. ܕܝܬܝܩܝ ܕܡܪܝ ܐܦܪܝܡ . ܐܢܐ ܐܦܪܝܡ ܡܝܬ ܐܢܐ ܘܕܝܬܝܩܝ ܟܬܒ ܐܢܐ : *Ego Ephræm morior, & Testamentum scribo.* Extat etiam sermone Syro in Cod. ms. Bibliothecæ Collegii Urbani de Propaganda Fide. Prodiit autem Latinè per Vossium tom. 3. pag. 289. & Græcè in nupera Editione Oxoniensi. Utraque tamen Versio mendis scatet, quæ ex nostro Syriaco Textu corrigi possunt: ut illud apud Vossium pag. 289. lin. 42. *Vestram enim vitam in me ponatis, licet, & meam in vobis; ex hoc lectulo, quo detentus sum, non amplius descendam*: quod sic legendum est: ܠܐ ܚܝ̈ܝܟܘܢ ܬܠܡܝ̈ܕܝ ܘܠܐ ܚܝ̈ܝ ܕܝܠܝ ܐܦܪܝܡ : ܒܥܪܣܐ ܕܣܠܩܬ ܠܗ ܐܦܪܝܡ : ܡܢܗ ܬܘܒ ܠܐ ܐܢܚܘܬ : *Per vitam vestram, Discipuli, perque meam, ex lectulo, quem ego Ephræm ascendi, non ampliùs descendam*: & illud pag. 293. lin. 46. *Non enim loculi vestrorum monumentorum ex captivitatibus meis me rediment*: lege: ܘܠܐ ܡܥܕܪܝܢ ܠܝ ܨܒ̈ܬܝܟܘܢ : *Non enim ornamenta vestra mihi proderunt*: & alia id genus plurima. Prætereà multa Græcus Interpres de suo adjecit, quæ in Textu desiderantur, ut historiam hominis ab immundo Spiritu correpti, quem Ephræm morti proximus curasse dicitur pag. 293. à lin. 2. usque ad lin. 13. Et historiam Abagari Edessæ Regis, qui Urbem illam extruxisse perperàm narratur pag. 292. à lin. 42. usque ad lin. 50. nam in Syriaco Textu hæc de Edessa dumtaxat leguntur. ܒܪܝܟܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܡܪܝܬܘܢ ܒܗ ܐܘܪܗܝ ܐܡܐ ܕܚܟܝܡ̈ܐ ܕܡܢ ܦܘܡܗ ܚܝܐ ܕܒܪܐ ܐܬܒܪܟܬ ܒܝܕ ܬܠܡܝܕܗ . ܗܝ ܗܝ ܒܘܪܟܬܐ ܬܫܪܐ ܒܗ ܥܕܡܐ ܕܢܬܓܠܐ ܩܕܝܫܐ : *Benedicta civitas, in qua habitatis, Edessa sapientum mater, quæ ex vivo Filii ore benedictionem per ejus Discipulum accepit. Illa igitur benedictio in ea maneat, donec Sanctus apparuerit.* Contrà, quædam Syriacè

cè habentur, quæ in Græca versione non extant, ut digressio S. Doctoris de Moyse & Magis, & narratio ejusdem de seipso, quum videre sibi videretur palmitem è lingua germinare, quæ in fine Testamenti ante historiam Lamprotatæ leguntur. Et de visione quidem palmitis, diximus suprà pag. 34. Moysis verò congressum cum Magis, qui fusè ab Ephræmo hic describitur, puto ex alio ejusdem S. Doctoris sermone desumptum, & Testamento intertextum: nec enim probabile est, Ephræmum in ea temporis circumstantia à proposita materia digressionem ducentorum & octo versuum fecisse. Denique historia Lamprotatæ licet eodem heptasyllabo metro, quo Testamentum, conscripta sit, non tamen S. Ephræmi fœtus est, ut benè advertit Vossius pag. 299. & Tillemontius tom. 8. pag. 736. sed à Discipulis post ipsius obitum verbis Testamenti adjuncta. Id convincunt verba illa: [illegible]

Quum hæc diceret Ephræm &c. ingressa Puella prostrauit se super pectus ejus, & lacrymis obortis adjurans eum, dixit &c. Quæ alium ab Ephræmo narrationis illius auctorem indicant. Quod autem Græcus Interpres vertit *Lamprotate magni Aristidis filia*, id in Textu Syriaco sic exprimitur: [illegible]

Erat autem ibi puella quædam, nomine Lamprotate, filia militis magni, qui toti Edessæ præerat.

Cæterùm multa in hoc Testamento observatu digna occurrunt. Et primum quidem, mandatum Sancti Doctoris: [illegible]

[illegible]

Qui

Qui me sub Altari collocaverit, Altare Dei mei nunquam videat: non enim decet fœtorem in loco sancto reponi. Qui me in Templo posuerit, Templum lucis nunquam videat: neque enim homini indigno prodest inanis gloria &c. Nolite, fratres & filii carissimi, Reliquias ex me tollere &c. Neque me inter Martyres collocetis: nam peccator ego sum & abjectus, & propter defectus meos ossibus eorum appropinquare vereor &c. Qui me super digitos tulerit, ejus manus Gièzitica lepra percutiantur. Humeris tollite me, & cursim comitantes funusque curantes, sepelite me tamquam pauperem &c. Qui mecum vestimentum splendidum deposuerit, in tenebras exteriores projiciatur. Qui tunicam mecum reposuerit, igni gehennæ tradatur. In mea me tunica, & cucullo sepelite: Siquidem hominem odiosum & execrabilem cultus minimè decet &c. Qui cereum ante me tulerit, ignis è latere ejus exardescat &c. Ne unguentis me condiatis: nihil enim honor iste mihi prodest; neque cum thure, & aromatibus me humetis: inutilis quippè mihi gloria est. Thura in Sanctuario adolete; meum autem funus oratione curate. Deo odoramenta offerte; me verò Psalmis prosequimini &c. Ne in vestris me monumentis deposueritis: non enim ornamenta vestra mihi proderunt. Fidem obstrinxi Deo meo, ut cum peregrinis sepeliar &c. In Cœmeterio, ubi contriti corde jacent, ibi me deponite. Quæ omnia eximiam hujus Sanctissimi Viri humilitatem demonstrant, & ritum sepulturæ Christianis illius temporis solemnem describunt.

Vossius hunc locum non bene interpretatus est.

Secundo notandum est S. Ephræmi de Purgatorio judicium, dum facto & scripto pugnat contra exortam suo tempore Aërii hæresim, qui docuit non esse pro Defunctis orandum, ut suprà notavimus pag. 133, quem nostri temporis Hæretici uno agmine sequuntur. ܐܠܐ ܐܢܬܘܢ
ܡܩܕܫܝܢ ܘܡܥܒܕܝܢ ܠܗܘܢ ܐܦܠܐ ܡܘܬܐ

ܐܬܘ : ܘܐܘܒܠܘܢܝ ܒܨܠܘܬܐ ܒܡܙܡܘܖ̈ܐ
ܘܒܩܘܪ̈ܒܢܐ . ܘܡܐ ܕܡܠܘ ܠܝ
ܬܠܬܝܢ : ܥܒܕܘ ܠܝ ܐܚܝ̈ ܕܘܟܪܢܐ؛
ܕܡܬܥܕܪܝܢ ܐܦ ܡܝ̈ܬܐ ܒܩܘܪ̈ܒܢܐ
ܕܥܒܕܝܢ ܚܝ̈ܐ ܥܠܝܗܘܢ.

Venite, fratres, extendentes me componite: quia spiritus meus defecit, & ampliùs non ero: & comitamini me in oratione, in Psalmis, & in Oblationibus. Et quando diem trigesimum complevero, mei memoriam, fratres, facite: Mortui enim vivorum Oblationibus juvantur. Notandus antiquissimus ritus celebrandi Missam pro Defunctis trigesimo depositionis die. Hanc autem Ecclesiæ traditionem, orandi scilicet pro mortuis, S. Doctor probare pergit ex Scripturis: ܠܟ ܘܫܡܥ ܐܝܟܐ ܟܕ ܡܚܝܢ
ܘܡܫܟܚܐ ܠܝ ܪܚܡܗ. ܘܟܕܗܘܐ ܐܠܗܐ
ܡܘܫܐ ܠܪܘܒܝܠ ܐܚܪ ܒܒܘܪ̈ܟܬܐ.
ܐܠܐ ܡܬܥܕܪܝܢ ܡܝ̈ܬܐ ܠܚܝ̈ܐ ܒܬܪܗ
ܟܕ ܡܝܬ ؛ ܘܐܠܐ ܕܚܡܫܝܢ ܟܬܒܐ
ܘܐܢܘܢ : ܐܡܪ ܡܢ ܡܠܟܘܬܐ ܠܚܕ ܗܡܟܝܠ
ܘܠܐ ܚܝ̈ܐ ܡܝ̈ܬܐ ܠܡܝ̈ܬܐ ܠܡܥܕܪܝܢ
ܘܕܟܬܒܐ ܐܘ . ܠܚܛܗܝܗܘܢ
ܡܬܠܝܬܐ ܘܬܘܒ ܐܣܗܕ ܗܘܐ ܗܘܘ
ܠܡܬܢܬܘܢ ܘܡܕܒܪܢܐ ܐܝܟ ܕܡܢܗܘܢ
ܕܡܬܕܟܪܝܢ : ܒܩܘܪ̈ܒܢܐ ܢܦܫܗ ܡܝܬܐ
ܘܥܠܘܗܝ ܕܩܛܠܗ ܒܣܘܟܢܐ ܘܚܛܗܝܢ ܗܘܘ
ܕܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ ܒܬܚܘܡܝܗܘܢ ܗܘܘ
ܕܩܕܡܝܗܘܢ : ܥܡܐ ܡܥܝܢ ܟܗܢܘܬܗ
ܘܟܕ ܡܢܫܩܝܢ ܡܣܩܢܐ ܘܕܒܚܐ
ܒܩܘܪܒܢܝܗܘܢ ܡܚܝܐ
ܥܠ ܚܛܝܬܐ ܘܫܘܒܩܢܗܘܢ.

Audi patienter quæ tibi ex Scriptura proferam. Benedictionibus suis Moyses vitam Rubeno post tertiam usque generationem dedit. Si ergo mortui Deuter. 33.

non

non adjuvantur, cur ei Amramides benedixit? Et, si mortui non sentiunt, audi quid dicat Apostolus: Si omninò mortui non resurgunt, cur pro iis baptizantur? Si autem Mathathiæ filii, qui Festa & Commemorationes in mysterio dumtaxat (res nostras præfigurante) *celebrabant, sicut in Scripturis legistis, per Oblationes tamen eos à reatibus mundarunt, qui in bello ceciderant, licet operibus suis ethnici, suisque moribus mali fuissent; quanto magis Sacerdotes Filii* Dei *per Sanctas suas Oblationes, & per linguarum suarum precationes debita mortuorum condonabunt?* Hunc locum Græcus Interpres non intellexit: Vossius item malè reddidit: Alludit autem Sanctus Doctor ad caput 12. Libri secundi Machabæorum, & proposito Judæ Machabæi exemplo arguit, multò potiora esse Sacerdotum novæ Legis suffragia pro Defunctis oblata. Ex quo constat, secundum Machabæorum Librum à Sancto Doctore pro Canonica scriptura agnitum fuisse.

1. Cor. 15.

Tertium ad historiam pertinet, continetque Benedictiones Discipulorum S. Doctoris, quas hìc attexere visum est in supplementum editionis Vossianæ. Benedictio Abbæ.

ܐܒܐ ܓܒܪܐ ܘܬܡܝܗܐ ܡܫܝܚܐ ܢܪܘܪܒ
ܫܡܟ. ܢܢܗܪ ܦܘܡܟ ܐܝܟ ܕܡܠܐܟܐ ܘܬܬܕܡܐ
ܠܡܘܫܐ ܒܫܘܒܚܐ: ܕܟܠ ܚܙܝܢܝܟ
ܢܫܬܘܕܥܘܢ: ܕܥܒܕܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ.

Abba vir admirabilis. Christus magnificet nomen tuum. Splendeat os tuum, quasi Angeli vultus. Similis esto in gloria Moysi: ut ex aspectu omnes te Dei famulum esse intelligant. Ubi malè redditur à Vossio *Amba*, *Ambaner*, & *Abram* pag. 295. Benedictio Simeonis. ܫܡܥܘܢ ܢܫܡܥܟ
ܐܠܗܐ ܡܐ ܕܩܪܝܬ ܠܗ ܒܨܠܘܬܐ.
ܠܐܬܪܐ ܕܥܐܠ ܐܢܬ ܠܗ: ܥܕܬܗ
ܕܝܠܗ ܐܝܟ ܟܣܐ. ܬܡܠܐ ܠܡܚܙܝܟ
ܘܒܬܘܠܬܐ ܕܚܒܝܫܢ: ܘܢܫܡܥܢ ܡܢܟ
ܝܕܥܬܐ ܘܢܣܒܢ ܡܢܟ ܣܘܟܠܗܝܢ
ܘܢܩܢܝܢ ܡܢܟ ܡܘܗܒܬܐ ܪܘܚܢܝܬܐ
ܘܝܘܬܪܢܐ: ܐܝܟ ܐܣܝܐ ܒܡ
ܫܪܝܬܐ: ܢܥܒܪ ܫܡܟ ܒܬܒܝܠ:

Simeon, exaudiat te Deus, quando in oratione invocaveris eum. Quemcumque locum ingressus fueris, ipsius Ecclesiam, tamquam Calicem, repleas, Ad videndum te confluant Sponsæ, & Virgines inclusæ, & audient ex ore tuo scientias, & percipient à te sensus earum, & spiritualia beneficia & lucra consequentur. Tamquam medicus in castris, ita nomen tuum pervadat orbem terrarum. Benedictio Maræ.

ܡܪܐ ܓܒܪܐ ܐܓܠܝܐ ܦܫܝܛܐ
ܘܫܦܝܐ: ܦܫܝܛܐ ܠܘ ܒܟܝܢܐ ܐܠܐ
ܦܫܝܛܐ ܕܨܒܝܢܐ. ܗܘ ܕܠܟ ܦܪܥܐ
ܘܦܘܪܥܢܗ ܢܦܪܘܥ ܕܩܕܝܫܐ
ܠܟܐܢܐ: ܗܘ ܕܣܒܪܗ ܥܡܟ
ܐܘܠܨܢܝ ܕܝܠܝ ܢܩܦܬܢܝ:

Mara vir Aghelæus, simplex, sincerus, & purus: Simplex, inquam, non natura, sed voluntatis arbitrio. Ille tibi cum justis mercedem Sanctorum retribuat, cujus spe fretus, in meis me tribulationibus sequutus fuisti. Maram *Galilæum* vertit Græcus Interpres, cujus auctoritate decepti, eum ex Galilæa oriundum faciunt cæteri Scriptores. At in Syriaco Textu *Aghelæus* dicitur, non *Galilæus*: & *Aghel* quidem urbem esse Mesopotamiæ, docet Sobensis in Epitome Canonum part. 1. cap. 3. fol. 61. ubi Adæum ejusdem loci Episcopum nominat. Benedictionem *Abrahæ* descripsimus suprà pag. 38. De Zenobio verò infrà agemus: Interim monendum hìc, eum malè nuncupari *Gisdrazæum*, vel *Zigaræum*, vel *Gesdrâs*; sed *Gaziræum* dicendum, ut habet Textus Syriacus, quia nimirùm ex *Gazira*,

seu

ſeù Inſula Meſopotamiæ oriundus eſſet.

Quartò Hæreticorum Diſcipulorum maledictiones notandæ, Paulonæ nimirùm, & Arovandri, ſeù Aratoris. Et de Paulona quidem infrà ſermo erit: De Aratore verò hæc Sanctus Doctor: ܐܪܘܕ ܓܒܪܐ ܚܛܘܦܐ ܢܬܥܛܐ ܕܘܟܪܢܟ ܡܢ ܟܬܒܐ ܕܚܝܐ: ܕܫܒܩܬ ܚܡܪܗ ܕܡܫܝܚܐ ܘܐܫܬܝܬ ܠܫܡܪܗ ܕܚܛܝܬܐ. ܒܪܐ ܕܓܕܦܘܗܝ ܦܘܡܟ ܬܒܥ ܦܘܪܥܢܗ ܡܢ ܐܝܕܝܟ: *Arator* (vel ut habet Codex Urbanus ܐܪܘܕ *Aruad*) *vir rapax, deleatur memoria tua de libro vitæ, quia dereliquiſti vinum Chriſti, & bibiſti fœcem peccati. Filius, quem os tuum blaſphemavit, contumeliæ illatæ ſibi à te pœnas expetet.* Hunc Græci nominant *Arovandran*, *Aranad*, *Anadar*, & *Thuadar*: videtur autem Arianis adhæſiſſe.

Sequitur Hæreticorum omnium catalogus, & anathematizatio. ܐܪܝܢܘ ܐܘܢܘܡܝܢܘ: ܩܛܪܘ ܟܝܬ ܚܘܝܐ. ܡܪܩܝܘܢܝܐ ܡܢܝܢܝܐ: ܘܕܝܨܢܝܐ ܩܘܩܝܐ: ܦܘܠܝܢܝܐ ܘܠܢܛܝܢܝܢܐ: ܣܒܛܝܐ ܒܘܪܒܘܪܝܢܐ. ܥܡ ܦܠܓܘܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܕܠܐ ܫܪܝܪܢ: *Ariani, Eunomiani, Cathari, Ophitæ, Marcioniſtæ, Manichæi, Bardeſanitæ, Cuchitæ, Paulianiſtæ, Valentiniani, Sabatici, & Borboritæ, unacum aliis falſarum ſectarum dogmatibus.* Sic legitur in Urbano Codice. At in noſtro Nitr. V. pro Eunomianis *Leoniſtas*, hoc eſt, S. Leonis Papæ ſectatores ſubſtituit amanuenſis Jacobita: ܡܪܩܝܘܢܝܐ ܠܐܘܢܝܐ ܐܦ: *Marcioniſtæ, & Leoniſtæ.* Græcus Interpres pro Sabaticis & Bardeſanitis, *Vitalianos & Euchitas* ponit: Sic enim hæreticos enumerat ex verſione Voſſii: *Similiterque ex omnibus hæreticis, Arianis, inquam, & Manichæis, Catharis & Ophitis, Marcioniſtis & Eunomianis, & Euchitis, atque Cauchitis; Paulianis, & Valentinianis, Vitalianis, & impuris Borborianis; reliquiſque omnibus nefariis, qui ligna venerantur, & lapides, Solem item, ac Lunam: cujuſmodi etiam ſunt Augures, & Aſtronomi, qui diverſimodè ſeparati ſunt adversùs Sanctam majeſtatem puræ & immaculatæ Trinitatis Patris, & Filii, & Sancti atque vivifici Spiritus.* In Græca Editione Oxonienſi pro Euchitis legitur *Eutychiſtæ*. Verùm Syriaca Codicis Urbani lectio genuina eſt, & cæteris præferenda: ex ea enim palàm fit, *Leoniſtarum*, & *Eutychiſtarum* nomina ab amanuenſibus pro ſuo uniuſcujuſque ſtudio adjecta fuiſſe; Jacobitas nimirùm Leonem hæreticis accenſuiſſe, & Catholicos Eutychetem. Quod autem *Vitalianorum* nomen poſt Paulianiſtas & Valentinianos legitur, ſuſpicor illud ex corrupto Valentinianorum nomine obrepſiſſe. Nam in Codice Urbano ſic habetur: ܦܘܠܝܢܝܐ ܘܠܢܛܝܢܝܢܐ: *Paulianiſtæ, Valentiniani*: In Nitrienſi verò, ܦܘܠܝܢܝܐ ܘܘܛܠܝܢܝܐ *Paulianiſtæ, & Vitaliani*: ubi pro Valentinianis *Vitaliani* ex amanuenſis incuriâ obrepſere. Quod igitur ex elementorum tranſpoſitione *Vitaliani* pro *Valentinianis* in quibuſdam exemplaribus Syriacis legebatur, Græco Interpreti anſam præbuit, ut Vitalianos à S. Ephræmo nominatos crederet; quorum tamen nomen verſus heptaſyllabus non caperet, niſi Valentinianos excludas. Adde, quod Vitalianos in Libro adversùs Hæreſes S. Doctor nunquam commemorat: Si autem eorum hæreſim in Teſtamento rejicere voluiſſet, Apollinariſtas potiùs nominare debebat, quorum Vitalis non auctor fuit, ſed patronus, & Præſul Antiochiæ ab ipſo Apollinari ordinatus. Vide

Vide Sozomenum lib. 6. cap. 7. & Theodoret. lib. 5. cap. 4.

9. In Bardesanem Carmina duo, de quibus suprà in Vita S. Doctoris pag. 47. & 48.

11. De laudibus Edessenorum. Vide suprà in ejusdem S. Ephræm vita pag. 51.

12. De Pœnitentia Sermones duo. Primus incipit: ܡܪܝ ܡܒܥܐ ܐܢܐ: ܛܒܐ ܠܬܪܥܟ ܢܩܫ ܐܢܐ: *Domine, te rogo. Optime, januam tuam pulso.* Secundus: ܣܝܡܬܐ ܪܒܬܐ ܕܚܢܢܐ [illegible]: *O ingens pietatis thesaurus, da mihi doctrinæ thesaurum.*

14. In illud Ecclesiastæ, *Omnia Vanitas, & afflictio Spiritus.* [illegible] *Propheta exclamat, dicens: Homo vapori similis est.*

15. In illud Isaiæ, *Tollatur peccator, ne videat gloriam Dei.* [illegible] *Qui Scripturas legunt, earumvè verba intentis auribus excipiunt, ii puro mentis oculo sensus earum intelligunt.* Extat etiam in Codice nostro Syriaco XVI. ubi *de Pœnitentia* inscribitur. Hic prætermitti non potest insignis locus de cultu Reliquiarum Sanctorum Martyrum, eorumque intercessione. [illegible]

[illegible]

Elisæus, qui animam suam vivificavit, duobus mortuis vitam restituit: alteri, quum in sæculo nostro degeret; alteri, postquam hinc demigravit &c. Viden', ut vivida spirant Martyrum lipsana! Ecquis jam ipsos vivere ambigat? aut extinctos credat? Patent vivaces thesauri, idque nemo in dubium vocet. Inexpugnabiles arces sunt, quæ munitissimas urbes tuentur, & latronum incursiones, atque hostilium copiarum impetum morantur. Excelsæ & validæ turres, in quibus perfugium & portus petentibus auxilium

lium patet &c. Quicumque in sodalem acri indignatione commotus, caritatis naufragium passus est, ad illas (Martyrum Reliquias) *supplex confugiat: oret, ut discordes animos pacis vinculo jungant. Qui verò à Dæmone fornicationis vexatus, obscœnæ libidinis flammis æstuat, oleum adhibeat, quo illæ liniuntur, & protinus nefarius ille spiritus aufugiet. Medicæ artis peritissimi sunt Martyres, & iidem procurandæ sanitatis studiosissimi. Pharmacum vitæ ferunt animæ corporique perutile, medicamenta spiritu præparata utrique salutem allatura. Fiduciam à te exigunt: Hæc tibi si aderit, quæcumque poposceris, impetrabis. Si omnem ex animo dubitationem terseris, etiamsi mortuus fueris, vives. In eorum ossibus habitat Deus, ejusque vi, ac numine cuncta præstant miracula.*

16. Parænefes duæ: Prima incipit: ܬܪܬܝܢ ܕܥܘܗܕܢܗܝܢ ܡܪܝܪ܂ ܘܕܚܝܠܢ ܐܦ ܡܪܗܒܢ ܡܫܬܪܓܓܢ ܠܟܠܗܝܢ ܚܘܫܒܝ ܘܠܝܘܡܝ ܘܡܙܝܥܢ ܠܝ ܒܕܚܠܬܐ܀

Duæ res, quarum memoria amara est, eademque terribilis & horrenda, omnes cogitationes meas & dies occupant, meque timore concutiunt. Secunda: ܝܬܝܪܝ ܕܘܘܢܐ ܕܥܠܡܢ ܐܝܟ ܡܢܝܢܐ ܕܒܝܫܘܬܗ܀ *Sæculi nostri ærumnæ increverunt juxta numerum nequitiarum ejus.*

18. Deprecatio. ܝܫܘܥ ܫܘܒܚܐ ܕܨܠܘܬܢ ܗܘܝ ܥܘܕܪܢܐ ܠܒܥܘܬܢ܀ *Jesu precum nostrarum decus, fer opem orationi nostræ.*

19. De reprehensione, & correptione. ܠܡܢ ܕܡܟܣ ܠܐܢܫܐ ܘܠܐ ܘܠܐ ܗܘ ܕܢܗܘܐ ܒܪ ܡܢ ܡܟܣܢܘܬܐ܀ *Qui arguit, oportet, ut ipse reprehensione careat.*

20. De Lazaro quatriduano. ܐܠܨܬܘܢܝ ܠܝ ܫܡܘܥܐ ܠܡܡܠܠܘ܀ *Solicitatis me, Auditores, ut verba faciam.*

21. De Dominica Hosannarum. ܡܙܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܒܝܒܐ ܠܥܐܕܐ ܕܢܨܚܢܐ܀ ܠܟܘ ܐܝܬܘ ܗܟܝܠ ܩܘܪܒܢܐ ܕܫܘܒܚܐ ܠܚܟܝܡܐ ܕܙܡܢܟܘܢ܀ *Ad solemne festum invitati estis, carissimi. Laudis igitur munera sapienti afferte, qui vos invitavit.* Vide quæ de Festo Palmarum notavimus suprà pag. 23. & 24. Interserit Sanctus Doctor eruditissimam digressionem contra Judæos, demonstrans, Prophetias omnes in Christo fuisse completas.

22. De Fide Sermones tres. Primus incipit: ܡܬܕܡܪܢܐ ܠܡܪܚܘܬܢ ܟܕ ܐܢܐ ܚܫܒ ܠܐܝܕܐ ܪܘܡܐ ܐܫܬܪܓܬ܀ ܠܐ ܕܡܛܬ ܠܬܡܢ ܡܬܕܡܪ ܐܢܐ܂ ܐܠܐ ܕܗܝܡܢܬ ܕܬܡܛܐ܀ *Nostram stupeo temeritatem, cogitans, qualem altitudinem illa ambiverit. Non quod illuc pervenerit, miror, sed quod eò se perventuram crediderit.* Secundus: ܪܓܬ ܕܐܩܪܘܒ ܘܟܠܝܐ ܠܝ ܕܚܠܬܐ܂ ܕܠܐ ܐܪܚܩ܂ ܘܡܪܚܬܢܐ ܘܚܘܪܒܐ ܗܘ ܠܒܐ ܟܕ ܡܥܠ ܢܦܫܗ ܒܥܘܩܒܐ܀ *Libuit accedere; moratur metus, ne eò remotior fiam. Audax siquidem animus dum temerè se ingerit scrutando, eò remotius retruditur.* Tertius: ܟܕ ܩܕܝܡܐ ܗܘ ܡܠܦܢܐ ܡܢ ܡܠܦܢܐ ܘܡܬܠܡܕܢܐ܂ ܗܘܐ ܫܘܬܦܐ ܠܛܠܝܐ ܐܝܟ ܕܗܘ ܠܟܠ ܟܠܡܕܡ ܢܗܘܐ܀ *Quum docentibus atque discentibus antiquior sit doctrina, pueris se sociavit, ut cum omnibus omnia fieret.* Quod suprà in Hymnis de Fide de incomprehensibili Dei natura exposuerat Sanctus Doctor, hoc loco resumit.

ſumit. Præterea in tertio ſermone patriæ calamitates deplorat, quando Perſæ excurſionem in Romanorum ditionem fecerunt: quod in pœnam graſſantis Arianæ hæreſeos Deum permiſiſſe exiſtimat. [Syriac text]

Res coram agitur. Videtis, ut per impios homines nos judicat Deus. Illic (ſcilicet in Perſide) *colitur Sol, nec quiſpiam opus ſcrutatur. Hic opificem parvipendimus, dum quilibet adorandum nomen ambit ſcire. Illic Ignis adoratur, hic Dominus ejus temerè inveſtigatur. Ibi aqua honoratur, hic noſtrum Baptiſmum probro afficimus. Illi inſcientes pro opifice opus colunt: nos prudentes ſcienteſque pecuniam Deo anteferimus, & de hoc nobis plaudimus: vivi viventeſque erramus. Aſt enim quando conſcientiæ ſepem nos ſuſtulimus, noſtræ urbis muros Barbari ſubruerunt; & quoniam mens noſtra quietis impatiens æſtuat, illi armis omnia turbarunt. Cor noſtrum totis medullis veniſque terram inhiat: propterea nos inimici aggeſtis terræ tumulis obruerunt. Et quoniam Paſtores noſtri inani oſtentatione faſtuque ſe extulere, Magorum in terras deportati projectique ſunt. Eccleſias noſtras nefarii homines incenderunt, quia in ipſis non, ut decebat, oravimus. Altare exciderunt, quia nec, ut par erat, coram illo miniſtravimus. Sacros Codices lacerarunt, quia eorum præcepta minimè ſervavimus.* Hucuſque in Cod. Nitr. V. ſubrepſit ſub nomine S. Ephræm ſermo heptaſyllabus de S. Andrea Apoſtolo, cujus initium:

[Syriac text]

Vocavit Dominus Apoſtolos ſuos, præcepitque, ut in quatuor mundi plagas pergerent. Fraudem manifeſtè produnt ſtylus, & multiplex errorum, atque nugarum farrago. Eadem ferè leguntur in Synaxario Coptorum ad diem 1. Tot, & 4. Chiach de SS. Andrea, & Bartholomæo Apoſtolis: ut illa de regione [Syriac text] *Calbin*, hoc eſt, Canum, cujus incolæ *Cinocephali* fuiſſe dicuntur. Quare credibile eſt, hunc ſermonem, vel ex apocryphis Apoſtolorum periodis, quæ Syrorum manibus teruntur, vel certè ex iis Coptici Synaxarii, quo Jacobitæ etiam in Meſopotamia utuntur, quiſquiliis à Syro quopiam ad metrum Ephræmiticum elaboratum fuiſſe, quem poſteà amanuenſis noſter tamquam genuinum Sancti Doctoris fœtum deſcripſerit.

25. De Lucta Spirituali. [Syriac text]: *Certamen victoriam parit.* Extat in Codice Nitr. XIII. fol. 3. Idem Arabicè legitur in Cod. Vatic. LV. pag. 397.

26. Pa-

26. Parænesis. ܚܘܪܘ ܠܐܠܗܐ ܚܒܝܒܝ : *In Deum respicite, carissimi*. Extat in Codice nostro Syriaco XVI.

27. De Peregrinatione. ܠܚܕ ܐܟܣܢܝܘܬܐ. ܐܘܥܩܬ ܗܝ ܩܫܝܐ : ܐܘܪܚܐ ܠܗܕܝܘܛܐ ܡܚܘܝܐ. *Admodùm acerba est, & arduam idiotis viam præmonstrat Peregrinatio*. Extat unàcum quatuor sequentibus sermonibus in Cod. ms. Bibliothecæ Collegii Urbani de Propaganda Fide.

28. Deprecationes duæ. Prima incipit: ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܪܝ ܡܢ ܚܘܒܟ ܫܒܘܩ ܠܝ ܟܠ ܕܣܟܠܬ ܠܟ : *Rogo dilectionem tuam, Domine: Dimitte mihi quidquid peccavi tibi*. Secunda: ܕܘܢ ܡܪܝ ܕܝܢܝ ܘܐܬܒܥ ܠܝ ܡܢ ܣܛܢܐ ܕܐܠܨ ܠܝ : *Judica, Domine, causam meam, & vindica me de Diabolo, qui me opprimit*.

30. Parænesis ad Monachos. ܡܢ ܕܚܒ ܥܬܝܕܬܐ : ܠܐ ܡܬܚܒܠ ܒܡܬܩܕܡܢܝܬܐ : *Qui futura diligit, præsentibus nequaquam se immergit*.

31. De Paupertate. ܐܡܣܟܢܘܬ ܫܒܘܩ ܟܠܡܕܡ ܡܛܠ ܡܪܟ : ܘܐܬܪܚܡ ܡܛܠܗ ܡܣܟܢܘܬܐ : *Rebus omnibus abrenuncia propter Dominum tuum: & pro ejusdem amore paupertatem dilige*.

XII.

Opera S. Ephræm, quæ Arabicè extant.

PHOTIUS in Bibliotheca Cod. 196. testatur se legisse S. Ephræmi *Sermones undequinquaginta*, quorum & titulos recenset. Tres insuper alios subnectit, quos genuinum ejusdem S. Doctoris fœtum esse affirmat. Totidem ferè habentur in nostris Arabicis Codicibus: eosque è Græco sermone translatos esse, patet ex hac Epigraphe, quæ ad calcem Codicis Bibliothecæ S. Petri in Monte Aureo legitur. نقل هذا الابرطسبثار الكاتب الملكى ابراهيم بن يوحنا الانطاكى واملاه من كتبه بالعربية من نسخه يونانيه وهو يسال كل من يقرا فيه ويسمعه يذكر المهتم والناقل بالرحمه امين :

Transtulit hunc Librum è Græco exemplari in Arabicum sermonem Abraham Joannis Antiocheni filius Protospatharius, Scriptor Melchita: qui lectores auditoresque enixè rogat, ut preces tùm pro interprete, tùm pro eo, qui interpretationem procuravit, fundere dignentur Amen. Scriptus autem esse dicitur anno Christi 1329. ut ex sequenti annotatione colligitur: وكان الفراغ من هذا الكتاب المقدس بناحيه ذات الصفا من كرسى الفيوم فى الحادى والعشرين من شهر ابيب سنة الف وخمسة واربعين للشهدا الاطهار :

Absolutus est sacer iste Liber in Datessapha, qui Diœceseos Phajumensis (hoc est, Arsenoitarum in Thebaide) *locus est, die 21. Abib, anno Sanctorum Martyrum quadragesimo quinto suprà millesimum*. Continet Sermones LI. & Encomium Nysseni in S. Ephræm. Paulò antiquiorem isto nacti sumus Codicem, quum Ægyptum lustraremus, cui ad calcem fol. 281. hanc temporis notam Amanuensis apposuit: كمل ذلك فى العشر الاوسط من

ابيب

ابيب سنة الف واحد واربعين للشهدا الاطهار ؛

Explicit die 20. Abib, anno Sanctorum Martyrum 1041. nimirùm Christi 1325. Videtur Codex noster alium habuisse Interpretem: nec enim verba Versioni alterius Codicis omninò respondent, nec idem est Sermonum ordo & numerus: in nostro siquidem sunt Sermones quinquaginta dumtaxat, quorum etiam unus, nempè vigesimus quartus in altero Codice desideratur, pro quo alius ibi Sermo legitur, ut ex sequenti Catalogo apparet.

In Cod. nostro Arabico VIII.

1. Epistola ad Joannem Monachum de Patientia, & ut caveat, ne decipiatur à cogitationibus in vitæ solitariæ studio: & de continentia. رسالة الى يوحنا الراهب في الصبر وان لا ينخدع بالافكار في طلب السياحة وفي العفة : قد وعظنا تاودرس عظات كثيرة الا يبتعد من موضعه وما امكننا نقنعه ؛

Variis licet adhortationibus cum Theodoro egerimus, ne à suo recederet loco; ei tamen persuadere non valuimus. Prodiit Latinè per Gerar. Vossium tom. 2. pag. 13. & Græcè in Editione Oxoniensi serm. 88. Contra hanc Ephræmi Epistolam duo objici possunt: Primum narratio de S. Antonio, & Macario Ægyptio pag. 14. quæ videtur ex vitis Patrum à recentiore quodam Monacho desumpta. Alterum, Boschorum, seù pascentium Monachorum mentio, qui teste Sozomeno lib. 6. cap. 33. post Ephræmi ætatem floruerunt. Utramque difficultatem solvit Tillemontius tom. 8. pag. 741. & quidem quod de Boschis Monachis testimonio Theodoreti affirmat, eorum nimirùm institutum aliqua ratione expressum fuisse sub S. Jacobo Nisibeno Ephræmi præceptore, verum esse puto, & propositæ difficultatis nodum solvere. Quod verò de vitis Patrum asserit à Timotheo Episcopo Alexandrino Petri post Athanasium Successore editis, unde Ephræmus narrationem illam è Græco in Syriacum translatam hauserit, vix probabile credo; maximè quum ille post Ephræmi obitum Sedem Alexandrinam obtinuerit: Sozomenus verò lib. 6. cap. 29. Monachorum gesta à Timotheo jam Episcopo publicata, vel saltem descripta affirmare videtur. Quare ad Acta Ephræmi, quæ Syriacè suprà dedimus, recurrendum censeo, ex quibus palàm fit, S. Doctorem Ægyptiacam Eremum adiisse, & præstantiores quosque Monachos consuluisse: atque adeò fieri potuit, ut quæ in hac Epistola de SS. Antonio & Macario narrat, ea vel auditû ibidem exceperit, vel visû perspexerit.

2. Reprehensio sui ipsius, & confessio. توبيخ لذاته واعتراف . يا اخوتي تعالوا معي وليكن لكم تحنن ورافات فان ليس باطل قال الكتاب :

Fratres, vestrum meo jungite dolorem, miseremini & indulgete mihi: non enim frustrà dicit Scriptura. Voss. tom. 1. p. 72. Oxonien. serm. 2. Hujus sermonis, duorumque sequentium titulus dumtaxat habetur in Cod. Biblioth. S. Petri in Monte Aureo.

3. Sermo de eversione superbiæ. قول في هدم الكبريا كل نسك هو باطل ؛

Vana est omnis exercitatio &c. Voss. tom. 1. p. 93. Oxon. serm. 3.

4. Sermo de Pœnitentia: قول يحض على التوبة . تعالوا يا احبائي ؛

Venite dilectissimi. Voss. tom. 3. p. 90. Oxon. serm. 4. ubi inscribitur *Sermo compunctorius*: Extat etiam in Cod. Arab. Vatic. XLVI. p. 65. & in Cod. Berœensi 1.

5. Sermo asceticus, in quo multum consolationis & compunctionis est iis, qui salutem desiderant: قول نسكي فيه تعزية كثيرة وخشوع للمريدين ان يخلصوا . يضطرني الوجع ان اتكلم ؛

Dolor me ad loquendum compellit. Apud Vossium tom. 3. p. 34. inscribitur *de Continentia*: Quem etiam titulum præfert in Cod. Arab. S. Petri

tri in Monte Aureo. In Editione verò Oxonienſi num. 5. *Sermo aſceticus* prænotatur.

6. Ad imitationem Proverbiorum, & de Timore Dei. على مشابهة الامثال وعن المخافة الالهية. من يومن بابن الله:

Qui credit in Filium Dei. Voſs. tom. 3. p. 1. Oxon. ſerm. 6.

7. Parænesis ad eorum correctionem, qui flagitiosè vivunt, & honores appetunt. عظة لتقويم المستسيرين سيرة ذات الم ويبتغون الكرامات يا اخوتي انا مجتهد مستمهل:

Angor, fratres mei. Voſs. tom. 1. pag. 97. Oxon. ſerm. 7.

8. Reprehensio ſui ipſius, & Confeſſio. توبيخ لنفسه واعتراف. ايها الاحبا اظن اني في اشيا كثيرة منجيا ونافعا:

Quum in multis, dilectiſſimi, prodeſſe vobis videar. Voſs. tom. 3. p. 99. Oxon. ſerm. 8. Hunc ſermonem indicat Photius, dum ſcribit Cod. 196. *Primus deplorantem ipſum inducit, quæ admiſerat in vita*: Eſt enim de Converſione ejuſdem. Alius ejuſdem argumenti Sermo ſub nomine S. Doctoris extat apud Voſs. tom. 2. p. 1. ſed ut benè advertit Tillemont. tom. 8. p. 739. is nequaquam Ephræmi fœtus eſt, ſed ab anonymo ex laudato ſerm. 8. compoſitus. Dubium movet Rivetus l. 3. cap. 21. quo pacto S. Ephræm affirmet in Teſtamento, *neminem ſe in vita ſua læſiſſe, aut maledictis ac contumeliis oneraſſe*; hìc verò in ſua Converſione narret ſe, dum junior eſſet, *pauperis cujuſdam juvencam lapidibus per ſilvam inſequutum eſſe, atque eidem pauperi de ſua juvenca inquirenti non ſolùm non, ubi eam vidiſſet, reſpondiſſe, ſed & verbis ipſum contumelioſis excepiſſe*. Præterea quum idem S. Doctor in Teſtamento ſcripſerit, *ſe nunquam de Dei providentia dubitaſſe*, quomodo hìc affirmet, *ſe in ipſo juventutis flore, quum adhuc in ſæculo verſaretur, gravi oppreſſum fuiſſe tentatione, quæ ipſi ferè perſuaſerat, illa quæ in hac accidunt vitâ, fortuitò caſuque fieri*. Ante Rivetum hanc difficultatem ſibi ipſi objecerat Voſſius tom. 2. pag. 6. qui eandem ſic ſolvit: *Ad tollendam dubitationem, eximendumque omnem contradictionis ſcrupulum, breviter dicimus, hìc loca concordanda eſſe ac tempora, & rem omnem facilè conciliari poſſe. Nam quæ hìc in ſe accuſat & reprehendit, ante converſionem, dum adhuc puer eſſet, moribus utcumque incompoſitis, ſicut ibi dicit, acciderunt, antequam de vitæ perfectione cogitaret: Quæ autem in ſuo de ſe commemorat Teſtamento, poſt converſionem, quæ fuit ab adoleſcentia &c.* Nec mirum, quod S. Doctor tanta de ſe facinora narret: nam levis etiam culpa velut atrox ſcelus præ humilitate ei videbatur. In eodem Teſtamento poſtquam ſcripſit, *ſe neminem læſiſſe*, ſubjungit, *nullum non facinus à ſe admiſſum*. Bollandus 1. Febr. pag. 60. cenſet, hoc Ephræmi factum antequam baptizaretur, contigiſſe: idque ex illis verbis probare conatur, quæ in ejuſdem Sermone leguntur tom. 3. p. 106. *At de his omnibus ſcio me veniam conſequutum eſſe in Tribunali*: nam ubi in Græco legitur ἐπὶ Βήματος *in Tribunali*, ipſe putat reponendum ἐπὶ Βπματος, quod de Baptiſmo per abbreviationem ſcriptum aſſerit loco Βαπτίσματος. Verùm nec Bollandi conjectura vera eſt, nec Voſſii interpretatio mentem S. Doctoris hoc loco exprimit. In Codice ſiquidem noſtro Arabico ſic habetur: لكن هذه كلها اعلم ان سيكون لي صفح عنها امام الموقف المرهب والرهيب. فماذا اصنع بالافعال التى بعد هذه:

At de his omnibus (nimirùm de peccatis quæ in adoleſcentia ſua admiſerat, quæque ſuprà narraverat) *ſcio me veniam conſequuturum eſſe* (non conſequutum, ſed conſequuturum) *coram tremendo ac terribili Tribunali* (Chriſti ſcilicet judicantis.) *Sed non ita de operibus, quæ poſteà geſſi*, videli-

delicet postquam monasticam vitam amplexus est. Ubi nihil de Baptismo. Quare omninò tenenda est Vossii solutio, quam etiam Tillemontius probat p. 738. Major difficultas est in conciliando hoc Sermone cum Syriaca Ephræmi vita, quam suprà dedimus. Nam ibi dicitur gentilibus, & impiis parentibus natus, quibus relictis ad S. Jacobum Episcopum convolarit: In isto verò Sermone narrat, Christianos eos fuisse, imò & confessionis gloria insignes: *Eram* inquit, *jam gratiæ particeps factus: eram de Christo à Patribus institutus. Qui me secundùm carnem genuerant, timorem Domini tradiderunt mihi. Conspexeram vicinos pietatis studiosos. Audieram multos varia pro Christo perpessos. Parentes mei in judicio Christum professi fuerant. Martyribus sanguine sum conjunctus.* Rursùs ibi patrem nactus refertur Sacerdotem idolorum: hìc parentes agricolas: *Majores mei*, inquit, *peregrini erant, arte & manu victum quærentes, & ex collationibus victitantes. Avi mei secundis rebus utentes, in vita agricolæ erant: & parentes mei quum in his versarentur, humili conditione erant ac genere.* Quæ omnia pugnantia videntur: nisi dixeris, patrem quidem Ephræmi gentilem & Sacerdotem idolorum fuisse, qui tamen etiam posteà ad Fidem conversus sit, Christumque in judicio professus, ut indicavimus suprà pag. 26. matrem verò Christianam, puerumque Ephræmum in timore Domini instituisse: quod videtur indicare Auctor vitæ Syriacæ loco cit. dum patrem quidem ethnicum fuisse commemorans, de matre nil aliud scribit, quàm eam ex Amida genus duxisse. Quod autem S. Doctor ab utroque se parente in Christiana fide institutum asserit, communem loquendi morem imitatur, quo pluralem numerum sæpè pro singulari usurpamus, ut est illud de Latronibus Matth. 27. 44. præsertim quum sermonem istum de sua Conversione jam senex scripserit, quo tempore uterque parens fortassè decesserat, indignum probo filio arbitratus patris dedecus commemorare, quod per Baptismum jam expiarat. Neque mirum quòd pater Ephræmi sacerdos esset, & agricola: non enim Nisibi, sed in vicino quodam vico, ut asserit Sozom. lib. 3. cap. 26. natus est Ephræm, parente proculdubiò agricola, qui posteà Sacerdotium idolorum adeptus, terram colere desierit.

9. De recordatione affectionum, & commotionum animi, Confessio, & gratiarum actio. قول في تذكر الالام باعتراف وشكر . اشا ان اتي قدامك ايها المسيح المخلص ؛ *Cupio coram te, Christe Salvator adstare.* Voss. tom. 1. pag. 138. Oxon. serm. 8. Videtur ille, quem indicat Photius Cod. 196. num. 30.

10. Sermo de Pœnitentia. قول تحضيض على التوبه الذى اقدم من حضن الاب ؛ *Qui è sinu Patris descendit.* Voss. tom. 1. p. 152. Oxon. serm. 10.

11. Gratiarum actio cum magna compunctione. قول يشتمل على شكر الرب بتخشع كثير . انت هو الاله الصالح والمحسن وحدك ؛ *Tu es solus Deus bonus, & misericors.* Voss. tom. 2. pag. 146. Oxon. serm. 11.

12. Sermo Paræneticus. قول وعظ اصغى الى ذاتك ايتها الشبيبه ؛ *Attende tibi ipsi, ò Juventus.* Voss. tom. 2. p. 85. Oxon. serm. 14.

13. De Compunctione. على تخشع كثير في بعض الايام نهضت في الدلج ؛ *Quadam die diluculò surgens.* Voss. tom. 1. p. 141. Oxon. serm. 12.

14. Threni in Patres defunctos. قول يرثي الابا المتوفيين قلبي يوجعني ؛ *Cor mihi dolet.* Voss. tom 3. p. 269. Oxon. serm. 15.

15. Sermo alius in Patres defunctos. قول في الابا المتوفيين ايضا . هذا اليوم المتقدم

المتقدم والمشرف :

In hoc die primo atque insigni. Voss. tom. 3. p. 272. Oxon. serm. 16.

16. De anima, quæ ab inimico tentatur, quomodo debeat assiduis cum lacrymis Deum interpellare. قول عن النفس اذا جربها العدو كيف سبيلها ان تبتهل الى الله بدموع متصله . ايها السيد القدوس قد تقدمت اليك نفس محزونه :

Sancte Domine, anima angustiis tentationum oppressa ad te profugit. Voss. tom. 1. p. 65. Oxon. serm. 22.

17. Sermo de Judicio, & animi compunctione. قول عن الدينونه وتخشع النفس هلموا يا اخوتى واسمعوا مشورة افرام الخاطى : *Venite fratres mei, & consilium Ephræm peccatoris audite*. Voss. tom. 1. p. 248. Oxon. serm. 36.

18. De Patientia, & Consummatione sæculi: & de Christi adventu, & regno Sanctorum. عن الصبر والانقضا وعن مجى المسيح وملك الصديقين. ان سيرة الصديقين لبهيه :

Illustris est vita justorum. Voss. tom. 1. p. 171. Photius Cod. 196. num. 49.

19. Sermo Paræneticus ad Eulogium. قول وعظى كتبه الى اولوجيوس ايها الانسان لما نظرت الى ثمر الطاعه :

Ad fructum obedientiæ respiciens, carissime. Voss. tom. 2. p. 201. Photius num. 45.

20. Quod non sit ridendum, sed potiùs lugendum. فى انه لا ينبغى ان يتنزه بل الواجب ان ينوح ويبكا . بدى انقلاب نفس الراهب الضحك :

Initium subversionis animæ Monachi est risus. Voss. tom. 1. p. 110. Oxon. serm. 28. Phot. Cod. 196.

21. Sermo de secundo Domini adventu. قول فى ورود الرب الثانى . يا بنى النور تقدموا فاسمعوا صوت مخلصنا :

Accedite filii lucis, & vocem Salvatoris nostri audite. Voss. tom. 1. p. 254. Oxon. serm. 24.

22. Beatitudines. تطوبيات . الطوبا لمن قد يبغض العالم الانسانى :

Beatus, qui præsentem hanc vitam odit. Voss. tom. 1. pag. 183. Oxon. serm. 31.

23. De Virginitate. فى البتوليه بولص الرسول يعلمنا عن بتولية النفس وطهارتها :

Paulus Apostolus docet nos de Virginitate, & puritate animæ. Voss. tom. 1. pag. 134. Oxon. serm. 41. Phot. num. 33.

24. Allocutio ad eos, qui frequenter quidem peccant, raro autem pœnitentiam agunt. خطبه الى الذين يخطون متكاثفا ويتوبون مرارا قليله . حتى متى ايها الخليل تحتمل العدو :

Quousque, ò amice, inimicum sustines? Voss. tom. 1. p. 24.

25. Confessio, & deprecatio. اعتراف بصلاه . اشفنى يا رب فابرا :

Sana me, Domine, & sanabor. Voss. tom. 1. p. 266. Oxon. serm. 23.

26. Parænesis de Pietate, & puritate in vita monastica. عظه فى الورع والطهاره فى الرهبانيه . ايها الاخ احذر جدا ان تضيع الطريق المهده المستقيمه :

Frater, attende vehementer, ne à plana rectaque via pereas. Voss. tom. 2. p. 178. Phot. num. 38.

27. De iis, qui audacter cadunt, & excusant se in peccatis. عن الساقطين من قبل تضجيعهم ويتعاللون . حجا للخطايا . ايها الاخ اذا اثرت السيره الرهبانيه فقد احببت عمل محمود ان حفظته الى النهايه :

Frater, monasticam desiderasti vitam, bonum appetiisti opus, si ad finem usque servaveris. Voss. tom. 2. p. 181. Phot. num. 39.

28. Epistola ad fratrem lapsum, & de Pœnitentia. رساله الى اخ سقط وفى التوبه . الجالسون فى طاعة اب روحانى يخطر لهم العدو خواطره :

Sub obedientia Patris spiritualis constitutis suggerit inimicus. Voss. tom. 2. p. 187. Phot. num. 40.

29. Ad Fratrem quendam sciscitantem, ad quem hoc dictum pertineat, *melius est nubere, quàm uri*.

قول كتبه الى اخ سال لمن يتوجه القول الذى قيل التزوج افضل من التحرق بالشهوه . اسمع الرسول قايلا اريد كافة الناس ليكونوا مثلى :

Apostolum audi dicentem: volo omnes homines esse, sicut & meipsum. Voss. tom. 1. p. 4. Oxon. serm. 81.

30. Parænesis de Caritate. عظه فى المحبه . ايها الحبيب ان اهلت للعلم والافراز ولموهبة الاشفيه :

Si tibi, carissime, donum scientiæ & discretionis, & gratia curationum concessa sit. Voss. tom. 2. pag. 199. Phot. num. 44.

31. Sermo ad Monachum, qui instituti sui pertæsus dicebat: Relinquam monasterium, & ad sæculum revertar, ut in eo vitam meam transigam. قول كتبه الى راهب ضجور كان يقول انا اترك الدير واذهب الى العالم واقيم به . ورب المجد يقول . ادخلوا من الباب الضيق :

Dicit Dominus gloriæ: Intrate per portam angustam. Voss. tom. 2. p. 205. Phot. num. 46. Oxon. serm. 85. cujus lacunæ, quæ extant pag. 322. ex nostro Codice suppleri possunt.

32. De pravis moribus, & negligentia. في العاده الرديه والتواني . كما ان السيف يقطع عصب الفرس ويلقى راكبه متقنطرا .

Quemadmodum gladius nervos incidit equo, & dejicit equitem. Voss. tom. 2. p. 212. Phot. num. 47.

33. Sermo de differentia vitæ monasticæ, & sæcularis. قول فى اختلاف فروق السيره الرهبانيه والعالميه ايها الحبيب اذا ما زهدت فى العالم وصرت راهبا فتيقظ :

Carissime, si abdicato sæculo factus sis monachus, vigilantem te præbe. Voss. tom. 2. p. 214. Phot. num. 48.

34. Sermo de Passione Domini. قول فى الالم سيدنا له المجد انا خايف ان اتكلم :

Eloqui pertimesco. Voss. tom. 3. pag. 193.

35. Sermo de Judicio, & Resurrectione. قول في الدينونه والقيامه . ايها الاخوه تعالوا كلكم واسمعوني انا الحقير افرام :

Adeste fratres mei omnes, & audite me humilem Ephræm. Voss. tom. 1. p. 24. Oxon. serm. 36.

36. Sermo Parænecticus, de Patientia, & Compunctione. قول وعظى في الصبر والتخشع . من يوثر ان يرضى الله ويصير وارثه بالامانه :

Qui Deo placere cupit, ejusque hæres per fidem evadere. Voss. tom. 1. pag. 162.

37. De resurrectione mortuorum, & responsio ad hanc interrogationem, *Nudi ingressi sumus in hunc mundum, & nudi egrediemur ex ipso.* عن قيامة الموتى ومسالة ما هو القول المكتوب اننا ما دخلنا العالم بشى ومن الواضح اننا ما يمكننا ان نخرج منه شيا وجوابها .

Voss. tom. 1. p. 222.

38. Sermo de iis, qui animas decipiunt, & in fornicationem atque impudicitiam inducunt, dicentes, hoc nihil mali esse. قول فى الذين يخدعون النفوس الى الفسق والطماثه بقولهم ان الامر ليس شيا . قال الله لحزقيال النبى :

Ad Prophetam Ezechielem dixit Deus. Voss. tom. 1. p. 117.

39. Sermo ad quendam fratrem de Heli Sacerdote contendentem. قول كتبه الى اخ كان يشاجر من اجل عالى الكاهن :

Voss. tom. 1. p. 6. Phot. num. 42.

40. Capita centum. Sermones, colloquia, doctrina, parænesis, & quomodo humilitas comparetur. ماية فصل يشتمل على اخبار واحاديث وتعاليم ووعظ وكيف يقتنى الاتضاع . الاول بدو الثمر الزهر :

Initium fructificationis est flos. Voss. tom. 1. p. 221. Oxon. serm. 32.

41. Sermo de Juliano Monacho. قول عن اليانس الناسك . هذا المفضل في النساك كان مملوكا :

Optimus hic inter pietatis pugiles servus erat. Voss. tom. 3. p. 264. cujus lacunæ ex nostro Codice suppleri possunt. Porrò Julianus iste, ut advertit doctissimus Baronius ad diem 9. Junii, & Vossius pag. 268. alius est à Juliano Saba Seniore, de quo

quo Theodoret. in Philoth. cap. 2. & hist. Eccl. lib. 3. cap. 10. & lib. 4. cap. 25. ac Martyrolog. Rom. 14. Jan. Alius quoque est à Juliano altero, de quo in Martyrol. Rom. 18. Octobr. Meminit autem ejusdem Sozomenus lib. 3. cap. 14. & Nicephor. lib. 9. cap. 15. quorum testimonio constat, illius gesta à S. Ephræm nostro scriptis tradita fuisse. Citat hunc Ephræmi sermonem Philoxenus in lib. de Uno ex Trinitate incarnato & passo fol. 133. ubi eum disertè appellat *Julianum Sabam*: nam *Saba* Syrorum sermone *Senem* significat, quo titulo plures monachos insignitos fuisse deprehendimus.

42. De memoria mortis, de virtute, & de divitiis. في ذكر الموت وفى الفضيله وفى الغنا . سبيلنا ان ندعن للقايل فليعز بعضكم بعضا : *Oportet, ut assensum præbeamus dicenti: mutuum vobis honorem deferte.* Voss. tom. 1. p. 210.

43. Hypomnesticum per modum Epistolæ. تذكره فى نوع رساله . فى عقلى راسخ كل ساعه المنظر الذى حدثتنيه ايها الاخ : *Omni hora mente revolvo Visionem, quam mihi recensuisti, frater*: Voss. tom. 2. p. 18. Oxon. serm. 21.

44. De Virtutibus & Vitiis Capita XXIII. فصول مختصره من الفضايل والرذايل ثلثه وعشرون فصلا . اطوب حياتكم ايها المحبون المسيح : *Vitam vestram beatam prædico, Christo dilecti*. Voss. tom. 1. p. 26. Oxon. serm. 1. ubi dividitur in Capita XXIV. Hunc sermonem ad *Metebinos*, seù *Metebonos* monachos scriptum fuisse asserit Photius Cod. 196. quem tamen titulum Arabicus Interpres non expressit. Si Textum Syriacum haberemus, ex eo colligere liceret, quinam ii essent. Metebinos, vel Metebonos nusquam hactenus in monumentis Syrorum legimus.

45. Consilium de Vita spirituali ad Neophitum Monachum. مشوره عن السيره الروحانيه كتبها الى ناوفيطوس الراهب . انا مادح امانتك وحرصك : *Tua mihi probatur fides, ac studium.* Voss. tom. 1. p. 50. Oxon. serm. 29.

46. Parænesis Divina. عظه الاهيه ايها الحبيب هاندا اعاهدك بالرب عهدا جديدا : *Carissime, ecce novum tibi servandum commendo depositum in Domino.* Voss. tom. 2. p. 171.

47. De diversitate dormitationum. فى فروق النعاس واختلافها . يا احباى انا استشعر ان النعاس ثلثة انواع : *Ut arbitror, Carissimi, tres sunt dormitationum species*. Voss. tom. 2. p. 127.

48. De Patientia, & Compunctione. فى الصبر والتخشع يا احباى فلنماثل جند شجعان متيقظين متسومين ان نموت عن ملكنا : *Carissimi, imitemur strenuos milites, vigilemus & parati simus pro Rege nostro mortem oppetere*. Voss. tom. 2. p. 157.

49. Parænesis ad fratres, qui è loco in locum absque ulla firmitate vagabantur. عظه الى اخوه كانوا ينتقلون من موضع الى موضع اخر بغير ثبات الامانه هى ام كل عمل صالح : *Fides mater est omnis operis boni*. Voss. tom. 2. p. 140. Oxon. serm. 62. Phot. num. 35.

50. Quod oporteat, eum, qui coram fratribus legit, laboris amore legere. فى ان الذى يقرا فى مسامع الاخوه سبيله ان يقرا بمحبة التعب : Voss. tom. 2. pag. 165. Hactenus ex Cod. nostro Arabico VIII.

51. De Continentia, Sermo Christi athletam exercens. فى النسك يرتاض به المجاهد . المريدون بالحقيقه يدفعون نفسهم الى الرب من اجل الموعد المنتظر : *Qui verè se Domino consecrare cupiunt ob futuram promissionem*. Voss. tom. 1. p. 77. Hic, & sequens Sermo extat in Cod. Arab. Biblioth. S. Petri in Monte Aureo, de quo diximus suprà.

52. De Patientia, & Compunctione.

ctione. في الصبر والتخشع الاله الذي جبلنا : *Deus, qui nos formavit*. Voſs.tom.1. pag. 167.

53. Sermo de Transfiguratione Domini in Monte Thabor. Extat in Cod. Arab. Vatic. XLV. p. 143. Prodiit Latinè per Voſſium tom. 3. pag. 186. & Græcè in edit. Oxon. Serm. 35. Vide Tillemont. tom. 8. pag. 757.

54. De muliere peccatrice. يا اخوة اسمعوا وانظروا ما اعظم محبة سيدنا يسوع للخطاه : *Fratres, audite & videte, quanta ſit Domini noſtri Jeſu Chriſti erga peccatores dilectio*. Extat, unà cum duobus ſequentibus, in Cod. Berœenſi 1. Alius autem eſt ab eo, qui prodiit per Voſs. tom.3. p.213. & Oxon. ſerm. 26.

55. De morte, peccato, & pœnitentia. اسمعوا يا اخوتي الموت اخير من الحياه بعمل الخطيه : *Audite fratres, meliùs eſt mori, quàm in peccato vivere*.

56. De Elia Propheta. عظيمة هي اخافة الله لمن يقتنيها : *Magnus eſt qui timorem Dei poſſidet*.

Denique in Cod. Arab. Vatic. LV. p. 194. extat ſub nomine S. Doctoris fabuloſus ſermo de Sanctis Apoſtolis Petro & Paulo: cui titulus: قصة الرسولين بطرس وبولص وما نالهم في الكرازة الالهية على ما شرح افرام السرياني الرهاوي بحضرة باسيليوس الكبير : *Hiſtoria Petri & Pauli Apoſtolorum, & quid ipſis acciderit in Divina prædicatione, prout retulit Ephræm Syrus Edeſſenus coram Baſilio Magno*. Initium verò: يا رب افتح باب رحمتك قدام عيني قلبي لكيما اوصف اخبار رسلك المويدين بطرس وبولص : *Aperi, Domine, januam miſericordiæ tuæ coram oculis cordis mei, ut de electis Apoſtolis tuis Petro & Paulo narrare valeam*. Videtur autem ex apocryphis Apoſtolorum periodis deſumptus, & recentioris cujuſpiam nebulonis fœtus eſſe: Tàm putida ſunt, quæ in ipſo narrantur.

Opera inedita S. Ephræm, quæ Græcè extant in mss. Codd. Vaticanis.

1. DE ſecundo adventu Domini, & conſummatione ſæculi. Cod. Vatic. 272. fol. 224. ἀκούσατε ἀδελφοὶ ἀγαπητοὶ ὅσοι τὸ ἅγιον Βάπτισμα: *Auſcultate, fratres cariſſimi, quicumque Sanctum Baptiſma &c.*

2. De ſecundo Domini adventu, & conſummatione ſæculi. Cod. 1192. fol. 106. ἠρώτησάν τινες φιλόχριστοι: *Percontati ſunt quidam Chriſtum diligentes*.

3. De conſummatione ſæculi, de Antichriſto, & de Caritate. Cod. Palat. 17. & 269. ἀγαπητοὶ μηδὲν προτιμησώμεθα: *Nihil anteponamus, cariſſimi*.

4. De Quiete. Cod. Vat. 442. fol. 299. ἀδελφοὶ κτήσασθε τὴν ἡσυχίαν: *Fratres, poſſidete quietem*.

5. De Monachis. Codice 703. fol. 53. τί δὲ ὁ προφήτης τρυγόνα κηρύσσαν: *Quare Propheta viduam turturem &c.*

6. Qualis debeat eſſe Monachus. Codice Alexandrino 45. fol. 138. Δεῖ τὸν νέον ἀσκητὴν ἀκτήμονα βίον ἔχειν: *Monachum novitium pauperem vitam agere oportet*.

7. Exhortatio ad Peccatores. Cod. Vat. 1259. fol. 125. πᾶς χριστιανὸς ἀποτάσσεται τῷ σατανᾷ: *Omnis Chriſtianus reſiſtit Diabolo*.

8. De vita ſtulta, & de Pœnitentia. Cod. 581. fol. 159. ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια: *Quicumque vitæ vanitates &c.*

9. De verbo otioſo. Cod. 497. fol. 202. τί ἐστὶν ἀργὸς λόγος: *Quid eſt verbum otioſum*.

10. De vigilantia & compunctio-

ctione. Cod. Alexandr. 45. fol. 173. τήρει σεαυτὸν ἀγαπητὲ ἀκριβῶς: *Diligenter custodi teipsum, carissime.*

11. De Pœnitentia. Cod. Palat. 68. ἐννοήσωμεν ἀδελφοί: *Recogitemus, fratres.*

12. Preces pro septem diebus hebdomadæ. Cod. Vat. 1190. Preces aliæ diversæ Cod. 790.

13. Sententiæ per Paulum Monachum collectæ. Cod. Palat. 258.

14. Demùm fragmenta in Pentateuchum, in Josue, in Judices, in Ruth, Cod. Vat. 746. 747. 748. 751. Cod. Palat. 203. In Psalmos, Cod. Vat. 752. In Evangelium Cod. Vat. 663. 733. & 1190.

Syllabus Operum omnium S. Ephræm, quæ suprà recensuimus ex Codicibus mss. Vaticanis Syriacis, Arabicis, & Græcis.

De

Cæterùm enumerata in superiori Catalogo Opera genuinum Ephræmi fœtum esse, liquet tùm ex stylo, quem describunt Hieronymus, Sozomenus, & Photius loco cit. p. 55. tùm ex veneranda Codicum nostrorum antiquitate, cujus notam habes pag. 63. 83. 117. 118. 133. tùm demùm quia iidem ferè tractatus laudantur ab Auctoribus Syris & Græcis. Vide pag. 55. 56. 57. 58. Quod verò de Vitis Prophetarum non absimilia Ephræmo habeat S. Epiphanius, ut notavimus pag. 70. id Codicis nostri auctoritatem valdè confirmat: Epiphanius enim Syrus quum esset & sermonem Syriacum, Hieronymo teste, calleret, quid verò propius est, quàm ipsum, multa ex Ephræmo Syro fuisse mutuatum? doctissimi quippè Syrorum habebantur, qui ejusdem Ephræmi scripta versarent, ut de Saba Edesseno Diacono notatur in Concilio Antiocheno Act. X. Synodi Chalced. in hæc verba: *Sabas Diaconus, qui scripta Beati Ephræm per loca singula profert, vir inter Syros sapientissimus*.

Apol. 1. & 3. adversùs Rufin.

Opera S. Ephræm, quæ edidit Gerardus Vossius Borchlonius, ad mss. Græcos Codices Vaticanos collata.

TOMO I.

Ode

Ode in quotidie peccantes. p.24. Cod. Vat. 439. 440. & Cod. Alex. 45.

De Virtutibus, & *Vitiis*, *capita XXIII.* pag. 26. Cod. Vat. 439. 440. 729. & Alex. 19. 45.

De recta vivendi ratione Capita XCI. pag. 42. Cod. Vat. 439. 440. 442. 443. ubi capita numerantur 90. & Cod. Alex. 19. ubi capita sunt 89.

Consilium de Vita spirituali ad Monachum novitium Capita XCVI. pag. 50. In Codicibus Vaticanis suprà enumeratis, ubi capita sunt 93.

De non scandalizando proximo, & *de recta vitæ ratione*. pag. 62.

De renunciatione vera atque perfecta. pag. 64. Cod. Vat. 439. & Alex. 45.

Quomodo anima quum tentatur, *debeat cum lacrymis Deum orare*, pag. 65. Cod. Alex. 19.

De timore animi. p. 69. Cod. Vat. 439. 440. 442. & Cod. Alex. 19. 45.

Reprehensio sui ipsius, & *confessio*. pag. 72. Cod. Vat. 439. 440. & Alex. 19.

Adhortatio ad pietatem. p. 75. Cod. Vat. 440. 441. 442. 443. & Alex. 19. 45.

Sermo ad pietatem, *bonaque opera Christi athletam exercens*. p. 77.

De Divina gratia. pag. 81. Cod. Vat. 441. 442. 443. & Alex. 19.

De Fide. p. 84. Cod. Alex. 19.

Adversùs eos, *qui dicunt*; *Terræmotus à terræ inflatione fieri*. p. 90. Cod. Vat. 439. Loquitur, inquit Baronius, de Terræmotu, qui accidit anno Christi 340. Sed quum Dionysius Jacobitarum Patriarcha duos alios terræmotus referat, alterum nempè anno Græcorum 675. & alterum anno 679. qui anno Christi 364. & 368. respondent; de his potiùs sermonem istum à S. Doctore editum fuisse existimo. Eadem de Terræmotus causa habet Philostorgius lib. 12. §. 10.

Ne decipiamur gentilium erroribus. pag. 91. Cod. Vat. 439. Ubi mortalitas in Urbe Constantinopoli describitur, & historia facti memorabilis proponitur, Domni scilicet & Macedonij. Dionysius in Chronico ad annum Græcorum 679. Christi 368. hæc habet:

ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ܟܦܢܐ ܪܒܐ
ܒܟܠܗܘܢ ܐܬܪ̈ܘܬܐ ܕܦܪܘܓܝܐ ܘܡܢ
ܐܘܠܨܢܐ ܣܓܝܐܐ ܐܫܬܒܩܘ ܩܘܪ̈ܝܗܘܢ
ܐܢܫ̈ܐ ܘܟܢܫܘ.
ܠܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ:

Eodem tempore accidit ingens fames in omnibus Phrygiæ regionibus, *ita ut præ maximâ annonæ angustiâ terras suas incolæ desererent*, & *Constantinopolim universi convolarent*. Hinc ortam fuisse pestem credibile est.

Ad eversionem superbiæ. pag. 93. Cod. Vat. 439. Alex. 19.

Ad correctionem eorum, *qui vitiosè vivunt*, & *honores appetunt*. p. 97. Cod. Vat. 439. Palat. 368. & Alex. 19. 45.

De morbo linguæ, *aliisque vitiis*. pag. 103. Cod. Vat. 441. 442. 443. & Alex. 19.

Non esse ridendum, *sed potiùs lugendum*. pag. 110. Cod. Vat. 440. 441. 442. 443. 733. & Alex. 19. Huc revocanda est oratio, quæ incipit pag. 268. *Domine horam illam separationis animæ meæ à corpore mente revolvens*: est enim pars hujus sermonis. Item alia oratio quæ pag. 269. incipit: *Tibi Domine soli bono*.

Christianis abstinendum esse à ludicris. pag. 113. Cod. Vat. 440.

De iis, *qui animas ad impudicitiam pelliciunt*, *quum dicant nihil mali esse*. pag. 117. Cod. Vat. 439.

De abstinendo à cupiditatibus carnalibus: & *de certamine*, *ac de multâ securitate*, *ad Fratrem qui excidit*. pag. 122. Cod. Vat. 440. & Alex. 45.

De abstinendo ab omni consuetudine perniciosa, & *de Continentia*. pag. 124.

Adversùs improbas mulieres. p. 127. Cod.

Cod. Vat. 443. Videtur ex eo Libro desumptus, de quo Sozom. lib. 3. cap. 16. Vide in Not. ad pag. 32.

Antirrheticon, *sive controversia*, *de Virginitate*, *& continentia*. p. 130. Cod. Vat. 440. 441. 442. 443. & Alex. 19. 45.

De Castitate. pag. 133. In iisdem Codd. Vatt. & Alex.

De Virginitate. pag. 134. Cod. Vat. 439.

De Passionibus, *sive perturbationibus animi*. pag. 138. Cod. Vat. 439. & Alex. 19. Huc pertinet Oratio, quæ pag. 274. incipit: *Salva me Domine*.

De Compunctione. pag. 141. Cod. Vat. 439. & Alex. 19. 45. Ad hunc sermonem pertinet Oratio quæ pag. 270. incipit, *Parce, parce Domine*.

De Compunctione Sermo secundus, pag. 143. Cod. Vat. 440. Alex. 19.

De Compunctione Sermo tertius. pag. 146. Cod. Vat. 439. 729. & Alex. 19. Hujus sermonis pars est Oratio, quæ p. 271. incipit: *Salva me patiens*.

De Compunctione, *& salute animæ*. p. 150. Cod. Alex. 45.

De Pœnitentia Sermo primus. p. 152. Cod. Vat. 439. 729. Alex. 19. 45. Ex hoc sermone desumpta est Oratio, quæ p. 271. incipit, *Deus altissime*.

De Pœnitentia Sermo secundus. p. 157. Cod. Vat. 439. Alex. 45.

De Pœnitentia, *& Conversione*. p. 159. Cod. Vat. 439.

De Pœnitentia, *& Patientia*. p. 160.

De Patientia. p. 162. Cod. Alex. 19. & Palat. 258.

Sermo adhortatorius de Patientia, *& Compunctione*. p. 167. Cod. Vat. 440. Hujus sermonis pars est Oratio, quæ p. 273. incipit: *Supplico bonitati tuæ*.

De Patientia, *& de Consummatione sæculi*, *ac de secundo adventu Domini &c.* p. 171. Cod. Vat. 439. 729. Palat. 368. Alex. 45. Tribuitur Chrysostomo in Cod. Vat. 569. sed Ephræmi esse dicitur in cæteris Cod. Vaticanis, & in Cod. nostro Arabico serm. 18. Ad hunc sermonem revocanda est Precatio, quæ incipit p. 265. *Hei*, *hei mihi maximis peccatis prægravato*: & alia p. 273. cujus initium, *Domine Jesu Christe aperi aures & oculos cordis mei*.

Beatitudines. p. 179. Cod. Vat. 439. 441. 442. 443. Alex. 19.

Beatitudines aliæ. p. 183. In Codicibus citatis. Hujus sermonis pars est Oratio, quæ p. 270. incipit: *Ad te Salvator*.

De Beatitudinibus, *& miseriis*. p. 188. Cod. Vat. 440.

Interrogationes, *& Responsiones*. Quomodo blasphæmatur Deus *&c.* p. 190. Cod. Vat. 438. 439. 468. 562. 1259. Palat. 269. Alex. 45.

De recordatione mortis, *& de virtute*, *ac de divitiis*. p. 210.

De resurrectione mortuorum. p. 222. Cod. Vat. 439. Huc pertinet Oratio, quæ p. 274. incipit, *Deus propitius esto*: & alia ibid. cujus initium, *Gratias agimus*.

Adversùs illos, *qui dicunt resurrectionem mortuorum non esse*. p. 228.

De Consummatione sæculi, *& de Antichristo*. p. 233. Cod. Vat. 438. 562. 800. 1190. 1652.

De Antichristo & consummatione sæculi aliud metrum. p. 234.

In idem aliud metrum. p. 236.

In idem aliud metrum. p. 238. Hi quatuor videntur in unum sermonem esse conferendi.

De iis, *quæ post Crucem revelanda sunt in secundo adventu Domini*, p. 243.

De Judicio, *& retributione*. p. 246. Cod. Vat. 339. 440.

De Judicio, *& compunctione*. p. 248. Cod. Vat. 439. Alex. 19. 45. Huc pertinet Oratio, cujus init. p. 275. *Domine Jesu*.

De secundo adventu Christi. p. 254. Cod. Vat. 439. Alex. 19. Ex hoc serm. desumpta est Oratio, cujus init. p. 275. *Oro te*.

Threni de Divina retributione. p. 260.

Pia ad Deum Oratio. p. 262. Cod. Vat. 439. Alex. 19.

Lamentatio de die Judicii. p. 263.

Alia ejusdem Lamentatio. p. 263. *Recordatus sum diei illius atque contremui*. Cod. Vat. 790.

Lamentatio ad Animam negligentem. pag. 264.

Confessio, & *deprecatio*. p. 266. Cod. Alex. 19.

Oratio ad Deum. *Deus juste & laudabilis*. p. 268.

Oratio in Tribulatione. pag. 272. *Domine ne in furore tuo arguas me*.

Oratio ad obtinenda salutaria. p. 273. *Domine si voluntas tua est*.

TOMO II.

Narratio ad Monachos de sua conversione. p. 1. Potiùs est narratio Monachorum de Ephræmi conversione, de qua vide tom. 3. pag. 99.

Canticum de Amore Doctrinæ. p. 8. in Syrorum Codicibus passim.

Epistola ad Joannem Monachum, *de Patientia* &c. Cod. Vat. 439. 440. 441. 442. Alex. 19. 45.

Admonitoria oratio in formam epistolæ. pag. 18. Cod. Vat. 439. Alex. 19. 45.

De virtute ad Novitium Monachum, *Adhortationes quatuor*. pag. 23. Cod. Vatic. 440. 441. 442. 443. Alex. 19. 45. Ubi in octo adhortationes dividuntur.

De Virtute Capita decem. pag. 40. Cod. Vat. 439. 440. 441. 442. 443. Alex. 19. 45. Hunc sermonem rejicit Rivetus, quòd cap. 8. pag. 50. testimonium ex Irenæo lib. 1. adversùs Hæreses cap. 1. Ephræmus afferat. Sed quis Riveto indicavit, Irenæum licet Græco sermone scripsisset, non fuisse ab Ephræmo lectum, aut saltem in sermonem Syriacum conversum? nam Sanctum Doctorem Græcè calluisse, vidimus suprà pag. 55. Irenæum autem etiam à Syris scriptoribus citari, testis est Philoxenus Mabugensis, qui plura ex eo loca Syriacè profert, ut ex Codicibus Nitriensibus liquet.

Sermo asceticus in illud, attende tibi ipsi, *Capita duodecim*. pag. 56. In laudatis Codicibus Vaticanis, & Cod. Alexand. 19. Laudat Vitam S. Antonii ab Athanasio editam, cap. X. p. 79. hanc enim vel Græcè legerat, vel saltem Syriacè, ut mox indicavimus.

Sermo Paræneticus in illud, attende tibi ipsi. pag. 85. Cod. Vat. 439. Alex. 19. 45.

Paræneses, *seù Adhortationes quinquaginta ad Monachos*. p. 87. Cod. Vat. 440. 441. 442. 443. Alex. 19. 45. In trigesima adhortatione meminit cujusdam Stylitæ: quod argumento est, nonnullas ex his quinquaginta adhortationibus ad alium quempiam Monachum, Simeone Stylitarum Patriarcha posteriorem, referendas esse, ut docet Tillemont. tom. 8. pag. 756.

Apophtegmata, & *narrationes de varia doctrina*, *Capita centum*. p. 221. Cod. Vat. 439. 440. 441. 442. 443. Alex. 19. 45.

De Perfectione Monastica. pag. 247. Cod. Vatic. 441. 442. Alexandr. 19. 45.

De Panoplia spirituali. pag. 258.

Sermo asceticus ad fratres. pag. 263.

De Pœnitentia, & *secundo adventu Domini*. pag. 270. Cod. Vat. 442. 729.

TOMO III.

Sermo asceticus ad imitationem Proverbiorum. pag. 1. Cod. Alexand. 19.

Sermo Asceticus de vita religiosa. pag. 34. Cod. Alex. 19. Hujus sermonis pars est Oratio, cujus initium tom. 1. pag. 268. *Dominus Salvator*: & alia, quæ incipit p. 271. *Exurge*: & alia ibid. *obsecro te*.

De Pœnitentia. pag. 58.

De compunctione animi. p. 90. Cod. Vat. 729. 1192. Palat. 269. 364. Alex. 19.

Con-

Confessio, *& sui ipsius reprehensio*: *seù narratio de sua conversione*. pag. 99. Cod. Alex. 19.

Pia, *& humilis ad Deum oratio*. pag. 119.

De Noë, *& continentia*. p. 121. Cod. Vat. 439.

De Abraham, *& Isaac*. p. 122. Cod. 455.

De Loth. pag. 128. Cod. 439.

De Joseph Patriarcha. p. 131. Cod. Vatic. 455. 468. 572. 695. 1190. 1216. 1255. Cod. Pal. 363.

In Danielem Prophetam, *& tres Pueros*. pag. 148. Codice Vaticano 439.

In Jonam Prophetam, *& de Pœnitentia Ninivitarum*. pag. 150. Dupinius, & Tillemontius hunc sermonem, tamquam Ephræmo indignum, rejiciunt: sed extat Syriacè in Cod. Nitr. V.

In margaritam pretiosam. pag. 163.

De natura Dei minimè scrutanda. pag. 178.

De Transfiguratione Domini. p. 186. Cod. Vatic. 455. 561. 562. 820. 1216. 1641. 1671. 1673. Palat. 317. Plura sunt in hoc sermone, quæ indicant, auctorem ejusdem post Eutychianam hæresim floruisse, ut illud, *Ambas naturas*, *quæ convenerunt atque unitæ sunt in una hypostasi sive persona immutabiliter*, *& citra confusionem* &c. Quamobrem Dupinius tom. 2. p. 571. & Tillemont. tom. 8. p. 757. ipsum Ephræmo Patriarchæ Antiocheno tribuunt. Certè antithesis illa, *Si Deus non erat*, *cur* &c. *Si caro non erat*, *cur* &c. quæ in eodem frequens est, iisdem planè verbis habetur apud D. Isaac Presbyterum Antiochenum sermone IX. de Fide adversùs Eutychianos & Nestorianos Cod. nostro Syriaco IV. fol. 49. à tergo.

De Passione Domini. pag. 193. Cod. Vat. 439. Hujus sermonis pars est Oratio, quæ tom. 1. pag. 275. incipit, *Domine Jesu Christe Rex Regum*, & alia cujus initium ibid. pag. 276. *Adoro te Domine*.

Threni Beatæ Virginis super Passione Domini. pag. 198.

In Crucem Domini. pag. 200. Cod. Vatic. 438. 562. 654. 702. 1216. 1259. 1636. 1641.

De Laudibus Beatæ Virginis. p. 207. Hoc elogium cum Oratione sequenti ad Monachum quempiam Hierosolymitanum refert Tillemont. tom. 8. pag. 757.

Oratio ad Beatam Virginem. p. 210.

In Mulierem Peccatricem. pag. 213. Cod. Vat. 438. 562. 564. 1216.

In S. Basilium. pag. 225. Apud Coteler. monum. Eccl. Græc. tom. 4.

In Sanctos Quadraginta Martyres. pag. 230. Cod. Vat. 679.

In omnes Sanctos Martyres. pag. 240. Cod. Vat. 866. 1633. 1636. 1641. Cod. Palat. 245. Allusio nominis *Pauli* ad παύλην, idest *quietem*, in sermonem Syriacum cadere nequit: non tamen idcircò sermo iste ab Ephræmo rejiciendus, quod pag. 243. dicatur, *Ac Paulus mutato nomine vocatus*, παύλην, *quietem*, *præbuit Christi discipulis*: quia S. Doctor loquitur dumtaxat de mutatione nominis *Saul* in *Paulum*: cætera Græcus interpres de suo ingeniosè adjecit.

De laudibus Sanctorum Martyrum. pag. 245.

Vita B. Abramii. pag. 250. Codice Vatic. 297. 866.

De Juliano Monacho. pag. 264.

De Patribus tempore suo defunctis. pag. 269. Codic. Vatic. 439. 441. Alex. 45. Palat. 269.

Sermo alius in eosdem. pag. 272. Cod. Vat. 438. 439. 441. 562. Alexand. 19.

Ex eodem sermone tetrasyllaba oratio. p. 276. Cod. Vat. 439. Alexan. 19.

Sermo heptasyllabus in idem. p. 277. Cod. Vat. 439. Alex. 19.

Sermo in eos, *qui obdormierunt in Christo*, *& de vanitate hujus vitæ &c.* pag. 278. Codice Vaticano 702.

Testamentum. pag. 289. Cod. Vatic. 438. 440. 790.

Ex hoc Catalogo deprehendere licet, Vossium à Riveto injuriâ carpi, dum scribit lib. 3. cap. 21. eum Ephræmo supposuisse quæcumque opera sub aliorum Monachorum nomine repererat. Bonam Vossii fidem ostendunt mss. Codices Vaticani, qui disertum Ephræmi nostri nomen præferunt. Reliquos sermones, qui in iisdem Codicibus haud extant, ex Bibliotheca Cryptæ Ferratæ summa cum fide descripsit: non paucos etiam eorundem legere est in aliis Bibliothecis, & in nupera editione Oxoniensi. Consule Dupinium to.2. pag. 557. & Tillemontium tom. 8. p. 746. qui Vossium quidem à Riveti calumniis defendunt; arguunt tamen, quod nonnullos sermones temerè separaverit. Item multos Tractatus Ephræmo abjudicant: jure, an injuria, suprà notavimus. Interim haud silentio prætereundum est, quod Dupinius pag. 575. de sententia Ephræmi notat circa peccatum Angelorum: scribit enim, eum affirmare, Angelos è cœlo lapsos fuisse, quod filias hominum violassent. At vidimus suprà in genuino Ephræmi Opere pag. 128. eum contrariam sententiam probare.

C A-

CAPUT VII.

Iſaac Senior.

I. Iſaac Senior, Ephræmi Diſcipulus.

SAACUM præcipuis S. Ephræmi Diſcipulis accenſet Auctor Syrus Vitæ ejuſdem in Cod. Nitrien. V.

ܘܐܬܬܠܡܕܘ ܠܗ
ܣܓܝܐܐ ܘܗܘܘ ܠܗ ܬܠܡܝܕܐ: ܡܢܗܘܢ
ܙܢܘܒܝܣ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ
ܡܫܡܫܢܐ ܒܥܕܬܐ ܕܐܘܪܗܝ: ܘܐܚܪܢܐ
ܕܫܡܗ ܐܝܣܚܩ: ܘܐܚܪܢܐ ܕܡܬܩܪܐ
ܫܡܥܘܢ: ܘܐܚܪܢܐ ܕܫܡܗ ܐܒܪܗܡ:
ܘܐܚܪ̈ܢܐ ܕܠܐ ܡܬܡܢܝܢ ܫܡܗܝܗܘܢ:

Plurimos, inquit, *Ephræmus habuit Auditores: inſignes tamen præ cæteris ejus Diſcipuli celebrantur, Zenobius Eccleſiæ Edeſſenæ Diaconus*, ISAAC, *Simeon, Abraham, & alii, quos conſultò prætermittimus.*

II. Cum Iſaaco Presbytero Antiocheno perperàm confunditur.

Ejuſdem meminerunt Syri, Arabeſque Scriptores ferè omnes, ut Joannes Maro in Tractatu adversùs Neſtorianos & Eutychianos: Gregorius Barhebræus, vulgò Abulpharagius in Hiſtor. Dynaſtiarum pag. 91. Georgius Elmacinus Homaidus in Chronico de Theodoſio Juniore, & Ebnarrahebus in Chronico Orientali, quod Cl. Abraham Ecchellenſis edidit, pag. 435. licet perperàm eumdem cum altero Iſaac Presbytero Antiocheno confundant, de quo infrà ſermo erit.

III. Ejus ſcripta.

Huic Iſaaco locum inter Scriptores Syros tribuit laudatus Auctor Vitæ Sancti Ephræmi loco citato:

ܒܬܪ ܕܝܢ ܟܠܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܐܝܟ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗ. ܚܟܡܬܐ ܟܬܒܘ
ܡܐܡܪ̈ܐ ܘܦܘܫܩ̈ܐ ܘܐܬܢܗܪܘ
ܒܢܘܗܪܐ ܐܠܗܝܐ ܘܐܢܗܪܘ
ܠܒܢ̈ܝܢܫܐ ܣܓܝܐ̈ܐ ܫܪܪܐ:

Porrò ſinguli ex ejus Diſcipulis ſecundùm datam ſibi ſapientiam Sermones, & Expoſitiones, ſeu Commentaria ſcripſerunt: & Divino lumine illuſtrati, multis mortalibus veritatis lucem & ſempiternam ſalutem attulerunt. Ei, ſi bene conjicio, adſcribendum eſt Opus, quod refert Gennadius in Catalogo cap. 26. in hæc verba: *Iſaac ſcripſit de tribus Perſonis Sanctiſſimæ Trinitatis, & Incarnatione Domini Librum obſcuriſſimæ diſputationis & involuti ſermonis*: quem Cl. Jacobus Sirmondus inter *Opuſcula veterum Patrum dogmatica* edidit Pariſiis anno 1630. Nam Iſaac alter, quem idem Gennadius cap. 66. *Presbyterum Antiochenum* vocat, non Ephræmi Diſcipulus fuit, ſed Zenobii, ut infrà oſtendemus. Quod verò Sirmondus ex Codicis Pithœani fide notavit, Iſaacum iſtum ex Judæo Chriſtianum fuiſſe, ſuſpicabatur Vir doctus aliquod in eo Codice vitium. Quandoquidem ſi Iſaac Judaicâ ſectâ relictâ Chriſtianam fidem amplexus fuiſſet, id utique Gennadius, ejuſque abbreviator Honorius Auguſtodunenſis in Catalogo notaſſent.

IV. Suffridus Petri Leovardienſis refellitur.

De ejus ætate hæc ſcribit Suffridus Petri Leovardienſis in Notis ad Catalogum Gennadii: *Hic Iſaac neque Thrithemio, neque ejus appendici notus eſt; floruiſſe autem videtur circa annum 450. quantùm ex conſequentia Catalogi apparet.* Imò ex conſequentiâ Catalogi apparet, ipſum floruiſſe circa annum 380. Nam præmittitur Macario Ægyptio, & Evagrio Pontico, quorum ætas ad annum 400. vix extenditur: ſaltem Macarii, quem circa annum 390. obiiſſe, infrà oſtendemus. Certè Sirmondus Iſaacum ante annum 400. collocat. Neque obſtat, quod idem Iſaac apud Gennadium cap. 26. & apud Sirmondum p. 151. duas in una Chriſti perſona naturas diſertè aſſerit: nam his etiam vocibus plures Græcos Latinoſque Patres ante Epheſinæ & Chalcedonenſis Synodi tempora uſos fuiſſe, demonſtrat Peta-

tavius de Incarnat. lib. 3. cap. 6. & 7.

CAPUT VIII.

Balæus Syrus.

I. Balæus Ephræmo, & Isaaco æqualis.

BALÆUM, celeberrimum apud Syros Pentasyllaborum Hymnorum Scriptorem, ad Ephræmi, & Isaaci tempora refert Gregorius Barhebræus in Ethicis Par. 1. cap. 5. sect. 4. ubi de Cantuum Inventoribus hæc habet verba:

[illegible]

[illegible]

Hoc est: *Quonam tempore, & à quibus in Syrorum Ecclesiam Cantus introducti. Ex quo Nicænum Concilium celebratum est, cœpit Sanctus Ephræm noster sacros hymnos, Odasque adversùs sui temporis hæreses conscribere. Præterea alii Doctores, ut Isaac, & quidam nomine* BALAI, *ad Davidicos versiculos complura Cantica accommodavere. Item sub tempus Ephesinæ Synodi inclaruerunt Viri* CUCHITÆ *pietate insignes, qui fervore Spiritus rapti; plurimos Cantus edidere. Post Concilium autem Chalcedonense Magnus ille Severus, acerrimus dogmatum nostrorum* (idest, Jacobiticorum) *propugnator, Cantibus suis omnibus, qui è Græco in Syriacum sermonem translati sunt, versiculos è Psalterio præfigens, subtiles planè & Orthodoxas* (nimirùm, Monophysiticas) *sententias permiscuit. Item sub religiosissimo Jacobo Edesseno, & electo Georgio Arabum Episcopo Cantica, quæ Græci Canones nuncupantur, excogitata sunt à quodam Damasceno Scriptore, cui nomen Cyrinus filius Mansur,* (is est D. Joannes Damascenus), *& ab alio Monacho,*

Figulos Arabicè interpretatur Joannes Gariri in Cod. Ecchel. XII. Vide quæ in hunc Barhebræi locum notavimus suprà pag. 121.

nacho, qui Abbas Cosmas apud ipsos (Græcos) *appellatur. Hic autem Cyclicos Canones invenit, qui præ Græcis Cyrini Cantibus sunt longè jucundiores. Licet autem Cyrinus Chalcedonensem Synodum profiteretur, Cantibus tamen suis nihil eorum obtrusit, quæ Schismati occasionem præbuere.* (nimirùm, in iis de una, vel duabus Christi naturis non meminit.) *Qua de causa conscripti ab eodem Cantus in nostras Ecclesias, tùm in Oriente, tùm in Occidente,* (idest, in Chaldæa, & Mesopotamia,) *introducti sunt, teste præstantissimo Episcopo Lazaro Bar-Sabta.* Hactenus Bar-hebræus, qui exactum tempus, quo quisque Carminum Syriacorum inventor floruerit, ætatemque notat. Unde liquet, Balæum nostrum Isaaco Ephræmi Discipulo æqualem fuisse. Interim haud silentio prætereunda est Joannis filii Gariri Presbyteri Damasceni inscitia, qui anno Græcorum 1956. Christi 1645. Ethica Gregorii Bar-hebræi è Syriaco sermone in Arabicum convertit, ut in Cod. Ecchell. XII. Nam quod Bar-hebræus Syriacè dixerat,

ܓܝܘܪܓܝ ܕܥܡܡ̈ܐ ܛܝ̈ܝܐ :

Georgius populorum Tajorum, seù Arabum, ipse reddidit Arabicè,

جاورجي الشعوب الاسلام :

Georgius populorum Islamitarum, hoc est, *Mahometanorum*, quasi Georgius fuerit Mahometanorum Episcopus, aut sub eorum imperio, ut interpretatur Naironus in Evoplia. Sed Bar-hebræus aliud hìc intelligit, nec de Mahometanis loquitur, aut de initio Imperii Saracenici; verùm de Arabibus Christianis, quibus Episcopos præfuisse, etiam per deserta loca, vastasque solitudines, discimus ex Socrate lib. 3. c. 27. ubi in Epistola Patrum Concilii Antiocheni ad Jovianum Imperatorem Theotimi Arabum Episcopi nomen subscriptum legitur. Idem tradit Theodoretus lib. 4. Hist. Eccles. c. 23. de Mose Saracenorum Episcopo sub Mavia Regina. Dionysius quoque Jacobitarum Patriarcha in Chronico Syriaco ad annum Græcorum 862. Christi 551. asserit, Theodorum creatum fuisse Episcopum Irtæ, seù ditionis Naamanis, ܚܐܪܬܐ ܕܢܥܡܢ : nimirùm Arabum Christianorum, qui Naamani dynastæ parebant: & huic Joannem anno Græcorum 928. successisse: Joanni demùm Georgium nostrum anno 961.

II. Differt à Beleo Monacho, & à Paulona Presbytero.

Laudatur Balæus, unà cum Ephræmo & Isaaco, in Libro Syriaco, cui titulus ܒܝܬ ܓܙܐ *Beth-gaza*, de quo consule Hottingerum in Biblioth. Orientali pag. 287. Alium existimo à Beleo monacho, Abbatis Mios magistro, de quo in Apophtegmatibns Patrum apud Cotelerium tom. 1. monumentorum Ecclesiæ Græcæ pag. 570. Noster enim in Syria claruit; At ille in Ægypto. Illud verò certum est, Balæum nostrum malè confundi cum Paulona Ephræmi Discipulo, quem veluti à recta fide apostatam, Sanctus magister in Testamento rejicit: nam Balæus Syriacè dicitur ܒܠܝ *Balai*; ille vero ܦܘܠܘܢܐ *Paulona*, quem etiam Paulinum Presbyterum vocat Gennadius de Ecclesiasticis Scriptoribus cap. 3. & post obitum Ephræmi Præceptoris contraria Fidei multa scripsisse testatur: contrà Balæus semper ut Orthodoxus habitus fuit, nihilque composuit, quod ego sciam, Orthodoxæ fidei absonum. In Concilio Chalcedonensi Actione X. Accusatores Hibæ Episcopi Edesseni quinto ei loco objiciunt, quod Balleum quendam, infamem virum, Presbyterum ordinasset. Sed præterquàm quod in Græca editione *Valentius* pro *Balleo* legitur, illud factum de Balæo nostro intelligi nequit, qui ante Ephesinæ Synodi tempora à Bar-hebræo collocatur, ut vidimus suprà. Atqui Hibas Concilio Ephesino posterior fuit: nam Episcopatum Edessæ tenuit ab anno Chri-

Christi 435. usque ad annum 458. ut infrà ex Edesseno Chronico demonstrabimus.

III. Ejus scripta.

Scripsit Balæus ligatâ oratione, metro Pentasyllabo, cujus specimen vide apud Naironum Evopl. Par. I, pag. 51. Hoc Carminum genus in Divinis Syrorum Officiis ad finem Nocturni occurrit semper cum hac Rubrica, ܚܢܢ ܠܚܛܝ̈ܐ *Qui peccatorum misereris*. Ipsum etiam imitatur Hebedjesu Sobensis Episcopus in Paradiso suo, (sic enim inscribit Librum Carminibus quinquaginta comprehensum,) ubi carmine sexto disertam Balæi nostri mentionem facit.

Quinque Hymnos sub Balæi metro in Codice Nitriensi XVII. habemus: nimirùm, I. fol. 184. cujus initium, ܐܘ ܥܠܡܐ ܒܝܫܐ: *ò pravum sæculum*. II. fol. 189. ܐܚܝ̈ ܢܬܒܩܐ: *Fratres, consideremus*. III. fol. 190. ܐܘ ܠܟ ܕܚܝ̈ܐ ܕܥܠܡܐ ܡܬܦܢܩ: *Heus tu, qui vitâ sæculi frueris*. IV. fol. 192. ܒܝܐܘ ܒܫܘܘܕܝ̈ܐ: *consolamini in promissis*. V. fol. 194. ܒܝܘܡܟ ܡܐ ܕܡܬܓܠܐ: *In die tua, quum revelabitur*. Quibus subjungitur Sextus metro Tetrasyllabo, incipitque, ܟܐܢܐ ܕܬܪܥܗ ܡܬܐܚܕ ܒܐܦ̈ܝ ܒܝܫ̈ܐ: *Juste, cujus ostium in faciem malorum occluditur*. Omnes autem Parænetici sunt, & Balæo fortassè adjudicandi, præter quartum, qui Ephræmum habet auctorem, quum inter ejusdem hymnos de Paradiso legatur num. 7.

In Codice Nitriensi V. fol. 152. à tergo, extat Hymnus de obitu, Aaron Summi Sacerdotis sub expresso nomine Balæi, cujus initium, ܐܡܪ ܡܘܫܐ: *Dixit Moyses*. Est autem Tetrasyllabus: nam licet Balæus metro Pentasyllabo cuncta ferè opera ediderit, quandoque tamen aliis Syrorum metris lucubrationes suas alligavit, ut Tetrasyllabo, & Heptasyllabo: quemadmodum Ephræmus ipsius magister, Sozomeno teste lib. 3. cap. 16. nullum metri genus reliquit, quod non usurpaverit. Non enim iis assentiri possum, qui asserunt, Ephræmum, Balæum, & Jacobum trium metrorum, nimirùm quinque, septem, & duodecim syllabarum, primos Inventores fuisse. Ante ipsos Bardesanem, & Harmonium hisce metris Opera plurima conscripsisse, ostendimus suprà in Ephræmo.

CAPUT IX.

Zenobius S. Ephræmi Discipulus.

I. Zenobius Ephræmi Discipulus.

ENOBIUS, Divi Ephræm Discipulus, laudatur ab eodem Sancto Doctore in Testamento,

ܙܢܘܒ ܓܙܪܝܐ
ܓܢܒܪܐ: ܨܝܕܢܐ ܘܩܪܒܬܢܐ. ܢܗܘܐ
ܡܠܬܟ ܐܝܟ ܢܘܪܐ: ܘܬܐܟܘܠ ܟܘܒ̈ܐ
ܕܕܚܠ̈ܬܐ. ܐܝܟ ܫܠܗܒܝܬܐ ܕܐܚܕܐ ܥܒܐ:
ܢܗܘܐ ܡܐܡܪܟ ܡܕ̈ܡܠܐ: ܐܝܟ ܕܘܝܕ
ܦܘܩ ܘܐܬܐ: ܥܠ ܟܢܫ̈ܐ ܕܚܛ̈ܝܐ
ܦܠܚܘܢ: ܠܓܠܝܕ ܐܝܟ ܕܘܝܕ: ܐܦ
ܙܟܝܐ ܕܛܥܝܘܬܐ. ܢܗܘܐ ܗܟܢ ܒܟܘܢ:
ܗܠܟܬܐ ܕܬܘܕܝܬܐ ܠܐ ܢܫܬܒܩ.

Vir Gaziræ Zenobi, Venator, bellatorque acer: Fiat sermo tuus igni similis, & inanium religionum dumeta absumat. Qualis flamma, ubi corripuit silvam; talis oratio tua sit, quum invaserit sectas. Irrumpe qualis David, & vince pro Goliade filios erroris.

roris. Propheticis utere armis, & Apostolicam indue galeam. Aderit tibi Deus tuus, subsidiaria cohors invicta. Ubi *Gaziræus* nuncupatur, quasi oriundus ex *Gazira*, seù *Insula*: Sic appellant Syri Mesopotamiæ partem, quæ Euphrate undique clauditur. Vide quæ suprà notavimus in Testamento S. Ephræm pag. 144.

II. Ecclesiæ Edessenæ Diaconus, & Magister Isaaci Presbyteri Antiocheni.

Auctor Syriacæ Ephræmi vitæ, Zenobium Ecclesiæ Edessenæ Diaconum appellat. Magistrum Isaaci Doctoris eundem nuncupat Joannes Barsusan Jacobitarum Patriarcha, cujus verba refert Abraham Presbyter Mardenus in Cod. nostro Syriaco IV. infrà producenda.

III. Ejus scripta ex Hebedjesu.

Ejus scripta refert Hebedjesu in Catalogo pag. 38. ܙܢܘܒܝܣ ܠܘܩܒܠ ܡܪܩܝܘܢ ܣܡ : ܘܠܘܩܒܠ ܦܡܦܝܠܘܣ . ܘܐܓܪܬܐ ܕܐܝܣܝܕܘܪܘܣ : ܘܠܘܩܝܠܘܣ ܘܐܒܪܗܡ ܘܐܝܘܒ :

Zenobius scripsit contrà Marcionem, & contrà Pamphylium. Item Epistolam ad Isidorum, & Lucillum, & Abraham, & Job. Non paucos reperio Syros, qui contra Marcionem scripserunt. Unde conjicere est, Marcionistarum hæresim in Syria valdè propagatam fuisse: quod etiam testatur Theodoretus in Philoth. in vita S. Jacobi, & lib. 5. hist. eccles. cap. 31.

CAPUT X.

Absamias Presbyter Edessenus.

I. Absamias Ephræmi ex Sorore Nepos, ac Presbyter Hymnos de Hunnis conscribit.

ABSAMIAS Divi Ephræmi ex sorore Nepos, ac Presbyter Edessenus, magnam doctrinæ famam apud Syros obtinuit circa annum Christi 400. Ex ejus scriptis nil hactenus reperire potui. Laudatur tamen à quibusdam Historicis Syris, & inter Scriptores collocatur. Hæc de ipso in Chronico Edesseno leguntur: ܒܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܚܡܫܬܥܣܪܐ ܐܒܫܡܝܐ ܩܫܝܫܐ ܒܪ ܚܬܗ ܕܛܘܒܢܐ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܥܒܕ ܡܕܪ̈ܫܐ ܘܡܐܡܪ̈ܐ ܥܠ ܡܐܬܝܬܐ ܕܗܘܢ̈ܝܐ ܠܒܝܬ ܪ̈ܗܘܡܝܐ :

Anno (Græcorum) 715. (Christi 404.) *Absamias Presbyter, sororis beati Mar Ephræmi filius de Hunnorum excursione in Romanorum ditionem Hymnos & Sermones composuit.* Idem habet de Absamia Dionysius Jacobitarum Patriarcha in Chronico: ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܬܡܢܐ ܝܕܝܥ ܗܘܐ ܐܒܫܡܝܐ ܡܠܦܢܐ ܒܪ ܚܬܗ ܕܩܕܝܫܐ ܐܦܪܝܡ ܘܡܕܪ̈ܫܐ ܥܒܕ ܥܠ ܡܐܬܝܬܐ ܕܗܘܢ̈ܝܐ :

Anno Græcorum 708. (Christi 397.) *florebat Absamias Doctor, Sancti Ephræmi ex Sorore nepos, qui de Hunnorum excursione Hymnos composuit.*

II. Abselamus ab Hebedjesu perperàm appellatur, & ex Presbytero Episcopus Edessenus fingitur.

Ejusdem meminit Hebedjesu in Collectione Canonum Synodalium Par. I. cap. 3. fol. 61. in Codice Syriaco Vaticano XLVI. quamvis eum pro Absamia appellet ܐܒܫܠܡܐ *Abselamum*, & ex Presbytero faciat Episcopum Edessenum: nam loquens de trecentis decem & octo Patribus Nicænis: Omnes, inquit, vulnera & cicatrices pro Christi confessione gerebant, præter hos undecim Episcopos, qui sequuntur: videlicet: ܐܒܫܠܡܐ ܐܦܝܣܩܦܐ ܕܐܘܪܗܝ ܕܐܬܘܗܝ ܒܪ ܚܬܗ ܕܡܪܝ ܐܦܪܝܡ . ܘܡܪܘܬܐ ܕܡܝܦܪܩܛ . ܘܡܪܐ ܕܕܘܪܐ . ܘܐܢܛܘܢܝܣ ܕܫܝܪܙ . ܘܝܥܩܘܒ ܕܢܨܝܒܝܢ . ܘܡܩܪܝܢܘܣ ܘܕܡܝܦܪܩܛ . ܘܡܝܠܣ ܕܫܘܫܛܪ . ܘܝܘܚܢܢ ܕܐܪܒܝܠ . ܘܐܒܫ ܕܐܪܡܝܢܝܐ . ܘܐܒܫܠܡܐ ܕܩܘܪܐ

ܘܐܘܣܒܝܣ ܕܢܝܩܘܡܕܝܐ: *Abselamus Edessæ Episcopus, sororis Sancti Ephræmi filius: Jonas Circesii: Maras Doræ: Georgius Singaræ: Jacobus Nisibis: Maruthas Maipheractæ: Joannes Lystrorum: Simeon Amidæ: Adæus Aghel: Eusebius Cæsareæ: & Joseph Nicomediæ*, (sic vocat Eusebium Nicomediensem.) Textus intentum satis probat, etsi scateat erroribus. Falsum enim est Abselamum fuisse Episcopum Edessæ; quum ex chronico Edesseno habeamus, Aitilaham Edessenæ Ecclesiæ præfuisse ab anno Græcorum 635. usque ad annum 657. hoc est, uno anno antequam Nicæna Synodus fieret, usque ad annum Christi 346. & in actis ejusdem Synodi nomen Aitilahæ Edesseni subscriptum sit, non Abselami. Falsum quoque est, omnes Episcopos, præter nominatos, cicatricibus pro Christi confessione notatos fuisse: Alexander enim Alexandrinus, Macarius Jerosolymitanus, aliique non pauci, nulla à Tyrannis vulnera acceperunt. Æquivocasse credo Hebedjesu in eo, quod omnes Episcopi in damnatione Arii consensere, præter duodecim: quod verum est. Vide Baron. ad annum 325.

CAPUT XI.

Gregorius Abbas.

I. Gregorius Epiphanio æqualis.

GREGORIUS, monasterii cujusdam in Palæstina Abbas, quarto vergente sæculo claruit, S. Epiphanio æqualis. De eo hæc legimus in epistola ejusdem S. Epiphanii ad Joannem Patriarcham Hierosolymitanum, quam Sanctus Hieronymus Latinè reddidit: *Sed & illud vehementer admiratus sum, quod meis loquutus es Clericis, asserens te per Sanctum Presbyterum & Abbatem Monachorum Gregorium mandasse mihi, ne quemquam ordinarem, & ego hoc pollicitus sim &c.* Loquitur Epiphanius de Pauliniano D. Hieronymi fratre, quem ipse in suo monasterio, *Ad* nuncupato, Diœcesis Eleutheropolitanæ, Presbyterum, Joanne inconsulto, creaverat; Joannes enim objiciebat Epiphanio, quod per Gregorium Abbatem, & Zenonem Presbyterum admonitus, ne quemquam ordinaret, ordinasset tamen, & in aliena Diœcesi ordinasset.

II. In Cypro Abbas.

E Palæstina in Cyprum navigasse Gregorium, ibique Monachis præfuisse, colligimus ex Codice nostro Syriaco VI. fol. 319. à tergo, ubi domicilium in Cypro fixisse disertè dicitur his verbis: ܡܐܡܪܗ ܕܩܕܝܫܐ ܓܪܝܓܘܪܝܘܣ ܕܝܪܝܐ ܕܒܩܘܦܪܘܣ ܓܙܪܬܐ: *Sermo Sancti Gregorii Monachi in insula Cypro.* Id etiam non obscurè indicat Gregorius ipse in Cod. Nitr. XIX. ubi Theodorum & Epiphanium sic alloquitur: ܐܠܐ ܐܘܦ ܗܕܐ ܣܓܝ ܚܝܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܚܠܦ ܚܘܒܐ ܕܚܘܝܬܘܢ ܠܘܬܝ. ܡܛܠ ܕܟܕ ܐܬܝܬ ܠܗܕܐ ܓܙܪܬܐ: ܐܢܬܘܢ ܬܪܝܢ ܡܛܠ ܐܠܗܐ ܒܬܪ ܐܪܟܝܦܝܣܩܘܦܐ ܐܬܝܬܘܢ ܘܐܝܩܪܬܘܢ ܐܝܩܪܐ ܪܒܐ: *Verùm & hoc multum vobis debeo pro caritate, quam erga me ostendistis: quia quum ad hanc Insulam venissem, vos duo me propter Deum post Archiepiscopum sequuti estis, & summo honore affecistis.* Ex quibus verbis liquet, Epiphanium ad Episcopatum Salaminæ in Cypro evectum fuisse, postquam Gregorius in eadem Insula Monachis præfectus fuerat: nam eum veluti Abbatem idem Epiphanius unà cum Theodoro consuluisse dicitur in laudato Codice Nitriensi; Et quidem Archiepiscopo Cy-

Cypri adhuc vivente, cui posteà ipse Epiphanius successit. Prætereà in Codice nostro Syriaco VI. duæ Gregorii Epistolæ ad Epiphanium leguntur, in quibus ille tamquam senex & Abbas, Epiphanium ut juvenem & Monachum alloquitur; filium enim suum vocat, & ad arctioris disciplinæ cursum excitat.

Unde colligo tria. Primum, Gregorium relicto Monasterio, cui in Palæstina præfuerat, in Cyprum profectum fuisse ante Epiphanium, ibique Monachis etiam præfuisse, è quorum numero Epiphanius ipse posteà fuerit. Alterum, Epiphanium non simul atque Salaminam pervenit, illius urbis creatum fuisse Episcopum, ut indicare videtur Polybius ejusdem vitæ auctor; sed aliquandiu in eadem Insula monachum egisse, donec Salaminæ Archiepiscopus ex hac luce migravit. Tertium denique, nostrum Gregorium alium fuisse ab eo, qui Zeugmatis ad Euphratis ripam Abbas fuit, & in extrema senectute vivebat, dum Philotheum Theodoretus publicavit, ut ejusdem Operis cap. 5. legitur: nec non à Gregorio Archimandrita monasterii S. Theodosii, quod in Eremo Hierosolymitana situm est, quem sibi ac Sophronio Sophistæ æqualem fuisse narrat Joannes Moschus in Prato Spirituali cap. 91. 92. Noster enim Gregorius vel ante, vel paulò post Epiphanium decessit, hoc est, circa annum Christi 400. Illi verò diù posteà floruerunt; præsertim Archimandrita S. Theodosii, qui anno sexcentesimo in vivis erat.

III. Syriacè scripsit.

Sobensis in Catalogo Gregorium Syris Scriptoribus accenset: Sic enim scribit pag. 91. ܓܪܝܓܘܪܝܘܣ ܕܝܪܝܐ ܚܕ ܟܬܒܐ ܣܡ ܘܐܓܪ̈ܬܐ:

Gregorius monachus unum composuit Librum: nec non Epistolas. Et jure quidem: nam opera ejusdem, quæ ex mss. Codicibus Vaticanis mox recensebimus, Syrum auctorem redolent, non Græcum in Syrorum linguam conversum. Palæstini autem, qualis erat Gregorius, Syriacè loquebantur, teste D. Hieronymo in vita S. Hilarionis: & Epiphanium ipsum, Gregorii familiarem, Syriacè calluisse idem Hieronymus docet Apol. 1. & 2. adversùs Rufinum, ubi eundem πεντάγλωττον vocat, hoc est, linguarum quinque peritum, nimirùm Hebraicæ, Syriacæ, Ægyptiacæ, Græcæ, & Latinæ. In Cypro demùm sermonem Syriacum in usu fuisse, ostenditur ex ingenti Syrorum eam Insulam incolentium numero, quibus Episcopi etiam ex Syria non rarò præfuerunt, ut Spiridion & Epiphanius. Quumque Oriens post tertiam & quartam Synodum in factiones divisus esset, tres Cypri partes Syriacum Ritum amplexæ sunt, nimirùm Maronitæ, Jacobitæ, & Nestoriani, qui suos ibidem Episcopos habebant. Vide Acta Concilii Florentini, ubi Epistolæ Eugenii IV. leguntur ad duos Cypri Archiepiscopos, Maronitarum scilicet, & Nestorianorum: de quibus etiam Naironus in Evopl. Par. 1. pag. 92. Certè Jacobus Edessenus, qui initio octavi sæculi floruit, in Epistola ad Adæum Presbyterum de Benedictione Aquæ in nocte Epiphaniæ Cod. Ecchellensi IV. pag. 274. Proclum Cypri Episcopum laudat, eumque auctorem Orationis illius Syrorum, *Magnus es Domine* &c. agnoscit. Paulum etiam ejusdem Insulæ Episcopum è Græco in Syriacum sermonem convertisse triginta Nazianzeni Homilias deprehendimus ex annotatione, quæ in fine Codicis cujusdem Nitriensis in Scetensi Syrorum monasterio legitur in hæc verba: ܫܘܠܡܐ ܦܣܝܩܬܐ ܕܬܠܬܝܢ ܡܐܡܪ̈ܐ ܕܐܬܐܘܠܘܓܘܣ ܗܘ ܡܬܩܪܐ ܬܐܘܠܘܓܘܣ. ܦܫܩܗ ܕܝܢ ܡܢ ܝܘܢܝܐ ܠܣܘܪܝܝܐ ܦܘܠܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܩܘܦܪܘܣ ܟܕ ܥܪܩ ܠܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܫܢܬ. ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܝܢ ܠܡܫܠܡܢܘܬܐ ܗܕܐ ܐܡܝܢ

[Syriac text]

Tomus Primus Operum Gregorii Theologi, in quo triginta Homiliæ continentur. Transtulit eum è Græco in Syriacum Paulus Cypri Episcopus anno (Græcorum) *nongentesimo trigesimo quinto* (Christi 624.) *Scriptus autem fuit, hoc est, assutus & compactus anno Græcorum* 1156. (Christi 845.) *sub Dionysio Patriarcha Antiochiæ, & Davide Episcopo Vremæ castri, quod apud Euphratem situm est.* Alterum in eodem Scetensi monasterio vidimus Operum Nazianzeni Codicem ab eodem Paulo Episcopo Syriacè redditum, qui scriptus esse dicitur anno Græcorum 1101. Christi 790. Neutrum tamen extrahere licuit, ut in Præfatione indicavimus.

IV. Opera ejus, quæ extant in Codicibus nostris. Sermones X.

1. *Sermo asceticus ad Monachos, ut sibi caveant à Dæmonum insidiis.* Extat in Codice nostro Syriaco VI. fol. 319. à tergo, ubi sic inscribitur.

[Syriac text]

Item scribimus partem sermonis Sancti Gregorii Monachi in insula Cypro. Incipit autem: [Syriac text] : *Patribus, Fratribus, ac Filiis meis, qui pro vero Domini, ac Redemptoris nostri Jesu Christi amore, sensibile hoc sæculum, cunctasque ejus operationes abdicarunt.* Ex præfixo operibus Gregorii titulo, & ex iis, quæ sequentibus sermonibus præmittuntur, palàm fit, non integros ejusdem Tractatus, à Sobensi memoratos, in nostris Codicibus exhiberi, sed partem dumtaxat.

2. *De animi affectibus.* [Syriac text] *Quidam aiunt, mentem esse commotionum animi causam.* In Codice Nitr. XIX.

3. *Exhortatio ad Monachos.* [Syriac text] *Videte, Fratres mei Monachi: cavete vobis à Dæmonum insidiis.* In Cod. nostro Syriaco VI. fol. 334.

4. *Ex sermone quarto fragmentum.* Extat in Codice Nitrien. XIX. cujus initium: [Syriac text] *Quemadmodum qui longam asperamque iniit viam.* In eodem Codice Nitr. XIX.

5. *Ex sermone quinto.* [Syriac text] *In tribus hisce sanctis rebus sancta ac divina virtus manet, & inhabitat.* In eodem Codice Nitr. XIX.

6. *Ex sermone sexto de Fratribus Monachis, qui Cœnobiis, & Monasteriis præficiuntur.* [Syriac text] : *Nolite itaque discipulos vestros despicere.* In eodem Codice Nitrien. XIX. Ejusdem sermonis pars

pars altera habetur in Codice nostro Syriaco VI. fol. 328. ubi incipit:

[illegible]

Præfectum autem Cœnobio oportet talem se præbere, ut cunctis Fratribus probitate morumque integritate exemplo sit.

7. *Sermo septimus de sancta contemplatione, seu Theoria, quæ Syriacè Visio Divina interpretatur.*

[illegible]

Quoniam multi conati sunt falsam opinionem statuere, mutilantes textus, falsa opponentes, & verba sua componentes. In Codice Nitr. XIX.

8. *Sermo ad peregrinos Monachos, qui in cellis habitant.* [illegible]

Fratres autem, qui in Monastica institutione sunt antiquiores, sedeant cum silentio in cellis suis, sicut sermone quinto declaravimus. In Cod. Nitr. XIX.

9. *De virtutum exercitio per modum Interrogationis & responsionis ad amicos suos Theodorum, & Abbatem Epiphanium, qui eundem interrogaverant.* [illegible]

Quoniam sæpè inscitiam meam, Fratres, interrogastis. In Cod. Nitr. XIX. Tres quæstiones sub hoc sermone comprehenduntur. Prima, [illegible] *De vocatione animarum, quæ fit à Deo;* incipitque, [illegible] *Monachus* (Gregorius) *dicit: Vocatio animarum fit à Deo hunc in modum.* Secunda de sæculi abrenunciatione, cujus initium: [illegible] *Dicamus modò de sæculi abrenunciatione, quæ fit ab iis, quos Deus vocavit.* Tertia demùm: [illegible] *de virtutum exercitio,* quæ incipit: [illegible]

Postera autem die, quæ erat feria sexta, post meridiem venimus ad cellam Abbatis Gregorii ego Theodorus, & Epiphanius frater meus.

10. *Responsio ad quæsita Monachorum de institutione Monastica.*

[illegible]

Fra-

Fratres dicunt. Rogamus te, ut sermonis faciendi onus sustinere velis propter Deum, nobisque edisseras, quale sit præcipuum opus &c. In Cod. nostro Syriaco VI. fol. 337. Exponit Gregorius mysterium eorum, quæ in Tonsura Monachi fiunt; ubi adamussim traditur Ritus tonsuræ Monachorum, qui etiamnum apud Syros observatur. Monastici etiam habitûs forma describitur, nimirùm, ܐܣܟܡܐ *tunica*, ܐܙܪܐ *zona*, ܟܘܣܝܬܐ *cuculla*, ܡܥܦܪܐ *pallium*, ܡܣܢܐ *calcei*: Demùm *convivium*, quod fit absoluta Tonsuræ solemnitate: & post convivium jubetur Monachus in Ecclesia septem diebus permanere. Sed de his alibi suo loco.

Epistolæ III. Epistola 1. *ad Theodorum Monachum.* ܠܚܘܕܬܐ ܕܚܝܐ ܐܬܐܘܕܘܪܘܣ ܕܦܘܩܕܢܐ. ܐܝܠܝܢ ܗܘܝܠ ܕܢܦܫܬܐ ܡܟܝܪܬܐ ܘܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܨܒܝܢ ܕܢܡܟܪܘܢ ܢܦܫܬܗܘܢ ܘܠܐܘܪܚܐ ܗܕܐ ܕܐܘܠܨܢܐ ܘܕܝܚܝܕܝܐ ܐܠܝܨܬܐ ܨܒܝܢ ܕܢܠܒܫܘܢ.

Qui in nova præceptorum Jesu vita animas suas desponsare volunt, & arctam angustamque hanc instituti Monastici viam amplecti. In Cod. nostro Syriaco IV. fol. 326. Theodorus iste Gregorii Discipulus, Monachus & Abbas in Cypro fuit, ut habemus ex Codice Amidensi XV. fol. 46. ubi dicta ejusdem proferuntur.

Epistola 2. *ad Epiphanium*: ܐܚܘܢܐ ܕܚܘܒܐ ܐܦܝܦܢܝܘܣ. ܚܛܝܐ ܠܟ ܒܥܝ ܦܘܪܣܐ ܐܘ ܕܢܫܟܚ ܐܡܝܢܐ ܕܠܘܬܗ ܠܟ ܩܕܡ ܗܘ ܕܝܢܐ ܕܥܠ ܦܪܗܣܝܐ.

Quære tibi modum, peccator, ut coram summo Judice fiduciam invenias. Pars hujus epistolæ habetur in eodem Cod. Syr. IV. fol. 329.

Epistola 3. *ad Epiphanium*: ܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܩܘܕܫ ܚܘܒܐ ܘܒܥܝܢ ܠܡܕܪܟ ܠܚܘܒܐ ܐܠܗܝܐ ܕܠܗܘܢ: ܒܙܝܢܐ ܩܕܝܫܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܘܡܟܝܟܘܬܐ ܢܙܕܝܢܘܢ.

Qui sanctum amorem inquirunt, ut Divinam caritatem assequi valeant, ii sanctis fidei humilitatisque armis sese communiant. In eodem Codice Syriaco IV. fol. 331.

CAPUT XII.

S. Maruthas Episcopus Tagritensis.

I. Maruthas Episcopus Tagrit, seu Maipherkin in Mesopotamia.

MARUTHAS Tagritensis in Mesopotamia Episcopus doctrina & miraculis claruit circa finem sæculi quarti. Cujus urbis Episcopatum gesserit, antiqui Scriptores Græci Latinique nusquam indicant. Syri tamen Tagritensem Ecclesiam eum rexisse, disertè scribunt, ut legere est in Chronicis, & in Codicibus Liturgicis passim: quam quidem urbem variis nominibus appellant, ܬܓܪܝܬ *Tagrit*, ܡܝܦܪܩܝܢ *Maipherkin*, ܡܝܦܪܩܛ *Maiphercat*, ܡܝܦܪܩܛܐ *Maipheracta*, & ܡܕܝܢܬ ܣܗܕܐ *Medinat-Sohde*, hoc est, *Martyropolis*, seù *urbs Martyrum*. Situm ejusdem Procopius lib. 1. de Bello Persico designat, scribens: *Persæ sub Cabade Martyropolim obsident, quæ in regione, quæ Sophosene dicta est, ab Amida ducentis & quadraginta stadiis distans ad Boream ventum, propè Nymphium fluvium, qui Persas à Romæis disterminat.* Idcircò à Photio Codice 52. Maruthas noster appellatur *Episcopus Sopharenorum*, idest, Sophosenorum, nempè urbis Martyropolis, quæ regionis Sophosenes Metropolis est. Baudrandius in novo Lexico Geographico pro 240. stadiis,

ſtadiis, quibus Martyropolim ab Amida diſtare diximus, perperàm numerat ſtadia octoginta. Eam inſuper Epiſcopalem facit ſub Amideno Archiepiſcopo: quod tamen verum fuit uſque ad Saracenici Imperii initia dumtaxat: nam poſt occupatam à Saracenis Meſopotamiam, alia prorsùs fuit cùm Provinciarum, tùm Epiſcopatuum diviſio, ut Scriptores Syri Arabeſque docent; & Martyropolis quidem ad eam amplitudinem, atque magnificentiam ſub Imperio Habbaſidarum evaſit, ut Jacobitæ primum ſuæ ſectæ poſt Patriarcham Epiſcopum, quem *Catholicum* Græca voce appellant, & Syriacè *Maphrianum*, in eadem urbe ſedem habere voluerint. Quam ob cauſam Marutham noſtrum Syri recentiores *Catholicum Tagrit* ܩܬܘܠܝܩܐ ܕܬܓܪܝܬ, & *Maphrianum Orientis* ܡܦܪܝܢܐ ܕܡܕܢܚܐ appellare ſolent; eo ipſum nomine decorantes, quod nonniſi poſtremis temporibus ejus ſucceſſores Epiſcopi obtinuerunt.

II. Proficiſcitur Conſtantinopolim ſub Arcadio.

Chriſtianorum, qui in Perſide ſub Iſdegerde ſæviſſima perſecutionis procella jactabantur, commiſeratione motus Maruthas, Conſtantinopolim proficiſcitur, Arcadium Imperatorem rogaturus, ut Iſdegerdem in Chriſtianos pacatiorem reddere ſatageret. Eodem tempore Theophilus Alexandrinus ut Eudoxiæ Auguſtæ morem gereret, Epiſcopos adversùs S. Joannem Chryſoſtomum Chalcedone collegerat, inde in Urbem Regiam, quò ab Imperatore accitus fuerat, tranſmiſſurus. Adfuiſſe in eo Concilio Epiſcopos Syros, ſcribit Chryſoſtomus ad Innocentium Papam. Eorum tamen exemplum Marutham adeò non movit, ut oblatam eodem tempore occaſionem in Meſopotamiam remeandi illicò arripuerit, nullum exiſtimans in tanta rerum perturbatione locum ſibi relictum eſſe agendi cum Imperatore de Perſicæ Eccleſiæ rebus. Narrantur hæc à Sozomeno lib. 8. cap. 16. & à Socrate lib. 6. cap. 15. qui de Marutha hoc etiam ſubdit: *Sed Maruthas Epiſcopus Meſopotamiæ, fortè imprudens, Cyrini pedem calcavit: ille eo vulnere graviter affectus, Conſtantinopolim unàcum reliquis Epiſcopis transfretare non potuit: ſed ipſe quidem manſit Chalcedone, reliqui verò Conſtantinopolim trajecerunt.*

III. A Theodoſio Imperatore ad Iſdegerdem Perſarum Regem allegatur.

Extincto Arcadio, quum Theodoſius ejuſdem filius Imperium ſuſcepiſſet, Marutham ad Regem Perſarum Legatum deſtinavit, petens, ut à perſecutione Chriſtianorum deſiſteret, fœduſque cum Romanis ſtatueret. Quid in hac legatione Maruthas præſtiterit, audiamus Socratem lib. 7. cap. 8. *Fortè igitur*, inquit, *negotii cujuſdam neceſſitas tunc exegit, ut Maruthas Epiſcopus Meſopotamiæ, cujus paulò anteà mentionem fecimus, ab Imperatore Romano* (Theodoſio Juniore) *ad Regem Perſarum* (Iſdegerdem) *deſtinaretur. Rex autem Perſarum quum eum virum eximia pietate præditum eſſe deprehendiſſet, magnum illi honorem exhibuit, & tamquam Dei verè amicum auſcultavit. Ea res offendit animos Magorum, qui apud Regem Perſarum plurimùm valent. Verebantur enim, ne is perſuaderet Regi, ut Chriſtianam Religionem amplecteretur: etenim diuturnum capitis dolorem, quo Magi eum liberare non potuerunt, Maruthas precibus ſuis curaverat. Fraudem ergo comminiſcuntur Magi. Et quoniam Perſæ ignem colunt, ſolebatque Rex ignem perpetuò ardentem in æde quadam adorare, hominem quendam ſub terrà occultantes, eo tempore, quo Rex adorare conſueverat, exclamare juſſerunt: Foras exturbandum eſſe Regem; impiè enim illum egiſſe, qui Sacerdotem Chriſtianorum Deo carum eſſe exiſtimet. His auditis Iſdegerdes, (hoc enim nomine vocabatur Rex Perſarum,) licet Marutham reverentià proſequeretur, dimittere tamen in animo habebat. At Maruthas verè Deo acceptus, oratio-*

tionibus vacabat, quarum subsidio fraudem Magorum detexit. Itaque Regem adiens, noli, inquit, ò Rex, amplius deludi; sed ingressus, postquam vocem audieris, effossa humo fraudem deprehendes: Non enim loquitur ignis, sed hominum fraus, & machinatio istud facit. Rex Maruthæ morem gerens, denuò in ædiculam ingressus est, in qua ignis perpetuò ardens servabatur. Quumque eundem vocem iterùm audisset, locum effodi jussit. Tùm is, qui vocem illam emittebat, quæ Dei esse putabatur, deprehensus est. Itaque Rex ira inflammatus, gentem Magorum decimationis supplicio addixit. Quo facto Maruthæ permisit, ut ubicumque vellet, Ecclesias ædificaret. Exinde apud Persas Christiana Religio latiùs propagata est.

IV. Iterùm in Persidem mittitur.

Maruthas verò tunc quidem è Perside discedens, Constantinopolim reversus est. Sed non longo post tempore, legatus iterùm missus est ad Persas. Atque iterùm Magi fraudes ac dolos excogitarunt, ne Rex ullo pacto eum admitteret. Tetrum enim fœtorem machinatione quadam excitarunt eo loci, quo Rex procedere solitus erat, eumque à Christianis excitatum esse calumniati sunt. Sed quum Rex, utpotè qui suspectos jamdudùm habebat Magos, fœtoris hujus auctores diligentiùs investigaret, rursus deprehensum est, pestiferi illius odoris artifices Magos esse. Rursùs ergo multos ex illis supplicio affecit; Marutham verò majori adhuc in honore habuit. Et Romanos quidem deinceps dilexit, eorumque amicitiam amplexus est. Parùm autem abfuit, quin ipse Christianus fieret, quum Maruthas, unàcum Abda Persidis Episcopo, alterum etiam miraculum edidisset. Ambo siquidem Dæmonem, quo Regis filius vexabatur, depulerunt, quum priùs jejuniis ac precibus incubuissent. Verùm Isdegerdes quidem antequam perfectè Christianus esset, morte præventus est. Hactenus Socrates.

V. Duas Synodos celebrat in urbe Ctesiphonte unàcum Isaaco & Jaballaha illius urbis Episcopis.

Eo Regis fauore indulgentiaque usus Maruthas, collapsas Ecclesias reparare, & disciplinam Ecclesiasticam restituere satagebat. Quamobrem Concilium in urbe Ctesiphonte celebravit, de quo hæc Dionysius Patriarcha in Chronico ad annum Græcorum 725. Christi 414. ܫܢܬ
ܬܫܟܗ ܢܨܚ ܩܕܝܫܐ ܡܪܘܬܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܕܡܝܦܪܩܛ. ܗܢܐ ܐܫܬܕܪ ܡܢ ܡܠܟܐ
ܬܐܕܘܣܝܘܣ ܠܘܬ ܝܙܕܓܪܕ ܡܠܟܐ
ܕܦܪܣܝܐ ܘܥܒܕ ܫܝܢܐ ܒܝܢܬܗܘܢ.
ܘܒܗ ܒܙܒܢܐ ܐܬܟܢܫܬ ܣܘܢܗܕܘܣ
ܦܪܣܝܬܐ ܘܫܪܪܬ ܠܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܢܝܩܝܐ. ܘܪܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܡܪܘܬܐ
ܕܡܝܦܪܩܛ ܘܝܗܒܐܠܗܐ ܩܬܘܠܝܩܐ
ܕܩܛܝܣܦܘܢ. ܘܗܘܬ ܒܗ ܒܩܛܝܣܦܘܢ:

Anno (Græcorum) 725. *claruit Sanctus Maruthas Episcopus Maipheractæ. Hic ab Imperatore Theodosio ad Isdegerdem Persarum Regem missus, pacem inter utrumque conciliavit. Eodem autem tempore celebrata fuit Synodus Persica, quæ fidem Nicænam corroboravit. Præfuerunt illi Synodo Maruthas Maipheractensis, & Jaballaha Catholicus Ctesiphontis. Habita verò fuit in ipsa urbe Ctesiphonte.* Hæc tamen de Secunda Synodo intellige: alteram enim Synodum Maruthas in prima sua legatione ibidem celebraverat sub Isaaco Seleuciæ & Ctesiphontis Episcopo, cujus meminit Renaudotius tom. 2. Liturg. Orient. pag. 272.

VI. Abdas non Seleuciæ & Ctesiphontis, sed alterius in Perside urbis Episcopus.

Ex dictis liquet, Catholicum, seù Primatem Christianorum in Perside Isaacum fuisse in prima Maruthæ legatione, & Jaballaham in secunda; Abdam verò, quem Socrates loco suprà cit. *Episcopum Persidis* vocat, non primariam Seleuciæ & Ctesiphontis Ecclesiam rexisse, sed *Regiæ Persidos urbis*, ut habet Theophanes ad ann. 406. hoc est, *Susæ* Episcopatum gessisse. Nam in Catalogo

Pa-

Patriarcharum Chaldæorum nuſquam legitur Abdas; Salomon verò Boſtrenſis in Libro Apum cap. 51. Jaballaham quidem diſcipulum Abdæ appellat, non tamen Succeſſorem. Theodoretus denique hiſt. Eccleſ. lib. 5. cap. 39. ſcribit, Abdam zelo immoderato impulſum Pyreum, hoc eſt, fanum Igni conſecratum, deſtruxiſſe, eaque de cauſa excitatam ab Iſdegerde in Chriſtianos perſecutionem, & Abdam ipſum trucidatum: quod tamen factum de nullo Seleucienſium Epiſcoporum ſub Iſdegerde narratur.

VII. Maruthas noſter cum altero ejuſdem urbis Epiſcopo à nonnullis perperàm confunditur.

Liquet præterea, Marutham noſtrum non Nicænæ Synodo interfuiſſe, ut quidam Orientales comminiſcuntur; ſed illius Concilii decreta in Perſide obſervanda curaſſe: idque centum ferè annis poſtquàm illa Synodus habita fuerat. Nam ipſe quidem vivebat ſub Theodoſio Imperatore, & Iſdegerde Perſarum Rege circa annum Chriſti 410. ut ſuprà vidimus: Nicæna verò Synodus coacta fuit ſub Conſtantino Magno, & Sapore Rege anno 325. Præterea idem Maruthas noſter in hiſtoria hujus Concilii meminit alterius Maruthæ Maipheractenſis, unius ex Patribus Nicænis, tamquam à ſe diverſi, ut oſtendit Hebedjeſu in Epitome Canonum Synodalium cap. 3.

VIII. Meſſalianos damnat in Concilio Antiocheno.

Photius in Biblioth. Cod. 52. tradit, Marutham Concilio Antiocheno adversùs Meſſalianos habito interfuiſſe. *Quapropter*, inquit, *etiam ipſe Flavianus* (Patriarcha Antiochiæ, ad quem Synodus Sidæ in Pamphylia congregata epiſtolam contra Meſſalianos ſcripſit) *Synodum indixit adversùs eoſdem illos Hæreticos, accedentibus tribus Epiſcopis, Biza* (ſeu Baſilio) *Seleuciæ, & MARUTHA gentis Supharinorum, & Sami, ad quos ſe cùm Presbyteri, tùm Diaconi ad triginta conjunxerunt.* Utriuſque Synodi meminit Theodoretus hiſt. Eccl. lib. 4. cap. 11. ſuppreſſis tamen Maruthæ, Bizæ, & Sami nominibus. Id accidiſſe narrat Card. Baronius anno Chriſti 383.

IX. Concilio Conſtantinopolitano intereſt, ex Mari, & Amro Neſtorianis.

Mares, & Amrus Neſtoriani in vita Cajumæ decimi quarti Chaldæorum Patriarchæ referunt, Marutham Concilio Conſtantinopolitano ſub Theodoſio Magno interfuiſſe, licet in ſubſcriptionibus Patrum Maruthæ nomen nuſquam appareat. Quod verò ſcribit Renaudotius tom. 2. Liturg. Orient. p. 271. ſcilicet, pro *Mareas Amidenus*, quod nomen legitur in Latinis illius Concilii ſubſcriptionibus reponendum *Maruthas*, id ſtare nequit, quin Amida cum Martyropoli confundatur. At Martyropolim ab Amida ſtadiis 240. diſtare, ex Procopio ſuprà demonſtravimus.

X. Renaudotius Martyropolim cum Beth-Garme confundit.

Idem Renaudotius Martyropolim confundit cum *Beth-Garmai* ܒܝܬ ܓܪ̈ܡܝ ſeù, ut ipſe legit, *Beit-Garme*, quam vocem interpretatur *Oſſuarium*, ſivè *Cœmeterium*, quaſi inde *Beit-Garme* dicta ſit, quòd Martyrum oſſa ad eam translata fuerint. Nihil vero propius dici potuit: Verum tamen non eſt: nam *Beth-Garme* non urbs quædam erat, ſed regio Perſis ſubjecta, etiam tempore Maruthæ, ut docet nos Simeon Epiſcopus Betharſamenſis in epiſt. de Barſauma Niſibeno, & Neſtorianis, ubi duas urbes ad regionem Beth-Garme refert, nimirùm ܒܝܬ ܨܘܪܝ *Beth-Sorì*, & ܠܫܘܡ *Loſcium*. Martyropolis verò civitas fuit Romanæ ditionis uſque ad tempora Juſtiniani, ut tradit Procopius lib. 1. de Bello Perſico: idque confirmatur tùm ex Actis Martyrum Orientalium infrà ex noſtro Codice producendis, tùm ex Agathia Scholaſtico lib. 4. p. 136. ubi Vararanem Perſarum Regem, Saporis filium & Iſdegerdis deceſſorem, nuncupatum fuiſſe aſſerit *Cerma ſaa*, hoc eſt, *Regem Cermæ* regionis, quam debellaverat, quæque jam in Perſarum ditionem tranſierat, etiam dum Martyropolis Romanis parebat.

XI. Fabulæ Coptorum de Marutha.

Porrò nugantur Copti, dum in Synaxario ad diem 22. Mechir de Marutha nostro hæc legunt : في هذا اليوم تذكار مارونا الاسقف ونقل اعضا القديسين المستشهدين بمدينة ميافرقين على ايام ديقلاتيانوس فاما مارونا الاسقف فلكثرة فضله وفضيلته ارسله ثاودوسيوس الملك الكبير ابو ارغاديوس وانوريوس الى ملك الفرس رسولا للمدينة التى كانت بينهم فاكرمه سابور ملك الفرس ونزله في قصر من قصور المملكة فبلغه ان الملك له ابنة مجنونة فاستدعاها فلما حضرت بين يديه فصلى عليها فبريت لوقتها ففرح سابور الملك بذلك وزاد في كرامته فطلب منه اجساد القديسين الذين استشهدوا في بلد فارس فدفعهم له فبنا عليهم كنيسة وبنا حول الكنيسة حصنا كبيرا وبنيت داخل الحصن مدينة فاسموها باسم مشتق من اسم القديسين وهو مارونا . ثم بعد ان عاد الى الملك واقام في بلاد الروم سنينا تنيح في مثل ذلك اليوم الذى كرز فيه الكنيسه فصار يعيد له ولتكريز الكنيسه ; Hoc est : *Hodie commemoratio Marunæ Episcopi, & translatio corporum Sanctorum Martyrum, qui sub Diocletiano in urbe Miapherkin passi sunt. Et Marunas quidem Episcopus ob eximiam probitatem & virtutem à Theodosio Magno Imperatore Arcadii & Honorii patre ad Persarum Regem allegatus fuit in urbem positam inter Imperii utriusque fines. Sapores verò Persarum Rex Marunam perhonorificè exceptum, in regio Palatio diversari jussit. Quumque is filiam Regis à Dæmone vexari comperisset, eandem adesse jussit, fusisque ad Deum precibus, confestim liberavit. Quo beneficio Sapores ingenti lætitia affectus, majori adhuc in honore Marunam habuit. At ille Sanctorum Corpora qui in Perside martyrio coronati fuerant, à Rege postulavit: quibus impetratis, in Ecclesia, quam ædificavit, ea recondidit: Circa Ecclesiam verò amplissimam Arcem excitavit, & intra Arcem urbem, cui nomen Sanctorum, idest, Marunæ inditum fuit. Mox ad Imperatorem reversus, annos aliquot in terris Romanæ ditionis vixit, migravitque ad Dominum recurrente die, quo Ecclesiam illam dedicaverat. Quamobrem ipsius Festum, unàcum Ecclesiæ dedicatione peragitur.* Hactenus Coptici Synaxarii Auctor, vera falsis permiscens. Inprimis *Marunas* perperàm pro Marutha ponitur; idque non ob defectum unius puncti ex amanuensis incuria natum, quod literæ ن *Nun* appositum ex ماروثا مارونا *Maruna*, *Marutham* faceret; sed certo Coptorum consilio, qui in Ecclesia disertè *Marunam* legunt. Deinde Marutham allegatum fuisse fingit à Theodosio Magno ad Saporem, quum id sub Theodosio Juniore & Isdegerde contigerit. Tertiò filiam Regis Persarum à Dæmonio liberasse, quum Isdegerdes filium energumenum, non filiam habuerit. Quartò Martyres in Perside passos dicit sub Diocletiano, qui tamen coronam adepti sunt sub Sapore temporibus Constantini Magni & Constantii, & novissimè sub ipso Isdegerde, Arcadio & ejus filio Theodosio imperantibus: Horum enim corpora postulavit Maruthas, & partim reposuit Martyropoli, partim Constantinopolim aliasque ad urbes Romani Imperii transmisit. Denique quum Michael Episcopus Meligensis Synaxarii Coptici Auctor causam ignoraret, cur urbs Tagrit, seu Miapherkin Martyropolis appellata fuisset, comminiscitur novam urbem; nam Tagrit quidem condita jam fuerat, antequam Maruthas nasceretur; *Martyrum* verò *urbs* idcircò nuncupata est, quòd illuc multa Sanctorum Martyrum corpora ex Perside, Maruthæ ipsius operâ, illata fuissent.

XII. Quid de eodem Maronitæ, Melchitæ, Jacobitæ, Nestoriani, & Mahometani.

Eadem ferè de Marutha tradunt Maronitæ, & Melchitæ in Synaxario ad diem 16. Februarii. Nec absimilia habent Jacobitæ & Nestoriani. Quin & Zacharias Mahometis Kazuinensis, scriptor Mahometanus, in Opere quod appellauit *Miracula gentium*, præter suprà memoratos errores alterum de suo adjecit, Marutham nimirùm sub Constantino Ma-

Magno vixisse, teste Renaudot. tom. 2. pag. 270.

XIII. Corpus ejus in Scetensi Cœnobio, & memoria in Martyrologiis.

Corpus S. Maruthæ in urbe Martyropoli olim conditum, post frequentes Persarum Arabumque in Mesopotamiam incursiones, è Syria in Ægyptum translatum fuisse, & in Scetensi Deiparæ Syrorum monasterio collocatum testabantur ejusdem loci Cœnobitæ, qui illud mihi, dum Nitriensem eremum obirem, monstrabant. Memoriam ejus colunt Syri die 16. Febr. Latini verò & Græci 4. Decembr. Extat ad eundem Sancti Joannis Chrysostomi epistola XIV. in qua summis ipsum laudibus prosequitur. Vide Tillemont. in vita Chrysostomi tom. 11. p. 284. Acta ejusdem Syro sermone fusiùs descripta legimus in laudato Scetensi Syrorum monasterio in quodam præstantissimo Syriaco Cod. num. 9. quem comparare nullo pretio licuit, ut in Præfatione indicavimus.

Opera S. Maruthæ.

XIV. Ejus scripta. 1. Liturgia.

ANAPHORA, seù *Liturgia* ܐܢܐܦܘܪܐ. Extat in omnibus ferè Codicibus Missalibus, videlicet, in Cod. Nitr. IV. fol. 150. Cod. Ecchellen. V. fol. 88. Codice Vaticano Syr. XI. fol. 38. Cod. Vat. Arab. LIX. fol. 40. & Cod. nostro Syr. XIX. quem ex Oriente adveximus. Prodiit Syriacè in Missali Maronitarum anno 1594. pag. 172. & Latinè per Renaudotium tom. 2. Liturg. Orient. pag. 261. Ejusdem meminit Illustrissimus Stephanus Edenensis Patriarcha Antiochenus cap. 2. de Orthodoxis Anaphorarum Auctoribus num. 7.

[illegible]

Maruthas Episcopus Tagritensis, Joannis Chrysostomi familiaris, quem Theodosius minor Romanorum Imperator ad Persarum Regem pro pace Ecclesiarum allegavit, scripsit Anaphoram, cujus initium, Deus qui es natura bonus. Laudatur denique apud Schultingium tom. 3. p. 106. num. 23.

2. Commentaria in Evangelium.

Commentaria in Evangelium. ܦܘܫܩܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ:

Hæc ad manus non habemus. Citantur tamen in Codice nostro Syriaco III. fol. 346. à terg. ubi de institutione Eucharistiæ, & reali in eadem Christi præsentia sic loquitur:

[illegible]

ܐܦ ܚܢܢ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܠܐ ܡܬܩܪܒܝܢ ܠܥܘܗܕܢܐ
ܘܡܩܒܠܢܐ: ܐܠܐ ܕܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܐ ܐܢܫܘܬܗܘܢ
ܦܓܪܐ ܘܗܘܐ ܐܢܫܘܬܗܘܢ ܕܡܫܝܚܐ:

Hoc, inquit, *facite ſemper in meam commemorationem. Neceſſum erat, & valdè conſentaneum, ut iſtud fieret. Nam ſi perpetua Sacramentorum participatio haud tradita fuiſſet, undenam poſteri partam à Chriſto ſalutem agnoviſſent? aut quis eis perſuadere, eoſvè ad tanti myſterii cognitionem adducere potuiſſet? Hoc etenim frequenter, & compluribus creditu difficillimum erat. Præterea cæteri ſubſequentium temporum Fideles à communione Corporis & Sanguinis extorres fuiſſent. Verùm nunc quotieſcumque ad Corpus & Sanguinem accedimus, eaque ſuper manus noſtras accipimus, ſic credimus, nos Corpus amplecti, & Carnem ex Carne ejus, Oſque ex Oſſibus ejus fieri, ſicut ſcriptum eſt. Nam etiam Chriſtus* FIGURAM ET SPECIEM *haud ipſum appellavit, ſed dixit*, HOC VERE EST CORPUS MEUM, ET HIC EST SANGUIS MEUS. Præclarum hoc de Sacramento Euchariſtiæ teſtimonium recentiorum Hæreticorum audaciam infringit. Maruthas ſiquidem ſub juniore Theodoſio vivebat, & Codex noſter exaratus eſt anno Chriſti 861. uti ad calcem ejuſdem adnotatur. Non igitur novum dogma eſt, quod de vera ac reali Corporis Chriſti præſentia in Euchariſtia prædicamus; ſed potiùs novam hæreſim procudunt Calviniani, qui talem præſentiam negant.

His Maruthæ verbis arguitur impudentia recentioris Jacobitæ, qui Liturgiam ejuſdem turpiter interpolavit. Nam primò in Cod. Nitr. IV. fol. 150. in Ecchell. V. fol. 89. & in Codice Collegii Maronitarum de Urbe pag. 288. non Azymum, ſed Fermentatum panem à Chriſto in Cœna adhibitum affirmat, obtrudens ſub Maruthæ nomine hæc verba:

ܠܚܡܐ ܚܡܝܥܐ ܢܣܒ ܒܐܝܕܘܗܝ:

Panem Fermentatum accepit in manus ſuas: id enim Maruthas, qui in ſymbolorum conſecratione attendendam eſſe docet Chriſti inſtitutionem & exemplum, ne ſomniavit quidem; præſertim quum ſaltem uſque ad annum Chriſti 775. Azymum adhibere in Euchariſtia conſueverint Syri in Meſopotamia, teſte Dionyſio Jacobitarum Patriarcha in Chronico ad annum Chriſti 510. cujus verba referemus infrà, quum de Dionyſio Barſalibæo ſermo erit. Deinde in Codice Collegii Maronitarum p. 295. Maruthæ affingit errorem Græcorum recentiorum *circa invocationem Spiritus Sancti*, dum eâ ſolâ, aut non ſolis verbis Domini conſecrari Euchariſtiam credunt: ſic enim poſt verba Domini fingit Marutham adventum Spiritus Sancti ſuper Hoſtiam implorantem: ܘܠܚܡܐ ܗܢܐ
ܦܫܝܛܐ ܢܫܚܠܦ ܘܢܥܒܕܝܘܗܝ ܦܓܪܐ
ܗܘ ܕܐܬܢܟܣ ܚܠܦܝܢ ܒܙܩܝܦܐ:

& nudum (ſeù communem & ſimplicem) *hunc Panem convertat, efficiatque Corpus illud, quod pro nobis in Cruce immolatum eſt*: & ſuper Calicem: ܘܚܡܪܐ ܕܒܟܣܐ ܗܢܐ ܢܫܚܠܦ
ܘܢܥܒܕܝܘܗܝ ܕܡܐ ܗܘ ܕܐܬܐܫܕ
ܚܠܦܝܢ ܒܪܘܡܐ ܕܓܓܘܠܬܐ:

Et vinum, quod in hoc Calice eſt, convertat efficiatque Sanguinem illum, qui pro nobis in ſummitate Golgothæ effuſus eſt. Quam opinionem ex recentiorum Græcorum officina ſcriptor, vel potiùs depravator Codicis Jacobita proculdubiò hauſit: nam in aliis ejuſdem Liturgiæ exemplaribus diverſa eſt Sancti Spiritus apud Marutham invocatio, ut rectè obſervat Stephanus Edenenſis Maronitarum Patriarcha in Libro Candelabrorum, ſeù Expoſitione Miſſæ Syrorum. Neque audiendus eſt Naironus in Evopl. p. 167. qui contendit, vocem illam ܫܝܚܡܐ *Scihimo*,

quæ

quæ Pani adjungitur, non nudum conſecrationiſque expertem Panem, ſed *Azymum* ſignificare. Hanc explicationem nec verborum contextus, neque ſermo Syriacus patitur; ut meritò Renaudotius interpolationis notam ibi agnoverit to. 2. p. 273.

3. Hiſtoria Martyrum, & Odæ in eoſdem.

Hiſtoria Martyrum, qui in Perſide paſſi ſunt. Item Hymni & Cantus in eoſdem. De quibus Hebedjeſu in Catalogo p. 50. ܡܪܘܬܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܡܝܦܪܩܛ ܘܐܣܝܐ ܡܗܝܪܐ: ܣܡ ܗܘܐ ܟܬܒܐ ܕܣܗܕܘܬܐ: ܘܡܥܢܝܬܐ ܘܩܠܐ ܕܣܗܕܐ ܗܘܘ: *Maruthas Epiſcopus Maiphercat, & Medicus peritiſſimus, compoſuit Librum Martyriorum, & Hymnos & Odas in Martyres.* Hymni, quos hoc loco Sobenſis recenſet, inſerti ſunt Officiis Syrorum, Maronitarum videlicet, Jacobitarum, & Neſtorianorum; Hymniſque Ephræmi, Iſaaci, aliorumque ita permiſti, ut nullo ferè indicio à reliquis diſcerni poſſint: nam nullum adhuc Codicem nacti ſumus, in quo unius Maruthæ Odæ digeſtæ ſint.

Hiſtoria Martyrum ſub Iſdegerde, & Vararane.

Hiſtoria verò Martyrum, ſeù Collectio Martyriorum, duplex eſt: altera eorum, qui ſub Sapore Rege in prima Perſecutione coronati ſunt, ut ſuprà in S. Simeone Barſaboë notavimus. Altera eorum, qui ſub Iſdegerde, & Vararane in ſecunda Perſecutione lauream adepti fuere, Imperatoribus Honorio, Arcadio & Theodoſio Juniore. Utramque Hiſtoriam duobus tomis Marutham noſtrum complexum fuiſſe, indicant relata Sobenſis verba. Et Primam quidem ex Perſis, Syris, atque Edeſſenis, qui illam teſte Sozom. lib. 2. cap. 14. literis conſignarunt, Maruthas collegit, extatque integra in Codicibus noſtris Syriacis I. & II. de quibus infrà. Ex ſecunda verò Hiſtoria duo tantùm habemus Martyrum Acta in Codice noſtro II. nimirùm, fol. 85. à terg. *Martyrium Maharſaporis anno Vararanis Regis ſecundo*: & fol. 86. à terg. *Martyrium S. Jacobi Interciſi.* Reliqua in Syriæ angulis adhuc fortaſsè deliteſcunt. Certè Acta Abdæ Epiſcopi, cujus causâ Perſecutio Iſdegerdica mota eſt, vidi in Scetenſi Syrorum Monaſterio, quum Nitrienſem Eremum luſtrarem. Extabant autem in præſtantiſſimo Codice Syriaco, qui ſexaginta paſſiones Martyrum partim Orientalium, partim Occidentalium complectebatur.

Quo anno paſſus ſit S. Jacobus Interciſus.

Porrò in Martyrio S. Jacobi Interciſi occurrit nota temporis, ex qua non parùm Hiſtoria Eccleſiaſtica illorum temporum illuſtratur. Nam ſub initium Acta illa memorant, S. Jacobum martyrio functum fuiſſe anno Alexandri 733. Vararanis 2. In fine verò annus unus ex utraque Epocha demitur: & dies inſuper menſis atque hebdomadæ adnotantur. Verba Maruthæ ſunt hæc:

ܒܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܠܬ
ܕܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܕܗܝ ܗܝ
ܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܕܘܪܗܪܢ ܡܠܟܐ ܦܪܣܝܐ
ܣܗܕܘܬܗ ܕܛܘܒܢܐ ܝܥܩܘܒ
ܡܦܣܩܐ ܫܠܡܬ ܗܘܬ:

Anno Alexandri 733. Vararanis Perſarum Regis 2. martyrium B. Jacobi conſummatum eſt. Et infrà:

ܐܬܟܠܠ ܕܝܢ ܢܨܝܚܐ ܝܥܩܘܒ ܒܫܢܬ
ܫܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܪܬܝܢ
ܕܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܕܗܝ ܗܝ ܫܢܬܐ
ܬܪܬܝܢ ܕܘܪܗܪܢ ܡܠܟܐ ܦܪܣܝܐ
ܒܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥܐ ܒܬܫܪܝ ܐܚܪܝ
ܒܝܘܡܐ ܕܥܪܘܒܬܐ:

Coronatus eſt autem inclytus Jacobus anno Alexandri 732. (in Codice noſtro pro ܫܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܪܬܝܢ 732, ex amanuenſis oſcitantiâ obrepſit ܫܒܥܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܬܪܬܝܢ 762.) *qui eſt annus Vararanis Perſarum Regis*

Regis primus, die 27. Tesri posterioris (hoc est, Novembris) *juxta Græcorum supputationem Feria sexta*. Nimirùm, anno Christi 421. quo Feria sexta in diem 27. Novembris incidit. Atque hinc duo discimus: Primum, S. Jacobum Intercisum sub Isdegerde quidem Vararanis patre Christianam fidem abnegasse; martyrium verò non sub Isdegerde, ut vulgò creditur, sed sub Vararane anno regni ejus primo pertulisse. Alterum, Epocham Græcorum hìc usurpatam trecentis undecim annis Christianæ Æræ initium antecedere: ea enim Græcorum Epocha, quam Arabes passim sequuntur, uno anno Maruthæ calculo posterior est: quare Græcorum, seù Seleucidarum Epochæ initium ab illo anno procedere supponunt, qui ante Christianam Æram putatur annus 312. & est Periodi Julianæ 4402. quo Olympias 117. iniit. Hæc est celebris Arabum Epocha, quam Albatenius & alii Mahometani Scriptores passim appellant تاريخ ذي القرنين *Tarik Dilkarnain*, hoc est, Epocha τῦ Δικέρωτος, sivè *Cornigeri*: Alexandrum autem intelligunt. Nominis hujus originem petunt viri eruditi non pauci ab eo, quòd Alexander se Jovis Ammonis filium credi volebat. Sed fortassè Arabes ista non noverant, & siquidem noverant, omnem illi Idololatriæ memoriam aversantur: eisque longè notius erat, quod Daniel Regem Græcorum, Persici Imperii eversorem, Hircum disertè appellat, licet *Unicornem*; & & quia Hircum nominare nolebant, *Cornigerum* dixerunt. *Bicornem* fortè dixerunt, quòd duo Solis cornua, Orientem, scilicet, & Occidentem, obtinuerit. Hæc παρέργως. Majorem habet difficultatem, invenire modum, ut Maruthas sibi ipse constare dicatur, quando sub initium Historiæ hujus Martyris disertè scribit, Sancti Jacobi martyrium anno Alexandræo 733. Vararanis 2. consummatum fuisse; posteà in fine ad superiorem annum 732. illud idem martyrium retrahere videtur, dictisque contraria docere. Sed nisi librarii incuriâ id factum dicamus, optimè secum ipse Maruthas conciliabitur, si Seleucidarum annos computemus eo calculo, quo Auctores Librorum Machabæorum utuntur. Duplex enim est horum annorum initium, & aliàs à Verno tempore, seù Nisan Syriaco, aliàs ab Autumno subsequenti progrediuntur; Unde fit, ut unus idemque annus, & primus & secundus numeretur, ut benè observant docti Interpretes apud Serarium in Comment. ad lib. Machab. & Petavius lib. 2. de doct. tempor. cap. 22. Ricciolus lib. 3. cap. 7. Kristmannus in Kalendario Syrorum pag. 226. Et probabile est, Marutham qui Syriacè scribebat, Syrorum calculum observasse: & rursùs quia res gestas in Perside & Chaldæa literis mandabat, ex Persico & Chaldaico Kalendario annos supputasse.

Persecutio Isdegerdica.

Ex dictis conciliari possunt Auctores, qui de Persica hac Persecutione in diversas sententias scissi sunt. Theodoretus Hist. Ecclesiast. lib. 5. cap. 39. asserit, Isdegerdem Vararanis patrem persecutionem in Christianos commovisse propter Abdam Susæ urbis Episcopum, qui Pyræum, hoc est, Ignis delubrum inconsulto zelo raptus destruxerat. Idem scribit Theophanes in Chronographia. Cyrillus quoque Scythopolitanus in Vita S. Euthymii Abbatis, quæ per Monachos Benedictinos Congregationis S. Mauri Græcè & Latinè prodiit, hæc disertè habet: *Initio motæ tunc Persecutionis in Perside circa finem regni Isdegerdis Persarum Regis, quum Magi omnes Christianos capere vellent, subditorum Saracenorum Præfectos ubique constituerunt, nequis Christianorum in Perside degentium ad Romanos confugeret*. Id refert Pagius in Critica Baronii ad annum Christi 414. & addit, Persecutionem ab Isdegerde causâ Abdæ illo eodem anno inchoatam, durasse usque ad annum 420. quo Isdegerdes mortuus

tuus est. Socrates tamen lib. 7. c. 18. affirmat, Isdegerdem Christianos in Perside degentes nullatenus fuisse persequutum. Agathias quoque Scholasticus lib. 4. pag. 136. expressè notat, *Isdegerdem nullum bellum adversùs Romanos suscepisse, neque eos ulla affecisse molestia.* Demùm Dionysius Jacobitarum Patriarcha in Chronico initium hujus Persecutionis conjicit in annum primum Vararanis: ܒܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܩܡ ܪܕܘܦܝܐ ܩܫܝܐ ܘܡܪܝܪܐ ܘܠܐ ܒܢܝܚܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܦܫܝܩܬܐ ܥܠ ܟܪܣܛܝܢܐ: *Anno*, inquit, *septingentesimo trigesimo secundo acerba, vehemens, & crudelis persecutio adversùs Christianos in Perside excitata est.* Is annus fuit Christi 421. quo Vararanes regnare cœpit, & Jacobum Martyrem membratim cædi jussit, ut suprà notavimus; licet idem Dionysius singulari prorsùs opinione S. Jacobi martyrium ad annum Alexandri 734. Christi 423. promoveat. Conciliantur hi Auctores, si dicatur, ab Isdegerde quidem motam fuisse Abdæ causâ persecutionem, sed mox sopitam: (quod enim Pagius affirmat eandem ad obitum usque Isdegerdis continuatam fuisse, nullo idoneo teste probat:) A Vararane verò initio regni sui instauratam, & procedente die magis auctam: præsertim postquam Vararanes expeditionem in Romanos suscepit, & signa cum iis frequenter contulit, testibus Socrate loco suprà citato, & Dionysio ad annum Græcorum 735. nam hujusmodi persecutiones in Perside tunc potissimùm excitari consueverunt, quum bellum Romanis indicebatur, ut notat idem Dionysius ad annum Græcorum 738. Christi 427. quo constituta fuit pax Romanos inter & Vararanem. ܘܗܟܢܐ ܗܘܝܠ ܐܬܥܒܕ ܡܢ ܦܪܣ ܩܪܒܐ ܡܛܠ ܟܪܣܛܝܢܐ ܕܐܝܬܝܢ: ܘܐܦ ܪܕܘܦܝܐ ܕܦܫܝܫܐ ܕܥܠ ܟܪܣܛܝܢܐ ܕܐܬܪܗܘܢ ܫܠܐ. *Hoc itaque modo bellum, propter Christianos in Perside degentes susceptum, finem accepit: simul etiam persecutio, quæ adversùs ejusdem regionis Christianos excitata fuerat, conquievit:* quæ ipsissima sunt Socratis verba lib. 7. cap. 20. ubi id factum notatur Consulatu Honorii tertiodecimo, & Theodosii decimo, anno quarto Olympiadis trecentesimæ: hoc est, Christi 422. ut observat Pagius.

Historia Martyrum sub Sapore.

Historiam Martyrum sub Sapore coronatorum à Marutha nostro conscriptam fuisse, rectè arguitur ex ipsis Auctoris verbis, quibus narrationem suam sic concludit: ܘܡܢ ܗܢܘܢ ܣܗܕܐ ܐܚܪܝܐ ܕܟܬܒܢ ܩܛܠܝܗܘܢ ܣܗܕܘܬܗܘܢ ܘܡܘܬܗܘܢ ܘܕܝܢܝܗܘܢ: ܡܢܗܘܢ ܕܒܙܒܢܢ ܐܣܬܗܕܘ ܘܚܙܝܢ ܐܢܘܢ. ܘܐܝܬ ܕܩܕܡܘ ܗܘܘ ܠܢ: ܡܢ ܦܘܡܐ ܕܣܒܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܘܩܫܝܫܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܡܫܪܪܐ ܐܟܚܕܐ ܫܡܥܬܐ ܘܠܥܡܗܘܢ: ܡܛܠ ܕܒܢܝ ܫܢܝܗܘܢ ܗܘܘ ܘܚܙܝܐ ܕܣܘܥܪܢܝܗܘܢ ܗܘܘ. *Porrò ex iis posterioribus Martyribus, quorum martyria, mortes, & acta apud Judices habita singula descripsimus, quidam sunt, qui temporibus nostris martyrium consummarunt, quosque nos ipsi vidimus; alii verò ætatem quidem nostram antecessere; quorum tamen accuratam historiam ex ore senum Episcoporum, ac Presbyterorum summa fide dignorum accepimus: quippè qui æquales illis fuere, rerumque ab iis gestarum spectatores.* Maruthas enim sub finem primæ Persecutionis Persicæ florebat, testibus Photio, Mari, & Amro num. 8. & 10. Hæc autem Persecutio cœpit sub Sapore anno Christi 330. ut in S. Simeone Barsaboë statuimus, duravitque annis 40. ut in Actis Martyrum habetur, nimirùm usque ad annum

annum 370. Jure igitur affirmare licuit Maruthæ, passiones Martyrum, quas describit, se vidisse & audisse: quæ verba etsi in alium quempiam ejusdem temporis Scriptorem Maruthæ supparem competere posse non negamus; quia tamen Episcopus Sobensis disertè nos docet, à Marutha istorum Martyrum Acta in unum volumen congesta fuisse, non omninò temerè historiam, quam præ manibus habemus, Maruthæ adjudicamus.

Illud certè extra dubitationem est, hanc Historiam ad Eusebium Cæsareensem nullo jure pertinere, etsi aliqua Martyrum in Perside coronatorum Acta collegisse Eusebium non negemus; eorum nimirùm, qui initio motæ à Sapore persecutionis interfecti sunt, ut Simeonis Barsaboë, Tarbæ ejusdem Sororis, Millesii, & aliorum paucorum. Horum enim gesta Eusebium Actis Martyrum Occidentalium inseruisse, videtur colligi posse ex Hebedjesu in Catalogo pag. 18. ubi hæc habet: ܘܬܫܥܝܬܐ ܕܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ ܘܕܣܗܕܐ ܡܥܪܒܝܐ ܘܡܐܡܪܐ ܕܥܠ ܩܘܠܣܝܗܘܢ: *Historiam Constantini, & Martyrum Occidentalium, & Sermonem de laudibus eorum.* Quibus verbis tria Eusebii Opera designat. I. *Historiam Constantini Imperatoris*: quam quatuor libris complexus est. II. *Historiam Martyrum Occidentalium*, ingenti volumine comprehensam, cujus partem habemus in Codicibus nostris Syriacis I. & II. Denique *Historiam Martyrum Orientalium*, quam per *Sermonem de laudibus eorum*, seù per *Panegyrica eorum*, ut vertit Abr. Ecchellensis, intelligere videtur Hebedjesu. Neque obstat, quod Hebedjesu in Eusebio *Sermonem de laudibus Martyrum* cum Historia Occidentalium conjungere videtur, inquiens: ܘܕܣܗܕܐ ܡܥܪܒܝܐ ܘܡܐܡܪܐ ܕܥܠ ܩܘܠܣܝܗܘܢ: *Et Martyrum Occidentalium, & Sermonem de laudibus eorum*: nam affixum pronomen *eorum* de Martyribus in genere intelligendum est, non ad Occidentales coärctandum, quum Hebedjesu Eusebiana ibi opera diversi argumenti, diversorumque Voluminum enumeret: alioquin ex Constantini, & Martyrum Occidentalium historia unum opus conflari deberet, ex illis Hebedjesu verbis, *Historiam Constantini, & Martyrum Occidentalium*; quod tamen falsum est, quum perspicuum omnibus sit, Eusebium diversos de Constantino & Martyribus libros conscripsisse.

Ab hac ergo Eusebiana omninò diversam in Codicibus nostris habemus Martyrum Orientalium Historiam, quam ad Marutham spectare convincunt illorum Martyrum Acta, qui nonnisi post Eusebii obitum passi sunt, ut Barhadbesciaba Diaconus, Acepsimas Episcopus, Joseph Presbyter, & Aitallahas Diaconus, quorum primus martyrium subjit anno persecutionis decimoquinto, reliqui anno quadragesimo, hoc est, anno Christi 345. & 370. Eorum insuper Martyrum Acta, qui ante Eusebii mortem coronati sunt, multas continent vel temporum, vel locorum notas, quæ ad Eusebium referri nequeunt; cujusmodi est illud, quod in Vita S. Simeonis Barsaboë narratur *De potestate à Juliano Apostata Judæis facta excitandi Templum Hierosolymitanum*; & illud in Vita S. Barbeescemini Episcopi, qui post Saadusatum Martyrem Simeoni in Episcopatu Seleuciensi successit, nimirùm, *eo martyrium passo, Seleuciensem Sedem annis circiter viginti Episcopo caruisse*: quæ omnia post Eusebii obitum contigere. Denique sermonis Syriaci nitor & elegantia certissimum conflant argumentum, ea Syriacè ab Auctore Syro edita fuisse, non Græcè ab Eusebio. Contrà alia Martyrum Occidentalium gesta, quæ Eusebius ipse literis consignavit, etiam in Syrorum sermonem conversa Græcismum redolent, & lon-

& longè ab ea sermonis puritate deflectunt, ut conferenti utraque apparet.

Codices nostri, in quibus Acta Martyrum exhibentur.

Duo satis vetusta exemplaria nobis suppeditavit Scetense S. Mariæ Syrorum monasterium. Et primus quidem Codex, licet in fine mutilus sit notaque temporis careat; nongentorum tamen annorum ætatem videtur superare, quum præfixa eidem (etsi diverso charactere) B. Simeonis Stylitæ Vita, scripta esse dicatur anno Antiochenorum 521. die 17. Aprilis, feria 4. ideſt, anno Christi 474. quo Feria 4. in diem 17. Aprilis incidit. Secundus Codex recentior est, & præter nostrorum Martyrum, aliorum etiam Sanctorum Acta illis inserta complectitur: plura insuper continet additamenta genuinis Martyrum gestis ab amanuensi facta, ut legenti ea constabit.

Summa Actorum Martyrũ, qui sub Sapore passi sunt.

Interim totius hujus Historiæ seriem per summa capita hìc retexere nec injucundum, nec inutile fore duxi, donec Deo aspirante, & jubentibus iis, penes quos est summa in hoc negotio potestas, integra in lucem prodeat.

Anno primo Persecutionis. S. Simeon & Socii.

Primus omnium apparet Simeon Barsaboë Seleuciæ & Ctesiphontis Episcopus, qui unàcum Abdechala ܥܒܕܗܝܟܠܐ, & Anania ܚܢܢܝܐ Presbyteris, passus est anno regni Persarum 117. Saporis 31. Feria sexta majoris Hebdomadæ, Luna 14. Nisan. (Additur in alio Codice, *Anno Alexandri* 655. *a Passione Domini* 296.) Hos uno die in cœlum prævenit Guhastazades ܓܘܗܫܬܐܙܕ Saporis regis nutritor. Quo die coram Simeone interfecti sunt centum viri: quumque unum ex ejusdem Presbyteris in tormentis titubantem, Pusices Karogabar, ܦܘܣܝܩ ܩܪܘܓܒܪ, hoc est, artificum Regis Præfectus, in fidei confessione confirmaret, illicò comprehensus obtruncatur, unàcum filia Virgine. De his vide Sozomenum hist. Eccles. lib. 2. cap. 9. 10. 11. & Martyrolog. Rom. die 21. Aprilis. Metaphrastes in Vita Sanctæ Thermetis pro *Simeone Barsaboë* legit *Jombaphæum* apud Lipom. tom. 7. Fortassè pro *Baphæo*, hoc est, *Papæ discipulo*, nomen *Jombaphæus* obrepsit. In Menolog. Basilii Imp. colitur memoria S. Simeonis sociorumque die 14. Aprilis.

Martyres plurimi.

A sexta autem illa Feria, qua Simeon cæsus est, usque ad Dominicam Hebdomadæ secundæ Pentecostes (ideſt, usque ad Dominicam in Albis) per decem continuos dies innumerabilis Christianorum multitudo martyrium subjit. ܡܢ ܥܪܘܒܬܐ ܕܝܢ ܕܐܪܒܥܣܪܐ ܒܫܬ ܫܥܝܢ ܕܢܦܩ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ ܥܕܡܐ ܠܚܕܒܫܒܐ ܐܚܪܬܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܪܝܢ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ ܕܗܘܝܢ ܝܘܡܬܐ ܥܣܪܐ ܠܐ ܫܠܝܬ ܣܝܦܐ ܡܢ ܕܢܥܒܕ ܥܒܕܗ܀ *A sexta hora Feriæ sextæ Lunæ decimæ quartæ*, (Verba sunt Maruthæ) *qua edictum hujusmodi promulgatum fuit, usque ad alteram Dominicam Hebdomadæ secundæ Pentecostes, decem dierum spatio, gladius nunquam in suo opere cessavit.* Ubi notanda tria: Primum, Græcos & Syros nomine *Pentecostes* totum illud dierum quinquaginta spatium intelligere, qui à Paschate Resurrectionis usque ad Spiritus Sancti adventum numerantur. Alterum, Lunam decimamquartam Nisan, seu Aprilis anni 330. licet in sabbatum diemque 18. Aprilis inciderit, ad sextam tamen Feriam ex Judaico more referri: Judæi enim Pascha suum à præcedente vespere auspicantur: unde sententia nostra de anno obitus S. Simeonis magis confirmatur. Tertium denique Christianos Persas tempore S. Simeonis Paschale Festum non Luna decimaquarta Nisan, sed Dominico die proximè sequenti celebrasse: quod inde constat, quia Feria illa sexta, in quam Luna decima-

quarta incidit, non appellatur dies Paſchatis, ſed *ante feſtum Paſchatis*, ut expreſsè notat Sozom. lib. 2. c. 11.

S. Milles Epiſcopus. [1]

Milles [1] Suſæ Epiſcopus à Gadiabo Lapethe ordinatus, in eadem perſecutione ab Hormiſda Guphrizo ad Maheldagdar Rozichorum urbem, [illegible] perductus, & carceri unàcum Abroſimo Presbytero & Sina Diacono mancipatus, poſt varios cruciatus, tandem ipſe quidem à Guphrizo & Narſete ejuſdem fratre pugionibus tranſ-

NOTA.

1 De S. Milleſio in Actis noſtris tria narrantur, quæ hic ſubnectere pretium operæ duximus. Primum de S. Jacobo Niſibeno Cod. 2. fol. 62. à tergo. [illegible]

At B. Milles (ex Ægypto in Meſopotamiam reverſus) *Niſibin urbem venit, reperitque B. Jacobum Epiſcopum conſtruendæ Eccleſiæ occupatum; cujus egregium & ingentem animum, ſuſceptique ædificii amplitudinem & majeſtatem admiratus, ibidem aliquantiſper commoratus eſt. Quum verò Adiabam inde deſcendiſſet, non modicam B. Jacobo quantitatem fili ſerici ad impenſas domus tranſmiſit.*

Alterum de Papa Seleucienſi Epiſcopo, S. Simeonis deceſſore & magiſtro, loco cit. [illegible]

[illegible]

Mox ad Aramæos, ſeu Aſſyrios profectus, Seleuciæ & Cteſiphontis Eccleſiam teterrimo ſchiſmate ſciſſam reperit. Cauſa mali tanti ejuſdem Eccleſiæ Epiſcopus Papa Aghæi filius putabatur, homo intolerandi faſtus, & ambitionis immenſæ: adeò ut Antiſtites, qui ex diverſis locis ejus cauſam cogni̇turi ad Synodum convenerant, ſuperbè aſpernaretur; Presbyteros verò, & Diaconos ſuæ Eccleſiæ indignis modis tractaret. Milles hominem Deo odioſum, & civibus ſuis infeſtum publicè adoritur: Ecquod te, inquit, fratrum tuorum crimen impulit, ut talia adversùs eos audeas, membra tua ſuperbè deſpiciens, eaque abſque cauſa & præcipiti odio exagitans, quaſi Deum fabulam putes? An non ſcriptum eſt, Qui fuerit princeps inter vos, ſit veſter ſervus? *Hæc Milles: Cui Papa, Tu me, ait, iſta doces inſulſiſſimum caput, quaſi non illa ego norim? Tùm verò Milles tractum ex pera Codicem Evangeliorum, in medio ſuper pulvinar depoſuit, ſimulque ad Papam converſus, Si te, inquit, piget iſta à me, qui mortalis ſum, diſcere, agedum judicium pete ab Evangelio Domini, quod externis oculis tuis patet, quandoquidem internus tuæ mentis oculus ad ejus mandata cæcutit. Hic verò*

transfoditur; Abrosimus verò & Sina lapidibus obruuntur Luna 13. Tesri posterioris, ideſt Novembris, anno Persecutionis primo. De quo vide, quæ diximus suprà cap. 2. Gadiabi Lapethæ Episcopi meminit Sozomenus lib. 2. cap. 13. ubi eum Gaddiabem vocat, & secundo post Barbasimem loco ponit.

Anno 2. Persecutionis. Innumerabilis Martyrũ multitudo.

Anno Saporis 32. *recurrente eodem die*, (Feria scilicet sexta in Parasceve, prosequitur Maruthas) *publicatum est edictum crudele, & educta est immitis romphæa, gladioque impertita est potestas ad perdendum quemcumque dicentem, Christianus ego sum.*

ܒܫܢܬ ܠܒ ܘܠܘܬܗ ܕܫܒܘܪ ܡܠܟܐ
ܕܗܘ ܚܘܪܐ ܗܦܟܐ ܢܦܩ ܦܘܩܕܢܐ ܘܠܐ
ܘܫܦܪܐ ܘܐܫܬܠܦܬ ܚܪܒܐ ܘܠܐ ܚܘܣܝܢ
ܘܐܫܬܠܛܬ ܫܘܠܛܢܐ ܠܚܪܒܐ ܠܡܘܒܕܘ
ܟܠ ܕܐܡܪ ܕܟܪܣܛܝܢܐ ܐܢܐ.

Eadem habet Sozomenus lib. 2. c. 11. *Sequente autem anno*, inquit, *eo ipso die, quo Passionis quidem Christi memoria celebrabatur, Resurrectionis verò expectabatur festivitas, crudelissimum edictum Saporis per universam Persarum ditionem propositum est, quo cuncti, qui se Christianos confessi essent, mortis supplicio addicebantur. Quo quidem tempore ajunt innumerabilem Christianorum multitudinem gladio cæsam esse.* Id accidit die 9. Aprilis, in quem incidit Feria sexta in Parasceve anni Christi 331. licet in Martyrologio Romano horum Martyrum memoria ad diem 22. Aprilis rejiciatur: in quam tamen competere nequit Feria sexta in Parasceve ex ulla Auctorum sententia: unde corroboratur argumentum nostrum contra Pagium & Henschenium cap. 1. num. VIII.

S. Tarba Virgo, unàcum Sorore, & ancilla.

Tarba ܬܪܒܘ, ejusque Soror, & Virgo quædam ejusdem ancilla, in duas partes dissectæ sunt Luna 5. Mensis Jar, hoc est, Maii. Tarbulam vocat Sozomenus lib. 2. cap. 12. Ejus vitam descripsit Metaphrastes apud

verò Papa diabolicis actus furiis, & Sacrum Codicem impia manu contundens, loquere, ait, Evangelium, loquere. Ad has voces commotus S. Milles, accurrens Evangelium manibus complexus, osculatusque, suis oculis admovit: Deinde audiente frequenti populo alta voce Papam compellens: Quia, inquit, ò superbe, talia ausus es adversùs verba vitæ Domini nostri, ecce adstitit Angelus ejus, & corporis dimidium tui arefaciet ad terrorem multorum; neque simul exanimaberis, sed tibi manebit vita diù in signum & portentum. Eodem momento Papa è cœlo tactus, dimidia corporis parte obriguit, & ad alterum latus collapsus, in eo situ per duodecim annos ad mortem usque cum incredibili dolore jacuit: quæ res ingenti terrore populum universum perculit.

Tertium de quodam Diacono, qui gravissimi flagitii reus, nec illud confiteri volebat, nec à sacro Ministerio abstinere: fol. 63. à tergo: ܘܐܫܬܥܝ ܗܘܐ ܒܩܪܝܬܐ ܚܕܐ . ܘܐܫܟܚ
ܗܘܐ ܬܡܢ ܡܫܡܫܢܐ ܚܕ ܕܡܬܐܡܪ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ
ܕܓܐܪ . ܘܩܪܝܗ ܘܡܦܝܣ ܗܘܐ ܠܗ ܒܥܕܬܐ
ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ . ܒܪܝ ܐܢ ܐܝܬ ܒܟ ܗܕܐ ܚܛܝܬܐ
ܗܒ ܬܝܒܘܬܐ ܠܐܠܗܐ ܕܡܪܚܡܢܐ ܗܘ ܘܫܒܩ ܠܟ
ܘܠܐ ܬܡܪܚ ܕܬܫܡܫ ܩܕܡܘܗܝ ܟܕ ܠܐ ܕܟܐ ܐܢܬ
ܘܢܫܟܚܝܟ ܟܐܢܘܬܗ : ܗܘ ܕܝܢ ܡܫܡܫܢܐ

ܠܩܕܡܘܗܝ . ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܗܘܐ ܘܐܡܪ ܠܗ .
ܐܘ ܡܪܝ ܠܐ ܬܓܙܪ ܘܬܣܝܡ ܒܝ ܚܛܝܬܐ : ܡܢ ܕܝܢ ܗܕܐ
ܕܐܬܚܫܒܬ ܥܠܝ ܒܫܘܩܪܐ ܪܒܐ ܘܒܚܨܝܦܘܬܐ . ܘܟܕ
ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܢܣܒ ܟܬܒܐ ܕܕܘܝܕ ܘܣܠܩ ܠܒܝܡܐ
ܘܫܪܝ ܠܡܙܡܪܘ . ܘܡܚܕܐ ܐܬܚܙܝܬ ܟܦܐ
ܕܢܦܩܬ ܡܢ ܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܘܡܚܬܗ ܠܦܘܡܗ
ܕܡܫܡܫܢܐ ܗܘ . ܘܡܚܕܐ ܢܦܠ ܘܡܝܬ . ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܥܠ ܐܢܫܐ ܕܬܡܢ .

Quum B. Milles ad quoddam oppidum venisset, ibique reperisset Diaconum incesti crimine infamatum, illum hortabatur in Ecclesia: Fatere, ajebat, Fili, si flagitii istius fortè es reus, & profer pœnitentiam apud Deum, quia misericors est, & ignoscet tibi; nevè audeas, quando mundus non es, coram eo ministrare, ne illius justitia repentè opprimat te. Ast ille confidenter: Apage ista Domine, respondit, nevè grande tibi accersas crimen, talia effutiens: illud nempè flagitium magno & impudenti mendacio mihi affictum est. Sic fatus, Codicem Davidis audacter arripit, & in Ambonem subiens, Psalmos cantare occœpit. Tùm verò vola manus è Sanctuario emicare visa est, osque impuri illius Diaconi ferire: quo ictu illicò exanimatus concidit. Quod prodigium incolis loci ingentem metum incussit.

apud Lipom. tom. 7. ad diem 5. Aprilis: ubi pro *Tarba*, ſeù *Tarbula* habet *Thermetem*: pro Simeone Barſaboë *Simeonem Jombaphæum*; & pro die 5. Maii *Nonas Aprilis*. Præterea ſororem Tarbæ, cujus nomen nec in noſtris Codicibus, nec apud Sozomenum extat, *Pherbutam* vocat. Denique Perſicum nomen ܡܘܦܛܐ, quod *Præfectum* ſonat, *Mauptam Magorum principem* reddit. Ejuſdem Tarbæ, ancillæque ejus (omiſsâ ſorore) meminit Martyrologium Romanum die 22. Aprilis in hæc verba: *Inter quas & Sancti Simeonis Epiſcopi Soror nomine Tarbula, cum pediſſequa ſua, quæ ſtipitibus alligatæ, ſerràque ſciſſæ, crudeliſſimè necatæ ſunt*. Id verò contigit, ut videtur, anno motæ Perſecutionis ſecundo, Chriſti 331.

S. Sciaadoſt, ſeù Sadoth, Epiſcopus Seleuciæ, unàcum 128. Sociis.

Sciaadoſt ܫܗܕܘܣܛ Simeonis in Epiſcopatu Succeſſor, unàcum centum & duodetriginta Sociis, comprehenſus Seleuciæ anno ſecundo Perſecutionis, Saporis 32. & carceris ſqualore per quinque menſes maceratus, in Lapetham Huzitarum urbem perducitur, ibique capite plectitur. Reliqui Martyres Seleuciæ gladio cæſi ſunt Luna 10. Sabat, hoc eſt, Februarii. *Sciaadoſt* Perſico ſermone *Regis amicum* ſignificat. Chaldæi pro ܫܗܕܘܣܛ *Sciaaduſt*, habent frequentiùs ܝܫܘܥܕܘܣܛ *Jeſuduſt*, ideſt, *Jeſu amicum*. Hujus mentio fit in Martyrol. Rom. die 20. Februarii, ubi *Sadoth* appellatur. De eodem Græci in Menologio eadem die: In eo verò, quod juſſu Baſilii Imperatoris editum eſt, die 20. Martii, & 19. Octobris, ut apud Ughell. tom. 6. ubi pag. 515. *Sadoth* dicitur, Socioſque habuiſſe narratur *centum viginti octo*: ex quo numero *octo* deſiderantur pag. 1094. Noſtris Codicibus exactè reſpondent acta edita à Metaphraſte apud Lipom. tom. 5. ſi pauca excipias, quæ meliùs verti potuiſſent: nam pro *Seleucia* ܣܠܝܩ reddidit *Salec*; pro *regione Huzitarum* ܐܬܪܐ ܕܒܝܬ ܗܘܙܝܐ *patriam quæ vocatur Bethuza*: & pro *Lapetha* Huzitarum metropoli ܒܝܬ ܠܦܛ, *Beth-Lapat*.

S. Barſebias Archimandrita cum 11. Sociis.

Anno Perſecutionis 2. Saporis 32. *Barſebias Archimandrita* ܒܪܫܒܝܐ ܪܝܫ ܕܝܪܐ, unàcum decem Sociis monachis, juſſu Præfecti urbis Aſtahar ܡܘܦܛܐ ܕܐܣܛܗܪ ܡܕܝܢܬܐ: comprehenſus, fractis primùm cruribus, gladio demùm cæſus eſt Luna 7. Haziran, ſeù Junii, ſequenti poſt Milleſii martyrium anno. His ex Magorum Secta quidam eadem die additus eſt, qui cœleſti viſione admonitus, relicto idolorum cultu, Barſebiæ adhæſerat. In Codice noſtro I. deſideratur initium Paſſionis horum Martyrum, qui ad calcem ejuſdem Cod. coronati dicuntur Luna 17. Junii. Eorum corpora ad Chriſtianorum terrorem pependerunt in Templo *Nair* ܢܐܝܪ, ſeù, ut legitur in Cod. I. *Nahit* ܒܝܬ ܢܚܝܬܐ ܕܦܪܣܝܐ, *Perſarum Deæ*.

Anno 3. Perſecutionis. S. Daniel Preſbyter, & Varda Virgo.

Anno Perſecutionis 3. Saporis 33. *Daniel Presbyter* ܕܢܝܐܝܠ ܩܫܝܫܐ: & *Varda filia fœderis*, hoc eſt, *Virgo Deo Sacra* ܘܪܕܐ ܒܪܬ ܩܝܡܐ poſt varia tormenta decollantur *in regione Rozichorum* ܒܐܬܪܐ ܕܪܙܝܟܝܐ: Luna 25. Sabat, ſeù Februarii, ſecundo poſt martyrium Milleſii anno.

Anno 4. Perſecutionis. S. Narſes Epiſcopus cum Joſepho.

Anno Perſecutionis 4. Saporis 34. *Narſes* Epiſcopus Sciaharcadatæ Garmæorum urbis ܢܪܣܝ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܫܗܪܩܪܬ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܝܬ ܓܪܡܝ: & Jo-

& *Joseph* ejuſdem Diſcipulus martyrio funguntur Luna 10. Novembris. Horum memoria colitur in Menologio Baſilii Imp. die 20. Novembris, apud Ughell. tom.6. pag.1139.

S. Joannes Epiſcopus.

Eodem anno paſſi ſunt Martyres, qui ſequuntur. *Joannes Epiſcopus oppidi Seleuciæ* ܝܘܚܢܢ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܡܚܘܙܐ ܕܒܝܬ ܣܠܘܟ, occiſus in pago *Haſin* ܒܝܬ ܚܙܝܢ ܩܪܝܬܐ, juſſu Artaſciri Adiabeni reguli ܐܪܕܫܝܪ ܡܠܟܐ ܕܚܕܝܒ, qui Saporis Regis germanus erat. Ejus meminit Sozomenus lib. 2. cap. 13. Dicitur autem *Epiſcopus oppidi Seleuciæ*, nimirùm oppidi cujuſdam, quod ad Seleucienſem Archiepiſcopatum ſpectabat: qua ratione *Sapores*, & *Iſaac* mox laudandi, urbibus Seleucienſis Provinciæ præfuiſſe dicuntur.

S. Sapores Epiſcopus.

Sapores Epiſcopus oppidi Seleuciæ flagris in carcere tandiù cœſus eſt, donec animam efflaret: cujus caput præcidi, ſibique afferri juſſit Artaſcirus, ut de morte ejus certior fieret.

S. Iſaac Epiſcopus.

Iſaac ejuſdem Provinciæ Epiſcopus lapidibus obruitur in urbe *Nicatoris* ܒܝܬ ܢܝܩܛܘܪ ܐܘܪܗܝ ab ejuſdem loci pſeudochriſtianis, quos Artaſcirus ad hanc impietatem compulit.

S. Iſaac Presbyter.

Iſaac Presbyter pagi *Hulſar* ܕܒܝܬ ܚܘܠܣܪ ܩܪܝܬܐ: extra urbem Seleuciam juſſu *Adargusnaſaph* Præfecti ܐܕܪܓܘܫܢܣܦ ܡܘܦܛܐ, lapidibus ſimiliter obrutus interiit.

S. Papa Presbyter.

Papa Presbyter pagi *Helmin* ܕܗܠܡܝܢ ܩܪܝܬܐ, jubente Artaſciro Adiabenæ provinciæ regulo, in *Galal* pago ܒܝܬ ܓܠܠ ܩܪܝܬܐ interficitur. In Menologio Baſilii die 20. Novembris colitur memoria *Joannis*, *Saporis*, & *Iſaaci* Epiſcoporum: nec non *Iſaaci*, atque *Dapii* Presbyterorum. Haud dubium, quin pro *Dapio* legendum ſit *Papa*, quod nomen Chaldæis familiare fuit.

S. Uhanam Clericus.

Vhanam puer Clericus ܐܘܗܢܡ ܛܠܝܐ ܒܪ ܩܝܡܐ, in *Gazac* pago ܒܝܬ ܓܙܪ ܩܪܝܬܐ per Seleucienſes Chriſtianas fœminas, ab Artaſciro ad id compulſas, lapidibus appetitus martyrii coronam adeptus eſt.

S. Guhaſtazades Eunuchus.

Guhaſtazades Artaſciri Adiabeni reguli Eunuchus ܓܘܗܫܛܙܕ ܐܘ ܡܗܝܡܢܐ ܕܐܪܕܫܝܪ ܡܠܟܐ ܕܚܕܝܒ: in urbe Seleucia per Vartaranem ܘܪܬܪܢ Presbyterum pagi Salucana ܕܣܠܘܟܢܐ ܩܪܝܬܐ peſſimum Apoſtatam interficitur. De quo hæc Sozomenus lib. 2. cap. 11. *Porrò quum Chriſtiani omnes abſque ulla miſeratione trucidarentur, multi in ipſo palatio necati ſunt: Atque inter hos* AZADAS *Eunuchus Regi longè cariſſimus. Quem quum Sapores peremptum accepiſſet, incredibili dolore perculſus eſt.* Eadem ex Sozomeno leguntur in Martyrologio Rom. die 22. Aprilis: *In quo fidei certamine paſſus eſt Azades Eunuchus Regi cariſſimus.*

SS. Saſannes, Mari, Timæus, & Zaron Laici.

Saſan ܣܣܢ, *Mari* ܡܪܝ, *Timæus* ܛܝܡܝ, & *Zaron* ܙܪܘܢ, *ſæculares* ܒܢܝ ܥܠܡܐ, ex *Loſcium* Modainæ urbecula ܡܢ ܠܫܘܡ ܩܘܪܝܬܐ ܡܚܘܙܐ in Huzitarum regionem juſſu Saporis deportati, ibidem pro Chriſto necantur.

S. Bauta.

Bauta nobiliſſima Seleucienſium fœmina ܒܥܘܬܐ ܐܢܬܬܐ ܕܒܝܬ ܚܐܪܐ ܒܪܬ ܚܐܪܐ ܡܢ ܡܚܘܙܐ ܕܒܝܬ ܣܠܘܟ

juſſu

juſſu Adarguſnaſaphi Præfecti contra Ædes ſuas obtruncatur.

SS. Tecla, & Danac Virgines.

Tecla ܬܩܠܐ, & *Danac* ܕܢܩ, Virgines Seleucienſes, juſſu ejuſdem Adarguſnaſaphi jugulantur. In Menologio Baſilii die 20. Novembris laudantur *Boëthazar* Eunuchus, & *Saſannes*, & *Tecla*, & *Anna* Martyres in Perſide.

SS. Taton, Mama, Mazachia, & Ana Virgines.

Taton ܛܛܘܢ, *Mama* ܡܡܐ, *Mazachia* ܡܙܟܝܐ, & *Ana* ܐܢܐ, Virgines Seleucienſes, extra urbem in loco qui dicitur ܚܘܪܐ *Hevara*, ideſt, *Candidus*, juſſu Adarguſnaſaphi necantur: ܘܥܠܝܗ ܕܒܕܡܗܝܢ ܐܫܬܩܝܬ ܬܘܬܐ ܝܒܝܫܬܐ ܘܐܬܚܠܡܬ ܫܢܝܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܠܡܟܐܒܐ ܟܪܝܗܐ ܝܗܒܐ ܗܘܬ ܐܣܝܘܬܐ. ܥܕܡܐ ܕܛܢܦܐ ܕܡܢܝܟܝܐ ܥܩܪܘܗ̇. ܐܝܟ. ܘܐܬܥܩܪܬ ܡܢ ܥܩܪܗ̇ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܘܐܬܬܢܝܘ. ܠܗܘܢ ܠܘܩܒܠ ܕܪܒܬܐ ܬܕܡܘܪܬܐ: *Quarum ſanguine irrigata ficus arida revixit, & multis annis graviter affectis corporibus adhibita medelam attulit; donec ab impuris Manichæis invidiâ ſtimulante radicitùs evulſa eſt. Quamobrem halitu leonis, hoc eſt, lepra correpti complures ex eadem ſecta periere, morbique cauſam confeſſi ſunt: & ipſis viſum fuit grande miraculum.*

SS. Abiat, Hati, & Mamlacha Virgines.

Abiat ܐܒܝܬ, *Hati* ܚܬܝ, & *Mamlacha* ܡܡܠܟܐ, Virgines è regione Garmæorum, juſſu Saporis Regis interficiuntur. In Menologio Baſilii die 5. Octobris fit mentio *Mamelchtæ* Perſæ, quæ fuerat Dianæ Sacerdos.

Anno 5. Perſecutionis. Martyres 120.

Anno Perſecutionis 5. Saporis 35. Luna 6. menſis Niſan, centum viginti Martyres Seleuciæ gladio cæſi ſunt: in quibus novem Virgines, reliqui Presbyteri, Diaconi, & diverſorum ordinum Clerici. Eos Jazdunducta ܝܙܕܘܢܕܘܟܬ Adiabenarum fœminarum nobiliſſima per ſex menſes in carcere propriis facultatibus aluerat, cæſoſque in agro quinos ſepeliri curavit. *Jazdunducta* autem *Filiam Dei* ſignificat. *Jazdandul* vocatur à Metaphraſte apud Lipom. tom. 5. in vita SS. Acepſimæ, Joſephi, & Æithalæ die 3. Novembris. De his loquutus videtur Sozomenus lib. 2. cap. 12. propè finem, quum ait: *Cæterùm quum ex præcepto Saporis, ſicut anteà retulimus, reliquis omnibus prætermiſſis, ſoli Sacerdotes ac Doctores Chriſtianæ legis comprehendi cœpiſſent, Magi & eorum principes regionem Perſarum circumeuntes omni ſtudio perquiſitos Epiſcopos ac Presbyteros divexarunt, ac præcipuè in partibus Adiabenorum. Hæc Perſidis regio eſt, maxima ex parte à Chriſtianis habitata.*

Anno 6. Perſecutionis. S. Barbeſceminus Epiſcopus, cum 16. Sociis.

Anno Perſecutionis 6. Saporis 36. *Barbeſceminus* ܒܪܒܥܫܡܝܢ Seleuciæ & Cteſiphontis poſt Sciaadoſtum Epiſcopus, unàcum ſexdecim Sociis (quorum nonnulli Preſbyteri erant, alii Diaconi, alii diverſorum ordinum Clerici) comprehenſus, in *Ledan* Huzitarum urbem ܠܒܝܬ ܠܕܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܗܘܙܝܐ adductus fuit: ubi in carcere per annum integrum detentus, demùm unàcum Sociis decollatus fuit Luna 9. Canun poſterioris, ideſt, Januarii. Erat autem *Barbeſceminus* Simeonis Barſaboë ex ſorore nepos, ut in noſtris Codicibus adnotatur. Ejuſdem meminit Sozomenus lib. 2. cap. 13. propè finem: *Epiſcopi verò*, inquit, *quos quidem accepi*, BARBASIMES, *Paulus*, *Gaddiabes* &c. Barbeſcemino cæſo adeò perſecutorum immanitas in Chriſtianos efferata eſt, ut Seleucienſis Eccleſia per viginti annos Epiſcopo carere coacta fuerit: Sic enim ſcribit Maruthas: ܐܬܬܠܡܬ ܕܝܢ ܥܕܬܐ

[Syriac text]

Propter istud autem crudelissimum edictum vacavit Seleuciæ & Ctesiphontis urbium Episcopatus annis circiter viginti. Nimirùm usque ad mortem Saporis Regis, quæ vigesimo tertio post Barbescemini martyrium anno accidit, ut infrà. Exemplar illius edicti refert Maruthas Codice nostro I. fol. 98. à tergo:

[Syriac text]

Quicumque me amat, meumque regnum cupit, illud sibi curandum intelligat, ut nullus Christiano notus nomine in suis finibus, aut sua sub ditione commoretur, quin Solem adoret, Ignem & Aquam colat, atque animantium cruorem comedat. Quicumque ista facere detrectaverit, magistratibus traditus, ex ipsorum sententia torqueatur & pereat.

Plurimi Martyres.

Hoc sævissimum Saporis edictum innumerabilis Martyrum cædes consequuta est, quorum martyrium describitur ab eodem Marutha Codice II. fol. 90. hoc præfixo titulo:

[Syriac text]

Passio Martyrum, qui variis in locis à Præfectis interfecti sunt, præter eos, qui in Porta Regis cæsi fuerunt.

Et infrà: [Syriac text]

[Syriac text]

Complures enim ubique locorum martyrio perfuncti sunt, ex quibus paucorum dumtaxat nomina describere licuit, quæ à nonnullis memoriæ prodita fuerant.

Anno 7. Persecutionis. S. Jacobus Presbyter, & Maria Virgo.

Anno Persecutionis 7. Saporis 37. *Jacobus* Presbyter pagi *Tela Scialila* [Syriac text], & *Maria* Virgo ejusdem Soror, jussu Narsetis Tamsaporis [Syriac text], comprehensi, quum Sanguinem comedere, Christumque abnegare recusarent, à *Mahdade* [Syriac text] nobili inter Christianos Viro, ad hoc flagitium adacto, jugulantur in pago *Teldara* [Syriac text] Luna 17. Martii.

S. Tecla Virgo cum aliis quatuor Virginibus.

Eodem anno *Tecla* Virgo, unàcum aliis quatuor Virginibus, jussu Narsetis Tamsaporis per Paulum Presbyterum pagi *Casciaz* [Syriac text] impium Apostatam necantur Luna 6. Junii.

Anno 15. Persecutionis. S. Barhadbesciaba Diaconus.

Anno Persecutionis 15. Saporis 45. *Barhadbesciaba* [Syriac text] Diaconus civitatis *Arbel* [Syriac text] jussu Saporis Tamsaporis Præfecti, per Aghæum [Syriac text] Christianorum oppidi *Tahal* [Syriac text] nobilissimum, ad id compulsum, capite multatur Luna 20. Julii.

Anno 23. Persecutionis. S. Heliodorus, & Dausas Episcopi, Mariabes Presbyter, & Hebedjesu Diaconus, cum 272. Sociis.

Anno Persecutionis 23. Saporis 53. expugnato Zebedæo Romanorum castro [Syriac text] millia circiter novem Virorum ac mulierum in Persidem abducta sunt: quos inter Episcopus loci *Heliodorus* [Syriac text], & *Dausas* [Syriac text] atque

Ma-

Mariab ܡܪܝܗܒ Presbyteri, & Diaconus *Hebedjesu* ܥܒܕܝܫܘܥ. Et Heliodorus quidem quum in pago *Stacarta* ܣܛܟܪܬܐ gravi morbo decumberet, Dausam impositâ manu Episcopum ordinat, & mox ad Dominum migrat: Dausas verò Mariabum Chorepiscopum designat. Quumque illa captivorum turba in varias Persarum urbes dispersa fuisset, Dausas Episcopus unàcum Mariabo Chorepiscopo, Hebedjesu Diacono, aliisque ducentis nonaginta septem viris ac mulieribus, ad montem Masebdanum ܡܣܒܕܢ in pagum *Gaphetam* ܓܦܬܐ relegantur. Ubi exquisitis ab Adarpharo ܐܕܪܦܪ Præfecto suppliciis affecti, gladio cæsi sunt omnes, præter viginti quinque viros ac mulieres, qui Solem adorantes mortem evasere. De Dausa & sociis hæc Sozomenus lib. 2. cap. 13. *Dausas quidem captivus à Persis abductus fuerat ex loco quodam, qui Zabdæus dicitur: tunc temporis verò pro fidei doctrina occisus est unàcum Mareabde Chorepiscopo & Clericis suis ducentis circiter & quinquaginta, qui unàcum illo capti fuerant à Persis*. Eorundem mentio fit in Martyrol. Rom. die 22. April. *Mareas quoque, & Bicor Episcopi, cum aliis viginti Episcopis, & Clericis ferè ducentis quinquaginta; Monachis etiam, & Sacris Virginibus plurimis*. Vide Menologium Basilii ad diem 9. Aprilis, quo die Heliodori Episcopi sociorumque commemoratio celebratur.

Anno 36. Persecutionis. Quadraginta Martyres, in quibus Episcopi duo: Presbyteri 16. Diaconi 9. Monachi sex: & Virgines septem.

Anno Persecutionis 36. Saporis 66. *Quadraginta Martyres* pro Christi nomine occubuerunt: ex quibus Episcopi duo, *Abdas* urbis Cascar ܥܒܕܐ ܕܟܫܟܪ, & *Hebedjesu* alterius cujusdam civitatis regionis Cascarensium. Presbyteri sexdecim, *Abdalla* ܥܒܕܐܠܗܐ, *Simeon*, *Abraham*, *Aba* ܐܒܐ, *Ajabel* ܐܝܒܐܠ, *Joseph*, *Hani* ܚܢܝ, *Hebedjesu*, *Abdalla*, *Joannes*, *Hebedjesu*, *Mari*, *Barhadbesciaba*, *Rozichias* ܪܘܙܝܩܝܐ, *Abdalla*, & *Hebedjesu*. Diaconi novem, *Eliab* ܐܠܝܗܒ, *Hebedjesu*, *Hani*, *Mariab*, *Mari*, *Abdias* ܥܒܕܝܐ, *Barhadbesciaba*, *Simeon*, & *Mari*. Monachi sex, *Papa*, *Evolesus* ܐܘܠܣܘܣ, *Hebedjesu*, *Phachida* ܦܩܝܕܐ, *Samuel*, & *Hebedjesu*. Virgines denique septem *Maria*, *Tata* ܬܐܬܐ, *Ema* ܐܡܐ, *Adrane* ܐܕܪܢܝ, *Mama* ܡܡܐ, *Maria*, & *Maracha* ܡܪܟܐ. Abdas Episcopus, unàcum duodetriginta sociis gladio cæsus est in Ledan Huzitarum urbe feria 6. Luna 15. Jar, seù Maii; quem eâdem die, eodemque loco ad coronam sequuti sunt Barhadbesciaba, & Samuel fratres, qui Sanctos Christi Martyres ex facultatibus suis aluerant. Postero die Hebedjesu Episcopus, & Abdalla Presbyter martyrio ibidem perfuncti sunt. Septem verò præfatæ Virgines ex Ledan urbe Lapetham perductæ, quum Solem adorare nollent, & de Jesu Christo libera voce testarentur, gladio feriuntur Luna 22. Maii. Horum Quadraginta Martyrum meminit Metaphrastes in vita S. Bademi die 8. Aprilis apud Lipom. tom. 7. verbis istis: *Quo tempore Quadraginta illi Sancti Martyres interfecti sunt, comprehensus fuit Bademus* &c. Abdam verò, & Hebedjesu, seù Abdjesum inter Martyres Episcopos recenset Sozomenus lib. 2. cap. 13. inquiens: *Sub eodem principatu innumerabilis multitudo Presbyterorum, Diaconorum, Monachorum, & Sacrarum Virginum, & aliorum, qui in Ecclesiis ministrabant*,

bant, & pro doctrina fidei laborabant, martyrio consummata est. Episcopi verò, quos quidem accepi, Barbasymes, Paulus, Gaddiabes, Sabinus, Mareas, Mocius, Joannes, Hormisda, Papas, Jacobus, Romas, Maares, Agas, Bochres, ABDAS, ABDJESUS, *Joannes, & Abramius, Agdelas, Sapores, Isaac, & Dausas.* De Feria 6. & Luna 15. Maii, quæ in Actis horum Martyrum notantur, dubium oritur, quomodo conciliari possint cum anno Persecutionis 36. & Saporis 66. qui in iisdem quoque Actis leguntur: nam ex dictis in S.Simeone, & ex dicendis in fine hujus Capitis, annus ille incidit in Christi annum 366. in quo tamen Luna 15. Maji non in feriam 6. competit, sed in feriam secundam. Dicendum igitur, Lunam Maji *decimam quintam* ܚܡܫܬܥܣܪܐ, pro *decima nona* ܬܫܥܬܥܣܪܐ, librarii incuriâ obrepsisse, quemadmodum suprà in passione Barsebiæ Archimandritæ *Lunam* 17. *Junii* pro *septima* malè notatam vidimus. Neque verò ex hoc Amanuensis errore adminiculum ullum pro aliis Scriptorum sententiis trahi potest: nam ex principiis eorum, qui Persecutionis Persicæ initium in an. Christi 341. 343. vel 349. collocant, sequitur, anno Persecutionis trigesimo sexto, hoc est, Christi 377. 379. & 385. Lunam Maji decimam quintam incidisse in feriam secundam, in quartam, & in quintam, non in sextam, ut habent Acta Martyrum. Ii solùm feriam sextam cum Luna Maji 15. anno Persecutionis 36. hoc est, Christi 380. conciliant, qui ejusdem Persecutionis initium ab anno Christi 344. ducunt; sed Saporis Regis vitam ad annum 380. protrahi non posse, videbimus infrà.

S. Bademus Archimandrita.

Eodem Persecutionis, & Saporis anno *Bademus Archimandrita* ܒܕܡܐ ܪܝܫܕܝܪܐ, è monasterio, quod ipse apud Lapetham patriam suam exstruxerat, unàcum septem monachis ejusdem Discipulis, pertractus, & Regi Sapori oblatus, quum Christum constantissimè confiteretur, jussu ipsius Saporis Luna 10. Aprilis gladio cæditur à Narsete quodam Ariuni urbis regionis Garmæorum Domino ܡܪܢܐ ܕܐܪܝܘܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܕܐܬܪܐ ܕܒܝܬ ܓܪܡܝ: qui ne bonis suis spoliaretur, à Christiana Religione defecerat. Monachi verò illi postquam per quatuor annos squalore carceris macerati fuissent, tandem extincto Sapore dimissi fuerunt. Acta Bademi Sociorumque è Syriaco accepit Metaphrastes, eademque in Latinum conversa leguntur apud Lipomanum tom. 7. ubi pro Lapetha habetur *Betlapat*: pro Ariun Garmæorum urbe *Aria urbs, cujus fines Betgerme appellabantur*: & pro die 10. Aprilis *octava dies* ejusdem mensis. In Menologio Basilii passio ejusdem refertur ad diem 9. Aprilis. Quod autem scribit Maruthas, discipulos Bademi mansisse in carcere *quatuor annos*, & post mortem Saporis Regis fuisse dimissos, id consonat Agathiæ Scholastico, qui refert lib. 4. Saporem annis septuaginta vixisse. Nam quum Sapores Bademum interfecit, annum ætatis regnique agebat sexagesimum sextum, ut initio Actorum Bademi dicitur. Rectè igitur concludit Maruthas, Socios Bademi monachos post quatuor annos dimissos fuisse, quum Sapores jam interjisset.

Anno 40. Persecutionis. S. Acepsimas Episcopus, Joseph Presbyter, & Aitallahas Diaconus.

Anno Persecutionis 37. Saporis 67. comprehensi sunt *Acepsimas* Episcopus regionis Honitæ ܥܩܒܫܡܐ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܐܬܪܐ ܕܗܢܝܬܐ: *Joseph* Presbyter pagi Beth-Catubæ ܩܫܝܫܐ ܕܒܝܬ ܟܬܘܒܐ ܩܪܝܬܐ: & *Aitallahas* Diaconus regionis Beth-Nuhadræ ܐܝܬܠܗܐ ܡܫܡܫܢܐ ܕܐܬܪܐ ܕܒܝܬ ܢܘܗܕܪܐ: qui tribus annis cum dimidio in carcere

cere detenti, coronam tandem adepti sunt postremo Saporis anno: & Acepsimas quidem Luna 10. Octobris; Joseph verò feria 6. hebdomadæ primæ Pentecostes: Aitallahas autem feria 4. hebdomadæ ultimæ Pentecostes. Horum Martyrum mentio fit in Menologio Basilii die 3. Novembris. Sozomenus pro Josepho Presbytero habet *Jacobum*, & duos insuper Diaconos addit lib. 2. cap. 13. inquiens. *Acepsimas Episcopus*, *Jacobus Presbyter*, *Aithalas Diaconus*: *Azadanes*, *atque Abdjesus Diaconi*. In Martyrologio Romano ad diem 22. Aprilis *Aithalas* Presbyter dicitur: *Acepsimas Episcopus cum Presbytero suo Jacobo*: *Item Aithala & Josepho Presbyteris*, *Azadane & Abdjesu Diaconis*, *& compluribus aliis Clericis*. Eorum Acta è Syriaco in Græcum conversa descripsit Metaphrastes apud Lipom. to.5. die 3. Novembris: ubi pro *Honita regione*, & *Phacaa* pago ܦܩܥܐ unde Acepsimas oriundus erat, habet *Naësson*: & pro *Beth-Catuba* pago, legit *Beth-Labuca*, quem *pagum rectè scribentis* perperàm exponit: nam *Catuba* Syriacè scribentem sonat, non *Labuca*. Annus autem, quo Passio horum Martyrum contigit, est Christi trecentesimus septuagesimus, qui ex dictis in S. Simeone Barsaboë, anno Saporis septuagesimo & postremo respondet: Atque adeò Feria 6. hebdomadæ primæ Pentecostes, qua Joseph passus est, in diem 2. Aprilis incidit, & Feria 4. hebdomadæ ultimæ Pentecostes, qua Aitallahas coronam promeruit, in diem 12. Maji, quum Pascha anno 370. celebratum sit die 28. Martii.

Ex hactenus dictis tria observare licet, quæ in Persecutione Persica notatu digna occurrunt. Primum, Tempus hujus Persecutionis, quæ per quadraginta integros annos duravit, nimirùm à trigesimo primo Saporis anno usque ad septuagesimum. Alias enim legimus ab eodem Sapore motas persecutionis procellas ante annum trigesimum primum; nimirùm anno decimo octavo, & anno trigesimo, ut in Isaia Adabi cap.4. pag. 16. diximus; sed eæ nullo adhuc edicto regio excitatæ fuerant. Alterum Christianos à Sapore ejusque Præfectis frequenter adactos fuisse, ut strenuos Christi milites morte afficerent. Sic Isaac Episcopus, & Uhanam Clericus à Seleuciensibus Christianis ad hanc impietatem compulsis lapidibus obruti sunt: sic Jacobus Presbyter & Maria sacra Virgo à Mahdade jugulati, & Barhadbesciaba Diaconus ab Aghæo obtruncatus. Tertium, Orientales Christianos tanta religione à comedendo Sanguine abstinuisse, ut eum deficere à fide judicarent, qui Sanguine vesceretur. Tria enim à persecutoribus postulabantur, ut mortem vitarent: nimirùm, Christum abnegare: Solem, Ignem, & Aquam colere: Sanguinem demùm comedere. Hæc in edicto Saporis expressè leguntur; In Actis autem Jacobi Presbyteri & Mariæ Virginis comestio sanguinis cum abjuratione Christi conjungitur. V. Tertull. in Apol.

4. Canones.

Canones XXVI. quos ipse Maruthas in Concilio Seleuciæ & Ctesiphontis, unàcum Isaaco illius loci Archiepiscopo, condidit. Exstant in ms. Syriaco Florentino, teste Renaudotio tom. 2. Liturg. Orient. pag. 272. hoc titulo: *Canones & Regulæ constitutæ à Synodo Episcoporum Persarum habita in civitatibus Seleuciæ & Ctesiphontis*, *civitatum regni Persidis*, *in legatione D. Maruthæ Episcopi Miapharechin ad Isdegerdem Regem filium Saporis anno undecimo regni ejus*. Laudantur in epistola Simeonis Episcopi Beth-Arsamensis, quam suo loco referemus, ubi de Marutha sic: ܘܫܠܡܘ ܘܚܬܡܘ ܒܐܝܕܝ ܡܪܘܬܐ ܐܦܣܩܘܦܐ ܗܘ ܕܐܬܦܪܣ ܗܘܐ ܠܐܬܪܘܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣܝܐ ܠܘܬܗ ܕܐܬܕܥܪ ܡܢܗ ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܕܥܕܬܐ ܡܕܢܚܝܬܐ

ܒܝܕ ܡܪܘܬܐ ܘܩܒܠܘܗ̇ ܟܕ ܐܘܕܝܘ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܡܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܦܪܣܝܐ :

Quam etiam (fidem) *amplexi sunt, sub Marutha Episcopo, qui à Cæsare Romanorum Imperatore ad Isdegerdem Regem Regum anno regni ejus undecimo allegatus fuit, confirmaruntque quadraginta Episcopi ditionis Persarum*. Omnes sunt de disciplina Ecclesiastica, eodem Renaudotio teste, præter secundum, qui expositionem Fidei continet. Canonibus præmittitur *Epistola Maruthæ*, quæ scripta dicitur in Concilio quadraginta Episcoporum, præsente Isaaco Catholico, seù Primate illarum urbium & ipsius Maruthæ fratre.

5. Historia, & Canones Concilii Niceni Syriacè redditi.

Historia Concilii Nicæni, & Canones ejusdem à Marutha in Syrorum sermonem translati: de quibus Hebedjesu pag. 50. ܗܘ ܢܩܠ ܐܦ ܩܢܘܢܐ ܕܬܠܬܡܐܐ ܘܬܡܢܬܥܣܪ ܐܒܗܬܐ : ܘܟܬܒ ܟܠܗ̇ ܬܫܥܝܬܐ ܕܗܝ ܣܘܢܗܕܘܣ ܩܕܝܫܬܐ : *Idem transtulit Canones Patrum trecentorum decem & octo, scripsitque totam historiam illius Sanctæ Synodi*. Opus verè aureum: sed proh dolor! necdum inventum: fortassè unàcum aliis Ecclesiasticæ historiæ monumentis in aliquo Syriæ angulo tineas pascit. Idem Hebedjesu in Epitome Canonum Synodalium cap. 3. ex Nicæna Maruthæ historia nonnihil delibavit, hoc præfixo titulo: ܬܫܥܝܬܐ ܕܐܬܒܥܝܬ ܡܢ ܟܬܒܗ̇ ܕܡܪܘܬܐ ܕܡܝܦܪܩܛ ܕܒܥܝܬܐ ܕܐܝܣܚܩ ܩܬܘܠܝܩܐ ܗܘ :

Historia Concilii Oecumenici ex iis, quæ Maruthas Maipheractensis rogatus ab Isaac Catholico scripsit: de qua mox sermo erit, ubi de Hebedjesu. Canones autem, quos transtulit Maruthas, tres sunt suprà septuaginta, de quibus Hebedjesu, loco cit. ܐܠܐ ܟܠܗܝܢ ܣܟܘܡ ܡܢ ܗܢܘܢ

ܫܒܥܝܢ ܘܬܠܬܐ ܩܢܘܢܐ ܕܐܦܩ ܡܪܘܬܐ.
ܘܗܢܘܢ ܠܒܪ ܐܚܪܢܐ ܥܣܪܝܢ ܕܡܢ ܩܕܡ
ܩܠܝܠ ܢܦܩܘ : ܠܘܬܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܚܪܢܐ :

Verùm apud nos nihil aliud exstat, præter septuaginta & tres Canones, quos Maruthas transtulit, & præter alios viginti, qui nuper editi fuerunt. Hi sunt Canones, qui *Arabici* vulgò dicuntur, quia ex Arabicis exemplaribus primùm à Baptista Eliano è Societate Jesu Alexandriæ exscripti & in Latinum versi; deinde ab Orientalibus quibusdam correcti, & ab Alfonso Pisano atque Francisco Turriano doctis ex eadem Societate Viris, publici juris facti: demùm à C.V. Abrahamo Ecchellensi Maronita ad sex editiones Orientales collati, atque elegantiori interpretatione publicati. Vindicantur autem ab eodem Ecchellensi in Opusculo hac de re edito, & nuperrimè à P. Thyrso Gonzalez Soc. Jesu de Infallibilitate Romani Pontificis Disp. 3. Sect. 2. §. 9. Rejiciuntur verò ut spurii à Pearsono Vindic. Ignat. Par. 1. pag. 187. & post Justiniani Imp. ævum confecti esse dicuntur. Sed de his fusiùs alibi.

CAPUT XIII.

S. Acacius Episcopus Amidæ.

I. Acacius Vasa Ecclesiæ conflari jubet, ut captivos redimat.

ACACIUS Amidæ in Mesopotamia Episcopus claruit circa annum Christi 420. Præclarum eius facinus refert Socrates lib. 7. cap. 21. ad annum Christi 422. in quem incidit Consulatus Honorii 13. & Theodosii 10. *Eodem tempore*, inquit, *Acacius Amidenus Episcopus, pio quodam opere perpetrato, apud omnes multò magis inclaruit. Nam quum milites Romani captivos Persarum, quos ipsi Azanenam vastan-*

stantes ceperant, Regi Persarum restituere prorsùs abnuerent, atque interim captivi, qui erant circiter septem hominum millia, fame consumerentur, (quæ res animum Regis Persarum vehementer angebat,) Acacius eam rem haudquaquam negligendam putavit. Convocatis igitur Clericis, qui sub ipso erant: Deus, inquit, noster nec lancibus indiget, nec poculis. Nam neque comedit, neque bibit: quippè qui nulla re opus habeat. Quum igitur multa vasa partim aurea, partim argentea possideat Ecclesia ex benevolentia, & liberalitate eorum, qui in ipsam adscripti sunt, consentaneum est, ut illorum pretio captivos à militibus redimamus, eisque cibos subministremus. Quum hæc aliaque ejusmodi illis disseruisset, vasa quidem sacra conflari jussit: deinde pro singulis captivis pretio militibus persoluto, aliquandiù eos aluit, tandemque viatico instructos, ad Regem Persarum remisit. Hoc admirabilis Acacii facinus Regem Persarum ingenti stupore perculit, quòd Romani & bello & beneficentia hostem vincere studerent. Ferunt etiam optasse Regem, ut Acacius in conspectum ipsius veniret, quò ipse ejus viri aspectu frueretur: idque Imperatore Theodosio annuente factum fuisse.

Hæc iisdem planè verbis de Acacio refert Dionysius Jacobitarum Patriarcha in Chronico. [Syriac text]

Anno, inquit, Græcorum *trigesimo quinto suprà septingentesimum*, (qui fuit Christi quadringentesimus vigesimus quartus,) *Arzunitidem Romani depopulati sunt. Hoc, scilicet, anno ingentes Romanorum copiæ in Arzunitidem, quæ Persicæ ditionis erat, irrupere, & Arzunitas captivos Amidam abduxerunt: quos S. Acacius Episcopus Amidenus suæ Ecclesiæ auro redemit; fuerunt autem decem mille familiæ. Reliqui à Proceribus redempti sunt: eosque Episcopus amplo viatico instructos in patriam remisit.* De Arzunitide, seù Azanena Provincia, vide Valesium in notis ad lib. 25. Marcellini cap. 7. & Pagium ad annum 503. num. XIV.

II. Amida à Constantio Imperatore instaurata.

Quod spectat ad urbem Amidam, cui S. Acacius Episcopus præfuit, idem Dionysius ad annum Christi 349. sic scribit. ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܐܬܒܢܝܬ ܐܡܝܕ ܘܬܠܐ ܒܝܘܡܝ ܩܘܣܛܢܛܝܘܣ ܒܪ ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ܆

Anno Græcorum 660. *ædificata fuit Amida, & Tela sub Constantio Constantini filio.* Hoc etiam testatur Auctor Chronici Edesseni, qui tamen Telam, anno sequenti exstructam refert. Id verò non ita intelligendum est, quasi Amidam Constantius à fundamentis excitaverit: nam hæc ante Constantii tempora condita fuerat, & Episcopos habebat, è quibus Simeon Nicæno Concilio interfuit, teste Hebedjesu in Epitome Canonum Synodalium Par. 1. cap. 5. Sed quia mœnibus à Constantio cincta est, ut suprà notavimus in S. Ephræm pag. 26.

III. Acacii Epistolæ.

Simeoni Barsaboë Seleuciensi Episcopo conjungitur Acacius in Catalogo apud Sobensem, qui eum Epistolas aliquot scripsisse testatur: ܠܫܡܥܘܢ ܒܪ ܨܒܥܐ ܐܝܬ ܠܗ ܐܓܪܬܐ܂ ܘܠܡܪܝ ܐܩܩ ܐܦ܆

Simeon Barsaboë habet Epistolas. Item Mar Acacius. Nec dubium est, quin Sobensis de nostro Acacio loquatur: nam alii Syri Episcopi, ejusdem cognomines, vel ab ævo Si-

Simeonis duobus ſæculis diſtant, ut Acacius Babuæi in Seleucienſi Throno Succeſſor, primuſque Neſtorianorum Patriarcha, de quo infrà; vel acerrimi fuerunt Neſtorianiſmi oppugnatores, ut Acacius Militinenſis, quem proinde Neſtorianus ipſe Hebedjeſu cum illo præcipui honoris titulo *Mar* nunquam nominaſſet. Acacius verò Berœenſis, qui Romam ad Innocentium I. pro reconciliatione Flaviani Antiocheni miſſus fuit, ſiquas Epiſtolas ſcripſiſſet, Græcis potiùs Scriptoribus, quàm Syris à Sobenſi accenſitus fuiſſet. Præterea idem Sobenſis in Catalogo p.78. refert Marim Perſam commentariis illuſtraſſe Epiſtolas Acacii:

ܡܐܪܘܣ ܦܪܣܝܐ ܥܒܕ ܠܗ ܡܦܫܩܢܘܬܐ ܕܕܢܝܐܝܠ: ܘܦܘܫܩܐ ܠܐܓܪܬܐ ܕܐܩܩܝ:

Mares Perſa, inquit, *edidit commentaria in Danielem: item expoſitionem Epiſtolarum Acacii*. Ex quibus verbis duo colligimus: Primum, Acacii Epiſtolas de re Canonica, vel Dogmatica fuiſſe, quas proinde Mares expoſitione dignas judicavit, non ſecùs atque Græci nonnulli commentariis illuſtrarunt Epiſtolas Baſilii, vel Timothei Alexandrini. Alterum, laudatum Sobenſis teſtimonium de Acacio Seleucienſi intelligi non poſſe: Mares enim Perſa, qui Acacii literas commentatus fuiſſe dicitur, Seleucienſi Acacio junior erat; quippè qui ſub Epheſinæ Synodi tempora famoſam illam Ibæ Edeſſeni epiſtolam, Epiſcopus ipſe acceperat. Acacius verò Seleucienſis diù poſt Concilium Chalcedonenſe Epiſcopatum obtinuit, ut docet æqualis ipſi Simeon Beth-Arſamenſis in Epiſtola de Neſtorianis, in qua teſtatur, eum poſt Ibæ mortem anno Chriſti 489. è Schola Edeſſena juſſu Zenonis Imperatoris expulſum, in ſubjectam Perſis Aſſyriam profugiſſe.

CAPUT XIV.

Rabulas Edeſſæ Epiſcopus.

I. Rabulæ ætas.

RABULAS ab anno Chriſti 412. uſque ad annum 435. Edeſſæ Epiſcopatum geſſit: de quo hæc Auctor Chronici Edeſſeni. ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬ ܗܘܐ ܒܐܘܪܗܝ ܪܒܘܠܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܘܒܢܐ ܒܝܬ ܡܪܝ ܐܣܛܦܢܘܣ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܒܝܬ ܫܒܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܕܢܘܣ ܕܝܢ ܒܦܘܩܕܢܗ ܕܡܠܟܐ.

Anno Græcorum 723. (Chriſti 412.) *Rabulas Edeſſenum Epiſcopatum accepit. Hic Imperatoris juſſu ædificavit Templum S. Stephani, quod antea domus Sabati, ideſt Synagoga Judæorum fuerat*. Et infrà: ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܫܬ ܒܬܡܢܝܐ ܒܐܒ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ ܡܢ ܥܠܡܐ ܫܢܝ ܪܒܘܠܐ ܘܩܡ ܚܠܦܘܗܝ ܗܝܒܐ ܪܒܐ:

Anno 746. *die* 8. *Auguſti migravit ex hoc ſæculo Rabulas Edeſſæ Epiſcopus, cui magnus Ibas ſuffectus fuit*. Idem in Chronico tradit Dionyſius Patriarcha.

II. Cauſam Cyrilli contra Orientales acriter defendit.

Theodorus Lector hiſt. Eccleſiaſt. lib. 2. *Rabulas*, inquit, *Epiſcopus Edeſſæ cæcus erat: Accuſavit autem Andream Samoſatenſem, quod contra duodecim capita Cyrilli ſcripſiſſet*. Sic legit Henr. Valeſius pag. 565. Nam Rabulas initio quidem Joannis Antiocheni Patriarchæ ſui partes ſequutus, Cyrillum ac Memnonem ob Capitula duodecim deponendos in Concilio Epheſino cenſuerat, omnes

nes Ægyptios Epiſcopos cum eodem Cyrillo communicantes, velut hæreticos, averſatus; poſteà verò mutata ſententia, cauſam Cyrilli tanto animi ardore fovit, ut coacta Edeſſæ Synodo, Joannis omniumque Orientalium communioni renunciaverit: ſcripta etiam Theodoreti & Andreæ Samoſateni contra Cyrilli Capitula proſcripſerit, flammiſque addixerit. At Græcus Textus contrarium planè ſenſum reddit: Sic enim habet: ἀνδρέας δὲ τῶν σαμοσάτων ἐνεκάλει, ὡς γράψαντα κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων θεοδωρίτου *Andreas autem Samoſatenſis accuſavit eum* (Rabulam), *quod contra duodecim Theodoreti Capitula ſcripſiſſet*. Hanc lectionem exhibent anteriores Valeſio editiones, quas Baronius ad annum 435. num. VI. ſequitur; eamque tùm Græca verba quæ ſuprà retulimus, tùm res geſtæ ipſius Rabulæ confirmant. Nam hic etiam poſtquam Cyrillum inter & Joannem pax inita fuit, pro Cyrillo quidem adversùs Andream & Theodoretum ſcripſit; Neſtorii verò hæreſim fortiter impugnavit, ut Cyrillus ipſe de eo teſtatur in Epiſtola, in qua ſic eundem alloquitur: *Semper quidem tua ſplenduit Sanctitas, præcipuè autem modò, facta omnibus Orientalibus columna & fundamentum veritatis, & ſicut quendam peſtiferum expellens morbum, novæ & abominandæ hæreſeos Neſtorii blaſphemiam; nam procedit quidem ex altera radice; illius dico, qui de Cilicia erat, iſta impietas*. Diodori autem Tarſenſis & Theodori Mopſveſteni ſcriptis acriter reſtitit, unàcum Acacio Melitinenſi, ut tradit Liberatus in Breviario cap. 10. Quamobrem Andreas Samoſatenus eum Alexandro Metropolitano ſuo, velut Theodori Mopſveſteni inſectatorem & Orientalium Epiſcoporum inimicum, accuſavit, ut liquet ex ejuſdem Andreæ epiſtola ad Alexandrum, quæ cap. XLIII. Synodici recitatur. *Hi qui pro recta fide laborant*, inquit Andreas, *ſcripſerunt mihi ab Edeſſa, quia Rabulas apertiſſimè declinavit à dogmatibus veritatis, & perſequitur rectæ fidei defenſores: ita ut Theodorum quidem beatum rectæ glorificationis magiſtrum præſumeret anathematizare in Eccleſia, & multa mala contra eum diffunderet; anathematizaret verò & illos, qui ea quæ illius ſunt, legunt, inſuper & illa quæ ſcripſimus, & quicumque veniunt & non portaverint ad combuſtionem Theodori Codicem, & eos qui præter illa quæ Cyrilli ſunt, ſapiunt &c. Amici verò* (nempe Ibas adhuc Presbyter, & qui cum illo erant Edeſſeni) *qui perſecutionem ſuſtinent, interrogant nos, ſi oporteat jam ſciſſionem fieri, & oſtendi fiduciam, quia circa ea conſilium minimè id nunc uſque fecerunt. Mihi autem rationabile videtur, ut qui fiducialiter impiè agit, & omnes abjuravit Orientales, & nos contra eum clarè pugnemus*. Hactenus Andreas contra Rabulam. Joannes demùm Antiochenus ubi quæ geſta fuerunt à Rabula, intellexit, convocata Antiochiæ Synodo, miſit ad Epiſcopos Oſrhoënæ Provinciæ decretum cap. XLIV. Synodici relatum, in quo hæc de eodem Rabula. *A multis, & dignis fide viris ſubtiliter & integrè didicimus, quia honorandiſſimus Rabulas & Edeſſam perturbat, & omnes qui vicinas Provincias habitant, Apoſtolicæ fidei valdè contraria perpetrans, & eos qui rectè ſapere elegerunt, vertit in fugam, & multa molitur contra Orthodoxam fidem. Unde compulſi ſumus hæc diſcentes à plurimis, veſtræ Religioſitati Epiſtolam deſtinare: ut ſi vera ſint iſta, quæ hìc diffamantur à pluribus, immunes vos ab ejus communione ſervetis, donec eum evocantes ad nos, & integrè diſcutientes quæ ad eum pertinent, aut ignoſcamus ſatisfacienti, aut convictum ſubdamus ſatisfactionibus regulæ*.

III. A S. Alexandro Acœmeta, Fidei myſteriis eruditus.

Rabbulum vocat monachus Acœmeta, vitæ S. Alexandri Acœmetarum parentis Scriptor apud Bollandum ad diem XV. Januarii: Eumque teſtatur, ab eodem Alexandro ex idolorum cultu ad Chriſti fidem pertra-

tractum, relicta Præfecti dignitate, qua ornatus erat, constructoque uxori ac filiabus Monasterio, in Eremum secessisse, atque annis aliquot anachoreticam vitam duxisse: Dein Episcopum ordinatum, annis triginta Edessenæ Ecclesiæ præfuisse. Verùm ex Chronico Edesseno, & ex Dionysio Patriarcha jam suprà vidimus, eum tribus suprà viginti annis dumtaxat Episcopatum gessisse usque ad annum Christi 435. quod ideò repetimus, nequem decipiat conjectura clarissimi Viri Bollandi, qui ejus obitum consignat circa annum 437. Idem Bollandus p. 1024. & Pagius ad annum 435. num. XXXIII. videntur asserere, Rabulam S. Eulogio successisse. Sed ex iisdem Chronicis liquet, Eulogium quidem Barsæ anno Christi 378. substitutum fuisse: Eulogio verò Cyrum anno 387. Cyro autem Sylvanum anno 397. Sylvano Phachidam an. 399. Phachidæ Diogenem ann. 409. Diogeni demùm Rabulam nostrum anno 412.

IV. Ejus scripta.

Epistola ad S. Cyrillum. Exstat Latinè tom. V. Concil. Labb. pag. 469. Ejusdem Cyrilli rescriptum ad Rabulam habetur in Concilio V. Oecumenico Collatione V. ex quo fragmentum suprà dedimus.

Canones in Edessena Synodo à Rabula sancitos laudat frequenter Gregorius Bar-hebræus in Opere, cui titulus: ܟܬܒܐ ܕܗܘܕܝܐ *Liber directionum.* Exstant autem in Bibliotheca Secreta Medicea in ms. Cod. Syriaco, cujus meminit Renaudotius tom. 2. Liturg. Oriental. pag. 272.

CAPUT XV.

Ibas Edessæ Episcopus.

I. Ibæ ætas.

IBAS Rabulæ Edesseno successit anno Christi 435. ut docet Auctor Chronici Edesseni, cujus verba suprà retulimus. De eo hæc in eodem Chronico: ܗܢܐ ܒܢܐ ܥܕܬܐ ܚܕܬܐ ܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܗܫܐ ܕܫ̈ܠܝܚܐ ܩܕ̈ܝܫܐ : *Hic novam ædificavit Ecclesiam, quæ hodie Apostolorum appellatur.* Et infrà. ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܬܫܥ ܒܝܘܡܝ ܡܢܗܪܐ ܗܝܒܐ ܐܝܬܝ ܦܛܪܝܩܝܘܣ ܦܬܘܪܐ ܪܒܐ ܕܣܐܡܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܫܒܥܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܠܝܛܪܝܢ ܘܐܬܬܣܝܡ ܒܥܕܬܐ ܥܬܝܩܬܐ ܕܐܘܪܗܝ : *Anno* Græcorum 749. (Christi 438.) *sub præstantissimo Iba obtulit Senator ingentem mensam argenteam librarum septies centum & viginti, quæ in veteri Edessæ Ecclesia reposita fuit.* Et paucis interjectis: ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܬܠܬ ܥܒܕ ܐܢܛܘܠܝܘܣ ܐܣܛܪܛܠܛܐ ܓܠܘܣܩܡܐ ܕܟܣܦܐ ܠܐܝܩܪܐ ܕܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܩܕܝܫܐ ܬܐܘܡܐ ܫܠܝܚܐ : *Anno* 753. (Christi 442.) *Anatolius militiæ Præfectus fecit argenteam arcam in honorem ossium S. Thomæ Apostoli.*

II. Nestorianismi & aliorum criminum accusatur à Clericis Edessenis: absolvitur autem in Synodo Tyri, & Beryti.

Porrò Ibas quum adhuc Presbyter esset, unàcum majori Cleri Edesseni parte, conatibus Rabulæ Episcopi sui, scripta Theodori Mopsvesteni damnantis, acriter obstitit, ut indicat Andreas Samosatenus in Epistola ad Alexandrum Hierapolitanum, de qua suprà pag. 198. Hinc statim atque

que Edessenam Sedem post Rabulam adeptus est, invidiam amicorum ejusdem Rabulæ subiit. Accusatur itaque apud Imperatorem Theodosium & Proclum Patriarcham CP. à Samuele, Cyro, Mara, & Eulogio Ecclesiæ Edessenæ Presbyteris, quòd esset primus turbarum inter Orientales & Ægyptios ortarum auctor fautorque pertinacissimus; quòd Theodori libros in linguam Syriacam transtulisset; quòd ipsos per omnem Orientem disseminasset; quòd demùm Procli ad Armenios Tomo noluisset subscribere, & annexa illi impia Capitula damnare. Proclus accusatores ad Joannem Patriarcham Antiochenum remittit, contestans eundem, ut Ibam corrigeret ac puniret. Verùm *quum à scriptis Procli* (ut habent Acta Synodalia Concilii V.) *nulla emendatio pro querimoniis Accusatorum facta esset, defuncto Joanne interpellaverunt Domnum ejus successorem* (ac Nepotem,) *iterùm Ibam accusantes*. Hæc initia longæ illius accusationis, quæ usque ad Chalcedonensem Synodum perduravit. Ex hac impii Theodori causâ originem duxit Nestorianismus Ibæ affictus, & multa criminum capita eidem objecta, à quibus tamen absolutus fuit in duabus Synodis, Tyri, scilicet, & Beryti, quarum Acta vide in Concil. Chalcedon. Act. 9. & 10. Id factum refert Eminentiss. Card. Baronius anno Christi 448. Verùm doctissimus Norisius in Dissert. IV. de anno & epochis Syro-Macedonum, utramque Synodum, Berytensem scilicet & Tyriam, anno 449. habitam fuisse demonstrat: cujus sententiam probat Pagius ad an. 448. num. 9. Summa rei gestæ hæc est. *Quum quidam Clerici Edesseni* (verba sunt Pagii loco cit.) *Ibam apud Domnum Patriarcham Antiochiæ accusassent, Domno Ibæ amico accusatoribus non obscurè infesto, iidem in Regiam Urbem profecti, Theodosio Imperatori, ac S. Flaviano Episcopo Constantinopolitano rem integram detulerunt. Theodosius die* 26. *Octobris currentis anni* (448.) *Damascio Tribuno ac Notario mandatum dedit, ut in Phœniciam statim profectus, à delegatis Judicibus Ibæ causam discutiendam curaret. Damascio à S. Flaviano collega additus fuit Eulogius Diaconus: Judices verò designati sunt Photius Tyri Metropolita, Eustathius Beryti in Phœnice maritima Episcopus, ac Uranius Antistes Himerorum, quæ urbs erat in Provincia Osrhoëne, cujus Ibas erat Metropolita. Photius Collegas Judices, Ibam, & ejus accusatores Tyrum advocavit. Clerici accusantes statim ac venêre, tota passim urbe publicarunt Ibam dixisse*: Non invideo Christo facto Deo: in quantum enim ipse factus est, & ego factus sum; *quæ blasphœma verba quum Photius Tyriis scandalo esse intelligeret*, jussimus, *inquit Act. X. Synodi Chalced. pag.* 639. eos egredi à Tyro; scandalizabatur enim civitas, quæ nunquam tale aliquid cogitaverat, vel audierat. *Ita Judicium Berytum ejusdem Provinciæ urbem Tyro M. P. LIV. distantem translatum fuit. Ibas, quò objectam sibi hæreticæ propositionis calumniam repelleret, suum quendam Diaconum Beryto Edessam submisit, ut à Clero Edesseno literas obtineret, quibus testarentur, numquam ea verba ab Iba prolata se audivisse. Clerus epistolam Ibæ favorabilem scripsit, quam recitat Baron. num. LXII. & seq.* -- *Rogant insuper Photium ac Eustathium Judices, curent Ibam velociter ad suum gregem reverti: & maximè salutari festo Sancti Paschatis appropinquante: quum id temporis & propter catechismos, & propter eos, qui digni sunt Sancto Baptismate, opus esset ejus præsentia.* -- *Cæterùm quum Ibas & Cleri Edesseni testimonio, & propria asseveratione immunis ab hæreseos crimine appareret; & alia eidem objecta* [1] *crimina partim diluis-*

NOTA.

1. *Crimina*. Samuel, Cyrus, Mara, & Eulogius in libello, quem Photio Tyri & Eustathio Beryti Episcopis contra Ibam obtulerunt, duodeviginti criminum capita eidem

luiſſet, partim Judicum decreto correcta fuiſſent, Epiſcopi Judices ſedulam operam navarunt, in Clericis accuſatoribus cum ſuo Epiſcopo conciliandis. Quod ubi ſe aſſequutos cognoverunt, Tyrum iterùm reverſi ſunt, ut eidem urbi, cui paulò ante ea Eccleſiaſticorum litigia ſcandalo fuerant, mutuam inter eoſdem redintegrandam concordiam oſtenderent. Ita quibuſdam conventionibus Ibam inter & accuſatores pax inita fuit, quam Ibas dato ſacramento, alii ſubſcriptione firmarunt apud Tyrum (die decima menſis Peritii anno Tyriorum 574. juxta Romanos die 25. Februarii anno Chriſti 449.) *Pacis formula cum ſubſcriptionibus legitur Act. IX. Synodi Chalcedon. pag.* 629. -- *Quare Ibas pleno menſe ante Paſchalia feſta abſolutus*, (Paſcha enim anno 449. die 27. Martii celebratum eſt,) *Edeſſenam ſuam Metropolim repetens conſueta Eccleſiæ inſtituta circa Catechumenos exercere potuit, priuſquam illos Sabato Sancto ſalutaribus undis ablueret, quod enixè Clerus Edeſſæ ab Epiſcopis Judicibus poſtulaverat.*

III.

Iterùm à Clericis Edeſſenis accuſatur, & deponitur in Latrocinio Epheſino. Sedi tamen ſuæ reſtituitur in Synodo Chalcedonenſi.

Verùm non modo Clerici ejus accuſatores ab inita cum eodem pace reſilierunt; ſed etiam iidem Epiſcopi, qui Ibam abſolverant, ipſum eodem anno damnarunt, & Sede Epiſcopali dejecerunt in Latrocinio Epheſino. Et quidem in hoc Conciliabulo cauſam Ibæ poſt diem 8. Auguſti, qua jam incumbente nocte S. Flavianus damnatus fuit, diſcuſſam iterùm fuiſſe, oſtendit idem Pagius ad annum 449. num. 12. Eum prætereà in eadem Pſeudo-Synodo Epiſcopatu dejectum, liquet ex Act. X. Concil. Chalcedonen. teſtatumque faciunt cæteri Scriptores. Audi Auctorem Chronici Edeſſeni.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܫܬܝܢ
ܘܢܦܩ

dem objiciunt. 1. Quod ex mille quingentis ſolidis, quos ad captivorum redemptionem civitas Edeſſena contulerat, quingentos ille ſibi vendicaſſet. 2. Quod calicem gemmatum eidem Eccleſiæ ante annos undecim à quodam pio viro oblatum, non repoſuiſſet in Eccleſia. 3. Quod de Ordinationibus acciperet. 4. Quod Abrahamium maleficum hominem, Batenorum Epiſcopum ordinaſſet. 5. Quod Balleum, ſeù Valentium adulterum, Presbyterum creaſſet, eoſque, qui ordinationi contradixere, puniendos judici tradidiſſet. 6. Quod Danielem, ſuum ex fratre nepotem, juvenem adhuc eumque luxurioſiſſimum, Charrenſem Epiſcopum feciſſet. *Hellenopolis*, ſeù *Paganorum civitatis* Epiſcopum vertit Latinus Interpres: *Charras* enim, ſeù *Haran* Syri appellare ſolent *Paganorum urbem*, quòd ab ea idolorum cultus initium duxerit. 7. Quod omnes Eccleſiaſticos redditus fratri ſuo, vel conſobrinis conferret. 8. Quod hæreditates, & munera, & quæcumque Eccleſiæ offerebantur, in eorumdem uſum converteret. 9. Quod ea, quæ in expenſas detentorum in carcere eroganda fuerant, in domos ſuorum erogaſſet cognatorum. 10. Quod modicum & vitioſum vinum ad Sacrificium Altaris daret, itaut vix Populo communicanti ſufficeret; ipſe verò multum & optimum vinum haberet. 11. Quod Neſtorianus eſſet, & S. Cyrillum hæreticum appellaſſet. 12. Quod Daniel Epiſcopus quoſdam ſuæ maximè intemperantiæ Clericos ordinaret. 13. Quod Perozum Presbyterum volentem relinquere ſua propria Eccleſiis nullos redditus habentibus, prohibuiſſet, dicens, cautionem ejus ſe habere trium millium & ducentorum ſolidorum. 14. Quod Danielem Epiſcopum teſtantem & relinquentem omnem facultatem ſuam Challoæ amicæ ſuæ ejuſque nepotibus, minimè redarguiſſet. 15. Quod Challoa Danielis Epiſcopi amica, quæ priùs nihil habebat, multis rebus Eccleſiaſticis abutens, quæ apud ipſam erant, ducentos, & trecentos ſolidos feneraretur: ut ex hoc manifeſtum fieret, unde eſſet harum rerum collectio. 16. Quod Abrahamius Diaconus primitùs pauper & nihil ferè habens, multas & innumeras res habuerit, quæ reverà Edeſſenæ erant Eccleſiæ. Volentem autem eas eidem Eccleſiæ, ac pauperibus ex teſtamento relinquere, hortatus eſſet Daniel Epiſcopus, ut ſub ſcripto teſtamento ſuam in ipſum tranſmitteret hæreditatem, jurans ei, eam poſt ejus mortem ſe pauperibus erogaturum: Poſtquam autem hanc Daniel adeptus eſt, Challoæ amicæ ſuæ dediſſet. 17. Quod à Paganis Haranitis in ſacrificiorum impietatem lapſis accipiens Daniel Epiſcopus ſportulam, remitteret crimen, negotians & hinc ſibimet lucrum. 18. Quod è prædio Lafargaritha Eccleſiæ Edeſſenæ ſilvas cædentes, portaſſent ad prædia Challoæ amicæ Danielis Epiſcopi, & quæ voluerunt, ædificaſſent. Porrò Daniel iſte Charrarum Epiſcopus, unàcum Iba avunculo ſuo, depoſitus fuit in Latrocinio Epheſino, eique Joannes ſubſtitutus, qui Concilio Chalcedonenſi ſubſcripſit. Idem Daniel in cauſa Ibæ ſub Domno ſubſcriptus legitur in Concilio Antiocheno, licet in Græco pro *Charris* malè *Beræa* ponitur.

ܘܫܢܬ ܗܘܐ ܕܝܘܣܩܘܪܘܣ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܕܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܬܟܢܫܬ ܬܘܒ
ܠܐܦܣܘܣ ܣܘܢܗܘܕܘܣ ܐܚܪܢܐ. ܗܝ
ܐܚܪܡ ܠܪܒܐ ܦܠܒܝܢܘܣ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܕܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ : ܘܠܕܘܡܢܐ
ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ : ܘܠܐܝܪܢܐܘܣ ܕܨܘܪ :
ܘܠܗܝܒܐ ܕܐܘܪܗܝ : ܘܠܐܘܣܒܝܘܣ
ܕܕܘܪܘܠܐܘܣ : ܘܠܕܢܝܐܝܠ ܕܚܪܢ :
ܘܠܣܘܦܪܘܢܝܘܣ ܕܬܠܐ :
ܘܠܬܐܘܕܘܪܝܛܘܣ ܕܩܘܪܘܣ :

Anno 756. (Christi 445.) *Dioscorus factus est Alexandriæ magnæ Episcopus. Item altera Synodus Ephesi coacta fuit*, (non anno 445. sed 449.) *in qua Dioscorus anathemate perculit magnum Flavianum Episcopum Constantinopoleos, Domnum Antiochiæ, Irenæum Tyri*, IBAM *Edessæ, Eusebium Dorylei, Danielem Haran, Sophronium Telæ* (seù Constantinæ) *& Theodoretum Cyri*. Idem de Latrocinio Ephesino scribit Dionysius in Chronico, licet illud anno Græcorum 757. Christi 446. celebratum fuisse perperàm existimet.

Quo autem mense Ibas Edessâ excesserit, prodit laudatus Auctor Chronici Edesseni. ܗܢܐ ܡܟܬܒܢܐ
ܘܫܢܬ ܘܐܬܬܢܝܚ ܢܦܩ ܗܝܒܐ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ ܒܝܘܡ ܚܕ
ܒܟܢܘܢ ܐܚܪܝ. ܘܒܝܘܡ ܚܕ
ܘܥܣܪܝܢ ܒܬܡܘܙ ܝܪܚܐ ܩܡ ܢܘܢܐ
ܚܠܦܘܗܝ ܘܐܚܕ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ :

Anno Græcorum 759. *Ibas Episcopus Edessâ excessit die* 1. *Januarii: cui Nonnus substitutus fuit die* 21. *Julii, tenuitque Sedem annis duobus*: Nimirùm usque ad Synodum Chalcedonensem, quæ Ibam, Nonno ejecto, Edessæ restituit anno 451. Verùm quum Ibas Edessenam Sedem reliquit, annus erat Græcorum 760. non 759. hoc est Christi 449. non 448. Errorem autem ex librarii incuria in hunc Chronici locum obrepsisse, convincitur ex iis verbis, quæ sequuntur de Nonno: *tenuitque Sedem annis duobus*: nam a die 21. Julii anni 448. quo Nonnus in locum Ibæ substitutus esse dicitur, usque ad annum 451. quo Synodus Chalcedone celebrata fuit, non anni duo, sed tres effluxissent.

IV. Ejus obitus.

Quot demùm annis post recuperatam Sedem Ibas vixerit, docet idem Auctor Chronici Edesseni.

ܗܢܐ ܡܟܬܒܢܐ ܘܫܢܬ ܘܐܬܬܢܝܚ
ܒܬܫܪܝ ܩܕܡ ܒܥܣܪܝܢ ܘܬܡܢܝܐ
ܘܐܬܬܢܝܚ ܒܗ ܐܬܬܢܝܚ ܗܝܒܐ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ ܘܐܬܐ ܠܕܘܟܬܗ
ܢܘܢܐ : *Anno* 769. (hoc est vertente anno Christi 457.) *die* 28. *Octobris obiit Ibas Episcopus Edessæ, & Nonnus in locum suum rediit*. Et quidem Ibam ineunte anno Christi 457. in vivis fuisse, colligitur ex Tom. IV. Concil. pag. 891. ubi cum aliis Episcopis subscripsisse dicitur precibus Leoni Imperatori missis pro Concilii Chalcedonensis confirmatione. Nonnum verò eodem anno inclinante post Ibæ obitum Sedem Edessenam recuperasse, liquet ex Codice Encyclico in eodem Tom. IV. Concil. in quo ipse primus inter Episcopos Provinciæ Osrhoënæ subscripsit epistolæ ad Leonem Imperatorem ea de causa missæ: quod & Pagius confirmat ad annum 451. num. 53. ubi Garnerium meritò reprehendit, qui scripsit, eum Synodi Oecumenicæ Ephesinæ tempore Ecclesiam Edessenam administrasse.

V. A Jacobitis adhuc ut Nestorianus rejicitur.

Jacobitæ, qui Chalcedonense Concilium rejiciunt, Ibam quoque, veluti Nestorianum, in Professione Fidei, quam ante Sacrorum Ordinum susceptionem coram Episcopo emittunt, etiamnum execrantur, ut liquet ex Cod. Ecchell. IV. p. 95. De eodem hæc scribit Simeon Beth-Arsamensis in Epistola, cui titu-

lus

lus, *de Barsauma Nisibita, & Hæresi Nestorianorum in Persidem invecta.*

[illegible]

A Theodoreto (Nestorianum errorem) *accepit Ibas, qui præter alias multas blasphœmias, quibus præfatos magistros suos adamussim imitabatur, istam in quadam sua Oratione adjecit, dicens: Ego Ibas nequaquam invideo Christo, qui Deus factus est: nam Deus appellatus est, quum homo esset mei similis, & ejusdem mecum naturæ. Quapropter anathematis sententia lata fuit in Ibam, & Theodoretum Cyri, unàcum omnibus eorundem sociis & sectariis.* Loquitur Beth-Arsamensis de Conciliabulo Ephesino, in quo Ibas & Theodoretus damnati sunt.

VI. Ejus Epistola.

Scripsit famosam *Epistolam ad Marim Persam*, quum adhuc Orientales cum Ægyptiis contenderent. Joannem enim Patriarcham suum sequutus, Cyrillum magnum & Ephesinam Synodum decessoremque suum Rabulam carpit; Nestorium verò commendat, ejusque hæresim stabilire conatur. Exstat tom. V. Concil. Labb. pag. 661. quæ post Ibæ mortem anno 536. à Patribus Quintæ Synodi damnata fuit. Consule Eminentissimum Baronium ad annum prædictum, ubi probat, à Quinta Synodo Epistolam Ibæ, non Ibam ipsum damnatum fuisse, utpote qui in quatuor Conciliis, Antiochiæ, Tyri, Beryti, atque Chalcedone hæresim Nestorianam abjuraverit, & in communione Ecclesiæ diem clauserit.

VII. Initia, & progressus Nestorianismi in Mesopotamia, in Assyria, & in Perside.

Sed quamvis Ibas ab errore, cujus patrocinium olim susceperat, seipsum tandem Divino favente numine revocasset, non tamen efficere potuit, ut eos, quos Nestorianismo infecerat, ad Orthodoxam fidem reduceret. Adeò Epistolæ ejus Assyrios Persasque dementarant. His adde, quòd Schola Persica, quæ Edessæ florebat, ab eo usque tempore Nestorii partes adversùs S. Cyrillum tutari cœpit, quo Joannes Patriarcha Antiochenus cunctos Orientales Episcopos, atque adeò Edessenum ipsum Antistitem, in suam sententiam pertraxit. Præceptorum ejusdem Scholæ, Auditorumque conatus Rabulas compescuit, dum in vivis fuit. Sub Iba vires resumpserunt; nec eos coërcere potuit Nonnus Ibæ successor, licet hostis esset Nestorianorum infensissimus; donec Cyro Edessæ Episcopatum adepto, eversa Schola est, & Scholastici in Persidem relegati. Audi Beth-Arsamensem in laudata Epistola.

[illegible]

[illegible]

ܩܪܕܘܝܐ : ܘܡܥܢܐ ܕܒܝܬ ܗܪܕܫܝܪ :
ܘܐܒܫܘܬܐ ܕܢܝܢܘܐ : ܘܝܘܚܢܢ ܒܝܬܓܪܡܝܐ :
ܘܡܝܟܐ : ܘܦܘܠܐ ܒܪ ܩܩܝ ܡܢ ܟܪܟܐ
ܕܒܝܬ ܗܘܙܝܐ : ܘܐܒܪܗܡ ܡܕܝܐ :
ܘܢܪܣܝ ܓܪܒܐ : ܘܐܙܠܝܐ ܡܢ ܟܪܟܐ
ܕܡܪܝ . ܘܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܝܟ ܗܘ
ܐܚܪܢܐ ܐܝܟܢܐ ܗܘܘ ܒܪܥܝܢܐ ܥܡ ܗܝܒܐ
ܘܡܐ ܕܫܟܒ ܗܝܒܐ . ܟܠܗܘܢ ܦܪܣܝܐ ܥܡ ܐܘܪܗܝܐ
ܥܡ ܣܦܪܐ ܕܡܬܐ ܐܘܪܗܝܐ ܕܫܠܡܝܢ
ܗܘܘ ܠܗܘܢ . ܘܒܥܝܢ ܐܣܩܘܬܗ
ܕܛܘܒܢܐ ܡܪܝ ܩܘܪܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܕܐܘܪܗܝ ܘܒܦܘܩܕܢܗ ܕܙܝܢܘܢ ܡܠܟܐ
ܕܪܗܘܡܝܐ ܐܬܥܩܪܬ . ܐܣܟܘܠܐ ܕܦܪܣܝܐ
ܗܘܬ ܒܗ ܦܘܫܩܐ ܒܐܘܪܗܝ :
ܘܐܬܒܢܝ ܒܕܘܟܬܗ ܗܝܟܠܐ ܒܫܡܗ
ܕܡܪܬܝ ܡܪܝܡ ܝܠܕܬ ܐܠܗܐ .

Ideſt: *Ab Iba Neſtorianum errorem accepit Mares quidam ex urbe Hardaſcir: atque exinde cœpit Perſarum regio Neſtorianiſmo infici per Ibæ epiſtolas, & per Magiſtrorum ejuſdem Orationes atque Commentaria*, (Neſtorii nimirùm, Theodoreti, Theodori, ac Diodori, quæ in Syrorum ſermonem convertebantur.) *Ab eodem Iba poſt Marim accepit Maro quidam Elita Presbyter Edeſſenus*, (Is fortaſsè eſt Maronius Diaconus, qui ſubſcribitur in Concilio Antiocheno in cauſa Ibæ, Act. X. Concil. Chalced.) *qui in Edeſſena Perſarum Schola Præceptorem agebat. In illa autem Schola complures è Perſarum regione literis vacabant, quos inter Acacius Aſſyrius, Barſaumas Maræ Carduenſis ſervus, Maanes Hardaſcirenſis, Abſotas Ninivita, Joannes Garmachita, Michæas, Paulus Cachæi ex oppido Huzitarum, Abraham Medus, Narſes Leproſus, Ezelias ex oppido Maris, aliique ejuſdem cum Iba ſententiæ. Defunɛto autem Iba, omnes Perſæ unàcum reliquis Edeſſenis Scriptoribus, qui ejuſdem perſuaſionis erant, excedere Edeſſâ juſſi ſunt: Item ſchola, ubi Perſæ literas Edeſſæ edocebantur, operâ ac ſtudio Beati Mar Cyri Edeſſeni Epiſcopi, juſſuque Zenonis Romanorum Imperatoris funditùs everſa eſt, cujus loco Templum nomini S. Mariæ Dei genitricis excitatum.* Id accidit annorum Græcorum 800. Chriſti 489. uti narrant Auctor Chronici Edeſſeni, & Dionyſius Patriarcha. Idem de Schola Edeſſena tradit Theodorus Lector hiſt. Eccl. lib. 2. pag. 558. *In urbe Edeſſa*, inquit, *erat Schola Chriſtiana Perſicæ gentis, ut ajunt, ex quo factum eſt, niſi me conjectura fallit, ut Perſæ Neſtorianam hæreſim ſequerentur, quum quidam qui Neſtorii ac Theodori dogmata amplectebantur, ei Scholæ præfuiſſent, & doctrinam, quæ ipſis placebat, Perſis tradidiſſent.* Et infrà p. 566. *Zeno Imperator Scholam, quæ Perſarum vocabatur, in urbe Edeſſa ſitam ſuſtulit atque evertit, utpote quæ Neſtorii ac Theodori doctrinam auditoribus inſinuaret.* Hanc Scholam diverſam fuiſſe exiſtimo ab iis, de quibus Auctor vitæ Sancti Alexandri Acœmetæ apud Bollandum ad diem 15. Januarii pag. 1023. *Erectæ in ea urbe ſunt jam olim divino nutu linguæ Syriacæ Scholæ in vicinarum civitatum commodum. Nam viri principes atque alii locupletes liberos ſuos eò inſtitutionis gratiâ ablegant. Sacrum igitur principatum adeptus Rabulas ſtuduit, cooperante Spiritu Sancto, omnes in veram & ſtabilem fidem adunare..... Exteros gentilium filios bis in menſem è ſchola ad ſe evocabat, eoſque verbum veritatis docebat. Ac ſuſcepto Sancti Spiritus ſignaculo, eoque pacto maximum conſequuti emolumentum in patriam revertebantur, & ſucceſſu temporis bonis aſſueti moribus, eoſdem liberis ſuis in hoc uſque tempus inſerunt.* Nam hæ quidem ſcholæ in vicinarum civitatum commodum inſtitutæ fuerant, in quibus Chri-

ſtiani

ſtiani cum gentilibus Syriacam linguam promiſcuè docebantur. Schola verò Perſica Chriſtianæ gentis dumtaxat erat, ejuſque ex Perſarum ditione: Sacras præterea literas ibidem juvenes Perſæ docebantur, ut ex Theodoro colligitur.

VIII. Renaudotii opinio de origine Neſtorianiſmi in Oriente refellitur.

Hæc initia Neſtorianiſmi in Meſopotamia, in Aſſyria & in Perſide. Progreſſus ejuſdem fuſiùs narrantur à Beth-Arſamenſi in citata epiſtola, quam ſuo loco integram dabimus. Summa ejus hæc eſt. Barſaumas, Acacius, Narſes, Michæas, Abſotas, Abraham, aliique ſuprà memorati Scholæ Edeſſenæ Magiſtri cum ſuis Auditoribus Edeſsâ ejecti, terraſque Romani Imperii relinquere coacti, tanto animi ardore Neſtorianorum dogma in ditione Perſarum ſub Pheroze Rege promoverunt, ut Babuæo Seleuciæ & Cteſiphontis Epiſcopo, atque totius Aſſyriæ Perſidiſque Primate è medio ſublato, Sedem illam, ipſo Pheroze annuente, invaſerint. Reliquis urbibus Neſtorianos Epiſcopos, quibus Pherozes, utpote Romanis infenſus, impensè favebat, præfecerunt: adeò ut Chriſtiani ferè omnes, qui Perſis ſubditi erant, ejurata Orthodoxa fide, Neſtorianam hæreſim brevi amplexi fuerint. Hæc fortaſsè non viderat Vir eruditiſſimus Euſebius Renaudotius, quum cauſas propagati in Meſopotamiam & Perſidem Neſtorianiſmi retexere aggreſſus, ſcribebat tom. 2. Liturg. Oriental. in Præfatione num. III. *Quamvis à Diodoro Tarſenſi, Theodoroque Mopſveſteno originem habuiſſe hæreſim, quam poſteà Neſtorius amplexus eſt, Græci Latinique vulgò doceant, in quo conſentientes habent Orientales omnes; tamen illa in Conſtantinopolitana potiùs Diœceſi, quàm in aliis Provinciis incrementum accepit. In Syria propagata vix fuit, niſi poſtquam Meſopotamia, in qua deinceps maximè viguit, à Perſarum Regibus occupata eſt. Eò ſcilicet confluxerunt Neſtoriani ex toto Romano Imperio, quum legibus proſcripti, Eccleſiiſque ſpoliati, apud Barbaros integram libertatem nanciſcerentur. Nec eâ contenti, Choſroïs Nuſchiſruani poteſtate abutentes, Orthodoxos expulerunt Edeſſenâ Scholâ & Eccleſiâ, quam Heraclius pace cum Perſis factâ, primis poſſeſſoribus reſtitui curavit. Nam ut Cedrenus ſcripſit, non modò Neſtorianis favebat Nuſchiſruanus, ſed reliquos Chriſtianos etiam in Perſide ad eorum ſectam amplectendam cogebat: atque ea ratione factum, ut qui in ea regione Chriſtiani erant, omnes propè eadem hæreſi inficerentur. Id videtur effectum eſſe non ab indigenis Syris, (nam Orthodoxam fidem ſequebantur, & ſub Romanis Imperatoribus Niſibi & Edeſſæ Scholas habebant inſignes, ubi florebant Sacrarum literarum ſtudia, de quibus Junilius, Caſſiodorus, & alii:) Verùm à fugitivis ex Græcia, qui ſeptimo ſæculo præſertim Eccleſias & Scholas occupaverunt, totam denique Meſopotamiam Neſtorianam fecerunt.* Eadem de Neſtorianis tradiderat tom. 1. pag. 366. Quæ licet aliis probabilia videantur, mihi tamen falſa ſunt. In primis quis Renaudotio dixit, *Neſtorianam hæreſim in Conſtantinopolitana Diœceſi potiùs, quàm in aliis Provinciis incrementum habuiſſe?* quum & hoc ipſum qualecumque incrementum à Syris eò profectis hæreſis Neſtoriana acceperit, velut à fonte rivulum. Hæc enim in Syria ducentis ante annis Paulo Samoſateno Patriarcha Antiocheno auctore primùm eruperat, vicinaſque provincias ſua contagione afflaverat, ita ut Diodorus Tarſenſis & Theodorus Mopſveſtenus Pauli gentiles, deinde Neſtorius ejuſdem etiam affinis, antiquum errorem potiùs, quàm novum protuliſſe dicantur. Vide Baronium ad annum 422. Quare mirum non eſt, pro eo errore, à Neſtorio in elegantiorem quandam ſpeciem reformato, in eadem Syria tam multos, tàm potentes ſtatim aſſurrexiſſe patronos, quot quantoſque ferunt Acta Concilii Epheſini contra S. Cyrillum pro Neſtorio conſpiraſſe. Contrà Renaudotius nullos

los ostendere poterit in Græcia Nestorianismi fautores, præter unum Episcopum Dorotheum, & Presbyterum unum Anastasium,& hunc Syrum. Siqui alii ex Senatoribus, vel ex Monachis Nestorio faverunt, non errori, sed personæ eos favisse credibile est: Illos autem non multos fuisse, diserte scribit testis locupletissimus S. Cyrillus in Epist. ad Cœlestinum Papam, cui consentiunt omnes historiæ Ecclesiasticæ Scriptores, & addunt, contra Nestorium universum Constantinopolitanæ Ecclesiæ Clerum insurrexisse. Vide Socratem lib. 7. cap. 34. in fine,quem exscribit Nicephorus lib. 14. cap. 36. Baronium anno 422. & seqq. Sed & quum undeviginti post annos nova hæresis Eutychiana Constantinopoli grassari cœpisset, ita omnia circum loca eo incendio correpta sunt, ut omnis Nestorianismi memoria simul deflagraverit. Adeò neminem est reperire, qui consequutis temporibus ullum Nestorianorum conventum, seù conventiculum in Græcia habitum meminerit, ullum doctrina, aut alio nomine celebrem Græcum, qui Nestorianismi patrocinium scripto vel facto susceperit. Sed contrà quæcumque circa Nestorianam rem gesta sunt, ea omnia in Syria, & in vicinis Syriæ provinciis contigisse referunt Liberatus, Theophanes, Cedrenus, Nicephorus, & alii Græci, quibus planè omnes Syri Scriptores consentiunt.

Iterùm falsum est, *Orthodoxos sub Chosroë Nuschisruano pulsos fuisse à Nestorianis ab Schola Edessena*, quum hæc sub Zenone funditùs eversa fuerit, ut ex Theodoro Lectore suprà retulimus. Cedrenus verò, quem Renaudotius laudat,Ecclesiam Edessenam à Nestorianis occupatam fuisse, non Scholam memorat. Quare non video, quo pacto Renaudotius clarissimum & perspicuis verbis expressum Theodori testimonium ad Heraclii, & Nuschisruani tempora in margine referat: quo' ve iterùm pacto Cassiodorum citet, quum Cassiodorus non *de Syrorum Scholis* loquatur, sed expressè disertèque *Hebræos Nisibi Scholam* habuisse scribat: de Syris nihil dicat, ut suprà nos in Præfatione annotavimus. Renaudotium deceperunt, ut puto, Henrici Valesii verba, qui in notis ad secundum librum Theodori Lectoris pag. 164. sic de Cassiodoro scribit: *Cassiodorus quidem in Præfatione divinarum Institutionum scribit, sua adhuc ætate Nisibi Scholam fuisse Ecclesiasticorum dogmatum. Sed Cassiodorum memoriæ vitio lapsum esse existimo, & Nisibin urbem pro Edessa posuisse. Nisibis enim Cassiodori ætate sub ditione Persarum erat, jam inde à temporibus Joviani Augusti, qui Persis eam tradiderat.* Potiùs memoriæ vitio lapsus est Valesius, qui pro Nisibena Hebræorum Schola, de qua Cassiodorus, Edessenam Christianam ponit.

Pergit Renaudotius, & confidenter asserit, *Græcos in Mesopotamiam profugos, illam septimo sæculo suis erroribus imbuisse*. At qui veram rerum in hac parte gestarum historiam ab ipsis Syris suprà repetitam legerit, hanc Renaudotii conjecturam meritò rejiciet, nec ineptè reponet, eam tantum à veritate abesse, quantum ab ipsa Syria, quæ illius monstri mater & altrix fuit, distant Græcia & Thracia, quibus nulla in hac tragœdia pars, nullus actus fuit, aut esse potuit; sæculo præsertim septimo, quando Nestorianismus cum suo Auctore olim Constantinopoli ejectus, Persidem Assyriamque, & Mesopotamiam jampridem pervaserat, ut suprà ostendi, & ipse Renaudotius tom. 2. pag. 99. Eutychii Alexandrini convictus auctoritate fatetur; ubi etiam disertis verbis affirmat, Nestorianam Sectam à Barsauma Metropolita Nisibeno in subjectas sibi Mesopotamiæ Diœceses longè latèque fuisse diffusam; quibus tamen non video, qua ratione cohæreant, quæ hoc loco idem Renaudotius scribit, *id ab indigenis Syris effectum fuisse non videri*.

Quæ

Quæ autem ex Cedreno Renaudotius profert, nostra potiùs confirmant, & propagatam jam in Persidem & Mesopotamiam Nestorianam luem ante Heraclii Chosroæque tempora convincunt, quando jam & Scholas ibidem habebat, & Ecclesias occupaverat. Et siqua eâ tempestate nova incrementa Nestorianismus accepit, ea certè *non Græcis profugis* (quod hìc unicè impugnamus,) *sed Chosroï, ejusque Præfectis Syros indigenas in verba Nestorii jurare compellentibus* debet. Neque inde consequitur, quod in fine subdit Renaudotius, *fugitivos ex Græcia totam Mesopotamiam Nestorianam fecisse*, quum hujus rei nullum ipse testem proferat, & contrà reclament omnia Syrorum monumenta, qui in Mesopotamia Jacobitarum Sectam maximè floruisse olim, & hoc tempore florere memorant, imò & digito monstrare possunt, testemque producunt, quem nemo sanus repellere potest, suorum Episcoporum in Mesopotamiæ urbibus successionem, in nostris antiquissimis Codicibus adhuc extantem.

Hæc pro veritate dicenda fuerunt, non ut Viro clarissimo & de nostris literis meritissimo aliquid laudis, quam ipse editis in hac materia libris commeritus est, ullatenus detractum, detritum've velimus. Ut enim in magna silva boni venatoris est, feras indaganter quamplurimas capere, neque cuiquam culpæ fuit non omnes cepisse: ita qui scribimus, si vel non omnia, quæ in rem propositam dicenda fuissent, attingimus, vel si quandoque etiam dormitamus, non id continuò culpæ vertendum est.

CAPUT XVI.

S. Isaac Magnus.

I. Isaac Magnus Zenobii Discipulus.

ISAAC, cognomento Magnus, Presbyter Antiochenus, claruit sub Theodosio Juniore, & Marciano Imperatoribus medio quinto sæculo. Præceptorem habuit Zenobium S. Ephræmi Discipulum, uti ex Joanne Barsusan Jacobitarum Patriarcha ad calcem Codicis nostri Syriaci IV. adnotavit Abraham Mardenus Presbyter, cujus verba infrà describemus: Idque etiam colligitur tùm ex ejusdem Isaaci Scriptis adversùs Nestorianos & Eutychianos; tùm præcipuè ex Carmine illo, quo *ruinam Antiochiæ* planxit: Nestorius enim anno Christi 429. hæresim suam publicavit; Eutyches verò circa annum 448. Ruina demùm Antiochiæ contigit anno 459. Quæ certissima temporis epocha Isaacum non Ephræmi, ut nonnulli scribunt, sed Zenobii Discipulum fuisse convincit. Nam S. Ephræm ejusdem Zenobii magister decessit juxta Syros anno 373. vel anno 378. juxta alios, ut diximus suprà pag. 54. eoque tempore Zenobius Ecclesiæ Edessenæ Diaconus erat, ut pag. 38. demonstratum est; Atque adeò paulò post prædictum annum, hoc est, circa annum 390. nostrum Isaacum videtur habuisse auditorem.

II. Alius à Ninivita, & ab Isaac Ephræmi Discipulo.

Hinc diluitur conjectura Naironi, qui in Evoplia Par. 1. pag. 47. Isaacum istum cum altero cognomine Ninivita confundit. Nam ille quidem Episcopus fuit, & post annum 500. floruit, ut suo loco demonstrabimus: Isaac verò noster paulò post Chalcedonensem Synodum simplex Presbyter decessit.

Naironо errandi ansam fortassè præbuit Abulbarcatus Ben-Cabarus, qui in Libro, cui titulus *Lampas tenebrarum & Declaratio Officiorum*. cap. 7. de Ecclesiasticis Scriptoribus, hæc

hæc habet. مار اسحق السرياني تلميذه له كتاب الميامر المعروف وهو مما تعتمد عليه الرهبان وعلى اقواله ويقتدون بافعاله وفيه كثير من الحكم الالهيه والتعاليم الروحانيه عدته اربعين ميمرا وخمسة عشر قولا اخرجه من السريانيه الى العربيه الشماس عبدالله بن الفضل : *Isaac Syrus, ejusdem* (S. Ephræmi) *Discipulus habet celebrem Librum Sermonum, quem Monasticæ vitæ Professores magnifaciunt, ejusque dicta gestaque mirantur. Divinâ quippe sapientia & doctrinâ Spiritûs plenus est. Continet autem Sermones quadraginta, & Orationes quindecim: quos è Syriaco Arabicos fecit Abdalla Diaconus Alphadli filius.* Atqui Liber ille, quem Abdalla Diaconus è Syriaco in Arabicum convertit, non est fœtus Isaaci nostri Presbyteri Antiocheni, nec alterius Isaaci, qui fuit Ephræmi Discipulus; sed recentioris illius, qui abdicato Ninives Episcopatu monachus factus in Eremo Scetensi consenuit, ut infrà ostendemus. Abulbarcati errorem sequuti Curatores Bibliothecæ Patrum, Isaaco nostro adscribunt *Sermones de contemptu mundi*, qui Isaaco Ninivitæ proculdubio restitui debent.

III. Ejus genus, patria, ac dignitas.

Ejusdem meminerunt Syri, Arabesque Scriptores complures, licet eum Ephræmi discipulum communi errore appellent, quum potiùs Discipulum Discipuli Ephræmi dicere deberent. Joannes Maro in Tractatu adversùs Nestorianos & Eutychianos, quatuor ex ipso testimonia producit: Primum ex sermone ejusdem de Orthodoxa Fide, alterum de Symbolo Fidei, tertium de curru Ezechielis, & quartum de Incarnatione Domini.

Gregorius Bar-hebræus, seù Abulpharagius, in historia Dynastiarum pag. 91. de iis, qui sub juniore Theodosio claruerunt, hæc scribit. وكان فى هذا الزمان من العلما قوريللس بطريرك الاسكندريه ونسطوريوس بطريرك القسطنطينيه القايل باتحاد المشيه دون نفس الكلمه فاسقط لذلك ومار اسحق تلميذ مار افرام صاحب الميامر المنظومة : *Hoc etiam tempore doctrina floruerunt Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, & Nestorius Patriarcha Constantinopolitanus, qui unionem voluntatis absque unione ipsius Verbi asseruit, ideoque è gradu dejectus est. Nec non Mar Isaac Discipulus Mar Ephræmi, Sermonum Rithmicorum Auctor.*

Ebnarrahebus in Chronico Orientali, quod Abr. Ecchellensis Latinè edidit, in serie Patriarcharum Alexandrinorum ad annum 435.

كيريللس الكبير ابن اخت ثاوفيلس البطريرك كان فى زمانه مار اسحق تلميذ مار افرام السرياني وسمعان العمودى ;

Cyrillus magnus Theophili Patriarchæ ex sorore nepos. Ejus tempore floruit Sanctus Isaac Sancti Ephræm Syri Discipulus, & Simeon Stylites.

Eadem ferè legere est apud Georgium Elmacinum Homaidum, qui etiam genus, patriam, & dignitatem Isaaci exprimit his verbis: وكان فى زمان ثاودوسيوس الصغير وكيريللس بطريرك الاسكندريه مار اسحق تلميذ مار افرام السرياني وكان مقامه بانطاكيه وله ميامر كثيره على الحروب والكاينات والاعياد وكان جنسه من الرها. *Fuit quoque sub Theodosio juniore & Cyrillo Patriarcha Alexandrino Sanctus Isaac Sancti Ephræmi Discipulus, qui domicilium fixerat Antiochiæ. Edidit autem complures Sermones Rithmicos de Bellis, de Calamitatibus, & de Festis: erat verò genere Edessenus.*

Homaido tamen circa patriam Isaaci haud consonat Dionysius Jacobitarum Patriarcha, qui in Chronico ad annum Græcorum 729. Amidensem eum facit, non Edessenum.

ܗܘܳܐ ܕܶܝܢ ܙܰܒܢܳܐ ܡܰܠܦܳܢܳܐ ܡܳܪܝ ܐܺܝܣܚܳܩ ܡܶܢ ܐܳܡܶܝܕ ܡܕܺܝܢܬܳܐ ܕܒܶܝܬ ܢܰܗܪܺܝܢ ܡܰܠܦܳܢܳܐ ܘܬܰܠܡܺܝܕܳܐ ܕܬܰܠܡܺܝܕܶܗ ܕܡܳܪܝ ܐܰܦܪܶܝܡ ܘܟܳܬܒܳܐ :

Hoc tempore, inquit, (idest anno Christi 418.) *floruit S. Isaac Doctor* ex

ex Amida Mesopotamiæ urbe, Odasque de magnæ Romæ excidio conscripsit. Idem Dionysius ad annum ab ortu Abrahæ 1565. de Isaaco hæc tradiderat. ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܚܡܫܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܚܡܫ ܒܪܗܘܡܐ ܩܠܪܝܘܢ ܐܓܘܢܐ ܕܡܐܐ ܫܢܝܢ ܩܕܡܝܐ ܐܬܬܣܝܡ. ܗܘ ܕܐܦ ܡܪܝ ܐܝܣܚܩ ܡܐܡܪܐ ܣܓܝܐ̈ܐ ܟܬܒ ܥܠܘܗܝ:

Anno 1565. *Clarion certamen centum annorum Romæ primus instituit; de quo etiam S. Isaac plura carmina composuit.* Is annus erat ante Nativitatem Christi, ex mente ipsius Dionysii, quadringentesimus quinquagesimus primus, quo Esdras & Nehemias in Judæa florebant. Quis autem fuerit Clarion, aut quale hujusmodi certamen centum annorum, docet nos Vir ad omne eruditionis genus factus Carolus Majellus Bibliothecæ nostræ Præfectus, qui dum locum hunc Dionysii ea qua solet humanitate expenderet, annotationem istam apposuit. *Clarion*, inquit, *Nomen est Romanis auribus inauditum. Clarium quidem appellarunt Veteres Apollinem, qui in Claro insula præcipua religione colebatur, ut apud Virgilium lib. 3. Æneid. Et Clarii lauros &c. Sed nihil ad rem. In loco enim Dionysii* CLARION *viri nomen est. Legendum itaque in Syriaco Textu non* ܩܠܪܝܘܢ, *sed* ܘܠܪܝܘܢ, *hoc est*, Βαλέριον, VALERION: *librarii enim vel incuria vel festinatio* ܘ *Vau initiale in* ܩ *Koph convertit, quòd facillimè solet accidere, nisi à proximæ literæ contactu dirimatur. Hac autem lectione restituta, totus Dionysii locus planissimus est. Enimverò certamen centum annorum Romæ institutum sunt Ludi sæculares, quos ætas aspicit una semel, ut ait Ovid. 2. Trist. Eleg. 1. quique centesimo, ut vulgò putabant, seu potiùs centesimo & decimo quoque anno edebantur, ut discimus ex Horatio in Carmine sæculari:*

Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus referatque ludos
&c.

Quemadmodum autem Romani ab illo centum annorum spatio SÆCULARES *eos ludos nuncupaverunt, ita Dionysius* CERTAMEN CENTUM ANNORUM *appellavit. Et Cassiodorus quidem ludos sæculares incredibili magnificentia à Philippo celebratos anno millesimo Urbis conditæ, appellavit* LUDOS MILLE ANNORUM. *Porrò ludos sæculares primum instituisse Valerium, non Publium, qui Poplicola cognominatus est, sed Marcum, docet nos Censorinus de die natali cap. 17. cujus sententiam latè vindicat & confirmat Panvinius de Ludis sæcularibus. Eam autem celebritatem à Valerio primùm editam anno V. C. 298. idem Censorinus docet ex Capitolinis XV. Virorum Commentariis. Annus verò V. C. 298. est Abrahami 1565. idemque ante Christum 451. Quinam autem sæculares ludi ætate Isaaci editi sint, quos ille carminibus celebraverit, non est obscurum. Enimverò Claudianus de sexto Consulatu Honorii sæculares ab eo ludos datos versibus ornavit, & Prudentius contra Symmachum, aliique id ipsum tradunt. Sextus autem Honorii Consulatus, quo certamen illud centum annorum editum est, incidit in annum Christi 404. annis nimirùm sex antequam Alaricus Urbem diriperet, quam ipsam cladem Isaacus Antiochenus odis suis persequutus est.* Hactenus doctissimus Majellus.

Auctor Chronici Edesseni Abbatem fuisse Isaacum testatur; sed locum non indicat. ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܬܠܬ ܡܪܝ ܐܝܣܚܩ ܡܫܡܗܐ ܘܡܟܬܒܢܐ ܘܪܝܫܕܝܪܐ ܗܘܐ: *Anno*, inquit, *Græcorum* 763. Christi 452. *claruit S. Isaac Scriptor, & Archimandrita.* Fortassè alicujus monasterii propè Antiochiam, unde appellatur Gennadio & Marcellino *Presbyter Antiochenus*. In Codice nostro Syriaco XI. exstat Epistola S. Jacobi Sarugensis ad Samuelem,

ܘܪܝܫܕܝܪܐ ܕܡܪܝ ܐܝܣܚܩ ܕܓܒܘܠܐ : *Abbatem monasterii Sancti Isaac Gabulæ*. Item in Codice Syriaco XIII. apud Dionysium Patriarcham in Chronico legitur Epistola Simeonis Episcopi Beth-Arsamensis ad cognominem *Simeonem Abbatem ejusdem Monasterii S. Isaac Gabulæ* de Martyribus Homeritis, data anno Christi 524. Situm erat hoc Cœnobium juxta *Gabula* castrum in extremis Euphratesiæ finibus, de quo Procopius lib. 2. de Ædific. Justiniani Imperat. cap.9. pag. 45. Sed Isaacum nostrum in alio Monasterio propè *Gabala* Phœniciæ urbem religiosam vitam duxisse, non in Gabula Mesopotamiæ oppido, veropropiùs est ex Elmacino Homaido, qui eum Antiochiæ moras duxisse testatur, hoc est, in montibus Gabalorum, qui Antiochiam usque protenduntur. Certè non procul à Gabalis distabant Teleda & Telanessa vici, Theodoreto in Philotheo cap. 26. memorati, apud quos frequentissima monachis Syris cœnobia erant jam tùm à tempore Ammiani, Eusebii, Eusebonæ, Abibii, Heliodori, & Simeonis Stylitæ.

IV. Obitus ejusdem, ac memoria.

Decessit circa annum Christi 460. nam ruinæ Antiochiæ supervixit, quæ contigit anno 459. ut infrà ostendemus. Atque adeò audiendus non est Gulielmus Cave, qui tom. I. hist. lit. pag. 246. ejus obitum ad annum 456. retrahit. Gulielmo fortassè imposuit, quod in vulgatis Gennadii editionibus mortuus esse Isaac dicitur *Leone, & Marciano imperantibus*. Sed ibi error est manifestus: Marcianus enim sub initium anni 457. objit *Constantino & Rufo Coss.* ut Marcellinus & Cassiodorus in Chronicis, aliique testantur; Leo autem Marciano successit die 7. Februarii ejusdem anni, ut latè Pagius in Critica Baronii. Non igitur objisse potuit Isaac *Leone & Marciano imperantibus*, quum hi ne uno quidem die simul imperaverint. Atqui Gennadius non Marcianum, sed *Majorianum* habet in vetustissimo ms. Vaticano: Majorianus autem Imperium Occidentis, unàcum Leone Orientis Imperatore, tenuit ab anno 457. usque ad annum 461. Mors igitur Isaaci nec ante annum 459. retrahi potest, quum terræmotus Antiochiæ eo anno contigerit, de quo sermonem edidit; nec ultra annum 461. differri, quum eo anno Majorianus Imperio simul ac vita spoliatus fuerit, quo Imperatore Isaacum obiisse testatur Gennadius. Memoriam ejusdem colunt Syri omnes; & Maronitæ quidem ad diem 20. Novembris; Jacobitæ verò die 14. Octobris: demùm Nestoriani feria 6. hebdomadæ quintæ post Epiphaniam, quæ omnium Syrorum Doctorum communis est.

Doctor autem, & *Magnus* ab ipsis Syris nuncupatur, tùm ut ab aliis cognominibus Isaacis distinguatur; tùm quia multa scripsit diversi argumenti eruditissima Opera, & quidem sermone Syro nitidissimo, ut benè observat Jacobus Episcopus Edessenus in Præfatione ad Homilias Severi, ubi eundem inter optimos linguæ Syriacæ Scriptores collocat. Ejus verba infrà describemus, quum de Jacobo Edesseno sermo erit.

V. Orthodoxa ejus Fides.

Quod ad ejus Fidem spectat, Orthodoxum eum fuisse certum est. Id satis testantur Gennadius & Marcellinus loco mox citando, ubi docent, multa ipsum contra Nestorianos & Eutychianos scripsisse, quæ etiamnum exstant in Cod. nostro IV. Nomine verò Eutychianorum, Monophysitas omnes intelligunt, sive ii Eutychiana hæresi, sive Dioscoriana infecti fuerint. Joannes etiam Maro expressa ejusdem auctoritate probat unam in Christo Personam, duasque Naturas. Auctor denique Chronici Edesseni Isaacum ut Sanctum veneratur, quo honore Catholicos tantùm dignatur. Neque obstat, quod Jacobitæ quoque eundem venerantur & colunt, ut Barhebræus, Ebnarrahebus, Homaidus, aliique: nam isti admittunt

etiam

etiam S. Simeonem Stylitam, quem tamen certum eſt, pro Synodo Chalcedonenſi adversùs Monophyſitas decertaſſe, hujuſque rei teſtes literas tùm ad Baſilium Antiochiæ Patriarcham, tùm ad Leonem Imperatorem dediſſe, ut narrat Evagrius lib. 2. cap. 10. & teſtatur Photius Cod. 229. Solent autem Orientales Hæretici, ac præcipuè Jacobitæ & Neſtoriani, homines inſigni doctrina & probitate toto Orbe celeberrimos, etſi non ſuos, amare tamen & mirari.

VI Scripta à Gennadio enumerata.

De ſcriptis Iſaaci hæc Gennadius cap. 66. *Iſaac Presbyter Antiochenæ Eccleſiæ ſcripſit Syro ſermone longo tempore, & multa; præcipua tamen cura adversùm Neſtorianos & Eutychianos. Ruinam etiam Antiochiæ longo carmine planxit, eo auditores imbuens ſono, quo Ephræm Diaconus Nicomediæ lapſum.* Nimirùm, metro heptaſyllabo, quo & B. Ephræm ruinam Nicomediæ planxit. Hunc Gennadii locum totidem verbis deſcripſit Marcellinus in Chronico Indictione XII. ad annum Chriſti 459. niſi quod pro *longo carmine* poſuit *elegiacum*, & pro Ephræm Diacono *Monachum*. Exſtat hoc Iſaaci carmen in vetuſtiſſimo Codice noſtro Syriaco V. fol. 51. de quo infrà in Catalogo Operum ejuſdem num. 62. Quod verò ſcribit Gennadius, Iſaacum *longo tempore & multa ſcripſiſſe*, id eorum conjecturam videtur confirmare, qui ipſum Ephræmi Diſcipulum opinantur. Sed jam vidimus ſuprà, Scriptores iſtos ita intelligendos eſſe, ut Iſaac noſter Diſcipuli Ephræmi Diſcipulus fuerit: alioquin ſi Ephræmum ipſum audiiſſet, octoginta circiter annis eum ſupervixiſſe Magiſtro ſuo neceſſe eſſet, atque adeò centenario majorem obiiſſe, quod non ita facilè admittendum eſt.

VII. Quo anno Terræmotus Antiochiam concuſſit.

Per *ruinam Antiochiæ* intelligit Gennadius celeberrimum Terræmotum, quo urbs illa corruit. Quum verò ex ejus epocha pendeat annus mortis Iſaaci, haud inutile fore arbitror, illam ex probatis Auctoribus ſtabilire. Et Evagrius quidem ſic ſcribit lib. 2. cap. 12. *Anno ſecundo Imperii Leonis ingens terræmotus ac ſuccuſſio contigit Antiochiæ, quum quædam à populo civitatis illius facta eſſent plena furoris ac dementiæ, ipſamque beſtiarum feritatem longè ſuperantia. Quæ quidem tantæ cladis velut procemium quoddam exſtiterunt. Accidit autem ingens hæc calamitas anno quingenteſimo ſexto à conditu urbis Antiochiæ, circa horam noctis quartam, die quartodecimo menſis Gorpiæi, quem Romani Septembrem vocant, imminente die Dominico, Indictione undecima. Sextus hic terræmotus accidiſſe dicitur trecentis quadraginta & ſeptem annis elapſis ab illo terræmotu, qui Trajani temporibus contigerat. Nam ille quidem terræmotus ſub Trajano accidit anno centeſimo & quinquageſimo nono, ex quo civitas libera & ſui juris fuerat appellata. Hic autem Leonis Auguſti temporibus contigit anno ſexto & quingenteſimo, ut produnt Scriptores diligentiſſimi. Porrò hic terræmotus univerſas propemodùm ædes ſubvertit urbis novæ &c. Quæ quidem ſingula à Joanne Rhetore diligenter commemorata ſunt.* Atqui, inquit doctiſſimus Baronius, annus Antiochenorum 506. Indictio XI. & Leonis Auguſti 2. inciderunt *in annum Chriſti* 458. nam anni quidem Antiochenorum juxta communem Scriptorum ſententiam præcedunt vulgarem Chriſti Epocham annis 48. Leo autem Imperium auſpicatus eſt die 7. Februarii Indictione X. ex Chronico Alexandrino & ex Theodoro Lectore in fine libri ſecundi: nimirùm anno Chriſti 457. Indictio verò XI. incidit in annum 458. Erravit igitur Evagrius, dum ait, id factum *die* 14. *Septembris, imminente Dominico die*, hoc eſt, Sabato jam exeunte: nam anno Chriſti 458. dies 14. Septembris non in Sabatum, ſed in Dominicam incidit. Quare Scaliger, Calviſius & Petavius ut hanc difficultatem ſolverent, & Evagrium nullius erroris arguerent, pro *immi-*

nente Dominico die, legerunt *illucescente*, quasi terræmotus non *die Sabati exeunte*, sed *Dominico incipiente* accidisset, in quem *dies* 14. *Septembris* competebat. Pagius errorem Evagrii non *in Sabato*, sed *in anno secundo Leonis* agnoscit: Existimat enim terræmotum contigisse *anno Christi* 457. quo, inquit, annus Antiochenorum 506. & Indictio XI. à Kalendis Septembris initium ducebant, & quo Leonis annus I. adhuc fluebat: nam annos Antiochenorum à mense Septembri inchoari, probaverat suprà in Dissertat. de Periodo Græco-Romana num. 95. Anno autem Christi 457. dies 14. Septembris in Sabatum incidit, idemque fuit Leonis annus primus, quo Theophanes etiam, ac Cedrenus terræmotum consignant, non secundus ut perperàm scribit Evagrius: qui adhuc deceptus est, dum ait, inter hunc terræmotum & eum, qui sub Trajano accidit, fluxisse annos 347. nam terræmotus ille, ut doctè probat Baronius, contigit Messala & Pedone Coss. anno Christi 115. atque adeò ab illo ad hunc, de quo agitur, fluxerunt anni dumtaxat 342. vel 343.

Joannes Malela alios ab Evagrio characteres ponit, ex quibus liquet Terræmotum hunc anno Christi 459. accidisse. *Imperante*, inquit, *Leone*, *Divinæ iræ vicissitudinem quartùm passa est Antiochia magna*, *Septembris* 13. *die Dominica illucescente*, *anno Æræ ejusdem Antiochiæ quingentesimo sexto*, *sub Consulatu Patricii*. Sic apud Eminentissimum Norisium dissert. 3. de anno & epochis Syro-Macedonum cap. 6. licet vir doctissimus falsas notas Malelam apposuisse existimet. Atqui Patricius consulatum gessit anno Christi 459. quo dies 13. Septembris optimè in Dominicam competit. Ex mente igitur Malelæ Epocha Antiochenorum antecessit Christianam vulgarem annis 47. non 48. Si enim ab anno 506. detrahas annos 459. reliqui erunt 47.

Quæ Syrorum etiam nonnullorum opinio fuit, ut liquet ex Codice nostro Syriaco I. qui scriptus esse dicitur anno Antiochenorum 521. die 17. Aprilis, feria 4. hoc est, Christi 473. quo dies 17. Aprilis in feriam 4. incidit.

Malelę sententiam confirmat Dionysius Patriarcha in Chronico, licet Septembrem mensem haud exprimat. ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܗܘܐ ܙܘܥܐ ܩܫܝܐ ܘܢܦܠܬ ܒܗ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܕܣܘܪܝܐ ܗܦܘܟܝܐ ܪܒܝܥܝܐ ܒܗ : ܟܕ ܢܓܗ ܚܕܒܫܒܐ ܒܬܠܬ ܫܥܝܢ ܕܠܠܝܐ : *Anno*, inquit, *Græcorum* 770. *accidit terræmotus ingens*, *quo Antiochia Syriæ quartùm corruit*; *idque illucescente Dominica*, *hora noctis tertia*: Nimirùm anno Christi 459. in quem ex mente Dionysii competit annus Græcorum 770. nam hic Græcorum epocham Christiana vulgari 311. annis priorem esse statuit. Quod autem tùm ipse, tùm Malela *quartum* vocant hunc terræmotum, Evagrio nequaquam contradicunt: *Duos enim ab Evagrio numeratos negligunt*, (inquit Pagius) *ut sæpè fit ab aliis Scriptoribus in id genus supputationibus. Sic enim quarta v:g: Ecclesiæ persecutio à quibusdam appellatur quinta*.

Eminentissimus Norisius in Dissert. III. de anno & Epochis Syro-Macedonum cap. 6. hunc quidem terræ tremorem ad annum 458. pertinere existimat; Malelam tamen & Evagrium falsas notas *Consulatus Patricii*, *Dominicæ imminentis*, & *Indictionis undecimæ* de suo apposuisse suspicatur. Si censura doctissimi viri justa est, res videtur ex aliis Auctoribus haud temerè definienda. Cosmam igitur Presbyterum producamus, accuratum vitæ S. Simeonis Stylitæ Scriptorem, qui in Codice nostro Syriaco I. de terræmotu Antiochiæ, ac morte S. Simeonis loquens, certas anni, mensis, ac diei notas apponit: Sic enim scribit fol. 69.

fol.69. Simeonem, nimirùm, transactis in mandra Telanessæ in quodam angiportu septem annis, certiorem ab Angelo de sua morte factum fuisse, *quæ quadragesimo ab ea visione anno definita fuerat, postquam admirabile idem ac terribile signum edendum foret.* [illegible]

[illegible]

Quum igitur videret B. Simeon, (verba sunt Cosmæ fol. 69. à tergo) *numerum annorum quadraginta jam adesse, quemadmodum in visione præmonitus fuerat, expectabat signum illud, de quo ipsi dixerat Angelus, Hoc signum faciam, deinde eum ducam: cogitabatque, quodnam esset hujusmodi signum. Quum autem cerneret signum iræ Divinæ, quod Antiochiæ, & in ejus regione acciderat &c. accersitum primum illum Discipulum suum, sic remotis arbitris alloquitur, Video, jam numerum impletum esse, signum enim valdè patens est &c.* (Hic monet Discipulum de humando corpore.) *Congregata est autem ad eum* (ad mandram Simeonis) *innumerabilis populi multitudo* QUINQUAGESIMO PRIMO DIE, *postquam signum illud in regione editum fuerat &c.* (Codex mendosè habet [illegible] Post eum signum aliud, quod in regione editum est.) *Elapsis verò uno & quinquaginta diebus, ut modò diximus, facta est Synaxis illa maxima mense Julio, cui nullam aliam similem ipse Beatus posteà celebravit &c. Postquam autem unumquemque ad suum opus in pace dimisisset, mansit* TRIGINTA DIEBUS, ET DIE VIGESIMO NONO AUGUSTI, HORA UNDECIMA, SABATO EXEUNTE ET DOMINICA INEUNTE, *extemplo deliquium animi passus est &c. duravitque illud deliquium per totam Dominicam, Feriam secundam, & tertiam &c.* FERIA *autem* QUARTA, DIE SECUNDA SEPTEMBRIS, *hora nona, circumadstantibus cunctis ejus Discipulis &c. sublatis in cœlum oculis, & dextera manu ter pectus percutiens, submisit se, & caput super humerum illius primi Discipuli* in-

inclinavit : & claudente oculos ejus utroque Discipulo, spiritum Deo tradidit. Hactenus Cosmas, qui eodem tempore vivebat, ut sequenti Capite demonstrabimus: Codex verò noster quartodecimo ab obitu S. Simeonis anno exaratus est, ut ex ejusdem epigraphe liquet, quam infrà dabimus: unde ex eo potiùs, quàm ex aliis Auctorum Codicibus, tùm Antiochiæ terræmotus, tùm S. Simeonis obitus colligendus est. Atqui anno vulgaris Christi æræ 459. dies secunda Septembris, qua B. Simeon ad superos evocatus est, in feriam quartam incidit, & dies vigesimus nonus Augusti in Sabatum, ut in laudato Codice accuratè describitur. Eodem igitur anno terræmotus Antiochiæ contigit; non quidem mense Septembri, ut ex mendoso Evagrii, & Malelæ loco hactenus existimatum est, sed mense Junio, ut ex Cosma colligitur: nam si à die 29. Augusti, quo Simeon deliquium passus est, triginta dies retrocedendo enumeres, habebis diem 29. Julii, quo Synaxis illa magna celebrata fuit *die quinquagesimo primo post terræmotum*: atque adeò si alios unum & quinquaginta dies retrogrado ordine supputes, deprehendes, Terræmotum *die octava Junii anni* 459. Antiochiam evertisse. Eodem igitur anno 459. exeunte videtur obiisse S. Isaac noster, cujus proinde festum celebratur à Maronitis quidem die 20. Novembris, à Jacobitis verò die 14. Octobris, ut suprà vidimus.

VIII. Opera S. Isaac, quæ supersunt.

Ex Polemicis Isaaci scriptis pauca habemus, infrà à nobis indicanda: quum enim in iis Nestorianos & Monophysitas impugnaverit, idcircò à Syris, qui alterutro potissimùm errore laborant, neglecta sunt, vel suppressa. Ascetica, & Parænetica ejusdem opera passim circumferuntur. Hæc ille metro ut plurimum Heptasyllabo alligavit, cujus specimen vide apud Naironum in Evopl. Par. 1. pag. 51.

Opera S. Isaac, quæ exstant in mss. Codicibus Vaticanis.

Sermones LX. in Cod. nostro Syriaco V.

I. DE *Amore doctrinæ*. ܥܠ ܪܚܡܬ ܝܘܠܦܢܐ. ܝܘܠܦܢܐ ܡܠܚܐ ܗܘ ܕܢܦܫܐ : *Sal animæ est doctrina*. Adhortatur Auditores ad comparandas omnis generis scientias, sed eas præsertim, quæ ex Divinis Scripturis hauriuntur.

Sermo iste, unàcum sequentibus novem suprà quinquaginta, habetur in Codice nostro Syriaco V. quem nuper ex Oriente adveximus: cui ad calcem amanuensis hanc epigraphen apposuit. ܫܠܡ ܟܬܒܘܢܐ ܗܢܐ ܕܡܐܡܪܐ ܡܢ ܡܠܦܢܘܬܗ ܕܩܕܝܫܐ ܘܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܐܝܣܚܩ ܡܠܦܢܐ ܣܘܪܝܝܐ ܕܐܬܟܬܒ ܕܡܢ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܡܠܦܢܐ ܕܗܘܝܘ ܐܬܟܬܒ ܘܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܡܕܝܢܬܐ ܪܒܬܐ ܕܣܘܪܝܐ. ܥܠ ܟܠ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠ ܕܡܬܟܬܒ ܡܢ ܢܦܫܐ ܫܪܝܪܐ ܘܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܫܡܥܘܢ ܦܘܪܫܢܐ ܕܗܘ ܒܪܫܡ ܢܦܫܗ ܒܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܚܕܐ ܕܝܘܢܝܐ ܒܝܘܡ ܕܡܢ ܦܠܓܐ ܒܪܝܫܐ ܦܘܠܚܢܐ ܐܝܟ ܕܡܠܦܢܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ ܘܩܕܝܫܐ ܐܝܣܚܩ ܗܘ ܡܪܝ ܐܝܟ ܐܬܘܬܗ ܡܢ ܢܦܫܐ ܫܪܝܪܐ ܘܡܩܕܫܐ ܠܡܫܡܠܝܘ ܫܢܬܐ ܗܠܝܢ ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ ܡܫܝܚܐ ܘܫܡܫܐ ܕܩܕܝܫܐ ܠܢܦܫܐ ܒܡܫܝܚܐ ܘܠܐ ܕܢܦܫܐ ܦܘܪܫܢܐ ܗܢܐ ܕܡܠܦܢܐ ܕܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܐܝܣܚܩ

[illegible]

[illegible]

ܐܡܝܢ. Hoc eſt: *Explicit Libellus iſte, in quo continetur ſuavis doctrina Sancti Mar Iſaac Doctoris Syri, Diſcipuli Mar Zenobii Doctoris, qui fuit Diſcipulus Beati Mar Ephræm. Sunt autem Sermones ſexaginta. Orate pro peccatore, & omnium miſerrimo, qui eundem tranſcripſit ex accurato exemplari Sancti Mar Joannis Patriarchæ, cognomento* BAR-SUSAN, *claræ memoriæ. Ad marginem ejuſdem appoſita ſunt paſſim ſcholia, totuſque* Codex *Philoſophica methodo diviſus: idque pro Lectoris Deum Proximumque diligentis beneficio atque utilitate: deſcriptus verò ex accurato exemplari, & ſumma diligentia collatus. Anno* Græcorum 1521. (Chriſti 1210.) *peccatricibus immundiſque manibus meis iſtum Sancti Mar Iſaac Doctoris Syri ſermonum Libellum exaravi ego peccator omniumque mortalium purgamentum* ABRAHAM, *nomine tenus Presbyter, filius Joſephi Presbyteri, ex Baghedſcia oppido regionis Mardenſis juxta* Caphartutam: *gravi autem morbo, dum hæc ſciberem, propter peccata mea laborabam: Scripſi verò hunc Libellum in Monaſterio Sancti Domitii, quod Beth-Tabitha nuncupatur, eſtque inſtauratum induſtria ac labore Abbatis caſtiſſimi, ac venerabilis Senis* RABAN *Aaron Monachi Antoniani.* (Hactenus Abraham Presbyter Codicis noſtri deſcriptor. Quæ ſequuntur, alia manu verſaque pagina addita ſunt.) *Liber iſte ſexaginta Sermonum Sancti Iſaac Syri, eſt Raban Joſue Monachi ac Presbyteri, & Incluſi, qui ipſum emit iis, quæ per Dei gratiam*

tiam possidebat: Pertinet etiam ad Raban Salibam Monachum, & Diaconum, castitate modestiaque insignem, Abrahami Presbyteri ex fratre nepotem: Ambo autem & genus, & cognomentum ex Modiad oppido ducunt. Scripserat eum olim claræ memoriæ Raban Abraham Presbyter, Josephi Presbyteri filius, ex Baghedscia oppido oriundus, anno Græcorum 1521. *Nunc verò iterùm compegit, consuit, colligavit, conglutinavitque Abraham Presbyter & Monachus, Behenami filius, patria Severinita, anno Græcorum* 1789. (Christi 1478.) *in sacro Monasterio Mar Samuelis, Mar Simeonis, & electi Mar Gabrielis, diebus Pastorum Ecclesiæ Mar Ignatii Salachensis, qui &* Azizus *Bar-Sabta, & Mar Joannis Episcopi præfati Monasterii, & Mar Cyrilli Modiadensis, unàcum reliquis Orthodoxis Episcopis. Orate pro patruele meo Raban Gabriele Presbytero ac Monacho, & pro patre meo spirituali Josue sene & Monacho benedicto. Laus Deo in sæcula Amen.* Vox ܪܒܢ *Raban*, quæ Syriacè *Magister noster* significat, ex consuetudine Syrorum, Presbyteris & Monachis honoris causa attribui solet, eodem planè sensu, quo *Rabbi* in Evangelio, & apud Hebræos. *Joannes* verò *Barsusan* est nonagesimus primus Jacobitarum Patriarcha, & *Ignatius Azizus Barsabta* centesimus undecimus, ut in serie chronologica apud Dionysium Barsalibæum. *Modiad* autem, *Baghedscia*, *Beth-Tabita*, *Caphartuta*, & *Severina* vici sunt in Mesopotamia non procul ab urbe *Mardin*, quæ hodie post Edessam, Amidam, & Babylonem omnium ferè Mesopotamiæ civitatum est frequentissima. Eam Theophylactus Simocatta hist. Mauricianæ lib. 5. cap. 3. *Mardes castellum* vocat, & tribus ab urbe Dara parasangis abesse testatur. Ex eodem *Severino* vico oriundus fuit Joannes quidam Monachus, qui nomen suum notavit ad marginem Cod. Nitr. V. fol. 215. à tergo.

2. *Ad monachos, Sermones* III. Primus inscribitur *de Perfectione Fratrum*, incipitque: [illegible] :

In arena, justi, adestis. Macti igitur animo estote, dilectissimi. Extat etiam in Codice nostro Syriaco V. num. 12. & in Codice Nitren. XVII. fol. 107. Monachos ad perfectionem excitat, utque cum vitiis omnibus strenuè bellum suscipiant, hortatur.

3. *Sermo secundus ad Monachos, de Avaritia, quæ Fratres generatim perturbat, speciatim verò Cœnobitas.* [illegible] :

Veritatem diligit Deus.

4. *Sermo tertius ad Monachos. Parænesis de Humilitate.* [illegible].

Si veritatem Præceptores amant, palàm dicam. Exstat etiam in Codice Nitr. XVII. fol. 163. & in Cod. nostro Syriaco V. num. 8. ubi ܡܪܬܝܢܘܬܐ *Parænesis* inscribitur.

5. *De Eleemosyna adhortatio.* [illegible] :

Congruum est, quod dico, & observantibus ipsum utile. Exstat etiam in Cod. nostro V. num. 13.

6. *Reprehensio, & Parænesis, Sermones duo*: Primus incipit: [illegible] :

Ad instar tubæ jussus est Isaias exaltare vocem. Secundus: [illegible]

[Syriac text]

nimis compellor ad loquendum. Ubi invehitur in avaritiam Paſtorum, atque Monachorum ſui temporis. Libet hìc pauca ex eodem ſermone delibare ex noſtro more, ut Auctoris ingenium, ſtylumque Lector utcumque intelligat. Notandum in primis Iſaaci de Martyrum, & Sacrarum Reliquiarum cultu inſigne teſtimonium. [Syriac text]

Oſſa Sacrificulorum & Magorum ſuis in ſomniis legentes (Pſeudomonachi,) *ex hortis & agris Martyrum Lipſana eruerunt. Duo corpora unus Imperator Romæ coronavit. Eorum oſſa fraudum iſti fabricatores in immenſum auxerunt, inque varias regiones diſtraxere. Viden', ut ex parietinis atque ſepibus Paulus & Petrus alleguntur: & in torrentibus ſcrobibuſque Prophetæ & Apoſtoli inveniuntur. Invidit nempè Diabolus honori Sanctorum, iſtamque fraudem machinatus eſt, qua pios cum impiis permiſcens, utroſque falſos eſſe convinceret.*

Obſervandum præterea aliud de obſervantia Feſtorum teſtimonium, ubi præter Dominicum diem Feriam ſextam in memoriam Paſſionis Domini in honore habitam à non paucis Chriſtianis teſtatur, dum eos objurgat, qui piis quibuſdam exercitationibus contenti, graviſſima Divinæ legis mandata detrectabant. [Syriac text]

Complures autem propter deſidiam in otio viventes, hoc mandatum contempſerunt, (Intelligit naturalem legem, quod tibi non vis, alteri ne feceris,) *Dominicæ diei & Feriæ ſextæ obſervantiam eidem anteponentes.* Coſmas Presbyter in Epiſtola ad S. Simeonem Stylitam, quæ exſtat in Codice noſtro Syriaco I. ſcribit S. Simeonem ſibi, & Clero, atque populo præcepiſſe, ut iis diebus Deo vacarent: [Syriac text]

Primùm autem ſcribimus de Feria ſexta & Dominica die, ut purè & mundè obſerventur. Idem Coſmas in Vita S. Simeonis, poſtquam narravit fol. 33. fontem apud Gendrium Cœleſyriæ vicum aruiſſe, eò quod agrum quidam Dominicâ die irrigaſſet, ſubjungit: [Syriac text]

Monebat enim B. Simeon, ut Dominicâ die unuſquiſque ab opere vacaret uſque ad veſperam: quod & poſtea obtinuit. Eadem de S. Simeone in Syriaco ejus Officio indicantur. Monita S. Stylitæ ſubſequuta eſt Leonis Imperatoris conſtitutio, qua vetuſtiſſimum Eccleſiæ præceptum, additis etiam civilibus pœnis, obſervandum ſanxit lege ult. Cod. Juſtin. *de feriis*, data *Zenone & Marciano Coſs.* hoc eſt anno Chriſti 469. Ejuſdem meminerunt Theodorus Lector lib. 1. & Auctor Chronici Alexandrini ad annum 467. *Leo Imperator* (inquit

quit Theodorus) *lege lata constituit, ut die Dominico cuncti feriarentur, isque dies ab omni opere vacuus esset, ac venerabilis.* Eandem recitat Dionysius Jacobitarum Patriarcha in Chronico ad annum 465. [illegible]

Anno (Græcorum) 776. *legem tulit Leo Imperator, nequis Dominico die opus aliquod suscipere auderet.* Antiquissimam utriusque diei observantiam indicant Syrorum Officia, in quibus Feria sexta perinde ac Dominica, Duplici, ut ajunt, ritu celebratur.

Item notandum, quod de Monachis scribit, qui ad Titulum monasterii Sacerdotio initiati, proprium Cœnobium relinquebant, & per agros urbesque vagabantur. [illegible]

Et quoniam inanis gloriæ fastum affectavere Pontifices, ad Sacerdotii jugum vocavere rudes & indoctos quosque: numerusque Sacerdotum vulgus Laicorum excessit &c. Sed & qui in monasterio domicilium fixerat, suo intentus operi, simul ac Sacerdotio auctus est, Diabolo instigante cogitat urbes, castella, pagos, & viculos. & ecce Sacerdotes Cœnobitæ sacra pertæsi claustra, vagantur & errant &c.

Nec illud prætermittendum est, quod idem Isaac docet, ex traditione Apostolica cautum, ne Christianus Sacerdos extra Ecclesiam Sacrosanctum Missæ sacrificium peragat. [illegible]

Præceptum fuit Judæis à Deo, ut Jerosolymis tantùm hostias ejus immolarent. Apostoli quoque Gentibus mandarunt, ut in Ecclesia tantùm offerrent intemerata Christi Sacramenta in remissionem iis, qui illa suscepissent. Fatui autem isti antiqua novaque neglexerunt, contempserunt que, dum in sepibus, & compitis tremenda tractant. Proh Deus! qualem confusionem attulit nobis Patrum nostrorum indulgentia! Qui, quum res depravare atque corrumpere cœpissemus, pro eo ut nos objurgarent, silentio facinus dissimularunt. Inde aucta & roborata est nequitia nostra. Vide S. Ephræm in Exod. pag. 67. ubi docet, *non debere Sancti Sacrificii Eucharistiam extra Ecclesiam fieri.*

9. *De signo quod apparuit in Cœlo, sermo adversùs eos, qui Sacræ Scripturæ verbis ad divinationes & sortilegia abutuntur.* [illegible]

[Syriac text] :

Si fortè ad magnam aliquam urbem imago novi Principis allata fuerit, illius videndæ contemplandæque cupido incessit omnes. Ad morem Imperatorum manifestè alludit, de quo consule Gothofredum in Commentar. leg. unicæ Cod. Theod. *de Imaginibus Imperialibus*, ubi plura de iis congerit. Signum verò de quo Isaac loquitur, fuit cometa hastæ speciem referens, ut mox ipse indicat:

[Syriac text] :

Quis vestrum qui adestis, igneam illam hastam, ut sapientem decuit, contemplatus est? cujus species Sapientum mentes confudit. Terræmotum autem per hujusmodi cometam prænunciatum fuisse asserit idem Isaac, qui post cometæ descriptionem subjungit fol. 44. [Syriac text] :

Terræmotûs linguâ peccatores Deus alloquitur. Per scissuras, terræque hiatus vocem extulit; nec tamen eum audierunt. Domos subvertit, earumque incolas obruit &c. Atqui ex Marcellini Chronico habemus stellam quidem crinitam anno 442. *Eudoxio, & Dioscoro Coss.* apparuisse; Terræmotum autem quinque post annis *Ardabure & Calleppio Coss.* contigisse. Hic igitur sermo videtur ab Isaac circa annum 447. editus.

9. *Sermo de Fide.* [Syriac text] :

Invitavit me Fides, ut apparatu ejus fruerer. Suæ mensæ accumbere me jussit, frugesque Spiritûs mihi apposuit. In hoc Sermone S. Isaac errores adversùs Incarnationis mysterium suo tempore gliscentes impugnat, Nestorianos præcipuè & Eutychianos perpetuò exagitans. Doctrinam Catholicam ubique sequitur, nisi quod *naturam à Persona*, aliquorum Patrum Orientalium loquendi modum sequutus, non distinguit. Quare postquam professus fuerat, ambas in Christo naturas esse perfectas illis verbis: [Syriac text] :

totus perfectus in sua Divinitate, idemque totus perfectus in sua humanitate; docueratque sexcenties Christum esse verum Deum & verum hominem absque ulla confusione aut conversione, posteà subdit: [Syriac text] :

Anathema quicumque Divinitatem à corpore dividit. Una est natura Unigeniti, & persona composita absque mutatione. Hic modus loquendi, qui certè exactus non est, nec usurpandus, licet in sensu illorum Patrum utcumque excusari possit, & cum doctrina Catholica componi, Monothelitarum posteà hæresim peperit; sic enim inferebant isti: Unius naturæ una est operatio: atqui una est natura: ergo una est operatio. Vide S. Joannem Damascenum, & S. Maximum apud Eutymium in Panoplia titulo 15. & S. Thom. 3. par. quæst. 2. & seq. & in 3. Sentent. dist. 1. art. 1. Sed quum his ipsis vocibus circa Incarnationis mysterium usi fuerint quotquot post Synodum Chalcedonensem exstiterunt in Syria & Mesopotamia Monophysitæ, & utantur etiamnum tùm Syri, tùm Ægy-

Ægyptii Jacobitæ, crediderim potiùs laudatum Isaaci testimonium ab amanuensibus Monophysitis, sive Abrahamo Presbytero, sive Joanne Barsusan Patriarcha, depravatum fuisse, atque in sensum Jacobitarum detortum: nam quotquot pro Concilio Chalcedonensi scripsere, ut certè fuit Isaac noster, duas in una persona naturas disertè propugnarunt & propugnare debuerunt, nec unquam naturam pro persona aut usurparunt, aut usurpare potuerunt, quum nihil Catholicis notius eâ ætate esset, quàm personam à natura distingui. Accedit, quod Sermones ejusdem Isaaci *de fide*, *de Incarnatione*, & *de curru Ezechielis*, à Joanne Marone citati, in quibus ambæ Christi naturæ in una persona disertè propugnantur, in Codicibus nostris omninò desiderantur: quod malam Jacobitarum fidem indicat, qui contrarios erroribus suis Sancti Doctoris sermones vel resecarunt, vel interpolarunt. Quare videtur locus iste ex mente Isaaci sic restituendus: ܚܕ ܗܘ ܩܢܘܡܐ ܕܝܚܝܕܝܐ ܬܪܬܝܢ ܟܝ̈ܢܐ ܕܠܐ ܫܘܚܠܦܐ: *Una est Persona Unigeniti: duæ naturæ absque conversione*: qui est ipsissimus modus loquendi Catholicorum post Concilium Chalcedonense, & ex suprà dictis in hoc sermone deducitur. Clariùs, imò clarissimè de præsentia reali Christi in Eucharistia loquitur in hoc eodem sermone, ubi post verba superiùs adnotata, subdit.

[Syriac text]

Vidi lagenam ejus mistam, & pro vino Sanguine plenam, & pro Pane positum Corpus in medio mensæ. Vidi Sanguinem, & expavi: Vidi Corpus, & obstupui. Innuit illa (Fides), *Comede, inquiens, & sile: Bibe, non scrutare Puer.* Et infrà.

[Syriac text]

Ostendit mihi Corpus interfectum, ex quo in labiis meis ponens, placidè dixit: Vide, quid comedis. Porrexit mihi calamum Spiritûs, & ut me subscriberem, exegit. Accepi, scripsi, & confessus sum: Hoc esse Dei corpus. Item Calicem sumens, bibi in ejus convivio, & ex Calice odor corporis illius, quod comederam, me perculit. Et quod de Corpore dixeram, ipsum nimirùm Dei corpus esse, illud etiam de Calice dixi, nempè, hunc esse Redemptoris nostri sanguinem. De hoc Isaaci sermone loquitur Gennadius loco suprà cit. pag. 211. Alios ejusdem argumenti sermones ipsum edidisse, certum est, tùm ex laudato Gennadii testimonio, tùm auctoritate Joannis Maronis Patriarchæ Antiocheni, qui in libro adversùs Nestorianos & Monophysitas Cod. Ecchell. 14. sequentes locos ex eo producit: nimirùm fol. 48. [Syriac text]

[illegible]

Non in solo vero corpore agnoscitur. Anima, Corpus, & Divina essentia in unam quidem coëunt personam: non tamen unam efficiunt naturam. Si enim ad naturas accedas, geminas esse reperies; unam scilicet supernam ex alto, & alteram infernam de terra: & terrestris quidem nota est, ut terrestris: superna verò occulta, tamquam superna. Ambæ tamen una sunt persona, quum occulta patenti unita sit. Et fol. 62. [illegible]

Quod naturâ mortuum est, corpus erat: quod autem mortis expers fuit, id suscitavit quod mortuum fuerat. Divinitas, fratres, corpus in passione haudquaquam reliquit. In ipso siquidem corpore Verbum erat & in sepulcro, & in mundo. Non enim illud (nempè Verbum) *creatum* & definitum *est, instar animæ, quæ in ipsum* corpus *inspirata est. Anima quæ creata* ac definita *est, ab illo recessit, ex quo clamavit*, & emisit Spiritum. *Quod autem animam condidit, nequaquam corpus dimisit. Anima usque ad resurrectionem corpus, quod exuerat, non induit. Divinitas, quæ corpus induit, in eo manet usque in sæculum.* Ex luculentissimis hisce Isaaci testimoniis probat Joannes Maro contra Monophysitas quidem duas Christi Domini in una persona naturas; contra antiquos verò Nestorianos Verbum ab assumpta humanitate nunquam recessisse. Duos demùm habemus de Fide Sermones ejusdem Isaaci num. 53. & 94. de quibus infrà.

10. *De Jejunio, & eleemosyna: deque perfectione, quæ Monachos decet.* [illegible]

Nolite, ò divites, rogantes vos pauperes increpare. Ubi Fidelium Pueros in tenera ætate baptizandos esse docet, scribens: [illegible]

A prima ætate gregis nostri Agni signentur, ut impressum corporibus eorum signum videat fur, & contremiscat. Puer signaculi expers ne sugat lac à matre baptizata: non enim fas est,

est, coalitum Eucharistia lac eum sorbillare. In sinu Baptismatis parite filios vestros. E ventre ad Baptismum ferantur filii regni.

11. *De Defunctis.* ܕܥܠ ܥܢܝܕ̈ܐ. ܟܠܡܕܡ ܒܥܝܬ ܠܡܢܣܝܘ ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܕܢܫܘܐ ܠܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. *Cuncta experiri volui, & nihil reperi, quod timori Dei comparari possit.* Exstat etiam in Codice Nitr. VI. fol. 163. à tergo, ubi inscribitur, *Parænesis de Timore Dei, & de morte.*

12. *In Blasphœmos: & Reprehensio.* ܕܥܠ ܡܓܕܦ̈ܢܐ ܘܡܟܣܢܘܬܐ. ܐܝܢܐ ܕܡܫܩܐ ܠܐܚܪ̈ܢܐ ܢܫܩܐ ܨܗܝܘܬܗ ܩܕܡ ܢܕܥܟ. ܐܝܢܐ ܕܡܠܦ ܠܐܚܪ̈ܢܐ: ܠܐ ܢܫܛ ܡ̈ܠܘܗܝ ܒܥܒ̈ܕܘܗܝ. *Qui aliis potum præbet, sitim suam prius ipse extinguat. Qui alios docet, is verba sua non debet opere contemnere.*

13. *Parænesis, & de mendacio.* ܡܬܥܗܕܢܘܬܐ ܘܥܠ ܕܓܠܘܬܐ. ܒܙܒܢܐ ܕܙܕܝ̈ܩܐ ܘܕܢܒܝ̈ܐ ܡܠܟܐ ܢܒܝܐ ܒܩܠܐ ܕܡܟܝܟ ܩܥܐ ܗܘܐ: ܕܟܠ ܒܪܢܫܐ ܕܓܠ ܗܘ. *Justorum ac Prophetarum tempore Regius Propheta David contenta voce clamabat: Omnis homo mendax.*

14. *Parænesis.* ܡܬܥܗܕܢܘܬܐ. ܪܒ ܗܘ ܒܪܢܫܐ ܡܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܒܥܘܬܪܐ ܘܡܢ ܟܠܗ ܡܕܡ ܡܬܝܬܪ: *Enimverò maximus omnium homo est, qui rebus cunctis præstat.* Invehitur in Divites, qui nulla erga pauperes miseratione afficiuntur.

15. *De Monachis & Anachoretis.* ܕܥܠ ܝܚܝ̈ܕܝܐ ܘܐܟܣܢ̈ܝܐ. ܐܠܗܐ ܕܒܚܝܠܐ ܪܒܐ ܕܠܐ ܡܬܡܫܚܢܐ ܬܩܠ ܛܘܪ̈ܐ. *Deus, qui immensa virtute montes ponderavit.* Exstat etiam in Codice Nitrien. V. fol. 555. Adhortatur Monachos ad perfectionem.

16. *De consummatione sæculi.* ܕܥܠ ܫܘܠܡܐ. ܒܪܝܟ ܕܝܘܡ ܡܐܬܝܬܗ ܒܣܒܪܬܗ ܓܠܝܗ ܠܢ. *Benedictus, qui diem adventus sui in suo nobis Evangelio revelavit.*

17. *De Pœnitentia.* ܕܥܠ ܬܝܒܘܬܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܝܬܝܪܬܐ. ܗܒ ܠܝ ܡܪܝ ܡܚܘܣܢܐ ܕܐܪܓܙܬܟ ܡܢ ܚܝܠܝ ܝܬܝܪ. *Ampliorem mihi veniam, Domine, tribue, qui te ad iracundiam suprà meas vires concitavi.* Exstat etiam in Cod. Nitr. V. fol. 207. à tergo.

18. *De naturali cogitationum naturalium discrimine.* ܕܥܠ ܦܘܪܫܢܐ ܟܝܢܝܐ ܕܡܚܫܒ̈ܬܐ ܟܝ̈ܢܝܬܐ. ܕܥܠ ܡܫܘ̈ܚܬܐ ܘܡ̈ܢܘܬܐ ܘܥܠ ܦܘܪ̈ܫܢܐ ܕܐܝܬ ܒܨܠܡܐ ܕܐܕܡ: ܘܥܠ ܙܘ̈ܥܐ ܘܣܘ̈ܥܪܢܐ ܕܨܒܝܢܐ ܚܦܝܛ ܗܘܢܐ ܠܡܡܠܠܘ: *De mensuris & partibus, atque de differentiis, quæ in imagine Adæ sunt: deque motibus, & voluntatis actibus loqui gestit animus.* In hoc sermone disserit de potentiis animæ, de internis & externis hominis sensibus, & de corporis habitu.

19. *In illud Isaiæ, omnis caro fœnum.* ܕܥܠ ܦܬܓܡܐ ܗܘ ܕܐܫܥܝܐ ܕܟܠ ܒܣܪ ܥܡܒܐ. ܒܥܝܢܐ ܕܪܘܚܐ ܚܙܝܗ ܐܫܥܝܐ ܠܥܠܡܐ ܥܒܘܪܐ: ܘܕܡܝܗ ܠܥܡܒܐ ܘܠܥܣܒܐ ܒܦܘܡܐ ܕܢܒܝܘܬܐ. *Oculo spiritus Isaias transitorium mundum contemplatus, fœno illum & herbæ prophetico ore comparavit.*

20. *Parænesis.* ܡܬܥܗܕܢܘܬܐ. ܫܪܪܐ ܥܡ ܥܘܠܐ ܡܬܕܪܫ ܘܡܡܠܠ ܘܡܦܫܩ: *Hìc veritas cum iniquitate disputat, perorat, & exponit.* Exstat etiam in Codice nostro Syriaco V. num. 6.

21. De

21. *De Anachoretis & Monachis. Paraenesis:* ܥܠ ܐܝܚܝܕܝܐ ܘܕܝܪܝܐ ܕܝܪܝܐ ܡܪܬܝܢܘܬܐ. ܐܠܗܐ ܐܣܝܘܬܟ ܬܗܘܐ ܘܣܡܝܟ ܒܥܓܠ ܢܐܬܐ.

Adſit medela tua, Deus, & pharmacum tuum citò adveniat. Idem ſermo legitur in Codice noſtro Syriaco V. num. 2. ubi inſcribitur, *Paraeneſis.*

22. *Paraeneſis, & ſui ipſius Reprehenſio.* ܥܠ ܡܪܬܝܢܘܬܐ ܘܡܟܣܢܘܬܐ ܘܥܠ ܢܦܫܗ. ܚܒܫܢܝ ܥܘܠܐ ܡܢ ܟܠ ܓܒܝܢ: ܫܘܩܪܐ ܦܓܥ ܒܝ ܡܢ ܟܠ ܫܘܩ.

Undique me comprimit iniquitas: mendacium per omnia compita offendo.

23. *De Divite, & Lazaro.* ܥܠ ܥܬܝܪܐ ܘܠܥܙܪ. ܐܘ ܡܣܟܢܐ ܘܨܢܝܥܐ ܣܝܒܪ ܒܗ ܒܡܣܟܢܘܬܟ.

O pauper & inops, in tua ſuſtine paupertate.

24. *De Paſſibilitate & Impaſſibilitate Dei Verbi Incarnati.* ܥܠ ܚܫܝܫܘܬܐ ܘܠܐ ܚܫܝܫܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܠܬܐ ܕܐܬܓܫܡ. ܠܘ ܚܕܬܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܢ: ܠܐ ܢܚܕܬܝܗ̇ ܒܒܥܘܬܐ.

Haud nova eſt noſtra Fides. Ne illam ergo quaeſtionibus innovemus. Probat Chriſtum, ut Deum, paſſionibus nequaquam obnoxium fuiſſe; ſecùs ut hominem. Idem affirmaverat ſuprà ſerm. 9. Ex celeberrima illa quaeſtione de duabus Chriſti in una perſona naturis, quae poſt Epheſinam & Chalcedonenſem Synodum inter Catholicos & Monophyſitas atque Neſtorianos agitari coeperat, ortae ſunt hae quaeſtiones, *an Deus paſſus ſit, & an Chriſtus dicendus ſit Unus de Trinitate.* Neſtoriani in nullo ſenſu illas voces admittebant, utpotè qui Divinitatem ab Humanitate Chriſti dividebant, duas perſonas adſtruentes. Monophyſitae in duas ſciſſi erant ſectas: alii enim Eutychianum errorem ſequuti, unam ſimplicem in Chriſto naturam agnoſcebant, Divinam ſcilicet, quae Humanitatem conſumpſerat: atque adeò paſſionem ipſi Divinitati tribuebant, unde Theopaſchitae nuncupati ſunt: alii verò unam quidem in Chriſto naturam profitebantur; ſed eam compoſitam dicebant ex humanitate & Divinitate, abſque ulla tamen confuſione aut converſione: illas autem voces contra Neſtorianos libenter praedicabant, licet paſſionem & mortem non ad Divinitatem Chriſti, ſed ad ejus humanitatem referrent, ut pluribus oſtendit Philoxenus Epiſcopus Hierapolitanus in Tractatu de Uno ex Trinitate incarnato & paſſo, & Severus Patriarcha Antiochenus in libro adversùs Julianum Halicarnaſſaeum de Incorruptibilitate Corporis Chriſti: qui in hac quidem re haeretici non erant, ſed in iis fundamentis, quae ad hanc quaeſtionem praejaciebant, nimirùm quia Concilium Chalcedonenſe rejiciebant, & duas in Chriſto naturas dicere detrectabant. Catholici demùm duas etiam ipſi in partes diviſi erant: nam Orientales quidem palàm proclamabant, *Unum ex Trinitate incarnatum, & Deum paſſum, crucifixum ac mortuum,* id de humana Chriſti natura intelligentes, ut in hoc ſermone probat Iſaac noſter, quem ſequuntur S. Jacobus Sarugenſis in Homilia hac de re edita, S. Ephraem Patriarcha Antiochenus in epiſt. ad Zenobium Scholaſticum, S. Joannes Maro item Patriarcha Antiochenus in epiſtola de Triſagio, & alii. Graeci verò & Occidentales, qui eas voces frequenter ab haereticis decantari videbant, ſuſpectaſque habebant, illis uti recuſarunt, ne paſſionem Divinitati tribuere viderentur. Conſule Ferrandum Diaconum Carthaginenſem in epiſtola ad Anatolium Eccleſiae Romanae Diaconum, & doctiſſimum Noriſium in Diſſertatione de Uno ex Trinitate in carne paſſo, ubi de Monachis Scythiae, qui hanc contro-

troversiam Constantinopoli & in Occidente sub Hormisda Papa excitarunt.

25. *Quænam sit Diaboli in hominem potestas, quum eum tentat.* ܢܘܗܪܟ ܡܪܝܐ ܢܠܘܐ ܠܡܕܥܝ ܡܛܠ ܕܐܬܐ ܕܚܫܘܟܐ. ܢܬܕܪܫ ܡܢܗ ܢܬܠ ܠܡܠܟܐ: ܕܐܟܠ ܠܡܪܕܘܬܗ ܕܢܦܫܐ: *Lux tua, Domine, mentem meam comitetur, ut de Tenebris sermonem aggrediar.* Probat, nihil Diabolum posse, nisi Deus permittat, & homo libera voluntate consentiat.

26. *Ad Abbatem quendam sermones octo*, omnes ascetici, qui ܠܘܬ ܐܚܐ ܚܒܝܫܐ: *De Fratribus inclusis* inscribuntur. Agit autem de caritate, de obedientia, de oratione, de silentio, de patientia, deque reliquis virtutibus; sed potissimùm de Monachorum clausura. Primus incipit: ܠܐܚܐ ܕܡܠܐ ܦܘܪܫܢܝ ܡܥܠܝܐ ܫܠܡܐ ܡܢ ܡܪܢ: ܫܘܒܚܐ ܫܘܟܢܐ ܢܗܘܐ ܠܗ ܠܟܢܫܐ ܕܕܝܪܗ ܢܗܝܪܐ. *Fratri, virtutum omnium genere ornato, salus, & pax à Domino. Universo præclari ejusdem Monasterii cætui fermentum sit caritas.* Secundus: ܪܘܚܐ ܒܙܩܐ ܗܕܝܘܛܐ ܟܠܐ ܘܥܒܪ ܒܗ ܢܗܪܐ: *Spiritum in utre idiota claudit, eoque fluvium trajicit.* Tertius: ܒܕܡܘܬܐ ܕܪܘܚܐ ܫܦܪ ܠܡܨܝܪ ܚܒܘܫܝܟ. *Exemplo spiritus placuit tuam depingere inclusionem.* Quartus: ܡܢ ܥܢܐ ܣܒ ܠܟ ܡܢ ܐܡܪܐ ܕܡܪܝܐ ܙܟܝܐ. *Item ex ove exemplum accipe, innocens Domini agnus.* Quintus: ܬܐ ܠܘܬܝ ܛܠܝܐ ܐܝܟܐ ܗܘ ܪܥܝܢܟ. *Huc accede, puer. Quònam tua mens vagatur?* Sextus: ܒܓܘܒܐ ܕܚܝܘܬܐ ܕܢܝܐܝܠ ܗܘܐ ܢܨܝܚ ܒܒܝܠ. *Inclusus cum bestiis Daniel, Babylone inclaruit.* Septimus: ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܢܐܠܦ ܡܓܪܬ ܪܘܚܐ. *Ex operibus Dei, patientiam discamus.* Octavus: ܕܚܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܕܡܪܢ ܒܟܠ ܐܦܝܢ ܡܬܩܢܝܐ ܗܝ. *Timor Dei ac Domini nostri modis omnibus possidetur.*

34. *De Perfectione Fratrum, & de Paupertate*, sermo asceticus. ܡܦܩܢ ܗܘ ܡܠܟܐ ܢܡܘܣܐ ܠܦܠܚܘܗܝ ܡܦܩܢ ܗܘ: ܕܐܝܢܐ ܕܢܫܒܘܩ ܛܟܣܗ: ܢܦܠ ܥܠ ܣܝܦܐ ܫܠܝܦܐ. *Legem militibus Reges imponunt, ut qui ordinem suum deserit, in ensem evaginatum incidat.*

35. *De stimulo conscientiæ.* ܐܢ ܐܝܟ ܕܡܣܟܢܐ ܠܘܬ ܦܓܘܥܐ ܢܬܩܪܒ ܡܬܝܬܪܝܢܢ. *Si pauperum instar, ad obvios quosque accedamus, proficiemus.*

36. *De Rogationibus.* ܕܒܥܘܬܐ. ܡܠܟܐ ܟܕ ܢܦܩ ܡܢ ܐܬܪܗ ܠܡܣܥܪܘ ܡܠܟܘܬܗ. *Quum Rex è loco suo egreditur, ut regnum suum visitet.* Ad Pœnitentiam Auditores excitat, utque Ædes Sacras ad fundendum preces frequentiùs adeant. Quapropter hic sermo *de Rogationibus*, hoc est, de Precibus inscribitur. Fortassè etiam respexit Sanctus Doctor ad *publicas supplicationes*, quæ ad placandum iratum Numen in Ecclesia Antiochena quotannis fiebant, ut in Kalendario Maronitarum ad diem 24. Januarii.

37. *De Beth-Hur oppido expugnato*,

gnato, *sermones duo*. Primus incipit: ܫܒ̈ܛܐ ܗܢܘܢ ܕܟܢܝܫܝܢ ܘܡܬܟܢܫܝܢ. ܡܫܘܬܐ ܕܢܩܫ ܘܐܠܨ: ܠܒܥܘܬܐ ܟܢܫܝܢ ܘܐܡܫܟܢ ܠܢ. *Flagella, quæ aggesta & coacervata sunt, ad orandum nos congregant*. Secundus: ܥܕܠܐ ܢܫܪܐ ܠܒܥܘܬܐ ܦܬܚ ܗܘ ܬܪܥܐ ܕܡܪܚܡܢܘܬܗ: *Antequam deprecari incipiamus, ipse ostium gratiæ suæ aperuit*. Loquitur S. Isaac de expugnatione Beth-Hur oppidi in Mesopotamia, quod Arabes depopulati fuerant. Redarguit peccata Beth-Huritarum, quorum plerosque testatur idololatras fuisse, ac Venerem, Arabum idolum, coluisse. Comparat eos Nisibenis, & Haranitis, quos ait sub jugo Persarum didicisse etiam Solem, Ignemque adorare. Ex Dionysii Chronico, & ex iis, quæ S. Isaac in primo sermone de Beth-Hur refert, colligitur, Arabas in oppidum Beth-Hur irrupisse circa annum Christi 457. nam Dionysius quidem ad annum Græcorum 734. Christi 423. narrat expeditionem Romanorum in Persas, qui sub Vararane Isdegerdis filio excursionem in Mesopotamiæ fines fecerant. Isaac verò in laudato sermone fol. 185. testatur, Beth-Hur oppidum expugnatum fuisse trigesimo quarto anno postquam Persæ in ditionem Romanorum irruperant: sic enim scribit: ܒܗܘ ܩܛܠܐ ܘܐܬܘܕܝ: ܕܐܡܬܝ ܐܕܢܝܢ ܒܪܘܪܐ. ܒܗܘܢ ܒܪܐܐ ܘܒܪܝ ܒܪܝ ܡܢ ܦܘܠܚܢܐ ܕܡܫܬܥܝܢ: ܐܬܚܙܝܘ ܗܘܘ ܬܘܟܠܢܐ ܡܢ ܒܗ ܒܪܝܐ ܘܢܦܩܝܢ: ܘܡܕܝܢܬܐ ܠܥܘܪܐ ܐܝܟ ܚܝܠܐ ܘܐܬܐ ܠܡܫܬܥܝܢ: ܒܗܘܢ ܘܩܘܡ ܘܐܬܬܘܬܒ ܒܗ ܘܐܬܟܪܝ ܘܡܬܟܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠ. ܘܦܪܣܐ ܘܚܝܢ ܐܬܒܪܝ: ܐܬܒܪܝܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܒܪܝ: ܘܗܘܐ ܩܛܠܐ ܠܬܘܒ ܘܐܬܩܛܠܘ ܒܗ ܠܩܒܠ ܡܢ ܫܢܝܢ ܐܪܒܥ ܘܬܠܬܝܢ: ܘܡܫܬܟܚ ܐܝܟ ܕܝܢ ܒܗܘܢ. *Expecta parumper, & miraberis, quomodo prædones peribunt. Quum nostros olim Persæ fines depopulati sunt, complures ex urbe Nisibi iis sese adjunxere. At exiguo temporis intervallo tàm copiæ quæ fines nostros invaserant, quàm ii, qui sese ipsis adjunxerant, funditùs interiere &c. Et quantum nos aucti sumus, tantum imminutæ sunt gentes, quæ nos in prædam egerunt. Quatuor enim suprà triginta jam anni fluxerunt, ex quo conflictantur, nec advertunt stupidi*.

39. *In Apostatas*. ܠܡܓܪܬܗ ܕܐܠܗܐ ܥܡܐ ܕܥܒܪܝܐ ܐܫܟܚ ܕܐܟܠ ܩܪܨܐ: ܘܦܣܩ ܣܒܪܗ ܘܠܐ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܕܐܢ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ. *Longanimitatem Dei populus Hebræorum accusavit, desperavitque, quia Deus homines non judicat*. Respondet quorundam interrogationi, cur Deus in hoc mundo peccatores omnes, ac præsertim infideles & Apostatas ferat: & in eos invehitur, qui Fidem pro temporum conditione mutabant.

40. *De Pœnitentia sermones duo*. Primus incipit: ܬܘ ܢܝܠܦ ܚܛܝܐ ܐܘ ܠܬܝܒܘܬܐ ܐܝܕܐ ܗܝ ܬܝܒܘܬܐ. *Agite dum, Peccatores, discamus, qualis sit Pœnitentia*. Exstat etiam in Cod. nostro Syriaco V. num. 1. unde suppleri possunt, quæ hìc uno avulso folio desiderantur. Secundus: ܬܐ ܠܐܣܝܘܬܐ ܬܝܒܐ ܬܐ ܠܘܬ ܐܣܝܐ ܕܡܐܣܐ ܕܠܐ ܡܘܚܠܝܢ: *Accede ad medicinam, Pœnitens: veni ad medicum, qui sine mora sanat*.

42. *De Paupertate, quæ vera est libertas*. ܡܣܟܢܘܬܐ ܗܝ ܗܝ ܚܐܪܘܬܐ ܫܪܝܪܬܐ. ܡܣܟܢܐ ܚܐܪܐ ܗܘ ܡܢ ܟܠܡܕܡ ܕܒܥܠܡܐ.

Gravia onera Dominus noſter Diſcipulos ſuos deponere juſſit. Monachos hortatur, ut paupere contenti ſint eoque quotidiano victu. De admirabili Monachorum Syriæ paupertate inſigne eſt Theodoreti teſtimonium in Philotheo cap. 26. Ubi de Baſſo Presbytero S. Simeonis Stylitæ amico diſſerens: *Sodales habebat*, inquit, *ſuprà ducentos, quibus nec jumentum, nec molam habere permittebat, nec oblatum aurum accipere: nec foras exire quemquam vel ad emenda neceſſaria, vel amicorum viſendorum gratia, ſed intus manere, miſſumque à Divina gratia victum ſuſcipere. Hanc legem in hodiernum uſque diem obſervant Sodales: & quamvis numero excreverint, data præcepta tranſgreſſi non ſunt.* Ubi vides, Carthuſianorum & Theatinorum Patrum expreſſam imaginem. Monaſterium autem Baſſi à Cœnobio Sancti Iſaac parùm abeſſe, ſuprà vidimus num. 3. quin & Iſaacum Baſſo, & S. Simeoni Stylitæ æqualem fuiſſe, certum eſſe debet ex iis, quæ de Antiochiæ terræmotu, & ejuſdem Iſaaci obitu notavimus.

43. *Parænesis.* ܡܪܬܝܢܘܬܐ . ܕܡܢ ܛܝܒܘܬܐ ܡܬܝܗܒܐ ܕܟܘܪܗܢܐ ܩܕܡ ܠܡܘܬܐ. *Divini Numinis beneficio fit, ut infirmitas mortem præcedat.* Non eſſe differendam ad obitus diem pœnitentiam.

44. *Ad eos, qui tempore orationis & ſacrorum myſteriorum ſeſe mutuò accuſant.* ܠܘܬ ܐܝܠܝܢ ܕܡܥܕܠܝܢ ܠܚܕ̈ܕܐ ܒܥܕܢܐ ܕܨܠܘܬܐ ܘܕܐܪ̈ܙܐ. ܫܬܘ ܐܚ̈ܝ ܠܐ ܐܢܫ ܢܥܕܠ ܠܚܒܪܗ ܒܨܠܘܬܐ ܠܟ ܐܚ̈ܝ : ܡܢܟܘܢ *Silete, fratres: nullus veſtrum ſit, qui ſocium in oratione accuſet.* Si quis in nos peccaverit, preces pro eo in Sacra Synaxi potiùs fundendas eſſe, quàm Divinam in eum interpellandam indignationem.

45. *De ſacro quadrageſimali Jejunio ſermones duo:* Primus incipit: ܠܒܪ ܡܢ ܩܘܛܡܐ ܕܐܘܒܕܝ . ܒܟܪܝܘܬܗ ܡܕܟܝܐ ܠܓܘ ܡܢ : ܘܡܫܝܢܐ ܠܗ ܢܦܫܐ : *Extrinſecùs quidem mœrore afficit Jejunium: intrinſecùs verò animam purificat.* Secundus: ܪܫܝܬܗ ܕܨܘܡܢ ܢܗܘܐ ܟܒܣܡܐ ܕܒܣ̈ܡܐ ܠܐܠܗܐ. *Jejunii noſtri primitiæ adinſtar incenſi aromatum Deo ſint.* Non ſolùm à cibo & potu, ſed quod potiſſimum eſt, à vitiis jejunandum. Propoſita veterum Patrum jejunandi ratione, hortatur Fideles cujuſvis conditionis, ut eos imitentur: & ſenibus quidem exemplum Moyſis proponit, Monachis Eliam, pueris tres Pueros Danielis ſocios, Virginibus Mariam Deiparam, conjugatis Eſther, populo demùm Ninivitas. Jacobitæ, recentiores quum privatas Patrum adhortationes, queis Monachos ad majorem perfectionem excitabant, ad communem Eccleſiæ normam tamquam Conciliorum Canones, trahere ſatagunt, tanta religione jejunium quadrageſimale colunt, ut dicant, non modò carnium & lacticiniorum uſum in quadrageſima vetitum eſſe, verùm etiam *vinum*, *oleum*, & *piſces*. Sed quoad *vinum* contra eos manifeſta eſt S. Iſaaci auctoritas, qui fol. 222. à tergo hæc ſcribit: ܠܐ ܡܨܝܐ ܕܬܨܘܡ ܡܢ ܚܡܪܐ : ܨܘܡ ܡܢ ܥܘܠܐ ܘܡܢ ܚܛܘܦܝܐ : ܘܠܐ ܡܚܝܒ ܠܟ ܕܝܢܐ : ܕܚܡܪܐ ܫܬܐ ܐܢܬ. *Non ſuppetunt tibi vires, ut à vino jejunes? Jejuna ab iniquitate, & à rapina: & ſummus Judex haud te condemnabit, quòd vinum biberis.* Non ergo ex præcepto abſtinendum eſt à vino, ſed majoris perfectionis causâ: quo ſenſu intelligenda ſunt ejuſdem Iſaaci verba, quæ præmiſerat fol. 219. à tergo. ܐܝܟ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ ܠܚܡܐ ܢܨܘܡ ܒܠܚܘܕ ܟܝܢܐ : ܘܠܐ ܗܘ ܢܦܫܐ ܡܫܡܫܢܐ : ܘܠܐ ܢܩܢܐ ܠܟܡܝܢܐ :

A pane

A pane os jejunat? Jejunent unàcum ore pupillæ. Nec os vinum bibat, nec pupillæ obſcœnis delectentur. Secundus de Jejunio ſermo ſcriptus videtur, quum bellum Romanos inter ac Perſas ſub Theodoſio Juniore ac Vararane arderet. Huc enim reſpiciunt Iſaaci verba fol. 225. à terg. ܢܠܒܫ ܟܪܝܐ ܘܡܘܟܟܐ ܘܣܩܐ ܒܫܒܝܐ ܠܐ ܢܠܒܫ. ܠܐ ܐܢܫ ܢܐܒܕ ܠܚܒܪܗ ܕܗܐ ܣܓܝܐܝܢ ܢܟܝܢܐ. ܠܐ ܐܢܫ ܢܐܠܘܨ ܠܒܪ ܙܘܓܗ ܕܐܘܠܨܢܐ ܡܢ ܟܠ ܟܢܦܝܢ. ܡܠܟܐ ܚܢܦܐ ܒܬܚܘܡܝܢ: ܩܡܨܐ ܕܝܒܫܐ ܒܐܪܥܢ. ܒܪ ܗܓܪ: ܐܝܟ ܕܐܒܐ ܟܦܢܐ ܒܓܘܗ ܕܐܬܪܢ:

Triſtitiam animique demiſſionem (in hoc Jejunio) *induamus, ne ſaccis in captivitate cooperiamur. Nemo ſocio damnum inferat: Sat enim multa imminent omnibus damna. Nemo ſodalem moleſtia afficiat: quia undique cunctos anguſtiæ premunt. In finibus noſtris Rex ethnicus adeſt. Locuſtæ terras noſtras depaſcunt. Hagarenus velut lupus famelicus in ipſis regionibus noſtris latrocinatur &c.* Ubi per *Regem Ethnicum* Vararanem Perſarum regem intelligit, cujus copias *locuſtis* comparat, ex quibus *decem myriadas* Euphratis vorticibus periiſſe, tradit Theophanes: per *Hagarenum* verò, Monderum, ſeù Alamundarum Saracenorum Ducem deſignat. Audi Theophanem ad annum Chriſti 420. *Hinc Theodoſius Ardaburium Ducem cum Romanis copiis; inde cum Perſicis exercitibus, & innumeris Saracenorum copiis Arſeum* (Narſem Socrates appellat lib. 7. cap. 20.) *Vararanes mandat. Ardaburius in Perſidem uſque penetrans, Arxane provincia devaſtata, in Meſopotamiam ingreditur: Perſarum Dux pariter in Meſopotamiam versùs Euphratem progreditur cum ſuis &c.* Cauſam hujus belli vide apud Pagium ann. 420. num. 15. Duravit autem ferè per triennium, ut ex Socrate narrat Baronius: Dionyſius verò ejus finem collocat anno Græcorum 736. hoc eſt, Chriſti 425. ubi Monderum Arabum Ducem à Vararane contra Romanos mercede conductum teſtatur, relatamque de his, atque Perſis ab Ardaburio victoriam deſcribit, iiſdem planè verbis, quæ apud Socratem ac Theophanem leguntur.

47. *De naturali hominis conſtitutione.* ܡܡܠܠܐ ܟܝܢܝܐ ܥܠ ܬܘܩܢܗ ܕܒܪܢܫܐ. ܬܘܒ ܐܡܪ: ܠܐ ܓܝܪ ܚܣܪܬ ܡܢ ܩܘܫܬܐ ܒܗܠܝܢ ܕܐܡܪܬ. *Item loquar: non enim in iis, quæ dixi, à veritate defeci.* Loquitur de Conjugio, & Virginitate, utrumque commendans, ſi præſcriptis à Deo limitibus ſe contineat. In eos autem invehitur, qui matrimonium ex peccato ortum aſſerebant, ubi Encratitas & Audianos tacito nomine ſugillat, de quibus ſuprà in S. Ephræm pag. 92. Cuncta enim, quæ Deus condidit, pulchra eſſe, & uſibus ſuis apta, diſcurrendo per varias rerum naturalium ſpecies, demonſtrat. Videtur eſſe continuatio ſermonis decimi octavi, in quo de naturalibus hominis facultatibus diſſerit. Titulus in Codice noſtro ſic habet: ܥܠ ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ ܕܒܗ ܡܡܠܠܐ ܟܝܢܝܐ ܕܥܒܝܕ ܒܗܘ ܬܘܩܢܗ ܕܒܪܢܫܐ ܟܝܢܝܐ: *De Conſtantinopoli ſermo phyſicus, in quo de hominis conſtitutione diſſerit.* Verùm, ut Abraham Presbyter ejuſdem Codicis deſcriptor in fine adnotavit fol. 234. titulus falſus eſt: nam in hoc ſermone de Conſtantinopoli ne verbum quidem. Fortaſsè Iſaac ſermonem de Conſtantinopoli inſtituit, cui in antiquo manuſcripto parænesis iſta ſubnectebatur; in exemplari verò, quod Joannes Barſuſan Jacobitarum Patriarcha tranſcripſit, omiſſo illo priori ſermone, hunc ſubjunxit, præfixo eidem per errorem prioris titulo.

48. *Reprehensio*, seù *Parænesis*. ܡܟܣܢܘܬܐ . ܐܘܠܝ ܗܘ ܠܐܢܫܘܬܐ ܕܟܡܐ ܡܫܬܩܥ ܪܥܝܢܢ ܒܨܒܘܬܐ ܗܠܝܢ܀

O deplorabilem hominum conditionem! quantum mens nostra rebus hisce immergitur! Idem sermo exstat in Cod. Nitr. XVI. fol. 57. ubi sic incipit:

ܐܘܠܝ ܗܘ ܠܐܢܫܘܬܢ ܚܒܝ̈ܒܝ܀

O deplorabilem nostram conditionem, carissimi. In eos potissimùm invehitur, qui iuvenes quum sint, Episcopatum tamen ambiunt.

49. *Reprehensio*, seù *Parænesis*. ܡܟܣܢܘܬܐ . ܟܕ ܒܟܣܦܐ ܙܥܘܪܐ ܥܒܕܐ ܙܒܢ ܐܢܫ ܟܠܡܕܡ ܥܒܕ ܕܢܫܦܪ ܠܡܪܗ܀

Exigua licet pecunia servum quis emat, nullum tamen ille non movet lapidem, ut Domino suo usquequaque placeat. Exemplo Patrum Veteris ac Novi Testamenti ad Divinum amorem excitat. Parabolam etiam Virginum stultarum ac prudentum exponit.

50. *De mutationibus, quæ in mundo, & in mente accidunt*: ܕܥܠ ܫܘܚܠܦܐ ܕܒܥܠܡܐ ܘܕܒܪܥܝܢܐ . ܬܕܡܘܪܬܐ ܕܐܝܟܢܐ ܟܕ ܒܥܠܡܐ ܗܘ ܒܪܢܫܐ ܪܥܝܢܗ ܠܥܠ ܡܢ ܙܒܢܐ ܘܥܠ ܪܓܥܐ ܦܪܚ܀

Mirabile dictu! Quomodo in mundo quum homo sit, mens tamen ejus super momenta temporis & super instantia vagatur. Humanam mentem suprà omnia creata ferri, nec posse ab homine percipi aut exponi, qua ratione illa res creatas intelligat. Tangit quæstionem de Gehennæ æternitate, eamque, licet culpa temporalis fuerit, numquam tamen desituram profitetur: idque contra Origenistas scriptum puto, qui finem Gehennæ imponebant, multosque è Syriæ monachis in suum errorem pertraxerant; ac præsertim in Edessena urbe, ubi Stephanus Bar-Sudaili sectæ hujus acerrimus defensor claruit, de quo infrà, ubi de S. Jacobo Sarugensi, & de Philoxeno Hierapolitano.

51. *De Eleemosyna*. ܕܥܠ ܙܕܩܬܐ . ܐܘ ܐܢܫܐ ܕܡܢ ܥܦܪܐ ܐܬܓܒܠܬ ܦܪܘܥ ܠܐܠܗܐ ܡܢ ܕܝܠܗ܀

Heus tu ex pulvere confictus homo, redde Deo quod suum est. Stipem pauperibus erogandam: de suis tamen bonis, non de rapto.

52. *De Pœnitentia*. ܕܥܠ ܬܝܒܘܬܐ . ܦܬܚ ܠܝ ܡܪܝ ܐܘܨܪܐ ܕܪ̈ܚܡܝܟ ܘܒܝܬ ܓܙܐ ܕܚܢܢܟ܀

Aperi mihi, Domine, horreum misericordiæ tuæ, & thesaurum clementiæ tuæ. Pulcherrima est ad exhibendam pœnitentiam adhortatio.

53. *De Fide*. ܕܥܠ ܗܝܡܢܘܬܐ . ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܟܕ ܚܙܝܬ ܗܘܝܬ ܝܠܦܬ ܕܫܡܝܐ܀

Quum regnum terræ contemplarer, cœleste didici. Trinitatem consubstantialem esse & incomprehensibilem, quam adumbrat exemplo solis, animæ, & silicis: ubi non semel *mistionis* vocabulum pro *unione* usurpat: Vide quæ notavimus in S. Ephræm pag. 80.

54. *De Pœnitentia*. ܕܥܠ ܬܝܒܘܬܐ . ܩܪܐ ܠܚܛܝ̈ܐ ܕܒܬܝܒܘܬܐ ܢܩܘܡܘܢ ܩܕܡܘܗܝ܀

Vocavit peccatores, ut per pœnitentiam coram eo surgerent. Deum loquentem inducit, hominesque peccatores ad pœnitentiam per Prophetas provocantem.

55. *Precationes tres*. Prima incipit: ܕܥܠ ܒܥܘܬܐ . ܐܘ ܗܘ ܕܠܐܒܗ̈ܬܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܐܫܬܘܕܝ ܙܕܝܩܐ܀

O quem Patribus olim *promissum Justi*

Justi omnes expectarunt, exaudi, quæso, preces delinquentium. Secunda,

ܣܪܝܚ ܡܠܚܐ ܘܦܟܗ ܠܗ ܐܦ
ܗܘ ܕܒܚܐ ܕܨܠܘܬܢ܀

Putruit sal, & ipsa precum nostrarum victima infatuata est. Tertia,

ܡܛܠܗ ܡܪܢ ܕܠܐ ܟܝܢܐ ܒܡܚܘܬܐ ܦܪܝܫܬܐ
ܡܚܝܬܢ܆ ܒܩܪܒܐ ܘܒܩܡܨܐ
ܘܒܟܦܢܐ ܘܒܡܘܬܢܐ ܢܟܝܦܝܢ܀

Quare diversis & insolitis nos, Domine, flagellis percussisti? Bello, nimirùm, locustis, fame, & peste. Inscribuntur ܒܥܘܬܐ *Rogationes*, quod ob publicam necessitatem in Ecclesia Syrorum recitantur, ut diximus suprà Serm. 36. Edidit has preces Isaacus circa annum Christi 421. quo Vararanes Persarum Rex suscepta in Romanos expeditione, Christianos ditionis suæ immani persecutione vexabat: Hujus enim belli meminit idem Isaac, dum ait fol. 286.

ܒܫܝܢܐ ܠܐ ܐܬܥܕܪܢ܆ ܒܐܬܪܐ ܚܢܦܐ
ܡܢ ܟܡܐ ܢܬܥܕܪ. ܠܘܬܗ ܐܣܟܠܢ ܘܢܡܘܣܐ
ܕܢܟܦܘܬܐ ܥܒܪܢ܆ ܠܘܬܗ
ܐܝܢܐ ܡܪܢ ܕܡܓܘܫܐ ܡܢܛܪ
ܢܟܦܘܬܗ܀

In pace haud profecimus: Quî ergo in regione ethnicorum proficiamus? &c. Sub Sacerdotibus prævaricati sumus, ipsamque pudicitiæ legem violavimus. Quis ergo sub Magis, Domine, pudicitiam servabit?

58. *Quod Deus omnia in beneficium hominis convertit, sive captivitatem & bellum, sive famem & pestem.*

ܒܬܪܗ ܕܝܕܥܬܐ ܬܠܡܝܕܐ ܪܗܛ
ܘܕܒܩ ܠܟ ܒܗ ܦܪܘܫܘܬܐ ܘܬܬܢܗܪ
ܦܬܓܡܐ. ܐܬܩܪܝ ܥܠ ܫܒܝܬܐ
ܘܩܪܒܐ ܘܟܦܢܐ ܘܡܘܬܢܐ܀

Discipule, scientiam sequere, & adhære prudentiæ, & illuminaberis. Pertinet hic Hymnus ad superiores Precationes, uti notatur in fine fol. 289. Est enim responsio ad eos, qui percontabantur, cur Deus Christianos à Persis affligi permisisset. Ex eo autem, & ex tertia Precatione liquet, pestem & famem ex eo bello ortam fuisse, locustis insuper Mesopotamiæ terras depascentibus.

59. In illud Poëtæ, *Quis me destruat & reædificet atque virginem reficiat.* ܥܠ ܡܠܬܐ ܕܦܘܐܝܛܐ ܕܒܬܘܠܬܐ܀

ܡܢ ܕܢܣܘܪ ܠܝ ܘܢܒܢܝܢܝ ܘܢܬܩܢ
ܒܬܘܠܬܐ ܢܚܬܬ ܝܕܥܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܠܘܬ ܒܪܝܬܐ. ܕܒܐܪܙܐ ܘܒܡܬܠܐ ܚܝܐ
ܢܬܩܢ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ܀

Scientia Dei ad creaturas dignanter se inclinavit, ut per symbola & parabolas hominibus salutem pararet. Justitiam & Sanctitatem homini lapso per Pœnitentiam, alteram post Gratiæ Baptismalis naufragium tabulam, restitui. Hanc verò contra Catharos Isaac propugnat, qui Pœnitentiam post Baptismum non admittebant. Scribendi hujus Hymni occasionem nactum se esse affirmat, quod juvenem hoc Poëtæ carmen cantantem audiisset, *Quis me destruat & reædificet, atque virginem reficiat*: quod ille de irreparabili virginitatis naufragio intelligebat.

60. *De Deo universorum conditore.*

ܥܠ ܒܪܘܝܐ ܕܟܠ. ܒܟܠ ܩܠܝܢ ܩܪܝܬܟ
ܡܪܝ܆ ܐܫܦܥ ܠܝ ܟܠ ܛܝܒܘܬܟ܀

Omnibus te, Domine, vocibus invocavi. Omnia tu mihi effunde beneficia. Idem sermo legitur in Codice nostro Syr. V. num. 4. in quo inscribitur *precatio*. Deum cuncta creata regere & gubernare, nihilque horum ejus providentia destitui. Hactenus in Cod. nostro IV. Qui sequuntur Sermones exstant in Cod. V.

61. *Parænesis ad eos qui honores & dignitates appetunt.* ܡܬܥܢܝܢܘܬܐ ܥܠ ܪܘܪܒܐ܀

ܪܕܐ ܘܡܥܩܒܝܢܢ. ܡܠܦܢܘܬܐ ܒܟܠ ܕܘܟ
ܘܟܠ . ܘܠܐ ܐܬܛܒܥܬ. ܣܟܠܘܬܢ.
ܒܡܠܦܢܘܬܐ ܡܫܩܠ ܘܪܗܛ ܡܢ :
ܘܒܗܘܢ ܠܐ ܡܬܕܥܝܢ :

Doctrinam usquequaque indagamus nec tamen nostra imbuta est ignorantia. Strenuam scientiis operam navamus: quæ tamen in nostrum cedunt commodum, ea nequaquam novimus.

62. *Supplicatio*, seù flebile carmen de Terræmotu, & ad agendam de peccatis pœnitentiam adhortatio.

ܘܒܥܘܬܐ. ܒܥܝܢܐ ܡܢܟ ܥܕܪܢ
ܠܐ ܬܬܡܗܡܗ ܘܬܦܨܝܢ : ܬܬܒܥܐ ܚܢܢܟ
ܘܢܫܬܚܪܘܢ ܒܐܪܥܐ ܫܪܟܐ. ܡܘܬܢܐ
ܓܝܪ ܠܗ ܚܒܫ ܒܠܐ ܡܢܝܢܐ ܘܠܐ ܡܢܝܢ.

Rogo te, Adjutor noster, ne cuncteris ut nos liberes. Adsit, quæso, pietas tua, & reliquiæ in terra supersint: pestilentia enim innumerabilem multitudinem absumpsit. Calamitates sui temporis deplorat, Hunnorum nempè, Arabumque incursiones, famem, pestem, ac terræmotum. Loquitur autem de Antiochiæ terræmotu, de quo suprà pag. 211.

ܐܪܥܐ ܡܠܠܬ ܘܐܬܚܙܝ
ܘܒܥܡܛܢܐ ܐܝܟ ܪܥܡܐ. ܒܡܥܡܪܐ
ܐܡܪ ܡܠܠ ܒܫܡܝܐ ܘܒܥܢܢܐ ܒܥܠܡܐ. ܗܘܢܝܐ
ܒܣܝܦܗܘܢ ܡܚܘܢ : ܘܫܢܬܢ ܠܐ ܐܬܦܫܩܬ
ܦܪܩܘ. ܘܛܝܝܐ ܒܪܘܡܚܝܗܘܢ ܐܦܣܩܘ :
ܘܡܕܡܟܝܢ ܠܐ ܢܫܒܩܝ.

Terra (inquit fol. 54.) *loquuta est, ut nos expergefaceret ad occurrendum novissimæ diei. Quale tonitru in nubibus, sic terræmotus in habitaculis loquutus est. Gladio nos Hunni percusserunt, nec tamen somnum excussimus. Suis nos lanceis Arabes confoderunt, & tamen adhuc dormitamus.* De Arabum irruptione diximus suprà in serm. 38. Hunnos autem in Romanam ditionem mense Julio anni Græcorum 706. hoc est, Christi 395. excurrisse, refert Auctor Chronici Edesseni. Bellum verò Hunnicum, Persicum & Arabicum, famem atque pestem subsequutam fuisse, indicat Isaac initio hujus Carminis. Demum calamitatum omnium complementum Terræmotum fuisse, idem Isaac testatur. Inscribitur hoc carmen ܒܥܘܬܐ *Deprecatio*, seù *de rogationibus*; quia nimirùm à Syris pro publica Ecclesiæ necessitate Rogationum tempore cantari solet, ut diximus suprà de sermone 55.

63. *De Tyrannide, & oppressione*, seù, de iis, qui persecutionem aut tribulationem patiuntur, Sermones III. quorum Primus incipit:

ܐܢ ܡܬܚܣܕܝܢ ܟܐܢܐ : ܠܐܠܗܐ ܕܡܝܢ : *Si conviciis Justi afficiuntur, similes Deo sunt.* Secundus

ܡܢ ܕܒܐܘܠܨܢܐ ܢܒܥܐ ܟܕ ܡܬ
ܐܢܫܐ ܗܘܐ ܪܘܚܢܝܐ :

Quisquis Tribulatione pulsatur, ex mortali spiritualis efficitur. Tertius

ܐܢܐ ܕܐܘܠܨܢܐ ܘܫܓܘܫܝܐ ܥܠ
ܐܘ ܕܡܣܬܟܠ ܫܦܝܪ :

Qui tribulatos oppressosque benè considerat. Monachum quendam tribulatum exemplo Sanctorum consolatur, qui à tyrannis affligebantur. Propè finem sermonis tertii Sacerdotes alloquitur, eosque monet, ut pœnas quidem corporales frequentiùs infligant; sententiam verò excommunicationis rarò in reos ferant: ubi insignem habet de suspensione & excommunicatione locum fol. 88.

66. *De Sanctis Martyribus.*

ܚܝܠܐ ܗܘ ܕܠܐܬܠܝܛܐ ܒܐܘܠܨܢܐ ܕܪܕܘܦܝܗܘܢ
ܒܐܘܠܨܢܐ ܕܪܕܘܦܝܗܘܢ. ܐܬܐ ܠܝ ܐܦ ܠܝ
ܘܐܢܐ : ܕܡܬܚܫܬܐ ܘܡܬܢܨܚܢܘܬܗܘܢ :

Virtus, quæ Athletis in tribulatione persecutorum adfuisti, adesto & mihi, ut

ut patientiam mentis ipsorum referre valeam.

67. *De Crucifixione*, seù Passione Domini Sermones sex. Primus incipit: [Syriac text] *Dignum me effice, sponse cœlestis, ut in Ecclesia tua cynara sim.* Adam & Christi, Testamenti veteris & novi comparatio. Secundus: [Syriac text] *Fides loquuta est mihi, accersitoque dixit.* Ex aperto Christi latere Sacramenta Ecclesiæ prodiisse. Tertius: [Syriac text] *Audit voces omnes Ecclesia: nec tamen cunctas sequitur.* Duos latrones, quos inter medius Christus pendebat, Gehennæ ac Paradisi symbolum fuisse. Quartus: [Syriac text] *Adæ pulverem, tamquam magnum quippiam, considerat Deus.* Conjugium in Veteri, Virginitatem in Novo Testamento commendari. Quintus: [Syriac text] *Qui ex Adam descendunt, virilem aut fœmineum sexum habent.* Encomium Virginitatis. Sextus: [Syriac text] *Hodiè Adam donum illud accepit, quod petierat.* Christum Adæ Evæque personam gerentem, carne passum fuisse ac mortuum.

73. *Adversùs Judæos Sermo secundus.* [Syriac text] *Causa mihi est cum Jacob, & sermo cum Judæis.* Primus sermo in Cod. nostro desideratur. Agit Isaac de adventu Messiæ, de circumcisione, & de Sabato.

74. *Deprecatio.* [Syriac text] *Da mihi, Fili optimi, cogitationum mearum desiderium.* Legitur ex parte in Officio Feriali Maronitarum. Exstat etiam integrum in Codice Nitr. 17. fol. 79. ubi Ephræmo adjudicatur: sed hìc disertum Isaaci nomen præfert. Videtur tamen neutrius esse, quum metro pentasyllabo constet, atque adeò probabiliùs Balæo Syro tribuendum, qui cuncta ferè sua opera hujusmodi metro alligavit. Veniam peccatorum à Deo poscit, quorum causam esse liberum arbitrium fatetur, non Diabolum, qui neminem ad peccandum vi compellit.

35. *De Adam & Eva.* [Syriac text] *Adamum caligines occupaverunt, quum è Paradiso ejectus est.* Dialogus Adæ & Evæ, postquam è Paradiso ejecti sunt. In titulo adnotatur fol. 154. hunc primum esse sermonum, quos Isaac edidit.

76. *De Abel & Cain.* [Syriac text] *Creaturas considerans, singulas generationes aliquando mente percurrebam.* Dialogus Cain, Abel, & Dei. Alius autem est ab eo, cujus initium in Officio majoris hebdomadæ Maronitarum [Syriac text] *Historia Abel stupore me perculit.*

77. De adventu Domini & Vatici-

ticiniis Prophetarum. [Syriac text]

Quoniam ausi sunt Adversarii, viam Filii evacuare. Videtur hic esse sermo primus *adversùs Judæos*, de quo suprà num. 73.

78. *De Magis, qui ab Oriente venerunt.* [Syriac text]

Quum in Persidem percrebuisset rumor, natum esse universorum Dominum. Exstat etiam in Cod. Nitr. V. fol. 70. licet perperàm sub nomine Ephræmi in titulo: quem tamen errorem ipse ejusdem Codicis scriptor animadvertens, initio & in fine prædicti sermonis correxit. Hactenus in Codice nostro Syriaco V. cujus ad calcem nota quidem temporis nulla apparet, quum postrema ejusdem folia exciderint; ex characterum tamen forma colligitur, eum laudato Codice nostro IV. multò antiquiorem esse: scriptus enim est in pergamena literis Syriacis *Estranghelis*, hoc est, *Stronghilis*, seù *rotundis*, qui est vetustissimus Syrorum character.

79. *De Samaritana Sermones V.* Primus incipit: [Syriac text]

Horâ Sextâ quum dies incaluisset, venit ad puteum Dominus. Secundus [Syriac text]

Quum disceptaret mons Sion, ac diceret, me elegit & sanctificavit Deus. Tertius: [Syriac text]

Cum Samaritana, dilectissimi, placet aliquantisper immorari ac disceptare. Quartus: [Syriac text]

Ad Samaritanam descendit Christus Dominus, ut seipsum illi patefaceret. Quintus: [Syriac text]

Pauperem quidem Christum vidit Samaritana: nec tamen contempsit.

84. *Parænesis de Defunctis.* [Syriac text]

Virtus quæ res creatas sustinet. Exstat etiam in Cod. Nitr. XVI. fol. 44.

85. *De Humilitate.* [Syriac text]

Qui in arenam descendit, & victoriam referre cupit. Exstat etiam in ms. Codice Syriaco 151. Bibliothecæ Collegii Urbani de Propaganda Fide, licet sub nomine S. Ephræm.

86. *De Filio prodigo Sermones II.* Primus incipit [Syriac text]

Exempla & similitudines in Scripturis proponuntur in via justitiæ. Secundus [Syriac text]

Si sanguinem fuderis, ut David, & Dominum invocaveris, propitius tibi erit.

88. *In illud, nisi conversi fueritis & efficiamini sicut parvuli &c. Sermones tres.* Primus incipit: [Syriac text] *Infans, puer, & parvulus, quidquid pater dixerit, credit.* Secundus: [Syriac text]

ܠܛܠܝܐ ܕܫܡܫ ܗܘܐ ܡܠܬܗ ܢܛܪܗ :
Qui Deum sequitur, ejus verba, quasi puer, audit. Tertius ܐܡܐ ܠܟ ܬܗܘܐ ܛܝܒܘܬܐ ܕܠܘܬܗ ܐܝܟ ܝܠܘܕܐ ܬܥܪܘܩ:
Matris loco sit tibi Gratia, ad quam instar pueri confugias.

91. *In illud, Bonum est confiteri Domino.* ܡܬܛܪܦ ܐܢܐ ܒܓܠܠܐ ܕܡܚܫܒܬܐ. ܘܠܗܪܟܐ ܘܠܗܪܟܐ ܡܬܕܒܪ ܐܢܐ.
Fluctibus mentis quatior, & hac atque illac feror.

92. *De Perfectione.* ܠܓܡܝܪܐ ܐܝܟ ܪܘܝܐ ܥܠܡܐ ܡܒܙܚ ܒܗܘܢ ܟܠܙܒܢ:
Perfectos viros, quasi ebrios, mundus semper irridet.

93. *De Peccatrice.* ܐܣܝܐ ܛܒܐ ܕܟܪܝܗܐ ܘܟܘܪܗܢܐ ܕܐܬܐ ܠܡܐܣܝܘ :
Summe medice, qui morbos infirmitatesque curatum advenisti. In titulo nomen Ephræmi præfert; sed in margine Isaaco disertè tribuitur.

94. *De Fide*, hoc est, de Trinitate & Iucarnatione. ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܡܐ ܗܒ ܠܝ ܡܠܬܐ ܕܡܠܦܢܘܬܟ :
Verbum Altissimi, da mihi doctrinæ tuæ verbum. In titulo nomen Auctoris haud exprimitur. Sed quum Nestorius in hoc sermone nominetur; stylus insuper ac metrum Isaaci agnoscatur, haud temerè eidem Isaaco ipsum tribuimus. Hactenus in Cod. Nitr. V. in quo sub nomine Isaaci fol. 164. obrepsit carmen *de Presbyteris, & Diaconis defunctis*, seù, *de timore Dei & morte*, quod in Cod. Nitr. XVI. fol. 56. Ephræmo disertè tribuitur, incipitque, ܫܡܥܬ ܕܗܘܝܐ ܩܝܡܬܐ *Audivi resurrectionem fore.* Vide suprà pag. 137. num. 4.

95. Parænesis I. *de Defunctis*, quæ legitur pro Presbyteris. ܚܙܝܬ ܐܚܝ ܕܫܠܡܘ ܝܘܡܝ :
Vidi, fratres, dies meos consummatos esse. Exstat, unàcum sequentibus octo sermonibus, in Cod. Nitr. XVI. Tribuitur autem Ephræmo in Codice Nitr. V. fol. 150. à tergo, ut notavimus suprà pag. 138.

96. Parænesis II. *de Defunctis*, quæ legitur pro Pueris. ܡܒܘܥܐ ܪܒܐ ܕܛܝܒܘܬܐ : *Fons ingens beneficiorum.*

98. Parænesis IV. *de Defunctis*, quæ legitur pro Adolescentibus. ܒܟܝ ܦܓܪܐ ܘܐܠܝ ܥܠ ܚܒܪܟ :
In lacrymas erumpe, corpus, sociamque tuam plange.

99. Parænesis V. *de Defunctis*, quæ legitur pro communi Defunctorum, ܡܘܬܐ ܐܟܪܘܙܐ ܗܘ :
Mors præco est.

100. Parænesis VI. *de Defunctis*, quæ legitur pro Peregrinis. ܟܡܐ ܡܬܐܠܝܐ ܫܥܬܐ ܕܡܘܬܟ :
Quàm deplorabilis est hora mortis tuæ.

101. Parænesis VII. *de Defunctis*: quæ legitur pro communi Defunctorum : ܒܝ ܢܬܚܙܘܢ ܐܢܫܐ
Me miseri imitentur. Idem sermo tribuitur Ephræmo in Codice Nitrensi XVII. fol. 180. Vide pag. 137.

102. Parænesis VIII. *de omnibus Defunctis.* ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܗܦܟ ܪܥܝܢܗ :
Beatus qui mentem suam avertit.

103. Parænesis IX. *de Pueris defunctis.* ܐܝܟܐ ܗܘ ܕܚܙܐ ܒܢܝ̈ܐ :

 ma-

magna tristitia, carissimi. Hactenus in Cod. Nitr. XVI.

104. *Paraenesis.* ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܠܟܐ ܫܡܝܢܝܐ : *In via coelestis Regis.* Exstat hic sermo in Cod. Nitr. XVII.

In Officio Syriaco majoris hebdomadae, quo Maronitae utuntur, duo exstant Hymni sub nomine S. Isaac: alter ad secundam Stationem, seu nocturnum Feriae V. in Parasceve, cujus initium: [illegible] ܦܢܐ ܐܦܘܗܝ ܠܨܠܘܬܐ : *faciem suam ad orandum direxit*: alter ad matutinum ejusdem feriae, qui incipit: ܫܘܒܚܐ ܠܟ ܨܦܪܐ ܒܣܝܡܐ : *Laus tibi, jucundum matutinum.* In utroque agitur de Passione Domini: differunt tamen ab iis sex hymnis, qui *de crucifixione Domini* inscribuntur, de quibus suprà num. 67.

Demùm Joannes Maro in Tractatu adversùs Nestorianos & Eutychianos duos Isaaci sermones laudat, qui in nostris Codicibus desiderantur. Primus inscribitur *de curru Ezechielis Prophetae*, ex quo hunc locum pro duabus Christi naturis producit fol. 49. [illegible] *In praedicatione veritatis similitudo admirabilis apparuit. In curru unam personam, duasque imagines, humilem scilicet & augustam, mysticè vidit Propheta: unam inquam Personam in duabus proprietatibus &c. Christus enim is fuit, qui in curru mysticè apparuit: Divinitas & humanitas ejus in similitudinibus videbatur. Duo aspectus, una persona. Duae naturae, unus Salvator.* Secundus *de Incarnatione Domini*, fol. 50. [illegible] *Obstruatur os haeretici, qui corpus Salvatoris nostri denegat. Si corpus haud induisset, cur ergo circumcisionem subjit? Ecquis enim ignem circumcidat, aut Spiritum apprehendat, nisi humilem abjectamque corporis naturam induentem? & si in duabus naturis non est, cur octava ei dies supputatur? octavae igitur diei supputatio os haeretici obstruit.* Et mox: [illegible] *Eum, qui quum unicus esset, duo factus est in unica persona. Eum, qui in una natura descendit, & duabus unitus naturis ascendit. Eum, qui spiritualiter descendit, & in corpore ac spiritu ascendit.*

CA-

CAPUT XVII.

Cosmas Presbyter.

I. Cosmas Presbyter Syrus, S. Simeonis Stylitæ familiaris.

COSMAS gente Syrus, Phanir vici in Cœlesyria Presbyter, scripsit *Acta Sancti Simeonis Stylitæ* rogantibus Simeone Apollonii, & Barhatore Audun: *Epistolam* etiam ad eundem Stylitam nomine Cleri & populi Phanirensis dedit: quæ ipsius Auctoris ætate exarata habentur in vetustissimo Codice nostro Syriaco I. cum hac epigraphe fol. 79. [Syriac text]

Absoluta est Epistola, à Cosma Presbytero ac reliquis ejusdem oppidanis missa ad mandram Beati Mar Simeonis. Gloria Patri creatori, gloria Filio Redemptori, gloria Spiritui Paraclito &c. Bona fiat commemoratio coram Deo & Christo ejus, Simeonis Apollonii, & Barhatoris Audun, qui curarunt fieri Librum istum præclarè gestorum Beati Mar Simeonis: idque fecerunt ex opere manuum suarum, & ex sudore vultus sui, ut esset in commemorationem defunctorum suorum, & in munimen vitæ suæ, atque in salutem animarum suarum, ut novam in Christo vitam adipiscantur, & ad sortem perveniant, quæ Sanctis obtigit in lumine, quod non transibit, nec deficiet in sæcula. Amen. Absolutus est autem Liber iste de triumphis Beati Mar Simeonis mense Nisan (Aprili) *die* 17. *Feria* 4. *Anno Antiochenorum* 521. *sub præstantissimo, electo, operumque bonorum studioso Mar Simeone Presbytero, & sub Mar Cyro ejusdem Archidiacono. Quicumque in eo legerit, oret pro iis, qui Librum hunc fieri curarunt, ut Deus donet eis remissionem peccatorum suorum in sæcula, Amen, Amen. Quisquis legerit & fecerit, oret pro Scriptore &c.* Is erat Christi annus 474. quo dies 17. Aprilis in feriam 4. incidit: erat enim litera Dominicalis F, ut notavimus suprà pag. 185.

Unde liquet Primò Codicem nostrum S. Simeone Stylita posteriorem

rem esse annis quindecim dumtaxat: nam ille è columna ad cœlum ascendit anno Christi 459. ut infrà videbimus; noster verò Codex juxta laudatam annotationem exaratus fuit anno 474. Atque adeò affirmari haud temerè potest, ipsum si non autographum Cosmæ esse, certè ex autographo paucis postquam historiam suam Cosmas publicaverat, annis descriptum.

Liquet secundò Epocham Antiochenorum juxta hujus Scriptoris mentem, Christiana vulgari priorem esse annis 47. non 48. uti etiam ex Joanne Malela deducitur in Chronico de terræmotu Antiochiæ apud doctissimum Norisium Dissertat. III. de anno & Epochis Syro-Macedonum cap. 6. de quo suprà pag. 212. Nam si ab anno Antiochenorum 521. quo Liber Cosmæ scriptus esse dicitur, abjicias annos Christi 474. quibus eam Epocham respondere ostendimus, reliquos habebis annos 47. Eundem calculum sequitur Dionysius Patriarcha in Chronico, qui de sexto Antiochiæ terræmotu hæc scribit: ܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܐܬܗܦܟܬ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܗܦܘܟܝܐ ܕܫܬܐ. ܒܗ ܗܘ ܒܙܒܢܗ ܕܝܘܣܛܝܢܝܢܐ ܡܢ ܒܬܪ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܕܗܦܘܟܝܗ ܕܚܡܫܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܬܘܒ ܐܬܗܦܟܬ ܗܦܘܟܝܐ ܕܫܬܐ ܒܬܫܪܝܢ ܐܚܪܝܢ ܒܥܣܪܝܢ ܘܬܫܥܐ ܒܗ ܒܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܒܥܣܪ ܫܥܝܢ ܒܐܢܕܝܩܛܝܘܢ ܫܒܝܥܝܐ ܘܐܝܬܝܗ ܐܝܟ ܡܢܝܢܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܫܢܬ ܚܡܫܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܫܬ.

Anno Græcorum 840. [1] *Antiochia sextùm subversa est. Ejusdem enim Justiniani tempore, biennio postquam Antiochia quintùm subversa fuerat, iterùm sexto terræmotu concussa est mense Tesri posteriore* (Novembri) *die* 29. *feria* 4. *hora decima, Indictione septima, Anno, juxta computum Antiochenorum, quingentesimo septuagesimo sexto.* Atqui Indictio septima, feria quarta, & dies vigesima nona Novembris competunt in annum Christi 528. Eo igitur anno Terræmotus ille contigit: quod etiam confirmat tùm Theophanes ad annum Incarnationis secundùm Alexandrinos 521. cujus verba refert Pagius ad ann. 528. num. XI. tùm Evagrius, qui lib. 4. cap. 6. ait, Antiochiam hoc terræmotu concussam fuisse *elapsis triginta mensibus* à priori illo terræmotu, quem Auctor Chronici Edesseni *anno Græcorum* 837. (Christi 526.) *die vigesima nona Maji, feria sexta, hora septima*, accidisse refert: totidem enim menses sunt à die 29. Maji anni 526. ad diem 29. Novembris anni 528. Si autem ab anno Antiochenorum 576. subtrahantur anni Christi 528. reliqui erunt 48. è quibus tamen annus unus adhuc subtrahendus est, quum Novembri mense, quo Terræmotus accidit, vulgaris quidem Christi Epocha 528. in cursu esset; ex usu tamen Antiochenorum novus jam annus à mense Septembri juxta Græcos, vel ab Octobri secundùm Syros inchoatus esset.

NOTA.

1 *Anno* 840. Librarii incuria pro anno 840. annus 851. obrepsit: manifesto tamen errore, qui non modò ex apposita Antiochenorum epocha, Indictione, mense, & feria corrigi potest, verùm etiam ex iis, quæ Dionysius ad annum 837. de quinto Antiochiæ terræmotu adnotaverat. Nam si sextus hic terræmotus *biennio post quintum*, ut hic dicitur, contigit, sequitur manifestè, eum anno 840. ineunte contigisse.

Epi-

Epistola Cosmæ Presbyteri ad S. Simeonem Stylitam.

II. Epistola Cosmæ.

[illegible]

Patri, ac Domino nostro electo, vero, fideli, præstantissimo, ac cœlestis salutationis digno: qui Jejunio excellit, & in opere Domini sui assiduus est. Propugnaculo 1 regionis nostræ, & exaltatori populi nostri &c. 2 Socio Prophetarum, & compari Apostolorum, quorum sermones & opera in se ipso implevit. Domino meo SIMEONI, qui nomine æquè ac opere imitatur Simonem Cepham, Ecclesiæ Christi fundamentum. Famulo Dei, & fideli familiæ præposito. Pulcherrimæ Rosæ, quæ cœlesti rore irrigata superos imosque suavi odore recreat. Famuli & servi tui, precibus tuis sese assiduè commendantes, Cosmas Presbyter Phanir pagi, unàcum Diaconis, Lectoribus, totaque Ecclesia: nec nòn Oeconomus, & Magnates cum toto pago. Omnes simul dilectionem tuam exaltamus, & salutem tibi plurimam in Christo dicimus.

[illegible]

[illegible]

Tenuitas nostra tuæ magnitudini, & vilitas nostra Paternitati tuæ significat de Præcepto 3 Timoris Dei, quod à te abjectioni nostræ impositum est, cui omnes unanimi & perfecta caritate conjuncti subscribimus, illudque nostro chirographo ratum habemus: & primùm quidem Feriam sextam 4, & Dominicam diem sanctè & purè observari oportere: nefas esse mensuras duas facere, sed unam rectam & æquam: neminem limites suos transgredi debere: operariis mercedem non esse denegan-

NOTÆ.

1 *Regionis nostræ*. Hinc palàm fit, Cosmam ex illa regione fuisse, ubi Simeon morabatur, hoc est, ex Syria Coele.

2 *Socio Prophetarum*. Mos antiquissimus scribendi Syrorum, qui infinitos penè titulos epistolis præfigunt. Etiamnum viget apud Syros & Arabas.

3 De *Præcepto*. Enumerat Cosmas præcepta, quæ S. Simeon populo Phanir pagi dederat, eaque ab iis diligenter observari testatur.

4 *Feriam sextam, & Dominicam*. Vide quæ in S. Isaac Antiocheno suprà notavimus p. 217.

[illegible]

gandam: medietatem fœnoris [1] veteris ac novi taxandam. Chirographa solventibus restituenda: & rectam pusillis atque majoribus ferendam sententiam, nec ulli præter jus deferendum, aut munus contra aliquem admittendum. Nec alterutrum accusare oportere, aut furibus & maleficis communicare; sed prævaricatores & legis transgressores corripere, & Ecclesiam pro salute animarum nostrarum nos frequentare debere. Si quis autem hujusmodi mandata violare præsumpserit, aut rapere, aut opprimere, aut judicem subornare, aut orphano, viduæ, vel pauperi quidquam auferre, aut mulierem vi abducere, anathema sit: Sed omnia cautè custodienda esse, quæcumque nobis præcepisti. Ea itaque libenter suscepimus, & in veritate exequimur. Atque ita per Deum juramus, & per Christum ejus, perque vivum & sanctum Spiritum, & per victoriam [2] Dominorum nostrorum Imperatorum. Si quis autem hæc violare præsumpserit, anathema sit ex verbo tuo, Domine: nosque ipsi eum corripiemus, Domine, & segregabimus à nobis, nec ejus oblatio suscipietur in Ecclesia, nec mortuos ipsius prosequemur. Qui verò dicit, non mutuum dabo, quum fœnus exiguum sit, is audiet quæ dilectio tua protulit, & pro certo habeat, satius ipsi esse, medietatem licitè tollere, quàm totum illicitè habere. Ora pro nobis, Domine mi juste, & pure, & fidelis, ut quæ nobis imperasti, constanter exequamur. Nos autem in Domino nostro confidimus, quòd sermones tuos implebimus, & præcepta tua observabimus, legesque tuas perficiemus, & opem à Christo precibus tuis consequemur. Deprecare, Domine, pro nobis, ut neque apud te confundamur, neque apud Dominum tuum rei

NOTÆ.

1 *Fœnoris*. In vita S. Simeonis scribit Cosmas, ejus hortatu medietatem fœnoris sublatam fuisse.

2 *Per Victoriam Imperatorum*. Vide Pagium ad annum 395. num. 8. & 9. ubi ex lege 8. Cod. Theodos. Christianos per *salutem & victoriam Imperatorum* jurare consuevisse probat.

[illegible]

rei efficiamur: sed cum fiducia isthæc in justitia agamus, & vitam per ea accipiamus. Ora pro nobis, Domine, ut tuis precationibus assiduè juvemur, & super universum terrarum orbem misericordia, spes, & salus per tuas preces fiat in sæcula, Amen, Amen. Et omnibus quidem, qui hæc custodierint, benedictio; iis verò, qui transgredi præsumpserint, maledictio: & dicat universus Populus, Amen.

[illegible]

Vita S. Simeonis Stylitæ.

III. Vita S. Simeonis per Cosmã edita, nunc primùm reperta, & in compendium redacta.

ACTA S. Simeonis primus omnium, quum adhuc super columnam ille degeret, edidit Theodoretus in Philotheo cap. 26. quæ tùm in vulgatis ipsius Theodoreti operibus exstant; tùm apud Laur. Surium tom. 1. de Vitis Sanctorum ex interpretatione Alberici Longi Salentini; tùm demùm apud Rosvveidum lib. 9. de Vitis Patrum ex versione Gentiani Herveti. Eadem post Magistri sui mortem brevi methodo complexus est Antonius ejusdem S. Simeonis Discipulus: cujus narrationem jam olim anonymus Interpres è Græco in Latinum convertit, additis, quæ vel famâ, vel aliorum scriptis de eo ferebantur: Exstant autem apud Bollandum die 5. Januarii. Theodoreti, Antoniique historiam à Simeone Metaphraste collectam ex ms. Græco Regis Galliæ Gulielmus Gratius Societatis Jesu Latinè reddidit, publicavitque idem Bollandus fol. 274. Omitto alia plurima, quæ de eodem S. Stylita tradiderunt Græci, Latinique Scriptores, cùm veteres, tùm recentiores, quorum nomina recenset, erroresque nonnullos corrigit suprà laudatus Bollandus fol. 264.

E Syris antiquioribus unum hactenus nactus sum Cosmam, qui Sanctissimi Stylitæ vitam popularibus suis literarum monumentis consignavit: & quidem tàm fideli narratione, tàmque accurato stylo, ut si non majorem, æqualem certè cum reliquis Scriptoribus fidem promereri videatur. Nam præterquàm quod Codex noster ad ipsam Auctoris ætatem, ut suprà notavimus, assurgit, idem Cosmas Simeoni familiaris fuit, resque ejusdem gestas propè omnes visu accepit, ut testatur de seipso fol. 38. in hæc verba:

[illegible]

ܥܒ̈ܕܐ ܕܣܒܪ ܡܢܢ ܟܠܝܠܐ ܕܐܬܠܝܛܘܬܗ:
ܡܠܠܝܢ ܗܘܝܢ ܩܕܡ ܫܡܥܝܟܘܢ ܡܢ
ܕܒܫܐ ܕܟܐ ܕܢܨܚܢܘܗܝ ܕܗܢܐ ܛܘܒܢܐ
ܡܫܘܕܥܝܢ ܚܢܢ ܐܝܠܝܢ ܕܚܙܝܢ ܒܥܝܢܝܢ
ܘܓܫܢ ܒܐܝܕܝܢ ܠܡܟܬܒܘ. ܘܐܝܠܝܢ ܠܘܬ
ܕܒܪ̈ܘܚܩܐ ܐܣܬܥܪܘ ܘܡܢ ܐܢܫܐ ܡܗܝܡܢܐ
ܐܫܬܕܪܘ ܠܘܬܗ ܕܛܘܒܢܐ:

Quoniam autem Divinos præstantissimi Mar Simeonis triumphos audire cupitis, & præclara ejusdem facinora, quæ per Athletam suum Dominus noster patravit, dulciora vobis sunt in auribus, quàm mel in ore; ideo ex multis pauca coram dilectione vestra de ingenti triumphorum hujus Beati thesauro proferemus, quæ ipsi propriis oculis vidimus, & manibus contrectavimus. His etiam nonnulla adjiciemus, quæ licet in remotis regionibus acciderint, à viris tamen fide dignis ad ipsum Beatum scripta fuere.

Accedit insigne Evagrii de hac Cosmæ historia testimonium, quem ille haud obscurè significat, dum lib. 1. hist. Eccles. cap. 13. sic scribit: τȣ́τȣ τὰς θεοσημείας γέγραφε μὲν καί τις τῶν αὐτοπτῶν γενομένων: *Hujus* (Simeonis) *miracula conscripsit quidam, qui hominem viderat, & rebus ab illo gestis interfuerat*. Hæc enim Evagrii verba licet Bollandus ad Antonium S. Simeonis Discipulum trahat fol. 263. tamen ad nostrum potiùs Cosmam pertinere pluribus convincitur. Et Primum quidem, quia si Evagrius Antonium intellexisset, eum utique Simeonis Discipulum, sicut ille seipsum vocat, disertè appellasset, nec ea periphrasi usus fuisset, *quidam qui hominem viderat, & rebus ab illo gestis interfuerat*, quæ Cosmæ nostro apprimè convenit. Deinde ea omnia, quæ Evagrius toto capite decimotertio ex Actis S. Simeonis delibavit, nec apud Theodoretum, nec apud Antonium leguntur, sed ferè ad verbum habentur in historia Cosmæ, nimirùm narratio de Domno Patriarcha Antiocheno, de Theodosio, & de Leone Imperatoribus, de quibus mox sermo erit. Illud insuper unum, quod idem Evagrius à Theodoreto, & ab alio vitæ S. Simeonis scriptore prætermissum fuisse notat, (legationem scilicet ab Ægyptiis monachis ad S. Stylitam missam, ut è columna descenderet,) illud, inquam, in historia Cosmæ nostri desideratur: ut meritò notas omnes in eo agnoscas, quas Evagrius ibi describit. Demùm licet ejusdem legationis nullam etiam mentionem Antonius fecerit, ex calculo tamen gestorum S. Simeonis, quo ipse Evagrius utitur, luce clariùs apparet, illum Cosmæ, non Antonii historiam legisse, ut infrà videbimus.

Interim totius hujus Historiæ, quæ ab editis non parùm differt, seriem per summa capita ex nostro Codice accipe, donec integra, Deo favente, in lucem prodeat.

1. Patria S. Simeonis.

Patriam S. Simeonis Stylitæ *Sisan* vicum fuisse, Theodoreto ac Theodoro Lectori consentiens scribit Cosmas noster: At quem *in confinio regionis Cyrrhesticæ & Cilicum* situm tradit Theodoretus, hunc Cosmas vicum esse affirmat *regionis Nachyphelorum in Arabia*, ܕܐܬܪܐ ܕܢܚܦܠܝܐ ܩܘܪܝܐ ܩܕܘܪܐ ܕܢܩܘܦܠܝܐ. Ejusdem regionis Nachyphelorum meminit infrà fol. 29. ubi refert pœnam à Deo inflictam Tribuno Reginæ Arabum in regione Nachyphelorum, quòd à S. Simeone per ministrum correptus, haud resipuisset.

2. Parentes ejus, & fratres.

Fratres Simeoni fuisse, nec Theodoretus, nec Antonius, aut Metaphrastes narrant. Solus Cosmas testatur, eum plures habuisse germanos fratres, ex quibus tamen unus *Semsus* ܫܡܫܘܣ eodem natu major, parentibus supervixit. Hunc asserit, exemplo Simeonis motum, tonsuram à Mara Gabalorum Episcopo acce-

accepiſſe, & monaſticam vitam profeſſum fuiſſe Teledæ in monaſterio S. Euſebonæ, ubi diem clauſit prænunciata à S. Simeone ejus morte tribus ante menſibus.

Patrem Simeonis Heſychium, ſeù Suſocionem: matrem Mathanam, ſeù Marabanam, vel Martham nominat Latinus Antonii Interpres. Addit Antonius, poſtquam Simeon abdicato ſæculo in monaſterium ſe recepit, *non deſtitiſſe parentes ejus per duos annos eum deflere, & perquirere*, & infrà cap. 3. *mater ipſius*, inquit, *ſeptimo demùm & vigeſimo anno quum reſciviſſet ubi terrarum degeret, accedens cupiebat eum videre &c.* Illum verò refert, matrem in ſuum conſpectum non admiſiſſe, donec ſpiritum Deo reddidit: tùm verò corpus ejus in mandram introductum, & ante columnam ſepultum, exequias celebrante Simeone. Idem ex Antonio deſcripſit Metaphraſtes, legiturque in Officio S. Simeonis apud Maronitas. At Theodoretus parentum quidem Simeonis ante ejus converſionem meminit iis verbis: *Quum aliquando nix multa decidiſſet, & oves intus manere cogerentur, otium nactus ad divinum Templum venit cum parentibus*: De matre verò, poſtquam Simeon monachus fuit, non amplius loquitur. Coſmas autem noſter diſertè ſcribit, utrumque Simeonis parentem ex hac luce migraſſe, antequam ille monachus fieret. ܡܢ
ܕܗܘܐ ܕܝܢ ܙܒܢܐ ܐܚܪܢܐ ܡܛܠ ܘܡܠܟܗ
ܐܒܗܘܗܝ ܡܫܬܡܗܝܢ ܘܐܬܢܝܚܘ
ܒܫܠܡܐ ܘܗܘ ܝܪܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܢܟܣܝܗܘܢ ܥܡ ܐܚܘܗܝ ܩܡ:
Elapſo autem tempore, inquit fol. 2. *quum parentes ejus, Dei nutu, diem in pace clauſiſſent, ipſe bonorum omnium hæres, unàcum fratre, conſtitutus &c.* Et fol. 6. narrat morientem Simeonis amitam multas opes ei reliquiſſe, quas ille priuſquam monaſticum inſtitutum profiteretur, hac ratione diſtribuit: àgros quidem fratri reliquit: veſtes verò & reliquas domus ſupellectiles vendens, earum pretium pauperibus, & monachis diſpenſavit, ſed potiſſimùm Teledenſi S. Euſebonæ monaſterio, quòd ibi conſobrinum haberet, qui monachum ab annis triginta quinque ibidem jam egerat: atque iſte poſteà, inquit Coſmas, Simeonem quoque, ejuſque fratrem illuc pertraxit.

3. Geſta ejus, antequam Monachus fieret.

Paſtorem ovium Simeonem fuiſſe, omnes tradunt. Cauſa etiam converſionis ejus, iiſdem planè verbis ab omnibus narratur: quòd nimirùm in Eccleſiam ingreſſus, ex Scripturarum lectione, & ex cujuſdam interpretatione, quænam eſſet monaſtica perfectio didicerit. His viſionem adjungit Theodoretus, qua ille ad perfectionem excitatus eſt: *Profectus*, inquit, *in vicinam Sanctorum Martyrum ædem, dum orationi incumbit, dulcis illi ſomnus obrepſit, viſumque oblatum hujuſmodi. Fundamenta ſibi fodere videbatur, & adſtantem quendam audire, qui diceret, profundiorem adhuc foſſam illum facere oportere &c. Quumque tertiò & quartò hoc fieri mandaſſet, ac tandem ob nimiam foſſæ profunditatem ampliùs fodere non valeret, ſatis jam effoſſum eſſe declarat, ac ædificium ſtrui imperat, neque eo à labore jam ceſſante difficilem deinceps fore ſtructuram monet.* Eandem viſionem paulò aliter narrat Coſmas, qui in eo Martyrio, ſeù dicata Martyribus æde, B. Timotheum Simeonis Diſcipulum poſteà conditum fuiſſe teſtatur: Simeonem autem præter ædificium, quod exſtruere juſſus fuerat, virgam auream ab Angelo manu accepiſſe refert, & ipſi in os quiddam immiſſum fuiſſe nive condidius, ac melle dulcius. Præterea alia Simeonis geſta ſubjungit, antequam ſæculum abdicaret, quæ neque Theodoretus, neque Antonius commemorant: Nimirùm de jejunio trium hebdomadarum poſt illam viſionem: de Martha quadam propter perjurium à ſpiritu nequam exagitata: de piſce, pane, carne, & vino, quæ à S. Simeone mul-

multiplicata ingenti pauperum multitudini suffecerunt: demùm concludit fol. 7. ܗܠܝܢ ܗܘ ܛܘܒܢܐ ܐܫܬܥܝ ܠܢ ܟܕ ܡܘܕܐ ܗܘܐ ܘܡܫܒܚ ܠܐܠܗܐ܆ *Hæc ipse B. Simeon narravit nobis, gratias agens, & glorificans Deum.*

4. Monachus fit Teledæ in Monasterio Eusebonæ.

Antonius in Græca Simeonis vita, nec Monasterii locum designat, nec Abbatis nomen prodit. Latinus tamen Antonii Interpres Timotheum vocat Archimandritam, qui Simeonem à sæculo secedentem excepit. Verum ut ex Cosma jam suprà notavimus, Timotheus Simeonis discipulus, non præceptor fuit, qui in eo Martyrio posteà sepultus est, in quo Sanctus Stylites primam visionem acceperat. Neque placet conjectura Bollandi, qui fol. 269. ait: *Qui hìc Timotheus, apud Metaphrasten & Theodoretum Heliodorus dicitur. Fortassis priore abdicato nomine, Timotheus dictus, aut binomius fuerit*: nam Theodoretus & Metaphrastes Heliodorum vocant Abbatem secundi monasterii, ad quod *perfectioris virtutis cupidum* Simeonem *in Teledam pagum concessisse* tradunt, postquam in primo monasterio *biennio commoratus fuerat*: Antonius verò ejusque Latinus Interpres de Abbate primi monasterii loquuntur, quem Timotheum appellant, & ab eodem monasticum habitum Simeonem accepisse testantur.

Cosmas locum quidem nominat, ubi Simeon monasticam vitam amplexus est; non tamen Abbatis nomen exprimit, nec Theodoreto in hac narratione consentit. *Illinc exurgens*, inquit Theodoretus, nimirùm ex Templo ubi visionem acceperat, *ad vicinorum quorumdam monachorum habitaculum venit: duobusque annis cum illis versatus, & perfectioris virtutis amore captus, Teledam vicum illum petiit, cujus antea meminimus, apud quem magni & divini viri Ammianus & Eusebius monasticam palæstram erexerunt: sed non in hanc divinus Simeones se contulit, sed in alteram, quæ ab ea prodierat. Eusebonas enim, & Abibio quum magni Eusebii disciplina satis fuissent instructi, hoc philosophiæ gymnasium condiderant &c. His autem cum gloria vita functis, Sodalium præfecturam suscepit admirandus Heliodorus, qui sexaginta quinque annos quum vixerit, duos ibi & sexaginta inclusus transegit. Tribus enim apud parentes educatus annis, ad gregem hunc allectus est, quum eorum quæ in sæculo sunt, nihil vidisset unquam &c. Apud hunc igitur clarissimus hic athleta pietatis decem annorum spatio decertavit: & quum socios haberet octoginta, longè omnes superavit* &c. At Cosmas narrat, Simeonem familiaribus rebus compositis, perrexisse ad Teledam pagum in monasterium Eusebonæ, ubi consobrinum monachum habebat, & multam substantiam secum attulisse, ut partim ibi relinqueret, partim in alios Monachos erogaret. Cuncta, inquit, Abbati tradit, & inter Monachos admittitur. Tertia verò die Sancto Maræ Gabalorum Episcopo ܠܡܪܝ ܡܪܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܓܒܠܐ sistitur: qui caput ei tondet: Semso quoque Simeonis fratri bona apprecatus, monet eum, ut fratris natu minoris vestigia premat, cujus lateri ajebat se vidisse adhærentem Angelum, quum eum tonderet. At Semsus monasticum etiam habitum induens, ab eodem Episcopo accipit tonsuram: & quinque post mensibus in vicum suum reversus, rem domesticam vendidit, pretiumque in monachorum pauperumque usum convertens, in eodem Teledæ monasterio unàcum fratre commoratus est. Erant autem in eo monasterio centum ac viginti Sodales. Abbas verò (*Heliodorus*) probitate morumque integritate conspicuus, quatuor ibi suprà septuaginta annos egerat: quinto enim ætatis anno in illud monasterium ingressus, migravit ad Dominum annos natus novem suprà septuaginta.

Theo-

5. Vitæ religiosæ rudimenta in eodem Monasterio.

Theodoretus & Antonius nil aliud à Simeone in cœnobio Teledæ gestum commemorant, præter productum in totam hebdomadam jejunium, & palmeo fune cinctum corpus: quod ajunt in causa fuisse, cur è monasterio ejectus fuerit, *ne corpore imbecillioribus*, *& suprà vires suas æmulari conantibus damno esset*. Longè plura de eo narrat Cosmas: foveam nimirùm ad pectus usque in horti angulo sibi fecisse, ubi totam æstatem duobus annis transegit: aliam insuper sibi foveam effodisse, ubi strues lignorum erat, ibique triginta diebus mansisse: sed & rotundum lignum pedibus subjicere consuevisse, ut insomnes noctes duceret: ignitum furni verriculum illæsâ manu apprehendisse: in sepulcro quadragesimam peregisse: & obrigentem ac semianimem monachum, qui ipsum Diabolo incitante adortus fuerat, aspersâ aquâ curasse.

6. E Cœnobio Teledę ejectus.

Quod de sicca cisterna scribunt Theodoretus & Antonius, ejectum nempè monasterio Simeonem, in ea quinque vel septem dies delituisse, donec cœlesti visione territus Abbas eum perquiri, & in cœnobium reduci jussit; id antequam ejiceretur Simeon, à Cosma narratur hunc in modum. Ad Orientalem monasterii plagam locus erat instar speluncæ, tenebrosus & horribilis, in quo malos Dæmonas habitare, mugitus qui perpetuò indidem exaudiebatur, indicabat. Huc clam Monachis ingreditur Simeon sub initium Jejunii Quadragesimalis, manetque usque ad Pascha, orationi intentus, Dæmonumque insultus irridens. Completo jejunio, Simeonem perquiri Abbas jubet. Monachi speluncam cum facibus scrutantur, & in angulo orantem reperiunt. Inde extractum, in Monasterium reducunt, ubi Eucharistiam de manu Abbatis sumit. Quumque nihil de austeritate vitæ remittere vellet, instigantibus Monachis, sequenti tandem anno ante initium Quadragesimæ dimittitur. Idem habet Latinus Antonii Interpres de tempore, quo in Teleda mansit, postquam è spelunca eductus est. Antonius verò asserit, *tres eum annos in Monasterio commoratum*, *clam omnibus exiisse*, *& discessisse in locum desertum*, *propè quem vicus erat qui Thalampsin dicitur*.

7. In Monasterium Maris se recipit.

Egressus è Teledæ finibus, inquit Cosmas, aquilonarem premit viam donec ad fines ܕܬܠܢܫܐ *Telanessæ* pervenit. Tùm è via digressus, orat Deum, ut iter suum dirigat, locumque sibi monstret, ubi adventantem Quadragesimam transigeret. Occurrit ei monasterium Maris Baratonis [illegible] in quo cum Abbate senex quidam viduus habitabat, & septennis puer: Præter istos nullus monachus. Erat autem Mares Telanessæ vici princeps, qui abdicato sæculo cœnobium illud sibi exstruxerat. Hic Simeoni cellulam designat, in qua jejunium quadraginta dierum transigit, occludente fores cellulæ Basso Periodeuta, & sex panes amphoramque aquæ juxta eum collocante. Transactis autem quadraginta diebus, aperto Bassus cellulæ ostio, Simeonem orantem videt: panum insuper numerum ne minima quidem parte minutum, & amphoram aquæ adhuc plenam invenit: Eucharistiam denique ei porrigit. Eadem de hoc Simeonis jejunio Theodoretus, licet nullam monasterii Maris Baratonis mentionem fecerit. Telanessæ vicus Syris dicitur [illegible] *Tel-nescie*, & [illegible] *Tel-nescin*, hoc est, *collis mulierum*. Alii vocant *Telanisum*, *Telanesum*, *Telasinum*, *Thalampsin* & *Palanisum*. De Basso Presbytero hæc notat Cosmas: [illegible]

Dominus Bassus Periodeutes ex Edessa

ſa Meſopotamiæ urbe oriundus, Patriciis parentibus natus. Et infrà ſcribit, eum abdicata Parœciæ cura, Monaſterium exſtruxiſſe, ubi multis præclarè geſtis enituit. Theodoretus Periodeutæ munus circumſcribens, ait Baſſum Sacerdotibus in vicis degentibus præfectum, cuncta circum loca ſibi credita obiiſſe ſolitum: additque, eum ſuprà ducentos habuiſſe Sodales, quibus nec jumentum, nec molam habere permittebat, nec oblatum aurum accipere, nec foras quemquam exire vel ad emenda neceſſaria, vel amicorum viſendorum gratia, ſed intus manere, miſſumque à Divina gratia victum ſuſcipere. *Blaſum* Metaphraſtes malè appellat: *Baſſum* Allatius de Simeon. ſcript. p. 6. Alius autem eſt à Baſſo, cujus meminit Philoxenus in epiſtola ad monachos Snunenſes Cod. Nitr. XXVII. fol. 129. à tergo, ut ſuo loco notabimus. Demùm de jejuniis S. Simeonis ſic concludit Theodoretus: *Ille igitur ex hoc tempore ad hanc uſque diem* (qua Theodoretus Philotheum publicavit) *per annos* 28. *quadragenos dies ſine cibo tranſigit*. Quod & non ſemel factum narrat Coſmas, quum Baſſus initio quadrageſimæ ſoleret fores cellulæ ejus claudere, & feræ loco argillà circumlinere: eas demùm exacta quadrageſima aperire, & Communionem Simeoni præbere.

8. Mandra in Telaneſſa.

Tranſactis in Monaſterio Maris quadraginta diebus, acceptàque à Baſſo Euchariſtia, poſtera die, inquit Coſmas, decernit Simeon in deſertum pergere. Illi verò (Baſſus ſcilicet, & Mares) ædificant ei ܣܝܓܐ *Septum* (ſic mandram & lauram Syri vocant) in vicino monte juxta Telaneſſam in agro, quem Daniel ejuſdem vici Presbyter S. Simeoni commodavit. Hic verò Daniel, ut idem Coſmas infrà narrat, amicus erat Simeonis, eique pelles ære proprio comparabat, quibus ille corpus tegeret. Manet autem in anguſto mandræ loco annos decem, donec in columnam aſcendit.

9. Columnæ in mandra Telaneſſæ.

Undenam Simeoni ſtatio ſuper columnam in mentem venerit, ſolus exponit Coſmas in hæc verba. Quum in ſepto Jejunium quadrageſimale perageret, exactis ferè tribus hebdomadis, videt B. Simeon virum quemdam mira luce fulgentem, qui ante feneſtram, unde Euchariſtiam percipere ſolebat, ſuper lapidem genuflexus, paululùm oravit, modò junctas, modò extenſas manus tenens. Mox ſuper eundem lapidem ſtetit: deinde rursùs oravit: atque ita per tres dies nunc flexis genibus, nunc in pedes erectus laudes Deo canebat. Eo diſparente, didicit Simeon regulam ſibi ab Angelo oſtenſam, ut ſuprà ſaxum ſtaret: quod & ſtatim implevit. Nam poſt Quadrageſimam quum oſtium mandræ aperuiſſet, lapidem illum aptari ſibi juſſit, ſtetitque ſuprà eum tribus menſibus. Poſteà columnas alias breviores fieri præcepit, uſque ad illam viginti duorum cubitorum. Tùm ineunte Quadrageſima, columnam triginta cubitorum ex duobus cylindris ædificari juſſit. Quumque miniſter ejus, & artifices diù in ea excidenda laboraſſent, nec tamen aptare ullo modo potuiſſent, videt Angelum Simeon, qui illam ex tribus cylindris & quadraginta cubitorum fieri debere affirmavit: quod illi levi negotio, miraque celeritate fecerunt. Tùm verò Simeon poſtquam ſuper breves columnas ſeptem annis ſtetiſſet, hanc quadraginta cubitorum columnam conſcendit, in qua & diem clauſit.

10. Geſta ejus, & miracula in mandra Telaneſſæ.

Ex iis multis, quæ Theodoretus & Antonius de S. Simeone referunt, poſtquam in mandra Telaneſſæ incluſus ſupra columnas ſtetit, duo tantùm apud Coſmam habemus, quæ adamuſſim reſpondent: nimirùm de catena viginti cubitorum, cujus unam extremitatem rupi, alteram pedi alligavit: & de ingenti ulcere in pede, ex quo plurima ſanies defluebat. Cæterùm de Meletio illo, qui catenam ſupervacaneam eſſe Simeo-

Simeoni dixit, *quum ad rationis vincula corpori injicienda voluntas sufficeret*, quemque alii Antiochiæ Patriarcham faciunt ex iis Theodoreti verbis, *qui Antiochenæ regionis tunc Episcopatum regebat*; alii Præfectum, ex interpretatione Alberici Longi Salentini, *qui tunc Antiochenæ regioni præfectus erat*; alii verò Chorepiscopum Diœceseos Antiochenæ: de illo, inquam, Meletio Cosmas noster ne verbum quidem. Item verba illa Simeonis: *hoc dico tibi*, *ne unquam mentiaris*, *juresvè per Deum*: *sin necesse sit tibi*, *jura per me humilem*, *sive seriò*, *sive falsò*, quæ Hesselius & Magdeburgenses in Actis Simeonis ab Antonio editis reprehendunt, in Codice nostro nequaquam leguntur.

Quæ autem Evagrius de nonnullis Simeonis gestis notavit, hæc iisdem propè verbis apud Cosmam referuntur. Ait Cosmas, sub Joanne Antiochiæ Patriarcha Asclepiadem [1] Imperatricis avunculum Prætorio Præfectum, edictum à Theodosio extorsisse, quo Christianis mandabatur, ut Synagogas Judæis restituerent, quod Simeon aboleri curavit. Idem scribit Evagrius lib. I. cap. 13. pag. 270. *Tanta*, inquit, *divinæ gratiæ virtus in Simeone inerat*, *ut quum Imperator Theodosius Judæis Antiochiam incolentibus Synagogas*, *quas Christiani illis ademerant*, *restitui jussisset*, *Simeon tanta cum fiducia ac libertate ad eum scripserit*, *tamque acriter eum objurgaverit*, *solum Imperatorem suum Deum reveritus*: *ut Imperator Theodosius revocata jussione sua*, *cuncta in gratiam Christianorum fecerit*; *& Præfecto Prætorii*, *qui hæc ipsi suggesserat*, *potestatem abrogaverit*, *petieritque nominatim à sanctissimo*, *atque aërio martyre*, *ut pro ipso Deum precaretur*, *suamque ipsi benedictionem impertiret*. Eandem historiam tetigit Theodoretus in Philotheo: *Cæterùm*, inquit cap. 26. *in his dum versatur*, *atque hæc omnia præstat*, *Sanctarum simul Ecclesiarum providentiam non negligit*, *nunc pugnans contra gentilium impietatem*, *nunc Judæorum frangens contumaciam*, *nunc hæreticorum turmas profligans*, *atque interdum ad Imperatorem de his literas mittens*, *interdum Præsides ad divinum zelum excitans*, *ipsos etiam interdum Ecclesiarum Pastores admonens*, *ut gregum suorum majorem curam gerant*.

Idem Evagrius initio capitis decimitertii de Domno hæc scribit. *Hic* (Simeon) *primus stationem super columnâ instituit*, *cujus domicilii ambitus vix duorum erat cubitorum*: *quo tempore Domnus Antiochenæ urbis Episcopatum administrabat*. *Qui quum ad Simeonem venisset*, *stationem ejus ac vivendi rationem admiratus*, *secretiora quædam concupivit*. *Ambo igitur in unum convenerunt*, *& quum immaculatum corpus sacrificassent*, *vivificam Communionem sibi mutuò impertierunt*. Id tunc accidisse narrat Cosmas, quum ulcus, quod in pede Simeonis natum erat, ab Angelo curatum fuit: ejus enim verba sic contraho. Quum in sinistro pede Simeon gravi ulcere afficeretur, convenerunt ad eum Episcopi, Periodeutæ, Presbyteri, aliique ex Clero & populo, rogantes, ut è columna descenderet, donec ulcus sanaretur. Theodosius quoque Imperator, unàcum sororibus suis, tres ad ipsum Episcopos aliosque præclaros & nobiles viros allegavit, ut medicinam ulceri adhiberi permitteret. At ille blandis verbis singulos dimisit, ne à proposito recederet: Theodosio autem ejusque sororibus rescribens, salutaria iis monita dedit. Post novem autem menses, ex quo ulcus contraxerat, quum duodequadraginta diebus clauso mandræ ostio jejunasset, ineunte feria quarta, quando mandram aperire cogitabat, media nocte apparuit ei juvenis candidis

NOTA.

1 *Asclepiadem*. *Asclepiodotus* in Fastis Consularibus dicitur, & anno 423. Consulatum cum Mariniano gessisse. Vide Pagium ad annum prædictum num. I. & 21.

didis amictus, qui pedem ipsius tangens, extemplò sanavit, & multa ei de futuris Ecclesiæ calamitatibus prænunciavit, quæ ipse nemini unquam patefecit. Postera luce aperto mandræ ostio, ingrediuntur Discipuli ejus: nec non Episcopi, Sacerdotes, & innumerabilis populi multitudo, qui sanum & incolumem Simeonem non sine ingenti stupore reperere: putabant enim, eum præ doloris acerbitate è vivis migrasse. *Ex horum numero* (verba sunt Cosmæ) *Domnus Antiochiæ Episcopus fuit, qui unàcum Discipulo suo ad Simeonem ascendit; porrectàque ipsi Eucharistia, laudes dixit Deo pro iis, quæ viderat.*

Literæ Theodosii Imperatoris ad S. Simeonem Stylitam datæ, ut pro Ecclesiæ pace atque Imperii incolumitate oraret, & Joannem Antiochenum Patriarcham à Nestorii tuendis partibus revocaret, recitantur in Concilio Ephesino Par. 3. cap. 25. Evagrius lib. 2. cap. 10. de Leone Augusto Marciani successore loquens, qui circulares literas ad omnes orbis Romani Episcopos, & ad eos qui in vita Monastica excellebant, dedit, interrogans eos tùm de Chalcedonensi Synodo, tùm de ordinatione Timothei cognomento Æluri, hæc de Simeone scribit: *Sed & Sanctæ memoriæ Simeones duas epistolas de hoc argumento scripsit: alteram ad Leonem Imperatorem, alteram ad Basilium Episcopum urbis Antiochiæ.* Indicat has epistolas Cosmas, dum ait fol. 63. Imperatores responsum ab eo per literas accepisse, in quibus, quid ipsis agendum esset, docebantur.

Cæteris S. Simeonis gestis miracula quatuor suprà triginta attexit Cosmas: ex quibus tamen propositi nostri memores, quatuor tantùm contractis in compendium Cosmæ verbis hìc referemus in gratiam Historiæ Ecclesiasticæ studiosorum.

Primum exhibet tempus conversionis incolarum Libani, quos idololatras usque ad S. Simeonis ætatem fuisse, clarè docet Cosmas, cui consonant Acta S. Cyrilli & Sociorum in jugis Libani ab ethnicis interemptorum, nec non epistola S. Joannis Chrysostomi 123. Accessere, inquit fol. 33. etiam Libani [1] incolæ ad Sanctum Simeonem, opem flagitaturi adversùs bestias, quibus devexa montis sævissimè infestabantur. Ajebant autem nullum esse in Libano pagum, ex quo diebus singulis non duo, vel tres ad minimum pueri ab illis feris raperentur atque discerperentur. Ferarum autem ora habitumque, mulierum quàm simillimum videri: quandoque etiam bestiarum formam induere. Cæterùm gregatim vagari per agros, & horrendis ululatibus omnia latè loca complere, adeò ut solis & inermibus incedere nusquam impune esset. Ad hæc Simeon, unum superesse malo tanto remedium respondit, si abjecta avorum superstitione, (idololatræ enim erant Libani incolæ) Christiana Sacra susciperent: Idololatriæ enim pœnam esse eam ferarum infestationem, quam si sedari vellent, Baptismatis aquis crimen expiare quampri-

NOTA.

1 *Libani.* Insignis hujus miraculi memoriam servant etiamnum Maronitæ Libani Montis incolæ, qui non modò ex majorum traditione rem gestam narrant, sed etiam lapides ostendunt, quos S. Simeon in quatuor Libani partibus cruce signatos erigi præcepit. Horum unum vidi suprà *Hesron* ejusdem Libani oppidum. Alterum apud *Besciaram:* tertium suprà *Eden*, & quartum juxta *Aitu*. Cujus verò naturæ fuerint monstra hoc loco à Cosma indicata, meritò dubitari potest. Si enim feræ, quomodo formam mutasse dicuntur? Si Dæmones, coria Dæmones non habent; & tamen Cosmas narrat, ferarum pelles ad S. Simeonem allatas, & ostio ejusdem mandræ affixas fuisse. Puto, hoc postremum esse verum, quum Auctor factum maxime notorium referat: Illud verò, quod de mutatione formæ & humanæ vocis imitatione ex dicto Incolarum narrat, Libaniotis illis calamitatem suam exagerantibus, ut assolet, excidisse. Hiænas potiùs suspicor fuisse, quas naturalis historiæ Scriptores humanas voces imitari scribunt; atque inde ab agrestibus hominibus creditum, eas mulieres esse, aut sub mulierum specie Cacodæmonas.

primùm satagerent. Illis verò libentissimè se imperata facturos pollicentibus, S. Simeon pestem illam cruce depellendam esse subjecit: propter-reàque ad quatuor cujuslibet pagi plagas lapides erigendos esse docuit tribus Sanctissimæ Crucis figuris insignitos: triduanas præterea vigilias circa prædictos lapides esse observandas. Quæ quum Libaniotæ illi exactè sanctèque peregissent, ingens miraculum consequutum est. Nam, ut iidem loci incolæ narrabant, ab eo temporis momento, quo post susceptum Baptismum signa à S. Simeone indicata ad singulos pagos erecta fuerunt, ferarum illud genus pessimum nusquam deinceps apparuit. Id tamen paulatim, & cum aliqua mora factum dicebant, fortaſsè ut agrestibus præsertim hominibus manifestissimè pateret, id divina ope factum: visasque feras sacros lapides circuire, atque ululatus maximè truces & horrisonos edere; & alias quidem ad crucis pedes disrumpi, alias verò per montis devexa vagantes diù cursitare, & horrendas voces, nocturno maximè tempore, dare solitas fuisse. Fuerunt, qui dicerent, auditas hunc in modum inclamare. O Simeon, quid fecisti nobis? eoque cum ululatu exanimatas concidisse. Qui postea ad S. Simeonem venêre, fidem rei gestæ faciebant ostensis ferarum pellibus, quarum tres ad ostium mandræ ejusdem S. Simeonis affixæ diu pependerunt. Pelles erant varii coloris; nec tamen tigres, aut ursos, aut aliam feram hoc tempore nobis cognitam indicabant, aut simile quid referebant. Libaniotæ verò, qui Christiani facti fuerant, per hebdomadam in mandra S. Simeonis commorati ad suos remearunt, ita tamen ut ab eo tempore ingens ex Libano incolarum concursus ad B. Simeonem fieri cœptus fuerit, Baptisma & salutis monita flagitantium.

Alterum miraculum Arabum conversionem tangit, quod ab Antiocho Sabini filio, Damasci Duce, accepisse se tradit Cosmas fol. 38. Naamanes [1] Arabum Princeps, ajebat Antiochus, venit aliquando in solitudinem propè Damascum: & quoniam pax Arabibus cum Romanis erat, me ad prandium amicè invitavit. Prandentibus nobis, & ut assolet, multa confabulantibus, incidit de B. Simeone sermo. Ast ego, inquit Naamanes, scire percupio: hunc'ne, quem Simeonem appellatis, hominem esse putetis, an verò Deum? Quumque ego respondissem, neutiquam eum esse Deum, sed Dei servum: At ego, inquit ille, causam, cur istud à te sciscitatus fuerim, modò edisseram. Quum Simeonis fama Arabiam pervasisset, cœpissentque nostri homines ad illum frequentissimi commeare, proceres nostræ gentis suspicati, ne istiusmodi commercio Arabes Christiana religione imbuti, patriam Romanis proderent, admonebant, ut quantociùs eam peregrinationem interdicerem. Quod & feci, edictumque promulgavi, additâ pœna capitis, si quis tale aliquid deinceps auderet. Sequenti nocte dormientem adoritur repentè Viri augusta, nec unquam mihi hactenus visa species. Quinque alii viri ponè sequebantur: Satellites credidi. Eo aspectû mirè perterritus,

NOTA.

1 *Naamanes*. De Arabum, Saracenorum, seù Ismaelitarum conversione hæc scribit Theodoretus. *Ismaelitæ autem turmatim venientes, ducenti simul, & trecenti, ac interdum mille, patrium errorem magna voce abnegant, simulacra quæ coluerunt, coram magno illo lumine conterentes, Venerisque jorgia ejurantes, (hujus quippe Dæmonis cultum amplexi jam olim fuerant,) Divinis mysteriis initiantur, leges ab illa sacra lingua accipientes, & paternis moribus valedicentes, asinorumque agrestium, & camelorum esum respuentes*. Naamanes verò iste alius est ab Alamundari filio, qui sub Mauricio Imperatore fidem Christi amplexus est, teste Evagrio lib. 6. cap. 22. Videtur autem idem esse, ac ille, qui anno Græcorum 814. Christi 503. à Cavade Persarum Rege in Romanos mercede conductus fuit, periitque mense Augusto ejusdem anni, ut infrà ex Chronico Josue Stylitæ videbimus.

ritus, ad pedes Viri procidi semianimis. Ast ille indignabundus inclamat: Populum Dei arcere audes, nequissime? Tùm verò ad lictores conversus, jubet quaternos quidem manus mihi pedesque hinc inde constringere, alterum verò flagris, ita ut in lectulo jacebam, nudum quamsævissimè cædere. Nec aderat qui me miserrimè plorantem opemque petentem, ab immani illa laniena eriperet. Sic atrocissimè cæsus, & penè exanimatus, tandem eodem Viro jubente ab illis lorariis dimissus sum. Abeuntem sic ille compellabat, strictum mihi intentans ensem. Tu verò ne quempiam in posterum ab Oratorio Simeonis avertas, cave: ni pareas, juro me te tuamque gentem hoc ferro membratim dissecturum. Ego verò meo periculo doctus, sequenti die protinus conventum populi jubeo, & omnibus audientibus funestum & exitiale illud edictum abrogo, edicoque, cuilibet fas esse deinceps adire Simeonem, & Christianam Religionem amplecti. Ad hæc subjecit quoque: Et ego quidem nisi Persarum Regi subessem, ad Simeonem perlibenter proficiscerer & Christianus fierem. Enimverò ex eo pavore, & acerrima fustigatione consequutus morbus me ultrà mensem tenuit. Nunc verò post edictum meum Ecclesiæ in mea ditione construuntur, & Episcopi ac Presbyteri frequentes & impunè versantur.

Tertium Persicam persecutionem mirè illustrat. Erat in Perside, inquit Cosmas fol. 39. Magus suæ sectæ hominum princeps. Hic Persarum [1] Regem in Christianos incitavit, eique auctor fuit, ut in eosdem edictum promulgaret: quo nefarius ille Magus abusus, complures Christianorum exquisitissimis cruciatibus necavit. Necdum tamen piorum cædibus exsaturatus, trecentos quinquaginta Clericos & alios Christianos promiscui sexûs in carcerem teterrimum conjecit, additâ etiam custodiâ cum mandato, nequid cibi vel potus eis importaretur. Ita ad decem dies tentati Christi Confessores, & B. Simeonis miracula recogitantes, eidem ceù præsenti se commendabant: quum repente insolita luce carcerem coruscare, & ardere circùm funalia & lampades vident, (nox autem erat,) & in ea admirandi fulgoris gloria Simeonem super columnam stantem: mox ipsos alloquentem audiunt. Sum, ajebat, Simeon frater vester, qui in Occidente in ditione Romanorum commoror. Quumque è columna descendisset, eosque iterùm salutasset, subjecit: ne vos labor iste frangat, fratres, neve animis despondeatis. Tertius ab hinc dies vos è carcere educet, & vestris cognatis restituet, finemque persecutioni imponet. Vestri autem persecutores horrendas pœnas ociùs dabunt, ut universus Oriens extremiscat. Sic fatus, columnam iterùm conscendere visus est, simulque avolare, cunctis stupore defixis, quidve id monstri portenderet, præstolantibus. Non modicam autem ex eo viso consolationem acceperunt, adeò ut jam se liberos putarent. Ast magnus ille Simeon ad Magum, quem omnium malorum auctorem fuisse suprà diximus, è carcere convolârat, ut posteà rescitum est. Porrò nequissimo illi in eadem columnæ specie stans Beatus Simeon, horrifico aspectu, habituque oris ad terrorem composito, ignemque manu, ceù fulmen quoddam, prætendens apparuit: quem impius ille ut vidit, tremefactus expalluit, & penè exanimatus concidit. At

NOTA.

1 *Persarum Regem*. Simeonis nomen in Perside celeberrimum fuisse, docet Theodoretus. *Hujus*, inquit, *apud Regem quoque Persarum ingens gloria fuit. Ut narrarunt enim qui ad eum Legati profecti sunt*, *diligenter sciscitabatur*, *quænam Viri vita esset*, *& cujusmodi miracula. Sed & conjugem ejus ajunt*, *& oleum ab eo benedictum petiisse*, *& tamquam donum maximum accepisse*. Videtur id factum sub Isdegerde, qui motam in Christianos Abdæ causa persecutionem mox sedavit, ut diximus suprà pag. 183.

At Simeon terribili voce hominem sic adortus est. Mortalium nequissime, te' ne scilicet adversùs nomen Domini nostri Jesu Christi insurgere fas erat, & à Rege istam adversùs Dei Ecclesiam potestatem petere, ut in ejus servos desævires, eosque ad ejurandam Christi fidem adigeres? Experiere modò, flagitiosissime, malo tuo ultorem Deum. Verba Simeonis consequutus illicò ignis, hominem invasit, totumque corpus mira celeritate depastus est, horribili nidore relicto, qui non modò locum, sed & vicinas ædes afflavit infecitque. Nec tamen misero perire licuit, sed pœnæ superstes suæ jussus est à Simeone, edicta à magistratibus extorta ad ipsos remittere, & ad Regem hæc suo nomine perferre. Hæc tibi, Rex, mandat Simeon, qui in Occidente in columna stat: Christianos è carcere protinus extrahi volo, & liberos dimitti, & latas contra Christi Ecclesiam leges abrogari. Ni intra triduum imperata fecerit, graviores quàm tu hactenus dederis, luet pœnas. Hæc fatus Simeon, illicò videri desiit. Porrò Magus humi jacens acerbissimisque doloribus toto corpore affectus, flere, lamentari, exagitari, opemque vicinorum orare. Fit ingens hominum concursus, hominis calamitatem stupentium & causam sciscitantium: quibus ille: Simeon, inquit, ille Christianus, quem inter Romanos super columnam commorari dicunt, hoc me affecit supplicio, quod iniquus in suæ religionis homines fuerim. Ajebat autem: quandoquidem ignem adoras, igne te absumam: ita profectò animadvertes, Ignem inanem & inutilem esse Deum. At ubi Persarum Rex quæ nefario illi Mago acciderant, & mandata S. Simeonis comminationesque intellexit, expavit, legesque protinus contra Christianos latas revocavit: qui in carceribus eam ob causam detinebantur, dimitti jussit, Ecclesias aperiri, & Christianis omnes suæ religionis ritus palàm frequentare indulsit. Quæ quum Episcopi, aliique Christianorum Antistites & publicâ famâ, & Confessorum, qui è carcere dimissi fuerant, narratione didicissent, Presbyteros tres ad B. Simeonem legarunt cum epistolâ, quæcumque in ea causa gesta fuerant, accuratè distinctèque perscribentes; illæque literæ non semel publicè lectæ fuerunt. Legati quatuordecim dies apud Sanctum Simeonem commorati, in patriam rediere. Scelestissimus autem ille Magus occulto igne viscera paulatim depascente consumptus, & à vermibus corrosus, vigesimo à prædicta visione die exanimatus est. Quæ res Christianæ religionis adversarios maximè perterrefecit, & Persarum complures ad Christi fidem & Baptismum adduxit.

Quartum miraculum legationem Dionysii Exconsulis & militiæ Præfecti ad Persarum Regem indicat. Adfuit aliquando, inquit Cosmas fol. 54. ex interiori [1] Anazethe, (locus est in confinio Persarum atque Armenorum,) juvenis quidam Armenus, à Dalmatio nepote ex sorore Dionysii militiæ præfecti addu-

NOTA.

1 *Anazethe*. ܐܢܙܝܛ. Hinc *Azabeni* apud Latinum Antonii Interpretem, quos ab *Arzunitis*, seù *Azazenis* diversos esse, docet Dionysius in Chronico ad annum Græcorum 706. ubi de Hunnorum irruptione in Syriam loquens ait: ܐܚܪܒܘ ܐܬܪܘܬܐ ܟܠܗܘܢ ܕܣܘܪܝܐ ܕܒܥܩܪܗ ܕܛܘܪܐ ܝܒܝܫܐ : ܗܢܘ ܕܝܢ ܐܪܙܘܢ ܘܡܝܦܪܩܛ ܘܐܡܝܕ ܘܚܢܙܝܛ ܘܫܡܝܫܛ : *Vastaverunt omnes Syriæ regiones, quæ ad radices montis Aridi jacent; nempè Arzun, Maipheractam, Amidam*, Hanazetem, *& Samosatam*. Dionysius autem hic memoratus Consulatum gessit anno Christi 429. & in cap. 176. Synodici adversùs Tragœdiam Irenæi dicitur *Præses utriusque militiæ, & Exconsul*: denique apud Priscum pag. 47. legitur, eum fuisse ex Scythia oriundum, ac Legatum missum ad Rovam Hunnorum Regem, Attilæ decessorem, quum jam antea Consulatum gessisset. Vide Pagium ad annum 429. De ejus verò legatione ad Regem Persarum, nullus præter Cosmam, meminit.

adductus. Dionysio enim parentes adolescentem commendaverant, oraverantque, ut eundem B. Simeoni sistendum curaret. Obsederat caput juvenis gravedo, & humor acer & virulentus, qui in nares, atque oculos defluens, graveolentissimam mephitim exhalabat, pupillasque continua distillatione exeserat. Et hunc quidem B. Simeon aspersione aquæ benedictæ extemplò curavit. Nec minori olim beneficio ipsum Dionysium affecerat. Nam quum is Antiochiæ moraretur, & Legatus ad Persas ab Imperatore designatus esset, insanabili morbo à Diabolo, ut vulgò creditum, immisso correptus fuit. Hominis facies horrendum in modum ad occiput inversa, orisque hiatus immaniter in tergum deductus erat. Dionysius desperata à medicorum arte morbi curatione, ad S. Simeonem, cujus divinam virtutem ex publica fama perspectam habebat, supplex adiit: sanitatem petiit, impetravitque, adhibita similiter aquæ benedictæ aspersione: de eventu legationis prætereà ab eodem Simeone edoctus est, prospera videlicet omnia illi eventura, & incolumem sospitemque in patriam rediturum. Quo ingenti beneficio affectus Præfectus, B. Virum quoad vixit, impensè coluit, pauperum inprimis curâ susceptâ: hanc enim, ut multa alia Christianæ pietatis opera, B. Simeon demandare Dionysio solebat.

II. Quot annos egerit in exercitatione Monastica.

Simeonis cursum in exercitatione monastica, universim fuisse annorum sex & quinquaginta, testatur Cosmas his verbis: ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܕܘܒܪܐ
ܠܟܠ ܫܢܝܢ ܒܕܘܒܪܐ ܐܠܗܝܬܐ
ܕܡܫܒܚܢܘܬܐ ܫܬܐ ܘܚܡܫܝܢ ܕܫܢܝܢ ܠܟܠ
ܒܐܝܕܝܢ ܕܦܪܣܝܢ ܠܗ. ܘܡܫܝܚܐ
ܐܝܟ ܕܡܟܬܒܢ ܗܘܐ ܐܘܟܝܬ ܡܫܟܚ
ܫܢܝܢ. ܡܢ ܕܝܢ ܩܕܡܝܐ ܕܡܫܝܚܐ
ܬܫܥ ܫܢܝܢ. ܥܒܕ ܒܡܣܟܢܘܬܐ
ܒܕܝܪܐ ܡܫܬܒܗܪܐ ܘܒܥܒܕܐ
ܩܫܝܐ ܕܡܢ ܠܥܠ ܐܡܪܢ. ܫܒܥ ܕܝܢ
ܘܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܒܡܢܕܪܐ ܕܬܠܢܫܐ
ܥܣܪ ܫܢܝܢ ܒܚܕܐ ܙܘܝܬܐ ܕܡܢܕܪܐ
ܒܬܚܘܡܐ ܘܒܐܓܘܢܐ ܘܒܩܪܒܐ
ܕܒܥܠܕܒܒܐ. ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ ܒܥܡܘܕܐ ܙܥܘܪܐ
ܘܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ ܒܥܡܘܕܐ ܕܐܪܒܥܝܢ ܐܡܝܢ
ܘܫܡܠܝ ܕܒܪܬܗ ܒܚܝܠܐ ܕܡܪܢ:

Novem quidem annos exegit in monasterio (Teledæ) *in conversatione admirabili, & in duris operibus, de quibus suprà loquuti sumus. Septem verò & quadraginta annos in mandra Telanessæ: Decem videlicet in quodam mandræ angulo* (comprehensis quadraginta diebus, quibus mansit in monasterio Maris Baratonis,) *in clausura in multo certamine, in prælio, & oppugnatione inimici: In brevioribus autem columnis stetit posthæc annis septem, nimirùm in columna undecim, septendecim, & viginti duorum cubitorum. Triginta denique annis in columna cubitorum quadraginta, ubi acceptâ à Domino virtute atque patientia diem clausit.* Cosmæ consonat Evagrius lib. 1. cap. 13. pag. 271. *Porrò Simeon*, inquit, *in hac exercitatione sex & quinquaginta annos vixit. Novem quidem in primo monasterio, in quo divinæ vitæ præceptis fuerat imbutus. Septem verò & quadraginta in eo loco, qui dicitur Mandra: decem videlicet annos in quodam angiportu; in brevioribus autem columnis, septem: triginta autem annos in columna quadraginta cubitorum laborioso certamine perfunctus.* Diversum ab hoc calculum tradit Antonius. Sed ut benè notat Bollandus in fine §. 3. *aliquod mendum irrepsisse in comperto est*, nec ulla suppetit ratio, cur luculentissimis testibus Cosmæ & Evagrio refragemur; præsertim quum & Metaphrastes iis assentiri videatur, dum initio cap. 14. ait, totos sex & quin-

quinquaginta annos vixisse, in vitæ nimirùm religiosæ exercitatione. Unde meritò rejiciendi Cedrenus & Michael Glycas, qui Simeonem scribunt iu columnam ascendisse anno 25. Theodosii junioris, vel Marciano regnante: ex hoc enim intervallo conficiuntur tantùm anni 28. vel 10. quibus ille suprà columnam steterit; quum tamen constet ex Cosma, & Evagrio, eum in columna stetisse annis triginta septem.

12. Mors ejus.

Antequam ad Superos Simeon evocaretur, inquit Cosmas noster, visum hujusmodi de sua morte ipsi oblatum est. Quum in mandra intra septum annos septem egisset, vidit duos viros divina luce circumfusos, quorum alter virgâ, quam manu gestabat, quadraginta cubitos mensus est: mox ad socium conversus: Quum numerus, inquit quadragesimus [1] exactus fuerit, ducetur iste: Signum autem, antequam eum ducam, dabo, quale hactenus nunquam visum fuit. Id secundò fecerunt, statimque disparuere. Tunc intellexit Simeon, de suo exitu eos loquutos; proptereàque quum annum quadragesimum adesse nosset, cogitabat, quale foret illud portentum, quod Angeli prænunciarant.

Hæc animo secum revolvens, audit Antiochiam, totamque circum regionem terræmotu [2] concuti. Tunc verò finem suum adesse intelligens, Discipulum monet, ut corpus suum cum illis pellibus, quibus tegebatur, humaret, nec sineret illud alienis vestibus amiciri.

Quum autem terræmotus Cœlesyriam concutere cœpisset, maxima cùm virorum, tùm mulierum turba, Sacerdotibus & Clericis cruces, lampades & thuribula præferentibus, ad mandram Simeonis confluebat: quos ille piis alloquutionibus consolabatur. Post unum autem & quinquaginta dies *Solemnem Synaxim mensis Julii peregit*, *post quam nullam aliam celebravit*, [illegible] [illegible] [illegible]. Mox dimissâ turbâ, solus cum Discipulis remansit. Post triginta autem dies, mense Augusto die vigesimo nono, hora undecima, Sabato exeunte, & Dominica die ineunte, subito dolore correptus, deliquium pati visus est usque ad feriam tertiam.

Illud prætereà miraculum ante obitum B. Viri contigisse referunt. Æstus erat intolerabilis sub finem Augusti, appetente jam Septembri; quum repentè suavissimâ aurâ cœli calidissimi intemperies sedari visa est, atque novo & incognito odore perfundi vicinus aër. Sensit miraculum, quidve signum istiusmodi portenderet suspicatus S. Simeonis Discipulus & individuus comes, atque ad Sanctum Præceptorem conversus: Animadvertin', inquit, Pater, quàm eximiis te beneficiis cumulet Deus, quando non modò longè dissitas gentes ad tui funeris celebritatem concivit, sed suavem hunc odorem, velut jucundissimæ vitæ in cœlo traducendæ pignus, tibi præmisit? Quod ergo reliquum est, id tantummodò te etiam atque etiam oro, ut ante obitum tuam mihi benedictionem impertias. Cui S. Simeon bona precatus: Cave, inquit, ne me superstite miraculum istud cuiquam patefacias.

Die

NOTÆ.

1 *Quadragesimus*. Septem suprà quadraginta annos in mandra Telanessæ egisse Simeonem, mox vidimus. Rectè igitur hæc revelatio anno septimo inclusionis ejusdem in mandra peracta fuisse dicitur, quum ab eadem usque ad sanctissimum ejus obitum quadraginta anni effluxerint.

2 *Terræmotu*. Hujus terræmotus meminerunt Antonius in vita S. Simeonis cap. 7. Metaphrastes cap. 13. Evagrius lib. 2. cap. 12. Nicephorus lib. 15. cap. 20. & Baronius ad annum 458. Accidit autem die 8. Junii anni Christi 459. ut ostendimus suprà in Sancto Isaac pag. 213. ubi verba Cosmæ transcripsimus.

Die autem ſecunda [1] Septembris, feria quarta, hora nona, poſtquam adſtantes diſciplinæ ſuæ alumnos Deo commendaſſet, monachos duos quos unicè dilexerat, pii illius gregis curam habere juſſit. Mox ter in genua procumbens aſſurgenſque, cœlum proſpectabat. Quum verò frequentiſſimus circa columnam populus conclamaret ܒܪܟ ܡܪܝ *Benedic Domine*, Simeon oculos ad quatuor mundi plagas circumferens, dexteramque cuculla opertam protendens, omnibus tertiò benedixit: Diſcipuloſque ſuos ad mutuam caritatem cohortatus, ſublatis iterùm in cœlum oculis, terque pectus manu dextera tundens, capite mox ſuper humeros primi illius Diſcipuli demiſſo placidiſſimè efflavit animam. Diſcipuli duo, qui morienti Magiſtrò continuò adſtiterant, veriti, ne ſi defuncti corpus è columna deponeretur, à circumſtante populo raperetur, cadaver loco dimoveri prohibuerunt, ſublatâque in columnam arcula, illud condiderunt, donec à Pontifice locus ſepulturæ deſignaretur.

13. Funus S. Simeonis, & ſepultura. 2

Pervulgatâ Simeonis morte (proſequitur Coſmas) convenerunt ad curandum ejus funus [2] ex omnibus circum locis Epiſcopi, Presbyteri, Clerici, Monachi, & innumerabilis populi multitudo. Ardaburius quoque militiæ Orientalis Præfectus, Antiochenorum rogatu, cum uno & viginti Comitibus, multiſque Tribunis, & ingenti militum turba, ſacrum corpus comitatus eſt. Suſtulerunt autem illud ſuper humeros ſuos Epiſcopi & Presbyteri à columna uſque ad *Scichum pagum* ܠܫܝܚ ܟܦܪܐ : qui quatuor à mandra milliaribus diſtat. Inibi currui impoſitum, Antiochiam deportatum eſt, lampadibus & thuribulis præeuntibus, & incolis undique ad tantum ſpectaculum confluentibus, atque Pſalmos hymnoſque toto eo viæ ſpatio canentibus; donec in majori Antiochenæ urbis Eccleſia, quam Conſtantinus Magnus à fundamentis excitaverat, repoſitum fuit quinto, poſtquam è mandra ablatum fuerat, die: Feria enim ſecunda è mandra extractum, & feria ſexta Antiochiam perlatum eſt.

NOTÆ.

1 *Die 2. Septembris*. Obiit igitur S. Simeon anno Chriſti 459. quo dies ſecunda Septembris in feriam quartam incidit. Idem de ejus obitu legitur in Chronico Edeſſeno:

ܒܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܚܕܐ ܢܦܩ ܛܘܒܢܐ
ܡܪܝ ܫܡܥܘܢ ܐܣܛܘܢܝܐ ܡܢ ܥܠܡܐ ܒܬܪܝܢ ܒܐܝܠܘܠ
ܒܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܒܫܥܐ ܚܕܥܣܪܐ .

Anno Græcorum *ſeptingenteſimo primo migravit ex hoc ſæculo B. Simeon Stylites die ſecunda Septembris, feria quarta, hora undecima.* Quare corrigendus Antonius ejuſque Latinus Interpres, qui Simeonem tradunt feria ſexta ad Dominum migraſſe: nec audiendus Theophanes, aut Cedrenus, qui eum ſcribunt, anno Leonis 4. Chriſti 460. obiiſſe. Pagius ex feria 6. qua mortuum Simeonem Antonius dicit, & ex die 1. Septembris, quo eum Græci colunt, contendit, ejus obitum anno 461. contigiſſe: eo enim anno feria 6. in diem 1. Septembris incidit. Verùm quæ ex die Sanctorum cultui attributa in Martyrologiis conjectura capitur, non eſt tanti facienda, ut accuratos Scriptores Coſmam & Auctorem Chronici Edeſſeni rejiciamus. Antonium autem in eo æquivocaſſe credo, quod corpus S. Simeonis *feria ſexta* Antiochiam deportatum fuit, ut mox videbimus: atque adeò diem translationis corporis pro die mortis ejus ſuppoſuiſſe videtur.

2 *Funus*. Iiſdem planè verbis illud deſcribit Evagrius lib 1. cap. 13. pag 271. *Hujus*, inquit, *ſacratiſſimum corpus poſt obitum Antiochiam deportatum eſt, Leone Imperium tùm gerente, & Martyrio Antiochenæ urbis Epiſcopatum adminiſtrante: quum Ardaburius Magiſter Orientalis militiæ, unàcum militaribus numeris, quos circa ſe habebat, & cum reliqua omni multitudine ad Simeonis mandram veniſſet, & ſanctum beatiſſimi viri corpus ſervaſſet, ne à finitimis civitatibus ſubriperetur. Igitur ſacrum ejus corpus non ſine ingentibus miraculis, quæ per totum iter facta ſunt, delatum eſt Antiochiam.* Ardaburii verò meminerunt hoc loco etiam Latinus Antonii Interpres & Metaphraſtes. Ejuſdem meminerat Antonius cap. 7. Porrò duo fuere Ardaburii, ut notat Bollandus pag. 268. Prior Dux egregius ſub Theodoſio Jun. Conſul anno 427. pater Aſparis, ut refert Socrates lib. 7. cap. 23. Alter Aſparis filius à Marciano Dux Orientalium copiarum conſtitutus, ut habet Suidas: atque is eſt, qui translationi corporis S. Simeonis adfuit.

est. Patriarcha autem Antiochiæ cum universo Clero, singulis diebus Psalmos ad tumulum decantabat, & incensum adolebat: quod nemini Sanctorum [1] priorum accidit: nullus enim ante Simeonem in magna Ecclesia sepultus fuerat.

Multa etiam miracula per totum iter, quo sacrum corpus ferebatur, patrata sunt. Nam quum propè vicum [2] *Maro* ܡܪܘܢ deportaretur, quidam dœmoniacus, qui in vicino sepulchro habitabat, videns impositum carpento sanctissimum corpus, continuò prosiluit, & illud amplexus, extemplò convaluit.

Sed & Imperator epistolam cum Legatis tùm ad militiæ Præfectum, tùm ad Antiochiæ Episcopum dedit, ut corpus S. Simeonis Constantinopolim transmitterent. Verùm Antiocheni misso ad eum supplice libello, his verbis usi sunt. ܡܛܠ ܕܡܕܝܢܬܢ

ܫܘܪܐ ܠܡܕܝܢܬܢ ܕܢܦܠ ܠܗ ܒܪܘܓܙܐ
ܐܠܗܝܘܬܗ ܕܢܗܘܐ ܠܢ ܫܘܪܐ ܘܒܨܠܘܬܗ
ܢܬܓܢܘܢ. ܘܠܦܓܪܗ ܗܢܐ ܩܕܝܫܐ
ܐܝܬܝܢܢ ܕܢܬܚܣܢ ܒܨܠܘܬܗ.

Quoniam civitas 3 nostra muros non habet: corruerunt enim ob indignationem Divini numinis: sanctissimum corpus huc importavimus, ut nobis pro muro sit, ejusque precibus muniamur. Vixque exorari se sivit, ut illud ipsis relinqueret.

Hactenus Cosmas, qui vitam S. Simeonis in hæc verba concludit.

ܒܣܘܦܐ ܠܗܢܐ ܟܠܗ ܡܫܘܚܬܐ ܐܘܪܒܗ
ܐܠܗܐ. ܘܡܛܠ ܕܠܐܠܗܐ ܐܝܩܪ ܡܢ
ܐܠܗܐ ܘܐܫܬܒܚ ܡܢ ܐܢܫܐ.

Hisce tandem honoribus cumulavit eum Deus: & quia Deum ipse honoravit, vicissim à Deo honorem, & ab hominibus cultum consequutus est.

NOTÆ.

1 *Nemini Sanctorum*. Verba Cosmæ hæc sunt: ܘܐܬܬܣܝܡ ܒܥܕܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܘܪܒܬܐ ܗܝ
ܕܒܢܐ ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ : ܡܕܡ ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܐܢܫ ܡܢ
ܛܘܒܢܐ ܠܐ ܡܢ ܩܕܡܝܐ ܘܠܐ ܡܢ ܐܚܪܝܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ
ܡܢ ܢܒܝܐ ܐܬܬܣܝܡ ܒܥܕܬܐ ܪܒܬܐ ܠܐ ܡܢ ܫܠܝܚܐ ܘܠܐ
ܡܢ ܣܗܕܐ ܘܠܐ ܡܢ ܗܢܘܢ ܐܠܐ ܐܢ ܠܛܘܒܢܐ ܡܪܝ
ܫܡܥܘܢ ܩܕܡܝܐ ܕܐܬܬܣܝܡ ܒܥܕܬܐ ܪܒܬܐ :

Et repositus fuit in Sancta & magna Ecclesia, quam Constantinus ædificavit: id quod nemini Beatorum priorum aut posteriorum accidit. Nullus enim Prophetarum, aut Apostolorum, aut Martyrum unquam in Ecclesia magna conditus fuit, præter Beatum Mar Simeonem, qui omnium primus in majori Ecclesia collocatus est. Templum illud à Constantino Magno inchoatum, & sub Constantio absolutum, à nonaginta & septem Episcopis anno 341. dedicatum est, de quo consule Pagium ad annum prædictum num. 6. *Cassiani* Ecclesiam perperàm vocant Antonius & Metaphrastes, in eaque repositum fuisse Simeonis corpus testantur, donec aliud templum in vicino loco ædificatum fuit, quò sacra ejus lipsana translata postmodùm fuisse scribunt. Quod argumento est, Antonium aliquot post obitum Simeonis annis historiam suam edidisse. Contrà Cosmas vitam Stylitæ publicaverat, antequam ejus corpus è majori Ecclesia ad novum Sacellum transferretur; atque idcircò nomen Martyrii Patriarchæ Antiocheni, tamquam viventis & omnibus noti, non prodidit.

2 *Maro*. Meron, & Meroën appellant Antonius & Metaphrastes, quorum primus quinque circiter milliaribus eum pagum ab Antiochia distare scribit. Stephanus de urbibus, *Præter Meroën Æthiopiæ*, inquit, *est & Meroë ad Orientem Antiochiæ circa Daphnen*. Porrò illud factum aliter narratur in vita per Antonium & Metaphrasten edita: ajunt enim, hominem illum, quòd matronam quandam perditè adamasset & in mortuæ ejusdem cadavere libidinem explesset, in sepulcro divinitùs detentum fuisse, donec rheda illac transiret, quæ subitò immobilis stetit, donec ille ad loculum sacrum accurrens, à dæmonio liberatus est.

3 *Civitas nostra*. Hæc iisdem verbis leguntur apud Evagrium lib. 1. cap. 13. p. 271. Leonis autem nomen ex Codice nostro expunctum est fol. 77. colum. 1. lin. 17. A quonam, vel quo consilio, nescio. Suspicor, nebulonem quendam Jacobitam in odium hujus Catholici Imperatoris, qui Chalcedonensem Synodum acerrimè propugnavit, ejus nomen abrasisse.

CA-

CAPUT XVIII.

S. Simeon Stylites.

I. S. Simeonis Stylitæ Epiſtolæ IV.

SIMEONIS Stylitæ Acta dedimus ſuprà, ubi de Coſma illorum Auctore. Nunc de ejus Scriptis. Et quidem Simeonem graviſſimam ad Theodoſium Juniorem Epiſtolam dediſſe, qua Imperatorem acriter objurgabat, quòd Aſclepiadis, ſeù Aſclepiodoti Præfecti ſuggeſtione Synagogas Judæis olim ereptas, reſtitui juſſiſſet, teſtantur Evagrius lib. 1. cap. 13. & Nicephorus lib. 14. cap. 51. Ejus exemplar profert Coſmas in laudatis Actis fol. 74. ܡܛܠ ܕܐܬܪܝܡ ܠܒܟ ܘܛܥܝܬ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܕܝܗܒ ܠܟ ܬܓܐ ܕܐܝܩܪܐ ܘܟܘܪܣܝܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܗܘܝܬ ܪܚܡܐ ܘܫܘܬܦܐ ܘܡܥܕܪܢܐ ܠܝܗܘܕܝܐ ܠܡܗܝܡܢܐ ܟܦܘܪܐ: ܗܐ ܡܚܕܐ ܕܝܢܐ ܡܕܪܟ ܠܟ ܟܐܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܠܟ ܘܠܟܠ ܕܫܠܡܝܢ ܠܪܥܝܟ ܒܗܕܐ ܨܒܘܬܐ: ܘܬܪܝܡ ܐܝܕܝܟ ܠܫܡܝܐ ܘܬܐܡܪ ܒܐܘܠܨܢܟ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܗܕܐ ܘܫܘܐ ܠܝ ܕܟܕܒܬ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܝܠܝ:

Quoniam elatum eſt cor tuum, (Verba ſunt S. Simeonis ad Theodoſium) *& Domini Dei tui, qui tibi coronam gloriæ thronumque Imperii dedit, oblitus, perfidorum Judæorum factus es amicus, ſocius, atque protector: en ociùs apprehendet te ſententia juſtitiæ Dei, te, inquam, & quotquot eadem tecum hac in re ſentiunt; & manus in cœlum levabis, & in anguſtia tua dices: Verè hæc mihi tribulatio contigit, quia Domino Deo mentitus ſum.* Recole, quæ ad hanc Epiſtolam ſuprà notavimus pag. 245.

Duas præterea Epiſtolas pro Concilio Chalcedonenſi S. Stylitam ſcripſiſſe, idem Evagrius lib. 2. cap. 10. refert: ubi loquens de iis, qui ad Encyclicas Leonis Imperatoris reſponderunt: *Sed & Sanctæ memoriæ Simeones*, inquit, *duas epiſtolas de hoc argumento ſcripſit: alteram ad Leonem Imperatorem, alteram ad Baſilium Epiſcopum urbis Antiochiæ; ex quibus eam, quæ ad Baſilium ſcripta eſt, utpotè breviorem, hìc apponam.* Exemplar ejuſdem mox ſubjicit Evagrius. Utraque laudatur etiam à Nicephoro lib. 15. cap. 19. qui cap. 13. ejuſdem libri 15. refert, Simeonem ad Eudociam quoque Imperatricem de eodem argumento Epiſtolam dediſſe, cujus fragmentum ibidem producit.

In Bibliotheca Patrum tom. 7. exſtat ſub Simeonis noſtri nomine *Sermo de ſemper complectendo ſuum cuique diſceſſum*, ſeù *de exitu animæ à corpore*. Idem ſermo in Biblioth. Patrum tribuitur etiam Macario Ægyptio, habeturque in Hom. 22. inter L. Homilias eidem Macario attributas. Sed & in nonnullis mss. Codicibus Græcis Vaticanis Ephræmo Syro adjudicatur. Verùm nec Ephræmo, nec Macario, aut Simeoni Stylitæ adſcribendum eſſe puto, ſed Theophilo Alexandrino: Id enim ſuadet tùm auctoritas Cod. Syriaci Nitrienſis XXXII. qui ſcriptus eſſe dicitur die 30. Julii anno Græcorum 887. Chriſti 576. tùm ſtylus Græcam originem ſapiens: & huic conjecturæ conſonant, quæ idem Theophilus moriturus dixiſſe fertur in Vitis Patrum Lib. V. libello 3. de compunctione.

Epiſtolis Simeonis Profeſſionem Fidei Catholicæ adjungit doctiſſimus Leo Allatius in Diatriba de Simeonum Scriptis: quod ex his Eulogii Alexandrini apud Photium verbis probare contendit: *Nec non iis, qui in religioſa & monaſtica vita celebres habebantur, præcepit Leo, ut ſententiam ſuam ſcripto profiterentur. Quod Epiſcopi numero mille ſexcenti promptè ſanè exequuti ſunt, nemine, qui*

aliter

aliter sentiret, deprehenso: è quibus stetit & Simeon, qui in columna cœlestem vitam profitebatur. Verùm Professionem Fidei Catholicæ à Simeone editam, non aliam fuisse ab ejusdem Epistolis ad Leonem Imperatorem atque ad Basilium Patriarcham datis, liquet tùm ex allatis Eulogii verbis, quæ nil aliud indicant, quàm Simeonem sententiam suam scripto, hoc est, iis literis, significasse: tùm ex laudato Evagrii testimonio, qui per binas illas literas testatur Simeonem ad postulata Leonis cumulatè respondisse. Nam de circularibus quidem Leonis Augusti literis, sic habet circa finem cap. 4. *Similia verò Imperator scripsit tùm ad reliquos Episcopos, tùm ad celeberrimum quemque eorum, qui tunc temporis, ut jam dixi, vitam à materia remotam omnique apparatu destitutam agebant. Ex quorum numero fuit Simeones, qui primus stationem in columna excogitavit*. Pro responsione autem Simeonis duas illas Epistolas dumtaxat producit, è quibus hanc Fidei Catholicæ Professionem colligit. *Quapropter ego quoque humilis & exiguus, abortus monachorum*, (Verba sunt S. Stylitæ ad Basilium Patriarcham,) *animi mei sententiam Imperiali ejus majestati significavi, de fide sexcentorum triginta Sanctorum Patrum, qui Chalcedone congregati sunt, persistens & fundatus in ea fide, quæ à Sancto Spiritu revelata est.* Non alia igitur quærenda est Fidei Professio extra duas illas Simeonis Epistolas.

II. Syriacè probabiliùs scripsit: Ejusque Opera à Thaumastoritæ scriptis diversa.

Syriacè Simeonem, non Græco aut alio sermone loquutum fuisse & scripsisse, probabile faciunt, quæ à Cosma narrantur in ejusdem Vita: Locus insuper in quo natus est, & vixit: Syri enim, qui mediterranea loca habitabant, Syriacâ, non Græcâ linguâ plerumque usos fuisse, Acta S. Simeonis Sali testantur. Hìc tantummodo observandum, Simeonem nostrum alium esse à Simeone Thaumastorita, seù *in monte admirabili*, qui Mauricio Imperatore decessit, de quo idem Evagrius lib. 6. cap. 23. & Nicephorus lib. 18. cap. 24. atque huic Juniori Simeoni adjudicanda esse opera, quæ Allatius in laudata Diatriba recenset, quorum pars magna exstant Arabicè conversa in Cod. Vatic. XXVI. Porrò de illis suo loco nobis agendum erit, ubi Syrorum, quorum Scripta Arabicè exstant, Catalogum attexemus.

CAPUT XIX.

SS. Baradatus, & Jacobus Monachi.

I. Baradatus, & Jacobus Syri ad Encyclicas Leonis Imperat. respondent.

ONACHORUM sui temporis clarissimi habebantur Baradatus, & Jacobus Syri, ut non immeritò eorum sententiam circa Orthodoxam fidem rogaverit Leo Imp. apud Evagrium lib. 2. cap. 9. *Scripsit etiam Leo* (Verba sunt Evagrii) *circulares literas ad omnes Orbis Romani Episcopos, & ad eos, qui in vita monastica excellebant, interrogans eos, tùm de Chalcedonensi Synodo, tùm de ordinatione Timothei cognomento Æluri*. Et infrà. *Ex quorum numero fuit Simeones &c. Inter illos fuerunt etiam Baradatus & Jacobus Syri*. Eadem ferè Theophanes ad annum Incarnationis secundùm Alexandrinos 452. *Sancto insuper Simeoni Stylitæ, & Bardæ monacho, tùm Jacobo miraculorum patratori scripsit, quasi Deo rerum omnium Domino rationem reddituros, de controversis rebus ut judicium facerent, cunctos obtestatus*. Ubi pro Baradato *Bardam* habet. Syri ܒܪܚܕܕ *Barhadad* appellant, ut notavimus suprà pag. 19. Utriusque Vitam, Baradati nimirùm, & Jacobi, descripsit testis oculatus Theodoretus in Philotheo cap. 21. & 27. & Jacobum quidem discipulum fuisse S. Maronis, testatur iis verbis: *Nam quum simul cum*

cum inclyto illo Marone esset versatus, & ejus divinæ fuisset doctrinæ particeps, obscuravit præceptorem majoribus laboribus. In Cyrrestica autem regione eos Angelicam vitam duxisse, ex eodem Theodoreto liquet loco cit. Eorundem meminit etiam Ephræm Patriarcha Antiochenus apud Photium Cod. 228, 229. cujus testimonio, Evagrii Theophanisque auctoritate confirmato, Jacobum & Baradatum Syris Scriptoribus meritò accensemus.

Exstat Baradati *Epistola* ad calcem Concilii Chalcedonensis inter literas circulares num. 61. cujus initium: *Terribiles literas Imperii vestri suscipiens per Eutropium magistrianum.* Data dicitur *septima & vigesima die Augusti mensis, anno secundo Imperii* (Leonis) *Indictione decima.* Ubi *Varadatum* Latinus Interpres habet, litera *V* pro *B*, ut fieri solet, substituta. Consule Emin. Baronium ad annum 458. num. 24. & Pagium ad eundem ann. num. 4. qui subscriptionem illam Baradati depravatam esse ostendunt, & vel *anno primo Imperii Leonis Indictione decima* legendum monent, vel *anno secundo Indictione undecima.*

Alium à Baradato nostro fuisse existimo Baradatum Telæ, seù Constantinæ in Mesopotamia Episcopum, cujus meminit Josue Stylites in Chronico: nam ille quidem anno Christi 507. vivebat; noster verò, circa annum 458. quo eum per literas Leo Imper. consuluisse dicitur, simplex monachus idemque senex erat; nec verosimile videtur, eum posteà ad Constantiniensem Episcopatum evectum fuisse, & usque ad annum 507. vitam produxisse; alioquin Ephræm, Evagrius, ac Theophanes illius dignitatem minimè reticuissent. Denique Procopius lib. 1. de bello Persico cap. 7. meminit Jacobi Sanctissimi Monachi, qui Ephtalitas ipsi telis infestis necem intentantes repulit, stupore manuum divinitùs immisso. Sed & nostrum Jacobum ab eo diversum esse, liquet ex eo quod ille, ut idem Procopius tradit, *in agro Endielorum, unde Amida diei unius iter abest*, religiosam vitam circa annnm 503. agebat; noster verò in Cyrrhestica regione quinquaginta circiter ante annis inclarescere jam cœperat.

CAPUT XX.

Maras Episcopus Amidæ.

I. Maræ Amideni Epistola Synodica ad Leonem Imp.

Aras post Simeonem, qui Synodo Chalcedonensi subscripsit, Amidensem regebat Ecclesiam an. Christi 457. quo Leo Imp. literas Encyclicas de eadem Synodo deque Timothei Æluri ordinatione ad omnes sui Imperii Metropolitas dedit. Exstat ejus *Epistola* ad eundem Leonem inter literas circulares num. 36. cujus initium, *Omnium Christus atque Salvator*, eique post Maram subscripti leguntur novem Episcopi Provinciæ Amidenæ, quam ille Mesopotamenam absolutè appellat: nimirùm, *Zoras* (seù Zoaras,) *Maronius*: *Noë* (Episcopus Cepha Castelli, cujus nomen in subscriptionibus Patrum Concil. Chalced.) *Eusebius*: *Reticius*: *Valaras*: (rectiùs Valagas, seù Vologesus:) *Maras*: & *Abrahamius*. Septem Episcoporum nomina exhibet Baluzius tom. 1. p. 1429. Maronium, nimirùm, Noë, Eusebium, Turuhium, Balursachium, Maram, & Abramium.

II. Alius à Mara Monophysita.

Alium à nostro Maram Amidæ Episcopum laudant Zacharias Melitinensis, & Dionysius Barsalibæus: quem ob Monophysitarum hæresim Justini senioris jussu an. Christi 520. in exilium pulsum fuisse, testatur Dionysius Patriarcha in Chronico. De eo infrà sermo erit, ubi de Scriptoribus Syris Jacobitis.

CA-

CAPUT XXI.

Nonnus Edessæ Episcopus.

I. Nonnus, ejecto Iba, Edessæ præficitur: Mox Sede sua pulsus, Saracenorum & Heliopolitanorum conversioni incumbit.

ONNUS Ibæ Edesseno in Latrocinio Ephesino substitutus fuit anno Christi 449. ut tradit Auctor Chronici Edesseni, cujus verba retulimus pag. 202. Eum *ob vitam incomparabilem, & spectatissimam conversationem, atque morum integritatem* ex monasterio Tabenniositarum ad Episcopatum Edessæ evocatum fuisse, testatur Jacobus ejusdem Diaconus in vita S. Pelagiæ. Duobus verò post annis inde rejectum, Iba Sedi suæ restituto, docent Acta Synodi Chalcedonensis, ex quibus liquet, Nonni causam Maximo Patriarchæ Antiocheno commissam, ut quid de eo fieri vellet, decerneret. Translatum in Heliopolim Libani urbem Nonnum, conjicit Baronius ad annum 451. n. 127. ex Diaboli verbis, quæ in Actis Sanctæ Pelagiæ leguntur: *Non tibi sufficiunt triginta millia Saracenorum, quos mihi abripuisti, & baptizasti? Non tibi sufficiebat me ejecisse de tuis Heliopolitanis:* [1] *quoniam quum & ipsa civitas esset mea, & omnes qui in ea habitabant, me adorarent, tu mihi abripuisti, & obtulisti Deo tuo?* Probabile enim est à Maximo Patriarcha Heliopolitanam Ecclesiam Nonno commendatam fuisse, dum Ibas in vivis esset; vel saltem eum ad convertendos ab idolorum cultu Libani & Heliopolis incolas ab eodem Maximo missum, quibus paulò ante Evangelicam lucem attulerat Simeon Stylites apud Cosmam in ejus Vita: fortasse etiam Abrahamius monachus, de quo Theodoretus in Philotheo cap. 17.

II. Edessenæ Ecclesiæ restituitur.

Mortuo Iba mense Octobri anno Christi 457. Sedem suam Nonnus recuperavit, ut narrat Auctor Chronici Edesseni citatus pag. 202. qui de eodem Nonno hæc subjungit:

ܘܐܬܐ ܠܕܘܟܬܗ ܢܘܢܐ ܘܒܢܐ ܒܝܬ ܡܪܝ
ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܘܐܟܣܢܕܘܟܝܐ ܕܒܝܬ
ܡܣܟܢܐ ܡܟܪܗܐ ܠܒܪ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ
ܫܡܫ . ܒܢܐ ܕܝܢ ܗܘ ܒܐܟܣܢܕܘܟܝܐ
ܕܡܣܟܢܐ ܒܝܬ ܣܗܕܐ ܠܡܪܝ ܩܘܙܡܐ
ܘܕܡܝܢܐ . ܒܢܐ ܕܝܢ ܐܦ ܕܝܪܐ
ܘܦܘܪܓܠܐ ܘܥܒܕ ܓܫܘܪܐ
ܘܫܘܝ ܐܘܪܚܬܐ .

Et in locum suum (hoc est ad Episcopatum Edessæ) *reversus Nonnus, ædificavit Templum S. Joannis Baptistæ, & Nosocomium pauperum invalidorum extra Portam Beth-Semes. Exstruxit autem in eodem Nosocomio Templum SS. Cosmæ & Damiani. Præterea Monasteria, Turresque excitavit: sed & pontes fecit, & vias exæquavit.* Eadem apud Dionysium in Chronico ad annum Græcorum 769. qui ejusdem obitum ex laudato Auctore Chronici Edesseni ad annum Christi 471. consignat, his verbis:

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܬܪܬܝܢ
ܐܬܢܝܚ ܢܘܢܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ
ܘܩܡ ܚܠܦܘܗܝ ܩܘܪܐ :

Anno Græcorum 782. *decessit Nonnus Edessæ Episcopus, cui Cyrus substitutus fuit.*

III. Pelagiam Antiochenam convertit.

Nicephorus lib. 14. cap. 30. refert Nonnum Edessenæ Ecclesiæ Episcopum *primariam in urbe Antiochena luxu perditam Mænadem, sponsam purissimam Deo repræsentasse, & pro Margarita Pelagiam eam appellasse.* Theophanes ad annum 25. Theodosii Junioris de Ephesino Concilio Oecu-

NOTA.

[1] *Heliopolitanis.* Sic in editione depravata, qua usus est Baronius. At editio Surii & Rosweidi rectiùs habet: *non tibi sufficiebat Heliopolis, quoniam &c.*

Oecumenico loquens: *His temporibus*, inquit, *Nonnus Deoplenus Pontifex Edeſſenorum paſcebat Eccleſiam, qui mimarum Antiochenſium inſigniſſimam Deo conſecravit, & Margaritus ſcorti vice Pelagiam Sanctam Pœnitentem Chriſto exhibuit.* Verùm hic Auctor hallucinatur, dum Nonnum ſcribit jam Edeſſæ Epiſcopum factum, literas ad Joannem Patriarcham Antiochiæ dediſſe, ut cum S. Cyrillo reconciliaretur: Nonnus enim Monachus Tabenniosita fuit uſque ad annum 449. quo Synodus Pſeudo-Epheſina celebrata, ut ſuprà vidimus. Conſule Pagium ad annum 451. num. 53.

IV. Synodica ejus Epiſt. ad Leonem Imp.

Exſtat Nonni *Epiſtola* ad Leonem Imperatorem pro Synodo Chalcedonenſi contra Timotheum Ælurum, habeturque, inter literas Encyclicas num. 35. cujus initium, *Non eſt mirabile.* Subſcribuntur ei poſt Nonnum quatuor Epiſcopi Provinciæ Oſrhoënæ: nimirùm, *Damianus* Callinici: *Abrahamius* Circiſii: *Baſilius* Balienſis: & *Joannes* Charrenſis. *Petronium*, & *Eliam* addit Baluzius t. 1. p. 1429. Quum hæc autem Epiſtola an. Chriſti 457. data ſit, eique *Damianus Callinici Epiſcopus* ſubſcriptus, dubium oritur, quomodo intelligendi ſint Auctor Chronici Edeſſeni, & Dionyſius Patriarcha, qui *Callinicum* urbem teſtantur à Leone Imperatore anno Chriſti 466. ædificatam.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܫܒܥ
ܒܢܐ ܠܐܘܢ ܡܠܟܐ ܠܩܠܝܢܝܩܘܣ
ܘܩܪܝܗ ܒܫܡܗ ܠܐܘܢܛܘܦܘܠܝܣ
ܘܣܡ ܒܗ ܐܦ ܐܦܣܩܘܦܐ:

Anno Græcorum *ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo* (verba ſunt Auctoris Chronici Edeſſeni, quæ Dionyſius in ſuo Chronico tranſcripſit.) *Ædificavit Leo Imperator Callinicum urbem in Oſrhoëna, quam de ſuo nomine Leontopolim appellavit: Epiſcopum etiam in ea conſtituit.* Niſi hoc poſtremum temerè in Chronico Edeſſeno additum dicamus, (nam apud Dionyſium nihil de inſtitutione Epiſcopatus legitur,) exiſtimo, inſtaurata per Leonem Imperatorem Callinico urbe, Epiſcopum ejuſdem nonnullis privilegiis cumulatum, ut in ſimili caſu non pauci Imperatores præſtiterunt: atque idcircò Auctorem Chronici Edeſſeni Epiſcopatum ibidem inſtitutum ſcripſiſſe; quemadmodum ipſam urbem *ædificatam* à Leone dixit, quum potiùs *inſtauratam mœnibuſque cinctam* dicere debuiſſet. Sed vero propius eſt, non *novum Epiſcopatum Callinici inſtitutum fuiſſe* per ea verba ſignificari, ſed *novum Epiſcopum*, poſtquam laudatus Damianus deceſſit, *urbi inſtauratæ creatum.*

CAPUT XXII.

Jacobus Edeſſæ Diaconus.

I. Jacobus Nonni Diaconus Vitam S. Pelagiæ ſcribit.

JACOBUS Nonni Epiſcopi Edeſſeni Diaconus ſcripſit *Vitam S. Pelagiæ Antiochenæ*, de qua ſuprà pag. 257. Exſtat apud Surium die 8. Octobris, ubi ante Prologum ejuſdem hanc notam de Jacobo apponit: *Auctor eſt Jacobus Diaconus Heliopoleos, habeturque in vetuſtis mſs. Codicibus.* Sed quum Scriptor illius Vitæ non ſemel ſeſe Diaconum Nonni fuiſſe dicat, & hunc ſuum Epiſcopum appellet, nonniſi per errorem à Surio *Heliopoleos Diaconus* dicitur. Quid quod Roſweidus lib. 1. de Vitis Patrum pag. 376. eandem Vitam recitat cum hac Epigraphe: *Auctore Jacobo Diacono, Interprete Euſtochio*: additque in Notis, ita legi in antiqua editione Colonienſi, ac in veteri ms. Audomari. Surium in errorem fortaſsè impulit, quod legitur in eadem Vita, Diabolum de Nonno conqueſtum fuiſſe: *Non tibi ſufficiebat Heliopolis: quoniam quum & ipſa civitas eſſet mea &c.* Ex his tamen verbis non ſtatim ſequitur, Nonnum Heliopoleos fuiſ-

fuisse Episcopum, sed Heliopolitanos dumtaxat ad Christi fidem adduxisse, quemadmodum de Saracenis paulò ante idem Diabolus dixerat, *triginta* nempè *eorum millia* à Nonno baptizata, quin tamen ille fuerit Saracenorum Episcopus.

II. Videtur idem esse cum Jacobo, qui Libello pro Iba oblato subscripsit.

In Libello, quem Clerus Edessenus Photio & Eustathio Episcopis anno 449. pro Iba obtulit, sexto inter Diaconos loco subscribitur *Jacobus*. Nostrum hunc Jacobum esse inde conjicio, quod eodem anno pulso Edessâ Iba Nonnus subrogatus fuit; atque adeò eundem Jacobum, qui Ibæ Diaconus fuerat, Nonno ministrare cœpisse, probabile est.

CAPUT XXIII.

Mochimus Presbyter Mesopotamenus.

DE Mochimo hęc Gennadius cap. 71. *Mochimus Mesopotamius Presbyter apud Antiochiam scripsit adversùm Eutychen egregium libellum: & alia scribere dicitur, quæ nec dum legi.* In vivis igitur erat circa annum 494. quo Gennadius catalogum suum clausit, ut ostendit Pagius ad annum 490. num. 20. *Mochomeus* dicitur in Cod. Gemblacensi apud Suffridum Petri Leovardiensem, *Moschimum* appellat Gulielmus Cave hist. liter. tom. 1. pag. 254. sed manifesto errore: Syris enim dicitur ܡܩܝܡ *Mkim*, hoc est, *suscitator*. Hujus Scriptoris notitiam uni Gennadio debemus, quum nullam de eo mentionem apud Syros, Græcos, Latinosve Auctores, Gennadio antiquiores, reperire sit.

CAPUT XXIV.

Petrus Presbyter Edessenus.

MOCHIMO æqualem Petrum in Catalogo recenset Gennadius cap. 74. *Petrus*, inquit, *Edessenæ Ecclesiæ Presbyter, declamator insignis, scripsit variarum causarum tractatus: & more Sancti Ephræm Diaconi Psalmos metro composuit*: nimirùm Hymnos metro heptasyllabo, quod Ephræmiticum dicitur, alligavit. Hujus etiam Scriptoris, præter laudata Gennadii verba, ne nomen quidem apud Syros hactenus reperimus.

CAPUT XXV.

Samuel Presbyter Edessenus.

SAMUELEM Syris scriptoribus accenset Gennadius c. 82. *Samuel*, inquit, *Edessenæ Ecclesię Presbyter multa adversùs Ecclesiæ inimicos Syro sermone construere dicitur, præcipua tamen intentione contra Nestorianos, & Eutychianos, & Timotheanos*. Et paucis interjectis, ætatem ejus prodit, inquiens: *Vivere adhuc apud Constantinopolim dicitur. Nam initio collati Anthemio Imperii, & scripta ejus, & esse eum in carne cognovi*. Atqui Anthemio Patricio Romano, Procopii filio, Imperium à Leone Augusto collatum fuisse Pusæo & Joanne Coss. anno Christi 467. ex Marcellino, Cassiodoro, aliisque ostendit Pagius ad annum prædictum num. 2. Anno igitur 467. scribebat Samuel, eumque in carne

esse noverat Gennadius. Nam Samuelem hunc, de quo Gennadius, eum esse puto, qui primum inter Presbyteros Ibæ Edesseni accusatores locum in Conciliis Antiocheno, Tyrio, ac Berytensi tenuit: idque colligi videtur ex nomine, dignitate, loco, studio, atque ætate, quum uterque Presbyter Ecclesiæ Edessenæ fuerit, acerrimusque Nestorianorum sub Chalcedonensis Synodi tempus inimicus. Quare probabile est, ipsum post Ibæ, cum quo jam reconciliatus fuerat, obitum, Edessâ relictâ, Constantinopolim abiisse, ibique animum impugnandis Nestorii, Eutychetis ac Timothei Alexandrini erroribus adjecisse.

CAPUT XXVI.

Josue Stylites.

I. Josue Stylites, patria Edessenus.

JOSUE Stylites, gente Syrus, patria Edessenus, claruit inclinante seculo quinto. Religiosam vitam amplexus est in Monasterio, quod ܙܘܩܢܝܢ *Zucnin* appellant, non procul ab Amida Mesopotamiæ urbe, cujus situm Dionysius Patriarcha in Chronico ad annum Græcorum 1057. loquens de Saba Amideno Episcopo, his verbis describit: [illegible] *Amidæ verò post S. Mar Cosmam creatus fuit Episcopus Mar Saba ex Sacro Monasterio Zucnin, quod in ejusdem urbis territorio situm est.* Arctioris autem vitæ studio ductus, stationem in columna, Simeonis exemplo, adamavit, unde ipsi Stylitæ cognomentum in Chronico Dionysii fol. 65. teste Elisæo Monacho, qui codicem historiæ ejusdem Josue mutilum supplevit, hac additâ epigraphe: [illegible] *Orate pro misero Elisæo ex Monasterio Zucnin, qui folium istud* (quod ex nostro Codice exciderat) *descripsit, ut misericordiam, instar dextri Latronis, consequatur. Amen, Amen. Fiant miserationes Dei magni & Salvatoris nostri Jesu Christi super Presbyterum Mar Josue Stylitam ex Monasterio Zucnin, Libri hujus auctorem, in quo posteris traditur memoria malorum præteritorum temporum, & calamitatum ærumnarumque, quibus Tyrannus ille* (Persarum Rex) *homines affecit.*

II. Scripsit Chronicon de bello Persico sub Cavade.

Scripsit Historiam temporum suorum, duobus suprà viginti foliis comprehensam, ab anno Græcorum 806. usque ad annum 818. nimirùm ab anno Christi 495. ad annum 507. cui titulus iste præfigitur: ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܕܥܘܩܣܐ ܕܗܘܝ ܒܐܘܪܗܝ ܘܒܐܡܝܕ ܘܒܟܠܗ ܒܝܬ ܢܗܪܝܢ [illegible] *Historia calamitatum, quæ acciderunt Edessæ, Amidæ, & in tota Mesopotamia*: Sub Anastasio nimirùm Imperatore, & Cavade Persarum Rege, quibus regnantibus bellum Romanos inter ac Persas in Mesopotamia gestum est.

III. Sergio Abbati nuncupatum.

Nuncupat Librum suum Sergio Abbati, ut liquet ex Præfatione, quæ sic

sic incipit: [Syriac text]

Accepi literas religiosissimæ Sanctitatis tuæ, hominum præstantissime Sergi Presbyter & Abbas, queis jussisti me scriptis mandare, quo tempore Locustæ terram operuerunt, quando Sol defecit, qua ætate terræmotus, fames, & pestis accidit, bellumque Romanos inter ac Persas susceptum fuit.

IV. Præfatio Chronici.

In Præfatione primùm quidem Josue tributas sibi à Sergio laudes modestè rejicit; ejus autem virtutes atque eximium in cunctos amorem pluribus commendat. Deinde causam malorum omnium, quæ describere aggreditur, peccata hominum fuisse affirmat: totam demùm asserit Mesopotamiam calamitatibus subjacuisse, præter Edessam patriam suam. Verba ejus hæc sunt: [Syriac text]

Quamquam ad nostram usque cutem flagellum ipsorum (Persarum) *non pervenit, neque urbem nostram expugnare valuerunt: nam fieri nullo modo potest, ut irritum reddatur promissum Christi ad Abgarum* [1] *regem fidelem, dicentis: Benedictum oppidum tuum, cui inimicus non dominabitur in æternum.* Hujus Dominici ad Abgarum promissi meminit idem Josue infrà ad annum Græcorum 814. fol. 79. [Syriac text]

Quidam autem, inquit, *Dux exercitus cohortis Naamanis, quum Christianus esset, respondens dixit. Ne frustra laboret regia vestra majestas Edessam bello petere: nam solvi nequit verbum Christi, quem illi adorant, de ipsa dicentis: non dominabitur ei inimicus in æternum.* Et paulò post fol. 80. [Syriac text]

Misit Areobindus (militiæ Romanorum Præfectus) *ad Cavadem, dicens: en experimento didicisti, nec tuam, nec*

NOTA.

1 *Abgarum.* [Syriac text]. Hoc prænomine omnes Toparchæ Edesseni appellabantur, non secùs atque Imperatores Romani *Cæsares*, Reges Ægypti *Pharaones*, vel *Ptolemæi*, & Reges Syriæ *Antiochi*. Eorum seriem ex Chronico Dionysii dabimus. *Abgar* autem Syriacè *Claudum* sonat. Alii *Augarum*, *Abagarum*, *Abbarum*, *Agbarum*, vel *Acbarum* proferunt: sed non rectè; à Syriaca enim radice recedunt. Spanhemius lib. 2. pag. 86. *Acbarum* opinatur titulum fuisse Toparchæ Edesseni, qui *Magnum* significat: *Asgarum* verò, seu *Parvum*, Principum ejusdem Toparchæ filiorum: sed nullo teste: nam Arabicè quidem eæ voces *Magnum* & *Parvum* significant; non tamen Syriaco sermone, qui solus Edessæ tunc usurpabatur. Vide Tillemontium tom. 8. pag. 279.

nec Anaſtaſii urbem hanc eſſe, ſed Chriſti, qui benedixit ei, & reſtitit copiis tuis, ne illam expugnarent. De Edeſſa tradunt eadem fere Procopius & Evagrius; non tamen ſub Anaſtaſio & Cavade, ſed ſub Juſtiniano & Choſroë. Audi Evagrium lib. 4. cap. 27. *Deinde qualiter Choſroës in altera incurſione Edeſſam obſidere aggreſſus ſit, convicturum ſe falſi exiſtimans ea, quæ à Fidelibus jactabantur, Edeſſam nunquam in poteſtatem hoſtium venturam eſſe. Quod tamen non legitur in ea epiſtola, quam Chriſtus Deus noſter ad Abgarum miſit, ut ſtudioſi colligere poſſunt ex hiſtoria Euſebii Pamphili, qui Epiſtolam illam iiſdem planè verbis operi ſuo inſeruit. Ab univerſis tamen Fidelibus ita prædicatur & creditur, ipſoque eventu comprobatum eſt, Fide ſcilicet Vaticinium ad effectum perducente. Nam quum eam urbem expugnare aggreſſus eſſet Choſroës, ac ſæpe numero in eam irrumpere conatus eſſet, ingentem præterea aggerem exſtruxiſſet, qui ipſa Urbis mœnia altitudine ſuperabat: innumeras denique alias machinas adhibuiſſet, tamen re infecta abſceſſit.* Hac famâ deceptus Græcus Teſtamenti S. Ephræm Interpres, ſub nomine ejuſdem Doctoris verba illa addidit de Edeſſa, eam ſcilicet nunquam in poteſtatem hoſtium venturam eſſe, quæ reverà nec in Epiſtola Chriſti ad Abgarum, nec in Teſtamento Ephræmi leguntur, ut notavimus pag. 141. Quin imò ſtatim atque à fide orthodoxa deficientes, Jacobiticam ſectam Edeſſeni amplexi ſunt, in poteſtatem Perſarum ſub Choſroë Juniore venerunt, ut narrat Dionyſius in Chronico ad annum Græcorum 916. Chriſti 605.

Exponens autem Joſue cauſas belli Romanos inter ac Perſas obortı, Anno, inquit, Græcorum 609. Romani Niſibin inſtaurarunt, quæ in ipſorum poteſtate permanſit annis 65. [1] uſque ad interitum Juliani Apoſtatæ. Jovinianus verò Juliani ſucceſſor anno 674. pace cum Perſis facta, Niſibin urbem ad annos 120. ipſis permiſit: quibus expletis Romano reſtituenda eſſet Imperio. Quumque anni 120. ſub Zenone completi eſſent, Niſibin tamen Perſæ reddere Romanis detrectarunt. Præterea conventio facta fuit Perſas inter ac Romanos, ut ingruente alterutris bello, ſuppetias ſocii ferre deberent vel trecentos armatos equites, vel trecentos pro unoquoque equite ſtateres. Et Romani quidem numquam ope, aut opibus Perſarum indiguere: Perſæ verò non ſemel à Romanis auxilium contra Barbaros poſtularunt, & præſertim quum Hunni Orientem ſub Honorio & Arcadio invaſiſſent, totamque Syriam anno [2] Græcorum 707. proditione Rufini Patricii, & ignavia Adæi

NOTÆ.

1 *Annis* 65. Annus Græcorum 609. reſpondet anno Chriſti 298. quo Niſibis ſub Diocletiano & Maximiano mœnibus cincta eſt, manſitque in Romanorum ditione, ut rectè obſervat Joſue annis 65. quum totidem anni effluxerint uſque ad inaugurationem Joviani, quem Syri Jovinianum frequentiùs appellant. Quod autem ſcribit, Niſibin ad annos 120. Perſis traditam fuiſſe, id ſolus Joſue refert. Deſinunt autem in annum Chriſti 483. Zenonis 10. Sozomenus lib. 9. cap. 4. de pace Vararanem inter ac Theodoſium facta anno Chriſti 422. hæc habet. *Perſæ quidem quum ad bellum prorupiſſent, centum annorum inducias cum Romanis pepigere.* Evagrius verò lib. 1. cap. 19. *Perſas*, inquit, *inſolentia elatos uſque adeò ſuperavit, ut pacem ipſis per legatos poſcentibus concederet, quæ ad duodecimum annum Imperatoris Anaſtaſii permanſit*, ad annos ſcilicet octoginta dumtaxat, licet juxta pacta ad annos centum vigere debuiſſet. Verùm Joſue de Niſibi loquitur, deque pace Jovianum inter & Perſas facta.

2 *Anno* 707. Hunnos in ditionem Romanorum anno Græcorum 706. Chriſti 395. menſe Julio irrupiſſe teſtatur Auctor Chronici Edeſſeni, & Dionyſius Jacobitarum Patriarcha: quibus adde Socratem lib. 6. cap. 1. Sozomenum lib. 8. cap. 1. Claudianum lib. 2. adversùs Rufinum, & D. Hieronymum in epiſt. 30. de Epitaphio Fabiolæ, & epiſt. 3. ad Heliodorum. Vide Baronium ad annum prædictum num. 14. & Pagium num. XI. Eos Syri ܗܘܢܝܐ *Hunnos*, ܐܘܢܝܐ *Unnos*, & ܟܘܢܝܐ *Chunnos* vocant, ut apud Joſue, & Auctorem Chronici Edeſſeni. A Rufino autem ad Imperii Orientalis devaſtationem accerſitos, præter Joſue, & Dionyſium, teſtatur Marcellinus

Adæi militiæ Orientalis Præfecti occupassent. Tunc enim Pherozes [1] Persarum Rex accepta à Romanis ingenti pecuniæ summâ, Hunnos fregit, multasque ipsorum regiones suæ ditioni adjunxit: sed quum tandem vivus in hostium manus venisset, à Zenone ingenti pretio redemptus fuit, dimissusque ab Hunnis, postquam fidem obstrinxerat, in illorum fines non ampliùs se incursurum. Renovato autem à Pheroze contra jusjurandum prælio, iterùm victus, captusque fuit: iterumque libertatem pactis triginta auri talentis impetravit; quæ quum exhausto præteritis bellis ærario solvere nequiret, viginti talenta & Cavadem filium obsidem Hunnis tradere coactus est, donec residuum pactæ pecuniæ numeraret: qua numeratâ, filioque recepto, tertium contra Hunnos bellum movit: infelici tamen eventu, cæsis ingenti prælio Persis, & ipso Pheroze interfecto.

Pheroze regnante *Basilicus* [2] in Zenonem conspirat: quo paulò post in ordinem redacto, Illus & Leontius tyrannidem arripiunt hoc pacto. Quum Zeno post relegatum Basilicum ab ejus factione parari sibi insidias suspicaretur, Isauros gentiles suos omnibus ferè Orientis provinciis præfecit, è quorum numero *Illus* [3] Magister militum Antiochiæ per eam occasionem creatus est. Qui tamen paulò post affectati Imperii apud Zenonem delatus, & Constantinopolim revocatus ab eodem Zenone, clàm obtruncari jubetur. Sicarius illum stricto ferro aggressus, impacto levi vulnere, quo ejusdem auriculam amputavit, ab ipsius satellitibus repulsus est. Illus quòd res in ipso Imperatoris palatio gesta fuerat, Zenonem sibi infensum suæque vitæ insidiari meritò suspicatus, Antiochiam profugit. Imperator ne res in vulgus manaret, sicarium quidem statim oppressit; mox missis ad Illum nobilissimis viris, eundem ut metu deposito ad aulam rediret, cohortari pergit. At Illus, ut qui Zenonis ingenium satis perspectum habebat, nunquam ut Antiochia excederet, adduci potuit. Zeno patefactas esse machinationes suas sentiens, rem vi armisque conficere statuit, & Leon-

cellinus ad Consulatum Olybrii & Probini, qui in annum Christi 395. incidit. Progressus verò eorundem in Syria, totque ac tantarum urbium depopulationes, quas accurate describit Dionysius in Chronico, anno tantùm sequenti contigisse, rectè affirmat Josue.

1 *Pherozes*. ܦܝܪܘܙ. Id factum longè post primam Hunnorum irruptionem. Porrò Pherozes iste successit Isdegerdi II. Vararanis filio in regnum Persarum circa annum Christi 457. *Perozem* vocat Agathias lib. 4. qui postquam mortem Isdegerdis descripsit, hæc de eo subdit: *Perozes post illum Rex declaratur, vir temerariè audax & bellorum cupidus, & magnificentiam semper præ se ferebat; solidis autem tutisque consiliis non admodum utebatur, sed plus in eo erat audaciæ, quàm consilii.* Et infrà eum interiisse tradit *in expeditione adversùs Nephtalitas*: quos *Ephtalitas* sivè *Hunnos albos* appellat Procopius lib. 1. de Bello Pers. cap. 3. & 4. Obitum ejus ad annum 481. confert Pagius num. 5.

2 *Basilicus* ܒܣܝܠܝܩܘܣ. Sic Josue & Dionysius. Cæteri *Basiliscum* habent, quem anno 476. tyrannidem arripuisse, & sequenti anno in ordinem redactum fuisse, refert Pagius ad annum 477. num. 6.

3 *Illus* ܐܠܠܘܣ. *Ellum* vocat Josue, & Liberatus in Breviario cap. 17. Is autem Basilisci partes primùm sequutus fuerat: mox conciliatâ cum Zenone amicitia, Imperium eidem recuperare studuit, teste Theophane & Candido. Vide Pagium ad ann. 477. num. 4. & 478. num. 1. Quare ab eodem Zenone Consulatu cohonestatus fuit, & magisterio militiæ Orientalis. *Magistrum Officiorum* appellat Marcellinus in Chronico, qui ad annum 484. *Theodorico & Venantio Coss.* hæc habet. *Illus natione Isaurus, dignitate magister Officiorum, amputata apud Comitatum auricula, Orientem Zenoni infestus invasit. Porrò cum Leontio tyrannidem arripuit.* Eadem ex Eusthathio narrat Evagrius lib. 3. cap. 27. *Res præterea Illi*, inquit, *ab eodem Scriptore elegantissimè exponuntur: quemadmodum quum à Zenone insidiis appetitus fuisset, effugerit: utque Zeno eum, quem ad interficiendum Illum submiserat, Illo necandum tradiderit; capitis amputationem mercedis loco ei rependens, eò quod conatu excidisset. Illum quoque Magistrum Orientalis militiæ renunciavit, studens ut occultæ essent insidiæ, quas ei comparaverat,*

Leontium adversùs Illum cum ingentibus copiis mittit. *Leontius* 1 ab Illo, ſpe oblata Imperii, ad ſuas partes pertrahitur, & Imperator, Illo apud quem rerum ſumma erat, adnitente, Antiochiæ ſalutatur: quem, ut quidam tradunt, Illus è medio tollere etiam cogitabat; diſſimulare tamen conſilium coactus eſt, donec Zenonem opprimeret. Illi Leontiique conſpirationem non modicè juvit Panprepius quidam, qui ut Perſarum Regis animum legationibus & pecunia tentarent, auctor fuit. Zeno Joannem militiæ magiſtrum contra Leontium Illumque mittit. Antiocheni obſidionem veriti, Leontium & Illum ab urbe pellunt. Metroninus cum quingentis equitibus Edeſſam, ab Illo & Leontio miſſus, occupare fruſtrà tentat. Illi demùm à Joanne acie victi, & in munitiſſima arce diù obſeſſi, atque à ſuis proditi, necantur; reliqui amputatis manibus dimittuntur.

Hic ſtatus erat Romani Imperii, quum extincto, ut diximus, Pheroze, Balaſces ܒܠܫ 2 ejuſdem frater regnum Perſarum occupat, princeps pacis ſtudioſiſſimus: qui exhauſtum ærarium cernens, mutuam à Zenone pecuniam petiit. At ille bello adversùs Illum ac Leontium occupatus, & pridem collatam Perſis à Panprepio pecuniam ſub initium arreptæ tyrannidis recolens, aurum quidem Balaſci negat; reſponſum verò hujuſmodi ad eundem dat: Vectigalia Niſibenorum, quæ contra fas exigis, quum ad Romanos jamdudùm jure ſpectent, habeto: præter ea, quod optes, nihil. Balaſces quum exercitum ob pecuniæ defectum alere non poſſet, à ſuis ſpretus, Magorum etiam factione oculis orbatus, regno exuitur, eique Cavades Pherozis filius, qui obſes apud Hunnos fuerat, ſubſtituitur. Magorum, autem in Balaſcem odii cauſa erat, quòd eorum leges parvipenderet, & Balneas 3 ædificare

NOTÆ.

1 *Leontius* ܠܐܘܢܛܝܣ Evagrius ex Euſtathio loco cit. *Illus verò*, inquit, *adſcito in ſocietatem Leontio, & Marſo viro egregio, ac Pamprepio, ad Orientis partes perrexit. Refert deinde idem Euſtathius, quomodo Leontius apud Tarſum Ciliciæ Imperator nuncupatus ſit: & quem iſti tyrannidis ſuæ fructum perceperint, quum Theodoricus vir natione Gothus, & qui apud Romanos erat illuſtris, adversùs eos miſſus eſſet cum Exercitu Romanorum ſimul ac Barbarorum. Idem Euſtathius eleganti admodùm ſtylo cædem eorum deſcribit, quos Zeno crudeliter necari juſſit, hanc eis mercedem rependens benevolentiæ, qua ipſum complexi fuerant.* Sed pro Theodorico Gotho *Joannem* habet Joſue, eumque *Scytham* cognomento nuncupat Theophanes, de quo vide Pagium ad annum 498. num. 1. Liberatus in Breviario cap. 17. Leontium refert tyrannidem priùs Antiochiæ arripuiſſe, quàm Illus in Zenonem rebellaret: *Contigit autem*, inquit, *tunc Illum Magiſtrum ab Imperatore Zenone mitti in Antiochiam, ut teneret Leontium, qui illic ab exercitu cum voto Verinæ Auguſtæ fuerat ordinatus*. Sed magis credendum Joſue, Euſtathio, ac Marcellino, qui Leontium contra Illum, non Illum contra Leontium à Zenone miſſum fuiſſe affirmant. Theodorus Lector lib. 2. pag. 558. *Illus*, inquit, *apertè adversùs Zenonem tyrannidem arripuit. Quumque Tarſum veniſſet, Verinam Auguſtam eduxit ex caſtello Papyrio, in quo ob tyrannidem Baſiliſci cuſtodiebatur. Perſuaſitque illi, ut Conſulem Leontium Imperatorem coronaret. Quo facto Verinam quidem ad ſupradictum Caſtellum remiſerunt. Ipſi verò Antiochiam ingreſſi, pro Imperatoribus ſe geſſerunt*. At Leontii nomen in Faſtis Conſularibus nuſquam legitur. Proſequitur idem Theodorus. *Poſt multa prælia Illus ac Leontius per quatuor annos intra Caſtellum Papyrium clauſi, tandem proditione fratris uxoris Trocundi, quem Zeno ex urbe regia ad id ſubmiſerat, capti ſunt, & capite truncati*. Marcellinus ad Conſulatum Dinamii & Sifidii anno 488. Illi ac Leontii mortem deſcribens: *Leontius*, inquit, *Rex, & Illus tyrannus in Papyrio Iſauriæ caſtello capti, decollatique ſunt. Capita eorum Conſtantinopolim allata, præfixa haſtilibus tabuere.*

2 *Balaſces* ܒܠܫ. *Obolam* vocat Agathias lib. 4. ubi quatuor dumtaxat annos in regno ei tribuit. *Blaſes* dicitur Procopio lib. 1. de Bello Perſico cap. 5. qui tamen à Joſue diſcrepat, dum Pherozi quidem Cavadem ſucceſſiſſe ſcribit: Cavadi verò ob legem de promiſcuo fœminarum uſu ejecto Blaſem ſubſtitutum fuiſſe. Sed pro Joſue ſtat Theodori auctoritas, qui lib. 2. pag. 566. hæc habet: *Cavades quum Blaſſum patruum ſuum excæcaſſet, regnum Perſicum occupavit*.

3 *Balneas*. Magi non ſolùm Ignem, ſed Aquam etiam colebant, ut ex Actis Martyrum Orientalium diſcimus pag. 191. quamobrem ſacrilegii accuſabant eos, qui Aquam lavando conſpurcarent. Cavadem Balaſcis nepotem Balneas in Perſide mox exſtruxiſſe, videbimus infrà.

ficare cogitaret. Cavades [1] regno potitus, Legatos cum ingenti elephante ad Zenonem mittit, postulans pactam auri summam sibi transmitti. Sed quum illi Antiochiam pervenissent, comperissentque, Zenone [2] defuncto Anastasium Romani Imperii gubernacula suscepisse, monent Cavadem de novi Imperatoris inauguratione. Quibus ille rescribit, ut pecuniam ab Anastasio exigant: ni solvat, bellum ipsi indicant. Anastasius verò: Ast ego, inquit, quod Zeno decessor meus facere recusavit, nunquam adducar ipse, ut faciam; præsertim quum Persæ Nisibin Romanæ ditionis urbem occupent, quam juxta pacta conventa priùs redditam esse oportebat, quàm pactam pecuniam peteres. Cæterùm tot ego implicitus sum bellis in [3] Barbaros, Germanos nempè, & Blemmyos aliosque, ut iniquum videatur Romanas copias negligere, Persicis verò stipendia solvere. Hæc Anastasius ad Cavadem: quem prætereà in Christianos Armenos Persis subjectos debacchatum fuisse compererat, eò quod Ignem adorare recusassent: novam insuper Zoroastrianorum [4] Magorum hæresim excitasse, quæ promiscuum fœminarum usum permittebat.

Cæterùm Armeni quum rejecta ab Anastasio Cavadis postulata accepissent, à Persis defecerunt; eversisque Ignis delubris, Magisque & aliis Persicæ originis incolis interfectis, Marzabanem Cavadis Ducem cum exercitu profligant, missisque legationibus, ab Anastasio ut Romanis deinceps parere ipsis liceat, etiam atque etiam postulant. Quos tamen ille repulit, ne causam belli dare Cavadi videretur. Per idem tempus Cadseni [5] etiam in Cavadem rebellarunt, Nisibinque occupare tentarunt. Sed & Tamyreni [6] Persidis incolæ, Regis avaritiâ commoti, & montium, ubi habitabant, insuperabili difficultate freti, omnia audere, finitimas gentes, Persasque ipsos subitis incursionibus vexare cœperunt. Prætereà Persarum proceres Cavadem oderant, quòd ingenuis fœminis adulteria permitteret. Denique Arabes, qui sub Persarum ditione erant, perturbari Cavadis regnum animadvertentes, ipsi quoque oblata occasione crebras incursiones in Persidem faciebant.

Nec minoribus Romanum Imperium tumultibus æstuabat. Nam Isauri [7] post Zenonis obitum ab Anastasio deficientes, Imperatorem sibi constituere moliebantur. Quod quum Cavades comperisset, opportunum tempus se nactum arbitratus, legatos iterùm ad Anastasium pro pacto

NOTÆ.

1 *Cavades* ܩܘܕ. Ita Syri, Arabes, Persæque. *Cabadem* alii vocant.

2 *Zenone defuncto*. Hinc colligitur, Cavadem regnare cœpisse paulò ante Zenonis obitum, hoc est, circa annum Christi 490. Nam Zeno interiit anno 491. die 9. Aprilis, ut ex Malela ostendit Pagius. Quare rejiciendum videtur, quod idem Pagius ad annum 481. num. 5. scripserat, *Cavadem nimirùm anno circiter quadringentesimo octogesimo quinto regnare cœpisse*.

3 *Barbaros*. Bellum ab Anastasio in Germanos, Blemmyos, aliosque Barbaros initio Imperii gestum, nullus præter Josue commemorat.

4 *Zoroastrianorum* ܙܪܕܘܫܬܩܢ. Agathias lib. 4. legem à Cavade latam refert, qua uxorum communis usus sanciebatur. Theodorus Lector lib. 2. pag. 567. *Cavades*, inquit, *legem tulit Persis, ut uxores inter ipsos communes essent. Cujus rei causâ, regno expulsus, Regis Hunnorum auxilio regnum suum recuperavit*.

5 *Cadseni* ܩܕܝܫܝܐ. Cadusios appellat Theophanes ad annum Anastasii 15. eosque Persidis populos esse testatur. Meminit eorundem Isaac Presbyter Antiochenus Carm. de Beth-Hur oppido.

6 *Tamyreni* ܬܡܘܪܝܐ. Fortasse ex Tomitana Scythiæ regione in Persidem advenæ.

7 *Isauri*. De bello Isaurico Consule Marcellinum ad Consulatum Anastasii Augusti & Rufi, Evagrium lib. 3. cap. 35. Theophanem ad annum Incarnationis secundùm Alexandrinos 484. & Nicephorum lib. 16. cap. 24. Durasse illud per sex annos, & ab anno 492. inchoatum fuisse, ex eodem Marcellino liquet.

pacto auro mittit, quem Isaurorum metu ad id solvendum adactum iri existimabat. At Anastasius: si mutuas [1] inquit, pecunias accipere velis, dabo: sin autem obligatas exigis, iniqua petis. Hæc tamen responsio Cavadem nihil movisset, nisi profligatos mox Isauros didicisset. Intereà Satrapæ & Proceres in Cavadem conspirant, eumque clam è medio tollere statuunt. Quod quum ille rescivisset, ad Regem Hunnorum profugit, apud quem nutritus fuerat, quum à Pheroze patre obses datus fuit. Zamsaphes [2] ejusdem frater rerum potitus est. Cavades quum in gratiam Regis Hunnorum se insinuasset, ejus filiam, quam ille ex sorore ipsius in bello contra Pherozem capta susceperat, in uxorem ducit; socerique ope regnum recuperat, Zamsaphe è regia ultrò excedente. Tamyrenos, Cadsenos, & Arabas compescit, & in amicos suscipit, modò prælianti in Romanos suppetias ferrent. Armenos quoque recipit, permissa Religionis libertate. Rebus ita compositis, ingentem exercitum ex Hunnis, Persis, Arabibus, Armenis, Tamyrenis, & Cadsenis collectum in fines Romanorum educit.

V. Chronicon in annos 13. divisum.

His in Præfatione generatim summatimque expositis, descendit Josue ad particularem rerum gestarum historiam, quam in annos tresdecim dividit: nimirùm ab anno Alexandri 806. ad annum 818. Incipit autem in hæc verba. ܥܠ ܥܠܬܗ ܗܟܝܠ
ܕܩܪܒܐ ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܚܝܠ ܣܦܩܐܝܬ
ܐܘܕܥܬܟ ܐܒܝ ܘܒܟܪܝܘܬ ܡܠܐ ܐܘ ܐܟܣܝ
ܕܝܢ ܕܒܟܬܒܘܢܬܐ ܟܬܒܬ ܐܢܝܢ ܠܗܘܢ
ܠܟܬܒܐ ܥܬܝܩܐ ܘܒܪܫܡ ܡܢ ܐܢܫܐ
ܘܡܢܗܝܢ. ܡܢܗܘܢ ܕܝܢ ܕܥܒܕܘ
ܫܠܝܚܘܬܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܡܢܗܘܢ ܕܝܢ ܕܒܗ
ܡܢ ܩܕܡ ܕܐܢܫܐ ܕܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܠܣܘܥܪܢܐ
ܟܕ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܡܟܬܒܢܐ ܘܫܪܝܬܐ ܡܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܝ ܒܡܠܟܘܬܐ ܗܟܝܠ
ܐܡܪܬܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܥܠ ܐܝܠܝܢ
ܕܠܘܬܢ ܐܫܬܥܝܬ ܐܢܐ ܘܐܘܕܥ
ܡܢ ܫܢܬܐ ܗܕܐ ܕܡܢ ܚܙܝܢܢ ܫܘܪܝܐ
ܡܫܘܚܬܐ ܫܢܬܐ ܘܐܬܬܐ
ܘܡܢܗܘܢ ܒܫܢܬܐ ܕܡܢܗܝܢ.

De causa igitur belli, & quomodo id vires sumpserit, satis me tibi indicasse arbitror, Pater, brevi usus stylo, & verbositatem narrationis fugiens. Ex his autem, quæ literis consignavi, quædam ex antiquis Codicibus descripsi; quædam ab iis, qui apud utrumque Regem (Persarum scilicet, & Romanorum Imperatorem) *legatione functi sunt, didici; quædam denique narraverunt mihi, qui rebus gestis interfuere. Nunc verò de iis, quæ apud nos gesta sunt, sermonem priùs instituam, quum à præsenti anno durissima*

NOTÆ.

1 *Mutuas*. Theophanes ad annum Divinæ Incarnationis 496. refert, Cavadem Persarum Regem pecunias exegisse ab Anastasio, eumque cautionem scribere jussisse, *si modò mutuum accipere vellet; alioquin se nullas daturum*. Procopius lib. 1. de Bello Persico cap. 7. *Cavades*, inquit, *Anastasium Augustum rogavit, uti pecuniam apud se fœnore occuparet*. Theodorus Lector lib. 2. pag. 566. *Anastasius Imperator*, inquit, *quum Cavades pecuniam ab eo flagitasset, respondit, si mutuam accipere vellet, cautionem scriberet: Sin minus, nihil se daturum esse. Atque ob hanc causam Cavades bellum intulit Romanis*.

2 *Zamsaphes* ܙܡܣܦ. *Zamasphem vocat* Agathias lib. 4. qui hæc de ejus inauguratione. *Conspiratione enim facta omnibusque insurgentibus, eum* (Cavadem) *abdicant, undecimo ex quo regnarat, anno, & in Lethes castellum conjiciunt: Regni verò potestatem in Zamasphem transferunt, qui & ipse Perozi filius erat, & alioqui lenitatis & justitiæ nomine optimè audiebat*. Mox de ejusdem abdicatione hæc subjungit. *Zamasphes sua sponte Regio solio excessit, regnumque potiùs relinquere censuit, quatuor annos eo gavisus*: Postquam scilicet Cavades, qui è custodia elapsus ad Hunnos confugerat, cum valido exercitu ad sua remissus fuit, filia regis uxore antea accepta, ut fusè Procopius lib. 1. de Bello Persico cap. 6.

ma flagella, *signaque diebus nostris facta initium traxerint*. Hanc historiam in suos annos distributam strictim percurrere pretium operæ duximus, eò quod Procopio, Evagrio, Agathiæ, Theophani, aliisque Scriptoribus maximam lucem afferat.

Annus Christi 495.

1 Anno Alexandri octingentesimo sexto Edessam lues invasit, deturpata miserum in modum hominum facie; nullo tamen post sanitatem signo morbi relicto. In eadem urbe pretia esculentorum laxantur, adeò ut triginta modii tritici, quinquaginta verò hordei denario venirent.

Annus Christi 496.

Anno octingentesimo septimo die 17. mensis 2 Jar (*Maji*) feria sexta vertente & Sabato ineunte, accensis ad utramque fluminis ripam cereis funalibus, nova & hactenus insueta spectacula in Orchestra, quæ Trimarion dicitur, exhibita sunt. Crucis Labarum, quod B. Constantinus instituerat, è suo loco ad unum cubitum repentè excessit, quasi rem illam turpissimam aversatum: atque ita mansit totum Sabatum. Vesperè autem diei sequentis sponte in suum locum rediit.

Annus Christi 497.

Anno octingentesimo octavo, eo signo Edesseni minimè conterriti adeò non resipuerunt, ut potiùs in graviora flagitia prolapsi fuerint. Intereà gliscente lue complures oculis capti sunt. Cyrus Edessæ Episcopus Collectam in Ecclesia indicit, ut ex oblatis à Fidelibus pecuniis argentea vasa fierent, quibus res sacra in solemnitatibus Martyrum celebraretur. Eutychianus Irenes maritus centum denarios contulit: alii pro suis quisque facultatibus. Eodem anno ad exitum vergente pro Anastasio urbis Præfecto Alexander substituitur, qui muros Edessæ sordibus purgari curavit. Fieri etiam in Prætorio foramen jussit, per quod supplices libelli clam immitterentur: quo artificio quæ in urbe secretò agebantur, didicit. Singulis autem sextis feriis sedens in Templo S. Joannis Baptistæ & S. Adæi Apostoli, lites componebat, & causas, quæ à quinquaginta annis in cassum agitatæ fuerant, omnes diremit. Ædificavit insuper Parepton juxta portam, quæ *Petræ* nuncupatur. Dimasion quoque apud horrea publica exstruere aggressus est, quod pridem designatum fuerat. Jussit denique cunctos artifices

NOTÆ.

1 *Anno Alexandri* 806. hoc est Christi 495. ut infrà ostendemus. Ante hunc annum Zenone defuncto Anastasium Imperio potitum fuisse, vidimus suprà ex Josue in Præfatione. Id *Olybrio Juniore Cos.* Indictione 14. die undecima Aprilis, feria quinta majoris hebdomadæ, anno Christi 491. contigisse, ostendit Eminentissimus Norisius in Dissertat. 3. de Epochis Syro-Macedonum cap. 4. Erravit igitur Dionysius, dum Anastasii inaugurationem ad annum Christi 497. protrahit, scribens in Chronico fol. 88.

ܒܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܬܡܢܐ ܡܝܬ ܙܝܢܘܢ ܡܠܟܐ ܘܐܡܠܟ
ܒܬܪܗ ܐܢܣܛܣܝܘܣ ܕܡܢ ܕܘܪܟܝܘܢ
ܓܒܪܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܟܪܝܣܛܝܢܐ ܀

Anno Græcorum 808. (Christi 497.) *obiit Zeno Imperator*, *eique substitutus fuit Anastasius genere Dyrrachiensis*, *vir Christianus & fidelis*. Dionysio turpiùs lapsus est Eustathius apud Evagrium lib. 3. cap. 29. dum initium Imperii Anastasii ad annum Alexandri Macedonis 832. confert, in hæc verba. *Porrò Eustathius scribit*, *ab exordio Imperii Diocletiani ad Zenonis obitum*, *& nuncupationem Anastasii*, *annos fluxisse septem suprà ducentos: à principatu autem Augusti*, *annos quingentos triginta duos*, *ac prætereà menses septem: ab Alexandri autem Macedonis regno octingentos & triginta duos similiter cum mensibus septem: à Romanorum & Romuli regno*, *mille & quinquaginta duos*, *ac prætereà menses septem: à Trojæ denique expugnatione*, *annos mille sexcentos & octoginta sex cum mensibus septem*. Atqui annus Alexandri 832. in annum Christi 521. competit; quo tamen nemo dixerit Anastasium Imperio potitum fuisse, quum constet ipsum anno Christi 518. die 9. Julii interiisse. Locus igitur sic restituendus: *ab Alexandri Macedonis regno ad nuncupationem Anastasii anni fluxerunt octingenti & duo cum mensibus septem:* nam demptis *triginta annis*, reliqui rectè se habent. Vide Pagium in Dissertatione de Periodo Græco-Romana num. 81. ubi hunc Evagrii locum quoad reliquas epochas examinat.

2 *Die* 17. *Maji*. Is annus fuit Christi 496. quo dies 17. Maji in feriam sextam incidit. Unde liquet, Epocham Alexandri, seù Græcorum à Josue usurpatam, trecentis undecim annis Christiana vulgari priorem esse: quod adhuc ex appositis infrà hebdomadarum mensiumque diebus colligitur.

fices appetente Dominico die cruces officinarum foribus affigere, & circùm lampadas quinque accendere.

Annus Christi 498.

Anno octingentesimo nono majori quàm antea celebritate spectacula restaurantur. Cives per septem dies tunicis amicti, impositisque capiti tiaris, discinctique totam noctem per urbem discurrunt, funalia & odoratas pixides manu gerentes, & incondita carmina modulantes. Nec aderat, qui tantam hominum licentiam compesceret, ut Xenaias Episcopus Mabugensis, qui fortè Edessæ morabatur, populum pro concione increpare coactus fuerit. Corruunt duæ Basilicæ, & Balneum æstivum; nullius tamen periculo, præter duorum, qui dum inter se contendunt, uter prior evaderet, ruinâ oppressi sunt. Anastasius Imperator vectigal 1 unius aurei, quod Artifices quarto quoque anno persolvere consueverant, cunctis subditis condonat. Hoc Edessenorum vectigal singulis quatuor annis libras auri centum & quadraginta conficiebat. Quamobrem in lætitiam effusi cives, ad Templum S. Sergii & S. Simeonis 2 cum cereis & thuribulis concurrunt, Psalmos canentes & gratias Deo agentes, atque Imperatorem laudantes. Decreverunt autem celebritatem hujusmodi eodem recurrente die quotannis celebrandam esse. Eodem anno die 5. Haziran (*Junii*) decessit Cyrus 3 Episcopus, pro quo Petrus Edessenam tenuit

NOTÆ.

1 *Vectigal*. Describitur ab Evagrio lib. 3. cap. 39. *Impositum autem erat*, inquit, *tùm aliis compluribus, qui stipe collatitia victitabant, tùm mulierculis, quæ corpore quæstum faciebant, & per abdita atque obscura urbis loca in cellis meritoriis ad stuprum prostabant: masculis præterea, qui muliebria passi fuerant, nec naturam solùm ipsam, verùm etiam rempublicam ignominia afficiebant*. Sed clariùs à Cedreno: *Quisquis mendicus, quævis meretrix, quævis repudiata, quivis servus, quivis libertus ærario aliquid impendebant; atque etiam de mulo, de fimo, de jumentis, de canibus in urbe, vel rure degentibus, homo sive mas esset, sive fœmina, aurum argenteum pendebat. Tantumdem equus, bos, mulus, asinus, aut etiam canis obolos sex*. Meminit ejusdem Theodorus Lector lib. 2. pag. 566. *Anastasius Chrysargyrum abolevit, & venationes amphitheatri sustulit, & magistratus, qui antea venales erant, gratis contulit*. Et Theophanes ad annum Incarnationis secundùm Alexandrinos 493. qui Kalendis Septembris anni Christi 500. inchoatur, ait: *Hoc anno Chrysargyrum tributum, & venationes, sive pugnas cum bestiis publicas Anastasius abolevit, & magistratus qui anteà venales erant, gratis contulit*. Vide Baronium ad ann. 491. num. XI. & Pagium ad eundem annum num. XII. qui tamen loco non suo hæc narrant: nam istud quidem quadriennale tributum nec anno 491. nec 500. sublatum fuit, sed mense Majo anno Christi 498. ut præter Josue, testatur etiam Auctor Chronici Edesseni, his verbis:

[illegible]

Anno Græcorum 809. (Christi 498.) *mense Majo remissum fuit aurum artificibus universæ terræ*. Venationes verò cum bestiis, seu sanguinaria illa certamina inter bestias & homines in spectaculis publicis fieri solita, anno Græcorum 810. Christi 499. ab Anastasio abolita fuisse, videbimus infrà ex Josue, qui rerum istarum testis fuit vivus ac præsens. Ejusdem Josue auctoritate haud temerè dixerim, Chrysargyrum in diversis Romani Imperii urbibus diversum fuisse: & Edessæ quidem non ex turpi corporis quæstu, ut Evagrius, & Cedrenus narrant, sed ex officinis artificum dumtaxat colligi consuevisse. Verba ejus hæc sunt.

[illegible]

Hoc eodem anno jussit Anastasius condonari aurum, quod artifices quarto quoque anno persolvebant, eosque à tributo liberos fecit. Neque verò Edessæ tantùm edictum hujusmodi promulgatum fuit, sed etiam in cunctis Romanæ ditionis urbibus. Ubi de meretricibus, de repudiatis, de cinedis, & de pauperibus ne verbum quidem.

2 *S. Simeonis*. Simeoni Stylitæ statim atque decessit, Templum Antiochiæ excitatum fuisse, vidimus suprà pag. 253.

3 *Cyrus*. De Cyri decessu & Petri ordinatione, hæc Auctor Chronici Edesseni.

[illegible]

Mense Junio die sexta migravit ex hac luce Cyrus Edessæ Episcopus: cui substitutus fuit Petrus, & Edessam ingressus die duodecima Se-

tenuit Ecclesiam. Hic præter consuetas anni festivitates solemnitatem quoque Hosannarum [1] indixit. Ritum etiam instituit benedictionis Aquæ [2] in nocte Epiphaniæ. Chrisma [3] denique universo populo spectante Feria quinta mysteriorum (*in cœna Domini*) consecravit. Alexandro urbis Præfecto subrogatur Demosthenes, qui omnes civitatis porticus albas fieri jussit. Complures tamen experientia docti, calamitates urbi portendi hoc facto ajebant.

Annus Christi 499.

Anno octingentesimo decimo, mense Majo locustæ ab Austro convolantes, terram operuerunt; exiguo tamen regionis nostræ damno. Mense Augusto ejusdem anni publicatum est Anastasii Imperatoris edictum per omnes Romani Imperii urbes, quo venationes, [4] seu pugnæ cum bestiis interdicebantur. Mense verò Septembri accidit ingens [5] terræmotus & multæ urbes corruerunt. Fons balnei Iberorum eadem die aruit. Euphratis etiam aquæ defecerunt, hia-

Septembris. Nonno Cyrus successerat anno Græcorum 782. Christi 471. de quo suprà pag. 257. Porrò Cyrum hunc, unàcum Anthimo, Severo, Petro Apameensi, aliisque Hæreticis Acephalis damnat Hormisda Papa in epist. ad Archimandritas & Monachos secundæ Syriæ.

1 *Hosannarum*. De solemnitate Hosannarum recole quæ notavimus suprà pag. 23.

2 *Aquæ*. Benedictionem Aquæ in festo Epiphaniæ à Petro Fullone in Ecclesiam Antiochenam introductam fuisse, refert Theodorus Lector lib. 2. pag. 566. *Petrus Fullo*, inquit, *instituit*, *ut invocatio super aquas die festo Theophaniorum fieret sub vesperam*. Proclum verò Cypri Episcopum ritum illius benedictionis ampliasse, testatur Jacobus Edessenus in epistola ad Adæum Presbyterum, de qua suprà pag. 171.

3 *Chrisma*. Theodorus Lector loco cit. eundem Petrum Fullonem scribit instituisse, *ut Sacrum Chrisma in Ecclesia coram omni populo consecraretur*. Qua de re observandum est, Scriptores Orientales passim supponere, à solo Patriarcha Antiocheno Chrisma confici consuevisse, & reliquis Patriarchis atque Episcopis distribui; Patres verò Synodi Chalcedonensis, illius conficiendi potestatem cunctis Episcopis dedisse. Audi Niconem Abbatem epist. 37. ad Gerasimum fol. 368. وجد في ما عمله سينودس خلكدونيا قد رسم ان يقدس الميرون في كل موضع وقبل ما كان مطلقا تقديسه الا لبطريرك انطاكية وحده . فلما قيل انه يباع ويشترى ثمنا اطلق ـــــــــــــــ في كل موضع .

Reperimus autem in Actis Synodi Chalcedonensis, conficiendi ubique locorum Chrismatis potestatem factam. Nam olim quidem uni Patriarchæ Antiocheno fas erat illud consecrare: quum verò percrebuisset, Sacrum Chrisma venditioni emptionique subjici cœptum esse, tunc omnibus permissum fuit, Chrisma conficere. Quidquid sit de antiqua illa consuetudine per Concilium Chalcedonense abrogata, certè Chrismatis conficiendi facultatem in Oriente sibi solis Patriarchæ nunc reservant.

4 *Venationes*. [Syriac] . Græcis κυνήγια.

Vide, quæ suprà ad annum Græcorum 809. adnotavimus. Verba Josue in Textu mutila sunt; sic enim habent: [Syriac text]

Mense autem Augusto hujus anni Edictum ab Anastasio Imperatore prodiit, (supple [Syriac] ut abolerentur) *Cynegia*, (hoc est, venationes cum bestiis) *ab omnibus civitatibus Romanorum*.

5 *Terræmotus*. Nicopolis casum indicat Auctor Chronici Edesseni sub eodem anno, & generalem famem ex locustarum alluvione exortam. [Syriac text]

Anno, inquit, *octingentesimo decimo plurimæ visæ sunt locustæ*, *quæ tamen exiguum eo anno damnum peperere*, *quum plantæ iterùm germinassent*. *Accidit prætereà ingens terræmotus*, & *Balneum Iberorum per tres dies aruit*. *Sed & Nicopolis urbs corruit*, *cunctosque incolas*, *præter Templum*, *Episcopum*, *duosque ejusdem Syncellos*, *oppressit*. Nicopolim sub Heliogabalo Imperatore & Julio Africano Episcopo, olim instauratam fuisse, docet Eusebius in Chronico ad annum Abrahæ 2238. qui Kalendis Octobris anni Christi 221. *Grato Sabiniano & Claudio Seleuco Consulibus* inchoatur. *In Palæstina*, inquit, *Nicopolis, quæ priùs Emmaus vocabatur, Urbs condita est*, *Legationis industriam pro ea suscipiente Julio Africano*, *Scriptore temporum*. Eadem ex Eusebio descripsit Dionysius Patriarcha in chronico ad annum Abrahæ 2236. Vide Pagium ad annum Christi 220. num. 2. & D. Hieronym. in Catalogo cap. 63.

hiatibus terræ abſorptæ. Sed & Nicopolis urbs intempeſta nocte ſubverſa eſt: nam epiſtola ad nos eodem menſe allata fuit, qua ſignificabatur, cives, advenas, fratreſque Scholæ [1] noſtræ, qui ibidem morabantur, ruinâ oppreſſos fuiſſe, præter unum Epiſcopum, & duos ejuſdem familiares, qui in Eccleſia intra cancellos Altaris dormiebant. Sic autem narrabat mihi quidam Frater fide dignus. Dum veſpere, inquit, ante noctem illam, qua Nicopolis corruit, unàcum ſocio meo, in eadem urbe diverſarer, ille aëris intemperie gravatum ſe ſentiens, foras excedere precibus me compulit. Sub auroram autem urbem ingreſſi, collapſas domos cernimus, & clamores plurimorum audimus, quos ruinæ contexerant. Accurrunt è vicinis locis, qui eâdem ruinâ ſepultum Epiſcopum cum duobus familiaribus extraxerunt. Quumque panem & vinum popoſciſſet, ut rem ſacram faceret, nec in urbe invenire ea potuiſſet, à quodam viatore exiguas [2] micas, parumque vini accipiens, Euchariſtiam confecit, & tradidit circumſtantibus. Eodem die corruit quædam Martyrum Eccleſia ibidem ſita, quam Sancti *Areſmeſatæ* ܕܐܪܣܡܣܛܐ vocant, quum Feſtum ipſius Martyris perageretur, & frequentiſſimum populum, qui fortè illuc ad nocturnas preces confluxerat, oppreſſit.

Annus Christi 500.

Anno octingenteſimo undecimo, menſe Teſri priore (*Octobri*) die vigeſimo tertio, Sabato, Sol [3] defecit ab ortu uſque ad horam octavam. Terra autem, quæ radiis illuſtrabatur, cinere aut ſulphure conſperſa videbatur. Eodem die corruêre mœnia urbis ab Auſtrali parte uſque ad Portam majorem. Hoc flagello moniti Edeſſeni, Petro Epiſcopo indicente, Supplicationes [4] per totam urbem ad Eccleſias fecerunt. Confluxere omnes viri, mulieres, pueri, & Clerici crucem præferentes, & Pſalmos canentes, atratis veſtibus aſſumptis: ſed & monachi monialeſque omnes regionis noſtræ, orationi inſtiterunt impenſiſſimè. Novembri triplex in cœlo ſignum apparuit ſub meridiem. Primum in cœli medio Auſtrum versùs, imaginem arcus præferebat, qui in aëre conſpici ſolet; ita tamen ut arcus curvatura terram reſpiceret, extrema cœlum. Alterum, Orientem versùs: Poſtremum ad occaſum. Decembri vidimus aliud portentum ad occaſum ſimiliter, & ad Auſtrum in eodem angulo. Figuram haſtæ præferebat. Quidam ajebant eſſe ſignum perditionis: alii haſtam deſolationis. Menſe Adar (*Martio*) locuſtarum [5] nubes denſiſſimæ operuere Arabiam, Rheſinam, Telam, & Edeſſam. Inde

NOTÆ.

1 *Scholæ noſtræ*. Intelligit Joſue Scholam Edeſſenam, non quidem eam, quæ Perſica nuncupabatur, & à Zenone Imperatore extirpata eſt, ut ſcribit Theodorus Lector lib. 2. pag. 558. & 566. ſed aliam in eadem urbe, ubi Joſue literis vacavit, antequam Monachus propè Amidam fieret.

2 *Exiguas micas*. Verba Joſue ſunt hæc:

ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܓܕܫ ܕܐܬܐ ܐܢܫ ܐܘܪܚܝܐ ܛܒܐ ܘܗܘ
ܝܗܒ ܠܗ ܩܠܝܠ ܦܬܘܬܐ ܕܠܚܡܐ ܘܩܠܝܠ ܚܡܪܐ
ܘܗܘ ܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܘܨܠܝ ܘܝܗܒ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ
ܠܚܝܐ ܠܐܪܙܐ ܕܐܘܟܪܝܣܛܝܐ :

Poſthæc fortè adfuit bonus quidam viator, qui modicas panis micas, & parum vini ei (Epiſcopo) *dedit. At ille oblationem obtulit, oravit, & circumſtantibus Euchariſtiam in Sacramentum vitæ porrexit.*

3 *Sol defecit*. Id accidit anno Chriſti 499. quo dies 23. Octobris in Sabatum incidit. Alium Solis defectum refert Marcellinus in Chronico *Indictione* 5. *Anaſtaſio Auguſto ſolo Coſ.* hoc eſt, anno 497.

4 *Supplicationes*. Publicarum ſupplicationum ritum antiquiſſimum in Eccleſia Syrorum, vidimus etiam ſuprà in Sancto Iſaac pag. 224.

5 *Locuſtarum*. Eadem habet de Locuſtis & fame hujus anni Auctor Chronici Edeſſeni:

ܒܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܚܕܥܣܪ ܐܬܐ ܩܡܨܐ ܣܓܝܐܐ
ܘܠܟܠܗ ܥܒܘܪܐ ܚܒܠܘ ܘܐܟܠܘ ܐܢܘܢ .

Anno Græcorum *octingenteſimo undecimo multæ advenerunt locuſtæ, totumque frumentum corruperunt, abſumpſeruntque*. Id refert Abulpharagius ad annum Anaſtaſii undeci-

de avolantes, omnia circum loca depastæ ſunt à finibus Aſſyriorum uſque ad mare Occidentis, (*hoc eſt Syriacum*) & in Boream confluentes, ad fines uſque Iberorum pervenere. Hinc fames atrociſſima menſe Aprili accidit, ita ut quatuor modii tritici, ſex verò hordei denario venirent: cabus autem cicerum quingentis nummis, fabarum quadringentis, & lentium trecentis ſexaginta. Famem verò, multarum urbium deſolatio conſequuta eſt, migrantibus incolis in boreales & occidentales terras. Tunc Petrus Edeſſæ Antiſtes Imperatorem adit: petit, ut attentâ temporum calamitate vectigalia condonaret, aut imminueret. Eodem ſimul tempore aurum à Præfecto Edeſſæ ad ærarium tranſmiſſum eſt. Allatum aurum intuitus Imperator, tributum condonare noluit: Edeſſenis tantùm condonavit, ne aquam Romanis (*militibus*) afferrent; iis verò, qui in ſuburbiis pagiſque habitabant, tributa capitatim exigi ſolita, & quandam pecuniarum ſummam ipſis olim indictam. Demoſthenes quoque urbis Præfectus in urbem regiam ſe confert, Euſebio Vicario ſuo relicto. Hic ut populo conſuleret, omnibus faciendi, vendendique in foro panis poteſtatem fecit, quum piſtores Urbis haud ſatis eſſent. Fames autem adeò crevit, ut quidam in Eccleſias irruperint, & Sanctam Euchariſtiam, ceu panem communem, abſumpſerint; alii cadavera effoderint, & in cibum verterint.

Annus Chriſti 501. [1] Anno octingenteſimo [1] duodecimo necdum laxante annona, atrox peſtilentia menſe Novembri advenarum turbam, deinde indigenas corripuit. Demoſthenes Edeſſæ Præfectus ab Anaſtaſio ingentem auri ſummam impetravit in pauperum ſubſidium. Edeſſam Conſtantinopoli reverſus pauperes collegit, & quos plumbeo ſigno ad collum appenſo notaverat, iis libram panis dietim ſubminiſtrabat. Menſe Decembri fami ac peſtilentiæ intolerandum frigus additum eſt, miſerabili plebeculæ exitiale. Quocirca Oeconomi Eccleſiæ Mar Tutaël Presbyter, ܡܪܝ ܬܘܬܐܝܠ ܩܫܝܫܐ, & Mar Stratonicus ܘܡܪܝ ܐܣܛܪܛܘܢܝܩܐ, poſteà Charrenſis Epiſcopus, hoſpitium pauperibus juxta eandem Eccleſiam excitarunt. Præfectus verò urbis ablatis valvis Baſilicarum, quæ juxta Balneum hibernum ſunt, ex paleis & ſtoreis ibidem lectulos compoſuit ad pauperum uſum. Ab initio ergo Novembris uſque ad finem Martii fame, peſte, ac frigore innumerabilis Edeſſenorum advenarumque multitudo extincta fuit. Fama eſt, ſingulis diebus cadavera ferè centum, aliquando centum ac viginti, ſæpè etiam triginta ſuprà centum elata fuiſſe. Claruit tunc pietas Nonni ܢܘܢܐ Xenodochi, & præfatorum œconomorum Eccleſiæ, qui defunctos undique colligebant, & novis effoſſis ſepulcris, vel antiquis inſtauratis, maximè in Cœmeterio Mar [2] Cononis ܕܡܪܝ ܩܘܢܐ.

decimum, Chriſti 501. وفى السنة الحادية عشر له عرض فى بلاد الروم جوع شديد وظهر جراد كثير وافسد عـــــامـــــة غلاتهم ووضع يعقوب السروجى مـــــيـــــامر على ذلك :

Anno ipſius (Anaſtaſii) *undecimo accidit in regionibus Romanorum ingens fames, multæque apparuerunt locuſtæ, quæ totam ferè annonam abſumpſerunt: de qua re compoſuit Jacobus Sarugenſis hymnos.* Idem Joſue ad annum Græcorum 814. teſtatur, Jacobum Sarugenſem de locuſtis carmina ſcripſiſſe, ut videbimus infrà. Ejus verba recole in S. Jacobo Niſibeno pag. 21.

[1] *Anno* 812. Calamitates præſentis anni his verbis deſcribit Dionyſius in Chronico. ܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܬܪܬܥܣܪܐ ܗܘܐ ܟܦܢܐ ܘܩܡܨܐ ܘܡܘܬܢܐ ܩܫܝܐ:

Anno 812. *accidit fames, locuſtarum alluvio & atrox peſtilentia.* Sed locuſtas duobus proximè elapſis annis dumtaxat Meſopotamiam infeſtaſſe, mox vidimus.

[2] *Cononis*. Hæc de eo Auctor Chronici Edeſſeni: ܒܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܡܫܬܡܢ ܘܐܬܢܚ ܩܕܝܫܐ ܩܘܢܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ ܕܒܢܐ ܐܪܒܘܣ ܘܒܢܐ ܘܐܫܬܘܕܝ ܕܢܫܡܠܐ ܗܝ ܐܦܝܣܩܘܦܘܬܐ ܕܗܘܐ ܗܘܐ ܒܥܠܘܗܝ.

Anno

ܩܒܪܐ humabant. Funus autem eorum solemni cum pompa ex Ecclesiæ more curabant: nimirùm præeunte frequenti virorum ac mulierum turba, ipso urbis Præfecto unàcum optimatibus, ac Petro Episcopo prosequentibus. Mense Martio supplicatio publica indicitur. Neque verò Edessam solùm, sed finitimas etiam regiones ab urbe Antiochia Nisibin usque ea calamitas corripuit.

Annus Christi 502.

Anno octingentesimo decimo tertio mense Majo, Anastasii Imperatoris edicto spectacula 1 sublata sunt: quod consequuta est annonæ insperata laxitas: nam triginta post diebus duodecim modii tritici, duo verò suprà viginti hordei denario distracti sunt. Mense Augusto 2 die vigesimo secundo, illucescente feria sexta, igneus globus ad boream apparuit, desiitque videri sub finem noctis. Eodem die, (ut ex amicorum qui Hierosolymam proficiscebantur, literis cognovimus,) Ptolemais, quæ & Acon, Tyrus, & Sidon urbes terræmotu 3 concussæ sunt. Synagoga quoque Judæorum in urbe Beryto corruit. Nicomedienses autem malorum Spirituum infestationem passi, post jejunia & publicas supplicationes tandem liberantur. Eodem denique die, quo ignis visus est, Cavades Persarum Rex, Pherozis filius, cum ingentibus Persarum Hunnorumque copiis Aquilonares Romanorum fines invasit, & Theodosiopolim 4 Armeniæ urbem obsedit: quam à Constantino ejusdem loci Præfecto proditam, diripit, inceditque cum adjacentibus oppidis; & præsidio ibidem relicto, Constantino ipso Duce, in Mesopotamiam irrumpit.

Annus Christi 503.

Anno octingentesimo decimo quarto,

Anno Græcorum 624. (Christi 313.) *jecit fundamenta Ecclesiæ Edessenæ Cono Episcopus: perfecit autem absolvitque ædificium Saades Episcopus, ejusdem successor.*

1 *Spectacula*. Vide Pagium ad ann. 491. num. 12. ubi ex Theophane, Cedreno, & Glyca hoc Anastasii edictum exponit, licet illud ad annum 500. perperàm conferat.

2 *Augusto*: hoc est, ad vesperas feriæ quintæ anni 502.

3 *Terræmotu*. Ejusdem meminit Dionysius in Chronico in hæc verba: ܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܬܠܬܥܣܪ ܗܘܐ ܙܘܥܐ ܪܒܐ ܘܐܬܦܘܠܘ ܦܛܘܠܡܝܣ. ܘܨܘܪ ܘܨܝܕܘܢ. ܘܐܦ ܒܒܝܪܘܬ ܢܦܠܬ ܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.

Anno 813. Accidit ingens terræmotus, corruitque Ptolemais, Tyrus, & Sydon. In urbe etiam Beryto Synagoga Judæorum subversa est. Theophanes ad annum Incarnationis 496. Anastasii 12. *Neocæsareæ*, inquit, *quum terræmotus jam jam esset futurus, miles quidam agens iter, tamquam duos milites civitati videt imminentes, aliumque à tergo clamantem: Servate domum, in qua Gregorii loculus. Moxque insequuto terræmotu, urbis pars plurima corruit, præter S. Gregorii Templum.* Subjungit Dionysius de igneo globo: ܘܒܗ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܕܗܘܐ ܙܘܥܐ ܒܝܪܚ ܐܒ ܒܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ ܒܗ ܒܢܓܗ ܥܪܘܒܬܐ. ܐܬܚܙܝܬ ܐܬܐ ܒܓܪܒܝܐ ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܕܝܩܕܐ.

Eâdem hac nocte, qua terræmotus contigit, mense nimirùm Augusto, die vigesimo secundo, illucescente feria sexta, visum est ad boream signum, instar ignis ardentis. Dionysio ac Stylitæ consonat Auctor Chronici Edesseni: ܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܬܠܬܥܣܪ ܢܘܪܐ ܪܒܬܐ ܐܬܚܙܝܬ ܒܓܪܒܝܐ ܕܝܩܕܐ ܗܘܬ ܟܠܗ ܠܠܝܐ ܒܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ ܒܐܒ.

Anno, inquit, 813. *ingens ignis in parte boreali apparuit, qui tota nocte ardebat, die vigesimo secundo Augusti*: nimirùm desinente, & ineunte die vigesimo tertio: nam feria sexta inchoata est exacto die vigesimo secundo Augusti anni 502.

4 *Theodosiopolim*. Hujus urbis expugnatio describitur à Theophane ad annum Incarnationis 497. Anastasii 13. *Primùm quidem*, inquit, *Cavades in Armeniam irrumpit, & Theodosiopolim Constantino Senatorii Ordinis viro Illyricarum copiarum Ductore eam prodente cepit.* Eadem de Theodosiopoli Evagrius lib. 3. cap. 37. *Persæ quoque, regnante apud ipsos Cavade, fœdus rupere: & relictis propriis sedibus, primùm quidem in Armenias cum exercitu invaserunt. Quumque oppidulum Theodosiopolim cepissent, Amidam versùs, quæ urbs Mesopotamiæ est satis munita, iter fecere.* Id sub finem Augusti anni Christi 502. contigisse, liquet ex Josue luculentissimo teste. Quare rejiciendus Dionysius, qui Theodosiopolim anno 503. captam scribit: nam ex eodem Josue constat, eo anno urbem illam non à Persis expugnatam, sed à Romanis receptam fuisse, ut infrà notabimus.

to, die 5. Octobris, Sabato, Cavades Amidam [1] obsidere cœpit. Anastasius Rufinum cum pecunia ad Cavadem mittit, rogans, ut à Romanorum finibus abstineat. Rufinus Cæsaream Cappadociæ profectus, quum accepisset, Cavadem jam limites suos transgressum, Aghel [2] [illegible] Sophen [illegible], & Arabiam [illegible] diripuisse, relictâ ibidem pecuniâ, ipsum adit, petitque, ut oblatâ auri summâ contentus, è Romanorum finibus excedat. At Cavades Rufino in custodiam tradito, Amidam machinis incessanter quatere pergit, & Naamanem Arabum Regem ad australes regiones Haranitas invadere jubet. Arabes cum Persis conjuncti, provinciam depopulantur usque ad Constantinam, seù Telam urbem. Die 19. Novembris Olympius [3] Telæ, & Eugenius Melitinæ Duces Persas primùm fundunt: sed mox ad urbem Telam [4] colligendis manubiis occupati, à supervenientibus Persarum, Hunnorum Arabumque copiis ingenti clade in Telbesme [5] pago affecti sunt. Die 26. ejusdem mensis Naamanes ad Austrum profectus, ab urbe

NOTÆ.

1. *Amidam*. Hæc obsideri cœpit anno Christi 502. quo Sabatum in diem 5. Octobris competit. Capta est autem die decima Januarii anni 503. ut præter Josue, docet Auctor Chronici Edesseni, in hæc verba:

[illegible]

Anno 814. *Cavades Persarum Rex obsedit Amidam Mesopotamiæ urbem die quinto Octobris: quam & nonagesimo septimo obsidionis die expugnavit*. Totidem enim dies sunt à quinto Octobris usque ad decimum Januarii. Quare corrigendus in primis Procopius, qui lib. 1. de bello Persico cap. 7. *octoginta dumtaxat obsidionis dies enumerat*. Prætereà corrigendus Marcellinus, qui *mensibus quinque* eam obsessam fuisse scribit, & *Indictione x. Probo & Avieno Coss.* hoc est, anno Christi 502. expugnatam. Hoc postremum licet viri eruditissimi Baronius ac Pagius amplexi sint, Eustathio tamen & Josue Stylitæ repugnat, qui rem temporibus suis gestam literis prodiderunt, ut Auctorem Chronici Edesseni & Dionysium taceam. Nam Josue quidem Amidam captam docet anno Græcorum 814. qui anno Christi 503. respondet. Eustathius verò id factum ponit *anno Anastasii duodecimo*, ut legere est apud Evagrium lib. 1. cap. 19. & lib. 3. cap. 37. Atqui annus duodecimus Anastasii cœpit mense Aprili anni Christi 502. Amida verò capta est mense Januario, ut præter Josue & Auctorem Chronici Edesseni testatur etiam Procopius loco cit. qui hiberno tempore eam expugnatam scribit. Mense autem Januario anni 502. nondum inchoatus erat annus Anastasii duodecimus. Argumentum igitur, quod Pagius ad annum 502. num. 13. Theophani opponit, contra ipsum Pagium retorquetur. Demùm corrigendus Abulpharagius, qui Amidæ expugnationem sub Leone Augusto immani anachronismo collocat.

2 *Aghel*. Hinc Maras B. Ephræmi Discipulus *Aghelæus* appellatur in Testamento Sancti Doctoris, ut notavimus pag. 144. Ejus loci Episcopus Theodorus subscribitur Quintæ Synodo Oecumenicæ sic: *Theodorus Episcopus Ingilon urbis*: quæ quidem alia est ab *Anchialo*, cujus itidem Paulus Episcopus nomen suum subscribit. *Sophene* autem, regio Sophosene est, cujus Metropolis Tagrit, ut diximus pag. 174.

3 *Olympius*. Alypium appellat Theophanes, de quo infrà ad annum Græcorum 816.

4 *Telam*. Tela Mesopotamiæ antiquissima urbs, instaurata fuit à Constantio Imperatore anno Christi 350. & Constantina ab ejus nomine appellata, teste Auctore Chronici Edesseni: [illegible]

Anno Græcorum sexcentesimo sexagesimo primo ædificavit etiam Constantius Telam urbem, quæ olim Antipolis dicebatur. Vide Dionysium in Chronico ad annum Græcorum 660. Hujus urbis celeberrimi fuerunt Episcopi Sophronius & Baradatus, quorum primus à Dioscoro in Latrocinio Ephesino depositus fuit, secundus sub hoc Persico bello claruit, ut ex Josue constat. Ejusdem situm describit Theophanes ad annum Anastasii 13. *Constantina*, inquit, *Nisibin ad occasum sex & quinquaginta stadiis, totidemque Amidam septentrionem versus distantes habet*. Quare corrigendus Henricus Valesius, qui in Notis ad lib. 1. Evagr. pag. 58. eam in Phœnicia perperàm collocat.

5 *Telbesme*. [illegible]. Ejus cladis meminit Dionysius in Chronico ad hunc annum: [illegible]

be Haran usque ad mœnia Edessæ omnes circum regiones vastat. Captivorum numerum duodeviginti millia & quingentos excessisse ferunt. Edesseni muros urbis instaurant, vectibusque ferreis portas communiunt, corrogatis ad id opus ab unaquaque familia decem libris ferri. Eugenius imparem se omnibus simul Persarum copiis animadvertens, collectis sui exercitus reliquiis, urbem Theodosiopolim [1] invadit, quam & fugato Persarum præsidio capit. Amideni obsidionem intrepidè sustinent, adeò ut Cavades obsidionem solvere cogitaret, trimestri spatio quinquaginta militum millibus amissis. Verùm die decima Januarii vel custodum socordia, vel proditione [2] ut alii suspicati sunt, Amida expugnatur, cæsis plusquàm octoginta millibus incolarum, præter eos, qui vel Tigri fluvio submersi, vel in puteos projecti, vel alio mortis genere absumpti sunt. Cavades urbe potitus, relicto trium millium peditum præsidio [3] ad Sigar [4] ܣܝܓܪ montem

ܒܬܠܒܫܡܐ ܕܪ̈ܗܘܡܝܐ ܘܦܪ̈ܣܝܐ ܘܐܬܒܨܪܘ ܪ̈ܗܘܡܝܐ
ܦܪ̈ܣܝܐ ܕܝܢ ܐܚܕܘ ܠܬܠܐ ܘܠܐܘܪܗܝ ܘܒܙܘ ܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܪ̈ܢܝܐ :

Eodem anno, inquit, *gestum fuit in Telbesme bellum Romanos inter ac Persas; & Romani quidem profligati sunt: Persæ verò Telam & Edessam obsederunt, & Haranitarum* (hoc est, *Charrensium*) *regionem depopulati sunt*.

1 *Theodosiopolim*. Hinc rejicitur Dionysius, qui hoc anno Amidam simul, ac Theodosiopolim à Persis captas scribit. Procopius lib. 1. de bello Persico cap. 10. testatur, eam urbem mœnibus validissimis ab Anastasio cinctam fuisse.

2 *Proditione*. Custodes Amidæ non proditionis, sed socordiæ accusat Josue ܝܫܘܥ :

ܘܒܥܣܪܐ ܒܟܢܘܢ ܐܚܪܝ ܒܗ ܒܠܠܝܐ ܕܫܬܝܢ ܗܘܘ ܚܡܪܐ
ܐܠܘ ܢܛܘܪ̈ܐ ܕܫܘܪܐ ܒܥܠܬ ܩܘܪܫܐ ܕܫܘܪܐ ܕܫܘܪܐ : ܘܒܫ
ܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ ܫܢܬܐ ܘܐܬܕܡܟܘ ܒܫܢܬܐ ܕܒܠܠܝܐ ܩܫܝܐ .
ܘܐܚܪ̈ܢܐ ܫܒܩܘ ܡܛܪ̈ܬܗܘܢ ܡܛܠ ܡܛܪܐ ܕܢܚܬ ܗܘܐ
ܗܘܐ ܘܥܠܘ ܠܒܬ̈ܝܗܘܢ ܀

Die decima mensis Januarii, inquit, *custodes mœnium multo se vino propter frigus ingurgitantes, gravi somno intempesta nocte oppressi sunt. Alii verò relictis stationibus propter irruentem imbrem in domos suas sese recepere*. Idem ferè legitur in ms. Cod. Syriaco Vaticano XXIV. cujus auctorem Zachariam Melitinensem puto: qui fol. 84. narrat, alteram ex Amidæ Turribus à monachis *Monasterii Joannis Iberorum* ܕܝܪܐ ܕܝܘܚܢܢ ܕܐܝܒܪ̈ܝܐ quibus Abbas quidam genere Persa præerat, custoditam fuisse, multoque vino oppressos, animadvertere nequivisse ingressum Persarum in urbem: ipsos verò Monachos à Persis primùm interemptos. Eorum stragem describit etiam Dionysius ad hunc annum; sed temulentiam videtur negare:

ܒܐܣܟܘܠܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܕܐܝܒܪ̈ܝܐ ܟܕ ܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ
ܕܝܪ̈ܝܐ ܕܥܘܡܪܐ ܕܝܘܚܢܢ ܕܐܝܒܪ̈ܝܐ ܥܠܘ ܬܪܝܢ ܓܫܘܫܐ :

In Schola, inquit, *quæ Iberorum appellatur, quum omnes Monachi Cœnobii Joannis Iberorum ministerio fungerentur, ingressi duo speculatores, nonaginta viros ex eis interfecerunt, reliquis in captivitatem ductis*. Et Procopius lib. 1. de bel. Pers. cap. 7. *Turris cuniculo proximæ custodia Christianorum moderatissimis, quos Monachos appellant, obtigerat. Festum isti solemne egerant eo ipso die. Oborta nocte, fracti omnes gravi labore panegyris, & cibo ac potu suprà consuetudinem expleti, quid hostis infrà strueret, minimè sentiebant. At Persæ paulatim in urbem per cuniculum illapsi, suggressique ad turrim, obrutos somno Monachos quum offendissent, ad unum omnes mactarunt*. Demùm Theophanes ad annum vulgarem 503. *Tandem Amida, post trimestrem obsidionem à Barbaris bello fatigata, ab turrium una, quam propugnandam susceperant Monachi, cujusdam* (non Monachi, sed Persæ, ut narrat Procopius loco cit.) *proditione, noctu in hostium* (*scalis autem ad invasionem utebantur*,) *potestatem venit*. Ab his tamen Monachis proditam fuisse Amidam testatur Marcellinus: *Amidam*, inquit, *opulentissimam civitatem, Monachorum ejus astu proditam, Choadis Rex Persarum quinto mense, quàm expugnare eam cœperat, irrupit, proditoresque ejus Monachos obtruncavit*. Ubi obiter observa, singulis ferè Christianorum nationibus, qui sub Persarum jugo gemebant, Scholas & Monasteria in præcipuis Mesopotamiæ urbibus erecta fuisse.

3 *Præsidio*. Eglonem militiæ præfectum cum tribus militum millibus à Cavade Amidę relictum, scribit Zacharias Melitinensis in laudato Cod. Vatic. XXIV. *Glonem* Procopius appellat loco cit. & mille tantùm virorum præsidium urbi impositum testatur. *Gloën* denique vocat Theophanes ad annum Anastasii 13.

4 *Sigar*. Sigoron mons dicitur Sozomeno lib. 6. cap. 23. ubi de Monachis Mesopotamiæ: *Inter hos*, inquit, *eo tempore præcipuè claruerunt apud Nisibenos quidem circa montem qui Sigoron dicitur, Battæus, Eusebius &c.*

tem proficiſcitur, & Rufinum tunc demùm dimittit, ut calamitates Amidenorum Anaſtaſio renunciet. Ea res ſuprà quàm dici poteſt, terruit Syros quotquot ad Orientalem Euphratis partem habitabant, ut in Occidentem omnes migrare pararent. At venerabilis Jacobus [1] Periodeutes, qui plurimas de variis Scripturarum ſectionibus homilias, cantica etiam hymnoſque de illa locuſtarum tempeſtate conſcripſit, haud ſegniter ſe geſſit in ea calamitate; ſed prout ipſum decebat, epiſtolam paræneticam ad omnes civitates dedit, confidere unumquemque jubens in ſalutare Dei, admonenſque eos, ne fugam minimè neceſſariam arriperent. Cavade nihilominus promiſſam pecuniam ab Anaſtaſio repoſcente, Anaſtaſius menſe Majo exercitus [2] tres adversùs Perſas expedit: quorum alteri Areobindus præerat, alteri Patricius, tertio Hypatius. Et Areobindus quidem duodecim millibus militum imperabat, & apud Daram [3] ܠܕܪܐ, & Amudin [4] ܠܐܡܘܕܝܢ urbes contra Niſibin caſtra metatus eſt: Hypatius verò & Patricius quadraginta millia militum ad obſidendam Amidam educunt. Appion [5] ærario caſtrenſi præfectus, Edeſſenos jubet panem militibus conficere: qui primâ hac vice modios tritici ſexcentum ac triginta millia ſubminiſtrarunt. Areobindus Perſarum viginti millia fundit, & ad portas uſque Niſibis inſequitur. Menſe Julio Perſæ, Hunni, Arabeſque, Conſtantino Duce Areobindum adoriuntur. Ille per Calliopium Alepinum à Patricio & Hypatio auxilia petit: quibus ob Amidæ obſidionem id detrectantibus, Areobindus à Perſis fugatur [6] & intra Telenſium Edeſſenorumque fines ſe recipere compulſus eſt. Tùm verò Patricius & Hypatius relicta Amida, Perſas inſequuti ſunt: qua occaſione Phareſmanes, ac Theodorus [7] Roma-

NOTÆ.

1 *Jacobus*. Is eſt D. Jacobus Sarugenſis, qui nondum Epiſcopatum Batnenſem ſuſceperat, ut notavimus ſuprà pag. 21. Ejus enim carmina in Scripturam Sacram, & de Locuſtis hìc à Joſue enumerata, laudantur Abulpharagio pluribus in locis; ſed præſertim ad annum undecimum Anaſtaſii, ut ſuprà obſervatum eſt pag. 271. Porrò Jacobus iſte alius eſt à cognomine ſanctiſſimo Eremita, de quo hæc Procopius lib. I. cap. 7. *Tunc agebat in Syria Jacobus, eximia vir ſanctimonia ac divinis in rebus exercitatiſſimus, quarum commentationi ut ſecuriùs vacaret in agro Endielorum, unde Amida diei unius iter abeſt, multis ante annis ſe compegerat in anguſtum ſeptum &c.* Pergit narrare Procopius, Ephtalitis ſagittas in eum experiri volentibus manus diriguiſſe, & Cavadem tantæ rei ſtupore perculſum, optionem quidvis petendi Jacobo dediſſe; qui hoc unum popoſcit, ut quicumque per id bellum ad ipſum perfugerent, eoſdem indemnes liberoſque Rex dimitteret.

2 *Exercitus tres*. Procopius lib. I. cap. 8. *Quatuor*, inquit, *erant belli Imperatores. Areobindus, Olybrii qui Imperium Occidentis paucis ante annis tenuerat, gener, ac tunc temporis Magiſter militum per Orientem: Celer Ordinum Palatinorum Dux (Magiſtrum Romani dicunt,) ac præfecti militum qui erant Byzantii, nimirùm Patricius Phryx, atque Hypatius Auguſti ex ſorore nepos. His quatuor credita belli ſumma, quibus ſe Juſtinus adjunxit, is qui poſteà defuncto Anaſtaſio ad Imperii clavum ſucceſſit: Patriciolus item cum Vitaliano filio, qui brevi poſt intervallo rebellans in Anaſtaſium tyrannidem affectavit: & Phareſmanas natione Colchus, ſtrenuus bello vir in paucis*. Sed Celer anno dumtaxat ſequenti ab Anaſtaſio in Meſopotamiam miſſus fuit, ut ex Joſue, & Theophane videbimus. Juſtini mentio fit apud eundem Joſue ad annum Græcorum 816. quo Amida recuperata fuit.

3 *Daram*. De hujus urbis inſtauratione, vide infrà ad annum Græcorum 817.

4 *Amudin*. Ammodiam appellat Theophanes, cujus verba ad annum Græcorum 816. referemus.

5 *Appion* ܐܦܝܘܢ. Procopius lib. I. cap. 8. *Ærario caſtrenſi præerat Appion Ægyptius, Patricii ordinis lumen, animo vir maximè impigro, quem etiam Anaſtaſius publicis literis conſortem Imperii renunciaverat, quo ſtaret ipſi auctoritas ſumptus pro arbitrio diſpenſandi*.

6 *Fugatur*. *Metatus erat Areobindus*, inquit Procopius loco cit. *in agro Arzamenorum, unde Conſtantinam uſque iter eſt bidui; Patricius atque Hypatius ad caſtellum Siphrin Amida procul ſtadiis non minus trecentis quinquaginta. Ubi verò peti ſe à Cavade Areobindus, jamque cum omnibus copiis imminere audivit, deſertis caſtris, Conſtantinam fuga præcipiti cum ſuis ſe recipit*.

7 *Theodorus*. Theodotum appellat Theophanes ad annum Anaſtaſii 15.

manorum Duces ex insidiis repentè hostes adorti, quadringentos cædunt, & eorum Ducem capiunt, quem paulò post cruci affigunt, quòd Romanis Amidam prodere pollicitus, promissis non stetisset. Arabes Persarum subditi in Chaburam urbem ܚܒܘܪܐ incursionem faciunt, quos Timostratus Callinici [1] Dux egregiè repellit. Arabes quoque Romanis subjecti, qui Taalabenses ܕܒܢܝ ܬܥܠܒܐ appellantur, facta in Naamanis ditionem excursione, armenta abigunt, armentarios trucidant, Naamanis copias in interiores deserti partes recedere cogunt. Mense Augusto Cavades cum Persarum, Hunnorum, Cadsenorum, Armenorumque copiis in Euphemiam usque ܠܒܝܬ ܐܘܦܝܡܝܐ excurrit. Ibi collatis cum Patricio signis, Naamanes in capite vulnus accipit, & complures ex Barbaris primo conflictu cæsi [2] sunt. Patricius tamen Euphratem cum exercitu trajiciens, in urbem Samosatam se recipit. Petrus Comes, militum Dux, in castrum Aspharinum [3] se subducens, ab iisdem oppidanis unàcum militibus Cavadi proditur, quem ille cæsis militibus servari jussit, nullâ Aspharinensibus creatâ molestiâ. Hinc Cavades adversùs Areobindum in urbem Edessam exercitum movere decernit, impellente præsertim Naamane Arabum rege Taalabensibus infenso. Cui Dux quidam exercitus Naamanis, Christianus quum esset, Frustrà, inquit, Edessam petitis, quæ divinis Christi ad Abgarum promissis munita, nullâ vi expugnari potest. Tùm verò Naamanes excandescere, insanire, conviciis Christum proscindere, & graviores Edessæ calamitates, quàm Amida passa fuerat, comminari: qui tamen, accepto, ut suprà dictum est, in capite à Patricianis militibus vulnere recrudescente, post biduum extinctus est. Cavades Naamanis casu nihilo sanior effectus, Arabibus novum Regem creat, Telam cum exercitu petit. Hanc urbem Judæi Persis prodere decreverant: in Synagoga enim, quam ad ejusdem mœnia habebant, cuniculos clam foderunt, per quos nocte intempesta Persas in urbem admittere cogitabant. Cujus consilii conscius Petrus Comes, qui apud Cavadem captivus erat, se vestes quasdam deposuisse fingit apud Leontium Comitem urbis præfectum, quas ut liceret repetere, Cavadem rogat. Succedens itaque ad urbis mœnia, Romanos de Judæorum insidiis admonet, & vestes repetit. Telenses comperta Judæorum perfidia, locum

N O T Æ.

1 *Callinici* ܩܠܝܢܝܩܘܣ. Hanc urbem pacis tempore inter Persas & Romanos commercio destinatam in Osrhoëna, testatur Lex 4. Cod. Justin. *de commerciis & mercatoribus*.

2 *Cæsi*. Fugato Areobindo, inquit Procopius loco suprà cit. *Adfuere subinde hostes, & quum vacua militibus castra diripuissent, è vestigio iter ad alteram exercitus Romani partem intendunt. Antecedebant Persas Ephtalitæ octingenti, in quos fortè quum Patricius atque Hypatius incidissent, eos ad unum ferè conciderunt; nihil dum tamen de Cavade, nihil de exercitu Persico cognoverunt. Quocirca solutis animis, ut jam victores, curabant corpora, armisque positis sibi prandium parabant &c. Cavades supervenit epulantibus, & inermes invadit. Impressionem haud ferentes Romani, non pugnam, sed fugam quisque pro virili capessere, capi & cædi alii, alii vicinum in montem evadere tentando, cum ingenti tumultu ac trepidatione per abrupta rupium ruere: ita ut elapsus nemo sit, Patricio Hypatioque exceptis, quibus licuit primo statim adventu hostium se proripere.*

3 *Aspharinum*. ܐܣܦܪܝܢ. *Siphrin* appellatur Procopio, & Amidâ stadiis 350. distare dicitur. *Syfrea* Marcellino in Chronico Indictione XI. ad Consulatum Dexecrati & Volusiani, ubi hæc de Romanorum cæde. *Tres Romanorum ductores Patricius, Hypatius, & Areobinda, qui cum quindecim millibus armatorum olim contra Persas missi fuerant, pugnaturi juxta Syfream castellum cum iisdem Persis, sine audacia conflixerunt. Multi tunc militum, ductoribus de exercitu fugientibus, cæsi sunt.*

locum præsidio muniunt, & in reos animadvertunt. Barhadades [1] [illegible] interim urbis Episcopus strenuè muros circumire, custodes adhortari, aqua in baptismo benedicta eos aspergere, & ibidem Eucharistiam petentibus administrare, nequis ejusdem sumendæ prætextu, stationem desereret. Deinde ad ipsum Cavadem egressus, obsidionem ut solveret, eidem persuasit: qui Edessam versùs exercitum movit, castraque ad fluvium Galabum, qui & Medorum flumen appellatur, [illegible] metatus, ibi dies viginti mansit. Die sexta Septembris vastarunt Edesseni [2] suburbana monasteria, hospitia, & vineas, hortosque. Salam præterea pagum, quem & Negbat appellant [illegible] incenderunt, translatis in urbem Martyrum reliquiis; muros autem civitatis communierunt. Die nona ejusdem mensis misit Cavades ad Areobindum, ut vel Marzabanem suum in urbem admitteret, vel ipse ad colloquium veniret. Qui ad Cavadem usque ad Templum S. Sergii, quod non procul ab urbe situm est, egressus, cum Bave Persarum Astabide [3] [illegible], hoc est, militiæ Præfecto, colloquium de pace habuit. Sed quum Persæ pro Edessenorum libertate libras auri decem mille postularent, ipse contrà septem mille tantùm offerret, colloquium diremptum est. Cavades tamen obsidione Edessæ soluta, maximè Naamanis supplicio conterritus, ad urbem Haran se convertit: Arabas verò Sarugum [illegible] invadere jubet. Haranitæ clam ex urbe eruptione facta, cæsis ex Arabum exercitu sexaginta, Ducem Hunnorum capiunt: quem Cavades, utpote primæ apud eam gentem nobilitatis virum, restitui sibi postulavit, promissâ Haranitis libertate. Hi verò & captivum reddunt, & insuper quingentos arietes Cavadi mittunt. Interim Arabes ab agro Sarugensi usque ad Euphratem omnia depopulantur. Patriciolus verò Romanorum Dux cum Vitaliano filio, trans Euphratem cæso Persarum cuneo, Edessam contendit. Verùm ubi eam urbem à Cavade obsessam reperit, fluvium transgressus, Samosatam se recipit. Die 17. ejusdem mensis feria quarta Cavades iterùm Edessam obsidet, castra metatus à Templo SS. Cosmæ & Damiani, & Sancti Sergii, & à Bocheno pago [illegible] usque ad Templum Confessorum, [illegible] & clivum Soren [illegible]

NOTÆ.

1 *Barhadades*. Baradotum appellat Procopius lib. 2. de Ædificiis cap. 13. pag. 120. eumque singulari virum sanctimonia ac Deo dilectissimum testatur: *cujus preces*, inquit, *ad omnia quæcumque vellet impetranda efficaces admodùm erant, ejusque vel ipse vultus statim intuentibus persuadebat, virum esse qui plurimum gratia apud Deum valeret*. Alius autem fuit à Baradato sanctissimo Monacho, qui ad Leonis Encyclicas respondit, ut notavimus pag. 256.

2 *Edesseni*. De obsidione Edessæ hæc Auctor Chronici Edesseni. [illegible]

[illegible]

Mense autem Septembri ejusdem anni (Græcorum 814.) *obsedit Edessam: attamen Dei beneficio nullum ipsi attulit detrimentum, Templum S. Sergii & aquilonarem Basilicam Confessorum incendisse contentus*. Theophanes verò ad annum Anastasii 14. *Loca igitur circa Edessam, in qua Areobindus metabatur, devastans* Cavades, *nil prosperum ibi peregit: quin imo ex pugna cum Areobindo præter expectationem commissa, viribus deterior recessit*.

3 *Astabide*. Aspebedes appellatur Procopio, & Aspetius Theophani.

[illegible]

Quumque portis urbis apertis, hostibus aditus pateret à mane usque ad horam nonam, nullus tamen Persarum urbem ingredi ausus fuit, ut Christi ad Abgarum oraculum eventus comprobaret: quin etiam egressi pauci milites & pueri Persis insultarent. Persæ ad Cubas pagum

[illegible]

recesserunt. Postero die Areobindus ad Cavadem ablegat qui diceret: Jam tibi constare puto, Edessam benedictione Christi munitam inexpugnabilem esse. Cui Cavades: Recedam ab urbe, inquit, si obsides dederis, si captivos reddideris, si promissum aurum miseris. Areobindus Basilium quidem Comitem Cavadi obsidem dedit: quatuordecim captivos restituit; libras verò auri bis mille daturum se pollicitus, inducias duodecim dierum poposcit. Cavades ad Dahabana ܕܗܒܢܐ proficiscitur. Sed quum sequenti die Hormisdam misisset ad Areobindum, qui pactam auri summam ante præstitutum tempus exigeret, irati Edesseni, Basilium Comitem repetunt, & Cavadi nunciant, se ad bellum paratos esse. Die 24. Septembris feria quarta Cavades tertiò Edessam obsidet; irrito tamen conatu; & ab oppidanis cum strage repellitur, ne uno quidem ex Edessenis desiderato. Vastatis igitur Templis S. Sergii & Confessorum, ac reliquis, quæ supradicto incendio superfuerant Monasteriis, ad Euphratem movet, & Batnas urbem [illegible] occupat. Areobindus trecentos denarios civibus elargitur.

Anno octingentesimo decimo quinto Anastasius Celerem [1] militiæ Præfectum cum ingenti exercitu mittit. Cavades Euphratem trajiciens, contra Callinicum metatus est, & Marzabanem quendam eam urbem oppugnare jussit. Timostratus Callinici Dux Marzabanem ipsum comprehendit; milites verò internecione delet. Comminatur Cavades excidium urbi, nisi Marzabanem dimittant: quo à Callinicensibus recepto, eos infestare desiit. Celer quum Mabugum [2] quæ urbs ad Euphratem sita est, pervenisset, cognito Cavadis recessu, Autumno cadente civitates ad hyemandum Ducibus Romanorum distribuit. Die 25. Decembris Anastasius cunctis Mesopotamenis tributum relaxat. Persæ Amidæ præsidiarii, deposito Romanorum metu, (eos enim quàm longissimè abesse sciebant,) portis urbis apertis, mercaturam æris, plumbi, ferri, & aliorum hujusmodi faciebant. Ea de re monitus Patricius qui Melitinæ hyemabat, Amidam invadit. Misso tamen à Cavade exercitu, Patricius primùm fugatur: sed quum hinc Persas insequentes haberet, inde rapidissimo fluvio Calat ܟܠܬ, qui imbribus auctis trajici nequibat, impediretur, mutato consilio, versaque in rabiem desperatione, quàm ferocissimè in Persas procurrit; quibus Romanorum impetum non ferentibus tergaque vertentibus, Patricius castra diripuit, captis summis Persici exercitus Ducibus: mox Amidam obsidet. Die 19. Martii, feria 6. in Agar [illegible] Zeugmatensium vico peperit Anes ovum geminis Crucibus hinc inde signatum cum literis Græcis ac Latinis

Annus Christi 504.

NOTÆ.

1 *Celerem.* ܩܠܪ. Cellor Theophani, qui ad annum Anastasii 15. *Hoc anno*, inquit, *Cellore Magistro cum maxima subditarum sibi copiarum vi misso, & cum Theodoto Duce supremam penè in exercitum omnem potestatem adepto, universam belli administrandi curam commisit Imperator.*

2 *Mabugum.* ܡܒܘܓ. *Hierapolim* Græci appellant, de qua sermo erit, ubi de Philoxeno ejusdem urbis Episcopo.

nis in hæc verba: ܙܟܝܢ ܙܩܝ̈ܦܐ *Triumphant Cruces*. Ovum ipſum accepit Areobindus, Edeſſam miſſum cum epiſtola Zeugmatenſium. Celer copias colligit, & caſtra apud Rheſinam metatur. Cavades militum decem circiter millia expedit contra Patricium: quibus Niſibi commorantibus, Timoſtratus Callinici Dux, Celeris juſſu, paſtores montis Sigar cum ſex millibus equitum invadit, & armenta in urbem Rheſinam abigit: mox totus Romanorum exercitus cum Patricianis apud Amidam conjungitur. Menſe Majo Calliopius [1] Alepinus præfecturam caſtrenſis ærarii Edeſſæ obtinet, & annonam jubet militibus ſubminiſtrari: corrogatique fuerunt ea occaſione ab Edeſſenis modii tritici octingenta quinquaginta millia. Appion verò Alexandriam ad procurandum commeatum proficiſcitur. Romani quum Amidam fruſtrà armis oppugnaſſent, rursùs ad deditionem faciendam fame adigere ſperant. Menſe Junio Conſtantinus, qui Theodoſiopolim Armeniæ Cavadi prodiderat, Perſarum rebus in deterius labentibus, ad Romanos profugit, Amidâque excedens cum duabus nobiliſſimis fœminis, quas à Cavade acceperat, quatuordecim dierum ſpatio deſertum trajecit; quumque ad fines Romanorum perveniſſet, ab Arabibus Romano Imperio ſubjectis in Suram [2] Caſtrum, inde Edeſſam adductus, ab Imperatore demùm evocatus eſt: & inter Eccleſiæ Presbyteros juſſu ejuſdem cooptatus, Nicææ conſiſtere juſſus fuit, interdicto in Urbem Regiam ingreſſu. Cavades expertus Balnei Amidenſis commodum, in Perſidem regreſſus, Balneas in cunctis Perſarum urbibus exſtrui juſſit. Adides ܗܕܝܕ Arabum Rex ad Romanos tranſit. Menſe Julio Celer relicto apud Amidam Patricio, in fines Perſarum invadit. Areobindus [3] quoque in Armeniam excurrens, Perſarum Armenorumque decem millibus interfectis, captivorum triginta millia abigit, Perſaſque ad Niſibenorum fines occurrentes fundit, decem millibus cæſis. Muslaces ܡܘܫܠܩ Armenus excuſſo Perſarum jugo Romanis ſe ſubdit.

Annus Chriſti 505.

Anno octingenteſimo decimo ſexto fames Amidenos premit. Edeſſeni Romanis modios tritici ſexcentum & triginta millia ſuppeditant. Petrus Edeſſæ Epiſcopus Imperatorem adit, rogatque ut civibus ſuis tributum condonet: quem ille coarguit, quod urbem in tanta pauperum neceſſitate reliquiſſet; jubet tamen per Præfectos, toti Meſopotamiæ tributa relaxari, Mabugenſibus verò tertiam partem dumtaxat. Patriciani milites, qui Amidam obſidebant, in Cavadis ditionem facta excurſione, Perſarum decem millibus trans Tigrim interfectis, ingentem prædam agunt. Cavades Aſtabidem pro componenda

NOTÆ.

1 *Calliopius*. ܩܠܝܘܦܝܘܣ ܚܠܒܝܐ. Theophanes ad annum Anaſtaſii 15. *Rei annonariæ ſummam Calliopio Duci commendat præfecturam*. Fallitur tamen, dum Appionem Byzantium revocatum ſcribit: Hunc enim Alexandriam ad procurandum commeatum miſſum fuiſſe, diſertè teſtatur Joſue.

2 *Suram*. ܣܘܪܐ ܩܣܛܪܐ. *Surorum* oppidum Procopio lib. 2. de Ædificiis Juſtiniani cap, 9. pag. 44.

3 *Areobindus*. Memoriæ vel calami lapſu ſcribit Procopius cap. 9. Areobindum ab Anaſtaſio Conſtantinopolim revocatum. Non Areobindum, ſed Hypatium Byzantium accitum fuiſſe, teſtatur Theophanes his verbis: *Appionem & Hypatium Imperator, quorum operam haud ampliùs in caſtris deſiderari ob exercitas cum Areobindo Duce inimicitias arbitrabatur, Byzantium diligentiùs revocat*. Hypatii locum Phareſmanem accepiſſe, tradit Joſue circa finem anni ſequentis. Quæ autem hoc loco de Armenis Perſiſque à Patricio & Areobindo cæſis narrantur, eadem apud Dionyſium in Chronico ad annum Græcorum 816. conſignantur. Sed Stylitæ potiùs credendum, ex quo Dionyſius quidquid ad hoc Perſicum bellum ſpectat, tranſcripſit.

da pace ad Celerem mittit. Celer jubet ſibi captivos [1] reſtitui, Petrum ſcilicet, Comitem quem Aſpharinenſes prodiderant, Baſilium quem Edeſſeni obſidem dederant, & Amidæ Præfectum: eoſque ab Aſtabide accipit, unàcum cadavere Olympii Telæ Ducis in arcam incluſo, quem morbo extinctum fuiſſe & ipſe Aſtabides, & Olympii famuli affirmabant. Perſæ viciſſim captivos petunt, & ut liceat obſeſſis Amidæ Perſis commeatum ſuppeditare. Annuit Celer addito jurejurando: hoc enim juramentum à Celere ejuſque Ducibus Perſæ exegerant. At Nonnoſus Dux ܢܘܢܘܣܐ, quem Celer procul à conventu eſſe juſſerat, ne jurejurando obſtringeretur, trecentos camelos armis & annona onuſtos Amidam à Perſis miſſos invadit, & camelarios trucidat. Expoſtulanti injuriam Aſtabidi, Celer inconſulto ſe id factum reſpondet: Sceleris auctorem necdum ſibi cognitum eſſe: ipſe Aſtabides proderet, & quam decreviſſet, de illo pœnam ſumeret. Aſtabides nihilominus injuriam diſſimulans, pacis negocium urgere non deſtitit. Sed quum Celer rem in dies protraheret, & adulta jam hyeme cadentibus cœlo nivibus Romanus exercitus obſideri cœpiſſet, in vicinas urbes Telam, Rheſinam, atque Edeſſam dividere caſtra compulſus eſt. Ea occaſione Aſtabides ſtrenuè uſus, Celeri edicit, ni protinus Amidâ receptâ paci ſubſcribat, eam armis ſe ocius extorturum: ſimulque exercitum educit. Celer militum contumaciam bellum importuniſſimo tempore detractantium quum nec per ſe ipſum, nec per Juſtinum Comitem frangere poſſet, veritusque, ne Perſarum armis opprimeretur, Amidam [2] recepiſſe contentus, pacem vel invitus cum Perſis componit, dummodo factum Anaſtaſius ratum haberet. Hic verò non modò id gratum ſibi fuiſſe reſcripſit, ſed etiam miſſis per Leonem Cavadi donis, pacem quàm firmiſſimam perpetuòque duraturam optare ſe declaravit. Amideni à Flaviano Antiochiæ Patriarcha Nonnum [3] Amidenſis Eccleſiæ Presbyterum & Oeconomum ſubrogari poſtulant Joanni, qui

NOTÆ.

1 *Captivos*. Theophanes ad annum 15. Anaſtaſii. *Baſilium Edeſſenum apud Perſas obſidem adhuc agentem, (Alypius autem ille bonus vir morborum diuturnitate penes eos diem ſuum obierat,) receperunt; redditiſque pariter quos tenebant, obſidibus, & Amida recuperata, in Ammodiæ & Mardes confiniis convenientes, pacis conditiones tandem tulerunt, ipſaſque demùm ſcriptis obfirmantes dederunt & acceperunt.*

2 *Amidam*. Theophanes *triginta auri talenta* pro Amida à Romanis ſoluta fuiſſe ſcribit. Zacharias Melitinenſis [illegible] ܩܢܛܢܪܝܢ ܕܕܗܒܐ *centum ſuprà mille auri pondo*. Marcellinus Indictione XI. *Immenſo dehinc auri pondere hoſtibus dato, captam rebuſque vacuam Amidam civitatem iidem noſtri redemerunt ductores*. Procopius cap. 9. *Convenit tandem, ut Perſæ auri pondo mille acceptis, urbem Romanis traderent*. Idque anno Chriſti 505. ut idem Procopius indicat: *Pacto, ut dicebam, ac perſoluto auro, Romani Amidam receperunt, altero poſt anno, quàm capta ab hoſte fuerat*. Atqui Amida anno 503. expugnata eſt, ut ſuprà oſtendimus. Hoc igitur anno recuperata, ut rectè ſcribit Joſue, quidquid in contrarium dicat Marcellinus, qui eam anno 503. *Dexicrate & Voluſiano Coſs. Indictione undecima* redemptam teſtatur. Pacem autem, quæ hoc anno ſancita fuit, duobus poſt annis confirmatam fuiſſe, infrà patebit.

3 *Nonnum*. Eadem de Nonno & Thoma Dionyſius. ܘܒܗ ܒܫܢܬܐ ܗܕܐ ܗܘܐ ܩܫܝܫܐ ܢܘܢܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܡܝܕ ܘܗܘ ܫܕܪ ܠܬܐܘܡܐ ܐܪܟܕܝܩܘܢ ܕܝܠܗ ܠܡܕܝܢܬ ܡܠܟܘܬܐ ܡܛܠ ܨܒܘܬܐ ܡܕܡ ܕܥܒܕ: ܐܬܢܟܠ ܒܗܘܢ ܗܘ ܬܐܘܡܐ ܥܡ ܐܡܝܕܝܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܘܚܛܦ ܠܗ ܐܦܝܣܩܘܦܘܬܐ. ܘܗܟܢܐ ܗܘܐ ܬܐܘܡܐ ܚܠܦ ܢܘܢܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܡܝܕ:

Eodem hoc anno (Græcorum 816. Chriſti 505.) *factus eſt Nonnus Amidæ Epiſcopus: quumque Thomam Archidiaconum ſuum in Urbem Regiam pro nonnullis negociis miſiſſet, hic ſtructis in Nonnum inſidiis unàcum Amidenſibus, qui in Urbe Regia commorabantur, Epiſcopatum ſibi rapuit: atque ita pro Nonno factus eſt Thomas Amidæ Epiſcopus.*

qui ante urbis expugnationem è vivis decesserat. Episcopatum adeptus Nonnus, Thomam Chorepiscopum suum Constantinopolim allegat, ut Amidenses ibidem commorantes in patriam reducat, & beneficium aliquod urbi ab Imperatore obtineat. At Thomas eorundem Amidensium suasu, Episcopatum Amidæ ab Imperatore postulat impetratque, rescribente Anastasio ad Flavianum, ut illius electionem ratam habeat. Atque ita reversus in patriam Thomas, Nonno ejecto, Ecclesiam occupat. Anastasius verò Imperator, & Flavianus Patriarcha ingentem auri summam ad sublevandam pauperum inopiam Amidam transmittunt. Urbicius quoque qui multas Hierosolymæ Ecclesiis & pauperibus eleemosynas erogaverat, Edessenorum quoque egestatem aliquantulùm sublevavit. Per idem tempus Mesopotamiæ urbes à feris infestantur, quæ devorandis hominum præterito bello cæsorum cadaveribus in campis passim occurrentibus assuetæ, publicas vias obsidere, obvios quosque invadere, & non modò in pagos & rusticorum domos, sed in ipsas urbes irruere cœperant. Ita novum bellum contra bestias susceptum, armisque in sua cubilia eas abigere necessum fuit. Celer rebus cum Cavade compositis, Constantinopolim revertitur. Areobindus Antiochiam se recipit. Patricius Melitinæ, Pharesmanes Apameæ, Theodorus Damasci, & Calliopius Mabugi consederunt. Eulogius verò Edessæ Præfectus acceptis ab Anastasio libris auri bis centum, extima urbis propugnacula restaurat. Aquæ ductus præterea duos exstruit, alterum à Telzama pago ܬܠܙܡܐ, alterum à Modad ܡܘܕܕ. Collapsas quoque balneas, & Prætoris ædes ædificat: aliisque prætereà ædificiis Edessam exornat. Petro etiam urbis Episcopo libras auri viginti Anastasius mittit ad mœniorum instaurationem. Urbicius Eunuchus decem libras auri adjecit ad excitandum B. Mariæ Templum. Solebant Edessæ Præfecti mensuras olei sex mille & octingentas Templis ac Monasteriis distribuere. Eulogius vix ducentas singulis Templis erogari jussit, reliquas ad publicum Urbis usum recondi: instituitque, ut in porticibus noctu lampades arderent. Interim Arabes, gens vivere rapto assueta pacisque impatiens, qui quidem Persis parebant, Romanorum fines infestare cœperunt: vicissim qui Romanis subjecti erant, in Persarum ditionem invadunt. Sed hos quidem Celer, qui hoc anno Apamæam venerat, jubet à Timostrato Callinici Duce compesci; illos verò Marzabanes Persarum qui Nisibi morabatur, cohibuit. Pharesmanes ex urbe Apamæa, Celeris jussu, Edessam se confert, Romanis copiis in locum Hypatii ab Imperatore præfectus. Collapsa castri Batnarum, quod in Sarugo est, mœnia Eulogius Edessæ Præfectus instaurat. Ædesius ܐܕܝܣ verò Presbyter portas virorum Ecclesiæ Edessenæ æneis laminis contexit.

Annus Christi 506.

Anno octingentesimo decimo septimo Anastasius Daram [1], locum in finibus Imperii Romani situm, firmissimis mœnibus cingi jubet. Pharesmanes Amidam Edessâ movet, ut Persas Daræ instaurationem impedire tentantes cohibeat. (*Hic unum folium è nostro Codice excidit.*) Sergius Episcopus Birtæ [2] castri, quod ad Euphratem jacet, illud muris firmat, expensas suppeditante Anastasio.

NOTÆ.

1 *Daram*. De Daræ conditu consule Procopium lib. 1. cap. 10. Theophanem ad Annum Anastasii 17. & Evagrium lib. 3. cap. 37. de qua nos plura in Joanne Darensi.

2 *Birtæ*. ܒܝܪܬܐ ܩܣܛܪܐ. *Byrthum* oppidulum Procopio lib. 1. de Ædificiis cap. 4. pag. 37.

[1] stasio. Castro item [1] Europo, quod in Provincia Mabugensi ad Occidentem Euphratis situm est, Celer muros adjecit. Pharesmane Amidam evocato, Romanus Dux exercitum Edessæ regit. Anastasius tributa hujus annis Mesopotamenis condonat. Gothi milites stationarii intolerabilem Edessenis molestiam creant. Horum licentiam ut Romanus compesceret, decrevit, ut singulis mensibus olei mensuram, & ducentas lignorum libras singulis militibus Edesseni subministrarent. Mense Aprili Celer Edessam venit, ut fœdus cum Persis confirmaret: novique Astabidis (nam alter decesserat,) adventum ibidem præstolari ad quinque menses cogitur. Quo tempore incredibile dictu est, quantum militaris licentia in cives, in exteros, in Monachos ipsos & Clericos creverit, quantamque in invidiam ipsum Celerem adduxerit, quem velut horum malorum auctorem, affixis ad celebriora urbis loca libellis Edesseni carpere non verebantur.

Annus Christi 507.

Anno octingentesimo decimo octavo Celer Edessâ in urbem Daram profectus, datis acceptisque obsidibus, fœdus [2] cum Astabide renovavit, Amidensibus [3] totum tributum, Edessenis verò dimidiam partem, Anastasio annuente, relaxat. Die 28. Novembris Edessam revertitur: Barhadadis Telensis Episcopi precibus, iram in Edessenos ex supradictâ causâ conceptam, deponit, & solemni pompâ ab optimatibus, Clericis, & Monachis excipitur: mansitque ipse in urbe triduum; exercitum verò eodem, quo Edessam ingressus est, die dimisit.

Quod autem Josue de Anastasio Imp. subjungit, eum nimirùm in fine vitæ desipuisse, id utique ad susceptum ab eodem Hæreticorum patrocinium refertur. Verba ejus sunt hæc fol. 87. ܐܢܗܘ ܕܐܫܬܢܝ ܠܗ ܐܠܝܠܡܣ ܡܠܟܐ ܗܢܐ ܒܫܘܠܡܐ ܕܚܝܘܗܝ: ܠܐ ܐܢܫ ܢܬܒܥܐ ܠܐ ܩܘܠܣܘܗܝ: ܐܠܐ ܢܬܕܟܪ ܐܝܟܢ ܕܡܢ ܫܠܝܡܘܢ ܐܣܬܥܪ ܒܣܝܒܘܬܐ ܕܫܘܠܡܐ ܕܚܝܘܗܝ. *Quodsi hic Imperator in fine vitæ suæ à seipso descivit, laudibus tamen suis haudquaquam privandus est, sed memoria repetere debemus quæ à Salomone in extrema senectute gesta sunt.* Eadem de Anastasio adnotarunt Theodorus Lector lib. 2. & Theophanes ad annum Incarn. 499. dum scribunt, ipsum bello Persico expeditum, Orthodoxæ fidei bellum movere cœpisse. Atque hinc apparet, Josue nostrum *Synoditam*, hoc est, Concilii Chalcedonensis propugnatorem fuisse: quod adhuc clariùs colligitur ex iis, quæ de Flaviano Patriarcha Antiocheno ad annum Græcorum 876. fol. 84. refert in hæc verba: ܡܛܠܬܐ ܕܝܢ ܦܠܒܝܢܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܗܘ ܗܘܐ ܠܗ ܡܢ ܩܕܡ ܕܢܗܘܐ ܠܟܠܗܘ ܦܛܪܝܪܟܐ. ܩܒܠܗ ܗܘܐ ܒܗ ܟܠܟܝܕܘܢ ܕܟܠܗ ܠܗܘܢ ܩܪܝܫܐ ܢܘܣܚܐ ܠܗܘܢ ܢܗܘܐ ܕܢܦܩܘܢ ܒܟܠ

NOTÆ.

1 *Europo.* ܐܘܪܘܦܘܣ. Vide Procopium lib.2. de Ædificiis cap.9. pag.45.

2 *Fœdus.* Id refert Dionysius ad annum superiorem: ܒܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܫܒܥܣܪܐ ܢܚܬ ܩܠܝܪ ܡܓܝܣܛܪܘܣ ܘܥܒܕ ܫܝܢܐ ܒܝܬ ܪܗܘܡܝܐ ܠܦܪܣܝܐ: *Anno 817. descendit Celer Magister, & pacem Romanos inter ac Persas fecit.* Baronius ex Marcellino pacem cum Persis factam narrat anno Christi 504. Theophanes anno 505. Sed ibi sermo est de primo fœdere, quod Amida recuperata peremptum est, ut ex Josue anno Græcorum 816. vidimus. Persas cum Romanis pepigisse *septem annorum inducias*, tradit Procopius lib.1. cap.9.

3 *Amidensibus.* Procopius lib. 1. cap. 7. de Amida loquens: *Siquidem civitati,* inquit, *ad septennium solidum vectigalia remisit, ac multa cùm publicè, tùm privatim dilargitus, magna congiariorum vi altam præteritæ calamitatis oblivionem induxit.*

ܒܬܠܐ ܗܟܢܐ ܠܟܘܠܗ ܩܠܝܪ̈ܝܩܐ ܘܡܬܚܣܢܐ
ܡܪܝ ܦܠܒܝܢܘܣ ܦܓܪܢܐ ܘܐܬܠܝܛܐ
ܘܢܥܒܕ ܠܗܘܢ ܐܦܣܩܘܦܐ:

Joannes autem præstantissimus Amidæ Episcopus è vivis priùs decesserat, quàm Persæ eam urbem obsiderent. Clerici verò ejusdem civitatis ad Sanctum, religiosissimum divinis virtutibus præditum, constantissimum, inclytumque Mar Flavianum profecti, eundem rogarunt, ut Episcopum sibi ordinaret. Egregiæ istæ laudes Flaviano Catholico Episcopo nequaquam tributæ fuissent, si Josue Monophysitarum insania laboraret.

Denique quod scribit ad Sergium Presbyterum & Archimandritam, sibi nempe curæ fore res in posterum gerendas literis commendare argumento esse potest, Josue nostrum alias fortasse exarasse historias, quæ ad manus nostras nondum pervenere.

ܗܘܐ ܠܝ ܕܝܢ ܒܕܝܠܟ ܚܘܒܟ ܡܛܠ
ܕܡܠܟܘܬ ܕܒܬܪܟܢ ܘܐܝܟ ܘܡܬܥܗܕܢ
ܒܟܬܒܐ ܕܐܝܟ ܡܨܝܢ ܒܚܘܣܢܐ: ܘܢܗܪ
ܐܢܐ ܘܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܐܒܗܘܬܟ ܐܢ ܐܝܬܘܗܝ
ܘܡܫܕܪ ܐܢܐ ܒܚܝܝܢ:

Quoniam autem tuum mihi compertum est studium, (inquit ad calcem Chronici,) *curabo imposterum & ea quæ memoratu digna contingent, literis prodere, & ad tuam Paternitatem, si vita comes erit, transmittere.*

CAPUT XXVII.

S. Jacobus Episcopus Sarugensis.

ACOBUS Sarugensis, cognomento *Doctor*, Batnarum in Mesopotamia Episcopus, eam cùm doctrinæ, tùm sanctitatis opinionem apud Syros obtinuit, ut ipsum tâm Orthodoxi, quàm Hæretici velut Sanctum venerentur. Nam Maronitæ quidem ejus memoriam agunt die 5. Aprilis; Jacobitæ verò die 29. Octobris, 29. Junii, & 29. Iulii, ut in Calendariis. Sed & in Divinis Officiis, & in Sacra Liturgia quotidie apud utrosque laudatur, unàcum S. Ephræmo, iis verbis, quæ suprà retulimus pag. 55. Non enim audiendi sunt, qui putant ea de S. Jacobo Nisibeno Ephræmi Præceptore intelligi, quum ille aut parùm, aut nihil scripserit, ut ostendimus pag. 19. Ibi autem eorum Patrum recolitur memoria, qui Ecclesiam Syriacam scriptis suis illustrarunt, quales certè fuere S. Ephræm & Jacobus noster, ut mox patebit.

I. Jacobus Syrorum Doctor celeberrimus.

De Batnis urbe, cui S. Jacobus Episcopus præfuit, hæc Stephanus de Urbibus: Βάτναι πόλις τῆς ὀῤῥοήνης, τὸ ἐθνικὸν Βατναῖος, *Batnæ urbs Orrhoënes, gentilitium Batnæus*. Suidas, Βαταναία χώρα *Batanæa regio*: quæ tamen Judææ, non Mesopotamiæ fuit, ut liquet ex Josepho de Bello Judaico lib. 2. pag. 782. & 815. Procopio Βάτνη numero singulari appellatur, qui lib. 2. de bello Persico cap. 12. pag. 119. ait eam esse πόλισμα βραχὺ καὶ λόγου οὐδενὸς ἄξιον ἡμέρας δὲ ὁδῷ ἐδέσσης διέχον *urbeculam nullius nominis, unius diei itinere ab Edessa distantem*. Antoninus in Itinerario: *A Bathnis ad Edessam M. P. X.* Meminit ejusdem Julia-

II. Batnæ, & Sarug, unde Sarugensis & Batnensis appellatus.

lianus Imper. epist. 27. In Concilio Antiocheno in causa Ibæ, Act. X. Concil. Chalced. subscribitur *Dadas Episcopus Batenorum*, qui Abrahamio ab eodem Iba ordinato successerat, de quo in cap. 4. accusationum adversùs Ibam in eadem Act. Conc. Chalced.. In Quinta Synodo Generali *Julianus Batnon*. Syri enim ܒܛܢܢ *Batnon*, seù *Batnan* appellant; non tamen *Betonen*, seù *Botnen*, ut Andreas Masius præfat. in Mosen Barcepham legit. Ejus muros anno Græcorum 816. Christi 505. sub Anastasio Imp. instauratos fuisse, testatur Josue Stylites in Chronico his verbis: ܫܘܪܐ ܕܝܢ ܕܒܛܢܢ ܩܣܛܪܐ ܕܒܣܪܘܓ ܕܢܦܝܠ ܗܘܐ ܘܡܬܪܥܥ ܟܠܗ: ܐܬܚܕܬ ܘܐܬܒܢܝ ܒܝܕ ܕܐܘܠܘܓܝܘܣ ܗܘܦܪܟܐ ܕܐܘܪܗܝ:

Mœnia autem BATNAN CASTRI, *quod in Sarug est, labefactata & ubique fatiscentia Eulogius Edessæ Præfectus instaurari curavit*. Eandem urbem pari cura dignatum fuisse Justinianum, scribit Procopius lib. 1. de Ædificiis cap. 7. pag. 42. *Castellum etiam Batnense, quod nudum negligentiaque contemptum erat, muris cinxit prævalidis, & ad decus, quo jam nitet, evexit*. Quam verò Procopius & Josue loco cit. *Castrum*, seù *Castellum* nominant, eandem ad annum Græcorum 814. Christi 505. *Urbem* idem Josue appellaverat: ܩܠܝܠ ܕܝܢ ܦܪܫܐ ܕܦܪܣܝܐ ܐܬܘ ܠܒܛܢܢ. ܘܡܛܠ ܕܐܬܟܠܝ ܗܘܐ ܡܢܗܘܢ: ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܕܢܩܘܡܘܢ ܠܘܩܒܠܗܘܢ: ܐܠܐ ܕܠܐ ܩܪܒܐ ܫܩܠܘܗ ܐܝܟ ܡܕܝܢܬܐ ܐܫܬܠܡܬ ܠܗܘܢ.

Persæ cum pauca equitum manu BATNAM *adorti, quum ab oppidanis repelli non possent, mœnibus vetustate labefactatis, ultrò & sine pugna recepti*, CIVITATEM *occuparunt*. Batna itaque urbecula, seù castrum erat in regione Sarugensi situm. Hinc Syris dicitur ܒܛܢܢ ܕܣܪܘܓ *Batna Sarugi*, vel, ܒܛܢܢ ܕܒܣܪܘܓ *Batna in Sarugo*: ut nimirùm adjecto regionis nomine urbs cæteroquin obscura magis innotescat. Et quidem *Sarugum* non urbem, sed regionem esse, arguitur ex eo Syrorum loquendi more, quo tùm Josue, tùm Stephanus Edenensis, aliique Syriacè vel Arabicè utuntur: *Batna*, scilicet, *in Sarugo* ܒܛܢܢ ܕܒܣܪܘܓ, *Batna quæ est in Sarugo* بطنان التي في سروج. Nemo enim rectè dixerit, *urbem aliquam in urbe esse*.

III. Masii, & Renaudotii opinio de Sarug & Batnis refellitur.

Qua in re hallucinatus videtur Masius, dum in Præfat. ad Barcepham de Paradiso duas urbes facit *Sarug* & *Batnas*, & hanc quidem putat esse patriam S. Jacobi, illam verò Episcopatûs Sedem. Nec meliora Masio Renaudotius, qui tom. 2. Liturg. Orient. pag. 367. sic scribit: *Urbeculam hanc præsertim afflictissimis Christianorum rebus, sub uno Episcopo cum Seruga* (sic ipse Sarugum appellat,) *fuisse conjunctam, verosimile est. Nam ut ex hujus Liturgiæ, aliisque Syris & Arabicis monumentis intelligitur, utrique urbi Jacobus præsidebat*. Primò enim falsum est, *afflictissimas Christianorum res* sub Jacobi Episcopatu fuisse, quum eæ potiùs in Mesopotamia ab anno Christi 505. quo pax Romanos inter & Persas facta, usque ad annum 530. quo Chosroës Cavadis filius Regnum Persarum obtinuit, maximè floruerint, & complures urbes, inter quas Batna, mœnibus, porticibus, balneis, Ecclesiis, aliisque nobilissimis ædificiis, Procopio, Evagrio, & Josue testibus, per id temporis intervallum ornatæ fuerint. Deinde in Liturgia, quam idem Renaudotius præ manibus habebat, & in omnibus Syriacis atque Arabicis monumentis Jacobus noster dicitur

ܐܦܝܣܩܘܦܐ

ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܒܛܢܢ ܕܣܪܘܓ *Episcopus Batnæ Sarugi*, vel ܕܒܛܢܢ ܕܒܣܪܘܓ *Batnæ quæ in Sarugo est*; nusquam tamen ܕܒܛܢܢ ܘܕܣܪܘܓ *Batnæ*, *& Sarugi*: quod satis ostendit, eum uni, non duabus urbibus præfuisse. Contrà Archiepiscopus Assyriorum, qui duabus finitimis urbibus præsidebat, appellatur ubique ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܣܠܝܩ ܘܩܛܝܣܦܘܢ *Episcopus Seleuciæ & Ctesiphontis*; nusquam tamen ܕܣܠܝܩ ܕܩܛܝܣܦܘܢ *Seleuciæ Ctesiphontis*.

Fateor, post occupatam à Saracenis Mesopotamiam, rejecto Batnæ nomine urbem illam Arabicè سروج *Sarug* appellari cœpisse: unde Syri recentiores ܒܛܢܢ ܕܗܝ ܣܪܘܓ *Batna quæ & Sarug*. Quin & Jacobus Edessenus Georgium illius loci Episcopum *Sarugensem* absolutè vocat, ut liquet ex eiusdem Epistola, quam in pervetusto Nitriensi Codice legi, dum Scetensem Eremum obirem; inscribitur enim ܐܓܪܬܐ ܕܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܐܘܪܗܝܐ ܠܘܬ ܡܪܝ ܓܝܘܪܓܝ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܣܪܘܓ *Epistola Mar Jacobi Edesseni ad Mar Georgium Episcopum Sarugi*. Prætereà non me latet, Syros Episcopos Jacobitas atque Nestorianos post sextum Sæculum pluribus urbibus præfici consuevisse; præsertim ubi homines suæ sectæ pauci essent: sic Joannes Jacobitis Haran, Chaburæ, & Nisibi commorantibus Episcopus præerat, cujus Anaphoram habemus in Cod.Syr. Vatic.XXXIII. pag. 21. & Hebedjesu Catalogi Auctor Nestorianos in urbe Sobensi ac in tota Armenia constitutos regebat. Sed non hinc consequitur, quod Renaudotius contendit, Sarug nimirùm & Batnas duas urbes fuisse, quibus Jacobus præfuerit.

IV. Sarugi mentio apud Scriptores Syros.

Sarugi mentio primùm, quod sciam, occurrit apud Josue Stylitam in Chronico ad annum Græcorum 814. Christi 503. ubi de Cavade Persarum Rege: ܠܛܝܝܐ ܟܠܗܘܢ ܫܕܪ ܠܣܪܘܓ *Arabes cunctos in Sarugum immisit*. Et infrà. ܛܝܝܐ ܕܝܢ ܕܦܪܣܝܐ ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܠܣܪܘܓ: ܐܬܦܪܣܘ ܥܕܡܐ ܠܦܪܬ ܘܗܘܘ ܡܚܒܠܝܢ ܘܫܒܝܢ ܘܡܚܪܒܝܢ. *Arabes autem Persarum, qui in Sarugum missi fuerant, excursionem ad Euphratem usque fecerunt obvia quæque destruentes, diripientes, ac devastantes*. Fortaſsè à *Sarug* patre Nachor patris Thare nomen ea regio accepit: siquidem regio fuit, & non nudum agnomen urbis Batnæ, ab eodem Sarug seù conditore, seù cive adscitum: quod æquè incompertum est.

V. Jacobi Sarugensis Vita ex Anonymo Syro: ejusque Encomium apud Georgium ejusdem Discipulum.

Quænam fuerit Jacobi patria, quo ætatis anno Episcopatum Batnensem inierit, & quando ex hac luce migraverit, tradit Auctor anonymus in Syriaca ejusdem Vita initio Codicis nostri Syriaci XV. quam mox recitabimus: eique planè consonant, quæ Georgius ejusdem Jacobi Discipulus in Oratione Panegyrica de suo Præceptore narrat in Codice Nitrien. V. fol. 140.

Vitæ

Vitæ S. Jacobi Compendium ex Anonymo Syro.

[illegible] 1 [illegible] 2 [illegible]

SANCTUS Mar Jacobus Doctor, Spiritûs Sancti fistula, & fidelis Ecclesiæ cynara patriam habuit CURTAMUM pagum ad Euphratem situm, Christianis ac sterilibus 1 parentibus natus, qui eum ex voto susceperunt. Triennis 2 à matre in quodam ex Festis Dominicis ad Ecclesiam

NOTÆ.

1 *Sterilibus parentibus*. Eadem de Jacobi parentibus Georgius in ejusdem Encomio narrat, & addit, parente Sacerdote eundem genitum fuisse.

2 *Triennis*. Georgius in Panegyri, Festum Epiphaniæ fuisse docet, & Jacobum triennem tribus pugillis aquam benedictam hausisse. [illegible]

Quumque tertium annum Puer attigisset, mater in Festo Apparitionis Unigeniti in Ecclesiam, quo ingens turba confluxerat, eum detulit. Aderat Episcopus in intimo Sancto Sanctorum, & coram mensa, ubi Filius Dei immolatur, inclinatus, Deum cum gemitu & lacrymis precabatur, ut adveniret Spiritus Sanctus, & Oblationi illabens, Sacramentum, quod participantibus veniam peccatorum confert, perficeret &c. Tùm Puer Divina excitus gratia, & è sinu matris dilapsus, per confertam multitudinem in intimum Sanctum Sanctorum læto hilarique ore prorupit, cunctis stupentibus. Mox accedens ad mensam vitæ, inclinato ter capite adorat, velut in mysterio: & verò quemadmodum siquis aquas, quas sitierat, nanciscatur, ingentem concipit lætitiam, sic ille immaculatus ante mensam manus simul porrexit, tribusque aquam pugillis hausit &c. Exinde cœpit Spiritus Sanctus arcana omnia in Divinis Scripturis contenta eidem revelare & exponere. Porrò hoc ad adultam Jacobi ætatem referendum est. Cæterùm contra Georgium & Anonymum Scriptorem Vitæ Jacobi hoc loco objici potest, quod *Aquæ benedictio in Festo Epiphaniæ* à Petro Fullone Patriarcha Antiochiæ instituta est, teste Theodoro Lectore lib.2.pag.566.& à Petro Edesseno Episcopo in eam Ecclesiam introducta anno Græcorum 809. Christi 498. ut scribit Josue Stylites in Chronico. Non igitur potuit Jacobus *anno ætatis tertio aquam in Festo Epiphaniæ tribus pugillis haurire*, quum natus sit anno Græcorum 763. Christi 452. ut mox patebit; quo anno nondum *benedictio aquæ* in Syria & Mesopotamia instituta fuerat. Respondetur tamen, nec Theodorum, nec Josue asserere, Petrum Antiochenum, aut Edessenum *benedictionem aquæ in Festo Epiphaniæ faciendam primùm instituisse*, sed ut *nocte*, seu, *sub Vesperam Epiphaniæ ea fieret*, indixisse. Theodorus enim sic ait: *Petrus Fullo instituit, ut invocatio super aquas die festo Theophaniorum fieret sub vesperam:* Josue autem Stylites: [illegible]

In morem induxit (Petrus Edessenus) *ut aqua in nocte præcedente Festum Epiphaniæ benediceretur*. Benedictio igitur aquæ in Epiphania ante utriusque Petri ætatem (& fortassè inter Missarum solemnia, ut Georgius & Auctor Vitæ Jacobi indicant) fiebat: quæ posteà ut *sub vesperam*, seu *illucescente die Epiphaniæ festo* fieret, illi instituerunt.

[Syriac text]

clesiam adductus, eo temporis momento, quo oblatio peragitur, Sanctusque Spiritus Sacramentis illabitur, è sinu matris prorupit, & frequentem populi turbam scindens, ad mensam vitæ se contulit, ac Spiritum Sanctum tribus pugillis hausit. Inde ejus eloquentia atque doctrina initium sumpsere. Postmodùm percrebrescente Jacobi fama, Episcopi hominem [1] conveniunt, explorant, edicunt, ut de curru Ezechielis disserat.

NOTA.

1 *Conveniunt*. In manuscripto nostro ex amanuensis incuria pro anno vigesimo secundo *duodecimus* obrepsit, literâ scilicet Jud ܝ pro ܟ Coph substituta sic: ܝܒ 12. pro ܟܒ 22. Jacobum autem, quando Episcopi convenerunt, ut de ejus doctrina periculum facerent, annum vigesimum secundum egisse, testatur Georgius, qui rem in hac parte gestam tùm ex Magistri sui ore, tùm ex ejusdem Historia, quæ Syrorum manibus circumferebatur, didicisse se fatetur in hæc verba:

[Syriac text]

Si autem scire cupis quisquis doctrinæ studio flagras, quando ille docere cœperit, ex ejus Historia & ex Doctore veritatem tibi, prout audivi, exponam. Quum annum vigesimum secundum ageret, doctrinæ ejus famâ ubique terrarum vulgatâ, complures undique ad eum ventitare cœperunt, ut collati à Spiritu Sancto eidem thesauri participes fierent &c. Hoc etiam de ipso memoriæ proditum est. Quinque Episcopi eum aliquando convenere, de ipsius doctrina cognituri: putabant enim, illum non Spiritus Sancti afflatum lumine, sed ex sæculari sapientia, qua & ipsi dicere solebant, verba facere. Postularunt itaque, ut extemporaneum ad ipsos sermonem haberet, ejus doctrinæ synceritatem exploraturi. Sic enim illis deliberatum

ܘܢܦܩܘ ܡܐܡܪܐ ܘܡܠܦܢܘܬܐ. ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܥܣܪܝܢ
ܐܦܝܣܩܘ̈ܦܐ ܘܩܡܘ ܐܠܘ ܠܘܬܗ
ܘܢܟܬܒܝܘܗܝ . ܘܦܩܕܘ ܠܗ ܕܢܐܡܪ
ܡܐܡܪܐ ܥܠ ܡܪܟܒܬܐ ܕܚܙܐ ܚܙܩܝܐܝܠ.
ܘܦܬܚ ܘܐܡܪ . ܪܡܐ ܕܝܬܒ ܥܠ
ܡܪܟܒܬܐ

tum fuerat, ut siquid Orthodoxæ fidei à Patribus traditæ contrarium Jacobus effutiisset, non modò ejus dogmata proscriberentur, sed & ipse sublata quacumque de rebus Ecclesiasticis scribendi facultate segregaretur. At Spiritus Sanctus, qui Jacobum ad Doctoris officium selegerat, Orthodoxam fidei regulam eundem prædocuerat. Quamobrem etsi in ea Virorum corona pro sua modestia omninò tacere decrevisset; Episcoporum tamen auctoritate, populique frequentissimi, qui in Templo Batnæ Sarug convenerat, precibus compulsus; veritus præterea Antistitum justam indignationem, dictis obsequuturum se respondit: sermonis tantùm argumentum ab ipsis petere. Prostabat ad portam Sacri Altaris imago Currus, quem admirabili Prophetæ Ezechieli spectare olim datum fuit. De hoc, responderunt Episcopi, Tabulam monstrantes, nobis edissere, si potis es. Hìc percepta Jacobus ab ordine benedicto Episcoporum benedictione, & in mediam populi concionem progressus, qui incredibili illum audiendi desiderio tenebatur, cœpit simplex ille in virtute Spiritûs cum magna vocis contentione dicere. Altissime, qui inscrutabili Currui insides, pangatur in me, quæso, sermo mirabilis de majestate tua. Pergit Georgius scribens, Jacobum à Spiritu Sancto de Amidæ excidio ipso eo die à Persis expugnatæ admonitum, inchoatum de Curru Ezechielis sermonem repentè abrupisse, & Amidenorum calamitatem hoc flebili carmine concioni nunciasse. ܓܒܪܐ ܕܫܡܝܐ

ܘܡܫܘܕܥܢܘܬܐ ܕܪܘܚܐ : ܡܬܓܠܝܐ ܗܘܬ ܠܗ ܕܒܝܘܡܐ ܐܝܟ
ܡܢ ܦܪܣܝܐ ܕܐܬܟܒܫܬ . ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܡܥܠܝܐ
ܐܦܝܣܩܘ̈ܦܐ ܘܗܢܘܢ ܐܡܪܘ . ܡܠܐ ܗܘܐ ܕܗܘܐ ܡܠܟܐ
ܐܝܟ ܡܪܐ ܟܡܪܐ : ܕܠܐ ܟܡܝܪ ܠܗ ܐܠܐ ܠܓܘ
ܕܢܬܒܥܠ ܗܘܐ . ܕܒܗ ܚܕܐ ܫܥܬܐ ܗܘܐ ܕܐܬܒܪܝ ܡܓܠ
ܐܡܪ . ܘܐܡܪ ܡܢ ܕܘܟܬܐ ܗܘ ܥܠ ܘܐܡܪ ܡܢ ܕܪܫܐ
ܠܗ : ܡܓܠ ܫܡܥܐ ܕܗܘܘ ܕܐܡܪ ܡܢ ܦܪܣܝܐ :
ܢܚܡܝ ܠܐܡܪ ܐܬܘܬܐ ܘܟܡܟܡܐ ܕܒܗܘܢ : ܡܓܠ ܡܓܠ
ܘܦܪܐ ܫܡܥܐ ܕܐܬܚܙܝ ܗܘ . ܘܫܡܥܘܗ ܠܟܪܝܐ
ܘܐܡܪ ܘܟܕܢܐ ܐܡܪ ܕܦܩܕܘ ܠܗ : ܐܦܝܣܩܘ̈ܦܐ
ܘܡܛܠ ܠܟܐܡܪܐ ܕܐܡܪܬܐ . ܘܗܘܐ ܡܢ ܫܥܬܐ
ܐܠܐ ܬܚܡܐ ܕܗܘܝܐ ܠܗ : ܐܦܝܣܩܘ̈ܦܐ ܘܐܡܪܘ
ܘܫܡܥ ܠܗܘ . ܘܡܩܒܠܝܢ ܕܠܗ ܒܫܥܬܗ

ferat. Paruit ille, sic orsus carmen: *Altissime, qui cœlestium Mentium currui insides.* Tùm verò, ut quæ docebat, scripto Ecclesiæ traderet, imperarunt. At ille Sermones, doctasque homilias cœpit in Ecclesia componere, quum annum XXII. ageret. Posteà quum annos ageret septem suprà

ܫܡܥܐ ܕܚܝܠܐ ܕܚܠܐ : ܘܩܠܐ ܡܪܝܪܐ ܕܗܘ
ܐܦܝܣܩܘ̈ܦܐ ܘܡܠܦܢܘܬܗ ܘܡܪ . ܘܦܩܕܘ ܡܢܗ
ܕܠܐ ܢܦܠ ܫܠܝܐ ܕܒܗ ܡܫܠܡܢܘܬܐ : ܕܐܬܚܙܝ. ܠܗ
ܡܢ ܠܗܘܢ ܠܒܢܝ ܒܗ ܕܠܐ : ܕܢܬܟܬܒ ܡܠܦܢܘܬܗ
ܟܬܒܬܐ : ܕܐܬܩܪܝ ܚܝܠܐ ܘܡܟܬܒܢܘܬܗ ܠܟܠܗܘܢ
ܒܬܪܐ ܕܘܟܬܐ . ܕܘܟܬܐ ܘܐܬܚܙܝ ܘܠܡܣܟܢܘܬܗ
ܐܦܝܣܩܘ̈ܦܐ . ܠܐ ܢܬܒܛܠ ܗܘܐ ܡܟܬܒܢܘܬܗ ܠܟܬܒܬܐ :
ܕܢܟܬܒ ܗܘܐ ܠܟܬܒܐ ܗܘܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܕܐܬܟܬܒ :
ܡܓܠ ܫܡܥܐ ܕܟܬܒܢܘܬܗ ܘܡܟܬܒܢܘܬܗ .

Terribiles nuncii, & amari rumores perturbavere meam mentem: Tu, Domine, psalmis tuis illi redde pacem &c. Tùm Episcopi: Quorsùm ista permisces? nec enim ad rem faciunt, aut consequentia sunt: neque de Amida tibi modò dicendum est. Verumtamen ille electus, ut qui dolorem dissimulare non posset, Amidenorum cladem à Persis illatam persequi non destitit, subjiciens. Lugeant regiones, & qui eas incolunt populi, cædes & profusum in ea sanguinem. Ex hac demùm Oratione ad Hymnum de Curru ab Episcopis sibi propositum regressus, eum ad finem perduxit: Simulque nunciatum est Episcopis Amidæ excidium. Ita demùm Jacobi dictis fidem adhibuere. Tùm verò Sanctus vir ad magnam apud omnes existimationem venit, Episcopis ejus doctrinam approbantibus &c. Mandaruntque Jacobo, ut collatam sibi à Deo gratiam in posterum nequaquam negligeret, sed doctrinam scripto traderet Ecclesiæ & omnibus filiis ejus profuturam: nam ante prædictum Episcoporum conventum Orationes quidem ille habere consueverat; eas verò scripto vulgare præ summa animi demissione haudquaquam ausus fuerat. Sed contra Georgium est Primò, quod Josue Stylites Jacobo æqualis ad annum Græcorum 814. Christi 503. postquam Amidæ expugnationem sub Cavade Persarum Rege descripsit, Jacobum nostrum Presbyterum *Periodeutam*, hoc est, regionis Batnensis Visitatorem tunc fuisse, multasque Homilias tùm de Locustis, tùm in Scripturam Sacram jam edidisse testatur. Ejus verba retulimus suprà pag. 20. sed placet ea hìc iterùm describere. *His acceptis rumoribus, incolæ civitatum, quæ ad Orientalem Euphratis partem positæ sunt, timore correpti, in Occidentem fugâ se subducere parabant. At Venerabilis* JACOBUS PERIODEUTES, *qui plurimas de variis Scripturarum sectionibus Homilias,*

[illegible]

suprà sexaginta cum dimidio, urbis Sarug [1] creatus Episcopus fuit: nimirùm anno Græcorum 830. post Christi adventum 519. Postquam autem Ecclesiam doctrina vitæ illustrasset, & eximias lucubrationes suas atque commentaria in orbem universum diffudisset, migravit ad Dominum: sepultusque fuit solemni pompa Sarug in urbe sua anno 833. die 29. Novembris. Vixit annos septuaginta, ex quibus sexaginta & septem cum dimidio exegit ante Episcopatum: in Episcopatu verò annos duos cum dimidio.

[illegible]

Natus est igitur S. Jacobus juxta hunc Auctorem, anno Græcorum 763. Christi 452. Examinatus ab Episcopis anno Græcorum 783. Christi 472. Annis sequentibus scripta sua publicare cœpit. Anno Græcorum 814. Christi 503. Presbyter jam factus, literas adhortatorias ad Euphratenses dedit, in Chronico Josue memoratas. Amidæ præterea excidium lugubri carmine planxit, & paucis ante annis carmina de Locustis ediderat, de quibus Josue loco cit. & Gregorius Abulpharagius in historia Dynastiarum ad annum undecimum Anastasii Impe-

lias, Cantica etiam Hymnosque de illa Locustarum tempestate conscripsit, haud segniter se gessit in ea calamitate, sed prout ipsum decebat, Epistolam paræneticam ad omnes civitates dedit, confidere unumquemque jubens in salutare Dei, admonensque eos, ne fugam arriperent. Ubi de Jacobo nostro sermonem esse, ostendimus pag. 275. Falsum est igitur, Jacobum anno ætatis vigesimo secundo, quo ab Episcopis de ejus doctrina periculum factum fuit, nihil adhuc scriptis mandasse. Præterea & illud *de excidio Amidæ* suspectum est: nam Auctor vitæ ejusdem asserit, eum septuagenario majorem migrasse ad Dominum anno Græcorum 833. ut mox videbimus, hoc est, vertente anno Christi 521. Annum igitur agebat Jacobus quinquagesimum primum, vel secundum, quando Amida capta est, non vigesimum secundum: Amidam enim anno Christi 503. à Persis expugnatam fuisse, ex Josue suprà didicimus. Denique in omnibus quotquot habemus Operum S. Jacobi mss. Codicibus, in titulo quidem Carminis *de Curru Ezechielis*, notatur, illud *primum omnium esse Carminum, quæ Sanctus Doctor edidit,* ut infrà observabimus; nullibi tamen Carmen *de excidio Amidæ* cum eo conjungitur: quod argumento est, illud quidem de Curru Ezechielis tunc editum fuisse, quum Sancti Doctoris fides in examen adducta est, nimirùm anno Græcorum 783. Christi 472. Alterum verò de Amidæ excidio, trigesimo primo post anno, hoc est, Christi 503. Jacobum scripsisse. Quamobrem prædictionem illam de Amidæ expugnatione, quam Georgius Actis Jacobi inserit, crediderim, ex falsa relatione vulgi haustam, aut fortasè à sciolo quopiam Panegyri Georgianæ intertextam fuisse: alioquin si vera fuisset, illius utique meminisset Auctor laudatæ Vitæ, qui disertam de Episcoporum examine mentionem facit.

1 *Sarug*. Hinc colligitur, Anonymum nostrum Vitæ hujus Scriptorem, post occupatam à Mahometanis Mesopotamiam floruisse: Batnas enim urbem Sarugi nomine, non proprio appellat. Præterea Epocha Christiana utitur, qua nisi post sæculum decimum Syri Mesopotameni usi non sunt.

Imperatoris. Anno Græcorum 830. Christi 519. Episcopatum Batnarum Sarugi obtinuit. Demùm anno Græcorum 833. Christi 521. die 29. Novembris ex hac luce migravit. Sic errorem amanuensis emendamus, qui pro anno ܬܬܠܓ 833. quo Jacobus decessit, perperàm habet ܬܬܠܒ 832. contra id, quod paulò ante scripserat, eum nimirùm anno Græcorum 830. Episcopum ordinatum, sedem tenuisse *annis duobus cum dimidio*. Accedit testimonium Dionysii Patriarchæ, qui Sancti Doctoris obitum ad annum Græcorum 833. disertè consignat, his verbis:

ܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܠܬ ܡܢܚ
ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܡܠܦܢܐ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܒܛܢܢ ܕܣܪܘܓ
ܘܗܘܐ ܚܠܦܘܗܝ ܡܘܫܐ :

Anno 833. obiit Sanctus Mar Jacobus Doctor, Episcopus Batnarum Sarugi, cui Moyses substitutus fuit.

VI. Naironi, & Gulielmi Cave opinio circa ætatem Sarugensis rejicitur.

Hinc rejiciendus Naironus, qui in Evopl. Par. I. pag. 48. & Par. II. pag. 112. ætatem Jacobi nostri ad annum Christi septingentesimum protrahens, eundem cognomini Edesseno æqualem facit; quum tamen præter suprà allata argumenta, Jacobus ipse Edessenus in Præfatione ad secundum Tomum Homiliarum Severi, Sarugensem Scriptoribus quarti & quinti sæculi accenseat, nimirùm Ephræmo, Isaaco, & Philoxeno Hierapolitano. Naironi testimonio deceptus Gulielmus Cave in hist. liter. tom. 2. pag. 110. sic de eodem Jacobo scribit: *Tertius erat Jacobus Episcopus Sarugensis, (Sarug urbs est Mesopotamiæ propè Haran, seù Charras,) fide Orthodoxus, Edesseno ætate par, cujus Hymni antiqui, aliaque Opera eleganti stylo composita, in Monasterio Sanctæ Mariæ de Canubin in Monte Libano hodie asservantur.* Asservabantur nimirùm, dum Naironus & Gulielmus scribebant: sed anno proximè elapso in Bibliothecam Vaticanam advecta sunt ex munificentia & liberalitate Illustrissimi, & Reverendissimi Domini Jacobi Avodii Patriarchæ Maronitarum Antiocheni, quem alia insuper egregia manuscripta pro eadem Bibliotheca mihi suppeditasse, in Præfatione indicavi.

VII. Catholica Jacobi Fides vindicatur.

Catholicam Sarugensis fidem fuisse, pluribus argumentis demonstratur. Et Primò quidem ex ejus scriptis, quæ citantur à Joanne Marone in Tractatu adversùs Nestorianos & Monophysitas Cod. Ecchell. XIV. à fol. 43. ubi Jacobus duas in una Christi persona naturas disertè profitetur: quod sufficit, ut probetur eum Religionem Orthodoxam coluisse, quum ea ille ætate, iisque in locis vixerit, ubi Catholicos inter & Hæreticos unica erat de divini Verbi Incarnatione disceptatio. Sic autem inducit Jacobus Mariam Magdalenam Christum alloquentem in Sermone, qui *de Lazaro quatriduano* inscribitur. ܐܡܪܐ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ.
ܐܢܐ ܡܪܝ ܕܐܝܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ : ܕܐܬܐ
ܘܐܬܐ ܒܥܘܠܡܐ ܕܒܪܐ ܟܕ ܠܐ ܝܕܥܘܗܝ.
ܡܘܕܝܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝ ܕܐܝܬ ܠܟ ܐܒܐ
ܒܫܡ ܡܫܝܚܘܬܐ : ܐܦܠܐ ܐܡܪܐ ܒܗܘܢ
ܡܫܪܝܬܐ ܕܫܡܝܐ . ܐܠܘܗܝ ܐܒܘܗܝ
ܠܗܢ ܡܠܟܘܬܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ : ܐܬܝܠܕܬ.
ܠܗ ܕܐܟܐ ܢܣܒܬܐ ܗܘܐ ܠܟ ܡܫܝܚܘܬ.
ܡܘܕܝܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝ ܕܐܝܬܝܟ ܗܘ
ܕܒܠܬܝܟܘܢ ܠܐܘܪ ܥܘܡܐ : ܘܡܫܡܫܝܢ
ܥܡܐ ܒܗܘܡܠܟܘܬܐ ܡܪܘ ܗܘܐ ܠܟ
ܡܘܕܝܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝ ܕܐܠܗܐ ܒܫܡܝܐ ܗܘ
ܠܟ ܐܒܝ : ܘܡܢ ܡܠܟܐ ܘܚܝ ܡܢ
ܐܠܗܘܬܐ ܕܒܝܬ ܐܒܐ . ܒܫܡܗ ܕܐܒܐ
ܘܡܫܝܚܐ ܗܘ ܠܟ ܐܠܗܘܬܗ : ܘܒܫܝܢܐ
ܠܒܪ ܦܓܪܐ ܕܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܡܚܝܕ . ܗܘ
ܗܘ ܐܠܐ ܘܚܕ ܗܘ ܡܫܝܚ ܘܠܐ ܡܬܦܠܓ :
ܫܠܡ

ܚܕ ܡܢ ܐܒܐ ܘܚܕ ܡܢ ܦܓܪܐ ܘܠܐ
ܒܦܘܠܓܐ. ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝ ܕܐܒܐ
ܒܐܪܥܐ ܠܝܬ ܠܟ : ܘܐܡܐ ܠܐ ܐܝܬ ܠܟ
ܘܒܫܡܝܐ ܐܝܬ ܗܘ ܡܢ ܡܠܐܟܐ.

Ait Maria: Credo, Domine, te Christum eſſe, qui venit & venturus eſt cum gloria magna unà cum Genitore ſuo. Credo, Domine, nec tibi inter mortales patrem eſſe, nec matrem inter cœleſtium mentium agmina. Qui enim fieri poteſt, ut duos patres filius unus habeat? Liquet ergo, Joſephum tibi putativum patrem fuiſſe. Credo, Domine, te & primum Adam finxiſſe, & à Simeone ſene in ulnis in Sancto Templo geſtatum fuiſſe. Credo, Domine, DUAS TIBI INESSE NATURAS, *alteram ſupernam, ex humana ſtirpe alteram. Et ſpiritalis quidem Natura ex Patre tibi eſt; corporalis verò ex Filia David. Illa à Patre, hæc ex Maria, abſque diviſione: Altera ex Spiritu, corporalis altera, ſine ſcrutatione. Credo, Domine, Patrem quidem nequaquam te ſeniorem eſſe; matrem verò te juniorem affirmo.* Et in Serm. *de Eccleſia & curioſis rerum divinarum ſcrutatoribus*, cujus initium:

ܒܬܘܠܬܐ ܥܕܬܐ ܥܡ ܒܨܘܝܐ ܒܕܝܢܐ ܡܬܟܬܫܐ:

Virgo Eccleſia cum ſcrutatoribus judicio contendit, eandem Eccleſiam de Incarnatione Verbi ſic differentem inducit: ܠܘܝ ܦܘܩܕܝ ܡܬܒܪܢܝܢ
ܠܝ ܒܡܬܒܪܢܘܬܐ ܕܝܠܗ : ܘܐܦ ܐܠܗܐ ܗܘ ܗܘ
ܐܦ ܒܪܢܫܐ ܗܘ ܕܡܬܓܫܡ. ܒܗܘ
ܕܢܦܫ ܦܓܪܐ ܘܡܢܝ ܡܬܒܪܘ ܠܝ :
ܘܐܝܟ ܐܠܗܐ ܠܐ ܡܬܒܪܘ ܐܠܗܘܬܐ ܘܠܐ
ܦܘܠܓܐ. ܒܡܬܒܪܢܘܬܐ ܐܝܟ ܐܢܫ
ܬܡܢ ܒܪܢܫܐ ܐܠܗܐ : ܠܗ ܕܡܫܒܚܝܢ.

ܐܠܐ ܕܥܡܢ ܒܥܡܢܘܐܝܠ ܟܢ̈ܫܝܢ :

Duas notiones in Emmanuele prædico: eum nempè & Deum verum eſſe, & hominem verum. Nam per AMAN (nobiſcum) *ſignificatur Natura, quæ ex nobis eſt: Per* EL (Deus) *verò, Divinitas abſque diviſione. Idem eſt Emmanuel, ac ſi quis dicat, Homo-Deus: non quòd commiſtus ſit, ſed in utroque perfectus.* Demùm in Serm. *de Jejunio*: ܟܦܢ ܗܘܐ ܡܫܝܚܐ
ܡܕܒܪܢܐܝܬ ܘܟܝܢܐܝܬ : ܠܬܪ̈ܬܝܗܝܢ
ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܠܬܐ ܒܝܚܝܕܝܐ.
ܡܕܒܪܢܐܝܬ ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܗܘܐ ܗܘ ܫܘܐ
ܠܝܠܘܕܗ : ܘܟܝܢܐܝܬ ܡܛܠ
ܕܐܬܓܫܡ ܡܢ ܒܪܬܐ ܕܕܘܝܕ.

Eſuriit Chriſtus & ſecundum diſpenſationem, & ſecundum naturam: utriuſque rei cauſam in Unigenito reperire eſt. Secundùm diſpenſationem quidem, quia Deus erat Genitori æqualis; Naturaliter autem, quia ex Filia David incarnatus eſt. Eandem doctrinam ubique tradit in Sermonibus, quos de Verbi Incarnatione, aut de ſalutaribus Divinæ Oeconomiæ myſteriis ſcripſit, ut infrà in catalogo indicabimus.

Alterum argumentum petitur ex teſtimonio Veterum, qui Jacobum noſtrum ab omni hæreſi liberant. Joſue Stylites Sarugenſi æqualis, eum *Venerabilem* vocat, & plurimùm commendat, ut ſuprà dictum eſt. Iſaac ex Ninives Epiſcopo Monachus Scetenſis circa finem ſæculi ſexti, cujus Opera *de contemptu mundi* in Biblioth. Patrum exſtant, Jacobum velut Catholicum Scriptorem laudat Par. II. ſerm. XI. Codice Nitrienſi XX. fol. 115. Timotheus [1] Presbyter Conſtantinopolitanus, qui in-

NOTA.

1 *Timotheus*. Ex Presbytero & Scevophilace magnæ Eccleſiæ, in locum Macedonii Patriarchæ CP. ſubrogatus fuit anno 511. teſte Gulielmo Cave tom. 2. hiſtor. literar. pag. 106. de quo conſule Theodorum Lectorem lib. 2. pag. 563. Opus ejus inſcriptum *de differentia eorum, qui accedunt ad puriſſimam noſtram fidem*, Libris Ritualibus Græcorum inſertum eſt. Illud edidit, quum adhuc Preſbyter, & Orthodoxæ fidei cultor eſſet.

ineunte ſexto ſæculo floruit, in Libro quem de Receptione Hæreticorum ad Joannem ejuſdem Eccleſiæ Presbyterum ſcripſit, apud Coteleriu m tom. 3. monument. Eccl. Græcæ pag. 396. Sarugenſem *Orthodoxum* diſertè appellat, his verbis: Εὐτυχιανισταὶ καὶ ὁ τούτων κοινωνὸς Διόσκορος καὶ λοιπὸν Σεβῆρος, καὶ Ἰάκωβος, οὐχ ὁ Βάτνων ὁ ὀρθόδοξος, ἀλλ' ἕτερος αἱρετικὸς, καὶ οἱ λοιποὶ Ἀκέφαλοι: *Eutychianiſtæ, eorumque Sodalis Dioſcorus, ac deinde Severus, & Jacobus,* NON ILLE BATNARUM ORTHODOXUS, *ſed alius hæreticus, cæterique Acephali.* Joannes Maro in Tractatu adversùs Neſtorianos ac Monophyſitas, Sarugenſis teſtimonio Orthodoxam fidem de Incarnationis myſterio probat, ut ſuprà vidimus. Maronitæ, qui à Neſtorianis & Jacobitis ſemper abhorruere, Jacobum non modò ut Catholicum Scriptorem amplectuntur, ſed tamquam *Sanctum* colunt, ut notavimus pag. 283.

Tertio probatur Catholica Jacobi religio ex ætate & locis, quibus ille floruit. Vixit enim in Meſopotamia, quando Syri nondum à Jacobo Baradæo, ſeù Zanzalo dementati, in Monophyſitarum verba juraverant: Presbyterum inſuper agebat, quum Antiochiæ Catholicus Patriarcha Flavianus præeſſet, Edeſſæ Petrus Epiſcopus, Conſtantinæ Baradatus, aliiſque urbibus alii Epiſcopi Orthodoxi, præter Philoxenum Hierapolitanum, & ſi quos alios paucos: Epiſcopatum verò adminiſtrare cœpit, quando Juſtini Imperatoris juſſu Antiochiâ Severus pulſus eſt, Hierapoli Philoxenus, cæterique ex Meſopotamia & Syria hæretici, quorum nomina recenſet Dionyſius in Chronico ad annum Græcorum 829. Atqui eandem etiam Jacobus pœnam ſubiiſſet, ſi ejuſdem cum Monophyſitis perſuaſionis fuiſſet: quod tamen nemo de illo literis prodidit.

Quartum pro Jacobo argumentum eſt altum Catholicorum Patrum de eo ſilentium, qui per id tempus contra hæreticos ſcripſere, ut Liberatus Diaconus, Joannes Cæſareenſis Epiſcopus, Ephræm Patriarcha Antiochenus, Anaſtaſius Synaita, aliique. Nam ſi Jacobus noſter Monophyſitarum, vel Neſtorianorum inſania laboraſſet, eum utique impugnaſſent, vel ſaltem inter hæreticos recenſuiſſent. Neque verò aut obſcurus homo erat Jacobus, ut eos latere poſſet, aut ipſi tàm hebeti ingenio, ut hominem, qui infinita propemodùm volumina ediderat, minimè deprehenderent. Severum, Xenajam, Petrum Apameenſem, Zoaram Syrum, Moyſen Perſam, alioſque obſcuros homines exhibent Acta Conciliorum, Epiſtolæ Monachorum, vel Epiſcoporum, Opera Scriptorum illius ætatis. Sarugenſem nullus Catholicorum quinti, ſexti, vel ſeptimi ſæculi accuſavit.

VIII. Renaudotii argumentis contra Sarugenſem occurritur.

Accuſat tamen Jacobum nuperrimè Renaudotius tom. 2. Liturg. Orient. eumque hæreticorum Monophyſitarum anteſignanum fuiſſe pronunciat, nedum hæreticum. *Fuit ille*, (verba ejus ſunt pag. 367.) *ut Chriſtiani tàm Orthodoxi, quàm Neſtoriani teſtantur, Severi Antiocheni Diſcipulus, & maximus Jacobiticæ fidei propugnator, quum alter in exilium pulſus foret: ſucceſſoremque in eadem causâ ſuſtinendâ habuit Jacobum alium Baradatum, à quo Jacobitas nominatos fuiſſe, Nicephori, Eutychii Alexandrini, & aliorum multorum opinio fuit.* Capita autem accuſationum adversùs Sarugenſem, tria adducit: Primum, *quia inter Eccleſiæ Jacobiticæ Doctores numeratur in* Ὁμολογίᾳ, *ſive confeſſione Fidei, quæ ab ordinandis exigitur.* Alterum, *quia multa ejus teſtimonia occurrunt in Tractatu de Fide Patrum.* Tertium, quia *Neſtorianæ hiſtoriæ Scriptores tradunt, Jacobum æqualem fuiſſe Acacio, quem vigeſimum ſecundum Catholicorum ſuorum numerant: literis ſacris operam dediſſe in Schola Edeſſena, quæ florentiſſima tunc fuit: & initio Neſtoria-*

ſtorianorum opinioni adhæſiſſe; poſtquam verò Anaſtaſium Imperatorem Severo plurimùm tribuere, & in ejus ſententiam conſenſiſſe intellexit, unius naturæ fidem profeſſum fuiſſe, illamque acriter defendiſſe. Sed antequam objecta hoc loco à doctiſſimo Viro in examen vocemus, doceri vellem, quoſnam Orthodoxorum nomine intelligat, quum ait, *Chriſtianos omnes tàm Orthodoxos, quàm Neſtorianos teſtari, Jacobum noſtrum Severi Antiocheni Diſcipulum fuiſſe, & maximum Jacobiticæ fidei propugnatorem*: Jacobitas' ne *Orthodoxos* nominat Renaudotius? At ipſe Orthodoxus haudquaquam eſſet, ſi hoc titulo Hæreticos inſigniret. Maronitas deſignat? At Maronitæ Sarugenſem nec Severi diſcipulum faciunt, nec Jacobiticæ hæreſeos propugnatorem, ut ſuprà dictum eſt. Græcos, ſeù Melchitas intelligit, quos frequenter *Orthodoxos* appellare ſolet? At hi Ritualibus Libris inſertum legunt Timothei Presbyteri Conſtantinopolitani Librum de Receptione hæreticorum, in quo Jacobus noſter *Orthodoxus* disertè dicitur. Supereſt igitur Renaudotio unicum Neſtorianorum teſtimonium contra Jacobum; quod tamen hac in re doctis Viris non tanti faciendum eſt, ut Catholicos Scriptores Jacobo ferè pares, qualis fuit Joſue, Iſaac, Timotheus, & Joannes Maro, rejiciamus: maximè quum Neſtoriani Orthodoxos omnes Syros, qui poſt Neſtorium ſcripſere, Jacobitas, & Severi atque Jacobi Diſcipulos appellare ſoleant. Prætereà ediſſerat nobis Renaudotius, quo nomine Jacobum Severi Diſcipulum dicat, niſi eum cum Baradæo, ſeù Zanzalo confundat? Sarugenſis enim, quum Severus Antiochenam Sedem invaſit, ſexagenario major erat, ſcriptaque ferè innumera ediderat, ut ex laudata ejus vita colligitur: nec Severus, antequam Throno Antiocheno incubaret, docuiſſe quemquam in Meſopotamia, vel in Syria perhibetur. Quod autem Renaudotius vocat Jacobum noſtrum *Jacobiticæ fidei maximum propugnatorem*, non video, quomodo cum iis cohæreat, quæ ſubjungit, *à Jacobo altero Jacobitas cognominatos fuiſſe, quem noſter Jacobus in eadem cauſa ſuſtinenda Succeſſorem habuit.* Si Jacobus Baradæus Sarugenſi in ſuſtinenda Monophyſitarum cauſa ſucceſſit, non fuit igitur Sarugenſis propugnator *Jacobiticæ fidei*. Fruſtra autem Renaudotius de rebus Armeniæ hiſtoriam opponit, quam è Regio Codice edidit Combefiſius: à Sarugenſi nimirùm Jacobo nomen Jacobitas habuiſſe, quem Auctor illius narrationis Ἰάκωβον πιτναῦ, hoc eſt Botnanenſem, ſeù Batnenſem vocat: nam ut Renaudotius ipſe advertit loco cit. Jacobitas à Jacobo Baradæo, ſeù Zanzalo, non à Batnenſi nominatos fuiſſe, nemo eſt, qui in dubium revocare poſſit, niſi hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ſit planè ignarus.

Hinc ad Renaudotii argumenta regredior. Ad primum, Jacobus, inquit, in confeſſione Jacobitarum nominatur. Quid inde, ſi in eadem Confeſſione oſtendam inter Doctores Eccleſiæ Jacobiticæ nominari Athanaſium, Cyrillum, Ephræmum? An Renaudotius illos Jacobitas fuiſſe dixerit? Habemus in Urbe duos præſtantiſſimos Codices Ordinationum Jacobitarum, alterum Vaticanum, alterum in Biblioth. Collegii de Propaganda Fide. Uterque conſtanter exhibet præter memoratos, alios Catholicos Doctores, qui eorum hæreſim expreſsè damnant, & in Concilio Chalcedonenſi contra ipſos producti fuerunt, Gregorium Nazianzenum, Baſilium, Theophilum, Epiphanium, Chryſoſtomum.

Ad ſecundum. Producitur etiam à Jacobitis, & multò frequentiùs, Cyrillus, Athanaſius, Nazianzenus, & alii Catholici Patres. Codices ſunt præ manibus, proſtant in publicis Bibliothecis: conſulat Renaudotius ipſum *Tractatum de fide Patrum*, ad quem nos provocat.

Ad

Ad tertium. Marim Salomonis, & Amrum Matthæi, qui Nestorianorum historiam Nestoriani ipsi post decimum sæculum scripsere, nihil hac in re moramur: neque enim ullum hujus narrationis idoneum testem citant, sive Catholicum, sive Monophysitam, sive eorum temporum Scriptorem Nestorianum. Quod autem *de Schola Edessena* scribunt, arguit eos de rebus Syriacis parùm edoctos: Supponunt enim, unam Edessæ Scholam fuisse, in qua Mesopotameni cum Assyriis Persisque, quales erant Jacobus noster & Acacius, sacras literas docebantur. At plures in ea urbe Scholas exstitisse, vidimus pag. 204. Assyrios verò Persasque, seù Christianos Persarum ditioni subjectos, Scholam, quæ Persica vocabatur, separatim ab Edessenis, ac reliquis Mesopotamenis habuisse, ibidem ex Simeone Beth-Arsamensi, Theodoro Lectore, & Dionysio Patriarcha ostendimus. Falsum est igitur, Jacobum, qui Mesopotamenus erat, cum Acacio Assyrio sacris literis in Schola Edessena, hoc est, Persica, operam dedisse.

Cætera, quæ adversùs Sarugensem argumenta producit Renaudotius pag. 381. solvemus, ubi de Jacobo altero Edesseno sermo erit. Interim enodanda est inextricabilis difficultas, quam Renaudotius, vir cæteroquin Syriaci sermonis haud ignarus, pag. 367. circa titulum Jacobi nostri movet. TABELITA, inquit, *unde dictus sit, haud aliter scimus, quàm ex Cod. ms. inscriptione: ex qua etiam conjectari licet, non pauca Constitutionum Ecclesiasticarum fragmenta, quæ in Nomocanone Syrorum leguntur nomine* TABELITÆ, *ad hunc esse referenda*. At Renaudotium, qui Solem, ut ajunt, ubique metitur, præcipuè quum de Maronitis verba facit, quos ubique malè habet, mirum non fuit, Terram non vidisse. Terram enim, sive Orbem terrarum, significat vox illa ܬܒܝܠ TIBEL; Tibel, inquam, non TABEL, ut ipse mendosè legit, cui respondet Hebraicum תֵּבֵל *Tebel*. Inde derivatur ܬܒܝܠܝܐ TIBELOJO (non Tabelita) *mundanus*, *Oecumenicus*, & *Universalis*. Quapropter Synodus Oecumenica Syris appellatur ܬܒܝܠܝܬܐ TIBELOITO, & Doctor universalis ܡܠܦܢܐ ܬܒܝܠܝܐ MALPHONO TIBELOJO. Hinc etiam Canones Conciliorum Oecumenicorum dicuntur ܩܢܘܢܐ ܬܒܝܠܝܐ *Conune Tibeloje*, vel absolutè ܬܒܝܠܝܐ *Tibeloje*, aut cum nota genitivi casus ܕܬܒܝܠܝܐ, *D-Tibeloje*, hoc est, *Universalium*, seù *Oecumenicorum Patrum*, qui nimirùm ex toto Orbe in Synodis convenerunt. Sic intellecta vera illius vocis *Tibel* significatione, optimè explicantur, quæ tantam difficultatem Renaudotio fecerunt. Sic enim se res habet: & Jacobus quidem, ut præfert titulus Liturgiæ apud eundem pag. 356. verè est *Doctor Tibelojo Universalis*: & fragmenta Constitutionum Ecclesiasticarum, quæ in Nomocanone Syrorum citantur, sunt *D-Tibeloje*, idest, Patrum Synodi œcumenicæ, seù generalis.

IX. Reliqua objecta diluuntur.

Sunt & alia, præter adducta à Renaudotio, accusationum capita adversùs Sarugensem, quæ hìc dissimulare fas non est. Primum petitur ex quodam sermone, qui exstat in Cod. Nitr. V. fol. 139. hoc præfixo titulo.

ܡܐܡܪܐ ܕܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܥܠ
ܣܘܢܗܕܘܣ ܛܢܦܬܐ ܕܟܠܩܕܘܢܐ. ܗܝ ܕܝܐܐ
ܕܬܬܩܪܐ ܒܥܘܗܕܢܐ ܕܩܕܝܫܐ ܡܪܝ
ܣܐܘܝܪܘܣ ܗܘ ܥܡܘܕܐ ܕܥܕܬܐ ܕܡܫܝܚܐ
ܐܝܟ ܕܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܕܐܘܪܚܐ ܚܕܐ:

Sermo Sancti Mar Jacobi adversùs impiam Synodum Chalcedonensem, qui congruè legi potest in Commemoratione Sancti Mar Severi Ecclesiæ Columnæ,

lumnæ, qui contra duarum naturarum aſſertores multùm decertavit. Incipit autem: [Syriac text]

Fortiſſime ſæculorum, qui virtute tua mundum liberaſti, libera Eccleſiam tuam à ſervitute eorum, qui nomen tuum abnegant: ubi poſt prolixam Divini numinis invocationem, longaſque ambages, tandem Concilii Chalcedonenſis nomen prodit his verbis: [Syriac text]

Hæc eſt Synodus Chalcedonenſis, quam Cacodæmones, & projecti cœlo Spiritus congregarunt, ejuſque conſiliarii fuere.

Secundum, quod in Epiſtola ad Samuelem Abbatem monaſterii S. Iſaac Gabulæ, quæ exſtat in Cod. noſtro Syriaco XI. duas Chriſto ineſſe naturas, naturarumque proprietates poſt unionem Hypoſtaticam remanſiſſe, negat: quæ eſt ipſiſſima Jacobitarum hæreſis: ſic enim ſcribit: [Syriac text]

Verùm quum ab Orthodoxorum fide rejectus (de Neſtorio loquitur) *& confuſus eſſet, aliud auſus eſt ſtatuere: nimirùm duas naturas expreſſè, & diſtinctè in Chriſto, etiam poſt unionem, numerandas eſſe, & unicuique naturæ ſuam ineſſe perſonam, quæ diſtinctè per ſe ſubſiſtat. Alii verò ejuſdem cum ipſo opinionis pravam hanc doctrinam callidè ſtabilire, & artificioſè obtrudere volentes, affirmant, ſervari oportere uniuſcujuſque naturæ proprietates.* In eandem ſententiam ſcribit ſerm. 2. de Virgine Deipara Cod. Nitr. V. fol. 69. [Syriac text]

Manent proprietates naturarum? Vitam ergo Deo tribue, & nobis mortem. Lutumque noſtrum dic corruptum eſſe, ſuoque in pulvere conquieviſſe: Dei verò Filium in excelſis cum genitore ſuo glorioſum. Quodſi res ita ſe habet, mendax ergo fuit, qui ſcripſit, Tradidit Filium ſuum pro nobis, *quum eum non tradidiſſet.*

Ad hæc præmonendus eſt Lector, Monophyſitas ſtatim à Chalcedonenſis Concilii ævo Libros Patrum depravare cœpiſſe, ut ſcribunt monachi Palæſtinæ ad Alciſonem apud Evagrium lib. 3. cap. 31. *Inter hæc* (Loquuntur de Xenaja ejuſque Sectatoribus Monophyſitis) *poſtulant etiam ab Epiſcopo Hieroſolymorum, ut formulam fidei ſuæ conſcribat. Quam ille quum edidiſſet, per ſectatores Dioſcori miſit ad Imperatorem. Et ea quidem, quam ipſi proferunt, anathematiſmum continet eorum, qui duas in Chriſto naturas prædicarunt. Ipſe verò Hieroſolymorum Epiſcopus, eam ab illis falsò confictam eſſe dicens, aliam profert abſ-*

que

que hujusmodi anathematismo. Neque id mirum: nam & libros Sanctorum Patrum sæpenumero corruperunt. Multos quoque Apollinaris libros Athanasio, & Gregorio Thaumaturgo, & Julio falsò adscripserunt. Quibus præcipuè libris multitudinem in erroris sui societatem inducunt.

Ad Primum, sermonem illum Jacobo nostro falsò adscribi, ostenditur primò, quia Jacobi quidem nomen, non tamen Sarugensis præfert: Deinde stylus tàm abjectus, tàm probrosus à tanto Doctore abhorret, ut attentè consideranti hunc, aliosque sermones apparet. Id insuper, quod initio dicitur, ܦܪܘܩܝܗ̇ ܠܥܕܬܟ ܡܢ ܫܘܥܒܕܐ ܕܟܦܘܪܝ ܒܫܡܟ : *Libera Ecclesiam tuam à servitute eorum, qui nomen tuum abnegant*, satis arguit, Auctorem hujus sermonis sub Mahometanorum servitute vixisse: hos enim *Infidelium* nomine, non Imperatores Chalcedonenses intelligi, liquet ex communi Christianorum loquendi more, etiam Jacobitarum, qui Marcianum, Leonem, Justinum, aliosque Chalcedonensis Synodi propugnatores, *Hæreticos* quidem nominant, non tamen *Infideles*. Quamobrem haud temerè dixerim, à nebulone quodam Jacobita sermonem illum sub nomine Jacobi Sarugensis publicatum fuisse, ut indicat etiam elogium, quo Severus Patriarcha Antiochenus in titulo exornatur. Scriptorem enim illius Codicis Jacobitam fuisse, colligitur tùm ex hoc loco, tùm ex annotatione, quam Codici subjungit, ubi testatur, se in Scetensi Syrorum monasterio, in quo monachi Jacobitæ habitabant, hunc Librum exarasse. Et sicuti hoc loco tribuit Jacobo, quod suum non est, ita in Sermone de Lazaro fol. 360. in eodem Codice ex industria omittit gravissimam Sancti Doctoris auctoritatem de duabus Christi naturis, quam ex Joanne Marone suprà citavimus pag. 290. Nec mirum, quod quinto ab obitu Jacobi nostri sæculo, Opera ejusdem à Jacobitis corrumpi cœperint, quum Jacobus Edessenus apud Gregorium Barhebræum in Horreo mysteriorum in Genes. cap. 6. id paulò post mortem S. Doctoris factum testetur de Sermone illo, quo Adami corpus ad imaginem Dei esse asseritur. Verba Barhebræi loco cit. hæc sunt. ܗܘܟܡܬܐ . ܢܚܬ ܠܟܡ ܘܡܛܐ ܠܟܡܐ ܕܥܦܪܐ ܛܝܢܗ ܕܐܕܡ : ܘܒܗ ܛܝܢܐ ܨܠܡ ܛܒܥܗ ܐܝܬܘܬܐ : ܫܪܝܐ ܝܥܩܘܒ ܕܐܘܪܗܝ ܐܡܪ . ܣܪܝܩܐ . ܡܣܠܐ ܠܡܐܡܪܐ ܘܐܝܟ ܕܝܠܗ ܡܩܒܠ ܠܡܐܡܪܐ ܗܢܐ ܘܠܐ ܐܝܟ ܕܩܕܝܫܐ ܝܥܩܘܒ ܕܣܪܘܓ ܡܩܒܠ ܠܗ : *Objectio: Ait Sanctus Jacobus Sarugensis, Descendit Deus, & pervenit ad modicum lutum, pulverem, inquam, Adæ, & in eo luto imaginem suam Ens summum impressit. Solutio. Jacobus Episcopus Edessenus rejicit hunc sermonem, nec eum, tamquam Sancti Jacobi Sarugensis, admittit.* Audi quid de hujusmodi Jacobitarum dolis scribit Gabriel Barclajus Archiepiscopus Nicosiensis in carmine de veritate & mendacio Codice Ecchell. XVII. انهموا الملفان مار يعقوب وهو من قول اخر مكتوب من قول ساويرا المغضوب والبرادعى والنصيباني : *Calumniati sunt* (Jacobitæ) *Sanctum Doctorem Jacobum, quum tamen id ab aliis dictum sit: à maledicto, inquam, Severo, à Baradæo, & à Nisibeno:* ubi *Nisibeni* nomine intelligit Joannem Jacobitam Episcopum Haran, Chaburæ, & Nisibis, cujus Anaphoram habemus in Codd. Vaticanis, vel Barsaumam Nisibenum Episcopum, qui Nestorianam hæresim in Assyria suscitavit, teste Eutychio Alexandr. tom. 2. Annalium in Justiniano Imp. & Nairono in Evopl. pag. 12.

Ad secundum, nisi locum à Jacobitis quoque vitiatum dicamus, non abso-

absolutè negat Jacobus duas Christo inesse naturas, sed eas in duabus personis subsistentes, vel abinvicem separatas. Id enim indicat, quum de Nestorio scribit, *ausus est statuere, duas naturas expressè & distinctè* (hoc est, separatim) *in Christo etiam post unionem numerandas esse, & unicuique naturæ suam inesse personam, quæ distinctè per se subsistat*. Idem dicendum de *naturarum proprietatibus*: quo nomine non proprietates intelligit, quæ ad rerum substantiam spectant, quales sunt in homine proprietates naturales animæ & corporis; sed eas dumtaxat designat, quæ accidentales sunt, & extrinsecæ. De his hæc scribit in Epistola ad Samuelem post relata verba: [illegible]

[illegible]

Proprietates Dei sunt, quod natura ejus invisibilis est, non concipitur in utero, non habitat in muliere, non gignitur ut homo, non involvitur pannis, non adolescit, non per ætatum spatia deducitur, non sugit lac, non baptismo tingitur, non cruci affigitur, non descendit ad mortuos; sed abscondita, & remota ab omni Dispensationis genere, quam Christus incomprehensibiliter implevit. Rursùs si servandæ sunt humanæ naturæ proprietates, non concipitur hæc sine conjugali opere, non Magos exortu stellæ ad sui cultum cum muneribus adducit, non aquam in vinum convertit, non ambulat super fluctus maris, non fætentem defunctum à morte ad vitam revocat; sed Deo expressè assignari oporteret quæ Dei sunt, & homini, quæ hominis: Atque adeò ex hac perversâ doctrina palàm sequeretur, unum esse Deum Dispensationis in carne omninò expertem, & unum hominem ex filia hominis natum, qui virtutum & prodigiorum ab Unigenito Dei in mundo patratorum haudquaquam particeps esset.

X. Dionysii Patriarchæ narratio de Jacobo refellitur.

Ex dictis liquet, quæ fides adhibenda sit Dionysio Jacobitarum Patriarchæ, qui in Chronico refert, Jacobum Sarugensem Pauli Antiocheni communionem vitasse, quòd ille duas in Christo naturas profiteretur. Verba ejus fol. 94. hæc sunt.

[illegible]

[illegible]

Antequam Paulus decederet, Sanctum Mar Jacobum Doctorem & Episcopum Batnarum Sarugi accersivit: qui eò proficisci recusabat, quòd Paulum cerneret sanæ fidei non esse. Quumque Paulus Jacobum nihilominus urgeret, ut ad ipsum accederet, hic ante Altare procumbens, cum gemitu & lacrymis sic orabat. Domine Deus, qui abscondita cordis nosti, & renes atque cor scrutaris: Si nosti Paulum duarum naturarum insania teneri, ne me permittas in ejus conspectum venire. Quum itaque abire compulsus esset, ex urbe Batnis egressus, in Monasterium quoddam, quod Persarum nuncupatur, distatque Edessâ passus sex mille, divertit. Ibi pernoctans, revelationem de suo exitu accepit, jussusque fuit in propriam civitatem reverti. Qui sine mora eos qui secum erant, jumentum celeriter aptare, atque in urbem regredi jussit, sequuturam duobus post diebus mortem prænuncians, cunctis mirantibus: urbemque suam illicò repetiit. Quò quum pervenisset, de Ecclesia deque universa doctrina sua testamento disposuit, & duobus post diebus ex hac luce migravit. Tùm verò omnibus virtus orationis hujus Sancti patuit, & doctrinæ ejus fama per universam Dei Ecclesiam totamque Syriam vulgata est, cunctis admirantibus, & gratias Deo agentibus. Cujus de obitu Paulus admonitus, Moysen quemdam in locum ejus ordinavit. Sanè Dionysium minimè sibi hoc loco constare, manifestum est ex iis, quæ de inauguratione prædicti Pauli Antiocheni præmiserat fol. 92. ad annum Græcorum 831.

[illegible]

Anno octingentesimo trigesimo primo factus est Paulus Judæus Patriarcha Antiochiæ. Nam post abdicationem S.Severi (hæretici,) *mansit Antiochia absque Episcopo annum unum: deinde electus missusque illuc fuit vas perditionis Paulus, qui Eutyches nuncupabatur, &, si dicere fas est, etiam Judæus.* Nimirum pulsus fuit Severus

anno primo Justini Senioris in fine anni Græcorum 829. ut ipse Dionysius testatur fol. 91. Vacavit Sedes annum unum, hoc est, totum annum 830. Initio anni 831. subrogatus fuit Paulus, qui sedit annum unum, eodem Dionysio teste fol. 94.

ܦܘܠܐ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܒܬܪ ܫܢܬܐ ܚܕܐ ܡܝܬ܀

Paulus autem Judæus post annum unum mortuus est: nimirùm exeunte anno 831. aut initio sequentis. Quomodo igitur Jacobus, qui, ipso Dionysio teste, anno 833. obiit, accersiri potuit à Paulo, ut rationem fidei suæ redderet, qui anno uno anteà mortuus fuerat? Quomodo Moyses ab eodem Paulo post Jacobi obitum consecratus Batnarum Episcopus? Probabile ergo est, Dionysium Auctorem alioquin bonum & accuratum, falsâ aliquâ suorum gentilium relatione deceptum, ista suæ Chronologiæ imprudenter inseruisse.

XI. Scripta S. Jacobi Sarugensis.

Scripta Jacobi recenset laudatus Auctor Vitæ ejusdem in hæc verba:

ܐܫܟܚܢ ܕܗܘܐ ܟܠܗ ܡܠܦܢܘܬܗ
ܫܘܝܐ ܠܢܒܝܐ ܕܚܡܫܝܢ. ܡܐܡܪ̈ܐ ܕܝܢ
ܗܘ̈ܝܢ ܫܒܥܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܬܠܬܐ. ܡܐܡܪܐ
ܩܕܡܝܐ ܕܝܠܗ ܗܘ ܕܥܠ ܡܪܟܒܬܐ.
ܐܚܪܝܐ ܕܝܢ ܠܐ ܫܠܡܗ ܕܥܠ
ܡܪܝܡ ܘܓܓܘܠܬܐ:

Reperimus, totam ejus doctrinam Prophetas quinquaginta mole æquare: Homilias autem ejus septingentas esse, & tres suprà sexaginta: quarum prima est, quam de Curru scripsit: postrema verò de Maria & Gogoltha, quam imperfectam reliquit. Ubi de Homiliis dumtaxat loquitur, seù de metricis Orationibus, quas metro dodecasyllabo, seù tetrasyllabo ter repetito Jacobus composuit: unde *Jacobiticæ* appellantur, de quibus consule Naironum Evopl. Par. 1. cap. 2. §. 24. pag. 51. Earum Catalogum texit Georgius in laudato Encomio his verbis. ܗܢܐ ܘܦܫܩ ܟܬܒܐ ܥܬܝܩܬܐ ܘܚܕܬܐ

ܐܦ ܟܬܝܒܬܐ ܦܫܩ. ܗܢܐ ܘܐܥܒܕ ܡܐܡܪ̈ܐ
ܬܡܝܗ̈ܐ ܟܕ ܬܘܪܓܡܐ ܥܠ ܡܐܬܝܬܗ
ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܐܒܐ ܐܒܘܗܝ: ܘܥܠ
ܡܣܟܢܘܬܗ ܨܒܝܢܝܬܐ ܗܝ ܕܚܠܦܝܢ: ܘܥܠ
ܐܪ̈ܙܘܗܝ ܗܢܘܢ ܕܢܒܝ̈ܐ ܕܐܬܢܒܝܘ ܥܠܘܗܝ. ܘܥܠ
ܗܘ ܟܢܘܫܐ ܕܫܠܝ̈ܚܐ ܕܢܩܦܘ
ܠܗ. ܥܠ ܡܘܠܕܗ ܗܘ ܐܢܫܝܐ ܕܡܢ
ܡܪܝܡ ܘܥܠ ܐܪܙܐ ܕܡܘܬܗ ܘܩܒܘܪܬܗ
ܘܩܝܡܬܗ: ܘܥܠ ܗܘܦܟܗ ܕܥܡ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܢ ܒܬܪ ܩܝܡܬܗ: ܐܦ
ܥܠ ܣܘܠܩܗ ܕܠܫܡܝܐ ܒܫܘܒܚܐ
ܪܒܐ ܘܥܠ ܡܐܬܝܬܗ ܕܬܪܝܢܘܬܐ
ܘܕܟܠ ܟܕ ܕܝܢܐ: ܘܕܟܠ
ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ.
ܥܠ ܡܦܩܬܗ ܘܐܦ ܐܝܟ ܡܢ
ܦܘܪܫܢܐ ܗܘ. ܗܢܐ ܥܒܕ ܗܘ
ܡܐܡܪܐ ܥܠ ܬܘܪܓܡܐ ܗܘ ܕܥܠ ܕܟܝ
ܗܘܐ ܕܝܠܗ ܠܡܐܡܪܐ. ܐܦ ܦܪܝܡ
ܡܐܡܪܐ ܕܚܡܫ ܗܘܐ ܥܠ ܡܪܟܒܬܐ
ܕܚܙܐ ܚܙܩܝܐܝܠ ܢܒܝܐ ܗܘ ܫܒܩܗ:
ܕܝܢ ܗܢܐ ܙܒܢܐ ܡܐܡܪܐ ܘܕܟܒ ܕܟܝܐ:
ܠܐܪܝܡ ܦܪܝܫܐ ܘܟܬܒܗ ܠܟܬܒܘܗܝ ܐܦܣܩܐ
ܘܟܠܐ. ܘܥܒ ܡܬܡܟܠ ܟܠ ܦܠܐ ܕܘܟܝ
ܟܐܢܝܐ ܟܐܝܢܐ: ܘܡܐܡܪ ܡܐܡܪ̈ܐ ܟܠ
ܬܘܪܓܡܐ ܐܦ ܡܕܪܫܐ: ܘܙܘܥ ܡܫܩܐ
ܘܟܠ ܫܩܝܐ ܘܟܠܗ ܟܬܒܢܘܬܐ:

Hic vetus ac novum Testamentum commentatus est &c. Hic admirabiles Homilias, & expositiones scripsit de Adventu Filii Dei ex Patre, & de voluntaria ejusdem pro nobis exinanitione. Item de mysteriis, quæ Prophetæ de eodem prænunciarunt, & de agmine Apostolorum, qui eum sequuti sunt. De humana ejus nativitate ex Maria, de mysterio mortis ejus, & sepulturæ, & resurrectionis: de con-

conversatione ejusdem cum discipulis suis, postquam resurrexit: deque gloriosa ejus ad Patrem ascensione &c. Scripsit etiam de cunctis hominum gradibus, qui in mundum prodierunt, disserens, quo quisque opere placuerit Deo. De Adami è terrestri Paradiso ejectione &c. Atque ita Divino Doctori placuit, ab hoc (Adamo) *initium doctrinæ suæ* (Operis sui) *ducere: nam licet Hymnus ille de Curru Ezechielis admirandarum visionum Prophetæ reliquos antecessit; maluit tamen Doctor, Adamum omnium parentem Homiliarum suarum agmen ducere, filiosque patrem sequi: Hoc enim æquum fuit: Hymnosque & Expositiones composuit, in quibus illustrium Virorum imagines expressit, per omnes generationes orationem absque ordinis interruptione deducens.* Atque hìc commemorat Georgius Adam, Hevam, Serpentem, Abel, Cain, Seth, Enos, Noë, Abraham, Isaac, Jacob, Joseph, Job, Moysen, Josue filium Nun, Jesum filium Josedech, Eliam, Elisæum, Isaiam, Jeremiam, Ezechielem, Danielem, Ananiam, Azariam, Misäëlem, Jonam, aliosque, de quibus Carmina edidisse Jacobum testatur: demùm sic concludit: ܟܠ ܟܠ ܠܐܕܡ ܕܒܪܫܝܬܐ ܥܒܕ ܠܗ ܪܫܐ ܘܒܢܘ̈ܗܝ ܗܘܘ ܐܝܟ ܦܓܪܐ ܡܢܗ ܠܗܘܢ. ܘܟܠ ܟܠ ܦܪܨܘܦܝ̈ܢ ܕܓܒܪ̈ܐ ܘܟܢܫܐ ܕܟܠܗ ܒܪܘܚܐ : ܚܝܐ ܘܩܕܝܫܬܐ ܡܠܠ ܥܠ ܟܠ ܕܘܒܪ̈ܝܗܘܢ. *Divinoque Spiritu afflatus, de cunctis Cœlestium Ordinibus disseruit: qua scilicet ratione adstent coram Deo: Prætereà de omnibus piorum, impiorumve, qui in mundo exstiterunt, gradibus, sive quum viverent, sive postquam vita defuncti fuerunt, tractavit, eorumque mores gestaque descripsit.* Hactenus Georgius: qui tamen non secùs, atque anonymus Vitæ Jacobi Auctor, metrica Sarugensis Opera dumtaxat recenset. At alias etiam lucubrationes à nostro Jacobo soluta Oratione editas fuisse, ex subjecto Catalogo patebit.

Interim observandum est, metricas Jacobi Homilias eo utplurimùm ordine exhiberi, quo in Ecclesia Syrorum leguntur: ad circulum nimirùm anni Ecclesiastici accommodatas, ut liquet ex Codice Nitriensi V. & ex Codice nostro Syriaco VII. in quibus juxta Ritum Syrorum à Dedicatione Ecclesiæ, quæ septima, vel octava ante Nativitatem Christi Dominica notatur, Homiliarum initium ducitur. Quare hunc etiam nos ordinem in iis recensendis sequemur: sed & alios Codices indicabimus, in quibus eædem Homiliæ, sive Syriaco, sive Arabico Sermone occurrunt. His autem præmittimus Opera, quæ soluta oratione scripsit, & in nostris Codicibus habentur.

Opera S. Jacobi Sarugensis soluta Oratione.

I. Liturgia.

ANAPHORA, seù Liturgia, ܐܢܐܦܘܪܐ cujus initium: ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܗܘ ܕܐܝܬܝܟ ܫܝܢܐ *Deus Pater, qui es tranquillitas.* Exstat in Cod. Nitr. III. fol. 160. & Cod. Ecchell. V. fol. 80. prodiitque Latinè per Renaudotium tom. 2. Liturg. Orient. pag. 356. Ejusdem meminit Cornelius Schultingius tom. 3. pag. 106. num. 24. ubi pro *Sarugensi* perperàm habet *Sexugensem*, eamque Anaphoram compositam fuisse tradit *anno à Nativitate Domini quadringentesimo septuagesimo tertio*, manifesto errore: is enim annus ex dictis incidit in annum Jacobi vigesimum primum, quo ille utpotè Sacerdotio necdum initiatus, Liturgiam

giam conſcribere non potuit. Inter Æthiopicas Anaphoras eandem recenſet Job Ludolphus in Lexico: nec mirum, quum Syriaci Anaphorarum Codices non modò in Ægyptum, verùm etiam in Æthiopiam à Syris Jacobitis, quibus circa Incarnationis myſterium communis eſt cum Coptis Æthiopibuſque error, advecti fuerint, & in Æthiopicam linguam converſi. Præterea Æthiopas in Monte Libano duo habuiſſe monaſteria, alterum S. Jacobi apud Eden, alterum S. Georgii in Valle Canubinenſi propè Hadſcit, teſtis eſt Illuſtriſſimus Stephanus Edenenſis in Chronico ad annum Chriſti 1488. idque manifeſtè colligitur ex titulo دير الحباش *Cœnobium Æthiopum*, quo utrumque monaſterium à Libaniotis in hunc uſque diem appellatur. Sed & Hieroſolymis Hoſpitium à pluribus ſæculis eos habuiſſe, certum eſt ex iis, qui de Peregrinatione Hieroſolymitana ſcripſere. Vide Quareſmium in Elucidatione Terræ Sanctæ tom. 1. Hieroſolymis igitur monachi Æthiopes Anaphoram S. Jacobi aliosque Syriacos Codices in patriam linguam olim fortaſsè tranſtulerunt; vel certè in Monte Libano, quum inter Syros Maronitas verſarentur; aut demùm in Scetenſi Syrorum monaſterio, ubi eos anachoreticam vitam unàcum Jacobitis egiſſe, ex nonnullis Æthiopicis libris ibidem relictis conjicio. Aliam inſuper Liturgiam Jacobo noſtro ex quorundam manuſcriptorum fide tribuit laudatus Stephanus Edenenſis cap. 2. de Orthodoxis Anaphorarum Auctoribus num. 22.

يعقوب السروجي الذي في السنة الخمسماية وتسعة عشر اجتذب الى كرسي بطنان الذي في سروج له نافوران احدهما بدوه ܐܠܗܐ ܒܪܘܝܐ ܕܟܠ: والثاني ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܗܘ ܕܐܝܬܝܟ ܫܝܢܐ:

Jacobus Sarugenſis, qui an. quingenteſimo decimo nono ad Batnarum Sedem, quæ in Sarugo eſt, evectus fuit, duas habet Anaphoras, quarum prima incipit: Deus univerſorum conditor: altera, Deus Pater qui es tranquillitas. Verùm hæc poſtrema dumtaxat genuinus videtur eſſe Jacobi fœtus, ut ſuprà diximus. Illa verò prior, Severo Antiocheno, ſi benè conjicio, reſtituenda: iiſdem enim verbis incipit Anaphora Severi apud Maſium, cujus initium idem Edenenſis adnotavit cap. 7. de Hæreticis Anaphorarum Auctoribus num. 3.

2. Ordo Baptiſmi.

Ordo Sancti Baptiſmi. ܛܟܣܐ ܕܥܡܕܐ ܩܕܝܫܐ. Septem Baptiſmi Ritus in Eccleſia Syrorum uſurpari, ex Ritualibus eorum Libris colligitur. Et apud Neſtorianos quidem celebratur Baptiſmus, quem *Apoſtolorum* appellant; Exſtat autem in Cod. Syriaco Vaticano XXXIX. & in Cod. Amidenſi XI. Jacobitæ verò utuntur Baptiſmo *S. Jacobi Apoſtoli, Severi Antiocheni, & Philoxeni Mabugenſis*, qui habentur in Cod. Syr. Vat. XXII. & in Cod. Ecchell. IV. fol. 199. 210. 223. Maronitæ demùm præter Baptiſmum ejuſdem Jacobi Apoſtoli, uſurpant etiam Baptiſmum *Baſilii Magni, Jacobi Sarugenſis*, & *Jacobi Edeſſeni*, ut in Libris Ritualibus paſſim. Quod ad Sarugenſem ſpectat, diſertum ejus nomen in Ordine Baptiſmi præfertur, cujus initium: ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܝܠܢ ܗܘ ܕܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܕܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ ܐܬܝܬ ܠܗܝܟܠܐ ܥܡ ܡܪܝܡ ܐܡܟ:

Domine Deus noſter, qui ſecundùm legem quadrageſimi diei, ad Templum cum Maria matre tua adveniſti:

Sic enim inſcribitur: ܛܟܣܐ ܕܥܡܕܐ ܩܕܝܫܐ ܕܣܝܡ ܠܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܡܠܦܢܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܒܛܢܢ ܕܣܪܘܓ:

Ordo Sancti Baptiſmi compoſitus à Mar Jacobo Doctore Epiſcopo Batnarum Sarugi.

3. Epiſtola ad Samuelem Abbatem.

Epiſtola ad Samuelem Abbatem Mo-

Monasterii S. Mar Isaac Gabulæ.

ܟܬܒܐ ܕܥܠ ܬܠܝܬܝܘܬܐ ܩܕܝܫܬܐ
ܘܩܢܘܡܐ ܡܢܗ ܐܬܓܫܡ ܕܡܠܬܐ.

De Trinitate, & Incarnatione Verbi. Exstat in Codice nostro Syriaco XI. fol. 93. Ejusdem fragmentum habetur in Cod. Syr. Vatic. XV. Incipit:

ܠܢܟܦܐ ܘܩܕܝܫܐ ܘܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝ
ܫܡܘܐܝܠ ܪܝܫܕܝܪܐ ܕܕܝܪܝܐ ܕܥܘܡܪܐ
ܩܕܝܫܐ ܕܛܘܒܢܐ ܡܪܝ ܐܝܣܚܩ
ܕܓܒܘܠܐ : ܡܟܝܟܐ ܝܥܩܘܒ ܥܒܕܐ
ܕܩܕܝܫܘܬܟ ܒܝܫܘܥ ܗܘ ܕܒܐܬܐ ܕܨܠܝܒܗ ܟܠ
ܡܫܡܠܐ ܫܠܡܐ. ܥܠܬܐ ܗܠܝܢ ܕܚܪܝܢܐ
ܕܠܘܩܒܠ ܛܟܣܐ ܕܟܝܐ ܕܬܪܝܨܝ ܫܘܒܚܐ
ܡܙܝܥ ܘܡܥܝܪ ܒܥܠܕܒܒܐ : ܣܛܢܐ ܗܘ
ܒܥܠܕܒܒܐ ܕܐܢܫܘܬܐ ܡܢ ܫܘܪܝ ܒܪܝܬܗ
ܕܝܠܢ ܚܣܡ. ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܡܩܪܒ
ܠܗ ܘܡܚܒܠ ܠܗ ܘܡܕܠܚ ܠܗ :
ܘܩܐܡ ܗܘ ܕܢܗܦܘܟ ܗܝܡܢܘܬܐ.

Religioso, Sancto, & electo Dei Mar Samueli Abbati Monachorum sacri Monasterii Beati Mar Isaac Gabulæ, humilis Jacobus Sanctitatis tuæ famulus in Jesu, qui cuncta signo Crucis suæ perficit, salutem. Causas istas, quæ contentionem adversùs purum Orthodoxorùm ordinem suscitant, Diabolus hominum inimicus movet excitatque. Ipse enim generi nostro ab initio conditionis nostræ invidit, & adhuc eam impugnat, infestat, perturbat, & fidem subvertere conatur. Pergit Diaboli adversùs Catholicam fidem bellum describere ab orbe condito usque ad Divini Verbi Incarnationem, ubi de Idololatria disserit: qua per Christianam Religionem sublatâ, hæreses in Ecclesiam invectas fuisse dicit, Marcionis scilicet, Bardesanis, Manetis, Audæi, Sabellii, Photini, Arii, aliorumque, usque ad impium Nestorium ejusque asseclas. Hos Jacobus unàcum Eutychianis ex professo impugnat, ostendens, unam Christo inesse Personam, ejusque matrem verè Deiparam appellandam. Duas verò Naturas, earumque Proprietates in eo sensu negat, quem suprà exposuimus pag. 297. De Trinitate demùm sic scribit:

ܐܒܐ ܓܝܪ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
ܐܬܝܕܥ ܘܐܬܚܙܝ ܘܐܬܟܪܙ ܐܠܗܐ
ܚܕ ܣܓܝܕܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܥܡܗ
ܩܢܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܕܫܘܬܦ ܠܗ
ܒܣܓܕܬܐ. ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܐ
ܩܕܝܫܐ ܘܚܕ ܗܘ ܒܪܐ ܩܕܝܫܐ ܘܚܕ ܗܘ
ܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ. ܐܒܐ ܕܠܐ ܡܬܝܠܕ : ܒܪܐ
ܡܬܝܠܕܐ : ܪܘܚܐ ܕܢܦܩ ܡܢ
ܐܒܐ ܘܢܣܒ ܡܢ ܒܪܐ.

Nam Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus agnitus est, & visus, & prædicatus unus Deus adorandus, qui nullam aliam secum habet Personam suæ adorationis participem. Unus est enim Pater Sanctus, unus Filius Sanctus, unus Spiritus Sanctus. Pater ingenitus, Filius genitus, Spiritus ex Patre procedens, & à Filio accipiens. Quæ communis est secundùm Evangelii verba Orientalium Theologia.

Addunt aliquando: ܘܡܢ ܒܪܐ ܢܣܒ ܒܐܘܣܝܐܝܬ :

Et à Filio quæ ad essentiam, seù substantiam pertinent, accipit, ut in Liturgiis Xysti, & Ignatii Josephi Bar-Vahib Patriarchæ Jacobitarum Cod. Nitriensi III. & apud Renaudotium tom. 2. pag. 136. 533. qui pag. 274. ex antiquissimo Codice Syriaco Florentino hunc Seleuciensis Concilii sub S. Marutha, & Isaaco Catholico canonem de Spiritus Sancti processione producit: *Confitemur unum Spiritum vivum & Sanctum Paraclitum, qui est ex Patre & Filio.* De Monasterio S. Isaac Gabulæ vide quæ diximus suprà pag. 210. Ejusdem loci

Epi-

Episcopus in Mesopotamia Petrus subscribit Concilio Chalcedonensi.

4. Epistola ad Stephanum Bar-Sudaili.

Epistola ad Stephanum Bar-Sudaili Edessenum. ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ
ܣܛܦܢܘܣ ܒܪ ܨܘܕܝܠܝ ܐܘܪܗܝܐ.

Paradisi & Gehennæ æternitatem ex Scripturis, & ratione demonstrat. Exstat in Cod. Syriaco Vaticano XV. fol.57. Eundem Stephanum in apertam hæresim mox lapsum confutavit Philoxenus Mabugensis, seù Hierapolitanus in Epistola ad Abraham & Orestem Presbyteros Edessenos, quæ Epistolæ Jacobi nostri subjungitur in laudato Cod. Vaticano XV. fol.60.

5. Epistola ad Jacobum Abbatem.

Epistola ad Mar Jacobum Abbatem Monasterii Edesseni, quod Naphesciatense, seù *de Anima appellatur.* ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ
ܪܝܫܕܝܪܐ ܕܐܘܪܗܝ ܕܡܬܩܪܐ ܕܢܦܫܬܐ.

Exstat in Codice nostro Syriaco VI. fol.387. & Cod. X. fol. 55. incipit:

ܠܪܒܐ ܘܩܕܝܫܐ ܘܚܣܝܐ ܘܡܝܬܪܐ
ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܩܫܝܫܐ ܘܪܝܫܕܝܪܐ
ܕܥܘܡܪܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܘܪܗܝ ܕܡܬܩܪܐ
ܕܢܦܫܬܐ: ܝܥܩܘܒ ܥܒܕܐ ܕܩܕܝܫܘܬܟ
ܒܝܫܘܥ ܕܐܝܬܘܗܝ ܢܘܗܪܐ ܘܚܝܐ ܘܠܐ
ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ ܘܫܘܒܚܐ
ܕܟܠ ܫܠܡ. ܩܒܠܬ ܟܬܒܐ
ܕܩܕܝܫܘܬܟ ܐܘ ܪܚܡ ܐܠܗܐ.

Magno, Sancto, religioso, ac præstantissimo Mar Jacobo Presbytero & Abbati Sancti Edesseni Cœnobii, quod de Anima nuncupatur, Jacobus Sanctitatis tuæ famulus in Jesu, qui lux est, & vita, & incorruptibilitas, omniumque decus, salutem. Accepi literas Sanctitatis tuæ, Dei amantissime. Exponit tria Scripturæ loca. Primum Pauli ad Hebræos 10. v. 26. juxta versionem Syriacam:

ܐܢ ܓܝܪ ܒܨܒܝܢܢ ܢܚܛܐ ܐܢܫ ܡܢ
ܒܬܪ ܕܩܒܠ ܝܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ: ܬܘܒ
ܡܛܠ ܕܒܚܬܐ ܠܐ ܡܫܬܒܩܐ ܚܠܦ
ܚܛܗܐ: ܐܠܐ ܕܚܠܬܐ ܗܝ ܕܕܝܢܐ ܥܬܝܕܐ
ܘܛܢܢܐ ܕܢܘܪܐ ܕܐܟܠ ܠܒܥܠܕܒܒܐ:

Siquis enim voluntariè post acceptam veritatis notitiam peccabit, non ampliùs relinquitur hostia, quæ pro peccatis offeratur: sed expectandum erit terribile judicium, & ignis æmulatio, quæ consumptura est adversarios. Alterum 1. Joannis 5. v. 16.

ܐܢ ܐܢܫ ܚܙܐ ܠܐܚܘܗܝ ܕܚܛܐ ܚܛܝܬܐ
ܕܠܐ ܡܚܝܒ ܠܡܘܬܐ: ܢܫܐܠ
ܘܡܬܝܗܒ ܠܗ ܚܝܐ: ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ
ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܠܡܘܬܐ ܚܛܝܢ.
ܐܝܬ ܓܝܪ ܚܛܝܬܐ ܕܡܘܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ
ܥܠ ܗܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܢܒܥܐ ܐܢܫ.

Siquis videt fratrem suum peccare peccatum, quod mortis nequaquam reum faciat, petat, & dabitur ei vita: iis scilicet, qui non ad mortem peccant. Est enim peccatum ad mortem: non pro hoc dico, ut roget quis. Tertium:

ܡܢ ܕܠܐ ܪܚܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܢܗܘܐ ܚܪܡ. ܘܡܪܢ ܐܡܪ ܕܡܢ ܕܪܚܡ
ܠܝ ܦܘܩܕܢܝ ܢܛܪ: ܡܢ ܕܝܢ ܕܟܠܗܘܢ
ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܕܢܛܪ ܟܠܗܘܢ ܦܘܩܕܢܐ
ܢܚܙܐ ܐܢ ܡܚܪܡ ܗܘ.

Qui non diligit Dominum nostrum Jesum Christum, anathema sit. Atqui Dominus noster ait: Qui me diligit, mandata mea observat. Qui igitur mandata omnia observare nequivit, videamus, an sit anathema, nec ne? Monasterii Naphesciatensis, seù de Anima, meminit etiam Dionysius in Chronico ad annum Græcorum 837. fol. 95. ubi de Monachis Edessenis loquens, qui Asclepii Episcopi jussu è Monasteriis suis pulsi sunt, eò quod Sacrum Chalcedonense Concilium recipere detrectabant,

bant, hæc Monasteriorum nomina indicat : [Syriac text] : *Monasterium Sancti Nicolai*, *Monasterium Sancti Cononis*, *Monasterium Exedrarum*, *Monasterium Animarum*, *Monasterium S. Samuelis*, *Monasterium Hendibanæ*, *Monasterium Eusebii de lateribus*, & *Monasterium S. Juliani Sabæ ad fluvium Medorum*.

6. Epistola Parænetica.

Epistola Parænetica ad Anonymum de Humilitate & Amore Divino, deque vitandis hujus sæculi laqueis. Incipit : [Syriac text]. *Quum anima noxiis hujus sæculi offendiculis irretitur*. Exstat in Cod. nostro Syriaco VI. fol. 384.

7. Epistola alia Parænetica.

Epistola ad quendam præstantem virum. [Syriac text]. *Si mala sæculi hujus offendicula*. In eodem Codice Syriaco VI. fol. 391. Naturæ lapsæ miseriam deplorat, quæ virtutem quum amet, ad vitia tamen trahitur.

8. Homilia de Nativitate Domini.

De Nativitate Domini Homilia, *seu Expositio*. [Syriac text]. *Congruum mihi hodierno die verbis discretione plenis cum supernis agminibus dicere : Gloria in excelsis Deo, & in terra pax, & spes bona hominibus*. Exstat unàcum quinque seqq. Homiliis in Cod. nostro Syr. X. fol. 27. Inscribuntur autem [Syriac text] *Turgome*, *Interpretationes*, *Expositiones*, seù *Glossæ*, eò quod post Evangelium in Ecclesia Syrorum legi consueverunt. Vide quæ notavimus pag. 23.

9. Homilia de Epiphania Domini.

De Epiphania Domini Homilia. [Syriac text] : *Domini ad Jordanem accessus, veteris novique testamenti verum est confinium*. In eodem Codice X. fol. 29. Abulpharagius in hist. Dynast. p. 94. refert, Justinianum Imp. edicto præcepisse, ut diversis diebus Natale Christi, & Epiphania celebrarentur. Id Syros ante Justiniani ævum præstitisse, liquet ex laudatis Jacobi Homiliis. Vide Pagium ad an. 551. n. 21.

10. Homilia de Sacro Jejunio.

De Jejunio Quadragesimali Homilia. [Syriac text] : *Pergratum est de Jejunio disserere, si aures audientium tenet amor Jejunii*. Ibidem fol. 33.

11. Homilia de Dominica Hosannarum.

De Dominica Hosannarum Homilia. [Syriac text] : *Si sæculi amor nostræ mentis aciem minimè obtunderet, quo minus Dispensationis Christi opes intueremur, magnificos profectò thesauros sacrorum Librorum dictis inclusos cerneremus*. Ibid. fol. 37. & Codice Nitr. XV. fol. 57.

12. Homilia de Passione Domini.

De Feria sexta Passionis Domini Homilia. [Syriac text]

ܐܢ ܚܕ ܡܢ ܥܐܕܘܗܝ ܕܡܪܢ :
ܥܠܬܗ ܕܥܐܕܐ ܣܝܡ ܩܕܡܝܟ ܒܪܥܝܢܟ:

Quotiescumque ex solemnitatibus Dominicis aliquam celebras, causam illius Festi ob animi oculos primùm ponere te decet. Ibid. fol. 42. & Cod. Nitr. XV. fol. 82.

XIII. Homilia de Resurrectione Domini.

De Dominica Resurrectionis Domini Homilia. ܬܘܪܓܡܐ ܕܥܠ ܚܕܒܫܒܐ ܘܩܝܡܬܗ ܕܡܪܢ. ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܕܥܐܕܐ.
ܦܘܩܕܢܐ ܡܙܡܪܐ ܠܟܝ ܢܒܝܐ ܐܠܨܐ
ܡܠܬܗ ܕܢܒܝܐ ܕܗܘܐ ܗܢܐ ܝܘܡܐ ܕܥܒܕܗ
ܡܪܝܐ ܬܘ ܢܪܘܙ ܘܢܚܕܐ :

Maximum solemnitatis hodiernæ gaudium verba Prophetæ me usurpare compellit: Hæc est dies, quam fecit Dominus, venite, exultemus, & lætemur. Ibid fol 46. & Cod. Nitr. XV. fol. 100.

Homiliæ Metricæ.

Cod. Nitriensis V.

1. E *Curru, quem vidit Ezechiel Propheta*.
ܡܐܡܪܐ ܩܕܡܝܐ
ܕܥܠ ܡܪܟܒܬܐ ܕܚܙܐ
ܚܙܩܝܐܝܠ ܢܒܝܐ :

Exstat in Cod. Nitr. V. fol. 1. ubi hæc in titulo adnotatio legitur: ܐܝܬܘܗܝ ܕܝܢ ܗܢܐ ܡܐܡܪܐ ܩܕܡ ܡܐܡܪܘܗܝ ܕܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ :

Est autem hic sermo primus omnium sermonum Sancti Mar Jacobi. Vide suprà pag. 299. Habetur etiam Arabico Sermone in Codice nostro IX. quem nuper ex Oriente adveximus, fol. 1. Incipit: ܪܡܐ ܕܝܬܒ ܥܠ ܡܪܟܒܬܐ ܘܠܐ ܡܬܒܨܝܐ: ܗܒ ܠܝ ܡܠܬܟ ܕܐܡܪ ܒܐܪܥܐ ܕܠܐ ܫܠܡ ܐܢܬ.

Altissime, qui inscrutabili Currui insides, infunde mihi sermonem tuum, ut te sine fine esse, in terra prædicem. Exordium hujus Sermonis aliis verbis, etsi eodem sensu efferunt Georgius in Encomio, & Anonymus in vita S. Jacobi. Verosimile est, istum sermonem ab Auctore postea recognitum, & fortasse etiam auctum fuisse. De immensitate ac potentia Dei præfatus, Currum & quatuor Animalia eleganter describit, & ad literam quidem totam illam visionem de Divini Verbi Incarnatione, & Apostolorum atque Evangelistarum prædicatione exponit; allegoricè verò ad Ecclesiam, Altare, & Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum refert.

Porrò in fine laudati Codicis Nitriensis V. licet temporis adnotatio ex parte exciderit; ex iis tamen quæ supersunt, colligitur, Codicem in monasterio Scetensi S. Pisois Syrorum descriptum fuisse circa annum Christi millesimum centesimum, sub Joanne ejusdem loci Abbate, Basilio Oeconomo, & Monachis Zoche, seù Nicolao, Gabriele, Gabriele altero, Sergio, Josepho, Josepho altero, Aarone, Josue, Josue altero Diacono, Simeone, Barsauma, Bricha, seù Benedicto, Moyse, Michaele Diacono, & Basilio: Hos enim nominat Amanuensis, qui seipsum ejusdem Cœnobii monachum fuisse profitetur, & Codicem hunc ex antiquissimis præfati monasterii exemplaribus transcripsisse: quod etiam affirmaverat suprà fol. 501. à tergo in hæc verba: ܫܠܡ ܒܥܘܕܪܢ ܡܪܢ ܚܘܕܪܐ ܕܟܠܗ ܫܒܘܥܐ ܕܚܫܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܫܟܚܢ ܒܨܚܚܐ ܥܬܝܩܐ ܕܕܝܪܐ ܩܕܝܫܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܕܒܐܣܩܝܛܝܣ:

Explicit, Deo juvante, circulus totius hebdomadæ Passionis Dominicæ, sicut reperimus in antiquis Codicibus sacri monasterii Deiparæ, quod in Scete situm est. Ubi notandum illud Cœnobium ab Amanuensi modò *Deiparæ*, modò *S. Pisois* appellari: quia nimirùm utrique nuncupatum erat, quod

teſtantur gemina Oratoria, quæ in hunc uſque diem ſub nomine S. Mariæ,& S.Piſois ibidem exſtant.Eſt quidem & aliud Cœnobium in deſerto Scetenſi haud procul à præfato Syrorum monaſterio,quod *S.Piſois* etiamnum appellant, ut in Præfatione diximus: verùm Coptos ibi, non Syros monachos religioſam vitam duxiſſe, omnia Scetenſis deſerti monumenta clamant. In eodem Codice legere eſt & alias inſcriptiones, quæ conſequutis temporibus appoſitæ fuerunt. Et Prima quidem nomen ejus, qui Librum vetuſtate penè detritum reſtituit, exhibet fol. 2. [illegible]

[illegible]

Colligavit hunc Homiliarum Codicem Georgius Monachorum minimus, & peccatorum maximus ex Urbe Cypri (Nicoſia.) *Orate, quæſo, pro eo propter Dominum noſtrum; nec non pro iis, qui participes cum eo ſunt, ſeù verbo, ſeù opere. Qui pro aliis veniam imploraverit, veniam & ipſe impetrabit. Id factum eſt anno Græcorum* 1787. *in Feſto Pentecoſtes die primo Junii.* Cæteræ inſcriptiones ad eos ſpectant, qui dum Scetenſe monaſterium adirent, nomen ſuum in laudato Codice adnotarunt: videlicet, fol. 204. *Aaron Presbyter & Phinees ejuſdem frater anno Græcorum* 1845. fol. 203. *Thaneas Presbyter Barſaumæ Presbyteri filius ex oppido* [illegible] *Clepinenſi in Cypro anno Græcorum* 1880. demùm fol. 353.&386. *Abdalgalilus* عبد الجليلى [illegible] *ſeù Galilæi ſervus* [illegible] *Hieroſolymorum Nationis Jacobiticæ Archiepiſcopus anno Græcorum* 1975.

2. *De Eccleſia*, Sermo Primus. [illegible]

Virgo Eccleſia cum ſcrutatoribus judicio contendit. Eccleſiæ allocutio ad curioſos rerum Divinarum ſcrutatores: ubi diſputat non eſſe inveſtigandum Incarnationis myſterium; ſed conſtanti ac ſimplici fide credendum, Chriſtum verum Deum eſſe, verumque hominem ex Virgine natum; & abjecta quidem, naturales ſcilicet corporis animique affectiones, ad Humanitatem; ſublimia verò, ſeù miracula, ad Divinitatem referenda. Ex hoc carmine inſignem locum pro duabus Chriſti in una perſona naturis producit Joannes Maro, ut ſuprà diximus pag. 291. qui licet in noſtro Codice deſideretur, (unum enim ex eo folium excidit,) eandem tamen ſententiam reddunt quæ ſequuntur: [illegible]

Corporis quidem ejus genus ex domo David eſt; glorioſa verò Divinitatis ejuſdem natura ex Altiſſimo &c. In Conceptione ejus, & Nativitate duo prædicabo: Divinitatem nimirùm cum Humanitate in uno Salvatore &c. Per abjecta, quæ ſuſtinuit, corporis ſui veritatem ſtabilivit: per admiranda verò, potentiam Divinitatis ſuæ declaravit. Exſtat in laudato Codice Nitr. V. fol. 9. ubi [illegible]

De

De Consecratione Ecclesiæ inscribitur: quia nimirùm à Syris in Festo Dedicationis Ecclesiæ legi consuevit.

Codice nostro Syriaco VII.

Eadem Homilia, licet initio mutila exhibetur in Cod. nostro Syriaco VII. quem ex Oriente nuper adveximus, fol. 1. ubi inscribitur: [illegible]: *De Scrutatione, & de Consecratione Ecclesiæ.* Hunc Codicem ante annum Christi centesimum ac vigesimum suprà millesimum exaratum fuisse, colligitur ex duplici adnotatione, quæ in eodem legitur: & Prima quidem fol. 262. [illegible]

Ego humilis Simeon, monachus nomine, has lineas in isto Codice exaravi ad Beatissimum Patrem nostrum Mar Petrum Patriarcham Maronitarum, qui habitat in Sacro Monasterio Maiphuch in Valle Ailig territorii Botrensis: donec dedit mihi potestatem, ut præessem monasterio Sancti Joannis in territorio Cuzapanta in insula Cypro, diebus Monachorum, qui in præfato Sancti Joannis monasterio habitant, quorum hæc nomina sunt: David monachus & Architriclinus, seù Vestiarius, Georgius monachus, & Daniel monachus. Hi Presbyteri sunt, Deoque serviunt anno Græcorum millesimo quadringentesimo trigesimo secundo, die duodecima: nimirùm Octobris, quo annus Syrorum inchoatur. Sic barbaro sermone scribebat Simeon, fœminino genere pro masculino usus, nempè [illegible], pro [illegible]: & [illegible] pro [illegible]: eo enim sæculo Syriaca lingua à puritate sua deflectere jam cœperat, ac præsertim in Cypro insula, ubi Græcus sermo passim usurpabatur. Altera adnotatio Arabica est, sed literis Syriacis fol. 252. [illegible]

Anno Græcorum millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo, mense benedicto Tamuz (Julio), *die decima convênit me Petrum Patriarcham Maronitarum in Antiocheno Throno sedentem, Jacobum nomine ex oppido Ramath diœceseos Botrensis, filius Daniel Monachus ex monasterio Caphtun: ipsique potestatem dedi ex Deo, & ex mea abjectione, ut præesset monasterio Sancti Joannis in Cuzapanta in custodita à Deo insula Cypro: prout consensum suum propriis subscriptionibus firmatum huc miserunt filii monachi, Esau scilicet monachus, & Elias, & Joannes monachus, & Jacobus ejus frater. Laus Domino nostro, Amen.* De Petro, & Jacobo Maronitarum Patriarchis, consule eruditissimum Stephanum Edenensem in Chronico ad annos prædictos.

3. *De Ecclesia*, Sermo secundus, qui *de Encæniis Ecclesiæ* inscribitur.

ܘܫܘܒܚܐ ܠܒܝܬܐ . ܐܢܬ ܥܬܝܪܐ ܗܒ
ܠܡܣܟܢܐ ܕܒܥܐ ܡܢܟ :

Tu dives, da egeno Te roganti. Cod. Nitr. V. fol. 11. Ecclesiam à Moyse in Tabernaculo præfiguratam; Altare per Sanctum Sanctorum: Apostolos per duodecim Tribuum principes: Discipulos per septuaginta seniores: & Jesum Christum per Moysen.

4. *De illapsu Altissimi super Montem Synai, & de mysterio Ecclesiæ.* ܠܟ ܡܫܒܚܝܢ ܕܪܟܢܬ ܠܟ ܠܛܘܪ ܣܝܢܝ
ܘܠܐܒܘܗ ܕܫܕܪܗ . ܥܕܬܐ ܟܢܫܬܐ ܕܝܠܟ
ܐܘܡܘܬܗ ܠܟ ܠܛܘܪ ܣܝܢܝ .

Fortissime sæculorum, qui majestatem tuam ad montem Synai inclinasti. Cod.Nitr.V.fol.14. Deum nec ascendere, nec descendere, aut loco moveri: Illapsum autem super montem Synai dici, quatenus præsentiam suam per externum illud signum ostendit. Synagogam ibidem à Deo per Moysen desponsatam fuisse, promulgata in Tabulis lege, & sacramentum conjunctionis Ecclesiæ cum Christo in eo fuisse adumbratum.

5. *De Domino nostro, & Jacob: de Ecclesia, & Rachel: deque Lia, & Synagoga.* ܠܟ ܡܪܢ ܘܠܐܒܘܟ ܘܠ
ܕܫܕܪܗ ܘܠܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܡܫܒܚܬܐ .
ܐܘܪܚܗ ܕܒܪܐ ܒܟܠܗܘܢ ܐܪ̈ܙܐ
ܡܬܪܫܡܐ ܗܘܬ :

Via Filii in omnibus mysteriis præsignata est. Cod. Nitr. V. fol. 17. Divini Verbi Oeconomiam dictis gestisque Prophetarum, ac Patrum prænunciatam: Jacob Patriarcham, dum Liam & Rachel in uxores duxit, Christum mysticè repræsentasse, qui Synagogam & Ecclesiam sibi desponsavit.

6. *De Thamar, & Ecclesiæ symbolo.* ܬܐ ܡܪܢ ܘܠܐܒܘܗ ܕܫܕܪܗ
ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ ܙܕܝܩܐ ܘܐܝܬܐ
ܚܢܢܐ ܕܛܝܒܘܬܟ :

Veni, Domine, & misericordiam benignitatis tuæ affer mihi. Codice Nitr. V. fol. 19. & Cod. Nitr. XIV. fol. 28. Incestum Thamar, alioquin detestandum, ex desiderio sobolis excusare conatur, ex qua nasciturum Messiam illa sperabat.

7. *De Visione Jacob in Bethel, & de Symbolo Ecclesiæ.* ܠܟ ܫܘܒܚܐ
ܘܡܣܒܪܢ ܕܟܬܒܐ ܐܝܟ ܕܩܪܝܢ
ܘܠܐܒܘܗ ܕܫܕܪܗ . ܪܚܝܡ ܝܘܠܦܢܐ ܗܘ
ܘܡܬܡܠܠ ܦܪܝܫܐܝܬ :

Peramabilis doctrina est, quum discrete profertur. Cod.Nitr.V.fol.21.

8. *De Annunciatione Zachariæ.*

ܠܟ ܫܘܒܚܐ ܘܐܝܩܪܐ . ܒܪ ܐܠܗܐ
ܕܐܝܬܝܟ ܡܠܬܐ ܡܡܠܠܢܝܬܐ .

Fili Dei, qui Verbum eloquens es. Cod. Nitr. V. fol. 25. & Cod. nostro Syriaco VII. fol.5.

9. *De Annunciatione Deiparæ.*

ܠܟ ܫܘܒܚܐ ܕܫܕܪ ܐܠܗܐ . ܡܠܐܟܐ
ܕܫܠܡܐ

ܝܡܐ ܕܪ̈ܚܡܐ ܕܡܢܗ ܫܬܝܐ ܕܚܝ̈ܐ .
Mare miserationum, ex quo potus vitæ fluit. Cod. Nitr. V. fol.31.

10. *De profectione Mariæ ad Elisabeth.* ܥܠ ܡܐܙܠܬܗ ܕܡܪܝܡ ܠܘܬ ܐܠܝܫܒܥ . ܒܟ ܡܪܐ ܕܟܠ ܠܬܫܒܘܚܬܟ ܟܢܪܝ ܬܬܙܝܥ . *Per te, Domine universorum, ad tuam cynara mea laudem moveatur.* Cod. Nitr. V. fol.32.

11. *De Nativitate Domini*, Sermones IV. Primus incipit: ܬܡܝܗ ܝܠܕܟ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ . ܘܠܐ ܗܘ ܣܦܩ ܦܘܡܝ ܒܠܫܢܐ ܡܚܝܠܐ ܠܡܫܥܝܘ ܫܪܒܬܟ ܪܒܬܐ .
Admirabilis est nativitas tua, Fili Dei, nec sufficit os meum exili lingua magnam generationem tuam enarrare. Cod. Nitr. V. fol. 36. Nitr. XIII. fol.44. & Syriaco VII. fol. 6. Citatur etiam in Cod. nostro Arabico XXIII. qui *Fides Patrum* inscribitur.

12. *De Nativitate Domini* Sermo secundus. ܬܕܡܘܪܬܐ ܪܒܬܐ ܥܒܕ ܐܠܗܐ ܒܝܠܕܐ ܕܒܪܗ .
Magnum prodigium fecit Deus in nativitate Filii sui. Codice Nitriensi V. fol. 43. Nitriensi XIII. fol. 125. & Syriaco VII. f. 19. ubi inscribitur: ܥܠ ܝܠܕܗ ܕܡܪܢ ܕܒܒܣܪ ܘܥܠ ܛܥܝܘܬܐ ܕܫܐ̈ܕܐ ܛܢܦܐ .
De Nativitate Domini secundùm carnem, & de immundorum spirituum errore.

13. *De Nativitate Domini* Sermo tertius: ܠܡܫܥܝܘ ܝܠܕܟ ܬܬܙܝܥ ܡܠܬܝ ܒܡܡܠܠܝ ܟܠܗ .
Ad tuam enarrandam Nativitatem sermo meus moveatur. Cod. Nitr. V. fol.45. & Syriaco VII. fol.15.

14. *De Nativitate Domini*, Sermo IV. *Et de Stella quæ Magis apparuit, deque Infantium cæde.* ܠܥܠ ܕܢܚܐ ܘܡܢ ܕܡܠܝܬ ܟܠܗ ܒܙܠܝܩ̈ܝܟ ܬܒܝܠ . ܘܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܥܝܪܐ ܠܝܘܣܦ ܩܘܡ ܕܒܪ ܛܠܝܐ ܘܠܐܡܗ ܘܙܠ ܠܡܨܪܝܢ .
O Summe Oriens, qui totum orbem radiis tuis implevisti. Cod. Nitriensi V. fol. 47. Nitr. XIII. fol. 173. & Syriaco VII. fol. 40. Pars altera hujus Sermonis exstat in eodem Codice Syriaco VII. fol. 52. incipitque: ܘܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܥܝܪܐ ܠܝܘܣܦ : ܩܘܡ ܕܒܪ ܛܠܝܐ ܘܠܐܡܗ ܘܗܠܟ ܠܡܨܪܝܢ .
Post hæc dixit Vigil ad Joseph: Surge, accipe Puerum, & Matrem ejus, & proficiscere in Ægyptum.

15. In illud Isaiæ Prophetæ, & *vocabitur nomen ejus Emmanuel.* ܠܘܬܝ ܗܦܘܟ ܥܝ̈ܢܐ ܪ̈ܚܡܢܝܬܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ . ܕܠܐܒܘܗܝ ܕܡܐ ܐܢܬ .
Misericordes in me oculos converte, Fili Dei, qui Patri similis es. Cod. Nitr. V. fol. 54. Nitr. X. fol. 48. & Syriaco VII. fol. 22. Vide, quæ de voce *similis Patri* notavimus p.112.

16. In illud Isaiæ, & *vocabitur nomen ejus Admiratio.* ܬܕܡܘܪܬܐ ܐܘ ܬܗܪܐ ܕܠܐ ܡܬܦܫܩܢܐ ܐܢܬ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ .
Admiratio, seu miraculum inexplicabile es, Fili Dei. Cod. Nitr. V. fol. 55. & Nitr. X. fol.50.

17. *De Balaam, & Balac.* ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܝܗܒܬ ܠܢܒܝ̈ܝܟ ܕܢܟܪܙܘܢܟ .
Fili Dei, qui Prophetis tuis, ut te prædicarent, tribuisti. Codice Nitr. V. fol.57. & Nitr. XII. fol.50.

18. *In illud, Venite faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram: & de Nativitate Christi.* ܠܥܠ

[Syriac text] : *Domine Dominus noster, major es, quàm ut Oratores de te satis loqui possint.* Cod. Nitr. V. fol. 59. & Cod. nostro Arabico IX. fol. 39. Alius est ab eo sermone, quem Jacobus Edessenus Sarugensi nostro abjudicat, teste Gregorio Barhebræo loco suprà cit. pag. 296.

19. *Quare Dominus triginta annos in mundo egit, antequam miracula edere inciperet.* [Syriac text] *Filius Dei, adinstar Luminaris, in mundo refulsit.* Cod. Nitr. V. fol. 62. & Nitr. X. fol. 15.

20. *De inscrutabili Christi dispensatione.* [Syriac text]. Cod. Syriaco VII. à fol. 24. Initium hujus sermonis desideratur: desinit autem in hæc verba: [Syriac text]: *ejectosque hæredes introduxit: cui laus esto.*

21. *De Sancta Virgine Dei genitrice Maria* Serm. III. Primus incipit: [Syriac text] *Bone, cujus ostium malis & peccatoribus patet.* Cod. Nitr. V. fol. 64. & Syriaco VII. fol. 26. Ex hoc Sermone desumpti sunt ferè omnes Hymni, qui sub metro Jacobitico ad primum Nocturnum in Officio Feriali Maronitarum leguntur. Mariam ab omni peccati labe immunem esse, hoc argumento Jacobus probat: [Syriac text] *Siqua macula, aut defectus animæ ejus inesset, aliam utique sibi matrem quæsivisset, quæ omnis labis expers esset.*

22. *De Sancta Virgine Deipara alter sermo, congruitque adversùs Divinorum mysteriorum scrutatores.* [Syriac text] *Fili Dei, qui in secunda tua nativitate apparuisti.* Codice Nitriensi V. fol. 67. & Codice Arabico Vaticano 55. fol. 46. ubi inscribitur: عن ميلاد العذرى وكيف ولد المسيح منها : *De Virginis partu, & quomodo Christus ex ea natus est:* [Syriac text]

Filius

Filius Dei factus est filius hominis absque conversione &c. Filius Dei, Filiusque hominis, unus idemque est. Ex summo, & ex infimis unus Unigenitus &c. In Mariæ sinu naturas ad unionem adduxit, ambasque unum fecit, sicut scriptum est &c. Corpus sibi assumpsit, filiusque hominis ex ventre factus est, & corpore cuncta sustinuit, quum Deus esset. Noli duos numerare, alterum Deum, & hominem alterum: Unus est enim Christus, Filius hominis idemque Deus. Ipsi, & in ipso inest Divinitas, atque Humanitas, ejusque sunt tùm prima, tùm novissima, nec in partes, aut numeros dividitur: Unigenitus enim est, totusque Unus, si ipsum benè noveris. Non partem ejus genuit Pater, & partem Maria: sed totus à Patre, totusque à filia hominis genitus est. Quod de ambarum naturarum Proprietatibus subjungit, exposuimus suprà in responsione ad objectiones pag. 297.

23. *De Sancta Dei genitrice semperque Virgine Maria: & adversùs eos, qui blasphemant, & dicunt, eam post partum nequaquam Virginem permansisse.* Anonymum impugnat, qui Mariam quidem ante partum Virginem fuisse dicebat, secùs post partum. Hunc errorem ex controversia de veritate corporis Christi manasse indicat: Anonymus enim disputationis contra Eutychianos ardore abreptus, ut Corpus Christi verum, non phantasticum statueret, ad hanc blasphemiam devenit, ut diceret, illud Virginitatis Mariæ signacula nascendo solvisse.

ܥܠ ܩܕܝܫܬܐ ܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܘܒܬܘܠܬܐ ܒܟܠܙܒܢ ܡܪܝܡ : ܘܠܘܩܒܠ ܐܝܠܝܢ ܕܡܓܕܦܝܢ ܘܐܡܪܝܢ ܕܠܐ ܩܘܝܬ ܒܒܬܘܠܘܬܗ ܡܢ ܒܬܪ ܡܘܠܕܗ . ܒܪܗ ܕܒܬܘܠܬܐ ܕܪܡ ܗܘ ܡܢ ܡܬܐܡܪܢܘܬܗ ܕܚܟܝ̈ܡܐ : *Fili Virginis, quem sapientes satis enarrare nequeunt.* Cod. Syriaco VII. fol. 31.

24. *De S. Stephano Archidiacono & Protomartyre.* ܥܠ ܩܕܝܫܐ ܣܛܦܢܘܣ ܪܝܫܐ ܕܡܫܡܫܢܐ ܘܩܕܡܝܐ ܕܣܗ̈ܕܐ . ܒܘܟܪܐ ܕܣܗ̈ܕܐ ܩܪܢܝ ܠܡܫܬܘܬܗ ܪܘܚܢܝܬܐ . *Primogenitus Martyrum ad spirituale suum convivium me invitavit.* Cod. Syriaco VII. fol. 37. Nitr. V. fol. 115. & Nitr. XIII. fol. 40.

25. *De Infantium cæde.* ܥܠ ܛܠܝ̈ܐ ܕܢܗܝܪܐ . ܢܘܗܪܐ ܢܦܩ ܗܘܐ ܕܠܚܫܘܟܐ ܕܥܠܡܐ ܢܩܛܘܠ . *Exiit lux, ut tenebras mundi interimeret.* Cod. Nitr. V. fol. 74.

26. *De Moyse Propheta, & de Infantium cæde.* ܥܠ ܡܘܫܐ ܢܒܝܐ ܘܩܛܠܐ ܕܛܠܝ̈ܐ . ܒܪܐ ܕܝܗܒ ܩܠܐ ܠܡܟܪ̈ܙܢܐ ܕܐܟܪܙܘ ܩܕܡܘܗܝ . *Fili, qui Præconibus coram Te prædicantibus vocem dedisti.* Cod. Nitr. V. fol. 76. Moysen Christo, & Pharaonem Herodi comparat; utramque autem Puerorum cædem, in Ægypto nimirùm, & in Judæa describit.

27. *De Constantino fideli Imperatore, deque Synodo Patrum tercentum decem & octo Episcoporum, qui sub eodem invicto Imperatore Nicææ convenerunt.* ܥܠ ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ ܡܠܟܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܥܠ ܣܘܢܗܕܘܣ ܕܬܠܬܡܐܐ ܘܬܡܢܬܥܣܪ ܐܒܗ̈ܬܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܬܟܢܫܘ . ܒܝܘܡܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܙܟܝܐ ܒܢܝܩܝܐ ܡܕܝܢܬܐ . ܒܗܝܡܢܘܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܢܗܪܘ ܒܪ̈ܝܬܐ . *Filii Dei Fides creaturas illustravit.* Cod. Nitr. V. fol. 80. ubi notatur, hunc sermonem Festo Sanctorum Basilii & Gregorii, quod à Syris & Græcis prima die Januarii unàcum Circumcisione Domini celebratur, congruere. Constantini, & Nicænorum Patrum encomium, & Symboli

Fidei

Fidei de Trinitate atque Incarnatione expositio.

28. *De Christi Domini Baptismo.* [Syriac text] *Sponsus Christus convivium Ecclesiæ gentium apparavit.* Cod. Nitrien. V. fol. 83. & Syriaco VII. fol. 56. ubi [Syriac text] *de Luminibus* inscribitur, hoc est, de Epiphania Domini.

29. *De Baptismo.* [Syriac text] : *Fili, qui nos ex aqua Patri tuo filios effecisti, per Te de spirituali tua generatione loquar.* Cod. Syriaco VII. fol. 61.

30. *De Legis, Joannis, & Christi Baptismo.* [Syriac text] *In Apparitione Filii lux orta est mundo, quem Tenebræ occupabant.* Cod. Nitr. V. fol. 86. & Nitr. X. fol. 13.

31. *De Torrente, quem vidit Ezechiel Propheta.* [Syriac text] *Fili Dei, aperi labia mea, ut loquar.* Cod. Nitr. V. fol. 88. Nitr. X. fol. 55. & Nitr. XIV. fol. 3.

32. *De desponsatione Rebeccæ, deque mysteriis, & symbolis, quæ in ea continentur.* [Syriac text] *Iterùm, Domine, tribue mihi, ut laudem tibi stupens canam.* Cod. Nitriensi V. fol. 90. & Nitr. XIII. fol. 22.

33. *De Samaritana.* [Syriac text] : *Fons vitæ, qui in regionem nostram è sublimi descendit.* Codice Nitr. V. fol. 93. & Nitr. XIV. fol. 1.

34. *De decollatione S. Joannis Baptistæ.* [Syriac text] *Occultas mihi, Domine, de thesauro tuo opes profer.* Cod. Nitr. V. f. 104. & Cod. Syr. VII. fol. 69.

35. *De Laudibus S. Joannis Baptistæ.* [Syriac text] *Jesu lux, cujus fulgor universum terrarum orbem lætificavit, affulge mihi, & illuminabor, teque discretè enarrabo.* Cod. Nitr. V. fol. 107. & Syriaco VII. fol. 65.

36. *De Jona Propheta, qui in urbe Ninive prophetavit.* [Syriac text] *Proficuum mihi sermonem, Domine, infunde.* Cod. Nitr. V. fol. 117.

37. *De Præsentatione Domini in Templum, & de Simeone Sene.* [Syriac text] *Antiquissime omnium, qui Infans in novissimis temporibus factus es.* Cod. Nitr. V. fol. 140. Syr. VII. fol. 74. & Cod. Arab. Vatic. 44.

38. In

38. In illud Simeonis Senis, *Hic positus est in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israel.* [Syriac text] *Laudis tuæ voces in me proferantur, Fili Dei.* Cod. Nitr. V. fol. 143. & Syriaco VII. fol. 77.

39. *De Sacerdotibus*, Sermones II. *Primus* incipit: [Syriac text] : *Summe Pontificum, & Sacerdotum princeps, atque Victimarum Domine.* Cod. Nitriensi V. fol. 144. & Nitriensi XVI. fol. 112. *Secundus*: [Syriac text] : *Fili, qui duodecim Apostolis tuis Sanctum tuum dedisti Spiritum.* Cod. Nitr. V. fol. 148. Anonymi Sacerdotis obitum lugubri carmine persequitur.

41. *De Aaron Sacerdote* Sermones III. Primus incipit: [Syriac text] : *Quum Dominus Adamum ab initio creasset, Sacerdotio ipsum insignivit, ut sibi ministraret.* Cod. Nitr. V. f. 151. *Secundus*: [Syriac text] *Vocavit Dominus Moysen famulum suum, dixitque ei: Surge, & tolle Aaron fratrem tuum, sicut tibi præcepi.* Ibidem. *Tertius*: [Syriac text] : [Syriac text] *Simul atque osculum Aaroni, ut jussus fuerat, Moyses defixit, anima ejus extemplo è corpore migravit.* Codice Nitr. V. fol. 152.

44. *De Fidelibus Defunctis* Sermones duodecim. *Primus* incipit: [Syriac text] *Domine proficuum largire mihi sermonem, ut operarius fiam, qui meis prodesse queam auditoribus.* Codice Nitriensi V. fol. 152. *Secundus*: [Syriac text] *En ordinatæ sunt in via sæculi generationes, sibique mutuò succedunt, & transire festinant.* Cod. Nitriensi V. fol. 162. & Nitr. XVI. fol. 40. *Tertius*: [Syriac text] *Tuus sum, Domine, sive moriar, seu vivam.* Cod. Nitriensi V. fol. 163. & Nitriensi XVI. fol. 90. *Quartus*: [Syriac text] *Trahe me post te, vivificator mortuorum, ut tecum incedam.* Cod. Nitr. V. fol. 163. & Nitr. XVI. f. 97. *Quintus*: [Syriac text] *Si attentas amicè aures nanciscerer.* Codice Nitriensi V. fol. 165. & Nitriensi XI. fol. 30. ubi *de Eucharistia* inscribitur. *Sextus de Pueris*: [Syriac text] *Instar pulchræ ac speciosæ arboris est hoc sæculum.* Codice Nitriensi XVI. fol. 91. *Septimus de Peregrinis*, [Syriac text]

[Syriac]: *Usque ad Dominum alius erat Defunctos flendi modus*. Codice Nitriensi XVI. fol. 94. *Octavus*: [Syriac]: *Heus tu, mors, quantum suprà humanum genus extolleris*. Codice Nitriensi XVI. fol. 95. *Nonus*: [Syriac]. *Per te solamen capiat, qui de amico suo contristatur*. Cod. Nitr. XVI. fol. 98. *Decimus de Virginibus & Monialibus*. [Syriac]. *Jucunda est mors, quum honesto nomine decoratur*. Codice Nitriensi XVI. fol. 100. *Undecimus de Pueris*: [Syriac]. *Parvulus ex hoc sæculo sine maledicto migravit*. Cod. Nitr. XVI. fol. 102. *Decimus secundus*: [Syriac]. *Vitam sepultis pollicitus est Filius Dei*. Cod. Nitr. XVI. fol. 111.

56. *De fine mundi, seù consummatione sæculi, de Antichristo, de secundo Christi adventu, & de Judicio* Sermones X. [Syriac]. *Primus* incipit: [Syriac]. *Cum doctrina libet incedere*. Codice Nitr. V. fol. 158. Citatur à Joanne Episcopo Darensi in Opere de Resurrectione Corporum, Dissertat. 1. cap. 6. 7. 8. Dissertat. 2. cap. 9. & Dissertat. 4. cap. 3. *Secundus*: [Syriac]. *Finis vocavit me, ut de consummatione sæculi iterùm disseram*. Codice Nitriensi V. fol. 287. *Tertius*: [Syriac]: *Occurrit mihi sæculum, calamitates afferens mihi dispensandas*. Codice Nitriensi V. fol. 160. Nitriensi X. fol. 76. & Codice nostro Arabico IX. fol. 227. *Quartus*: [Syriac]: *Vox viva, qua fortissimæ portæ aperientur*. Cod. Nitriensi V. fol. 288. & Nitr. X. fol. 66. *Quintus*: [Syriac]: *Mercede me mundus conduxit, ut vanitatibus illius operarius fierem*. Cod. Nitr. V. fol. 324. & Nitriensi X. fol. 69. *Sextus*: [Syriac]. *Convivium temporis precario apparatu splendere vidi*. Cod. Nitr. X. fol. 74. ubi inscribitur, [Syriac]. *De Fine mundi, de Nuptiis, & de Sponso & Sponsa*. Exstat etiam in Codice Nitr. XVI. fol. 92. ubi pro *Defunctis Sponsis* legitur. *Septimus*: [Syriac]. *Excita in me, Domine, simplices doctrinæ voces*. Citatur à Joanne Darensi Dissertat. 4. cap. 9. *Octavus*: [Syriac]. *Terribilis est dies, quo judicium extremum fiet*. Cod. Nitr. V. f. 217. *Nonus*: [Syriac]: *Spiritus vitæ ex tua revelatione, Domine, mihi aspiret*. Cod. Nitr. V. fol. 218. & Nitr. X. fol. 71. *Decimus*: [Syriac]

[Syriac]

ܗܘ ܕܝܢܐ ܕܦܣܩܬܐ.

Da mihi, Domine, eloquens Apostolorum os, ut de extremo Judicio loquar. Cod. Nitr. V. fol.246.

66. *De muliere septem virorum, & de Resurrectione mortuorum.*

ܠܟ ܐܢܬܬܐ ܗܝ ܕܫܒܥܐ ܓܒܪ̈ܝܢ
ܘܠܟ ܩܝܡܬܐ ܕܡܝ̈ܬܐ. ܩܝܡܬܐ
ܕܡܝ̈ܬܐ ܩܪܬܢܝ ܝܘܡܢ ܕܐܡܠܠ ܥܠܝܗ̇.

Resurrectio mortuorum me hodie vocavit, ut de ipsa disseram. Codice Nitr. XIII. fol.111.

67. *De Regno & Gehenna.*

ܠܟ ܡܠܟܘܬܐ ܘܓܝܗܢܐ. ܡܠܟܐ
ܕܡܠܟܐ ܕܠܡܠܟܘܬܗ ܣܟܐ ܠܐ ܐܝܬ.

Rex Regum, cujus regni nullus est finis. Cod. Nitr. V. fol.283.

68. *De miraculo, quod fecit Dominus in Cana Galilææ.* ܠܟ ܗܘ ܐܬܐ
ܕܥܒܕ ܡܪܢ ܒܩܛܢܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܒܪܐ
ܕܐܣܓܝ ܗܘܐ ܚܡܪܐ ܛܒܐ
ܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ: *Fili, qui optimum vinum in convivio multiplicasti.* Cod. Nitr. V. fol.167.

69. *De Sacro Quadragesimali Jejunio* Sermones III. *Primus* incipit:

ܠܟ ܨܘܡܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܪܒܥܝܢ. ܠܠܡܐܢܗ
ܕܫܘܒܚܟ ܐܪܗܛ ܡܠܬܝ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ.

Ad laudis tuæ portum currat eloquium meum, Fili Dei. Cod. Nitriensi V. fol.169. Syr. VII. fol. 80. & Cod. Arab. IX. fol. 218. *Secundus*:

ܠܡܐܡܪܗ ܕܨܘܡܐ ܬܘܒ ܡܫܪܐ ܐܢܐ
ܠܡܡܠܠܘ: *Iterùm de Jejunio verba facere aggredior.* Cod. Nitr. V. fol.171. & Syr. VII. fol.87. *Tertius*:

ܦܐܪܐ ܒܣܝܡܐ ܕܨܘܡܐ ܩܛܦܬ ܡܢ ܡܠܦܢܘܬܐ.

Suaves ex doctrina fructus decerpsi. Cod. Nitr. V. fol.176.

72. *De Domini cum Diabolo certamine.* ܠܟ ܐܬܟܬܫܗ ܕܡܪܢ
ܕܥܡ ܣܛܢܐ. ܦܬܚ ܠܝ
ܬܪܥܟ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܕܡܐ ܠܐܒܘܗܝ.

Aperi mihi januam tuam, Fili Dei, qui Patri tuo similis es. Cod. Syr. VII. fol.91.

73. *De Tentatione Domini, deque ejusdem lucta cum Diabolo.*

ܠܟ ܢܣܝܘܢܗ ܕܡܪܢ ܘܠܟ ܕܐܬܟܬܫ ܥܡ
ܣܛܢܐ. ܒܪܝܟ ܙܟܝܐ ܕܠܡܙܕܟܝܢܐ ܢܚܬ
ܕܢܥܕܪ: *Benedictus victor, qui ut victo opem ferret, descendit.* Cod. Nitr. V. fol.353. & Nitr. X. fol.62.

74. *In illud Domini, nolite jurare omninò.* ܠܟ ܗܘ ܕܐܡܪ ܡܪܢ ܕܠܐ
ܬܐܡܘܢ ܡܕܡ. ܒܢܘܗܪܐ ܕܡܠܬܟ
ܐܬܐ ܠܘܬܟ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ.

In lumine verbi tui ad te veniam, Fili Dei. Cod. Nitr. V. fol.179.

75. *Parænesis.* ܡܪܬܝܢܘܬܐ. ܢܗܘܐ.
ܠܬܫܒܘܚܬܟ ܡܡܠܠܐ ܕܣܦܘܬܝ ܒܪ ܡܪܐ ܟܠ.

Ad laudem tuam sit sermo labiorum meorum, Fili Domine universorum. Cod. Nitr. V. fol. 183. Syriaco VII. fol.96. & Cod. Arab. IX. fol.159.

76. *De miraculis, quæ fecit Dominus.* ܠܟ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܡܪܢ. ܐܝܟ
ܫܦܝܪܐ ܙܘܕ ܠܝ ܡܠܬܐ ܕܡܠܝܐ ܬܗܪܐ.

Admirabilem mihi sermonem insere, pulcherrime. Cod. Nitr.V. fol.195.

77. *In illud Domini effatum, quid prodest homini, si mundum universum lucretur; animæ verò suæ detrimentum patiatur?* ܠܟ ܗܘ ܕܐܡܪ
ܡܪܢ ܕܡܢܐ ܢܐܬܪ ܒܪܢܫܐ ܐܢ ܥܠܡܐ
ܟܠܗ ܢܩܢܐ ܘܢܦܫܗ ܢܚܣܪ. ܢܦܫܐ
ܕܐܢܫܐ ܨܠܡܗ ܪܒܐ ܕܐܠܗܘܬܐ.

Anima hominis est magna Divinitatis imago. Cod. Nitr.V. f.196. Syr.VII. fol.98.

fol. 98. & Cod. Arab. IX. fol. 153. ubi علي نفس الانـــــــسان : De *anima hominis* inscribitur.

78. *In illud Domini, simile est Regnum cœlorum Fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ satis tribus, donec fermentatum est totum.* [illegible] *Fermentum vitæ, quod ab Altissimo nobis missum est.* Cod. Nitriensi V. fol. 198. Nitr. X. fol. 3. & Syr. VII. fol. 144.

79. *De Pœnitentia* Sermones IV. *Primus* incipit: [illegible] *Sæculi facies insidiis plena est, si illam bene inspicias.* Cod. Nitr. V. fol. 199. *Secundus*: [illegible]: *Excita meas voces ad tuam laudem, Fili Dei.* Codice Nitr. V. fol. 205. *Tertius*: [illegible] *Magnam pro tuo amore januam aperi mihi, Fili Dei.* Cod. Nitr. V. fol. 209. Syr. VII. fol. 101. Cod. Berœensi I. & Arabico IX. fol. 163. *Quartus*: [illegible]: *Facillima est magna Pœnitentiæ via.* Cod. Nitr. V. fol. 266. & Syr. VII. fol. 171.

83. *De amore pauperum.* [illegible] *Lux es Domine: Per te incedam, & ad te veniam.* Codice Syriaco VII. fol. 105.

84. *De Amore Divino.* [illegible]: *Fili Dei, qui pro tuo amore ad renovandum omnia advenisti.* Cod. Nitr. XIII. fol. 93. Syriaco VII. fol. 109. & Cod. Arab. IX. fol. 100.

85. *De Superbia.* [illegible] *Fili Dei, qui decus inenarrabile es.* Cod. Nitr. V. fol. 208. & Cod. Arabico IX. fol. 95.

86. *In illud Jeremiæ Prophetæ, Qui gloriatur, in Domino glorietur.* [illegible] *Gravis superbiæ morbus impellit me.* Codice Nitr. V. fol. 281. & Nitr. X. fol. 53.

87. *In illud Domini, Quum spiritus nequam ex homine exierit, circumvagatur per loca arida.* [illegible] *Fili Dei, cujus ortus universam terram illustravit.* Cod. Nitriensi V. fol. 219.

88. *De decem drachmis, & centum ovibus.* [illegible] *Ecquis tuorum pulchritudinem sermonum satis enarrare queat?* Cod. Nitr. V. fol. 221. & Cod. Arab. IX. fol. 169.

89. *De Divite & Lazaro.* [illegible]

[illegible]

Tibi meas adorans commendo petitiones, Largitor. Cod. Nitr. V. fol. 225. Syriaco VII. fol. 186. & Cod. Arabico IX. fol. 120.

90. *Parænesis: & adversùs Blasphemos*. [illegible]

Amor sæculi, & rerum supervacanearum cura animam nostram à Dei conjunctione separant. Codice Nitr. V. fol. 232.

91. *De Leproso, qui dixit ad Dominum: Si vis, potes me mundare*. [illegible]

Summe medice, qui infirmos curatum advenisti. Cod. Syr. VII. fol. 113.

92. *De Paralytico*. [illegible] Cod. Syr. VII. fol. 116. Desideratur initium: desinit in hæc verba: [illegible]: *quærentibus te*.

93. *De Chananæa*. [illegible]

Lux magna orta est in mundo diebus Domini nostri. Cod. Nitr. V. fol. 248.

94. *De filia Jairi Archisynagogi*. [illegible]: *Lux Dominus noster terris illuxit, tamquam dies*. Cod. Nitr. V. fol. 250. & Syr. VII. fol. 177.

95. *De Zacchæo Publicano*. [illegible]

Propter malos in mundum Dominus noster venit. Cod. Nitr. V. fol. 251.

96. *De Operariis Vineæ Domini*. [illegible]

Aperiam labia mea, ut gestorum tuorum historiam cum caritate persequar. Cod. Nitr. V. fol. 253. & Syr. VII. fol. 140.

97. *De Filio, qui bona sua dissipavit*, Sermones II. *Primus* incipit: [illegible]

Aperi mihi, Domine, magnam Pœnitentiæ januam. Codice Nitr. V. fol. 256. *Secundus*. [illegible]

Verbum tuum, Domine, totum lux est diligenti ipsum. Ab eodem illuminabor, ut de gestis tuis in mundo loquar. Cod. Nitr. V. fol. 260. Nitr. XIII. fol. 82. & Cod. Syr. VII. fol. 180.

99. *De Publicano & Pharisæo, qui in Templum ad orandum ascenderunt*. [illegible]

Filii Dei doctrina vitæ plena est. Cod. Nitr. V. fol. 264. Nitr. XIII. fol. 7. Syr. VII. fol. 154. & Cod. Arab. IX, fol. 189.

100. *De Adæo Apostolo, & Abgaro Edessæ Rege*. [illegible]

Fili Dei, qui tuam prædicationem Apostolis tuis dedisti. Cod. Nitr. V. fol. 268. Meminit Epistolæ Christi ad

ad Abgarum: ܐܒܓܪ܆ ܡܠܟܐ ܫܘܐ
ܠܛܘܒܐ ܐܠܗܝܐ ܫܕܪ ܒܥܘܬܐ ܕܢܐܬܐ
ܠܡܕܝܢܬܗ ܒܪܐ ܕܐܠܗܐ. ܦܬܚ ܗܘܐ
ܡܕܝܢܬܗ ܘܩܪܝܗܝ ܕܢܐܬܐ ܡܫܝܢܐܝܬ:
ܢܗܘܐ ܠܥܡܗ ܐܣܝܐ ܘܡܠܦܢܐ ܕܫܪܪܐ.
ܡܕܝܢܬܗ ܐܡܟܪ ܠܝܚܝܕܝܐ ܕܐܬܐ ܠܐܪܥܐ:
ܘܐܫܬܘܝ ܠܗ ܚܬܢܐ ܠܡܕܒܪܘ ܕܢܣܒ
ܗܝ ܠܗ. ܐܬܢܝ ܗܘܐ ܠܘܬܗ ܕܡܐ
ܕܐܬܕܒܪ ܓܝܪ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ: ܗܝܕܝܢ
ܠܗ ܠܟܠܬܐ ܕܪܒܬ ܘܩܕܫ ܠܗ
ܐܫܬܘܝ ܗܘܐ ܕܢܫܕܪ ܠܗ ܚܕ
ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܢܬܠ ܫܠܡܐ ܠܟܠܗ
ܒܝܬܗ ܘܠܟܠܗ ܥܡܗ. ܟܕ ܐܣܬܠܩ
ܚܬܢܐ ܫܒܝܚܐ ܠܐܬܪܗ ܪܡܐ: ܨܒܐ
ܕܢܫܕܪ ܐܡܪ ܕܠܐܒܓܪ ܬܠܡܝܕܐ
ܠܐܒܓܪ. ܘܓܒܝܗܝ ܠܐܕܝ ܡܢ ܟܢܫ
ܐܚܘܗܝ ܕܢܫܠܡ ܒܗ ܗܘ ܫܘܘܕܝܗ
ܕܚܬܝܡ ܗܘܐ ܒܣܦܪܐ ܘܠܐ ܡܫܬܚܠܦ:

Abgarus Rex divinis beatitudinibus dignus, Filium Dei per legatos rogavit, ut in oppidum ipsius se conferret. Urbem suam aperuit, invitans eum, ut illuc amice ingressus, & medicus & veritatis Doctor populo suo fieret. Unigenito, qui in terram advenerat, civitatem suam desponsavit. At Sponsus eam quidem se ducturum Regi pollicitus est, conventione facta, ut quum ad Genitorem suum assumptus foret, tunc adultæ jam sponsæ conjungeretur, eamque sanctificaret. Promisit, se unum ex Discipulis suis missurum, qui salutem toti domui ejus, ac universo populo afferret. Quum igitur gloriosus Sponsus in sublimem regionem suam ascendisset, promissum Abgaro Discipulum mittere decrevit: elegitque ex Fratrum numero Addæum, per quem literis testatam eandemque immutabilem promissionem impleret. Eadem apud S. Ephræm in Testamento, & apud Josue Stylitam in Chronico. Vide Eusebium hist. Eccl. lib. 1. cap. 13. ubi exemplar utriusque Epistolæ, Abgari scilicet ad Christum, Christique ad Abgarum, ex Archivo Ecclesiæ Edessenæ transcribit. Id statim post ascensionem Christi factum fuisse, colligitur tùm ex laudatis Jacobi nostri verbis: tùm ex publicis Edessenorum Actis, quæ apud Eusebium leguntur pag. 33. *post ascensum Jesu Christi, Judas, qui etiam Thomas dictus est, Thaddæum Apostolum, unum è septuaginta, ad Abgarum misit.* Quare meritò Baronius à Pagio reprehenditur, quod Thaddæi adventum in Mesopotamiam, Abgarique Edessenorum Regis curationem ad annum Christi quadragesimum tertium retulit. Baronium decepit vitiosus vulgarium editionum textus, in quo legitur ἐπράχθη ταῦτα τεσσαρακοστῷ τρίτῳ ἔτει *gesta sunt hæc anno quadragesimo tertio*, nimirùm Æræ vulgaris Christianæ, ut existimavit Baronius. At Valesius in Notis ad laudatum Eusebii locum, & ex eo Pagius ad annum 41. legendum monent, τεσσαρακοστῷ καὶ τριακοσιοστῷ ἔτει *Anno quadragesimo ac trecentesimo*, ut in optimis manuscriptis ab eodem Valesio indicatis habetur: nempè Epochæ Seleucidarum, qui annus confertur in annum Æræ vulgaris vigesimum nonum, quo Antiqui Christum & passum fuisse, & à mortuis resurrexisse crediderunt. Quod autem Thomas Apostolus *Judæ* nomen gesserit, affirmat S. Ephræm in Tractatu de Fide Hymn. 7. cujus verba retulimus pag. 100. Unde Valesio scrupulus tollitur, qui narrationem Eusebianam ex Edessenorum Archivo transcriptam hoc nomine in suspicionem vocat, additque, *nisi fortè hunc errorem Eusebii esse dicamus, qui Thomæ cognomentum attribuerit, quod tribuendum erat Thaddæo.* Atqui *Thomas* non nomen Apostoli Indiarum fuit, sed cognomentum, quod *Gemellum* significat, ut Hebraicæ & Syriacæ linguarum peritis liquet; atque adeò Græcè

Δίδυ-

Δίδυμος rectè interpretatur. Proprium igitur Apoſtoli illius nomen *Judas* fuit, ut apud S. Ephræm, & in Actis Edeſſenis dicitur. Adæum verò, ſeù Thaddæum ad Abgarum miſſum, non ex XII. Apoſtolorum, ſed ex ſeptuaginta Diſcipulorum numero fuiſſe, communis fert Syrorum opinio, quam Acta Edeſſena ſuprà commemorata confirmant, idemque repetit Euſebius in lib. 2. ſub initium. Thaddæum alterum, ſeù Judam, vel Lebæum, tamquam Meſopotamiæ Apoſtolum celebrant Orientales: ſed eum aliquot poſt Adæum annis ex Judæa profectum memorant, etſi nonnulli ex duobus unum faciant, ut Hieronymus in cap. 10. Matthæi: *Thaddæum Apoſtolum Eccleſiaſtica tradit hiſtoria miſſum Edeſſam ad Abagarum regem Choſidenæ* (lege, Choſdroënæ, vel quod idem eſt, Oſdroënæ) *qui ab Evangeliſta Luca Judas Jacobi: & alibi appellatur Lebæus, quod interpretatur Corculum: credendumque eſt, eum fuiſſe* τελώνυμον. Idem ſcribitur in Menologio Græcorum ad diem 19. Junii, & in Synaxario Syrorum die 18. Octobris.

101. *In illud Domini, Facilius eſt, camelum per foramen acus intrare, quàm divitem in regnum Dei.* ܥܠ ܗܝ ܕܐܡܪ ܡܪܢ ܕܦܫܝܩ ܗܘ
ܠܓܡܠܐ ܕܢܥܘܠ ܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ:
ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ:
ܡܠܦܢܘܬܗ ܕܒܪ ܐܠܗܐ ܢܘܗܪܐ ܡܠܝܐ.
Doctrina Filii Dei plena eſt luce. Cod. Nitr. V. fol. 271. & Cod. Arab. IX. fol. 109. Unde ſuppleri poteſt initium hujus Sermonis, quod in Cod. Nitr. deſideratur.

102 *De præceptorum obſervatione: & Parænefis.* ܥܠ ܢܛܘܪܘܬ ܦܘܩܕܢܐ
ܘܡܪܬܝܢܘܬܐ. ܐܘܠ ܠܝ ܡܪܝ ܡܠܬܐ
ܘܡܥܕܪܢܐ ܟܠ ܡܫܬܘܬܢܐ:
Proficuum mihi, Domine, ſermonem infunde. Cod. Nitrienſi V. fol. 272.

103. *De Oratione, quam Dominus Diſcipulos ſuos docuit.* ܥܠ ܗܝ
ܨܠܘܬܐ ܕܐܠܦ ܡܪܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܒܪ ܐܠܗܐ ܕܡܢܗ ܥܬܪܝܢ ܟܠ ܡܡܠܠܐ:
Fili Dei, ex quo Oratores omnes diteſcunt. Codice Nitr. V. fol. 273. Syr. VII. fol. 147. & Cod. Arab. IX. fol. 175.

104. *De juvene, qui dixit Domino, Quid faciam, ut vitam æternam poſſideam?* ܥܠ ܗܘ ܥܠܝܡܐ ܕܐܡܪ
ܠܡܪܢ ܕܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܐܪܬ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
ܡܠܬܟ ܡܪܝ ܢܘܗܪܐ ܡܠܝܐ ܠܪܚܡ
ܠܗ: ܗܒ ܠܝ ܡܠܬܟ ܐܝܟ ܕܐܗܠܟ
ܒܗ ܕܠܐ ܬܘܩܠܬܐ:
Verbum tuum Domine, luce plenum eſt diligenti ipſum. Da mihi verbum tuum, ut per ipſum abſque offenſione incedam. Cod. Nitr. V. fol. 277. & Cod. Syr. VII. fol. 201.

105. *In illud Domini, Simile eſt regnum cælorum grano Sinapis.*
ܥܠ ܗܝ ܕܐܡܪ ܡܪܢ ܕܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ ܠܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ. ܦܬܚ ܠܝ
ܣܦܘܬܝ ܐܙܡܪ ܠܟ ܒܪ ܐܠܗܐ:
Aperi labia mea, ut tibi pſallam, Fili Dei. Cod. Nitr. V. fol. 279.

106. *De SS. Quadraginta Martyribus.* ܥܠ ܐܪܒܥܝܢ ܣܗܕܐ ܩܕܝܫܐ
ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܕܪܫ ܐܘܪܚܐ
ܠܒܝܬ ܡܠܟܘܬܐ:
Fili Dei, qui viam ad Regnum explanaſti. Cod. Nitr. V. fol. 292. & Cod. Syr. VII. fol. 169.

107. *De tribus Defunctis, quos ad vitam Dominus revocavit.* ܥܠ
ܬܠܬܐ ܡܝܬܐ ܕܐܚܝ ܡܪܢ. ܡܪܝܐ ܡܪܢ
ܗܒ ܠܝ ܢܦܫܐ ܕܡܠܝܐ ܢܘܗܪܐ:
Domine Dominus noſter, da mihi animam luce plenam. Codice Nitr. V. fol. 294.

fol. 294. & Cod. Syr. VII. fol. 131.

108. *De illo, qui ab Jerusalem descendit in Jericho, & in latrones incidit.* [Syriac text]

Venite, incumbamus doctrinæ Filii Dei. Cod. Nitr. V. fol. 296. & Cod. Syr. VII. fol. 161.

109. *In illud Domini, Simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro.* [Syriac text]

Opulentia es, Domine, gaza, & thesaurus quærenti te. Cod. Nitr. V. fol. 298. Nitr. X. fol. 4. & Cod. Arabico IX. fol. 115.

110. *De Eucharistia.* [Syriac text]

Doctrina Filii Dei fruamur, fratres. Cod. Nitr. V. fol. 299. & Nitr. X. fol. 18. Inscribitur etiam: [Syriac text]

Quod Dominus in Scripturis cibi potusque nomine agnoscitur.

111. *De muliere, quæ dorsi curvitatem per annos duodeviginti passa est.* [Syriac text]

Altissime, qui ad infimos descendens, eosdem erexisti. Cod. Nitr. V. fol. 302. & Nitr. XIV. fol. 1.

112. *De quinque Panibus, & duobus Piscibus.* [Syriac text]

Tu, Domine, opulentia summa es, & plenus thesaurus. Cod. Nitr. V. fol. 304.

113. *Parænesis, & de Paupertate.* [Syriac text]

Filii Dei Doctrina creaturæ illuminatæ sunt. Cod. Nitr. V. fol. 308.

114. *De Amore pecuniæ.* [Syriac text]

Fili Dei, qui verbum es luce plenum. Cod. Nitr. V. fol. 310.

115. *In illud Salomonis, Vanitas est mundus, & Vanitas Vanitatum.* [Syriac text]

Instar foveæ, undique me iniquitas circumdedit. Cod. Nitr. V. fol. 312.

Inscribitur etiam [Syriac text] *De consummatione seculi.*

116. *De Pauperis gemitu.* [Syriac text]

Pauperem quendam lamentantem aliquando vidi. Cod. Nitr. V. fol. 315.

117. *Parænesis.* [Syriac text]

Quum aliquando Scripturas contemplarer. Cod. Nitr. V. fol. 316. In temporum suorum vitia invectiva.

118. *De Filio Viduæ, quem Dominus suscitavit.* [Syriac text]

Fons

Fons vitæ, qui descendens terram mortalium tranquillavit. Codice Nitr. V. fol. 306. Codice Syr. VII. fol. 120. & Cod. Arab. IX. fol. 204.

119. *De Hemorrhoïssa.* ܥܠ ܗܝ ܕܕܡܐ. ܐܣܝܐ ܡܪܘܡܡܐ. ܕܐܬܐ ܕܢܐܣܐ ܟܪ̈ܝܗܐ ܘܐܚܝܢܝ ܒܚܢܢܟ ܕܡܬܕܡܪ ܐܢܐ ܘܐܙܡܪ ܬܫܒܘܚܬܟ ܟܕ ܬܡܝܗ ܐܢܐ:

Summe medice, qui infirmos curatum advenisti: Vivifica me propter misericordiam tuam, ut stupens laudem tuam concinam. Cod. Nitr. V. fol. 329. Nitr. X. fol. 1. & Codice Syr. VII. fol. 123.

120. *De miraculis à Domino patratis, quæ sunt curationis sæculi symbola.* ܥܠ ܬܕܡܪ̈ܬܐ ܕܥܒܕ ܡܪܢ ܘܐܝܬܝܗܝܢ ܐܪ̈ܙܐ ܕܐܣܝܘܬܗ ܕܥܠܡܐ. ܬܕܡܪ̈ܬܐ ܕܚܝܠܟ ܒܬܡܗܐ ܐܚܕܢܝ:

Miracula fortitudinis tuæ stupore me percellunt. Cod. Syr. VII. fol. 134.

121. *In illud Domini, Vulpes foveas habent.* ܥܠ ܗܝ ܕܐܡܪ ܡܪܢ ܕܬܥ̈ܠܐ ܢܩ̈ܥܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ:

Cod. Syr. VII. fol. 158. desideratur initium: desinit autem in hæc verba ܘܟܣܝ̈ܬܗ ܕܠܒܐ ܚܙܐ:

qui abscondita cordis intuetur.

122. *De Centurione, cujus puerum Dominus in Capharnaum suscitavit.* ܥܠ ܗܘ ܩܢܛܪܘܢܐ ܕܐܚܝܗ ܡܪܢ ܠܛܠܝܗ ܒܟܦܪܢܚܘܡ. ܗܝܡܢܘܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܒܥܡ̈ܡܐ ܢܨܚܬ:

Filii Dei Fides in gentibus inclaruit. Cod. Syr. VII. fol. 174.

123. *De homine, in quo Legio Dæmoniorum erat.* ܥܠ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܗܘܐ ܒܗ ܠܓܝܘܢ ܕܫܐ̈ܕܐ. ܬܘܪ̈ܨܐ ܕܒܪܐ ܕܐܠܗܐ ܬܡܝܗܝܢ:

Tua omnia, Fili Dei, admirabilia sunt. Cod. Syr. VII. fol. 197.

124. *De Vidua, quæ duos obolos in gazophylacium immisit:* على الارملة المسكينة التى القت فلسين فى الخزانة . يا سيدى بتعليمك اضئ عقلى لامجد باصوات بسيطة مملية دهش بجبروتك :

Mentem meam, Domine, doctrina tua illumina, ut vocibus stupore plenis fortitudinem tuam collaudem. Cod. Arab. IV. fol. 197.

125. *De filia Jephte.* ܥܠ ܒܪܬܗ ܕܝܦܬܚ. ܡܪܐ ܩܛܝ̈ܠܐ ܕܩܛܠܗ ܠܥܒܕ̈ܘܗܝ ܚܝ̈ܐ ܐܝܬܝ ܠܗܘܢ:

Domine interfectorum, cujus nex vitam famulis attulit. Cod. Nitr. V. fol. 332. & Nitr. XII. fol. 146.

126. *De Ozia Rege, & Isaia Propheta.* ܥܠ ܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܘܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. ܡܪܐ ܪ̈ܘܡܐ ܕܒܥ̈ܘܡܩܐ ܨܒܝܬ ܕܬܬܓܠܐ:

Summorum Domine, qui in infimis teipsum patefacere voluisti. Codice Nitr. V. fol. 335. & Nitr. XIV. fol. 6. De Hymno tersancto disserit.

127. *Adversùs Judæos, Sermones VII.* Primus incipit: ܣܦܪܐ ܚܟܝܡܐ. ܗܘܝ ܠܝ ܡܪܕܘܬܐ ܡܠܦܢܐ ܡܗܝܪܐ:

Esto mihi sapiens Scriba, doctissime magister. Cod. Nitr. V. fol. 339. De Trinitate & Incarnatione. *Secundus:* ܒܪܐ ܫܪܝܪܐ ܕܒܟ̈ܬܒܐ ܕܢܒܝ̈ܐ ܐܬܨܝܪܬ:

Fili verax, qui in Libris Prophetarum præfiguratus es. Codice Nitr. V. fol. 341. De Circumcisione. *Tertius:* ܬܘܒ ܥܠ ܫܒܬܐ ܥܡܝ ܗܘܐ ܡܬܚܪܐ ܝܗܘܕܝܐ: *Iterùm de Sabàto mecum contendit Judæus.* Cod. Nitr. V. fol. 343. De Sabato: *Quartus:* ܟܬܒܐ ܐܡܪ

[illegible]

Populus ait: Si Deus Filium haberet. Cod. Nitr. V. fol. 345. De Messiæ adventu. *Quintus*: [illegible]

Famulus Domini sui hostis populus, Filium Domini sui interfecit. Cod. Nitr. V. fol. 346. De Christi adventu & Passione. *Sextus* [illegible]

Solis justitiæ sponsa, gentium Ecclesia, cum filia populi Hebræorum de Domino suo disputat. Cod. Nitr. V. fol. 348. Inscribitur: [illegible] : *Ecclesiæ & Synagogæ Disputatio.* *Septimus*: [illegible]

Si Scripturas populus attentè evolveret, in iis utique Dei filium deprehenderet. Cod. Nitr. V. fol. 350.

134. *De Lazaro, quem Dominus suscitavit.* [illegible]

Aperi labia mea, ut de te loquar, Fili Dei, per quem Oratores omnes loquuntur. Cod. Nitr. V. fol. 360. & Syr. VII. fol. 128. Insignem ex Jacobi nostri sermone de Lazaro quatriduano locum pro duabus in una Christi Persona naturis producit Joannes Maro in Tractatu adversùs Nestorianos & Monophysitas, ut vidimus suprà pag. 290. qui quum in nostris Codicibus non exstet, alium de eodem argumento sermonem à Sarugensi editum fuisse, probabile est; aut quod vero propius est, ab Amanuensi Jacobita, Textum à Marone citatum fuisse sublatum.

135. *De Dominica Hosannarum.* [illegible]

Fons vitæ, ex quo mortales bibendo vixere. Codice Nitr. V. fol. 367. Nitr. XIII. fol. 106. & Syr. VII. fol. 208.

136. *De Ficu, cui Christus maledixit.* [illegible]

Scripturæ Filii divitias continent, quæ dispensentur. Codice Nitr. V. fol. 369. & Nitr. X. fol. 82.

137. *De Parabola Vineæ.* [illegible]

In lumine verbi tui ad te veniam, Fili Dei. Cod. Nitr. V. fol. 388. & Syr. VII. fol. 212.

138. *De Rege, qui fecit nuptias Filio suo.* [illegible]

Ingentes opes ex divinarum Scripturarum lectione. Cod. Nitr. V. fol. 394. Nitr. X. fol. 6. & Syr. VII. fol. 137.

139. *De Parabola decem Virginum.* [illegible]

Sponse lucis, qui mundum universum ad nuptias tuas vocasti. Cod. Nitr. V. fol. 391. Nitr. X. fol. 10. Nitr. XIII. fol. 117. & Cod. Arab. IX. fol. 143.

140. *De Abraham, & Isaac.* [illegible]

[Syriac text]

Divina revelatio ad Abraham facta est. Cod. Nitr. V. fol. 399. Nitr. XIII. fol. 157. & Syr. VII. fol. 217.

141. *De Samsone Sermones II.* Primus incipit: [Syriac text]

Mysteria tua ex lectione Scripturarum refulgent. Cod. Nitr. V. fol. 403. Nitr. XII. fol. 103. & Nitr. XIV. fol. 24. *Secundus*: [Syriac text]

Quum Samsonis gesta jucundè contemplarer. Cod. Nitr. V. fol. 448. & Nitr. XII. fol. 109. ubi inscribitur etiam [Syriac text] *De electorum lapsu*.

143. *De Abel & Cain Sermones IV.* Primus: [Syriac text]

Tu pulcherrime, da mihi, ut de Abel disseram. Cod. Nitr. V. fol. 405. & Nitr. XIV. fol. 60. *Secundus* [Syriac text]

Quum Abelis historiam percurro, dolore afficior. Cod. Nitr. V. fol. 407. *Tertius*, [Syriac text]

Sanguinis convivium interfectus Abel paravit, meque ad illud invitavit. Cod. Nitr. V. fol. 409. *Quartus*: [Syriac text]

Gloriose Fili, qui Patri tuo similis es, sicut Seth Adæ. Cod. Nitr. V. f. 411. ubi *de Seth* quoque inscribitur.

147. *De Joseph Sermones X.* Primus: [Syriac text]

Christe decus, quo omnes justi ornati sunt. Cod. Nitr. V. fol. 412. *Secundus* [Syriac text]

Gesta Josephi ut de Josepho sermonem adjiciam, exigunt. Cod. Nitr. V. fol. 415. *Tertius*: [Syriac text]

In viam Josephi me Sermo traxit. Cod. Nitr. V. fol. 417. *Quartus*: [Syriac text]

Execrabilis libido cum castitate in arenam descendit. Codice Nitriensi V. fol. 420. *Quintus* desideratur. *Sextus*: [Syriac text]

Fallitur, qui Solem depingere præsumit. Cod. Nitr. V. fol. 422. *Septimus*: [Syriac text]

Mysteria tua, Domine, viam mihi Scripturas evolventi explanarunt. Codice Nitriensi V. fol. 424. *Octavus*: [Syriac text]

Magnum conceptuum ostium mihi Joseph aperuit. Cod. Nitr. V. fol. 426. *Nonus*: [Syriac text]

Pulcherrimus Joseph, qui inter Ægyptios inclaruit. Codice Nitr. V. fol. 426. *Decimus*: [Syriac text]

Etiam ex thesauro tuo mihi, Dives, profer. Cod. Nitr. V. fol. 432. Quatuor postremi de Josepho Sermones exstant etiam in Cod. Nitr. XIV. à fol. 53.

157. *De Vacca rubra, quæ pro populo*

pulo ex Legis præscripto comburebatur. [Syriac text]

Ad mare Sacramentorum tuorum accedo, ut mercaturam faciam. Codice Nitr. V. fol. 404. Nitr. XII. fol. 75. & Syr. VII. fol. 226. in quibus incipit: [Syriac text] *Ad thesaurum Sacramentorum tuorum.*

158. *De Hirco, qui pro populo mactabatur.* [Syriac text]

Sacramentorum tuorum decus mens mea concipit, Fili Dei. Cod. Nitr. V. fol. 436. Nitr. XII. fol. 69. & Syr. VII. fol. 229.

159. *De duobus Passeribus, quorum alter ad fontem aquarum juxta Legem necabatur, alter pro peccato dimittebatur.* [Syriac text]

Da mihi, Domine, in canticis tuis responsorium. Cod. Nitr. V. fol. 440. Nitr. XII. fol. 64. Nitr. XIV. fol. 49. & Syr. VII. fol. 248.

160. *De Serpente æneo.* [Syriac text]

In mare mysteriorum tuorum me sermones tui immerserunt, Fili Dei. Cod. Nitr. V. fol. 449. Nitr. XII. fol. 60. & Syr. VII. fol. 224.

161. *De Peccatrice.* [Syriac text]

Tuam mihi, Domine, indulgentiam emitti percupio. Codice Nitriensi V. fol. 457. Nitr. XI. fol. 1. & Syr. VII. fol. 164. Initium ejusdem sermonis legitur in Officio Feriali Maronitarum Sabato ad Completorium.

162. *De Fide.* [Syriac text]

Sermonis tui sublimitatem ad me inclina, Fili Dei. Cod. Nitr. V. f. 476. & Nitr. XIII. fol. 131. Orthodoxam de Trinitate, & Incarnatione fidem exponit, & in Nestorianos potissimùm invehitur.

163. *De Passione Domini*, Sermo in sex Partes divisus: Prima pars: [Syriac text]

Fili Dei, qui pro peccatoribus immolatus es. Secunda: [Syriac text]

Utque dolorem tristitiæ adderet, Discipulis suis dixit, Unus ex vobis me tradet. Tertia: [Syriac text]

Confortare qui oras, nec te pigeat. Quarta: [Syriac text]

Comprehenderunt Filium, & Apostolos timor invasit. Quinta: [Syriac text]

Filius Dei suum prosequitur opus, cæptamque terit viam. Sexta: [Syriac text]

ܗܢܐ : *Quis est iste, qui inferos percussit, & mortuos evomuere*. Cod. Nitr. V. à fol. 370. ad fol. 388. & Cod. Syr. VII. à fol. 262. ad fol. 290.

164. *De Crucifixione Domini, Sermones VII.* Primus : ܥܠ ܙܩܝܦܘܬܗ ܕܡܪܢ . ܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ ܕܝܢܐ ܣܝܒܪ ܘܒܡܚܘܬܐ ܐܬܡܚܝ : *Catulus Leonis judicium subjit, & flagellis percussus est*. Cod. Nitr. V. fol. 484. *Secundus* : ܪܥܝܐ ܕܐܫܠܡܬ ܢܦܫܟ ܚܠܦ ܥܢܟ ܠܡܘܬܐ : *Pastor, qui animam tuam pro ovibus tuis morti tradidisti*. Codice Nitr. V. fol. 485. *Tertius* : ܫܥܬܐ ܕܕܝܢܟ ܒܪܥܝܢܐ ܡܬܒܩܝܐ ܠܝ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ : *Horam judicii tui mente perpendo, Fili Dei*. Cod. Nitr. V. fol. 486. & Syr. VII. fol. 234. in quibus inscribitur etiam ܥܠ ܟܦܘܪܘܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ : *De abnegatione Simonis Petri*: & legitur ex parte in Officio Feriali Maronitarum ad Tertiam Feriæ IV. ab iis verbis : ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܪܢ ܠܐ ܬܦܪܫܢܝ ܡܢ ܫܘܬܦܘܬܟ : *Rogo, Domine, noli me à te separare*. *Quartus* : ܟܕ ܨܠܘܒܐ ܡܨܥܪܝܢ ܠܝܫܘܥ ܒܨܥܪܐ : *Quum crucifixores Jesum contumeliis afficere pergerent*. Cod. Nitr. V. fol. 489. & Syr. VII. fol. 257. *Quintus* : ܠܡܠܬܝ ܥܬܪܝܗ̇ ܡܢ ܡܘܗܒܬܟ ܒܪܐ ܟܣܝܐ : *Verbum meum dono tuo dita, Fili abscondite*. Cod. Nitr. V. fol. 491. Nitr. XIII. fol. 62. Cod. Arab. Vaticano LV. fol. 46. & Cod. Arab. Regis Galliæ, teste Herbelotio in Bibliotheca Orientali. Inscribitur : ܥܠ ܟܪܘܒܐ ܘܥܠ ܓܝܣܐ : *De Cherub & Latrone*. *Sextus* : ܢܗܘܐ ܠܟ ܡܪܝ ܦܘܡܝ ܟܢܪܐ ܩܠܢܝܐ : *Sit tibi, Domine, os meum sonora cynara*. Cod. Nitr. V. fol. 494. *Septimus* : ܬܕܡܘܪܬܐ ܪܒܬܐ ܥܒܕ ܒܨܠܝܒܗ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ : *Magnum prodigium in cruce sua fecit Filius Dei*. Cod. Syr. VII. fol. 259.

171. *De Latrone dextero*. ܥܠ ܓܝܣܐ ܕܝܡܝܢܐ . ܝܡܐ ܕܪ̈ܚܡܐ ܕܓ̈ܠܠܘܗܝ ܥܠ ܓܝܣܐ ܛܦܘ . *Mare miserationum, cujus fluctus super latronem exundarunt*. Codice Syr. VII. fol. 239.

172. *De sepultura Christi*. ܥܠ ܩܒܘܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ . ܬܪܥܐ ܕܪ̈ܚܡܐ ܒܟ ܐܥܘܠ ܠܓܙܐ . *Ostium misericordiæ, per te tuum ingredior thesaurum*. Cod. Nitr. V. fol. 496.

173. *De ingressu Domini in inferos*. ܥܠ ܡܥܠܢܗ ܕܡܪܢ ܠܫܝܘܠ . ܙܠܝܩܐ ܕܒܙܠܝܩܘܗܝ ܥܘܡܩܐ ܕܫܝܘܠ ܐܬܢܗܪ : *Splendor, cujus radiis profundus infernus illustratus est*. Cod. Syr. VII. fol. 292.

174. *Corpus Christi passibile fuisse ac mortale ante resurrectionem*. ܡܐܡܪܐ ܕܥܠ ܕܚܫܘܫܐ ܗܘܐ ܦܓܪܗ ܕܡܫܝܚܐ ܘܡܝܘܬܐ ܩܕܡ ܩܝܡܬܗ . ܒܪܐ ܕܒܡܘܬܟ ܚܝܐ ܠܡܝ̈ܬܐ ܘܟܐܢܘܬܐ ܠܚ̈ܝܐ ܝܗܒܬ . *Fili, qui per tuam mortem mortuis vitam, & vivis justitiam contulisti*. Cod. Nitr. V. fol. 498. & Nitr. X. fol. 21. Duas naturas in una Christi Persona disertè profitetur : passionem & mortem ad Humanam naturam

ram refert: ubi miſtionis vocem pro unione uſurpat. [Syriac text]

Deſcendit Deus, natura ſubjectionis incapax, & factus eſt homo, humilis mortiſque particeps natura: & hanc mortalem naturam cum illa immortali commiſcuit, copulavit, & fecit utramque unum. Vocavit mortem, quæ præſto fuit: eique animam ſuam tradidit: mortua eſt autem viva natura in ea mortali, cui commixta fuerat. Et infrà: [Syriac text]

Etiam Deus, qui vivus eſt, in eo, quod aſſumpſit, corpore, paſſiones omnes in ſua perſona pro eodem pertulit. Vide quæ notavimus pag. 81. & 223.

175. *De Reſurrectione Domini* Sermones II. Primus: [Syriac text] : *In magna die tua, qua univerſæ creaturæ lætantur.* Cod. Nitr. V. fol. 501. Syr. VII. fol. 293. Secundus: [Syriac text] : *Reſurrectio Filii me iterùm ad ſermonem faciendum excitat.* Cod. Nitr. V. fol. 503. & Syriaco VII. fol. 294.

177. *In illud Pauli Apoſtoli, Vnus & mediator Dei & hominum homo Chriſtus Jeſus:* [Syriac text] : *Summe Redemptor, qui cuncta creata ſanguine tuo reconciliaſti.* Cod. Nitr. V. fol. 504. & Nitr. X. fol. 40.

178. *De Euchariſtia*, ſeù *de Sacramentorum perceptione*, Sermones II. Primus: [Syriac text] : *Cor mundum juxta tuam voluntatem crea in me Domine.* Cod. Nitr. V. fol. 505. Cod. Berœenſi I. & Arabico IX. fol. 210. Ad Euchariſtiam purgato animo accedendum eſſe. Pars hujus Sermonis legitur in Miſſa Syrorum, dum Populus communicat, ab iis verbis: [Syriac text]

Qui Igneos in ſublimi regione ſua inflammat, eum ſub Pane & Vino ſuper menſam intueris. Ubi Judam proditorem panem conſecrationis expertem à Chriſto in cœna ſumpſiſſe opinatur: [Syriac text]

Qui invidia & fraude in proximum ſuum plenus eſt, Judam imitatur, cui corpus ſuum Dominus nequaquam tradidit. Fregit enim ille, corpuſque & ſanguinem ſuum ſuper menſam diſtribuens, porrexit undecim Diſcipulis, *ut ex eo ſanctè manducarent: & quia*

quia Judas fraudem animo meditabatur, à Sancto eum prohibuit, quòd sumere illud cum Discipulis haudquaquam dignus erat. Hunc Sarugensis locum citant passim Syri Evangeliorum Expositores, ut Dionysius Barsalibæus Cod. nostro Syriaco XVI. & Gregorius Barhebræus in Horreo mysteriorum in Matthæum Cod. ms. Bibliothecæ Collegii Maronitarum de Urbe. Vide doctissimum Stephanum Edenensem lib. 3. Apologiæ Maronitarum cap. 2. object. 6. ubi ostendit, Sarugensem per ea verba nil aliud intellexisse, quam Judam proditorem effectu Eucharistiæ, qui remissio peccatorum est, caruisse. Idem habet Sarugensis in serm. de *Passione Domini*, & in serm. *qui de Sacro Chrismate* inscribitur, de quo infrà. Eandem sententiam Divo Ephræmo placuisse, præter Barsalibæum & Barhebræum, testatur Abulpharagius Benattibus Exposit. in Evangelium in Cod. ms. Collegii Maronitarum de Urbe. *Secundus*: ܬܘ ܦܪܘܫܐ ܢܬܒܣܡ ܝܘܡܢ ܡܢ ܡܠܦܢܘܬܐ: ܕܚܠܐ ܗܘ ܛܥܡܗ ܡܢ ܕܒܫܐ ܘܟܘܪܬܐ: *Venite Prudentes, fruamur hodie doctrina, cujus sapor favo mellis dulcior est.* Cod. Nitriensi V. fol. 509. & Nitr. XIII. fol. 73. ubi inscribitur: ܥܠ ܗܘ ܕܠܐ ܙܕܩ ܕܢܦܘܩ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܒܥܕܢܐ ܕܐܪܙܐ ܩܕܝܫܐ: *Quod non liceat è Templo egredi tempore Sanctorum Sacramentorum.*

180. *In illud Apostoli, mihi autem absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri Jesu Christi.* ܥܠ ܗܘ ܕܐܡܪ ܦܘܠܘܣ ܕܠܝ ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܝ ܕܐܫܬܒܗܪ ܐܠܐ ܒܨܠܝܒܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܨܠܝܒܐ ܕܨܥܪܐ ܗܘܝܘ ܫܘܒܚܐ ܕܟܪܘܙܘܬܐ: *Crux ignominiæ, est gloria prædicationis.* Cod. Nitr. V. fol. 507.

181. *De Idolorum lapsu.* ܥܠ ܡܦܘܠܬܐ ܕܦܬܟܪܐ. ܢܘܗܪܐ ܪܒܐ ܕܢܚ ܒܥܠܡܐ ܒܝܘܡܘܗܝ ܕܡܪܢ. *Lux magna orta est in mundo diebus Domini nostri.* Cod. Nitr. V. f. 511. & Nitr. X. f. 27. Idolorum cultum per Apostolos virtute Crucis sublatum esse docet. Ubi nomina quorundam Idolorum Edessæ & Charrarum Mesopotamiæ urbium commemorat: ܫܕܪ ܐܦܠܘܢ ܣܛܢܐ ܠܐܢܛܝܘܟܝ ܗܘ ܘܐܚܪܢܐ: ܘܠܐܘܪܗܝ ܐܝܬܝ ܢܒܘ ܘܒܝܠ ܐܝܬܝ ܥܡ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܝܬܝ ܠܚܪܢ ܒܥܠܫܡܝܢ ܘܒܪܢܡܪܐ ܘܡܪܝ ܟܠܒܝ: ܘܬܪܬܐ ܘܓܕܠܬ ܐܠܗܬܐ: ܘܐܬܢܨܚܬ ܛܥܝܘܬܐ: *Apollinem aliosque Deos in urbem Antiochiam* Diabolus *invexit: Edessæ Nabo* [1] *& Belum unàcum aliis pluribus*

NOTA.

1 *Nabo* Chaldæorum Deum fuisse, nomina illius gentis Regum, & Primatum ostendunt, *Nabuchodonosor*, *Nabuzardan* &c. *Bel* idolum Babyloniorum, de quo Daniel cap. 14. *Besin*. Videtur locus corrigendus hoc modo, ܒܫܝܢ ܘܒܥܠܫܡܝܢ: Besin Syriaco sermone *vilem & contemptum* plurali numero significat. In Antilibano haud procul à Sidone Phœniciæ urbe pagus est دير بسين *Dair-Besin*. Fortasse quia ibidem idolum *Besin* colebatur. *Beelscemin*, *Dominus cœlorum*: quo nomine Jovem Syri designare solent. Hujus idoli meminit etiam Sanctus Isaac serm. 37. de Beth-Hur Cod. nostro Syriaco IV. *Bar-Nemre*, Filius Tigrium: idiotismus Syriacus, & Bacchum significare potest, cujus currum Tigres traxisse fabulantur Poëtæ. *Mari*, hoc est, *Dominus meus*, nomen proprium cujusdam idoli Haranitarum, quod S. Jacobus per contemptum ad ܟܠܒܝܐ *canes* refert, quasi non hominum, sed canum Dominus esset: fortasse quia faciem & caput canis habebat. *Tarata*, Janus fortasse Syrorum: nam ܬܪܥܐ *Tara* est Janua, unde fœmininum *Tarata*, quòd fœminæ specie illud idolum colerent. *Gadlat* Textrix; quæ nimirùm Textrinæ præerat, vel textrinæ inventrix in Syria fuerat. Vide Giraldum de Diis Gentilium, & Seldenum Syntagm. de Diis Syris.

bus constituit. Decepit Haran per Besin, & Beelscemin, & Bar-Nemre, & Marim Canum, perque Taratam, & Gadlat Deas. Mabugum verò Euphratesiæ urbem, Hierapolim appellatam fuisse tradit, quòd Sacerdotum idolorum sedes esset. [illegible]
[illegible]
[illegible]
Mabugum Sacerdotum Dearum urbem fecit, eamque suo nomine nuncupavit, ut post idola in æternum aberraret. Denique in Avaritiam invehitur, quæ est idolorum servitus.

182. *De Thoma Apostolo, & de Resurrectione Domini.* [illegible]
[illegible]
[illegible]
Quum Pastor ex mortuis cum gloria magna surrexisset. Cod. Nitriensi V. fol. 914. Nitriensi X. fol. 58. & Syriaco VII. fol. 303. ubi inscribitur: [illegible]
De Dominica nova (in Albis) *& de Thoma Apostolo.*

183. *De Ascensione Domini in cœlum.* [illegible]
[illegible]
[illegible]: *Expergiscere cynara mea ad laudem Unigeniti.* Cod. Nitr. V. fol. 517. & Syr. VII. fol. 316.

184. *De Pentecoste.* [illegible]
[illegible]
[illegible]
Aperi mihi, Domine, tui thesauri januam secundum opulentiam tuam. Cod. Nitr. V. fol. 520.

185. *De Paulo Apostolo* Sermones II. Primus: [illegible]
[illegible]
Jesu humilitas universum terrarum orbem cepit. Cod. Nitr. V. fol. 526. Nitr. X. fol. 30. & Nitr. XIII. fol. 29.

Secundus: [illegible]
[illegible]
Historiam Pauli nondum pro merito retuli. Cod. Nitriensi V. fol. 530. & Nitr. X. fol. 36.

187. *De monte Thabor, seù de Transfiguratione Domini.* [illegible]
[illegible]
[illegible]: *Tuus me sermo stupore percellit, Fili Dei.* Cod. Nitr. V. fol. 537.

188. *De Sancta Cruce.* [illegible]
[illegible]
[illegible]
O Crux, quæ stupendas virtutes hominibus ostendisti. Cod. Nitrien. V. fol. 540. Inventionem Crucis sub Helena describit: quare hæc ad calcem sermonis adnotantur: [illegible]
[illegible]
[illegible]
Explicit Sermo S. Jacobi Doctoris de Inventione Crucis. Hanc historiam Jacobus hausisse videtur ex fabulosis *scriptis de Inventione Sanctæ Crucis*, quæ post Acta S. Silvestri Gelasius Papa in Concilio Romano nominat, *& à nonnullis Catholicis tunc legi* consuevisse testatur. Vide Pagium ad annum Christi 323. num. 4.

189. *De Constantino Imperatore, & de lepræ ejus mundatione.* [illegible]
[illegible]
[illegible]
Jesu, qui intuentibus te lux magna es. Cod. Nitr. V. fol. 542. & Cod. Arab. Vatic. LV. fol. 230. Ex Actis Silvestri Papæ totus hic Sermo desumptus videtur,

detur, in quo narrat Jacobus, Constantinum Imperatorem lepræ curandæ causâ ad suscipiendum Baptismum impulsum fuisse. Ea autem Acta, licet absurdissimis farta figmentis, antiqua tamen fuisse, & à multis in Urbe Romana Catholicis versari solita, testatur Gelasius Papa, qui anno ab obitu Constantini centesimo quinquagesimo septimo vivere desiit: Idque *pro antiquo usu multas imitatas fuisse Ecclesias*, idem Gelasius asserit. Et quidem Syros nullum in iis suppositionis, aut fabulæ vitium agnovisse, liquet tùm ex Jacobo nostro, qui Gelasio Papæ æqualis fuit, tùm etiam ex iisdem Actis, quæ apud eosdem Syros à multis sæculis recepta sunt, ut ex Dionysii Chronico colligitur, ubi quidquid ad lepram & baptismum Constantini spectat, ex ipsis producitur ad annum Abrahæ 2322. fol. 34. hoc præfixo titulo: ܡܢ ܬܫܥܝܬܗ ܕܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ: *Ex Historia Constantini*. Omitto recentiores Syros, Arabasve Scriptores, qui eandem historiam in Chronicis suis descripsere, Eutychium Alexandrinum, Georgium Elmacinum Homaidum, Gregorium Abulpharagium, aliosque. Vide Lambecium in fine tomi V. Bibliothecæ Cæsareæ, Papebrocium tom. 5. Actorum Sanctorum mensis Maii in Vita S. Constantini Magni, & Pagium ad annum 324. qui ex Eusebio, Socrate, Sozomeno, Hieronymo, aliisque Antiquis, probant contra Baronium, non modò Acta S. Silvestri, ut nunc habentur, depravata in nonnullis esse, sed etiam antiqua, prout nimirùm sub Gelasio legebantur, lepramque quæ Constantinum coëgerit Silvestrum Papam revocare in Urbem, sanitatis per Baptismum ab eo accipiendæ causâ, omninò fictitiam.

190. *De Sancto Simeone Stylita*.

ܗܒ ܠܝ ܡܪܝ ܕܐܨܘܪ ܨܠܡܐ ܫܦܝܪܐ.
ܕܫܡܥܘܢ ܕܣܘܥܪܢܘܗܝ ܪܘܪܒܝܢ ܡܢ ܕܢܬܡܠܠܘܢ.
ܡܫܒܚܐ: ܕܫܡܥܘܢ ܕܣܘܥܪܢܘܗܝ ܪܘܪܒܝܢ
ܡܢ ܠܫܢܐ.

Da mihi, Domine, ut pulcherrimam Simeonis imaginem depingam, cujus præclarè gesta majora sunt, quàm ut linguâ describantur. Cod. Nitr. V. fol. 548. Simeonis memoriam celeberrimam apud Syros fuisse, liquet tùm ex Actis ejusdem per Cosmam editis, tùm ex Chronico Josue Stylitæ ad annum Græcorum 809. p. 268. Quod verò Jacobus noster, cæterique post ipsum Syri in Officio S. Simeonis tradunt, eum sibi pedem, qui emarcuerat, constanti animo abscidisse; suspicor eos inde deceptos, quod Sanctus Stylites gravi ulcere in sinistro pede aliquandiù affectus fuit, à quo tamen eum postea sanatum fuisse, ex Cosma & Antonio ejusdem Discipulo discimus. Vide quæ diximus suprà pag. 245.

191. *De Samona, & Guria, qui Edessæ martyrio coronati sunt*:

ܥܠ ܫܡܘܢܐ ܣܗܕܐ ܘܥܠ ܓܘܪܝܐ ܚܒܪܗ.
ܫܡܘܢܐ ܘܓܘܪܝܐ ܣܗܕܐ.
ܕܐܬܢܨܚܘ ܒܐܘܠܨܢܝܗܘܢ.

Samonas & Gurias martyres, qui in suis tribulationibus inclaruerunt. Codice Nitr. V. fol. 551. & Codice ms. Bibliothecæ Collegii Maronitarum de Urbe. Coluntur in Martyrologio Romano die 15. Novembris: eorumque Acta ex antiquis monumentis Metaphrastes descripsit: nec non & Arethas Cæsareensis apud Lipomanum tom. 5. & Surium tom. 6. Et illos quidem sub Diocletiano Imperatore, & Antonino, seu Antonio Edessæ Præside, glorioso martyrio defunctos fuisse, extra controversiam est, quum hoc Syri, Græci, & Latini Scriptores omnes unanimiter tradant. Quo autem Christi anno id contigerit, non omnes conveniunt. Annum exprimit Metaphrastes initio laudatorum Actorum, in hæc verba: *Agebatur quidem sexcentesimus annus ab imperio Alexan-*

dri Macedonis: novem autem annos jam transegerat Diocletianus, sceptra tenens Romanorum: & sextum jam Consulatum obtinebat Maximianus: Augarus autem Zoaræ filius his temporibus erat Prætor, & Cognatus erat Episcopus Edessenorum, & magna excitabatur persecutio adversùs Ecclesias omnibus qui erant sub ditione Romanorum. Verùm hæc inscriptio mendosa videtur, quum *annus Alexandri sexcentesimus* in annum Christi 289. incidat; in quem tamen neque nonus Imperii Diocletianei annus, neque sextus Maximiani Consulatus competit: nonus enim Diocletiani annus in Christi annum 292. & sextus Maximiani Consulatus in annum 299. incidit. Prætereà in iisdem Actis mentio fit horum Martyrum, qui ante Samonam & Guriam coronam martyrii adepti fuisse dicuntur, videlicet *Epiphanii*, *Petri*, *& Pamphili cum multis aliis in Cæsarea Palæstinæ*, *Timothei Gazæ*, *Timothei Alexandriæ*, *Agapeti Thessalonicæ*, *Hesychii Nicomediæ*, *Philippi Hadrianopoli*, *Petri*, *Hermetis ejusque Sociorum Melitinæ in confiniis Martyropolis*. Atqui horum plerique post annum Christi 300. passi sunt: certè Timotheus cum Tecla, teste Eusebio lib.8. hist.Eccl. cap.13. & 16. passus est Gazæ *anno secundo persecutionis Diocletiani*, qui in Christi annum 304. competit, ut patet ex Pagio ad annum 302. num. V. Legendum igitur puto, *Anno Alexandri sexcentesimo decimo quinto*, *Diocletiano IX. & Maximiano VIII. Coss.* qui fuit Christi annus 304. in ipso ardore persecutionis Diocletianeæ, & recenti martyrii S. Timothei memoria: Eo enim anno *Cono*, quem Metaphrastes *Cognatum* appellat, Ecclesiæ Edessenæ præerat, quum in Chronico Edesseno fundamenta illius Ecclesiæ anno Christi trecentesimo decimo tertio jecisse dicatur. Quod de Gotho milite, & Euphemia Sophiæ filia in fine eorumdem Actorum à Metaphraste narratur, Hunnis nimirùm Ephtalitis Edessam obsidentibus, missum fuisse ab Imperatore ad eam urbem defendendam exercitum, Gothumque illum militem pœnam capitis sub *Eulogio Episcopo Edesseno* subiisse, quòd quum uxorem in patria haberet, Euphemiam tamen prætextu matrimonii in ancillam secum abduxisset: suspicor, pro Eulogio *Cyrum*, vel *Sylvanum* substituendum esse: nam Eulogius, ex Chronico Edesseno, obiit Feria sexta in Parasceve anni Græcorum 698. Christi 387. eique successit Cyrus eodem anno, quem excepit Sylvanus anno Græcorum 708. Christi 397. Hunni verò in Mesopotamiam ante annum Christi 395. non invaserunt, ut ex Chronico Edesseno, & ex Dionysio Patriarcha, aliisque ostendimus in notis ad Josue Stylitam pag. 262.

192. *De S. Abibo Diacono, qui Edessæ martyrium subiit.* ܠܐܘܪ̈ܗܝܐ
ܫܡܥܘ ܡܫܡܫܢܐ ܘܣܗܕܐ ܕܐܘܪܗܝ.
ܫܡܥܘ ܩܥܐ ܠܟܘܢ ܚܒܝܒܐ
ܟܕ ܟܪܝܟ ܩܪܐ ܠܟܘܢ ܢܘܪܐ.
Abibus martyr, flammâ circumdatus, è medio me igne vocavit. Codice Nitriensi V. fol. 553. Ejus Acta juncta simul cum rebus gestis Samonæ & Guriæ, Metaphrastes & Arethas Cæsareensis describunt apud Lipoman. tom.5. & Surium tom.6. ubi ex Thelsæa vico ortus, & Diaconatus ordine ornatus dicitur, passusque sub Licinio Imperatore & Lysania Edessæ Præside. Et quidem scribit Jacobus noster, Licinium de Abibi prædicatione edoctum, mandasse Edesseno Præsidi, ut eum è medio tolleret: cui consonant laudata Acta: *Quum hæc*, inquit Metaphrastes, *venissent ad aures Lysaniæ, ea Licinio Imperatori ab eo significantur. Studebat enim, ut ipse ei committeret quæstionem habendam de Christianis, & maximè de Abibo: neque enim fuerat ei priùs commissa. Ille verò literis datis jubet, ut morte Abibum afficiat.* Subjungit Jacobus Orthodoxam Abibi

bibi confessionem, quæ in Syriacis ejusdem Actis fortassè exstabat.

ܡܚܤܕܝܢ ܠܗ ܕܠܒܪܢܫܐ ܗܘܐ ܣܓܝܕ
ܐܢܫ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܗܘ ܕܠܒܪܢܫܐ
ܠܐ ܣܓܝܕ ܐܢܐ. ܠܐܠܗܐ ܓܝܪ ܕܫܩܠ
ܦܓܪܐ ܘܗܘܐ ܐܢܫܐ: ܠܗ ܣܓܝܕ
ܐܢܐ ܕܥܡ ܝܠܘܕܗ ܗܘ ܒܐܠܗܘܬܗ.

Exprobrant ei (gentiles) *quod hominem adoraret. Ille verò, nequaquam hominem adoro, inquit; sed Deum, qui corpus assumpsit, & homo factus est, adoro: quia unàcum Genitore suo Deus est.* Hanc fidei confessionem extollens Sarugensis, Abgaro & Sarbelio Abibum comparat. ܐܒܓܪ:

ܗܝܡܢ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬ ܒܪ ܐܠܗܐ:
ܘܩܒܠ ܛܘܒܐ ܡܛܠ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܬܪܝܨܘܬܗ. ܫܪܒܝܠ ܣܗܕܐ ܒܪ
ܐܘܪܗܝܐ ܐܡܪ ܗܘܐ: ܕܡܕܥܝ ܗܘ
ܘܗܘܢܝ ܙܩܝܦ ܠܐܠܗܐ ܕܗܘܐ ܐܢܫܐ.
ܘܚܒܝܒ ܣܗܕܐ ܕܐܦ ܗܘ ܒܐܘܪܗܝ
ܐܬܟܠܠ ܗܘܐ: ܗܟܢ ܐܘܕܝ ܕܢܣܒ
ܦܓܪܐ ܘܗܘܐ ܐܢܫܐ:

Abgarus credidit Deum esse Dei Filium, & beatitudinem pro recta sua fide accepit. Sarbelius quoque martyr Edessenorum filius ajebat, mens mea in Deum rapitur, qui homo factus est. Sed & Abibus martyr, qui Edessæ etiam coronatus est, eadem confessus, dixit: Corpus assumpsit, & homo factus est. Demùm in martyrio Abibi finem Persecutioni impositum fuisse, tradit.

ܡܢ ܠܐܬܐ ܕܚܒܝܒܐ ܐܬܐ ܐܬܒܛܠ ܗܘܐ:
ܘܩܕܡ ܫܪܒܝܠ ܕܫܘܪܝܐ ܗܘܐ ܐܬܝܗܒ
ܗܘܐ. ܚܒܝܒ ܗܘܐ ܘܫܘܠܡܐ ܡܢ ܕܪܕܘܦܝܐ
ܕܒܥܕܬܐ: ܘܫܠܡܬ ܘܫܪܝܬ ܫܝܢܐ
ܘܗܘܐ ܘܐܬܚܡܨ ܒܗ. ܘܡܠܟ
ܕܙܟܝܐ ܗܘܐ ܪܒܐ ܕܙܟܘܬܐ: ܩܘܣܛ.

ܬܢܢܐ ܕܠܐ ܛܘܒ ܐܝܟ ܒܡܫܡܫܢܐ.
ܒܢܘܪܗ ܕܣܗܕܐ. ܕܟܝܬ ܐܬܕܟܝ.
ܐܐܪ ܕܛܡܐ. ܘܣܪܝܘ ܥܠܬܐ ܠܐܘܪ ܠܐ
ܡܬܕܟܝ. ܟܕ ܕܩܪܒ ܗܘܐ. ܒܣܡܝܢ ܗܘܐ
ܠܗ ܦܛܘܪܝܬܐ ܕܟ ܐܝܬܐ ܘܡܢ:

Qui sacrificiorum fumo pollutus fuerat aër, incendio hujus Martyris purgatus est. Fœtebat idolorum holocaustis firmamentum: Fœtorem suavis Martyris odor depulit. Tùm verò cessarunt victimæ, & pax in Ecclesiis obtinuit, gladiique acies contusa est, ne ampliùs Christianos feriret. A Sarbelio initium duxit, & in Abibo finem accepit in regione nostra (Edessena:) *Hoc enim flammis extincto, in nullum ampliùs desæviit. Regnavit siquidem victorum maximus Constantinus &c.* Idem legere est in Actis Abibi apud Metaphrasten: *Talem quidem*, inquit, *vitæ finem invenit martyr Abibus tempore Licinii, & talem cum Sanctis nactus fuit depositionem, & sic piis attulit requiem à persecutionibus: nam deinceps quidem Licinio fuit diminuta potentia: Constantino autem floruit dominatio, & creverunt ei sceptra Romanorum &c.* Ubi manifestè alluditur ad relatam de Licinio victoriam anno Christi 324. de qua consule Pagium ad annum 317. num. V. Licinianam autem persecutionem ante annum Christi 319. inchoatam non fuisse, idem Pagius ostendit ad annum 316. num. VI. Martyrio igitur defunctus est Abibus exeunte anno 323. quo Persecutioni Licinianæ finis impositus fuit. Sarbelius verò, cujus à cæde initium duxisse persecutionem Sarugensis testatur, coronatus fuit sub Trajano Imperatore, de quo hæc in Martyrologio Romano die 29. Januarii. *Edessæ in Syria Sanctorum Martyrum Sarbelii, & Barbææ Sororis ejus, qui à Beato Barsimæo Episcopo baptizati, in persecutione Trajani sub Lysia Præside coronati sunt.* Et in Menologio Græcorum die 15. Se-

15. Septembris: *Sarbelius idolorum Sacerdos unacum Sorore Barbæa conversus est ad fidem Christi per Barsimæum Edessæ Episcopum, & ambo tenti; post gravissima tormenta Sarbelius inter duo ligna sectus est; soror autem capite truncata.*

Hactenus in Cod. Nitriensi V. & Syr. VII. in quibus eidem Sarugensi tribuitur Sermo *de Sacro Chrismate* ܥܠ ܡܘܪܘܢ ܩܕܝܫܐ f. 452. & 246. init. ܡܘܪܘܢ ܕܟܝܐ ܕܡܠܐ ܠܥܕܬܐ ܪܝܚܐ ܒܣܝܡܐ: *Purum Chrisma, quod suavi odore Ecclesiam replevit*: Citaturque non uno in loco ab eruditissimo Stephano Edenensi tamquam genuinus Jacobi fœtus. Verùm Georgio Arabum Episcopo eum restituendum esse, liquet ex eodem Codice Nitriensi V. fol. 457. ubi hæc adnotatio legitur, ܫܠܡ ܡܐܡܪܐ ܕܥܠ ܩܘܕܫ ܡܘܪܘܢ ܕܡܬܥܒܕ ܒܚܡܫܐ ܕܐܪ̈ܙܐ ܕܐܡܝܪ ܠܩܕܝܫܐ ܓܝܘܪܓܝ ܕܥܡ̈ܡܐ: *Explicit sermo de consecratione Chrismatis, quæ fit feria V. mysteriorum, editus à S. Georgio Populorum*, idest, Arabum Episcopo, qui Edesseni Jacobi æqualis fuit, ut indicavimus pag. 166.

In eodem Codice Nitriensi V. obrepserunt sub nomine Jacobi nostri duo Sermones, ex Apocryphis Apostolorum Periodis desumpti. Primus fol. 522. inscribitur: ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܐܝܟܢܐ ܬܒܬ ܒܝܕ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܫܡܥܘܢ ܪܫܐ ܕܫܠܝܚܐ ܘܝܘܚܢܢ ܫܠܝܚܐ ܘܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ. *De urbe Antiochia, quomodo conversa est per prædicationem Simonis Apostolorum Principis, & Joannis atque Pauli Apostolorum*. Incipit: ܐܬܥܝܪ ܒܝ ܡܪܝ ܡܠܬܐ ܕܝܘܠܦܢܐ ܕܫܠܝ ܡܢ ܡܠܦܢܘܬܐ: *Excita in me, Domine, intermissum doctrinæ verbum*. Petrus Apostolus, inquit sermonis hujus Auctor, Christi monitu in urbem Antiochiam ad prædicandum Evangelium missus, Joannem laboris socium elegit: quos in Cœnaculo Sion, antequam itineri se committerent, dormientes, Angelus in Vallem Antiochiæ proximam deportavit. Ingressi urbem, Christique fidem libera voce annunciantes, instigante Aëtio summo Sacerdote idolorum, flagris sævissime ceduntur, abrasis insuper ignominiosè eorum capitibus. Occurrens eis Paulus Apostolus, simplicitatem eorundem in prædicando Evangelio redarguit, artificio opus esse, inquiens, ut Antiochenos ad Christi fidem adducant. Simulat proinde, se ethnicorum partes contra Apostolos tueri velle. Conventu ergo Antiochensium facto, miraculum à Petro in confirmationem suæ doctrinæ Paulus exigit. Quumque cæcum sanasset, alteri etiam cæco Paulus visum restituit; ita ut gentiles eum reverà Apostolorum impugnatorem existimarent, qui tamen invocato clam Jesu nomine id signum fecerat. Tandem suscitato per Petrum mortuo, qui Cassiani principis viri filius erat, convictum se Paulus confessus, cæteris facilè persuasit, ut religionem Petri & Joannis amplecterentur. Hac ratione conversi ad Christi fidem Antiocheni, Baptismum â Petro in domo ipsius Cassiani, quæ in Ecclesiam dedicata fuerat, accepere: & primus quidem omnium qui baptismum susciperet Aëtius fuit, quem Apostolus insigni miraculo per Baptismalem aquam edito convicerat. Hinc originem duxisse Clericorum Tonsuram, seù Coronam, asserit Pseudo-Jacobus: cui tamen cæteri Scriptores Orientales refragantur, dum Coronæ Clericalis causam in tonsum Petro Romæ, non Antiochiæ, caput referunt. Cassiani Ecclesiam memorat Antonius in Vita S. Simeonis, ut diximus pag. 253.

Alter sermo sub nomine Jacobi nostri fol. 532. inscribitur: ܥܠ ܐܘܡܢܐ ܫܠܝܚܐ

ܥܠ ܬܐܘܡܐ ܫܠܝܚܐ : *De Thoma Apostolo*: vel, ut in Cod. Syriaco VII. fol.307. ܥܠ ܦܠܛܝܢ ܗܘ ܕܒܢܐ ܬܐܘܡܐ ܫܠܝܚܐ ܒܪܘܡܐ : *De Palatio, quod Thomas Apostolus in excelsis ædificavit.* Incipit: ܡܪܝܐ ܡܪܢ ܗܒ ܠܝ ܡܠܬܐ ܕܡܠܝܐ ܢܘܗܪܐ : *Domine Dominus noster, da mihi verbum luce plenum*. Indiarum Rex, inquit hujus fabulæ Auctor, quum magnificas sibi Ædes excitari cuperet, peritumque ad id opus Artificem undequaque conquireret, Thomam Apostolum, ab *Haban* ܚܒܢ quodam mercatore ex *Mahuza* ܡܚܘܙܐ Mesopotamiæ regione tamquam servum illuc adductum, mercede conduxit: qui acceptas à Rege pro ædificio expensas in pauperum usum convertens, Palatium in cœlo se Regi ædificasse affirmabat. Indignatus Rex, eum jussit in carcerem detrudi, ut vel aurum redderet, vel pœnam capitis subiret. Sed extinctus repentè Regis frater, idemque Dei beneficio, postquam Inferni pœnas ac Paradisi gaudia, & in primis exstructum à Thoma pro fratre Rege Palatium, Angelo duce, lustrasset, ad vitam revocatus, fratrem cæterosque Regni Proceres adducit, ut Apostolum venerabundi conveniant, ab eoque Fidem, & Baptismum suscipiant.

193. *De Melchisedech*. ܥܠ ܡܠܟܝܙܕܩ . ܡܦܠܓܢܘܬ. ܒܥܘܬܪܐ ܪܒܐ ܡܝܬܝܐ ܝܘܠܦܢܐ ܠܡܣܟܢܘ : *Ingentes dispensatum opes affert doctrina*. Exstat unàcum duobus sequentibus Sermonibus in Cod. Nitriensi X. fol. 41. cui ad calcem hæc temporis nota præfigitur. ܐܬܩܒܠ ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܠܒܝܬ ܓܙܐ ܕܟܬܒܐ ܕܥܘܡܪܐ ܩܕܝܫܐ ܕܒܫܢܬ ܬܫܥ ܡܐܐ

ܠܥܡܘܕܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܬܫܥ ܒܝܘܡܝ ܕܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܒܝܘܡܝ ܕܩܕܝܫܐ ܫܡܥܘܢ ܘܝܘܚܢܢ ܩܫܝܫܐ : *Admissus fuit Codex iste in gazophylacium Librorum Sacri Monasterii de Columna anno Alexandri* 949. (Christi 638.) *sub Simeone Abbate, & Joanne Presbytero*. Idem sermo habetur Cod. Nitr. XIV. fol.48.

194. *In illud Psalmi, Tu es Sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedech*. ܥܠ ܗܘ ܕܐܡܪ ܕܘܝܕ ܒܡܐܡܪܗ ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܘܡܪܐ ܠܥܠܡ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ . ܟܠܗܝܢ ܡܠܝܢ ܕܐܝܬ ܒܟܬܒܐ ܢܘܗܪܐ ܡܠܝܢ : *Cuncta quæ in Scripturis continentur verba, luce plena sunt*. Cod. Nitr. X. fol.46.

195. *De die & nocte, de labore & requie*. ܥܠ ܐܝܡܡܐ ܘܥܠ ܠܠܝܐ ܘܥܠ ܥܡܠܐ ܘܢܝܚܐ . ܗܘܝ ܠܝ ܡܪܝ ܝܘܡܐ ܚܕ ܕܢܘܗܪܐ ܪܒܐ : *Esto mihi, Domine, una magnæ lucis dies*. Cod. Nitr. X. fol.79.

196. *De Achar filio Charmi, qui ob furtum lapidibus obrutus est*. Jos.7. ܥܠ ܥܟܪ ܒܪ ܟܪܡܝ . ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܢܬ ܥܘܬܪܐ ܘܣܝܡܬܐ ܕܐܒܘܟ . *Fili Dei, qui Patris tui opes ac thesaurus es*. Exstat unàcum sequenti Sermone in Codice Nitr. XI. fol. 5. cui ad calcem hanc temporis notam amanuensis apposuit. ܐܫܬܠܡ ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܕܡܐܡܪܐ ܕܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܕܣܪܘܓ ܒܝܘܡܝ ܐܒܘܢ ܩܕܝܫܐ ܒܫܢܬܐ ܕܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܡܠܟܐ ܡܩܕܘܢܝܐ ܕܡܢ ܩܕܡ ܝܘܢܝܐ ܡܫܝܚܐ ܒܝܘܡܝ ܪܝܫ ܕܝܪܐ ܫܡܥܘܢ ܘܕܡܪܝ ܝܘܚܢܢ ܩܫܝܫܐ ܘܪܝܫ ܕܝܪܐ ܕܥܘܡܪܐ ܡܫܒܚܐ : *Ab-*

Absolutus est iste Sermonum Codex Anno Græcorum 1169. *mense Novembri*, *feria sexta*, *die duodecima ejusdem mensis*, *sub beatissimo Mar Joanne Patriarcha*, *& Cyriaco Callinici Metropolita*. In eodem Codice fol. 1. exhibetur Index Sermonum in eodem descriptorum, qui avulsis aliquot foliis postea exciderunt: & quidem titulus decimi Sermonis sic habet: [Syriac]

De Amidæ excidio: de qua vide quæ suprà notavimus pag. 288.

197. *De Asa Rege*, [Syriac]

Cynaram meam tuo divitem munere effice Fili Dei. Cod. Nitr. XI. fol. 27.

198. *De Moyse Sermones X.* Primus incipit: [Syriac]

Fili, *qui præconibus te prænunciantibus vocem dedisti*. Cod. Nitr. XII. fol. 1. *Secundus* definit in hæc verba [Syriac]

Ut gestorum myriades per ipsum vocibus enarrentur: initium enim desideratur in eodem Codice Nitr. XII. fol. 13. *Tertius* [Syriac]

Virtute tua, *Jesu*, *meus de te sermo currat*. Cod. Nitr. XII. fol. 15. *Quartus* [Syriac]

Non enim tuo satis sum munere repletus, *uti me incitasti*. Ibidem. *Quintus*, qui etiam de Moyse & Amalec inscribitur. [Syriac]

Pugilum fortissime, *qui cum mente decertas*. Ibid. & Cod. Nitr. V. fol. 546. *Sextus* de Moyse & Silice, qui etiam de circumcisione Moysis inscribitur, [Syriac]

Ibid. & Cod. Nitr. XIV. fol. 19. definit in hæc verba: [Syriac]

Et constituta fuit Ecclesia, *& super hanc Crux erecta*: *Laus tibi*, *Redemptor*. *Septimus*, de Synagogæ adulterio. [Syriac]

Largire mihi, *Sancte*, *ut de adultera disseram*: Ibid. fol. 38. & Codice Nitr. V. fol. 442. *Octavus* in illud Moysis, ostende mihi gloriam tuam: [Syriac]

Pauperi te roganti largire Deus, *qui dives es*. Cod. Nitr. XII. fol. 40. & Nitr. XIV. fol. 42. *Nonus* de Velo Moysis. [Syriac]

Sapientum quidam me aliquando percontabatur. Cod. Nitr. XII. fol. 45. Nitr. XIV. fol. 37. & Nitr. V. fol. 23.

Decimus de Sepultura Moysis: [Syriac]

Absconditum sacramentum, *cujus enarratio Oratores latet*. Codice Nitr. V. fol. 146. Citatur hic sermo à Joanne Darensi Differt. 4. de resurrectione corporum cap. 9. & 15. Jacobum autem decem sermones de Moyse edidisse, testatur suprà laudatus Georgius in Encomio ejusdem: [Syriac]

De

De Moyse quoque decem sermones Doctor composuit.

208. *De Phinees.* ܥܠ ܦܝܢܚܣ

ܥܘܬܪܟ ܡܪܝܐ ܕܡܕܒܪܢܘܬܐ ܟܬܒܐ ܡܚܒܫ ܠܗ܃

Tuas, Domine, dispensatura opes Scriptura continet. Cod. Nitr. XII. fol. 55. & Nitr. XIV. fol. 22.

209. *De ciborum delectu.* ܥܠ ܡܐܟܘܠܬܐ

ܐܒܐ ܕܢܘܗܪ̈ܐ ܕܡܠܬܗ ܠܟܠܗ ܐܪܥܐ ܫܪܓܐ ܗܝ܃

Pater luminum, cujus verbum universae terrae lucerna est. Cod. Nitr. XII. fol. 79.

210. *De Rahab meretrice.* ܥܠ ܪܚܒ ܙܢܝܬܐ. Desideratur initium in Cod. Nitr. XII. fol. 80.

211. *De Josue: Sermones II.* Primus: ܥܠ ܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ. ܝܫܘܥ ܕܢܨܚ ܒܩܪ̈ܒܐ ܕܐܡܘܪ̈ܝܐ܃

Josue, qui in praeliis Amorrhaeorum inclaruit. Cod. Nitr. XV. fol. 86. Secundi initium desideratur in eodem Cod. fol. 92.

213. *De Arca Dei à Philistaeis ad terram filiorum Israel reducta.* ܥܠ ܩܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܚܝܠܬܢܐ ܗܒ ܠܝ ܕܐܡܠܠ ܬܕܡܘܪܬܐ܃

Fortissime, tribue mihi, ut stupens loquar. Cod. Nitr. XII. fol. 113. & Nitr. XIV. fol. 16.

214. *De Oza*, quem percussit Dominus, eo quod Arcam Dei tetigisset. ܥܠ ܥܘܙܐ. ܫܡܠܝ ܠܝ ܡܪܝ ܕܒܚܘܒܟ ܐܡܠܠ ܥܠܝܟ܃

Largire mihi, Domine, ut tuo inflammatus amore, de te loquar. Codice Nitr. XII. fol. 125.

215. *De David & Goliad*, Sermones III. *Primus* ܒܪ ܕܘܝܕ ܗܒ ܠܝ ܕܡܢ ܕܘܝܕ ܐܠܦ܃

Fili David, da mihi, ut de David edisseram. Cod. Nitr. V. fol. 355. & Nitr. XII. fol. 129. *Secundus:* ܡܪܐ ܕܪ̈ܚܡܐ ܐܦ ܠܪ̈ܚܡܝܟ ܒܥܐ ܐܢܐ܃

Domine misericordiarum, etiam misericordiam tuam imploro. Ibid. *Tertius* de ira Dei in filios Israel, eò quòd David Rex eos numerari jussisset. ܒܟ ܡܪܝܐ ܐܬܬܙܝܥ ܕܬܗܪ̈ܬܟ ܐܫܬܥܐ܃

Per te, Domine, movear, ut tua stupens gesta enarrem. Cod. Nitr. XII. fol. 137.

218. *De Osee Propheta & duabus ejus uxoribus.* ܥܠ ܗܘܫܥ ܢܒܝܐ. ܩܠܐ ܕܩܠ̈ܐ ܕܟܢܪܐ ܐܬܩܢ ܠܢܒܝܘܬܐ܃

Tonitru vocum, quod Cynaram aptavit Prophetiae. Cod. Nitr. XII. fol. 141. & Nitr. XIV. fol. 30.

219. *De Elisaeo Propheta & Sulamitide.* ܥܠ ܐܠܝܫܥ ܘܫܝܠܘܡܝܬܐ. Desideratur initium in Cod. Nitriensi XIII. fol. 15. & Nitr. XIV. fol. 13.

220. *De Turre Babylonica.* ܥܠ ܡܓܕܠܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܒܥܐ ܕܣܓܝ̈ܐܬܐ ܩܒܠܬ ܟܕ ܟܦܘܪ ܐܢܐ܃

Quomodo rogem, qui multa ingratus accepi? Cod. Nitr. XIII. fol. 13. & Nitr. XIV. fol. 45.

221. *De Pueris Ephesi.* ܥܠ ܛܠܝ̈ܐ ܕܐܦܣܘܣ. ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܬܪܥܗ ܦܬܝܚ ܠܩܪ̈ܘܝܗ܃

Fili Dei, cujus janua invocantibus te patet. Codice Nitr. XIII. fol. 79. Legitur etiam apud Syros in horum Sanctorum Festo die 7. Martii. *Dormientes* appellantur in Martyrologio Romano die 27. Julii, quorum nomina

mina ibidem, *Maximianus*, *Malchus*, *Martinianus*, *Dionysius*, *Joannes*, *Serapion*, & *Constantinus*. Eadem recitantur apud Gregorium Turonensem de gloria Confessor. cap. 95. & in Synaxario Arabico, quod cum Melchitis commune habent Maronitæ, die 22. Octobris, ubi tamen pro Malcho باميليخوس *Bamilichus* obrepsit, cujus loco *Jamblichus* restitui debet. Certè Sarugensis, & ex eo Syri in Sanctorum Martyrum Officio ܝܡܠܝܟܐ *Jamlichum* nominant. Græci verò in Menæo die 4. Augusti legunt, *Maximilianus*, *Exacustadianus* (Exacustadium Metaphrastes vocat) *Jamblichus*, *Martinianus*, *Dionysius*, *Joannes*, & *Antoninus*. Septem eos fuisse, Græci Latinique communiter tradunt: quibus & Syri consentiunt, dum eosdem in Officio non alio nomine, quàm ܫܒܥܐ ܛܠܝܐ *Septem Puerorum* agnoscunt. Dionysius tamen Jacobitarum Patriarcha ex Syriaca horum Martyrum historia, quam ad annum Abrahæ 2267. & ad annum Græcorum 736. integram refert, octo pueros disertè numerat, videlicet; : ܡܟܣܡܝܠܝܢܐ ܝܡܠܝܟܐ : ܡܪܛܠܘܣ : ܕܝܘܢܘܣܝܘܣ : ܝܘܐܢܝܣ : ܣܪܦܝܘܢ : ܐܟܣܘܣܛܕܝܢܘܣ : ܐܢܛܘܢܝܢܘܣ . *Maximilianus*, *Jamlichus*, *Martelus* (Martinianus) *Dionysius*, *Johannes*, *Serapion*, *Exustadianus*, *Antoninus*. Idem videtur indicare Sarugensis, dum illos Decio Imperatori sic respondentes inducit: ܦܬܚ ܗܘ ܒܪܗ ܕܗܘܦܪܟܐ ܥܡ ܫܒܥܐ ܚܒܪܘܗܝ : ܠܐ ܣܓܕܝܢ ܠܦܬܟܪܐ ܫܬܩܐ ܥܒܕ ܐܝܕܝܐ : *Tùm Præfecti filius unàcum septem sociis hunc in modum exorsus est: muta idola, & quæ opus manuum sunt, nequaquam adoramus*. Cur *Dormientes* dicti sint, duplicem affert rationem Baronius in notis ad Martyrolog. *Altera*, inquit, *quod hi Martyres temporibus Decii consummarint martyrium intra speluncam clausi, ac demùm specus ostio reserato, inventis eorum corporibus, velut redivivi, iterum apparuissent: dictique dormientes consueto divinæ Scripturæ loquendi usu, quo eos qui piè religiosèque vita functi sunt, dormientes consuevit appellare*: In quam sententiam procliviorem se esse doctissimus Cardinalis fatetur. *Altera verò, quod iidem temporibus Decii, usque ad ultima tempora Theodosii junioris intra specum clausi, somno capti, ad ducentos ferè annos revera dormierint. Qui hæc putarint*, prosequitur idem Eminentissimus Cardinalis, *sunt in primis ex Græcis Metaphrastes, qui rei gestæ historiam texuit, quam recitat Surius tom. 4. hac die, Nicephorus lib. 14. cap. 45. Cedrenus in compend. an. 23. Theodosii: ex Latinis Greg. Turonen. de gloria Confess. cap. 95. Sigebert. in Chron. anno* 447. quibus adjicimus Eutychium Alexandrinum, Georgium Elmacinum, Gregorium Abulpharagium, cæterosque Syros, vel Arabas Scriptores in Chronicis. Huic sententiæ quatuor argumenta refragari, ait idem Baronius, quæ tamen ex Syriacis Martyrum Actis facilè solvuntur. Primum, *nec in Sacrosancto Concilio Ephesino, quod sub eodem Theodosio celebratum est, neque in sacrosancta Synodo Chalcedonensi post illud proximè habita, ulla unquam mentio de hæresi, quæ circa resurrectionem carnis tunc exorta, esse in Martyrum actis dicitur, facta invenitur, quæ prima omnium Patrum sententia damnari debuisset*. At Sarugensis nihil de illa hæresi in laudato sermone refert, sed solùm in fine ejusdem scribit, Theodosium eo viso miraculo in fide resurrectionis mortuorum confirmatum fuisse. Auctor verò Syrus Actorum, & ex eo Metaphrastes hæresim quidem illam tunc exortam, atque à Theodoro Ægi-

Æginenſium Epiſcopo aliiſque propugnatam eſſe tradunt: non tamen idcircò debuit ea hæreſis novo Concilio, aut novo Canone damnari, quum olim à Chriſto Domino diſertè damnata fuiſſet in Evangelio, & à Patribus Conſtantinopolitanis paucis ante annis in Symbolo. Alterum Baronii argumentum: *Si ad adſtruendam fidem reſurrectionis voluit Dominus hos Martyres excitare: manifeſtum eſt eos revera fuiſſe mortuos: alioqui enim dormientium quidem à ſomno excitatorum, ſed non mortuorum reſurgentium, quæ fidem reſurrectionis facerent, fuiſſent teſtimonia*. Mortuos revera fuiſſe, & poſteà temporibus Theodoſii reſurrexiſſe, aſſerit Sarugenſis, & ex eo Syri in horum Martyrum Officio: ܫܩܠ ܪܘܚܗܘܢ ܘܐܣܩ ܐܢܘܢ ܠܥܠ ܠܫܡܝܐ: ܘܦܩܕ ܠܥܝܪܐ ܕܢܗܘܐ ܢܛܪ ܦܓܪܝܗܘܢ: *Aſſumpſit eorum ſpiritus, & ſurſum eos in cœlum ſuſtulit: Vigilemque eorum membra cuſtodire juſſit*. Qui autem eos à ſomno excitatos ſcribunt, reſpondent, eo miraculo oſtenſum fuiſſe, poſſe Deum redacta in cineres membra priſtinæ integritati reſtituere, qui eadem ne corruptioni per tot annos ſuccumberent, fecerat: Hoc enim novum apud homines erat: mortuos autem ad vitam revocatos fuiſſe, pluribus exemplis ex Evangelio, & ex Actibus Apoſtolorum, ac Martyrum ſatis probabatur. Tertium argumentum: *Nullus illorum Scriptorum, qui illis vixere temporibus, ut S. Proſper, aut Marcellinus, vel alius ex illorum temporum Scriptoribus, rem tam inſignem, miraculum adeò grande, literarum monumentis commendarunt*. Commendavit Jacobus noſter, qui paucis ab eo miraculo annis natus eſt, uti ſuprà demonſtravimus. Scripſit eandem hiſtoriam æqualis Martyrum Auctor Syrus, quem citat Dionyſius Patriarcha, tribus ſæculis Martyribus poſterior. Scripſit Gregorius Turonenſis circa finem ſæculi ſexti. Scripſit demùm Mahometes ipſe Pſeudo-propheta in Alcorano Sura الكهف idest, *De ſpecu*, ubi diſertam hujus miraculi mentionem facit, quod non Aſiam & Orientem modò, ſed barbaras etiam Hagarenorum regiones pervaſerat. Siquid verò allatum Baronii argumentum valeret, probaret, neque Martyrum corpora ſub Theodoſio inventa fuiſſe, quod eorum temporum Græci, vel Latini hiſtorici ejus Inventionis haud meminerint. Quartum argumentum: *Stephanus Epiſcopus Epheſinus, cujus Sedis tempore id eveniſſe refertur in Actis, quæ ſcribit Metaphraſtes, intruſus fuit armorum vi in eam Sedem, pollutuſque communione Eutychetis atque Dioſcori in Latrocinio Epheſino, ut habent Acta ipſa, quæ recitantur in ſacroſancto Concil. Chalced. Act.* I. *&* II. *cujus quidem communionem prædicti Dormientes meritò execrari, ac vitare debuiſſent*. Eadem ratio contra ſententiam Baronii militat, quòd ſcilicet ab hæretico Epiſcopo tantus inventus fuerit theſaurus. Quod ad Stephanum attinet, puto Metaphraſten vitioſo uſum exemplari, pro Memnone Orthodoxo Epiſcopo Stephanum poſuiſſe: nam in Actis Syriacis ܡܪܝܣ *Mares*, Epiſcopus Epheſi nominatur, qui proculdubio ex corrupto *Memnonis* nomine obrepſit. Metaphraſtis textum jam reſtituendum ſuadent, quæ de anno Apparitionis Martyrum apud Dionyſium leguntur, eos nimirùm anno Græcorum 736. Chriſti 425. expergefactos fuiſſe, quo anno non Stephanus, ſed Memnon Epheſinam Sedem regebat: hic enim Synodo Epheſinæ Oecumenicæ, unàcum S. Cyrillo, interfuit anno 431. deceſſitque circa ann. 440. quem Baſilius uſque ad ann. 444. excepit: Baſilio Baſſianus eodem anno ſucceſſit, eoque poſt quatuor ann. ejecto, Stephanus Sedem invaſit ann. 448. Uterque demùm, Baſſianus ſcilicet & Stephanus, anno 451. in Synodo Chalced. de-

depositi, ut latè Pagius ad hunc annum à num. 56. Duodecim post annis id factum narratur in Cod. Syr. Vatic. 39. pag. 44. cujus verba infrà describemus: anno nimirùm Græcorum 748. Christi 437. quo tamen idem Memnon Ephesinam Ecclesiam adhuc regebat. Græci in Menologio ad annum Theodosii trigesimum octavum id conferunt: Cedrenus ad annum ejusdem vigesimum tertium. Sed quum duplex sit Imperii Theodosiani Epocha, altera ab anno 402. quo ab Arcadio patre anno post nativitatem suam Augustus creatus est, altera ab anno 408. quo Imperium Orientis, defuncto patre, octennis suscepit; nos Dionysium, & laudatum Vaticanum Codicem sequi malumus, in quibus certus illius Apparitionis annus apponitur: atque adeò Sigebertus audiendus non est, qui horum Martyrum historiam ad annum 447. protrahit, quum eo anno nec Memnon, nec Stephanus, sed Bassianus Ephesi Episcopus fuerit. Hinc eos in specu ad centum & septuaginta quinque, vel octoginta septem annos mansisse liquet, quum Decii Persecutio juxta Pagium anno Christi 250. vel 252. secundùm Baronium inchoata fuerit. Quare rejiciendum omninò est, quod in Officio Syrorum legitur: ܬܠܬܡܐܐ ܫܢܝܢ ܘܚܡܫܝܢ ܫܪܝܢ ܗܘܘ ܛܘܒܢܐ ܒܡܥܪܬܐ ܕܠܐ ܡܚܒܠܝܢ ܥܕܡܐ ܕܐܫܬܚܠܦ ܙܒܢܐ ܕܟܦܘܪܘܬܐ: ܘܗܝܕܝܢ ܐܬܬܥܝܪܘ ܡܢ ܫܢܬܐ:

Trecentos quinquaginta annos Beati in spelunca incolumes manserunt, donec tempus Infidelitatis mutatum est: & tunc è somno expergefacti sunt. Item quod in Synaxario dicitur; فبعد ان عبرت ثلاثمايـــة واثنين وسبعين سنة نهضوا هولاى القديسين فى ايام ثاودوسيـــوس الصغير كمن ينهض مـــــن النوم ؛

Postquam tercentum & septuaginta duo anni elapsi sunt, è somno hi Sancti temporibus Theodosii Junioris surrexere: Quæ ex Sarugensi desumpta videntur, Ephesios de Decio sic loquentes inducente: ܘܡܢ ܡܢܝܢܐ ܘܡܢ ܚܘܫܒܢܐ ܕܝܘܢܝܐ. ܬܠܬܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܠܟܘܬܗ:

Ex Græcorum numero & supputatione, trecenti septuaginta duo anni ab ejus Imperio fluxerunt. Eundem errorem hausit Codicis Vaticani 39. descriptor, dum pag. 44. adnotavit: ܫܒܥܐ ܛܠܝܐ ܕܐܦܣܘܣ ܟܕ ܕܡܟܘ ܒܡܥܪܬܐ ܬܠܬܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܐܬܬܥܝܪܘ ܒܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܬܡܢܐ ܕܝܘܢܝܐ:

Septem Pueri Ephesini postquam in specu annos 372. dormierunt, expergefacti sunt anno Græcorum 748. Nec meliora Chronici Dionysiani Scriptor, qui ad Syriaca Martyrum Acta hanc notam in margine adjecit. ܫܢܝܐ ܕܕܡܟܘ ܗܠܝܢ ܛܠܝܐ ܕܐܦܣܘܣ ܥܕܡܐ ܕܐܬܬܥܝܪܘ: ܗܘܝ ܬܠܬܡܐܐ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ:

Anni, quos hi pueri Ephesini antequam expergefierent, dormierunt, sunt tercentum & novem. Hæc tamen Chronologiæ menda veritati historiæ haudquaquam officiunt. In Actis verò Syriacis, quæ apud Dionysium exstant, & à Metaphraste ferè ad verbum descripta sunt, nulla temporis nota legitur, præter Theodosii Junioris Imperium, & Maris, seù Memnonis Episcopatum. Hæc demùm Acta omnium antiquissima esse, colligitur ex Gregorio Turonensi loco cit. qui horum Martyrum historiam sic concludit: *Viri autem usque hodie palliolis sericis, aut carbasinis cooperti, in ipso loco requiescunt. Quod passio eorum, quam Syro quodam interpretante in Latinum transtulimus, pleniùs pandit.* Vide Raderum in Aula Sancta cap. 13.

221. De

222. *De Sanctis Martyribus*. ܥܠ ܣܗܕܐ ܩܕܝܫܐ. ܚܝܠܐ ܕܢܚܬ ܥܡ ܐܬܠܝܛܐ ܠܐܓܘܢܣܛܘܬܗܘܢ: *Virtus quæ in agonem cum Athletis descendit*. Cod. Nitr. XIII. fol. 101.

223. *De Anania, Azaria, Misaële, & Daniele*. ܥܠ ܚܢܢܝܐ ܘܥܙܪܝܐ ܘܡܝܫܐܝܠ ܘܕܢܝܐܝܠ: ܣܝܡܬܐ ܪܒܬܐ ܕܒܗ ܩܢܝܢܐ ܟܠܗܘܢ ܡܣܬܟܡܢ: *Ingens thesaurus, in quo opes omnes continentur*. Cod. Nitr. XIII. f. 187.

224. *De Opere sex dierum*, Sermo in sex partes divisus: ܥܠ ܐܟܣܗܡܪܘܢ. Exstat, licet mutilus ad calcem Codicis Nitr. XIII. Citatur autem à Jacobo Bartelensi Episcopo Maipheractæ in Libro Thesaurorum Par. 4. cap. 1. Cod. Berœensi 1. & à Gregorio Barhebræo in Horreo mysteriorum in Genesim passim.

225. *De Job*, ܥܠ ܐܝܘܒ: Exstat in Cod. Nitr. XIV. fol. 11. desideratur initium.

226. *De Elia Propheta*. ܥܠ ܐܠܝܐ ܢܒܝܐ: In eodem Codice XIV. fol. 13.

227. *In eos, qui dicunt, Angelos filiabus hominum commixtos fuisse*. ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܡܪܝܢ ܕܡܠܐܟܐ ܐܬܚܠܛܘ ܥܡ ܒܢܬ ܐܢܫܐ: Cod. Nitr. XIV. fol. 52.

228. *De Creatione Adæ: & de resurrectione mortuorum*. ܥܠ ܒܪܝܬܗ ܕܐܕܡ ܘܩܝܡܬܐ. ܡܢ ܪܫ ܡܝܬܪܐ ܗܘܬ ܒܪܝܬܗ ܕܐܕܡ: *Ab initio excellens fuit Adæ constitutio*. Codice Nitr. V. fol. 155. & Cod. nostro Arabico IX. fol. 29. in quo fol. 1. hæc adnotatio legitur.

هذا الكتاب المبارك جابه ابونا المطران قورياقوس الى الدير واوقفه وقفا موبدا وحبسا مخلدا على دير ستنا العذري سيدة انبا بيشاى المعروف بالابهات السريان ولا لاحد سلطان من قبل المسيح ان يخرجه من الدير المذكور ومن يخرجه يكون نصيبه مع يهودا مسلم سيده والسبح لله دايما ابدا.

Hunc benedictum librum ad monasterium (Scetense) *advexit Pater noster Cyriacus Metropolita, eumque stabili & perpetuo dono dedit Cœnobio Dominæ nostræ Virginis Dominæ monasterii Abbatis Pisois, quod Syrorum Patrum nuncupatur. Nulli autem hominum à Christo fas esto, eundem ex prædicto Cœnobio extrahere. Qui secùs fecerit, sortem Judæ Domini sui proditoris inveniat. Laus Deo semper.*

229. *De ejectione Adæ è Paradiso*. ܥܠ ܡܦܩܬܗ ܕܐܕܡ ܡܢ ܦܪܕܝܣܐ. ܟܐܢܐ ܕܐܦܩ ܠܐܒܘܢ ܐܕܡ ܡܢ ܦܪܕܝܣܐ: ܗܒ ܠܝ ܐܥܘܠ ܘܐܚܙܐ ܥܘܬܪܐ ܕܒܢܡܘܣܟ ܚܬܝܡ: *Juste, qui Patrem nostrum Adam è Paradiso ejecisti, tribue mihi, ut ingrediar, & divitias in Lege tua contentas videam*. Cod. Arab. IX. f. 45. Citatur à Barcepha Par. 1. cap. 25.

230. *De Adam, mortalis ne, an immortalis creatus fuerit*. على ادم انكان خلق مايت او غير مايت. ايها الحكيم بك تنسل كلمتى العادمة التولد وبمفاوضتك يولد لساني اثمار المجد *Per te, Sapiens, sterilis meus sermo concipiat, tuoque commercio fructus laudis lingua mea pariat*. Codice Arab. IX. fol. 66.

231. *De justo Noë, & de Diluvio*: على نوح البار وعلى الطوفان. ايها العادل الذى قطع بحكمه لجيل نوح افتح لكلمتى باب مستمع لتخرج خبرك: *Juste, qui sapientia tua Noëmi generationes abscidisti, latum meo sermoni ostium reclude, ut tua gesta referat*. Cod. Arab. IX. fol. 72.

Hucusque ex mss. Codicibus Biblio-

bliothecæ Vaticanæ. Complures alii Sermones ſub Jacobi noſtri nomine in Ritualibus, & Eccleſiaſticis Syrorum libris paſſim leguntur, quibus tamen recenſendis ideò ſuperſedemus, quod ii vel non integri ſint, vel ad metrum Jacobi dumtaxat efformati, non ab eodem editi. Illuſtriſſimus Stephanus Edenenſis lib.3. Apologiæ pro Maronitis cap. 3. in reſponſione ad 5. objectionem, longum Sarugenſis Sermonem, in Elencho P. Joannis Baptiſtæ Eliani è Soc. Jeſu libro decimo laudatum, producit, cui titulus: *De Utilitate Sacrificiorum pro defunctis in altera vita, quæ pro illis à vivis in hac vita offeruntur*: ubi inſigne eſt pro Purgatorio teſtimonium. Idem Edenenſis nonnullos Jacobi noſtri ſermones laudat tàm in præfata Apologia, quàm in Libro candelabrorum, ſeù Expoſitione Miſſæ Syrorum: ſed horum pleroſque ex Codice noſtro Syriaco VII. qui ad domeſticam ejuſdem Bibliothecam olim pertinebat, deſcripſit.

CAPUT XXVIII.

Georgius Jacobi Sarugenſis Diſcipulus.

I. Georgius Encomium ſcripſit in S. Jacobum Sarugenſem Præceptorem ſuum.

GEORGIUS hic, de quo modo ſermonem inſtituimus, Sancti Jacobi Sarugenſis Auditor fuit, ut liquet ex Cod. Nitrienſi V. unde nobis innotuit. Scripſit Encomium in Præceptorem ſuum, quod exſtat in laudato Cod. fol. 140. hoc præfixo titulo: ܒܫܡ ܡܪܢ ܟܬܒܝܢܢ ܡܐܡܪܐ ܥܠ ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܡܠܦܢܐ ܕܒܛܢܢ ܣܪܘܓ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝ ܓܘܪܓܝ ܬܠܡܝܕܗ. ܡܬܩܪܐ ܕܝܢ ܒܕܘܟܪܢܐ ܕܡܪܝ ܝܥܩܘܒ. *In nomine Domini noſtri ſcribimus Sermonem de Mar Jacobo Doctore Batnarum Sarugi* Epiſcopo, *quem edidit Mar Georgius ejus Diſcipulus. Legitur autem in Commemoratione ejuſdem Mar Jacobi*. Incipit: ܝܫܘܥ ܢܘܗܪܐ ܕܒܕܢܚܗ ܡܬܦܨܚܝܢ ܣܘܦܝܗ ܕܬܒܝܠ: ܐܢܗܪ ܢܘܗܪܐ ܡܢ ܛܝܒܘܬܟ ܠܟܠ ܚܘܫܒܝ: *Jeſu lux, cujus exortu univerſi terrarum orbis fines lætificantur, illuſtra cogitationes meas lumine gratiæ tuæ*. Recole ea, quæ ex hoc Carmine excerpta dedimus pag. 286.

II. Alius à Georgio Tagritenſi, & ab altero Georgio Arabum Epiſcopo.

An verò quidquam aliud conſcripſerit, quæve fuerit hujuſce viri conditio, & qua dignitate commendatus, hactenus eruere non valuimus. Illud tamen affirmare jure auſim, Georgium hunc à Tagritenſi Epiſcopo ipſi cognomine, nec non ab altero Arabum Antiſtite diverſum fuiſſe. Quippe noſter hic Jacobi auditor anno Chriſti 520. circiter floruit. At centum ferè annis Tagritenſem poſteriorem nobis exhibet Codex Vaticanus Syriacus XXIV. in quo Conſtantini & Leonis Charrenſium Epiſcoporum magiſter appellatur, qui Joanni Damaſceno æquales fuiſſe dicuntur. Arabum autem Epiſcopum Georgium circa annum Chriſti 700. claruiſſe, ex Gregorio Barhebræo lib. Ethic. cap. 4. & ex Antonio Marſilio Columna in Hydragiologia oſtendemus, quum de Jacobo Edeſſeno ſermo erit.

CA-

CAPUT XXIX.

Simeon Episcopus Beth-Arsamensis.

I. Simeonis Episcopi Beth-Arsam in Perside ætas & gesta ex Dionysii Chronico.

IMEON, cognomento ܣܘܦܣܛܐ ܦܪܣܝܐ *Sophista Persa*, Ecclesiam Beth-Arsamensem in Perside regebat ab anno Christi 510. usque ad annum 525. teste Dionysio Patriarcha in Chronico fol. 90. & 102. qui ad annum Græcorum 821. hæc de eo tradit: ܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ

ܘܚܕܐ ܡܬܝܕܥ ܗܘܐ ܩܕܝܫܐ ܫܡܥܘܢ
ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܒܝܬ ܐܪܫܡ ܕܡܬܩܪܐ
ܫܡܥܘܢ ܣܘܦܣܛܐ ܦܪܣܝܐ. ܗܢܐ ܟܕ ܐܝܬ
ܐܢܫܐ ܬܠܬܐ ܘܡܝܩܪܐ ܠܡܓܘܫܐ
ܗܘܘ ܐܬܠܡܕܘ ܡܢ ܡܓܘܫܘܬܐ. ܘܟܕ
ܫܡܥܘ ܒܢܝ ܥܡܗܘܢ ܘܐܟܠܘ ܩܪܨܝܗܘܢ ܩܕܡ
ܡܢ ܡܓܘܫܘܬܐ ܘܗܘܘ ܟܪܝܣܛܝܢܐ:
ܐܘܕܥܘ ܠܡܠܟܐ ܥܠܝܗܘܢ ܘܡܠܟܘ
ܦܘܩܕܢܐ ܕܐܢܗܘ ܕܠܐ ܗܦܟܝܢ ܘܠܐ
ܟܦܪܝܢ ܒܟܪܝܣܛܝܢܘܬܐ: ܢܬܩܛܠܘܢ.
ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܗܘܠܝܢ ܕܫܘܘ ܠܟܠܝܠܐ ܕܚܝܐ
ܟܕ ܚܙܘ ܠܡܘܬܐ ܘܫܝܦܐ ܘܡܠܟܐ: ܠܐ
ܕܚܠܘ ܐܘ ܐܡܪܘ: ܚܣ ܠܢ ܗܘ ܕܢܟܦܘܪ
ܒܐܠܗܐ ܚܝܐ ܕܥܒܕ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ
ܘܒܒܪܗ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܩܪܐ ܠܢ
ܠܘܬܗ ܒܛܝܒܘܬܗ ܘܩܪܒܢ. ܚܣ ܠܢ ܕܢܟܦܘܪ
ܒܗ ܘܢܣܓܘܕ ܠܒܪܝܬܗ ܚܠܦܘܗܝ. ܗܝܕܝܢ
ܒܝܘܡܐ ܥܣܝܪܝܐ ܕܡܥܡܘܕܝܬܗܘܢ
ܘܩܒܠܘ ܟܠܝܠ ܣܗܕܘܬܗܘܢ: ܘܢܦܩܘ
ܗܘ ܘܢܦܩܘ ܠܘܬ ܡܪܗܘܢ ܡܫܒܚܐ.
ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܗܘܝܘ ܫܡܥܘܢ ܐܦܣܩܘܦܐ ܟܡܐ
ܕܡܠܦܢܘܬܗ ܘܫܘܠܛܢܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܒܨܒܘܬܐ ܗܢܝܢ ܐܟܙܢܐ ܕܝܢ
ܡܬܠܐ ܦܠܓܘܬܐ ܕܣܦܘܪܐ.

Anno octingentesimo vigesimo primo claruit S. Simeon Episcopus [1] *Beth-Arsam, qui & Simeon Sophista Persa appellatur. Hic aliquando tres ex secta Magorum primarios nobilesque viros Christiano dogmate imbuit, baptizavitque. Quod quum eorum socii comperissent, eos scilicet relicta Magorum secta, Christianam Religionem amplexos fuisse, apud Regem eosdem deferunt, mandatumque accipiunt, nisi fidem Christi abjurarent, ut morti traderentur. Ii verò, qui corona vitæ digni habiti fuerant, nec minas, nec gladium Regis metuentes, incitante eos maximè ad subeundum fortiter pro vita æterna martyrium Beato Simeone: Absit, ajebant, ut abnegemus Deum vivum, qui fecit cœlum & terram, & Filium ejus Dominum nostrum Jesum Christum, qui nos ad se pro sua gratia vocavit, & adduxit: Absit, ut hunc abnegemus, & creaturam ejus pro ipso adoremus. Tunc Beati decimo à spirituali eorumdem regeneratione die per celerem gladii mortem ad Deum martyrio coronati migrarunt.* Hactenus Dionysius: ex quo colligere licet, Simeonem nostrum egregium fuisse apud Persas Christianæ Fidei præconem, & plurimos non modò ex plebe, verùm etiam ex primoribus illius Regni ab idolorum cultu revocasse. Sed & eundem pro Catholica Religione adversùs grassantem Nestorianorum hæresim impensè laborasse, liquet ex ipsiusmet Epistolis, quarum exemplar infrà subjiciemus.

Ejus

NOTA.

1 *Beth-Arsam*. Idiotismus Syriacus. Quam Græci *Arsamopolim*, Syri *Beth-Arsam*, hoc est, *Domum*, seù, *urbem Arsamæ* dicunt. Arsames Persarum Rex, Darii pater, urbi nomen dedit.

II. Henoticum Zenonis suscipit.

Ejus tamen famam nonnihil deturpavit admissum Zenonis Imperatoris *Henoticum*, seù Edictum unitivum, & suppressa silentio Sacri Chalcedonensis Concilii, atque Epistolæ S. Leonis memoria: suscepta insuper Anastasii Imperatoris, Xenajæ, & Cyri Edesseni communio: anathema denique Ibæ ac Theodoreto dictum, quos Ecclesia in Oecumenica Synodo absolverat. Id colligo ex Epistola, quam idem Beth-Arsamensis *de Barsauma Nisibeno, deque Nestorianorum hæresi in Persidem invecta* scripsit; exstat autem in Codice nostro Syriaco XI. ut mox videbimus. Hinc à doctissimo viro Stephano Edenensi ad Jacobitarum Scriptorum gregem detruditur in Expositione Missæ cap. 7. de Hæreticorum Anaphoris num. 12.

III. Ab hæresi Monophysitarum vindicatur.

Sed eum ab hæresi Monophysitarum alienum fuisse, ex laudata Epistola deducitur, in qua Chalcedonensem quidem Synodum silentio obruit; nunquam tamen damnat, aut sugillat: quod utique præstitisset, si hæreticus Monophysita fuisset. Quinimò in eadem Epistola tacitè se ejusdem Synodi definitionem admittere insinuat, dum fidem Episcoporum amplectitur, qui *Encyclias Epistolas ad Leonem Imperatorem scripsere*. Verba ejus hæc sunt: ܘܫܪܪܘܗ̇ ܠܗ̇ ܘܐܘܕܝܘ ܒܗ̇ ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܪܒܬܐ ܘܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܕܣܘܪܝܐ ܘܕܩܦܕܘܩܝܐ ܘܕܓܠܛܝܐ ܘܫܪܟܐ.

Quam sequuti sunt (Loquitur de orthodoxa fide, quam à tribus Conciliis œcumenicis stabilitam fuisse præmiserat) *confirmaruntque quadringenti nonaginta & quinque Episcopi Alexandriæ magnæ, Antiochiæ Syriæ, Cappadociæ, Galatiæ &c.* Quingentos enim fuisse Catholicos Episcopos, qui Leoni Imperatori pro Chalcedonensi Concilio rescripsere, liquet ex annotatione, quam Encyclio Codici his verbis adjunctam fuisse in mss. exemplaribus testatur Baluzius: *Expliciunt Epistolæ Episcoporum numero quingentorum feliciter.* Ex quorum numero si paucos eos Monachos detrahas, ad quos Leonem Imperatorem literas dedisse testatur Evagrius lib. 2. cap. 9. habebis Episcopos *quadringentos circiter & nonaginta quinque*, Simeoni nostro memoratos.

Quid? quod Justinum Imperatorem, & Abrahamium Presbyterum summis laudibus celebrat in altera Epistola, quam de martyribus Homeritis ad cognominem Simeonem Gabulæ Abbatem dedit, ut mox patebit. Atqui Justinus quidem fuit acerrimus Synodi Chalcedonensis propugnator, & Monophysitarum Antesignanos exilio multavit, ut Severum, Philoxenum, aliosque, quorum nomina recenset Dionysius in Chronico ad annum Græcorum 829. Abrahamius verò ejusdem Justini legatione pro Orthodoxis perfunctus est apud Alamundarum Arabum Ducem, teste Metaphraste in vita S. Arethæ Martyris apud Surium tom. 5. die 24. Octobris pag. 943. *Justinus enim* (verba sunt Metaphrastæ) *quum sic ei visum esset, hortatus est Alamundarum, ut fœdera pacis iniret cum Saracenis Romanorum vectigalibus: & missus est Abrahamius vir pius, & Presbyter, qui hac fungeretur legatione &c.* Pergit narrare Metaphrastes, quomodo Abrahamius, unàcum Isaacio Presbytero, *qui præerat Christianis Orthodoxis qui in Perside erant*, Silam Nestorianorum Episcopum coram Alamundaro falsitatis & hæreseos convicit: mox subjungit: *Abrahamius autem ipse quoque fœdere inito cum Alamundaro, salutatoque Isaacio in Persidem revertente, rediit & ipse, atque omnia exposuit Justino Imperatori, & præsertim ea, quæ à Rege Homeritarum facta & scripta sunt contra Christianos.* His adamussim consentiunt quæ scribit Beth-Arsamensis in laudata Epistola, in qua Abbatem

Ga-

Gabulæ ſic alloquitur. ܡܘܕܥܝܢܢ
ܠܚܘܒܟܘܢ ܕܒܥܣܪܝܢ ܒܟܢܘܢ ܐܚܪܝ
ܕܗܕܐ ܫܢܬܐ ܕܬܡܢܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ
ܘܚܡܫ ܢܦܩܢ ܡܢ ܚܝܪܬܐ ܕܢܥܡܢ
ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܩܫܝܫܐ ܒܪ ܐܘܦܪܣܝܣ
ܗܘ ܕܐܫܬܕܪ ܡܢ ܝܘܣܛܝܢܘܣ ܡܠܟܐ
ܠܘܬ ܡܘܢܕܪ ܡܠܟܐ ܕܛܝܝܐ ܕܢܥܒܕ ܫܝܢܐ:
ܘܐܦ ܟܬܒܢ ܥܠܘܗܝ ܒܐܓܪܬܢ ܗܝ
ܩܕܡܝܬܐ ܘܡܘܕܝܢܢ ܠܛܝܒܘܬܗ ܡܢ
ܘܟܠܗܘܢ ܡܗܝܡܢܐ ܕܡܣܬܥܪ ܠܓܒܢ
ܘܗܘ: ܝܕܥ ܡܕܡ ܕܟܬܒܢ ܩܕܡܝܬܐ
ܘܡܕܡ ܕܟܬܒܢ ܘܗܫܐ ܟܬܒܝܢܢ.

Notum facimus Dilectioni veſtræ, quod die vigeſima Canun poſterioris (Januarii) *præſentis anni octingenteſimi trigeſimi quinti* (Chriſti 524.) *egreſſi ſumus ex Irta* (hoc eſt, ditione) *Naamanis, unàcum Abrahamo Presbytero Euphraſii filio, qui à Juſtiniano Imperatore* (ſic Juſtinum Seniorem plerique Orientales Syri Arabeſque appellare ſolent) *ad Monderum* (Alamundarum) *Arabum Regem, ut fœdus iniret, allegatus fuit: de quo & nos ſcripſimus in priori noſtra Epiſtola, & gratias eidem agimus cùm nos, tùm univerſi Fideles, quòd* PARTES NOSTRAS FOVEAT, *& ipſe perſpecta habet, quæ olim ſcripſimus, & quæ modò ſcribimus.* Amicus igitur Simeonis noſtri erat Abrahamius Juſtini legatus, ejuſque & reliquorum Catholicorum in Perſide atque Arabia degentium cauſam auctoritate ejuſdem Juſtini contra hæreticos & infideles tuebatur.

IV. Synodum Chalcedonenſem non damnavit, ſed ſilentio preſſit: quod & alii Catholici Antiſtites ex animi dejectione præſtiterũt, abſque ulla hæreſeos nota.

Quod autem Zenonis *Henoticum* ſuſceperit Beth-Arſamenſis, id abſque Fidei Catholicæ detrimento fieri potuit. Suſceperunt etiam Flavianus Antiochiæ Patriarcha, & Elias Hieroſolymorum Epiſcopus, teſte Pagio ad annum 491. à num. 7. & ad annum 512. num. 6. quos tamen doctiſſimus Baronius ab omni hæreſi vindicat in Notis ad Martyr. Rom. die 4. Julii. Nimirùm duæ res erant: Synodum Chalcedonenſem damnare, & Henoticum Zenonis admittere: Illud manifeſtam hæreſim includebat: Hoc imbellem dejectumque Paſtorum animum dumtaxat indicabat, qui ut Zenoni Imperatori gratificarentur, Hæreticorumque perſecutiones declinarent, aut pacem Eccleſiis, ut ipſi putabant, conciliarent, memoriam Chalcedonenſis Synodi ſilentio premere malebant, quàm eam palàm profitendo, ſedibus ſuis deturbari.

Henoticum Zenonis ſuſcipiendo, quod hæreſim quidem nullam continebat, cauſæ tamen fidei ſummoperè nocebat, hæreſimque fovebat.

Ardentiores quidem ejus ætatis Catholici nullum diſcrimen ponebant inter eos, qui Zenonis Edictum ſuſcipiebant, aut qui Diodorum, Theodorum, Neſtorium, Ibam, Theodoretum, ac Eutychen damnabant, & illos qui diſertis verbis Concilium Chalcedonenſe ejurabant. Hinc Theophanes ad ann. Incarnationis ſecundùm Alexandrinos 503. de Conciliabulo Sidonienſi loquens, Flavianum & Eliam ſupràmemoratos ſanctiſſimos Antiſtites fidem Chalcedonenſem ejuraſſe ſcribit, quod Zenonis Henotico conſenſiſſent. *Flavianus*, inquit, *Synodos tres ſolummodo, & Zenonis Concordiam ſe recipere ſcripſit, nulla prorsùs de Chalcedonenſi facta mentione: Elias autem Hieroſolymitanus Epiſcopus Chalcedonenſem proſcribere teſtatus eſt.* Et infrà. *Quare iratus Anaſtaſius, falſis quibuſdam Monachis, ut Antiochiæ convenirent, ubi tumultu in Flavianum excitato, Chalcedonenſem Synodum, ſimulque Diodorum, Theodorum, Ibam, & Theodoretum cum execratione eum ejurare poſtularent, ſuggeſſit: quod ille ex animi dejectione exequutus eſt, & in Eccleſiæ publico conventu eos unàcum Sancta Synodo perculit anathemate.* Idem de Elia ſcribit Theodorus Lector lib. 2. pag. 561.

Marcellinus tamen in Chronico, Evagrius lib. 3. cap. 31. Auctor Libelli Synodici, Cyrillus in vita Sancti Sabæ, & Theophanes ipſe paulò inferiùs, contrarium tradunt de Flaviano

viano & Elia, quos ob defensionem Sacri Concilii Chalcedonensis persecutionem sustinuisse, & dignitatem amisisse testantur. Testatur & Martyrologium Romanum, in quo perhonorifica fit eorumdem commemoratio ad diem 4. Julii. Nimirum uterque Præsul moderatior erat, quàm reliqui rigidiores & ardentiores Orthodoxi, satisque Religioni consultum esse existimabat, *ut Synodus damnaretur silentio* (verba sunt Pagii ad ann. 491. num. XI.) *aut si de ea loquendum esset, alia œconomia utendum, ac consentiendum damnationi Diodori, Theodori, ac quorundam aliorum, ac insuper quorundam capitum ad substantiam fidei non spectantium. Unum eis tantùm ante oculos erat, salus nempè Ecclesiæ, & Fidei integritas. Sed quum hæc eorum moderatio nec Catholicis ardentioribus, nec hæreticis probaretur, ab utrisque insimulati sunt: à Catholicis Eutychianismi, ab Hæreticis Nestorianismi*: quum ipsi tamen ab utroque errore abhorrerent.

Idem contigit Simeoni nostro, quod Flaviano ac Eliæ. Henoticum enim suscipiendo, tametsi Chalcedonensem fidem sartam tectamque servasset, in suspicionem tamen proditæ Orthodoxæ Religionis venit apud ferventiores Quartæ Synodi propugnatores. Ab hoc crimine, præter adducta à nobis suprà argumenta, adhuc magis vindicatur, si miserum Ecclesiarum statum sub Anastasio Imp. consideres, quem describit Evagrius lib. 3. cap. 30. Adeò enim perturbatus erat Christianus Orbis, ut nec Hæretici cum Catholicis, nec Catholici inter semetipsos convenirent: sed alterum alter hæreseos nota inureret. *Et nonnulli quidem* Episcoporum (inquit Evagrius loc. cit.) *cuncta quæ in illo Concilio* (Chalcedonensi) *exposita fuerant, pertinacissimè defendebant: neque in ejus decretis vel ullam syllabam remittere, ac ne unius quidem literæ mutationem admittere sustinebant: sed magna cum fiducia recedebant ab iis, qui decreta illius Concilii minimè susciperent, nec illis communicare ullo modo sustinebant.* (En ardentiores Catholici.) *Alii verò Chalcedonensem Synodum, ejusque decreta non modò non suscipiebant; verùm etiam illam unàcum Leonis Epistola sub anathemate damnabant.* (En rigidiores Hæretici.) *Alii Zenonis Henotico mordicùs inhærebant: idque tametsi inter se dissiderent de una, aut de duabus naturis: hi quidem compositione Imperialium literarum decepti: illi verò paci & concordiæ magis studentes.* (En remissiores Catholici, & Hæretici.) *Adeò ut totius Orbis Ecclesiæ in varias factiones divisæ essent, ac ne Antistites quidem sibi mutuò communicarent. Hinc multa dissidia in Orientis, & Occidentis partibus, & per Africam exstiterunt &c.* Nec minor in Perside contentio erat, ubi Nestoriana lues sub Barsauma Nisibeno & reliquis, quos Simeon noster in Epistola sua commemorat, omnia circum loca ita afflaverat, ut non ampliùs de Chalcedonensi, sed de Ephesina Synodo, quam illi hæretici unicè impugnabant, controversia agitaretur, & in id Catholicis omni studio incumbendum esset, ut Nestorianum errorem profligarent. Præterea Diodori, Theodori, Ibæ, ac Theodoreti memoria iis in locis, utpote qui Nestorianæ hæreseos fautores fuerant, tàm execrabilis erat, ut qui eos disertè non damnaret, haudquaquam Orthodoxus censeretur. Non mirum igitur, quod Beth-Arsamensis absque ulla hæreseos nota Quartam Synodum silentio premat, memoratos Nestorii fautores expressè rejiciat, & Zenonis Henoticum amplectatur.

Sed & Zenonis Henotico nullam hæresim contineri, tàm ex ipsis Henotici verbis, quàm ex Epistola Zenonis ad Felicem Papam, cujus fragmentum refert Evagrius lib. 3. cap. 10. ostendit Natalis Alexander Par. I. Sæc. V. cap. 3. & Dissert. 18. quem sequitur Pagius ad ann. 482. num. 22. idque non obscurè docet Petavius Theologic. Dogm. tom. 4. lib. 1. de In-

Incarn. cap. 16. num. 7. ubi hæc de Henotico: *In eo Ephesinam, & Chalcedonensem Synodum ascivit: Nestorium, & Eutychen rejecit: de una tamen, aut duabus naturis post Incarnationem, callidè tacuit, ne cui parti præjudicium faceret*: quod tamen, pace tanti Viri, usquequaque verum non est: Zeno enim in suo Henotico Nicænam quidem, Constantinopolitanam, & Ephesinam Synodum disertè approbat; Chalcedonensem verò neque rejicit, neque amplectitur, sed silentio præterit: imò ad calcem ejusdem Edicti illam damnat anathemate, si expositæ in Henotico fidei contraria sit: *Quicumque verò aliter sentit* (inquit Zeno) *aut sensit, vel nunc, vel quandocumque aliàs, sive Chalcedone, sive in alia qualibet Synodo, eum anathematizamus*. Hinc communiter ab Orthodoxis Edictum illud rejectum fuit, quia licet nullam hæresim expressè continebat, causæ tamen fidei nocuit, hæresimque fovit, silendo tùm de S. Leonis Epistola, tùm de Synodi Chalcedonensis definitione, tùm denique de his vocibus *ex duabus & in duabus naturis*, quæ Catholicæ Fidei contra Eutychianos & reliquos Monophysitas nota singularis erat. Vide Facundum Hermianensem lib. 12. cap. 4. Adde, quod ad Laicum Principem nequaquam pertinebat de fide decernere, & *quum Palatii causæ transferantur ad Ecclesiam* (ut verbis Facundi utar,) *quomodo Zeno Ecclesiæ causam ad Palatium transferebat*? Demùm silentium circa Concilium Chalcedonense imponendo, Orthodoxam Fidem summâ affecit injuriâ, dum æquè præcepit Eutychianis, ne mendacium proferrent, ac Catholicis, ne veritatem profiterentur. Atque idcircò qui Henoticum susceperunt, & aliunde Orthodoxam fidem colebant, tametsi hæreseos nota inurendi non sunt, turpem tamen nomini suo maculam compararunt, tamquam pusillanimes, & hæreticorum fautores: neque enim culpâ vacabat, definitionem œcumenici Concilii silentio obruere, & ambiguas voces adhibere, quas utpote ad suum confirmandum errorem peropportunas hæretici excogitaverant. Hanc culpam gloriosâ Catholicæ veritatis confessione purgarunt in extrema senectute fortissimi pugiles Flavianus & Elias, ut ostendit Eminentissimus Annalium Ecclesiasticorum Parens ad annum 512. & in Notis ad Martyrol. Rom. An verò idem præstiterit Simeon noster, affirmare non ausim, quum præter adductum Dionysii Patriarchæ testimonium, nil aliud de ejus gestis nobis exhibeant quotquot hactenus evolvi Syrorum Scriptorum monumenta.

V. Ejus scripta, quæ exstant. I. Anaphora.

Anaphora ܐܢܐܦܘܪܐ de qua laudatus Stephanus Edenensis loc. cit.

ܫܡܥܘܢ ܦܪܣܝܐ ܥܠ ܐܢܐܦܘܪܐ ܕܪܫܗ̇:
ܐܠܗܐ ܗܘ ܚܝܐ ܕܟܠ ܘܢܘܗܪܐ.

Simeon Persa edidit Anaphoram, cujus initium, Deus vita omnium, & lux. Exstat sub nomine Philoxeni Mabugensis in Codice Ecchell. V. pag. 56. & in Cod. Colbertino 3922. teste Renaudotio tom. 2. Liturg. Orient. pag. 301. qui eam Latinè publicavit. Ejusdem exordii alteram Liturgiam Josepho Xenajæ Jacobitæ adscribit idem Edenensis num. 18. sed an cum nostra in reliquis conveniat, nec ne, haud exprimit. Valdè suspicor, ex amanuensium incuria, vel immoderato in Doctores suæ sectæ affectu unam eandemque Liturgiam sub plurium Auctorum nomine venditari: nam Orientales in describendis hujuscemodi Codicibus parùm accuratos esse, rectè observat Renaudotius pag. 420. Quare laudata Anaphora Simeoni potiùs videtur tribuenda, quàm Philoxeno: Philoxenus enim aliam habet Liturgiam apud Renaudot. pag. 310. & in Codicibus Nitriensibus III. & IV. cujus initium, *Domine Deus potens*: ex qua nonnullas Orationes decerpsit, suæque Liturgiæ *Sanctorum Doctorum* nuncupatæ inseruit

Joannes Magnus Jacobitarum Patriarcha apud eundem Renaudotium pag. 409. qui tamen nullam prioris Anaphoræ mentionem facit. Sed & Doctissimus Edenensis, qui Liturgicos Codices accuratè versavit, unam tantùm Philoxeni Anaphoram agnoscit: alteram Simeoni nostro constanter adjudicat.

2. Epistola de Nestorianorum hæresi in Persidem invecta.

Epistola de Barsauma, deque hæreseos Nestorianorum initio, & quo tempore in Persidem invecta fuerit.

[illegible]

Exstat in Cod. nostro Syr. XI. in quo tamen inscriptio Epistolæ desideratur, nec ad quem ea missa fuerit, exprimitur. Fortasse ad Simeonem Abbatem Gabulæ, cui aliam de Homeritis Epistolam, mox recitandam, misit Beth-Arsamensis: quidquid enim in Perside, & finitimis regionibus circa rem Christianam gerebatur, ei Simeon noster significabat, ut ex eadem Epistola colligitur. Hanc ex laudato Codice publicare operæ pretium duxi, quod Nestorianæ historiæ maximam lucem afferre videatur.

Epistola Simeonis Beth-Arsamensis de Barsauma Episcopo Nisibeno, deque hæresi Nestorianorum.

[illegible]

Quemadmodum vera nostra Christiana Fides initium ex Abraham Patriarcha duxit per promissionem ipsi à Deo factam verbis illis, *In semine tuo benedicentur gentes*, hoc est, in Christo, ut scriptum est: & Abraham quidem per veram fidem appellatus est Pater omnium populorum, ex quibus & nos sumus; ita etiam Nestorianorum hæresis ab Hanano, & Caipha summis Sacerdotibus, & à reliquis illius ætatis Judæis exordium sumpsit. Illi siquidem Judæi Christum hominem existimabant, quum dicerent, *blasphemas, & homo quum sis, facis teipsum Deum*; Quę opinio apud reliquos illius temporis Judæos de Christo obtinebat: Alii enim Hominem ipsum dicebant: alii Justum, & Prophetam, & Magistrum bonum, & Regem Israel appellabant: alii verò Beelzebub, & Principem dæmoniorum, & Samaritanum, & Legis transgressorem vocabant. Et contentio quidem inter Judæos erat de illo: utrique tamen nudum hominem ipsum opinabantur. Hæc ipsissima opinio ad Nestorianos

rianos usque in præsentem diem derivata est.

Nam à Judæis eandem traditam accepit Simon Magus, gente Samaritanus, atque adeò Judæorum affinis, qui Romæ restitit Apostolis, seipsum exaltans, ac Magnum quid esse dicens, Christumque se existimans, prout ab Hanano & Caipha suis sodalibus atque magistris didicerat.

A Simone insanum illum errorem accepit Ebion : ab hoc Artemon : ab Artemone Paulus Samosatenus, qui olim Antiochiæ Syriæ Episcopus fuit sub Ethnicis Romanorum Imperatoribus, quum nondum Orthodoxus Romanorum Imperator Constantinus imperasset, nec ullus esset Romanorum Imperatorum timor. Hic enim Paulus Samosatenus plus quàm Simon magus, & Ebion, & Artemon præceptores sui, blasphemare ausus est, de Beata Maria hæc dicens: Nudum hominem genuit Maria, nec post partum Virgo permansit. Christum autem appellavit creatum, factum, mortalem, & filium ex gratia: De seipso verò dicebat: Ego quoque si voluero, Christus ero, quum ego & Christus unius ejusdemque simus naturæ. Ex Paulo Samosateno orta est hæresis duarum [1] Naturarum, & Proprietatum, Operationumque earum.

A Pau-

NOTA.

[1] *Duarum naturarum.* Hæc ab amanuensi Jacobita Epistolæ Simeonis adjecta fuisse, ex contextu ejusdem Epistolæ liquet. Fortassè pro *duarum Personarum*, quæ Pauli ac Nestorianorum hæresis erat, *naturarum* vox obtrusa est.

ܘܡܢܗ ܕܝܢ ܩܒܠ ܕܝܘܕܘܪܘܣ
ܕܛܪܣܘܣ ܡܕܝܢܬܐ ܕܩܝܠܝܩܝܐ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܗܘ ܡܢ ܛܠܝܘܬܗ ܡܢ ܗܪܣܝܣ
ܕܡܩܕܘܢܝܘܣ ܗܘ ܕܡܓܕܦ ܥܠ ܪܘܚܐ
ܩܕܝܫܐ. ܘܟܕ ܐܬܬܠܡܕ ܕܝܘܕܘܪܘܣ
ܠܟܪܝܣܛܝܢܘܬܐ ܘܗܘܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܕܛܪܣܘܣ ܕܩܝܠܝܩܝܐ ܐܘܪܒ
ܠܗܪܣܝܣ ܕܡܩܕܘܢܝܘܣ: ܘܦܠܓ
ܐܦ ܗܘ ܟܝܢܐ ܘܕܝܠܝܬܗܘܢ
ܘܡܥܒܕܢܘܬܗܘܢ ܒܡܫܝܚܐ ܘܣܒܪܗ ܠܡܫܝܚܐ ܒܪܢܫܐ ܒܪܝܐ ܘܥܒܝܕܐ
ܘܡܝܘܬܐ ܒܪܢܫܐ ܘܒܪܐ ܒܛܝܒܘܬܐ ܘܕܒܫܒܝܠܗ ܕܦܘܠܐ ܫܡܝܫܛܝܐ ܪܒܗ.

A Paulo accepit Diodorus Tarsi Ciliciæ *Episcopus*, qui à puero hæresim [1] Macedonii in Spiritum Sanctum blasphemantis hauserat: Mox Christiano imbutus dogmate & Episcopus Tarsi in Cilicia factus, hæresim Macedonii amplificavit, divisitque naturas in Christo, earumque proprietates & operationes: Christum verò ipsum, hominem existimavit creatum, factum, mortalem, consubstantialem nobis, & filium per gratiam, Pauli Samosateni præceptoris sui vestigiis pressè inhærens.

ܡܢܗ ܕܝܢ ܕܕܝܘܕܘܪܘܣ ܩܒܠ
ܬܐܕܘܪܘܣ ܕܡܨܝܣܛܝܐ
ܕܩܝܠܝܩܝܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܗܢܐ ܦܫܩ ܟܬܒܐ
ܥܬܝܩܐ ܘܕܚܕܬܐ ܘܦܫܝܩܬܐ. ܘܒܟܠܗܘܢ
ܦܘܫܩܝܗܘܢ ܘܡܐܡܪܝܗܘܢ ܝܘܕܝܐܝܬ
ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܡܠܦ ܗܘܐ ܐܝܟ
ܡܫܝܚܐ. ܐܝܟ ܕܝܘܕܘܪܘܣ ܘܦܘܠܐ
ܡܠܦܢܘܗܝ. ܘܕܐܝܠܝܢ ܕܡܢ
ܫܡܥܘܢ ܚܪܫܐ ܘܡܢ ܦܘܠܐ ܘܡܢ
ܕܝܘܕܘܪܘܣ ܠܗܠܝܢ ܐܘܪܒ ܘܫܪܪ:
ܘܡܫܝܚܐ ܒܪܢܫܐ ܒܪܝܐ ܘܥܒܝܕܐ
ܘܡܝܘܬܐ ܒܪܢܫܐ ܘܒܪܐ ܒܣܝܡܘܬܐ
ܘܗܝܟܠܐ ܕܒܪܐ ܡܠܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܘܠܐ
ܒܪܐ ܟܝܢܝܐ ܕܐܠܗܐ ܐܠܐ ܒܛܝܒܘܬܐ
ܟܕ ܒܪܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ ܒܟܝܢܐ ܐܠܐ ܒܣܝܡܘܬܐ: ܟܕ ܫܒܩ ܐܢܐ ܫܪܟܐ ܕܓܘܕܦܝܗܘܢ ܘܡܠܝܢ
ܡܐܡܪܝܗܘܢ ܘܦܘܫܩܝܗܘܢ ܟܠܗܘܢ.

A Diodoro accepit Theodorus. Mopsvestiæ in Cilicia, qui omnes quidem tùm veteris, tùm Novi Testamenti Libros commentatus est; verùm in cunctis ipsius commentariis & sermonibus Judaicam de Christo opinionem tradit, Diodoro Pauloque Samosateno præceptoribus suis consentiens. Quæ verò à Simone mago, à Paulo, & à Diodoro asserebantur, hæc ille amplificavit confirmavitque, asserens Christum hominem esse creatum, factum, mortalem, consubstantialem nobis, filium adoptivum, & Templum Filii æterni, non Filium naturalem Dei esse, sed per gratiam & adoptionem: ut omittam reliquas ejus blasphemias, quibus sermones & commentaria ejusdem scatent.

ܡܢܗ

A Theo-

N O T A.

1 *Hæresim Macedonii*. Non satis liquet, an Diodorus de Spiritus Sancti divinitate usquam malè senserit: quin imò eum adhuc Presbyterum sub S. Meletio Catholicam fidem contra Arianos Antiochiæ, & posteà Episcopum contra Macedonianos Constantinopoli propugnasse, constat ex Theodoreto in histor. Eccles. lib. 4. cap. 25. & lib. 5. cap. 8. Falsum est etiam, Diodorum *hæresim Macedonii amplificasse*: non enim Macedonius de Incarnatione disputavit, sed de Trinitatis mysterio, Spiritus Sancti divinitatem negans: Diodori autem errores circa Incarnationem dumtaxat notantur. Nestorium quidem Diodori asseclam, circa Processionem Spiritus Sancti errasse, colligitur ex eo, quod Theodoretus ejus defensor eandem negare videtur, scribens contra S. Cyrillum. Ejus testimonium pro Diodoro in hac parte suspectum esse potest; atque ita intelligendum esse puto S. Cyrillum epist. 38. qui Diodorum asserit à Macedonii hæresi ad Ecclesiam Catholicam rediisse. Vide Tillemont. tom. 8. pag. 566.

[illegible]

A Theodoro accepit Neſtorius, qui in magna Antiochenorum Eccleſia Presbyter ordinatus fuerat, mox ad Conſtantinopolitanam Sedem evectus eſt: patriam autem habuit Germaniciam urbem. Hic omni ſtuſtio incubuit, ut impiæ præfatorum magiſtrorum ſuorum hæreſeos primatum ſibi vendicaret, utque nomen ipſius cunctis erroris ejus ſectatoribus imponeretur, quemadmodum Marcion Marcioniſtis nomen impoſuit, & Eutyches Eutychianiſtis. Quamobrem adverſarius juſtitiæ Neſtorius blaſphemias in Eccleſia Conſtantinopolitana palàm evomuit. Et Simon quidem Magus, Ebion, Artemon, Paulus Samoſatenus, Diodorus atque Theodorus, Neſtorii ipſius Præceptores, opinionem illam clam & ſecretò uſque ad id tempus propugnarunt: Neſtorius verò in ſuperbiam elatus, ut primatum illius hæreſeos ſibi aſſereret, palàm ſurrexit in Eccleſia coram univerſo populi cætu, & in apertam blaſphemiam delapſus, Noli, inquit, gloriari, Maria: non enim Deum genuiſti, ſed hominem creatum, factum, mortalem, conſubſtantialem nobis, & qui ſolus per gratiam Filius Dei appellari meruit: & propter ſuam cum mortalibus conjunctionem Jeſus filius Dei dicitur. Alias inſuper multas protulit blaſphemias, quarum causâ anathema ipſi dixerunt Sancti Patres in urbe Epheſo, ſegregantes eum à communione totius Sanctæ Dei Eccleſiæ, unâcum præfatis ejuſdem magiſtris: damnaruntque ſimul cum ipſis etiam eorum fidem, cunctoſque ejus, eorumve ſectarios. Exinde Neſtoriani audire cœperunt.

[illegible]

[illegible] A Ne-

[Syriac text]

A Nestorio accepit Theodoretus Cyri, qui patrocinium ejusdem suscipiens, impium opus conscripsit adversùs Sanctos Patres, qui Ephesi magistrum ejus Nestorium anathemate perculerant.

[Syriac text]

[Syriac text]

A Theodoreto accepit Ibas, qui præter alias multas blasphemias, quibus præfatos Magistros suos adamussim imitabatur, hanc etiam in quadam sua Oratione adjecit, inquiens: Ego Ibas nequaquam invideo Christo, qui Deus factus est: nam appellatus est Deus, quum homo esset mei similis, ejusdemque mecum naturæ. Quapropter anathematis sententia lata fuit in Ibam & Theodoretum Cyri, unàcum omnibus eorundem sociis, & sectariis.

[Syriac text]

[Syriac text]

Ab Iba accepit Mares [1] quidam ex urbe Hardascir: atque exinde cœpit Persarum regio Nestorianismo infici per Ibæ epistolas, &per versiones [2] Orationum & Commentariorum magistrorum ejusdem.

[Syriac text]

Ab

NOTÆ.

1 *Mares*. Celeberrima est Ibæ ad Marim Persam Epistola, de qua vide quæ notavimus pag. 203. Cujus hic urbis in Perside Episcopus fuerit, nunc primùm ex Beth-Arsamensi cognoscimus.

2 *Expositiones*. Theodori Mopsvesteni Libros è Græco in Syriacum sermonem transtulisse Ibam, eosque per omnem Orientem disseminasse, conqueruntur ejusdem Accusatores in Concil. Berytensi ac Tyrio, Act. 9. & 10. Concil. Chalcedon. ut diximus pag. 200. Alios Diodori, Nestorii, cæterorumque ejusdem farinæ hæreticorum Libros in Edessena Persarum Schola Syriacè conversos fuisse, testatur Auctor Catalogi Patriarcharum Chaldæorum ad calcem Epistolæ Simeonis nostri, in hæc verba:

[Syriac text]

Hi enim (loquitur de Narsete, Jazidade, & reliquis Scholæ Edessenæ Discipulis Nestorianis) *unàcum Barsauma ex Schola Edessena à Rabula Edessæ Episcopo ejecti, tulerunt secum Libros impii Nestorii ac Theodori diebus Pherozis Regis*. Ubi pro Rabula Cyrum legendum esse, mox ostendemus.

Ab eodem Iba post Marim accepit Maro [1] quidam Elita Presbyter Edessenus, qui in Edessena [2] Persarum Schola Præceptorem agebat.

In illa autem Schola commorabantur, quum Persæ ibidem literis vacarent: quos inter Acacius [3] Aramæus, qui ibidem *suffocans quadrantem* cognominabatur; Barsaumas [4] Maræ Carduensis servus, qui *natans in*

NOTÆ.

1 *Maro*. Maronius Diaconus subscripsit Concilio Antiocheno in causa Ibæ, Act. X. Concil. Chalcedon. Fortasse is Presbyter factus, cathedram in Edessena Persarum Schola obtinuit. Pro *Elita*, legendum puto *Dilita*, vel *Dilaita*, aut cum nota genitivi casus *D-Dilaita*: Hunc enim Maronem, historiæ Jacobitarum ferunt, Monachum in Monasterio *Dilaitæ* egisse, antequam Edessenæ Scholæ præficeretur. Illud autem Cœnobium in Mesopotamia situm esse, ostendam, ubi de Joanne, vulgò *Saba* dicto, sermo erit. Alius sanctissimus Maro vertente sæculo quarto floruit, teste Theodoreto in Philotheo cap. 16. Discipulosque habuit plurimos, quos inter eminebat Jacobus ille Syrus, de quo suprà pag. 255. Alius item Joannes, cognomine *Maro*, septimi sæculi Scriptor fuit, de quo mox sermo erit.

2 *Edessena Persarum Schola*. Plures Edessæ Scholas extitisse, diximus pag. 204. Has inter floruisse eam, in qua Christiani Persarum Regi subditi literis vacabant, ibidem notavimus. Sed & Syriacam linguam apud Persas ipsos in maximo pretio fuisse, docet S. Epiphanius hæres. 66. *Utuntur*, inquit, *plurimi Persarum post Persica literarum elementa, etiam Syrorum literis*. Et infrà. *Alii autem profundissimam Syrorum linguam magni faciunt*.

3 *Acacius Aramæus*, seu Assyrius. Hunc Salomon Bostrensis affinem fuisse Babuæi Catholici, hoc est, Chaldæorum Primatis, testatur in Libro Apum cap. 51. Codice Echellensi XVII. Auctor verò Catalogi Pariarcharum Chaldæorum Cod. nostro Syriaco XI. ad calcem Epistolæ Beth-Arsamensis, hæc de eodem tradit:

Postquam autem Babuæus martyrio coronatus est, (insidiis scilicet Barsaumæ Nisibeni, ut mox dicemus,) *in ejus locum subrogatus fuit Acacius Fidelium Catholicus* (hoc est, Primas, seu Patriarcha Orthodoxorum,) *quem Barsaumas vexare non destitit, donec eum in suam sententiam pertraxit. Exinde verò cœperunt Catholici* (Primates) *in regione Persarum Nestorianam hæresim amplecti*.

4 *Barsaumas*. Laudatus Auctor Catalogi Patriarcharum Chaldæorum, Barsaumæ Nisibeni facinora his verbis describit:

Accusavit autem Barsaumas Babuæum Catholicum coram Rege (Pheroze,) *hæc auribus illius clam & dolosè insusurrans: Isti Romanorum fidem tenent, eorumque exploratores sunt. Da igitur mihi potestatem in eos, ut illos comprehendam. Fecit itaque Pherozes Rex Barsaumam Nisibis Episcopum, collatâ eidem, quam poposcerat, potestate. Postquam autem Babuæus martyrio coronatus est*. Et reliqua numero superiori. De ordinatione Barsaumæ hæc adnotavit Anonymus Nestorianus Cod. Syr. Vatic. XXXIX. pag. 44.

Mar Barsaumas ordinatus fuit Metropolita Nisibis anno Græcorum octingentesimo quadragesimo sexto, hoc est Christi 535. Sic emendavi errorem amanuensis, qui pro 846. perperàm habet

ܟܚܘܐ ܘܡܕܐ ܩܪܘܣܐ ܘܡܬܩܪܐ ܗܘܐ
ܫܬܐ ܕܒܝܬ ܩܛܐ . ܘܡܥܢܐ ܕܒܝܬ
ܐܪܕܫܝܪ ܘܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܫܡܐ ܦܩܚܐ .
ܘܟܬܒܗ ܕܝܠܗ ܡܢܘܡܝܐ ܘܡܬܩܪܐ
ܗܘܐ ܕܠܐ ܙܘܥ ܕܢܬܟܬܒܘܢ . ܘܝܘܚܢܢ
ܓܪܡܩܝܐ ܘܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܚܙܝܪܐ .
ܘܡܝܟܐ ܘܡܬܩܪܐ ܕܓܘܢ . ܘܦܘܠܘܣ ܟܝ
ܩܩܐ ܡܢ ܟܪܟܐ ܕܒܝܬ ܗܘܙܝܐ ܘܡܬܩܪܐ
ܥܒܕ ܠܘܒܝܐ . ܘܐܒܪܗܡ ܡܕܝܐ
ܘܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܡܫܓܪ ܒܠܢܐ . ܘܢܪܣܝ ܓܪܒܐ . ܘܐܙܠܝܐ ܡܢ ܕܝܪܐ ܕܟܦܪܡܪܝ
ܘܣܓܝ ܐܚܪܢܐ . ܘܐܚܪܢܐ ܕܐܝܟ ܐܝܒܐ ܫܦܝܪ ܗܘܘ
ܥܠ ܡܐܡܪܗ ܕܐܝܒܐ .

in nidis dicebatur: Maanes Hardascirensis, cognomento *bibens cinerem*: Absotas Ninivita, cui cognomen inditum erat, quod literis mandare nefas est. Joannes [1] Garmachita cognomento *Porcellus*. Michæas [2] cognomento *Dagon*. Paulus [3] Cachæi ex oppido Huzitarum, cognomento *factor phaseolorum*. Abraham [4] Medus, cognomento *inflammator balneorum*. Narses [5] Leprosus. Ezelias ex monasterio Caphar-Maris: aliique ejusdem cum Iba sententiæ.

ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܕܡܢ ܐܢܫܐ ܘܠܐ ܫܠܡܘ
ܠܐܝܒܐ ܘܗܘ ܡܪܝ ܦܦܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܦܛ .
ܡܕܝܢܬܐ ܕܗܘܙܝܐ ܡܪܝ ܟܣܢܝܐ ܡܢ ܬܚܠ ܒܝܬ ܓܪܡܝ
ܕܓܪܡܝܐ

Sed & alii erant, qui Ibæ nequaquam consensere: nimirùm Mar Papas ex Beth-Lapeth Huzitarum urbe: Mar Xenaias [6] ex Tahal Beth-Gar-

habet 746. hoc est, Christi 435. quo anno nondum natus fuerat Barsaumas: qui quum post extirpatam anno Christi 489. Persicam Scholam, in regionem Persarum secessisset, Nisibenum Episcopatum obtinuerit, necesse est, anno Christi 535. non 435. Agit de eodem Eutychius Alexandrinus in Chronico sub Justiniano Imperatore, & ex eo Naironus in Evopl. Par. I. pag. 12. Renaudotius verò tom. 2. Liturg. Orient. pag. 100. ex manuscripta Nestorianorum historia refert, *eum nefarium fuisse, & antiquæ disciplinæ, quantum in ipso fuit, contemptorem: nam contra Canones, Episcopus quum esset, uxorem duxit, eamque Sanctimonialem: tùm legem tulit, ut Episcopis, Sacerdotibus, Monachis ipsis nubere liceret. Ob auctoritatem verò tyrannicam, quum in ordinem redigi non posset, dignitatem quamdiù vixit, retinuit: sed post mortem anathemate damnatus est: statutumque in perpetuam ejus contumeliam, & per annos multos observatum, nequis ex Metropolita Nisibensi ad supremam Catholici dignitatem assumeretur.*

Hinc ܡܣܟܠܐ *flagitiosus*, ac *nefarius* vulgò appellatur, & disertè damnatur in Professione Fidei, quæ ab Ordinandis exigitur apud Jacobitas Cod. Ecchell. IV. Scripta ejus recenset Hebedjesu in Catalogo pag. 46. & 116.

1 *Joannes Garmachita*. Ejus scripta recenset Sobensis in Catalogo pag. 96. *Giarmachitam* vertit Ecchellensis, & urbem Assyriæ *Garmach*, vel nomen regionis *Garmæorum* confundit cum *Germanicia* Euphratesiæ: nam Not. in Hebed. pag. 135. Thomam Germaniciæ Episcopum, cujus Anaphoram laudat, *Giarmachitam* appellat. Joannem nostrum Edessâ pulsum, in Beth-Sori Garmæorum urbe Episcopatum gessisse, docet infrà Beth-Arsamensis.

2 *Michæas*. Vide Sobensem pag. 76. Losciumo Garmæorum urbi Episcopus præfuit, teste Beth-Arsamensi. Ecchellensis pro Losciumo *Dalsum* vertit, notam genitivi casus non animadvertens: Sic enim interpretatur Sobensis verba de scriptis Michææ: ܘܡܝܟܐ ܕܒܪ ܝܫܘܥ ܕܠܫܘܡ & *de Sabarjesu Dalsum*: quæ proculdubio reddi debent, & *de Sabarjesu D-Losciùm*, hoc est, *Losciumi* Episcopo.

3 *Paulus*. Ledan Huzitarum urbis Episcopus, alius à Paulo Nisibeno, de quo Sobensis pag. 57.

4 *Abraham* Beth-Rabani ܒܝܬ ܪܒܢ Medorum urbis Episcopus, cujus opera laudat Sobensis in Catalogo pag. 46.

5 *Narses* Scholam Nisibi instituit, ubi Nestoriano errore auditores imbuebat. Huic Syri hexasyllabum Carmen tribuunt, non secùs atque pentasyllabum Balæo, heptasyllabum Ephræmo, & dodecasyllabum, vel tetrasyllabum ter repetitum Jacobo Sarugensi. *Leprosum* vocat Beth-Arsamensis: atque idcircò ad nullam fortassè dignitatem Ecclesiasticam evectus fuit, licet de secta Nestoriana optimè meritus fuisset. Ejus opera recenset Hebedjesu pag. 44.

6 *Xenajas*. Philoxenum Petrus Cnapheus appellari voluit, quum Hierapoleos, seu Mabugi Antistitem eum constituit. Vide Nicephorum lib. 16. cap. 27. Excitatas ab eo turbas adversùs S. Flavianum Antiochiæ Pa-

[illegible]

Garmæorum, ejusque frater Adæus: Mar Barhadbesciaba Carduensis, qui postmodùm Abbas fuit Monasterii In-Chene: & Mar Beniaminus Aramæus, qui posteà præfuit monasterio Carithæ, ubi Schola erat in ditione Umrinorum: aliique, qui opinionem Ibæ detestabantur.

[illegible]

Defuncto autem Iba, omnes Persæ unàcum reliquis Edessenis Scriptoribus, qui ejusdem persuasionis erant, excedere Edessâ jussi sunt: Item Schola, ubi Persæ literas Edessæ edocebantur, opera ac studio Beati Mar Cyri [1] Edesseni Episcopi, jussuque Zenonis Romanorum Imperatoris funditùs eversa est, cujus loco Templum nomini S. Mariæ Dei genitricis excitatum.

[illegible]

Ii verò, qui Edessa pulsi fuere, in regionem Persarum sese receperunt, ubi & Episcopatum obtinuere: nimirùm Acacius Assyriorum: nefarius Barsaumas Nisibis: Maanes Hardasciri: Joannes in oppido Beth-Sori regionis Garmæorum: Michæas Losciumi Garmæorum: Paulus Cachæi in oppido Ledan Huzitarum: Phuses Curtæi in urbe Sustra Huzitarum

Patriarcham, narrant Monachi Palæstinæ in Epistola ad Alcysonem Nicopolis in Illyrico Episcopum apud Evagr. lib. 3. cap. 31. Nimirùm postquam è Persarum ditione in Syriam erupit, Henoticum Zenonis amplexus, non modò Nestorianos, sed etiam Catholicos propter Concilium Chalcedonense duasque Naturas exagitare cœpit. Hinc laudatur à Beth-Arsamensi, donec conatibus & Epistolæ Ibæ in Perside restitit: tunc enim Orthodoxorum causam contra Nestorianos propugnabat. *Tabal* Garmæorum urbem ei patriam fuisse, præter Beth-Arsamensem liquet ex Cod. nostro Syriaco XIII. ubi vita ejusdem describitur. Plura nos de hoc Monophysitarum antesignano in Catalogo Scriptorum Jacobitarum. Interim notandum est, nomen istud *Xenajas* non Persicum esse, ut existimavit Nicephorus, sed Syriacum ex Græco Ξένος formatum, quod *hospitem*, *extraneum*, & *peregrinum* significat.

1 *Cyri Edesseni*. Sub Zenone Imperatore & Cyro Episcopo Edesseno Persicam Scholam extirpatam fuisse, testantur præter Beth-Arsamensem, Theodorus Lector lib. 2. Dionysius Patriarcha, & Auctor Chronici Edesseni ad annum Græcorum 800. Christi 489. Quare corrigendus Auctor Catalogi Patriarcharum Chaldæorum, Codice nostro Syriaco XI. qui id factum refert sub Rabula Ibæ decessore. Verba ejus retulimus suprà p. 350. Decessit Cyrus die 5. Junii anni Christi 498. ut diximus pag. 268. Ejusque nomen inter hæreticos Acephalos recensetur in Epistola Hormisdæ Papæ ad Archimandritas & Monachos secundæ Syriæ, ut notavimus pag. 269. A Simeone tamen nostro laudatur, quod contra Nestorianos egregiè decertaverit: idcircò enim Persicam eorum Scholam everti, Templumque nomini Deiparæ loco ejus excitari curavit.

ܘܕܒܝܬ ܓܪܡܝ. ܘܦܘܠܐ ܒܪ ܩܩܝ
ܕܟܪܟܐ ܕܠܕܢ ܕܒܝܬ ܗܘܙܝܐ. ܘܦܘܣܩܘܣ
ܕܗܘܙܝܐ. ܐܒܪܗܡ ܕܒܝܬ ܡܕܝܐ. ܢܪܣܝ

tarum: & Abraham Medorum: Narses verò Leprosus Nisibi scholam instituit.

ܒܪ ܨܘܡܐ ܕܝܢ ܒܢܨܝܒܝܢ ܡܕܝܢܬܐ
ܐܦܣܩܘܦܐ ܗܘܐ ܡܛܪܦܘܠܝܛܐ ܕܒܝܬ ܥܪܒܝܐ.

ܘܟܕ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܗܘܙܝܐ ܘܦܪܣܝܐ
ܠܡܠܦܢܘܬܐ ܕܢܣܛܘܪܝܘܣ ܘܕܬܐܘܕܘܪܘܣ
ܐܝܟܢܐ ܕܡܫܠܡܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܡܢ ܗܝܒܐ:
ܟܢܫܘ ܟܢܘܫܝܐ ܣܓܝܐܐ ܒܒܝܬ ܦܪܣܝܐ.
ܩܕܡܝܬ ܕܝܢ ܒܒܝܬ ܠܦܛ ܡܕܝܢܬܐ
ܡܛܪܦܘܠܝܢ ܕܗܘܙܝܐ: ܒܫܢܬ
ܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥ ܕܦܝܪܘܙ ܡܠܟ ܡܠܟܐ[1]

Quumque Huzitæ ac Persæ traditam sibi ab Iba Nestorii, atque Theodori doctrinam confirmare vellent, plures in regione Persarum Synodos collegerunt: Ac primùm quidem in Beth-Lapeth Huzitarum Metropoli anno Pherozis[1] Regis Regum vigesimo septimo. Deinde in Seleucia & Ctesiphonte urbibus Assyriorum. Item in Beth-Adri oppido ditionis Nuhadrensis.

ܗܘܬ ܗܕܐ. ܘܐܦ ܒܣܠܝܩ ܘܩܛܝܣܦܘܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܝܬ ܐܬܘܪܝܐ.
ܘܐܦ ܒܒܝܬ ܐܕܪܝ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܕܒܝܬ ܢܘܗܕܪܐ.

ܘܣܡܘ ܩܢܘܢܐ ܡܫܚܠܦܐ ܘܗܝܡܢܘܬܐ
ܫܪܝܪܬܐ ܡܢ ܕܐܒܗܝܢ ܘܦܪܫܘ ܢܦܫܗܘܢ
ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܫܪܝܪܬܐ ܕܐܒܗܬܐ
ܩܕܝܫܐ ܗܝ ܕܡܢ ܫܠܝܚܐ ܩܕܝܫܐ
ܩܒܠܘܗ ܗܝ ܕܐܬܟܪܙܬ. ܒܝܕ ܪܘܚܐ
ܩܕܝܫܐ ܒܢܝܩܝܐ ܡܕܝܢܬܐ ܡܢ ܬܠܬܡܐܐ
ܘܬܡܢܬܥܣܪ ܐܦܣܩܘܦܐ ܥܡ
ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ ܡܠܟܐ ܡܗܝܡܢܐ
ܪܗܘܡܝܐ ܘܕܩܘܫܬܐ. ܘܩܒܠܘܗ ܡܐܐ[2]
ܘܚܡܫܝܢ

His in Synodis varios novæ fidei Canones excogitantes, à vera Sanctorum Patrum Fide sese segregarunt: ab ea, inquam, Fide, quam ipsi à Sanctis Apostolis traditam acceperant: quæ per Spiritum Sanctum Nicææ à trecentis decem & octo Episcopis, unàcum Orthodoxo Romanorum Imperatore Constantino, prædicata fuerat: cui consenserunt centum & quinquaginta religiosissimi ac Sanctissimi Episcopi in urbe Constantinopoli unàcum Theodosio Magno Cæsare: & bis centum[2] ac tres

N O T A.

1 *Pherozis Regis Regum*. Hoc titulo Reges Persarum appellari solebant, eò quod subditos sibi Reges haberent, ut Regem Cermæ, Regem Nuhadræ &c. consule S. Marutham in Historia Martyrum Orientalium. Agathias lib. 4. pag. 137. quatuor tantùm suprà viginti annos Pherozi tribuit: *atque ibi*, inquit, *cum exercitu interiit quarto & vigesimo regni sui anno, vitamque finivit inglorius, utpote ab Hunnis debellatus*. Ejus proinde interitum refert Pagius ad annum Christi 481. ut diximus pag. 263. Sed eum regnasse annos *viginti septem*, præter Beth-Arsamensem, illius ætatis Scriptorem, testantur etiam Arabes & Persæ, qui genealogiam illorum Regum ex Archivis Persicis desumptam accuratè descripsere. Vide Codicem nostrum Arabicum XLIV. fol. 13. Periisse autem Pherozem post annum Christi 489. colligitur ex eodem Beth-Arsamensi, qui coactas eodem regnante Synodos à profugis ex Edessena Schola Persis, Barsauma, Narsete & reliquis suprà memoratis, testatur. Atqui Edessenam Scholam sub Zenone anno Christi 489. eversam fuisse, ostendimus pag. 353.

2 *Bis centum ac tres suprà quinquaginta*. Qui hodie in Ephesinæ Synodi Actis subscripti inveniuntur, *centum quinquaginta trium* Episcoporum numerum tantùm implent. Verùm quamplurimos in iis desiderari, redarguit Cresconiana Collectio, in qua nominantur qui huic Synodo interfuere, Episcopi *centum nonaginta*. Plures autem quàm ducentos eos fuisse, Acta ejusdem Synodi apertis verbis declarant. In fine Epistolæ Synodalis ad Clerum Constantinopolitanum, (quæ exstat Par. 2. Act. 3.) dicitur: *Quum Episcopi suprà ducentos exstiterint, qui Nestorium deposue-*

ܘܡܬܡܢܝܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ
ܕܒܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ ܒܝܘܡܝ
ܬܐܘܕܘܣܝܘܣ ܪܒܐ ܩܣܪ. ܘܡܬܡܢܝܢ
ܘܡܐܬܝܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܒܐܦܣܘܣ ܡܕܝܢܬܐ ܒܝܘܡܝ ܬܐܘܕܘܣܝܘܣ
ܙܥܘܪܐ ܩܣܪ. ܘܡܫܠܡܘ ܒܬܪܗ ܘܐܫܪܘ
1 ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܘܚܡܫܐ
ܘܡܬܡܢܝܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܠܟܣܢܕܪܝܐ
ܪܒܬܐ ܘܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܕܣܘܪܝܐ ܘܕܩܦܕܘܩܝܐ
ܘܕܓܠܛܝܐ ܥܡ ܙܝܢܘܢ ܩܣܪ ܒܐܝܕܝܐ
2 ܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܗܢܛܝܩܘܢ. ܘܡܩܒܠܝܢ
3 ܠܡܪܘܬܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܗܘ
ܕܐܫܬܕܪ ܗܘܐ ܠܘܬ ܝܙܕܓܪܕ ܡܠܟ
ܡܠܟܐ ܒܫܢܬ ܚܕܥܣܪܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܡܢ
4 ܡܠܟܐ ܕܪܗܘܡܝܐ ܘܡܫܪܪܝܢ ܠܗ ܡܢ
ܐܪܒܥܝܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܒܝܬ ܦܪܣܝܐ
ܘܫܪܝܪܐ

ties suprà quinquaginta Episcopi in urbe Epheso sub Theodosio juniore Cæsare: quam sequuti sunt confirmaruntque quadrigenti [1] nonaginta & quinque Episcopi Alexandriæ magnæ, Antiochiæ in Syria, Cappadociæ, & Galatiæ, unàcum Zenone Cæsare per Edictum illud, quod Henoticum [2] seù unitivum appellatur: quam etiam fidem amplexi sunt sub Marutha [3] Episcopo, qui à Cæsare Romanorum Imperatore ad Isdegerdem Regem Regum anno regni ejus undecimo allegatus fuit, confirmaruntque quadraginta Episcopi ditionis Persarum. Quam denique sequuntur modò, ratamque habent triginta ac tres Episcopi regionis Gurzan [4], cum Regibus & Magnatibus suis: nec non triginta ac duo Episcopi majoris Armeniæ Persarum, cum Marzabanis suis: & cum reliquis Orthodoxis Episcopis, & Christianis Regibus, à Constantino fideli Imperatore, usque ad Anasta-

posuerunt, horum subscriptionibus contenti fuimus. Item in Epistola Cyrilli ad Clerum Populumque CP. Par. 2. Act. 1. *Episcopi autem, qui hanc in illum sententiam tulimus, ampliùs ducenti eramus.* Demùm Cyrillus epist. 34. ad Alexandrinos: *Sumus*, inquit, *hìc congregati Episcopi ultrà ducentos ferè plus minus trecenti.* Vide Baronium anno 431. num. 42.

1 *Quadringenti nonaginta & quinque.* Concilium Chalcedonense tacitus præteriit, ne Eutychianorum animos exacerbaret, ut diximus à p. 342. Illud tamen se amplecti ostendit, dum fidem quadringentorum nonaginta quinque Episcoporum admittit, qui ad Encyclias Leonis Imperatoris Epistolas rescripsere. Vide Pagium ad annum 475. num 10.

2 *Henoticum.* Zenonis Imperatoris nomen post mortem ex sacris Diptychis expunctum fuit summo totius Ecclesiæ consensu, quando pax inita est inter Orientalem Ecclesiam & Romanam sub Hormisdæ Pontificatu, & Justini Senioris Imperio. Oeconomia autem quadam (inquit Pagius ad annum 482. num. 23.) usa est Ecclesia erga Zenonem, nec ejus Edictum disertè damnavit, tùm ne ipsius animum exacerbaret, & graviora inde schismata & mala orirentur, quorum difficilior esset sanatio: tùm quia Zeno Synodum Chalcedonensem disertè non damnavit, nec hæresim ullam adstruxit Henotico suo: imò damnavit Eutychianum dogma, & aliunde privatis literis ad Pontifices Romanos datis Synodum Chalcedonensem professus est, ut liquet ex iis verbis, quibus scripsit ad Felicem Papam apud Evagr. lib. 3. cap. 20. *Pro certo habere debes, & Pietatem nostram, & suprà memoratum Sanctissimum Petrum, & universas Sacrosanctas Ecclesias, Sanctissimum Chalcedonense Concilium amplecti atque venerari, quod cum fide Nicæni Concilii prorsùs consentit.* Sic de Henotico sentiebat Beth-Arsamensis sub Zenonis & Anastasii Imperio. At sub Justino Seniore eum sententiam mutasse, indicavimus suprà pag. 342. ubi eidem cum Abrahamio Justini legato familiaritatem intercessisse ostendimus.

3 *Marutha.* De Synodo, quam Maruthas unàcum 40. Episcopis, Seleuciæ, & Ctesiphonte celebravit anno Isdegerdis undecimo, diximus pag. 194. Ejusdem meminit Hebedjesu in Catalogo pag. 116. : ܣܘܢܗܕܘܣ ܕܡܕܢܚܝܐ ܗܘ ܕܐܝܣܚܩ : *Synodi Orientalium: nimirùm, Isaaci &c.* Sub Isaaco enim illarum urbium Primate & Maruthæ ipsius fratre habita fuit, teste Renaudotio tom. 2. Liturg. Orient. pag. 272. qui Canones ejus sex suprà viginti enumerat, seque eos unàcum præmissa Maruthæ Epistola legisse affirmat in pervetusto Codice Syriaco Bibliothecæ Palatinæ Mediceæ. At Syriacos & Arabicos omnes ejusdem Bibliothecæ Codices mihi nuper evolventi, videre tam pretiosum Ecclesiasticæ antiquitatis monumentum non licuit.

4 *Gurzan.* Hanc regionem Persæ Arabesque خراسان *Chorasan* appellant.

[illegible]

nastasium [1] Cæsarem τὸν μακαρίτlω.

[illegible]

Omnes igitur hi Episcopi suo quisque tempore anathema dixerunt universis ac singulis, qui audent scribere, aut docere, aut tradere aliam fidem præter hanc, quam suprà descripsimus: quam solam tenent ac profitentur omnes Sanctæ Orthodoxorum ubique locorum Ecclesiæ: quam etiam tenebant omnes Persæ usque ad annum vigesimum septimum *Pherozis*, quo Episcopi Persarum parvipendentes anathema Episcoporum omnium Regumque prædictorum, aliam de suo publicarunt fidem, qua loco Trinitatis Quaternitatem introducunt, dum credunt in Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, & Christum [2] in duabus naturis.

[illegible]

Idcircò segregavimus nos à communione Nestorianorum ab anno Pherozis Regis vigesimo septimo usque in præsentem diem: eisque anathema diximus, ac dicimus: nec non Simoni Mago primo eorum Magistro, & Ebioni, & Artemoni, & Paulo Samosateno, & Diodoro, & Theodoro, & Nestorio, & Theodoreto, & Ibæ: & omnibus iis, qui eorum vestigiis inhærentes, veritatem impu-

NOTÆ.

1 *Anastasium*. Ex hoc loco colligitur ætas scriptionis hujus Epistolæ. Anastasius enim à die 11. Aprilis anni Christi 491. usque ad diem 9. Julii anni 518. imperavit. Vide Pagium ad annos prædictos.

2 *Christum in duabus naturis*, nimirùm divisis, & separatis: Sic enim Nestoriani de Christo opinabantur, cujus Divinam naturam atque Personam ab humana separabant. Hi quidem Christum adorantes, Quaternitatem, ut ait Beth-Arsamensis, introducebant: Christum videlicet hominem extra Trinitatem. At Catholici non ita sentiebant, quidquid eos calumniati fuerint Monophysitæ: Sed Personam, seu Hypostasim Christi, unam eandemque ac Personam Filii credebant. Quare Christum adorantes, Filium Dei adorabant Humanæ naturæ hypostatice unitum, non nudum hominem à Filio separatum.

impugnant. Præterea unàcum ipsis anathema quoque dicimus Maneti, & Marcioni, & Eutychi [1], & Ario, & Apollinari, & doctrinæ eorum, omnibusque qui eandem cum ipsis tenuerunt, tenent've sententiam.

Insuper anathematizamus pleno ore quotquot in Epistola, aut Synodo, aut Sermone, aut Hymno, aut Cantico, aut Liturgia, aut in Benedictione aquæ, aut in unctione Baptismi audent dicere: Deus perfectus assumpsit ex nobis hominem perfectum in conjunctionem, & in habitaculum sempiternum: Omnes etiam, qui separant, & Divina quidem Deo tribuunt Filio æterno: Humana verò, passionesque, ac mortem Jesu Homini Filio ex gratia: numerantque duos Filios, alterum naturalem, adoptivum alterum: Item omnes, qui dixerunt, aut dicunt duos Filios cum eorum Proprietatibus atque Operationibus in Christo post veram & ineffabilem unionem, quæ ex duabus naturis verè facta est.

NOTÆ.

1 *Eutychi*. Hunc damnat Zeno in Henotico apud Evagr. lib. 3. cap. 14. *Quem quidem* (de Nestorio loquitur) *nos simul cum Eutyche, utpote contraria memoratis Patribus sentientes, anathematizamus*. Et infrà. *Eos verò, qui dividunt, aut confundunt, aut phantasiam introducunt, nullatenus suscipimus*. Et paucis interjectis. *Quicumque verò aliter sentit, aut sensit, vel nunc, vel quandocumque aliàs, sive Chalcedone, sive in alia qualibet Synodo, eum anathematizamus: præcipuè tamen Nestorium & Eutychen, & eos qui idem cum illis sentiunt*. Damnant & Monophysitæ, quos Facundus *Semi-Eutychianos* appellat lib.12. cap.4. Acephali, nimirùm, Severiani, Theodosiani, Jacobitæ, & cæteri id genus hæretici, qui Zenonis Henotico consensere. Lege Severi & Philoxeni Opera, quæ in Biblioth. Vatic. exstant. Eadem de Eutyche sentiunt recentiores Jacobitæ tùm Syri, tùm Ægyptii, ut ex Ecclesiasticis eorum Libris constat. Hæc obiter adnotanda duxi, nequis prævarios ac multiformes Monophysitarum errores confundat, quos nonnulli Auctores sine ullo discrimine ad unam Eutychis hæresim referunt. Omnes quidem Eutychiani, Monophysitæ, idest, unius naturæ in Christo assertores sunt: Sed non è converso: Acephali enim, Severiani, Jacobitæ &c. commistionem naturarum, confusionem & alterationem, quam Eutyches adstruxerat, rejecerunt, rejiciuntque. Hinc non statim atque Eutychen quis damnasse dignoscitur, inter Catholicos recensendus erat: sed præterea Synodum Chalcedonensem & Epistolam S. Leonis admittere debebat, Christumque asserere *ex duabus & in duabus naturis* unam esse Personam. Vide Renaudotium tom. 2. Liturg. Orient pag. 296. ubi meritò Joannem Morinum reprehendit, quod Jacobitas Eutychianos appellavit, eoque sub nomine Ordinationes illorum edidit. In quo autem stet Monophysitarum recentiorum, idest Jacobitarum, hæresis, ostendam ubi de Philoxeno Mabugensi eorum parente.

ܘܡܚܪܡܝܢܢ ܠܗ ܡܗܝܡܢܘܬܐ ܘܠܩܢܘܢܐ
ܘܠܟܠܡܕܡ ܕܗܘܐ ܡܢ ܐܩܩ ܘܒܪܨܘܡܐ
ܘܢܪܣܝ ܘܫܘܬܦܝܗܘܢ ܐܪܛܝܩܐ : ܘܥܡ ܟܠ
ܕܢܩܝܦܝܢ ܐܘ ܢܩܝܦܝܢ ܠܗܘܢ .

Præterea anathematizamus fidem, & Canones, & quidquid gestum fuit ab Acacio, & Barsauma, & Narsete, cæterisque eorum sociis hæreticis, unàcum reliquis, qui eos sequuti sunt, aut sequuntur.

ܘܡܚܪܡܝܢܢ ܠܗܘ ܠܡܪܝ ܛܠܐܝܐ ܐܠܦܢܐ [1]
ܕܒܒܝ ܩܬܘܠܝܩܐ ܕܒܝܘܡܘܗܝ [2]
ܕܗܢܐ ܕܒܒܝ ܐܬܝܠܕ ܗܘ ܗܢܐ ܡܪܝ
ܡܠܦܢܘܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܒܝܬ ܦܘܠܐ
ܫܡܫܛܝܐ ܘܕܕܝܕܘܪܘܣ ܒܝܬ ܐܪܡܝܐ :
ܘܡܢܗ ܩܒܠ ܐܦ ܒܒܝ ܩܬܘܠܝܩܐ
ܒܪ ܗܘܪܡܝܙܕ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܣܦܪܐ
ܕܙܒܪܓܢ ܡܪܙܒܢܐ ܕܒܝܬ ܐܪܡܝܐ .

Item anathematizamus Marim [1] Taalensem, magistrum Babæi [2] Catholici: nam sub hoc Babæo Catholico (*Assyriæ Primate*) exortus est Mares iste, & doctrinam Pauli Samosateni atque Diodori inter Aramæos promulgavit: quam etiam ab eodem hausit Babæus Catholicus Hormisdæ filius, qui Zabargani Aramæorum (*Assyriorum*) Marzabanæ Scriba fuerat.

ܟܠ ܕܠܐ ܡܘܕܐ ܕܡܪܝܡ ܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܐܝܬܝܗ
ܗܘ ܢܗܘܐ ܚܪܡ .

Quisquis non confitetur Mariam Dei genitricem esse, anathema sit.

Hucusque Beth-Arsamensis de Nestorianis.

---

3. Epistola ad Simeonem Gabulæ Abbatem de S. Aretha, & Sociis Martyribus Homeritis.

Epistola de Martyribus Homeritis ad Simeonem Gabulæ Abbatem.

ܐܓܪܬܐ ܕܥܠ ܣܗܕܐ ܕܗܡܝܪܝܐ ܠܫܡܥܘܢ ܐܒܐ ܕܓܒܘܠܐ .

Exstat in Cod. Syriaco Vatic. XXIV. fol. 91. & inserta legitur in Chronico Dionysii Patriarchæ Cod. nostro Syriaco XIII. fol. 102. Huic idem Dionysius tria capita ex Historia Joannis Asiæ Episcopi, qui sub Justiniano Imper. claruit, præmittit fol. 101. quibus quum regni Æthiopum atque Homeritarum status, antequam sævissima in Christianos persecutio ab impio Rege Dunaano excitaretur, accuratè describatur, pretium operæ duxi ea Simeonis nostri Epistolæ præfigere: Hac enim historia juxta Joannem & Dionysium suo loco restitutâ, à censura Pagii vindicantur, quæ de Rege Æthiopum narrat Theophanes ad annum Incarnationis secundùm Alexandrinos 535. Cedrenus ad annum 15. Justiniani, Nicephorus lib. 17. cap. 22. Auctor Miscellæ lib. 16. & Baronius ad annum Christi 541.

NOTÆ.

1 *Marim*. Alius fuit à Mari Hardascirensi, qui Ibæ Edesseno æqualis erat.

2 *Babæi*. Acacio successit in Episcopatu Seleuciæ & Ctesiphontis, ejusdemque cum ipso hæreseos fuit, teste anonymo Auctore Catalogi Patriarcharum Chaldæorum, qui exstat ad calcem Epistolæ Simeonis nostri. Vide Salomonem Episcopum Bostrorum in Libro Apum cap. 51.

De

Ex Historia Joannis Asiæ Episcopi apud Dionysium Patriarcham in Chronico.

De Regno [1] *Indorum, & quomodo belli causa Christianam* [2] *Religionem amplexi sunt.*

ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܗܢܕܘܝܐ ܘܐܝܟܢܐ ܡܢ ܥܠܬܗ. ܩܪܒܐ ܗܘܘ ܟܪܣܛܝܢܐ.

3 ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܩܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܢܝ
ܕܢܗܘܐ ܩܪܒܐ ܠܡܠܟܐ ܕܗܢܕܘܝܐ ܒܝܢ
4 ܚܕܕܐ. ܗܢܘܢ ܠܡܠܟܐ ܕܗܢܕܘܝܐ
5 ܘܥܕܡܐ ܗܘܐ ܐܟܣܘܡܝܐ ܒܝܬ ܡܠܟܐ
ܐܚܪܢܐ ܕܗܢܕܘ ܒܓܘܝܬܐ ܘܚܢܦܐ ܗܘܐ
ܐܝܕܘܓ ܕܐܟܣܘܡܝܐ ܗܘܐ ܚܢܦܐ. ܗܢܐ
ܕܐܦ

Per idem tempus 3 accidit, ut bellum inter Reges Indorum oriretur, nimirùm, inter Xenodonem 4 Indorum Regem, & inter Aidog 5 alterum Indiæ interioris Regem, qui ethnica superstitione tenebatur. Atque hic quidem rebus cum Xenodone compositis, iterùm adversùs Dimionem 6 Regem Homeritarum 7, qui & ipsi ex Indis numerantur, bellum

N O T Æ.

1 *Indorum*. Horum nomine non Indos modò propriè dictos, qui citra, vel ultra Gangem sunt, sed etiam Æthiopas, atque Homeritas intelligi, liquet ex Stephano de Urbibus, ex Theophane ad annum Incarnationis 563. & ex Theophilacto lib. 3. cap. 9. Vide Pagium ad annum 327. 522. 571. & 572.

2 *Christianam Religionem*. Axumitæ, seù Æthiopes, Christiani erant à tempore Constantini Magni, & fidem acceperant à Sancto Frumentio Episcopo, teste Rufino lib. 1. cap. 9. Socrate lib. 1. cap. 19. Sozom. lib. 2. cap. 24. & Theodoreto lib. 1. cap. 23. Homeritæ verò, Constantio Constantini Magni filio Imperium administrante, Ariana hæresi imbuti fuerant à Theophilo Indo, teste Philostorgio lib. 3. Hinc Pagius ad annum 541. num. 6. tamquam fabulosam rejicit narrationem Theophanis de fide Christi in Æthiopiam invecta anno Incarnationis secundùm Alexandrinos 535. qui in vulgaris Christianæ Epochæ annum 541. incidit. Verùm Æthiopas, etsi à Constantini Magni ævo Christiani fuerint, tamen subsecutis temporibus fidem Christi exuisse, saltem eorum Regem, & magnates, affirmat ætatis illius Scriptor Joannes apud Dionysium.

3 *Per idem tempus*. Nimirùm circa annum 4. Justini Imperatoris, Christi 521. ut ex sequentibus apparet, ac præsertim ex Epistola Simeonis nostri, quæ apud Joannem hujusce narrationis auctorem data esse dicitur *anno Græcorum* 835. Christi 524. Justini 7. Quare ad hunc annum retrahenda est Theophanis historia, quam ex Joanne nostro describit ad annum Incarnationis secundùm Alexandrinos 535. Christi 541.

4 *Xenodonem*, seù *Axenodonem*. ܐܟܣܢܘܕܘܢ. Nulla hujus Regis apud Theophanem, aliosve Scriptores mentio.

5 *Aidog*. ܐܝܕܘܓ. *Adad* appellatur Theophani: aliàs *Elesbaan*: qui initio paganus fuerat: mox Christianus, uti narrat Joannes; demùm postquam impium Judæorum Regem interfecit, & Homeritis Abrahamium Christianum Regem constituit, redux in patriam suam, diadema deposuit, & Regulam suscepit monasticam, ut fusiùs in Actis Sancti Arethæ refert Metaphrastes. Theophanes, qui Joannis nostri historiam ad verbum transcripsit, Syriaco Textu non benè intellecto, Regem hunc ex Ethnico Judæum facit. *Hoc anno*, inquit, *Regem Exumitarum (Indiam isti habitant, & Judæorum religionem colunt) ex hujusmodi causa bellum sustinere contigit. Exumitarum Rex interiorem Ægyptum occupat, & Judæorum opiniones sectatur &c.* Ubi quàm absurdè ܗܢܕܘ ܓܘܝܬܐ *India interior*, cui Aidog præerat, Ægyptus interior dicatur, nemo non videt.

6 *Dimionem*. ܕܝܡܝܘܢ. *Damianum* appellat Theophanes loco cit. *Damnum* Nicephorus lib. 17. cap. 22. Confunditur à Pagio cum *Dunaano*, qui tertius ab ipso Homeritis regnavit, ut ex Joanne liquet. *Quare non dubium* (inquit Pagius ad ann. 541. num. 6.) *quin Theophanes Adadum pro Elesbaano sumpserit, & Damianum pro Dunaano*: eo nimirùm, qui S. Aretham aliosque Christianos Civitatis Negræ occiderat.

7 *Homeritarum*. ܚܡܝܪܝܐ. Philostorgius lib. 2. num. 6. *Hos autem Indos, olim quidem Sabæos ait esse dictos ab urbe Saba, quæ caput est totius gentis, nunc verò Homeritas vocari.* Et

ܘܐܦ ܗܘ ܐܬܐ ܠܗ ܟܕ ܗܠܝܢ ܡܢ ܥܠܬܐ
ܕܟܘܫܝܐ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܐ ܗܘܬ ܠܗܠ ܡܢ ܚܡܝܪܝܐ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܨܪܝܐ ܘܐܦ ܬܒܝܣ ܡܢ
ܗܢܕܘܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܕܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ
ܕܡܨܪܝܢ . ܬܓܪܐ ܕܝܢ ܕܪܗܘܡܝܐ . ܡܢ ܐܪܥܐ
ܕܚܡܝܪܝܐ ܐܬܝܢ ܗܘܘ . ܘܠܗ ܠܡܕܝܢܬܐ
ܕܟܘܫܝܐ ܡܛܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܗܢ
ܘܡܠܟܘܬܐ ܕܟܘܫܝܐ ܐܪܒܥ ܗܢܝܢ
ܘܐܠܝܢ ܗܘܝ ܐܪܒܥܐ ܕܟܘܫܝܐ ܡܢ
ܗܘܝܢ :

Et lib. 3. num. 4. *Regionem autem quam incolunt, Arabiam magnam, & Felicem à Græcis appellari scribit, & ad extimum Oceanum pertingere*. Theodorus Lector lib. 2. pag. 567. *Immirenos* vocat: *Immireni*, inquit, *gens est Persis subjecta, ad extremos Noti fines habitans. Et ab initio quidem Judæi fuerant, jam inde à Regina Austri, quæ ad Salomonem olim venit. Posteà Gentiles facti sunt. Anastasii verò temporibus Christianam religionem amplexi sunt, & Episcopum acceperunt*. Ubi pro Anastasio Imperatore *Constantius* procul-dubiò reponendus, ex Philostorgio loco cit. atque ita tollendus Henrico Valesio Scrupulus, qui in Annotationibus ad hunc Theodori locum sic habet: *Obstat tamen id quod apud Theophanem & alios legimus, Homeritas Justiniani demùm temporibus fidem Christi suscepisse*. Imò obstat, quod apud Philostorgium legitur, eos sub Constantio Christianos factos fuisse. Theophanes autem non de Homeritarum, sed de Æthiopum conversione loquitur. Arianam hæresim, quam olim sub Theophilo Indo hauserant, apud Homeritas demùm post Constantii mortem, tempore incerto, profligatam fuisse, apparet ex martyrio S. Arethæ Sociorumque, qui Orthodoxam planè fidem colebant. Theophanes Byzantius in Excerptis de Legationibus, Homeritas *Æthiopas* vocat: *Quamobrem etiam Chosroës*, inquit, *in Æthiopas, amicos populi Romani, (olim Macrobios, nunc Homeritas appellatos) expeditionem suscepit*. Sic fortasse dicti, quia Æthiopiæ regi parebant, Æthiopesque coloniam eò deduxerant, ut ex Joannis historia colligitur.

1 *Æthiopum*. ܟܘܫܝܐ. *Chus* ܟܘܫ Æthiopia Hebræis æquè ac Syris appellatur ex Chus Chami filio, de quo Gen. 10. 6. Theophanes, aliique pro Chusæis, seu Æthiopibus, habent *Axumitæ*, vel *Exumitæ*, qui, teste Procopio, ita dicuntur de nomine *urbis Auxomidis, ubi Regia ipsorum erat*. Ptolemæus Geogr. lib. 4. cap. 8. *Procul*, inquit, *à flumine* Nilo *mediterraneæ civitates sunt Axume, in qua Regia*. Vide Scaligerum lib. 7. de Emendat. Temp. pag. 682. Æthiopum verò Regnum *ultra Homeritidem* situm esse dicitur: nimirùm respectu Syrorum, quibus per Arabiam Felicem, & Homeritidem priùs transeundum erat, quàm freto sinus Arabici trajecto, Æthiopiæ fines pervaderent. De eorum conversione, vide sis Pagium ad annum 327. à num. 9.

2 *Romani verò Mercatores*. Hinc Theophanes Joannem nostrum ad verbum transcribere incipit: cujus verba apponimus, ut quod inter utrumque intercedit discrimen, pateat. *Romani porrò*, inquit, *mercatores ad Exumitam, & interiores Indorum Æthiopumque partes per Homeritarum terras penetrant. Mercatores istos, ut moris erat, per Homeritæ montes iter agentes, Rex Homeritarum Damianus, direptis eorum facultatibus omnibus, occidit: Eò quod Romani, ajebat, Judæos secum habitantes vexant, & mortem eis non verentur inferre. Ex quo commercium interiorum Indorum Exumitæ diremptum fuit. Iratus itaque Exumitarum Rex Adad, Homeritæ significavit: Prohibitis Romanis mercatoribus ad nos usque accedere, regnum meum & interiorem Indiam omnem magno damno affecisti. Ita demùm magnis inter se inimicitiis susceptis, mutuo inter se bello contendebant. Quumque jam in aciem congressuri essent, Exumitarum Rex Adad voto se devinxit in hanc mentem. Si Homeritæ superior rediero, Christianus fiam: & in Christianorum gratiam bello deinceps decertabo. Deo igitur opitulante, magnam ille retulit victoriam, regemque Damianum vivum captivum egit, Homeritarum regionem, eorumque Regiam reddidit planè subditam; gratiasque Deo Exumitarum Rex subinde persoluturus, Episcopum atque Clericos ad se mitti, & se suosque de Christiana Religione doceri, missis ad Imperatorem Justinianum Legatis expetiit. Eo nuncio Justinianus suprà modum lætatus, Episcopum quem ipsi vellent, dari jussit. Legati diligenti examine præmisso, Sancti Joannis in Magna Alexandrina Ecclesia Paramonarium, Virum pietate ornatum, & servata Virginitate celebrem, annorum duorum & sexaginta delegerunt. Eo igitur abducto, ad Regem Adad & propriam regionem redierunt. Ita demùm Christi fidem professi, baptismi Lumine cuncti fuerunt illustrati*. Hactenus Theophanes.

lum suscepit ex hujusmodi causa. Æthiopum [1] regnum ultrà Homeritidem contra regiones Ægypti, ac Thebaidis, quæ extra Indiam jacent, situm est. Romani [2] verò mercatores per Homeritarum terras ad interiores Indorum partes, quæ Euzeliæ dicuntur, penetrabant: atque inde in ulteriores Indorum Æthiopumque regiones proficiscebantur. Septem enim sunt Indorum, atque Æthiopum Regna: Tria nimirùm Indorum, & quatuor Æthiopum: Atque hæc quidem longiùs distant, jacentque intra partes meridionales juxta

[Syriac text]

juxta mare magnum (Oceanum appellant,) quo universus terrarum Orbis circumdatur. Romanos igitur mercatores suprà memoratos, per Homeritarum fines in regiones Indorum mercaturæ causa de more transeuntes, Rex Homeritarum Dimion comprehendit, direptisque omnibus eorum mercibus interfecit: Ajebat enim: Quia Christiani Judæos in partibus Romanorum secum habitantes vexant, & necem eorum plerisque inferunt, propterea & istos morte plectendos adjudico. Atque hunc in modum complures ex ipsis morte affecit; ex quo reliquis timore correptis, commercium interiorum Indorum Æthiopumque diremptum fuit.

[Syriac text]

De iis, quæ Rex Æthiopum ad Regem Homeritarum scripsit, & de bello, quod inter ipsos obortum fuit.

[Syriac text]

[Syriac text]

Tunc Æthiopum Rex Regi Homeritarum per nuncios significavit, inquiens: Turpe facinus admisisti: Christianos enim Romanorum mercatores occidendo, commercium diremisti, nec meis tantùm Regnis, sed & cæteris commoda utilitatesque sustulisti: sed meum præ cæteris Regnum damno à te affectum est. Hac igitur de causa orto inter ipsos dissi-

ܕܢܦܩ ܐܣܛܪܛܝܓܐ. ܘܟܕ ܩܪܒܐ ܗܘܐ
ܠܡܬܟܬܫܘܬܐ ܕܩܪܒܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܟܘܫܝܐ
ܘܟܕ ܚܙܐ ܐܠܗܘܬܗ. ܘܟܕ ܐܬܦܢܝܘ
ܠܡܫܝܚܝܘܬܐ ܟܕ ܚܙܘܐ: ܐܢ ܕܝܢ
ܡܠܟܐ ܕܗܡܝܪܝܐ ܐܙܟܐ. ܐܢܐ ܐܗܘܐ
ܢܨܚܢ ܠܗ ܕܐܬܒܥܝܘܗܝ ܠܕܡܐ
ܕܟܪܣܛܝܢܐ ܡܠܟܐ ܕܗܡܝܪܝܐ:
ܕܟܪܣܛܝܢܐ ܗܘܐ ܐܢܐ: ܘܡܢ ܟܕܘ
ܘܟܪܣܛܝܢܐ ܟܠܗ ܐܢܐ ܐܬܒܥ ܡܢܗ.
ܗܝܕܝܢ ܐܬܩܪܒܘ ܟܕ ܚܙܘܐ: ܘܐܙܟܝܘܗܝ
ܡܠܟܐ ܕܟܘܫܝܐ ܠܡܠܟܐ ܕܗܡܝܪܝܐ
ܘܩܛܠܘܗܝ ܘܫܒܘ ܘܟܠܗ ܡܠܟܘܬܗ
ܘܟܠܗ ܐܬܪܗ ܘܚܪܒ ܠܟܠܗܘܢ
ܚܝܠܘܬܗ. ܘܗܝܕܝܢ ܡܢ ܒܬܪ ܙܟܘܬܗ:
ܠܐ ܫܒܩ ܠܡܫܠܡܘ ܢܕܪܗ: ܐܠܐ ܫܕܪ
ܬܪܝܢ ܡܢ ܪܘܪܒܢܘܗܝ ܠܘܬ ܡܠܟܐ
ܝܘܣܛܝܢܝܢܐ ܕܢܫܕܪ ܠܗ ܐܦܝܣܩܘܦܐ [1]
ܘܩܠܝܪܝܩܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܚܕܝ ܚܕܘܬܐ
ܪܒܬܐ ܘܦܩܕ ܕܢܬܒܥܐ ܠܗܘܢ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܡܢ ܕܨܒܝܢ. ܘܟܕ ܒܥܘ
ܗܢܘܢ ܐܫܟܚܘ ܐܢܫ ܦܪܡܘܢܪܐ
ܕܒܝܬ ܡܪܝ ܝܘܚܢܢ ܕܫܡܗ ܝܘܚܢܢ [2]
ܘܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܬܘܠܐ ܘܢܟܦܐ
ܘܚܦܝܛܐ. ܒܗܢܐ ܫܠܡܐ ܘܗܦܟܘ ܠܗܘܢ.
ܘܠܐܬܪܗܘܢ

dio, ad arma ventum est. Quumque jam acie congressuri essent, Æthiopum Rex Aidog: Si dabitur, inquit, mihi, ut latrone isto Homeritarum Rege superior evadam, Christianus fiam: Christianorum enim sanguinem ab ipso fusum ulcisci cupio. Tunc conserto prælio, Homeritarum Regem Æthiops devicit, & captum interfecit, totumque Regnum ejus diripuit, suæque ditioni subjecit, & exercitum ultima internecione delevit. Mox victoria hujusmodi potitus, votum solvere haud cunctatus est, sed duos ex optimatibus suis ad Justinianum [1] Imperatorem allegans, ut Episcopum sibi atque Clericos mitteret, rogat. Quibus ille incredibili lætitia affectus, Episcopum quem ipsi delegissent, dari jussit. Legati verò diligenti inquisitione facta, Joannem [2] S. Joannis Paramonarium, virum castitate, puritate, ac zelo insignem, ordinari sibi Episcopum postularunt. Eo igitur unàcum pluribus Clericis accepto, in patriam mirifico gaudio affecti, reversi sunt: quos Aidog Rex pari cum lætitia excepit, unàcum Episcopo, & Sacerdotibus, qui simul advenerant. Ipse autem sacra imbutus catechesi, baptismum [3] suscepit, & Christianus factus est, unàcum omnibus regni proceribus. parique studio omnes eam suscepere curam, ut in toto regno Christiana Fides obtineret, Templaque in honorem veri Chri-

N O T Æ.

1 *Justinianum*. Justinum nimirùm Seniorem, quem Orientales Justinianum Primum appellare solent, ut suprà notavimus p. 343. Hunc Syrorum Arabumque Scriptorum morem non animadvertens Theophanes, rem sub Justino gestam ad Imperium Justiniani perperàm transtulit: quem posteà errorem cæteri post ipsum sequuti sunt, ut doctè ostendit Pagius ad annum 541. num. 6.

2 *Joannem*. In Syriaco Textu ܦܪܡܘܢܪܐ *Phirmunoro*, idest, *Æditus* S. Joannis, appellatur. Malè apud amanuensem ܦܠܡܘܢܪܐ *Phelumnoro*. Paramonarium vertit Theophanes, ejusque proprium nomen reticuit. Utrùm Catholicus fuerit, non ausim definire. Videtur Monophysita fuisse, licet in Textu, & apud Theophanem summis laudibus celebretur. Nam Auctor quidem hujus historiæ Monophysita est, Joannes, inquam, Asiæ Episcopus, ex quo tùm Dionysius Jacobitarum Patriarcha, tùm Theophanes narrationem suam concinnarunt. Alexandrinus verò Patriarcha, qui ipsum Episcopum ordinavit, Timotheus erat Synodi Chalcedonensis impugnator acerrimus. Vide Pagium ad annum 519. num. 19.

3 *Baptismum suscepit*. Hucusque Theophanes. Cætera, quæ martyrium Homeritarum antecedunt, consultò videtur prætermisisse, quod ea suprà narraverat ad annum Incarn. 515.

[illegible]

Christianorum Dei ubique locorum excitarentur. Atque hac ratione errantibus hisce Populis salutem Deus largitus est.

[illegible]

De eodem Homeritarum Regno, deque malis, & cædibus, quæ à Judæis ibidem patrata sunt.

[illegible]

[illegible]

Paulò post, defuncto Christiano Rege, quem Rex Æthiopum ibi constituerat, resumptis viribus Judæi Homeritæ, sibi Regem [1] è sua secta Homeritidi præfecerunt. Cunctos autem Christianos ibidem commorantes ferociter adorti, sustulerunt quotquot obvios habuere, viros ac mulieres, pueros & infantes, parvulos & senes: quemadmodum eorundem martyrium à B. Simeone Sophista scriptis proditum est: ex quo lugubrem hanc historiam describere hoc loco decrevimus. Est autem hujusmodi.

[illegible]

Hactenus Joannes Asiæ Episcopus apud Dionysium in Chronico. Sequitur Epistola Simeonis Beth-Arsamensis in hæc verba.

NOTA.

1 *Regem*. Mortuo Christiano Rege, quem in Dimionis locum Rex Æthiopum Adog, seu Elesbaan Homeritis præfecerat, *Dunaanum* Judæi constituerunt, qui in Christianos desæviit.

Epiſtola, quam S. Simeon Beth-Arſamenſis Epiſcopus, qui Chriſtianis in regione Perſarum conſtitutis præerat, ſcripſit ad Mar Simeonem Gabulæ Abbatem: ubi Homeritarum martyrium deſcribitur.

ܐܓܪܬܐ ܕܟܬܒ ܩܕܝܫܐ ܫܡܥܘܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܒܝܬ ܐܪܫܡ ܕܗܘܐ ܪܝܫܐ ܕܟܪ̈ܣܛܝܢܐ.
ܕܐܪܥܐ ܕܦܪ̈ܣܝܐ ܠܡܪܝ ܫܡܥܘܢ ܪܝܫ ܕܝܪܐ ܕܓܒܘܠܐ:
ܕܒܗ ܐܦ ܣܗܕܘܬܐ ܕܥܠ ܣܗܕ̈ܐ ܐܡܝܪ̈ܝܐ.

ܡܘܕܥܝܢ ܠܚܘܒܟܘܢ ܕܒܥܣܪܝܢ[1]
ܒܟܢܘܢ ܐܚܪܝ ܕܗܕܐ ܫܢܬܐ ܕܬܡܢܡܐܐ
ܘܬܠܬܝܢ ܘܚܡܫ ܕܝܘ̈ܢܝܐ ܡܢ ܚܝܪܬܐ
ܕܢܥܡܢ ܢܦܩܢ ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܩܫܝܫܐ ܒܪ
ܐܘܦܪܣܝܣ ܗܘܐ ܕܐܫܬܕܪ ܡܢ
ܝܘܣܛܝܢܝܢܐ ܡܠܟܐ ܠܘܬ ܡܢܕܪ ܡܠܟܐ[2]
ܕܛܝܝܐ ܕܢܥܒܕ ܫܝܢܐ ܘܐܝܟ ܡܐ ܕܟܬܒܢ[3]
ܥܠܘܗܝ ܒܐܓܪܬܐ ܗܝ ܩܕܡܝܬܐ[4]
ܘܡܘܕܝܢܢ ܠܗ ܚܢܢ ܘܟܠܗܘܢ
ܡܗܝܡܢܐ ܕܡܣܬܒܪ ܠܦܢܝܬܢ: ܘܗܘ
ܝܕܥ ܕܟܬܒܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܘܕܟܬܒܝܢ ܘܕܗܫܐ ܟܬܒܝܢܢ.

ܕܒܝܕ

Dilectioni tuæ [1] ſignificamus, die vigeſima Canuni poſterioris (*Januarii*) præſentis anni (*Græcorum*) octingenteſimi trigeſimi quinti ex Irta (*hoc eſt*, *ditione*) Naamanis, diſceſſiſſe nos, unàcum Abrahamo Presbytero Euphraſii filio, qui à Juſtiniano [2] Imperatore ad Monderum [3] Arabum Regem pro pace concilianda allegatus fuit: Sicuti de ipſo in priori [4] noſtra Epiſtola ſcripſimus, gratias eidem agentes cùm nos, tùm univerſi fideles, quod partes noſtras foveat: & ipſe perſpecta habet quæ olim ſcripſimus, & quæ modò ſcribimus.

Per

NOTÆ.

1 *Dilectioni tuæ*. Recole quæ de hujus Epiſtolæ exordio notavimus ſuprà pag. 342. Scripta eſt anno Græcorum 835. Chriſti 524. qui fuit ſeptimus Juſtini annus. Quare corrigendus eſt Zacharias Melitenſis, vel quiſquis eſt Auctor Chronici Syriaci Codice Vaticano XXIV. qui fol. 91. hanc Epiſtolam anno Juſtini ſexto datam refert.

2 *Juſtiniano*. Juſtinum intelligit, ut modò diximus pag. 362. id enim manifeſtè colligitur tùm ex anno Græcorum 835. qui in vulgarem Chriſti Epocham 524. incidit, quando Juſtinus ſenior ſolus imperabat: tùm ex legatione Abrahami Presbyteri, quem à Juſtino ad Regem Arabum miſſum fuiſſe teſtatur Metaphraſtes in vita S. Arethæ martyris & Sociorum: *Juſtinus*, inquit, *quum ſic ei viſum eſſet, hortatus eſt Alamundarum, ut fœdera pacis iniret cum Saracenis Romanorum vectigalibus: & miſſus eſt Abraamius vir pius & Presbyter, qui hac fungeretur legatione &c.* tùm demùm ex martyrio Homeritarum, quod ſub Juſtino contigiſſe, omnia Eccleſiaſtica monumenta clamant.

3 *Monderum* ܡܢܕܪ. Nomen Arabicum ſine articulo; *Almonder* cum articulo, ſeù *Alamundarus*, ut Græci Latinique vertunt: de quo vide Procopium de Bell. Perſic. & Evagrium lib. 4. cap. 12. & 13. Alterum Alamundarum Saracenorum Phylarchum laudat Theodorus Lector lib. 2. pag. 564. quem ſub Anaſtaſio Imperatore Chriſtianam fidem amplexum fuiſſe teſtatur. Sed is à Mondero noſtro diverſus: noſter enim ſub Juſtino & Juſtiniano adhuc ethnicus Arabibus præerat, ut ex Beth-Arſamenſi, Metaphraſte, Procopio, & Evagrio colligitur.

4 *In priori noſtra Epiſtola*. Scripſit igitur Beth-Arſamenſis alteram Epiſtolam ad eundem Gabulæ Abbatem, in qua eum de rebus in Perſide, & Arabia geſtis edocebat: quam tamen hactenus videre non licuit.

Per desertum igitur, diebus decem consumptis Austrum atque Orientem versus pergentes, pervenimus ad Monderum contra montes *Arenæ* nuncupatos, quos Arabes رمل, *Ramle* appellant. Monderi autem castra ingredientibus nobis, occurrunt Arabes ethnici, & Maaddeni [1], &, Quid ampliùs agendum vobis restat, inquiunt, quum Christus vester ex Romanorum, Persarum, & Homeritarum finibus expulsus sit? Hæc nobis Arabes exprobrabant. At nos ingenti dolore contabescebamus; maximè quum juxta adesset Legatus [2] ab Homeritarum Rege ad Regem Monderum missus, qui plenam arrogantiæ Epistolam exhibuit, in hæc verba.

Noveris, frater mi Mondere Rex, Regem illum, quem Æthiopes regioni nostræ præfecerant, è vivis jam excessisse. Adventante autem hyeme [3] quum in nostram regionem Æthiopes contendere nequirent, ut Christianum Regem de more constituerent, totum ego Homeritarum regnum occupavi: Ac primùm quidem cunctos Christianos, qui

NOTÆ.

1 *Maaddeni*. Eorum meminit Procopius lib. 1. de Bell. Persico cap. 19. & 20. ubi describens Sinum Arabicum, narrat Saracenos, *Maeddenos* nuncupatos, mare accolere, sub ditione positos Homeritarum.

2 *Legatus*. Hujus impiæ legationis meminit Metaphrastes in Vita S. Arethæ & Sociorum apud Surium tom. 5. pag. 943. *Scripsit etiam* (de Dunaano Judæo tyranno loquitur,) *ad Alamundarum Ducem Saracenorum, qui erant sub Persis, promittens se ei etiam daturum pecunias, si moveat persecutionem adversùs Christianos, qui sunt ei subjecti*.

3 *Adventante hyeme*. Dunaanus igitur Judæus, statim ac è vivis migravit Christianus ille Rex, quem Aidog, seù Elesbaan Æthiops in locum Dimionis Judæi Homeritis præfecerat, regnum arripuit, Nagran urbem cepit, Aretham Sociosque interfecit: Idque hiberno tempore paulò antequam Beth-Arsamensis Epistolam suam ad Gabulæ Abbatem daret. Atqui ea Epistola, ut suprà dictum est, & mox videbimus, scripta fuit anno Græcorum 835. Christi 524. Justini 7. Martyrium igitur Homeritarum contigit eodem anno paucis ante mensibus, nimirùm sub initium hyemis anno Justini 7. ineunte. Quare dies quidem, quo S. Arethas martyrium cum Sociis subiit, rectè in mensem Octobrem ab omnibus Martyrologis refertur: Annus verò martyrii eorum non bene à Theophane, Cedreno, aliisque in annum Justini 5. Christi 522. conjicitur: nam circa id factum testis vivus ac præsens Simeon noster, ex quo reliqui hanc fortassè historiam hauserunt, falli non potuit. Neque obstat Metaphrastes, qui Acta Sanctorum in hæc verba exorditur: *Instabat jam quintus annus, ex quo Justinus acceperat sceptra Romani imperii &c.* Non enim loquitur ibi Metaphrastes de gloriosa Martyrum confessione, sed de rebus ante illud martyrium Æthiopas inter ac Homeritas gestis: *quo quidem tempore* (inquit, nempè anno Justini 5.) *imperabat etiam Æthiopibus Elesbaan &c. Ditione tenebat Arabiam felicem, quæ olim quidem Sabæa,* nunc

ܘܚܒܫܬ ܐܢܫܐ ܠܟܠܗܘܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ
ܘܡܢܕܪܢ ܒܡܘܬܐ ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܝܗܘܕܝܐ
ܐܝܟܘܬܢ . ܘܩܛܠܬ ܠܡܐܬܝܢ ܘܬܡܢܝܢ [1]
ܟܗܢܐ ܕܐܫܟܚܬ ܗܘܘ : ܘܠܟܘܫܝܐ
ܥܡܗܘܢ ܕܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܥܕܬܐ :
ܘܥܒܕܬܗ ܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ ܕܝܠܢ
ܠܥܕܬܗܘܢ . ܘܗܝܕܝܢ ܥܡ ܡܐܐ
ܘܥܣܪܝܢ [2] ܐܠܦܝܢ ܚܝܠܐ ܐܬܝܬ ܠܢܓܪܢ [3]
ܡܕܝܢܬܐ.

qui in Christum crederent, cepi, mortem ipsis comminatus, nisi Judæi nobis similes fierent. Occidi [1] autem quos reperi, bis centum & octoginta Sacerdotes: Æthiopes quoque, qui Ecclesiam custodiebant, unàcum ipsis è medio sustuli; eorum verò Ecclesiam in Synagogam nostram converti. Tunc demùm cum centum [2] ac viginti millibus hominum ad Nagran [3] regiam eorum urbem castra movi: quam quum diebus aliquot frustrà oppugnassem, inter-

nunc autem vocatur Homeritis, Dunaan Hebræus &c. Porrò autem ab Elesbaan odio habebatur Hebræus, quòd omnibus ferè, qui sunt sub cœlo, Christum Deum prædicantibus, & verum Dei filium, & nobis factum carne similem, ipse eum vilipendens, inficiabatur hæc omnia, velans & adumbrans suorum majorum scelus, quod in Cruce admiserant: adeò ut rex pius sæpè cum eo bello congressus, vi fuderit ac fugarit, & tributum pendere coëgerit. Verùm ille quidem non stans pactis conventis, insurrexit contra regem Elesbaan. Elesbaan autem eum rursùs valido adortus exercitu, fortiter expugnavit, & in fugam convertit. Denique ad illum cavendum relicto exercitu, in suam rediit ditionem. Interim non poterat Hebræus quiescere, sed ut acceptæ cladis deleret ignominiam, quum suos collegisset, & eos, qui erant in præsidio, invasisset, omnes bello perdidit: & jussit omnes, qui inveniebantur Christum esse Deum confitentes, citra ullam interire misericordiam &c. Quæ omnia quum Metaphraste teste à quinto Justini anno exordium duxerint, anno uno expleri nequeunt. Sed oritur hìc difficultas in conciliando Metaphraste cum Beth-Arsamensi, ac Joanne Asiæ Episcopo: nam Metaphrastes quidem, ut modò vidimus, asserit, Dunaanum Hebræum, antequam persecutionem in Christianos moveret, bello appetitum fuisse ab Elesbaan Æthiopiæ rege, devictum, denique regno restitutum, relicto tamen Æthiopum præsidio, ne in Christianos sævire auderet: quod posteà ab impio Judæo nequaquam observatum fuit. At Joannes & Beth-Arsamensis id factum referunt non de perfido Dunaano, sed de altero Judæo, quo trucidato, inquiunt, Rex Æthiopiæ Christianum virum Homeritis præfecit: hoc demùm defuncto Dunaanus tyrannidem arripuit. Major sane fides Beth-Arsamensi adhibenda mihi videtur, qui rem temporibus suis gestam narravit. Adde quòd Metaphrastes totam ferè historiam suam ex Joanne, & ex Beth-Arsamensi concinnavit, ut ex sequentibus liquet: quare siquid ab his dissentit, rejiciendus omninò est, utpote qui nulli idoneo innitatur testimonio. Sed & eum priorem retractare sententiam, turbatumque temporum ordinem restituere, palàm fit ex iis, quæ post Homeritarum martyrium de Rege Æthiopum narrat apud Surium pag. 943. Ibi enim ad laudatam Dunaani Epistolam respiciens, eadem de ausis hujus tyranni *hiberno tempore* inchoatis tradit, quæ apud Beth-Arsamensem leguntur. *Non latebant autem* (inquit) *nec priùs quidem Æthiopum regem ea, quæ facta fuerant, sed tempore anni prohibente (erat enim hyems) vel invitus quievit &c.* quæ ipsissima sunt Dunaani verba in Epistola ad Alamundarum. Atque hìc obiter advertendum est cum Pagio ad annum 522. num. 5. Acta illa à Metaphraste edita multa fabulosa continere: & in primis falsum esse id, quod ab illo narratur apud Surium pag. 935. Cives nimirùm urbis *Nagran* tempore Constantii ad fidem conversos esse operâ cujusdam Monachi, Judæis resistentibus, & repulsa eorum perfidia miraculis à Monacho illo patratis. Philostorgius enim Scriptor Arianus, à quo hanc narrationem hausit Metaphrastes, illa miracula de Theophilo Indo confinxit lib. 3. pag. 478.

1 *Occidi*. Metaphrastes apud Surium pag. 930. *Quum collegisset omnes Christianos* (de Dunaano loquitur), *qui erant in agris & suburbiis, alios quidem interemit, alios verò iis, qui erant in ejus ditione, vendidit in servitutem.* Vide adnotationem num. sequenti.

2 *Cum centum ac viginti millibus*. Eadem apud Metaphrasten pag. 935. *Itaque venit validum adducens exercitum, & quum circumcirca esset castra metatus, valloque & fossa mœnia circumdedisset, obsedit Nagran.* Et paulò post. *Porrò autem ipse quoque Dunaan execranda & audaci lingua his falsa quædam addebat, & jactanter dicebat: Nullam potuit Jesus opem ferre Christianis in mea potestate constitutis, quos omnes, & ipsos illorum Sacerdotes, & Monachos gladio & igne priùs consumpsi, ne parcens quidem sacris illorum templis: Et nunc maximo coacto exercitu, nempè centum & viginti millibus hominum, ad vos veni, aut omninò persuasurus, aut perditurus.*

3 *Nagran*. ܢܓܪܢ. Ita Syri Arabesque. *Negram* habet Theophanes.

terposito jurejurando [1] incolumitatem pollicitus sum: animo tamen datam Christianis hostibus meis fidem non observandi. Quare deditione facta [2] praecepi, ut aurum, argentum, & omnes opes suas proferrent. Prolatas sustuli. Mox Paulum eorum Episcopum quaesivi: quem quum illi è vivis jam excessisse affirmassent, haudquaquam ipsis fidem adhibui, donec tumulum ejus mihi ostenderunt: ego verò ossa inde extracta cremavi. Ecclesiam quoque eorum, & Sacerdotes, & quotquot ad Ecclesiam confugisse deprehendi, flammis absumpsi. Reliquos verò cogebam Christum, Crucemque ejurare. Quod tamen illi se commissuros negarunt: illumque Deum esse, & Filium Benedicti testabantur; & mortem hanc ob causam oppetitam vitae anteponendam affirmabant. Sed & ipsorum Princeps [3] multa effutiens, contumeliis probrisque me incessere non verebatur. Omnes itaque eorum Proceres duci ad supplicium jussi sunt. Intereà foeminas [4] ut maritorum exitum animo reputantes resipiscerent, hortabamur, si sibi,

NOTAE.

1 *Jurejurando*. Metaphrastes apud Surium pag. 936. *Quum autem pii cives se adversùs omnia fortiter defenderent, & tempus quod terebatur, Tyranno spem reddidisset valdè exilem, statuit dolo capere civitatem. Itaque petit, ut ei liceret ingredi civitatem, ut videret scilicet ea, quae ibi erant, priùs terribili prolato jurejurando, & iis, quae dicebantur, interposito ipso Legis Deo, se nihil eis esse facturum praeter ea, quae consueverant: neque coacturum, ut patriam abjurarent religionem: neque aliquod aliud malum magnum, aut parvum eis esse facturum; sed solùm ea visurum, quae sunt in civitate, & annuum tributum accepturum, quod priùs dabatur: deinde autem se illinc statim excessurum.*

2 *Deditione facta*. Metaphrastes loco cit. *Et jussit protinùs omnes custodiri in vinculis. Deinde etiam privavit facultatibus: & rogavit, ubinam esset Paulus eorum Episcopus. Quum autem jam duobus ante annis eum intellexisset esse mortuum, non habens in quem iram immitteret, contendit ad pulverem, & jussit sepulcrum effodere, & illius corpus comburentes in aërem ventilare. Aliud quoque excogitat furiosa anima, nec eam capit satietas aliquid moliendi adversùs Christianos: sed jubet accendi rogum, qui multa aleretur materia, & statim civitatis, & ejus quae est circumcirca, regionis Sacerdotes, & Monachos, & Deo consecratas virgines, quin etiam foeminas, quae vitam elegerant monasticam, omnes simul in eum injici. Ii enim, inquit, sunt planè causa aliorum interitus, persuadentes Crucifixum colere, tamquam Deum. Ad haec perinde ac si non sufficeret, quod factum fuerat, ad ejus incomparabilem ostendendam improbitatem, ut alios quoque sibi subjungeret, vehementer contendit, & jussit praecones obire civitatem & regionem, proclamantes, ut Christum negarent, & viverent Judaicè, eadem quae Rex, sentientes.*

3 *Princeps*. De Aretha loquitur, qui erat urbis Nagran princeps. Ejus constantiam describit Metaphrastes pag. 937. ubi postquam ab blasphemias Dunaani respondit, sic impiissimum Tyrannum alloquitur. *Nos eum & Deum, & Dei Filium confitemur, & pro universa respondemus civitate, & aliis Christianis qui sunt nobis subjecti: neque est ullum genus tormenti, quod non propter ipsum parati simus pati.*

4 *Foeminas*. Metaphrastes loco citato. *Postquam autem vidit martyres omninò aures non praebere promissis &c. Eos quidem vinctos adhuc detinuit: in aliam autem multitudinem, quae collecta fuit ex omni genere & aetate, mortis*

[illegible]

ſibi, ſuiſque liberis conſultum vellent. Sed illæ adeò noſtris adhortationibus commotæ non fuerunt, ut à Virginibus [1] quas neci addixeramus, in eo præventas ſe fuiſſe conquererentur, & ultrò in medium illarum agmen irrumperent, atque à ſuis maritis ſe divulſas dolerent. Iis ergo ultimo ſupplicio affectis, Rumam [2] Regis deſignati uxorem, datis ex noſtro exercitu cuſtodibus, dimittendam putavimus, ſi fortè filiarum commiſeratione capta, Religionem Chriſtianam repudiaret, & Judaicam amplecteretur, filias, opes. fortunas omnes receptura. At illa ut à noſtro ſeſe conſpectu proripuit, nudat caput, [3] & aperto vultu prodit in publicum, mirante populo: ſiquidem ejus faciem ex quo facta erat grandiuſcula, nemo in foro conſpexiſſet: atque per vicos urbis & compita diſcurrens, clamare, ac vociferari hunc in modum cœpit. Mulieres [4] Nagranenſes, quotquot adeſtis Sodales, Chriſtianæ, Judææ, & Gen-

mortis tulit ſententiam: Uxoribus verò & liberis eorum, qui detinebantur, Martyrum, ante oculos eorum adductis, provocabat ad Chriſti negationem, partim quidem minis, partim autem blandis verbis eas aggrediens, nonnunquam omne ſupplicii genus in eas intentans, liberorumque, & parentum, & facultatum, & ipſius quoque patriæ eas terrens amiſſione.

1 *Virginibus*. Metaphraſtes loco citato. *Licebat ergo videre mulieres ſanctas trahi crinibus, & ſic duci ad ſupplicium, vel potiùs ferri promptis & alacribus pedibus, & ſitire mortem propter Chriſtum. Magna verò erat, & præclara inter eas contentio. Monachæ enim Virgines nequaquam concedebant primas partes iis, quæ erant junctæ matrimonio: Recordemini, dicentes, quod prius vobis fuimus propoſitæ & in Templi ingreſſu, & in Sacramentorum participatione, & in ſtatione, & in ſeſſione: & ideò oportet nunc quoque nos ante vos & veſtros maritos conſequi martyrium. Martyrum autem uxores, quæ jam etiam vocabantur matres, nequaquam ferebant in præſentia habere ſecundas partes. Infantes quoque balbutientes matres prætercurrebant, & ipſi quoque carnificem provocabant ad mortem &c.*

2 *Rumam*. Uxor erat S. Arethæ, ut infrà in Epiſtola Beth-Arſamenſis pag. 373. Ejus nomen haud proditur à Metaphraſte, qui dum præclaram ipſius confeſſionem deſcribit, à Simeone noſtro nonnihil diſſentit. Et primò quidem, quòd eam aſſerat Viro ſuo diù ſupervixiſſe, quum triduo dumtaxat ſe ei ſuperſtitem fuiſſe, ipſa teſtetur apud Beth-Arſamenſem. Deinde duas filias habuiſſe dicitur apud Metaphraſten: quinque ei tribuit Beth-Arſamenſis. Audi Metaphraſten p.938. *Interim autem quædam quoque fœmina, quæ duas filias habebat, & primas partes inter eas, quæ erant in civitate, obtinebat, longèque præſtabat aliis genere, divitiis, gloria & pulchritudine, atque in juvenili adhuc ætate vidua relicta fuerat, inſectatur Tyrannum. Ille autem ſtatim jubet ſuis miniſtris, ut eam ad ſe adducant cum honore & reverentia, & ei efficiant commodum aditum. Illa verò etſi hoc modo adduceretur, ægrè ferebat tamen, ſe ab aliarum mulierum abeſſe martyrio. Tertio autem die poſt juſſionem cum honore ad Regem adducitur cum filiabus &c.*

3 *Nudat caput*. Paulò aliter hæc apud Metaphraſten loc.cit. *Quum Rex hæc audiiſſet* (Chriſtianæ ſcilicet Matronæ præclarum reſponſum), *ira corde accenſus, adſpexit ad eos, qui aderant, & quum dixiſſet: Quàm impudenter in nos ſe gerit hæc execranda muliercula: jubet ejus capiti auferri tegumentum, & ejus filiarum: & ſic eas nudo capite, & promiſſa coma in caſtra duci per ignominiam.*

4 *Mulieres Nagranenſes*. Eadem ferè concio apud Metaphraſten à pag. 938. quæ tamen videtur hic appoſita fuiſſe à Beth-Arſamenſi ex iis, quæ ipſe vel ex publica fama, vel per nuncium Chriſtiani Homeritarum Regis poſteà acceperat. Neque enim probabile eſt, Dunaanum tyrannum in Epiſtola ad Monderum, prolixam fœminæ concionem contra ſeipſum deſcribere voluiſſe.

& Gentiles, audite. Christianam me esse, & genus, & proavos meos nostis. Nostis & ingentem auri argentique copiam, patrimonium quoque luculentum, & servorum catervas mihi præsto esse; & si modò, quoniam pro Christo maritus interiit, novas nuptias optare libeat, non defuturam dotem XL. millium aureorum, & præter opes ab illo mihi relictas, mundum propè infinitum monilium, gemmarum, & pretiosissimarum vestium: Perspectumque vobis est, non falsò ista à me jactari: Sed nec illud vos latere scio, nullam fœminæ diem optabiliorem esse die nuptiarum: huic autem succedere ærumnas, partuum dolores, & in funere liberorum intolerabiles luctus. Mihi ergo deliberatum est, his omnibus finem dare. Priorum itaque nuptiarum dies lætissimos exegi; & nunc pari cum animi mei lætitia filias Virgines quinque Christo despondi. Huc ergo ferte oculos, sociæ. Intuemini sodalem vestram, vestrum in conspectum en secundò prodeuntem. Quandoquidem in priori illa mearum nuptiarum pompa, vobis omnibus spectantibus, sponsi prioris domum traducta sum: & nunc aperto similiter vultu ad Christum Deum, & meum filiarumque mearum Dominum propero, quemadmodum & ipse Christus ob suam in nos caritatem ad nos descendit, & pro salute nostra passus est. Meis ergo insistere vestigiis, vos etiam atque etiam rogo, nevè caduca oris forma transversum vos agi sinatis: nec enim ego vobis minus formosa sum: sed & ipsam hanc qualemcumque formam integram, & Judaicæ perfidiæ immunem ad Christum deferam, ut ipsa oris species Domino meo fidem faciat, me ab illa in infidelitatis crimen abduci nequaquam potuisse: & aurum, & argentum, & ingentes opes ostendent, nihil ipso mihi carius fuisse. Rex namque perduellis salutem incolumitatemque, si Christum ejurarem, promisit. Sed hoc avertat Deus, Sodales, avertat, in-

[illegible]

inquam, ne Christum Deum, in quem credidi, nunc deseram: sed quando ego, & filiæ in nomine Trinitatis baptizatæ fuimus, Christi crucem adorare, & pro eo mortem cum vita commutare, unàcum illis est ratum mihi: siquidem & Christus pro nobis cruciatus, & mortem in sua carne perpessus est. Quare res hasce caducas, & quamvis modò oculos alliciant, corporique blandiantur, quandoque tamen casuras, spontè resigno, perennes & perpetuò mansuras opes à Domino acceptura. O vos beatas, Sodales, si dictis aures dederitis meis, & veritati manus, Christumque Deum dilexeritis, pro quo ego, & filiæ morimur. Nunc autem pacem, & tranquilla tempora populo Dei precor. Fratrum & Sororum in hac urbe pro Christo interemptorum cruor ipsi murus fiat, si tamen Domino meo Christo perpetuò adhæserit. En fidenter urbe excedo, in qua, velut in temporario quodam diversorio hactenus versatæ sumus ego, & filiæ meæ, illam civitatem æternam cogitantes, in qua Sponsum, cui ipsas tradidi, sunt inventuræ. Orate pro me, Sodales, ut Dominus meus Christus me suscipiat, & ignoscat mihi, quandoquidem triduum Marito superstes vixi. Gliscentibus ergo ex urbe clamoribus [1] conciti, percontabamur reduces, quos eò legaveramus nuncios, quænam tandem insoliti illius ejulatus causa foret. Isti quæ mox narrabamus renunciarunt: Rumam videlicet, fœminarum vulgus ad eos clamores concitasse: Custodum nempè segnitie socordiâque factum fuerat, ut tantum fœminæ liceret. Et in eos quidem ultimo supplicio animadvertere ratum erat, nisi in mitiorem sententiam quorundam preces nos posteà flexissent. Ecce autem

NOTA.

1 *Clamoribus*. Metaphrastes apud Surium pag. 938. *Egrediens ergo generosa mulier, quum vidisset magnam fœminarum multitudinem flentem & ejulantem, quod talis nobilitas afficeretur contumelia &c.* Et infrà pag. 939. *Quum Martyr hæc & alia plura diceret mulieribus, quidam ex iis, qui cum Rege sentiebant, illi hæc renunciarunt, & quod perverteret multitudinem &c.*

tem ab urbe fœmina revertitur, bacchanti similis, nudoque capite, & filias secum trahens eleganter concinnèque ornatas, quasi ad thalamum concessuras, erectâ fronte petit conspectum nostrum: mox solutis plicatisque in manus crinibus, nudam cervicem porrigit, inclamans: Christianæ sumus: pro Christo morimur. Abscinde caput, & ad fratres, ac sorores, mearumque filiarum parentem ociùs transmittito. Ego [1] verò post tantam mulieris amentiam, ut Christo renunciaret, adhuc suadebam: sin minus, tantùm ne diceret eum Deum esse. At non persuasi: quin etiam ejus filiarum [2] altera nos objurgabat, qui ista suggereremus: Quum ergo persuasum haberem, nulla vi, nullove ingenio mulierem adductum iri, ut Christum ejuraret; cæteris Christianis metus incutiendi causa eam humi [3] prosterni jussi; filias verò statim jugulari ponè matrem, adeò ut dissectis è cervicibus erumpens cruor in os ejus influeret: mox ipsam pari supplicio necari. Deum Adonai juro, incredibili mœrore affectus sum, cogitans ipsius filiarumque pulchritudinem. Quoniam verò Pontificibus, mihique videbatur, scelus esse, si peccantibus parentibus insontes liberi pœnas darent, (id enim etiam Leges nostræ vetant,) idcirco lege lata edixi, ut impuberes [4] à nostris militibus alantur, ut quum ad pubertatis annos pervenerint, aut Judaicam Religionem suscipiant, aut si Christianam profiteri malint, pereant. Hæc tibi,

NOTÆ.

1 *Ego verò*. Metaphrastes pag. 939. *Rex itaque, ea rursus accersita, simulans mansuetudinem: magna, inquit, usus sum in te patientia &c.*

2 *Ejus Filiarum altera*. Eadem apud Metaphrasten loco cit. *Tunc execrandi Tyranni verba non ferens prima filiarum Martyris, annum jam agens duodecimum, Tyranni oculos consputavit.*

3 *Eam humi prosterni*. Hæc paulò aliter apud Metaphrasten loc. cit. *Qui autem circumsistebant* (inquit), *non zelum, & id quod jure fuerat factum laudantes, sed tempori servientes, ipsam & sororem ense mox conficiunt: Et quum ex defluente sanguine manibus planè feri homines accepissent, eum matri offerunt: Rex enim ita jusserat. Illa verò (ô fortem & generosum animum) & lubenter eum gustat, & quum ad cœlum sustulisset oculos: Tibi, inquit, Domine Christe, hoc meum offero sacrificium &c.*

4 *Impuberes*. Simeoni nostro consonat Metaphrastes pag. 942. *Quum hujus civitatis* (Nagran) *& totius regionis juvenes tàm masculos, quàm fœminas redegisset in servitutem, quorum erant multa millia, & alios quidem ipse retinuisset, alios autem tradidisset quibus voluit, reversus est in regiam &c.*

[illegible]

tibi, Rex, eò perscribenda putavi, ut simul te admonerem, ne quemquam Christianum in tuo regno vivere patiaris, nisi fortè, qui suam cum tua religione commutare voluerit. Judæos verò fratres meos eâ, qua soles, benignitate fovere perge, frater: gratias [1] pro hac tua in eos benevolentia ego rependam, quascumque tibi carissimas fore tuis literis ipse me feceris certiorem.

[illegible]

[illegible]

Hæc Rex profanus Judæus Mondero. Quum autem nos eò pervenissemus, Monderus convocato ad concionem exercitu, Regis literas publicè recitari jussit: remque ita se habere præsens ipsius Regis Legatus attestabatur, attexens alia quædam de Christianorum cæde, eorumque ex Homeritide fuga. Tùm verò Monderus ad Christianos, quos sub signis habebat plures, conversus: Audistis, inquit, quæ adversùs vestræ sectæ homines decreta actaque fuerint? Quin' ergo vos Christum modò non ejuratis? Neque enim Regibus, qui Christianos expellendos judicarunt, sum ipse melior. Ad hæc Miles quidam Christia-

NOTA.

1 *Gratias*. Metaphrastes pag. 943. *Scripsit etiam ad Alamundarum Ducem Saracenorum, qui erant sub Persis, promittens se ei etiam daturum pecunias, si moveat persecutionem adversùs Christianos, qui sunt ei subjecti.*

[illegible]

[illegible]

ſtianus, qui in Monderi caſtris merebatur, divino zelo excitus, promptè confidenterque: Haud tua, Rex, inquit, ætate nos Chriſtiani facti ſumus, ut modò Chriſtum ejurare debeamus. Cui Monderus ſubiratus: Tu'ne, inquit, me præſente hæc effutire audes? At ille: Pro pietate loquuturus, neminem metuere ſoleo, nec modò hominum metus, ut in ea cauſa taceam, unquam efficiet. Neque verò mihi gladius brevior eſt gladio cæterorum, parato experiri ſumma. Tacuit Monderus, reveritus nobiliſſimi Viri genus, & quod idem inter regni proceres eſſet clariſſimus, & in armis ſtrenuus.

Inde profecti, Naamanis terras Sabato primo Jejunii tenuimus, ibique Legatus extincti Regis Homeritarum occurrit, qui quum cædem à Tyranno Judæorum commiſſam à nobis didiciſſet, Naamanitam quendam pacta mercede jubet, in urbem Nagran quantociùs proficiſci, omniaque ibidem geſta quàm diligentiſſimè explorare. Is itaque poſt dies Legato Chriſtiano, nobis audientibus, narravit quæ ſuprà memoravimus, ſubjecitque, cæſos eadem occaſione trecentos [1] & quadraginta proceres, qui ab urbe Tyranno [2] occurrerant. Præterea addidit, Judæum Arethæ [3] filio Caleb illorum Principi, & Rumæ marito inſultaſſe in hæc ver-

NOTÆ.

1 *Trecentos & quadraginta*. Totidem numerantur à Metaphraſte pag. 939. *Sequenti autem die quum in loco excelſo* Dunaanus *conſediſſet, vocavit Aretham cum ſociis, qui erant numero trecenti & quadraginta*. Et in Martyrol. Rom. die 24. Octobr. *Apud Homeritas in civitate Nagran paſſio Sanctorum Arethæ, & Sociorum trecentorum & quadraginta, tempore Juſtini Imperatoris, ſub Dunaan Judæo tyranno*.

2 *Occurrerant*. Vide Metaphraſt. p. 936.

3 *Arethæ*. Princeps erat Nagrenſium, & in locum defuncti Chriſtiani Homeritarum Regis Rex ipſe deſignatus fuerat, ut ſcribit Dunaanus ad Monderum. Procopius lib. 1. de Bell. Perſ. cap. 17. narrat, *Aretham Gabalæ filium* Saracenorum Arabum Principem quamplurimis Tribubus à Juſtiniano Auguſto præfectum fuiſſe, Regiaque dignitate auctum, *novo inter Romanos exemplo*. Et cap. 20. meminit *Kaiſi* hujus Arethæ nepotis, ad quem *Nonnoſus* ejuſdem Juſtiniani Imperatoris juſſu legationem ſuſcepit, cujus Summarium exhibet Photius in Bibliotheca Cod. III. At Arethas noſter viginti & ampliùs ante annis Martyr occubuerat, cujus filium, devicto impio Dunaano, piiſſimus Elesbaanus Nagrenſibus Ducem præfecit, ut legitur apud Metaphraſten, & in ms. Græcorum Menologio, teſte Lambecio lib. 5. pag. 133. *Gabalæ* nomen pro *Caleb* Procopio fortaſsè obrepſit. Familiæ S. Arethæ nomen erat, cujus diminutivum كليب *Chelaib* hoc etiam tempore apud Arabas celebratur: & familia, ſeù potiùs Tribus بني كليب apud Mahometanos ſcriptores frequenter occurrit. Vide Herbelotium, & Marracium in Prodromo.

[illegible]

verba. Viden', quo tua te in Christum fiducia adduxerit, bellum adversùs me molientem? Jam resipisce miser, & ejurato Christo, senectuti tuæ consulere serò disce, ne te, quæ socios tuos, involvat pœna. Cui Arethas: De istis, inquit, meritò [1] jam queror, ut qui me bene monentem obaudire noluerint: ajebam siquidem, nullam tuis dictis habendam esse fidem, sed in urbe manendum: & inde armis rem esse transigendam, non verbis: daturum scilicet Christum, quem optabamus, bello finem: nec urbem unquam expugnatum iri, in tanta præsertim rerum omnium copia. Sic illi nimirùm statuerunt, tuis capti artibus. Quamobrem regio te nomine indignum puto: impostorem potiùs dixero. Enimverò Reges, quos vidi multos, pacta conventa servant, & à dolis fraudibusque abhorrent. Quod summum est, datam Christo Deo meo fidem non muto, nec Judæus tui similis apostata fiam. Et vivere quidem, mortemque evadere, meo nunc stare arbitrio sat scio. Attamen diu jam vixi, & liberorum, nepotumque, atque cognatorum magnam catervam relinquo: Rebus insuper belli domique gestis non modicam, Christo favente, collegi famam. Quod in posterum spectat, non dubia, sed certa mihi spes manet, fore ut, quemadmodum vitis resectis superfluis sarmentis uvis exuberat, sic populus noster Christianus in hac urbe frequentissimus sit futurus, & Ecclesia, quam incendisti, magnificentiùs propediem instauretur: Insuper & Christiana religio resumptis viribus regnet, Regibusque imperet, Judæo-

NOTA.

[1] *Meritò jam queror.* Eandem S. Arethæ concionem recitat Metaphrastes pag. 940. *Non es*, inquit, *ô Rex, causa eorum, quæ dicuntur, aut fiunt: sed nostri cives, qui meam contempserunt sententiam, quæ tibi non permittebat ingredi civitatem: contra autem, adversùs te depugnare incitabat &c. Atqui Regem esse oportet veracem & benignum &c. quales ego vidi in India, & Æthiopia, & ante te in Homeritide &c. Et Deus quidem eorum, quæ à te fiunt, odio habens improbitatem, te, qui in eum fuisti impius, & infidelis, mox deponet ab Imperio, idque tradet viro fideli & bono: roborabit autem, & extollet genus Christianorum, magnamque suam efficiet Ecclesiam, quam tu igne consumpsisti, & humi dejecisti.*

[illegible]

dæorum autem secta tenebris obruatur, tuum regnum concidat, & potestas intereat. Pone ergo fastum, nève aliquid præclarum te gessisse putes: quum enim clarueris, repentè occides.

Hæc ajebat magnus ac venerabilis [1] senex Arethas. Mox Christianos, qui frequentes latus ejus stipaverant, hunc in modum interpellat. Audistis, fratres, quid isti Judæo testatus sim? Cui illi: utique Pater. Arethas: Vera sunt illa, nec ne? Quum respondissent, vera esse: subdidit: Si quis ergo metu mortis concussus, datam Christo fidem mutare cogitat, quantociùs abscedat. Hic sublato clamore omnes dixerunt: Propitius sit nobis Deus, ne timeamus, Pater: omnibus quippè tecum mori pro Christo, est ratum, nec unquam à tuo avelli latere. Posthæc Arethas ad circumstantem Christianorum, Judæorum, & Paganorum turbam conversus: Audite, inquit, quotquot adestis omnes. Si quis fortè ex genere meo, aut affinibus meis, aut cognatione mea à Christo defecerit, & isti Judæo adhæserit, hunc meum esse abnego, & hæredem abnuo, bonaque mea in sumptus construendæ Ecclesiæ cedere volo. Si quis autem meorum Christo fidem servaverit, mihique superstes vixerit, hunc in jus facultatum mearum succedere jubeo, & hæredem dico meum: Ecclesia verò quemcumque ex tribus agris patrimonii mei elegerit, habeat sibi ad fabricæ expensas.

[illegible]

Mox iterùm conversa ad Regem oratione, Te, inquit, & quoscumque Christum abdicasti, abdico, abjuro, abnuo. En adsumus, arbitrii, juris-

NOTA.

1 *Venerabilis senex*. Annum agebat Arethas nonagesimum quintum, quum martyrium subiit, teste Metaphraste apud Surium pag. 940. ubi eum sic loquentem inducit. *Jam enim ago nonagesimum quintum annum, videns filios filiorum, & filias filiarum*. Quod autem de ejus Testamento subdit Beth-Arsamensis, confirmatur ex eodem Metaphraste pag. 941. & 945.

jurisque tui facti. His porrò Arethæ verbis reliqui Christiani inflammati: En Abraham princeps Patrum, ajebant, te, nosque tecum præstolatur, venientes excepturus. Quicumque à te defecerit, & Christum negaverit, hunc nos omnes abnegamus.

Hæc illi. Quibus vehementissimè commotus *Tyrannus*, lata in omnes capitis sententia, ad supplicium duci jussit, ubi influit torrens (Vadi [1] incolæ vocant,) ibique jugulari, & cadavera in profluentem projici. Interea *Arethas* sublatis in cœlum manibus orabat in hæc verba: Christe Deus, adesto nobis, & confirma nos, animasque nostras suscipe: placeat tibi effusus pro te servorum tuorum cruor, nosque tuo dignos effice conspectu: Confitere nos coram Patre tuo, sicut pollicitus es, & fac, ut Ecclesia ædificetur, & famulo tuo Paulo, cujus ossa flamma dudum consumpsit, alter Episcopus sufficiatur.

Ita demùm postquam se invicem pacis [2] osculo salutassent, signoque Crucis Arethas senex eis benedixisset, cervicem lictori sponte porrexit, & ictum excepit. Mox socii conglobati accurrebant tanto cum animi ardore, ut se invicem comprimerent, interfectique modò Arethæ sanguine aspergerentur. Ita demùm martyrio omnes coronati sunt.

Puer

NOTÆ.

1 *Vadi* وادي: Vox Arabica, quæ Torrentem significat. Metaphrastes *Odiam* non rectè vertit: Sic enim habet pag. 941. *Quum sciret ergo Rex eorum mentem esse immutabilem, nec fieri posse, ut eos ad suam traducat sententiam, jussit eos duci ad quendam torrentem, qui vocatur Odias, & ipsis illic amputari capita.*

2 *Pacis osculo.* Iisdem ferè verbis Martyrium S. Arethæ Sociorumque describit Metaphrastes pag. 941. *Hæc quum dixissent, seinvicem sunt amplexi. Primus autem divinus Arethas cervice inclinata, ictum gladii lætanter excipit, & ita ei caput amputatur. Porrò autem reliquus quoque chorus, jucunda, & quæ solvi non poterat, sodalitas, quum quammaxima potuerunt celeritate, se venerando unxissent illius sanguine, tamquam unguento aliquo pretioso, consequenter ad mortem contenderunt, quam gladio properè acceperunt, sibi invicem tempus propemodùm invidentes, utpote quòd quid majus ad honorem tribueretur ei, qui prius erat mortuus, præ illo, qui deinde sequebatur.*

[1] ܘܛܠܝܐ ܚܕ ܒܪ ܬܠܬ ܫܢ̈ܝܢ ܢܦܩܐ
ܗܘܬ ܐܡܗ ܕܐܬܢܓܕܬ ܘܡܬܟܫܟܫܐ ܗܘܬ
ܠܗ ܒܐܝܕܗ. ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐ ܠܡܠܟܐ
ܕܝܬܒ ܘܠܒܝܫ ܠܒܘܫܐ ܕܡܠܟܘܬܐ:
ܫܒܩܗ ܠܐܡܗ ܘܪܗܛ ܢܫܩ ܠܡܠܟܐ
ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ. ܘܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܚܒܒܗ
ܡܫܩܠ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܘܡܢܐ ܪܓܐ
ܐܢܬ ܕܬܐܙܠ ܠܡܡܬ ܥܡ ܐܡܟ: ܐܘ ܠܡܩܘܐ
ܥܡܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܛܠܝܐ. ܡܪܢ ܘܕܝܠܝ
ܥܡ ܐܡܝ ܨܒܐ ܐܢܐ ܠܡܡܬ: ܘܡܛܠܗܕܐ
ܥܡ ܐܡܝ ܐܙܠ ܐܢܐ ܕܐܡܪܬ. ܠܝ ܕܬܐ
ܒܪܝ ܢܐܙܠ ܢܡܘܬ ܚܠܦ ܡܫܝܚܐ. ܐܠܐ
ܫܒܘܩ ܕܐܐܙܠ ܠܘܬ ܐܡܝ ܕܠܡܐ ܡܝܬܐ
ܘܠܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܠܗ: ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ. ܠܝ
ܕܦܩܕ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܕܟܠ ܕܠܐ ܟܦܪ
ܒܡܫܝܚܐ ܢܡܘܬ ܘܐܢܐ ܠܐ ܟܦܪ ܐܢܐ ܒܗ.
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܗ
ܠܡܫܝܚܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܛܠܝܐ. ܟܠܝܘܡ
ܚܙܐ ܐܢܐ ܠܗ ܒܥܕܬܐ ܥܡ ܐܡܝ ܡܢܐ
ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܥܕܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܠܝ
ܪܚܡ ܐܢܬ ܐܘ ܠܐܡܟ. ܐܡܪ ܠܗ. ܘܡܪܢ
ܠܐܡܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܠܝ ܪܚܡ
ܐܢܬ ܐܘ ܠܡܫܝܚܐ. ܐܡܪ ܠܗ
ܠܡܫܝܚܐ

Puer erat [1] triennis, quem mater quum ad supplicium raperetur, manu trahebat. Hic Regem sedentem, & regio cultu amictum forte conspicatus, è matris latere dilapsus, ad illum accurrit, ejusque genua osculatur. Ea pueri simplicitate delectatus Rex, parvulum, ut fit, amplexari cœpit: postremò sic affatur. Quid tibi, mi puelle, mavis? mori'ne unàcum matre, an mecum unà vivere? Cui puer: Per Dominum nostrum, malo cum mea matre mori; propterea que cum matre pergo: dixit enim mihi, veni fili, moriamur pro Christo. Sed dimitte, oro, me, ut ad matrem meam properem, ne fortè non videam morientem: significavit enim mihi, Regem Judæorum edixisse, ut qui Christum abdicare noluerint, interficiantur: ego autem Christum abdicare nolo. Cui Rex: undenam tandem Christum nosti? Tum Puer: Quotidie ad Ecclesiam ventitans cum matre, ibi illum video. Subdit Rex: Me'ne ~~amas,~~ an matrem? Puer: Per Dominum nostrum, matrem. Cui rursus Rex: Me'ne amas, an Christum? Puer: magis Christum, quàm te. Quorsum ergo, subdit Rex, huc modò procurrens, genua mea osculatus es? Putabam, respondit Puer, te esse Regem Christianum, quem in Ecclesia videbam, nec huc usque noveram, te Judæum esse. Rex: Dabo tibi nuces, & amygdala, & ficus. Puer:

NOTA.

1 *Puer erat triennis.* Quinquennem fuisse (quod & vero propius est) asserit Metaphrastes pag. 942. qui etiam ejus, ac matris martyrium paulò aliter describit. *Quædam autem mulier*, inquit, *habens puerum prætercurrentem, non plus quàm quinque annos natum, quum videret ea, quæ fiebant, & ad similem accensa esset æmulationem, citissimè accurrens, quum ipsa quoque accepisset sanguinem, se illo unxit, & filium. Deinde ipsum Regem ludificabatur, eum vocans Tyrannum &c. Illius verò satellites, iis quæ dicebantur auditis, comprehensam statim mulierem ducunt ad ipsum Regem &c. Ille autem quum nec ei fecisset dicendi potestatem, & nec eam quidem interrogasset, eam condemnat, ut igne moreretur. Statim ergo fuit congesta materia, & ignis ei subjectus &c. Deinde fuit etiam alligata mulier &c. Puer autem qui solus remanserat, dolebat, indignabatur &c. non ferens matris absentiam. Porrò autem in gyrum vertens oculos, & amicissima lingua matrem requirens, videt Regem sedentem in excelso, & ad ipsum accurrit, oculos habens plenos lacrymis. Deinde se provolvit ad illius pedes, pro matre rogans, ut poterat. Ille autem eo accepto, & genibus imposito (erat enim Puer scitus & elegans, & qui, ut puer, suaviter balbutiebat) rogabat, cum quo mallet versari, & quem magis diligeret. Ille autem, matrem, dicebat, matrem: & eam deflebat assiduè. Propter eam, inquit, veni, & rogo, ò Rex, eam solvi, ut me quoque simul assumat ad martyrium. Illa enim me sæpè ad hoc hortata est.* Reliqua fere ad verbum ex Simeone nostro descripta sunt, quæ vide loc. cit.

ܠܡܫܝܚܐ ܕܫܡܝ ܐܢܐ ܠܗ ܡܢܝ. ܐܡܪ
ܠܗ. ܘܡܬܟܬܒܢܐ ܐܢܐ ܢܦܩ ܠܘܬܗ.
ܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܟܐ ܠܘܬܝ ܘܡܠܟܐ ܐܢܬ
ܕܡܫܝܚܝܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܝܬ ܒܟܠܝܐ:
ܘܠܐ ܚܒܝܒ ܗܘܝܬ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ. ܐܡܪ
ܠܗ. ܡܠܟܐ ܐܢܐ ܥܡ ܒܢܝ ܘܒܢܬܐ
ܘܐܬܐ. ܐܡܪ ܛܠܝܐ. ܠܐ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܐܬܠܐ
ܐܢܐ ܒܢܝ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܠܐ ܡܫܒܩܝܢ
ܐܢܐ ܠܟܠ ܐܢܫ. ܐܡܪ ܠܗ. ܗܘܐ
ܕܝܢ ܘܗܘܐ ܐܢܫ ܠܘܬܗ ܒܪܐ. ܐܡܪ
ܛܠܝܐ. ܠܐ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܡܫܬܐ ܐܢܐ ܕܝܢ
ܡܛܠ ܕܝܗܘܕܝܐ ܕܫܡܝ ܘܡܣܪܐ. ܘܠܐ
ܒܫܡܝ ܐܝܟ ܕܐܡܝ. ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ
ܠܘܬܗܘܢ ܕܩܝܡܝܢ. ܚܙܘ ܠܫܪܒܐ ܗܢܐ
ܒܝܫܐ ܕܡܢ ܛܠܝܘܬܗ ܐܛܥܝܗ ܡܫܝܚܐ
ܕܢܘܒܕܝܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܚܕ ܡܢ ܪܘܪܒܢܐ
ܠܛܠܝܐ. ܬܐ ܠܘܬܝ ܘܐܘܒܠܟ ܐܝܟ
ܕܬܗܘܐ ܒܪܐ ܠܡܠܟܬܐ. ܐܡܪ ܠܗ
ܛܠܝܐ. ܦܘܡܐ ܕܡܚܐ. ܐܡܝ ܛܒܐ
ܠܝ ܡܢ ܡܠܟܬܐ ܕܡܘܒܠܐ ܠܝ
ܠܥܕܬܐ. ܘܟܕ ܕܚܩܘܗܝ ܠܗ: ܢܟܬܗ
ܠܡܠܟܐ ܒܥܛܡܗ ܘܐܡܪ. ܐܘ ܦܓܪܐ
ܝܗܘܕܝܐ ܒܝܫܐ ܐܫܬܒܩܢܝ ܐܙܠ
ܘܐܡܘܬ ܥܡ ܐܡܝ. ܘܐܫܠܡܗ ܠܚܕ ܡܢ
ܪܘܪܒܢܐ

Puer: nequaquam per Christum: non comedam nuces Judæorum. Sed sine me, quæso, ad matrem ire. Rex: mecum potiùs hìc maneto, & fias mihi filius. Puer: neutiquam per Christum, non manebo, quia fætes, & non bene oles, sicut mater mea. Tùm verò Rex ad ponè stantes: An verò animadvertistis, ait, pessimam hanc stirpem, quam ab ineunte ætate seduxit Christus, ut illam perderet? Interim quidam ex procerum ordine Puerum sic interpellat: Veni mecum, & ducam te, ut Reginæ filius fias. Respondit Puer: O colaphis dignum os, Reginâ potior mihi est mater, quæ me ad Ecclesiam ducit. Postquam verò se usque teneri invitum sensit, Regis femur dentibus impetit, inclamans: Heus Judæe nequissime, dimitte me, ut ad matrem pergam, & unàcum ipsa moriar. Postremo Rex Parvulum cuidam ex procerum suorum numero traditum, jubet diligenter educari, donec adultus aut Christum ejuraret, & sic supplicium evaderet, aut si contra in Christi fide usque perseveraret, necaretur. Quumque [1] Puer à servo ejus abduceretur, luctabatur pro viribus, pedes quatiens, & matrem appellans: Succurre, mater, ajebat, & tolle me, & ad Ecclesiam deducito. Cui mater: Ast nunc perge fili, cogita te Christo commendatum, & noli flere, sed præstolare me in Ecclesia apud Christum, quantociùs ad te redituram. Hæc

fata,

NOTA.

1 *Quumque Puer à servo.* Reliqua hujus Pueri gesta vide infrà apud Joannem Asiæ Episcopum: quæ tamen nullo pacto cohærent cum iis, quæ de eodem refert Metaphrastes pag. 942. *Quum eam autem* (inquit, hoc est, matrem) *vidisset injici in ignem, vehementiùs inflammatus visceribus, audet statim Puer aliquid fortius: & quum stetisset ad genua tyranni Dunaan, se inclinans, acriter ipsum Regem mordet in femore. Ille autem simul atque sensisset morsum, & fuisset conturbatus, eum repentè abjicit, & eum tradit cuidam ex Senatu, ut ab illo aleretur maximè Judaicè, & abjuraret Christianismum. Et ille quidem abibat, accepto Puero, admirans ea, quæ facta fuerant, & simul etiam narrans aliis. Interim autem Puer, eo insciente, cursu contendit ad matrem, & insilit in mediam fornacem, matremque ut ei videbatur, complexus, & pulcherrimum bustum seipsum ei tradens, fit cum ipsa hæres coronæ martyrii.* Metaphrasti consonat Martyrologium Romanum ad diem 24. Octob. ubi Pueri matrisque martyrium his verbis describitur: *Post quos Christiana mulier incendio tradita est; cujus filius annorum quinque, quum balbutiendo Christum confiteretur, nec blanditiis, nec minis retineri posset, in ignem, ubi mater ardebat, se præcipitem dedit.*

[illegible]

fata, cervicem porrigit, decollatur.

[illegible]

Hæc ubi tùm hiſce literis, tùm propagata multis rumoribus fama innotuere, omnes Chriſtiani in his locis commorantes indoluerunt: Eaque nos quoque vobis perſcribenda duximus, ut ſancti & fideles Antiſtites cognita rerum in Homeritide geſtarum ſerie, Sanctorum Martyrum commemorationem peragant. Quod reliquum eſt, veſtram caritatem etiam atque etiam obteſtamur, ut quamprimùm monaſteriornm Præfectis, & Epiſcopis, in primis verò Alexandrino [1] iſta ſignificentur, ut Regem Æthiopum ad ferendam Homeritis opem ſuis literis cohortetur: Simulque curetis, ut Pontifices Judæorum Tiberiade commorantes adigantur ſcribere ad iſtum Regem Judæum, qui modò apparuit, ut à bello & perſecutione Homeritarum inpoſterum abſtineat.

[illegible]

Cætera, quæ in Epiſtola ſequuntur, Salutationes [2] continent Epiſcoporum, & Abbatum illius temporis.

Hactenus Beth-Arſamenſis in Epiſtola ad Simeonem Gabulæ Abbatem. Pergit Dionyſius Patriarcha ex Joannis Aſiæ Epiſcopi Chronico narrare hiſtoriam Pueri illius Homeritæ, quam Beth-Arſamenſis imperfectam reliquit: Sic autem ſcribit fol. 104.

De

NOTÆ.

1 *Alexandrino*. His, & hujuſcemodi literis, & Abrahami in primis teſtificatione commotus Juſtinus Imperator, Regem Æthiopum ad movendum in Homeritas bellum incitavit, teſte Metaphraſte, qui de eodem Abrahamo hæc ſubjungit pag. 943. *At ille legatione ſua ex animi ſententia perfunctus, omnia expoſuit Juſtino Imperatori, & præſertim quæ à Rege Homeritarum facta & ſcripta ſunt contra Chriſtianos. Ille autem ſine mora ſcripſit ad Aſterium Alexandriæ Epiſcopum, ut incitaret Regem Æthiopum ad movendum arma adversùs Homeritas. Eadem quoque ipſi Regi Æthiopum per literas nunciavit &c.* Sed de Alexandrino Patriarcha, quem Metaphraſtes *Aſterium* vocat, mox ſermo erit in Notis ad Hiſtoriam Joannis Aſiæ Epiſcopi.

2 *Salutationes*. Horum nomina neque in noſtro, neque in altero Vaticano Codice exprimuntur.

De Puero hoc Parvulo, de quo in superiori Martyrum historia narratur.

ܥܠ ܛܠܝܐ ܗܢܐ ܙܥܘܪܐ ܕܡܬܐܡܪ ܒܬܫܥܝܬܐ ܗܘܐ ܕܣܗܕܐ ܡܢ ܠܥܠ.

ܘܙܕܩܐ ܐܬܚܙܝ ܠܢ ܕܠܐ ܢܫܒܘܩ
ܒܫܬܩܐ ܐܦ ܥܠ ܛܠܝܐ ܗܘ ܙܥܘܪܐ
ܕܢܟܬ ܡܢ ܠܡܠܟܐ ܒܥܛܡܬܐ ܗܘܐ
ܘܐܡܪ ܠܡܠܟܐ ܕܫܒܘܩܝܢܝ ܒܥܘ ܐܙܠ
ܘܐܡܘܬ ܥܡܗ ܐܠܐ ܐܡܪ ܥܡ ܐܡܝ:
ܘܟܕ ܚܙܐ ܗܘ ܡܬܟܫܦ ܠܗ ܘܠܐ
ܐܬܛܦܝܣ ܠܗ: ܘܐܫܠܡܗ ܠܚܕ ܡܢ
ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܕܝܠܗ ܕܢܪܒܝܘܗܝ ܘܟܕ ܢܪܒܐ
ܐܠܐ ܟܦܪ ܒܡܫܝܚܐ ܢܩܛܠܘܗܝ. ܟܕ ܓܝܪ
ܩܛܠܘܗܝ ܗܘ ܡܠܟܐ ܟܘܫܝܐ ܐܬܝܘܦܝܐ
ܘܐܘܒܕܘ ܠܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܒܚܡܝܪܝܐ:
ܗܘ ܕܝܢ ܛܠܝܐ ܗܘ ܦܠܛ ܒܚܝܐ ܘܪܒܐ.
ܘܟܕ ܗܘܐ ܠܡܠܟܐ ܕܟܪܣܛܝܢܐ ܕܗܘܐ
ܬܡܢ ܐܫܬܡܥ. ܕܒܪܗ ܠܘܬܗ ܠܦܠܛܝܢ.
ܘܟܕ ܡܪܒܐ ܡܪܒܝ ܗܘܐ ܠܗ ܥܕܡܐ
ܕܐܬܓܕܠ ܘܐܬܐ ܠܗ ܠܥܠܝܡܘܬܐ
ܡܫܡܠܝܬܐ: ܐܚܕܗ ܗܘܐ ܐܝܟ ܣܗܕܐ
ܕܡܫܝܚܐ ܘܡܠܟܘܗܝ
ܪܝܫܐ ܕܦܛܪܝܩܐ ܥܒܕܗ. ܘܐܙܐ ܕܝܢ
ܘܐܪܙܘܗܝ ܘܡܠܟܘܗܝ. ܒܝܣܪ ܕܝܢ
ܐܬܩܪܝ ܒܫܡܗ. ܠܘܬ ܝܘܣܛܝܢܝܢܘܣ
ܡܠܟܐ ܐܝܙܓܕܐ ܫܕܪܗ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܡܗܝܡܢܐ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܡܟܬܪ ܗܘܐ. ܗܢܐ ܕܐܦ
ܒܟܢܫܘܬܗ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܝܢ ܕܝܢ
ܬܗܝܪܝܢ ܗܘܝܢ ܒܨܒܝܢܗ ܛܒܐ
ܘܒܢܝܚܘܬܗ ܘܒܡܟܝܟܘܬܗ ܕܒܪܢܫܐ
ܘܒܚܐܪܘܬܐ ܕܡܬܚܙܝܐ ܗܘܬ ܥܠ ܦܪܨܘܦܗ
ܘܒܚܫܐ ܕܬܡܝܕܝܢ ܘܒܬܐܘܪܝܐ ܕܡܬܘܚܐ

ܗܘܬ

Æquum visum est, haud silentio præterire parvulum illum Puerum, qui in præcedenti historia Regem in femore momordisse dicitur, ac dixisse: Sine me, quæso, ad matrem ire, & cum illa mori: quemque apprehensum Tyrannus, quum videret, quod sibi nequaquam morem gereret, cuidam ex procerum suorum numero educandum tradidit, ut adultus, nisi Christum abnegaret, necaretur. Nam quum Æthiopes Regem illum interfecissent, ac omnes Homeritidis Judæos delevissent, Puer ille intentatam necem evasit, adolevitque. Quum verò ejus fama ad Christianum Regem, qui ibi constitutus fuerat, perlata fuisset, adductum in Aulam Puerum educari jussit, donec ephebos excederet. Tùm verò eum velut Christi martyrem complexus, Principem Patriciorum creavit, & secretorum consiliorumque suorum conscium esse voluit. Baisar is dicebatur. Eum denique ad Justinianum Imperatorem legatum misit, & nos diu cum ipso versati sumus. Admirabamur autem in primis bonam viri voluntatem, mansuetudinem, animi demissionem, & ingenuitatem, quam in ipsius vultu videre erat: nec non assiduam compunctionem, & continuam mentis in Deum elevationem: nam à mane usque ad vesperam Ecclesias urbis Regiæ perlustrans, orabat, & stipem pauperibus ex iis quæ ab Imperatore ipsi suppeditabantur, erogabat. Jejunium verò usque ad vesperam quotidie producebat. Denique quum omnes probitatem viri obstupescerent, & hæc aliaque de ipso narrarent, tunc demùm compertum fuit, eum esse parvulum illum Puerum,

qui

qui Judæum abnegavit, insuper & contumeliis affecit, & in femore momordit. Ille verò ægre ferebat ista divulgari. Hæc de martyre Dei.

De Judæorum verò Homeritarum tyrannide per Æthiopiæ Regem compressâ, idem Dionysius ex Joannis Chronico hæc scribit loco cit.

De Rege [1] *Æthiopum, deque expeditione ejus, & de Tyranni ac populi Judæorum cæde.*

Quum hæc accepisset Rex Æthiopum, qui interfecto primo Homeritarum Rege Christianam fidem amplexus fuerat, quumque Christianæ rei excidium & Judæi tyrannidem comperisset, zelo incensus, copias adversùs Tyrannum eduxit, captumque occidit: exercitum quoque eius delevit, & universos Homeritidis Judæos funditùs extirpavit: Regem denique Christianum, zeloque fidei præditum, Abraham [2] nomine, Homeritis præfecit. Atque

NOTÆ.

1 *De Rege Æthiopum.* Hæc fusiùs narrantur à Metaphraste apud Surium à p. 943. quem vide: & in antiquissimis mensis Octobris Menologii Græcorum Codicibus mss. teste Lambecio lib. 5. pag. 133. Consule Pagium ad annum 523. num. 9.

2 *Abraham. Virum pium, & Christi nomine gloriantem* appellat Metaphrastes apud Surium pag. 946. cujus verba descripta leguntur in ms. Græcorum Menologio apud Lambecium loc. cit. Procopius lib. 1. de Bell. Persico cap. 20. ad annum Justiniani 5. Christi 531. meminit *Hellestæi* Axumitarum Regis: quem rectè Baronius ann. 523. num. 30. judicavit esse filium *Elesbaani*, seu *Aidog*, de quo nos suprà: aitque eum Christianæ Religionis cultorem eximium fuisse, & quum audiisset, Judæos ac Gentiles Homeritas, illius oræ Christianis tributa suprà modum imponere, iis bellum indixisse, & commisso prælio magnum Homeritarum numerum, ipsumque adeò Regem vita spoliasse, subrogato in ejus locum *Esimiphæo* Christiano & Homerita. Subdit Procopius, haud multo post commota in Esimiphæum Regem seditione, hunc in Castellum inclusum esse, Regnumque ab Homeri-

ܗܘܘܐ ܕܚܠܬܐ ܕܝܗܘܕܝ̈ܐ
ܟܢܝܫܝܢ . ܘܗܟܢ ܐܬܩܝܡܬ ܐܦ ܟܪܝܣܛܝܢܘܬܐ
ܠܐܬܪܐ ܗܘ ܕܗܡܝܪ̈ܝܐ ܫܕܪ
ܠܐܠܟܣܢܕܪܝܐ

que ita universis Christianis, qui ob persecutionem & Judæorum metum dispersi dissipatique fuerant, collectis, Christiana Religio in illa regione restituta est. Misit autem [1] Alexandriam,

meritis delatum *Abramo* Viro Christiano. Quod quum accepisset Hellestæus, confestim eò destinavit exercitum, qui cum Abramo congressus magnam accepit cladem. Defuncto Hellestæo, tributum pactus est Abramus ejus successori, & ita asseruit sibi Regnum. Hactenus Procopius. *Ex his liquet*, inquit Pagius ad ann. 523. num. 7. *postquam Elesbaanus Monachalem vestem induit, Homeritas mota seditione, Abraamium Regem suum Christianum è solio dejecisse, & alium, cujus nomen ignoratur, in ejus locum substituisse; sed hunc ab Hellestæo Elesbaani successore in prælio necatum, & in ejus locum Esimiphæum Virum Christianum subrogatum esse: quo etiam in Castellum incluso, Abramus Vir Christianus Rex Homeritarum dictus.*

1 *Misit autem Alexandriam*. Metaphrastes pag. 945. *Reversus ergo Elesbaan ad civitatem Thare, omnes interemit, qui erant in regia, & quum vellet Ecclesiam in ea ædificare, fuit ipse primus opifex ædificii. Significavit autem omnia, quæ gesta fuerant, Pontifici Alexandriæ, & per illum Justino Imperatori. Patriarcha autem Alexandriæ, ordinatum Episcopum misit ad Homeritas. Qui quum illis consecrasset Templum, quod fuerat ædificatum, baptizat quidem omnes, qui erant in civitatibus & pagis Homeritarum, in nomine S. Trinitatis. Ex eis autem ordinat Diaconos, & Presbyteros: & Ecclesiis, quæ erant in regione, reddit statum suum solitum.* Eadem in ms. Menologio Græcorum apud Lambecium lib. 5. pag. 133. *Asterium* Alexandrinæ tunc Ecclesiæ præfuisse, idem Metaphrastes affirmaverat suprà pag. 943. quem proinde Eminentissimus Baronius num. 40. existimat, à Justino Imperatore anno 521. ad illam Cathedram evectum fuisse. Contrà Pagius ad prædictum annum num. 18. nullum inter Episcopos Alexandrinos locum *Asterio* tribuit, quum *nulla ejus mentio sit nec in Chronico Nicephori, nec in Tabulis Theophanis, nec in Chronico Victoris Tununensis, nec in Historia Patriarcharum Coptitarum, nec in Breviario Liberati, nec in Libro Leontii de Sectis Act. V. qui Episcoporum Alexandrinorum seriem accuratè digessere*. Quare autumat doctissimus Vir, *Asterii* nomen in margine ab aliquo Sciolo additum voci *Patriarchæ*, progressu temporis, ut non rarò contigit, in textum irrepsisse. Garnerius in Notis ad Liberatum cap. 19. *Asterium* putat Timothei Episcopi Alexandrini cognomentum fuisse: nam Alexandrini, inquit, post S. Cyrilli mortem soliti erant cognomines Episcopos agnominibus discernere: atque ita Timotheum alterum *Ælurum*, & alterum *Salofaciolum* appellarunt: à quibus ut tertium distinguerent, *Asterium* dixerunt. Sed, ut benè advertit Pagius loc. cit. hæc conjectura minimè admittenda, quum *Timotheus* fuerit Episcopus hæreticus; *Asterius* verò dicatur Episcopus Orthodoxus in laudata Vita à Metaphraste edita. Si Chronicis Ægyptiorum credendum est, Asterium Catholicum Alexandriæ Patriarcham habemus sub initium Imperii Justini in locum Timothei hæretici subrogatum. *Apollinarem* appellant Severus Asmonæorum Episcopus in Serie Patriarcharum Alexandriæ, & Ebnarrahebus in Chronico Orientali ab Ecchellensi edito p. 146. quorum hæc sunt verba: طيموثاوس . فى ايامه توفى انسطاسيوس الملك المومن وملك بعده يوسطيانوس الخلقدوني . فاقام عوضا من طيموثاوس ايوليناريوس :

Timotheus. Ejus tempore defunctus est Anastasius Imperator Orthodoxus (nimirùm, Jacobita) *& Imperium post illum suscepit Justinus Chalcedonensis, qui pro Timotheo Apollinarem substituit*. Nec rejici possunt, quasi Asterium cum Apollinari confundant, qui quintæ Synodo anno 535. interfuit: nam duos Apollinares disertè distinguunt: Primum asserunt Timotheo Dioscori Junioris successori substitutum fuisse à Justino circa annum Christi 520. Alterum à Justiniano in locum *Pauli Thebæi* (ut vocant,) seu *Zoili* promotum: de quo hæc Evagrius lib. 4. cap. 37. *Alexandriæ verò pulso, ut suprà relatum est, Theodosio, Zoilus ad Episcopatum promotus est. Quo ad prædecessores suos adjuncto, Apollinaris Sedem illam regendam suscepit*. Utrumque autem Orthodoxum fatentur, dum *Hæreticum* hæretici ipsi appellant. Hæc non viderat doctissimus Pagius, qui Metaphrastæ Historiam nonnullarum fabellarum accusans, ex eo maximè capite reprehendit, quod Orthodoxus Alexandriæ Patriarcha dicatur. *At quum Ecclesia Alexandrina* (inquit ad annum 523. num. 5.) *à Patriarcha Hæretico hoc tempore regeretur, vera in hac narratione falsis miscentur*. Et eodem anno num. 9. *At quum certum sit nullum Episcopum Catholicum hoc tempore Ecclesiæ Alexandrinæ præfuisse, ut jam demonstravimus, Menologiis illis fides in omnibus nullo modo adhiberi debet*. Tota Pagii ratio in eo stat, quod nulla *Asterii*, vel cujuspiam alterius Orthodoxi Alexandrinorum Episcopi mentio fiat in Chronico Nicephori, aut in Tabulis Theophanis, vel in Chronico Victoris Tununensis, aut in Historia Patriarcharum Coptitarum, vel in Breviario Liberati, seu in Libro Leontii de Sectis. Sed nomen *Apollinaris* exstat in Historia Patriarcharum Copitarum, legitur in Chronico Orientali, sedisse dicitur contra Timotheum Justini jussu apud omnes Histo-

ܘܐܦܝܣܩܘܦܐ. ܘܗܘ ܐܬܪܐ ܠܐܬܢܝܗ ܠܟܠܩܕܘ
ܩܕܡܝܗܘܢ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ ܘܐܠܐ ܐܬܚܒܪܘ ܗܘܘ
ܢܝܐ

driam, & Episcopum [1] inde accepit antequam Chalcedonensis [2] Synodus ea loca pervasisset. Qui quum regio-

Historicos Ægyptios, qui hac de re accuratissimè scripserunt. Quare meritò ait Baronius, *nullam rationem pati, ut dicatur sub omnium maximè Pio Imperatore Justino caruisse illam Ecclesiam aliquo Episcopo Orthodoxo*. Neque morari nos debet responsio Pagii, qui ad annum 521. num. 18. laudatum Eminentissimi Baronii argumentum sic infringere conatur: *nimirùm, haud eo statu res fuisse Alexandrinas, ut ei, sicut aliis, Justinus Imperator facilè mederi posset, populo ipso pariter cum suis Episcopis in hæresim captivo deducto, cui patrocinari etiam magno cum vitæ discrimine parati essent. Neque Justinus, aut alii Imperatores, qui Ecclesiæ bono consulebant, relictis Episcopis hæreticis, qualis fuit Timotheus, anno 519. ad illam Cathedram evectus, alios præficiebant, sed illos Sede pellebant*. Nam inprimis falsum est, Catholicos Imperatores sedibus dumtaxat hæreticos Episcopos deturbare solitos fuisse, quin eorum loco Orthodoxos subrogarent. Justinus enim pulso Severo Antiocheno Paulum præfici curavit, Justinianus pro Anthimo CP. Epiphanium substituit, & in locum Theodosii Alexandrini Zoilum subrogavit, teste Evagrio lib. 4. cap. 4. & 11. ut innumera penè aliorum exempla omittam. Deinde haud graviores erant Alexandrinorum turbæ sub Justino, quàm fuerant sub Leone, aut fuerunt posteà sub Justiniano: Et tamen hic quidem pulso Theodosio, cujus ex ore omnes Alexandrini pendebant, Zoilum, seù Paulum Episcopum ordinari jussit: ille verò acto in exilium Timotheo Æluro, cui Ægyptii omnes tamquam Dioscorianæ hæreseos hæredi patrocinabantur, Salofaciolum Timotheum Alexandrinæ præfecit Ecclesiæ. Quod autem Pagius Timotheum asserit anno Christi 519. ad Cathedram Alexandrinam evectum fuisse, id certissimis argumentis refellam, quum de Severo Antiocheno sermo erit: Nam ex Epithroniis hujus Homiliis ostendam, Timotheum Alexandriæ Episcopatum jam fuisse adeptum, antequam Severus Antiochia pelleretur, hoc est, ante obitum Anastasii Imperatoris anno 518.

1 *Episcopum*. Nempè, S. Gregentium Episcopum Urbis *Taphar*, quæ in Actis S. Arethæ *Phare* appellatur: Erat autem celeberrima Arabiæ Felicis Urbs, & Homeritarum Regia, quæ à Ptolemæo Geograph. lib. 8. in VI. Asiæ Tabula vocatur Σάπφαρ. Vide Lambecium lib. 5. pag. 131. ubi refert, in Biblioth. Cæsarea exstare, *Sancti Gregentii Archiepiscopi Tapharensis Legislationem sub nomine Abramii Regis Homeritarum*, sivè, *Abramii Regis Homeritarum Leges à S. Gregentio Archiepiscopo Tapharensi compositas*. Ejusdem S. Gregentii *Disputatio cum Erbano Judæo* prodiit in Tom. 1. Bibliothecæ Patrum Parisiensis, de qua consule Pagium ad ann. 523. à num. 10.

2 *Chalcedonensis Synodus*. Sic de Sacro Concilio loquitur Joannes Asiæ Episcopus Monophysita, & ex eo Dionysius Jacobitarum Patriarcha: quibus verbis videntur innuere, Homeritas hæreticum Episcopum à Timotheo heterodoxo Patriarcha, non Catholicum ab Asterio, seù Apollinari Orthodoxo, accepisse. At ex Beth-Arsamensi, Procopio, Theophane, ac Metaphraste jam suprà ostendimus, tàm Elesbaanum Æthiopum, quàm Abraamium Homeritarum Regem Christianos Orthodoxos fuisse, qui proinde hæreticum Episcopum ab Heterodoxo Patriarcha haudquaquam suscepissent, maximè sub Justino Catholico Imperatore, qui Fidem & Regnum Christianis Homeritis asseruerat, nec passus fuisset Monophysitas Episcopos eò mitti, qui ejusdem sectæ Patriarchas sedibus suis deturbaverat. Quare nisi Joannem & Dionysium ex nimio suæ sectæ amore veritatem historiæ in hac parte neglexisse dicamus, suspicari valdè licet, eos de Homeritis uno tenore narrasse, quæ in plures annos digerenda erant, & Abrahamio primo Homeritarum Regi tribuisse, quod ad postremum Abrahamium referre debebant. Nam ex Procopio lib. 1. de bello Pers. cap. 20. suprà ostendimus, Abrahamio è solio dejecto, Homeritas Regem quendam sibi præfecisse, quo ab Hellestæo Æthiopum Rege necato, Esimiphæum in ejus locum subrogatum; Esimiphæo demùm in castellum incluso, Abrahamium alterum Regni sceptra tenuisse. De hoc autem Abrahamio Joannem & Dionysium loqui, argumento est, quod de Theodosii hæretici Alexandrinorum Patriarchæ exilio subjungunt: Illud enim contigit anno Christi 536. Justiniani 10. ut latè Baronius num. 116. vel 538. ut contendit Pagius ad ann. 536. num. 15. quo tempore non primus, sed postremus Abrahamius Homeritis regnabat, teste Procopio loc. citat. ad annum 5. Justiniani. Prætereà quum uterque Monophysita Scriptor de Episcopo Homeritarum dicat, ܗܢܐ ܕܝܢ

ܟܕ ܩܠܝܠ ܕܒܪ ܗܘܐ ܒܐܬܪܐ ܗܘ ܫܢܝ ܡܢ ܥܠܡܐ:

Qui quum regionem illam brevi rexisset, vita functus est, satis manifestè apparet, eos non de S. Gregentio primo post restitutum Homeritarum Regnum Episcopo loqui, sed de altero Monophysita, quem fortasse Theodosius Patriarcha Alexandrinus illuc miserat: nam S. Gregentius (si Disputationi ejusdem cum Erbano Judæo, quæ exstat in Biblioth. Patrum, credendum est,) triginta annis Tapharensem Ecclesiam administravit: *Paulò siquidem post Regis obitum & ipse vitam cum morte commutavit*, ut habetur in fine illius Disputationis. Atqui Rex *trigesimum annum Regni sui agens, in pace è vivis excessit, cui ante migrationem B. Gregentius prædixerat*, ut ibidem narratur.

ܡܢ ܪ̈ܗܘܡܝܐ ܘܡܠܟܐ ܕܚܡܝܪ̈ܝܐ :
ܘܐܬܐ ܗܘ ܠܐܠܟܣܢܕܪ ܒܪ̈ܫܡܘܢܝܬܐ.
ܘܫܡܥ ܗܘܐ ܠܐܦܝܣܩܘܦܐ ܘܫܩܠ
ܠܗ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܗ
ܕܬܐܘܕܘܣܝܘܣ ܘܕܟܠܩܝܕܘܢܐ . ܗܢܐ ܕܝܢ
ܡܠܟܐ ܐܚܝܢܐ ܗܘܐ ܠܗ ܕܐܬܐ ܗܘ
ܡܢܗ. ܘܟܕ ܫܡܥ ܗܘ ܡܠܟܐ [1] ܕܚܡܝܪ̈ܝܐ
ܕܗܘܐ ܡܠܟܗܘܢ ܕܬܐܘܕܘܣܝܘܣ ܘܕܟܠܩܝܕܘܢܐ ܠܐܦܝܣܩܘܦܐ ܘܐܬܪܘܒ ܘܫܩܠ
ܠܬܐܘܕܘܣܝܘܣ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܠܐ ܨܒܐ ܕܢܩܒܠ ܠܬܐܘܕܘܣܝܘܣ : [2] ܐܦ
ܗܘ ܠܐ ܨܒܐ ܕܢܩܒܠ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܡܢ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ .

regionem illam brevi rexiſſet, vita functus eſt. Quumque Homeritarum [1] Rex invectum in Alexandrinorum urbem Chalcedonenſe Concilium, ejectumque propter Fidem Theodoſium [2], ac Sede ſua, quòd Synodum amplecti detrectaret, deturbatum comperiſſet; ipſe quoque ea re offenſus, Epiſcopum ex urbe Alexandria recipere noluit.

Per-

N O T Æ.

1 *Homeritarum Rex*. Abrahamius, qui Eſimiphæo in Caſtellum incluſo, regnum ſibi vendicavit. Hunc Procopius loc. citat. narrat, ab Helleſtæo Æthiopum Rege Eleſbaani filio bello appetitum, victoriam de eodem retuliſſe: mox defuncto Helleſtæo, tributum ejus ſucceſſori pactum fuiſſe, atque ita ſibi regnum aſſeruiſſe. Eum verò Monophyſitis faviſſe, ex Joanne & Dionyſio liquet.

2 *Theodoſium*. Eo in exilium acto, Paulus, ſeù ut Evagrio placet, Zoilus Epiſcopus orthodoxus Alexandrinam adminiſtravit Eccleſiam: à quo ut Catholicum Epiſcopum Æthiopes, Homeritæ, atque Indi acciperent, præcepit Juſtinianus: irrito tamen conatu, quum gentes illæ niſi Monophyſitam Antiſtitem, nullum alium admittere vellent, ut infrà narrat Dionyſius. Hanc hiſtoriam tetigit quiſquis eſt Auctor *Sermonis de Fide Syrorum Jacobitarum* in ms. Codice Arabico Biblioth. Collegii Maronitarum de Urbe, qui geſta Jacobi Baradæi, ſeù Zanzali, deſcribens, hæc de Æthiopum Epiſcopo tradit pag. 46.

فاما الملكة ثاودورة امراة يوسطيان فلما سمعت
ان مطران الحبشة مات وكرزوا الملكية واحدا
غيرة على بلاد الحبشة فارسلت الى القبط
واعلمتهم بذلك . فارسلوا الى مار يعقوب
البرادعى واعلموة بذلك واعلموة ان ملك
سواكين هو الذى ماسك باب الحبشة . فلما
وصل اليه ذلك المطران الرومى الملكى ومعه
الف خيال وهدايا تقال وان ذلك المطران جعل
يورى لملك سواكين الهدايا والمراسيم والخلع
والبركات وانه مسكه عنده شهر وكان يخدمه
ويظيفه . وفيما هو ذات يوم اراد ان يسفره واذا
كتاب الملكة ثاودورة ومرسوم الملك وعلامته عليه
يقول فيه ان الواصل اليك مطران غنى ومطران
فقير . فالمطران الغنى امسكه وعوقه . والمطران
الفقير سفره ولا نعوقه . فوجهه عاجل وبسرعة
وصل الى بلاد الحبشة . واما الاخر فلما وصل
اليهم وقروا كتبه واذا هم يروا امانة اريوس الكافر
هى امانته فقتلوه واحرقوه . ودامت بلاد الحبشة
على امانة ماريعقوب الى الان :

At Theodora Imperatrix, Juſtiniani uxor, genere Ægyptia, quum accepiſſet Archiepiſcopum Æthiopiæ è vivis deceſſiſſe, & alterum in ejus locum à Melchitis ordinatum, miſſo ad Coptos nuncio, eoſdem hac de re certiores reddidit. Illi verò rem totam Mar Jacobo Baradæo ſignificant, ſubduntque, Regem Svachinorum (fortaſsè Nubiæ, aut Homeritarum, unde in Æthiopiam aditus ex Ægypto) *Æthiopiæ claves tenere. Huc porrò Romæus ille Melchita Archiepiſcopus cum donis ac mille equitibus pervenerat, & Svachinorum Regi literas & munera, quæ ſecum deferebat, oſtentare cœperat. Quare hoſpitem Rex benignè complexus, per integrum menſem apud ſe hominem detinuit, magno ipſum afficiens honore, & lautiſſimo excipiens convivio. Quumque eum tandem dimittere cogitaret, Theodoræ Imperatricis Epiſtolam accepit cum diplomate ſigillo ipſius Imperatoris firmato, in hæc verba. Duos apud te habebis Archiepiſcopos: alterum divitem, & pauperem alterum: Et divitem quidem morare pauliſper, nec iter accelerare permittas; Pauperem verò ſtatim dimitte, ne' ve eum quoquomodo retardes. Hunc igitur Rex confeſtim dimiſit, qui Æthiopiam quamprimùm ingreſſus eſt. Ille verò quum paulò poſt ad Æthiopas perveniſſet, lectis ejuſdem libris, in quibus Arianæ hæreſeos morbo laborare deprehendebatur, crematus eſt. Atque ita in mar Jacobi fide permanſit Æthiopia uſque in præſentem diem.* Non eſt hic loci veritatem hujus hiſtoriæ examinare. Certum tamen, Æthiopas ad hanc uſque diem ab Alexandrino

Pergit Dionysius ex eodem Joanne Episcopo narrare, qua ratione ob defectum Sacerdotum hæreses plurimæ in regiones illas invectæ fuerint. Sic autem scribit fol. 114.

[illegible]

Per idem tempus ob defectum Sacerdotum maximo affectum fuit detrimento Regnum Æthiopum, Homeritarum, atque Indorum. Nam singulis quidem annis legatos cum magnis muneribus ad Justinianum Imperatorem mittebant, eundem rogantes, ut Episcopum sibi daret, qui Chalcedonense Concilium haudquaquam reciperet. Ille verò licet hac de re enixè rogaretur, quia tamen omnem operam pro Synodo impendebat, hortabatur eos, admonebatque, ut eum Episcopum reciperent, qui Synodum amplectebatur, & Alexandriæ degebat. At illi contrà respondebant, se nullo pacto adduci posse, ut eos, qui Synodo consentirent, reciperent: eos verò dumtaxat ipsis gratos futuros, qui Synodum damnarent. Verùm Imperator votis ipsorum haudquaquam annuit. Atque ita Legati trium præfatorum Regnorum quotannis Imperatorem adibant, & ab eodem re infecta dimittebantur. Duravit autem hujusmodi contentio annos circiter viginti [1] quinque, donec illorum populorum Sacerdotes extincti sunt. Quumque diu, multum-

drino Coptorum Patriarcha Metropolitam accipere solitos, eosque Monophysitarum hæresim pertinacissimè tueri: quod etiam Scaliger lib. 7. de Emendat. Temp. observaverat.

1 *Viginti quinque*. Justinianus imperare cœpit Kalendis Aprilis anno Christi 527. obiitque die 14. Novembris anno 565. quum imperasset annos 38. menses 7. dies 13. ut latè Pagius in Critica Baronii. Martyrium verò Homeritarum accidit anno Christi 524. ut ex Beth-Arsamensis Epistola suprà demonstravi. Regnum autem Abrahami, & Episcopatus S. Gregentii post debellatum impium Dunaanum, duravit annos 30. ut ex Disputatione ejusdem S. Gregentii cum Erbano Judæo manifestum est. Obiit igitur S. Gregentius primus post restitutum Christianis Homeritis Regnum Episcopus, anno Christi 554. vel saltem anno 552. ut vult Pagius ad ann. 523. num. 13. Atqui tàm post Abrahamum Regem, quàm post S. Gregentium Episcopum nonnullos alios Reges & Episcopos numerant Procopius, & Dionysius Patriarcha, ut suprà notavi. Non video igitur, quomodo illa contentio Justinianum inter & illos populos circa Episcopi electionem durare potuerit *annis circiter viginti quinque*, quum ab anno 554. vel 552. quo S. Gregentius obiisse dicitur, usque ad annum 565. quo Justinianus decessit, anni dumtaxat undecim, vel tresdecim effluxerint. Quare suspicor, vel Disputationem S. Gregentii cum Erbano Judæo fabulosam esse, ut autumat etiam Pagius loc. cit. vel saltem numerum illum *triginta annorum* expungendum, ejusque loco inferiorem decimo apponendum; præcipuè quum Abrahamus Rex paulò post susceptum Regnum è solio dejectus fuisse dicatur ab eodem Pagio ad prædictum annum 523. num. 7. Hac enim in parte fides habenda videtur Joanni Asiæ Episcopo, qui sub Justiniano vixit, scripsitque, ut testatur Dionysius in Chronico.

[illegible]

tumque laborassent, ut Episcopum Synodo inimicum haberent, nec impetrassent, eò tandem devenerunt, ut contra Canonum ordinem congregati Presbyteri, Evangelium capiti cujusdam ex suo ordine imponerent, atque ita eum Episcopum constituerent: hac enim ratione existimabant ipsi, Chirotoniam Episcopi perfici, quum ne in ordine quidem Laicorum jam locum haberent. Plerique tamen hujusmodi Chirotonia offensi, eandem improbarunt, nec ut legitimam admisere: indeque magna inter ipsos dissidia exorta sunt: ita ut ex defectu Episcopi, alius rursùs error & hæresis ibidem obtinuerit Melchisedechianorum [1] qui temerè affirmabant, Melchisedechum Christum esse. Sed neque ex uno illo populo divisa dumtaxat Ecclesia fuit; verùm etiam Regnum in duas partes scissum: & bella, schismata, seditionesque diù posteà illas regiones invaserint. Demùm eò confluxere Phantasiastæ ex Juliani [2], & Cajani secta, qui illas provincias universim erroribus suis infecerunt.

[illegible]

NOTÆ.

1 *Melchisedechianorum*. De horum origine vide S. Epiphanium hæres. 55.

2 *Juliani*. Celeberrimam cum Severo habuit Disputationem Alexandriæ *de corruptibili & incorruptibili*, de qua hæc Leontius Byzantinus lib. de Sectis cap. 5. *Pulsus ab Antiochena Sede Severus, Alexandriam secum abduxit Julianum Halicarnassensem Episcopum, ubi mota est inter ipsos quæstio de Corruptibili & Incorruptibili. Ac Severus quidem ajebat, Christi corpus corruptibile esse; Julianus contrà, Incorruptibile esse affirmabat. Gajanus Juliani sententiam sectabatur, Severi Theodosius.* Vide Liberatum Diaconum in Breviario Hist. Eutychianistarum cap. 18.

CAPUT IX.

Chronicon Edessenum.

I. Chronici Edesseni Auctor Orthodoxus, floruisse videtur circa annum Christi 550.

QUIS fuerit Chronici Edesseni Auctor, & qua ætate floruerit, nobis hactenus incompertum est. Illud tamen satis constat, eum Catholicam Fidem coluisse, tùm quia quatuor sacras Synodos sese admittere declarat ad annum Græcorum 838. tùm etiam quia impugnatores Concilii Ephesini, aut Chalcedonensis disertè rejicit, Orthodoxos Viros impensè commendans: quod Catholicorum erat illius temporis, quo ipse vixit, certissimum indicium. Vixisse autem videtur circa annum Christi 550. quum Historiam suam usque ad annum 540. produxerit, ut mox patebit: Quam quidem ipsum ex Archivo Ecclesiæ Edessenæ descripsisse, ostenditur ex initio, ex progressu, & ex fine ejusdem. Nam initio quidem hujus Historiæ describit aquarum eluvionem quæ Edessam obruit sub Severo Imperatore, & Abgaro Rege, secundùm Acta per Notarios olim excepta, & in Archivo publico conservata, quæ nos in suum locum conjecimus. Deinde totus ferè est Auctor in recensenda Episcoporum Edessenorum serie, eorumque rebus gestis describendis. Ibi demùm finem scribendi facit, ubi Pastores Jacobitæ Ecclesiam illam invadere cœperunt.

II. Græcorum Epocha qua utitur, Christianam vulgarem annis trecentis undecim ex ejusdem mente antecedit.

Epocha autem, qua utitur, *Græcorum* est, quam & *Seleucidarum*, seù *Syro-Macedonum* appellant. Eam verò Christiana Æra *annis trecentis novem* priorem esse, ex communi Edessenorum sententia affirmat. At si Indictiones, quas aliquando indicat, diesque mensis, atque hebdomadæ, quos frequenter designat, inspiciamus, planum fit, annos prædictos dici quidem *trecentos novem*, sed esse *trecentos undecim*: atque adeò Christi nativitatem juxta ejus mentem in annum Græcorum trecentesimum undecimum, non trecentesimum nonum reverà incidisse. Id liquido apparet ex iis, quæ de terræmotu Antiochiæ, deque S. Simeonis Stylitæ obitu scribit: Hunc enim asserit in cœlum evectum fuisse *anno Græcorum* 771. *die* 2. *Septembris*, *feria quarta*, quæ respondent *anno vulgari Christi* 460. non 462. Terræmotum autem Antiochiæ contigisse refert *anno Græcorum* 837. *die* 29. *Maii*, *feria sexta*, nimirùm *anno Christi* 526. quo dies Maii vigesimus nonus in feriam sextam incidit, non anno 528. quo dies ille in sextam feriam competere nequit. Denique anno Græcorum 850. *Indictionem secundam* illigat, quæ tamen *anno Christi* 539. non anno 541. respondet. Atque adeò Christianam vulgarem Epocham ex ejus mente, necesse est, posteriorem esse Æra Græcorum *annis trecentis undecim*, non trecentis novem.

III. Initium Chronici ab anno Græcorum 180. Finis verò in ann. 851.

Initium ducit ab institutione Regni Edesseni, quam ipse ad annum Græcorum 180. consignat: Desinit verò in annum Christi 540. quo bellum Persicum Justinianum inter & Chosroëm exarsit: quamvis ordinem temporis nonnunquam negligit, aut pervertit: quod tamen amanuensi potiùs, quàm Auctori tribuendum existimo. Quare in eo publicando res gestas in primis suo loco & ordini restituam: annotationes autem nonnullas, quæ ipso, aut aliis Historicis lucem afferre videntur, in margine adjiciam.

Compendiaria rerum gestarum Historia.

ܠܥܢܝܢܐ ܕܫܘܥܝܐ ܐܝܟ ܕܒܦܣܝܩܬܐ.

[1] ܒܫܢܬ ܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܫܪܝܘ ܡܠܟܐ ܕܢܡܠܟܘܢ ܒܐܘܪܗܝ.

ܒܫܢܬ

I. Anno centesimo [1] octogesimo cœperunt Reges regnare Edessæ.

[1] Chronicon Edessenum.

II. An-

NOTA.

1 *Anno* 180. Nimirùm Græcorum, Seleucidarum, seù Syro-Macedonum: qui in annum ante vulgarem Christi Epocham *centesimum vigesimum nonum* incidit, ex dictis suprà num. 2. Regnabat tunc Syris *Antiochus Sidetes*, & Parthis *Phraates*, de quibus vide Justinum lib. 38. cap. 10. & 39. cap. 1. Josephum lib. 13. cap. 16. Eusebium in Chronico, & Orosium lib. 5. cap. 10. Septem post annis initium Regni Edesseni consignat Dionysius Patriarcha in Chronico, nimirùm anno Abrahæ 1880. qui Christianam Epocham ex ejusdem mente antecedit annis 136. ejusque finem cum anno vulgari Christi 217. conjungit. Sic enim scribit fol. 15. ܫܢܬ ܐܠܦܐ ܘܬܡܢܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܕܐܒܪܗܡ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܗܝ ܡܠܟܐ ܩܕܡܝܐ ܐܘܪܗܝ ܒܪ ܚܘܝܐ ܘܡܠܟ ܫܢܝܢ ܚܡܫ. ܘܡܢ ܫܡܗ ܐܬܩܪܝܬ ܐܘܪܗܝ. ܫܪܝܬ ܕܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܘܪܗܝܐ ܒܐܘܠܘܡܦܝܐܕܐ ܕܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܚܕܐ ܘܫܠܡܬ ܒܐܘܠܘܡܦܝܐܕܐ ܕܡܐܬܝܢ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܬܫܥ.

Anno Abrahæ 1880. *regnare cœpit Edessæ Rex primus Orrhoës Heviæ filius: regnavit autem annis quinque: cujus de nomine urbs Orrhoa nuncupata est. Inchoatum fuit Regnum Edessenorum Olympiade* 161. *desiit Olympiade* 249. Et infrà loquens de rebus gestis anno Abrahæ 2233. fol. 29. ܗܪܟܐ ܐܦ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܘܪܗܝܐ ܫܠܡܬ. ܐܝܕܐ ܕܩܡܬ ܫܢܝܢ ܬܠܬܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܬܪܬܝܢ. ܘܡܢ ܗܝܕܝܢ ܠܪܗܘܡܝܐ ܫܥܒܕܝܢ ܗܘܘ.

Hìc etiam Regnum Edessenorum cessavit, quod annis trecentis quinquaginta duobus duraverat. Ab hoc verò tempore deinceps Romanis subjecti fuerunt: Nempe ab anno 1. Heliogabali, qui juxta Dionysium in annum Abrahæ 2233. Christi 217. Olympiadis 249. competit. Vide Pagium ad annum Christi 218. num. 10. ubi ex ejusdem Heliogabali Numismatis per Vaillantium editis, & ex Dione lib. 78. pag. 907. deducit, hunc Imperatorem per antecessum Augusti & Cæsaris nomen cum imperio Proconsulari, ac Tribunitia Potestate sumpsisse, annosque suos non à mense Martio anni 218. quo acclamatus fuit Imperator, sed vel à Kalendis Januarii prædicti anni, vel ab anno 217. quo Eutychianus monitus fuisse dicitur ab oraculo Dei Heliogabali, ut Imperatorem nominaret putatum Caracallæ filium, supputari voluisse. Dionysii calculum comprobat Dio, qui lib. 77. pag. 875. hæc de Antonino Caracalla Heliogabali decessore scribit: *Quum ad ipsum tamquam ad amicum Augarus Rex Osrhoënorum venisset, ei fidem fregit, comprehensumque conjecit in vincula, & Osrhoënen Rege destitutam cepit.* Quo tempore, inquit Tillemontius tom. 8. pag. 280. Regno Edessenorum finis impositus: nimirùm ineunte anno Christi 217. qui fuit postremus Caracallæ, & primus Heliogabali annus. Atque huc respexisse videtur Eusebius, dum ex Africani Chronico laudatum Abgarum sub Macrino collocat: quia scilicet prædictus annus æquè ad Caracallam, atque Macrinum ejus successorem pertinebat. Non negaverim tamen, quosdam posteà exstitisse Abgaros, qui Edessæ regnarint, ut liquet ex eorum nummis, qui supersunt; quorum unum sub Gordiano profert Scaliger ad annum circiter 240. eumque in celeberrimo Magni Ducis Hetruriæ Musæo exstare, me nuper admonuit Cl. Vir Sebastianus de Blancis: Quid enim vero propius est, quàm ut Heliogabalus, vel Alexander Mammææ, qui è Syria oriundi erant, aut saltem Gordianus junior, qui bello in Mesopotamia adversùs Parthos feliciter confecto, ibidem fraude Philippi Præfecti Prætorio interfectus est, Reges Edessę, Romanis tributarios, restituerint? At quum eorum seriem Dionysius in Chronico neglexerit, certè definiri non posse existimo, quo tempore, quo' ve Imperatore Regnum illud conciderit: maximè quia ab anno Alexandri Mammææ quarto, quo Artaxerses Artabano Parthorum Rege sublato Persicum Regnum instauravit, usque ad Aureliani tempora, Mesopotamiam nunc Persæ, nunc Romani tenuerunt. Quare in describenda ad calcem hujus Chronici Regum Edessenorum serie, ibi finem ei Regno imponam, ubi Dionysius illud desiisse scripsit, nimirùm anno Abrahæ 2233. Christi 217.

1 ܒܫܢܬ ܡܐܬܝܢ ܫܬܝܢ ܘܫܬ ܐܡܠܟ ܐܘܓܘܣܛܘܣ ܩܣܪ.

2 ܒܫܢܬ ܬܠܬܡܐܐ ܘܬܫܥ ܐܬܝܠܕ ܡܪܢ.

3 ܒܫܢܬ ܐܪܒܥܡܐܐ ܒܢܐ ܐܒܓܪ ܡܠܟܐ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܠܢܦܫܗ.

4 ܒܫܢܬ ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܬܫܥ ܢܦܩ ܡܪܩܝܘܢ ܡܢ ܥܕܬܐ ܩܬܘܠܝܩܝ.

5 ܒܫܢܬ ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܚܡܫ ܒܝܪܚ ܬܡܘܙ ܒܚܕܥܣܪ ܒܗ ܐܬܝܠܕ ܒܪ ܕܝܨܢ.

II. Anno ducentesimo [1] sexagesimo sexto imperavit Augustus Cæsar.

III. Anno trecentesimo [2] nono Dominus noster natus est.

IV. Anno quadringentesimo ædificavit sibi Abgarus [3] Rex Mausolæum.

V. Anno quadringentesimo quadragesimo nono Marcion [4] ab Ecclesia Catholica defecit.

VI. Anno quadringentesimo sexagesimo quinto, die undecima Julii natus est Bardesanes [5].

VII. Lu-

NOTÆ.

1 *Anno 266.* Is erat, ex mente Edessenorum, ante Nativitatem Christi annus quadragesimus tertius, ex dictis suprà num. 2. Initium autem ducit à nece Julii Cæsaris, quæ in diem 15. Martii incidit: atque adeò Nativitas Christi, juxta Syros Scriptores, in annum Augusti 44. confertur: quæ etiam fuit Ecclesiæ Occidentalis opinio. Vide Pagium in Apparatu num. 157.

2 *Anno 309.* Idem de anno Natalis Christi affirmat Gregorius Barhebræus in Horreo mysteriorum in Tabula Chronologica, quam Expositioni Evangeliorum præmittit, & alibi passim. Atque hæc fuit communis Syrorum sententia, quorum tamen annum *trecentesimum nonum* respondere anno trecentesimo undecimo, notavimus suprà numero 2.

3 *Abgarus.* Hic fuit decimus nonus Edessæ Rex, de quo infrà.

4 *Marcion.* Diversa hujus hæreseos initia diversi Auctores constituunt. S. Cyprianus Epistola ad Pompejum affirmare videtur, sub Hygino Papa Marcionem hæresim suam propalasse: *Necdum quoque* (ait) *Marcion de Ponto emersisset, cujus Magister Cerdon sub Hygino tunc Episcopo, qui in Urbe nonus fuit, Romam venit, quem Marcion sequutus additis ad crimen augmentis, impudentiùs cæteris & abruptiùs in Deum Patrem creatorem blasphemare instituit.* S. Epiphanius hæres. 42. post Hygini obitum id factum refert: *Quum itaque* (inquit) *Marcion assequutus non esset ab ipso* (hoc est, à Patre Episcopo) *per blanditias quæ petebat, non ferens multorum ludibrium, ab urbe sua aufugit, & venit Romam, quum mortuus esset Hyginus Episcopus Romanus &c.* Sed & ante obitum S. Hygini, anno Christi 138. Marcionem hæresim suam disseminare cœpisse, præter Chronici Edesseni testimonium, ostenditur ex S. Justino Martyre, qui in priori sua Apologia circa annum Christi 139. scripta, Marcionis mentionem duobus in locis facit. Præterea Philastrius lib. de hæresibus cap. 46. scribit, Marcionem primò in Asia errores docuisse, ibique à Joannis Discipulis convictum, Romam venisse. Jam itaque ante suum Romam adventum, hæresim in Asia promulgaverat, idque sub Hadriano Imperatore, & Hygino Papa, ut rectè observat Petavius in Animadversionibus ad Epiphan. hæresi 46. *Quare Marcion* (ut verbis Pagii concludam ad annum 144. num. 3.) *primùm in Syria nefarium suum dogma prædicavit,* (*postquam scilicet ob incestum à patre Ecclesiâ pulsus fuisset,*) *idque Hadriano imperante, vel saltem Antonini Pii initio: ac posteà Romam venit post Hygini Papæ mortem, ubi quum Presbyteri, qui Ecclesiam gubernabant, nihil innovare voluissent, ac ne Ecclesiæ quidem aditum impetrasset Marcion, in Pontum rediit, & majores trahens spiritus, vehementiùs in eosdem illos errores cœpit incumbere.* Errata ejusdem in Sacris Scripturis sive per additionem, sive per detractionem recenset ac refellit S. Epiphanius loc. citat. quo etiam respiciunt Hymni S. Ephræmi à pag. 128. ubi Evangelicam veritatem literis Alphabeti comparat, quibus nec addi, nec detrahi quidquam licet.

5 *Bardesanes.* Abgaro Maani filio familiaris fuit, teste S. Epiphanio hæres. 56. eumque impulit, ut lege lata sanciret, ne quis in posterum seipsum eviraret, ut scribit Eusebius lib. 5. de Præp. cap. 10. *Duravit post illius* (*hoc est, Abgari Regis*) *obitum usque ad tempora Antonini Cæsaris, non Pii appellati, sed Veri,* inquit idem Epiphanius loc. cit. quæ tamen verba neque cum Dionysio Patriarcha, neque cum Chronico nostro Edesseno cohærere possunt, si obitus Bardesanis sub Antonino Vero, hoc est, M. Aurelio Imperatore collocetur. Nam hic Imperator, Tertulliano ac Dione testibus, è vivis excessit die 17. Martii anno Christi 180. juxta Pagium num. 2. At Edesseni Chronici nostri Auctor refert Bardesanem anno Græcorum 465. hoc est, Christi 154. natum fuisse. Si

[1] ܠܘܩܝܘܣ ܕܝܢ ܩܣܪ ܥܡ ܐܚܘܗܝ
ܫܥܒܕ ܐܢܘܢ ܠܦܪ̈ܬܝܐ ܠܪ̈ܗܘܡܝܐ
ܒܫܢܬ ܚܡܫ ܕܡܠܟܘܬܗ.

VII. Lucius [1] autem Cæsar unà cum fratre Parthos Romanis ſubegit anno Imperii ſui quinto.

[2] ܒܫܢܬ ܚܡܫܡܐܐ ܘܬܠܬܥܣܪܐ
ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܣܘܝܪܘܣ ܘܒܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܒܓܪ ܡܠܟܐ ܒܪ ܡܥܢܘ ܡܠܟܐ ܒܝܪܚ
ܬܫܪܝ ܐܚܪܝ ܥܠܘ ܗܘܐ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ
ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܠܛܝܢ ܪܒܐ ܕܐܒܓܪ ܡܠܟܐ
ܪܒܐ ܘܡܠܐ ܘܣܠܩ ܐܝܟ ܒܟܠܙܒܢ
ܦܪܩܐ ܘܣܓܝ ܗܘܐ ܘܫܦܥ ܠܟܠ
ܓܒܝܢ: ܘܫܪܝܘ ܗܘܘ ܕܪ̈ܬܐ ܘܐܣܛܘ̈ܐ
ܘܒܬܐ ܘܡܠܟܘܬܐ ܘܢܬܥܠܘܢ ܡܝܐ. ܘܟܕ
ܚܙܐ ܡܪܢ ܐܒܓܪ ܡܠܟܐ: ܣܠܩ ܗܘܐ
ܠܗ ܠܪܡܬܐ ܕܛܘܪܐ ܕܠܥܠ ܡܢ ܦܠܛܝܢܐ
ܕܒܗ ܫܪܝܢ ܘܥܡܪܝܢ ܡܫܡܫܢܐ ܕܥܒܕܝ
ܡܠܟܐ

VIII. Anno quingenteſimo [2] tertio decimo, imperante Severo, ſub Abgaro filio Maani rege, menſe Novembri, fons qui ex majori Abgari Magni Palatio erumpit, juxta morem exundavit latiſſimâ in omnes partes alluvione, adeò ut atria, porticus, & Ædes Regias invaderet. Quare perterritus Abgarus Rex Dominus noſter, in planitiem montis Palatio imminentem profugit, ubi Regiorum Opificum officinæ viſuntur. Intereà dum de cohibenda aquarum alluvione conſulitur, nocte intempeſta ruit imbrium vis immenſa: quibus auctus mirum in modum qui alluit urbem fluvius Daiſan, die & menſe non ſuo, ſuis & alienis aquis cataractas ferreis laminis contectas ſeriſ-

Si igitur ſub M. Aurelio in vivis eſſe deſiit, eum obiiſſe neceſſe eſt ante annum Chriſti 180. nimirùm antequam vigeſimum ſextum ætatis annum impleret: quod vix probabile videtur, quum tam brevis Bardeſanis ætas tot ac tantis ejus geſtis, quæ apud Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Scriptores referuntur, haudquaquam ſufficiat. Quare vitam ejus poſt mortem M. Aurelii, ſaltem uſque ad annum Chriſti 190. producendam eſſe exiſtimo. De ejus ſcriptis lege Euſebium hiſt. Eccleſ. lib.4.cap.30. Sozomenum lib.3. cap. 16. Theodoretum lib. 4. cap. 29. D. Hieronymum in Catalogo cap.33. & Gulielmum Cave tom. 1. hiſt. liter. pag.35.

1 *Lucius*. Hæc adnotatio conjuncta erat in Chronico cum anno Græcorum 449. Nos eam ſuo loco reſtituimus, nempè ad annum 476. Chriſti 165. in quem quintus Lucii Veri annus incidit. Porrò hac Chronici noſtri auctoritate dirimitur controverſia, quæ de Parthico Lucii triumpho apud Eruditos agitatur. Caſſiodorus & Hermannus Contractus in Chronicis victoriam Parthicam cum anno quarto Lucii; triumphum verò in Urbe celebratum cum anno ejuſdem quinto illigant. Mediobarbus utrumque triumphum anno uno poſt collocat: ſic enim ait ad annum Chriſti 166. Lucii 6. *L. Verus ad Euphratem iterùm proficiſcitur, ubi res contra Barbaros proſperè geſtæ; hinc Imperator IV.* Tùm anno 167. Lucii 7. ſcribit: *L. Verus poſt quinquennium Romam reverſus, cum M. Aurelio de Parthis triumphat.* Cujus opinionem confirmare videtur Dionyſius in Chronico iis verbis: ܘܒܫܢܬ ܐܪܒܥ ܕܝܠܗܘܢ ܢܦܩ ܘܠܓܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪ̈ܬܝܐ ܘܚܪܒ ܡܢ ܡܕ̈ܝܢܬܐ ܕܪ̈ܗܘܡܝܐ ܘܒܫܢܬ ܫܬ ܕܝܠܗܘܢ ܟܒܫ ܠܘܩܝܘܣ ܠܦܪ̈ܬܝܐ ܘܫܥܒܕ ܐܢܘܢ.

Anno eorum (hoc eſt, M. Aurelii & L. Veri) *quarto Vologeſus Parthorum Rex plurimas ex Romanorum ditione civitates depopulatus eſt. Anno verò eorundem ſexto Parthos Lucius debellavit, ſubegitque.* At ex Chronico noſtro liquet, id factum anno Lucii quinto, non ſexto: nimirùm anno Chriſti 165. non 166. ut doctè Pagius ad annum 166. à num. 3. Dionyſium verò, licet Parthicam victoriam ad annum Lucii ſextum conſignaverit, à Chronico tamen Edeſſeno minimè diſſentire, patet ex iis, quæ de initio imperii Lucii præmiſerat: eum nempè imperare cœpiſſe anno Abrahæ 2177. Huic enim ſi alios ſex annos addas, habebis annum 2183. quem anno Chriſti 165. reſpondere, ex ejuſdem Dionyſii mente certum eſt.

2 *Anno* 513. qui fuit Chriſti 202. Septimii Severi 10. & Abgari poſtremi Edeſſenorum Regis 2. Ejuſdem alluvionis meminit iterùm Auctor Chronici noſtri ad calcem, eamque ad annum menſemque prædictos conſignat. Quare deceptus eſt Dionyſius, dum id factum anno Abrahæ 2232. Chriſti 216. refert, niſi fortè amanuenſi is error adſcribendus ſit, qui annum Abrahæ 2232. pro 2218. oſcitanter poſuit.

ܟܐܦ̈ܐ ܘܒܠܥܗ ܘܡܬܚܣܢܬܐ . ܘܟܕ ܡܬܩܫܐ
ܡܬܟܬܫ ܗܘܐ ܘܡܝ̈ܐ ܕܢܥܒܪܘܢ ܠܗܘܢ
ܠܦܩܥܬܐ ܡܚܪ̈ܐ ܘܐܬܬܦܫܛ ܗܘܐ : ܘܟܣܝ
ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܝܡܐ ܪܒܐ ܘܦܩܥܬܐ ܒܡܝ̈ܐ .
ܘܐܬܐ ܕܝܢ ܕܠܐ ܒܫܘܠܝܗ ܗܘܐ ܒܥܕܢܗ .
ܘܐܬܐ ܡܝ̈ܐ ܠܥܠ ܘܐܬܥܫܢ ܘܐܬܪܝܡ
ܠܦܪܛܝܩܘܣ ܟܕ ܐܬܝܒܢ ܒܫܘܪܐ ܘܥܘܪܒܐ
ܘܐܒܓܪ ܡܠܟܐ ܗܘܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܬܪ̈ܥܐ
ܘܡܬܦܪܫܝܢ ܗܘܘ . ܘܟܕ ܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ
ܡܢܝܢܐ ܕܡܝ̈ܐ ܗܘܐ ܠܗ ܚܙܐ ܕܢܦܬܚ
ܠܬܪ̈ܥܐ ܬܡܢܝܐ ܕܡܥܪܒܐ . ܘܦܪܩܘ
ܗܘܐ ܡܝ̈ܐ ܢܣܒܘ ܬܪܥܐ ܚܕܐ
ܕܫܘܪܐ ܠܡܥܪܒܐ . ܘܐܬܪܡܝ ܡܢܟܠ ܓܒ
ܦܠܛܝܢ ܗܘܐ ܕܫܦܝܪܐ ܘܪܒܐ ܘܡܫܒܚܐ
ܕܡܪܢ ܡܠܟܐ : ܚܙܐ ܗܘܐ ܠܡܥܠܘ ܕܢܦܘܩ
ܠܡܕܝܢܬܐ . ܘܥܒܕ ܗܘܐ ܐܬܥܒܕ ܗܘܐ
ܠܘܩܒܠ ܦܠܛܝܢܐ ܐܝܟ ܡܚܫܒܬܐ ܘܫܦܝܪܐ
ܡܕܝܢܬܐ ܘܡܫܒܚܬܐ ܕܝܢ ܐܪܥܐ ܘܢܦܠ
ܢܗܪܐ . ܘܒܬܐ ܪܘܪ̈ܒܐ ܠܐܦ̈ܝ ܢܗܪܐ ܗܘܐ
ܡܢܐ ܠܬܪ̈ܝܢ ܡܥܒܪ̈ܐ ܘܡܫܒܚܬܐ ܘܟܠܗ
ܒܬܪ̈ܝ ܡܫܒܚܬܐ . ܘܡܢܗܘܢ ܠܬܝܡܢܐ ܘܟܠ
ܘܦܠܓܐ ܕܓܪܒܝܐ . ܡܢܗܘܢ ܘܐܬܚܙܝ ܗܘܐ ܟܠ
ܡܢܗ ܕܐܬܚܙܝ ܗܘܐ ܦܓܪ̈ܝܗܘܢ
ܕܢܫ̈ܐ ܕܣܓܝ̈ܐܐ ܘܦܠܛܝܢܐ ܘܡܫܒܚܬܐ : ܟܠ
ܡܢ ܕܡܝܬܝܢ ܗܘܐ ܒܬܘܟܐ ܡܢ
ܠܡܕܝܢܬܗ ܘܐܬܦܪܣܘ . ܘܡܬܒܟܝܢ ܗܘܘ
ܠܗܘܢ ܒܩܠܐ ܕܒܟܝܐ ܘܝܠܠܬܐ .
ܘܡܠܟܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܠܟܠܗ ܕܐܬܚܙܝ ܡܢ
ܠܘܬ ܐܪ̈ܥܬܐ ܘܕܢܡܐ . ܗܢܝܢ ܕܝܢ
ܡܕܝܢܗ

serisque firmatas frustrà eluctari conatus, retro cogitur in vicinam planitiem, omniaque longè latèque demergit, ut æquora camporum transiisse viderentur in maria. Inde rursùs ab supervenientibus aquis tumefactus, concitatusque insurgit, superatisque mœnibus, violentus rapidusque in urbem devolvitur. Rex Abgarus ex magna Turre, cui à Persis nomen inditum, accensis ad hunc finem funalibus, aquas contemplatus, extemplò recludi aditus, attollique cataractas octo muri occidentalis, quâ flumen prosilierat, jussit: sed frustrà: consilium prævertente aquarum vi, quæ quum amissum iter quærunt, decussa murorum parte, quæ in occasum solis vergit, uno impetu amplissimum pulcherrimumque Domini nostri Regis Palatium subruunt prosternuntque. Inde quâ data via est, perque malignos transitus immissæ in urbem, nobiles & magnificas domos corripiunt, cunctaque ædificia ripis fluminis utrinque imposita, seù qua Austrum, sive qua Boream spectat, dejiciunt. Ea impellente procella, Templum [1] Ecclesiæ Christianorum concidit. Cæterùm duo millia hominum ea alluvione oppressi perierunt, quorum non pauci somno sopiti, aquis repentè irruentibus suffocati sunt: atque hinc per totam urbem pereuntium questus, & miserandi ululatus. Rex ea clade commotus, de ampliando fluminis alveo cogitavit, edixitque, ut omnes urbani opifices officinas procul à flumine construendas curarent: quod adhibitis Geometris, & Architectis opportunè provisum fuit, adeò ut antiquus fluvii alveus quàm latissimus fieret, & aquarum quamcumque alluvionem caperet. Quia tamen videbatur ea ratione à repentinis inundationibus securitati urbis haud

NOTA.

1 *Templum Ecclesiæ Christianorum*. Hinc liquet, Notarios urbis, & Archivistas, qui rem hujusmodi gestam notarunt excepe- runtque, gentiles, non Christianos fuisse. At Abgarum Regem, sub quo id factum accidit, Christianum fuisse, ex Africano tradit Eusebius in Chronico.

haud ſatis conſultum, quòd in Daiſanum quinque & viginti torrentes cum ſuis alieniſque aquis undique confluerent; Rex publico edicto mandavit, ut opifices, qui porticum ripis amnis impoſitam habitabant, à menſe Octobri ad Aprilem appetente jam nocte in alias ædes ſecederent: utque præterea Gaziræi [1] urbis præſidiarii, quini agerent excubias per totam hyemem in ea murorum parte, quâ flumen urbem alluit, qui audita aquarum externarum in urbem irruptione, cives admonerent, addita pœna negligentibus, velut regii mandati contemptoribus: eamque legem hoc tempore latam in perpetuum obtinere juſsit. Dominus autem noſter Rex Abgarus Regiam, in qua hyemare ſolet, conſtruxit in Tabara, indeque deſcendit ineunte æſtate in novum Palatium, quod ad ſcaturiginem fontis reficiendum curavit. Regem ſequuta nobilitas Edeſſena, ædes ſibi in vicinia Palatii excitavit eminentiſſimâ in urbis regione, cui nomen ab Saharitis aſcitum. Interim Rex ſtabiliendæ ſecuritati tranquillitatique civium intentus, non modò iſtis, ſed & pagorum, caſtellorumque incolis, vectigalia ad quinquennium [2] condonari voluit. Ita civitas incolarum frequentia aucta, & ædificiis coronata eſt.

N O T A.

1 *Gaziræi*. Nimirùm, ex *Gazira*, ſeù *Inſula*, quam Tigris fluvius facit, oriundi. Vide ſuprà pag. 144. & 169.

2 *Quinquennium*. Exeunte igitur anno Græcorum 517. hoc Inſtrumentum literis conſignatum eſt: quo etiam anno Abgarus Palatium ædificaſſe dicitur in hoc Chronico num. IX.

ܘܡܠܟܐ ܫܒܩ ܠܗܘܢ ܟܪ̈ܓܐ ܠܡܥܡܪ̈ܢܝܗܘܢ ܕܡܥܡܪܬܐ ܕܗܘܬ ܒܝܬ ܡܠܟܐ ܒܫܘܩܐ
ܘܙܒܢܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܝܬ ܫܘܩ̈ܐ. ܘܦܩܕ ܕܢܬܥܒܕ ܗܘܐ ܫܢܝܘ ܕܡܕܝܢܬܐ ܦܘܩܕܢܐ:
ܦܩܕ ܗܘܐ ܐܒܓܪ ܡܠܟܐ ܘܐܬܟܬܒ ܫܪ̈ܒܐ ܘܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܕܡܕܝܢܬܐ
ܘܡܢ ܐܝܟܢ ܕܐܬܥܒܕ ܒܥܘܕܪܢܐ ܘܠܐܬܢܣܘܬܐ ܘܠܐܬܟܬܒܬ. ܐܬܟܬܒܬ ܡܢܗܘܢ ܫܪ̈ܒܐ
ܗܠܝܢ ܒܟܪܝܐ ܕܟܬܒܐ. ܡܕܝܢܬܐ ܒܐܪܟܐ ܕܐܪܫܝܐ ܘܐܬܟܬܒ. ܒܣܦܪ̈ܐ.

ܡܪܝܗܒ ܕܝܢ ܒܪ ܫܡܫ ܘܩܝܘܡܐ
ܒܪ ܡܓܪܛܛ ܣܦܪ̈ܐ ܕܐܘܪܗܝ ܐܥܠܘ
ܐܢܘܢ ܠܒܝܬ ܐܪ̈ܟܐ ܗܘܐ ܕܟܪ̈ܝܘܬܐ
ܕܐܒܓܪ ܡܠܟܐ. ܘܒܪܕܝܢ ܘܒܘܠܝܕܥ
ܫܠܝܛܐ ܕܐܪܟܝܐ ܩܒܠܘ ܗܘܘ ܠܗ ܐܝܟ ܕܘܟܪ̈ܢܐ
ܕܐܘܪܗܝ: ܕܐܝܬܝ ܩܕܡܝ ܗܘܘ ܡܗܝܡܢܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܐܝܟ ܥܕܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ.

Hæc Acta, Regisque Abgari Edictum conscripsere Mar-Jabus Bar-Semes, & Kajumas Bar-Magartat Notarii Edesseni: eaque in Archivum Edessenum intulere Bardinus, & Bulidus ejusdem Archivi Præfecti, utpote publicæ fidei testes.

ܘܒܫܢܬ ܚܡܫܡܐܐ ܘܫܒܥܣܪܐ ܒܢܐ
ܐܒܓܪ ܒܝܪܬܐ ܒܡܕܝܢܬܗ.

IX. Anno quingentesimo decimo septimo Abgarus Palatium [1] in oppido suo ædificavit.

ܫܢܬ ܚܡܫܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܚܕܐ
ܐܬܝܠܕ ܡܐܢܝ.

X. Anno quingentesimo quinquagesimo primo natus est Manes [2]

ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܐܪܒܥܣܪܐ ܐܬܬܪܥܘ
ܫܘܪܝܗ ܕܐܘܪܗܝ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ
ܒܝܘܡܝ ܕܝܘܩܠܛܝܢܘܣ ܡܠܟܐ.

XI. Anno sexcentesimo decimo [3] quarto sub Diocletiano Imperatore muri Edessæ secundò corruerunt.

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥ
ܣܡ

XII. Anno sexcentesimo vigesimo

NOTÆ.

1 *Palatium*. De quo vide suprà pag. 392.

2 *Manes*. Hujus hæreseos initium accuratè describitur à S. Epiphanio lib. de Mensuris & Ponderibus, in hæc verba: *In nono igitur horum* (loquitur de Valeriano & Gallieno) *imperii anno* (qui fuit Christi annus 261.) *ascendit Manes, sivè Manichæus à Perside, quando etiam ad Archelaum Episcopum Cascharorum Mesopotamiæ disputationis gratia venit, & superatus latenter aufugit &c.* & hæres. 66. de Manichæis ejus sectariis: *In temporibus*, inquit, *Aureliani regis hi fuerunt, circa quartum annum regni ejus*: nimirùm circa annum Christi 273. in quem quartus Aureliani annus incidit. Annum igitur agebat Manes vigesimum primum, quum è Perside in Mesopotamiam primùm invasit: natus enim fuit juxta Chronicon nostrum, anno Græcorum 551. Christi 240. quod nemini hactenus de ejus natali observatum.

3 *Anno* 614. Christi 303. Diocletiani 20. Mensem addit idem Auctor Chronici nostri ad calcem in hæc verba: ܘܒܝܪܚܐ ܕܐܝܪ ܐܬܬܪܥܘ
ܬܘܒ ܫܘܪܝܗ ܒܝܘܡܝ ܕܝܘܩܠܛܝܢܘܣ ܡܠܟܐ
ܕܐܘܪܗܝ ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܐܪܒܥܣܪܐ ܒܫܢܬ ܐܠܟܣܢ.

Secundò dejecta sunt ejusdem (Edessæ) *mœnia sub Diocletiano Imper. mense Majo anno* 614. Eadem de submersione ejus urbis tradit Dionysius in Chronico: ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܐܪܒܥܣܪܐ
ܒܛܘܦܢܐ ܕܡܝܐ ܐܬܛܒܥܬ. ܐܘܪܗܝ ܡܢ ܩܕܡܬܐ
ܘܐܬܬܪܥ ܫܘܪܗ ܕܡܕܢܚܐ ܘܥܠܘ ܡܝܐ. ܘܐܦܩܘ.
ܟܠܡܕܡ ܕܐܫܟܚܘ ܒܗ̇ ܗܘ ܢܗܪܐ ܘܥܒܕ ܒܗ̇ ܚܒܠܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܘܒܕ ܒܢܝܢܫܐ
ܘܒܥܝܪܐ ܘܟܠܗ̇ ܦܩܥܬܐ ܕܐܘܪܗܝ ܘܕܚܪܢ.

Anno Alexandri 614. *Aquarum furiosa eluvio Edessam corripuit, ejusque murorum parte, qua Orientem Solem spectant decussa, in urbem irrupit, & quidquid in ea occurrit, longiùs flumen asportavit. Ingentem itaque hominibus pecoribusque perniciem attulit, universamque Edessæ & Charrarum planitiem corrupit.*

ܣܡ ܫܬܐܣܐ ܩܘܢܐ ܐܦܣܩܘܦܐ ܠܥܕܬܐ ܕܐܘܪܗܝ. ܘܒܢܐ ܘܫܠܡ ܒܢܝܢܗ ܣܥܕ [1] ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪܗ.

ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܚܡܫ ܐܬܥܒܕ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܕܐܘܪܗܝ ܒܝܘܡܝ ܐܝܬܠܗܐ [2] ܐܦܣܩܘܦܐ ܫܢܬܐ ܚܕܐ ܩܕܡ ܕܢܗܘܐ ܟܢܘܫܝܐ ܪܒܐ ܕܢܝܩܝܐ.

ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܚܡܫ [3] ܗܘܐ ܐܝܬܠܗܐ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ ܘܗܘ ܒܢܐ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܦܠܓܘܬܐ ܬܝܡܢܝܬܐ ܕܥܕܬܐ.

ܘܒܫܢܬܐ ܕܒܬܪܗ [4] ܗܘܐ ܟܢܘܫܝܐ ܒܢܝܩܝܐ ܕܬܠܬܡܐܐ ܘܬܡܢܬܥܣܪ ܐܦܣܩܘܦܐ.

ܫܢܬ

mo quarto jecit fundamenta Ecclesiæ Edessenæ Cono [1] Episcopus: exstruxit autem absolvitque ædificium Saades Episcopus ejusdem Successor.

XIII. Anno sexcentesimo trigesimo quinto excitatum fuit Cœmeterium Edessæ, diebus Aitallahæ [2] Episcopi, anno prius, quàm magna Synodus Nicææ celebraretur.

XIV. Anno sexcentesimo [3] trigesimo quinto factus est Aitallahas Edessæ Episcopus: qui Cœmeterium & latus Australe Eccesiæ ædificavit.

XV. Anno verò [4] sequenti congregata est Nicææ Synodus Episcoporum tercentum decem & octo.

XVI. An-

NOTÆ.

1 *Cono Episcopus*. Hinc initium ducit series Episcoporum Edessæ, quam nos ad calcem hujus Chronici, addito aliorum, qui apud Dionysium subjunguntur, Catalogo dabimus. Ante Cononem alios Edessenæ Ecclesiæ præfuisse Antistites, ab ipsis nimirùm Thadæi Mesopotamiæ Apostoli temporibus, in dubium revocari non debet: quos inter sub Trajano Imperatore celebris fuit S. Barsaumas, seù Barsimæus, qui Sarbelium ejusque Sororem Barbæam baptizavit, ut legitur in Martyrol. Rom. die 29. Januarii. Pro Conone, *Cognatum* habet Metaphrastes in vita SS. Guriæ, Samonæ, & Abibi, eumque anno Alexandri sexcentesimo in vivis fuisse testatur, cujus verba retulimus pag. 330. *Cononis* meminit Josue Stylites ad annum Græcorum 811. Christi 500. ubi præter jacta Ecclesiæ fundamenta, Cœmeterium etiam ipsum exstruxisse, patet ex dictis p. 271. Fortasse locum dumtaxat Cœmeterio designavit Cono; vel ejusdem tantùm fundamenta posuit: nam illud posteà ab Aitallaha perfectum absolutumque fuisse, notatur infrà in Chronico nostro. Ei successit *Saades*, qui ex eodem Chronico sedere cœpit ab anno Græcorum 624. usque ad annum 635. hoc est, ab anno Christi 313. ad annum 324. ut ex numero sequenti colligitur.

2 *Aitallahæ*. In subscriptionibus Patrum Concilii Nicæni *Ethilaus*, *Ætholaus*, & *Ætolus* appellatur. Alii *Aitilaham*, seù *Aitilahum* legunt. Sed rectiùs *Aitallaha*: Est enim vox Syriaca composita ex verbo ܐܝܬܝ *Aiti* attulit, & ex nomine ܐܠܗܐ *Allaha*, seù ut recentiores proferre malunt, *Aloho*, Deus. Ejus Episcopatûs initium ad annum Græcorum 646. conjicitur apud Dionysium in hæc verba: ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܫܬ ܗܘܐ ܐܝܬܠܗܐ ܐܦܣܩܘܦܐ ܒܐܘܪܗܝ. *Anno sexcentesimo quadragesimo sexto factus est Aitallahas Edessæ Episcopus*: Sed manifesto errore: nam annus ille à celebratione Concilii Nicæni decimus est, cui tamen Aitallaham interfuisse, omnia Latina, Græca, & Syriaca monumenta clamant. Sobensis in Collectione Canonum Par I. cap. 3. fol. 61. Cod. Syr. Vat. 46. *Abselamum*, non Aitallaham Nicænæ Synodo subscripsisse affirmat, additque eum fuisse S. Ephræmi ex sorore nepotem. Verùm nullum hujus nominis Edessenum Episcopum exstitisse, ex Chronico nostro & ex Dionysio compertum est. Sobensem verò ex *Absamia* Syro Scriptore ac Presbytero Edesseno Abselamum Edessæ Antistitem finxisse, notavimus pag. 170. Cæterùm non Dionysio, sed ejus descriptori errorem illum tribuendum esse, colligitur ex loco, ubi id factum ponitur: nimirùm inter annum Græcorum 641. & 642. quod argumento est, amanuensem anno non suo Ordinationem Aitallahæ retulisse.

3 *Anno 635*. Sic emendavi errorem amanuensis, qui habet: ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܫܬ *Anno 636*. contra id, quod paulò ante scripserat: Aitallaham nimirùm anno Græcorum 635. Episcopatum iniisse.

4 *Anno verò sequenti*: nimirùm Græcorum 636. Christi 325. ut communissima Orientalium fert opinio, quam confirmat Socrates lib. 1. cap. 13. Vide Baronium ad prædictum Christi annum.

ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܫܥ ܗܘܐ
ܒܢܝܢܐ ܘܪܘܒܐ ܕܥܕܬܐ ܕܐܘܪܗܝ.

XVI. Anno sexcentesimo trigesimo nono auctum fuit Edessenæ Ecclesiæ ædificium.

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܬܫܥ
ܫܟܒ ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܐܦܝܣܩܘܦܐ [1]
ܕܢܨܝܒܝܢ.

XVII. Anno sexcentesimo quadragesimo nono objit S. Jacobus [1] Nisibis Episcopus.

ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܫܒܥ ܗܘܐ
ܐܒܪܗܡ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܒܐܘܪܗܝ ܘܗܘ [2]
ܒܢܐ ܒܝܬ ܡܘܕܝܢܐ.

XVIII. Anno sexcentesimo quinquagesimo septimo factus est Abraham [2] Edessæ Episcopus, qui Templum Confessorum ædificavit.

ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܒܢܐ
ܩܘܣܛܢܛܝܣ ܒܪ ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ
ܠܐܡܕ ܡܕܝܢܬܐ. [3]

XIX. Anno sexcentesimo sexagesimo ædificavit Constantius Constantini filius Amidam [3] urbem.

ܘܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܚܕܐ ܒܢܐ
ܬܘܒ ܗܘ ܩܘܣܛܢܛܝܣ ܠܬܠܐ
ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܢܛܝܦܘܠܝܣ [4]
ܡܬܩܪܝܐ ܗܘܬ.

XX. Anno sexcentesimo sexagesimo primo ædificavit etiam Constantius Telam [4] urbem, quæ olim Antipolis dicebatur.

ܫܢܬ

XXI. An-

NOTÆ.

1 *Jacobus*: de quo suprà pag. 18.

2 *Abraham*. De ejus ordinatione rebusque gestis eadem habet Dionysius Patriarcha, qui ex Chronico nostro Edesseno, quæ ad illam Ecclesiam spectant, ferè ad verbum descripsit.

3 *Amidam*. Recole, quæ de ejus conditu, seù potiùs instauratione notavimus pag. 26. & 196.

4 *Telam*. Constantinæ nomen ipsi impositum fuit, ut observavi in Notis ad Josue Stylitam pag. 273. Quoad ejus instaurationem, à Chronico nostro dissentit Dionysius, qui id factum non à Constantio, sed à Constantino ejus fratre refert, in hæc verba.

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܥܒܕ
ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ ܠܒܢܘܗܝ ܩܣܪ̈ܐ ܒܪ̈ܝ.
ܩܘܣܛܢܛܝܢܐ ܒܟܪܗ ܥܠ ܐܬܪ̈ܘܬܐ ܡܕܢܚܝܬܐ
ܘܗܘ ܒܢܐ ܠܬܠܐ ܕܡܘܙܠܬ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܝܬ ܢܗܪ̈ܝܢ ܘܩܪܝܗ
ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ ܥܠ ܫܡܗ. ܒܢܐ ܕܝܢ ܐܦ ܠܐܡܕ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܝܬ ܢܗܪ̈ܝܢ. ܘܠܗܘ ܕܬܪܝܢ ܐܡܠܟܗ ܥܠ
ܐܬܪ̈ܘܬܐ ܡܥܪ̈ܒܝܬܐ ܘܗܘ ܩܘܣܛܢܛܝܘܣ.
ܠܗܘ ܕܝܢ ܕܬܠܬܐ ܕܩܘܣܛܢܣ ܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܒܪܘܡܝ:

Anno 642. (Christi 331.) *Constantinus filios suos Cæsares creavit: & Constantinum quidem natu maximum partibus Orientis præfecit: qui Telam Mauzalat Mesopotamiæ urbem condidit, suoque de nomine Constantinopolim appellavit: Sed & Amidam Mesopotamiæ oppidum ædificavit. Alterum autem, cui Constantio nomen, Occidenti præesse voluit; tertium verò, qui Constans dicebatur, Romæ.* Eadem de Tela & Amida à Constantino conditis tradit infrà ad annum Græcorum 660. Verùm in hac narratione Dionysius multa peccat: Inprimis quod anno Græcorum 642. Christi 331. à Constantino Magno filios creatos fuisse Cæsares asserit: nam diversis annis, non simul hanc illi Dignitatem à Patre obtinuerunt; nimirùm Constantinus anno Christi 317. Constantius anno 323. & Constans anno 333. ut asserit Pagius ad annos prædictos: seù potiùs in Decennalibus, Vicennalibus, & Tricennalibus Constantini Magni, ut scribit Socrates lib. 1. cap. 38. in hæc verba: *Delectabatur itaque* Constantinus *non mediocriter tùm ob earum rerum eventum, tùm ob tres filios, quos Cæsares nuncupaverat, singulos singulis Imperii sui decennalibus promovens: Et maximum quidem natu, cognominem sibi Constantinum, Occidentalium partium Imperio præfecit primo Principatus sui decennio. Alterum verò Constantium, avi sui nomine appellatum, Orientis partibus præposuit, anno Imperii sui vigesimo. Natu minimum Constantem, tricennalibus suis Cæsarem renunciavit.* Deinde fallitur Dionysius, dum Orientem Constantino, Occidentem Constantio, & Romam Constanti traditam à Patre scribit: Alia enim prorsùs fuit Imperii divisio, dum Constantinus Magnus viveret, ut mox vidimus ex Socrate. Quæ autem post ejus obitum

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܫܒܥ ܐܬܝܕܥ ܗܘܐ
ܐܒܪܗܡ ܚܝܕܘܢܝܐ ܚܒܝܫܐ . 1

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܐܬܦܟܬ
ܢܝܩܘܡܕܝܐ . 2

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܬܪܬܝܢ
ܢܦܩ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܡܪܝ ܐܒܪܗܡ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ .

ܘܒܗ ܒܫܢܬܐ ܢܦܩ ܡܢ ܥܠܡܐ
ܘܠܓܫ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܢܨܝܒܝܢ . 3

ܘܒܗ ܒܫܢܬܐ ܬܘܒ ܒܪܣ ܐܦܝܣܩܘܦܐ 4
ܡܢ ܚܪܢ ܠܐܘܪܗܝ ܒܦܘܩܕܢܐ ܕܡܠܟܐ . 5

ܘܒܫܢܬ

XXI. Anno sexcentesimo sexagesimo septimo claruit Abraham 1 Chidunensis inclusus.

XXII. Anno sexcentesimo septuagesimo corruit 2 Nicomedia.

XXIII. Anno sexcentesimo septuagesimo secundo migravit ex hoc sæculo Mar Abraham Edessæ Episcopus.

XXIV. Eodem anno decessit Vologesus 3 Nisibis Episcopus.

XXV. Item eodem anno Barses 4 Episcopus, Imperatoris 5 jussu, ex urbe Haran Edessam translatus est.

XXVI. An-

itum contigit, ea ex Eunapio in Edesio, & ex Zosimo lib. 2. accuratè describitur à Baronio ad annum 337. num. 51. in qua tamen Orientis Imperium ab Illyrico Nisibin usque Constantio, non Constantino cessit. Præterea instauratæ Telæ non *Constantinopoleos* nomen, sed *Constantinæ* impositum fuit, ut in Actis Conciliorum, & apud Ecclesiasticos Scriptores Græcos, Latinos, Syrosque legitur. Demùm quum ejus urbis instauratio, ut Dionysius ipse paulò infrà adnotavit, anno Græcorum 660. seu, juxta Chronicon nostrum, anno 661. Christi 350. contigerit, ea non Constantino, qui jam in vivis esse desierat, nec unquam in Oriente imperavit; sed Constantio, qui solus Mesopotamiam totamque Asiam tenebat, tribui omninò debet. Quod autem Tela cum addito *Mauzalat*, seu *Mauzalta* appelletur, testis est præter Dionysium loc. citat. & Gregorius Barhebræus in Collectione Canonum, ubi Joannem ejus urbis Episcopum sæpè laudat.

1 *Abraham Chidunensis*. Ejus gesta descripsit S. Ephræm, ut suprà pag. 38. *Chidunæ* vici haud procul ab urbe Edessa meminit Dionysius ad annum Græcorum 1072. ubi Simeonem Monachum ex eo loco oriundum, per vim ab Edessenis ad Georgium Patriarcham ex Cœnobio pertractum, & Episcopum Edessæ ordinatum refert.

2 *Nicomedia*. Eadem de Nicomediæ lapsu Dionysius ad hunc annum, ubi postquam narravit, Episcopos Occidentales ad componendas Fidei controversias, Constantio procurante, Arimini congregatos fuisse, de Orientalibus hæc subjungit: ܡܕܢܚܝܐ ܕܝܢ ܐܬܟܢܫܘ ܒܢܝܩܘܡܕܝܐ . ܘܗܘܐ ܒܗ ܙܘܥܐ ܪܒܐ ܘܢܦܠܬ . ܘܐܬܚܒܠܘ ܟܠܗܘܢ : ܘܫܪܟܢܐ ܕܗܘܘ ܐܬܟܢܫܘ ܒܣܠܘܩܝܐ ܕܐܝܣܘܪܝܐ . *Orientales verò Nicomediæ convenerunt: quæ quum ex ingenti terræmotu corruisset incolasque oppressisset, in Seleuciam Isauriæ urbem sese contulerunt, ubi Synodum tenuere.* Hunc terræmotum describit Ammianus lib. 17. in hæc verba: *Iisdem diebus terræmotus horrendi per Macedoniam, Asiamque, & Pontum assiduis impulsibus oppida multa concusserunt, & montes. Inter monumenta tamen multiformium ærumnarum eminuere Nicomediæ clades, Bithyniæ urbium matris, cujus ruinarum eventum verè breviterque absolvam. Primo lucis exortu, die IX. Kal. Septemb. concreti nubium globi &c.* Accidit igitur juxta Ammianum circa finem Augusti, anni Græcorum 670. Christi 359. ut affirmant Dionysius & Auctor Chronici nostri, non 358. ut Baronius existimavit. Porrò *de Nicomediæ lapsu* Sermonem edidit S. Ephræmus, teste Gennadio cap. 66. cujus verba retulimus pag. 211.

3 *Vologesus*. S. Jacobo Nisibis Episcopo successit, ut diximus pag. 18. Sed eum anno Græcorum 674. Christi 363. adhuc in vivis fuisse, testatur Dionysius in Chronico.

4 *Barses*. Hunc Sozomenus lib. 6. cap. 32. Episcopum fuisse scribit non alicujus urbis, sed honoris dumtaxat causa, tamquam ad rependenda præclara ipsius facinora, in suo monasterio ordinatum: quod & de Lazaro, deque Eulogio Barsæ successore affirmat. At Basilius Magnus in duabus, quas ad eum scripsit Epistolis, Theodoretus lib. 4. cap. 16. aliique testantur, illum Edessenæ urbis Episcopatum tenuisse: ad quem ex Throno Haran jussu Imperatoris translatum, asserunt Auctor Chronici nostri, & Dionysius Patriarcha. *Quare* (ut verbis utar Henrici Valesii in Notis ad laudatum Sozomeni locum) *videntur Barses & Eulogius initio quidem creati esse Episcopi vacantis loci, honoris causa: Postea verò Sedes illis traditæ, quas regerent.*

5 *Imperatoris jussu*: nimirùm *Constantii*, qui circa finem anni Græcorum 672. Christi 361.

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܐܪܒܥ
ܒܝܪܚ ܚܙܝܪܢ ܢܦܩ ܝܘܠܝܢܘܣ ܠܐܬܪܐ ܕܦܪܣܝܐ
ܒܚܝܠܐ ܘܬܡܢ ܐܬܩܛܠ.

XXVI. Anno sexcentesimo septuagesimo quarto, mense Junio Julianus [1] in Persarum regionem copias eduxit, ibique interiit.

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܚܡܫ
ܒܝܪܚ ܫܒܛ ܐܚܕ ܡܠܟܘܬܐ ܘܠܢܛܝܢܝܢܘܣ
ܪܒܐ ܘܥܡܗ ܘܠܢܣ ܐܚܘܗܝ.

XXVII. Anno sexcentesimo septuagesimo quinto, mense Februario Imperio potitur Valentinianus [2] Magnus cum Valente fratre.

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܬܡܢܐ
ܢܦܩ ܡܢ ܥܠܡܐ ܡܪܝ ܝܘܠܝܢܐ ܣܒܐ.

XXVIII. Anno sexcentesimo septuagesimo octavo migravit ex hoc sæculo Mar Julianus Saba [3].

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܚܕܐ
ܐܬܒܢܝܬ ܒܝܬ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܪܒܬܐ
ܕܐܘܪܗܝ.

XXIX. Anno sexcentesimo octogesimo primo exstructum fuit maximum Edessæ Baptisterium [4].

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܐܪܒܥ
ܒܝܪܚ ܚܙܝܪܢ ܒܬܫܥܐ ܒܗ ܢܦܩ
ܡܢ ܥܠܡܐ ܡܪܝ ܐܦܪܝܡ ܘܡܫܒܚܘܬܗ.
ܒܚܟܡܬܗ

XXX. Anno sexcentesimo octogesimo quarto, mense Junio, die nona, migravit ex hoc sæculo Mar Ephræm [5] doctrina celeberrimus.

XXXI. Men-

sti 361. non procul ab Edessa morabatur, ut refert Auctor Chronici Alexandrini sub hujus anni Coss. in hæc verba: *Constantius initio quartæ Indictionis* (erat quinta Indictio à Septembri cœpta, inquit Pagius num. 4.) *denunciatis sibi Juliani Cæsaris insidiis, concitus à Tarso Ciliciæ ad Mopsvestiam, seu Mopsi fontes veniens, &c.*

1 *Julianus*. Ejus interitum die vigesima sexta Junii, anno Christi 363. ex Ammiano, Socrate, Idacio in Fastis, & Auctore Chronici Alexandrini, ponit Pagius num. 4.

2 *Valentinianus*. Imperator renunciatus est VI. Kal. Mart. teste Socrate initio lib. 4. Valens autem Imperii consors factus v. Kal. Aprilis, ut scribit Ammianus lib. 15. qui quum Valentiniani inaugurationem ad annum Bissextum consignet, eam anno Christi 364. contigisse ostendit, confirmatque, quod ex dictis supra liquet, annum nempe Græcorum 675. anno Christi 364. respondere.

3 *Julianus Saba*. Ejus obitum ad annum sequentem oscitanter differt Dionysii descriptor. Vide supra pag. 154.

4 *Baptisterium*. Eadem ex Chronico nostro apud Dionysium ad hunc annum.

5 *Mar Ephræm*. Ejus mortem ultra annum Christi 373. protrahendam non esse, præter Syrorum auctoritatem, quos pag. 54. laudavi, conjici etiam potest ex tempore motæ à Valente Imperatore adversùs Catholicos Edessenos Persecutionis. Hæc enim juxta Baronium anno 371. vel 372. ut vult Pagius, aut demùm anno 373. ut Syris placet, contigit, nec ullo modo ad annum 378. vel 380. quibus plerique obitum Sancti Doctoris collocant, differri potest. Atqui Sanctum Ephræmum, antequam ea Persecutio moveretur, ad Superos evocatum fuisse, testantur Auctor Chronici nostri, Dionysius, & cæteri Syrorum: quibus suffragari videntur Socrates, Sozomenus, ac Theodoretus, qui eandem Persecutionem accuratè descripsere, quin ullam Ephræmi mentionem facerent: cujus proculdubio meminissent, si in vivis adhuc fuisset. Quid enim vero propius est, quam illum in ea occasione insigni aliquo facinore inclaruisse, vel Persecutionem ab Edessena Ecclesia removendo, vel Barsen Antistitem suum cæterosque Presbyteros & Clericos à Valente Imperatore relegatos in locum exilii sequendo? Certè à generosa illa fœmina, cujus nobilissimum facinus laudati Scriptores referunt, superari se haudquaquam passus fuisset: nec ulla suppetit ratio, cur Valens Orthodoxis omnibus varias in regiones relegatis, soli Ephræmo parceret. Hinc etiam S. Basilii Magni obitus colligitur, qui sex circiter ante S. Ephræmum mensibus ex hac luce migravit, ut ex ejusdem Basilii Vita ab Amphilochio elucubrata, & ex Ephræmi gestis suprà relatis liquet. Non enim assentior Pagio, qui ad annum 370. num. 24. Basilium Edessenæ Persecutioni supervixisse contendit ex iis Basilii ipsius verbis in epist. 297. ad Chalcidenses, quibus affirmat, *Valentem Imperatorem quum omnes propemodùm Ecclesias Pastoribus suis exspoliasset, ex Oriente Cæsaream se contulisse, ibique Basilium aggressum fuisse*: Quod etiam Nazianzenus Orat. in laud. Basilii, & Theodoretus lib. 4. cap. 19. testantur. Nam ut id de Valente verum sit, satis est, si plerasque Thraciæ, Asiæ, Syriæ, & non-

ܘܒܝܪܚ ܐܝܠܘܠ ܕܗ̇ܝ ܫܢܬܐ
ܢܦܩ ܥܡܐ ܡܢ ܥܕܬܐ ܕܐܘܪܗܝ
ܒܪܕܘܦܝܐ ܕܐܪܝܘܣ. 1

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܬܫܥ
ܒܝܪܚ ܐܕܪ ܢܦܩ ܡܢ ܥܠܡܐ ܡܪܝ
ܒܪܣܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ.

ܘܒܗ̇ ܫܢܬܐ ܘܒܥܣܪܝܢ ܒܟܢܘܢ 2
ܫܒܥܐ ܗܦܟܘ ܘܥܠܘ ܕܥܕܬܐ ܟܠܗ
ܐܪܬܕܘܟܣܐ ܘܩܒܠܘ ܥܕܬܐ ܕܐܘܪܗܝ.

ܘܒܗܘܢ ܒܙܒܢܐ ܗܘܐ ܡܪܝ 3
ܐܘܠܓܝܣ

XXXI. Menſe Septembri ejuſdem anni Edeſſenâ Eccleſiâ populus exceſſit, ab Arianis ejectus [1]

XXXII. Anno ſexcenteſimo octogeſimo nono, menſe Martio obiit Mar Barſes Edeſſæ Epiſcopus.

XXXIII. Eodem anno, [2] die 27. Decembris poſtliminio reverſi Orthodoxi Edeſſenam Eccleſiam recuperarunt.

XXXIV. Per idem tempus factus eſt Mar Eulogius [3] Epiſcopus, anno

& nonnullarum aliarum Provinciarum Eccleſias vexaverit; nec opus, ut Edeſſenam etiam invaſerit. Adde, quod *Modeſtus*, qui ex omnium Scriptorum ſententia Præfectus Prætorio erat, dum Valens Baſilium Cæſareæ adortus eſt, eam dignitatem uſque ad annum Chriſti 373. geſſiſſe dicitur in Legibus Codicis Theodoſiani, ut notat etiam Pagius ad annum 370. num. 31. qui tamen num. 25. perperàm ſcripſerat, *ex ſubſcriptionibus Legum Codicis Theodoſiani apparere, Modeſtum anno 375. Præfectum Prætorio fuiſſe.* Baſilius igitur ante à Valente impugnatus fuerat, quàm Edeſſena Perſecutio accideret, quæ nonniſi menſe Septembri anni 373. excitata fuit. Neque obſtat, quod Amphilochius in Vita Baſilii ſcribit, eum *Kalendis Januarii anno quinto Valentis & Valentiniani* obiiſſe, idque, ut Gregorius Nyſſenus in Epiſt. ad Olympium teſtatur, *annis octo tranſactis in Epiſcopatu, & nono inchoato:* atque adeò anno Chriſti 380. qui quintus erat Valentiniani Junioris annus, ut ait Pagius ad annum 378. num. 2. vel anno 376. in quem *quintus Valentis, & Valentiniani Conſulatus* incidit, ut putat Combefiſius in Notis ad Amphilochium: aut demùm anno 378. ut alii exiſtimarunt. Nam ut ab Amphilochii verbis incipiam, mendum in iis ineſſe omnes agnoſcunt, ſive illud in numero annorum poſitum ſit, ſive in Valentis nomine, ſeù alia quacumque ratione: hinc nulla ex iis veritas erui poteſt, nulla lux obſcuræ hiſtoriæ affulgere. *Octo* verò *Epiſcopatus anni*, qui à Nyſſeno *cum nono inchoato* memorantur, ad omnes Auctorum ſententias æquè commodè trahi poſſunt; præſertim quum Amphilochius cap. 8. & 9. Nicephorus lib. 10. cap. 25. & Auctor Chronici Alexandrini ſub Conſulibus anni 363. Baſilium imperante Juliano jam *Cæſareæ Epiſcopum* appellarint, quòd nimirùm *Eccleſiæ Cæſareenſis, abſente Paſtore, curam gereret*, licet adhuc Presbyter eſſet, ut bene monet ſæpe laudatus Pagius ad annum 365. num. 5.

1 *Ab Arianis ejectus.* Hanc Eccleſiæ Edeſſenæ perſecutionem ad annum 371. revocat Baronius num. 108. Ad ſequentem annum protrahit Pagius num. 8. Dionyſius verò Chronico noſtro conſentiens eandem excitatam refert menſe Septembri anno Græcorum 684. Chriſti 373. Deſcribit eandem Rufinus lib. 2. cap. 5. Socrates lib. 4. c. 18. Sozomenus lib. 6. cap. 18. & Theodoretus lib. 6. cap. 17. ubi præclarum facinus generoſæ illius mulieris ſubnectunt, quod in Vita S. Ephræmi pag. 51. ad Juliani Apoſtatæ tempora revocatur, ut ibidem notavimus.

2 *Eodem anno.* Imò *ineunte anno ſequenti*, hoc eſt, Græcorum 690. qui vertente anno Chriſti 378. reſpondet. Nam Valens Imperator interiit menſe Auguſto anni 378. quo extincto, *Gratianus cunctos, qui ab eo in exilium ejecti fuerant, revocavit. Lege prætereà ſanxit, ut omnes cujuſcumque Religionis homines in Eccleſiis convenirent: Soli autem Eunomiani, Photiniani, & Manichæi pellerentur Eccleſiis*, inquit Socrates lib. 5. cap. 2. cui ſuffragatur Sozomenus lib. 7. cap. 1. Addit Theodoretus de Gratiano loquens lib. 5. cap. 2. *Porrò ſimul cum Lege Saporem quoque Magiſtrum militum miſit, qui tunc celeberrimus habebatur, & Arianæ quidem blaſphemiæ prædicatores, tamquam feras quaſdam à ſacris ædibus excludi juſſit: optimis autem Paſtoribus ac Divino gregi eaſdem reſtituit. Atque id quidem in ſingulis Provinciis ſine controverſia executioni mandatum eſt.* Edeſſenam igitur Eccleſiam non menſe Decembri anni Græcorum 689. quo adhuc in curſu erat annus Chriſti 377. Sed anni Græcorum 690. Chriſti 378. pulſis poſt interitum Valentis Arianis, Gratiani juſſu, Catholici recuperarunt. Idem de Chronico Dionyſii dicendum, qui Arianorum ejectionem ad annum 689. Græcorum conſignat.

3 *Eulogius.* Theodoſius Magnus menſe Januario anni 379. imperare cœpit, teſtibus Socrate, Idacio in Faſtis, Marcellino in Chronico, & aliis. Eodem igitur anno Eulogius Epiſcopatum ſuſcepit, de quo vide Theodoretum lib. 4. cap. 18. Hic Concilio CPāno ſubſcripſit, ut in Actis ejuſdem Concilii legitur.

ܐܘܠܘܓܝܣ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܒܡܕܝܢܬܐ
ܕܐܡܠܟ ܒܗ ܬܐܘܕܘܣܝܣ ܪܒܐ. ܘܗܘ
ܡܪܝ ܐܘܠܘܓܝܣ ܒܢܐ ܒܝܬ ܡܪܝ
ܕܢܝܐܝܠ ܘܐܬܩܪܝ ܒܝܬ ܡܪܝ ܕܘܡܛ.

ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܘܬܪܬܝܢ
ܒܢܐ ܬܐܘܕܘܣܝܣ ܪܒܐ ܠܪܫܥܝܢܐ [1]
ܒܒܝܬܢܗܪܝܢ ܡܕܝܢܬܐ.

ܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܘܬܠܬ
ܐܬܟܢܫ. ܣܘܢܗܘܕܘܣ ܕܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ [2]
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܒܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ.

ܒܫܢܬ ܫܬܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܘܬܡܢܐ
ܢܦܩ ܡܢ ܥܠܡܐ ܡܪܝ ܐܘܠܘܓܝܣ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܒܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ. [3]

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܚܡܫ ܒܝܪܚ ܐܒ
ܒܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ ܒܗ ܐܝܬܝܘ
ܓܠܘܣܩܡܗ ܕܡܪܝ ܬܐܘܡܐ ܫܠܝܚܐ [4]
ܠܗܝܟܠܐ ܪܒܐ ܕܝܠܗ ܒܝܘܡܝ ܡܪܝ
ܩܘܪܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ.

ܒܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܫܬ ܒܟܢܘܢ
ܒܫܒܥܣܪ ܐܚܪܝ ܢܦܩ ܡܢ ܥܠܡܐ
ܬܐܘܕܘܣܝܣ ܡܠܟܐ ܪܒܐ. ܘܒܥܣܪܝܢ [5]
ܘܫܒܥܐ ܒܢܝܣܢ ܥܠ ܐܪܩܕܝܘܣ
ܠܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ

anno nimirùm, quo Theodosius Magnus imperare cœpit. Et ipse quidem Mar Eulogius ædificavit Templum S. Danielis, quod *Domus Mar Domitii* appellatum fuit.

XXXV. Anno sexcentesimo nonagesimo secundo Theodosius Magnus Rhesainam [1] urbem in Osrhoëna ædificavit.

XXXVI. Anno sexcentesimo nonagesimo tertio coacta fuit Synodus [2] centum & quinquaginta Episcoporum Constantinopoli.

XXXVII. Anno sexcentesimo nonagesimo octavo migravit ex hoc sæculo Mar Eulogius Episcopus feria [3] sexta Crucifixionis.

XXXVIII. Anno septingentesimo quinto, mense Augusto die 22. advexerunt Arcam Mar Thomæ [4] Apostoli in Templum magnum eidem dicatum diebus Mar Cyri Episcopi.

XXXIX. Anno septingentesimo sexto die 17. Januarii migravit ex hac luce Theodosius [5] Magnus Imperator. Die verò 27. Aprilis Arcadius Constantinopolim ingressus est. Die autem 8. Novembris Cadaver

NOTÆ.

1 *Rhesainam*. Vide suprà pag.26.

2 *Synodus*. Hanc ineunte anno Græcorum 693. hoc est à mense Octobri anni 381. celebratam fuisse, non modo Auctor Chronici nostri, sed etiam Dionysius affirmant: eademque fuit Spondani sententia, licet Socrates mense Majo ejusdem anni id factum referat, quem Baronius, & Pagius sequuntur. At qui Joannis Maronis Tractatum adversùs Nestorianos & Monophysitas descripsit, in consignando hujus Synodi tempore, tùm à vera Alexandri, seù Græcorum Epocha, tùm ab Imperii Theodosiani anno aberravit. Nam pro 693. annum Alexandri 660. & pro 3. annum Theodosii *secundum* perperàm apposuit.

3 *Feria sexta*. Nimirùm die 23. Aprilis, in quem sexta Feria in Parasceve incidit anno Christi 387.

4 *Thomæ Apostoli*. Sacrum ejus Corpus Edessam translatum fuisse, testatur etiam Rufinus lib.2. cap.5. cui Hieronymus, aliique Martyrologi suffragantur: *Indeque Indiarum Nestoriani, qui Sancti hujus Apostoli Corpus usque ad sæculum elapsum sese conservasse effutiere, validè confutantur*, ut bene notat Pagius ad annum 327. num. 10. Ejus verò Templi mentionem, præter Auctorem Vitæ Sancti Ephræmi pag. 49. faciunt etiam Socrates lib.4. cap.18. & Sozomenus lib.6. cap.18.

5 *Theodosius*. Eodem anno eademque die mortem Theodosii Magni refert Socrates lib. 5. cap. 26. & lib. 6. cap. 1. ubi & solemnem pompam, qua ejus Cadaver in Urbem Regiam illatum fuit, describit in hæc verba. *Cæterùm corpus Theodosii allatum Constantinopolim iisdem Consulibus* (Olybrio scilicet ac Probino) *die sexto Idus Novembris* (anni Græcorum 707. Christi 395.) *Arcadius ejus filius solemni exequiarum bonore prosequutus est*.

ܠܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ. ܘܒܡܕܝܢܬܐ
ܕܪܗܘܡܝ ܐܝܬܝܘܗܝ ܟܠܗ. ܘܒܗ
ܘܐܬܩܘܡܘ ܠܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ.

ܘܒܝܪܚ ܬܡܘܙ ܕܗܝ ܫܢܬܐ ܥܒܪܘ
ܗܘܢܝܐ ܠܐܬܪܐ ܕܪܗܘܡܝܐ.

ܒܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܫܒܥ ܒܥܣܪܝܢ
ܘܬܪܝܢ ܒܬܡܘܙ ܢܦܩ
ܡܢ ܥܠܡܐ ܡܪܝ ܩܘܪܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܕܐܘܪܗܝ.

ܘܒܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܬܡܢܐ ܗܘܐ ܡܪܝ
ܣܠܘܢܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܒܐܘܪܗܝ.

ܒܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܥܣܪ ܒܫܒܥܣܪ
ܒܬܫܪܝ ܩܕܡ ܢܦܩ ܡܢ ܥܠܡܐ ܡܪܝ
ܣܠܘܢܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ.

ܘܒܗ ܒܫܢܬܐ ܒܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬܐ ܒܬܫܪܝ
ܐܚܪܝ ܩܡ ܗܘܐ ܡܪܝ ܦܩܝܕܐ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܒܐܘܪܗܝ.

ܘܒܗ ܒܫܢܬܐ ܩܡ ܝܘܚܢܢ
ܟܪܘܣܘܣܛܘܡܘܣ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܒܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܐܪܒܥܣܪܐ ܫܪܝ
ܬܐܕܘܪܘܣ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܡܦܣܘܝܣܬܐ
ܠܡܦܫܩܘ ܟܬܒܐ.

ܫܠܡ

daver Theodosii in eandem urbem illatum est.

XL. Eodem anno mense Julio Hunni [1] in Romanorum ditionem irruperunt.

XLI. Anno septingentesimo septimo, die 22. Julii migravit ex hoc sæculo Mar Cyrus Edessæ Episcopus.

XLII. Anno septingentesimo octavo factus est Mar Silvanus Edessæ Episcopus.

XLIII. Anno septingentesimo decimo, die 17. Octobris objit Mar Silvanus Edessæ Episcopus.

XLIV. Eodem anno die 23. Novembris ordinatus fuit Mar Pachidas Edessæ Episcopus.

XLV. Eodem etiam anno Joannes [2] Chrysostomus Constantinopolitanæ præfectus fuit Ecclesiæ.

XLVI. Anno septingentesimo decimo quarto Theodorus [3] Mopsvestiæ Episcopus sacram Scripturam commentari cœpit.

XLVII. An-

NOTÆ.

1 *Hunni*. Horum excursiones describit Josue in Chronico, quem vide pag. 264. & fusiùs Dionysius ad annum Græcorum 706.

2 *Joannes Chrysostomus*. Socrates lib. 6. cap. 2. Chrysostomum in Episcopali Sede constitutum fuisse asserit *quarto Kalendas Martii*, *Honorio IV. & Eutychiano Coss.* hoc est, die 26. Februarii anni Christi 398. Idem scribit Georgius Alexandrinus Episcopus in ejus Vita num. 20. & Marcellinus in Chronico sub laudatis Consulibus. Quare ad annum Græcorum 709. retrahendum est, quod hìc in Chronico nostro de Chrysostomi ordinatione ad annum 710. ponitur. Corrigendus insuper Dionysius, qui id factum anno 707. narrat in hæc verba: ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ
ܘܫܒܥ ܢܚ ܢܩܛܪܝܘܣ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܕܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ ܘܩܡ ܚܠܦܘܗܝ
ܡܪܝ ܝܘܚܢܢ ܟܪܘܣܘܣܛܘܡܘܣ:
Anno 707. obiit Nectarius CP. Episcopus, cui S. Joannes subrogatus fuit. Nectarius enim, teste Socrate loc. cit. obiit *quinto Kal. Octobris Cæsario & Attico Coss.* hoc est, circa finem Septembris anni Christi 397. qui in vertentem Græcorum annum 708. competit.

3 *Anno* 714. Quo nimirùm Theodorus nonum Episcopatus sui annum agebat, ut ex Theodoreto lib. 5. cap. 40. rectè deducit Pagius ad annum 423. num. 16. Obiit enim anno Christi 429. quo Theodoretus Historiam suam clausit: idque *triginta sex post annis*,

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܚܡܫܬܥܣܪܐ
ܐܒܫܡܝܐ ܩܫܝܫܐ ܒܪ ܚܬܗ ܕܡܪܝ ܐܦܪܝܡ
ܥܒܕ ܡܕܪ̈ܫܐ ܘܡܐܡܪ̈ܐ
ܥܠ ܡܐܬܝܬܐ ܕܗܘ̈ܢܝܐ ܠܐܬܪܐ ܕܪ̈ܗܘܡܝܐ.

XLVII. Anno ſeptingenteſimo decimo quinto Abſamias [1] Presbyter, ſororis Beati Mar Ephræmi filius, de Hunnorum excurſione in Romanorum ditionem odas, & ſermones compoſuit.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܗܘܐ ܡܪܝ
ܕܝܘܓܢܝܣ ܐܦܣܩܘܦܐ ܒܐܘܪܗܝ.
ܘܗܘ ܫܪܝ ܠܡܒܢܐ ܒܝܬ ܡܪܝ
ܒܪܠܗܐ.

XLVIII. Anno ſeptingenteſimo vigeſimo factus eſt Mar Diogenes [2] Edeſſæ Epiſcopus: qui Templum Mar Barlahæ ædificare cœpit.

ܘܒܗ ܒܫܢܬܐ ܒܫܘܪܝܐ ܕܝܪܚ ܐܒ ܢܦܩ
ܡܢ ܥܠܡܐ ܡܪܝ ܦܩܝܕܐ ܐܦܣܩܘܦܐ
ܕܐܘܪܗܝ.

XLIX. Eodem anno in Neomenia menſis Auguſti deceſſit Mar Pachidas Edeſſæ Epiſcopus.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܘܚܕܐ ܗܘܐ
ܩܘܪܝܠܠܘܣ ܐܦܣܩܘܦܐ ܒܐܠܟܣܢܕܪܝܐ
ܪܒܬܐ.

L. Anno ſeptingenteſimo vigeſimo primo factus eſt Cyrillus [3] Alexandriæ magnæ Epiſcopus.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬ
ܗܘܐ ܪܒܘܠܐ ܐܦܣܩܘܦܐ ܒܐܘܪܗܝ
ܘܒܢܐ ܒܝܬ ܡܪܝ ܐܣܛܦܢܘܣ
ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܒܝܬ
ܫܒܬܐ ܕܝܗܘ̈ܕܝܐ. ܒܦܘܩܕܢܗ ܕܡܠܟܐ.

LI. Anno ſeptingenteſimo vigeſimo tertio Rabulas [4] Edeſſenum Epiſcopatum accepit. Hic, Imperatoris juſſû, ædificavit Templum S. Stephani, quod anteà Domus Sabati, ideſt, Synagoga Judæorum fuerat.

ܫܢܬ

LII. An-

nis, quàm Mopſveſtenam Eccleſiam rexerat, ut idem Theodoretus notat: atque adeò ordinatus fuit Epiſcopus non anno 391. ut Eminentiſſimus Noriſius lib. I. Hiſt. Pelag. cap. 9. exiſtimavit, neque anno 397. ut Dionyſius in Chronico ſcribit; ſed anno 394. ut idem Pagius oſtendit ad annum 427. à num. 9. Certè Theodorus anno Chriſti 428. quo Neſtorius Conſtantinopolitanum Epiſcopatum ſuſcepit, adhuc in vivis erat, ut teſtatur Theodulus apud Evagrium lib. I. cap. 2. qui narrat, *Neſtorium ad Epiſcopatum urbis Regiæ proficiſcentem, apud Mopſveſtiam cum Theodoro congreſſum fuiſſe, & audita illius doctrina, à recta pietate deflexiſſe*. De ejus memoria & ſcriptis conſule Acta Quintæ Synodi.

1 *Abſamias*. De quo ſuprà pag. 169.

2 *Diogenes*. Duobus poſt annis Ordinationem ejus refert Dionyſius: cui tamen Auctor Chronici noſtri omninò præferendus, quum ex illo Dionyſius hiſtoriam ſuam hauſerit.

3 *Cyrillus*. Eodem etiam anno Cyrilli ordinationem ponit Dionyſius: nimirùm Græcorum 721. Chriſti 410. ſed ab utroque diſſentit Socrates lib. 7. cap. 7. qui Theophili quidem obitum *Idibus Octobris Honorio IX. & Theodoſio V. Coſs.* hoc eſt, anno Chriſti 412. inaugurationem verò Sancti Cyrilli, *tertio poſt die* conſignat.

4 *Rabulas*. Eodem anno & Diogenis obitum, & Rabulæ ordinationem refert Dionyſius. Porrò ſub Rabula claruit S. Alexius Romanus, quem Syri ܡܪܝ ܪܝܫܐ *Mar Riſcia*, & ܓܒܪܐ ܕܐܠܗܐ *Gabra D-Allaha*, hoc eſt, *Sanctum Principem*, *Virumque Dei* appellant, ut in titulo Vitæ ejuſdem notatum legi in vetuſtiſſimo Codice Scetenſis Syrorum Monaſterii ſcripto *à Thoma Diacono Edeſſeno in Monaſterio Gubæ Baraiæ die 29. Julii, anno Græcorum* 895. Chriſti 584. quem nullo pretio extrahere licuit. Auctor illius Vitæ, anonymus Eccleſiæ Edeſſenæ Æedituus dicitur tàm in laudato Codice, quàm in Arabico Vaticano LV. pag. 53. ubi & alia ejuſdem S. Alexii Vita ex Latinis exemplaribus de-

1 ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥ
ܠܗܒ ܐܬܬܪܥܘ ܫܘܪܝܗ ܕܐܘܪܗܝ ܒܡܝܐ
ܙܒܢܐ ܕܬܠܬ ܒܝܘܡܝ ܐܢܘܪܝܘܣ
ܘܐܪܩܕܝܘܣ ܡܠܟܐ ܙܟܝܐ.

LII. Anno septingentesimo vigesimo quarto [1] sub Honorio & Arcadio invictis Imperatoribus muri Edessæ jam tertiùm aquis corruerunt.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܪܬܝܢ
2 ܩܡ ܐܘܛܘܟܐ ܕܝܪܝܐ. ܗܢܐ ܕܟܦܪ
ܒܦܓܪܢܘܬܐ.

LIII. Anno septingentesimo trigesimo secundo Eutyches [2] monachus innotuit, qui Incarnationis veritatem negavit.

ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܐܣܬܗܕ ܛܘܒܢܐ ܝܥܩܘܒ
3 ܡܦܣܩܐ.

LIV. Per idem tempus martyrio coronatus fuit Beatus Jacobus [3] Intercisus.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܫܥ
4 ܗܪܣܝܣ ܕܗܢܘܢ ܕܐܡܪܝܢ ܕܚܛܝܬܐ
ܕܟܝܢܐ ܣܝܡܐ ܐܝܬܝܗ.

LV. Anno septingentesimo trigesimo nono emersit Hæresis [4] asserentium, Peccatum naturæ insitum esse.

ܫܢܬ

LVI. An-

descripta legitur, in qua Sanctus Vir non Edessæ, ut perperàm in priori Vita Arabica è Syriaco conversa, sed Romæ, ut reverà accidit, ad cœlum migrasse narratur.

1 *Anno* 724. nimirùm Christi 413. in quem *feria tertia*, *& dies duodevigesimus Martii*, in fine hujus Chronici notati, inciderunt. Sed is annus ab obitu Arcadii sextus erat. Quare *Arcadii* nomen per oscitantiam amanuensis positum hoc loco: quem errorem substituto *Theodosii* nomine idem amanuensis in fine Chronici correxit. De hac Edessæ submersione fusè Dionysius ad prædictum Græcorum annum, qui tamen id factum non mense *Martio*, sed *Aprili* refert.

2 *Eutyches*. Initium hæreseos Eutychianæ ad annum Christi 441. vel 442. communiter ab Auctoribus consignatur, ajente Anastasio Synaita apud Lupum in Notis ad cap 44. Synodici adversùs Tragœdiam Irenæi: *Annis circiter post* (Ephesinum scilicet Concilium) *decem*, *Eutyches quidam Archimandrita Constantinopoli exortus*, *qui diceret totum Christum esse naturam unicam*. Neque enim verosimile est, eum circa Incarnationem desipere cœpisse anno Græcorum 732. Christi 421. alioquin in Ephesina Synodo, quæ anno 431. contra Nestorium celebrata est, disertè damnatus fuisset. Quare Chronici nostri verba benignè interpretanda sunt, non de initio illius hæreseos, sed de tempore, quo Eutyches antequam in hæresim laberetur, fide ac virtutibus clarus habebatur. Atque ita intelligendus est etiam Dionysius, qui eundem anno Græcorum 731. floruisse scribit.

3 *Jacobus Intercisus*. De tempore ejus martyrii vide suprà pag. 181.

4 *Hæresis*. Theodorus Mopsvestenus Pelagianorum æquè ac Nestorianorum parens, Volumen in quinque Libros digestum edidit sub hoc titulo: *contra asserentes*, *peccare homines natura*, *non voluntate*, ut testatur Photius in Biblioth. Cod. 177. in quo ille Dialogos Hieronymi, & Augustini Libros *de peccatorum meritis & remissione*, ejusque Epistolam ad Hilarium Syracusanum impugnans, conabatur fallacibus argumentis ostendere, nullum esse *naturæ*, seu *originis* peccatum, ut in Hist. Pelagiana rectè observavit Eminentiss. Norisius. Id anno Græcorum 739. Christi 428. contigisse, deducitur ex hoc Chronici nostri loco, quo etiam confirmatur, quod suprà ad annum Græcorum 714. ex Epistola Theoduli de Theodoro affirmavimus, eum nimirùm anno Christi 428. adhuc in vivis fuisse. Quod verò Auctor noster asserentes *Peccatum naturæ insitum* hæreticos appellat, valdè suspicari facit, eum hac in re Theodoro atque Pelagio favisse: præsertim quum eodem errore nonnullos Syrorum per id tempus infectos fuisse, testetur Marius Mercator in Commonitorio adversùs hæresim Pelagii ac Cœlestii, his verbis: *Quæstio contra Catholicam fidem apud nonnullos Syrorum*, *& præcipuè in Cilicia à Theodoro quondam Episcopo Oppidi Mamsisteni* (legendum, Mopsvesteni) *jam dudum mota*, *nunc usque penes paucos eorum admodùm proditur &c. Progenitores videlicet humani generis Adam & Hevam mortales à Deo creatos &c.* Verùm quum in Synodo Ephesina, quam Auctor noster disertè amplectitur, tàm Nestorianus, quàm Pelagianus error profligatus fuerit, videtur Textui Syriaco aliquod vitium inesse, & genuina lectio ita restitui debere: ܗܪܣܝܣ ܕܗܢܘܢ ܕܐܡܪܝܢ ܕܠܘ ܒܟܝܢܐ ܕܚܛܝܬܐ ܣܝܡܐ ܐܝܬܝܗ. *Emersit hæresis asserentium*, *Peccatum nequaquam naturæ insitum esse*. Quæ conjectura ex eo probabilis redditur, quòd Marius Mercator loc. cit. asserit, Pelagianam hæresim

etiam

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܐܢܕܪܐܘܣ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܫܡܝܫܛ ܝܕܝܥ ܗܘܐ.
ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܚܕܐ
ܢܚܬ ܥܦܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ.
ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܬܝܢ
ܐܬܟܢܫ ܣܘܢܗܕܘܣ ܩܕܡܝܬܐ
ܒܐܦܣܘܣ.
ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܫܬ
ܢܦܩ ܪܒܘܠܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ ܡܢ
ܥܠܡܐ ܒܬܡܢܝܐ ܒܐܒ. ܘܗܘܐ
ܚܠܦܘܗܝ ܗܝܒܐ ܪܒܐ. ܗܢܐ ܒܢܐ
ܥܕܬܐ ܚܕܬܐ ܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܗܫܐ ܒܝܬ
ܫܠܝ̈ܚܐ.
ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܬܫܥ
ܒܝܘܡܝ ܡܪܝ ܗܝܒܐ ܐܝܬܝ
ܣܢܩܠܝܛܝܩܘܣ ܦܬܘܪܐ ܪܒܐ ܕܣܐܡܐ ܕܐܝܬ
ܒܗ ܡܐܬܐ ܘܥܣܪܝܢ ܠܝܛܪ̈ܝܢ
ܘܐܬܬܣܝܡ ܒܥܕܬܐ ܥܬܝܩܬܐ ܕܐܘܪܗܝ.
ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܬܠܬ
ܐܢܛܘܠܝܘܣ ܪܒ ܚܝܠܐ ܥܒܕ
ܓܠܘܣܩܡܐ ܕܣܐܡܐ ܠܐܝܩܪܐ
ܕܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܛܘܒܢܐ ܬܐܘܡܐ
ܫܠܝܚܐ.

ܫܢܬ

LVI. Anno ſeptingenteſimo quadrageſimo Andreas [1] Samoſatæ Epiſcopus claruit.

LVII. Anno ſeptingenteſimo quadrageſimo primo pulvere cœlum pluit.

LVIII. Anno ſeptingenteſimo quadrageſimo ſecundo [2] Epheſina Prima Synodus celebrata fuit.

LIX. Anno ſeptingenteſimo quadrageſimo ſexto, die 8. Auguſti migravit ex hoc ſæculo Rabulas Edeſſæ Epiſcopus: cui magnus Ibas [3] ſuffectus fuit. Hic novam ædificavit Eccleſiam, quæ hodie Apoſtolorum appellatur.

LX. Anno ſeptingenteſimo quadrageſimo nono ſub præſtantiſſimo Iba obtulit Senator ingentem menſam argenteam librarum ſepties centum & viginti, quæ in veteri Edeſſæ Eccleſia repoſita fuit.

LXI. Anno ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio Anatolius militiæ Præfectus fecit argenteam arcam in honorem oſſium Sancti Thomæ Apoſtoli.

LXII. An-

etiam quum in Syria maximè floreret, à paucis admodum Syris propugnatam fuiſſe: atque adeò vero propius eſt, Auctorem noſtrum, qui poſt annum Chriſti 540. hoc eſt, centum viginti circiter poſt ejus hæreſeos initium annis, claruit, ab ea quam maximè abhorruiſſe. Quid? Si ille de celeberrima quæſtione, quæ de originali peccato Theodorum inter & Occidentales, ideſt, S. Auguſtinum atque Hieronymum, agitata fuit, haud ſatis edoctus, exiſtimaverit verba illa, *peccare homines natura*, &, *peccatum naturæ inſitum*, in Manichæorum ſenſum detorqueri, quaſi natura humana per ſeipſam mala ſit & à malo Deo condita: vel quod veroſimilius eſt, eadem de actuali peccato intellexerit: quo in ſenſu profecto immanem errorem continent. Nam ſæpè ex non intellectis diſputantium verbis, in diverſas Scriptores ſciſſi ſunt ſententias, ut in quæſtionibus *de uno ex Trinitate carne paſſo*, & *de Triſagio* manifeſtum eſt. Neque mirum, quod Auctor noſter quæſtionem illam ignoraverit, cujus notitia Photium ipſum, doctiſſimum cæteroqui virum, ex parte latuit, ut Eminentiſſimus Noriſius doctè oſtendit loco citat. & ex eo Pagius ad annum 423. num. 19. obſervavit.

1 *Andreas Samoſatæ Epiſcopus*. Plura de eo Scriptores Eccleſiaſtici, quos vide. Diverſus autem fuit ab Andrea Monacho Conſtantinopolitano, ad quem exſtat Theodoreti epiſtola 163. ut ex Garnerio notavit Pagius ad annum 430. num. 17. Ille enim anno 448. adhuc erat Monachus, ut liquet ex laudata Theodoreti epiſtola: noſter verò Andreas Samoſatenæ jam præerat Eccleſiæ anno 429. ut ex Chronico noſtro patet.

2 *Anno* 742. Ita emendavi errorem amanuenſis, qui id factum anno Græcorum 744. Chriſti 433. refert, contra communem ſententiam, & contra ipſius Epheſinæ Synodi Acta. Sic etiam corrigendus eſt Dionyſius, qui eundem errorem ex Chronico noſtro hauſit.

3 *Ibas*. Vide pag. 199.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܫܬ ܗܘܐ ܕܝܘܣܩܘܪܘܣ [1] ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܪܒܬܐ.

ܘܐܬܟܢܫܬ ܬܘܒ ܠܐܦܣܘܣ ܣܘܢܗܕܘܣ [2] ܐܚܪܬܐ. ܗܝ ܕܐܚܪܡ ܒܗ ܕܝܘܣܩܘܪܘܣ ܠܦܠܒܝܢܘܣ ܪܒܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ. ܘܠܕܘܡܢܘܣ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ. ܘܠܐܝܪܝܢܐܘܣ ܕܨܘܪ: ܘܠܗܝܒܐ ܕܐܘܪܗܝ: ܘܠܐܘܣܒܝܘܣ ܕܕܘܪܘܠܝܐ: ܘܠܕܢܝܐܝܠ ܕܚܪܢ: ܘܠܣܘܦܪܘܢܝܘܣ ܕܬܠܐ: ܘܠܬܐܘܕܘܪܝܛܘܣ ܕܩܘܪܘܣ.

LXII. Anno septingentesimo quinquagesimo sexto Dioscorus [1] Alexandriæ magnæ factus fuit Episcopus.

LXIII. Item altera [2] Synodus Ephesi coacta fuit, in qua Dioscorus anathemate perculit magnum Flavianum Episcopum Constantinopoleos: Domnum Antiochiæ: Irenæum Tyri: Ibam Edessæ: Eusebium Dorylei: Danielem Haran: Sophronium Telæ, & Theodoretum Cyri.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܬܫܥ ܢܦܩ ܗܝܒܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܡܢ ܐܘܪܗܝ ܒܚܕ ܒܟܢܘܢ ܐܚܪܝ. ܘܒܬܪܗ ܩܡ ܢܘܢܘܣ ܒܥܣܪܝܢ ܘܚܕ ܒܬܡܘܙ. ܘܐܚܕ ܟܘܪܣܝܐ ܫܢܝܢ ܬܪܬܝܢ ܘܥܒܕ ܒܥܕܬܐ ܐܪܛܝܘܢ [3].

LXIV. Anno septingentesimo quinquagesimo nono Ibas Episcopus Edessa excessit die 1. Januarii: cui Nonnus substitutus fuit die 21. Julii, tenuitque Sedem annis duobus, & fecit Sacrarium [3] in Ecclesia.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܝܕܝܥ ܠܐܘܢ [4] ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܪܗܘܡܐ.

LXV. Anno septingentesimo sexagesimo claruit Leo [4] Romæ Episcopus.

ܫܢܬ ܫܒܥܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܐܘܪܝ ܐܬܢܝܚ

LXVI. Anno septingentesimo sexa-

NOTÆ.

1 *Dioscorus*. Eodem anno, hoc est, Græcorum 756. Christi 445. ordinationem Dioscori refert Dionysius in Chronico, cujus sententiam amplecti videtur Bollandus ad diem 28. Januarii, dum in dubium vocat, an S. Cyrillus anno 444. vel 445. è vivis excesserit. At Cardinalis Norisius lib. 2. Hist. Pelag. cap. 12. doctè probat, Dioscorum anno 444. Cyrillo successisse: Athanasius enim in libello supplici, Actione 3. Concilii Chalcedonensis recitato, postquam conquestus est de injuriis sibi à Dioscoro Cyrilli successore irrogatis, sic ait: *Omnia hæc adversum me à Reverendissimo & Dei amantissimo Dioscoro perpetrata, in totis octo hodie annis eo circumveniente me*. Atqui recitatus fuit hic libellus anno 451. die 3. Id. Octob. quo habita est Actio 3. Concilii Chalcedonensis. Quare Dioscorus anno 444. non 445. Episcopatum iniit; alioquin, ut inquit Cardinalis Norisius, Athanasius annum tantùm septimum numerasset. Certè Dionysius in Chronico obitum Sancti Cyrilli consignat ad annum Græcorum 755. qui anno Christi 444. respondet.

2 *Altera Synodus Ephesi*. Non anno Græcorum 756. congregata est, ut ex numeri præcedentis consequentia colligi videtur; nec anno 757. ut Dionysius in Chronico tradit; sed anno 760. Christi 449. ut ex Actis ejusdem Pseudo-Synodi apparet. Quare quod de Ibæ exilio numero sequenti ad annum Græcorum 759. narratur, anno 760. accidit: Ephesina enim hæc Synodus, in qua Ibas damnatus fuit, anno Christi 449. die 8. Augusti inchoata est. Vide Pagium ad hunc annum num. XI. & XII.

3 *Sacrarium*. Auctor noster Græca voce ἱερατεῖον, utitur: quod & infrà facit in his vocibus, *Indictione secunda*, *Libellus*, *duodecimo lapide*, seu milliario &c. Est autem ἱερατεῖον *locus sacer ac venerandus*, *tabulato inclusus*, *Clericis tantùm*, *viris sæcularibus rarò*, *mulieribus nunquam penetrabilis*, ut ex Græcorum Euchologio observat Svicerus in Thesauro.

4 *Leo*. Decimum Pontificatus annum tunc agebat S. Leo. Quare quæ in Syriaco Textu de eodem dicuntur, de celebritate ejus nominis, non de initio Pontificatus intelligenda sunt.

sexagesimo secundo Synodus in urbe Chalcedone coacta fuit.

LXVII. Anno septingentesimo sexagesimo tertio claruit Mar Isaac [1] Scriptor, & Archimandrita.

LXVIII. Anno septingentesimo sexagesimo nono die 28. Octobris requievit Ibas Edessæ Episcopus: & in locum suum reversus Nonnus, [2] ædificavit Templum S. Joannis Baptistæ, & Nosocomium pauperum invalidorum, extra Portam Beth-Semes. Exstruxit autem in eodem Nosocomio Templum SS. Cosmæ & Damiani. Prætereà Monasteria, Turresque excitavit: sed & pontes fecit, & vias exæquavit.

LXIX. Anno septingentesimo septuagesimo primo migravit ex hoc sæculo Beatus Simeon [3] Stylites die 2. Septembris, feria quarta, hora undecima.

LXX. Anno septingentesimo septuagesimo septimo ædificavit Leo Callinicum [4] in Osrhoëna, quam de suo nomine Leontopolim appellavit: Episcopum etiam in ea constituit.

LXXI. Anno septingentesimo octogesimo secundo decessit Nonnus Edessæ Episcopus, cui Cyrus [5] substitutus fuit.

LXXII. Anno septingentesimo nona-

NOTÆ.

1 *Isaac*. Vide pag. 207.

2 *Nonnus*. De quo suprà pag. 257.

3 *Simeon Stylites*. Dies 2. Septembris non anno Græcorum 771. sed anno 770. in feriam quartam incidit: hic enim annus respondet anno Christi 459. quo litera Dominicalis D. Quum igitur ex Cosma Vitæ S. Simeonis Scriptore constet, Sanctissimum Stylitam anno Christi 459. ad Superos migrasse, ut pag. 252. ostendimus, idque dies mensis & hebdomadæ ab Auctore nostro signati indicent; videtur ex Auctore aliquo, qui computum Antiochenorum sequebatur, annum Græcorum 771. à Kalendis Septembris inchoatum, pro anno 770. qui juxta Syros adhuc in cursu erat, noster Auctor apposuisse.

4 *Callinicum*. Vide pag. 258.

5 *Cyrus*. Vide in Notis ad pag. 353.

[illegible]

nonagesimo quinto Leontius [1] contra Zenonem rebellavit, imperavitque Antiochiæ annis duobus.

LXXIII. Anno octingentesimo Persarum [2] Schola ex urbe Edessa excisa est.

LXXIV. Anno octingentesimo nono mense Majo remissum fuit aurum [3] artificibus universæ terræ.

LXXV. Mense autem Junio die sexta migravit ex hac luce Cyrus Edessæ Episcopus: cui substitutus fuit Petrus, [4] & Edessam ingressus die duodecima Septembris ejusdem anni.

LXXVI. Anno octingentesimo decimo [5] plurimæ visæ sunt locustæ, quæ tamen exiguum eo anno damnum peperere, quum plantæ iterùm germinassent. Accidit prætereà ingens terræmotus, & Balneum Iberorum triduo aruit. Sed & Nicopolis urbs corruit, & incolas omnes præter Ecclesiam, & Episcopum, duosque ejusdem Syncellos, oppressit.

[illegible]

LXXVII. Anastasius verò Imperator Euphemium [6] CP. Episcopum

N O T Æ.

1 *Leontius*. Initium tyrannidis ejus, eodem etiam anno, hoc est, Christi 484. *Indictione 7. Theodorico & Venantio Coss.* ponit Marcellinus in Chronico, qui tamen à Chronico nostro dissentit, dum Leontio quinque annos tribuit, eumque interfectum asserit *Indictione* 11. *Dinamio & Sifidio Coss.* anno 488. Vide quæ suprà notavimus pag.264.

2 *Persarum Schola*. De qua suprà p. 204. & 351.

3 *Aurum*. Vide pag.268.

4 *Petrus*. De quo suprà pag.269.

5 *Anno* 810. Gesta hujus anni descripsimus pag.269.

6 *Euphemium*. Ejus depositionem *Indictione* 3. *Viatore solo Cos.* anno Christi 495. referunt Marcellinus, & Cedrenus. Theophanes verò anno sequenti id factum narrat: quibus noster Auctor anteponendus esset, si constaret, loco suo hæc ab amanuensi de-

scripta fuisse, hoc est anno Græcorum 810. Christi 499. nam Dionysius Euphemii ejectionem anno ante contigisse testatur his verbis:

[illegible]

Anno 809. *pulsus fuit in exilium Euphemius CP. Episcopus*, eò quod *Nestoriana hæresi laborare deprehensus est*: *eique Macedonius subrogatus*. Quod autem Euphemius Nestoriani erroris à Dionysio accusatur, mirum non est, quum Dionysius Monophysita fuerit; Monophysitæ verò Catholicos Synodi Chalcedonensis propugnatores, qualis Euphemius fuit, Nestorianismi insimulare consueverint. Vide Pagium ad annum 519. à num. 3. ubi eum tùm ab hæresi, tùm à schismate vindicat.

ܘܐܦܩ ܡܢܗ ܘܐܩܝܡ ܚܠܦܘܗܝ ܠܡܩܕܘܢܝܘܣ ܡܢܗܘܢ.

pum ejecit, eique Macedonium subrogavit.

ܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܚܕܥܣܪܐ ܩܡܨܐ ܣܓܝܐܐ ܐܬܐ ܘܚܪܒ ܘܐܟܠ ܟܠܗ ܥܠܠܬܐ.

LXXVIII. Anno octingentesimo undecimo [1] effusæ locustarum nubes totum anni proventum corruperunt, absumpseruntque.

ܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܬܠܬܥܣܪܐ ܢܘܪܐ ܣܓܝܐܐ ܐܬܚܙܝܬ ܒܣܛܪܐ ܓܪܒܝܝܐ ܘܡܬܢܗܪܐ ܗܘܬ ܟܠܗ ܠܠܝܐ ܒܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ ܒܐܒ.

LXXIX. Anno octingentesimo decimo tertio luculentus ignis in boreali plaga apparuit, qui tota nocte ardere visus est sub die vigesimo secundo Augusti.

ܒܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܐܪܒܥܣܪܐ ܩܘܐܕ ܡܠܟܐ ܕܦܪ̈ܣܝܐ ܚܒܫ ܠܐܡܕ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܝܬ ܢܗܪ̈ܝܢ ܒܚܡܫܐ ܒܬܫܪܝ ܩܕܡܝ ܗܘ. ܘܐܚܕܗ̇ ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܚܒܫܗ̇ ܠܬܫܥܝܢ ܘܫܒܥܐ ܝܘ̈ܡܝܢ.

LXXX. Anno octingentesimo decimo quarto Cavades Persarum Rex obsedit Amidam Mesopotamiæ urbem die 5. Octobris: quam & nonagesimo septimo obsidionis die expugnavit.

ܘܒܬܫܪܝ ܐܚܪܝ ܕܗܝ ܫܢܬܐ ܚܒܫ ܐܘܪܗܝ ܘܒܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܕܡ ܠܐ ܐܣܬܟܠ ܠܗ̇. ܘܐܘܩܕ ܒܝܬ ܡܪܝ ܣܪܓܝܣ ܘܡܫܟܢܐ ܓܪܒܝܝܐ ܘܒܝܬ ܡܘܕܝܢܐ.

LXXXI. Mense autem Septembri ejusdem anni obsedit Edessam: attamen Dei beneficio nullam ipsi attulit perniciem: Templum S. Sergii & aquilonarem Basilicam Confessorum tantùm incendit.

ܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܘܚܕܐ ܐܬܢܝܚ ܦܛܪܘܣ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ ܒܫܒܬܐ ܕܩܝܡܬܐ: ܘܗܘܐ ܚܠܦܘܗܝ ܦܘܠܐ.

LXXXII. Anno octingentesimo vigesimo primo Sabato Resurrectionis [2] requievit Petrus Edessæ Episcopus, eique Paulus subrogatus fuit.

ܘܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܘܚܕܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܐܢܣܛܣܝܣ ܦܩܕ ܕܢܦܬܚܘܢ ܠܓܠܘܣܩܡܐ ܕܐܘܦܝܡܝܐ ܣܗܕܬܐ ܘܢܦܩܘܢ ܡܢܗ ܠܟܬܒܐ ܗܘ ܕܣܡܘ ܐܢܘܢ ܣܘܢܗܕܘܣ ܕܟܠܩܕܘܢ

LXXXIII. Anno vigesimo primo Imperii, Anastasius techam Euphemiæ [3] martyris aperiri jussit, ut volumen, quod Synodus Chalcedonensis eo in loculo reposuerat, indidem extractum cremaretur. Ast quum

NOTÆ.

1 *Anno* 811. Quæ hoc, & sequentibus annis 813. 814. in Chronico nostro narrantur, fusiùs descripta sunt apud Josue Styiitam à pag.272.

2 *Sabato Resurrectionis:* nimirùm die 10. Aprilis, in quam Sabatum Resurrectionis anno Christi 510. incidit.

3 *Techam Euphemiæ*. Paulò aliter hæc narrantur à Theophane ad annum Incarnationis secundùm Alexandrinos 504. Kalendis Septembris anni Christi 511. inchoatum, in quem annus vigesimus primus Anastasii incidit. *Impius autem Imperator*, inquit, *authenticas rerum apud Chalcedonem gestarum tabulas Magistri* (Celeris) *ope à Macedonio recipere & discerpere contendebat: eas verò sigillo notatas in Altari Macedonius reposuit, quas demùm Calepodius Eunuchus magnæ Ecclesiæ Œconomus furtim subreptas ad Imperatorem detulit.*

quum erumpens ex Arca ignis foſſorum ora invaſiſſet, Anaſtaſius ab incœpto deſiſtere coactus eſt.

LXXXIV. Macedonium [1] tamen CP. Epiſcopum, quod anathema dicere Synodo recuſaret, expulit, eique Timotheum ſuffecit.

LXXXV. Anno Anaſtaſii vigeſimo quarto, Vitalianus [2] in eum rebellavit.

LXXXVI. Anno octingenteſimo vigeſimo nono, die 9. Julii objit Anaſtaſius [3] Imperator: cui Juſtinus ſuffectus eſt.

LXXXVII. Anno Imperii ſecundo, [4] qui fuit annus octingenteſimus trigeſimus, Juſtinus Severum Antiochia, & Mabugo Xenaiam expulit: quotquot inſuper quatuor Synodos ſuſcipere recuſarunt, exilio mulctavit.

LXXXVIII. Imperatoris autem Juſtiniani Dei amantis curâ providentiâque factum eſt, ut Sanctæ quatuor Synodi Eccleſiæ Diptychis [5] adſcriberentur: Nicæna videlicet

NOTÆ.

1 *Macedonium*. De ejus abdicatione lege Theophanem loc. cit. & Theodorum Lectorem lib. 2. cujus etiam ſanctitatem probat Henſchenius ad diem 25. Aprilis, & Pagius anno 515. num.5.

2 *Vitalianus*. Eodem anno conjurationem Vitaliani refert Marcellinus in Chronico, & Theophanes: de qua vide Pagium ad annum 514. num.14.

3 *Anaſtaſius*. Ejus interitum eodem anno, ac die refert Cyrillus in Vita S. Sabæ: ex quibus error Theophanis corrigendus, qui pro menſe Julio, Aprilem poſuit.

4 *Anno Imperii ſecundo:* nimirùm, menſe Septembri anni Chriſti 519. quo etiam Baronius Severi fugam narrat. Verùm anno præcedenti id accidiſſe, doctè probat Cardinalis Noriſius in Libro de Anno & Epochis Syro-Macedonum Diſſert. 3. cap. 6. & Evagrius lib. 4. cap. 4. diſertè ſcribit: *Primo Imperii ſui anno Severum, qui Antiochiæ Epiſcopus fuerat ordinatus, propterea quod Chalcedonenſem Synodum ſub anathemate damnare quotidie non ceſſabat, comprehendi juſſit Juſtinus &c.* Dionyſius demùm depoſitionem Severi anno Græcorum 829. Chriſti 518. peractam fuiſſe, teſtatur. Vide Pagium anno 518. num.7. & 519. num.17.

5 *Diptychis* Id contigit anno primo Juſtini, quem Syri Arabeſque Juſtinianum appellare ſolent, Indictione XI. die Dominica, 15. Julii in Concilio ſub Joanne Patriarcha CP. cujus Acta recitantur in Concilio ſub Menna Act. 5. ſub hoc titulo, *Quomodo prædicatæ ſint Synodi*, ut videre eſt tom. 5. Concil. edit. Labb. Nam Juſtinus, ut ſcribit Zonaras, *quia de religione rectiſſimè ſentiebat, Chalcedonenſe Concilium coli ab omnibus, &c.* 630. *Sanctos Patres, qui id celebrarant in Sacros omnium Eccleſiarum Commentarios referri edicto juſſit,*

[Syriac text]

delicet, Constantinopolitana, Ephesina prima, & Chalcedonensis.

LXXXIX. Anno octingentesimo trigesimo primo, quarta Novembris, Patricius [1] Edessam venit, ut Paulum [2] inde expelleret: adegitque

[Syriac text]

Ea propemodum tempestate excogitavit Diabolus in regione Perrhorum errorem quorundam, qui nec panem comedere, nec aquam bibere sese jacta-

NOTÆ.

1 *Patricius*. Fusiùs hæc narrantur à Dionysio fol. 94. qui addit, Paulum Edessæ Episcopum, postquam à Patricio Antiochiam pulsus est, Pauli Antiochenæ urbis Præsulis consilio Sedi suæ restitutum fuisse; hac tamen arte, ut Concilium quidem Chalcedonense corde amplecteretur; ore verò illud se damnare simularet: quæ pura puta fuit Monophysitarum fabula, ne Paulum, præstantissimum alioquin virum, ad orthodoxam fidem rediisse dicerent. Occasionem ita de se opinandi, Paulus ipse præbuit, dum Ecclesiæ communionem nisi post Asclepii obitum, ut Sedem suam recuperaret, non petiit, quam & paucis mensibus tenuit, ut infrà in Chronico nostro narratur.

2 *Paulus*. *Librorum Interpres* appellatur à Jacobitis in Calendario die 23. Augusti Cod. Syr. Vat. XXV. & XXVI. in hæc verba:

[Syriac text]

Mar Pauli Episcopi Edesseni, Librorum Interpretis: quos nimirùm è Græco sermone Syriacos fecit, uti de munere *Interpretis* in Ecclesia Edessena dicemus, quum de Jacobo illius urbis Episcopo sermo erit. Fortassè etiam, quia commentarios in Sacram Scripturam edidit, *Interpres Librorum* dictus est, ut de suo Theodoro Mopsvesteno loquuntur Syri Nestoriani, quem [Syriac text] *Interpretem*, seu *Commentatorem* absolutè nuncupant. Paulum verò initio Episcopatus sui in profligandis quorundam Pseudo-Monachorum erroribus, unàcum Gamalino Parin, seu Perrhorum urbis Mesopotamiæ Antistite, egregiam operam navasse, testatur Dionysius ex Joanne Asiæ Episcopo in Chronico ad annum Græcorum 821. Christi 510. cujus verba recitare haud inutile erit, quum celeberrimæ quæstioni de Azymo & Fermentato Pane, qui in Eucharistiæ Sacramento conficiendo adhibetur, maximam lucem afferant.

[Syriac text]

ܟܪܗ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܕܢܓܒܐ ܚܕܐ ܡܢ
ܬܪܬܝܢ ܕܐܘ ܢܩܒܠ ܣܘܢܗܕܘܣ ܘܢܣܒ ܐ
ܠܗ ܐܦܝܣܩܘܦܘܬܗ: ܐܘ ܕܐܢ ܠܐ ܡܬܛܦܝܣ
ܢܫܒܘܩ ܠܗ ܐܦܝܣܩܘܦܘܬܗ. ܗܘ ܕܝܢ
ܟܕ ܚܙܐ ܕܡܢ ܬܪܬܝܗܝܢ ܠܐ ܐܬܛܦܝܣ ܕܢܥܒܕ:
ܐܙܠ ܥܪܩ ܘܥܠ ܠܒܝܬ
ܡܥܡܘܕܝܬܐ. ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐ ܦܛܪܝܩܝܣ
ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣ ܕܢܥܒܕ ܚܕܐ ܡܢ ܬܪܬܝܢ:
ܘܦܘܩܕܢܐ ܕܡܠܟܐ ܕܚܝܠܐ: ܐܬܛܪܝܨ
ܘܐܦܩܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܥܡܘܕܝܬܐ
ܘܐܫܠܡܗ ܠܣܠܘܩܝܐ. ܡܠܟܐ ܕܝܢ ܥܕܠ
ܡܛܠ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܐܦܩܗ
ܩܛܝܪܐ ܘܗܦܟ ܝܗܒ ܠܗ ܐܦܝܣܩܘܦܘܬܗ
ܘܣܒܪܐ ܘܢܩܒܠ ܣܘܢܗܕܘܣ. ܘܥܠ
ܗܘܐ

que hominem, ut alterutrum sibi optaret: aut scilicet Synodo subscribens Episcopatum retineret, aut eâ rejectâ, dimitteret. Ast ille quum neutrum se facturum respondisset, ad Baptisterium profugit. Quod animadvertens Patricius, veritus Imperatoris terribile edictum, coactus est Paulum è Baptisterio extrahere, & Seleuciam deportandum tradere. Imperator verò improbata Patricii sententia, quod scilicet vi ex Baptisterio hominem abstraxisset, Episcopatum Paulo restituit, sperans, eum à proposito discessurum, Synodumque suscepturum. Quatuor ergo & quadraginta post diebus Paulus sedem recuperavit. Quum verò in sua pertinacia diù perstitisset, nec ut Synodum susciperet, adduci potuisset, Euchaita in exilium deportari jussus est. Paulo Edessâ ejecto sub

jactabant. Quidam itaque ex Fratribus, quorum Monasteria necdum cognita sunt, & alii Archimandritæ ejus loci, inanem gloriam, & vanum nomen apud vulgus aucupantes, de seipsis falsò prædicabant, quasi panem non comederent, nec aquam biberent, & à vino abstinerent, Nazaræorum more: necessitati autem cibi & potus, Sanctorum Mysteriorum usu per summam impietatem succurrebant. Sacra ergo Oblatione plerumque sustentabantur. Eapropter Buccellam, quam ipsi conficiebant, diù fermentabant, & data opera condiebant, ut fieret eis in cibum potiùs, quàm in mysterium Corporis Christi, QUOD IN AZYMIS MANDUCATUR. *Cæterùm quandocumque necessitas instaret, panem simplicem* (hoc est, communem, & vulgarem) *offerebant super alter alterius manibus, deinde comedebant. Iter prætereà agentes, aut longam peregrinationem suscipientes, binis, ternis've vicibus eodem die de ipso Corpore, & Sanguine Christi Domini nostri naturalem famem, sitimque depellebant. Ubi verò ad terminum suscepti itineris perveniebant, ad vesperam Oblationem celebrabant, sumebantque, quasi jejuni: Idque facere audebant homines, qui nec Deum timerent, nec homines vererentur, etiam Sacris diebus Jejunii Quadragenarii. Quidquod nonnulli etiam narrabant, eos postquam Sacram Oblationem secretis precibus celebrassent, & ex ea quantum voluerant comedissent, Calicem vivi Sanguinis aqua ferventi temperare solitos fuisse, ex quo singuli biberent quantum vellent: mox plenum alter alteri porrigerent. In hunc porrò errorem insurrexere S. Paulus Edessenus, & S. Gamalinus Episcopus Perrhorum.* Hactenus Joannes Asiæ Episcopus, qui sub Justiniano claruit, apud Dionysium in Chronico. Hinc colliges Primò Azymi usum ad Sacram Liturgiam in Syrorum Ecclesia esse antiquissimum, quem Maronitæ & Armeni in Oriente hactenus retinuerunt. Quare immeritò à Renaudotio Abrahami Ecchellensis & Fausti Naironi Maronitarum de hac re testimonium sugillatur lib. 2. Liturg. Orient. pag. 343. Dionysius enim Syrorum Jacobitarum Patriarcha, qui sæculo octavo scribebat, disertè hoc loco affirmat velut rem in sua Ecclesia communiter receptam, *Corpus Christi in Azymo manducari*. An verò in Ecclesia Latina & Græca, eadem fuerit circa Azymum disciplina, nec ne, vide doctissimum Cardinalem Bona Rerum Liturgic. lib. 1. cap. 23. Secundo, Syros aliorum Orientalium morem à Concilio Laodiceno laudatum sequutos, in Quadragesima Sacram Liturgiam intermittere solitos fuisse iis hebdomadæ diebus, qui jejunio erant consecrati: sunt verò quinque: quamobrem à S. Basilio Jejunium illud *quinque dierum* appellatur. Tertio notandum vestigium usus *aquæ ferventis* in Liturgia: quem eruditi quidem seriùs inductum apud Græcos existimarunt, & in exemplaribus quibusdam Arabicis Liturgiæ S Joannis Chrysostomi ad usum Melchitarum concinnatæ ante annos circiter quingentos non exstare, mihi indubitatum est: apud Syros verò nunquam exstitisse, non minus certum. Sed dubium oritur, an hoc loco Dionysius & Auctores ab eo laudati rem, an modum reprehenderint. Existimo abusum illius Ritus tantùm fuisse execratos. Vide Arcudium lib. 3. cap. 39. ubi S. Germanum CP. producit, qui anno 730. *aquæ fervidæ* mentionem facit,

[Syriac text]

sub die 27. Julii anni octingentesimi trigesimi tertii, suffectus est Asclepius, 1 urbemque ingressus vigesima tertia Octobris anni octingentesimi trigesimi quarti, exactis ab expulsione Pauli mensibus tribus.

[Syriac text]

[Syriac text]

XC. Die vigesima quarta Octobris statim à sua inauguratione Asclepius Edessæ Episcopus monachos 2 Orientales, eorumque sodales Cœ-

NOTÆ.

1 *Asclepius*. De Asclepio Dionysius loc. cit. sic scribit: [Syriac text]

Paulus paucis à recuperata sede diebus, Charrarum extincto Antistite, eidem subrogare cogitabat Presbyterum quendam Edessenæ Ecclesiæ nomine Asclepium. Huic erat frater in regia urbe Præfectus Prætorio. Quamobrem quum à Paulo alium Charris Episcopum designatum intellexisset, ab eo se honore repulsum ægerrimè ferens, fratrem adiit, & Paulum, quòd Synodum Chalcedonensem minimè susciperet, accusavit. Ita res ad Imperatorem deducitur, qui scriptis ad Pharesmanem militiæ Præfectum literis mandat, ut Paulo ejecto, Edessenæ Ecclesiæ Asclepius præficiatur.

2 *Monachos Orientales*. Justissimam tumultuantium horum Monachorum ejectionem, ex Joanne Monophysita Episcopo describit Dionysius propensiore, ut fit, in suos gregales calamo, quos pios & continentes appellat, quum impii & Ecclesiæ hostes veriùs dicendi fuissent: [Syriac text]

[illegible]

Cœnobitas ejuſdem cum illis propoſiti ejecit ; quòd videlicet Chalcedonenſe Concilium reſpuerent.

[illegible]

[illegible]

XCI. Anno octingenteſimo trigeſimo ſexto aquarum alluvione quarta jam vice infeſtata fuit [1] Edeſſa : quarum tanta copia, eaque violentia fuit, ut disjectis mœnibus ædificia urbis proſtraverint, civeſque oppreſſerint, cum ingenti totius civitatis clade.

[illegible]

XCII. Quo infortunio perterritus Aſclepius Epiſcopus, Edeſſa diſceſſit, profectuſque eſt Antiochiam ad Euphraſium [2] Patriarcham : qua in

[illegible]

De Perſecutione magni Cœnobii Orientalium Edeſſæ, & cæterorum Monaſteriorum totius Orientis & Occidentis (Aſſyriorum nimirùm, & Meſopotamenorum.) *Cœnobitæ iſtius magnæ & celebris Domus Orientalium Edeſſæ, quum Paulum Epiſcopum in fide ſanum non eſſe comperiſſent, facto ſchiſmate ab eodem deſciverunt, & inolitum hactenus morem ſumendi Communionem ab Eccleſia Edeſſena, abrupere : quod & reliqui Edeſſeni atque Amidenſes fecerunt, tanta animorum contentione, ut omnes cujuſque ætatis homines cogerent anathematizare Chirographo propria ſubſcriptione firmato Chalcedonenſem Synodum, & Leonis Tomum, atque omnes profitentes, aut ajentes, duas Chriſto poſt Unionem ineſſe Naturas. Hæc ab omnibus ſcripta & definita fuere, eademque pro foribus ædium expoſita legebantur. Quod etiam reliqui Syriæ Monachi & approbarunt, & imitati ſunt. Ea occaſione Monachi Orientales ejecti fuerunt aſperrima anni tempeſtate à militiæ Præfecto Phareſmane, inſtigante impio Aſclepio. Quumque Satellites inſtarent, ut quantociùs & abſque mora abſcederent, querebantur Cœnobitæ, ſe rigidiſſimæ hyemis frigoribus præter omnem humanitatem expoſitos, quod Barbari neutiquam facerent ; præſertim quum multos ætate, & gravi ægritudine impeditos, & in lectulo jacentes ſecum haberent, qui nec pedem humi figere poſſent. Quibus commotus Phareſmanes, cum Aſclepio tranſegit, ut jumenta & camelos ægris & invalidis ſuppeditaret : quibus acceptis Monachi diſceſſere biduo ante Feſtum Natalis Domini, ægros ſeneſque in lectulis deportantes.* Pergit Joannes iſtorum Monachorum iter deſcribere, & eorundem exilii ſpatium ſexennio definit : quo exacto ad ſua Monaſteria eos fuiſſe revocatos Theodoræ Imperatricis favore, & Beliſarii operâ. Subdit demùm, exorta poſt octennium inter ipſos Cœnobitas diſcordia, Imperatoris juſſu iterùm fuiſſe è ſuis Monaſteriis expulſos, procurante Eliſæo quodam ex ipſorum ordine Monacho, & Ephræmo Patriarcha Antiocheno rem apud Imperatorem per literas urgente.

1 *Edeſſa*. Ejus ſubmerſionem fuſiùs deſcribit Dionyſius ad eundem Græcorum annum 836. quam & Evagrius lib.4. cap. 8. loco licet non ſuo, refert his verbis : *Iiſdem temporibus Edeſſa, civitas Oſroënæ maxima & opulentiſſima, Scirti torrentis, qui eam præterfluit, inundatione ſubmerſa eſt : adeò ut plurima ædificia, & innumerabilis hominum multitudo, aquarum vi abrepta, funditùs interierint.* Addunt Theophanes, Cedrenus, aliique, aliquot diebus elapſis aquâ imminutâ lapideam tabulam in ripa fluminis repertam fuiſſe, cui inſculptum erat, *Saltator fluvius malè ſaltabit civibus* : nam fluvius Edeſſæ, qui Græcis σκίρτος dicitur, Syriacè appellatur ܕܝܨܢ *Daiſan*, hoc eſt, *Saltator*.

2 *Ad Euphraſium Patriarcham*. Aliam fugæ Aſclepii cauſam, ex odio in orthodoxum illum Antiſtitem, comminiſcitur Joannes Monophyſita Epiſcopus apud Dionyſium in hæc verba : [illegible]

in urbe post septuaginta circiter dies etiam extinctus est vigesima septima Junii ejusdem anni, & ibidem conditus est. Cadaver die quarta Septembris ejusdem anni Antiochiâ deportatum, in Ecclesia Sancti Barlahæ propè S. Nonnum Episcopum depositum fuit.

XCIII. Paulus autem de obitu Asclepii certior factus, pœnitentia ductus, Mar Justiniano Patricio supplicavit: Libellum quoque Euphrasio Patriarchæ obtulit. Quamobrem tùm propter Libellum, tùm propter literas gloriosi Deumque amantis Mar Justiniani Patricii restitutus fuit, suamque Sedem recuperavit: & octava Martii anni octingentesimi trigesimi septimi post menses ab obitu Mar Asclepii octo Edessam ingressus est.

XCV. Vi-

Pridie ante illam alluvionis cladem impius Asclepius urbis ea tempestate Episcopus comprehensos variis ex locis monachos circiter decem, viros pios, compunctos, & castos, vexabat, ut in ejus communionem concederent. Resistentes in vincula conjecit, comminatus postridie tormenta, & servitutem. Quum verò ea ipsa nocte alluvio contigisset, persuasum omnibus fuit, causam illius calamitatis fuisse eorum Beatorum vexationem: Deo scilicet ab Episcopo & civitate justas exigente pœnas. Ubi ergo Urbs ab aquarum inundatione liberata est, cives quotquot eo periculo defuncti fuerant, in Asclepium consurgunt, & infesti ejus domum appetunt: quem profectò lapidibus obruissent, nisi clandestina fuga se surripuisset, & Antiochiam ad Euphrasium suæ sectæ hominem profugisset. Qui & benignissimè excepit profugum, sublatumque in suggestum, ex eodem loco frequentissimo populo audiente, laudavit: Videte, ajebat, alterum Noëmum, qui per arcam alterum diluvium evasit. Periitque ibidem Asclepius, nec Edessam post fugam ampliùs revisit: ejusque obitu pax & tranquillitas fidelibus parta est, quosque ille carceribus addixerat, divulgata ejus fugâ dimissi fuerunt.

[illegible]

XCIV. Vixit Paulus Episcopus à sua tertia inauguratione menses octo demptis diebus octo. Trigesima autem Octobris anni octingentesimi trigesimi octavi defunctus est.

[illegible]

XCV. Successoremque habuit Andream, 1 qui Edessam ingressus est mense Februario ejusdem anni octingentesimi trigesimi octavi.

[illegible]

XCVI. Anno octingentesimo trigesimo septimo vigesima nona Maii, feria sexta, hora septima contigit ingens, & validus terræmotus 2 quo magna Antiochiæ pars corruit, suosque filios & incolas oppressit.

[illegible]

XCVII. Eo terræmotu occubuit Euphrasius 3 Patriarcha, ædium collabentium ruinis haustus. Ferunt ejus questus miserabiles indidem auditos fuisse diem perpetuam. Ei successit Ephræm Amidenus Comes Orientis.

[illegible]

XCVIII. Anno octingentesimo tri-

NOTÆ.

1 *Andream*. Neque hunc, neque Adæum ejus successorem commemorat Dionysius in Chronico, qui post Asclepii obitum nihil ampliùs de Edessena narrat Ecclesia usque ad ordinationem Jacobi Baradæi, seù Zanzali, Jacobitarum parentis.

2 *Terræmotus*. Ejusdem meminit Procopius lib.2. de Bello Persico cap. 14. Marcellinus ad Consulatum Olybrii, Evagrius lib.4. cap. 5. & Joannes Malela apud Eminentissimum Norisium dissert.3. de Anno & Epochis Syro-Macedonum cap. 6. ubi doctè probat, illum non anno Christi 525. ut Baronius existimavit, sed anno 526. feria 6. die 29. Maii accidisse, ut disertè in Chronico nostro affirmatur: cui consonat Joannes Episcopus Monophysita apud Dionysium in hæc verba:

[illegible]

Anno Imperii Justini 7. qui erat annus 837. Antiochia magna terræmotu jam quintùm corruit hora diei septima &c. ubi octavum Justini annum, *septimum* appellat, quòd duo circiter menses ad octavum complendum desiderabantur: Justinus enim imperare cœpit anno 518. die 9. Julii: ideoque ab eo anno usque ad diem 29. Maji anni 526. numerantur anni septem, & menses decem, ut rectè notavit Evagrius, qui eum terræmotum accidisse refert *Anno Imperii Justini septimo, mense decimo*. Consule Pagium ad annum 525. num.9.

3 *Euphrasius*. Eodem, quo Terræmotus accidit, anno mortem Euphrasii recitat tùm Chronici nostri Auctor, tùm Dionysius: nimirùm Græcorum 837. Christi 526. Quare tollendus Pagio scrupulus, qui eandem sententiam ex conjecturis dumtaxat probat ad prædictum annum num. 12.

trigesimo octavo Kalendis Aprilis [1] Mar Justinianus Cæsar creatus fuit: & die decima Augusti [2] ejusdem anni obiit Imperator Justinus, imperavitque solus Mar Justinianus.

IC. Anno 839. decima quinta Novembris atrox incendium [3] Antiochiam corripuit, quo pars magna urbis, quæ videlicet terræmotibus superfuerat, deflagravit. Undenam id malum cœpisset, hactenus incertum.

C. Anno 842. mense Julio Edessam venit Mar Demosthenes Romanarum copiarum Dux creatus.

CI. Anno 843. die decima octava Decembris Hunni facta in terras [4] Romanorum incursione, vastitatem longè latèque circumtulerunt usque ad agrum Alepinorum, & ad duodecimum ab urbe Antiochia lapidem. Ea ex clade concepto mœrore contabuit Mar Demosthenes, & in urbe Tela die decima Januarii ejusdem anni mortuus est.

CII. Anno 843. mense Septembri

NOTÆ.

1 *Kalendis Aprilis*. Eodem die & anno Justinianum à Justino Cæsarem creatum fuisse, testantur Procopius in Hist. Arcana cap. 9. Evagrius lib. 4. cap. 9. Marcellinus in Chronico, & Auctor Chronici Alexandrini: ex quibus corrigendus Joannes, qui apud Dionysium, Justiniani nuncupationem differt ad annum Græcorum 842. Christi 531.

2 *Die* 10. *Augusti*. Kalendis Augusti obiisse Justinum, qui in Chronico nostro Justinianus hìc appellatur, affirmant Evagrius, & Auctor Chronici Alexandrini loc. citat. quibus adde Cyrillum Scythopolitanum, licet uno post die id factum referat, diem sepulturæ cum die mortis confundens, ut notat Pagius ad annum 527. num. 2. non igitur audiendus Joannes, qui apud Dionysium, obitum Justini ad alios octo annos protrahit.

3 *Incendium*. Ut duplex Terræmotus Antiochiam oppressit, alter nimirùm anno Christi 526. die 29. Maji feria 6. de quo suprà, & alter anno 528. die 29 Novembris, feria 4. de quo Evagrius lib. 4. cap. 6. & Theophanes ad annum Incarnationis secundùm Alexandrinos 521. Ita & duplex incendium corripuit, quod utrumque terræmotum antecessit. De primo loquitur Evagrius initio cap. 5. lib. 4. secundi Incendii solus Auctor noster meminit.

4 *Hunni*. Eorum irruptionem recitat Baronius ad annum 533. num. 10.

bri pacem inter Romanos & Persas composuit Mar Rufinus [1] Patricius: eaque ad annum 851. duravit.

CIII. Anno 844. die sexta Decembris ex hoc sæculo migravit Mar Andreas Episcopus, & conditus est in æde S. Barlahæ propè ossa Mar Nonni & Mar Asclepii: eique subrogatus Adæus, Edessam ingressus est die 28. Augusti anni 844.

CIV. Anno decimo tertio Imperii Justiniani, qui fuit annus 850. Indictione secunda, die quinta Octobris, signum hastæ [2] in speciem in cœlo apparuit.

CV. Hoc eodem anno [3] mense Augusto Chosroes Persarum Rex posthabitis pacis fœderibus terras Romanorum invasit, Suramque, Alepum, & Antiochiam expugnavit: Apamea quoque potitus est: motisque inde castris, Edessam infestis signis petiit. Divina autem protegente gratia, nullo eam damno affecit:

NOTÆ.

1 *Rufinus*. Hanc pacem anno sequenti per Rufinum Patricium transactam, scribit Marcellinus in Chronico: nimirùm, *Indictione xi. Justiniano III. Cos.* qui fuit annus Christi 533. Eam autem usque ad annum Græcorum 851. Christi 540. durasse, testatur etiam Procopius lib. 2. de Bell. Perf. cap. 5. ubi bellum eo anno Romanos inter & Persas gestum pluribus describit.

2 *Signum hastæ in speciem*. Procopius loc. cit. narrat, *anno Justiniani 13. Cometam apparuisse*: idque paulò ante, quam Chosroës Persarum Rex bellum in Romanos moveret: mense nimirùm Octobri, ut in Chronico nostro notatur, quum Persicum bellum mense Majo sequenti susceptum fuerit, ut mox dicemus. Quare oscitantiâ amanuensis factum existimo, ut pro anno Græcorum 851. cui Indictio 2. & tertius decimus Justiniani Imperii annus mense Octobri congruunt, perperàm obrepserit annus 850. cui eodem Octobri mense Indictio prima, & duodecimus Justiniani annus respondent.

3 *Hoc eodem anno*: nimirùm Græcorum 851. Christi 540. ut suprà ostensum est: eo enim anno Bellum Persicum inchoatum mense Majo, ut ait Auctor noster. seù *primo vere*, ut scribit Procopius lib. 2. cap. 4. de quo vide Evagrium lib. 4. cap. 25. & sequentibus. Cedrenus in Compendio pag. 177. miraculum addit inventæ Edessæ Imaginis Achiropætæ: eique tunc urbi Eulalium præfuisse Episcopum scribit his verbis: *Proinde noctu Eulalio Episcopo apparuit mulier quædam forma & ornatu, quàm humana fert natura, augustiore, monuitque eum supra portam* (locum ac modum simul indicabat) *latere abditam Christi imaginem; qua inventa & recepta, omnia dextrè esset acturus &c.* Sed haud dubium, quin pro Adæo Eulalius Cedreno obrepserit.

[illegible]

cit: sed acceptis ab urbis magistratu duobus auri pondo, in Persidem copias reduxit.

[illegible]

CVI. Ex antiquis historiis liquet computantibus annos à Christi Domini ad gloriosum Patrem ascensu, quatuor eluviones passam fuisse Benedictam (*Edessam*) quassatis ea calamitate mœnibus, disjectis turribus, civibusque submersis: Primam sub Severo Imperatore Romanorum, anno videlicet quingentesimo tertio decimo Græcorum, mense Novembri, quæ urbis mœnia labefecit. Alteram, qua similiter ejusdem muri corruerunt, sub Diocletiano Imperatore, anno videlicet Græcorum 614. Majo mense. Tertiam similem sub Honorio & Theodosio invictis Imperatoribus, anno videlicet 724. die 18. Martii, feria 3. sub Rabula Edessæ Episcopo. Quartam denique sub Justino Imperatore, hoc est, anno 836. Asclepio ejusdem urbis Episcopo.

[illegible]

Series Regum Edessæ.

Ex Chronico Dionysii.

I. PRIMUS Edesseni Regni institutor *Orrhoës Heviæ filius*, de quo suprà. Eum Procopius lib. I. de Bell. Persico cap. 17. *Osroëm* appellat, his verbis: *Edessa verò cum ipsis circa locis, Osroëna: est enim Osroës viri nomen, qui hìc regnavit superioribus temporibus, quando hi coloni Persis fœderati erant*: nimirùm *Parthis*, quorum Rex etiam Persis dominabatur. Nam Persarum Regnum sub Artaxare, seù Artaxerse Artabani Parthorum Regis interfectore restauratum est anno Græcorum 538. Alexandri Mammææ 4. teste Agathia lib. 4. postquam scilicet Regnum Edessæ jam conciderat, ut suprà ex Dionysio notavimus.

II. *Abdo Mazuri filius*: de quo Dionysius ad annum Abrahæ 1884.

[illegible]

Eodem anno regnare cœpit Edessæ Abdo

Abdo filius Mazur: *regnavit autem annis ſeptem*. Sed ex conſequentibus liquet, eum regnaſſe *annis novem*: eo enim mortuo, regnum auſpicatus eſſe dicitur Paradeſtes anno Abrahæ 1894.

III. *Paradeſtes Gabaræi filius*: de quo Dionyſius: ܫܢܬ ܐܠܦܐ ܘܬܡܢܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܘܐܪܒܥ ܡܝܬ ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܗܝ ܘܐܡܠܟ ܦܪܕܫܬ ܒܪ ܓܒܪܘ ܫܢܝܢ ܚܡܫ : *Anno* 1894. *obiit Edeſſæ Rex*, & *regnare cœpit Paradeſtes Gabaræi filius*: *regnavit autem annis quinque*.

IV. *Bacrus Paradeſtæ filius*. Dionyſius: ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܬܫܥܡܐܐ ܐܡܠܟ ܥܠ ܐܘܪܗܝ ܒܟܪܘ ܒܪ ܦܪܕܫܬ ܫܢܝܢ ܬܠܬ : *Anno* 1900. *regnare cœpit Edeſſæ Bacrus Paradeſtæ filius*: *regnavit autem annis tribus*.

V. *Bacrus Bacri F.* Dionyſius: ܘܒܬܪܗ ܒܟܪܘ ܒܪ ܒܟܪܘ ܫܢܝܢ ܥܣܪܝܢ : *Cui* (hoc eſt, Bacro Paradeſtæ) *ſucceſſit Bacrus Bacri filius*, *regnavitque annis viginti*. Nimirùm uſque ad annum Abrahæ 1922. Sed poſtremis regni ſui annis collegas habuit Maanum, & Abgarum, ut ſequitur.

VI. *Maanus*. Dionyſius: ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܬܫܥܡܐܐ ܘܬܡܢܬܥܣܪܐ ܐܡܠܟ ܥܠ ܐܘܪܗܝ ܡܥܢܘ ܝܪ̈ܚܐ ܐܪܒܥܐ : *Anno* 1918. *regnare cœpit Edeſſæ Maanus*: *regnavit autem menſibus quatuor*. Maanus, nomen tùm Syris, tùm Arabibus Regibus familiare. *Manus* Dioni dicitur lib. 68. quem ſub Trajano Imperatore *Arabiæ finitimæ Phylarchum, ſeu Regem* appellat. Sub noſtro autem *Maano* Dionyſius teſtatur, Regnum Syriæ, hoc eſt, Seleucidarum in urbe Antiochia defeciſſe: de quo vide Juſtinum lib. 40. Euſeb. in Chron. Olymp. 172. & Pagium in Apparatu num. 50.

VII. *Abgarus*, cognomento *Phica*, hoc eſt *mutus*, regnavit cum Bacro annis 2. menſibus 4. Solus annis 23. menſ. 5. Univerſim annis 25. menſ. 9. De quo Dionyſius ad annum Abrahæ 1918. ܘܒܬܪܗ ܐܒܓܪ ܦܩܐ ܫܢܝܢ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫ ܘܝܪ̈ܚܐ ܬܫܥܐ : *Et poſt eum* (hoc eſt, Bacrum) *Abgarus Phica regnavit annis* 25. *menſibus* 9. Et ad annum Abrahæ 1934. ܐܒܓܪ ܩܛܠ ܠܒܟܪܘ ܘܐܡܠܟ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܫܢܝܢ ܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬ ܘܝܪ̈ܚܐ ܚܡܫܐ : *Abgarus Bacro interempto regnavit ſolus annis* 23. *menſibus* 5. De *Abgari* nomine vide quæ notavimus p. 261.

VIII. *Abgarus Abgari filius*. Dionyſius in margine ad ann. Abrahæ 1944. ܘܐܡܠܟ ܥܠ ܐܘܪܗܝ ܐܒܓܪ ܒܪ ܐܒܓܪ ܫܢܝܢ ܚܡܫܬܥܣܪܐ : *Et regnavit Edeſſæ Abgarus Abgari filius annis* 15. Nimirùm uſque ad annum Abrahæ 1960. eoque mortuo fuit Interregnum anni unius, ut mox ex Dionyſio. Legendum puto ܬܫܥܬܥܣܪܐ *undeviginti*, pro ܚܡܫܬܥܣܪܐ *quindecim*: atque adeò obiiſſe dicendus eſt Abgarus iſte non anno Abrahæ 1960. ſed anno 1964. qui nativitatem Chriſti præceſſit annis 52. nam Craſſi cædes, cujus hic Abgarus auctor fuit, accidit anno Urbis conditæ 701. ante Chriſtum 53. ut latè Pagius in Appar. num. 57. Conſule Dionem lib. 40. ubi narrat, *Abgarum hunc Romanis ante fœdere junctum ſub Pompejo*, *Parthorum partes tùm potiores habuiſſe*.

IX. *Maanus Divus*. Dionyſius: ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܬܫܥܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܡܝܬ ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܗܝ : ܘܗܘܬ ܐܘܪܗܝ ܕܠܐ ܡܠܟܐ ܫܢܬܐ ܚܕܐ ܡܢ ܒܬܪܗ ܚܘܫ̈ܒܢܐ ܕܦܬܓܡ ܕܡܠܟܘܬܐ . ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܐܡܠܟ ܒܠܚܘܕ ܡܥܢܘ ܕܐܬܩܪܝ ܐܠܗܐ

ܐܠܗܐ ܫܢܝܐ ܬܡܢܥܣܪܐ ܘܝܪܚܐ ܚܡܫܐ:

Anno 1960. (lege 1964. ut suprà ostendi) *obiit Rex Edessæ: duravitque Interregnum anno uno propter exortas de primatu contentiones* (idest usque ad annum 1965.) *Posteà regnare cœpit Maanus, qui Allaha* (hoc est, Deus) *nuncupatus est. Regnavit autem annis* 18. *mensibus* 5.

Legendum ܚܕܥܣܪܐ *undecim* pro ܬܡܢܥܣܪܐ *duodeviginti*. Obiit enim anno Abrahæ 1975. non 1983. ut mox patebit.

X. *Pacorus*. Dionysius: ܒܫܢܬ ܐܠܦ ܘܬܫܥܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܡܝܬ ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܗܝ ܘܡܠܟ ܦܩܘܪ ܫܢܝܐ ܚܡܫ:

Anno 1980. *obiit Edessæ Rex, & regnavit Pacorus annis quinque*. Subjungit Dionysius: ܘܒܗ ܒܫܢܬܐ ܗܠܟ ܗܘ ܦܩܘܪ ܘܒܪ ܙܦܪܘܢ ܪܒ ܚܝܠܐ ܥܠ ܣܘܪܝܐ ܘܠܗܘܪܩܢܘܣ ܘܦܨܐܝܠ ܐܚܘܗܝ ܕܗܪܘܕܣ ܒܫܒܝܐ ܕܒܪܘ:

Eodem anno (quo nimirùm Regnum iniit) *Syriam invasit Pacorus unàcum Bar-Zaphrone Duce, & Hyrcanum atque Phasaëlum Herodis fratrem captivos duxit*. Atqui Pacorus cum Bar-Zaphrone, seù Barzapharne, Syriam & Judæam invasit anno Abrahæ 1976. Urbis conditæ 714. ante Christum 40. ut ex Josepho lib. 14. Antiq. Jud. cap. 24. probat Pagius in Appar. num. 77. Eo igitur anno Pacorus regnare cœpit, non autem anno Abrahæ 1980. ut perperàm habet Dionysius, seù Dionysii exscriptor: qui etiam in consignandis annis Regni Pacori erravit: non enim *annis quinque*, sed *tribus* regnavit, quum occisus sit à Ventidio anno Urbis conditæ 716. ante Christum 38. ut ostendit idem Pagius in Apparat. num. 85. De Pacori cæde legatur Josephus lib. 14. cap. 27. Dio lib. 49. Usserius in Annal. Vet. Testam. anno ante Christum 40. & Card. Norisius in Cenotaphiis Pisanis Dissertat. 2. cap. 6. *Regis Parthorum filium* vocat Josephus lib. 14. Antiq. Jud. cap. 24. & lib. 1. de Bello Jud. cap. 11. Nam Edesseni Toparchæ Regibus Syriæ subditi fuerunt, donec Regnum illud sub Seleucidis stetit: quo deleto & in Provinciæ formam per Romanos redacto, modò Romanis, modò Parthis fœderati erant, ut indicat Procopius loc. cit. quum de Osroë primo Edessenorum Rege loquitur: & clariùs Dio lib. 68. de Abgaro, qui sub Trajano vivebat: *Is pariter & Trajanum, & Parthos metuens, utrique parti studebat, ac propterea cum Trajano congredi noluit*. Et lib. 77. de Antonino Caracalla: *quum ad ipsum, tamquam ad amicum Augarus Rex Osroënem venisset &c.*

XI. *Abgarus*. Dionysius: ܒܫܢܬ ܐܠܦ ܘܬܫܥܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܚܡܫ ܡܝܬ ܦܩܘܪ ܘܡܠܟ ܐܒܓܪ ܫܢܝܐ ܬܠܬ:

Anno 1985. (lege 1978. ut suprà ostensum est) *mortuus est Pacorus, & regnavit Abgarus annis* 3. (lege, 9.)

XII. *Abgarus Sumacha*, hoc est, *Ruber*. Dionysius: ܘܒܬܪܗ ܡܠܟ ܐܒܓܪ ܣܘܡܩܐ ܫܢܝܐ ܬܠܬ:

Posteà regnavit Abgarus Sumacha annis 3. Nimirùm ab anno Abrahæ 1986. usque ad initium anni 1990.

XIII. *Maanus Saphelolus*. Dionysius: ܒܫܢܬ ܐܠܦ ܘܬܫܥܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܡܠܟ ܥܠ ܐܘܪܗܝ ܡܥܢܘ ܕܐܬܟܢܝ ܣܦܠܘܠ ܫܢܝܐ ܟܚ ܘܝܪܚܐ ܙ:

Anno 1990. *regnare cœpit Edessæ Maanus, cognomento Saphelul: regnavit autem annis* 28. *mensibus* 7.

XIV. *Maanus Maani filius*. Dionysius ad annum Abrahæ 2018.

ܐܡܠܟ ܠܗ ܐܘܪܗܝ ܡܥܢܘ ܒܪ
ܡܥܢܘ ܫܢܝܢ ܫܬ :

Regnavit Edessæ Maanus Maani filius annis 6.

XV. *Abgarus Vchama*, hoc est, *Niger*. Dionysius: ܫܢܬ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥ ܐܡܠܟ ܠܗ ܐܘܪܗܝ ܐܒܓܪ ܐܘܟܡܐ ܗܘ ܕܐܬܐܣܝ ܡܠܟ ܕܝܢ ܫܢܝܢ ܬܠܬܝܢ ܘܫܒܥ ܘܝܪܚܐ ܚܕ.

Anno 2024. regnare cœpit Edessæ Abgarus Vchama, qui curatus est. Regnavit autem annis 37. mens. 1. Hic ad Christum Dominum Epistolam scripsit Eusebio relatam lib. 1. hist. Eccles. cap. 13. de qua idem Dionysius: ܫܢܬ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܫܬ ܫܕܪ ܐܒܓܪ ܡܠܟܐ ܐܓܪܬܐ ܠܘܬ ܡܫܝܚܐ ܠܐܪܥܐ ܕܐܘܪܫܠܡ.

Anno 2046. Abgarus Rex Epistolam misit ad Christum in terram Hierusalem. Nimirùm, anno Æræ vulgaris 30. ex mente ejusdem Dionysii, qui nativitatem Christi consignat ad annum Abrahæ 2016. Vide, quæ de hac Epistola, deque Abgari curatione notavimus pag. 318. Quibus addendum est, Gelasium Papam in decreto de libris apocryphis, utramque Epistolam, Abgari scilicet ad Christum, & Christi ad Abgarum, inter apocryphos libros recensere, quia (ut inquit Bellarminus de Scriptor. Eccles. pag. 36.) *Si ab ipso Domino eam Epistolam scriptam fuisse constaret, inter Scripturas canonicas sine dubio admissa fuisset*. Id tamen veritati historiæ non officit, quam Edesseni in publicis monumentis traditam ab ipsis ferè Christianæ Religionis primordiis conservarunt, testatamque posteà in scriptis suis reliquerunt; ejusque disertam mentionem faciunt præter Eusebium aliosque Græcos, & Latinos Scriptores, antiquissimi etiam Syrorum Patrum, ut S. Ephræm in testamento, & S. Jacobus Sarugensis in carmine hac de re edito pag. 318. sed solùm inde probatur, eas Epistolas canonicæ auctoritatis non esse, licet Legatio Abgari ad Christum, ejusque per Thadæum Apostolum curatio, & Edessenorum ad Christianam fidem conversio certa fuerit. Atque ita intelligendus est Pagius, qui ad annum 244. num. 7. utrique Epistolæ notam suppositionis inurit, & anno 41. num. 3. prædicationem Thadæi, & Abgari Regis sanationem Eusebio relatam admiserat. *Vchamæ* cognomentum Abgaro nostro inditum fuisse, liquet etiam ex laudato Edessenorum monumento, quod refert Eusebius: ubi tamen Rufinus ex vitioso Græco exemplari pro, *Abgarus Vchama Toparcha Edessæ* &c. vertit *Abgarus Vchaniæ filius*, quasi *Vchama*, seù ut perperàm ipse legit *Vchania*, nomen matris, aut patris Abgari esset, uti Bongarsius & Valesius posteà autumarunt. Græcus Interpres Testamenti S. Ephræm apud Vossium tom. 3. pag. 292. ex illius S. Doctoris ore tradit, *Abgarum nostrum Edessenæ urbis fundatorem fuisse*. *Instauratorem* saltem putat Tillemontius tom. 8. pag. 279. Sed jam notavimus pag. 141. id totum in Syriaco Textu desiderari: neque enim Abgarus fuit aut urbis Edessæ fundator, aut instaurator, sed Fidei Christianæ propagator, ut ex dictis liquet. Idem Tillemontius loc. cit. in dubium vocat, an idem cum Abgaro nostro sit ille, quem Tacitus lib. 12. sub Claudio Arabibus regnasse testatur, accusatque, quod Meherdatem Parthorum Regem *juvenem ignarum, & summam fortunam in luxu ratum, multos per dies apud oppidum Edessam lauto convivio attinuerit, mox cum hostibus congressurum, turpiter deseruerit*. Nostrum Abgarum fuisse, certum est, tùm quia noster usque ad annum Abrahæ 2061. Christi 45. Claudii 5. vixit; tùm quia nullus alius hujus nominis Rex sub Claudio Edessenum Regnum administravit. Quod

autem

autem Clemens Galanus Par. 1. *Conciliationis Ecclesiæ Armenæ cum Romana* pag. 7. asserit, hunc nempè Abgarum *Armeniorum Regem* fuisse, id solùm ad aucupandam illius gentis gratiam ex Niersis Ghelaiensis Armenorum Patriarchæ carmine *de Regibus Armeniæ*, dictum ab eo intelligas. Nullus enim Edessenorum Regum, majori, aut minori Armenia unquam potitus fuisse legitur, sed sola Mesopotamia, aut aliqua Syriæ parte, quæ ad Armenos nullo jure pertinuit. Quin & Arsacidis Parthorum Armenorumque Regibus eos nonnunquam subjectos fuisse, ostendimus suprà in Pacoro: & Parthis quidem Meherdatem sub Abgaro regnasse, ex Tacito modò vidimus. Idem Galanus pag. 9. de Abgari successoribus hæc scribit. *Secundus Armeniæ Rex post Abagarum fuit filius quidam ejus anonymus, qui Christianam Patris religionem aspernatus, fideles atrociter insectatus est, ac miserè vitam complevit. Tertius fuit Sanatrughus, filius sororis Abagari, cujus imperio Sanctos Apostolos Bartholomæum, & Thadæum in regionibus illis interfectos fuisse, narrant Armenii &c.* Pergit recensere cæteros Armeniæ Reges usque ad Chosroëm Tiridatis patrem, quos omnes Abagari successores perperàm appellat, quum Arsacidæ fuerint, & nihil cum Edessenis Regibus commune habuerint: Horum enim seriem, quum Syri fuerint, ex Syrorum monumentis Syrus & ipse Dionysius magis perspectam habere potuit, quàm Nierses Ghelajensis Armenus, doctissimus licet & Sanctissimus Vir, qui anno Christi 1173. obiit, ut in Menologio Armenorum die 19. Novembris, & apud Galanum pag. 241. Adde, quod Cedrenus tom. 1. pag. 177. de Abgari nepote affirmat, quod Galanus ad ejus filium traducit: sic enim scribit loc. cit: *Hoc pio instituto obtemperatum est, quamdiù Abgarus, atque post hunc filius vixerunt. Nepos autem, quum in avi locum & regnum successisset, abjecta pietate, ad simulacrorum cultum descivit: statuitque sublata Christi imagine, statuam dæmonis reponere &c.*

XVI. *Maanus Abgari F.* Dionysius: ܒܫܢܬ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܫܬܝܢ ܘܚܕܐ ܡܝܬ ܐܒܓܪ ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܗܝ ܘܐܡܠܟ ܒܪܗ ܡܥܢܘ ܫܢܝܢ ܫܒܥ :

Anno 2061. objit Abgarus Edessæ Rex, regnavitque Maanus ejus filius annis 7.

XVII. *Maanus Maani frater, Abgari F.* Dionysius: ܒܫܢܬ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܫܬܝܢ ܘܫܒܥ ܡܝܬ ܡܥܢܘ ܒܪ ܐܒܓܪ ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܗܝ ܘܐܡܠܟ ܡܥܢܘ ܐܚܘܗܝ ܫܢܝܢ ܐܪܒܥܣܪܐ :

Anno 2067. objit Maanus Abgari Regis Edessæ filius, regnavitque frater ejus Maanus annis 14.

XVIII. *Abgarus Maani F.* Dionysius: ܒܫܢܬ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܬܡܢܝܢ ܘܚܕܐ ܡܝܬ ܡܥܢܘ ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܗܝ ܘܐܚܕ ܡܠܟܘܬܐ ܐܒܓܪ ܒܪ ܡܥܢܘ ܫܢܝܢ ܥܣܪܝܢ :

Anno 2081. obiit Maanus Edessæ Rex, & regnum obtinuit Abgarus Maani filius annis 20.

XIX. *Abgarus Aiazetæ F.* Dionysius: ܒܫܢܬ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܡܐܐ ܘܚܕܐ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܗܝ ܐܒܓܪ ܒܪ ܐܝܙܛ ܫܢܝܢ ܫܬ ܘܝܪܚܐ ܬܫܥܐ :

Anno 2101. regnavit Edessæ Abgarus Aiazetæ filius annis 6. mens. 9. Hujus mentio fit in Chronico Edesseno ad ann. Græcorum 400. Christi 89.

XX. *Parnataspates.* Dionysius: ܒܫܢܬ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܡܐܐ ܘܫܒܥ ܡܝܬ ܐܒܓܪ ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܗܝ . ܘܡܢ ܒܬܪܗ ܘܫܢܝܗ ܘܡܠܟܘܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܘܫܢܐ ܕܘܟܝܐ ܦܫ ܒܫܘܠܛܢܐ ܕܪܗܘܡܝܐ ܗܠܝܢ

ܫܢܝܢ . ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܐܚܕ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܘܪܗܝ ܦܪܢܛܣܦܛ ܫܢܝܐ ܬܠܬ ܘܝܪ̈ܚܐ ܥܣܪܐ :

Anno 2106. objit Abgarus Edessæ Rex. Edessenis autem ob Primatus amorem in varias factiones distractis, annos duos interregnum duravit. Postea Regnum Edessæ obtinuit Parnataspates annis 3. mens. 10.

XXI. *Parnataspates junior.* Dionysius: ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܩܝܓ ܘܡܟܝܠ ܘܐܬܚܫܒ ܐܡܠܟ ܠܗ ܐܘܪܗܝ ܦܪܢܛܣܦܛ ܝܪ̈ܚܐ ܥܣܪܐ :

Anno 2113. regnavit Edessæ Parnataspates mensibus 10. Regno deturbatus videtur à Maano Aiazetæ filio, Abgari fratre, & à Trajano Imperatore Parthis Rex impositus anno Abrahæ 2134. Christi 117. nam Xyphilinus de rebus paulò ante mortem à Trajano gestis hæc tradit: *Trajanus metuens, ne Parthi quoque aliquid molirentur, Regem eis dare constituit. Itaque ut Ctesiphontem venit, convocatis in magnam planitiem Romanis omnibus, Parthisque qui tùm aderant, excelsum tribunal conscendit. Ibi apud eos de rebus ab se gestis gloriatur: deinde Parthis Regem Parthamaspatem designat, eique diadema imponit.* Et paulo infrà eum regno à suis spoliatum refert in hæc verba. *Parthi Parthamaspatem detestati, regi suis moribus cœperunt.* Trajanum autem Maano Aiazetæ filio, Abgari fratri, (quem & Abgarum appellabant) plurimum favisse, testatur Dio lib. 68. ut mox videbimus.

XXII. *Maanus Ajazetæ F.* Dionysius: ܘܒܬܪܗ ܡܥܢܘ ܒܪ ܐܝܙܛ ܫܢܝܐ ܫܬܬܥܣܪ ܘܝܪ̈ܚܐ ܬܡܢܝܐ :

Post eum (hoc est Parnataspatem, seù Parthamaspatem) *Maanus Ajazetæ filius* regnavit *annis* 16. *mens.* 8. Abgarus appellatur Dioni lib. cit. ubi hæc de Trajano. *Antiochiæ quum esset, Augarus Osrhoënus ei non ille quidem occurrit; munera tamen & legatos cum mandatis ab amicitia non alienis misit. Is enim pariter & Trajanum, & Parthos metuens, utrique parti studebat, ac propterea cum Trajano congredi noluit.* Et infrà. *Trajanus Edessam venit, ibique primùm Augarum vidit.* Et paucis interjectis. *Augarus quidem inde Trajani amicitiam meruit, eique tùm epulum præbuit, in quo filium barbaro quodam more saltantem produxit.* Loquitur de *Arbande* Augari filio quem *egregia forma præstantem juvenem* appellat, *ideoque Trajani familiaritatem adeptum.* Subjungit Xyphilinus lib. cit. Abgarum à Romanis ad Parthos defecisse, cujus urbem Trajanus per Lucium diripi jussit. *Lucius,* inquit, *præclarè se gessit, recuperavitque Nisibin: Edessam expugnavit, direptamque incendit.* Quæ ab anno Abrahæ 2128. Christi 112. gesta fuisse, ostendit Pagius ad annum 105. nu. 4. Paulò nimirùm, antequam Maanus, seù Abgarus, in vivis esse desineret.

XXIII. *Maanus Maani F.* Dionysius: ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܩܠ ܘܡܟܝܠ ܘܐܬܚܫܒ ܐܡܠܟ ܠܗ ܐܘܪܗܝ ܡܥܢܘ ܒܪ ܡܥܢܘ ܫܢܝܐ ܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬ ܘܥܪܩ ܠܘܬ ܪ̈ܗܘܡܝܐ :

Anno 2130. regnare cœpit Edessæ Maanus Maani filius; regnavit autem annis 23. & transfugit ad Romanos: nimirùm anno Abrahæ 2154. Christi 138. quo Antoninus Pius Imperium auspicatus est, teste Pagio. Idem de Antonino Pio tradit Jul. Capitolinus: *Abagarum Regem ex Orientis partibus sola auctoritate deduxit:* quæ verba se haud satis bene intelligere ingenuè fatetur Tillemontius tom. 8. pag. 280. *Capitolin parle du Roy Abgare sous Tite Antonin: mais on n'entend pas bien, ce qu'il en dit.* Sed ex Dionysii Chronico clarissima iis lux affulget.

XXIV. *Vales Sahari F.* Dionysius: ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܩܢܓ ܘܡܟܝܠ ܘܣܥܕܘܢ

ܘܚܡܫܝܢ ܘܐܪܒܥ ܐܡܠܟ ܥܠ ܐܘܪܗܝ
ܘܐܠ ܒܪ ܣܗܪܘ ܫܢܝܢ ܬܪܬܝܢ :

Anno 2154. *regnavit Edeſſæ Vales Sahari filius annis* 2. nimirùm donec Maanus (quem Abgarum Capitolinus appellat) regno ſuo per Antoninum Pium reſtitutus eſt, ut mox ex Dionyſio patebit.

XXV. *Maanus Maani F. iterùm.* Dionyſius : ܘܒܬܪܗ ܐܡܠܟ ܡܥܢܘ
ܒܪ ܐܝܙܛ ܟܕ ܗܦܟ ܡܢ ܬܚܝܬ ܫܘܠܛܢܐ
ܕܪ̈ܗܘܡܝܐ . ܘܡܠܟ ܫܢܝܢ ܬܪܬܥܣܪܐ . ܡܢܝܢܐ ܕܟܠܗܝܢ
ܫܢܝ̈ܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܬܠܬܝܢ ܘܫܬ
ܠܒܪ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܗܘܐ ܬܡܢ ܒܪ̈ܗܘܡܝܐ :

Poſt eum (ideſt Valem) *regno potitus eſt Maanus Ajazetæ filius, poſtquam ex Romanorum ditione rediit. Regnavit autem annis* 12. *Summa verò omnium annorum quibus regnavit, anni* 36. *abſque iis, quos apud Romanos exegit.*

XXVI. *Abgarus Maani F.* Dionyſius : ܫܢܬ ܐܠܦܝܢ ܘܡܐܐ
ܘܫܬܝܢ ܘܬܫܥ ܐܡܠܟ ܥܠ ܐܘܪܗܝ
ܐܒܓܪ ܒܪ ܡܥܢܘ ܫܢܝܢ
ܬܠܬܝܢ ܘܚܡܫ :

Anno 2169. *regnavit Edeſſæ Abgarus Maani filius annis* 35. nimirùm ab anno Chriſti 152. uſque ad annum 187. Sub hoc natus eſt Bardeſanes, ut refert Auctor Chronici Edeſſeni, de quo S. Epiphanius hæreſ. 56. *Augaro Edeſſenorum Principi viro Sanctiſſimo familiaris erat primùm, & ſimul ejus adjutor, & ipſius eruditionis particeps.* Porrò Bardeſanem Abgaro auctorem fuiſſe, ut lege lata decerneret, nequis ſeipſum in honorem Cibeles eviraret, ſcribit Euſebius lib. 5. de Præpar. cap. 10.

XXVII. *Abgarus Severus.* Dionyſius : ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܡܐܬܝܢ ܘܬܠܬ
ܥܠ ܐܘܪܗܝ ܐܡܠܟ ܐܒܓܪ ܣܐܘܝܪܘܣ
ܥܡ ܒܪܗ ܫܢܬܐ ܚܕܐ ܘܝܪ̈ܚܐ ܫܒܥܐ .

Anno 2203. *regnavit Edeſſæ Abgarus Severus unà cum filio* (Maano) *ann.* 1. *menſ.* 7.

XXVIII. *Maanus Abgari F.* Dionyſius : ܘܒܬܪܗ ܐܡܠܟ ܡܥܢܘ
ܒܪܗ ܫܢܝܢ ܥܣܪܝܢ ܘܫܬ :

Poſtea (nimirùm poſt Abgarum) *regnavit Maanus ejus filius ann.* 26. Sed ex Chronico Edeſſeno legendum ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ *annis* 12. hoc eſt, ab anno Abrahæ 2204. Chriſti 188. ad annum Abr. 2216. Chriſti 200. nam Abgarus Maani filius in eodem Chronico laudatur ad annum Græcorum 513. & 517. hoc eſt, anno Chriſti 202. & 206. ut mox patebit.

XXIX. *Abgarus Maani F.* Edeſſenorum Regum poſtremus, regnavit ab anno Abr. 2216. Chriſti 200. uſque ad annum Abrahæ 2233. Chriſti 217. Hunc Euſebius ex Africano in Chronico *Virum Sanctum* appellat, & ſub Macrino Imp. regnaſſe ſcribit in hæc verba : *Abgarus vir Sanctus regnavit Edeſſæ, ut vult Africanus.* Auctor Chronici Edeſſeni ad annum Græcorum 513. *ſubmerſionem Edeſſæ* ſub eodem refert : & anno Græcorum 517. *Palatium* exſtruxiſſe ipſum narrat. Severo Imperatori filios ſuos obſides eum dediſſe, teſtatur Herodianus : *Sed & Rex Oſrhoënorum Augarus* (inquit) *ad eundem* (Severum) *transfugit, traditiſque obſidio liberis, fidem ſuam auctoravit, ſagittariorumque vim magnam miſit auxilio.* Ab eodem Severo Romam maxima pompa perductum, tradit Dio lib. 79. *Aurelius* inquit, *Zoticus Pſeudantonini juſſu ſtatim raptus ex certaminibus, Romam maxima pompa perductus eſt, quanta non venit Augarus Severi, aut Tiridates Neronis temporibus.* Id anno Chriſti 203. Severi 11. accidiſſe, oſtendit Pagius num. 4. A Caracalla demùm comprehenſum fuiſſe, & in vincula conjectum, ex Dione lib. 77. ſuprà notavimus.

Series

Series Episcoporum Edessæ ab anno Græcorum 624. ad annum 1080.

Ex Chronico Edesseno, & ex Dionysio.

I. CONO, Edessenæ Ecclesiæ præfuit usque ad annum Græcorum 624.

II. *Saades* Episcopatum tenuit ab anno 624. ad annum 634.

III. *Aitallahas* creatus anno 635. obiit anno 657.

IV. *Abraham* ordinatus anno 657. obiit anno 672.

V. *S. Barses* Charris Edessam translatus anno 672. obiit in exilio mense Martio anno 689.

VI. *S. Eulogius* creatus anno 690. obiit feria sexta in Parasceve anno 698.

VII. *Cyrus* creatus anno 698. obiit anno 707. die 22. Julii.

VIII. *Silvanus* creatus anno 708. obiit die 17. Octobris anni 710.

IX. *Pachidas* ordinatus die 23. Novembris anni 710. obiit Kalendis Augusti anni 720.

X. *Diogenes* ordinatus anno 720. obiit anno 723.

XI. *Rabulas* ordinatus anno 723. obiit die 8. Augusti anni 746.

XII. *Ibas* ordinatus anno 746. Edessâ pulsus Kalendis Januarii anni 759. Sedi restitutus anno 762. obiit anno 769. die 28. Octobris.

XIII. *S. Nonnus* in locum Ibæ subrogatus die 21. Julii anni 759. Sedit usque ad annum 762. quo Ibas ex decreto Concilii Chalcedonensis Sedem recuperavit: eoque anno 769. defuncto, iterùm eam Ecclesiam rexit usque ad annum 782. quo vita functus est.

XIV. *Cyrus* ordinatus anno 782. obiit die 6. Junii anni 809.

XV. *Petrus* Edessam ingressus die 12. Septembris anni 809. obiit Sabato Resurrectionis anno 821.

XVI. *Paulus* ordinatus anno 821. In exilium pulsus die 27. Julii anni 823.

XVII. *Asclepius* Edessam ingressus die 23. Octobris anni 824. obiit Antiochiæ die 27. Junii anni 836. Et octava Martii anni 837. post menses ab obitu Asclepii octo, Paulus Edessam ingressus est, obiitque die 30. Octobris anni 838.

XVIII. *Andreas* Edessam ingressus mense Februario anni 838. obiit die 6. Decembris anni 844.

XIX. *Adæus* Edessam ingressus die 28. Augusti anni 844. obiit anno 852. Hucusque ex Chronico Edesseno. Quæ sequuntur, ex Dionysio desumpta sunt.

XX. *Jacobus Baradæus*, seù *Zanzalus*, unde Jacobitis cognomen impositum, post Adæum Edessenæ incubat Ecclesiæ anno 852. Hic Sergii Monophysitarum Patriarchæ partes contra Ephræmum Antiochenum Catholicorum Patriarcham præfractè tutatus est, tantoque Chalcedonensem Synodum ardore impugnavit, ut ipsum Acephali, qui in Mesopotamia, & Syria capite carebant, in caput sibi asciverint, Jacobitarum nomen assumentes. Defuncto Sergio, qui primus à Severo Jacobitarum Patriarchatum gesserat, ipse Paulum ordinat, quum Catholicis Anastasius præesset, ut fusè apud Dionysium, cujus verba in Serie Jacobitarum Patriarcharum dabimus. Periit anno Græcorum 889. teste Dionysio in hæc verba:

ܫܢܬ ܬܡܢܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܬܫܥ ܡܝܬ
ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܕܦܣܝܠܬܐ ܘܡܪܝ
ܝܘܚܢܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܡܝܕ : ܘܗܘܐ
ܚܠܦܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܩܘܪܝܩܘܣ :
ܘܒܬܪܗ ܚܠܦ ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ
ܡܪܝ ܦܠܘܪܐ :

Anno 889. obiit Mar Jacobus à Phasilta: & Mar Joannes Amidæ Episcopus, cui S. Mar Cyriacus substitutus

tus fuit: Edeſſæ verò pro Mar Jacobo Mar Severus ordinatus eſt. Phaſilta nomen Monaſterii eſt, in quo Jacobus Cœnobitam egit, antequam Epiſcopus Edeſſenus fieret. Plura de hoc Monophyſitarum Anteſignano dicemus, ubi de Jacobitis Scriptoribus.

XXI. *Severus* ordinatus anno 889. obiit anno 914. ut ſcribit Dionyſius in hæc verba: ܫܢܬ ܛܝܕ ܐܬܟܒܫܬ
ܐܘܪܗܝ ܦܩܕܗ ܢܪܣܝ ܪܒ ܚܝܠܐ
ܕܦܪܣܝܐ ܠܣܘܪܘܣ ܥܠ ܟܠܗ . ܘܐܚܕܘܗ
ܠܣܘܪܘܣ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܟܠܗ
ܡܕܝܢܬܐ ܘܪܓܡܘܗ ܒܟܐܦܐ ܘܡܝܬ :

Anno 914. expugnata Narſes militiæ Perſarum Præfectus Edeſſa, Severum ejuſdem urbis Epiſcopum lapidibus obrui juſſit. Quo interfecto, Sedes vacavit, quandiu ſub Perſarum ditione urbs fuit: nimirùm uſque ad annum Græcorum 939. Chriſti 628. quo juxta Theophanem, & Cedrenum *Heraclius Imperator Edeſſam profectus, Eccleſiam ſub Choſroïs temporibus à Neſtorianis occupatam, Orthodoxis reſtituit.* Addit Elmacinus in Hiſt. Sarac. pag. 14. *Deinde profectus eſt Heraclius Ruham* (Edeſſam), *juſſitque Chriſtianos reverti à Secta Jacobitica ad Orthodoxam: id, quod fecerunt.* Orthodoxi igitur fuerunt ſaltem ſequentes tres Epiſcopi, Simeon, nimirùm, Cyriacus, & Jacobus, ut de Jacobo fuſiùs oſtendam infrà.

XXII. *Simeon* ordinatus anno Græcorum 939. obiit anno 961. teſte Dionyſio in hæc verba: ܫܢܬ
ܬܬܩܣܐ ܫܟܒ ܩܕܝܫܐ
ܡܪܝ ܝܘܚܢܢ ܦܛܪܝܪܟܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ
ܘܐܬܩܒܪ ܒܐܡܝܕ ܒܗܝܟܠܐ
ܕܡܪܝ ܙܥܘܪܐ . ܘܒܗ
ܕܝܢ ܒܫܢܬܐ ܡܝܬ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ
ܝܘܚܢܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܥܪܒܝܐ

ܘܐܬܩܒܪ ܐܦ ܗܘ ܒܐܡܝܕ ܒܗܝܟܠܐ ܕܡܪܝ ܝܘܚܢܢ
ܡܥܡܕܢܐ ܕܒܗ ܕܐܡܕ . ܘܒܗ ܕܝܢ
ܒܫܢܬܐ ܡܝܬ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ
ܫܡܥܘܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ
ܘܐܬܩܒܪ ܒܗܝܟܠܐ ܕܡܪܝ ܙܥܘܪܐ :

Anno 961. obiit S. Mar Joannes Patriarcha Antiochiæ (nimirùm, Jacobitarum,) *& ſepultus fuit Amidæ in Templo Sancti Mar Zoaræ. Eodem quoque anno obiit S. Mar Joannes Arabum Epiſcopus, & ſepultus fuit in eadem urbe Amida in Templo Sancti Joannis Baptiſtæ. Eodem denique anno etiam Amidæ obiit Sanctus Mar Simeon Edeſſæ Epiſcopus, ſepultuſque fuit in Templo Mar Zoaræ.* Meminit hujus Templi Zacharias Melitinenſis in Chronico Cod. Syr. Vaticano 24. fol. 86. ubi Amidæ expugnationem ſub Cavade Perſarum Rege deſcribens, Romanorum Duces ad eandem recuperandam teſtatur omni ſtudio conatos fuiſſe occupare Portam, ܘܠܡܐܚܕ ܬܪܥܐ ܕܩܪܝܐ
ܡܪܝ ܙܥܘܪܐ :

quæ Mar Zoaræ appellatur. Quæ idcircò hìc obſervanda duxi, quia Sanctum *Zoaram*, cujus Templum anno Chriſti quingenteſimo Amidæ jam exſtabat, cum *Zoara* hæretico, qui anno 536. adhuc vivebat, & in Synodo ſub Menna unàcum Anthimo CP. damnatus fuit, unum eundemque eſſe perperàm ſcripſi ſuprà pag. 117.

XXIII. *Cyriacus*, de quo Dionyſius: ܫܢܬ ܬܬܩܣܒ ܐܬܩܝܡ
ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ ܗܘܐ ܡܪܝ ܬܐܘܕܘܪܘܣ ܦܛܪܝܪܟܐ
ܘܠܐܦܝܣܩܘܦܘܬܐ ܕܐܘܪܗܝ ܩܘܪܝܩܘܣ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܗܘܐ : *Anno 962. factus eſt Mar Theodorus Antiochiæ Patriarcha: Edeſſæ autem Cyriacus.* Et infrà: ܫܢܬ ܬܬܩܥܒ ܘܠܐܘܪܗܝ ܡܕܝܢܬܐ
ܡܕܝܢܬܐ

[Syriac text]

Anno 988. *obiit Mavias Arabum Rex, cui subrogatus Jazides regnavit annos tres cum dimidio: Edessæ autem pro Cyriaco factus est Mar Jacobus.*

XXIV. *Jacobus*, cognomento ܡܦܫܩܢܐ ܕܟܬܒܐ *Librorum Interpres*, ordinatus anno 962. sub quo vetus Edessæ Ecclesia terræmotu corruit, ut refert Dionysius in hæc verba: [Syriac text]

Anno 990. *die Dominico, tertia Aprilis, ingens & validus accidit terræmotus, quo Batna Sarugi, & vetus Edessæ Ecclesia cum ingenti populi clade corruerunt.* Obiit anno 1021. eodem Dionysio teste: [Syriac text]

Anno 1021. *defuncto Sancto Mar Jacobo Edessæ Episcopo subrogatus fuit Mar Abibus.*

XXV. *Abibus* ordinatus anno 1021. de quo hæc Dionysius ad annum 1032. [Syriac text]

[Syriac text]

ܥܒܕܝܢ ܦܫܝܩܬܐ ܕܐܘ ܗܘܝܘ ܠܟܘܢ ܕܢܟܠܐ:
ܐܘ ܡܫܬܘܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ:

Sacramentum Regis abscondere justum est; mirabilia autem Dei, æquum est omni tempore prædicare, & omnibus palàm facere. Neque verò inconditum, aut insolens accidet audientium auribus, si hoc loco inseramus prodigium diebus nostris à Deo patratum per unum ex Apostolis suis per eandem, quam ipse illis contulit, virtutem. Quidam Arabs, quum ea gens in terras Romanorum irrupisset, venit ad Monasterium S. Abelis agri Edesseni, ibique tantisper commoratus est. Eo in loco quum vidisset monasterii Janitorem, persuasumque haberet eum esse virum religiosum, humilem, benignum, cunctisque divinis virtutibus ornatum, magnam auri vim ipsi tradidit, hæc præfatus. Hoc depositum mihi servato: &, si quidem rediero, quod meum est recipiam: sin autem me interiisse cognoveris, pauperibus erogato. Discessit ille: & Monachus depositum clam, & sine ullo teste effossa humo recondit. Arabes verò quum triennium ferè in Romanorum terris transegissent, Deo ita disponente Monachus interim hujus mundi fluctibus ereptus moritur, absque eo quod cuiquam secretum illud patefecisset. Saraceno itaque repetenti depositum, responsum est, Janitorem diem suum obiisse. Verùm quum ille instaret, & suum aurum reposceret; contrà verò Monachi dicerent, nihil hujus rei ipsis compertum, nec quidquam hujusmodi à Monacho qui aurum acceperat, audivisse; Saracenus utpotè vir inter suos spectatissimus, Monachos acriter urgebat, comminatus, ni aurum sibi redderetur, se Monasterium eversurum &c. Pergit deinde Monachorum consternationem describere, quum Saracenus nec precibus, nec interposito jurejurando adduci potuisset, ut crederet, nullam obtendi fraudem, sed rem ita se habere, ut Monachi illi narrabant. Episcopum verò, ad quem illi Cœnobitæ profugerunt, vicem illorum commiseratum, ad Cœmeterium Monasterii, ubi ille Monachus humatus fuerat, venisse: *Ibique*, prosequitur Dionysius, *ad tumbam illius Beati procumbens, oravit: post orationem thus adolevit, & odorem suavem lacrymarum cordis sui coram Salvatore adjecit. Deinde accedens ad fores sepulcri cum firma fide, quæ etiam Divinas virtutes operatur, inclamavit. N. N. surge in nomine Domini nostri. Continuò in pedes stetit ille hilari vultu, perinde atque si nunquam sepulcri corruptionem passus fuisset. Tùm verò à S. Abibo interrogatus, ubi aurum illius Saraceni deposuisset, locum designavit: deinde eodem annuente, iterùm se in sepulcro composuit. Episcopus effossa humo, aurum reperit: repertum Saraceno reddidit: quo accepto ille à Monachorum vexatione cessavit.*

ܘܟܕ ܐܬܐ ܘܩܡ ܠܥܠ ܡܢ ܩܒܪܐ ܐܝܢܐ
ܕܟܘ ܩܕܝܫ ܗܘܐ ܗܘ ܡܘܢܟܐ: ܒܪܟ
ܘܨܠܝ ܘܩܡ ܘܣܡ ܒܣܡ̈ܐ ܘܐܪܝܚ
ܠܪܘܚܐ ܕܒܣܡܐ ܘܕܡܥ̈ܐ ܠܒܗ ܩܕܡ
ܦܪܘܩܐ. ܘܩܡ ܠܘܬ ܬܪܥܐ ܕܩܒܪܗ
ܘܩܪܐ ܠܗ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܐ
ܡܬܦܠܓܢܘܬܐ ܗܝ ܕܐܦ ܚܝ̈ܠܐ
ܐܠܗܝ̈ܐ: ܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܦܠܢ ܩܘܡ
ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ. ܘܩܡ ܗܘ ܒܥܓܠ
ܘܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܒܐܦܘ̈ܗܝ ܚܕܝܐ
ܐܝܟ ܗܘ ܕܠܐ ܛܥܡ ܡܘܬܐ ܐܡܪ ܗܘܐ
ܚܙܐ ܚܒܠܐ ܕܩܒܪܐ. ܐܡܪ ܠܗ:
ܐܢܐ ܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝ ܦܠܢ ܛܝܝܐ ܡܕܡ
ܫܠܡ ܒܝܕܟ ܕܗܒܐ ܠܗܘ ܕܘܟܬܐ.
ܐܡܪ: ܐܢܐ ܡܪܝ. ܐܡܪ. ܕܗܒܐ. ܐܡܪ
ܐܝܟܐ ܣܝܡ ܗܘ. ܘܗܘ ܐܡܪ
ܠܗ. ܐܘ ܗܪܟܐ. ܘܬܘܒ ܐܡܪ. ܘܗܘܐ ܫܠܡ
ܠܕܘܟܬܗ ܘܫܟܒ ܘܚܦܪ ܠܗ ܠܕܗܒܐ
ܡܫܟܚܬܐ ܘܫܠܡܗ: ܘܐܦ ܩܡ ܐܬܦܛܪ:
ܐܝܟ

[illegible]

XXVI. *Constantinus*: de quo Dionysius: [illegible]

Anno 1040. obiit S. Mar Abibus Edessæ Episcopus, cui Constantinus successit. Eo Episcopo Edessa aquis jam quintùm submersa est ann. 1054. Obiit anno 1065.

XXVII. *Timotheus* vixit ab anno 1065. usque ad annum 1072. Hic Georgii Patriarchæ partes contra Joannem sequutus est, teste Dionysio ad annum 1065. ubi ortum inter Jacobitas in ordinatione Georgii schisma fusiùs describit.

XXVIII. *Simeon*, quem Dionysius à caritate in pauperes & peregrinos impensè laudat, subdens, eum invitum ex vico *Chiduna*, ubi Monasticam vitam agebat, ab Edessenis ad Georgium Patriarcham pertractum fuisse, & ab hoc ad Episcopale munus compulsum: sed quum in Pontificali sublimitate collocatus, variis distentus curis, assuetis incumbere meditationibus vix posse se cognosceret, oneri pariter & honori voluntariè cessit, & Anastasium quendam Æthiopem Monachum, cujus eximiam probitatem ex divina revelatione cognoverat, sibi subrogandum curavit; cui tamen nunquam persuaderi potuit, ut eam dignitatem admitteret. Nam per fraudem ab Edessenis captus, ad sacram Ordinationem sequenti die ducendus, intempesta nocte aufugit. Quem ipse Simeon imitatus, in montem Samosateni agri se recepit; ubi reliquum vitæ suæ in suscipiendis peregrinis, atque sublevanda pauperum inopia consumpsit: eique successit

XXIX. *Zacharias* Monachus item Stylita: qui anno Græcorum 1080. Edessa ejectus fuit.

XXX. *Elias* Zachariæ successit eodem anno: de quo hæc Dionysius.

[illegible]

Anno 1080. Zacharias Episcopus Edessa excessit: cui Elias ex Monasterio Cartaminensi substitutus fuit, vir crudelis, & flagitiosus, quique Deum ob oculos nequaquam haberet. Eo siquidem Episcopo Edesseni digni erant, non is Edesseno Episcopatu. Verùm quum

quum à nemine in urbem admissus fuerit, idcircò quæ post ejus ordinationem subsequuta sunt facinora, silentio præterire duximus. Atque ita Edessa absque Episcopo mansit. Hactenus Dionysius.

CAPUT XXXI.

Xystus Episcopus.

I. Xysti ætas, & dignitas.

XYSTUS cujusdam Ecclesiæ Episcopus (nomen quippè urbis necdum eruere licuit,) claruisse videtur sæculo quinto: Nilo enim, Palladio, atque Hieronymo conjungitur apud Sobensem in Catalogo pag. 41. Joannes verò Apameensis sexti sæculi Scriptor, de quo mox sermo erit, ejusdem testimonio utitur in Epist. ad Leontium Cod. Nitr. XVII. fol. 142. Syri, qui vel bona, vel mala fide multa Catholicorum, Hæreticorumque Auctorum opera sub speciosis Græcorum, & Latinorum Patrum nòminibus, teste Evagrio lib. 3. cap. 21. sexto sæculo venditare cœperunt, Xystum quoque nostrum, qui Syrus fuisse videtur, ut stylus ejusdem declarat, ex incertæ Sedis Episcopo *Romanum Pontificem* fecere, non alia ut opinor ratione, quàm propter nominis similitudinem. Hinc apud Joannem Apameensem, & in Codice nostro Syriaco VI. ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܪܗܘܡܝ *Episcopus Romæ* appellatur: quem etiam titulum reliqui Anaphorarum descriptores editæ sub ejus nomine Liturgiæ præfigere solent. Et quidem Xystum Episcopali dignitate fulsisse, colligitur tùm ex Episcopi titulo, quo passim decoratur, tùm ex eo quod Anaphoram condiderit, quæ solis Episcopis apud Syros tribuitur, ut rectè observat Renaudotius tom. 2. Liturg. Orient. pag. 398. Romanum autem Pontificem nequaquam fuisse, suadet Græcorum Latinorumque altum de scriptis, quæ sub ejus nomine circumferuntur, silentium. Idem Renaudotius tom. cit. pag. 142. de Xysti Liturgia loquens, existimat, Jacobitas *sententias quasdam ex pseudepigraphis transtulisse in collectanea sua, ex quibus commodas aliquot suis erroribus animadvertere sibi visi sunt.* Verosimilius puto, nullum esse in operibus, quæ Xysti nomen præferunt, suppositionis vitium: præsertim quum nihil in eis occurrat, quod hæresim monophysitarum sapiat; sed Syros utpote criticæ nondum peritos, quæ sub *Xysti* nomine Opera viderunt, ea Romano illi Pontifici oscitanter adjudicasse.

II. Ejusdem scripta Ascetica.

Atque hac de causa eundem Xystum arbitror à Sobensi Græcis Scriptoribus adjunctum fuisse in Catalogo, ubi ejus scripta recenset his verbis: ܩܘܣܛܘܣ ܟܬܒ ܟܬܒܐ ܕܡܐܡܪ̈ܐ: ܘܗܘ ܠܘܬ ܕܪ̈ܚܡܝ ܐܠܗܐ: *Xystus edidit Librum Sermonum, eumque, qui de Amantibus Deum inscribitur.* Hunc nondum nacti sumus: Priorem verò, qui *Liber Sermonum* à Sobensi appellatur, habemus in Codice nostro Syriaco VI. à fol. 298. sub hoc titulo. ܡܐܡܪ̈ܐ ܡܓܒܝ̈ܐ ܕܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܩܘܣܛܘܣ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܪܗܘܡܝ: *Selecti Sermones S. Mar Xysti Episcopi Romæ.* Tres autem sunt, iique valdè prolixi, & in complura Apophthegmata, seù brevissima Capitula divisi. Primus incipit: ܐܠܗܐ ܡܢ ܫܘܝܘܬܐ ܕܥܒ̈ܕܘܗܝ ܐܠܗܝ̈ܐ ܡܬܗܝܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܠܗܐ ܕܫܪܪܐ. ܘܒܪܢܫܐ ܡܢ ܡܝܬܪܘܬܐ ܕܥܒ̈ܕܘܗܝ ܡܬܗܝܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܗܝܡܢܐ ܕܠܡܫܝܚܐ: *Deus ex Divinorum operum æqualitate verus esse Deus creditur. Homo verò ex operum suorum præstantia, verus*

rus esse Fidelis agnoscitur. Secundus: ܓܒܪܐ ܡܗܝܡܢܐ ܓܒܪܐ ܗܘ ܓܒܝܐ. ܓܒܪܐ ܓܒܝܐ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ: *Vir fidelis, vir electus est. Vir electus, vir Dei est*. Tertius: ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܫܘܐ ܐܝܬܘܗܝ ܠܐܠܗܐ: ܐܠܗܝܐ ܗܘ ܒܝܢܝ ܒܢܝ̈ܢܫܐ: *Quisquis Deo dignus est, Vir Divinus inter homines est*.

III. Ejusdem Anaphora.

Præter Asceticos Tractatus, *Anaphora* quoque, seù Liturgia sub nomine Xysti celeberrima est, cujus initium: ܫܝܢܐ ܘܫܠܡܐ: *Tranquillitatem & pacem*. Prodiit Syriacè in Missali Maronitarum anno 1594. & Latinè per Renaudotium tom. 1. pag. 134. Exstat autem ms. in omnibus ferè Codicibus Liturgicis. Ejusdem meminit cl. Stephanus Edenensis cap. 2. de Catholicis Anaphorarum Scriptoribus num. 10. ubi ex communi Syrorum opinione, Xysto Papæ eam adjudicat. Joannes Maro, vel quisquis est Auctor Expositionis Missæ Syrorum propria Ecchellensis manu exaratæ, sententiam Renaudotii à nobis suprà indicatam de Xysti & Julii Liturgiis confirmat cap. 3. in hæc verba: ܠܫܡܫܬܐ ܕܫܘܡܠܠܝܗܘܢ ܘܡܫܠܡܘܗܝ ܦܛܪ̈ܝܪܟܐ ܕܪܗܘܡܝܐ: ܐܢܫ ܐܡܪܘ ܕܐܬܟܬܒ ܡܢܗܘܢ ܪܗܘܡܐܝܬ ܘܡܢ ܐܬܦܫܩ ܣܘܪܝܐܝܬ: ܐܚܪ̈ܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܬܪܝܨܐܝܬ ܕܗܢܘܢ ܐܒܗ̈ܬܐ ܗܠܝܢ ܐܫܠܡܘ ܟܠܗܘܢ ܩܢܘ̈ܢܐ ܘܦܘܩܕ̈ܢܐ ܡܢܗܘܢ ܥܠ ܛܘܟܣܐ ܕܩܘܪܒܢܐ: ܘܐܢܫ ܡܢ ܐܒܗ̈ܬܐ ܠܗܘܢ ܡܫܠܡܢܐ ܘܩܢܘܢܝܗܘܢ ܢܩܦܘ ܠܐܢܐܦܘܪ̈ܐ ܗܠܝܢ ܘܣܡܘ ܐܢܝܢ ܒܫܡܗܝܗܘܢ ܡܫܒܚܐ:

Liturgias Xysti & Julii Patriarcharum Romæ, quidam ajunt Latinè ab iis primùm conscriptas, & Syriacè posteà translatas fuisse. Alii rectiùs affirmant, illos quidem Patres regulas tantùm & præcepta nonnulla de ordine Oblationis Sacrificii tradidisse; quosdam verò ex Patribus traditæ ab iis doctrinæ inhærentes, Liturgias illas ordinasse, & sub gloriosis eorundem nominibus publicasse. At Syri Episcopi Xysti eam fœtum esse, probabilius puto; præsertim si ejus stylum, qui Syrum certè Auctorem redolet, inspicias.

CAPUT XXXII.

Joannes Apameensis Monachus.

I. Joannis Apameensis ætas: quem Andreas Masius cum Chrysostomo perperàm confundit.

OANNES ex Apamea Cœlesyriæ urbe oriundus, in quodam ex celeberrimis illius Tractus Cœnobiis, quę ad Orontem fluvium frequentissima erant, religiosam vitam duxit circa sextum sæculum. Nam in Catalogo quidem Hebedjesu, post Nilum, Palladium, & Hieronymum, sæculi quarti Scriptores, collocatur; Theodoretus verò, qui res Monachorum Syriæ ad suam usque ætatem gestas in Philotheo accuratissimè descripsit, nullam Joannis nostri mentionem facit: quod argumento est, eum sæculo quinto, quo Theodoretus floruit, posteriorem esse. Præsertim quum ipse Joannes in epist. ad Leontium, Cod. Nitr. XVIII. Xystum Episcopum laudet, quem circa Theodoreti tempora vixisse suprà ostendimus. Moses demùm Barcepha Beth-Ramensis Episcopus, qui Andrea Masio teste anno Græcorum 1224. Christi 913. in vivis esse desiit, disertam ejus auctoritatem adducit in Commentario de Paradiso Par. 1. cap. 1. & 10. licet idem Masius, qui nullam Joan-

Joannis nostri notitiam habebat, eum cum Joanne Chrysostomo in Præfatione ad laudatum Barcephæ opus confuderit, in hæc verba: *Laudat præter hos Joannem monachum: sæpè etiam Joannem, non addens vitæ genus. Intelligit verò, ut existimo, nomine utrovis Chrysostomum.* At Barcepha utrumque Joannem clarè distinguit: & Chrysostomum quidem pro Syrorum more absolutè ܡܪܝ ܝܘܚܢܢ, *Mar Joannem* appellat, ut liquet ex Par. 3. pag. 216. edit. Antuerp. ubi sic habet: *Nam Dominus* (Mar) *Joannes ea Oratione, quam ad Sitigirium* (Stagirium) *monachum scripsit &c.* Nostrum verò Joannem, nonnisi addito ܝܚܝܕܝܐ *Monachi* nomine citat, ut palàm fit ex duobus suprà citatis locis, ubi sic de eo loquitur pag. 20. *Insuper Joannes Monachus in sermone suo de occasu mundi hujus & de venturo mundo novo &c.* & pag. 33. *Ad hoc Joannes monachus Sermone priore, quem de mundo novo scripsit &c.*

II. Ejus scripta, & Epistolæ.

Inter Græcos Scriptores recensetur à Sobensi in Catalogo pag. 41. ubi ejus scripta his verbis enumerat.

ܝܘܚܢܢ ܐܦܡܝܐ ܣܡ ܬܠܬܐ ܦܢܩܝܬܐ ܘܐܓܪ̈ܬܐ : ܥܠ ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܪܘܚܢܝܬܐ ܘܥܠ ܚܫ̈ܐ ܘܥܠ ܓܡܝܪܘܬܐ :

Joannes Apameensis tres composuit Tomos, & Epistolas de regimine spirituali, & de passionibus, seù animi affectibus, *ac de perfectione.* Verùm si stylum inspicias, Syriacè eum scripsisse deprehendes, ut ex sequentibus Sermonibus liquet, quos in Nitriensibus Codicibus habemus.

Cod. Nitr. XIX.

1. *De mundo novo.* ܡܐܡܪܐ ܕܥܠ ܥܠܡܐ ܚܕܬܐ . ܘܦܬܓܡܐ ܗܢܘܢ ܕܥܠ ܥܠܡܐ ܚܕܬܐ . ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܗ ܠܗܘܢܐ ܕܦܓܪܢܝ̈ܐ ܠܡܦܪܚ ܒܓܦ̈ܐ ܕܡܕܥܐ . ܘܠܪܝܫܐ ܕܩܘܕܫ ܩܘܕܫܝ̈ܢ ܕܐܠܗܘܬܐ ܕܒܗ ܟܣܝܢ ܐܪ̈ܙܐ ܕܥܠܡ̈ܐ ܠܡܛܐ :

Haud permissum est mentis corporeorum alis volare, & summum Sanctuarii Divini Numinis, in quo mysteria sæculi latent, cacumen attingere. Exstat in Cod. Nitr. XIX. fol. 115. Citatur autem à Barcepha, ut suprà notavi.

2. *De animi & corporis affectibus, ad Eusebium & Eutropium Sermones II.* ܡܐܡܪ̈ܐ ܕܥܠ ܚܫ̈ܐ ܕܢܦܫܐ ܘܕܦܓܪܐ ܠܘܬ ܐܘܣܒܝܘܣ ܘܐܘܛܪܘܦܝܘܣ : Exstant in laudato Codice fol. 144. & 159. ubi inscribuntur: ܥܠ ܦܘܪܫܢܐ ܕܚܫ̈ܐ ܕܢܦܫܐ ܘܥܠ ܥܠܬܐ ܕܙܘܥ̈ܝܗܘܢ ܘܐܝܠܝܢ ܡܢܗܘܢ ܟܝܢܝ̈ܢ ܠܢܦܫܐ ܘܐܝܠܝܢ ܠܐ ܟܝܢܝ̈ܢ : *De differentia affectuum animæ, deque motuum eorundem causa: & quinam ex ipsis connaturales sint animæ, qui verò secùs.* Primus incipit: ܟܕ ܕܝܢ ܫܡܫܢ ܬܫܡܫܬܐ ܕܛܗܪ̈ܐ ܥܠܢ ܠܘܬܗ ܘܒܬܪ ܕܫܠܡ ܨܠܘܬܐ ܫܪܝ ܠܡܐܡܪ . ܐܢܐ ܡܢ ܐܚܝ̈ ܚܒܝ̈ܒܐ ܐܝܟ ܐܣܝܐ ܡܘܬܪܢܐ [illegible] ܕܒܕܘܒܪܐ ܕܚܫ̈ܐ ܕܦܓܪܐ ܐܬܥܢܝ ܠܡܚܘܝܘ ܐܣܝܘܬܐ ܕܠܗܘܢ :

Quum verò Officium meridianum absolvissemus, ad eum intravimus: qui completis precibus orsus est dicere. Ego quidem, carissimi, sicut medicus utilis, qui curandis corporis ægritudinibus operam suam contulit, earum medicinam monstraturus &c. Alterius initium: ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܐܣܝܐ ܕܒܐܣܝܘܬܐ ܕܦܓܪܐ ܐܬܥܢܝ : ܚܒܝ̈ܒܝ ܡܢ ܕܝܢ [illegible] ܠܐ ܐܡܪ ܠܟܘܢ

ܠܒܬܪ ܫܥܬܐ ܚܕܐ ܘܨܠܝܢ :

Sub aliam horam quum ad eum ingressi orassemus, sic nos affari cœpit: Ne vos, oro, carissimi, tædeat, eadem iterùm auscultare verba. Ex quibus verbis liquet, Eusebium & Eutropium ex Joannis ore collationem istam excepisse, literisque mandasse.

3. *Præcepta ad quendam ex Fratribus Peregrinis.* ܦܘܩܕܢܐ ܕܠܚܕ ܡܢ ܐܚܐ ܐܟܣܢܝܐ :

Exstant, unàcum sequentib. in Cod. Nitriensi XVII. fol. 205. Initium : ܟܕ ܡܫܪܐ ܐܢܬ ܠܡܬܚܫܒܘ ܒܬܫܡܫܬܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܒܪܟ ܥܠ ܒܘܪܟܝܐ ܩܕܝܫ ܩܕܝܫ ܐܡܪ ܒܟܠ ܒܘܪܟܐ . ܘܫܪܝ ܒܬܫܡܫܬܐ :

Inchoaturus officium postquam tertiò in genua procubueris, ad singulas genuflexiones ter repetens Sanctus Sanctus, officium incipe.

4. *Sermo Parænetic**us. Si quis simplicem Divinamque Legem, quæ ad beatam vitam dirigit, tenere desiderat, is debet visibilia isthæc omnia contemnere.* ܡܐܡܪܐ ܡܠܟܢܝܐ . ܐܢܫ ܕܨܒܐ ܠܡܐܚܕ ܢܡܘܣܐ ܦܫܝܛܐ ܘܐܠܗܝܐ ܗܘ ܕܡܕܒܪ ܠܚܝܐ ܛܘܒܬܢܐ ܘܠܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܕܡܬܚܙܝܢ ܢܒܣܐ :

Ibidem.

5. *De Cellæ habitatione. Quum in Cella tua habitas, rerum omnium quæ necessariæ sunt, curam habe.* ܥܠ ܡܥܡܪܐ ܕܩܠܝܬܐ . ܟܕ ܥܡܪ ܐܢܬ ܒܩܠܝܬܟ ܒܟܠܗܝܢ ܣܘܢܩܢܐ ܕܝܨܝܦܝܢ ܐܢܝܢ ܗܘܝܬ ܝܨܝܦ :

Ibid. fol. 206.

6. *Quomodo Caritas exhibenda sit. Vide, Frater. Sic te geras oportet in Cella, ut extra Cellam &c.* ܥܠ ܚܘܒܐ ܐܝܟܢܐ ܢܬܚܘܐ . ܚܙܝ ܐܚܝ. ܗܟܢܐ ܘܠܐ ܠܟ ܕܬܗܘܐ ܒܩܠܝܬܟ ܐܝܟ ܕܠܒܪ ܡܢ ܩܠܝܬܟ :

7. *De Paupertate. Paupertas hæc est, ut quis in Cella sua maneat, nullius rei sollicitus.* ܥܠ ܡܣܟܢܘܬܐ . ܡܣܟܢܘܬܐ ܗܝ ܗܕܐ . ܕܢܗܘܐ ܐܢܫ ܒܩܠܝܬܗ ܟܕ ܠܐ ܝܨܝܦ ܕܡܕܡ :

Ibid. fol. 207.

8. *Capita Doctrinæ XX.* ܪܫܐ ܕܡܠܦܢܘܬܐ ܟ : quorum I. V. & XIII. titulo carent: reliquis titulus præfigitur, ut sequitur. II. ܕܐܝܢܐ ܐܝܬܝܗ ܡܚܝܠܘܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ : *Quæ sit hominum imbecillitas.* III. ܕܐܝܢܐ ܐܝܬܝܗ ܥܠܬܐ ܕܕܚܠܬܐ ܘܕܥܩܬܐ : *Quæ sit causa timoris, & tristitiæ.* IV. ܕܐܝܟܢܐ ܢܣܝܒܪ ܐܢܫ ܥܩܬܐ : *Quomodo ferenda sint adversa.* VI. ܕܐܝܢܐ ܗܘ ܣܝܡܐ ܕܡܫܟܚ ܐܢܫ ܕܢܩܢܐ ܠܗ ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܕܢܓܢܒܝܘܗܝ : *Quisnam sit thesaurus, qui possideri queat, & surripi nequeat.* VII. ܕܐܝܢܐ ܣܘܥܪܢܐ ܫܦܝܪ ܠܐܠܗܐ : *Quodnam opus Deo gratum sit.* VIII. ܕܐܝܢܐ ܗܝ ܚܟܡܬܐ ܕܠܐ ܡܬܪܘܪܒܐ : *Quæ sit sapientia, quæ non extollitur.* IX. ܕܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܕܒܗ ܒܢܦܫܗ ܢܫܦܪ ܠܐܠܗܐ : *Qua ratione quis in seipso placere possit Deo.* X. ܕܡܢܘ ܗܘ ܡܘܬܪܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܒܡܣܟܢܘܬܐ :

Quod

Quod utilis est hominibus scientia: & quod eadem aspectabilium omnium præstantissima est. XI. [illegible] *Quomodo opes sine sapientia prodesse nequeunt: secùs sapientia sine opibus.* XII. [illegible] *Quodnam sit verum hominis in præsenti vita Regnum.* XIV. [illegible] *Quem scopum habere debet, qui sapientiam addiscere desiderat.* XV. [illegible] *Quomodo potest anima spiritualia in se verba continere.* XVI. [illegible] *Quæ sit verax promissio.* XVII. [illegible] *Quomodo gerere se debeat amicus cum amico: & qua ratione vera amicitia probatur.* XVIII. [illegible] *Quam causam habere quis debet in proficuo sermone proferendo.* XIX. [illegible] *Qua virtute præditus est vir sapiens.* XX. [illegible] *Parænesis.* Exstant in eodem Cod. Nitr. XVII. à fol. 145. In tertio capite laudatur Isaias Abbas.

9. *Epistolæ V.* [illegible]: Quarum I. *De Trinitate & Incarnatione*, incipit: [illegible] *Quidquid loquimur.* In eodem Codice Nitr. XVII. fol. 119. II. *Parænetica*: [illegible]: *Ubi puritas colitur*: fol. 127. III. *De Fide.* [illegible]: *Acceptis præstantiæ tuæ literis*: fol. 129. IV. *Item de Fide*: [illegible]: *Quum autem altera per Unigenitum Dei spiritualis dispensatio introducta esset*: fol. 137. V. *Ad Leontium, de spirituali communione quam habituri sumus cum Deo in regione vivorum*: [illegible]: *Quoniam autem nulla alia suppetit demonstratio.* fol. 140. Citat Isaiam Abbatem, & Xystum quendam, quem *Romanum Pontificem* appellat.

CAPUT XXXIII.

Joannes Saba.

OANNES Monachus gente Syrus, in urbe Ninive natus, qui patrio sermone [illegible] *Sanctus Saba*, idest, *Senex*, vulgò appellatur, in Monasterio [illegible] *Dilaita*, quod trans Tigrim situm est, asceticam vitam coluit, circa medium sextum sæculum, Isaaco Ninivitæ æqualis. Memoria ejus colitur in Calendario Syrorum die 15. Martii Cod. Syr. Vatic. 26. his verbis:

I. Joannis Sabæ ætas, & gesta.

[illegible]

ܕܡܪܝ ܝܘܚܢܢ ܣܘܪܝܝܐ ܘܝܚܝܕܝܐ :

Mar Joannis Syri & Anachoretæ. Ejuſdem meminit Gregorius Barhebræus in Libro Ethicorum, ubi Joannes Gariri Presbyter Damaſcenus, ipſius Libri deſcriptor & Interpres, pro Monaſterio *Dilaita*, quæ vox Syriacè *Proprium* ſonat, Arabicâ ejuſdem ſignificationis reddidit, *Alchaſa* الخاصة.

II. Ejuſdem ſcripta.

Scripta ejus recenſet Sobenſis ante Iſaac Ninivitam pag. 61. in hæc verba: ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܕܠܝܬܐ : ܬܪܝܢ ܟܬܒܐ ܐܦ ܗܘ ܣܝܡ : ܥܡ ܐܓܪܬܐ ܡܚܝܢܢܝܬܐ : ܕܥܠ ܕܘܒܪܐ ܕܝܚܝܕܝܘܬܐ :

Joannes à Dilaita duos quoque compoſuit Libros, nec non compunctorias Epiſtolas, de inſtituto Monaſtico. Exſtant Arabicè in pervetuſtis duobus mss. Codicibus Bibliothecæ Sancti Petri Montis Aurei: Syriacè verò in duobus item Codicibus Nitrienſibus XXI. & XXII. quorum poſtremo, qui Marci Presbyteri ac Monachi rogatu ſcriptus eſſe dicitur, hanc adnotationem amanuenſis ſubjecit: هذا الكتاب من كتب دير السريان الذى فى برية ابو مقار فى جبل شهيت فيه لمارى اسحق ومن الشيخ القليل :

Hic Liber ſpectat ad Bibliothecam Monaſterii Syrorum, quod in deſerto Abbatis Macarii in monte Sciahit ſitum eſt. Continet autem Opera Mar Iſaac, (Ninivitæ nimirùm), *& pauca quædam Sabæ*, hoc eſt, Joannis noſtri: Unde perſpicuum fit, non univerſa Joannis opera, ſed partem eorum dumtaxat in Syriacis noſtris manuſcriptis exſtare.

III. Scribendi occaſio, & ſtylus.

Quis verò fuerit eorumdem operum Collector, & qua ratione, qua' ve de cauſa à Joanne Saba conſcripta ſint, docet ejuſdem Joannis frater in Prologo Syriaco, Codice Nitrienſi XXII. quem Arabicus Interpres his verbis reddidit: اعتذار اخو القديس الجسداني كتبه واوضح كيف سبب هذا الكتاب المقدس . اسال كل من يصادف هذه المعاني بحب الله انه لا يلوم قايلها . لانه كان ظاهرا يتكلم اسرار الروح بدالة . لاجل انه كان الى عندى انا الحقير يوحنا اخو القديس جسداني يكتبها وبمثل هولا كان يشا ان يعزيني . لانه كان يعلم اني اتجع من اجله وكان منقطع من الحديث ومن نظر الناس والنياح فى الوحدة من كل انسان فى جبل صعب وكان يشقى فى وسط الحيوانات والحيات باتكال على ربه وبرجاه كل يوم للموت . لاجل اني كنت حامل وجعه فى قلبى . هولا الخطوط التى هى مملوة من المواهب والفرح اراد ان يغير احزاني الذى لاجله . وما كان يعلم اني كنت اكتبهم لنظر اخرين . وكان يحذرني ان لا يبصرهم انسان غيرى . وانا جمعتهم ووضعتهم فى كتاب ليكونوا لى عزا وايضا معانيهم حياه . ولانه ايضا ما كان له شى يكتب عليه : فى وقت على خشب كان يكتب ويبعث لى وفى وقت على رق صغير كنت اذهب بهم له وكنت اساله ان يكتب لى هذه المعاني الذى كنت اقولهم له وقد علمت انا وان كان قد كتبهم لذاتي فقط : لم يمكن ان لا يبصرهم كثيرون لانهم قد وسموا فى كتاب : بل لا يلوم لواضع الكتاب . لاني كنت اعرف احتقاره لذاته وانه لم يكن فيه موجود حركة لطلب حب سبح انساني بل كان هو يحقر ذاته ويهون بها وكان فى كل حين يذكر كل الخطايا وكل الاوجاع وكل وقت كان يكتب لى كان يجعل اسمه فى الرسالة خنزير وانا غيرتها : لاجل انه لا يجب ان يكتب هكذا . اطلب من كل من يكتب هذا الكتاب ان كتبه كله او بعضه ان لا يقطع هذا الاعتذار الذى جعلته لسبب الكتاب من اجل محبة المسيح له المجد ولنا يحقق برجاه امين :

Excuſatio Auctoris, ſeù mavis Collectoris, *qui Sancti* Sabæ *ſecundùm carnem frater fuit, hujus ſacri libri ſcribendi occaſionem indicans. Lectorem iſtorum ſermonum per Deum oro, ut ab Auctoris reprehenſione abſtineat, utpote qui myſteria ſpiritûs palàm cum fiducia loqui ſoleret: quandoquidem ad me Joannem hominem abjectum ejuſdem Sancti Viri germanum iſta ſcribebat, atque talibus admoni-*

monitionibus me consolari cupiebat: quippe qui animadverterat, me ejus causa in tristitia luctuque versari. Ille verò ab hominum commercio segregatus, solitariam vitam amplexus fuerat in asperrimo quodam monte, & inter feras & serpentes cum labore degebat, Domino suo confidens, & mortem in dies expectans. Me itaque ejus absentia contristatum, ea mæstitia levare conatus est, hasce literas divinis charismatibus atque lætitiæ argumentis refertas identidem mittens, nec leviter suspicatus à me illas ad aliorum usum fore describendas: monuerat enim, ne cuiquam eas monstrarem. Ego verò easdem in unum volumen collegi, consolationem & salutem meam in illis quæsiturus. Quia verò Codicem, in quo scriberet, non habebat, aliquando tabulis, quandoque etiam parvulis membranis utebatur, quas illi ipse afferebam, postulans, ut expositionem propositarum quæstionum mihi scripto traderet. Quum autem mihi manifestum sit, hujusmodi lucubrationes, quamvis uni mihi transmissas, à multis lectum iri, utpote in justum volumen redactas, hanc à Lectoribus reposco gratiam, ut Libri Auctorem excusent. Perspecta enim mihi Viri moderatio in sui contemptum prona: quippe qui ne commoveretur quidem humanæ gloriæ cupiditate, sed è contrario semet aspernaretur, atque vexaret, sua peccata & pravas affectiones assiduè recolens: quoties verò ad me scriberet, epistolæ se PORCUM *subscribebat: quod tamen à me expunctum mutatumque est: nec enim hoc scribere consentaneum fuit. Quicumque itaque Codicem istum, aut particulam ejus descripserit, ne istam excusationem huic scripto præfixam præcidat, oro & quæso ob amorem Christi, cui gloria, quique nos in sua spe confirmet. Amen.*

Ad stylum ejus quod attinet, merito usurpare queas, quæ Photius Cod. 196. de asceticis S. Ephræmi sermonibus notavit: Plurimum enim jucunditatis, affectuum copiam, & persuadendi vim maximam habet; digressionibus licet abundet, quæ tamen nil aliud ferè sunt, quàm pia ad Deum cordis anagoge. Cæterùm in iis, quæ ad monasticam perfectionem spectant, exercitatissimum Joannem fuisse, scripta ejus, quæ modò recensebimus, declarant.

Sermones Joannis Sabæ.

Ex Syriacis, & Arabicis Exemplaribus Bibliothecæ Vatic. & S. Petri Montis Aurei. I. Sermones 30.

PISTOLA *Sancti Sabæ ad Joannem fratrem, qui in Cœnobio Monasticam vitam agebat.* رسالة الشيخ القديس الى عند اخيه يوحنا الذى كان فى دير كنوبيون .

Præfigitur operibus Joannis Sabæ: est enim Auctoris de suis ipsius scriptis mens & sententia, in hæc verba:

اعلم يا اخى اني كتبت لك هذه الخطوط الحقيرة الصغيرة فى وقت من * قبل سنين كثيرة والى يومنا هذا لاعزيك من وجعك على فقدى . وانت بعناية جمعت ووضعتهم فى كتاب لتذكر الشى الذى ما كنت اظنه لاني ظاهرا كتبتهم اليك واوليك الذى ما كان يجب لاخرين ان يبصروهم ; بل احفظ هذه المعانى واخفيها ليلا يروا اولاد السرالى حين اخرج من الجسد الخ :

Scias, velim, mi frater, à me tibi hasce parvas & inanes literas pluribus ante annis usque in præsentem diem identidem scriptas fuisse, ut te ob meam absentiam mæstum recrearem. Quum autem illæ à te in unum volumen diligenter collectæ fuerint ad posterorum memoriam, quod mihi quidem inopinatum accidit, (ea enim tibi & quibusdam familiariter scripta fuerant, quæ ab aliis videri haudquaquam oporteret,) istas modò asservari satagas velim & celari, ne iis, qui mysteriorum participes sunt, usque ad obitum meum pateſiant &c.

Præfatio. *De Divinis donis, & spiritualibus consolationibus, quæ Monachis in eorundem solamen & oble-cta-*

ctamentum à Deo tribuuntur: deque Theoria spirituali, & mysteriorum cogitationumque scientia: nec non de lucta cum malis spiritibus, & de discretione, deque virtutum exercitio. [illegible]

Titulus dumtaxat hujus Præfationis habetur in Arabicis exemplaribus: integra autem exstat in Codice Nitriensi XXI. ubi sic incipit: [illegible]

Gaudium, quo quis in Deo afficitur, accusatorum, suique ipsius infirmitatis oblivionem inducit. Præmittit Joannes singulis Sermonibus brevem ad Deum precationem: & quidem toti Operi hanc: [illegible]

Christe Fili Dei vivi, aperi oculos cordium nostrorum ad intelligendam lectionem sanctorum tuorum Librorum Amen.

1. Sermo 1. *Adhortatio ad sui custodiam & curam: & quod vitare quis debeat dissolutos, ac perversos homines, ex quibus trahi solent pigritia, morumque dissolutio, & omnes pravi affectus. Item quod sibi quis cavere debeat à Puerorum consortio, ne fortè mentis puritas impudicis cogitationibus labefactetur.* Initium. *Qui os suum à confabulatione cohibet, is à pravis affectibus cor custodit. Qui cor habet à pravis affectibus purum, is Deum semper videt &c.* [illegible]

Est primus ordine inter Arabicos Sermones. Exstat etiam Græcè in Cod. ms. Vaticano 391. pag. 213. & Cod. 605. pag. 103. licet perperàm sub nomine Isaaci Ninivitæ.

2. Sermo 2. *De modis, quibus Spiritus visitat, & recreat eos, qui impigrè, ac utiliter versantur in primo, & secundo, atque tertio gradu perfectionis: nec non de bellis, quibus infestantur, quo've pacto in illis victoria est reportanda. Qui Deum invenire desiderat &c.* [illegible]

Idem Sermo exstat Arabicè num. 2.

3. Sermo 3. *De spiritu fornicationis, & de membrorum attrectatione, deque variis hujusmodi tentationum generibus. Fratres, nemo vestrum præ impatientia murmuret, quum gravibus se impugnari tentationibus senserit &c.* [illegible]

Exstat Arabicè num. 3.

4. Sermo 4. *De spiritu blasphemiæ. Hic blasphemiæ spiritus obtrectationem in Deum animæ obsusurrat*

rat &c. ܠܐ ܫܪܐ ܡܢ ܦܘܠܚܢܐ . ܗܘܢܐ
ܫܪܐ ܡܢ ܦܘܠܚܢܐ ܡܫܟܚ ܠܐ ܟܠܗ
ܢܦܫܐ ܒܥܒܕܐ ܕܠܐ ܠܐ ܠܗܘܢܐ .
Arab. num.4.

5. Sermo 5. *De ira, de vagatione mentis, de tristitia, & de superbia. Hic iræ spiritus &c.* ܠܐ
ܘܪܘܓܙܐ ܡܠܐ ܦܘܩܕܢܐ ܡܠܐ ܟܥܣܐ
ܡܠܐ ܘܡܚܫܒܬܐ . ܫܪܐ ܗܘܢܐ ܘܪܘܓܙܐ .
Arab. num.5.

6. Sermo 6. *De caritatis officiis, quæ sancti Angeli Ascetis exhibent, & quomodo eos consolentur. Item à nefariis spiritibus cavendum, qui decipere conantur: & quænam sit fraudis eorum species. Quum quis negligentiæ, ac pigritiæ somnum excusserit, totumque sese operibus pœnitentiæ dederit &c.* ܠܐ ܘܫܡܫܬܐ ܘܡܫܡܫܝܢ ܡܠܐܟܐ
ܩܕܝܫܐ ܠܟܠ ܥܢܘܝܐ ܡܬܒܝܐܝܢ ܠܗܘܢ :
ܘܐܘܪܘܬܐ ܕܡܢ ܪܘܚܐ ܕܒܝܫܐ ܠܡܙܕܗܪܘ
ܘܐܝܟܢ ܐܠܗܘܢ ܕܡܛܥܝܢ ܘܕܐܝܟܢܐ ܗܝ
ܡܐ ܕܐܬܬܥܝܪ ܒܪܢܫܐ ܡܢ ܡܡܝܢܘܬܐ
ܘܦܫܝܥܘܬܐ ܘܫܠܡ ܢܦܫܗ ܠܥܒܕܐ
ܕܬܝܒܘܬܐ . Arab. num.6.

7. Sermo 7. *Quod non liceat reprehendere Patres, qui in suis Disputationibus pro auditorum captu ad infima descendunt. Quidam Patrum, mysteria Dei, Christique Domini nostri Unionem obscurè tractant &c.*
ܠܐ ܘܠܐ ܐܘܦ ܕܢܒܩܐ ܐܢܫ ܠܐܒܗܬܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܡܠܠܝܢ ܡܬܪܓܡܢܐ
ܠܥܠܝܐ ܢܘܗܪܐ ܕܡܫܝܚܐ . ܡܢܗܘܢ
ܕܐܡܪܝܢ ܕܐܪܙܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܘܡܫܝܚܘܬܐ
ܘܡܚܝܢܐ ܡܪܢ ܡܫܬܐܠܝܢ ܡܡܠܠܝܢ .

Arab. num.7. Nihil tamen de quæstionibus, quæ circa Trinitatem & Incarnationem sæculo sexto agitabantur, disserit, sed solùm ostendit, Sanctos Patres in divinis mysteriis pertractandis auditorum captui sermones suos accommodasse.

8. Sermo 8. *De Institutione Fratrum Novitiorum. Hæc est Regula, quam Dominus probat: Ut nemo respectet huc atque illuc, sed tantummodò coram se posita fixis oculis intueatur: Ut supervacanea verba mittat, & quæ necessitas postulat, tantùm loquatur &c.* ܠܐ ܗܦܘܟܐ ܕܐܝܬܐ ܚܣܝܢܐ .
ܗܘܐ ܗܦܘܟܐ ܕܢܘܡܘܣ ܠܐ ܡܕܒܪܢܐ : ܘܠܐ
ܢܬܚܘܪ ܠܥܝܢܘܗܝ ܐܝܟ ܕܠܐ ܕܡܘܠܐ :
ܐܠܐ ܠܥܘܡܩܐ ܢܘܗܪܐ ܢܚܘܪ ܒܫܠܝܘ .
ܘܠܐ ܢܡܠܠ ܡܠܬܐ : ܐܠܐ ܒܫܠܝܘ
ܐܝܟ ܕܘܠܝܐ , Arabicè num. 8. Hic Sermo perperàm tribuitur *Isaaco Syro & Presbytero Antiocheno* in Libro de Contemptu Mundi cap.ult. in Bibliotheca Patrum.

9. Sermo 9. *De Oratione: deque virtutibus naturarum spiritualium, & de scientia Dei. Qui Christi dulcedinem gustavit &c.* ܠܐ ܕܛܥܡܗ ܡܠܐ
ܚܠܐ ܕܚܝܐ ܘܚܝܠܐ ܡܠܐ ܡܬܒܚܝܠܐ ܘܠܐ ܗܘܐ .
ܡܢ ܕܐܬܚܝܪ ܢܚܝܬܘܗܝ ܘܡܬܥܫܢܐ .

Arab. num. 9. Animam per Orationem cum Deo conjungi, & ab eodem mysteria cœlestia edoceri; modò tamen sensus corporis ab omni labe custodiantur, uti in hoc, & sequenti Sermone disserit. Quod verò de Angelis scribit, وعلى مساواة معرفتهم وحبهم وحركاتهم اذ هم واحد في كل شي : *Eorum, scilicet, scientiam, amorem, & motum æquales esse, eosque in omnibus pares*; id de Angelis unius ejusdemque Chori, non de singulis novem ordinum Spiritibus intelligit: subjungit enim : كل واحد من الطغمات *in singulis Choris*.

10. Sermo 10. *De custodia interiorum & exteriorum sensuum. Frater, qui ardenti flagras desiderio, ut Deo conjungaris &c.* ܠܐ ܢܛܘܪܘܬܐ
ܕܠܒܐ

[illegible] , Arab. num. 10.

11. Sermo 11. *De voluntaria huic sæculo morte, & de æterna alterius sæculi vita. Qui vitam cum tempore desituram exuerit &c.* [illegible] Arab. num. 11.

12. Sermo 12. *Quæstio, cur nonnulli Patres asserunt, Animas à corporibus separatas in cœlum assumi: alii verò ajunt, eas in Paradisum migrare: quidam docet, in sepulcro eas conditas unàcum corpore sepulcrum habitare: Alius verò, ad ostium ejusdem consistere, Christumque Redemptorem expectare; & Impiorum quidem animas in tenebris, Justorum verò in luce versari, etiam ante Resurrectionem.* [illegible]

Huic quæstioni respondens Saba, nihil præter Catholicam doctrinam affirmat: Doctorum sententias huic in speciem contrarias doctè & acutè exponit, & clarè docet, Justorum animas à corporibus separatas in cœlo cum Angelis commorari: *Paradisum* enim, quò eas migrare nonnulli asserunt, non esse terrestrem locum primis parentibus præparatum, sed cœlestem: *Sepulcri* autem nomine, quod eas unàcum corporibus habitare quidam ait, Deum mysticè designari, in quo Baptismum susceperunt, & in quo obdormiunt: *ad ostium* denique *monumenti consistere*, nil aliud esse, quàm corporis resurrectionem, ex qua plenior in easdem felicitas redundat, præstolari. Animas siquidem corporibus exutas minùs claram Dei cognitionem habere, quàm iis conjunctas: atque hæc cognitio, inquit, si visioni Dei, quam post resurrectionem consequuturæ sunt, comparetur, ferè nulla est. Quod quidem de Animabus purgantibus, donec in eo statu detinentur, verum est, quamvis absolutè acceptum, & eo modo, quo Doctores à Saba laudati loquuntur, recentiorum Græcorum errori favere videatur. [illegible]

Quum autem affirmant, inquit, *Animas esse instar Pueri non habentis scientiam; id asserunt per comparationem ad illam veram certamque scientiam, quam à suo Conditore post resurrectionem accepturæ sunt. Hoc videlicet intelligunt, quum dicunt, eas modò nullam omninò habere scientiam, quemadmodum & hujus sæculi scientiam, inscitiam appellant, & sæculum hoc nihil omninò esse asserunt, de futuro sæculo loqui volentes.* Vide Bellarm. de Sanct. Beat. lib. 1. cap. 5. ubi monet, non

non esse absolutè contrarium doctrinæ Catholicæ affirmare, Sanctorum animas perfectiùs operaturas post resurrectionem, & consequenter clariorem Dei cognitionem habituras: & subdit, in hac sententia fuisse S. Augustinum, & S. Bernardum.

13. Sermo 13. *De libertate, quam apud Deum habent ii, quorum corda spiritu Jesu aguntur: & quomodo iidem beneficia per Spiritum indigentibus præstent. Reminisceris, Frater, verbi quod beatissimus ac planè divinus Vir ille protulit, inquiens: mittet Spiritum Filii sui in corda vestra* &c. [illegible]

Arab. num. 13.

14. Sermo 14. *De diversis donorum generibus, quæ à Deo gratis tribuuntur. Virtus una est, & multiformis* &c. [illegible]

Arab. num. 14.

15. Sermo 15. *De mundi novi Arcanis. Amodò mihi ipsi contrarius ero* &c. [illegible]

Subnectitur responsio ad interrogationem cujusdam Fratris, qui eumdem percontatus fuerat, cur ad aquilonem conversus orasset. Arab. n. 15.

16. Sermo 16. *De admirabili Dei revelatione in anima: & de libertate, quam Deus animæ per ardentem erga ipsum amoris flammam impertitur, & in qua animam mysticè alloquitur: deque animæ cum Angelis commistione, & de caritatis officiis, quæ illi istis temporibus homini exhibent. Narravit mihi quidam: Quum Spiritum Dei secum ipse secreto alloqueretur* &c. [illegible]

Arab. num. 16.

17. Sermo 17. *De contemplatione Sanctæ Trinitatis, seù Trium adorabilium Personarum, quæ menti monachi pro Divina misericordia revelatur. Laus fonti sapientiæ tuæ, Deus noster* &c. [illegible]

Arab. num. 17.

18. Sermo 18. *De donis, quæ contemplantibus Deum Spiritus largitur: eorum, qui hæc experti sunt testimonium. Necnon de ineffabili animi voluptate, qua ii fruuntur, qui cum Deo conjunguntur: deque meditatione, qua Intellectus visione Dei, & animæ deliciis inde provenientibus dignus efficitur. De donis Spiritus, de quibus ut tibi scriberem rogasti, ecquis pro merito disserere poterit* &c. [illegible]

ܠܐ ܡܬܡܠܠܐ: ܐܠܐ ܙܘܥܐ ܘܡܬܒܥܝܢܐ ܘܒܗ ܒܝܢܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܬܚܙܝܢ ܘܒܗ ܡܬܒܣܡܝܢ. ܐܠܐ ܡܘܬܒܘܬܐ ܕܙܘܥܐ ܕܡܫܬܒܚܐ ܕܐܬܚܙܝ ܠܢ: ܡܢܗ ܡܦܩܐ ܕܡܫܬܒܠܐ:

Arab. num. 18.

19. Sermo 19. *De jucunda voluptate, qua diligentes Deum fruuntur, dum gloriam ejusdem contemplantur. Ubi Infantiæ Salvatoris meminit. Scribere quidem vellem &c.* على اللذة الانيسة التى تمتزج بمحبين الله فى نظرهم لمجده . وفيه ايضا يذكر طفولية السيد : كنت اهوا ان اكتب :

Non exstat in Codd. Nitriensibus.

20. Sermo 20. *De fuga mundi, & de amputanda libertate. Quum fuga mundi grata nobis efficitur &c.* ܥܠ ܥܘܪܩܐ ܕܡܢ ܥܠܡܐ ܘܥܠ ܦܣܩܐ ܕܚܐܪܘܬܐ. ܟܕ ܕܝܢ ܥܘܪܩܐ ܕܡܢ ܥܠܡܐ ܗܘܐ ܠܢ ܒܣܝܡ.

Arab. num. 20. Exstat Græcè in Cod. ms. Vatic. 391. p. 217. & Cod. 605. pag. 88. licet perperàm sub nomine Isaaci Ninivitæ.

21. Sermo 21. *Monita, & Consilia de sancta Pœnitentia. Os casti profert jucunda &c.* ܡܪܬܝܢܘܬܐ ܘܡܠܟܐ ܕܥܠ ܬܝܒܘܬܐ ܩܕܝܫܬܐ. ܦܘܡܐ ܢܟܦܐ ܡܦܩ ܡܠܐ ܒܣܝܡܬܐ.

Arab. num. 21.

22. Sermo 22. *Quomodo Christus Dominus noster amicis suis seipsum revelet, & qua ratione eos in seipsis lætificet. Mysterium admiror &c.* ܥܠ ܡܬܚܘܝܢܘܬܗ ܕܡܪܢ ܡܫܝܚܐ ܠܪ̈ܚܡܘܗܝ ܘܐܝܟܢܐ ܒܗܘܢ ܡܚܕܐ ܠܗܘܢ. ܐܬܕܡܪܬ ܐܢܐ ܒܐܪܙܐ.

Arab. num. 22. Ad calcem hujus Sermonis subjunguntur in mss. Arabicis sententiæ cujusdam Monachi, quas Joannes noster ad fratrem suum descriptas misit: Exstant autem etiam in Syriaco Textu, ubi his verbis incipiunt: ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܢ ܐܚܐ ܗܠܝܢ ܡ̈ܠܐ ܟܬܝܒܢ ܗܘܝ ܠܗ ܘܩܐܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܒܐܡܝܢܘܬܐ. *Quidam Frater hæc verba descripta, & ob oculos posita assiduè volutabat &c.*

23. Sermo 23. *Ad Fratrem suum, à quo interrogatus fuit, quomodo Pœnitentia peccatis pollutam, postquam è Sacro Baptismo regenerata est, animam mundare & purificare queat: Si dicas, Frater, quomodo corruptum peccatis, & ad nihilum redactum hominem renovare Pœnitentia queat, in mentem revoca, unde primùm is conditus sit &c.* الى اخيه الذى طلب منه ان يريه كيف تقدر التوبه ان تطهر وتجلى النفس التى جرحت وتنجست بالخطايا من بعد ميلادها من المعمودية المقدسة . ان كنت تقول يا اخى كيف يمكن التوبة ان تجدد الانسان الذى تلاشا وفسد بالخطية : اذكر وانظر كونه الاول من اى شى صار :

Desideratur in Codd. Nitriensibus.

24. Sermo 24. *Visio, quam Deus cuidam revelavit, quum ad Divina mysteria consecranda accederet.* ܬܫܥܝܬܐ ܕܐܫܬܥܝ ܠܐܢܫ ܡܢ ܐܚܘܗܝ ܦܫ ܩܪܒ ܕܢܩܕܫ ܐܪ̈ܙܐ ܩܕܝܫܐ.

Quod refero, narravit mihi Frater fide dignus. Quum ad celebranda, ajebat, divina mysteria accessissem, & Panem & Vinum super Altari proposita cooperuissem, inchoata jam Liturgia vidi, & contemplatus sum illum, qui seipsum pro omnibus obtulit, cum magna & ineffabili gloria, obstupuique præ gaudio, & cor meum immutatum est &c. Hactenus in Codd. Syriacis Nitriensibus. Quæ sequuntur, ex Arabico exemplari desumpta sunt.

25. Sermo 25. *Quomodo Asceticæ vitæ studiosis silentium prosit, & quantum Monastico labori obsit negligentia.* على انه كيف ينفع الهدو للنشطا وكم يضيع

يضيع الانحلال لتعب الرهبنة . اخذت قليل بالتجربة انا العاجز وارم انا لاخوتي تحيرات ؛

26. Sermo 26. *De amore & dilectione Dei; & unde originem ducat in homine amor, & quousque attingat: nec non de mysterio mundi novi, & de unione cum Deo. Laus abundantiæ amoris tui, Deus noster &c.* على الحب وعلى محبة الله ومن اين تبتدى المحبة فى الانسان والى اين تصل وعلى سر العالم الجديد والاتحاد مع الله : السبح لفيض حبك يا الهنا .

27. Sermo 27. *De meditatione œconomiæ Domini nostri: & quod Dominus ad superioris gloriæ contemplationem eum attollat, qui ipsius œconomiam assiduè meditatur, dignumque præterea eum efficiat contubernio suo: quid quod & divinæ etiam fiat consors naturæ, Deique filius & imago. Rem tibi admirabilem narrare, Frater, aggredior &c.* على الهذيذ فى تدبير ربنا وانه يرفع الى نظر مجده الاعلا للذى قد يهجى به دايما ويجعله مستحقا ان يكون له مسكنا واله وابن اله وشبه الله . امر عجيب اريد ان احدثك يا اخى .

28. Sermo 28. *De Visione Dei. Quidam Frater dixit mihi. Quum Paradisi memoria meam mentem rapuisset.* على نظر الله . قال لى اخ . حين اخذ عقلى ذكر الفردوس .

29. Sermo 29. *De contemplatione Dei. Quod attinet ad contemplationem Dei, de qua ut tibi scriberem, rogasti frater, nescio quid quæras &c.* على الهذيذ بالله . على الهذيذ بالله الذى سالتنى يا اخى ان اكتب لك لا اعلم نوع طلبتك .

30. Sermo 30. *Capita scientiæ*, seu Apophthegmata in tres Sermones distributa, quorum Primus incipit: *Fundamentum sermonis nostri super Dominum nostrum Jesum Christum ponentes &c.* وايضا له ثلث مقالات لروس المعرفة . الاولى . اذ اساس كلمتنا لربنا يسوع المسيح نضع ؛

Alter: *Si Regnum Dei intra nos est &c.* اذا كان ملكوت الله هى داخلنا ؛

Tertius: *Lux nullo definita tempore &c.* النور الغير زماني .

Ejusdem Epistolæ.

Epistolæ 48.

1. AD quemdam Sanctum Senem. Initium. *Quem divina lux perfudit &c.* الرسالة الاولى الى شيخ قديس . الى الذى بالنور الالهى ؛

Divina mysteria silentio, & meditatione magis, quàm sermone percipi.

2. *Ad Sanctum Senem. Eximiam dilectionem tuam admiror, quæ vitia tegit.* الى عند شيخ قديس . انا متعجب بحسن محبتك الساترة للرذايل ؛

De futuro sæculo disserit.

3. *Ad Fratrem, qui priùs eum diligebat; posteà instigante Diabolo conviciis eum incessere cœperat. Gaudeo summoperè conviciis tuis.* الى احد الاخوة الذى كان قديما يحبه وبعد ذلك خضع للشيطان ورجع يشتمه . انا افرح جدا بمشاتمك .

4. De pravis animi affectibus componendis: *Cognomentum tuum, Frater, genere tuo illustrius est.* لقبك يا اخى هو ارفع من نسبك .

5. De mundi contemptu. *Qui audit & obedit, pax sancta manet super eum.* الذى يسمع ويطيع ؛ السلام المقدس يحل عليه .

6. Non esse temere jurandum. *Præcipe Fratribus, Pater, ne stultorum instar, singulis quibusque verbis in nomine Dei jurent.* اعطى وصية للاخوة ايها الاب الا يحلفوا باسم الله مثل الحمقاء فى جميع الكلام ؛

7. Ad Fratrem, de laudibus ſolitariæ vitæ, & ut à primatus amore ſibi caveat. *Cave, Frater, ab iis, qui ſibi ipſis, ac Fratribus vim inferunt.* احذر يا اخى من الذين يغصبون انفسهم ونفوس اخوتهم.

8. Ad Monachum, à quo impensè diligebatur. *Nobis non licet, alter alterius faciem videre, niſi per hujus externæ lucis miniſterium.* ليس لنا ان نرى وجوه بعضنا بعض بغير واسطة هذا النور البراني.

9. Ad Monachos: negligentiam ſuam deplorat; eorum verò precibus ſeſe commendat. *Significarunt mihi vos bene valere: & ego gratias Deo egi pro veſtra incolumitate.* اعلموني على احوالكم وسبحت ربي على عافيتكم.

10. Paræneſis. *Cauſam agendi gratias, dedit nobis epiſtola tua mœrore plena.* سبب للشكر صارت لنا رسالتك المملوة احزان.

11. De Oratione. *Infra gradum Perfectionis adhuc exiſtit Monachus, qui Deum orans, continuis motibus pulſatur.* اسفل من درجة الكمال هو قايم بعد المتوحد الذى يصلى لله دايما بالحركات. Sanctos, qui viſione Dei fruuntur, non ampliùs deprecationibus apud Deum indigere, ſed potiùs divinorum ejus beneficiorum diſpenſatores eſſe.

12. De amore ſolitudinis, & caſtitate. *Audi, Frater, & veritatem, quam à Deo meo edoctus ſum, tibi patefaciam.* اسمعنى يا اخى فاقول لك الحق الذى تعلمت من الاهى.

13. De puritate cordis: & pia ad Chriſtum ſupplicatio. *Qui aſſiduè tingitur.* الذى هو دايم يصطبغ.

14. Paræneſis. *Mitto caſtitati tuæ ſalutem.* انا ابلغ عفتك السلام.

15. Ad Fratrem: narrat viſionem cujuſdam Fratris, qui Chriſtum vidiſſe ſe affirmaverat. *Audi, Frater, quæ mihi quidam verax Frater narravit &c.* اسمع يا اخى الشى الذى قال قدامى اخ صادق.

16. Ad Monachos adhortatoria. *Quod poſtulabatis, ait &c.* قال الذى عليه كانت طلبتكم:

17. Paræneſis de Patientia, & quod mittenda ſit, quam in craſtinum gerimus, cura. *Antequam libertas noſtra per patientiam probetur &c.* من قبل ان تمتحن حريتنا بالصبر.

18. De Gula, Ira, & Superbia. *Piſcator, qui prædam capere deſiderat, eſcam reti illigat &c.* الصياد الذى يصطاد الصيد يسبد الطعم على فخه.

19. Internos & externos ſenſus cautè cuſtodiendos eſſe. *Noli mei cauſa dolore affici.* لا تتجع من اجلى.

20. Precum Fratris virtute, à graviſſimis Diaboli tentationibus ſe præreptum affirmat. *Poſtquam te reliqui, cunctas pravitatis ſuæ procellas Princeps hujus ſæculi adversùs me commovit &c.* من بعد مجى من عندك حرك على الاركون كراديسه الاتيمة جميعها.

21. Juſtos cum gaudio, improbos verò ſummo cum dolore de hoc mundo excedere. *Firmam immotamque, Frater, mentem tuam in Deum defige, & eximiam ejuſdem in nos dilectionem obſtupeſce.* اقم اخى عقلك بلا حركة واعجب بمحبة الله التى عندنا.

22. Dei ubique locorum præſentis veritatem exemplo latentis in ſilice ignis declarat. *Percontaris, Frater, quomodo totus in omnibus locis Deus ſit.* سالتنى يا اخى كيف يكون الله كله فى كل موضع.

23. Ut in rebus naturalibus, ſic & in ſpiritualibus, omnia modum & tempus habere. *Quod à me ſcire voluiſti &c.* الذى طلبت ان اعرفك.

24. Auguſtiſſimæ Trinitatis confeſſio. *Ego quoque Patrem in Chriſto ſuo agnoſco &c.* انا ايضا للاب بمسيحه اعرف.

25. Parænetica. *Quid tibi ſcribam, omnium cariſſime.* مـاذا لى ان اكتب لك يا احب الى من كل.

26. Ad Fratrem. *Legi epiſtolam tuam, & mœrore affectus ſum.* قرات كتابك وامتليت حزن.

27. Parænetica. *Si aſſiduis imperitiæ meæ ſermonibus aures tuas pulſo, ſerve operi inſiſtens ſuo &c.* انكان فى كل زمان اجتذبك بكلمتى الخرفة ايها العبد لعمال.

28. Precibus Fratris ſeſe commendat, ut Diaboli graviſſimam tentationem evadat. *Rogo te, ut precibus me adjuves.* اطلب منك ان تعينني بالصلاة.

29. In idem argumentum. *Ex quo diſceſſiſti.* من رواحك والى الان.

30. Animam ita corpori alligatam eſſe, ut ab illo nequaquam diſcedat, etiam quum in divinum amorem rapta, extra ſenſum poſita videtur. *Qui de divino amore, diſſerere cupit.* من يشا ان يتكلم على محبة الله.

31. Ad Fratrem. *Hæc mihi, Frater, ſcripſiſti: Quandoque tuus obitus continget, quod, ais, tibi moleſtum futurum. Tu verò, ſi hoc accidet, ne contriſteris.* كتبت لى يا اخى تقول لى انه ربما يعرض لك نقلة وتجد انت شدة. انكان هذا يكون لا تتالم.

32. Ad Chriſtum Puerum allocutio. *Qui ſeipſum renovavit &c.* الذى جدد لذاته.

33. De mutationibus, quæ in vita ſpirituali accidunt. *Quod mihi ſcripſiſti, ut tibi ſignificarem &c.* على حال الذى ارسلت لى ان اعرفك.

34. Virtutum monaſticarum theſaurum ab oculis hominum abſcondendum eſſe. *Notum tibi facio, fortiſſime in Domino Vir, ut theſaurum tuum abſcondas.* اعرفك ايها الرجل الجبار بالرب انك تخفى كنزك.

35. Parænetica ad Fratrem. *Frater: qui Stigmata Jeſu in membris ſuis portant, ii cruci affixi ſunt.* يا اخى اوليك الذين حملوا جراحات يسوع باعضايهم : مصلوبين هم :

36. De Divina contemplatione. *Quorum mens vivo Unigeniti Verbi Spiritu afflata eſt &c.* اوليك الذى نفخ فى عقولهم روح الحياة من كلمة الوحيد.

37. Ad Fratrem. *Si quæris, Frater, cur arcana tibi myſteria haud patefacio.* ان كنت تقول يا اخى لماذا لا اتحدث قدامك من هذه الاسرار المخفية. Propriam inſcitiam fatetur.

38. Ad Fratrem quendam, qui paternum debitum ſolvere poſtulabatur. *Debitum à te reddi poſtulantibus, ſic reſponde.* الى اخ كانوا يطلبوا منه الدين عن والده. لكل الذى يطلب منك الدين هكذا قل له. Monachum terrena omnia, & patrem ipſum abdicaſſe: non ergo æs patris alienum ſuſcipere eidem licere, aut eo obſtringi.

39. In quoſdam, qui mutuabantur, & non ſolvebant. *Accipite gratiam, & preces pro me fundite.* خدوا نعمة وصلوا على.

40. Parænetica. *Pro tuo in nos amore, Frater, retribuere tibi non poſſumus.* على جهات محبتك الينا يا اخى ليس نقدر نحن ان نوفيك.

41. Parænetica. *Ego quotidie,*

 opus

opus vitæ incipio, Frater. انا بدا اخى كل يوم اجعل ابتدا فى عمل الحياة .

42. De amore Divino. *Non est benignus ac bonus, ut Deus noster.* ليس طيب وصالح مثل الاهنا .

43. De Justorum & improborum moribus, & exitu. *Rogasti me, Frater, ut tibi scriberem.* طلبت يا اخى ان اكتب لك .
Hìc claris verbis confirmat Saba, quod suprà serm. 12. de Justorum præmiis, & Improborum pœnis ante universalem Resurrectionem docuerat.

44. Solis Stellarumque visionem, cum Dei mysteriorumque Divinorum contemplatione comparat. *Legi arcanum, quod in tua latebat Epistola.* قرات السر الذى كان مخفى فى رسالتك .

45. Ejusdem argumenti. *Stellæ quoque, quas absque Solis luce te intueri, Frater, dixisti.* الكواكب ايضا الذى قلت يا اخى انك تراها بغير نور الشمس .

46. In idem. *Luna, cujus discum aliquando Stellis refertum conspici asseris, est incorporea theoria &c.* القمر الذى قلت انه يرى فى وقت وقرصه مملوا كواكب هم ثاوريا غير متجسدة .

47. In idem. *Etiam tempore orationis, dilectissime, videre est animam saphiro, aut cæruleo colori similem &c.* وايضا يا حبيب نفسى فى وقت الصلاة ترى النفس وهى تشبه صافيلا او كلون السما .

48. De Divina contemplatione, & de variis insidiarum Diaboli modis. *Benedictus Deus Pater Domini nostri Jesu Christi &c.* مبارك هو الله ابو ربنا يسوع المسيح .
Crucis Imaginem colendam docet, his verbis: واوصل مزامير وقراة وسجدات قدام الصليبنا .
His conjunge Psalmos, Lectiones, & adorationes coram Cruce: quod sæpius repetit.

CAPUT XXXIV.

Isaac Ninivita.

I. Isaaci Ninivitæ gesta.

ISAACI ex Ninivitarum Episcopo Monachi Vitam describit Anonymus in Præfatione ad ejusdem Opera, quæ Arabico quidem sermone, literis tamen Syriacis exstant Codice Nitriensi XX. in hæc verba: خبر عن هذا القديس العظيم مار اسحق . كان مولده فى بلاد الشرق من جنس السريان . وكان له اخ جسداني . وكان قد ترهب هو واياه فى دير القديس مار متى المجمع الكبير . ولكثرة علمهم ونجاحهم فى الرهبنة اختير اخوه لرياسة الدير وتدبير الرهبان . واما القديس مار اسحق من بعد ان كمل قوانين المجمع انفرد فى قلاية بعيدة عن الدير اميال ولزم الصمت والوحدة والانقطاع من كل احد بالكلية . وكان اخيه كل وقت يراسله ان يحضر اليه الى المجمع فما كان يجيبه الى ذلك . ومن بعد ما اشتهر علمه وقداسته اختير لاسقفية العظمى نينوا . وفى اول يوم من جلوسه فى قلاية الاسقفية حضر اليه اثنين يتحاكموا عنده . فادعى احدهم على الاخر ان له عنده مال ويريد ان يوفيه . فر الاخر بذلك وساله ان يمهله قليل ليتسبب ويوفيه . فابا ذلك الغنى الشقى وقال اريد ان يعطينى مالى والا اسلمته الى الحاكم . فاجاب القديس مار اسحق وقال ان الانجيل المقدس يامر ان الذى ياخذ شيك لا تطلبه منه فلا اقل لك ان تصبر عليه . فاجاب ذلك الشقى وقال . دع عنك كلام الانجيل . قال مار اسحق . فان كان ما ينسمع من الانجيل فايش جيت انا اعمل . وعند ما نظر القديس ان تدبير الاسقفية يفسد عليه عمل الوحدة : ترك الاسقفية ورفض كل شى وهرب الى برية الاسقيط المقدسة وكمل جميع ايام حياته فيها وبلغ الى اعلا ما يكون فى القداسة . وكان معلم ومرشد لجميع طايفة الرهبان ومبينا خلاص لكل

لكل احد • ووضع هذه الاربع كتب فى غاية
البلاغة من تعليم الرهبنة • بركة صلاته تحفظنا
امين. وكان هذا القديس فى اول الالف
السابع من سنين العالم •

Ideſt: *Hiſtoria hujus Sancti magni Mar Iſaac. Hic oriundus fuit ex Orientali regione, Syrus genere. Fratrem autem germanum habebat, quo cum Monaſticam vitam in Cœnobio Sancti Mar Matthæi, ubi frequens eſt Monachorum Conventus, profeſſus eſt. Quumque doctrina, & aſcetica obſervantia excellerent, frater quidem ejus ad præfecturam Cœnobii, & Monachorum regimen aſſumptus fuit: Ipſe verò Sanctus Mar Iſaac poſtquam inſtitutis Cœnobii* (hoc eſt, communis vitæ) *defunctus fuiſſet, in Cellulam à Monaſterio procul poſitam ſeceſſit, ibique totum ſe dedit ſilentio, ac ſolitudini, ab hominum ſegregatus conſortio. Et quamquam frater aſſiduis inſtaret literis, ut ad Cœnobium rediret, ille tamen firmus in propoſito perſtitit. Quum autem ejus doctrinæ & ſanctimoniæ fama percrebuiſſet, ad Epiſcopatum magnæ urbis Ninives evectus fuit: ubi quum in Cella Epiſcopali prima conſecrationis ſuæ die ſederet, ecce duo litigantes cubiculum Epiſcopi intrant, quorum alter creditum repoſcebat; alter debitum profeſſus, differri tantiſper ſolutionem flagitabat, dum ſua recuperaret. Aſt infelix ille dives, ſi, inquit, iſte mihi quod meum eſt, reddere recuſet, actutum ad Judicem ipſum arceſſam. Cui Sanctus Mar Iſaac: Sacrum Evangelium præcipit, ut ablata non repetas: quanto magis, ut diem ad faciendam ſolutionem petenti indulgeas. Ad hæc ſceleſtus ille: At nunc, ſubjecit, mitte iſta de Evangelio. Tùm verò S. Iſaac: Si Evangelio, inquit, iſti non parent, quid ego huc facturus adveni? Videns præterea Sanctus Vir ſolitariam vitam Epiſcopali officio perturbari, abdicavit ſe Epiſcopatu, & ſanctam Scetenſem eremum petiit, ubi ad obitum uſque commoratus, ad ſummum ſanctimoniæ culmen pervenit. Erat autem Magiſter, & Doctor omnium Monachorum, portuſque ſalutis univerſorum: & quatuor hoſce Libros de Inſtitutione Monaſtica elegantiſſimo ſermone conſcripſit: cujus precum benedictio nos cuſtodiat Amen. Vivebat hic Sanctus ineunte anno mundi ſepties milleſimo:* nimirùm Chriſti quingenteſimo, juxta vulgarem Syrorum Græcorumque ſupputationem, qui ante Chriſti Nativitatem annos ab orbe condito numerare ſolent plus minus quinquies mille & quingentos.

II. Ejuſdem ætas.

Sed Iſaaci ætas clariùs demonſtratur ex ipſiuſmet ſcriptis, quæ in Bibliotheca noſtra exſtant. Nam in laudato quidem Cod. Nitrienſi XX. pag. 215. Jacobi Sarugenſis, quem initio ſexti ſæculi claruiſſe ſuprà oſtenſum eſt, teſtimonium ab ipſo uſurpatur. In Græco autem ms. Codice CCCXCI. in quo nonaginta ejuſdem Iſaaci Sermones à Patricio & Abrahamio in Sancti Sabæ Laura Monachis è Syriaco in Græcum tranſlati continentur, poſtremum locum occupat ipſius Iſaaci *Epiſtola ad S. Simeonem Stylitam juniorem*, cognomento *Thaumaſtoritam*, qui ἐν θαυμαςῷ ὄρει, *in admirabili monte* propè Antiochiam ſub Juſtiniano ac Juſtino Juniore, ſuprà columnam ſanctiſſimè vivebat, & anno Chriſti 593. die 24. Maii ſub Mauricio Imperatore in cœlum evocatus eſt, ut liquet ex Evagrio hiſt. Eccl. lib. 6. cap.23. & ex Nicephoro Magiſtro in ejuſdem Vita cap. ult. Sexto igitur ſæculo ad exitum vergente Iſaacum noſtrum floruiſſe, neceſſe eſt. Hinc Naironi inprimis ſententia rejicienda, qui Evopl. Par.I. cap.2. num.22. Ninivitam hunc Iſaacum cum altero S. Ephræmi Diſcipulo confundit. Lambecii inſuper, & Gulielmi Cave conjectura nequaquam admittenda, qui exiſtimant, noſtrum Iſaacum poſt abdicatum Epiſcopatum ex eremo in Italiam veniſſe, & propè Spoletum in Aſceterio ab ipſo condito vixiſſe; ac proinde unum eundemque ipſum cum Iſaaco faciunt, cujus mores,

res, & miracula S. Gregorius Magnus Dial. lib. 3. cap. 14. deſcribens, effatum hujuſmodi in ore ſolitum fuiſſe habere teſtatur, *Monachus qui in terra poſſeſſiones quærit, Monachus non eſt*. Noſter enim Iſaac ex Meſopotamia non in Italiam, ſed in Ægyptum perrexit, ubi in Scetenſi eremo diem clauſit, ut ex laudata ejuſdem Vita colligitur.

III. Ejuſdem ſcripta, & Codices, in quibus exſtant.

De ejus ſcriptis hæc Sobenſis in Catalogo pag. 63. ܐܝܣܚܩ ܕܢܝܢܘܐ ܥܒܕ ܦܢ̈ܩܝܣ ܫܒܥ܆ ܥܠ ܕܘܒܪܐ ܪܘܚܢܝܐ܆ ܘܥܠ ܐܪ̈ܙܐ ܐܠܗܝ̈ܐ܆ ܘܕܝ̈ܢܐ ܘܡܕܒܪܢܘܬܐ܂ *Iſaac Ninivita ſeptem compoſuit Tomos de regimine Spiritus, de Divinis myſteriis, de judiciis, & politia*. Ex quibus unum Tomum dumtaxat Syriacè, & quatuor Libros Arabicè, mox recenſendos, habemus. Græcè exſtant in Biblioth. Vindobonenſi Cod. Theol. 173. num. 1. fol. 1. & Cod. 104. num. 7. fol. 128. *Sermones* 87. In Bibliotheca noſtra Codd. Vaticano 391. 605. 737. & Cod. 23. Regio-Alexandrino, *Sermones* 98. quos à Patricio & Abrahamio Monachis S. Sabæ è Syriaco in Græcum translatos fuiſſe, notat ubique amanuenſis. In Catalogo mss. Bibliothecæ Bodlejanæ p. 44. *Sermones* 99. teſte Gulielmo Cave tom. 2. pag. 110. qui tamen ibidem (uti etiam in Cod. noſtro Regio-Alexandrino dicitur,) pro Patricio *Iſacium* legit. Ex his verò Sermonibus, ut verbis Cave utar loc. cit. *quinquaginta tres, ſed mutilos, confuſos, & continuâ oratione, ſub titulo* Libri de contemptu mundi, *Latinè ediderunt magnæ Bibliothecæ Patrum Curatores Tom. XI. edit. nov.* Idque perperàm ſub nomine *Iſaaci Presbyteri Antiocheni*, ut benè notat Lambecius comment. lib. 5. pag. 73. quum Presbyter Antiochenus, cujus meminit Gennadius, à Ninivita Iſaaco longè diverſus fuerit, eumque integro ferè ſæculo anteceſſerit.

Opera Iſaac Ninivitæ.

Ex Codicibus Syriacis, Arabicis, & Græcis Vaticanis.

LIBER I. *Operum S. Iſaac*. Sermo 1. *De diſcretione naturali*. Initium: *Humana forma diverſis quidem motibus, diſcretionibus, voluntatibus, variiſque membrorum, & cogitationum generibus prædita eſt. Multiformis quoque eſt corporis, animæ, & ſenſuum ordo &c.* الكتاب الاول لمار اسحق . الميمر الاول فى افراز الطبيعى : صورة الادمية فيها حركات وافرازات ومشيات وانواع مختلفه من اعضا وافكار وترتيب الجسد والنفس والاحواس :

Exſtat Arabicè, unàcum ſequentibus Sermonibus, qui quatuor Libris comprehenduntur, in Codice Nitrienſi XX. cujus potiorem partem anno Chriſti 1516. exaratam fuiſſe colligitur ex hac annotatione: كتب هذا الكتاب الراهب ايوانيس من قرية المنصورية فى سنة الف وثمانمايه وسبعة وعشرين يونانية ; *Scripſit hunc Librum Joannes Monachus ex oppido Manſuræo anno Græcorum 1827*. Sex verò poſtremos ejuſdem quinterniones quindecim ante annis conſcriptos fuiſſe, hæc Syriaca epigraphe docet: ܗܘܝ ܡܟܬܒܢ ܡܫܘܚܠܦܬܐ ܟܠܗܝܢ ܫܢܬ ܐܦܝܒ ܒܡܕܒܪܐ ܕܐܣܩܛܝܣ ܡܢ ܚܛܝܐ ܕܟܠ ܐܢܫ ܡܘܫܐ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫ ܡܫܡܗ ܗܘ ܕܦܪܩ ܠܐܝܣܪܐܝܠ ܡܢ ܡܨܪܝܐ܂ *Exarati ſunt confuſi iſti characteres anno* (Græcorum) 1812. *in deſerto Scetenſi ab omnium peccatorum maximo, ejus cognomine, qui filios Iſrael ab Ægyptiis liberavit*: nimirùm à Moyſe, cujus nomen Arabicè ſuprà prodiderat.

Sermo 2. Monachi cum Laico com-

comparatio. *Magnum est monachi qui perfectam vitam pollicetur, probrum, & gravi reprehensione atque vituperatione dignum, si æquè se gerat, ac sæcularis conjugatus, qui Deum timeat, & justus sit, atque justitiæ operibus intentus.* عار عظيم للمتوحد الذى يوعد بكمال السيرة وعنف عظيم ومحقرة فى حقه ان يوجد تدبيره مساوى لتدبير من هو خايف الله وبار ومهتم بعمل البر وهو علماني مزوج .

Sermo 3. *De Theoria. Qui Theoriam, & agnitionem spiritus assequutus est &c.* فى الثاوريا . الذى قد بلغ الى تدبير الثاوريا ومعرفة الروح .

Sermo 4. *De contemplatione interioris hominis. Quo magis ad agnitionem veritatis quis accedit, eò minus sensuum operationibus occupatur &c.* فى ثاورية الانسان الجواني . كلما يدني الانسان لمعرفة الحق ينقص من فعل الاحواس .

Sermo 5. *Quis sit amor Dei, & quomodo, & quando comparetur. Amor Dei non est quidpiam incertum & ignotum &c.* ما هو حب الله وكيف يقتنى واى متى . حب الله ليس هو شيا يختلج غير معروف .

Sermo 6. *De vita solitaria. In primis sciendum nobis est, diversas esse Christianorum exercitationes &c.* فى سيرة السكوت قبل كل شى ينبغى ان نعلم ان تدابير المسيحية تنقسم الى افرازات كثيرة .

Sermo 7. *De Oratione. Nulla efficaciori cura à sæculi amore mens continetur, aut à peccato immunis servatur, quàm si Deum cogitet, atque meditetur.* فى الصلاة . ليس تدبير يقبض العقل من العالم وينجيه من الخطايا كمثل الهديد بالله .

Sermo 8. *De omnibus virtutum generibus: ubi declaratur totum spitualis vitæ regimen, quo constat medius gradus monasticæ professionis. Admonitio ne regulæ solitariæ vitæ negligantur. Initium omnium est Timor Dei, idemque fundamentum est omnis probitatis, & porta consolationis spiritus &c.* فى سايرانواع الفضيلة وايضاح كل تدبير السيرة النفسانية التى هى الدرجة الوسطا فى الرهبنة . وتحذير من الاهمال فى قوانين الوحدة . مبدا جميع مخافة الله واساس كل صلاح وباب عزا الروح .

Sermo 9. *Quod secum depugnandum est, sibique ipsi vis inferenda. Beatus, qui toto vitæ suæ tempore vim sibi infert &c.* فى الاغتصاب والقسر . طوبا لمن غصب نفسه كل ايام حياته .

Sermo 10. *De Oratione. Esto assiduus in oratione: cui & bonos mores adjunge &c.* من اجل الصلاة . كن مداوم للصلاة والصق بها انواع حسنة .

Sermo 11. *De horis Ministerii:* nimirùm, pensi orationis, quod Monachi statis horis persolvere tenentur. *Oportet, ut singulas Preces statis horis, quoad fieri potest, impleamus &c.* فى اوقات الخدمة . ينبغى لنا فى كل صلاة نثبت حسب الامكان على قدر الوقت .

Sermo 12. *De Psalmodia. Fac, ut ardeas insatiabili desiderio psallendi, atque laudandi Deum &c.* من اجل المزامير . فيكون لك محبة بلا شبع للمزامير وتماجيد الله .

Sermo 13. *De Metanæis*, hoc est, de adorationibus cum genuflexione & prostratione. *Aliquando stare decet ante Deum, aliquando inclinare se, & quandoque adorare &c.* لاجل المطانيات . فى وقت بالقيام قدامه وفى وقت بالانحنا وفى وقت بالسجود .

Sermo 14. *De silentio & solitudine. Noli putare, frater, hominem posse absque operibus immunem se ab affectionibus reddere &c.* فى السكون والانفراد . لا تصدق يا اخى ان من دون الاعمال ينعتق الانسان من الالام .

Exstat Græcè Cod. Vat. 391. p. 307. & Cod. 605. pag. 203.

Sermo 15. *Varia ad asceticam vitam spectantia declarantur. Si bonam cum silentio demissionem animi conjungis*

jungis &c. دلايل توضح امور امور . اذا كنت في سكون مع عمل الاتضاع الجيد .

Exſtat Græcè Cod. Vat. 391. p. 299. & Cod. 605. p. 193.

Sermo 16. *De vita ſolitaria, & de Cellæ habitatione. Anachoreta, qui regulas ſolitariæ vitæ obſervat, is poterit ſe in ſolitudine tueri &c.* في طريق الوحدة ومداومة القلاية . المتوحد طريق الوحدة بتكميل قوانين الوحدة يمكنه ان يحفظ بحلاوة .

Sermo 17. *Regulæ, quæ à ſolitariis obſervandæ ſunt. Hæ ſunt regulæ ſolitudinis, quibus ſolitaria vita ſollicitè ac diligenter cuſtoditur. Ut ſtatis horis officium impleatur &c.* في ايضاح القوانين التى توجب على السكان في الهدو . قوانين الوحدة التى تحفظ طريق السكون باحتراص وصيانة هم تكميل خدمة الاوقات .

Sermo 18. *De exercitationibus Anachoretæ. Perpetuum ſilentium eſt ornamentum & decus Anachoretæ &c.* في الاعمال التى يتدبر فيها اذا كان في السكون . الصمت الدايم هو زينة وبها المتوحد .

Sermo 19. *De bello, quod Dæmones per cogitationes inferunt. Bellum autem cum pravis cogitationibus &c.* القتال الذى تصنعه الشياطين بالافكار . اما الجهاد مع الافكار الردية

Sermo 20. *De pravis cogitationibus, quæ nos oppugnant in cordibus noſtris. Quæ in Deum mens intenta eſt, eam pravi affectus pervadere nequeunt &c.* في معنى الافكار الردية التى تقاتل معنا بقلوبنا . ليس يمكن الالام ان تدخل الضمير الذى فيه الهم بالله .

Sermo 21. *De motibus cogitationum fornicationis. Quæ te ad ſolitariam vitam trahunt cogitationes, iis te ad caſtitatem vocari intelligas &c.* في حركات افكار الزنا . كل افكار تجذبك الى السكون اعلم انهم يدعوك الى العفة .

Sermo 22. *De regimine vitæ ſolitariæ. Antiquis temporibus cuilibet Sancti Patres noſtri permittebant, vitam Anachoreticam ducere &c.* في تدبير سيرة السكون . في الازمان القديمة اباينا القديسين كانوا يادنوا لكل احد السكون في البهدو .

Laudat pag. 74. Joannem Thebæum, Macarium, Evagrium, Iſaiam, Marcum, & Antonium Magnum, quorum teſtimoniis utitur.

Sermo 23. *De ordine veræ Monaſtices, & quomodo obſervandus ſit. Timor Dei, amorem ejuſdem antecedit &c.* في ترتيب الرهبنة الحقانية وكيفية العمل بها . مخافة الله تتقدم محبة الله .

Sermo 24. *Parænesis. Nequit homo Dei ſimul & hominum conſortio frui &c.* ليس يستطيع الانسان ان يكون بمفاوضة الله والناس .

Sermo 25. *Quiſnam ſit Monachus, & quæ ipſius exercitationes. Monachus eſt, qui ſæculum abdicavit &c.* ما هو المتوحد وما عمل سيرته . المتوحد هو الذى قد ترك العالم .

Sermo 26. *De vita ſolitaria. Studeamus eremum in eremo tenere &c.* في معاني سيرة السكون . نحرص لكى بالسكون نقتنى سكون .

Sermo 27. *Quænam ſit pura Oratio abſque mentis evagatione. Sapientem, qui neceſſarium quid perſequi ſtatuit, decet &c.* ما هى الصلاة الطاهرة التى بلا طياشة . ينبغى للانسان الحكيم اذا ما عزم في قلبه ان يسعى في طلب شى ما ضرورى .

Sermo 28. *De tribus Anachoretarum gradibus. Univerſæ Anachoreticæ hujus vitæ exercitationes tribus gradibus comprehenduntur: Incipientium, Proficientium, & Perfectorum &c.* في ثلاث منازل ومقادير تدبير السكون . جميع عمل هذه السيرة المتوحدة التى هى السكون هم ثلثة منازل منزلة البداية ومنزلة الاوسط ومنزلة الكمال .

Hic deſinit Liber Primus hujus Collectio-

lectionis Arabicæ, in qua non omnes Isaaci sermones continentur, uti in fine ejusdem adnotatur in hæc verba:

كمل ما وجدناه من الجزو الاول لمار اسحق
وباقيه لم يوجد الا في بلاد السريان .

Absoluta sunt, quæ ex primo Libro Mar Isaaci reperimus: reliqua verò in Syrorum dumtaxat regionibus exstant.

LIBER II. *De Monastica Institutione.* Sermo 1. *Timor Dei initium est virtutis &c.* [Syriac text]. Exstant Syriacè, unàcum sequentibus Sermonibus, in Codd. Nitriensibus XXI. & XXII. & Arabicè in laudato Cod. Nitriensi XX. cujus ordinem in recensendis Isaaci Sermonibus sequimur. Demùm Græcè in Cod. Vaticano 391. p. 167. Cod. 605. p. 14. & Cod. 737. p. 291.

Sermo 2. *Gratiarum actio est novorum majorumque beneficiorum incitamentum &c.* [Syriac text]. Arabicè num. 2. & Græcè Cod. Vaticano 391. p. 171. Cod. 605. pag. 18. & Cod. 737. p. 296.

Sermo 3. *Omnis anima, quæ modicam rerum curam gerit &c.* [Syriac text]. Arab. 3.

Sermo 4. *Quid sit naturale animæ, quid præter, & quid supra ejus naturam. Naturale animæ est, creaturas omnes sensibiles atque intelligibiles cognoscere &c.* [Syriac text]. Arab. 4. & Græcè Codice 391. p. 176. & Cod. 605. p. 25.

Sermo 5. *Quis mente purus sit? Purus mente est, non quidem qui malum non novit; alioquin bellua esset &c.* [Syriac text].

Arab. 5. & Græcè Cod. 391. p. 178. Cod. 605. p. 28. & Cod. 737. p. 306.

Sermo 6. *Quodnam discrimen sit inter mentis & cordis puritatem. Alia est mentis, & alia cordis puritas &c.* [Syriac text].

Arab. 6.

Sermo 6. *Quod Dominus noster sua verba humanæ imbecillitati misericorditer accommodavit. In hoc etiam capite misericordiam suam Dominus noster exhibuit &c.* [Syriac text].

Arab. 7. & Græcè Cod. 391. p. 181.

Sermo 8. *Cur homines anima intelligente præditi res spirituales juxta crassitudinem corporum intelligunt? & quomodo ab hac possit intellectus sese attollere? & quam ob causam ab eadem expedire nos nequimus? & quando, & qua ratione possit mens in oratione phantasmatibus carere? Faxit Dominus, ut nil aliud, præter ipsum cogitemus, aut optemus &c.* [Syriac text]

ܘܢܬܒܠܠ ܙܒܢܐ ܡܢ ܗܘܐ : ܘܡܬܒܐ ܗܘ
ܒܠܒܗ ܘܠܐ ܡܬܡܣܪܩ ܡܢܗ .
ܘܐܡܬܝ ܕܥܘܒܕܐ ܡܬܥܒܕܐ ܘܢܦܫܗ
ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܙܡܝܢܐ ܒܟܪܝܐ ܘܒܟܝܬܐ :
ܕܢܦܩ ܐܢܦܪܘܗܝ ܗܘ ܢܗܡܣ ܠܐܘܪܚܐ
ܕܡܒܝܢ ܘܠܐ ܠܗܘܐ ܠܝ ܒܠܒܗ ܘܡܝܢ
ܐܠܐ ܠܝ ܦܘܠܚܢܐ ܘܟܠܗ :

Arab. 8. & Græcè Cod. 391. p. 181. Cod. 605. p.32. & Cod. 737. p.309.

Sermo 9. *Cur eos, quos Deus diligit, tentationibus vexari permittit. Ex Amore, quo Sancti in Deum feruntur &c.* ܡܛܠ ܐܝܠܝܢ ܕܟܠܗܘܢ ܡܢܣܐ ܐܠܗܐ ܢܣܝܘܢܐ ܟܠ ܘܫܒܩ ܠܗܘܢ . ܡܢ ܚܘܒܐ ܕܪܚܡܝܢ ܩܕܝܫܐ ܠܐܠܗܐ . Arab. 9. & Græcè Cod. 391. p.209.

Sermo 10. *Quod non oporteat nos miracula, & revelationes à Deo petere, vel desiderare, nisi id necessitas postulet. Quum Deus Sanctis semper præsens sit &c.* ܟܕ ܒܩܕܝܫܐ ܩܪܝܒ ܗܘ ܡܪܝܐ ܒܦܘܪܫܢܐ . Arab. 10. & Græcè Codice 391. p.308. & Cod. 605. p.205.

Sermo 11. *Parænesis. Quid ad hæc, ò homo?* ماذا تقول ايها الانسان : Exstat solùm Arabicè in laudato Codice XX. quod de cæteris Sermonibus dictum intelligas, quorum titulus, & initium Arabicè dumtaxat referuntur.

Sermo 12. *De mutationibus, quæ menti accidunt; & quomodo per orationem discernantur & probentur. Discretio bonæ voluntatis necessaria est omnibus, qui bonum exequi voluerint. Hoc autem Dei est, cujus auxilio homo indiget &c.* على الغيارات التى تحصل للعقل وبالصلاة يتميزون ويتابرون . امـا اختيار المشية الصالحة محتاج الى المشتاق اليهـا ليكمل الاختيار الجيد . ولله هو هذا والانسان محتاج الى معونتـه .

Sermo 13. *De exercitationibus solitariæ vitæ: de vigilia noctis, & de variis asceticorum operum generibus: & quod in actionibus nostris non ad numerum respiciendum est, sed ad fervorem, & discretionem propriam filiorum Dei, qui ardenti in Patrem amore feruntur: & quod reliquis laboribus vigiliæ præstantiores sint: & quomodo oporteat, ut se gerant, qui hoc opus persequuntur, & quæ dona à Deo obtineant, & quæ bella à Principe hujus sæculi patiantur. Proœmium viæ vitæ assidua est Divinorum sermonum meditatio &c.* على العمل فى الوحدة وعلى سهر الليل وعلى افرازات كثيرة من انواع الاعمـال وانه ليس ينبغى لنا ان يكون عملنا بكميـة العدد بل بحرية وافراز كبنين الله الذين يعملون مع ابيهم باشتياق المحبة وكم هو عظيم عمـل السهر اكثر من كل الاعمال . وكيف ينبغى للذين يعملون فى هذا وكيف يسيرون فيه . واى مواهب تعطى لهم من الله واى مجاهدات يكون قبالهم من اركون العالم . ان فاتحة طريق الحيـاة تلاوة العقل دايما باقاويل اللـه ;

Subnectit brevem ad Deum precationem, cujus initium: يـا ربى والاهى مدبر خليقته العارف بضعف طبيعتـنـا ; *Domine Deus meus, qui creaturam tuam regis, & naturæ nostræ imbecillitatem nosti.*

Sermo 14. *Quæ audivit à Senibus. Gesta sanctorum Virorum, eorumque sacra effata, & admirandæ exercitationes. Aliquandò perrexi ad cellam cujusdam sancti Fratris &c.* ܐܙܠܬ ܕܐܬܚܙܐ ܡܢ ܐܚܐ ܩܕܝܫܐ ܘܥܡܪܐ ܘܐܚܐ ܩܕܝܫܐ ܘܡܚܒܢܘܗܝ ܫܡܥܬ ܘܦܘܪܫܢܘܗܝ ܠܡܐܡܪ . ܚܣܝܪ ܡܢ ܫܡܥܬܐ ܐܠܐ ܠܡܐܬܐ ܠܗ ܘܐܢܫ ܕܩܕܝܫܐ . Arab. 14. & Græcè Cod. 391. p.224. 226. 227. & Cod. 605. p. 110. 113. 114. & 136. Narrat gesta & Apophthegmata quorumdam Monachorum, suppresso licet eorum nomine.

Sermo 15. *Parabolica demonstratio de*

de contemplatione Sabbati & Dominicæ. Dies Dominica est mysterium agnitionis veritatis &c. ܠܡܫܡܥܬܐ ܦܠܐܐܢܫܬܐ ܟܠ ܐܪܘܙܢܐ ܘܡܕܥܬܐ ܘܢܒܘܢܫܒܬܐ. ܫܒܚܫܒܬܐ ܐܪܙܐ ܗܘ ܕܝܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ.

Arab. 15. & Græcè Cod. 391. p.240. & Cod. 605. p.134.

Sermo 16. Parænesis. *Nullam oportat sæculi curam cum exercitio solitudinis misceri.* ܠܐ ܘܠܐ ܠܡܬܚܫܚܘ ܠܟܘ ܦܘܠܚܢܐ ܘܨܦܬܐ ܥܠܡܝܬܐ ܘܡܨܘܡ ܒܝܚܝܕܝܘܬܐ. Arab. 16.

Sermo 17. Item Parænesis. *Si sæcularis es, piis sæcularium operibus teipsum exerce &c.* ܐܢ ܥܠܡܝܐ ܐܢܬ ܒܥܒܕܐ ܥܠܡܝܐ ܘܟܐܢܐ ܐܬܪܘܡ.

Arab. 17. & Græcè Cod. 391. p.242. & Cod.605. p.99.

Sermo 18. *De iis, quæ Fratribus in cella accidere solent. Sæpè accidit mediis diei horis &c.* ܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܒܡܨܥܬ ܫܥܐ ܕܐܝܡܡܐ ܡܬܐ. ܐܢܫ ܡܢ ܐܚܐ ... ܘܡܬܡܨܪ. Arab. 18.

Sermo 19. *Responsio ad Fratrem suum carnalem & spiritualem*, qui eum per Epistolam rogarat, ut ad Cœnobium veniret. *Non adeò fortes sumus, uti existimas &c.* ܠܐ ܗܟܢܐ ܚܝܠܬܢܐ ܚܢܢ ܐܝܟ ܕܣܒܪ ܐܢܬ ܠܘܬܢ.

Arab. 19. & Græcè Cod. 391. p.275. & Cod. 605. p.154.

Sermo 20. *De discrimine facultatum Intellectus, & de spiritualibus revelationibus. Visio Divina est insensibilis mentis illustratio.* على افرازات قوى العقل المعقولة مع استهلانات ومناظر الروح. النظر الالهى هو استعلان العقل الغير محسوس.

Sermo 21. *De variis discretionibus, quæ silentio comparantur: nec non de mentis virtute, & quousque voluntarios suos motus extendere queat &c. Laus ei, qui dona sua in humanum genus effudit &c.* ܫܘܒܚܐ ܠܗ ܠܡܢ ܕܐܫܕ ܡܘܗܒܬܗ ܥܠ ܓܢܣܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ... ܒܝܕ ܚܫܐ ܡܢ. Arab. 21. & Græcè Codice 391. pag. 229. & Codice 605. p. 123. Laudat Dionysium Areopagitam fol.163.

Sermo 22. *De vera scientia. Quidquid sensu percipitur &c.* ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܬܪܓܫ. ܘܗܘ ܕܡܬܚܙܐ.

Arab. 22. & Græcè Cod. 391. p.326.

Sermo 23. *De materia, quam exigit anima, ut à corporeis cogitationibus, quæ ex recordatione rerum proveniunt, sese expediat. Quidquid est altero sublimius, eo quoque occultius.* ܟܠ ܡܕܡ ܕܪܡ ܡܢ ܚܒܪܗ: ܗܘ ܡܢ ܗܘ ܟܣܐ ܘܡܛܫܝܐ.

Arab. 23. & Græcè Cod. 391. p.236. & Cod. 605. p.128. Laudat fol.170. Athanasium in Vita S. Antonii, & Dionysium Areopagitam de Cœlesti Hierarchia: cujus Opera anno Christi 532. in Collatione Orthodoxos inter & Monophysitas Constantinopoli habita sub Justiniano primùm citari cœpisse, observarunt Viri docti. Vide Morin. de Sacr. Ordin. Par. 2. cap. 1. Inter primos Dionysii laudatores recensendus est Isaac noster, qui eodem tempore in vivis erat.

Sermo 24. *De tribus scientiæ gradibus, eorumque diversis exercitationibus, & motibus: & de fide animæ, mysteriisque in ea contentis: & quàm fraudulenter scientia hujus sæculi con-*

tra simplicitatem Fidei assurgat. *Anima itaque, quæ suas operationes in via Fidei exercet &c.* [illegible]

Arab. 24. & Græcè Cod. 391. p.289. & Cod. 605. p.177.

Sermo 25. *De aliis scientiæ gradibus. Scientia, quæ per visibilia vagatur.* [illegible]

Arab. 25. & Græcè Cod. Vatic. 391. p.296. & Cod. 605. p.188.

Sermo 26. *De speciebus Orationis. Quod de Orationis suæ efficacia certus quis reddatur &c.* [illegible]

Arab. 26. & Græcè Cod. Vatic. 391. p.298. & Cod. 605. p.189.

Sermo 27. *Quomodo conservetur interna animæ vigilantia, & quibus de causis subrepat cogitationi tepor & frigiditas. Nequit subdolus insidiator &c.* [illegible]

Arab. 27. & Græcè Cod. Vatic. 391. p.302. & Cod. 605. p.195.

Sermo 28. *De iis, qui vitam scientiæ vivunt, & ad Deum accedunt. Si præclaras virtutum exercitationes assequutus es.* على العايشين بقرب الله ايامهم بحياة المعرفة. ان تسيرت بعمل الفضيلة [illegible]

Sermo 29. *De variis affectibus, qui menti accidunt, & per orationem discernuntur. Boni quidem electio &c.* [illegible]

Arab. 29. & Græcè Cod. 391. p. 303. & Cod. 605. p.198.

Sermo 30. *De discrimine virtutum, & de totius asceticæ vitæ fine, per modum interrogationis & responsionis. Totius ascetici cursus finis in his tribus stat: in Pœnitentia, in Puritate, & in Perfectione &c.* [illegible]

Arab. 30. & Græcè Cod. Vatic. 391. p.331. & Cod. 605. p.237.

Sermo 31. Parænesis. *O vilis homo, vis vitam invenire? &c.* [illegible]

Arab. 31. & Græcè Cod. Vatic. 391. p.335. & Cod. 605. p.342.

Sermo 32. *Quàm prosit, abdicato sæculo in solitudinem sese recipere. Arduum sanè, & difficile est &c.* [illegible]

Arab. 32. & Græcè Cod. Vatic. 391. p. 340. & Cod. 605. p. 280. Laudat Jacobum Sarugensem p.215.

Sermo 33. *Quomodo externi motus internos componant. Quo magis à rebus se quis abstrahit &c.* [illegible]

Arab. 33. & Græcè Cod. Vatic. 391. p.340. & Cod.605. p.348.

Sermo 34. *Epistola ad quendam de silentio. Quoniam decens esse ratus sum, Frater &c.* [illegible]

Arab. 34. & Græcè Cod. Vatic. 391. p.318. & Cod. 605. p.219.

Sermo 35. *Declaratur discrimen intelligibilium. Intellectus est sensus spiritualis &c.* [illegible]

Arab. 35. & Græcè Cod. Vatic. 391. p.321. & Cod. 605. p.222.

Sermo 36. *Quomodo oporteat prudentem in silentio degere. Ausculta caris-*

cariſſime. Si vis, ut labores tui vani non ſint &c. ܘܐܢܩܝ ܙܘܥ ܒܡܥܒܕܟ ܕܦܘܪܫܢܐ ܒܡܕܡܐ . ܚܒܝܒ ܢܚܡܝܢ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܥܡܠܝܟ ܣܪܝܩܐ . Arab. 36. & Græcè Codice 391. p.323. & Cod. 605. p.225.

Sermo 37. *Quod vitæ noſtræ ſtatum ex diverſitate cogitationum cognoſcere poſſumus, nec confidere debemus multitudini operationum noſtrarum, velut inſipientes, ſed conditionem animæ noſtræ, inſtar ſapientum, intelligamus oportet ex innovatione, quam in nobis ipſis de die in diem experimur: & de ordine ſcientiæ. Cariſſime, teipſum ſemper conſidera &c.* ܐܠܐ ܒܟܠ ܥܕܢ ܚܘܪ ܒܢܦܫܟ ܚܒܝܒܐ .

Arab. 37. & Græcè Cod. 391. p.324. & Cod. 605. p.227.

Sermo 38. *De vera ſcientia, & de tentationibus. Sciendum eſt, non debiles ſolùm, aut diſſolutos & imperitos, ſed eos etiam, qui ſuprà temporarias affectiones ſeſe extulerunt &c.* ܠܐ ܡܚܝܠܐ ܘܡܪܦܝܐ ܘܠܐ ܢܦܫܢܝܐ . ܙܘܥ ܠܡܥܒܕ ܢܣܝܘܢܐ ܘܐܦ ܕܥܠܘ ܐܢܫܐ ܕܪܡܘ ܘܡܫܬܠܛܝܢ ܥܠ ܡܪܕܘܬܐ : ܐܠܐ ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܥܠܝܘ ܥܠ ܚܫܐ ܙܒܢܝܐ .

Arab. 38. & Græcè Cod. 391. p.326. & Cod. 605. pag.230. Adducit teſtimonium ex Marco Anachoreta, & ex Epiſtola Macarii, cujus initium: *Abbas Macarius ſcribit cunctis filiis ſuis cariſſimis.*

Sermo 39. *De Pœnitentia. Scopus hujus ſermonis eſt &c.* ܢܝܫܐ ܕܝܢ ܕܡܐܡܪܐ ܗܢܐ .

Arab. 39. & Græcè Cod. 391. p.329. & Cod. 605. pag. 335.

Sermo 40. *De pravo fornicationis affectu. Prona in malum humana natura &c.* على وجع الزنا الردى. الطبع المخلوق الميـــال .

Sermo 41. *De ſpiritu Pœnitentiæ, & quomodo animabus illabitur, & manet in veris pœnitentibus, & quomodo in iis operatur. Siquem Pœnitentiæ Spiritus invaſerit, hæc in ipſo operatur &c.* على روح التوبة وكيف تحـــل في الانفس وتسكن في التايبين المحقين وكيـف تفعل فيهم. روح التوبة اذا ما سكنت في الانسان هذه هي افعالها .

Sermo 42. *De Graduum diſcrimine. Primum Tyronum certamen eſt, omnibus quæcumque nobis præcipiuntur, ſimpliciter obtemperare.* على افراز المنازل . جهاد المبتديين الاول هو الطاعة بانبساط بجميع ما نومر به .

Sermo 43. *De Humilitate. De Excellentia quidem humilitatis, fratres, diſſerere libet &c.* ܥܠ ܡܟܝܟܘܬܐ . ܙܕܩ ܠܢ ܕܐܦܬܚ ܦܘܡܢ ܐܚܝ ܒܡܡܠܠܘ ܥܠ ܝܬܝܪܘܬܐ ܕܡܟܝܟܘܬܐ :

Arab. 43. & Græcè Cod. 391. p. 344. & Cod. 605. pag. 252.

Sermo 44. *De regulis in ſilentio obſervandis. Fili, vim tibi infer in nocturnis precibus, quibus & Pſalmos adjunge &c.* في ترتيب السكون . يا ابـــني اغصب نفسك في الخدمة الليلية وزيد فيها مزامير.

Sermo 45. *De regulis regiminis Anachoretarum. Fili, ſi vitam tuam dictis dominicis componere cum diſcretione deſideras &c.* في حدود كل تدبير سيرة الوحدة . يا ابني ان كنت تريد بـــافراز ان تسير حـــســـب قول الســـيـــد :

LIBER III. *De Amore Dei.* Sermo 1. *Anima, quæ Deum diligit, in Deo ſolo requieſcit &c.* ܥܠ ܢܦܫܐ ܕܪܚܡܐ ܠܐܠܗܐ . ܡܪܝܡܢܘܬܐ ܩܪܝܒܐ. ܢܦܫܐ ܕܠܐܠܗܐ ܪܚܡܐ : ܒܐܠܗܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܢܝܚܐ .

Ex-

Exſtat Arabicè lib. 3. ſerm. 1. Græcè Codice 391. pag. 183. Codice 572. pag. 23. Cod. 605. p. 33. Cod. 737. pag. 311. Latinè autem prodiit, unà cum ſequentibus Sermonibus quos mox indicabimus, in Bibliotheca Patrum ſub titulo, *De mundi contemptu*: quorum novem priores Sermones ſub hoc uno Syriaco comprehenduntur.

Sermo 2. *Multiplicem Deus honorem homini contulit per duplicem eidem collatam doctrinam &c.* ܐܣܓܝ ܐܠܗܐ ܐܝܩܪܐ ܠܒܪܢܫܐ ܒܝܘܠܦܢܐ ܥܦܝܦܐ ܕܝܗܒ ܠܗ.

Exſtat Arab. Serm. 2. & Græcè Codice 391. pag. 120. Cod. 605. p. 42. & Cod. 737. pag. 320. Latinè autem prodiit in laudato Libro *de contemptu mundi* Serm. 12. & 13.

Sermo 3. *Quod quis in peccatum aliquando offendit, id naturæ fragilitatem indicat &c.* ܗܘ ܕܐܢܫ ܒܙܒܢ ܢܬܬܩܠ ܒܚܛܗܐ ܕܡܚܝܠܘܬܐ: ܡܫܬܠܡܘ ܕܟܝܢܐ ܡܚܘܝܐ:

Arabicè Serm. 3. Græcè Codice 391. pag. 197. Cod. 605. pag. 52. Latinè Serm. 14. 15. 16. 17.

Sermo 4. *De Humilitate. Beatus qui novit hæc &c.* ܛܘܒܘܗܝ ܠܒܪܢܫܐ ܕܚܫܒ ܗܠܝܢ.

Arab. Serm. 4. Latinè Serm. 10. Græcè Codice 391. pag. 203. Cod. 605. pag. 117.

Serm. 5. *De omnibus virtutum generibus, per modum interrogationis & reſponſionis. Quænam ſunt vincula, quæ mentem tenent, ne in mala diſcurrat &c.* ܡܐܡܪܐ ܕܫܘܐܠܐ ܘܦܘܢܝܐ ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܐܕܫܐ ܕܡܝܬܪܬܐ. ܡܢܐ ܐܢܘܢ ܐܣܘܪܐ ܠܗܘܢܐ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܪܗܛ ܒܒܝܫܬܐ:

Arab. Serm. 5. Latinè Serm. 18. 19. Græcè Cod. 391. pag. 244. & Codice 605. pag. 60. In eodem Cod. 605. pag. 67. exſtat poſtrema hujus ſermonis pars, quæ de lacrymis inſcribitur.

Sermo 6. *De genealogia vitæ monaſticæ, & quomodo, qua've ratione virtutes abinvicem progignantur: Ex vi, quam ſibi quis infert, eximius ille fervor gignitur &c.* ܠܐܣܛܘܠܐ ܕܐܘܪܚܐ ܕܝܚܝܕܝܘܬܐ ܘܐܝܟܢܐ ܡܬܝܠܕܢ ܚܕܐ ܡܢ ܚܕܐ ܡܝܬܪܬܐ. ܡܢ ܩܛܝܪܐ ܕܡܩܛܪ ܐܢܫ ܒܢܦܫܗ ܗܘ ܡܬܝܠܕ ܚܘܡܐ ܡܝܬܪܐ.

Arab. Serm. 6. Lat. Serm. 20. & Græcè Cod. 59. pag. 220. & Codice 605. pag. 77.

Serm. 7. *De variis pugnæ modis, quibus eos Diabolus laceſſit, qui per anguſtam & ſæculo ſuperiorem viam incedunt. Alios etiam modos habet adverſarius noſter Diabolus &c.* ܠܐܢܫܐ ܕܐܙܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܐܠܝܨܬܐ ܕܠܥܠ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܝܬ ܠܗ ܬܘܒ ܐܦ ܐܘܪܚܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܠܒܥܠܕܒܒܢ ܣܛܢܐ.

Arab. Serm. 7. & Græcè Cod. 391. pag. 257. 258. 260. & Codice 605. pag. 78. 79. 80. 81. ubi in plures Sermones dividitur.

Sermo 8. *Qua ope ad Deum corde quis accedere queat. Beatus, qui fragilitatem ſuam agnovit &c.* ܕܒܡܢܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܢܬܩܪܒ ܒܠܒܗ ܠܐܠܗܐ. ܛܘܒܘܗܝ ܠܒܪܢܫܐ ܕܝܕܥ ܡܚܝܠܘܬܗ.

Arab. 8. Latin. Serm. 21. 22. 23. & Græcè Cod. Regio-Alexand. 23. p. 25.

Sermo 9. *De peccatis, quæ ex conſilio & mala voluntate fiunt, quæque ſecùs. Sunt quædam peccata ex fragilitate &c.* ܥܠ ܚܛܗܐ ܕܡܢ ܨܒܝܢܐ ܘܕܠܐ ܡܢ ܨܒܝܢܐ. ܐܝܬ ܚܛܗܐ ܕܡܢ ܡܚܝܠܘܬܐ.

[illegible]

Arab. 9. & Græcè Cod. 391. pag. 205. & Cod. 605. pag. 101.

Serm. 10. *De Pœnitentia. Quod incitamenta, & subsidia, quæ Patres, Prophetæ, & Apostoli nobis in Libris suis de Pœnitentia tradiderunt, non debemus sic usurpare, ut judicii divini minas contemnamus.* [illegible]

Arab. 10. Græcè Cod. 391. p. 207. Codice 605. pag. 120.

Sermo 11. *Quibus conservetur Anachoreticæ vitæ decor, & quomodo gloria Dei procuranda sit. Monachum, oportet, circumquaque intuentibus exemplar & normam fieri, atque ad pias exercitationes incitamentum &c.* [illegible]

Arab. 11. Lat. 24. Græcè Cod. 391. p. 209. & Cod. 605. p. 121.

Sermo 12. *Quod non deceat famulum Dei, qui mundum abdicavit, Deumque sequutus est, ob timorem non assequendi veritatem, ab eàdem quærenda desistere, fervorem've, qui ex divinarum rerum desiderio, & ex contentorum in iis mysteriorum investigatione gignitur, deponere: hinc etenim fiet, ut mens ad flagitia, & ad pravos affectus vagetur. Tres sunt Gradus, quibus homo proficit: Incipientium, Mediorum, & Perfectorum &c.* [illegible]

[illegible]

Arab. 12. Lat. serm. 26. Græcè Codice 391. p. 211. Cod. 605. p. 85.

Sermo 13. *De mutationibus, quæ Anachoretis accidere solent: nam hujusmodi Institutum sic Deus dirigit, ut aliquando mæror animique suffocatio obruat; mox statim hilaritas affulgeat, & lætitia, & fervor, atque insolitum gaudium. Qui Anachoreticam vitam ducere proposuit, is seipsum componat &c.* [illegible]

Arab. 13. Lat. 25. Græcè Cod. 391. p. 209. Cod. 605. p. 124.

Sermo 14. *De solitariis. Quod tibi narro, cave, ne contemnas &c.* [illegible]

Arab. 14. Græcè Cod. 391. pag. 210. & Cod. 605. p. 84. Latinè serm. 25.

Sermo 15. *Quomodo confidendum sit in Deo: & quem oporteat in eo confidere; quis verò imprudenter & indiscretè in eodem confidat. Est fiducia in Deum, quæ ex fide cordis oritur &c.* [illegible]

ܥܠ ܐܝܠܐ ܕܐܘܠܨܢܐ ܕܥܠ ܐܠܗܐ: ܘܕܡܫܬܟܚܝܢ
ܪܘܚ ܕܢܬܐܠܨ ܥܠ ܐܠܗܐ ܘܡܬܢܩܐ
ܘܡܬܠܐܡ ܡܬܐܠܨ ܘܠܐ ܚܫܒ. ܐܝܟ
ܐܘܠܨܢܐ ܕܥܠ ܐܠܗܐ ܗܘ ܡܫܝܢܘܬܐ ܕܠܒܐ.

Arab. 15. Lat. ſerm. 27. Græcè Codice 391. p. 212. Cod. 605. p. 86.

Sermo 16. *Quàm proſit in ſolitudine, vacuum eſſe à negotiis: & quàm obſit menti tyronis ingreſſus, & egreſſus. Qui curarum plenus eſt, mitis & quietus eſſe nequit &c.* ܥܠ ܕܡܘܬܪܐ
ܡܕܒܪܐ ܒܝܚܝܕܝܘܬܐ ܣܦܝܩܘܬܐ ܕܡܢ
ܨܒܘܬܐ ܘܡܬܚܫܒܢ ܡܥܠܐ ܘܡܦܩܐ
ܕܪܘܚܐ ܕܫܪܝܐ. ܕܒܝܢܐ ܗܡܝܡ ܪܘܚܐ
ܘܫܠܝܐ ܢܝܚܐ ܘܫܠܝܐ ܠܐ ܡܫܟܚ.

Arab. 16. Græcè Cod. 391. pag. 221. Cod. 605. p. 90. Lat. ſerm. 30. Sermo autem vigeſimus octavus, cujus initium: *Quum dilexerimus à mundo fugere, & peregrini fieri à mundanis &c.* eſt Joannis Sabæ Serm. 20. Vide ſuprà pag. 440.

Sermo 17. *De via, qua facilis ad Deum patet aditus, quamque ex vigiliarum nocturnarum labore quis deprehendit. Noli putare, ò homo, inter omnes Monachorum exercitationes vigiliis nocturnis quidquam præſtantius eſſe &c.* فى الطريق التى تدني من الله تعالي الظاهرة للانسان من اعمال السهر الليلى . لا تظن ايها الانسان انه فى كل اعمال الرهبان شيا يفضل علي سهر الليل .

Lat. ſerm. 31. Græcè Cod. 391. p. 222. Cod. 605. pag. 92.

Sermo 18. *De viribus peccati, & quid eas foveat, quid' ve retundat. Niſi quis ex corde, ac ſincerè cauſam peccati odio habeat &c.* ܥܠ ܐܘܣܦܘܗ
ܘܡܬܒܪܝܢܘܬܐ ܕܚܛܗܐ ܘܣܝܒܪܬܐ
ܘܐܝܠܝܢ ܡܬܩܦܢܐ ܘܐܝܠܝܢ ܟܗܝܢ.
ܐܢܫܐ ܕܡܢ ܠܒܐ ܘܒܫܪܪܐ ܢܣܢܐ
ܐܢܫ ܠܥܠܬܗ ܕܚܛܝܬܐ.

Arab. 18. & Græcè Cod. 391. p. 230. & Cod. 605. p. 94. Latinè verò non exſtat, ſed ejus loco habetur ſermo 32. qui neque in Syriacis noſtris, neque in Arabicis exemplaribus legitur. Initium: *Si ſingulariter manes in cella tua, meditare ſemper ſuper Pſalmos &c.*

Sermo 19. *De cuſtodia cordis. Ne te lateat &c.* ܥܠ ܢܛܘܪܘܬܐ ܕܠܒܐ.
ܠܐ ܬܛܥܝܟ ܕܡܬܒܥܝܢ.

Arab. 19. Latinè verò deſideratur.

Sermo 20. *De effectibus Divini Amoris. Quoniam ex ſuis motibus, ſpiritum percipi ſuprà oſtendimus &c.* فى افعال محبة الله . لاجل انه تكلمنا فى الاحساس بالروح من حركاته .

Latinè ſerm. 33.

Sermo 21. *De naturalibus virtutum proprietatibus. Religio mater eſt ſanctitatis &c.* ܥܠ ܕܝܠܝܬܐ ܟܝܢܝܬܐ
ܕܡܝܬܪܘܬܐ. ܕܚܠܬܐ ܐܡܐ ܗܝ
ܕܩܕܝܫܘܬܐ. Arab. 21. Lat. ſerm. 34. 35. Græcè Cod. 391. p. 243. Codice 605. p. 100.

Sermo 22. *De Jejunio, & diſcretione. Quum frequentibus ad dexteram & ſiniſtram tentationibus pulſatus eſſem &c.* ܟܕ ܐܟܝܠܐ ܣܓܝܐܬܐ
ܐܬܢܣܝܬ ܒܝܡܝܢܐ ܘܒܣܡܠܐ.

Arab. 22. & Græcè Cod. 391. p. 262. & Cod. 605. p. 137. Latinè verò deſideratur.

Sermo 23. *De ſilentio & quiete. Perpetuum ſilentium, & cuſtodia quietis, ex his tribus cauſis oriuntur &c.* فى السكوت والهدو . ان الصمت دايما وحفظ السكون يحدثان من هذه الاسباب الثلثة .

Lat. ſerm. 36.

Sermo 24. *De motu corporis. Motus inferiorum membrorum corporis &c.* فى حركة الجسد . ان حركة اعضا الجسم المتسافلة .

Græcè Cod. 391. p. 266. Cod. 605. p. 143. & Lat. ſerm. 37.

Ser-

Sermo 25. *De variis tentationum modis. Virtutes invicem sibi succedunt &c.* فى انواع التجارب المختلفة . ان الفضايل بعضها يخلف بعض ؛

Græcè Cod. 391. p. 268. Cod. 605. p. 144. Lat. serm. 38. 39. 40.

Sermo 26. In idem argumentum. *Tentationes autem, quæ ex permissione Dei accidunt &c.* فاما التجارب الوافدة عن تخلية الله تعالى .

Lat. serm. 41. 42. 43.

Sermo 27. *De variis exercitationum gradibus. Exercitatio corporalis in solitudine, mundat corpus à sordibus, quæ in ipso sunt &c.* ܦܘܠܚܢ ܦܓܪܐ ܕܒܝܚܝܕܝܘܬܐ. ܘܡܕܟܐ ܦܓܪܢܝܐ ܕܒܝܚܝܕܝܐ ܠܦܓܪܐ ܡܕܟܐ ܡܢ ܛܢܦܘܬܐ ܕܒܗ.

Arab. 27. Græcè Cod. 391. pag. 271. Cod. 605. p. 148. Lat. serm. 44. 45. 46.

Sermo 28. *De puritate corporis & animæ. Puritas corporis, est munditia à sordibus carnis &c.* فى طهارة الجسد والنفس اما طهارة الجسد فالنقا من دنس اللحم .

Lat. serm. 47.

Sermo 29. *De Fide, & Pœnitentia. Fides est ostium arcanorum &c.* ܗܝܡܢܘܬܐ ܐܝܬܝܗ ܬܪܥܐ ܕܐܪ̈ܙܐ.

Arab. 29. Lat. 48. & Græcè Cod. 391. p. 276. & Cod. 605. p. 154.

Sermo 30. *Quotuplex sit gradus Scientiæ, & Fidei. Est scientia, quæ fidem præcedit, & est scientia, quæ ex fide gignitur &c.* ܕܝܕܥܬܐ ܡܩܕܡܬܐ ܐܝܬ ܝܕܥܬܐ ܡܩܕܡܬܐ ܕܩܕܡܐ ܠܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܝܬ ܝܕܥܬܐ ܕܡܬܝܠܕܐ ܠܗܝܡܢܘܬܐ: ܘܐܝܬ ܝܕܥܬܐ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܡܬܝܠܕܐ.

Arab. 30. Lat. serm. 49. 50. & Græcè Codice 391. pag. 276. & Codice 605. p. 156.

Sermo 31. *Consilia admodum proficua. Nullus est bonus motus, nisi ex superno munere in cor defluat &c.* ܡܠܟܐ ܡܠܝܐ ܡܘܬܪܢܐ. ܠܝܬ ܙܘܥܐ ܛܒܐ ܕܠܐ ܡܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܡܢ ܠܥܠ ܢܦܠܐ ܒܠܒܐ.

Arab. 3. Græcè Cod. 391. pag. 277. & Cod. 605. p. 158. & Lat. serm. 51. & 52. Hactenus in Bibliotheca Patrum in libro, qui *de mundi contemptu* inscribitur. Sermo autem quinquagesimus tertius, qui postremo loco in eadem Bibliotheca legitur, incipitque, *Hic est ergo sobrius & Deo amabilis, non respicere oculis hinc inde &c.* quique in Cod. Græco Vaticano 391. pag. 219. & Codice 605. pag. 108. Isaaco Ninivitæ tribuitur, non est Isaaci nostri, sed Joannis Sabæ, ut suprà notavi pag. 437.

Sermo 32. *De motibus Angelicis, qui ad animæ profectum ex Divina providentia spiritualiter in nobis exoriuntur. Primus motus, qui ex Divina miseratione homini accidit, animamque ad vitam trahit &c.* ܥܠ ܡܬܬܙܝܥܢܘܬܐ ܡܠܐܟܝܬܐ ܕܡܬܬܙܝܥܢ ܕܢܦܫܐ ܠܡܘܬܪܢܗ ܡܢ ܦܘܪܢܣܐ ܐܠܗܝܐ ܪܘܚܢܐܝܬ ܒܢ. ܙܘܥܐ ܩܕܡܝܐ ܕܡܢ ܪ̈ܚܡܐ ܐܠܗܝܐ ܢܦܠ ܒܒܪܢܫܐ ܘܠܗ ܢܓܕ ܠܗ ܠܢܦܫܐ:

Arab. 32. & Græcè Cod. 391. p. 282. & Cod. 605. pag. 165. ubi in duos sermones dividitur.

Sermo 33. *De lucis, ac tenebrarum mutationibus, quæ animæ semper accidunt. Contemplemur nosmetipsos, carissimi, tempore officii, & precum &c.* ܥܠ ܫܘܚܠܦܐ ܕܡܬܚܠܦ ܢܦܫܐ ܒܟܠܙܒܢ ܕܢܘܗܪܐ ܘܚܫܘܟܐ. ܢܚܙܐ ܒܢܦܫܢ ܚܒܝܒܝ ܒܙܒܢܐ ܕܬܫܡܫܬܐ ܘܨܠܘܬܐ:

Arab. 33. Græcè Cod. 391. pag. 283. & Cod. 605. pag. 167.

Sermo 34. *De Zelotypia. Vir zeloty-*

lotypus quietam mentem habere nequit. ܒܪܢܫܐ ܡܫܬܓܫܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܡܕܥܐ ܫܠܝܐ ܘܢܝܚܐ.

Arab. 34. Græcè Cod. 391. pag. 284. & Cod. 605. pag. 168.

Sermo 35. *De pravis cogitationibus, quæ ob præcedentem negligentiam, etiam nolenti subrepunt. Pravæ cogitationes, quæ nolentem invadunt &c.* فى الافكار الردية الحادثة كرها من قبل التواني الكاين قبلها . الافكار الرديـــــة الحادثة من غـــيـــر الارادة .

Græcè Cod. 391. p. 288. & Cod. 605. pag. 174.

Sermo 36. *De iis, qui se stultos & insipientes fingunt. Operatio, quæ ex corde procedit, exteriorum est vinculum membrorum &c.* فى الذين يـتـرايون بزى الحماقة ويتظاهرون بها . ان عـمـل القلب رباط الاعضا البرانـيـة .

Sermo 37. *De Bonitate Dei. Noli Deum justum appellare, si justitia ejus in tuis operibus haud relucet &c.* فى صلاح الله تعالى . لا تدعى الله تعالى عـادل لان عدله غـيـر معروف فى اعمالك .

Sermo 38. *De Patientia. Quo magis hunc mundum quis spernit &c.* ܟܠ ܡܐ ܕܡܣܠܐ ܒܪܢܫܐ. ܥܠܡܐ ܘܒܝܫܬܐ ܒܪܢܫܐ ܒܗܘܢܐ ܠܥܠܡܐ.

Arab. 38. Græcè Cod. 391. pag. 304. & Cod. 605. pag. 198.

Sermo 39. *De solitaria Vita. Dilige silentium, Frater &c.* على سـيـرة السكوت. حب الـسـكـوت يا اخى .

Sermo 40. *Ad Fratrem silentii amatorem. Quoniam novi te silentii amatorem esse &c.* ܝܕܥܬ ܕܪܚܡܐ ܐܢܬ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܬܩܐ. ܡܛܠ ܕܗܟܢ ܐܦ ܐܢܐ ܟܕ ܕܫܬܩ ܥܠܡܐ ܐܬܟܢܫ.

Arab. 40. Græcè Cod. 391. pag. 272. & Cod. 605. pag. 150.

Sermo 41. *Responsio ad interrogationem cujusdam Fratris percontantis, cur Monachi vitam Anachoreticam eligant, quum Dominus misericordiam*, hoc est, vitam activam aliisque proficuam *prætulerit? Rectè ex Evangelio similitudinem attulisti &c.* ܦܘܪܫܢܐ ܥܠ ܐܚܐ ܕܐܬܒܩܝ ܘܕܥܒܕܐ ܕܒܝ ܡܫܝܚܐ ܠܡܫܝܚܘܬܐ ܩܕܡ: ܡܫܝܚܐ ܘܒܝ ܠܚܕܐ ܡܬܩܢܝܢ ܠܡܢ ܩܢܘܗ. ܥܡܠܐ ܡܢ ܐܢܫ ܠܚܘܕܝܗ ܘܡܫܡܫܐ ܐܠܗܝܐ.

Arab. 41. & Græcè Cod. 391. p. 347. & Cod. 605. pag. 281.

Sermo 42. *Qua ratione suas quis actiones componere queat. Pœnitentia est janua vitæ &c.* فى انواع التدابير التى بها يقتنى الانسان ترتيب حسن لذاتـــه . التوبة هى بـــاب الحـــيـــاة .

Sermo 43. *Unde oriatur in anima sensus spiritualis, & quousque progrediatur. Est & alius spiritualis sensus, qui ex meditatione gignitur &c.* من اين يولد فى النفس الحس الروحاني والى اين ترتفع منزلته . ثم حس روحاني يولد من الهديد .

Sermo 44. *Responsio ad quendam. Quæsitum tuum, frater carissime, non unicuique convenit, sed iis dumtaxat, qui arcana Spiritus percipiunt &c.* مسالتك ايها الاخ الحبيب ليس تليق لكـل احـــــــد بل للذين لهم سر الروح .

LIBER IV. Operum Isaaci. Sermo 1. *Capita scientiæ*, seù Apophthegmata. Primum, *Vitæ Anachoreticæ principium est, in eremum secedere, nullisque hominum, aut rerum sæcularium curis teneri &c.* فى روس المعرفــة . اول مبادى سيرة تدبيــر المتوحدين هى التجرد بالسكون وعدم ارتـبـاط بانسان او بامر مـا .

Sermo 2. *De diversis cogitationum speciebus. Cogitatio, quæ in proximi defectus, ac fragilitatem semper fertur &c.* فى تغيير انواع الافكار . الفكر الذى على الدوام يفحص ضعف وعجز قريبــــه .

Græcè Cod. 605. pag. 184.

Ser-

Sermo 3. *De agnitione veritatis. Qui continuam sibi vim infert &c.* فى ميزة معرفة الحق . الانسان الذى يغصب ذاته دايما ؛

Græcè Cod. 605. pag. 185.

Sermo 4. *De tenebris, quæ aliquando Anachoretis in solitudine accidunt. Quum tenebræ accidunt, metanææ frequentandæ tibi sunt &c.* على الظلام المحزن الحادث فى السكون على الذين بتدبير المعرفة يتدبرون . فى وقت الظلام اكثر من كل شى ضرب المطانيات .

Sermo 5. *Apophthegmata. Deus verè est pater rationalium &c.* الله هو بالحقيقة اب الناطقين .

Hactenus in Cod. Arab. Nitr. XX. Quæ sequuntur, ex Codicibus Syriacis Nitriensibus XXI. & XXII. desumpta sunt.

Sermo 6. *Quot modis incorporeas mentes humana natura percipere queat. Omnes subtiles, unionisque expertes naturæ &c.* ܟܝܢܐ ܦܫܝܛܐ ܡܬܡܨܝܢ ܚܙܐ ܘܠܐ ܕܢܬܓܫܘܢ ܠܟܝܢܐ ܐܢܫܝܐ. ܟܠ ܟܝܢܐ ܡܢ ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܘܡܬܓܫܫܢܐ.

Græcè Cod. 391. pag. 238. & Codice 605. pag. 130.

Sermo 7. *De variis exercitationum sapientis Ascetæ modis. Quum omnis sapientia ex Deo sit &c.* ܠܐ ܚܟܡܬܐ ܘܐܠܗܐ ܘܡܬܕܒܪܢܘܬܐ ܕܚܟܝܡܐ ܘܡܕܒܪܢܘܬܐ. ܟܕ ܟܠ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܝ.

Sermo 8. *Quonam in certamine multus labor sit, & labendi periculum. Pravæ cogitationes superari nequeunt &c.* ܠܐ ܕܐܝܢܐ ܐܬܠܝܬܐ ܐܝܟ ܕܒܐܝܠܐ ܥܡܠܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܦܘܠܬܐ. ܟܕ ܡܬܚܫܒܢܘܬܐ ܒܝܫܬܐ ܕܡܬܚܫܠܐ.

Sermo 9. *De differentia motuum Scientiæ. Pusillanimitas signum est desperationis &c.* ܠܐ ܦܘܪܫܢܐ ܙܘܥܐ ܘܝܕܥܬܐ: ܙܥܘܪܘܬ ܢܦܫܐ ܐܬܐ ܐܝܬܝܗ ܕܡܩܛܥܢܘܬ ܣܒܪܐ.

Græcè Cod. Regio-Alexandrino 23. pag. 102.

Sermo 10. *Discrimina Tentationum. Tentationes, quæ sub Patrum disciplina constitutis accidunt &c.* ܦܘܪܫܢܐ ܕܢܣܝܘܢܐ. ܢܣܝܘܢܐ ܕܡܢ ܐܒܗܬܐ ܕܐܬܝܢ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܬܚܝܬ ܕܘܒܪܐ.

Sermo 11. In idem argumentum. *Omnes calamitates ac tribulationes, quibus haud conjuncta est patientia, dupliciter animum cruciant &c.* ܟܠܗܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܘܐܘܠܨܢܐ. ܟܠ ܐܘܠܨܢܐ ܘܐܘܠܨܢܐ ܕܠܐ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܠܐ ܚܠܝܛܐ ܒܗܘܢ: ܐܝܟ ܬܪܝܢ ܡܫܢܩܢ ܠܢܦܫܐ.

Sermo 12. *De curis sæculi. Noli existimare, eum, qui corporeis rebus tenetur, libertatem coram Deo per orationem habere posse &c.* ܠܐ ܬܚܫܘܒ ܕܡܢ ܕܐܚܝܕ ܒܨܒܘܬܐ ܓܘܫܡܢܝܬܐ ܡܨܐ ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܦܪܗܣܝܐ ܒܨܠܘܬܐ.

Sermo 13. *De iis, qui ad Deum accedere conantur, cunctosque vitæ suæ dies scientiarum studio impendunt. Frater quidam diversas sententias in cellæ suæ tabulis descriptas tenebat &c.* ܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܩܪܒܝܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝ ܚܝܝܗܘܢ ܒܝܘܠܦܢܐ ܡܫܡܠܝܢ. ܐܚܐ ܚܕ ܗܘܐ ܟܬܝܒܢ ܗܘܝ ܠܗ ܥܠ ܠܘܚܐ ܕܩܠܝܬܗ ܡܠܐ ܡܫܚܠܦܬܐ.

Græcè Cod. 391. p. 241. & Cod. 605. pag. 135.

Sermo 14. *De amore Dei. Verus est Domini sermo, nequit homo amorem Dei cum sæculi amore conjungere &c.* ܫܪܝܪܐ

ܬܘܪܥܐ ܡܬܠܚܡܘ ܕܡܢܗ ܘܠܐ ܡܬܡܨܐ ܐܢܫ ܕܝܢ ܚܘܒܐ ܕܒܠܒܐ ܠܡܩܢܝܘ ܣܘܟܠܐ ܕܐܠܗܐ. Græcè Cod. 391. p. 301. & Cod. 605. p. 203.

Sermo 15. *Quod ex cogitationibus, quæ in ipso moventur, conditionem suam quis percipere queat. Quandiu quis negligens est, horam mortis formidat &c.* ܥܠ ܗܘ ܕܡܢ ܚܘܫܒܐ ܕܡܬܬܙܝܥܝܢ ܒܗ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܕܢܪܓܫ ܡܫܘܚܬܐ ܕܩܢܘܡܗ. ܟܡܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܡܡܗܝܢܘܬܐ. ܡܢ ܫܥܬܐ ܕܡܘܬܐ ܕܚܠ. Græcè Cod. 391. p. 310. & Cod. 605. pag. 109.

Sermo 16. *De vigiliis nocturnis. Quum ad officium, Deo opitulante, in vigilia implendum surgere decernis, age, quæ tibi dicam. Flecte genu de more; mox surge &c.* ܥܠ ܫܗܪܐ ܕܠܠܝܐ. ܡܐ ܕܝܢ ܕܪܓܫܬ ܐܝܟ ܕܐܬܩܘܡ ܠܬܫܡܫܬܐ ܒܫܗܪܐ ܒܥܘܕܪܢܗ ܕܡܪܢ ܟܕ ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ ܐܢܐ ܠܟ. ܒܪܘܟ ܒܥܝܕܐ ܐܝܟ ܥܝܕܐ ܘܩܘܡ. Græcè Cod. 391. p. 343. & Cod. 605. pag. 251.

Sermo 17. Responsio ad quatuor interrogationes. Prima: *Interrogatus fuit à quodam, quando confidere quis possit, se peccatorum veniam obtinuisse.* ܐܫܬܐܠ ܡܢ ܐܢܫ ܐܡܬܝ ܡܬܬܟܠ ܐܢܫ ܕܐܫܬܟܚ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܘܗܝ. Secunda: *Interrogavit Discipulus, undenam percipit homo, se à Spiritu sapientiam accepisse.* ܫܐܠ ܬܠܡܝܕܐ: ܡܢ ܐܝܟܐ ܡܬܪܓܫ ܒܪܢܫܐ ܕܩܒܠ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܪܘܚܐ.

Tertia: *Idem senex interrogatus fuit aliquando, quid sit Pœnitentia &c.* ܗܘܝܘ ܟܕ ܗܘ ܣܒܐ ܐܫܬܐܠ ܒܙܒܢ ܐܚܪܝܢ ܕܡܢܐ ܗܝ ܬܝܒܘܬܐ.

Quarta: *Interrogavit Discipulus: Si Deus bonus est, cur ergo isthæc creavit: peccatum, scilicet, gehennam, mortem, & Diabolum?* ܫܐܠܬܐ ܪܒܝܥܝܬܐ. ܐܢ ܟܝ ܐܠܗܐ ܛܒ ܗܘ: ܡܛܠܡܢܐ ܒܪܐ ܗܠܝܢ: ܚܛܝܬܐ ܘܓܗܢܐ ܘܡܘܬܐ ܘܣܛܢܐ.

Sermo 18. *Epistola ad quendam Monachum. Jucunda sunt, quæ pro bono perferuntur adversa &c.* ܕܒܣܝܡܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܕܚܠܦ ܛܒܬܐ. Græcè Cod. 391. p. 234. & Cod. 605. p. 96. Hucusque in Codicibus Syriacis: in quibus pars Operum Isaaci dumtaxat legitur, ut indicat amanuensis Cod. Nitr. XXI. pag. 145. in hæc verba: ܫܠܡ ܠܡܟܬܒ ܒܥܘܕܪܢܗ ܕܡܫܝܚܐ ܦܠܓܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܡܠܦܢܘܬܗ ܕܡܪܝ ܐܝܣܚܩ ܝܚܝܕܝܐ. *Explicit Christi ope Pars prima doctrinæ Mar Isaac Monachi*: Septem enim Partibus totam ejus doctrinam comprehendi, ex Sobensi indicavimus suprà p. 446. Quæ sequuntur, in Græcis Codicibus exstant.

Sermo 19. *De Amore Dei. Amor natura est fervidus.* ἡ ἀγάπη θερμὴ ἐστὶ τῇ φύσει. Cod. 391. pag. 243. & Cod. 605. pag. 99.

Sermo 20. *De pura oratione. Quemadmodum tota vis legum & mandatorum &c.* Καθώσπερ πᾶσα ἡ δύναμις τῶν νόμων, καὶ τῶν ἐντολῶν. Codice 391. pag. 230. & Codice 605. pag. 124.

Sermo 21. *Epistola ad S. Simeonem Thaumastoritam. Epistolam tuam, Sancte, non verbis exarasti, sed tuam erga nos dilectionem in ea tamquam in speculo depinxisti &c.* ἡ ἐπιστολή σου ἅγιε, οὐχ λόγοι ἐγκεχαραγμένοι εἰσὶν ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην σου τὴν πρὸς ἡμᾶς ὡς ἐν ἐσόπτρῳ ἐζωγράφησας. Cod.

Cod. Vatic. 391. p.349. & Cod. 605. p.256. Exſtat etiam in Codice Regio-Alexandrino 23. p. 147. ſub hoc titulo: Ἐπιστολὴ μεγάλη πρὸς τὸν Ἀββᾶν Συμεὼν, τὸν ἀπὸ Καισαρείας, *Epiſtola magna ad Abbatem Simeonem Cæſareenſem*: Sed haud dubium, quin τὸν ἀπὸ Καισαρείας pro τὸν ἐν Θαυμαστῷ ὄρει obrepſit: ut habent emendatiores Codices: Syrus quippe fuit Simeon Thaumaſtorita, nec ex urbe Cæſarea oriundus, teſtibus Evagrio, & Nicephoro loc. cit.

De Auctore Libri, qui inſcribitur, *De Cauſa Cauſarum*.

Denique exſtat in Bibliotheca Collegii Maronitarum de Urbe *Liber ms. Syriacus*, in IX. Tractatus diviſus, ſub hoc titulo: ܟܬܒܐ ܓܘܢܝܐ ܠܘܬ ܟܠ ܥܡܡܝܢ: *Liber generalis ad omnes Gentes*, ſeù, ܥܠ ܥܠܬܐ ܕܟܠ ܥܠܠܝܢ: *De cauſa omnium Cauſarum*, quem ex pervetuſto exemplari deſcripſit Romæ Joſeph filius David Maronita ex oppido Basluchit montis Libani anno Domini 1628. non tamen integrum, ſed uſque ad caput quartum Tractatus ſeptimi. Agit in eo Anonymus Auctor de iis, quæ homini ſcienda maximè ſunt, nimirùm, de veritate, & mendacio: de Deo Uno & Trino: de creatione & gubernatione mundi: de ſæculo ſpirituali, & ſenſibili: de homine: de opere ſex dierum: de mundo, & cœlo: de Paradiſo, & Gehenna: de propagatione generis humani: de variis hominum conditionibus, & ſectis &c. Incipit ab hac Divini Numinis invocatione: ܐܠܗܐ ܡܬܡܠܝܢܐ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܡ ܥܠܡܝܢ ܘܠܐ ܫܘܪܝܐ ܘܐܝܬܘܗܝ ܐܡܝܢܐܝܬ ܘܟܠܙܒܢ ܘܠܐ ܫܘܚܠܦܐ ܘܫܘܢܝܐ. *Sempiterne Deus, qui ſine principio ab æterno eras, & ſemper abſque mutatione exiſtis &c.* Deinde Præfationem his verbis inchoat: ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܬܚܝܬ ܫܡܝܐ ܐܚܐ ܘܐܚܝܢܐ: ܫܠܡܐ ܘܫܝܢܐ ܡܢ ܡܪܢ ܫܠܡܐ ܫܪܝܪܐ ܘܡܬܘܡ. *Omnibus gentibus, quæ ſub cœlo ſunt, fratribus, & cognatis &c. Pax, & tranquillitas à Domino veræ pacis &c.* Et hujus quidem Libri Iſaacum noſtrum Ninivitam auctorem eſſe, affirmat Naironus Evopl. Par.3.p.365. & 368. additque, eundem Ephræmi Diſcipulum fuiſſe, quod ſupra rejecimus. Kirkerius verò circa medium Epiſtolæ paræneticæ præfixæ Libro de Obeliſco Pamphiliano, ubi Auctores, quibus in eo opere concinnando uſus fuerat, enumerat, ſeniorem quendam Iſaacum ejuſdem Libri ſcriptorem commemorat, quem ineunte ſæculo quarto Ninivitarum Eccleſiam rexiſſe, & Concilio Nicæno interfuiſſe ſcribit. Quo id fundamento aſſerat, aut unde nobis antiquiſſimum hunc Ninivitarum Epiſcopum eruerit, nondum didici: nullum enim hactenus ejus veſtigium, nullam apud Latinos Græcos, Syros've Scriptores memoriam deprehendere licuit. Scio ſanè, laudatum Opus *de Cauſa omnium Cauſarum*, licet in ms. Codice Collegii Maronitarum anonymum ſit, *Iſaaco* tamen à pleriſque adſcribi: Sic enim de illo ſenſit inter cæteros Anonymus ille Syrus, ſeù quiſquis eſt Auctor Catalogi Librorum Chaldæorum pro Vaticana noſtra Bibliotheca comparandorum, qui Codice ms. Lat. Vaticano 6429. p.133. hanc notam appoſuit: *Sancti Iſaac Liber Cauſæ Cauſarum*. At de quonam Iſaaco ibi ſermo ſit, de noſtro'ne, an de altero, non ſatis liquet; neque ego rem adeò obſcuram auſim definire. Conjecturas dumtaxat hìc proferam, quibus probabilius eſſe videtur, Auctorem illius Codicis à noſtro Ninivita differre. Sic enim ille de ſeipſo in Præfatione ad omnes Gentes, ſcribit: ܐܢܐ ܒܪܝܢܐ ܕܟܠܗܘܢ

[illegible]

[illegible]

Frater minimus omnium vestrum, & membrum exiguum generis humani, cognatione vobis omnibus affine, homo infirmus ex urbe Edessa Mesopotamiæ, quæ sita est in summo medio inter magna flumina Euphratem, & Tigrim. Ego verò minimus fratrum vestrorum, ut ut res se habuerit, vocatus fui ad gradum primatus populi. An autem id acciderit ex Dei voluntate, aut hominum consilio, ille novit qui omnia novit: ipsi laus. Mansique in hoc officio primatus populi mei triginta circiter annos, quibus tentatus fui in multis, & ingentes perpessus sum molestias, atque tribulationes multas, & ærumnas, & vexationes in conversatione perturbantis, atque obtenebrantis sæculi, quas videlicet perpeti solent Præsules populi, & Pastores à grege, & populo ipsis subdito. Postquam autem sæpius lapsus surrexissem, & passus tentatusque fugissem, & secessissem, iterùm vocatus redii. Victus autem fui à fluctuatione sæculi: & cogitabam, nisi omninò fugerem, meque à sæculo omnique ejus commercio perfectè segregarem, animam meam obtenebratum iri, & intellectum meum obcæcandum fore, meque

à vera

à vera vita periturum. At rursùs me ipsæ meæ cogitationes revocabant; quum anceps trepidarem, ne hęc cogitatio foret secundùm vim veritatis, ne' ve postquam secessissem, adhuc exagitarer aut ab amore hominum, aut vi, aut tentatione superatus ad sæculum redirem. Hisque cogitationibus summoperè angebar, atque bonum Dominum orabam, qui suarum creaturarum curam gerit, ut cogitationes meas figeret in iis, quæ illi placuissent, suntque secundùm voluntatem ejus, atque animam meam adjuvant, meque perductura essent ad lumen scientiæ veritatis. Tunc verò cogitationes meæ ad fugam, & secessum à sæculo firmiter conversæ sunt: insuper etiam atque etiam, vehementerque adjutus sum, & confortatus certusque factus sum, esse cogitationem istam à Deo immissam. Cæterùm per illud ipsum tempus auctæ sunt adversùs me tentationes variæ & acerbissimæ &c. Pergit describere molestias & incommoda, quibus tandem victus, in montem secessit, ubi solitariam vitam cum duobus, tribus' ve Monachis se suscepisse tandem concludit. Quæ omnia à Ninivita nostro Isaaco abhorrent. Noster enim ex Ninive urbe oriundus fuit; ille ex Edessa: noster Ninivitis, ille Edessenis Episcopus præfuit. Noster solitudinis dumtaxat amore ductus, nullisque civium persecutionibus vexatus, quam, prima ordinationis suæ die ob duorum litigantium factum ex urbe meditatus fuerat fugam, paulò post exequutus, in Scetensem eremum se recepit, ubi & vita functus est; Ille verò exactis in Episcopatu triginta annis, ejectus fuit, & mox revocatus: deinde quum gravissimas persecutiones, depravatosque civium mores ferre nequiret, Sedem iterùm relinquens, in proximos Edessæ montes secessit, ubi & laudatum Codicem dictavit. Demùm ab Isaaco etiam Ephræmi discipulo, & à cognomine Presbytero Antiocheno eum diversum esse, Episcopalis dignitas, qua ipse fulsisse dicitur, satis clarè demonstrat: uterque enim Isaacus merus Presbyter decessit.

Caput XXXV.

Abraham Nephtarenus.

ABRAHAM Monachus ex loco Mesopotamiæ *Nephtar* [1] oriundus, sexto in septimum vergente sæculo claruit, ut indicare videtur Sobensis in Catalogo pag. 91. ubi ipsum post *Interpretem Turcarum*, & ante *Joannem Bar-Frangoje*, seù Maronem, ejusdem sæculi Scriptores collocat. Ejus memoriam colunt Syri die 13. Martii, ut in Kalendario Cod. Syr. Vat. 25. & 26. his verbis: ܕܐܒܐ ܐܒܪܗܡ ܢܦܬܪܝܐ *Abbatis Abraham Nephtareni*: ubi & ab utroque celeberrimo Abrahamo distinguitur, nimirùm à *Scetensi* Sisois Discipulo & Agathonis Socio, de quo in Apophthegmatibus Patrum Coterianis pag. 395. 607. 666. & 767. & à *Chidunensi* S. Ephræmi discipulo, cujus meminit Sozomenus lib. 3. cap. 16. & Nicephorus lib. 9. cap. 14. Hujus enim Abrahami mentio fit in eodem Kalendario die 24. Octobris; Scetensis verò die 21. Maji.

De ejus scriptis hæc Sobensis loc. cit. ܐܒܪܗܡ ܢܦܬܪܝܐ ܐܬܠ ܠܟܘܢ ܡܫܡܥܐ

N O T A.

1 *Nephtar*. Aliis *Nephrat* dicitur, ut in Cod. Nitriensi 18. vel *Netphar*, ut apud Sobensem in Catalogo. Est & *Nephtar* lib. 2. Machabæorum cap. 1. vers. 36. quod tamen non urbis, aut oppidi nomen est, sed putei, ubi sacer ignis à Sacerdotibus Hebræorum, Babylonem transmigraturis, absconditus fuerat: pro quo Syriaca versio habet *Gu-Nephtar*, hoc est, *Puteus Purificationis*, ut Latinus Interpres Hebraicam vocem reddidit.

[Syriac text]

Abraham Netpharenus varias habet compositiones. Exstant Sermones octo in Codicibus Nitriensibus 18. 19. & in Codice nostro Syriaco 6. qui [Syriac text] *De Monastica Institutione* inscribuntur; sunt autem omnes ascetici, & adhortatorii, quorum initia accipe.

1. *Quoniam novi propositum tibi esse ad vitam incedere, stratamque à Domino nostro viam terere &c.* [Syriac text]

Cod. Nitr. 18. p. 214. Codice nostro Syriaco 6. pag. 282. & Cod. Nitr. 19. p. 172. ubi in fine ejusdem Sermonis, fragmentum ex septima Macarii Alexandrini Epistola continua Oratione subjungitur, in hæc verba: [Syriac text] *Sive stes, seù te inclines, seù genu in oratione flectas, mentem tuam ad Deum dirige &c.*

2. *Compertum tibi arbitror, Frater, eum qui longinquo itineri se committere constituit, se primùm explorare; tùm verò comites quærere eos, cum quibus valeat simul incedere &c.* [Syriac text]

Cod. Nitr. 18. p. 216. Nitriensi 19. p. 176. & Syr. nostro 6. p. 283.

3. *Continuò memineris promissionis tuæ, ne in socordiam incidas. Designatum tibi scopum intuere, ne aberres &c.* [Syriac text]

Cod. Nitr. 18. p. 218. Nitriensi 19. p. 184. & Syr. 6. p. 284.

4. *Exhibe formam novi sæculi in conversatione tua in hoc sæculo, & exprime imaginem regni in tuo spirituali homine &c.* [Syriac text]

Cod. nostro Syr. 6. p. 285.

5. *Amor hujus sæculi Deum provocat ad iram, quia mentem in errorem abducit, & visum hebetat &c.* [Syriac text]

Cod. Syr. 6. p. 286. & Cod. Nitriensi pag. 179.

6. *Qui ad exitum vitæ pervenerunt, iis supervacaneæ videntur res codicum & voluminum, hoc est, libros conscribere &c.* [Syriac text]

Cod. Syr. 6. p. 287.

7. *Ingens est opus veritas: Lux est tenebrarum expers. Ante omnia opera tua posside veritatem, & ante omnes actus tuos posside fidem &c.* [Syriac text]

Cod. Syr. 6. p. 288.

8. *Munda cor tuum, & cogitationes tuas demitte. Quamquam peccatum exueris, ne tibi plaudas ante exitum tuum &c.* [Syriac text] . Cod. Nitr. 19. p. 181.

CA-

CAPUT XXXVI.

Georgius Episcopus Tagritensis.

I. Georgii Tagritensis ætas, & scripta.

GEORGIUS Tagritensium Episcopus scripsit pro Chalcedonensi Concilio & duabus Christi naturis, *Epistolam unam ad Monachos S. Matthæi*, quod Cœnobium juxta Niniven urbem situm est: nec non *Librum unum ad Christophorum adversùs Probum*, *& adversùs Joannem Grammaticum* Alexandrinum, cognomento Philoponum. Claruit circa annum Christi 580. Auditores habuit Constantinum, & Leonem, utrumque Charrarum, seù Haran in Mesopotamia Episcopum.

II. Citatur, & impugnatur ab Elia Jacobitarum Episcopo.

Hujus Auctoris notitiam hausi ex Codice Syriaco Vaticano 24. in quo exstat Epistola Apologetica Eliæ Jacobitarum Episcopi ad laudatum Leonem Charrarum Antistitem, ubi inanes adducit rationes, cur ex fide Chalcedonensium, hoc est, Orthodoxorum, ad sectam Monophysitarum transiisset. In ea siquidem Epistola Elias Georgii nostri sæpè meminit: & quidem cap. 3. fol. 3. eum Constantini, & Leonis Præceptorem vocat, in hæc verba: ܐܦ ܓܝܘܪܓܝ
ܡܠܦܢܗ ܕܗܢܐ ܗܢܘ: ܐܦ ܕܝܠܟ
ܟܝܢܐ ܗܘ ܠܡܩܪܝܘܗܝ ܗܟܢܐ ܡܫܡܠܝܐ ܗܟܢ.

Georgius quoque hujus (hoc est, Constantini) *magister, imò & tuus; sic enim eum appellare fas est &c.* Mox scripta ejus, ætatemque prodit fol. 4. inquiens: ܡܛܠ ܗܟܝܠ ܟܬܒܐ
ܗܘ ܕܟܠܐ ܟܪܝܣܛܘܦܘܪܘܣ ܕܟܬܒ ܟܠܗ
ܫܢܝܐ ܠܦܘܠܐ ܘܝܘܚܢܢ ܗܘ
ܓܪܡܛܝܩܐ ܗܘ ܦܝܠܘܦܘܢܘܣ
ܐܠܝܗܘ ܠܘܩܒܠܗ ܦܪܘܒܐ:

ܒܫܪܝܐ ܩܐܡܬܗ ܕܩܦܠܐܘܢ ܗܘ ܕܚܡܫܐ
ܕܦܝܠܘܦܘܢܘܣ ܗܘ ܕܩܝܐ ܟܬܒ:

In epistola igitur ad Christophorum, in qua propositas adversùs vos à Joanne Grammatico Philopono & à Probo quæstiones solvit, sic ille (Georgius) *scribit in solutione capitis quinti Philoponi &c.* & ibid. ܡܛܠ ܕܝܢ ܐܢܫ
ܗܘ ܟܕ ܟܠܗ ܩܦܠܐܘܢ ܗܘ ܟܕ ܟܠܗ
ܒܣܝܩܘܡ ܠܐܚܪܢܐ ܒܩܢܘܡܐ
ܡܠܬܐ ܕܠܐ ܦܘܪܫܢܐ ܗܝ.

Idem Georgius in eadem Epistola adversùs Probum sic scribit &c. & cap. 4. fol. 5. ܘܕܒܚܕܐ ܕܝܢ ܐܦܪܣܘܦ ܐܢܬܘܢ
ܚܕ ܡܫܝܚܐ ܚܠܛܘܬܐ: ܗܘ ܠܓܠܝܘܬܐ
ܘܡܫܪܝܢܝܢ ܡܚܘܐ ܗܘܐ ܠܟܠܢ ܕܗܘ
ܡܬܠܬܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ ܗܘ ܕܐܬܪܝܟ
ܢܘܟܪܝܐ ܟܠܡܫܪܝܢܝܐ ܗܟܢ.

Quod autem in una Christi Persona confusionem ponatis, palam faciet egregius ille vir, qui vester fuit in urbe Martyrum (Tagrit) *Episcopus: Georgius, inquam, quem suprà citavi &c.* Et paucis interjectis: ܗܟܢ
ܗܟܝܠ ܒܫܪܝܐ ܩܐܡܬܗ ܕܩܦܠܐܘܢ ܗܘ
ܕܥܣܪܝܐ ܕܦܝܠܘܦܘܢܘܣ ܗܟܢ:

Sic igitur scribit in solutione capitis decimi Philoponi &c. Demùm cap. 5. fol. 6. ܡܛܠ ܕܝܢ ܐܢܫ ܩܐܡ ܒܬܪܐ
ܕܟܠܐ ܕܝܢܐ ܕܥܡܗ ܡܢܝܢ ܡܛܠ
ܗܘ ܕܒܟܕ ܟܠܗ ܩܐܡܬܗ ܡܢܢܐ ܠܐ ܒܪܐ
ܠܗܘ ܗܘ ܕܡܠܝܘܗܝ ܐܬܐܘܪܝܐ. ܗܟܢ.

In Epistola verò, quam ad monachos Cœnobii Sancti Matthæi scripsit, impugnans missam ab illis ad ipsum Epistolam, sic ait &c. Atqui Joannem Philoponum ultrà annum Christi 600. vitam produxisse, ex Nicephoro lib. 18. cap. 48. probat Pagius ad annum 535. num. 14. Probum verò sub Pe-

Petro Juniore Monophysitarum Patriarcha Antiocheno circa ann. 580. turbas in Syria excitasse, scribit Dionysius in Chronici fragmento, quod exstat ad calcem operum Philoponi in Cod. nostro Syriaco 14. Sexto igitur vertente sæculo claruit Georgius noster, qui Probum & Philoponum viventes scriptis suis confutavit.

CAPUT XXXVII.

Constantinus Episcopus Haran.

I. Constantinus Haranita Georgii Discipulus.

CONSTANTINUS Georgii Discipulus, Charrensium, seù Haranitarum Ecclesiam regebat circa annum Christi 630. Ejus, utpote Orthodoxi, nomen silentio premit Dionysius Jacobita in Chronico, ubi seriem Haranitarum Episcoporum texens, Simeones duos commemorat ad annum Græcorum 928. Christi 617. Mox integro sæculo prætermisso, Dionysios duos laudat ad annum Græcorum 1066. & 1079. hoc est Christi 755. & 768. At medio illo intervallo inter Simeonem secundum & Dionysium primum, Constantinum nostrum, ejusque Successorem Leonem collocandos esse, testatur æqualis eorum Elias Jacobitarum Episcopus in laudata Epistola Apologetica Cod. Syr. Vatic. 24. unde nobis hic Auctor, ejusque scripta innotuerunt.

II. Ejus scripta.

Scripsit adversùs Monophysitas Libros tres, quorum Primus inscribitur, *Expositio definitionis Synodi Nicænæ, & Chalcedonensis*: de quo sic Elias in Epist. Apologetica ad Leonem cap. 3. fol. 3. ܟܬܒ ܗܟܝܠ
ܩܘܣܛܢܛܝܢܐ ܗܘ ܕܗܘܐ ܠܟܘܢ ܪܝܫ
ܡܕܝܢܬܐ ܚܪܢ ܒܡܐܡܪܐ ܗܘ ܕܪܫܝܡ
ܦܫܩܐ ܕܬܚܘܡܐ ܗܘ ܕܐܬܬܚܝܡ
ܒܟܢܘܫܝܐ ܗܘ ܕܢܝܩܝܐ
ܘܗܘ ܕܟܠܩܕܘܢܐ.

Hunc igitur in modum scripsit Constantinus, qui vester fuit in urbe Haran Præsul, in Libro, cui titulus, Expositio definitionis Synodi Nicænæ, & Chalcedonensis &c. Secundus *adversùs Severum*, cujus idem Elias meminit cap. 6. fol. 14. in hæc verba:
ܒܗܢ ܗܟܝܠ ܒܗܠܝܢ ܩܢܝܢ ܐܝܬܘܗܝ
ܡܦܪܫ ܩܘܣܛܢܛܝܢܐ ܗܘ ܕܝܠܟܘܢ ܘܥܡ
ܟܠ ܕܒܥܘܡܩ ܐܪܙܝܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܙܕܩ
ܗܘܐ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܓܝܘܪܓܝܣ:
ܒܟܠܗ ܚܬܝܬܘܬܐ ܘܩܛܝܢܘܬܐ ܡܦܫܩܢܘܬܐ
ܕܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܕܘܓܡܐ ܒܡܐܡܪܐ ܗܘ
ܕܠܘܩܒܠ ܩܕܝܫܐ ܣܘܝܪܐ ܣܝܡ ܠܗ.

His itaque Constantinus ille vester optimè instructus, arcanosque eorum sensus, prout Georgii Alumnum decet, penetrans, exactam subtilemque eorundem dogmatum expositionem sese traditurum pollicetur in Libro, quem adversùs Sanctum Severum composuit &c. Tertius *Anagnosticon*, de Trisagio hymno, cujus ibidem meminit Elias, verbis istis: ܐܦ ܩܘܣܛܢܛܝܢܐ
ܕܝܢ ܗܘ ܕܝܠܟܘܢ ܛܪܚ ܠܡܚܘܝܘ
ܗܕܐ ܒܕܓܠܘܬܐ ܗܘܐ ܒܡܐܡܪܐ
ܕܩܪܐ ܗܘ ܕܐܢܓܢܘܣܛܝܩܘܢ
ܕܟܕ ܐܝܟ ܕܒܥܒܕܘܬܐ ܡܬܦܪܫܝܢ
ܠܟܡܐ ܕܥܡܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܨܠܝܒܐ
ܕܐܬܦܣܩ ܡܢ ܠܬܩܕܝܫܬܐ ܗܘ
ܠܩܠܝܠ ܡܩܦܠܐ.

Rursùs Constantinus vester hoc ipsum ostendere per mendacia satagit in Libro, quem Anagnosticon inscripsit, ubi mœrorem populi ob detruncatam à tersancto hymno Crucem, callide levare conatur &c. Sic Orthodoxos Monophysitæ calumniari solebant, quasi Trisagium hymnum detruncarent,

rent, qui clausulam illam, *qui crucifixus es pro nobis*, à Petro Fullone adjectam respuebant. Sed circa ejusdem clausulæ additionem non unam fuisse Orthodoxorum omnium sententiam, aliis nimirùm eam utpote Theopaschitarum hæresi faventem rejicientibus, aliis verò tamquam de solo Filio Incarnato, non de Deo Trino intellectam approbantibus, pluribus demonstrat Pagius ad annum 512. à num. 12.

CAPUT XXXVIII.

Leo Episcopus Haran.

I. Leo Constantini Haranitæ socius, & successor.

LEo Constantini sodalis, & in Haranitarum Cathedra successor, circa annum Christi 640. claruit, ut ex Apologetica Eliæ Jacobitarum Antistitis Epistola ad ipsum missa liquet. In ea siquidem Elias citat, rejicitque S. Joannem Damascenum, quem non ܝܘܚܢܢ *Joannem*, sed ܝܢܝ *Jannem* per contemptum vocat cap. 6. in hæc verba:

[illegible]

Sic enim scripsit Jannes Damascenus capite duodecimo ex iis centum & quinquaginta capitibus, quæ pro doctrinæ vestræ defensione disputando composuit &c. Et infrà:

[illegible]

Hunc igitur in modum idem Jannes scribit in Tractatu illo, quod Petri Episcopi sui nomine adversùm nos composuit &c. Exstat autem inter Opera Damasceni sub hoc titulo: *Tractatus adversùs Jacobitas ad Eliam Episcopum pro Petro Archiepiscopo Damasceno.* Atqui S. Joannes Damascenus Mansuris filius florere cœpit exeunte sæculo septimo, ut scribit Sigebertus in Catalogo cap. 75. ubi eum asserit, *Gregorii II. Papæ scriptis animatum, contra Leonem Imperatorem Iconomachum scripsisse.*

II. Ejus Epistola ad Eliam Jacobitarum Episcopum.

Scripsit ad Eliam Epistolam, quum eum à Synodi Chalcedonensis Fide ad Monophysitas transiisse accepisset, rogans, ut causam mutatæ religionis sibi exponeret: cujus fragmenta exhibet idem Elias cap. 2. & 3. ubi sic Eliam Leo alloquitur:

[illegible]

Quapropter religiositatem tuam in Domino obtestor, ut si rerum istarum veritatem, quæ nos lateat, assequutus es, eam nobis palàm facias, certioresque nos reddas, cur, & qua ratione fidem hanc amplexus sis &c. Epistolæ tria quæsita subnectebantur, quæ ex laudato Cod. Syr. Vatic. 24. exciderunt. Indicantur autem dumtaxat in titulo capitis decimi in hæc verba:

[illegible]

Solutio trium Quæsitorum, quæ à Leone eloquenter proposita sunt in illa ipsius Epistola, cui nos modò respondemus.

CAPUT XXXIX.

Phocas Edessenus.

I. Phocæ Edesseni Commentaria in Dionysium.

PHOCAS Edessenus Dionysium Areopagitam commentariis illustravit, quorum fragmentum exstat in Codice nostro Syriaco III. fol. 300. sub hoc titulo:

ܡܢ ܦܘܫܩܐ ܕܕܝܘܢܘܣܝܘܣ ܕܥܒܝܕ
ܠܦܘܩܐ ܐܘܪܗܝܐ :

Ex Scholiis in Dionysium, Auctore Phoca Edesseno. Hunc sexto, vel septimo sæculo floruisse, colligitur tùm ex anno, quo Dionysius citari cœpit (nimirùm Christi 532. ut notavimus suprà pag. 451.) tùm ex ætate laudati Codicis nostri Syriaci III. in quo fragmentum Commentariorum Phocæ refertur: exaratus enim est die 24. Martii anni Græcorum 1172. Christi 861. uti ex epigraphe ad calcem ejusdem apposita liquet, quam vide suprà pag. 63.

II. An eadem sint cum iis, quæ exstant Codice Nitriensi 23. & Codice nostro Syriaco III.

In eodem Codice Syr. III. fol. 94. fragmentum aliud in Dionysium producitur, his verbis: ܕܪܒܢ
ܣܘܦܣܛܐ ܡܢ ܦܘܫܩܐ ܕܕܝܘܢܘܣܝܘܣ :
Raban (hoc est, magistri nostri) *Sophistæ ex Commentariis in Dionysium.* Præterea in Codice Nitr. 23. exstat Dionysii Liber de cœlesti Hierarchia, cum doctissimis Anonymi Scholiis: quæ tamen nostri ne Phocæ opus sint, an alterius, definire non ausim. Adeò mutila sunt, & lacera, ut cum fragmentis Codicis III. conferri nullo modo queant: licet ex nonnullis capitibus, quæ integra leguntur, certum mihi sit, Auctorem à Joanne Episcopo Darensi, qui & Dionysium commentariis illustravit, diversum esse.

CAPUT XL.

Jacobus Episcopus Edessenus.

I. Jacobus Edessenus librorum commentator.

JACOBUS cognomento *Commentator*, seù *Interpres Librorum*, labente sæculo septimo florere cœpit. Adolescens abdicatis sæculi honoribus ac divitiis, monasticam vitam professus est. Inde ad Episcopatum Ecclesiæ Edessenæ assumptus fuit anno Græcorum 962. Christi 651. uti ex Chronico Dionysiano suprà notavimus pag. 426. Interfuit Synodo indictæ à Juliano Jacobitarum Patriarcha anno Græcorum 1017. Christi 706. de qua hæc Dionysius in laudato Chronico:

ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܫܒܥܣܪܐ ܗܘܬ ܣܘܢܗܕܘܣ
ܒܕܝܪܐ ܕܡܪܝ ܣܝܠܐ.
ܘܩܡܘ ܒܪܝܫܗ ܝܘܠܝܢܐ ܦܛܪܝܪܟܐ
ܘܬܐܘܡܐ ܕܐܡܕ ܘܝܥܩܘܒ ܕܐܘܪܗܝ
ܡܦܫܩܢܐ ܕܟܬܒܐ ܡܬܝܕܥ ܗܘܐ ܩܕܝܫܐ
ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ.

Anno 1017. *habita fuit Synodus in monasterio Mar Silæ: cui præfuerunt Julianus Patriarcha, & Thomas Amidæ, & Jacobus Edessæ Librorum Commentator florebat ipse Sanctus Mar Jacobus Episcopus urbis Edessæ.* Quæ ambigua Dionysii verba suspicari faciunt, nomen Commentatoris nostri non ad Synodum illam referri, quasi ei præsens fuerit, sed ad famæ celebritatem, quam eodem illo tempore ob infinita ab ipso edita volumina sibi comparaverat. Decessit anno Græcorum 1021. Christi 710. eodem Dionysio teste in Chronico, cujus verba retulimus pag. 426.

II. Ejus memoria, & ætas.

Ejus memoriam colunt Syri, tùm Maronitæ, tùm Jacobitæ in Kalendario

dario Jacobum laudant paſſim, qui de re Theologica ſcripſere, ſive in Commentariis Sacræ Scripturæ, ſive in tractatibus Liturgicis, uti Moſes Barcepha, Dionyſius Barſalibæus, Gregorius Barhebræus, Stephanus Maronitarum Patriarcha, & alii, qui cum ſumma doctrinæ & probitatis laude, ipſum commemorant. His antiquiora, & ipſi Jacobo coęva teſtimonia de eodem proſtant in duplici ms. Codice, altero Nitrienſi 31. altero Mediceo. In priori ad calcem librarius Monophyſita ſic adnotavit: ܫܠܡ ܠܗ ܦܢܩܝܬܐ ܗܕܐ ܕܐܚܪܝܬܐ ܕܡܐܡܪ̈ܐ ܕܐܦܝܬܪܘܢܝܐ ܕܩܕܝܫܐ ܣܘܝܪܐ ܦܛܪܝܪܟܐ ܕܢܦܩܘ ܫܠܝܚܐܝܬ ܡܢ ܝܘܢܝܐ ܠܣܘܪܝܝܐ ܒܫܪܝܪܘܬܐ ܘܒܡܫܩܠܢܘܬܐ ܕܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ. ܡܦܫܩ ܡܢ ܝܘܢܝܐ ܠܣܘܪܝܝܐ ܠܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܐܘܪܗܝ ܒܫܢܬ ܐܠܦܐ ܘܬܪܬܥܣܪܐ ܕܝܘܢܝܐ ܘܡܫܝܚܝܐ : *Abſoluta eſt hæc altera pars Homiliarum Epithroniarum Sancti Severi Patriarchæ, quas è Græco in Syriacum ſumma fide, cura, atque labore tranſtulit Mar Jacobus Epiſcopus Edeſſæ. Tranſlatus* hic Codex *è Græco in Syriacum à Mar Jacobo Edeſſæ Epiſcopo anno Græcorum* 1012. Chriſti 701. In Codice autem Mediceo, in quo continentur *Reſponſa* Jacobi de Jure Canonico *ad quæſtiones propoſitas ab Adæo Presbytero*, in margine, & eâdem, qua Codex ſcriptus eſt manu, teſte Renaudotio tom. 2. Liturg. Orient. pag. 381. legitur, *Opus illud factum fuiſſe anno Græcorum* 998. hoc eſt, Chriſti 687. non 686. uti idem Renaudotius exiſtimavit. Demùm Antonius Marſilius Columna in ſua Hydragiologia in Benedictione Aquæ juxta Ritum Syrorum, hæc habet de Jacobo noſtro ex antiquo Codice Syriaco Michaelis Chindiſi: ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܐܘܪܗܝܐ ܕܐܬܬܣܝܡ ܒܫܢܬ ܫܢܐ : ܘܡܪܝ ܓܘܪܓܝܣ ܕܥܡܡܐ ܕܐܬܬܣܝܡ ܒܫܢܬ ܫܢܚ. ܘܗܘ ܛܟܣܗ ܒܟܬܒܐ ܕܣܝܡܬܐ ܒܦܬܓܡܐ ܕܬܠܬܗ : *Mar Jacobus Edeſſenus, qui anno* 641. *Epiſcopus creatus eſt, & Mar Georgius Gentium Epiſcopus factus anno* 647. *& ille quidem illam* (aquæ benedictionem) *ordinavit cap.* 3. *in libro ſuo Theſaurorum*. Ubi fortaſsè mendum irrepſit in annorum numerum, quod tamen definire non auſim.

III. Cornelius Schultingius, & Joannes Seldenus circa ætatem, & patriam Jacobi hallucinantur.

Atque hinc emendandus eſt Auctor Catalogi Liturgiarum Syrorum apud Cornelium Schultingium in in Biblioth. Eccleſiaſt. tom. 3. qui num. 30. p. 106. ſic habet: *Anaphora Sancti Jacobi Acbavii Chaldaicè compoſita in civitate Acba anno à Nativitate Domini* 783. Nam præter falſam temporis notam, urbs ܐܘܪܗܝ *Orrhoa*, ſeù *Edeſſa*, malè redditur *Acha*, & *Edeſſenus Achavius*. Syriacæ urbis nomen ignoraſſe Antonium Trancoſum illius Catalogi interpretem, mirum non fuit, hominem ſcilicet in Syriacis & Arabicis literis hoſpitem. At Joannem Seldenum id latuiſſe, vix crediſſem, niſi hæc ipſius verba in Commentariis de Originibus Eccleſiæ Alexandrinæ pag. 179. legiſſem: *Vides, celebratiſſimam illam Helenam Conſtantini Magni matrem nuncupari* الرهاوية *pro quo ſubſtituimus nos* Rheavienſis, *ſoni Arabici veſtigia prementes, ſed interim loci, unde ſic dicatur, planè nimis ignari*. Et pag. 181. *Ubi hæc Rhea, ego me neſcire fateor*. At nihil magis notum, quàm Edeſſam Meſopotamiæ urbem, Syris quidem trinomiam eſſe, nimirùm ܐܪܟ *Arach*, ܐܕܣܐ *Edeſſam*, ܐܘܪܗܝ *Orrhoam*, teſte S. Ephræm in Geneſ. cujus verba retulimus ſuprà

prà pag. 26. unde derivantur hæc nomina ܐܪܟܝܐ *Arachensis*, ܐܘܪܗܝܐ *Edessenus*, ܐܘܪܗܝܐ *Orrhoita*, seù *Orrhoënus*; Arabibus verò binomiam, رها *Raha*, & ارفا *Orpha*, & cum articulo الرها *Al-Raha*, seù *Arraha*, unde derivatur nomen الرهاوي *Al-Rahavi Edessenus*. Hinc provincia Edessena Græcis & Latinis appellari consuevit corrupto nomine *Osrhoëna*; rectiùs tamen *Orrhoëna*, juxta Stephanum de Urbibus, cujus est Ὀῤῥονοὶ in dictione Βάτναι; quamquam & ad Syros ævi sequioris error iste traductus fuerit, qui Græcum vocabulum imitantes, dicunt ܐܙܪܗܝܢܐ *Ozrhoëna*, & ܐܣܪܗܝܢܐ *Osrhoëna*. Ita præter alios Auctor Chronici Edesseni, & Dionysius Patriarcha.

IV. Cum Jacobis Nisibeno, & Sarugensi confunditur à Masio, ab Hottingero, & à Britio. Item Sarugensis Opera eidem perperàm tribuuntur à Naironо, & à Cave.

Ut in nomine, ita in re circa Jacobum multi decepti sunt. Andreas Masius Præfat. in Barcepham, & ex eo Hottingerus in Biblioth. Orient. affirmant, eum Sancti Ephræmi Præceptorem fuisse, atque adeò Nisibis Episcopum, de quo nos suprà cap. 5. Idem de Jacobo scribit Britius in Epitome Annalium Ecclesiasticorum Baronii pag. 75. & quem *Orrhoïtam* Latinè dixerat, eum سروجي *Sarugensem* Arabicè vertit: quasi unus idemque sit Jacobus Nisibenus, Sarugensis, ac Edessenus. Naironus in Chronologico Auctorum Indice Evopliæ suæ præmisso, eum quidem à Nisibeno, non tamen à Sarugensi distinguit, dum asserit, Hymnos ejusdem passim in Syrorum Breviariis occurrere. Naironum transcribit, ut solet, Gulielmus Cave in hist. liter. tom. 2. p. 110. additque, de Jacobo Zanzalo loquens: *Hunc Jacobum scriptores nonnulli Orientales eundem cum Jacobo Edesseno faciunt: Verùm Jacobus ille Edessenus, qui à Syris Doctor appellatur, integro ferè sæculo junior erat, cujus Hymni passim in Syrorum Breviariis leguntur*. Ubi eum ad annum Christi 450. revocat, nescio quo argumento, qua' ve auctoritate confisus.

V. Orthodoxa ejus fides contra Renaudotium vindicatur.

Leviora hæc. Longè enim majoris ponderis est de religione Jacobi nostri controversia. Syri eum non modò ut Catholicum Scriptorem, sed etiam ut Sanctum venerantur: quo titulo à Maronitis, Jacobitarum & Nestorianorum perpetuis hostibus, passim celebratur, ut suprà dictum est. At Renaudotius tom. 2. Liturg. Orient. pag. 380. severè pronunciat, eum hæreticum Monophysitam fuisse: & acerbæ quidem hujus censuræ fundamenta affert, quæ nos suprà retulimus pag. 292. ubi de Jacobo Sarugensi: iisdem enim ferè argumentis utrumque Jacobum hæreseos insimulat. Addit hìc contra Edessenum nostrum, quòd *Jacobitæ ejus Liturgia utuntur, eamque in suis Codicibus describunt cum Anaphoris Severi, Philoxeni, & aliorum suæ sectæ Doctorum: ubi eorum*, inquit, *qui post Concilium Chalcedonense vixerunt, Orthodoxorum nulla reperitur*. Verùm probandum erat Renaudotio, non supponendum, *nullam esse eorum, qui post Chalcedonense Concilium vixere, Orthodoxorum Liturgiam*. Quid enim aliud est id asserere, quam dicere, Jacobum nostrum Catholicum non esse, quia post Chalcedonensem Synodum vixit, scripsitque? Seù, quod idem est, Catholicum non esse, quia Catholicus non fuit? Profectò vir doctissimus petiti, ut ajunt, principii arguetur, nisi ostenderit, Orthodoxam fidem in Syria post illud Concilium ita corruisse, ut nullus deinceps Catholicus exstiterit, nullus' ve Episcopus, qui eandem editis scriptis propugnaverit: id quod nec demonstravit, nec unquam demonstrare poterit. Contrà certissimis argumentis ostenditur, post exortam atque latè dominantem Monophysitarum sectam complures Episcopos Catholicos in Mesopotamia & Syria claruisse: idque perspicuè liquet tùm ex Scriptoribus Syris, quos suprà lau-

laudavi, Leone nimirùm, Constantino, Georgio Tagritensi, & aliis: tùm ex Actis Synodi V. & VI. generalis, quibus Syri Episcopi subscripsere, usque ad confirmatum Saracenorum Imperium, quando sublato Syrorum cum Ecclesia Catholica commercio, schisma & hæresis religionis statum funditùs everterunt. Jacobus autem sub initium Imperii Mahometani floruit, sub ipsa sextæ Synodi tempora, quum adhuc Orthodoxorum res in Mesopotamia ab Heraclio Imperatore erectæ starent, ut ex Theophane, Cedreno, & Elmacino notavimus pag.425. Quod si dicat vir clarissimus, exstitisse quidem post quartum Concilium Syros Episcopos, scriptoresque Catholicos benè multos, non tamen Liturgiarum editores: reponam & ego: cedo causam, cur Syri Monophysitæ Liturgias condiderint, quas ipse Renaudotius Latinas fecit, Philoxenus nimirùm, Thomas Heracleensis, Moses Barcepha, Dionysius Barsalibæus, Gregorius Barhebræus, aliique; secùs Orthodoxi? præsertim quum rerum hujusmodi scribendarum licentiam Syris Episcopis & Patriarchis promiscuam & familiarem fuisse,& esse usque in præsentem diem conspiciamus; idque non apud Syros modò, qui ex Jacobitarum secta ad Catholicam Ecclesiam redeunt; verùm etiam apud Maronitas, quorum Præsules proximis etiam hisce temporibus, nova Sanctorum Martyrum, Confessorum've Officia, novas, ut vocant, Dominicarum, vel Feriarum de Tempore Precationes, nova demùm Martyrologia procuderunt: ut de antiquis sileam Liturgiis, quas duo eorumdem Patriarchæ, Joannes nimirùm Maro sæculo septimo, & Joannes Lephediensis sæculo duodecimo publicarunt. Cedo, inquam, causam, cur id Monophysitis licuerit, secùs Orthodoxis? Aut cur Græci Antistites, ut Basilius Magnus, & Joannes Chrysostomus, novas Græcis suis Liturgias tradere, nefas esse non duxerint; secùs Syri Episcopi Syris suis? Cur denique sæculo septimo Præsanctificatorum officium, Sancto Gregorio Magno, ut jactant, Auctore, apud Græcos introductum, & aucta ab aliis paulatim, atque ad hanc molem, qualem nunc videmus, consequutis temporibus perducta Menæa: Syris verò in proprio Ritu nihil addere, aut novum nihil condere fas esset? quibus certè perinde est Liturgiam novam procudere, atque Græcis novum Troparium, vel Latinis novam alicujus Sancti Orationem. Adeò patet eorum Ritus, ut in singulis ferè Sacramentis, aut Sacramentalibus celebrandis, duo, vel tria habeant Officia.

Quod verò cum Monophysitarum Anaphoris Liturgia Jacobi describatur, non inde sequitur, eum quoque Monophysitam fuisse, ut Renaudotius contendit; alioquin Jacobi Apostoli Liturgia, quam Jacobitæ usurpant, & Apostolorum Anaphora, qua Nestoriani utuntur, Monophysitarum, Nestorianorumque fœtus essent; quarum tamen Auctores, quicumque ii fuerint, Catholicos fuisse, idem Renaudotius affirmat tom. cit. pag. 1. & 569. Neque clarissimum virum juvat, quod ii quidem ante, Jacobus verò noster post exortam Monophysitarum hæresim exstiterit: nam hoc argumentum, quod speciem aliquam habet, quàm fallax sit in re nostra liquidò apparet ex dictis suprà p.211. ubi ostendimus non modò priscos à Monophysitis Sanctos coli, sed complures etiam ex iis, qui post Concilium quartum pro Catholica fide contra eosdem strenuè decertarunt. Quid? si ostendam, etiam Catholicos scripta hæreticorum, quæ nullo tamen infecta sunt errore, in rebus Divinis recitare? Sic in antiquis Romanis Breviariis ex Origene Homiliæ selectæ legebantur. Sic etiamnum Græci Catholici Tropariis, Contaciis, & aliis hujusmodi Schismaticorum Precationibus utuntur. Cur igitur Jacobitæ, qui

San-

Sanctorum titulo decorare solent etiam acerrimos suæ sectæ adversarios, Liturgiam Edesseni Jacobi fastidiant, in qua nihil de una vel duabus Christi naturis legere est?

Pergit Renaudotius pag. 383. exagitare suspectam Jacobi fidem, ex iis verbis, quæ in ejusdem Liturgia in commemoratione Doctorum p. 376. à Jacobita amanuensi descripta legit: *In hac etiam hora memento, Domine, Doctorum Orthodoxorum &c. præcipuè verò Ignatii, Dionysii, Basilii, Gregorii, Cyrilli, Severi, Philoxeni, Jacobi, & reliquorum omnium Doctorum, qui vestigia illorum secuti sunt.* Quem locum notis illustrans, sic inquit: *Hæc sola periodus omnem, siqua superesset, de Jacobi Edesseni secta dubitationem tolleret; eam enim amplectebatur, quæ Severum, Philoxenum, & Petrum Cnapheum scilicet, Doctores Orthodoxæ fidei ejusque propugnatores agnoscebat.* Mirum sanè, quod doctissimus vir in hac periodo tantam vim agnoscat, & prædicet, ut per eam solam *de Jacobi Edesseni secta* dubitationem omnem tolli affirmet: quum obvia sit, eademque certissima responsio, nomina Sanctorum Doctorum ab amanuensibus potiùs, quàm ab ipsis Liturgiarum auctoribus fuisse apposita, ut pluribus exemplis demonstrari potest. Et quidem ut omittam Jacobi Apostoli, Basilii, & Chrysostomi Liturgias, in quibus ipsorum Commemoratio Auctorum legitur, duo tantùm exempla proferam, quæ Renaudotius ipse in suo to.2. mihi exhibet. In Liturgia S. Maruthæ, quem Renaudotius pag. 270. circa annum Christi 412. atque adeò ante omnem Monophysitarum memoriam, floruisse testatur, in Commemoratione Doctorum p. 266. hæc verba leguntur: *Memento, Domine, omnium Orthodoxorum Patrum nostrorum, qui fidem rectam nos docuerunt, præcipuè Severi Patriarchæ, Philoxeni, Petri, & Jacobi,* Cnaphei, nimirùm, & Zanzali. Item in Liturgia Jacobi Zanzali, seù Baradæi, quem idem Renaudotius *Baradatum* malè vocat, ex ipsius interpretatione pag. 338. in laudata Commemoratione dicitur: *Memento, Domine, omnium Pastorum, & Doctorum Ecclesiæ Orthodoxæ &c. præcipuè verò S. Jacobi Bordæi.* Quid ad hæc Vir doctus? Num Zanzalus suummet nomen Diptychis inseruit, aut S. Maruthas Monophysita fuit, & Monophysitas antequam nascerentur, in sua Liturgia spiritu prophetico prænotavit?

Viderat inanitatem hujus argumenti Renaudotius, quum in notis ad productum ex Liturgia Baradæi locum pag. 345. sic scripsit: *Quod auctoris, si titulus ut legitimus agnoscitur, nomen Diptychis inseritur, novitatis, aut suppositionis certum argumentum non est, quamvis aliter Riveto visum fuerit, parùm idoneo veterum Ecclesiasticorum scriptorum Censori, qui Liturgias Jacobi, Basilii, & Chrysostomi frivola ista ratione impugnat, cujus inanitatem alibi confutavimus:* Viderat, inquam, hujus argumenti inanitatem: & tamen Riveto similis, ex nominibus Severi, Philoxeni, & Petri Cnaphæi Liturgiæ Jacobi Edesseni à manu Monophysitica adjunctis, eundem Jacobum Monophysitam fuisse arguit, & subdit pag. 383. in Maronitas Jacobi patronos declamans: *Si igitur Maronitæ in Calendario suo nomen illius habuerunt, majores suos, quos, tamquam Ecclesiæ veteris Syriacæ lumina, veræque doctrinæ defensores haberi volunt, Jacobitas fuisse demonstrant.* Non vacat hìc singulas, quibus Renaudotius passim in citato opere Maronitas meos onerat, calumnias expendere. Expendam dumtaxat, quæ de Stephano Edenensi, & Fausto Nairono, Jacobi Edesseni defensoribus, pronunciat. *Stephanum Edenensem* (inquit pag. 380.) *Maronitarum Patriarcham Antiochenum, quem adducit in testimonium Naironus, & omnes, quotquot sunt, aut fuerunt, Maronitas, nihil moramur, in quibus amor patriæ, si veri-*

tatis

tatis limitibus contineretur, *eſſet excuſandus*: *verùm in rebus ad hiſtoriam Eccleſiaſticam ſpectantibus*, *illudere lectoribus*, *quia pauci his ſtudiis operam dederunt*, *& alios omnes fallere facile eſt*, *omni excuſatione caret*. Maronitas nec ego moror, nec excuſatione dignos cenſeo, ſi eos lectoribus illudere Renaudotius, aut alius mihi oſtenderit. Quod quum nec ipſe, nec alius hactenus præſtiterit, Stephani Patriarchæ Antiocheni, Viri in Syriaca hiſtoria exercitatiſſimi, judicium ratum firmumque mihi uſque erit. Interim catalogum operum, vel ſaltem nomina Maronitarum omnium, præſentium præteritorumque, mihi Renaudotius exhibeat, ne de iis, quos nec de nomine cognovit, tàm confidenter dixiſſe convincatur, *omnes quotquot ſunt*, *aut fuerunt*, *Maronitas*, *nihil moramur*. Ecquidem mirari ſatis non poſſum, quod Vir non indoctus homines ſibi prorsùs ignotos, tàm ſeverè excipiendi licentiam ſibi arroget; inſuper Naironum & Stephanum Edenenſem accuſet, quod quum ſcripta Jacobi noſtri ne ex titulo quidem noverint, de ejus tamen fide judicaverint. *Neque Orthodoxi*, inquit pag. cit. *judicari potuerunt Jacobus Edeſſenus & Sarugenſis*, *quia nihil occurrit in eorum ſcriptis*, *quo Fides Catholica offendatur*, *niſi ab illis*, *qui illa ne ex titulo quidem noverunt*. Quiſquis tanta cum aſſeveratione confidentiaque dictum audit, expectaverit futurum, ut Renaudotius mox in medium producat Jacobi adversùs Eccleſiam Catholicam commentarios, loca deſignet, titulos ſaltem ſuæ theſi conſentaneos indicet. Cujus enim alioquin Scriptoris, quantumvis pii, docti, ſapientis fama ſat tuta erit à calumniis, ſi quem ne dicam Sophiſtam malevolum, accuſatorem tantùm offenderit?

Edenenſi, & Nairono Viris graviſſimis, & teſtibus in hac materia fide digniſſimis, adſtipulantur præter Sobenſem in ſuo Catalogo, quotquot vidi Codices operum Jacobi noſtri, quorum titulos mox ſubjiciam, in quibus nihil certè habet, quod Monophyſiticam hæreſim ſapiat, quin potiùs ubi de Chriſto ſermonem inſtituit, veram ejus Divinitatem veramque Humanitatem agnoſcit, & Verbum diſertè confitetur animam, mentem, & corpus incorruptibili unione ſibi conjunxiſſe, idemque carne, non Deitate paſſum fuiſſe, ut liquet ex commentariis ejus in Pentateuchum Cod. Syr. 3. fol. 46. & 51. Quod verò ad Sarugenſem attinet, quem alibi contra Renaudotium Syrorum & Græcorum teſtimoniis defendimus, ejuſdem Homiliarum Codicem perantiquum ex Bibliotheca prælaudati Stephani Patriarchæ nacti ſumus, cujus ad calcem accuratus Index manu ipſius Stephani deſcriptus exhibetur. Quare certum eſt, illi titulos ſaltem non fuiſſe ignotos. Quidquòd eundem Auctorem, & Jacobum Edeſſenum frequentiſſimè laudat, & ambos inter Catholicos Anaphorarum auctores cum inſigni probitatis & doctrinæ laude reponit in Expoſitione Miſſæ Syrorum Candelabro 7. Tractatu 3. cap. 2.

Maronitas autem, etſi Monotheliſmo à quibuſdam notatos (quo de argumento Naironus ſingulari Opere diſſeruit,) ab hæreſi tamen Monophyſitarum perpetuò abhorruiſſe, certum eſt, tùm ex eorum antiquiſſima & quæ omnem hominum memoriam ſuperat, à Jacobitis diviſione; tùm ex confeſſione ipſorum Jacobitarum, qui Maronitas veluti à gente ſua & fide & Paſtoribus diverſos ubique carpunt, ut Barſalibæus in Lib. adversùs hæreſes, & Abulpharagius in Hiſt. Dynaſtiarum ſub Al-Mohdio Calipha ad annum Hegiræ 169. circa annum Chriſti 785. ubi Theophilum Edeſſenum religionem Maronitarum in Libano commorantium coluiſſe teſtatur; tùm denique quia Joannes Maro, primus Maronitarum Patriarcha, ſub quo Melchitas inter & Mardaitas, ſeù Maronitas ſchiſma obortum eſt, diſertum opus contra Mo-

Monophysitas edidit, quod exstat in Biblioth. Vatic. Cod. Ecchell. 14. ejusque tamquam acerrimi sectæ suæ impugnatoris meminerunt Jacobitæ in Vita Jacobi Baradæi, quorum verba infrà producam, ubi de Joanne Marone. Quæ quum ita sint, Jacobum nostrum utique Maronitæ unàcum reliquis Jacobitis rejecissent, si is è grege Monophysitarum fuisset: nec ut ab ipsis admitteretur, efficere potuisset insignis ejus doctrina, aut nominis celebritas, quam fuisse causam diximus pag.211. ut Monophysitæ Jacobum Sarugensem & Simeonem Stylitam, Catholicos licet viros, suspicerent ac venerarentur. Nam longè doctiores Jacobo fuerunt Severus Antiochenus, & Philoxenus Mabugensis, & longè plura, quàm is, ediderunt opera, quæ Syrorum manibus usque in præsentem diem teruntur: & tamen neutrum Maronitæ Catholicum faciunt, ut neque alios recentiores Scriptores quantumvis doctos, Joannem nimirum Darensem, Mosen Barcepham, Dionysium Barsalibæum, & Gregorium Abulpharagium.

Accedit Melchitarum Syrorum testimonium, qui perpetui fuerunt Monophysitarum & Monothelitarum hostes: Hi enim Ordine Baptismi à Jacobo nostro composito olim utebantur, quum Syriaco Ritu rem Sacram facerent, ut testantur Jacobitæ in Catechesi, quorum verba infrà producam pag.477.

Denique nullus Orthodoxorum Scriptorum, qui Jacobi nostri ævo in Syria floruerunt, & hæreticos sui temporis sive Monophysitas, seù Monothelitas, aut Nestorianos exagitarunt, ut S. Joannes Damascenus, Georgius Tagritensis, Constantinus, & Leo Haranitæ; nullus horum, inquam, Edessenum Jacobum veluti hæreticum traduxit, aut nominavit: quorum tamen intererat, ipsum, si qua hæresi laboraret, disertè confutare, quum apud Syros & doctrina & dignitate excelleret. Eliam Jacobitam Episcopum, virum cæteroquin obscuri apud ipsos sectarios nominis, Damascenus tamen diserto opere confutandum censuit, cujus memini suprà pag.467. Cur igitur idem Sanctissimus Doctor Jacobum longè illustriorem Præsulem tacuisset?

VI. Argumenta contra Jacobi Orthodoxiam discutiēda proponuntur.

Hæc dicta sint, ut planum fiat, rationes à Renaudotio adductas non tanti esse momenti, ut lectorem in ejus sententiam trahant. Cæterùm ea, quæ pro Jacobo produxi argumenta, etsi probabilia mihi videantur, non tamen ita certa sunt, ut omnem de orthodoxa ejus fide ambigendi locum adimant: præsertim quum reliqua ejus opera nondum nactus sim, & maximè Annales Ecclesiasticos Sobensi laudatos, in quibus fortasse, quid ipse de duabus Christi naturis deque Sacro Chalcedonensi Concilio senserit, apertis verbis significat. Suspicari de Jacobi orthodoxia faciunt tria capita, ex nostris Codicibus petita, quæ hìc dissimulare mihi fas non est, nec lubet, ut ostendam, *Maronitarum erga Patriam amorem, veritatis limitibus contineri*: sapientiorum interim judicio rem definiendam relinquens. Primum, quod Jacobus impii Severi Homilias Monophysitarum errore infectas in Syriacum sermonem transtulerit, nec errorem sustulerit, aut nigro saltem theta notaverit. Secundum, quod Philoxenum, alterum à Severo Monophysitarum columen, *Sanctum*, & aliis Ecclesiæ Patribus parem faciat. Probus sanè non est, qui improbos non detestatur. Tertium, quod à Jacobitis ad Synodum vocatus fuerit, & præcipuum in ea locum tenuerit. Id verò nec à Catholicis, nec ab Hæreticis, nisi cum Episcopis propriæ communionis fieri solet.

Verùm hæc indicia, quæ judicium, ut dixi, circa Jacobi religionem mihi differendum suadent, subscribere Renaudotii censuræ certè me non cogunt. Nam ad Primum, nisi aliunde constet Interpretis heterodoxia, hinc certè colligi non potest. Ori-

genis,

genis, Nestorii, Theodori Mopsvesteni, & aliorum antiquorum scripta varii Interpretes transtulerunt, de quorum fide nemo hactenus dubitavit.

Ad secundum. Philoxenus à Jacobo nusquam *Sanctus* appellatur. Do integrum locum ad calcem Præfationis in 2. tom. Homiliar. Severi.

ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܗܘ ܕܝܠܝܬܐ ܐܘ
ܕܝܠܢܝܘܬܐ ܝܕܝܥ ܗܘܐ ܩܕܡ ܡܐܐ
ܫܢ̈ܝܢ ܠܓܡܪ ܠܣܘܪ̈ܝܝܐ ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ
ܠܗ ܠܡ̈ܠܦܢܐ ܣܘܪ̈ܝܝܐ ܐܝܟ. ܠܡܪܝ
ܐܦܪܝܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܘ ܠܡܪܝ
ܝܥܩܘܒ ܐܘ ܡܪܝ ܐܝܣܚܩ
ܐܘ ܡܪܝ ܐܟܣܢܝܐ.

Nam vox ܕܝܠܝܬܐ *Diloito*, *vel* ܕܝܠܢܝܘܬܐ *Dilonojuto* Proprietas, *centum ab hinc annis omninò Syris ignota erat: neque usquam reperire illam est apud Doctores Syros: Mar Ephræm, inquam, Mar Jacobum, Mar Isaac, aut Mar Xenajam.* Titulus *Mar* dignitatem tantùm Philoxeni indicat, & fortassè etiam ab amanuensi appositus fuit.

Ad tertium. Ut ut sit de citatis suprà Dionysiani Chronici verbis, Catholicos Episcopos ad Synodos vocari ab Hæreticis ejusdem Provinciæ, nec novum, nec rarum est: præsertim quando in hujusmodi conventibus de rebus ad disciplinam pertinentibus agendum fuit. Notissima sunt pro utraque parte exempla Catholicorum, & Hæreticorum, Athanasii, Hilarii, Dioscori Alexandrini, Macarii Antiocheni in sexta Synodo, in quarta, in Ariminensi, in Lampsacena, in Tyria.

VII. Cur Librorum Commentator appelletur.

Cur Jacobus *Commentator Librorum* ܡܦܫܩܢܐ ܕܟܬ̈ܒܐ nuncupetur, duplex occurrit causa: tùm quia Canonicos Sacræ Scripturæ Libros, commentariis illustravit, qua ratione Nestoriani Chaldæi Theodorum Mopsvestenum *Commentatorem* κατ᾽ ἐξοχὴν appellant: tùm quia plurimas Catholicorum atque hæreticorum lucubrationes è Græco Syriacas fecit, ut Liturgias, quarum meminit Cornelius Schultingius tom. 3. pag. 106. & Severi Homilias, & fortassè quæ circumferuntur apud Syros Opera Basilii, Athanasii, Nazianzeni, Nysseni, Chrysostomi, aliorumque: sed præsertim Aristotelis Dialecticam, quam apud Severianos atque Jacobitas in maximo pretio fuisse testatur Anastasius Synaita in Odegi cap. 9. pag. 97. 99. & 101. Fortassè Jacobus ex eorum numero erat, quibus nomen & officium Interpretis ex consuetudine Ecclesiastica attributum fuit, quam Ecclesiis Syriæ & Palæstinæ communem fuisse, disertè tradit Eusebius Cæsareensis in Actis Martyrum Occidentalium apud Ruinart. pag. 373. & Codice nostro Syriaco I. in vita S. Procopii fol. 180.

VIII. Linguam Syriacam pristinæ puritati restituit.

Id verò præstitit Jacobus, ut linguam Syriacam pristinæ puritati, à qua deflectere jam cœperat, restitueret: Grammaticam enim sermone Syro primus confecit, teste Elia Episcopo Nisibeno circa initium Institutionis Grammaticæ in ms. Codice Bibliothecæ Collegii Maronitarum. Quam & laudant Syri passim, quotquot hac de facultate scripsere: sed in primis Gregorius Barhebræus in Præfatione Grammaticæ suæ metricæ Cod. Syr. Vaticano 33. ubi Jacobum appellat ܡܥܠܝܐ ܐܦܣܩܘܦܐ ܐܘܪܗܝܐ *Virum præstantissimum*, seù, *Episcopum Edessenum*, (utramque enim significationem sermo Syriacus patitur.) In Grammatica verò magna, quæ ܟܬܒܐ ܕܨܡܚ̈ܐ *Liber Splendorum* inscribitur, Par. 3. cap. 1. de definitione ܐܕܫܐ *Particulæ*, eundem vocat ܚܣܝܐ *Religiosum*, seù *Sanctum*: quo solo titulo Edessenum Jacobum ibi intelligit.

Jacobi præcipuè induſtria & labore factum eſt, ut ſermo Syriacus excultior, *Edeſſenus* nuncuparetur, & idem eſſet. Teſtem locupletem habes Gregorium Barhebræum in Chronico, ſeù hyſtoria Dynaſtiarum edita à Procockio, ubi de Heber ſic loquitur. اللغة السريانية تنقسم الى ثلث لغات . افصحها الارامايية وهى لغة اهل الرها وحاران والشام الخارجة . وبعدها الفلسطينية وهى لغة اهل دمشق وجبل لبنان وباقى الشام الداخلة . واسمجها الكلدانية النبطية وهى لغة اهل جبال اثور وسواد العراق .

Diſtinguitur lingua Syriaca in tres Dialectos: quarum elegantiſſima eſt Aramæa, quæ eſt lingua incolarum Edeſſæ, & Haran, & Syriæ exterioris (nimirùm Meſopotamiæ.) *Proxima illi eſt Palæſtina, qua utuntur Damaſci, & Montis Libani, & reliquæ Syriæ interioris incolæ* (Syriam propriè dictam intelligit.) *At omnium impuriſſima Chaldaica Nabathea, quæ eſt Dialectus populi montium Aſſyriæ, & pagorum Arach.* Hæc iiſdem ferè verbis apud eundem Barhebræum de varietate Punctorum Vocalium in Scholiis ad ſuam Grammaticam metricam.

IX. Jacobi Edeſſeni ſcripta.

Ex infinitis propèmodum Jacobi Scriptis hæc dumtaxat ad noſtram notitiam pervenerunt.

1. Chronicon,

Chronicon, ſeù, *Annales*: ܡܟܬܒ ܙܒ̈ܢܐ. Ejus meminit Sobenſis in Catalogo pag. 106. ܝܥܩܘܒ ܐܘܪܗܝܐ ܐܟܬܒ ܟܠ ܙܒ̈ܢܐ ܘܟܪܘܢܝܩܘܢ :

Jacobus Edeſſenus ſcripſit Annales & Chronicon. Ubinam deliteſcat pretioſum hoc Opus, incompertum eſt. Exſtat quidem in Biblioth. Vaticana Chronicon Syriacum ex Socratis ac Theodoreti hiſtoria Eccleſiaſtica decerptum, quod anno Græcorum 880. Chriſti 569. clauditur. Verùm quum iſtud anonymum ſit, Auctoremque habeat Jacobitam, qui multa de Neſtorio & Concilio Chalcedonenſi comminiſcitur, Jacobo noſtro adſcribi nequaquam poteſt: ſed Zachariæ Rhetori Epiſcopo Melitinenſi reſtituendum eſt, ut ſuo loco oſtendemus.

2. Liturgia.

Anaphora ܐܢܐܦܘܪܐ cujus initium: ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܕܟܠ ܘܡܪܐ ܕܡܪ̈ܘܬܐ :

Deus univerſorum Pater, & Dominus dominantium. Prodiit Latinè per Renaudotium tom. 2. Liturg. Orient. pag. 371. Exſtat Syriacè in Codice Nitr. III. fol. 171. & Cod. Nitr. IV. fol. 163. Ejuſdem meminit Cornelius Schultingius tom. 3. p. 106. num. 30. qui num. 9. teſtatur, Liturgiam S. Ignatii Martyris è Græco in Syriacum ſermonem ab eodem Edeſſeno translatam fuiſſe. Idem legitur de Anaphora S. Jacobi Apoſtoli in Cod. Syriaco Vatic. XXXV. quem Paulus Severus Epiſcopus pro Baſilio Presbytero fratre ſuo anno Græcorum 1830. deſcripſiſſe dicitur: ܐܢܐܦܘܪܐ ܕܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܐܚܘܗܝ ܕܡܪܢ ܫܘܡܠܝܗ ܕܐܡܪܗ ܠܘܬ ܪܫܗ ܕܡܫܝܚܐ ܒܥܠܝܬܐ ܕܐܪ̈ܙܐ ܐܝܟ ܬܘܪܓܡܐ ܕܝܥܩܘܒ ܐܘܪܗܝܐ .

Anaphora S. Jacobi, ſecundùm attributionem fratris Domini, quam ad caput Chriſti in Cænaculo myſteriorum dixit, (hoc eſt, primus poſt Chriſtum in Cœnaculo Sion celebravit, ut exponit Barſalibæus) *ex recenſione Jacobi Edeſſeni*: Eam enim ab amanuenſibus Syris vel corruptam, vel interpolatam Jacobus noſter ſuæ integritati reſtituit. Denique laudatur Liturgia Edeſſeni à Stephano Edenenſi cap. 2. de Catholicis Anaphorarum Auctoribus num. 24. يعقوب الرهاوى الملكنا مترجم الكتب صنف الناقور المنسوب اليه بدوه : ܐܠܗܐ ܐܒܐ :

Jacobus Edeſſenus, qui Interpres Librorum nuncupatur, compoſuit Anapho-

phoram eidem attributam, quæ incipit, Deus Pater.

3. Ordo Baptismi.

Ordo Sancti Baptismi. ܛܟܣܐ ܕܥܡܕܐ ܩܕܝܫܐ :

Exstat in Libris Ritualibus Syrorum cùm Maronitarum, tùm Jacobitarum: eodemque Ritu usos fuisse olim Melchitas testatur anonymus Jacobita in admonitione ad Presbyteros & Clericos promovendos, in ms. Cod. Arabico Collegii Maronitarum de Urbe p. 414. in hæc verba:

ومار يعقوب الرهاوى صاحب كتاب عماد الموارنة والملكية :

Et Mar Jacobus Edessenus Auctor Libri Baptismi Maronitarum, & Melchitarum. Incipit: [illegible]

Dignos nos effice Domine Deus, ut spiritualem sacri Baptismi administrationem perficiamus &c. Hottingerus in Biblioth. Orientali cap. 3. pag. 292. testatur, se vidisse in publica Bibliotheca Tubingensi ms. *Opus Mar Jacobi Edesseni de Baptismo*, quod cum nostro Baptismi ordine idem esse videtur.

4. Canones Ecclesiastici.

Canones Ecclesiastici. ܩܢܘܢܐ ܥܕܬܢܝܐ.

Ex his nonnullos citat Gregorius Barhebræus in Ethic. Par. 1. cap. 1. sectione 9. & capite 6. sectione 7. & passim in Libro, cui titulus ܟܬܒܐ ܕܗܘܕܝܐ *Liber Directionum.*

5. Grammatica Syriaca.

Grammatica Syriaca. ܬܘܪܨ ܡܡܠܠܐ ܣܘܪܝܝܐ. De qua suprà pag. 475.

6. Epistola ad Georgium Episcopum Sarugensem.

Epistola ad Georgium Sarugensem Episcopum de re Grammatica, & Philologica. [illegible]

Hanc legi in pervet. Cod. Syr. Monasterii Scetensis, subjunctam Lexico, inscripto: [illegible]

Catalogus nominum Scripturæ Sacræ Veteris ac Novi Testamenti. Post Epistolam in eodem Codice sequebatur Jacobi nostri Tractatus Grammaticus [illegible] *De Personis, de Generibus, & de Temporibus.*

7. Epistola ad Paulum Antiochenum Presbyterum.

Epistola ad Paulum Antiochenum, Presbyterum Syrum. [illegible]

Laudatur à Gregorio Barhebræo in Grammatica magna, quæ ܟܬܒܐ ܕܨܡܚܐ *Liber Splendorum* nuncupatur, Par. 4. cap. 2. in hæc verba.

[illegible]

Paulus quidam Antiochenus, Presbyter Syrus, sciens, Græcorum quoque mancam ab initio scripturam fuisse, quum decem & septem literas dumtaxat primùm habuerint; deinde eos alias literas, vel unam, vel duas simul paulatim adjecisse, donec perfectum vi-

viginti & quatuor literarum numerum compleverint; rogavit religiosissimum Jacobum Edessenum, ut & ipse quæ in Syrorum charactere desiderabantur, suppleret. At religiosissimus ei respondit: Complures alii ante meam tuamque ætatem id peroptarunt: Verumtamen ne perirent exarati isto imperfecto charactere Codices, à re tam utili destitere. Septem tamen novas vocalium figuras misit Jacobus ad Paulum, quarum formam vide apud eundem Barhebræum loco cit.

8. Epistola de Orthographia, & de Punctis Vocalibus.

Epistola de Orthographia Syriaca, & de Punctis Vocalibus. ܐܓܪܬܐ ܥܠ ܗܓܝܐ ܡܦܩܢܝܐ ܘܢܩܘܙܐ. Præfigitur secundo Tomo Homiliarum Severi in Cod. Nitriensi XXXI. cujus initium ibi desideratur. Hanc autem Epistolam jubet ibidem Jacobus Severianis Homiliis, quas ipse Syriacas fecerat, præponi. Rogat insuper, ut prædictus Tomus, unàcum Epistola, ad Abbatem Julianum transmittatur. ܘܒܬܪܟܢ ܡܬܟܫܦ ܐܢܐ ܠܐܚܘܬܟ ܕܒܪܫ ܐܓܪܬܟ ܬܣܝܡ ܠܗ ܠܛܘܡܣܐ ܗܢܐ: ܘܒܥܙܩܬܟ ܐܢܬ ܬܚܬܘܡ ܟܕ ܟܬܒ ܐܢܬ ܠܘܬ ܡܪܝ ܝܘܠܝܢܐ ܘܫܠܡܐ ܐܢܬ ܬܬܠ ܠܗ ܡܢ ܡܣܟܢܘܬܝ: ܫܕܪܘܗܝ ܠܗ ܠܐܓܪܬܐ ܗܕܐ ܘܠܗ ܠܛܘܡܣܐ ܗܘ ܡܨܥܝܐ ܕܗܘ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܦܢܩܝܬܐ ܢܟܬܘܒ ܘܢܚܙܐ ܐܦ ܢܘܩܙܐ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܘܐܦ ܕܡܫܬܘܬܦܢ: ܕܐܢܐ ܐܦ ܥܠ ܐܦܝ ܡܣܝܡܢ ܐܢܝܢ ܘܠܐ ܫܦܝܪ ܠܘ ܫܕܪܝܗܝ ܗܘ ܟܬܒܐ ܐܦ ܠܗܠܝܢ ܦܘܫܩܐ ܕܒܣܦܪܐ ܐܝܬ. *Deinde fraternitatem tuam oro, ut eundem Tomum Epistolæ tuæ præfigas, & anulo tuo obsignes, scribens ad Abbatem Mar Julianum, & nomine meæ paupertatis eum salvere jubeas. Huic etiam & hanc meam Epistolam transmittas velim, & medium illum Tomum, ut ipse ante omnes alios Codicem hunc describens, consideret & Puncta hujusmodi, quæ apposita sunt, & quæ colligata: quæ demùm pro ipsis ego substitui: Necnon & istas expositiones, seu Scholia perpendat, quæ à scriptore illo nec rectè, nec suis, uti in margine adnotata erant, locis apposita sunt.* Colligata vocat Puncta, queis circulum diacriticum calamo apposuerat. Porrò Julianus Abbas, cujus hìc meminit Jacobus, ad Patriarchatum Jacobitarum promotus fuit anno Græcorum 1015. ut ex Dionysii Chronico liquet: Jacobus verò hæc scribebat anno Græcorum 1012. uti in laudato Codice Nitriensi XXXI. adnotatur.

Contendit Jacobus in hac Epistola, nonnulla retineri debere Syriaca vocabula, quæ ante centum ab ætate sua annos Syris usui fuisse cœperant: cujusmodi sunt ܕܝܠܝܬܐ *Diloito*, & ܕܝܠܢܝܘܬܐ *Dilonojuto*, Proprietas, ܐܝܢܝܘܬܐ *Ainojuto* qualitas, ܬܪܬܝܗ *Tartoje* secunda vice, ܐܘܣܝܐ *Usia* substantia. Coarguit etiam eos, qui pro voce ܐܡܝܢ *Amen*, præpostere obtrudebant hanc aliam ܠܥܠܡܝܢ *in sæcula*. Doctores verò, qui Syriaco sermone eleganter scripserunt, hos enumerat: Ephræmum, Jacobum Sarugensem, Isaacum Syrum, & Xenajam Mabugensem. Ejus verba retulimus suprà pag. 475.

Laudat hanc Epistolam Gregorius Barhebræus in Notis ad Grammaticam suam metricam ܥܠ ܐܬܘܬܐ ܕܒܗܝܢ ܡܬܦܪܫܝܢ ܫܡܗܐ ܕܕܡܝܢ *De literis, per quas nomina similia distinguuntur*, Cod. ms. Syriaco Vaticano 33. Verùm Jacobus dum scribit vocem ܕܝܠܝܬܐ *Diloito pro-prie-*

prietas, apud antiquos Scriptores Syros non exstare, sed ejus loco hanc aliam ܝܚܝܕܝܘܬܐ *Ichidoito*; ostendit, se Philoxeni, seù Xenajæ ad Monachos Snunenses Epistolam, quæ in Codice Nitriensi XXVII. fol.58. habetur, non vidisse. In hac enim Epistola Xenajas voce *Diloito* disertè utitur fol. 68. ubi sic scribit: ܘܐܦ
ܒܡܘܠܕܐ ܕܝܠܗ ܕܐܚܫܡܐ ܗܒܗ.
ܗܘ ܡܫܝܚܘܬܗ ܕܟܝܢܐ ܟܝܢܐ ܘܠܐ
ܢܬܚܠܦܘܢ ܡܫܡܗܬܐ ܕܐܝܟ ܕܟܠ ܚܕ
ܡܢܗܘܢ ܕܝܠܝܘܬܐ ܕܝܠܗ.

Item in fine ipsius Definitionis scripsit eadem Synodus (Chalcedonensis), *in duabus naturis confitendum esse Christum, quarum unaquæque suas habeat* DILOJOTO *Proprietates*. Præterea Isaac Ninivita, qui paulò post Sarugensem Jacobum floruit, eadem voce utitur lib. 3. serm. 21. ܥܠ ܕܝܠܝܘܬܐ ܟܝܢܝܬܐ ܕܡܝܬܪܘܬܐ: *De* DILOJOTO *proprietatibus naturalibus virtutum*. Vide pag.456.

Epistola ad Thomam Presbyterum. ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܬܐܘܡܐ ܩܫܝܫܐ. Describitur in ea Ritus Missæ Syrorum ab Apostolorum ævo ad ætatem usque Jacobi nostri. Citatur à Dionysio Barsalibæo in Expositione Missæ cap. 3. à Stephano Edenensi in 7. Candelabro mystico cap. 7. & ab Abraham Ecchellensi in Notis ad Catalogum Hebedjesu pag.138. Integram ex eodem Barsalibæo accipe.

9. Epistola ad Thomam Presbyterum de Ritu Missæ Syrorum.

Jacobi Epistola, de antiqua Syrorum Liturgia.

ܥܠ ܗܕܐ ܐܪܙܢܝܬܐ ܕܠܗ ܬܫܡܫܬܐ
ܕܡܠܝܠܘܬܐ ܘܕܠܐ ܕܡܐ ܕܒܚܬܐ
ܡܠܝܠܬܐ ܗܘܝܐ ܘܗܝ: ܩܘܪܒܢܐ ܥܠ
ܗܕܐ ܐܫܠܡܘ ܠܢ ܐܒܗܬܐ ܕܝܠܢ. ܒܬܪ
ܩܪܝܢܐ ܕܟܬܒܐ ܩܕܝܫܐ ܕܥܬܝܩܬܐ
ܘܕܚܕܬܐ ܬܠܬ ܨܠܘܬܐ ܘܠܐ ܠܡܗܘܐ: ܩܕܡܝܬܐ
ܨܠܘܬܐ ܥܠ ܫܡܘܥܐ. ܟܕ ܡܟܪܙ
ܡܫܡܫܢܐ ܙܠܘ ܫܡܘܥܐ. ܐܝܟ ܕܬܚܝܬ
ܐܝܕܗ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ ܐܘ ܕܩܫܝܫܐ
ܢܥܒܪܘܢ ܘܢܩܒܠܘܢ ܣܝܡ ܐܝܕܐ
ܘܢܦܩܘܢ. ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܨܠܘܬܐ ܥܠ
ܡܬܟܪܝܢܐ. ܟܕ ܗܘ ܡܟܪܙ ܡܫܡܫܢܐ
ܠܗ

N O T A.

1 *Liturgia*. Jacobi Apostoli Liturgiam Edessenus hìc commentatur, utpotè omnium antiquissimam, ad quam reliquæ etiam Syriacæ, tanquam ad normam, accommodatæ sunt. Vide Cl. Leonem Allatium in Dissertat. de eadem, quæ Latinè è Syriaco prodiit operâ Renaudotii tom. 2. Liturg. Oriental. pag.29.

De mystica hac rationalis & incruenti Sacrificii administratione, hoc est, Oblatione, nempè Liturgia [1], hæc nobis Patres nostri tradiderunt. Post lectionem Sacrorum Librorum Veteris ac Novi Testamenti, tres oportet fieri Orationes. Prima oratio super Audientes, *seù Catechumenos*, quum Diaconus proclamat, *Ite Audientes*: ut nimirùm sub manum Episcopi, vel Presbyteri transeant, susceptaque impositione manus egrediantur. Posteà fiat Oratio super Energumenos, qui, proclamante Diacono, *Ite Energumeni*, sub manum Episcopi vel Presbyteri à quo edocti sunt, transeunt, & egrediuntur. Item tertia fiebat Oratio super Pœnitentes: qui, dimittente etiam eos Diacono, exibant. Verùm hæc omnia in Ecclesia antiquata jam sunt,

[Syriac text]

sunt, etsi eorum mentionem Diaconi alicubi faciant, eadem ex antiquo more proclamantes. Post hæc exclamat Diaconus, *Claudantur fores Ecclesiæ*, Sed fortasse quispiam nos percontabitur, cur portæ tunc claudebantur? Cui respondemus: Causa, cur clausis januis cum silentio & orali traditione sacramenta perficiebantur, est hæc: Primò propter metum [1] ethnicorum: ne scilicet Gentiles nostra audirent, eaque suis idolis offerrent, sicut fecit Hiram Rex Tyri, qui Templum Hierosolymitano simile excitavit, in quo victimas legales offerebat. Sed & Julianus gentilis Diis suis preces oblationesque, nostris similes, concinnavit, & ceremonias idolis suis, ad formam Rituum Sacramentorum Ecclesiæ, constituit &c. Etiam in consecratione Chrismatis tres olim dumtaxat Orationes recitabantur: sed & Orationes Chirotoniæ (*hoc est, Impositionis manus, seu Collationis Sacrorum Ordinum*) pro singulis Ordinibus [2] una tantum: & dicebantur super ordinandum in Impositione manus, & in silentio, hoc est, in inclinatione. Quas posteà ampliarunt Doctores. Postquam igitur Symbolum [3] tre-

[Syriac text]

NOTÆ.

1 *Propter metum ethnicorum*. Alias Jacobi Edesseni rationes, cur scilicet fores Ecclesiæ clauderentur, omittit Barsalibæus. Hìc recolenda est Disciplina Arcani, de qua singulare opus edidit doctissimus Schelestratius.

2 *Una tantum*. Græci in Euchologio duas habent pro Ordinandis orationes, alteram clara, submissa alteram voce recitantes: quibus præmittunt Proclamationem illam, *Gratia Divina &c.* Syri ex antiquo Ritu, præter illam Proclamationem, quam nomine [Syriac text] *Impositionis manus* intelligit Jacobus noster, unam dumtaxat Orationem super Ordinandum [Syriac text] *in silentio*, & *inclinatione*, submissâque voce recitabant.

2 *Symbolum*. Theodorus Lector histor. Eccles. lib. 2. pag. 563. *Timotheus Patriarcha Constantinopolitanus Symbolum fidei trecentorum & octodecim Patrum, in singulis Collectis recitari præcepit, in odium scilicet Macedonii, quasi ille non susciperet id symbolum: quod antea semel tantùm recitabatur quotannis, die magnæ Parasceves, sive Dominicæ Passionis, dum Episcopus baptizandos catechizaret.* Quod de Ecclesia Constantinopolitana intelligendum: nam Antiochiæ Petrus Fullo id antè instituerat, ut idem Theodorus scribit p. 566.

centorum decem & octo Patrum ſcriptum eſt, æquum viſum fuit, illud etiam in Ordine Oblationis adjici oportere, ut per ipſum animæ, corda, corpora, voceſque ſanctificarentur. Quo recitato, decreverunt, tres fieri oportere, clauſis januis, Fidelium Orationes. Paulò poſt quum Ritus nonnulli ſolemneſque ceremoniæ in Eccleſia conſtitutæ fuiſſent, ex tribus quidem hiſce Fidelium Orationibus voluerunt, ut prima pro myſtica pacis petitione fieret, altera pro manus impoſitione, & tertia, cum qua menſam diſcooperiunt, per hoc ſignificantes, portas cœli tunc aperiri. Et ſtatim mandat Diaconus, admonens, ut *ſtent rectè*, eo quo decet ordine, ſignificans per hoc, Sacerdotem mox Liturgiam myſticam inchoaturum. Illis verò cogitationes ſuas collectas habentibus, convertitur Sacerdos, & dat eis pacem, dicens: *Pax vobis omnibus*, crucis ſignum ſuper eos efformans. Reſpondent illi: *Et cum ſpiritu tuo*. Patres autem hunc locum poſteà coordinarunt, judicaruntque, dum crux formatur, dicendum eſſe: *Caritas Dei Patris, gratia Filii Unigeniti, & participatio Spiritus ſancti ſit cum vobis omnibus*: & pro una cruce decreverunt, ut Sacerdos tres ſuper populum formaret. Patres Alexandrini horum loco dicunt, *Dominus cum omnibus vobis*, ante principium Liturgiæ. Poſtea Sacerdos ad Populum dicit: *Surſum ſint corda veſtra*. Populus reſpondet: *Habemus corda noſtra ad Dominum*. Item exclamat ad eos: *Gratias agamus Domino*. Cui illi reſpondent: *Dignum & juſtum eſt, quod dixiſti*. Quumque per illa tria, quæ diximus, nimirùm, per hoc quod pacem eis dederit, & quod ſigno crucis eos conſignaverit, & quod eidem ipſi convenienter reſponderint: per hæc præterea duo poſteriora, videlicet, quod ipſe eis mandatum dederit, & quod illi eidem conſenſerint, ejuſque ſententiam juſtam eſſe pronunciaverint: quum

ܐܟܚܕܐ ܟܠ ܥܡܐ. ܐܪܥܘܬܐ ܠܬܫܡܫܬܐ
ܫܠܡ ܗܘܝܢ ܐܡܪܝܢ : ܡܪܝܐ ܥܡܟ
ܦܬܚܝܢ ܡܢ ܗܪܟܐ ܫܘܪܝܐ ܕܩܘܪܒܐ. ܘܟܕܗ
ܗܘܐ ܐܡܪ ܟܗܢܐ ܠܥܡܐ. ܠܥܠ ܢܗܘܘܢ
ܠܒܘܬܟܘܢ. ܘܥܡܐ ܢܥܢܐ ܠܗ :
ܕܠܒܘܬܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܬܡܛܝܘܗܝ ܠܟܝ.
ܘܐܦ ܢܦܩ ܠܘܬܗܘܢ. ܢܘܕܐ ܠܡܪܝܐ.
ܘܗܢܘܢ ܢܥܢܘܢ ܠܗ. ܕܫܘܐ ܘܙܕܩ ܡܢܗܘ
ܘܐܡܪܝܢ. ܘܟܕ ܒܥܐ ܗܘܝܢ ܠܐܠܗܐ
ܘܬܐܡܪܘܢ : ܗܢܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܘܫܪܒ
ܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܦܝܫܬ ܐܢܘܢ ܒܪܚܡܬܐ
ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܗܢܘܢ ܠܡܫܝܚܐ : ܘܒܗܝܢ
ܗܠܝܢ ܠܘܩܒܠ ܐܢܫܘܬܐ ܘܦܪܩܢ ܠܗܘܢ
ܘܡܠܟܘ ܠܗ ܘܐܘܕܝܘ ܠܡܫܝܚܘ : ܗܢܘܢ
ܠܡܠܟܘ ܗܘܘ ܠܡܠܘܢ ܡܢ ܒܫܘܡܠܝܐ
ܘܡܬܩܢܐ ܗܢܐ ܠܘܬܗܘܢ ܐܝܬܝܗܘܢ : ܗܘܝܢ
ܡܫܩܠܐ ܓܘܢܐ ܒܗܝ ܠܐܠܗܐ ܘܗܘ ܡܛܠܐ
ܘܡܠܟܘ ܗܫܫܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܥܕܐ ܟܕ ܒܗ
ܠܗ ܒܫܘܪܝܐ ܕܡܬܟܘܢ ܘܐܠܗܘ ܒܗܝ
ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ ܗܘ ܕܠܗܘ ܡܫܡܫܝܐ
ܕܒܫܝܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܙܕܩܐ ܘܡܫܝܚܐ ܫܠܡ
ܫܘܡܠܝ ܢܦܫܬܐ ܘܡܬܬܡܠܝܐ : ܡܬܩܠܐ
ܘܗܘܝܬ ܓܘܢܐ ܘܟܦܠܐ ܐܘܪܚ ܘܢܘܒܘܢ
ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ : ܘܗܢܘܢ ܘܐܘܪܚܐ
ܘܢܗܒܫܝ. ܘܟܕ ܡܬܟܢܫܝܢ ܒܗܕܐ
ܐܬܘܬܐ ܠܒܠܗ ܢܦܫܐ ܘܡܬܟܬܒܘ
ܘܠܐܠܗܐ ܘܡܬܩܠ ܟܪܘܒܐ ܘܒܪܟܬܗ
ܦܪܝܫܬܐ ܘܩܘܪܒܢܗ ܐܢܫܐ : ܘܡܬܩܠ
ܡܬܒܪܟܬܐ ܘܡܒܪܟ ܡܫܝܚܐ ܫܠܝܚܝܢ
ܕܝ

quum per hæc, inquam, illi cum ipso, & ipse cum eis unum in Christo corpus unaque mens effecti fuerint; tunc conversus ad Deum Sacerdos, ex verbis quibus consensere, & ex sententia ipsius populi, exordium sumens, verba sua ad Deum Patrem dirigit, cui sacrificium Corporis & Sanguinis Unigeniti in propitiationem animarum Fidelium offertur. Et quoniam Sacerdos unàcum populo dignum esse judicavit gratias agendas Deo, subsumit, *Dignum & justum est, nos te laudare*. Et paucis quidem verbis totum Divinæ gratiæ scopum commemorat, videlicet, primò hominis creationem, deinde ejusdem redemptionem: postremò dispensationem, quam pro nobis subiit Christus, dum propter nos passus est. Huc enim tota Liturgia spectat, ut quæ Christus pro nobis gessit, commemoremus & dicamus. Sed & precatur illapsum Spiritus sancti: mox peragit Commemorationes, in quibus Oblatio absolvitur. Post absolutionem autem Oblationis, & post hunc ordinem, impertit pacem Populo, cruce illum signans: & statim frangit, signat & colit [1] mysteria, Diacono Catholicam [2] recitante. Deinde dicunt Orationem *Pater noster qui es in cœlis*. Posthæc, tradiderunt, Sacerdotem iterùm debere pacem populo annunciare, & orationem impositionis manus facere. Mox præceperunt, ut gratiam Trinitatis populo impertiret, ter eum cruce signans, ac dicens, *sit gratia Trinitatis &c.* respondente populo, *Et cum Spiritu tuo*. His peractis tradiderunt, debere Sacerdotem populum contestari, eumque admonere, in hæc verba: *Hæc Sancta Corporis & Sanguinis, san-*

NOTÆ.

1 *Colit mysteria*. In Textu Syriaco ܦܠܚ: qua voce Jacobus actionem designat, qua Sacerdos fractam Hostiam Sanguine in figura crucis tingit, inquiens: *Credimus, obtulimus* (non *accedimus*, ut perperam vertit Renaudotius) *obsignamus, & frangimus Eucharistiam hanc &c.* Vide apud eundem Renaudot. tom. 2. pag. 38.

2 *Catholicam*. Subintellige Orationem, quam etiam concionem, & commune præconium nominant, in qua brevis vivorum mortuorumque commemoratio peragitur. Summa ejusdem indicatur ex Libro Diaconali à Renaudot. loc. cit.

[illegible]

sanctis ac puris dantur, non iis, qui sancti non sunt: dumque hæc elata voce testatur, elevat in altum Sacramenta, eaque universo populo, tamquam in testimonium, ostendit: Populus autem illicò proclamat, inquiens: *Unus Pater Sanctus &c.* Atque ita Sacramenta percipiunt. Post Communionem autem, præceperunt fieri confessionem & gratiarum actionem, eò quod digni facti sunt participatione Corporis & Sanguinis. Item mandarunt, fieri orationem impositionis manus; atque ita à Diacono Populum dimitti, ut abeant in pace.

[illegible]

[illegible]

Hanc traditionem accepi à Patribus, quam & ego trado. Necesse est autem, ut disseram tibi de varietatibus, quæ in Liturgia contingunt. Duo itaque ordines in hac Oblationis Liturgia occurrunt: Alter ad Oblationem & confectionem ipsorum Sacramentorum pertinet: alter ad Commemorationes. Et quidem qui in Urbe Regia, aut in Græcorum provinciis commorantur, sicuti nos offerimus, sic & ipsi Commemorationes peragunt: Primùm scilicet offerunt, deinde Commemorationes statim perficiunt, licet hæ apud nonnullos plures sint, apud alios pauciores, & magis particulares. Atque idcir-

[illegible]

idcircò Sacerdos ait: *Memento, Domine, eorum, quorum meminimus, & quorum non meminimus.* Initium autem ordinis Commemorationum ibi est, quum dicimus: *Item offerimus tibi hoc idem tremendum, & incruentum sacrificium pro Sion matre omnium Ecclesiarum*: quæ est Ecclesia Hierosolymitana, ex populo Israel coagmentata, quam omnium primam Apostoli susceperunt. Patres verò Alexandrini aliter offerunt: nam priùs ordinem Commemorationum implent, deinde subjungunt ordinem sacræ Oblationis. Est etiam diversitas in Commemorationibus, quum dicitur, *sicut erat, & est, & permanet in generationem generationum, & in omnia sæcula sæculorum, Amen*: Quam quidem Orationem in urbe Alexandria ipse Sacerdos terminat, inquiens: *Sicut erat &c.* & posteà populus dicit *Amen* dumtaxat. Alia quoque intercedit varietas in compluribus Ecclesiis: nam pro, *Unus Pater Sanctus, unus Filius Sanctus &c.* nonnulli dicunt, *unus Dominus, unus Filius Jesus Christus in gloria Dei Patris, Amen.*

[illegible]

[illegible]

Quia verò etiam de Crucibus quæsisti, quot fiant, accipe, quæ tibi mox referam. Tribus vicibus, tradiderunt nobis Patres, ut cruces super mysteria exprimeremus, & tribus vicibus super populum: singulis autem vicibus tres cruces: ita ut super Corpus cruces sint novem, super Sanguinem novem, super Calicem novem, & super Populum novem. Loca autem, in quibus cruces fiunt super mysteria, sunt hæc. Primus locus, quum Hostiam Panis tenemus, & Deo Patri ostendimus, sicut

[illegible]

ſicut & ipſe Filius oſtendit, dicentes: *Gratias agens, benedixit* &c. Similiter & ſuper Calicem, eadem verba recitantes. Secundus locus poſt Invocationem Spiritus, quum dicimus: ut *illabens faciat Panem hunc &c.* ubi tres cruces facimus: ſimiliter & ſuper Calicem cruces tres. Tertius locus, quum Panem frangimus, & Calicem ſignamus poſt finem Oblationis. Loca verò, in quibus cruces ſuper populum fiunt, ſunt hæc. Primus, quum dicimus, *Caritas Dei Patris*. Secundus, quum abſolvimus Oblationem, & ad frangendum, nos præparamus: tunc enim ad Populum dicimus: *Fiant miſerationes Dei magni & Salvatoris* &c. Tertius locus, quum totam Oblationem perſolvimus, dicentes ad Populum, *ſit gratia ſanctæ Trinitatis* &c. Quod autem nonnulli per errorem faciunt, ut ſcilicet dum cruces ſuper populum formant, Sacramenta quoque obſignent, hæc eſt cauſa. Quum enim Sacerdos quotieſcumque populum cruce ſignat, debeat priùs ſeipſum cruce ſignare, deinde Diaconos, qui ad Orientem menſæ (*Altaris*) adſtant, mox eos, qui ad Aquilonem, & continuò eos, qui ad Auſtrum, & poſteà converſus ad Populum ad Occidentem, tres ſuper eum cruces ducat; hinc nonnulli ex inſcitia putarunt, crucem illam, quæ ſuper Diaconos ad Orientem adſtantes fit, ſuper Sacramenta formari. Item noveris, quod, ſi undique circumaſſiſtant Diaconi, oportet, ſuper omnes à Sacerdote crucem fieri. Sin autem, ad eam dumtaxat partem crux fiat, ubi adſtant.

[illegible]

Item

[Syriac text]

Item noveris, Canones illos, quos Diaconi dicunt, iis absentibus non esse necessum à Sacerdote recitari. Responsiones autem, quas Populus dicit, ut *Habemus ad Dominum*, & *Dignum & justum est*, & *unus Pater sanctus*, & aliæ hujusmodi, quibus Populus Sacerdoti respondet, etiamsi nemo post Presbyterum adsit, eas tamen à Presbytero prætermittendas non esse, eò quod omnes necessariæ sint, & Liturgiæ pars censeantur.

10. Epistola ad Joannem Stylitam.

Epistola ad Joannem Stylitam. ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܐܣܛܘܢܝܐ. Fragmentum ejus exstat in Ordine Benedictionis Aquæ in nocte Epiphaniæ in Rituali Jacobitarum pag. 274. Cod. Ecchell. 4. Tradit ibi Jacobus antiquum hujus Benedictionis Ritum, statuens nefas esse, aquam benedici super Altari Chrismate consecrato, aut super vase, in quo Ossa Martyrum abluta fuerint, vel aliud quippiam sacrum ministerium peractum sit, ut Missa, Chrismatis consecratio, & alia hujusmodi. In eodem Rituali pag. 275. hæc adnotatio de Ritu Benedictionis Aquæ legitur: [Syriac text] *Atque iste* (Ritus) *juxta novam & accuratam emendationem Mar Jacobi, & juxta Ritum sacri monasterii inclyti Mar Barsaumæ* (Inclytum vocat Auctor Jacobita, quem pessimum hæreticum fuisse, constat ex Actis sacri Concilii Chalcedonensis.) In laudato Codice Ecchell. 4. pag. 180. citatur ex eadem Jacobi Epistola Canon, *De foribus Ecclesiæ, dum sacra celebrantur, occludendis*. In Codice nostro Syriaco 3. tria ex eadem Epistola scholia producuntur: Primum pag. 39. *de Melchisedech, & de Sacrificio Abrahæ*. Secundum pag. 181. in illud Jeremiæ, juxta Versionem Syriacam, *non deficiet vir ex Jonadab filio Rechab, qui adstet coram me cunctis diebus*. Tertium denique pag. 287. in illud Apostoli, *In nomine Jesu omne genuflectatur, cœlestium, terrestrium, & infernorum*.

11. Epistola ad Adæum Presbyterum.

Epistola ad Adæum Presbyterum, de variis Ecclesiæ Ritibus: ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܐܕܝ ܩܫܝܫܐ. Integra habetur in vetustissimo ms. Codice Mediceo, teste Renaudotio tom. 2. Liturg. Orient. pag. 381. ubi & à Jacobo exarata fuisse dicitur anno Græcorum 998. Christi 687. Laudatur & in Rituali Jacobitarum Cod. Ecchell. 4. pag. 274. ubi Jacobus refert initium trium Orationum, quibus Aqua benedicitur: & de tertia quidem sic loquitur: [Syriac text] *Et recitat orationem majorem Benedictionis aquæ, cujus initium: Magnus es Domine: quam Sanctus Proclus*

clus cujusdam urbis insulæ Cypri Episcopus composuit. Hic Proclus fortasse est Auctor Anaphoræ Syriacæ, quæ sub ejus nomine apud Syros circumfertur: nam licet illa ad Proclum CP. communiter referatur, probabile tamen est, à Cyprio Proclo, cujus Jacobus noster, meminit, eam fuisse conscriptam. Quid si dicamus pro *Episcopo Cyzici*, Jacobum scripsisse Episcopum *Cypri*? Nam Proclus CP. Ecclesiam Cyzici priùs rexit, & Librum de Traditione Divinæ Liturgiæ scripsit. In Cod. nostro Syriaco 3. p. 172. exstat fragmentum ex laudata Jacobi Epistola, *De ossibus aridis, quæ Ezechiele prophetante revixerunt*.

12. Epistola ad Danielem.

Epistola ad Danielem: ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܕܢܝܐܝܠ.

Fragmentum habetur in nostro Cod. Syr. 3. pag. 111. *de muliere Thecuitide, quæ Regis David clementiam pro Absalom filio exoravit*. Hic porro Daniel videtur *Salchensis* esse, de quo mox sermo erit.

13. Liber Thesaurorum.

Liber Thesaurorum. ܟܬܒܐ ܕܣܝܡܬܐ: seù, *Tractatus de rebus mysticis*: nimirùm de Baptismo, de Missa, & de Aquæ Benedictione. ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܕܥܠ ܐܪ̈ܙܐ.

Citatur in Rituali Jacobitarum Cod. Ecchell. 4. pag. 274. & apud Antonium Marsilium Columnam in Hydragiologia, cujus verba retulimus suprà pag. 469.

14. Cantus, & octoëchus correctus.

Cantus X. in Festum Palmarum ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܥܐܕܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܘܫܥܢܐ:

Exstant in Cod. nostro Syriaco XV. fol. 26. quibus hæc nota præfigitur: ܣܟܘܠܝܩܝܐ ܕܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܡܠܦܢܐ: *Scholasticus Hymnus Sancti Jacobi Doctoris*. Ex titulo autem *Doctoris*, Sarugensi potiùs, quam Edesseno Jacobo tribuendos esse dixissem, nisi in cæteris *Edesseni* nomen prænotaretur. Præterea non metro, aut certo syllabarum numero hi Cantus alligati sunt, quales esse Sarugensis hymnos suprà vidimus, sed ad unum, vel alterum ex octo celeberrimis Tonis expressi, qui apud Græcos, & Syros circumferuntur. In eodem Codice Syriaco XV. fol. 142. dicitur Jacobus noster *Octoëchum* Syrorum correxisse in hæc verba:

ܐܬܛܟܣܘܢ ܡܢ ܗܪܟܐ ܟܠܗܘܢ
ܡܥܢܝ̈ܬܐ ܕܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܣܐܘܝܪܐ
ܕܐܝܬ ܒܟܬܒܐ ܗܢܐ ܡܐܬܝܢ ܘܬܫܥܝܢ
ܘܚܡܫ. ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܫܪܟܐ
ܐܬܥܒܕܘ ܕܝܘܚܢܢ ܒܪ ܐܦܬܘܢܝܐ
ܪܝܫܕܝܪܐ ܕܩܢܫܪܐ ܘܕܝܘܚܢܢ ܐܚܪܢܐ
ܪܝܫܕܝܪܐ ܕܒܗ ܕܝܪܐ ܘܐܚܪ̈ܢܐ ܕܠܐ
ܝܕܥܝܢ ܫܡܗܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܬܘܪܨܐ ܕܩܕܝܫܐ
ܡܪܝ ܦܘܠܐ ܘܕܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܐܘܪܗܝܐ:

Omnes autem Cantus Sancti Mar Severi, (impii Monophysitarum Primipili) *qui in hoc Libro continentur, sunt numero bis centum nonaginta quinque. Reliquos edidit Joannes Bar-Aphtonius Abbas Cansari, & Joannes alter ejusdem cœnobii Abbas, aliique anonymi, juxta emendationem Mar Pauli, & Mar Jacobi Edesseni*. Codex autem ille exaratus est (ut ad calcem adnotatur) sub Joanne Patriarcha Antiocheno, & Zacharia Alexandrino, quem ab anno Martyrum 716. ad annum 745., hoc est, ab anno Christi 990. ad ann. 1034. Coptis præfuisse, testatur Auctor Chronici Orientalis. In sermone *de laudibus Jacobiticæ Fidei*, qui exstat in ms. Arabico Collegii Maronitarum pag. 62. Edesseno nostro tribuitur Cantus, cujus initium:

قالت مريم العذرى للسيد المسيح لما ولدته ،
ايش اسميك يا ولدى :

Maria Virgo ad Christum Dominum dixit, dum ipsum genuit: Quem te Fili, appellem &c.

15. Commentaria in Scripturam.

Commentaria in Sacram Scripturam: ܦܘܫܩܐ ܕܟܬܒܐ ܩܕܝܫܐ:

Hæc

Hæc in utrumque Teſtamentum citantur paſſim à Gregorio Barhebræo in *Horreo myſteriorum* (ſic commentaria ſua in Scripturam inſcribit) Gen. cap. 1. 6. 8. Reg. 3. cap. 1. 22. Act. Apoſt. cap. 7. & à Dionyſio Barſalibæo Comment. in Evang. p. 101. 107. Teſtatur Hottingerus in Biblioth. Orient. cap. 3. p. 283. 292. ſe vidiſſe in Leidenſi Bibliotheca commentaria Jacobi *in Hexaëmeron ad Conſtantinum*. Eadem exſtare in Biblioth. Lugduno-Batava num. 87. aſſerit Gul. Cave hiſt. liter. tom. 1. pag. 100. licet in dubium vocet, noſtri'ne Jacobi ea ſint, an Niſibeni. In Codice noſtro Syriaco 3. in octo Scripturæ Libros breviſſima Jacobi Commentaria habemus, quæ ille

ܦܘܫܩܐ ܕܡ̈ܠܐ ܥܡܝܩܬܐ ܘܐܪ̈ܙܢܝܬܐ :

Expoſitionem verborum difficilium & myſticorum appellat: nimirùm.

In Geneſim pag. 32. Initium:

ܟܠܡܕܡ ܓܝܪ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܬܟܬܒ
ܐܘ ܐܚܝ ܚܒܝܒܐ ܘܪܚܡ ܝܘܠܦܢܐ :
ܠܡܘܬܪܢܢ ܘܠܡܠܦܢܘܬܢ ܐܬܟܬܒ :

Quidquid olim ſcriptum eſt, cariſſime, & doctrinæ amans frater, ad noſtram utilitatem & doctrinam ſcriptum eſt. Commentariis Jacobi intermiſcetur ab amanuenſi Scholion ex Epiſtola Severi ad Solonem Iſauriæ Epiſcopum *de Angelis, quos Abraham convivio excepit, utrùm verè manducaverint, nec ne*: pag. 38.

In Exodum, pag. 44. Initium:

ܟܬܝܒ ܕܟܕ ܥܡܪ ܗܘܐ ܐܝܣܪܝܠ ܘܒܢܘܗܝ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ
ܘܐܠܨܗ ܟܦܢܐ ܢܚܬܘ ܠܡܨܪܝܢ : ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܕܝܢ
ܫܒܥܝܢ ܢܦܫܢ ܘܫܪܟܐ .

Scriptum eſt: Quum Iſrael, ejuſque filii in terra Chanaan habitarent, fame compulſi, in Ægyptum deſcenderunt. Erant autem ſeptuagintà animæ &c. Ibidem Methodoli antiqui rerum Ægyptiacarum Scriptoris meminit in hæc verba: ܡܛܠ ܓܝܪ ܥܠ

ܒܝܫܘܬܗܘܢ ܕܝܢ ܕܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܐ ܕܗܢܘ ܦܪܥܘܢܐ
ܡܬܘܕܠܘܣ ܟܬܘܒ ܙܒܢܐ ܕܡܨܪܝܐ
ܐܡܪ ܘܡܦܪܫ .

De Regum enim Ægyptiorum (hoc eſt, Pharaonum) *nequitia diſſerit Methodolus Ægyptiorum Chronographus*. Manethonem, puto, intelligit, de quo Joſephus lib. contra Appionem frequenter.

In Leviticum, pag. 52. Initium:

ܒܡܐܡܪܐ ܕܩܕܡ ܗܢܐ ܐܘ ܐܚܝ
ܪܚܡ ܝܘܠܦܢܐ ܥܠ ܬܐܘܪܝܐ
ܕܡܫܟܢܐ ܩܕܝܫܐ ܡܠܬܐ ܫܠܡܢܢ :

In præcedenti Libro, frater doctrinæ amans, de ſacri Tabernaculi contemplatione ſermonem clauſimus.

In Numeros, pag. 57. Initium:

ܟܕ ܐܬܦܩܕ ܡܘܫܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܢܡܢܐ
ܪܫܝ ܫܒܛܐ ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ .

Quum Principes Tribuum & univerſum populum Iſrael numerare Moyſes à Deo juſſus fuiſſet.

In Deuteronomium, p. 59. Initium:

ܬܢܝܢ ܢܡܘܣܐ ܐܘ ܐܚܝ ܪܚܡ ܝܘܠܦܢܐ
ܐܪܙܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ ܚܕܬܐ
ܘܪܘܚܢܝܐ ܕܒܡܫܝܚܐ .

Deuteronomium, frater doctrinæ amans, myſterium eſt novæ ac ſpiritualis in Chriſto Legis.

In Job, pag. 63. Initium: ܠܟܬܒܐ
ܗܢܐ ܕܐܝܘܒ ܐܘ ܪܚܡ ܝܘܠܦܢܐ
ܡܘܫܐ ܟܬܒܗ .

Hunc Jobi Librum, doctrinæ amans, Moyſes conſcripſit.

In Joſue, pag. 65. Initium:

ܒܫܘܠܡܐ ܕܟܬܒܐ ܕܐܘܪܝܬܐ ܕܡܘܫܐ
ܐܬܚܫܒܢ ܠܡܟܬܒ ܬܫܥܝܬܐ
ܕܝܫܘܥ : ܐܦ ܗܢܐ ܠܟܘܢ ܬܫܥܝܬܐ .

Ve-

Veterem Legem in Pentateucho accuratè ac subtiliter investigans, Moysen tibi depinxi.

In Judices, pag. 66. Initium: ܠܪܙܐ ܢܚܘܪܘܢ ܐܦ ܕܫܠܝܚܘܬܐ ܐܦ ܟܠܗܘܢ ܕܝܢܐ ܕܒܬܪ ܝܫܘܥ ܠܐܝܣܪܐܝܠ ܒܬܪܝܨܘ ܡܕܒܪܘ. *Ad mysterium etiam Apostolatus spectant omnes Judices, qui post Josue Israelem rectè gubernarunt.*

16. Scholia in Scripturam.

Scholia in Scripturam. ܣܟܘܠܝܐ ܕܟܬܒܐ ܩܕܝܫܐ.

Præter Commentaria, Scholia etiam in totam Scripturam Jacobus scripsit, quæ in laudato Codice nostro Syriaco 3. unàcum Commentariis dicuntur esse 2860. Vide suprà p.64. Et quidem in *Genesim* à pag. 1. ad pag.32. frequenter occurrunt.

In Leviticum Scholion pag. 70. in illud, *Non immolabis super fermentum sanguinem sacrificii Domini, neque permaneat adeps solemnitatis meæ usque ad mane*: ubi hæc de Azymo, & Fermentato: ܦܩܕ ܕܠܐ ܢܥܕܥܕ ܒܚܡܝܪܐ ܕܒܝܫܘܬܐ ܘܕܡܪܝܪܘܬܐ ܐܠܐ ܒܦܛܝܪܐ ܕܕܟܝܘܬܐ ܘܕܩܕܝܫܘܬܐ: ܗܢܘ ܕܠܐ ܢܩܪܒ ܕܒܚܬܐ ܕܡܪܝܐ ܐܝܢܐ ܕܗܝ ܐܝܬܝܗ ܕܒܚܬܐ ܐܘ ܗܝ ܕܬܫܒܘܚܬܐ ܕܦܘܪܩܢܐ ܐܘ ܗܝ ܕܨܒܝܢܐ. ܗܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܦܓܪܐ ܘܕܡܐ ܕܡܫܝܚܐ: ܐܘ ܗܝ ܕܡܢ ܨܒܝܢܐ ܛܒܐ ܒܨܠܘܬܐ ܡܬܩܪܒܐ ܟܕ ܡܠܝܢ ܚܡܝܪܐ ܥܬܝܩܐ ܕܚܛܝܬܐ ܐܘ ܕܥܒܕܐ ܣܢܝܐ ܐܘ ܕܡܚܫܒܬܐ ܛܢܦܬܐ. *Jussit, nos celebritatem non agere in fermento malitiæ & amaritudinis, sed in azymo puritatis & sanctitatis: hoc est, ut non offeramus sacrificium Domini, quodcumque tandem illud sit, sive sacrificium laudis pro redemptione, sive sacrificium voluntatis; illud nimirùm Corporis & Sanguinis Christi, aut illud, quod ex bona voluntate per preces offertur: non offeramus, inquam, hujusmodi sacrificium, quum pleni sumus veteri fermento peccati, aut turpium operum, aut immundarum cogitationum.* Eodem planè modo de Azymis Paschalibus disserit in Comment. in Exod. Unde conjicere est, quæstionem de Azymo & Fermentato sub Jacobi ævum nondum agitari cœptam fuisse: quin & Syros septuaginta circiter post ejusdem obitum annis in Azymo adhuc Eucharistiam celebrare consuevisse, docet nos Dionysius Jacobitarum Patriarcha, cujus verba retulimus pag. 409.

In Deuteronomium Scholion p.83. in illud cap.22. num.8. *Fac balaustra tectis tuis.*

In Job Scholion de Behemot pag. 92.

In Josue Scholion de monte Garizim, & Gabala: ubi meminit versionis Samaritanæ, in hæc verba: ܘܒܢܐ ܝܫܘܥ ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܒܛܘܪܐ ܕܓܒܠ. ܒܬܢܝܢ ܢܡܘܣܐ ܟܬܝܒܐ ܗܘ ܕܐܝܟ ܫܡܪܝܐ ܒܛܘܪܐ ܕܓܪܙܝܡ ܦܩܕ ܕܢܒܢܐ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܕܢܒܢܘܢ ܡܕܒܚܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܛܘܪܐ ܕܓܒܠ. *Et ædificavit Josue Altare Domino Deo Israel in monte Gabala. In Deuteronomio juxta Samaritanorum exemplar, scriptum est, in monte Garizim jussisse Moysen ædificari Altare, non in Gabala.*

In Judices Scholion de idolo Michæ pag. 100.

In Samuelem Scholion de Cantico Annæ pag. 101. de spiritu nequam, quo Saul vexabatur pag. 106. & de Sarvia matre Joab, de Asaele, de Abisai, deque Amsa, p. 109.

In Libros Regum Scholion, seu responsio ad hanc interrogationem, si Dominus incitavit David, ut numerum filiorum Israel censeri juberet,

beret, quale igitur Davidis, aut populi peccatum fuit, ob quod correpti sunt? pag. 114. De juramento, quo David se Bethsabee uxori obstrinxit, fore ut Salomon filius ejus in regno sibi succederet, pag. 116. De Vate illo, qui ex Judæa venit, ut Jeroboamum argueret, pag. 122. De panibus, & carne, quæ corvus ad Eliam Prophetam afferebat, p. 123. De Naboth, cujus vineam Rex Achab abstulit: ubi hæc Jacobi Expositio dicitur esse *Scholion decimum nonum in Libros Regum*, pag. 126. De Merodach, & Ezechia, pag. 132.

In Zachariam Prophetam Scholia tria, pag. 154. 155. & 201.

In Ezechielem Scholion, pag. 174.

In Danielem Scholia quinque, p. 199. 200. 203. 205. 206. Ubi septuaginta annos captivitatis Babylonicæ colligit in hunc modum, p. 203.

[illegible]

Anni itaque captivitatis sic numerantur. Nabuchodonosor ann. 23. Evilmerodach 2. Balthassar 4. Darii Medi 17. Cyri 14. In urbe Babylone Cambysis ann. 8. Darii 36. Anno hujus secundo impleti sunt anni captivitatis, & reversi sunt captivi ex urbe Babylone. De Joachim verò Susannæ viro hæc tradit pag. 205.

[illegible]

Joachimum autem Susannæ virum, cujus in domo, tamquam in ædibus Principis, populum Seniores judicabant, existimo eum esse Joachimum Regem, quem Nabuchodonosor in carcerem detrusit: quo mortuo quum Evilmerodach regnaret, è carcere dimissus fuit, uxoremque duxit, & ædes possedit. Quia verò regia dignitate fulserat, in ejus domo populus conventum faciebat, ut à Senioribus, qui Susannam ipsius uxorem post calumniati sunt, judicium quærerent: Principem enim omnium Regemque eum habebant, etsi captivus esset. Sic de Joachim Susannæ viro opinandum mihi videtur. De Susanna verò procreatum fuisse arbitror Salathielem Zorobabelis magni patrem, qui princeps populi fuit, quum ex Babylonis captivitate sub Dario redirent. Ætatem denique Danielis in hæc verba statuit pag. 206. [illegible]

[Syriac text]

Quum quindecim annos ageret Daniel, Babylonem abductus fuit anno tertio Joachim filii Josiæ, ineunte regnum Nabuchodonosore. Anno hujus undevigesimo captivi ducti sunt omnes filii Juda, & urbs cum Templo conflagravit. Anno secundo Darii, quarti Persarum Regis, impleti sunt septuaginta anni captivitatis populi. Vixit autem posthæc Daniel usque ad annum octavum Darii. Liquet itaque, eum annos decem suprà centum vixisse. Eundem computum alia ratione sic tradit. [Syriac text]

Danielis anni 15. *antequam ex Hierusalem captivus duceretur. Nabuchodonosor regnavit ann.* 43. *Evilmerodach hujus filius ann.* 2. *Niraglasares hujus Socer* (alias Teglatlasar,) *qui & ipsum occidit, ann.* 2. *Sarcus, qui & Balthassar ann.* 2. *Darius Primus, quem Scriptura Medum appellat, idemque dicitur Nabonides, ann.* 17. *Cyrus Persarum Rex, qui Babylonem subegit, ann.* 14. *Cambyses hujus filius ann.* 8. *Magi fratres, qui rebellarunt, ann.* 1. *Darius Arabum & Persarum Rex, sub quo captivi reducti sunt, ann.* 8. *Hos annos si colligas, habebis, Danielem annos decem suprà centum vixisse.* Imò *duodecim suprà centum.* Nec cohæret ista supputatio cum ea, quam Jacobus suprà tradidit pag. 203. Ibi enim Balthassar regnasse dicitur ann. 4. hìc ann. 2. Ibi post Cambysem Darius, hìc Fratres Magi collocantur. Vide Cornelium à Lapide Proœmio in Danielem, ubi annos centum eum vixisse affirmat, & Pererii sententiam rejicit, annos eidem centum triginta octo tribuentis. Cur autem Daniel, etsi annos ageret sexaginta, puer tamen dictus sit, hanc causam reddit.

[Syriac text]

[Syriac text]

Quod autem Daniel dictus fuerit puer, quum Senes propter Susannam judicaret, causa duplex est: vel ob comparationem senum ac presbyterorum, qui ibi aderant: vel quia barba carebat, & veluti eunuchus ex utero matris suæ videbatur; propter siccitatem autem corporis continentiamque longos vixit annos, & tum demùm canos habere cœpit. His igitur de causis licet sexaginta annorum esset, quum senes illos judicavit, puer tamen videbatur, & dicebatur.

In Ecclesiasten Scholia quinque à pag. 250. Plura in eundem Librum à Jacobo Scholia edita fuisse, liquet ex pag. 256. ubi *decimum* Scholion producitur, in hæc verba: [Syriac text]

Item Mar Jacobi Abbatis Edesseni de verbis mysticis ejusdem libri Ecclesiastæ, ex Scholio decimo. Quod autem Jacobus *Abbas* dicatur, suspicari me facit, eum priùs Abbatem Monachorum Edessæ fuisse, deinde Episcopum: nisi dicamus, titulum [Syriac text], seù [Syriac text] *Abbatis*, quem Arabes corrupta voce dicunt انبا *Anba*, Episcopis etiam in Syria tribui consuevisse, quemadmodum in Ægypto Monachis, Episcopis, & ipsi Patriarchæ Alexandrino passim tribuitur.

In Lucam Scholion [Syriac text]

De Deiparæ genere, atque Parentibus, pag. 315. Verba Jacobi hæc sunt. [Syriac text]

Ut ostendunt historiæ, quas Viri studiosi scripsere, sacra Virgo Maria Mater Christi, filia erat Annæ & Joachim justi: quem earumdem historiarum scriptores referunt, filium fuisse Pantheris; Pantherem autem fratrem esse Melchi filii Janni, eumque genus duxisse ajunt ex Nathan filio David, & per mulieres quidem, ex Tribu Levi esse. Habitasse verò narrant in regione Galilææ in loco, ubi Tiberias urbs condita fuit. Eadem ferè apud S. Joannem Damascenum Jacobi nostri æqualem lib. 4. de Fide Orthodoxa cap. 15. de Domini Genealogia, & Sanctæ Dei Genitricis.

In Joannem Scholia duo: Primum de Tunica Christi pag. 376. Alterum in illud, *Stabant juxta crucem Jesu, mater ejus, & soror matris ejus*, pag. 377. ubi asserit, sororem Deiparæ vocari, quæ Josephi uxor erat. Verba ejus sunt hæc. [Syriac text]

ܗܢܐ ܐܝܟ ܕܐܫܬܠܡܘܗܝ ܡܠܦ̈ܢܐ
ܘܡܦܫܩ̈ܢܐ ܕܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܦܘܫܩܐ :
ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬ ܙܩܝܦܗ ܕܝܫܘܥ
ܡܪܝܡ ܐܡܗ ܘܡܪܝܡ ܗܝ ܣܒܬܐ
ܐܢܬܬܗ ܕܝܘܣܦ ܡܟܝܪܐ ܕܒܬܘܠܬܐ
ܕܣܒܝܪܬܐ ܒܡܬܠܬܐ : ܗܝ ܐܡܐ
ܕܫܡܥܘܢ ܘܕܝܘܣܐ ܘܕܝܥܩܘܒ
ܘܝܗܘܕܐ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܬܚܫܒܝܢ
ܗܘܘ ܐܚܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ. ܗܕܐ ܐܚܬܗ
ܗܘܬ ܕܡܬܩܪܝܐ ܗܘܬ ܫܡܗ ܕܐܡܗ
ܕܝܫܘܥ . ܐܦ ܗܘܬ ܥܡܗ ܕܝܢ ܒܝܬ
ܚܕ ܒܝܬܐ ܐܦ ܡܪܝܡ ܐܚܪܬܐ ܗܝ
ܐܢܬܬܗ ܕܩܠܝܘܦܐ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܣܦ :

Quod autem scripsit Joannes, Stabant juxta Crucem Jesu mater ejus, & soror matris ejus, *nemo opinari debet, aut intelligere, Sanctam Virginem habuisse sororem, aut fratrem corporalem: Votorum enim filia erat, & unica parentum suorum; sed ita intelligi debet hic sermo, quemadmodum Doctores Ecclesiæ, & Sacrorum Librorum Interpretes eum intellexerunt. Stabant, nimirùm, juxta Crucem Jesu, Maria mater ejus, & Maria altera senior, uxor Josephi sponsi putativi Sanctæ Virginis, illa, inquam, mater Simonis, & Josi, & Jacobi, & Judæ, qui ab omnibus fratres Christi putabantur. Hæc erat, quæ soror matris Jesu vocabatur. Sed & unacum istis in eadem domo erat Maria altera, uxor Cleophæ fratris Joseph.* Eadem de Josephi uxore & liberis apud S. Epiphanium in Anchorato, & hæres. 29. & 78. quæ tamen meritò improbantur, & *deliramenta apocryphorum* appellantur à S. Hieronymo Commentar. in Matth. cap. 12.

17. Variantes à Vulgata Syriaca in Psalmos Lectiones.

Variantes Jacobi, ac diversas à Syriaca Vulgata in Psalmos Lectiones notat Gregorius Barhebræus lib. cit. in Psalm. 2. 4. 5. 7. 10. 22. & 27. Unde conjectari licet, eum vel totam Scripturam Sacram, vel illius partem è Græco in Syriacum transtulisse. Id enim Syrorum complures præstitere, ut Philoxenus Mabugensis, Thomas Heracleensis, & Mar-Aba Chaldæus.

18. Aristotelis opera Dialectica Syriacè reddita, & notis illustrata.

Aristotelis Categoriæ, Perihermenias, & Analytica, in Syriacum conversa, & notis illustrata, præmissa ejusdem Aristotelis Vita.

ܩܛܓܘܪܝܐܣ ܘܦܪܝ ܗܪܡܢܝܐܣ
ܘܐܢܠܘܛܝܩܐ ܕܐܪܝܣܛܘܛܠܝܣ .

Exstant in Cod. Syr. Vat. 36. pag. 63. ubi hæc diserta adnotatio legitur:

ܡܦܫܩ ܠܚܣܝܐ ܝܥܩܘܒ
ܡܝܛܪܦܘܠܝܛܐ ܕܐܘܪܗܝ ܡܕܝܢܬܐ .

Interprete religiosissimo Jacobo Metropolita urbis Edessæ.

19. Commentaria in Isagogen Porphyrii.

Commentaria in Isagogen Porphyrii ܦܘܫܩܐ ܕܐܝܣܓܘܓܝ ܕܦܘܪܦܘܪܝܘܣ

Breviora, nimirum, & fusiora, quæ exstant in laudato Cod. Syr. Vatic. pag. 107. Porphyrium autem è Græco translatum fuisse in Syriacum ab Athanasio monacho, hæc epigraphe docet, quæ in eodem Codice p. 16. legitur. ܫܠܡܬ ܐܝܣܓܘܓܝ
ܕܦܘܪܦܘܪܝܘܣ ܦܝܠܣܘܦܐ ܕܡܦܩܬܐ ܡܢ
ܝܘܢܝܐ ܠܣܘܪܝܝܐ ܒܚܬܝܬܐܝܬ ܐܝܟ
ܕܡܨܝܐ ܐܚܐ ܢܟܦܐ ܡܪܝ ܐܬܢܣ ܡܢ
ܥܘܡܪܐ ܩܕܝܫܐ ܕܡܪܝ ܡܠܟܐ ܒܝܪܚ
ܠܟܢܘܢ ܐܚܪܝ ܫܢܬ
ܬܫܥܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܫܬ :

Absoluta est Isagoge Porphyrii Philosophi, quam è Græco in Syriacum accuratè, prout licuit, convertit castus Frater Mar Athanasius ex Sacro Malchi monasterio mense Januario anni 956. nimirùm Christi 645. Hunc Athanasium postea Jacobitarum Patriarcham fuisse arbitror, qui in Dionysii Chronico ab anno Græcorum 999. ad annum 1015. hoc est, ab anno Christi 688. ad annum 704.

se-

sedisse dicitur: estque planè diversus à seniore Athanasio, qui eodem Dionysio teste, ab anno Græcorum 915. ad annum 955. Jacobitis præfuit, de quo infrà pag. 507. Atque hìc obiter rejiciendus Pagius, qui ad annum Christi 629. num. 6. de Seniore Athanasio sic scribit: *Planè autem falsum, Athanasium Jacobitarum fuisse Patriarcham; quum Auctor Chronici Orientalis, Patriarcharum Jacobitarum accuratum Catalogum scripserit, ejusque non meminerit*: Is enim Jacobitarum in Ægypto, non in Syria & Mesopotamia Patriarchas recenset.

20. Severi Homiliæ in Syriacum conversæ.

Severi Patriarchæ Antiocheni Homiliæ in Syriacum conversæ, & in tres Tomos distributæ, quorum primus complectebatur priores Homilias 43. Secundus à 44. ad 90. Tertius à 91. ad 125. Ex his secundum dumtaxat habemus versionis Jacobi in Cod. Nitr. 31. nam reliqui Codices, in quibus Homiliæ Severi continentur, alium Interpretem habent, ut conferenti eas, quæ in his Codicibus, & quæ in Cod. 31. exstant, homilias, apparet.

CAPUT XLI.

Georgius Arabum Episcopus.

I. Georgii Arabum Episcopi ætas.

JACOBO Edesseno & S. Joanni Damasceno æqualem fuisse Georgium testantur tùm Anonymus Syrus apud Antonium Marsilium Columnam in Hydragiologia, tùm Gregorius Bar-hebræus in lib. Ethic. cap. 4. quorum verba retulimus pag. 469. Cur autem *Arabum Episcopus* dicatur, & quinam ante ipsum Christianis Arabibus præfuerint, ex Dionysii Chronico vidimus pag. 167. Atque hinc arguitur ineptissimus Jacobitarum Encomiastes, qui in ms. Cod. Arabico Collegii Maronitarum de Urbe, quosdam Maroniticæ Liturgiæ Ritus reprehendens, sic de Georgio nostro loquitur pag. 65. وعليكم فيها تبكيت قوى من انبا جاورجى بطرك الامم الذى مات البطاركة الذين على الكراسى وبقى هو وحده بالحياة . *Hac de re vos acriter reprehendit Abbas Georgius Patriarcha gentium, qui mortuis reliquarum Sedium Patriarchis, solus ipse supervixit*. Causam nimirùm ignorans, cur ille diceretur, ܓܝܘܪܓܝܣ ܕܥܡ̈ܡܐ *Georgius Gentium*, vel ܓܝܘܪܓܝܣ ܕܥܡ̈ܡܐ ܛܝܝ̈ܐ *Georgius Gentium Arabicarum*, existimavit eum Gentium omnium Christianarum Patriarcham fuisse. De Arabibus verò, quibus Georgium Episcopum præfuisse Bar-hebræus loc. cit. memorat, notandum hìc obiter ex ejusdem Bar-hebræi Chronico, eos Monophysitarum erroribus pridem infectos fuisse, metuque Catholicorum Orientis Principum ad Mahometanorum castra demùm profugisse. وكان سبب الفتنة بين العرب والروم اضطهاد الملك يوسطينوس الابا القايلين بالطبيعة الواحدة لان نصارى العرب يومىذ انما كانوا يعتقدون اعتقاد اليعقوبية لا غير ; *Causa*, inquit, *cur Arabes à Romæis* (Græcis) *diffidere cœperint, fuit persecutio ab Imperatore Justino adversùs Patres Monophysitas mota. Arabes quippè Christiani fidem Jacobitarum ea tempestate unicè profitebantur*.

II. Ejusdem scripta.

Plura Georgius Opera scripsisse perhibetur à Syris. Sed quorum notitia ad nos pervenit, hæc sunt.

Commentaria in Scripturam Sacram. Laudantur passim à Bar-hebræo in Horreo mysteriorum. Fragmentum in *Matthæum* exstat in Cod. nostro Syriaco 3. pag. 316. ubi disertè ܓܝܘܪܓܝܣ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܥܡ̈ܡܐ *Georgius Gentium Episcopus* appellatur. Ex eodem in quatuor

tuor Evangelia expoſitiones adducuntur frequenter ab Anonymo Auctore Catenæ Syriacæ in Codice ms. Syr. Vatic. 16.

De Chronico, ſeù *Calendario* carmen elegantiſſimum metro dodecaſyllabo, in capita 24. diviſum, in quo de Epacta, de Feſtis mobilibus inveniendis, de Cyclo Solari & Lunari, de menſibus & hebdomadis, deque aliis ad computum Eccleſiaſticum ſpectantibus breviſſimam æquè & exactiſſimam methodum tradit. Titulus Carminis: ܡܐܡܪܐ

ܒܟܝܠܐ ܕܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܕܣܝܡ
ܠܓܝܘܪܓܝ ܕܥܡܡܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܡܛܠ ܚܘܫܒܢܐ:

Carmen metro Mar Jacobi, compoſitum à Georgio Gentium Epiſcopo de Chronico. Initium: ܟܕ ܡܫܬܒܗܪ

ܐܢܫ ܡܢ ܚܢܦܐ ܥܠ ܡܫܡܠܝܘܬܐ:
ܕܚܢܦܐ ܕܒܢܝ ܓܢܣܗ ܡܫܒܚ
ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܫܘܚܝܬܗܘܢ:

Quidam ethnicus quum ſua ſuperbè jactaret, ſuos aliquando Poëtas extollebat &c. Exſtat in Bibliotheca Collegii Maronitarum in ms. Codice Syriaco & Arabico poſt Catecheſim, & Encomium Jacobiticæ ſectæ. Scribendi hujus Carminis occaſionem nactus eſt Georgius, ex vana cujuſdam Arabis jactantia, qui ingenium Arabum Poëtarum ita extollebat, ut reliquarum gentium Poëtas flocci penderet. Ejus igitur faſtum retundens, Syriacos verſus Arabicis elegantiores eſſe in Præfatione oſtendit: mox Tractatum de Calendario, ab Unitate & providentia Dei, quam Arabes utpote gentiles negabant, exorditur. Eandem de lingua Syriaca, & Arabica diſputationem, anno Græcorum 1602. Chriſti 1291. ſibi cum Mahometanis quibuſdam interceſſiſſe refert Sobenſis in Libro carminum, quem *Paradiſum* prænotavit.

CAPUT XLII.

Daniel Epiſcopus Salchenſis.

I. Daniel Salchenſis Epiſcopus Jacobo Edeſſeno æqualis.

DANIEL Epiſcopus *Salach* ܕܨܠܚ, quod Meſopotamiæ oppidum eſt inter Mardin, & Niſibin urbes ſitum, Jacobo Edeſſeno & Georgio Arabum Epiſcopo æqualis, floruit circa annum Chriſti 700. Alius proinde à Daniele ܕܛܘܒܢܝܬܐ *Tubonithæ*, qui ܕܛܠܚ *Talachenſis* fuit in Perſide Epiſcopus: & à Daniele Rheſinenſi ܕܪܫܥܝܢܝܐ: à Daniele demùm ܒܪܡܪܝܡ *Bar-Mariam*, hoc eſt, Mariæ filio, quorum meminit Sobenſis in Catalogo pag. 80. 102. & 108. Idem autem videtur cum Daniele, ad quem Jacobus Edeſſenus epiſtolam dediſſe dicitur in Codice noſtro Syr. 13. pag. 111. ut ſuprà indicavi.

II. Ejuſdem expoſitio in Pſalmos.

Scripſit ܦܘܫܩܐ ܕܡܙܡܘܪܐ *Expoſitionem in Pſalmos*, quæ exſtat integra in Codice noſtro Syriaco 16. poſt Commentaria Dionyſii Barſalibæi in Evangelia. Fragmenta autem habentur in laudato Codice noſtro Syr. 3. (qui anno Chriſti 861. ſcriptus eſſe dicitur) pag. 47. 87. 115. 152. & 252. ubi appellatur ܕܢܝܐܝܠ ܕܨܠܚ ܪܝܫ ܕܝܪܐ ܘܡܠܦܢܐ *Daniel Salchenſis Abbas, & Doctor*. Citatur paſſim à Barhebræo in Horreo myſteriorum: & in nota Librorum Syriacorum Codice ms. Latin. Vatic. 6429. pag. 133. his verbis deſignatur: *Danielis Epiſcopi Salahani magna expoſitio ſuper Pſalmos*.

CA-

CAPUT XLIII.

Joannes Maro Patriarcha Antiochiæ.

I. Joannis Maronis Acta apud Barclajum, & Quaresmium mendosa.

JOANNES Maro, primus Syrorum Maronitarum post Theophanem Macarii Antiocheni successorem Patriarcha, claruit circa annum Christi 700. Ejus Acta ex pervetusto Codice Arabico anno 1495. descripsit Gabriel Barclajus Episcopus Nicosiensis in Libro ad Georgium Presbyterum Besciaræ filium adversùs Jacobitas cap. 10. eademque anno 1639. Latinè publicavit P. Franciscus Quaresmius in Elucidatione Terræ Sanctæ lib. 1. cap. 37. pag. 96. Uterque tamen mendosum Codicem nactus, pro *Agathone Papa*, sub quo Macarius Antiochenus in sexta Synodo damnatus fuit, *Evagrium* qui in Romanorum Pontificum serie nullus est, posuit, & pro *Sergio Papa*, sub quo Joannes noster Genti suæ Patriarcha præerat, *Honorium* substituit; immani anachronismo, quum Honorius Papa quinquaginta circiter annis Macarium Antiochenum Theophanis prædecessorem antecesserit. Honorii nomen subrepsit & in ms. Historia, qua usus est cl. Faustus Naironus in Dissert. de Origine, ac Religione Maronitarum num. 14. & refertur à Pagio ad annum 635. num. 8. Vide doctissimas in utramque Joannis Maronis vitam observationes Stephani Edenensis Patriarchæ Antiocheni in Vindiciis Maronitarum lib. 1. cap. 7. & seqq. ex quo hæc Joannis Acta summatim excerpsi.

---

1 [Syriac text]
2 [Syriac text]

[Syriac text]

II. Ejusdem gesta ex Stephano Edenensi Patriarcha Maronitarum.

Joannes Sirimensis 1 ex castello Sirimi in monte Suaidia 2 propè Antiochiam oriundus, nobiles atque bene

NOTÆ.

1 *Joannes Sirimensis*. Sirimis *vicus est Cynegicæ regionis in territorio Antiochensi*, inquit Evagrius lib. 4. cap. 38. *Sirimensem* Joannem nostrum appellat & Auctor Syriacæ Vitæ Jacobi Baradæi, seù Zanzali, apud eundem Edenensem cap. 6. in hæc verba.

[Syriac text]

Tùm verò claruit Jacobus, qui Apostolicam Fidem à Jacobo primo Hierosolymorum Episcopo traditam, integram illibatamque conservans, Ecclesiam universam rebus præclarè gestis complevit. Quumque sibi partes occurrerent, Hæretici nimirùm, & Orthodoxi; Hæretici sciscitabantur: Vos quinam estis? Orthodoxi respondebant: Nos Fidem tenemus Jacobi Apostolorum Primatis, qui Frater Domini nostri secundùm carnem appellatus est: quam nobis prædicat Divinus iste Jacobus. Illi autem, qui erant ex adversa parte: Ephræmi Amidensis sumus, ajebant, aut Joannis SIRIMENSIS *Patriarchæ Deo adversarii*. Ubi Scriptor Jacobita de Joanne Marone loquitur, qui Jacobitas in Syria impugnavit, non de Joanne altero Sirimensi, qui sub Justiniano Imperatore in locum Eutychii Constantinopolitani suffectus fuit, teste Evagrio loc. cit. utpote cui nulla cum Montis Libani, aut aliis Syriæ incolis disceptatio fuerit, & fortasse idem illis nec de nomine notus exstitit. Quod autem Jacobum fratrem Domini *Primatem Apostolorum* appellat, id Jacobitis ipsis repugnat, qui soli Petro Primatum Apostolorum tribuunt, & in Officiis Divinis passim prædicant: Hierosolymitanam verò Jacobi Sedem ne Patriarchali quidem honore dignantur, ut benè notat Renaudotius tom. 2. p. 95. licet eam omnium Ecclesiarum matrem vocare soleant, ut in Liturgia Jacobi apud eundem Renaudotium pag. 34. & 128.

2 *Suaidia*; Idest, mons *Maurus*, seù *Niger*, qui Antiochiæ urbi imminet. Vide Cedrenum, & Theophanem ad annum octavum & nonum Constantini Pogonati.

[illegible]

bene moratos, piosque parentes Agathonem [1] & Nohemam nactus est, sororemque germanam, quæ Dei beneficio duobus liberis aucta est Abrahamo [2] & Cyro. Et Abrahamus quidem natu maximus ad consilia prudens, & bellica virtute clarus fuit, atque postmodùm supremam inter suos potestatem adeptus, suis copiis Avunculum ex Apameensi Cœnobio in Arcem Semar-Gebail [3] fugientem deduxit. At Cyrus [4] Avunculi institutum amplexus, literis à pueritia operam dedit: & ipso Joanne magistro in doctrina & pietate tantum profecit, ut eidem in Episcopatu Antiocheno posteà fuerit suffectus.

[illegible]

[illegible]

Joannes itaque à teneris annis parentum cura in scholis educatus, divinas humanasque literas Antiochiæ primùm, deinde in Sancti Maronis [5] cœnobio hausit: postremò Græcæ eru-

NOTÆ.

1 *Agathonem & Nohemam*. Francos, hoc est, Latinos fuisse Joannis parentes, scribit Anonymus in pervetusto Codice Arabico Ecclesiæ Damascenæ, cujus verba idem Edenensis refert cap. 9. Affirmat & Auctor Vitæ ejusdem Joannis apud Gabriel. Barclajum, & Quaresmium. Testatur denique Sobensis in Catalogo pag. 88. ubi eum disertè appellat [illegible] *Bar-Frangoje*, idest, filium Francorum.

2 *Abrahamum*. *Abrahaminus* per contemptum appellatur à Jacobitis, ut ex Naironо observat Pagius ad annum 635. num. 5. in hæc verba. *Hic* (Joannes Maro) *& scriptis, & concionibus, ac disputationibus Jacobitarum odium ita in se concitavit, ut ab illis in derisum vocatus fuerit Maroninus, ut videre est in eorum Catechesi, ubi in descriptione insectationum Imperatorum adversùs Jacobitas pro confirmatione Statutorum Concilii Chalcedonensis legitur: Insurrexit cum Imperatore Maroninus, unàcum Abrahamino ejus ex sorore nepote.*

3. *Semar-Gebail*. Castrum non procul à Botro Phœniciæ urbe.

4 *Cyrus*. *Curis*, & *Caris* appellatur à Quaresmio tom. 1. pag. 97.

5 *Sancti Maronis*. Ejus vitam vide apud Theodoretum in Relig. Hist. cap. 16. qui de Æde ipsi exstructa hæc habet: *Optarat autem* (S. Maro,) *ut in eodem sepulcro cum Zebina conderetur, quem admiratus fuerat, Patremque & Magistrum appellare solebat. Sed quum post ejus mortem acre inter vicinos certamen de ejus corpore ortum esset, finitimi cujusdam vici incolæ, cæteris vi pulsis, sacrum thesaurum rapuerunt, maxima Æde exstructa, ac celebri festo illum honorantes*. Quæ verba de celeberrimo S. Maronis Templo ac Cœnobio, quod Apameam inter & Emesam ad Orontem fluvium situm erat, intelligenda esse videntur. *Et quidem Monachorum illius Monasterii fidem semper Catholicæ veritati consonam fuisse, deducitur ex eo, quod quum per Orientem eorum fama diffusa esset, adversùs insurgentes hæreses firma dicerentur propugnacula* (inquit Pagius ad annum 400. num. 19.) *eorumque Monasterium, tamquam Princeps Monasteriorum Syriæ secundæ ab omnibus haberetur, sicut Quintæ generalis Synodi Acta declarant, ubi Paulus Diaconus, qui eidem Synodo interfuit, & Joannes Presbyter, in Epistolis Monachorum ejusdem Provinciæ ad* Ju-

ܠܝܘܢܳܝܘܬܐ ܘܐܬܠܡܕܗ ܐܦܠܐ ܦܫܝܩ
ܐܝܘܢܳܝܐ ܒܠܚܘܕ ܕܝܢ ܡܠܬܐ ܡܠܦܢܐ .
ܐܠܐ ܟܣܝܬܐ ܕܚܟܡܬܐ ܦܫܝܩ ܝܘܢܳܝܬܐ
ܗܠܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܥܠܝܘܬܗ ܕܝܠ
ܠܡܟܬܒܢܐ. ܘܦܘܫܩܐ ܦܫܝܩ ܠܟܬܒܐ
ܠܡܟܬܒܢܘܬ ܐܠܗܝܬܐ ܘܟܬܒܐ ܕܐܒܗ̈ܬܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܘܦܘܫܩܐ ܕܟܬܒܐ ܐܠܗܝܬܐ ܦܫܩ .

eruditionis amore captus, Constantinopolim petiit, ubi non Græcum modò sermonem, sed abdita quæque græcanicæ sapientiæ mysteria didicit: Sanctorum præterea Patrum per eandem occasionem tractatus, & in divinas literas commentarios evolvit &c.

ܐܠܐ ܠܝ ܗܘ ܠܡܫܝܚܐ ܠܡܕܒܪܘ ܠܝ
ܘܐܬܝܗ ܠܐܬܪܗ ܠܡܕܒܪܢܘܬܗ
ܕܒܝܬܗ. ܘܫܠܡ ܦܪܘܣ ܠܗ ܠܐܒܪܗܡ
ܘܠܗ ܐܚܝ ܐܒܘܗܝ ܐܒܪܗܡ ܠܘܬܗ
ܕܒܪ ܘܠܟܘܪܫ ܘܐܝܬܝ ܠܥܘܡܪܐ ܕܡܪܝ
ܡܪܘܢ ܕܠܘܬ ܢܗܪܐ ܐܘܪܘܢܛܝܣ .
ܘܬܡܢ ܫܒܩ ܥܠܡܐ. ܘܠܒܫ ܐܣܟܝܡܐ
ܕܝܚܝܕܝܘܬܐ. ܘܬܘܒ ܩܫܝܫܘܬܐ
ܩܒܠ

Longiorem in ea urbe moram parentum mors Joanni intercidit. Eam ob causam in patriam revocatus, rei domesticæ Abrahamum præfecit, Cyrum ad S. Maronis cœnobium, situm juxta Orontis ripas, secum adduxit: quo in loco abdicatis sæculi curis, & monastico habitu indutus, mox etiam Sacerdotio initiatus, Dei obsequio, populique Christiani saluti utilitatique seipsum devovit. Quantum verò in eo statu sapientia & gratia apud Deum & homines profecerit, variæ ejusdem elucubrationes

Justinianum Imperatorem, & ad Mennam Patriarcham, quæ ibidem recitantur, Monachi & Ambasiatores *dicuntur* Monasterii Beati Maronis Primatis Monasteriorum Syriæ secundæ, *& pro omnibus Monasteriis ejusdem Syriæ subscribunt. Et in epistola Archimandritarum Syriæ secundæ ad Hormisdam Papam, anno 517. data, primo loco subscribit,* Alexander Archimandrita, seù Abbas Sancti Maronis. *Sic etiam in Libello Monachorum tractus Apameensis ad secundæ Syriæ Episcopos, qui insertus est eidem Concilio, Act.* 1. *idem legitur. Quocirca hæreticorum furor adversùs præfatos Monachos adeò incaluit, ut multa illis temporibus passi sint ab Acephalis, Severianis, Eutychianis, & à Petri Fullonis asseclis, qui in Trisagio Trinitatis crucifixionem admittebant.* Trecentorum & quinquaginta Monachorum ejusdem Monasterii martyrium celebratur in Martyrol. Rom. die 31. Julii. Ejusdem Cœnobii muros à Justiniano Imperatore restauratos fuisse, testatur Procopius de Ædificiis lib. 5. cap. 9. Quæ eò produximus, ut Eutychii Alexandrini commentum explodatur, de laudato Apameensi Cœnobio sic fabulantis tom. 2. Annalium pag. 191.

وكان فى عصر موريق ملك الروم راهب يقال له
مارون يقول ان سيدنا المسيح
طبيعتين ومشية واحدة وفعل واحد
وقنوم واحد الخ . فلما مات
مارون بنوا اهل حماة دير بحماة وسموه دير
مارون ودانوا بدينه .

Fuit tempore Mauricii Imperatoris Romanorum Monachus quidam, nomine Maron, qui ajebat, duas esse Christi Domini nostri naturas, & unam voluntatem, unam operationem, unamque personam &c. Quumque mortuus esset Maron, incolæ urbis Hamah (Apameæ) *Monasterium in Hamah excitarunt, quod* Dair-Marun, *idest Cœnobium Maronis appellarunt, fidemque Maronis professi sunt.* Quam de Marone, Maronisque fide, ac Cœnobio fabulam, tamquam Delphicum oraculum, amplexus Gulielmus Tyrius, cæteris ferè recentioribus Scriptoribus venditavit: quum tamen certum sit, Maronem, cui Apameenses Ædem ac Monasterium exstruxerunt, sanctissimum Virum fuisse, & duobus ferè sæculis Mauricii tempora antecessisse. Ex dictis etiam refellitur Pagius, qui ad annum 400. num. 18. scribit S. Malchum Cœnobii S. Maronis Monachum fuisse. Atqui S. Malchus ex Maronia quidem oppido, unde Hieronymo teste oriundus erat, non autem ex Apameensi S. Maronis Cœnobio Maronita dicitur: quin imò ante ipsum Maronem vita functus fuisse videtur: nam S. Maro, ad quem exstat Chrysostomi Epistola num. 36. ab exilio missa, adhuc in vivis erat anno Christi 404. quo idem Chrysostomus in exilium pulsus est; Hieronymus verò, qui S. Malchum jam senem juvenis agnovit, ejusque vitam descripsit, anno 420. in cœlum evocatus fuit, teste Prospero in Chronico.

[illegible]

nes adversùs suorum temporum hæreticos testantur, &c.

[illegible]

Quum itaque Joannes, hunc in modum in communi hominum utilitate tuenda augendaque versatus, plurimos ad Orthodoxam fidem adduxisset, fieretque ad eum undique hominum concursus, ejus congressum colloquiumque expetentium; ea re commoti Latini [1] Antiochiæ commorantes per Eugenium Principem Cardinali Romanæ Sedis Legato Joannem præsentarunt: eorumque suffragio Botrensis [2] Episcopus Joannes creatur, ut videlicet Libaniotas in Romana fide tueretur. Dictis luculentam fidem facit Jacobitarum [3] testimonium, ipsorum Catechesi insertum, in hæc verba: *Tùm verò emersit Maro, qui cum Francorum, seù Latinorum Antiochiæ commorantium Principe Eugenio conspiravit* contra Melchitas, *his illum verbis adortus. O temporis istius rerum* do-

NOTÆ.

1 *Latini*. Francos appellare solent Syri Arabesque Scriptores, qui post sæculum duodecimum scripsere, nimirùm post captam à Francis Palæstinam. Latinos autem in Syria ac Palæstina domicilium fixisse ab ævo S. Hieronymi compertum est.

2 *Botrensis*. Botrus, seù, ut Straboni placet, Botrys, Phœniciæ urbs est maritima inter Tripolim, & Byblum. *Botrun* Syri Arabesque appellant. *Bostram* malè vocat Theophanes pag. 192. ubi describens terræmotum qui sub Justiniano Imperatore Indictione 4. die 9. Julii, per omnem Palæstinæ, Arabiæ, Mesopotamiæ, Syriæ, & Phœnices regionem accidit, inquit: *Adeò ut Tyrus, Sidon, Berytus, Tripolis, & Byblis multa damna acceperint, & hominum perierint multa millia. Ad Bostram verò Civitatem* (Botrum legit Dionysius in Chronico ad annum Græcorum 868.) *magna pars promontorii mari adjacentis, cui nomen Lithoprosopus* (Arabes وجه الحجر faciem saxi appellant, estque inter Botrum & Tripolim) *avulsa in mare translata est: portumque effecit multis magnis navibus recipiendis idoneum: quum urbs illa prius portum non habuisset*.

3 *Jacobitarum*. Exstat hæc ipsorum Catechesis in ms. Codice Arabico Collegii Maronitarum de Urbe: in qua tamen Anonymus Auctor res sub Justiniano Rinotmeto gestas ad Justinum Seniorem Imp. qui Justinianus etiam à Syris appellari solet, perperàm traducit, nulla alia ratione, ut opinor, quàm propter nominis similitudinem. Citat hunc Catechesis Jacobiticæ locum Naironus in Differt. de Origine, ac Religione Maronitarum, & Pagius ad annum 635. num. 11. Quid verò causæ erat, cur Joannes Maro diceret, *Jacobiticæ sectæ nulla mihi mentio fiet?* An ipse se eo errore purgare voluit, & Latinos securos reddere, se perpetuum fore Jacobitarum hostem? An Jacobita auctor historiæ Joannem carpere voluit, quasi Jacobiticæ sectæ desertorem? Sic enim in Maronitas invehitur. انتم كلكم سريان وكان كرسى بلدكم لانطاكية السريان الا لما جارت الملوك الذى للروم على السريان وقتلوهم قام مارون الخ . *Vos omnes estis Syri, & sedes regionis vestræ est Antiochiæ Syrorum. At quum Græcorum Imperatores tyrannidem in Syros exercerent, eosque occiderent, tunc exstitit Maro &c.*

[illegible]

domine, vereor, ne Montis Libani incolæ per Melchitarum factionem ad eorum sectam pertrahantur. Rem itaque cum Cardinali, qui apud te versatur, esse transigendam dico, dandamque operam, ut ipse me Metropolitam instituat: Futurum enim confido, ut hac via in Latinorum fide aliquos contineam; Jacobiticæ verò sectæ nulla mihi mentio fiet. Annuit Legatus, & Joannem Botrensem Episcopum creavit. Hactenus Jacobitæ: ubi Maronis nomine, Joannes S. Maronis monachus designatur. Ejus porrò ad Botrensem Sedem promotio anno sexcentesimo octogesimo sexto contigit, Constantini Pogonati octavo.

[illegible]

[illegible]

Inde Episcopali dignitate per manus impositionem auctus, illicò in Phœniciæ oras profectus est, ubi excolendæ vineæ Domini se totum impendit, eo successu, ut ad obsequium Ecclesiæ Romanæ perduxerit plures Monophysitas atque Monothelitas tùm longè dissitos, tùm finitimos, tùm convenas servos, tùm indigenas: ex quibus mirum in modum auctus fidelium numerus, in maximam ac frequentissimam Ecclesiam increvit, adeò ut non modò Libani juga compleverint, verùm etiam, velut coloniis inde deductis, Hierosolymam usque, atque in Armeniæ provincias sese longè latèque diffuderint. Nec suis intereà deerat Joannes, quin pro temporum conditione Sacerdotes & Episcopos ad procurandam ipsorum salutem identidem destinaret. Auctor prætereà etiam fuit, ut præfecti militiæ atque Tribuni crearentur, qui populum suæ factionis ab hostium infestatione tuerentur. Ejusmodi porrò Ducum tanta virtus, atque in bellicis expeditionibus felicitas fuit, ut non modò

[illegible] [1]

[illegible]

dò Persis, sed etiam Saracenis [1] terrori fuerint &c.

[illegible]

Anno

[illegible]

Josephum excepit Joannes regulus, qui universam terram Benedictam (Palæstinam) *subegit: quumque è Libano in Carmelum venisset, Jerosolymam cogitans, inopinata irruptione latronum provinciæ Righzæorum penè oppressus est supra Turrim Peregrinorum, amissis suorum tribus millibus. Quumque se rursùs ex ea clade collegisset, contra Righzæos contendit, eorumque terras populatus, cæsis armatorum novem millibus, imbellem turbam & pecorum greges secum trahens, in Libanum revertitur; mox in castro Basconta sedem fixit, ibique grandævus extinctus est.* His cladibus attritæ Arabum vires, & aucta victoriis Mardaitarum licentia, perpulerunt Moaviam, ut pacem vel iniquis conditionibus à Constantino Imperatore redimeret. Atque ita à Saracenorum incursionibus pacatum fuit Romanum Imperium, donec Constantinus vixit. Quo defuncto, quum Justinianus ejusdem filius anno 685. gubernacula Imperii suscepisset, Abdalmalechus Meruani filius, qui quartus à Moavia Arabibus præfuit, pacis instaurationem postulavit, pollicitus se eidem persoluturum nummos mille, & unum in singulos dies servum & equum; Cypri autem, Armeniæ, Iberiæque vectigalia inter se æqua portione divisum iri, dummodo Imperator Mardaitas Libani incolas aliò transferret. Quæ omnia breviter narrat Cedrenus tom. 1. pag. 440. *Primo ejus anno* (inquit, hoc est, Justiniani Rinotmeti) *Abimelechus* (Abdalmalechus) *ad eum nuncios mittit confirmandæ pacis causa: convenitque, ut Imperator* (nimirùm Justinianus, non Mardaitarum Dux, ut perperàm legitur in Latina Cedreni versione) *agmen Mardaitarum in Libano, ejusque impressiones compesceret, eoque nomine Arabes Romanis penderent in singulos dies nummos mille, equum, & servum. Imperator Paulum Magistrianum ad Abimelechum mittit, pacti confirmandi gratia: idque scripto, & testibus est comprehensum. Proinde Imperator misso legato, duodecim millia Mardaitarum revocat. Quo* qui-

NOTA.

1 *Saracenis*. Cedrenus in Annalibus narrat, Mardaitas, hoc est, Maronitas sub Constantino Pogonato non Libanum modò occupasse, verùm etiam totum terrarum tractum, qui ab Hierosolymis ad fines Antiochiæ porrigitur. *Annis*, inquit, *octavo & nono Constantini, Mardaitæ Libanum ingressi, occupaverunt quidquid à Mauro monte usque ad sacram urbem: & speculas etiam Libani obtinuere. Multi ad eos se contulerunt servi, captivi, atque indigenæ: adeò ut exiguo tempore ad multa excreverint millia. Hæc Maviam & qui cum eo erant, terruerunt, ita quidem, ut cogitantes Romanum Imperium divino præsidio defendi, legatos ad Constantinum pacis petendæ causa miserint. Is Pitzicaudam ad Saracenos mittit, perque eum pacem cum eis componit, ac tabulis consignat, ea conditione, ut per annos triginta quotannis Saraceni Romanis penderent auri millia decem, servos centum, equos generosos quinquaginta.* Eadem apud Theophanem p.295. Ducum Mardaitarum seriem exhibet Anonymus Syrus in Cod. scripto anno Græcor. 1616. Christi 1305. cujus verba Arabicè sic reddit Edenensis cap. 7.

فى مبتدا دولـــة العرب كان يوسف ملكا على جبيل وكسرا على الداخلة التى من اسـمـه تكنى كسروان ثم فى خلافة عمر ابن ابى طالب كان ايوب متولى قيسارية فيليبس وبيت المقدس وبعد ايوب تخلف الياس . ولما توجه هرقـل الملك الى بلاد الشام كان ينجده بجيشـه . ثم ان بعد هولا تولى الملك يوسف تدبير جبيل وجبل لبنان . وبعد وفاتـه تخلف عليه الملك يوحـنـا .

Sub exordia Saracenici Imperii, Byblo (Gebail Arabes dicunt) *dominabatur Joseph, & Chosroës mediterraneæ regioni, quæ Chosroëna, vel Chesruan* (Chasra, & Cheira, indigenæ proferunt) *ab eodem deinceps appellari cœpit. In Chaliphatu autem Omari Ben-Abi-Taleb, Jobus Cæsaræa Philippi & Hierosolymis potiebatur: eoque defuncto, Elias rerum potitus est, qui Heraclio Imperatori in Syria pugnanti suppetias tulit. His demùm extinctis, Bybli & Libani principatum tenuit Josephus, eique Joannes regulus successit.* De Joanne verò, qui Saracenos debellavit, hæc laudatus Historicus Syrus. [illegible]

ܘܒܗ ܫܢܬܐ ܬܪܬܝܢ ܠܡܠܟܘܬ
ܝܘܣܛܝܢܝܢܘܣ ܡܝܬ ܠܗ ܬܐܘܦܢܐ ܐܦܝܣ [1]
ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܡܢ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ
ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ ܥܠ ܓܘܒܝܐ
ܐܬܐ ܡܪܝ ܝܘܚܢܢ. ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ
ܠܐܬܪܘܢ

Anno secundo Justiniani Imperatoris moritur Theophanes [1], quem sextæ Synodi Patres Antiochenæ Ecclesiæ præfecerant. Post Theophanis obitum de successoris electione, Episcoporum Synodus habita est. Qua occasione divino consilio Antiochiam Joannes profectus, concordi

quidem facto Romanam potentiam accîdit. Quidquid enim hodie Arabes tenent à Mopsvestia usque ad quartam Armeniam, id omne infirmum erat, cultoribusque vacuum, ob incursiones Mardaitarum. Quibus repressis, ingentia damna Arabes Romano Imperio in hunc usque diem intulerunt. Enimverò Justinianus annos non totos sexdecim natus, inconsultè rem gerebat. Anno secundo profectus in Armeniam, recepit Mardaitas in Libano degentes, aheneum murum destruens. Hæc Cedrenus: cui consonat Theophanes pag. 300. 302. 303. & alii recentiores. Hinc Maronitis *Mardaitarum*, hoc est, *Rebellium* nomen impositum, quod eisdem Cedrenus ad annum Constantini octavum & nonum per antecessum tribuit: Quia nimirùm inconsulto Imperatore Saracenos debellarunt, iisque pulsis totum terrarum tractum à Mauro monte, qui Antiochiæ imminet, usque ad sacram Hierosolymorum urbem occupaverunt. Quo autem artificio Justinianus agmen Mardaitarum è Libano in Armeniam abduxerit, narrat Edenensis loc. cit. *Simulat*, inquit, *Justinianus contra Arabas expeditionem: & misso in Syriam exercitu, Archistratego dona, & perhonorificam Epistolam dedit, ad Libani Ducem perferenda, præcepitque, ut hominem secreto conveniret, dataque occasione perimeret. Dux Græcus Græco astu, exiguo cum comitatu ut fraudi fucum faceret, ad Joannem* (Mardaitarum Ducem) *profectus est in oppidum* قبلياس *Cabbelias, ipsique literas, & Imperatoris dona obtulit: nec difficile fidem invenire fuit, quin perhonorificè à Joanne exceptus, militum quoque animos cepit. Ergo dum de bello Arabibus indicendo consulitur, dato signo concurrêre ex insidiis Græci, assidentem mensæ Ducem Libani trucidant. Ut proditum Ducem milites compererere, sublato clamore in interfectores irrumpunt. Summa hìc utrinque contentione pugnatum est. Sed facile erat imparatos à paratis repelli. Huic cladi alludens Gabriel Barclajus in Historia Chesruani, hæc cecinit.*

سكن الملك فى بسكنتة وارسل العساكر فى
بغتة : نهب البقاع بفرد نكتة : وقتل رجاله مع
نسوان طلع سكن فى قب الياس : وارسل عساكر مع
حراس : والبقاع تحت حافر خيله انداس : طلع
خبره للسلطان • بعث له خلعة مع قصاد ;
تطمن واكل معهم الزاد عساكر ورام تتجرد .
كبسوه فى ساعة الاطمان • قتلوه وانقتل معه
العسكر : وانقتل معه كثير من الاوخار ;

Fixit regulus sedem suam in Basconta: factaque ex inopinato incursione, Bakaam (Planitiem Libani) *depopulatus est universam; incolisque ultima internecione deletis, in* (Castro) *Cabbelia consedit, atque inde misso cum aliquibus peditum turmis equitatu, eandem Bakaam infestabat. Hæc ubi Imperator rescivit, pretiosam vestem cum Legatis* (Regulo) *dono misit: isque dolum minimè suspicatus, Legatos amicè exceptos ad mensam etiam adhibuit. Ast illi admoniti adesse copias, quas occultis itineribus maturare ad eum locum jusserant, repentè nihil minus suspicantem Regulum adoriuntur, & interimunt. Mox ejus copias subita hostium impressione perculsas ingenti cum cæde dissipant, non paucis ex sua parte desideratis.* (Hactenus Barclajus.) *Tùm denique Imperatoris Architrategus animos incolarum Libani ca cæde exulceratos demulcere cœpit, & factum excusare. Addebatque, Constantinopolim ob Arabum Persarumque incursiones in magno discrimine constitutam, ipsorum ope indigere: publicam proinde rem privatæ utilitati anteferendam esse. Quumque præterea amplissima præmia ipsis polliceretur, si Imperatori paruissent, ægrè tandem obtinuit, ut Simeonem defuncti ex sorore nepotem Ducem sibi renunciarent, qui armatorum duodecim mille in Armeniam, postea in Thraciam deduceret. Hujusmodi simultates, quas Libani incolas inter & Græcum Imperatorem intercessisse diximus, Mardaitarum, hoc est, Rebellium nomen eisdem crearunt, quum Justiniani imperium aspernati, descriptis suprà motibus causam dedere.* Hucusque Edenensis.

12 *Theophanes*. Post hunc refert Anastasius, in Antiochena Sede inconsulto Clero à Conone Papa substitutum fuisse Constantinum Ecclesiæ Syracusanæ Diaconum: sed comperto, inquit, hominis ingenio malo pravoque, & novitatis discordiæque cupido, eodem Pontifice jubente, à Præfectis Imperatoris comprehensus, & in carcerem detrusus est. Quam ob rem nullus apud Orientales scriptores in serie Patriarcharum Antiochiæ Constantino locus.

[illegible]

cordi omnium suffragio Antiochenus Patriarcha [1] creatur &c.

[illegible]

Pergit Edenensis ex Actis, quæ apud Quaresmium leguntur, Joannis profectionem in Urbem describere, ejusque primam fugam in Cœnobium S. Maronis, unde Libellum Fidei ad Libani incolas transmisit. Alteram ejusdem fugam, quando in laudato Cœnobio à Melchitis vexatus, ad Libanum commigravit, mox subdit, in hæc verba.

[illegible]

Abrahamum itaque ex sorore nepotem,

NOTA.

1 *Patriarcha*. Joannis Patriarchatum colligit Stephanus tùm ex communi traditione Maronitarum, tùm ex confessione Jacobitarum quam pag. 496. recitavimus: tùm demùm ex Prologo Professionis fidei ab ipso Joanne Marone ad Libani accolas transmissæ, ubi hæc leguntur: [illegible]

Quumque pro certo existimaret Maro, sibi consentaneum magis esse Sedem suam mutare, quàm Orthodoxam fidem à Patribus Nicææ, atque in reliquis Synodis huic consentientibus probatam deserere, ab urbe Antiochia ad quoddam Cœnobium profugit, quod in ditione urbis Apameæ ad ripam Orontis situm est. In eo quippe loco octingenti cœnobitæ probati & pii commorabantur: apud quos hunc libellum elucubravit, descriptumque ad sacrum Libani montem mittendum curavit. Idem Prologus paucis mutatis legitur Syriacè & Arabicè in Codice Ecchell. 14. scripto anno Græcorum 1703. Christi 1392. Hinc Renaudotio non assentimur, qui in Dissert. de Syriacis Melchitarum & Jacobitarum Liturgiis, tomo 2. Liturgiarum præfixa, præfidenter pronunciat pag. 7. 15. & 16. Joannem Maronem Patriarcham nunquam exstitisse, idque *singulari Dissertatione ex perpetuo Græcorum & Latinorum, imò & Orientalium cujuscumque sectæ silentio se probaturum pollicetur*. Quod verò Joannes *in Synodo* electus fuisse dicitur, id à nemine, præter Edenensem, affirmatur. Atqui si Joannes concordi Episcoporum suffragio Patriarcha Antiochiæ creatus fuisset, illius utique nomen in serie Patriarcharum Antiochenorum Græci, aut Latini ejusdem ævi scriptores notassent, sive is Catholicus fuisset, seu hæreticus, uti notata leguntur nomina hæreticorum Catholicorumque Antistitum, qui eundem antecesserunt, aut subsequuti sunt. Itaque probabilius puto, illum non ab Episcopis Antiochenæ Sedis, qui Græcorum Imperatori Justiniano parebant, sed ab iis, qui Mardaitis, seù Maronitis præerant, in Patriarcham electum fuisse. Id enim suadere videtur, quod Maronitæ ad præsentem usque diem Patriarchas suos à Græcis, Jacobitis, & Nestorianis diversos habere consueverint; nec verosimile est, tantam hominum multitudinem, qui à monte Mauro ad Sacram urbem, Syriam, Phœnicen, & Palæstinam occupaverant, capite & pastore caruisse, aut in unam gentem à reliquis ritu moribusque differentem sine aliquo auctore coaluisse. Atque hac de causa videntur Græci Latinique gesta Joannis Maronis præteriisse, quum hæc in jugis Libani contigerint, & Patriarchatus Joannis Maronis à Græcis non fuerit agnitus, utpote qui ad Ritum Syriacum, & super subditos Syros explicaretur; quemadmodum nec subsequutos, neque præsentes Maronitas Patriarchas in Antiochenorum numero reponunt. Demùm quod in Actis Joannis Maronis apud Quaresmium refertur, *eum nimirùm Romam profectum fuisse, & à Summo Pontifice Patriarcham Antiochiæ ordinatum &c.* commentum puto, inde fortasse ortum, quod Joannes unàcum Maronitis suis præter reliquos Syros, Apostolicæ Sedis communioni adhæserit. Nam, ut benè notat Edenensis, Mardaitæ, seù Maronitæ, quibus Joannes præerat, ab omnibus quidem Orientalis historiæ Scriptoribus maximam inde commendationem consequuti sunt, quod Romanum Imperium à Saracenorum incursionibus liberaverint; à nemine tamen proditæ fidei, & desertæ religionis arguuntur.

ܒܡܠܟܝܬܐ܆ ܘܟܕ ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܡܪܘܢ
ܫܕܪ ܐܓܪܬܗ ܠܡܠܟܝܘܬܗ. ܘܫܩܠ
ܚܝܠܐ ܒܟܠܗܘܢ ܡܢ ܕܝܪܐ ܕܡܪܝ ܡܪܘܢ
ܠܗ ܡܢܗܘܢ ܪܫܐ ܕܒܝܬ ܠܘܬ ܚܝܠܐ
ܦܘܩ ܠܒܬܪܘܢ܆ ܕܡܪܐ ܫܡܥܘܢ
ܠܡܠܟܝܬܐ ܦܝܣ ܩܠܐ ܡܕܒܪܢܘܬܗ
ܐܘ ܫܦܝܠܘܬܐ ܠܐ ܒܢܝ ܡܪܐ ܘܪܫܐ ܕܡܠܟܝܢ
ܠܡܠܟܝܬܐ ܠܗ ܦܪܝܘܗ ܐܫܬܘܐ
ܐܠܦܝܢ ܐܪܒܥܐ ܡܫܪܝܢ ܘܐܠܦܝܢ ܐܬܘܗ
ܒܪܘܡܐ ܟܠܗ ܠܡܠܟܝܬܐ ܠܗܠܝܢ
ܪܫܐ ܕܒܝܬ ܘܣܡܟܘܢ ܡܢ ܠܗܠܝܢܘܗ
ܠܗܠܝܢ ܦܪܘܣ ܗܘܐ ܠܡܠܟܝܬܐ ܒܟܠܗ
ܡܢ

potem (*Joannes Maro*) suæ factionis copiis præfecit, acceptisque à regulo Simeone, quæ per epistolam postularat, auxiliis, ingenti cum exercitu profectus est ex Cœnobio S.Maronis ad Castrum Semar-Gebail (*idest*, *Bybli propugnaculum*) quod Botro imminet. Hæc etiam Jacobitarum testimonio probantur in sua Catechesi, illis verbis: *Quum Melchitæ* [1] *Castellum Amiunum occupassent*, *Maroninus*, & *ejus ex sorore nepos Abrahaminus ad Semar-Gebailum procul à Melchitis recesserunt*, *ibique ab exactionibus segreges suos immunes præstitere*, *quibus à Melchitis incolæ ipsorum sectam recusantes vexabantur*; *conspirantibus cum Marone Syris universis*, *ac Libani incolis*,

NOTA.

1 *Melchitæ*. Bellum, quod Maronitas à Melchitis divisit, sub Justiniano Rinotmeto, Mauricio & Marciano Ducibus gestum, describit idem Edenensis in Vindiciis Maronitarum, quem Librum Latinè reddidit Vir amicissimus Petrus Benedictus Societ. Jesu. Exstat autem Arabicè in Bibliotheca Collegii Maronitarum de Urbe. *Anno*, inquit, *sexcentesimo nonagesimo quarto*, *exeunte vere*, *exercitus Imperatoris Syriam ingressus*, *primùm S. Maronis Cœnobium*, *velut totius belli caput*, *invasit*: *quod solo æquatum est*, *cæsis quingentis Monachis*: *idemque turbo Cansarinum* قنشرين, & *Havasemum* عواصم, *insignia in eadem Provincia oppida*, *perculit*. *Horum incolæ à Monothelitis ultima internecione deleti fuerunt*, & *bona militum licentiæ subjecta*: *neque ab Orthodoxorum cæde temperatum est*, *usque ad Mauricii* & *Marciani in urbem Tripolim adventum*. *His in subjectum Urbi agrum castra moventibus occurrêre undoque incolæ*, *imperata se facturos pollicentes*, *si pacem darent*: *quam emissâ erroris professione*, *haud ægrè impetrarunt*. *Delectus castris locus in planitie*, *quæ pagum Amiun* اميون *dividit à castello Naus* ناوس, *quod imam Libani montis radicem occupat*. *Huc ab incolis ex proximis agris comportata militi cibaria*, & *commeatus suppeditati fuere*: *Nonnulli ex indigenarum numero primores viri à Ducibus Mauricio* & *Marciano inducias postularunt*, *interim obedientiam* & *deditionem dominis suis suasuros se esse polliciti*. *Datæ induciæ*, & *literæ ad rebelles Principes missæ*, *quibus ad imperata facienda sollicitabantur*. *Cæterùm vicinus hostis pavore cuncta compleverat*, & *Catholicis una supererat salus*, *Dei opem supplicibus votis implorare*. *Audiit Deus voces supplicum*, & *de more propitius suis inopinato eventu consuluit*. *Dum hæc aguntur*, *à Regia Urbe Leontii Ducis Joanni Patriarchæ* & *Simeoni montis Libani Regulo epistolæ redduntur*, *qui*, *expositâ primum Justiniani exauctoratione*, & *ipsius Leontii ad Imperium provectione*, *exercitum in Syriam missum*, *velut Imperii hostem*, *invadere jubebantur*. *Hæc ubi inter Catholicos vulgata fuere*, *in magnam victoriæ spem sese erexere*, *quum sibi præsentem numinis opem conspicarentur*. *Ergo nequaquam expectandum hostem rati*, *effudere sese à summis Libani jugis*, *velut disjecto aggere torrentes fluvii*, *tantâque vi impulere adversum agmen*, *ut hostium plerique non expectata impressione verterint terga*: & *verò turbatos ordines Maronitæ aggressi à tergo*, & *à lateribus*, *inchoata jam victoria ferociùs incursantes*, *miserabili strage ingentem exercitum delevere*. *Eo in prælio concidit Mauricius*: *cadaver à Curæ* كفر *incolis sublatum*, *Amiuni conditum est* &c. Pergit eandem Maronitarum victoriam ex Catechesi Jacobitarum, & ex Carmine Josephi Accurensis Maronitarum Patriarchæ de Trinitate, & de Calendarii restitutione confirmare. Demùm Eutychium Patricii filium Alexandrinum refellens, hæc de Mauricio & de Marciano Melchitarum Ducibus subjungit: *Exploratissimum est*, *Mauricium concidisse in pugna quàm suprà retulimus*, & *à Melchitis in pago Amiuno conditum fuisse*, & *constructo ad ejus tumulum templo*, *institutâque annua solemnitate die* 26. *Julii ejus memoriam apud eosdem insignem esse*. *Marcianum verò seminecem ex acie sublatum fuisse*, *qui ad pagum Scivaitam* شويت *deportatus in provinciam Accar* عكار, *paulò post extinctus est*, & *templum*, & *festum diem à suis Melchitis commeruit*. Eadem apud Naironum in Dissert. de origine Maronitarum.

[illegible]

colis, qui etiam in ejus verba jurarunt &c.

[illegible]

[illegible]

Postquam verò Joannes Patriarcha has persecutionum tempestates ea, qua diximus, felicitate evasisset, continuò Libani juga atque finitimas regiones lustrare; & Catholicos quidem, qui intra Ecclesiæ septa versabantur, confirmare, transfugas ad ovile salutis reducere: Ecclesias & Monasteria construere: Sacerdotes & ministros ad earum custodiam cultumque designare: Archiepiscopos & Episcopos consecrare, eisque Sedes & redditus necessarios constituere, minimè neglexit. Cæterùm quum per eos dies intellexisset, à Mauricio & Marciano Ducibus Romæorum, Cœnobium S. Maronis solo fuisse æquatum, atque Monachos interfectos, bonaque dissipata omnia, Romæis videlicèt Maronis nomen ab hominum memoria revellere contendentibus; alterum sibi excitavit Cœnobium ad solem orientem castelli Caphar-Hai agri Botrensis. Fama est, in eam ædem S. Maronis caput ex Cœnobio Apameensi à Joanne fuisse translatum, ejusdemque Sancti Abbatis memoriam Nonis Januarii ab illo affixam fuisse, quando Ecclesia ejus nomini consecrata est &c.

Exacto his moribus vitæ cursu Joannes, quum erga populum suum optimi Pastoris partes explevisset, ex vitæ præsentis ærumnis ad sempiternæ domus requiem migravit, præmium laborum laturus ab eo, qui laborantibus in spirituali ipsius vinea mercedem deperire non patitur. Moritur [1] Joannes v. Idus Februarii in Cœnobio S. Maronis in castello Caphar-Hai. Ad funeris pom-

NOTA.

[1] *Moritur.* Anno Christi 707. ut idem Edenensis notat in serie Patriarcharum Maronitarum.

[illegible]

pompam convenere undiquè Maronitæ Episcopi & Monachi cum infinita propemodùm hominum multitudine, benedictionem ex sacri corporis contactu accepturi. Elatum itaque cadaver cum lampadibus & aromatum suffitu, atque hymnorum concentu, eodem in Monasterio perhonorifico tumulo composuere: quod ejus Acta paucis perstringunt: *mortuus est cum publica sanctitatis fama, & conditus in Caphar-Hai*: quibus subscribit Barclajus in carmine de Synodis: *in Caphar-Hai mortuus est iste electus*.

[illegible]

[illegible]

Quocirca Ecclesia Maronitica nobili festo Joannis Maronis memoriam quotannis instaurare consuevit v. Idus Febr. Insuper ad calcem postremæ Orationis diei Dominicæ & Festorum, Joannis Maronis intercessionem postulat, eorumque omnium, qui vineam Domini cum labore & profectu excoluere: atque in Officio Sabati, & in Commemoratione Patrum in Sacra Liturgia à Diaconis recitanda, Joannem Maronem enumerat cum reliquis gloriosissimis Patribus, qui hæreticorum errores ab ea repulerunt, ipsamque in sacra scientia divinorum dogmatum confirmavere.

[illegible]

III. A Monothelitarum hæresi, quam eidem Eutychius, & Gul-Tyrius affingunt, vindicatur.

Hæc Edenensis de rebus gestis Joannis Maronis. Pergit eundem à calumniis Eutychii Alexandrini & Gulielmi Tyrii vindicare, quorum primus in Annal. tom. 2. pag. 191. scribit, Maronem sub Mauricii Principatu hæresim Monothelitarum excogitasse; alter addit, Sextam Synodum contra Maronem ejusque asseclas Maronitas coactam fuisse. Utrique subscribunt nonnulli recentiores, qui Maronitas Joannis nostri segregales nil aliud fuisse existimant, quàm gentem ex Melchitis & Jacobitis jam olim abinvicem religionis causa divisis conflatam. Et quidem ad Maronitas quod attinet, invictis ipsos argumentis ab hæresi Monothelitarum purgavit doctissimus Naironus in Dissert. de eorum origine ac Religione. Quod verò de Marone nostro ab Eutychio & Gulielmo asseritur, purum putum est commentum. In primis falsum est, Monothe-

nothelismum sub Mauricio Imper. emersisse. Non sub Mauricio, neque sub Phoca Maurícii successore, sed sub Heraclio ea pestis erupit circa annum Christi 628. auctoribus Athanasio Jacobitarum Patriarcha, Sergio CP. Cyro Alexandrino, ac Theodoro Pharanita, ut docent sexta Synodus Oecumenica, Concilium Lateranense sub S. Martino, Sophronius Hierosolymitanus, Maximus confessor, Joannes Damascenus, Theophanes, Cedrenus, Zonaras, aliique innumeri. Vide Combefisium in Auct. tom. 2. in historia hæresis Monothelitarum Disp. 1. ubi Maronis ne vestigium quidem. Deinde falsum est, Maronem in Sexta Synodo damnatum: nullus enim in ea Synodo Maroni, aut Maronitis locus, nulla mentio in eorum catalogo, quos velut Monothelismi auctores recensent & damnant ejusdem Synodi Patres, qui in perquirendis hujus erroris magistris & fautoribus omnem navarunt operam: nec Eutychius, aut quivis alius Eutychio recentior, oculatissimus licet & in historia Ecclesiastica apprimè versatus, tribus & ampliùs post exortum Monothelismum sæculis id videre potuit, quod æquales Monothelitarum primipilis Patres non viderant, quod historici eorum temporum Scriptores non adnotarant, quod denique à sexto usque ad decimum sæculum in nullis sive sacris, seù prophanis monumentis legitur. Quæ quum certissimè ita se habeant, non video, cur Renaudotius, qui tom. 2. Liturg. Orient. Arabum Syrorumque, in historia præsertim Ecclesiastica, fidem velut meritò suspectam, dubiam, & propè nullam passim traducit; hoc tamen loco mutata veluti velificatione Eutychium, Macrisium, & quosdam alios Arabas, quorum tamen nullus non hæreticus, aut Mahometanus fuit, Conciliis, Patribus, atque veteribus Græci Latinique nominis historicis sciens prudensque præferre velit (fatetur enim in historia Patriarch. Alexand. pag. 1713. totam Antiquitatem à prædictis Arabibus dissentire) eoque demùm progrediatur, ut Maronem Monothelitarum principem appellare non dubitet.

IV. Melchitarum & Maronitarum origo.

Denique ad Melchitas quod spectat, variæ fuerunt de eorum origine opiniones. Edenensis & Naironus loc. cit. contendunt, occasione belli quod suprà descripsimus pag. 504. audiri cœpisse in Syria, *Melchitarum* & *Mardaiturum* nomina: & hos quidem, utpote Joannem Maronem sequutos, *Maronitas* appellatos fuisse, eosdemque orthodoxam religionem in Syria conservasse; illos verò, qui Imperatori ejusque Ducibus Mauricio & Marciano Monothelitica hæresi infectis obtemperarunt, *Melchitas*, hoc est, *Imperiales* dictos, eosdemque Monothelitas: nam *Melchi*, & *Melchita* à *Malech* derivatur, quasi dicas, Imperialis ab Imperatore, seù Regius à Rege. Alii Melchitarum originem altiùs petunt: à Marciano nimirùm Imperatore, & Quarta Synodo. Ita è Syris primus, quod sciam, scripsit Dionysius Barsalibæus circa annum Chrsti 1160. in Expositione Liturgiæ cap. 1. in hæc verba: ܡܠܟܝܐ ܡܬܩܪܝܢ ܡܛܠ ܕܫܒܩܘ ܠܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܒܗܬܐ ܘܢܩܦܘ ܠܬܪܥܝܬܐ ܕܡܪܩܝܢܐ ܡܠܟܐ: *Melchitæ dicuntur* (De Græcis Auctor Jacobita loquitur) *quia relicta Patrum fide in sententiam Marciani Imperatoris iverunt*. Eadem è Græcis tradit Nicephorus Callistus, qui anno 1330. floruit, hist. Eccl. lib. 18. cap. 52. cujus verba transcripta leguntur apud Demetrium Cyzicenum in Tractatu de Jacobitarum hæresi ac Chatzitzariorum in Auct. nov. Combefisii tom. 2. pag. 263. *Enimverò*, inquit Nicephorus, *eo quem diximus Jacobo Monophysitarum opinionem apud Syros prædicante, magnum exortum est dissidium. Nam qui rectæ opinioni adhæserunt*, *Mel-*

chitæ appellati ſunt, *quod Sanctam Quartam Synodum*, *& Imperatorem ipſum* (*Melchi enim Syris Rex eſt*) *conſectarentur*. Omitto Græcos, Arabas, Latinoſque Scriptores, Nicephoro & Barſalibæo recentiores, ut Severum Epiſcopum Aſmonæorum, Ebnarrahebum Chronici Orientalis Auctorem, Elmacinum, Homaidum, quos Emus Baronius ſequitur: nec Eutychium Alexandrinum, decimi licet ſæculi ſcriptorem, moror, qui Melchitas quidem frequenter nominat in Annalibus tom. 2. pag. 16. 23. 79. 95. 100. 103. & ſeqq. nuſquam tamen originem hujus nominis prodit; quin & id ante Marciani tempora pro Orthodoxo uſurpatum fuiſſe ſupponit pag. 100. in hæc verba:

وكان مرقيان الملك حسن الامانة وكان يدين ويقاتل عن امانة الملكية ;

Erat autem Marcianus Orthodoxus Imperator, *quique fidem Melchitarum teneret ac propugnaret*. Denique Thomas Haranita, Epiſcopus Caphartabenſis, ſecta Monothelita, qui anno Chriſti 1089. cum Joanne Melchitarum Patriarcha diſputationem de unica Chriſti voluntate habuit, Melchitas affirmat nuncupatos fuiſſe, qui S. Maximo Confeſſore prædicante Marcianum fratremque ejus, necnon Mauricium, Imperatores Heraclii deceſſores, ſequuti ſunt: *Maximus enim*, inquit Thomas Cod. Ecchell. 14. *Marcianum ejuſque fratrem Imperatores*, *necnon Mauricium*, *qui utrique ſucceſſit*, *in urbe Regia adiit*, *& ut duas Chriſti voluntates in Syria prædicari juberent*, *obtinuit*: *quorum juſſiones qui exequuti ſunt Melchitas appellatos fuiſſe* affirmat: nullo tamen teſte, imò repugnantibus omnibus hiſtoriæ Eccleſiaſticæ monumentis, ex quibus liquet, Marcianum Imperatorem, qui centum & amplius annis Mauricio prior fuit, nullum habuiſſe fratrem Imperii conſortem, nec ſub ejus aut Mauricii Imperio quæſtionem de Chriſti voluntatibus agitatam; ſed ſub Heraclio Phocæ & Mauricii ſucceſſore circa annum Chriſti 628.

Haud improbabili conjectura exiſtimo, Melchitarum & Mardaitarum nomina coæva & oppoſita fuiſſe, eaque olim non religionis, aut Ritus, ut Maronitæ docti putaverunt, ſed civilis dumtaxat factionis differentiam indicaſſe, licet procedente tempore aliud ſignificare potuerint, poſtquam ſcilicet unaquæque factio in gentem Ritu, Paſtoribus & Religione etiam diverſam coaluit. Nam qui olim in Syria adversùs Imperatorem rebellaverant, *Mardaitæ*, hoc eſt, Rebelles dicti fuere; qui verò Imperatori obtemperare non deſtiterunt, *Melchitæ*, hoc eſt, Imperiales: quod in Syria, & ſub Conſtantino Pogonato accidit, quando Mardaitæ, Theophane ac Cedreno teſtibus, totum illum terrarum tractum à Mauro monte ad ſacram uſque Hieroſolymorum urbem occuparunt. Id ut affirmem, ſuadet altum Patrum omnium, & Hiſtoricorum antiquorum de Melchitis ſilentium. Evolvantur Opera Patrum quarti, quinti, ſexti, ſeptimi, octavi, & noni ſæculi: legantur hiſtoriæ Procopii, Evagrii, Theophanis, Cedreni, Zonaræ, Theophylacti: nullum in iis *Melchitarum* veſtigium apparet. Sed neque apud hæreticos auctores, ut Petrum Cnapheum, Philoxenum Hierapolitanum, Severum, Petrum Juniorem, Joannem Philoponum, Darenſem, alioſque, à quibus Catholici *Chalcedonenſes* quidem, & *Synoditæ* paſſim appellantur, nunquam tamen *Melchitæ*. Contrà Theophanes ac Cedrenus *Mardaitarum* diſertam mentionem faciunt, nec tamen illos hæreſeos ullius inſimulant: quod argumento eſt, eorum nomen factionis civilis, non proditæ religionis notam fuiſſe: atque adeò Mardaitarum hoſtes patriâ ipſorum lingua *Melchitas* nuncupatos fuiſſe, veroſimile eſt: alioquin vel *Mardaitarum*, vel *Melchitarum*, tamquam hæreticorum meminiſſent eorum temporum Scriptores, qui res in Syria geſtas

gestas exortasque ibidem hæreses accuratè descripsere. Syriacum verò id nomen esse, & in Syria natum, ipsa vox *Melchita*, & *Mardaita* convincit: convincunt & Melchitæ atque Mardaitæ, gens olim & in præsentem usque diem in Syria frequentissima, alibi rara, aut nulla: ac proinde audiendus non est Pagius, qui Melchitarum nomen *sub Marciano* Imp. & *in Ægypto* natum existimat: *Vox Melchi*, inquit ad annum 622. num. 9. *designat hominem, qui Imperatoris religionem sequitur: & hæc divisio, quæ etiamnum in Oriente in usu est, Marciani Imperatoris, qui Dioscorum expulit, tempore exorta. Posteà enim duo in Ægypto Patriarchæ fuere, quorum unus Orthodoxis, post eam divisionem Melchitis nuncupatis, alterque Dioscori sectatoribus, quorum numerus magnus erat, præfuit*. Nam præterquàm quod apud nullum Scriptorem, Eutychio antiquiorem, nomen Melchitarum ad Marciani tempora refertur, si illud in Ægypto ortum fuisset, non quidem Catholici Syriaco, aut Arabico sermone (ex utraque enim lingua commodè derivari potest) *Melchitæ* dicti fuissent, sed Græcè Βασιλικοὶ, aut aliter ex Ægyptiaca lingua, ut perspicuum est; quum in Ægypto Syrus sermo nunquam, Arabicus verò non usurpari cœpit, nisi duobus ferè sæculis post Marcianum Imperatorem, & quartam Synodum, postquam scilicet Saraceni sub Omaro Calipha Ægyptum occuparunt. Quod autem Melchitarum nomen apud recentiores pro Græcis Ægyptiis usurpatum invenitur, mirum non est, quum etiam Jacobitarum nomen, quod certè in Syria & ex homine Syro prodiit, ad Ægyptios Monophysitas translatum legatur: plures enim mutationes nominibus hujusmodi accidere solent, ut perspicuum facit ipse Melchitarum titulus, qui olim Orthodoxos, nunc Schismaticos Syros, & Ægyptios Græci Ritus significat. Sic etiam Libaniotæ abjecto Mardaitarum titulo, Maronitæ dicti fuere; ex Marone scilicet, cui insigne Cœnobium juxta Apameam excitatum fuerat, unde & Joannes eorum Patriarcha cognomentum Maronis traxerat. Atque hìc obiter notandus locus Pseudo-Timothei Presbyteri Constantinopolitani in Tract. *de iis, qui accedunt ad Ecclesiam*, apud Combefis. tom. 2. pag. 459. ubi inter hæreticos recenset Maronitas his verbis. *Maronitæ, qui quartam, quintam, ac sextam Synodum rejiciunt, adduntque hymno Tersanctus crucifixionem, ac unam voluntatem, unamque operationem in Christo dicunt. Appellati sunt Maronitæ à monasterio suo Maro in Syria*: quæ verba Græculi cujuspiam recentioris fœtum esse liquet ex genuino Timothei Presbyteri Constantinopolitani textu, quem edidit Cotelerius tom. 3. monument. Eccl. Græc. pag. 377. & ex Gretzeri Codice, quem Combefisius ipse laudat, ubi nulla Maronitarum mentio: quin & doctissimus Cotelerius in notis ad eundem tomum pag. 626. de Timothei ætate sic scribit: *Quem ego* (hoc est Timotheum) *arbitror ante Monotheliticam hæresim vixisse, quia illius mentionem non facit*.

V. Ejus scripta, quæ à Sobensi indicari existimantur.

Scripta Joannis recensere existimatur Sobensis in Catalogo pag. 88. his verbis. ܝܘܚܢܢ ܒܪ ܦܪܢܓܘܝܐ ܫܒܥܐ ܦܢܩܝܬܐ ܣܡ ܗܘܐ: ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܕܛܠܝܐ: ܘܦܘܫܩ ܡ̈ܠܐ ܘܐܓܪ̈ܬܐ. ܘܗܝ ܕܣܡ ܠܘܩܒܠ ܗܪ̈ܣܝܣ: ܘܗܝ ܕܥܠ ܫܒܥ ܥܝܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܣܪ̈ܐ ܘܫܘܡܠܝܐ: ܘܐܦ ܩܪܐ ܠܗ ܒܫܡܗܐ ܕܫܘܠܡܐ.

Joannes Bar-Frangoje (idest, Francorum filius) *septem composuit tomos: De regimine Puerorum: Exercitationes in Vocabula: & Epistolas: & quem scripsit adversùs Hæreses: & quem de septem oculis Domini nuncupavit. Nec non de vinculis*, (cingulum malè vertit Ecchellensis) *& de Perfectione* (hoc est, Ordinatione, seù

seù manus impositione) *Habet etiam Librum Quæstionum*. Sobensem exscribens, subdit laudatus Edenensis loc. cit. [Syriac text]

Liber Primus de regimine & educatione puerorum. Secundus, Orationes per modum interrogationis & responsionis. Tertius de septem oculis Domini. Quartus de obligationibus, seu interdictis. Quintus de Perfectione, quæ, ut arbitror, Missam significat, & Chirotoniam, quarum meminit Abraham Ecchellensis in suis libris. Sextus, Expositio vocum Sacræ Scripturæ, cujus meminit Barhebræus in Horreo mysteriorum (Commentar. in Librum Sapientiæ, ubi eum vocat ܝܘܚܢܢ ܕܡܪܘܢ *Joannem Maronis*, hoc est, ex monasterio *S. Maronis*, ut benè observat Pagius ad annum 635. n. 5. *Septimus de sectis adversùs hæresim Nestorii duas in Christo Domino Personas statuentis, nec non contra blasphemiam Petri Fullonis de Trisagio. Octavus, Epistolæ: videlicet Prima de duabus Domini naturis, Divina & humana: altera de duabus ejusdem voluntatibus.*

Verùm licet demus Sobensem loc. cit. de Joanne nostro loqui, (quod tamen mihi haudquaquam certum est, præsertim quum in Codice Ecchell. 17. pro ܒܪ ܦܪܢܓܝܐ *Bar-Frangoje*, legitur, ܒܪ ܦܢܟܝܐ *Bar-Fincoje*, *filius figulorum*, cujus sententiam de Christi nomine in sensum Nestorianorum detorto idem Sobensis producit in lib. Margaritarum Par. 3. cap. 5.) per Librum, qui *de sectis*, seù *contrà Hæreses* inscribitur, videtur potiùs designari Tractatus ejusdem adversùs Monophysitas & Nestorianos, qui exstat in Codice Ecchell. 14. & per *Epistolas*, binæ ipsius Joannis literæ, quarum prima *Libellus Fidei* contra eosdem hæreticos, altera *de Trisagio* prænotatur; utraque autem habetur in laudato Cod. Ecchell. 14.

VI. Nihil videtur de Monothelitis scripsisse.

An verò de duabus etiam Christi voluntatibus quidquam scripserit, definire non ausim, quum nullum hactenus hujusmodi Tractatum viderim. Ex iis tamen, quæ in laudato Fidei Libello ad Libaniotas scripsit, colligi videtur, eum hac de quæstione minimè disseruisse: nam siquid pro Monothelitis scripsisset, illud utique in eo Libello exstaret, cujus Thomas Caphartabensis Monothelita, ut mox dicemus, interpres fuit & interpolator: sed & ejus testimoniis idem Thomas usus fuisset in Libro, quem de una Christi voluntate adversùs Joannem Melchitarum Patriarcham exaravit, ubi plura de Maronitis & Melchitis comminiscitur. Contrà si adversùs Monothelitas Joannes noster calamum acuisset, ab eodem Thoma disertè impugnatus fuisset, aut sal-

tem

tem unà cum S. Maximo calumniis oneratus: Locus prætereà in Libello fidei esset, unde argui posset, Joannem de duabus Christi voluntatibus disseruisse: Denique ejus auctoritate usi fuissent Maronitæ Edenensis, Naironus, Ecchellensis, Barclajus, aliique antiquiores, ut gentem suam à Monothelismi suspicione purgarent. Quod quum à nemine factum videam, probabile existimo, Joannem hac de re nihil scripsisse. Nec ut contrarium sentiam, adduci possum ex iis, quæ idem Joannes innuere dicitur cap. 21. Commentariorum Liturgiæ S. Jacobi Apostoli, in expositione Symboli Nicæni, ubi sic loquitur de his, qui Christi naturas ac voluntates confundunt Codice Ecchell. 64. *At de his fusissimè scripsimus, atque comprobavimus ex testimoniis Patrum nostrorum piorum, quæ collegimus in nostro Libro adversùs confundentes Naturas & Voluntates Domini nostri, & permiscentes ipsius proprietates, & ad caritatem vestram misimus*: quæ verba referuntur à Nairono in Dissert. de Origine ac Religione Maronitarum, & à Pagio ad annum 635. num. 11. Nam etsi Librum illum Commentariorum in Liturgiam Jacobi genuinum esse Joannis fœtum dicamus (quod alibi expendendum Lectori proponam,) verosimiliùs videtur, citatum locum à recentiori amanuensi interpolatum fuisse, quum Joannes in Libro ad Libaniotas transmisso (de quo certè loquitur, dum ait, *in nostro Libro adversùs confundentes naturas, quem ad caritatem vestram misimus*,) nihil de Voluntatibus Christi loquutus est. Idem dicendum ad alia, quæ Naironus in cit. Differt. ex Joanne adducit.

Cur autem Monothelitarum mentionem Joannes non fecerit, hanc fuisse causam existimo: vel quia fortassè ante Monothelismi exortum scribebat: vel quia apud Libaniotas, ad quos scripsit, & quibuscum versatus est, de duabus quidem Christi naturis & unica Persona, deque sacris Ephesino & Chalcedonensi Conciliis propter Nestorianos & Monophysitas antiquos & famosos iis in locis hæreticos, celebris quæstio agitabatur; nulla de voluntatibus Christi, de quibus in terris Romano Imperio subjectis propter Imperatores & Patriarchas Monothelitas potissimùm contentio erat, non in Libano [1], quem Mardaitæ suis legibus utentes occupaverant. Illud prætereà accedit, quod in Syria & apud Syros vix Monothelitas reperire fuit, quin etiam Monophysitæ essent, quum Monothelismus obstetricantibus Monophysitis, veluti pessima radice dignum germen pullulaverit: Paulo, inquam, Monoculo Severi sectatore, qui Theodosiropoli in Armenia habitabat: Athanasio Jacobitarum Patriarcha, qui in Mesopotamia: & Sergio Constantinopolitano Episcopo, qui patria Syrus, & Jacobitis parentibus ortus, Cyrum etiam aliosque in eundem errorem traxit, uti testantur Acta sextæ Synodi, Sanctus Maximus Confessor, Sergius ipse in Epistola ad Honorium Papam, Theophanes, Cedrenus, & Zonaras. Etsi enim præfati Monothelitarum antesignani Quartam Synodum recipere duasque in Christo naturas enunciare viderentur, id tamen ab ipsis ad tempus simulatum fuisse, donec confirmato posteriori unius Voluntatis & Operationis errore, in priorem unius Naturæ hæresim incautos pertraherent, locupletem testem habes Theophanem, qui ad annum 20. Heraclii, hæc de præfato Athanasio tradit. *Hoc anno quum Impe-*

NOTA.

1 *Libano*. Atque hìc obiter nota, quàm præpostere à quibusdam doctis Recentioribus Maro, & Maronitæ Monothelismi accusentur. Quis enim Monothelita, aut Monophysita ad suos gregales scribens, & quidem ex professo de Divini Verbi Incarnatione, palmare & velut discretivum suæ sectæ dogma unquam reticuit?

Imperator adhuc Hierapoli moraretur, Athanaſius Jacobitarum Patriarcha, vir vafer & pernicioſus, ut ex innata ſibi vafritie ſunt Syri omnes, ad eum acceſſit: motiſque cum Imperatore de fide ſermonibus, ſi modo Synodum Chalcedonenſem vellet admittere, Patriarcham Antiochiæ ſe eum conſtituturum Heraclius promiſit. Is enunciatis in Chriſto naturis duabus, HÆRESIM AD TEMPUS DISSIMULANS, *propoſitam Synodum probavit & recepit. Tùm verò de Operatione & Voluntatibus Imperatorem interrogavit: Quales aſſerere deceat, geminas an unicam? Imperator inuſitata ſibi vocum novitate implicatus, Sergio Conſtantinopolitano Epiſcopo ſcribit. Is Cyrum Phaſidos Epiſcopum ad ſe accerſitum interrogat, & in unicam voluntatem, ac actionem pariter unicam conſentire reperit. Sergius etenim, ceù patria Syrus & Jacobitis parentibus ortus, unam phyſicam volendi actionem, unamque operationem in Chriſto confeſſus, & ſcripto teſtatus eſt. Imperator utriuſque ad invicem comparata ſententia, concordem eis poſtmodum invenit Athanaſium.* IBIQUE NAMQUE UNAM PONENDAM NATURAM, UBI UNA OPERATIO ASSERITUR, *illi probè notum.* Ex quibus palàm fit, Monothelitarum primipilos HÆRESIM MONOPHYSITICAM AD TEMPUS DISSIMULASSE, utpotè quibus probè notum erat, IBI UNAM PONENDAM NATURAM, UBI UNA OPERATIO ASSERITUR. Quem quidem errorem licet aliter propugnaverint ex antiquioribus Monothelitis Græci potiſſimùm Epiſcopi, ut Cyrus, Pyrrhus, Macarius, & ex recentioribus Thomas Caphartabenſis & ſiqui fuerunt ejuſdem cum ipſo opinionis, qui duas naturas, & unicam voluntatem, atque operationem affirmabant; Syri tamen tùm antiquiores, tùm recentiores Athanaſium, Sergium & Paulum ſequuti, unam ab altera hæreſim nequaquam ſeparabant, ſed Monotheliſmum Monophyſiſmo conjungebant, ut ex allato Theophanis loco, & ex erroris ipſius connexione colligitur. Quamobrem Syrorum Monophyſitarum nemo ante ſæculum decimum Monothelitas impugnaſſe, aut eorum mentionem feciſſe legitur. Itaque ſatis videbatur Joanni Maroni ad Syros ſcribenti, Sacrum Chalcedonenſe Concilium, duaſque Chriſti naturas ſeriò propugnare, quibus ſtabilitis, hæreſim Monothelitarum corruere neceſſe erat: ſed & hanc ne nominandam quidem duxit, utpote quæ nihil reverà à Jacobitico errore diverſum continebat. Quod ſi inſtes, celeberrimum Joannis ævo fuiſſe in toto Oriente Monothelitarum nomen, & ſextam Synodum contra ipſos recenter coactam, quam Joannes certè commemorare debebat, ut Catholicum ſe eſſe demonſtraret: Reponam, inde non improbabili ſanè argumento colligi quod ſuprà indicabam, Maronem Librum hunc ante Monotheliſmi exortum dictaſſe, quando monachum adhuc agebat: alioquin eum errorem vel Catholicus ipſe rejeciſſet, vel approbaſſet hæreticus. Nec Patres, quos laudat, nos aliter ſentire cogunt, quum Monotheliſmi ætatem omnes anteceſſerint. Maronitas tamen, qui Maronem Conſtantino Pogonato & Juſtiniano Rinotmeto æqualem faciunt, non ideò omninò rejicimus, quum non deſint aliæ rationes, quibus inductus Maro quæſtionem, Libani incolis fortaſsè tunc temporis ignotam, diſſimulandam eſſe judicaverit, obſtruxiſſe contentus fontes, unde venenum haurire ſui Maronitæ potuiſſent, ut mox ajebam.

VII. Opera ejuſdem quæ exſtant in Biblioth. Vatic.

Quæ in Vaticana Bibliotheca habemus Joannis Opera, hæc ſunt.

I. Liturgia.

Anaphora, cujus initium ܩܕܡܝܟ ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܘܡܪܐ ܕܡܪܘܬܐ : *Coram te, Rex Regum, & Domine Dominantium*. Exſtat in Bibliotheca Vaticana Cod. Ecchell. 5. ſcripto Gamblini in Cypro anno Græcorum 1846. Chriſti 1535. pag. 100. Ejuſque meminit Edenenſis in expoſitione Miſſæ Syrorum cap. 2. De

Ca-

Catholicis Anaphorarum auctoribus in hæc verba: ܝܘܚܢܐ ܐܠܡܟܢܝ ܡܐܪܘܢ ܐܠܕܝ ܒܥܕ ܘܦܐܗ ܬܐܘܦܐܢ ܒܛܪܝܪܟ ܐܢܛܐܟܝܗ ܡܠܟ ܟܪܣܝ ܐܠܒܛܪܝܪܟܝܗ ܣܢܗ ܐܠܡܣܝܚ ܐܠܣܬܡܐܝܗ ܘܟܡܣܗ ܘܬܡܐܢܝܢ ܪܬܒ ܐܠܐܢܐܦܘܪ ܐܠܬܝ ܐܘܠܗ ܩܕܡ ܚܫܝܡܘܬܟ ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ :

Joannes cognomento Maro, qui post Theophanis Patriarchæ Antiocheni obitum Sedem illam obtinuit anno Domini 685. edidit Anaphoram, cujus initium, Coram te Rex Regum. Eandem, unàcum reliquis Joannis nostri operibus, ut spuriam rejicit Renaudotius tom. 2. Liturg. Orient. in Dissert. Prooemiali pag. 15. & causam hanc tam severæ censuræ producit tom. cit. pag. 344. quia nulla *Bibliotheca, quantumcumque Orientalium librorum dives, ipsam repræsentat*: perinde ac si omnes ipse Bibliothecas adierit, aut omnes Bibliothecarum omnium libros evolverit, aut demùm nullum in Oriente Scriptorum monumentum supersit, quod in Bibliothecas Europæ illatum non sit.

2. Libellus Fidei ad Libaniotas adversùs Monophysitas & Nestorianos.

Libellus Fidei, quem è Monasterio S. Maronis ad Libaniotas transmisit. Exstat Syriacè cum Arabica versione in Biblioth. Vatic. Cod. Ecchell. 14. qui scriptus esse dicitur anno Christi 1392. uti ex hac epigraphe ad calcem ejusdem apposita liquet. ܐܫܬܠܡ ܦܬܩܐ ܗܢܐ ܩܕܝܫܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܥܕܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܒܫܢܬ ܐܠܦ ܘܫܒܥܡܐ ܘܬܠܬ ܐܝܕܝ ܐܢܫ ܡܚܝܠܐ ܘܚܛܝܐ ܒܫܡ ܡܫܡܫܢܐ ܝܘܣܦ ܢܘܟܪܝܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܘܐܬܪܗ ܡܢ ܐܬܪܐ ܕܓܒܠ ܗܫܐ ܥܡܪ ܒܩܪܝܬܐ ܒܐܢ ܕܓܒܬܐ ܕܒܫܪܝ ܕܡܢ ܩܪܝܬܐ ܚܩܠ ܝܘܣܦ. ܐܫܬܠܡ ܕܫܢܝ ܝܘܢܝܐ ܡܢ ܝܪܚܐ ܫܒܛ :

Absolutus est sacer iste libelli Fidei sanctæ Ecclesiæ Codex anno 1703. (Græcorum) *die* 20. *Februarii, per vilem & peccatorem hospitem Josephum Diaconum ex oppido Hachel* (cujus nomen hìc per tres literas numerales exprimitur: quæ fuit patria Abrahami Ecchellensis: ex Hachel enim derivatur Haclenus, seù, ut ipse maluit, Ecchellensis,) *ex regione Bybliensi, qui nunc habitat in oppido Ban* Gubtæ *Besciarensis*: quæ est Provincia Libani suprà Tripolim Syriæ, ejusque olim caput fuit *Besciara*, ubi Duces Libani residebant: *Ban* autem ejusdem Provinciæ oppidum est, unde Naironus genus duxit, quem vide in Evopl. pag. 84.

Libello hic titulus præfigitur: ܒܫܡ ܐܠܗܐ ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܦܬܩܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܟܬܒܗ ܒܥܘܡܪܐ ܕܩܕܝܫܐ ܘܠܒܝܫ ܠܐܠܗܐ ܡܪܝ ܡܪܘܢ ܛܘܒܢܐ ܘܡܬܩܪܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܬܥܒܕ ܗܘܐ ܦܛܪܝܪܟܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܕܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܫܐܡ ܘܕܣܘܪܝܐ.

In nomine Dei scribere aggredimur Libellum sanctæ Fidei, quam in Monasterio Sancti ac Theophori Beati Mar Maronis edidit Maro, *qui dicitur Joannes, fuitque Patriarcha urbis Antiochiæ, ac totius Syriæ.* Quæ verba Interpres Arabicus paraphrasticè sic reddit: بسم الله نبتدى نكتب ايضاح الايمان المقدس اعتقاد البيعة الرسولية الذى كتبه القديس يوحنا بطريرك انطاكية فى دير مارون على نهر العاصى بلد حماة وحمص واورد ذلك الي جبل لبنان . ولاجل هذا يسموا اهل الجبل المذكور موارنة على اسم الدير . وبسما يوحنا المذكور مارون هو ايضا على اسم الدير:

In nomine Dei incipimus scribere Declarationem sanctæ Fidei, quam Apostolica tenet Ecclesia, scriptam quidem à S. Joanne Patriarcha Antiocheno in

in Monasterio Maronis ad Orontem fluvium in regione Apameæ & Emesæ; transmissam verò ab eodem ad montem Libanum. Quam ob rem præfati montis incolæ de Monasterii Maronis nomine Maronitæ appellantur: sed & Joannes ipse de ejusdem Monasterii nomine Maro nuncupatur.

Titulo subjungit amanuensis Syrus hanc Præfationem: ܟܕ ܐܬܬܠܝܛܬ
ܗܝܡܢܘܬܐ ܡܦܠܓܐ ܚܘܝܕܐ ܕܡܪܢ ܡܢ
ܢܣܛܘܪ ܘܐܦ ܡܢ ܐܘܛܝܟܐ ܫܢܝܐ
ܕܒܘܠܒܠܐ ܘܚܘܠܛܐ ܠܬܪܝܢ ܟܝܢܐ
ܡܫܒܚܐ ܡܚܝܕܐ ܕܡܪܢ ܘܟܕ ܐܬܟܠܝܬ
ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܕܬܪܝܗܘܢ ܗܪܛܝܩܐ:
ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܗܘ ܡܟܣܢ ܕܗܘ ܐܬܟܢܝ
ܡܪܘܢ ܠܗܘܢ ܐܡܝܢܐܝܬ ܡܟܣܢܐ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ ܘܡܚܘܐ ܠܗܘܢ ܡܢ ܬܚܘܝܬܐ
ܢܗܝܪܬܐ ܕܟܬܒܢ ܡܟܬܒܝܢ ܠܗܘܢ.
ܘܐܦ ܠܘܩܒܠ ܬܠܡܝܕܐ ܕܐܢܬܝܡܘܣ
ܕܡܘܕܝܢ ܕܚܕ ܨܒܝܢܐ ܡܢ ܡܠܟܐ
ܡܢ ܡܠܟܐ ܕܗܘ ܙܒܢܐ ܘܗܘ ܗܘ
ܐܪܫ ܠܢ ܒܦܘܫܩܐ ܗܢܐ.

Quum fides, unionem Domini nostri dividens, per Nestorium & insanum Eutychen, qui confusionem mistionemque duarum gloriosarum & unitarum ejusdem Domini nostri naturarum statuebat, exorta esset; quumque eadem à Discipulis utriusque præfati hæresiarchæ *propugnaretur; tùm verò cœpit Joannes, qui Maro cognominatus est, incessanti eos studio arguere, eisque claras, quas modò descripturi sumus, demonstrationes afferre. Item adversùs Discipulos Anthimi* (in margine pro Anthimo substituitur nomen *Cyri*, utique Alexandrini Monothelitæ,) *qui unam voluntatem profitentur, ex Imperatoribus illius temporis: & ipse quidem Joannes hunc ad nos Libellum transmisit.* Quam periodum, ab iis scilicet verbis, *Item adversùs Discipulos Anthimi &c.* ab Interprete Arabico additam fuisse, nullus dubito: neque enim Joannes noster contra Monothelitas in toto Libello quidquam disserit, aut eorum meminit: multò minus eorum hæresim propugnat, ut idem Interpres perperàm exponit in sua Arabica versione, his verbis: وعندما نهضت مقالـــة
نسطور الجاعل فى تانس ربنـــا اقنوميين ومن اخر
يســمـــا اوطيخا قال ان خاصتان لاهوت الابن
وناسوته انهما تبلبلت واختلطت وصارت واحد.
وعندما انقبل قولهم من كثيرين: جعل يوحنـــا
مارون بوضع برهـــــان ويردهم الى الصدق من
شهادات الكتب المقدسة الانبيا والابا. وايضـــا
جعل شهادات ترد كثرة مقالات اخوتنا الملكيين
اهل الراهب مكسيموس تلك المقالـــــة التى
جعلها على يد الملكين موقيان واخـــيـــــه
واعـــتـــقـــاد مـــشـــيـــتـــيـــن:

Postquam Nestorii hæresis, in Incarnatione Domini nostri duas Personas statuentis, exorta est; nec non hæresis alterius, qui Eutyches dicebatur, affirmantis, duas Proprietates, Divinitatem scilicet Filii & Humanitatem, confusas fuisse, commistas, & unum effectas: & postquam amborum hæresim complures sequuti sunt: tunc cœpit Joannes Maro demonstrationes ex sacris Prophetarum & Patrum Scripturis producere, ut eos ad veritatem revocaret. Prætereà cœpit testimonia afferre contra vanam opinionem fratrum nostrorum Melchitarum, Maximi monachi sectariorum, quam quidem duarum voluntatum opinionem ipse Maximus per Marcianum ejusque fratrem Imperatores promulgavit. Pura puta hæc sunt Thomæ Caphartabensis somnia. Nihil in Joannis Maronis Libello legitur, quod ad controversiam de Christi voluntatibus spectet, sed totus ille est in demonstrandis contra Nestorianos ac Monophysitas duabus in una Christi Persona naturis. Quod autem Interpres Arabicus, idem & interpolator hujus Libelli, Thomas Caphartabensis sit, testatur Stephanus Edenensis

nenfis lib. 2. Vindic. & ex ftylo apparet: eadem enim eft phrafis, eadem fenfa in hoc Libello, ac in opere ejufdem Thomæ, quod in decem Capita feù Propofitiones diftributum, ad Joannem Melchitarum Patriarcham tranfmifit, exftatque ad calcem laudati Libelli, ubi inanibus argumentis Monothelifmum ftabilire conatur: de quo confule Naironum in Evopl. pag. 69. Non mirum igitur, fi homo Monothelita, qualis erat Thomas, Joannis Maronis nomine in citata Præfatione abutitur, qui eò etiam infcitiæ devenit, ut contra omnem hiftoriæ veritatem, Maximum Confefforem affereret fub Marciano ejufque fratre Imperatoribus duas Chrifti voluntates propugnaffe: fed & Severiano Gabalorum Epifcopo per fummam calumniam hoc dictum de Chrifto tribuit in laudato Cod. Ecchell. 14. pag. 32.

ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܟܕ ܐܡܪܝܢܢ ܐܒܐ ܘܒܪܐ
ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܬܠܬܐ ܩܢܘܡܐ ܡܟܪܙܝܢܢ
ܚܕ ܕܝܢ ܟܝܢܐ ܐܡܪܝܢܢ ܘܡܘܕܝܢܢ܆ ܘܗܟܢ
ܟܕ ܐܡܪܝܢܢ ܐܠܗܘܬܐ ܘܐܢܫܘܬܐ ܬܪܝܢ
ܟܝܢܝܢ ܡܟܪܙܝܢܢ ܚܕ ܕܝܢ ܩܢܘܡܐ ܡܘܕܝܢܢ
ܚܕ ܒܪܐ ܚܕ ܨܒܝܢܐ ܚܕ ܫܘܠܛܢܐ
ܚܕܐ ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܘܚܕܐ ܣܓܕܬܐ.

Quemadmodum enim quum Patrem & Filium & Spiritum Sanctum dicimus, tres quidem Perfonas prædicamus, fed unam naturam afferimus & confitemur; ita quum Divinitatem & Humanitatem dicimus, duas naturas prædicamus, fed unam Perfonam, unum Filium, unam Voluntatem, unam poteftatem, unam difpenfationem, & unam adorationem confitemur.

Incipit Libellus Joannis pag. 2.

ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܘܡܘܕܝܢܢ ܚܢܢ ܒܢܝܗ
ܕܥܕܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܩܬܘܠܝܩܝ ܐܝܟܢܐ
ܕܝܠܦܢ ܡܢ ܢܒܝܐ ܘܫܠܝܚܐ ܘܬܠܝܬܝܐ
ܛܓܡܐ ܕܡܠܦܢܐ ܩܕܝܫܐ ܐܝܠܝܢ
ܕܒܟܠܙܒܢ ܐܙܕܗܝܘ ܗܘܘ ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܫܪܝܪܬܐ ܘܐܪܬܘܕܘܟܣܝܬܐ܆
ܘܒܐܪܒܥܐ ܡܘܬܒܐ ܩܕܝܫܐ
ܠܓܘܢܐ ܫܦܝܪܐ ܚܘܝܘ ܠܘܩܒܠ ܗܠܝܢ
ܕܐܬܕܟܪܘ܆ ܐܡܪܝܢ ܕܝܢ ܢܣܛܘܪܝܘ
ܒܢܝܩܝܐ ܕܬܠܬܡܐܐ ܘܬܡܢܬܥܣܪ
ܐܒܗܬܐ ܠܘܩܒܠ ܐܪܝܘܣ ܪܫܝܥܐ ܘܫܪܟܐ܀

Credimus & confitemur nos filii fanctæ Catholicæ Ecclefiæ, ficut edocti fumus à Prophetis, Apoftolis, & à tertia fanctorum Doctorum claffe, qui in vera & orthodoxa fide omni tempore claruerunt, & in quatuor fanctis Synodis præclarum certamen adversùs eos quos commemoravimus (Neftorianos fcilicet & Eutychianos) *fubierunt: in Nicæna, inquam, Synodo trecentorum decem & octo Patrum adversùs impium Arium &c.* Atque hìc nominat quatuor Synodos, quarum definitionibus fe confentire profitetur: Deinde brevem & accuratam Trinitatis atque Incarnationis fidem exponit à pag. 4. in in hæc verba: ܒܫܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ
ܘܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ ܬܠܝܬܝܘܬܐ ܡܫܒܚܬܐ
ܘܫܘܝܬ ܒܐܘܣܝܐ ܚܕܐ ܐܠܗܘܬܐ ܘܫܪܟܐ܀

In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: gloriofa & confubftantialis Trinitas, una Deitas &c. Mox teftimonia Patrum producit à pag. 18. his verbis: ܘܕܠܐ ܐܢܫ ܢܣܒܪ ܕܡܢ
ܕܝܠܢ ܡܣܗܕܝܢܢ܆ ܗܐ ܡܢ
ܣܗܕܘܬܐ ܕܐܒܗܬܐ ܩܕܝܫܐ ܡܩܪܒܝܢܢ
ܡܢ ܕܝܠܗܘܢ ܡܢ ܡܐܡܪܐ
ܘܡܢ ܐܓܪܬܐ ܘܫܪܟܐ܀

Nequis autem fufpicetur, ex noftro nos teftimonium proferre, en auctoritates fanctorum Patrum noftrorum ex eorundem Sermonibus & Epiftolis producimus &c. Quos autem Patres producit, funt hi: nimirùm: Silvefter Papa in Epiftola adversùs Judæos: Atha-

Athanasius Alexandrinus Orat. de Anima, & Orat. adversùs Apollinarem: Flavianus Senior Antiochenus Commentar. in Joannem: Basilius Magnus contra Eunomium cap. 80. Gregorius Nyssenus Epist. ad Philippum (*Olympium*) Monachum. Gregorius Theologus epist. 2. ad Cledonium: & Orat. de Filio adversùs Arianos. Ambrosius Mediolanensis Orat. adversùs Apollinaristas: & Orat. ad Gratianum Imperatorem, quam Cyrillus in Synodo Ephesina contra Nestorium produxisse dicitur. Amphilochius Iconiensis de Definitione Fidei ad Seleucum Trajani filium. Joannes Chrysostomus Epist. ad Cæsarium Monachum: & Homil. de Baptismo Christi, & de pugna ejusdem cum Diabolo: & Homil. de Ascensione Domini. Severianus Gabalensis Homil. de Nativitate Domini, quem locum corrupisse Thomam Caphartabensem Monothelitam suprà observavi. Proclus Constantinopolitanus Homil. de Nativitate Domini. Cyrillus Alexandrinus tom. 3. adversùs Nestorium: & Commentar. in Joannem lib. 2. Homil. 6. & epist. ad Xystum Papam: & epist. ad Eulogium: & Homil. adversùs eos, qui naturas confundunt, unam in Christo naturam compositam dicentes: & Orat. ad Secundum de anima & corpore: & Commentar. in epist. ad Hebræos: & Commonitor. ad Eulogium: & Commentar. in Joannem lib. 4. Jacobus Batnarum Sarugi Homil. de Lazaro Quatriduano: & homil. de Ecclesia & scrutatoribus: & homil. de Jejunio. Ephræm Syrus Hymn. de Precibus: & Hymn. de Domino nostro: & Hymn. de Nativitate Domini: & Hymn. de Fide. Isaac Doctor de Symbolo Fidei: & Hymn. 2. de curru Ezechielis: & Hymn. de Incarnatione Domini. Isidorus Pelusiota epist. ad Theodorum Diaconum: & epist. ad Timotheum Lectorem: & epist. ad Theophilum. Justinus Philosophus & Martyr Orat. de recta Fide cap. 18. Nyssenus iterùm epist. ad Philippum Monachum de objectione Arianorum contra Catholicos, quæ profectò eadem est ac epist. ad Olympium. Proclus Constantinopolitanus Homil. de Dei genitrice. Ambrosius Mediolan. iterùm Orat. de expositione Fidei. Isaac Syrus Ephræmi Syri discipulus iterùm Hymn. de Orthodoxa Fide. Dionysius Pauli Apostoli Discipulus Tract. de Divinis Nominibus. Definitio Fidei Synodi Antiochenæ adversùs Paulum Samosatensem. Flavianus iterùm epist. ad Theodosium Imperatorem. Gregorius Theologus iterùm Orat. ad Syntacticum. Flavianus Senior Antiochenus iterùm Commentar. in Lucam. Post hunc sequebatur in Codice nostro (uti etiam ex Cod. Collegii Maronitarum colligitur) Severus Antiochenus, ex quo hæc loca producebantur: nimirùm epist. 3. ad Sergium Grammaticum Tract. 2. cap. 9. Tract. 7. cap. 70. Tract. 2. cap. 32. Tract. 3. ad Sergium Grammaticum cap. 30. In Philalethem cap. 102. & epist. ad Nephalium: in quibus idem Severus *Sancti* titulo decoratur: quod ex amanuensis nostri fraude factum videtur, qui de suo titulum hunc Severo adjecit: neque enim Joannes Maro *Sanctum* appellasset Severum Monophysitarum primipilum, quem in hoc Libello velut Chalcedonensis fidei impugnatorem execratur.) Patrum testimoniis subjungit definitiones Synodorum, quibus Catholica fides confirmata est: videlicet, Antiochenæ sub Dionysio Papa, Dionysio Alexandrino, & Gregorio Thaumaturgo, imperante Gallieno: Nicænæ, Constantinopolitanæ, Ephesinæ I. & Chalcedonensis. Postremò in hæc verba librum concludit: ܫܠܡ ܐܝܟ ܡܘܕܥܢܘܬܐ ܫܪܝܪܬܐ ܕܟܠܗ ܕܒܝܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܩܬܘܠܝܩܝ ܗܘܘ ܟܝܢܐ ܫܪܝܪܬܐ ܘܦܫܝܛܬܐ ܕܠܐ ܚܘܪܐ ܘܫܪܝܪܘܬܗܝܢ ܕܡܢ ܫܠܝܚܘܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܘܡܢ ܐܒܗܬܐ ܐܡܝܢ

ܗܳܫܳܐ ܐܶܬ݂ܬ݁ܰܘܕ݁ܰܘ ܘܶܐܬ݂ܬ݁ܰܗܡܰܘ ܕ݁ܡܶܢ ܐܰܚܰܝ̈
ܡܗܰܝܡ̈ܢܶܐ ܒ݁ܢܰܝ̈ ܥܺܕ݁ܬ݂ܳܐ ܩܰܬ݂ܘܽܠܺܝܩܝ ܕ݁ܰܐܡܟ݂ܝ
ܗܘܰܘ ܕ݁ܰܝ̈ܳܢܶܐ ܟ݁ܺܐܢ̈ܶܐ ܘܰܚܙܰܘ ܒ݁ܰܚܕ݂ܳܕ݂ܶܐ
ܘܰܕ݂ܠܰܗܘܽܢܳܝܳܐ ܐܰܝܟ݂ ܕ݁ܰܐܦ ܗܽܘ ܫܪܳܪܳܐ
ܣܳܗܶܕ݂ ܡܶܢ ܦ݁ܳܦ݁ܳܐ ܕ݁ܪܗܘܽܡܶܝ ܩܰܕ݁ܺܝܫܳܐ ܠܶܐܘܢ
ܘܩܰܕ݁ܺܝ̈ܫܶܐ ܫܶܬ݂ܡܳܐܐ ܘܬ݂ܠܳܬ݂ܺܝܢ ܘܫܶܬ݂ ܐܰܒ݂ܳܗ̈ܳܬ݂ܳܐ
ܨܠܰܘ̈ܳܬ݂ܗܽܘܢ ܥܰܡܰܢ ܐܰܡܺܝܢ.

Nunc igitur fratres fideles, sanctæ Catholicæ Ecclesiæ filii, estote justi examinatores, & conferte invicem, & videte, quæ sancta Synodus & religiosissimus Papa credidit, & definivit, & quæ sancti Patres nostri suprà commemorati tradiderunt, quomodo sibi adamussim cohæreant, & iis consentiant, quæ nos ex Chalcedonensi Concilio profitemur: sicut & veritas ipsa testatur ex S. Leone Romano Pontifice, & ex Sanctis sexcentum ac triginta sex Patribus, quorum preces nobiscum sint. Amen.

Atque hìc petendum à Maronitis, qui Joannem Maronem sexta Synodo posteriorem fuisse scripserunt, cur eandem hoc loco Joannes prætermiserit, quandoquidem error Monophysitarum ab ipso toto hoc opere impugnatus, expresse fuerit ab ea Synodo damnatus? Quod enim quintam Synodum Joannes non laudet, nil mirum: nihil enim in causa, quam ipse sibi tractandam proposuerat, ea Synodus expresse definivit. At valdè mirum, & propemodum incredibile est, quod sextam Synodum tacitus prætereire potuerit, in qua non modo proposita quæstio acriter agitata & decisa fuerat, sed etiam Macarius Patriarcha Antiochiæ, ejusdem Joannis prædecessor, Syrique omnes Monophysitæ diris & execrationibus fuerant devincti. His positis arbitror, vel Joannem Synodo fuisse antiquiorem, vel quod verosimilius videtur, hunc Tractatum ante ejusdem Synodi celebrationem elucubrasse. Quod verò in titulo hujus Libelli dicitur Joannes eundem, postquam in Patriarcham ordinatus fuerat, atque adeò post sextam Synodum, dictasse, id ex privata amanuensis opinione notatum, non ab Auctore scriptum existimo, qui in toto opere nihil de Patriarchali, aut Episcopali dignitate indicat.

3. Adversùs Monophysitas.

Liber adversùs Monophysitas. Exstat in laudato Cod. Ecchell. 14. post Libellum fidei pag. 103. hoc titulo prænotatus. ܬܘܒ݂ ܩܰܠܺܝܠ ܡܶܢ ܣܰܓ݁ܺܝ̈ܐܐ
ܫܽܘ̈ܳܐܠܶܐ ܠܽܘܩܒ݂ܰܠ ܡܚܰܝ̈ܕܶܝ ܚܰܕ݂ ܟܝܳܢܳܐ:
ܗܳܢܽܘܢ ܗܳܠܶܝܢ ܕ݁ܡܚܰܠܛܺܝܢ ܘܡܪܰܟ݁ܒ݂ܺܝܢ
ܦ݁ܫܺܝܛܳܐ ܟܝܳܢܳܐ ܕ݁ܰܐܠܳܗܳܐ ܡܶܠܬ݂ܳܐ ܥܰܡ
ܒ݁ܶܣܪܶܗ ܘܰܐܡܪܺܝܢ ܠܶܗ ܚܰܕ݂ ܟܝܳܢܳܐ:

Item Quæstiones excerptæ adversùs Monophysitas, idest, eos, qui simplicem Dei Verbi naturam cum ejusdem carne confundunt, & componunt, unam esse naturam dicentes. Initium:
ܐܶܡܰܪܘ ܠܰܢ ܐܘ ܐܰܚܰܝ̈ ܩܰܕ݁ܺܝ̈ܫܶܐ. ܗܳܢܳܐ ܚܰܕ݂
ܟܝܳܢܳܐ ܕ݁ܡܰܘܕ݁ܶܝܬܽܘܢ ܒ݁ܡܳܪܰܢ ܒ݁ܳܬ݂ܰܪ
ܚܽܘܝܳܕ݂ܳܐ: ܗܳܘ̈ܐ ܠܰܐܒ݂ܳܐ ܒ݁ܰܪ ܐܽܘܣܺܝܰܐ
ܐܺܝܬ݂ܰܘܗ݈ܝ ܐܰܘ ܠܳܐ:

Dicite nobis, sancti fratres nostri: Hæc unica natura, quam in Domino nostro post unionem confitemini, consubstantialis Patri est, nec ne?

4. Adversùs Nestorianos.

Liber adversùs Nestorianos. In eodem Cod. pag. 114. cui titulus:
ܬܘܒ݂ ܩܰܠܺܝܠ ܡܶܢ ܣܰܓ݁ܺܝ̈ܐܐ
ܠܽܘܩܒ݂ܰܠ ܢܶܣܛܽܘܪ̈ܝܳܢܶܐ:

Item Quæstiones excerptæ adversùs Nestorianos. Initium: ܐܳܡܰܪ ܦ݁ܰܘܠܳܘܣ
ܫܠܺܝܚܳܐ ܕ݁ܶܐܬ݂ܪܰܥܺܝ ܠܰܢ
ܐܰܠܳܗܳܐ ܒ݁ܡܰܘܬ݂ܳܐ ܕ݁ܒ݂ܪܶܗ:

Ait Paulus Apostolus: reconciliatus est nobis Deus per mortem Filii sui &c.

5. Epistola de Trisagio.

Epistola de Trisagio: *Responsio ad eos, qui dicunt nos totam Sanctam Trinitatem crucifigere, quum Trisagio addimus, Qui crucifixus es pro nobis.*

ܗܢܐ ܠܐ ܠܟܠܗܝܢ ܕܐܡܪܝܢ *nobis*.
ܘܡܪܟܒܝܢ ܙܒܢܝܢ ܒܟܠܗܘܢ ܠܬܠܝܬܝܘܬܐ
ܩܕܝܫܬܐ ܗܘ ܡܫܡܫܝܢ ܠܐ ܠܬܠܝܬܝܘܬܗ
ܩܘܒܠܐ ܕܐܨܛܠܒܬ ܚܠܦܝܢ :

Exſtat in eodem Cod. Ecchell. 14. pag. 125. licet non eadem, qua totus Codex, manu exarata: quod mihi non levem ſuſpicionem ingerit, eam vel ex altero, quod ad manus noſtras nondum pervenerit, exemplari à recentiori amanuenſi deſcriptam & laudatis Joannis operibus hìc inſertam fuiſſe; vel eidem Joanni ſuppoſitam. Et ſuppoſitionis quidem vitium duo arguere videntur. Primum, quod hanc Epiſtolam immediatè ſequitur *Dialogus Syrum inter & Græcum de Triſagio*, quem licet in Cod. noſtro mutilum & anonymum, ex Barhebræo tamen in Lib. Ethic. colligitur, Dauidis Pauli filii, Epiſcopi Jacobitæ, fœtum eſſe. Eædem autem in hac Epiſtola, ac in Dialogo rationes pro additamento Triſagii, eadem ferè verba, ut utrumque conferenti patebit. Alterum, quia eadem Epiſtola tres poſtremas quinternionis decimi tertii chartas ita implet, ut nullum folium inter hunc & ſequentem quinternionem decimum quartum deſideretur: quum tamen Dialogus Davidis de Triſagio, qui Epiſtolæ ſubnectitur, acephalus ſit, eique tot chartæ deeſſe videantur, quot Epiſtolam componunt. Quare haud improbabili conjectura videtur recentior amanuenſis, avulſis tribus prioribus Dialogi chartis, locum huic Epiſtolæ feciſſe, quam fortaſsè ex ipſis Dialogi verbis concinnavit. Summa ejus hæc eſt. Objecit anonymus Syris Orthodoxis, *Sanctam Trinitatem ab iis prædicari crucifixam, quoties Triſagio ſubjiciunt, Qui crucifixus fuiſti pro nobis*. Reſpondet Joannes, vel quiſquis eſt Auctor Epiſtolæ: *Unum de Trinitate dumtaxat carnem induiſſe & crucifixum fuiſſe, qui eſt D. N. Jeſus Chriſtus, non totam Trinitatem, quandoquidem nec tota Trinitas incarnata eſt: & ad illum unum, non ad totam Trinitatem, Syrorum mentem referri, dum Triſagium hymnum canunt*. Reponit anonymus: *Cur ergo Sancti Patres Petro anathema dixerunt?* Reſpondet Joannes: *quia ille quaternitatem perſonarum inducere moliebatur, Judæum Neſtorium æmulatus, & paſſionem Divinitati tribuit: quapropter ejus gregales Theopaſchitæ dicti ſunt; Syros verò ab utraque inſania diſtare*. Rursùs inſtat anonymus: *At verba ab hæreticis malè uſurpata omninò vitanda ſunt*. Reponit Joannes: *Si huic regulæ inſiſtendum foret, omnes ſacras Scripturas obliterari proſcribique oporteret. Quamobrem, ut monet Cyrillus in commonitor. ad Eulogium, non omnia, quæ ab hæreticis uſurpantur, ſunt rejicienda: in pleriſque enim hæretici nobiſcum loquuntur, ſed ipſorum mens errorem intendit, quem nos minimè intendimus*.

Eadem ferè de Triſagio Ephræm Antiochenus apud Photium in Biblioth. Cod. 228. Hinc apparet, Syros Orthodoxos, licet Triſagio Hymno particulam illam, *Qui crucifixus eſt pro nobis*, addiderint, ab hæreſi tamen Theopaſchitarum abhorruiſſe. Sed & Monophyſitas antiquiores, recentioreſque Jacobitas eadem circa Triſagium cum Catholicis ſenſiſſe & modò ſentire, liquet tùm ex Homilia 125. Severi Antiocheni, quæ exſtat in Codd. noſtris Nitrienſibus 33. 34. tùm ex Barſalibæo commentar. in Liturgiam S. Jacobi Cod. Ecchell. 36. tùm denique ex Dialogo Syrum inter & Græcum, quem Davidem Jacobitam Epiſcopum pro gente ſua ſcripſiſſe modò diximus: ubi ſic ille: ܡܘܕܝܢܢ ܐܡܪܝܢ:
ܚܕ ܐܬܓܫܡ ܡܠܬܐ ܐܘ ܩܢܘܡܐ ܡܢ
ܡܩܠܣ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܕܐܨܛܠܒܬ
ܚܠܦܝܢ ܘܠܐܝܬܘܗܝ ܐܝܬ ܕܗܘ ܠܬܠܝܬ ܐܩܢܘܡܝܢ
ܩܕܝܫܬܐ ܠܟܠܗ ܐܘ ܐܡܪܝܢ ܐܝܬ :

ܬܬܬܬ

Græcus. *Satis prolixè es hactenus loquutus, ò Syre, commendans illud,* Qui crucifixus fuisti pro nobis, *nec animadvertis, quando ter repetis,* Sanctus Deus, *Ter Sanctam à te dici Trinitatem; quando verò subdis,* Qui pro nobis crucifixus fuisti, *Trinitatem crucifixam prædicari. Cedo, ostende, ubi scriptum vos Syri invenistis, Trinitatem fuisse crucifixam, & à quonam ex Patribus hoc didicistis?* Syrus. *Unum de Trinitate ain' incarnatum & hominem factum, an totam Trinitatem?* Græcus. *Unum de Trinitate dico, non totam Trinitatem fuisse incarnatam.* Syrus. *Ergo si unus ex Trinitate incarnatus & homo factus est, & non tota Trinitas, unum de Trinitate crucifixum, & non totam Trinitatem prædicamus: quoniam qui carnem non suscepit, nec in crucem agitur. Et nos, ò Græce, non ut mox ajebas, totam Trinitatem crucifigimus, sed unum de Trinitate pro nobis crucifixum profitemur: neque totam Trinitatem cogitamus, quando dicimus* Sanctus Deus, &, qui pro nobis crucifixus fuisti; *sed unum de Trinitate, qui est unus Dominus Jesus Christus, Unigenitus Dei Filius, ex Patre natus ante omnia sæcula, lumen de lumine, Deus verus de Deo vero, qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu Sancto, & ex Maria Virgine, & homo factus est: crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, secundùm doctrinam* tre-

trecentorum decem & octo Patrum. Et quando oramus, *dicimus*, Sanctus Deus, *qui Deus quum sis*, *propter caritatem tuam factus es homo*. Sanctus Fortis, *qui quum omnia virtute tua portes*, *in assumpto corpore infirmus apparuisti*. Sanctus Immortalis, qui *quum naturâ immortalis sis*, *voluntariam mortem in carne pro salute nostra subjisti*. *Te pro nobis fuisse crucifixum fatemur*, *& non inficiamur*. *Ob tuam in cruce mortem miserere nobis*.

Hæc adnotasse non piguit, quo severioribus quibusdam Rituum Orientalium Censoribus scrupulum eximerem. Erunt nimirùm qui offendantur, si quando in Libris Ecclesiasticis Syrorum Romæ impressis Trisagium cum controverso illo additamento ipsis occurrat. Illud profectò olim attenta nequitia Petri Fullonis, à quo cum aliis quibusdam Ritibus fuit inductum, plerique merito suspectum habuerunt: sed novi Ritus sensum perfectè orthodoxum postmodùm exponentibus qui eum usurpabant Syris aliisque Orientalibus, cæteri Catholici annuerunt, ut ex Ephræmo Antiocheno, & Eulogio Alexandrino doctè & eruditè probavit lib. 3. Vindic. Stephanus Patriarcha Maronitarum. An autem Petrus Fullo in eam lapsus fuerit insaniam, ut Divinam naturam passam fuisse crediderit, meritò id negant docti Viri, & contrarium suadet ejusdem Petri cum Severo, Philoxeno, aliisque Monophysitis, eum errorem execrantibus, perpetua consensio & concordia: nec enim, quod sciam, à quopiam ejus sectæ Theologo tantæ impietatis Petrus arguitur, quin potiùs à Severo Antiocheno hom. 125. ex professo defenditur, & ab errore Theopaschitarum purgatur. Sed nec verosimile esse videtur, quod Joannes noster in laudata Epistola eidem Petro hoc loco affingit, ipsum nempè Nestoriana hæresi fuisse infectum & quaternitatem insuper Personarum inducere contendisse. Monophysitam enim eum fuisse, omnes antiqui clamant; ac proinde Nestorianismi impugnator acerrimus fuit. De quaternitate verò divinarum Personarum ipsum ne cogitasse quidem, ex eo colligitur, quod Trisagii additamentum unicè excogitaverit, ut ostenderet, unam esse Dei, Fortis, & Immortalis cum eo qui crucifixus est, naturam: quæ erat Monophysitarum hæresis: quorum totus error circa Incarnationis mysterium versabatur.

6. De Sacerdotio.

De Sacerdotio Liber in Capita XL. distributus: ܡܛܠ ܟܗܢܘܬܐ. Exstat Cod. 64. propria Abrahami Ecchellensis manu exaratus: ex quonam exemplari, non liquet. Illud mihi certum est, Joanni Episcopo Darensi hoc opus restituendum esse, ut suo loco ostendam.

7. Commentarium in Liturgiam S. Jacobi.

Expositio Liturgiæ S. Jacobi Apostoli. ܦܘܫܩܐ ܕܐܢܐܦܘܪܐ ܕܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܫܠܝܚܐ. Exstat in laudato Cod. 64. post Librum de Sacerdotio, propria Abr. Ecchellensis manu exarata, & in Capita L. divisa. Citatur & à Naiorono in Evopl. pag. 116. & ab Edenensi in Vindiciis Maronitarum. Uterque notitiam ejus hausit ex Ecchellensi, qui plura ex eadem testimonia producit, ac præsertim Not. in Hebed. pag. 136. 138. 140. 141. Verùm hunc genuinum esse Dionysii Barsalibæi fœtum suspicatur Renaudotius to. 2. Liturg. Orient. pag. 74. cujus conjecturam in ea parte, quæ ad postremum hunc tractatum pertinet, certissimis argumentis confirmabo, quum de Barsalibæo sermo erit.

CA-

CAPUT XLIV.

Theophilus Edessenus Maronita.

I. Theophili Edesseni patria, religio, ætas, & scripta.

THEOPHILUS patria Edessenus, natione Maronita, professione Astronomus, claruit circa annum Christi 770. De ejus ætate, & scriptis hæc Gregorius Abulpharagius in Historia Dynastiarum ad annum Hegiræ 165. ex versione Eduardi Pocockii p. 147.

حكى انه لما هم المهدى بالخروج الى ماسبذان تقدم الى حسنة خطيبته ان تخرج معه . فارسلت الى توفيل ابن توما النصرانى المنجم الرهاوى وهو ريس منجمى المهدى قايلة له انك اشرت على امير المومنين بهذا السفر فحشمتنا سفرا لم يكن فى الحساب . فعجل الله موتك وارحنا منك . فلما بلغته الرسالة قال للجارية التى اتته بها . ارجعى اليها وقولى لها . ان هذه الاشارة ليست منى . واما دعاوك على بتعجيل الموت فهذا شى قد قضى الله به : وموتى سريع فلا تتوهمى ان دعوتك استجيبت ولكن اعدى لنفسك ترابا كثيرا . فاذا انا مت فاجعليه على راسك . فما زالت متوقعة تاويل قوله منذ توفى حتى توفى المهدى بعد عشرين يوما . وكان توفيل هذا من مذهب الموارنة الذين من مذاهب النصرانية وله كتاب تاريخ حسن ونقل كتابى اوميرس الشاعر على فتح مدينة ايليون فى قديم الدهر الى السريانية بغاية ما يكون من الفصاحة .

Fertur, quum Al-Mohdius Masabdanum proficisci statuens, Hasanam concubinam suam ire jussisset; ipsam ad Theophilum Thomæ filium Christianum, Astrologum Rhoënsem (Edessenum) *Astrologorum Al-Mohdii principem, mittentem dixisse: Tu Imperatori* [1] *Fidelium hujus itineris auctor fuisti, nobisque iter imposuisti, quod in mentem non venerat; Acceleret Deus mortem tuam, quò te liberemur. Ipsum verò, ubi ad eum pervenissent literæ ejus, dixisse puellæ, quæ eas pertulerat: Ad ipsam reversa dicas. Non est à me hoc consilium: Verùm quod mihi precaris, ut citò moriar, res hæc est à Deo decreta, ac mors mea propè abest: ne verò putes preces tuas exauditas esse. At tibi ipsi multum pulveris pares, quumque ego mortuus fuero, illum capiti tuo imponas. Non desiit autem interpretationem dicti ipsius quærere, ex quo objit ille, donec viginti post diebus mortuus esset Al-Mohdius. Fuit autem Theophilus iste sectæ* [2] *Maronitarum, qui in Monte Libano Christianorum secta sunt. Est illi Historia egregia. Duos etiam Homeri Poëtæ libros de excidio urbis Ilii, quod olim contigit, è lingua Græca in Syriacam quàm elegantissimè vertit.*

II. Vocalium Syriacarũ recentiorum inventor existimatur.

Obiit igitur Theophilus, Abulpharagio teste, anno Hegiræ 169. circa annum Christi 785. quo & Al-Mohdius. Historiam ejus laudat idem Abulpharagius lib. cit. p. 63. ubi ex mente Theophili nostri ab Orbe condito ad initium Epochæ Alexandreæ annos colligit quinquies mille, centum nonaginta septem. De Homeri etiam Iliade ab eodem Theophilo in Syriacum sermonem conversa præmonuerat lectorem suprà in Thola Judice pag. 26. Hinc non improbabili conjectura, accedente potissimùm communissima recentiorum

NOTÆ.

1 *Imperatori Fidelium*: nimirùm Mahometicæ superstitionis cultorum. Arabes *Amir-al-Mumenin* dicunt: unde corrupto vocabulo derivatum est *Miramolinus*.

2 *Sectæ Maronitarum*. Sic Auctor Jacobita Maronitas traducit. Unde falsitatis arguitur Timotheus Presbyter, seu quisquis ejus nomine abutitur apud Combefisium in Auct. tom. 2. pag. 459. ubi Maronitas asserit *quartam, quintam, & sextam Synodum rejicere*. Nam si id verum esset, eos Abulpharagius à Jacobitis nequaquam distingueret, nec ut particularem Sectam nominaret. Recole, quæ diximus pag. 509.

tiorum Syrorum opinione, affirmat Ecchellensis in Not. ad Catalogum Hebedjesu pag. 180. quinque vocalium Syriacarum figuras ad similitudinem Græcarum à Theophilo nostro fuisse efformatas, ut scilicet ambiguas voces, ac præsertim nomina patronymica, quæ iisdem elementis apud Syros scribuntur, Græcis vocalibus distingueret. Vide, quæ hac de re ex Codice nostro Syriaco III. notavi suprà pag. 64.

CAPUT XLV.

Joannes Lephediensis Patriarcha Maronitarum.

I. Joannes Lephediensis Maronitarum Patriarcha.

JOANNES in Lephed territorii Bybliensis oppido natus, post Jacobum Ramatensem cujus suprà memini pag. 307. Maroniticæ Ecclesiæ Patriarcha præfuit ab anno Christi 1151. ad annum 1173. Is primùm in Cœnobio Sancti Eliæ agri Lephediensis habitavit: Inde ad Cœnobium S. Mariæ in Abel ejusdem agri se contulit, ubi & novum monasterium exstruxit, ut ex monumentis illius Ecclesiæ tradit Edenensis in Chronico.

II. Ejus Anaphora.

Scripsit Liturgiam, de qua idem Edenensis in expositione Missæ cap. 2. de Catholicis Anaphorarum Scriptoribus num. 25. يوحنـــا الحفدى الذى جلس على الكرسى الانطاكى بـــعـــد الالف ومائة من سنين السيد المسيح له نافور بدوه:

ܐܠܗܐ ܗܘ ܩܕܝܫ ܒܟܠ :

Joannes Lephediensis, qui post annum Christi 1100. *Antiochenæ* (Maronitarum) *Ecclesiæ præfuit, auctor est Anaphoræ, cujus initium, Deus Sanctissime.* Exstat in mss. Codicibus Missalibus Cœnobii Patriarchalis S. Mariæ in Canobin.

CAPUT XLVI.

Moyses Accarensis Patriarcha Maronitarum.

I. Moysis Accarensis Maronitarum Patriarchæ ætas, & scripta.

MOYSES Saadæ filius ابن ســـــعـــــاده ex Barda Provinciæ Accarensis oppido orindus من البارده من بلاد عكار monasticam vitam in monte Libano in Cœnobio Sanctæ Mariæ in Hauca حوقا professus est. Anno Christi 1522. à Simeone Hadetensi Maronitarum Patriarcha Romam ad Papam Hadrianum VI. allegatus, eidem Simeoni anno Christi 1524. die 11. Decembris substituitur. Obiit die 19. Martii anni 1567. ætatis anno quinto suprà octogesimum: de quo hæc Edenensis in Chronico.

وكان ذا عبادة وغيرة جزيلة دخل لرومية وجـــاب التثبيت للبطرك شمعون . صنف ميمر سريـــاني عن سفره وولف مديحة يوسف الحسن انشى ارزاق كثيرة لدير قنوبين وعندما ضجع فى الرب ترك له ثروة جيدة وحزن على موتـــه كل الشعب فدفنوا جسده الطاهر فى مغارة مارينـــا فى البكا والحزن وبعد دفنته جعلوا اوضته التى بقرب باب السيدة كنيسة ونصبوا فيها مدبحين بسم الرسوليين بطرس وبولص حتى لا احد يسكنـــهـــا بعده :

Vir erat pietate & divinæ gloriæ studio maximè insignis. Urbem Romam adiit, & Confirmationis Pallium Simeoni Patriarchæ inde attulit. Syriacum carmen de sua in Urbem profectione conscripsit, & alterum de Joseph filio Jacob Patriarchæ. Agros & prædia benè multa Monasterio S. Mariæ in Canobin contulit: quumque in Domino obdormisset, opes non modicas eidem reliquit. Ejus morti indoluit universus Maronitarum *populus: ejusque sanctum corpus cum luctu & lacrymis in speluncam S. Marinæ illatum est. Ejusdem post obitum cubiculum*

lum ipſius ad valvas Eccleſiæ Dominæ noſtræ in Ædem Sacram ſucceſſores *converterunt*: *duoque Altaria duobus Apoſtolis Petro & Paulo in ea erexere*, *ne quis poſt ejus deceſſum eo in loco habitaret*.

II. Summorum Pontificum ad eundem Epiſtolæ.

Exſtant ad eundem in laudato Cœnobio Patriarchali quatuor Summorum Pontificum Epiſtolæ, quas ex autographo deſcriptas penes me habeo. Prima Clementis VII. ſub die 25. Januarii 1531. Secunda Pauli III. ſub Dat. 11. Kal. Decem. 1542. Tertia Pauli IV. ſub die 12. Novembris 1556. Quarta Pii IV. ſub Kalen. Septemb. 1562. Et quidem ad hunc Moyſes Georgium Archiepiſcopum Damaſcenum allegaverat, ut ſuo totiuſque nationis Maronitarum nomine Sac. Conc. Trident. intereſſet: quod ex ejuſdem Pii IV. Epiſtola colligitur, in hæc verba. *Venerabilem Fratrem noſtrum Georgium Archiepiſcopum Damaſcenum*, *qui tuas ad nos attulit literas*, *libenter vidimus &c.* Et infra. *Quod autem contentum te eſſe ſignificaſti*, *ut ipſum Archiepiſcopum ad Tridentinum Concilium mitteremus*, *id nobis minimè neceſſarium viſum eſt*, *præſertim quum is neque Latinam linguam noverit*, *ac ne Italicam quidem ſatis calleat*, *eamque ob cauſam futurum fuerit*, *ut nec quid ipſe ſentiret exprimere*, *nec quid ibi ageretur*, *ſatis intelligere poſſet*. *Satis autem hoc futurum eſſe exiſtimavimus*, *ſi literas ipſe*, *quum primùm oblata fuerit dandi facultas*, *miſeris*, *ſicut Venerabilis quoque Frater Abdiſu Aſſyriæ Patriarcha*, *qui Romæ nuper fuit*, *ante diſceſſum ſuum fecit*, *per quas teſtificeris*, *& profitearis*, *te ipſius Tridentinæ Synodi decreta*, *unàcum Suffraganeis*, *& Clero tuo*, *ſuſcipere & approbare quidquid ipſa probaverit*, *& quidquid damnaverit*, *improbare*. Quæ eò notanda duxi, ut intelligeres, Abdjeſu Aſſyriorum Patriarcham, de quo mox ſermo erit, Concilio Tridentino nequaquam interfuiſſe, ut Miræus & alii ſcribunt, propter rationem hìc à Pio IV. indicatam, & Latini atque Italici ſermonis ignorantiam; ſed ſcripto dumtaxat profeſſum fuiſſe, ante ſuum ex Urbe in Aſſyriam diſceſſum, ſe illius Concilii decreta ſuſcipere & approbare, ut ex Panvinio infrà videbimus.

CAPUT XLVII.

Joannes Sulaca Chaldæorum Patriarcha.

I. Joannes Sulaca, Simon perperàm appellatus.

OANNES Danielis filius, de familia Bellu, Chaldæorum Patriarcha, qui antè ordinationem Syriacè *Sulaca* ܫܘܠܩܐ, Arabicè صعود *Siud* dicebatur, claruit ſæculo decimo ſexto, quo & à Mahometanis Neſtorianorum inſidiis atque inſtigatione pro orthodoxa fide peremptus eſt. *Simeonem* perperàm appellat Leonardus Abel Epiſcopus Sidonienſis apud Aubertum Miræum in Biblioth. Eccleſ. in Auctario ad Catalogum Gennadii p. 58. quem ſequuntur Panvinius in vita Julii III. & Abr. Ecchellenſis in Præfat. ad Catalogum Hebedjeſu.

II. Chaldæorum Patriarcha poſt obitum Simonis Mamæ inſtituitur.

Ejus ordinationem deſcribit Andreas Maſius, qui eundem Romæ vidit & alloquutus eſt, in Epiſtola ad Augerium Busbeckium, his verbis. *Igitur Neſtoriani* [1], *quum eam à majoribus ſuis traditam ſibi conſuetudi-*

NOTA.

[1] *Neſtoriani*. Chaldæi, nimirùm, Aſſyrii, ſeù Orientales, qui hæreſim Neſtorii à priſcis temporibus ſequuti ſunt. Eorum Metropolitam in Cypro Timotheum ſub Eugenio IV. Neſtorianum errorem abjuraſſe, liquet ex ejuſdem Eugenii Bulla, quæ incipit: *Benedictus Deus*, Dat. VII. Non. Aug. anno 1445. in Concil. Florent. Par. 3. num. 20. ubi relata ejuſdem Timothei Profeſſione Fidei, nec non Iſaaci Nuncii Eliæ Epiſcopi Maronitarum in Cypro, hæc Summus Pontifex de utroque decernit. *In primis quod*

tudinem jam olim observent, ut vita functo Patriarcha suo, qui plerumque Mozal [1], *hoc est, Seleuciæ ad Tigrim habitat, alium designare quidem ipsos sibi, sed designatum nonnisi adhibitis quatuor, aut ut minimum tribus Metropolitanis suæ professionis & sectæ initiare posse putent, usque adeò, ut si Metropolitanorum numerus ille tum expletus inter Nestorianos non sit, ab solo Romano Pontifice, tamquam Principis Apostolorum successore, consecrari illum debere statuant; Anno autem post Christum natum* 1551. *evenisset, ut mortuo ipsorum Patriarcha, atque alio Sulaca sive Siud nomine electo, ne unus quidem esset Metropolitanus reliquus, propterea quod defunctus ille improba ambitione amplificandi suam ipsius familiam & genus, nullum jamdiu novum creavisset (est enim solius Patriarchæ Metropolitanum consecrare) eum quem sibi, ut dixi, Patriarcham designarant Sulacam, cum literis Romam ablegaverunt, viris circiter* 70. *comitatum ad Jerusalem usque, & inde tribus Romam. Sed horum unus viæ longioris incommodis est extinctus: unus item morbo impeditus, atque retentus: tertius verò Caleph nomine, vir nobili loco in insula quadam Tigris, quam illi suæ linguæ vocabulo* Gezerta [2], *hoc est, Insula* κατ' ἐξοχὴν *vocant, natus, Romam cum Sulaca salvus pervenit, atque cum eodem tandem initiato est domum remissus &c. Sed postulat hic locus, mi Augeri, ut huc addam, ne quid desiderare possis, quos ritus in eligendo Patriarcha isto esse observatos, mihi homines illi persæpè narrare solebant, quum magno me talium rerum cognoscendarum desiderio teneri intelligerent. Ajebant enim, populum Nestorianum & sacri & profani ordinis jampridem ægrè ferentem summum illud Patriarchatus (ut sic dicam) sacerdotium in eadem una familia per centum propè jam annos quasi hæreditarium retineri; verentemque ne ejus Patriarchæ* [3], *qui tùm recens obierat, fratris filius, artibus quibusdam improbis nisus, patrui sui successor evaderet: mox audita illius morte concurrisse tumultuariò in illam, quam modo dixi, Tigris insulam,*

nemo prædictos Chaldæorum Metropolitam, & Maronitarum Episcopum, eorundemque Clericos & Populos, neque ex Populo & Clero quempiam de cætero audeat hæreticos appellare, aut Chaldæos de cætero Nestorianos nominare præsumat. Quod si quispiam mandati hujus contemptor exstiterit, jubemus ab ejus Ordinario excommunicari tandiu, quandiù distulerit condignè satisfacere, aut Ordinarii arbitrio aliqua alia temporali pœna mulctari &c. Ubi obiter notandum discrimen, quod Eugenius Papa inter Maronitarum & Nestorianorum nomen ponit; illos enim, utpotè qui à nullo hæresiarcha nomen duxerunt, hæreticos dumtaxat nominari vetat, postquam fidei Catholicæ professionem emiserunt, Nestorianos verò, quibus à Nestorio nomen inditum, & hæreticos & Nestorianos appellari prohibet; quò respexit Pagius, dum ad annum 635. num. 13. de Maronitis sic scribit. *Imò ex denominatione Maronitarum colligitur, eos non sic fuisse appellatos ab ullo Marone hæresiarcha. Usus enim viget tàm in Oriente, quàm in Occidente, hæreticos fidei Catholicæ reconciliatos, si Occidentales sint, uti Lutherani & Calvinistæ, vocari Catholicos; sin verò Orientales, si Jacobitæ fuerint, Syros, si verò Nestoriani, Chaldæos, seù Assyrios nuncupari. Et quamvis omnes esse Catholici subintelligantur, hanc tamen Syrorum, & Chaldæorum seù Assyriorum denominationem sortiuntur, tùm propter eorum rituum diversitatem, tùm quia sub diversis sint constituti Patriarchis, ut demonstrat F. Naironus loc. cit. Maronitæ itaque quum modò hoc nomen gerant, & à Summis Pontificibus à tempore Innocentii III. eorum Patriarcha in Bullis Apostolicis appelletur* PATRIARCHA ANTIOCHENUS MARONITARUM, *necessariò sequitur hoc nomen* MARONITA *semper Virum Catholicum indicasse.* Hactenus Pagius.

1 *Mozal.* ܡܘܨܠ *Mosal, & Mosol*, olim ܐܬܘܪ *Assur*, urbs sita in ripa citeriore Tigridis fluminis, à qua ex altera ripæ parte abest Ninive illa Jonæ prædicatione nobilis, bis mille passibus.

2 *Gezerta.* Syris ܓܙܪܬܐ *Gozarta*, & cum addito ܕܙܒܕܝ *Zebedæa*: Arabibus جزيرة *Gezire*: Unde *Gaziræi*, de quibus suprà pag. 392.

3 *Patriarchæ*. Simonen Mamam appellat Panvinius in vita Julii III. qui & Chaldæorum Ecclesiam anno Christi 1539. rexisse dicitur in Codice Syriaco Hospitii Monachorum Maronitarum apud Ecclesiam Sanctorum Marcellini & Petri de Urbe; de quo infrà sermo erit, ubi de impio Bar-Mama, ejusdem ex fratre nepote.

lam, quæ duodecim circiter passuum millibus suprà Mozal posita, decem ferè millia passuum suo ambitu continet, muris undique cincta, & à paucis aliis quàm Christianis hominibus habitata, atque ibi subitariis consiliis de novo sibi Patriarcha secundùm Canones veteres designando deliberasse. Et jam tùm plerosque omnes in Sulacam animis inclinasse. Deinde verò rursùs ad præstitutum diem alium convenisse in Mozal, urbem tùm spacio amplissimam, tùm mercaturis frequentissimam, quam Parthorum Seleuciam esse, & Nestoriani quoque Patriarchæ domicilium paulò ante dixi; sitam haud procul à celeberrima quondam urbe Ninive, sed intra Mesopotamiam. Huc inquam convenisse qui tùm in Syria, Assyria, & Persia superstites erant, ejus sectæ Episcopos tres, quorum unus Arbelæ, Darii clade nobilis civitatis, alter Salmasti, tertius Ador-beigani antistites erant. Sunt autem Salmastum, & Adorbeiganum Persiæ urbes, dierum circiter octo itinere ab Ninive positæ versùs Orientem. Et præter illos etiam alios Sacerdotes, Cœnobitasque multos, tùm ex singulis quoque civitatibus latè vicinis ternos, quaternosve primates, qui suorum civium auctoritatem voluntatemque repræsentarent, & publicis literis testarentur. Exempli causa, ex Bagdat, hoc est, Babylonia, ex Carcha haud procul à Ninive dissita urbe in Assyria, ex illa quam nuper dixi, insula Tigris sive Geserta, ex Tauris, amœnissima Persarum Regis sede, quam Ecbatanam Juditæ historia nobilitatam esse rentur multi; ex Nisibi, quæ Mygdoniæ Antiochia veteribus fuisse videtur, posita ad amnem Saocoram, nunc Hormiz vulgò nominatum, & mirifica fertilitate vicinos agros, quos crebro ex monte Masio inundans perluit, imbuentem. Insuper ex Merdino, quæ Marde Ptolemæo est, & ex Emed, Ammeam idem vocat, quæ duæ urbes exstant in Mesopotamia ad montem, quem illi homines Torad-Coros, hoc est, montem Cyri appellant. Denique ex Hasan-Cepha, quod est, si Latinè dicas, forti petra, urbe munitissima scilicet, & foro rerum omnis generis venalium florentissima, & suprà prædictam Tigris insulam rupi asperæ imposita. Atque ut semel finiam, ex reliquis omnibus circumquaque vicinis locis, in quibus quidem Nestorianorum hominum conventus sunt. Ibi porrò quum illorum Episcoporum unus coram universo cætu sacris esset operatus, atque Evangeliorum librum, sanctæque Crucis imaginem, quo solo per Turcas uti in suis templis simulacro Christiani illis locis possunt, ob omnium oculos proposuisset, ac deinde paucis ad populum concionatus, ipse primus, & post eum deinceps antistites cæteri, ordinesque omnes, partim voce, alii literis suas civiumque suorum sententias dixissent, compertum esse maxima suffragiorum parte, Sulacam illum, aut, ut Arabicè vocant, Siud fuisse Patriarcham designatum, virum ætate annorum circiter quadraginta, & parentibus in civitate Mozal optimatibus natum, qui jam tum annos propè duodecim [1] Patrem, ut vocant, egerat, atque etiam tùm agebat in contubernio Cœnobitarum plus minus quinquaginta, quod contubernium Rabban-Hormisd appellatur, abestque millibus passuum ferè octo ab Ninive: at ab Alcus patria Nahum prophetæ etiam nunc hujus monumento tàm Judæis, quàm Christianis celebratissima, non ampliùs duobus passuum millibus. Itaque mox ablegatos fuisse populi totius nomine, qui illum inde ad Mozal deducerent: sed eos tertiùm missos atque remissos, de quieta illa sua statione hominem modestissimum vix tandem abstrahere potuisse. Ut porrò in medium tandem fuisset perductus, facta rursùs solenni more re divina, sententias

NOTA.

[1] *Duodecim*. Panvinius loc. cit. *duobus suprà viginti* annis asserit Sulacam Monachis Abbatem præfuisse.

tias denuò omnes ex ordine rogatos cum majore etiam quàm ante consensione de illo tulisse. Sed enim, quod dixi, quum superessent Metropolitani nulli, à quibus ille designatus initiari posset, decretum publicè esse, ut è vestigio ipse cum literis, comitatuque pro veteri consuetudine ad Romanum Pontificem proficisceretur, eique decreto quum repugnare illi nefas fuisset, profectum Romam, ut antè dixi, venisse.

Eadem de Sulacæ electione narrantur in Epistola, quam Populus Nestorianus anno 1552. ex Mosal ad Romanum Pontificem pro eo in Patriarcham initiando transmisit: ubi hæc ad Julium III. ex interpretatione ejusdem Masii. *Quapropter scito Domine Pater noster electe, hoc est, Papa, (cujus vita custodita sit in Domino Amen) quod nos servi tui miseri peccatores Nestoriani sumus pupilli absque patre, & absque gubernatore, neque superest apud nos fermentum Patrum, nullus Metropolita, sed soli duo, aut tres Episcopi. Habebamus enim quendam Patriarcham retrò ab annis centum, qui nullum constituebat Metropolitam, nisi de stirpe, ac genere familiaque sua, atque ea familia illam consuetudinem usurpavit inde à centum annis usque adhuc. Nunc porrò unus solus superest Episcopus ex ea prosapia, qui & ipse conatus est per impudentiam ita agere, ut egerunt illi, qui ante ipsum fuere. Verùm nos non acceptavimus, neque proclamavimus ipsum: sed subito convenimus ex omnibus locis Orientalibus, & ex omnibus civitatibus & pagis, quæ sunt circum civitatem Mozal, hoc est, Attur, in vicinia Ninives, ex Babylonia, ex Carcha, ex Arbela, ex Insula quæ est in medio Tigris fluminis Eden, ex Tauris Persiæ, ex Nisibi, ex Marde, ex Æmed* (Amida) *ex Hasan-Cepha, & ex reliquis locis Orientalibus ad Mozal, viri magnates, & Sacerdotes, ac Monachi, reliquusque in Christum credens populus, pro more, & constitutionibus Canonum ante observatorum, atque interrogavimus, scrutatique sumus inter omnes, sed non invenimus ullum, præter hunc, præditum caritate & ingenio, doctum & doctorem, ac temperantem celibemque, excellentem insigni vitæ probitate & reverentia, cui nomen & appellatio, magister noster Siud. Eum igitur per vim ex loco habitationis suæ deduximus in medium cœtus credentium, visumque est feliciter omnibus hunc esse, & dixerunt hunc esse idoneum ad hanc viam. Postquam autem feliciter ita nobis visum est, subitò conscripsimus ei has literas apertas ad tuam celsitatem, quamquam indigni; misimusque ipsum ad pedes tuos sanctos, & unacum ipso viros tres, summos primates inter credentes, Adamum, Thomam, & Chaleph. Cæterùm ascenderunt cum ipso versùs Jerusalem circiter septuaginta animæ ex optimatibus selectæ, qui erant nostræ professionis, atque viatico comitatuque eum instruximus secundùm veterem consuetudinem. Proinde supplices petimus à Paternitate tua sublimi, ut simul atque pervenerint ad te, conficias negotia ipsorum, ne restet derisio & ludibrium inter gentes & eos qui sunt professionis nostræ, ita ut non audeamus quemquam hominum intueri. Obsecramus itaque te, & eum qui tibi concessit hoc donum altissimum, ut mox ubi ad te pervenerint, ordines eum nobis Patriarcham, hoc est, Catholicum, ne maneamus pupilli absque patre & gubernatore ac pastore, & perturbetur ordo noster ob fermentum Sacerdotale, relinquamurque velluti oves sine pastore, nec pereat labor, quem sustinent ex Oriente in Occidentem &c.*

His consentiunt quæ ad eundem Julium III. scribunt Nestoriani, qui Sulacam nostrum usque ad sacram Hierosolymorum urbem deduxerant: *Cæterùm scias, ò Domine Pater, cujus vita custodita esto,* (inquiunt in Epistola, quam idem Masius ex autographo Syriaco Latinam fecit,) *quòd nos servi tui Nestoriani Orientales sumus pupilli absque patre electo, qui dare possit ordines Sacerdotales. Neque supersunt apud nos Metropo-*

tropolitæ, quorum est ordinare Catholicum; sed soli pauci Episcopi, Episcopus Arbelæ, Episcopus Salmasti, Episcopus Adurbeigan. En è vestigio convenimus in Insula, quæ est intra Tigrim flumen Eden, fecimusque compactum inter nos, & misimus pro hoc Monacho Siud, & deduximus ipsum per vim de sua statione in medium populi, atque universus populus testabatur de ipso, esse eum utilem ad hanc viam. Igitur quum considerassent, approbassentque ipsum omnes greges, illico ascenderunt cum ipso ad Jerusalem primates nobiles, magnificus Messiud, & Abdias Ephraim, ac magnificus Chabib, præterque hos alii Monachi, & Sacerdotes, ac Diaconi, Laicique, atque intravimus convenimusque ad monachum benedictum, & gubernatorem probum, dominum Paulum, ejusque sodalitium spirituale in sancta Sion in Cœnaculo benedicto, in quo ille habitat, petivimusque ab ipso epistolam ad dignitatem tuam, per Jacobum interpretem, & scripsit nobis tres epistolas ad tuam celsitatem, multùmque gaudebat de nobis. Nos verò dedimus magistro nostro Siud, atque cum ipso misimus tres viros primates, Thomam, Adamum, & Caleph, ante pedes tuos. Nunc igitur petimus à celsitate tua, absolvito negotium ipsorum, & ordinato illum in Catholicum, datoque ipsi potestatem per verbum tuum, ut possit conferre gradus Ecclesiasticos, prout opus habuerit grex, pro more Patriarcharum; & ut ligare possit, & solvere pro consuetudine Patrum, & Canonum Apostolicorum.

III. Romam proficiscitur, & à Julio III. Papa confirmationē & pallium obtinet.

De profectione Sulacæ in Urbem, deque ejus in Patriarcham inauguratione, atque in Assyriam reditu binæ exstant historiæ in Bibliotheca nostra Cod. Syriac. Vatic. 27. & Cod. Amidensi 9. & 13. Alteram anonymus soluta oratione scripsit: heptasyllabis versibus alteram Abdjesu Episcopus Gozartæ, postea Sulacæ ipsius successor, edidit. Et anonymi quidem historiam, utpote breviorem, ex laudatis Amidensibus Codicibus accipe.

[illegible]

[illegible]

Anno Græcorum [1] *millesimo octingentesimo sexagesimo quarto quidam Raban* (magister noster) *Sulaca ex contubernio* (Cœnobio) *Raban Hormisdæ* [2] *postquam adorasset in sancta civi-*

NOTÆ.

1 *Anno Græcorum* 1864. Legendum, 1863. hoc est, Christi 1552. ut infrà patebit. Eadem historia exstat in ms. Cod. Syriaco Bibliothecæ Collegii Urbani de Propaganda Fide.

2 *Hormisdæ*. Hermetem appellat Leonardus Abel apud Miræum in Biblioth. Eccles. pag. 58. ubi hæc de Chaldæis Catholicis & Nestorianis. *Cæterùm ex hisce Chaldæis Orientalibus ditissimi & potentissimi resident, in urbe Amit* (Amida,) *qui cum Prælatis suis unicè adnituntur obedientiam Romanæ Sedis conservare atque augere. Potentiores autem, & ditiores nationis Nestorianæ, subditi Patriarchæ adversario, incolunt urbem Musal, & Gezire in Babylonia: qui Patriarcha magnum sub se gentium numerum habet, & residere solet in Monasterio Patriarchali S.* HERMETIS *propè eandem urbem Musal, in Babylonia, quæ olim Assur dicta*. Quod verò ex eodem Leonardo affirmat Miræus, Sulacam nostrum *Ordinis S. Basilii Monachum* fuisse, id ex vulgari recentiorum errore natum existimo, qui Monachos omnes Orientales, Chaldæos, Syros, Armenos, Ægyptios, Græcos, uno vocabulo *Monachorum S.Basilii* comprehendi volunt.

At

civitate Jerusalem, & benedictionem & sanctificationem accepisset à sancto Sepulcro Domini nostri, aliisque sanctis locis, in quibus versatus est Dominus cum Discipulis suis, ex providentia Dei, qui omnia operatur secundùm consilium voluntatis suæ, factum est, ut ad magnam Romam proficisceretur, illo ipsum gubernante atque deducente in longa illa peregrinatione terra [1] *marique, qui ut illud iter susciperet, permoverat. Domini itaque ope illuc pervenit lætus & laudans illum, qui eum per universam illam navigationem prorsùs incolumem præstiterat: & Romam ingressus est sub die decima octava Novembris ineuntis anni millesimi octingentesimi sexagesimi quarti Græcorum. Et dedit illi Dominus gratiam in oculis omnium civium Romanorum; præcipuè verò in oculis Papæ & Administrorum ejus: invisitque Ecclesiam magnam duorum Sanctorum Athletarumque illustrium, & strenuissimorum bellatorum, celeberrimorum & nominatorum Doctorum Populi* (Judaici) *& Populorum* (Gentilium) *Mar Petri & Mar Pauli &c. Porrò eadem in urbe per sex circiter menses commoratus* [2] *est, & cum Romanis versatus, dum interim benedictionem accipit, & adorat in illis ædibus, monasteriis, & sacris locis ejusdem civitatis: atque inibi festum Resurrectionis anni millesimi octingentesimi sexagesimi quarti celebravit. Et die Dominica, quam novam dicimus* (in albis) *decima* [3] *mensis Aprilis Cardinales ex mandato Papæ eum Episcopum & Metropolitam instituerunt, hoc est, ordinarunt: & post duodeviginti dies vigesima octava ejusdem mensis Aprilis, feria sexta, venit ipse Papa Julius* [4] *ad magnam Ecclesiam Sanctorum Petri & Pauli, aureo throno invectus, succollantibus quatuor Metropolitis, & prosequentibus Metropolitis centum, & quingentis Episcopis, atque infinita multitudine Monachorum, Presbyterorum, & Ministrorum, & ex promiscuo vulgo fidelium quinque circiter millibus. Et ipse Papa suis sanctis manibus illum instituit, & ordinavit, & per-*

At Græci dumtaxat nomen S. Basilii jure præferunt: cæteri Orientales non modò *S. Antonium Monachorum Proto-Patriarcham* agnoscunt, sed etiam Basilium ipsum ejusdem Antoniani Ordinis Monachum, & in Cæsareensi Diœcesi reformatorem fuisse contendunt. Monachum *S. Antonii* se appellat & Abdjesu noster Sulacæ gentilis atque in eadem Sede successor, in Professione Fidei apud Panvinium in Vita Pii IV. licet Petrus Stroza in Disputat. de Chaldæorum Dogmatibus pro Sancto Antonio *Pachomium* habeat.

1 *Terra marique*. Sulacæ iter ab urbe Jerusalem Romam usque, accurate describit Abdjesu in laudato Carmine: ubi, Jerosolymâ (inquit) profectus est in urbem Joppen: inde Damiatam in Ægyptum: ex Ægypto in Phœniciam regressus, Beryti Pentecosten celebravit: Hinc in Cyprum navigavit, mox Rhodum, Cretam, Zacyntum, atque Corcyram prætergressus, Venetias tandem tenuit: ubi decem diebus exactis, Ravennam petiit: inde Ariminum, Fulginium, Spoletum, Interamnam, & Narniam perlustravit: demùm Romam pervenit die 18. Novembris anni Græcorum 1864. cujus initium à mense Octobri apud Chaldæos & Syros duci, sæpè monuimus: ut hinc pateat, annum Græcorum 1864. initio historiæ prænotatum, pro anno 1863. Christi 1552. amanuensis oscitantia subrepsisse: quod etiam ex diebus hebdomadæ infrà in eadem historia notatis clariùs patebit.

2 *Commoratus*. In Ædibus S. Spiritus in Saxia, uti narrat Abdjesu in cit. Carm.

3 *Decima Aprilis*. Nonam habet Abdjesu, additque, ab ea usque ad diem, qua Sulaca Patriarcha proclamatus est, undeviginti dies fluxisse: & quidem rectè: nam anno Christi 1553. Dominica in Albis in diem nonam Aprilis incidit, non in decimam. Antequam Episcopus initiaretur, professionem fidei in Palatio Apostolico emisit Sulaca anno 1553. die 20. Februarii, ut notatur in additione ad Vitas Pontif. apud Ciacon. p. 1608.

4 *Julius*. Etsi in iis, quæ ad facti substantiam pertinent, de Auctoris fide ambigendum non est; hæc tamen quæ de solemni Sulacæ in Patriarcham inauguratione per Julium Papam facta tradit, ex fama res, ut solet, in immensum exaggerante hausit, sibique facilè persuasit homo novus Latinique moris prorsùs ignarus. Nec enim *succollantibus Metropolitis* in Vaticanam Basilicam Pontifex defertur, nec Sulacæ in Patriarcham inauguratio in eadem Basilica contigit; sed *in secreto Consistorio*, ut ait Panvinius in hæc verba: *Hac relatione optimè examinata, Pontifex eundem Simonem* (Joannem nimirùm Sulacam) *Patriarcham consecrari fecit, eique manu sua Pallium, quod est insigne summæ Patriarchalis potestatis, in Secreto Consistorio imposuit*.

perfecit Catholicum (Primatem) *Patriarcham in eadem Ecclesia SS. Petri & Pauli, appellavitque Mar Joannem: deditque ei literas patentes, ut susciperetur in universo Oriente & omnibus Provinciis Indorum: & cum orationibus atque benedictionibus, quibus eum instruxit, confici illi jussit quatuor sacras vestes* [1] *auro intertextas, & thiaram auream: Patenam quoque & Calicem argenteum auratum. Viaticum etiam adjecit, dimisitque cum illo honoris causa Episcopum pudicum, præstantem & doctorem, & doctum & scribam, sapientem & Theologum & Philosophum, Ambrosium nomine, & Antonium quendam monachum mitem, humilem, mansuetum, castum, doctorem & philosophum. Et reversus est in pace, urbemque in Deo fortem Amidam ingressus anno* [2] *Græcorum* 1865. *duodecima Novembris sub lucem Dominicæ* [3] *secundæ Consecrationis Ecclesiæ: susceptusque est ab universa civitate Amida cum gaudio & lætitia, summo & excelso honore ipsum prosequentibus & nomen ejus prædicantibus populis. Et Dominica tertia Consecrationis Ecclesiæ ordinavit Raban Hormisdam Amidenum, qui Asmar* [4] *Abib cognominatur, Episcopum Metropolitam, eique nomen Mar Eliæ imposuit. Postea ordinavit Mar Abdjesu Episcopum Gozartæ, instituitque eum Metropolitam in Ecclesia Sancti Phetionis in urbe Amida.*

IV. Instigatione Patriarchæ Nestoriani à Mahometanis interimitur.

Denique Sulacæ mortem heptasyllabo carmine prosequitur Abdjesu

NOTÆ.

1 *Sacras vestes, Episcopum &c.* Panvinius loc. cit. *Apostolicaque benedictione & muneribus donatum, in patriam remisit, adjunctis ei quemadmodum ille postulaverat, religiosis hominibus aliquot Syri sermonis peritis. Optaverat enim Sulaca* (ut idem Panvinius notat loc. cit.) *ut unà secum quispiam vir Ecclesiasticarum rerum peritus ablegaretur, qui illis ritus hujus orthodoxæ Ecclesiæ nostræ doceret. Promiseratque mox, si quis talis mitteretur, eum aut in Episcopum, aut ad aliam dignitatem promovendum, ac se daturum ipsi viro locum & ædes, in quibus commodissimè habitare posset. Addiderat etiam, illic quatuor Concilia magna magnis voluminibus haberi, atque etiam alios libros veterum Doctorum, quibus hìc caremus, qui per eundem virum possent ad Urbem transmitti &c.* Tres Sulacæ socios honoris causa adjunxisse Papam Julium, refert Abdjesu in laudato Carmine, Ambrosium nempè Episcopum, Antonium Monachum, & Matthæum Presbyterum. Et primus quidem alius esse videtur à Theseo Ambrosio, qui anno Christi 1529. in Cœnobio Regii Lepidi jam senex vitam agebat, teste Widmanstadio in Præfat. ad novum Testamentum Syriacum in hæc verba. *Nam quum is* (Leo X.) *Patrum Concilium à Julio II. convocatum, ad Lateranum haberet, missi eò ex Syria fuerunt Legati* (Patriarchæ Maronitarum) *Acurius* (idest, Archipresbyter, seù Chor-Episcopus) *Josephus Sacerdos, Moses* (Eliam habent Acta Concilii Lateranensis) *Monachus Diaconus, & Elias Hypodiaconus, homines religiosi & eruditi, qui Theseum Ambrosium Albonesii regulum Jurisconsultum literas Syriacas tùm docuerunt. Is annis posteà multis intra Monasticas cellas* (*erat enim voto suo S. Augustini Canonico instituto obstrictus*) *meditando tantum profecit, ut Syri quoque ingenium ipsius, & acrem præsentemque in eo labore animum admirarentur. Cæterùm quum ego Christianæ salutis anno* 1529. *in Divi Caroli Cæsaris invictissimi sacri Diadematis causa Bononiam proficiscentis comitatu essem, & mihi contubernalibusque meis Regii Lepidi à metatoribus hospitium, juxta cœnobium, ubi Theseus jam senex vitam agebat, forte attributum fuisset &c.* Ejus opera Summos Pontifices in negotiis ad Orientales nationes pertinentibus usos fuisse, refert Edenensis lib. 2. Vindic. Maronitarum cap. 15.

2 *Anno Græcorum* 1865. nimirùm exeunte anno Christi 1553.

3 *Dominicæ secundæ Consecrationis Ecclesiæ*: Idest, septimæ ante Nativitatem Domini: nam quatuor Dominicas, quæ Nativitatem Christi præcedunt, *Annunciationis* appellant Chaldæi: quibus & quatuor alias præmittunt, quas *Consecrationis Ecclesiæ* Dominicas dicunt.

4 *Asmar Abib*. Ejus subscriptio legitur ad calcem Codicis Syriaci Bibliothecæ Collegii Urbani de Propaganda Fide, in quo laudata Sulacæ historia Carminibus Abdjesu de eodem Sulaca subjungitur, in hæc verba:

[illegible]

Hunc ordinationum Librum ad Ecclesiam Mar Phetionis martyris, quæ in urbe Amida est, pertinere, meo chirographo ego humilis Elias Asmar Abib decrevi. Quisquis verò ipsum ex eadem Ecclesia, avaritiæ aut temeritatis causâ extraxerit, anathema sit.

su in hæc verba: [illegible]

V. Eius fidei professio.

[illegible]

Anno Epochæ Græcorum 1865. Dominica secunda Consecrationis Ecclesiæ ingressus est hic Pastor Amidam urbium reginam: & cum solemni pompa in urbem invectus, cum caritate à fidelibus exceptus fuit. Ast comperto ejus adventu, quem fama per omnes eas provincias dissipata vulgaverat, Barmama [1] ille scelestus & facinorosus, excogitavit rationes, quibus insontem istum oppressum perderet. Quamobrem cum Prætore urbis impurus iste agere cœpit: & utiles quasdam prætendens causas, variis artificiis in suam illum traxit sententiam, polli-

NOTA.

1 *Bar-Mama*. Patriarchæ Nestoriani ex fratre nepos, de quo suprà in Epistola ex urbe Mosal ad Summum Pontificem: *Nunc porrò unus solus superest Episcopus ex ea prosapia* (Nestorianorum Patriarcharum) *qui & ipse conatus est per impudentiam ita agere, ut egerunt illi qui ante ipsum fuere.* (Nimirùm Patriarchatum suæ Gentis, hæreditario jure, invasit.) *Verùm nos non acceptavimus, neque proclamavimus ipsum*, inquiunt Chaldæi, qui Sulacam nostrum elegerunt. Hinc schisma inter eos obortum, aliis Bar-Mamam, Sulacam aliis Patriarcham proclamantibus. Barmamæ flagitia describit Abdjesu in laudatis Carminibus, ubi refert, pueros duos, alterum duodennem, quindennem alterum, Episcopos ab ipso ordinatos fuisse; plures uxores uni viro, Mahometanorum in morem, permissas: Repudium, etiam quoad vinculum matrimonii, inductum: & ad cumulum scelerum, ejus consilio Sulacam nostrum à Mahometano Præside extinctum. Quod verò scribit Panvinius in vita Julii III. Bar-Mamam octennem à Simone Mama patruo Episcopum, & successorem sibi designatum fuisse, & hunc, antequam puerum in eam auctoritatem evehere potuisset, fato concessisse, suspicor virum doctum falsa alicujus relatione deceptum, aut memoriæ lapsu id asseruisse. Nam Nestorianorum potiorem partem post obitum Simonis Mamæ, Barmamam ipsius ex fratre nepotem in Patriarcham elegisse, eumque non puerum octennem, sed virum, hæresi licet & flagitiis infectum, affirmant testes omni exceptione majores Abdjesu in historia Sulacæ, & Chaldæi, qui Bar-Mama ipso contempto Sulacam in Patriarcham sibi elegerunt. Neque si Barmama octennis fuisset, ordinationes Episcoporum in Carmine Abdjesu commemoratas peragere potuisset, aut alia facinora admittere, quæ ibidem ante Sulacæ inaugurationem describuntur.

pollicitus se denarios decem mille ipsi soluturum, si hunc bonum virum interimeret. Consensit ille pecunia illectus: eumque comprehendi jussit, captumque & flagellis cæsum in vincula conjecit: magisque in dies verbere in eundem sævitum est. Hunc in modum dux ille impiorum in publica custodia ipsum detinuit ad quatuor menses; quo spatio quotidie à scelestis & nefariis hominibus, acerbè & absque commiseratione tortus est. Post tam diuturnum carcerem, quem pertulit iste præstantissimus electus, egit vir ille malitiosus & nefarius, ut crudeli morte necaretur. Imperavit itaque Tyrannus ille iniquus apparitoribus suis iniquitatis administris, spirantibus mortem & cædem, ut eum laqueo strangularent; quum interim in aurem servis suis insusurrasset, ut negotium clanculùm peragerent, utque spargerent in vulgus, illum ipsis dormientibus fuga elapsum fuisse. Et juxta Prætoris mandatum clandestina ipsum nece sustulerunt, & in desertis montibus peremerunt, demissumque in vorticosum locum, in profluentem vinctum projecerunt.

Idem de glorioso Sulacæ obitu apud Aubertum Myræum in Biblioth. Eccles. pag. 58. ubi hæc ex Leonardo Episcopo Sidoniensi: *Ex his* (Assyriorum Orientalium Patriarchis) *Simon Sulaca* (nempè Joannes noster, quem à Leonardo Panvinio, Miræo, & Ecchellensi Simonem perperàm appellari suprà monuimus) *obedientiam præstitit S. Romanæ Ecclesiæ, temporibus Julii III. Papæ: atque ab eodem confirmatus quum domum rediisset, Archiepiscopos & Episcopos quosdam ordinavit, rejicique jussit invocationem Nestorianam, quæ tunc à Diacono fieri solebat. Sed fraude Patriarchæ adversarii sui tandem captus est, atque à Turcis occisus:* Anno scilicet Christi 1555. postquam Ecclesiam Assyriacam rexisset anno uno, & mensibus duobus, teste Abdjesu in laudato Carmine in hæc verba: ܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܪܒܝܬܐ ܚܟܝܡܐ ;

ܡܕܒܪܢܐ ܘܕܒܪ ܠܥܕܬܐ : ܬܪ̈ܝܢ ܝܪ̈ܚܝܢ
ܘܫܢܬܐ ܚܕܐ :

Hic est sapiens familiæ præpositus, qui Ecclesiam duobus mensibus & anno gubernavit.

V. Ejus fidei professio.

Scripsit Sulaca, dum Romæ esset, Professionem fidei, quam è Syriaco Latinam fecit Masius, & typis Plantinianis publicavit anno 1569. Incipit: *Mea monachi Siud professio Fidei. Profitemur Trinitatem gloriosam* &c. Ubi tria observatu digna occurrunt. Primum quod de Sacramento Confessionis scribit: *Erat quidem olim apud nos consuetudo, ut revelaremus peccata nostra inter nos: sed surrexit violentus tyrannus, & abolevit eam; orta est cædes ac contentio, & cessare fecit illam.* Ubi Bar-Mamam fortassè intelligit, impium scilicet Nestorianorum Patriarcham, qui Sacramentum Pœnitentiæ sustulerit. Illud etiam à duobus Coptorum Patriarchis sæculo duodecimo per summam impietatem in Ægypto abrogatum fuisse, narrat Severus Asmonæorum Episcopus, reclamantibus licet doctioribus ejusdem nationis Viris, ut ostendit Renaudotius Hist. Patr. Alex. pag. 550. & tom. 2. Liturg. Orient. pag. 50.

Alterum, quod de Sacramento Confirmationis subjungit: *Confirmatione verò an veteres usi sint, ignoro: Monachus enim sum, & quis me id docuisset?* Inter præcipuos siquidem errores, qui in Ecclesiam Nestorianorum, sublato eorum cum Catholicis commercio, obrepserunt, is recensendus est, quod Confirmationis Sacramento careant, cujus in Libris Ritualibus ne vestigium quidem apparet: ut meritò de iis dixerit Sulaca, *Confirmatione verò an veteres usi sint, ignoro.* Neque enim in Ordine Baptismi juxta Nestorianorum Ritum, ulla fit hujus Sacramenti commemoratio, contra communem reliquorum Orientalium tùm Græcorum, tùm Syrorum disciplinam, qui Confirmationem Baptismo

mo subjungunt. Quod verò Sobensis Hebedjesu in Lib. Margaritarum Tract. 4. cap. 1. *Chrismatis* mentionem facit, id non de Sacramento Confirmationis intelligendum est, sed de Chrismate, quo Catechumeni ante Baptismum unguntur, ut ex eodem Tract. cap. 4. colligitur, ubi quid sit Chrisma, & quis ejus usus apud Nestorianos, idem Auctor exponit.

Tertium denique, quod ex lapsa per manus gentilium suorum fide refert, nonnullos ex Chaldæorum Patriarchis à Romano Pontifice ordinationem olim accepisse. *Veneramur quoque*, (inquit circa finem Professionis Fidei) *& exaltamus, atque laudamus Ecclesiam Romanam, & caput ejus Papam Sanctum, atque omnes proles ipsius benedictas: nam ita habetur in libris nostris, quod Sacerdotium nostrum ex ista Ecclesia Romana sit, ac proptereà venimus ad accipiendum fermentum à vobis, sicut scriptum est in Epistola nostra*: nimirùm in ea, quam ex urbe Mosal secum attulerat, ubi Assyriorum gens sic Papam Julium alloquitur apud Masium p. 265. *Præterea hoc scito, Pater noster excelse, quod Sacerdotium nostrum à priscis temporibus ex Roma sit, quæ est Sedes Petri principis Apostolorum: Verùm ex quo confusus est ordo Christianorum à filiis Hagar Ægyptiæ, interrupta est via nostra ad vos inde à spatio trecentorum annorum usque ad hunc diem.* Ab ævo scilicet Aram eorum Patriarchæ, quem Panvinius in Julio III. & Masius in epistola ad Augerium pag. 231. ex Sulacæ nostri & Caleph ejus socii ore *Maraum* appellant, his verbis. *Sæpè autem audivi ego, quum duo isti memorarent* (Sulaca & Caleph) *in tabulariis populi sui scriptum exstare inter recentissima suorum gentilium erga Pontificem Romanum obligationis atque obsequii exempla ante annos plus minus trecentos pari casu Romam amandatum venisse Nestorianum alium, nomine Maraum, qui etiam ipse ab illius temporis Pontifice fuerit sacro illo munere imbutus, atque Patriarcha gentis suæ factus: neque dubitare populum Nestorianum, quin ejus rei memoria maneat etiam in Romanorum Pontificum ἀρχείοις conservata.* Præter Aramum seù Maraum, antiquissima etiam aliorum Patriarcharum exempla producit Abdjesu in laudato Carmine de Sulacæ ordinatione, quos vel à Romano Pontifice, vel ab Antiocheno Patriarcha impositionem manus accepisse refert in hæc verba: ܡܪܝ ܐܒܐ ܪܒܐ ܒܪܘܡܝ ܐܬܟܗܢ ܡܢ ܦܦܐ ܘܡܢܗܪܐ ܘܪܒܐ ܐܒܪܝܣ ܕܡܬܦܫܩ ܗܘ ܐܡܒܪܘܣܝܘܣ: ܒܐܢܛܝܘܟܝܐ ܐܬܬܣܝܡ ܦܛܪܝܪܟܐ. ܘܡܪܝ ܝܥܩܘܒ ܩܪܝܒܐ ܕܝܘܣܦ ܢܓܪܐ ܒܐܢܛܝܘܟܝܐ ܐܦ ܐܬܩܬܠܩ. ܘܐܚܕܐ ܒܘܝܣ ܒܐܢܛܝܘܟܝܐ ܢܣܒ ܐܣܟܡܐ ܕܦܛܪܝܪܟܘܬܐ ܘܒܚܪܬܐ ܪܒܢ ܐܪܡ ܕܡܢ ܨܘܒܐ ܐܬܥܠܝ ܠܟܘܪܣܝܐ ܦܛܪܝܪܟܝܐ ܗܘ ܐܦ ܚܪܝܐ ܠܟܠ ܥܕܬܐ ܒܪܘܡܝ ܡܕܝܢܬܐ:

Mar-Aba magnus Romæ per Papam ordinatus est. Item præclarus ac insignis Abres, qui Ambrosius interpretatur, Antiochiæ consecratus fuit Patriarcha: & Mar Jacobus Josephi Fabri affinis Antiochiæ etiam Catholicus (hoc est, Primas) *ordinatus est: & Achadabues Antiochiæ item Patriarchatus insignia accepit: Demùm Raban Aram, qui ex urbe Soba* ad Patriarchalem Sedem *evectus est, ipse etiam omnium novissimè universæ Ecclesiæ* (Chaldæorum) *in urbe Roma Patriarcha præfectus fuit.* Hæc totidem ferè verbis in Cod. Amidensi 5. pag. 101. in quo tamen Abres, Jacobus, & Acadabues Romæ, non Antiochiæ ordinati fuisse dicuntur: uti existimavit etiam Elias Babylonis Patriarcha in Epist. ad Paulum V. Summum Pontificem, apud Petrum Stro-

Strozam in Disputatione de Dogmatibus Chaldæorum: ubi hæc de illius Patriarchatus institutione: *Et Sedes nostra Babylonica non ex se electa est, sicut aliorum hæreticorum, qui sine lege multiplicaverunt Patriarchas in mundo, sine Sede Ecclesiæ magnæ Romæ; sed ex præcepto Papæ, & ex consilio Ecclesiæ Romanæ electa est Sedes Babylonis, & ita scriptum invenitur apud nos in annalibus: quod videlicet Patres Orientales Romæ ordinabantur. Sed factum est postea, ut quum mitterent homines propter confirmationem, in itinere interficerentur: & quum diu hoc fecissent, omnes peribant: Hoc autem Ecclesiæ & Pontifici narrato; Pontifex consilio inito decrevit, & dixit: Ordinemus eis Patriarcham, & permittamus, ut Patriarchas sibi eligant, ne in via intereant propter confirmationem, neque eis mala accidant, & non peccemus, aut ipsi sint extra ovile Romæ. Sic itaque accepimus potestatem usque adhuc, & non à nobis ipsis aliquid fecimus, ut reliqui, qui Apostolorum Canones conculcaverunt, & leges Patrum, & impleverunt terram Patriarchis sine necessitate. Propter hoc vocata est Sedes Babylonis quinta propter quatuor Sedes quatuor Evangelistarum; & ex eo quod electus est Patriarcha cum confirmatione Romana, & dedit nobis facultatem, ut constituamus Pastores, tunc vocata est Babylonis, quæ quatuor comitatur Sedes, & quidem numerata est, sicut una ex his.*

Verùm hanc recentiorum Assyriorum opinionem de Abre, Jacobo, Achadabue, Mar-Aba aliisque antiquis Chaldæorum Patriarchis, quos Romæ ordinatos fuisse asserunt, tùm ex notissima Ecclesiæ Orientalis praxi, tùm ex priscorum Nestorianorum auctoritate commentitiam esse liquet. Nam Salomon Episcopus Bostrensis in libro Apum cap. 51. ubi seriem Patriarcharum Chaldæorum usque ad sæculum decimum tertium recenset, neminem eorum, quorum suprà fit mentio, Romæ ordinatum scribit, sed omnes Antiochiæ: quod & in emendatioribus Codicibus Ritualibus illius nationis legitur, si Aramum & Sulacam nostrum, atque Abdjesu hujus Successorem excipias. Prætereà ab ineunte Christiana religione, Antiocheni Patriarchæ fuit, Ecclesiarum Orientis curam gerere, uti ex Canone sexto Concilii Nicæni colligitur: idque exactè observatum, donec Chaldæi in communione Ecclesiæ Catholicæ perstiterunt, etiam postquam ex ejusdem Concilii decreto, seù alia quavis ratione proprios Catholicos, seù Patriarchas habere cœperunt, quorum institutio indicatur in Canone Arabico 38. quem retuli suprà pag. 9. & hìc repetam, ut ostendam, unde ortus sit Recentiorum error, ordinationes præfatorum Patriarcharum Romæ factas asserentium. Canon Arabicus Concilii Nicæni. *Honoretur quoque similiter princeps Sedis Seleuciæ, quæ est in regione Orientis & Modaina vocatur: atque iste etiam appellari debeat nomine Catholici, & possit deinceps ordinare Metropolitas, sicuti faciunt Patriarchæ: ut Orientales Patriarcham Antiochiæ ob necessitates suas consulentes, aut ab eodem in patriam remeantes, nullum detrimentum patiantur: & ne Ethnici occasionem inveniant nocendi eis: quia Patriarcha Antiochiæ hac in re consensit, postquam à Synodo rogatus fuit, ne de sublata ipsi Orientis potestate contristaretur. Nihil enim aliud hoc in negotio quæritur, quàm ut Christiani regionis Persarum incolæ pace & quiete fruantur.* Ubi vides, ex hoc Canone petitas esse omnes Assyriorum rationes, quas pro vetustissima illa sua consuetudine consulendi Romam jactant; ut nullus dubitandi locus sit, quin ipsi ad Romam Summosque Pontifices falsò traduxerint, quæ de Antiochia Antiochenisque Patriarchis dicere debuissent: Ab his enim, non à Romanis Pontificibus prisci illi Seleuciæ seù Chaldæorum Primates impositionem manus, vel electionis confirmationem petebant.

CA-

CAPUT XLVIII.

Moses Mardenus.

I. Moses Mardenus, seù Meredinæus, Patriarchæ Jacobitarum ad Julium III. Legatus.

OSES ab Andrea Masio ejus in Syriacis discipulo *Mardenus* appellatus, quod ex urbe Mardin seù Merdin, quæ *Marde* Ptolemæo est, genus duceret, ab Ignatio Syrorum Jacobitarum Patriarcha Romam ann. 1552. ad Julium III. Papam allegatus, ibidem orthodoxæ fidei professionem tùm suo, tùm Patriarchæ sui nomine emisit, quam idem Masius Latinam fecit. Inde in Germaniam profectus, Viennæ novo Testamento Syriaco typis imprimendo operam dedit: ubi & Joannem Albertum Vvidmanstadium, qui pridem Syrorum elementis à Theseo Ambrosio Viterbiensi & à Simeone Syrorum, qui juga Libani incolunt, Episcopo Catholico imbutus fuerat, auditorem habuit, eundemque in promovenda Syriaca literatura studiosum æmulatorem, ut idem Vvidmanstadius testatur in Præfatione ad Testamentum Novum Syriacum impressum anno 1555. *Et quum jam in ea cura versaremur*, inquit, nimirùm Syriacos libros imprimendi, *ex improviso mihi à conventu Principum, qui Helioprunæ agebatur, revertenti, Moses Meredinæus ex Mesopotamia Catholicus Sacerdos in Rhetia Ripensi occurrit: qui ut in Pontificio diplomate, literisque amicorum ipsi ad me datis patet, ab Ignatio Patriarcha Antiocheno cùm ob alias gravissimas causas, tùm ut Novi Testamenti volumen prælo excusorio multiplicatum, in Syriam reportaret, Romam missus Orator fuit: quo Ignatius ipse, tamquam Pastor prudens & attentus, sacrorum librorum inopiam, ex qua Christiani Syri multorum memoria majorem in modum laborassent, Latinæ Ecclesiæ beneficentia sustentare posset. Et quum nec Romæ, neque Venetiis, quamvis amplissimorum hominum favore & gratia niteretur, quemquam reperisset, qui magnum hoc & difficile opus attentare vellet; tandem nonnullorum, qui eadem ferè sollicitudine urgeri me norant, consilia sequutus, in comitatu Rainaldi Poli, sanctitate vitæ Christianaque doctrina præstantissimi Senatoris, qui tùm in Britanniam legatus proficiscebatur, ad me contendit &c.*

II. A Margarino Binio cum Mose Bar-Cepha confunditur.

Porrò hallucinatur Margarinus Binius, qui Mardenum nostrum cum Mose Bar-cepha unum eundemque facit: nam is Episcopus fuit Beth-Raman, Beth-Ceno, & Mosal, obiitque *anno Græcorum 1224. die Sabato, qui tùm decimus tertius erat ejus mensis, quem Syri Seboth, nostri plerumque Februarii interlunio inchoatum appellant, hoc est, anno à Christo nongentesimo decimo quarto* (imò, decimo tertio) ut ex Syrorum monumentis tradit Masius in Præfatione ad Commentarium ejusdem Bar-Cephæ de Paradiso. Noster verò Moses Masii ipsius in Syriaca lingua præceptor erat, ut idem in eadem Præfatione & alibi passim scribit & anno Christi 1555. in Germania imprimendis Syriacis Codicibus vacabat, ut suprà ex Vvidmanstadio ostensum est.

III. Ejus Fidei professio.

Exstat ejus fides, quam Romæ professus fuit anno 1552. ex ipso Mosis autographo Syriaco per Masium translata, quæ incipit, *In nomine Patris & Filii* &c. Ubi postquam Chalcedonense Concilium se amplecti erroremque Dioscorianum reiicere affirmavit, *Obtestor* (inquit) *Patrem Patrum & Pastorem pastorum Pontificem Julium tertium, qui accepit signaculum nominis Trinitatis, ut dignetur acceptare hanc meam professionem meo nomine, atque etiam nomine Patriarchæ nostri. Insuper vos Patres electos, qui estis sepes Ecclesiæ Sanctæ, Vos, inquam, Cardinales sanctissimos obsecro, ut acceptetis hanc professionem fidei ab humilitate mea, pro me & pro Patriarcha nostro, qui jussit me confiteri coram Vobis fidem hanc vestram veram, dicens se acceptare professionem per*

per me factam. Ego verò ex quo huc adveni, non sum illicò eam professus; quia ille jussit, ne præproperus essem in profitendo, donec ipsam professionem probè assequutus essem. Nunc verò animadverti professionem vestram esse veluti lucernam, quæ super candelabrum posita est, ad quam nullæ pertingunt tenebræ, etsi vel totus mundus tenebras offuderit, illa nihilominus luxerit, ceù Sol, super omnes. Plùs quàm illa verò, aut minus non accepto. Hæc ille: cujus tamen fidem Ignatius ejusdem Patriarcha nequaquam ratam habuit, ut postmodum compertum est: sed neque Davides Ignatius, qui Jacobitis posteà præfuit, Catholicam veritatem ex animo amplexus est, licet eam se profiteri, missa etiam cum Leonardo Abel Episcopo Sidoniensi ad Gregorium XIII. fide sua, quæ Cod. Vat. Arabico 169. exstat, scripserit, ut narrat Petrus Stroza in Disp. de Chaldæorum Dogmatibus, his verbis. *Ad quem*, ideſt ad Davidem, *Gregorius XIII. Nuncium Apostolicum misit, cum confirmatione Patriarchatus, ac Patriarchali pallio, Leonardum Episcopum Sidoniensem anno Salutis 1583. spe motus, quam in eo excitaverat reconciliationis illius Patriarchæ cum Sancta Apostolica Sede Nehemes* [1] *ejus frater, olim & ipse Jacobitarum Patriarcha; qui declinandæ Turcarum persecutionis causa, ad Gregorii caritatem confugerat. Legationis suæ successum parùm felicem Episcopus Sidoniensis reversus, infecta re, renunciavit posteà Sixto Quinto, commentario diligenter conscripto, in quo multa scitu digna leguntur de hac natione.*

Sub ejusdem Mosis nomine edidit Masius *Theologicam de Sacrosancta Trinitate contemplationem, ab eo* (ut ait) *scriptam anno* 1552. cujus initium, *Laudetur arcanus ille & sublimis*: quæ tamen Mosis fœtus non est, sed ab eo ex Ecclesiasticis Syrorum officiis descripta, ut Syriaci Ritus perito liquet: continet enim *Procemium*, ut vocant Syri, & *seriem*, quæ in Festo, seù Commemoratione SS. Trinitatis in Ecclesia leguntur.

CAPUT II.

Abdjesu Patriarcha Chaldæorum.

I. Abdjesu à Pio Quarto Patriarcha Chaldæorum initiatus.

BDJESU Joannis filius post Sulacæ obitum, à quo Gozartæ seù Insulæ Tigris Episcopus initiatus fuerat, Chaldæorum Patriarcha designatus, Ecclesiam illam summa cum probitatis laude rexit ab anno Christi 1554. de quo hæc Panvinius in Vita Pii IV. *Per id tempus Abdjesu, ideſt Servus Jesu, Christianorum Orientalium trans Euphratem commorantium maximus Patriarcha, vir*

NOTA.

1 *Nehemes*. Aliam ejus fugæ causam legi in ms. Catalogo Patriarcharum Jacobitarum, qui exstat in Cella Archiepiscopali ejusdem nationis Alepi ad calcem Catalogi Dionysii Barsalibæi, in hæc verba:

ܡܪܝ. ܗܢܘ ܐܝܓܢܐܛܝܘܣ ܡܪܕܝܢܝܐ ܡܢ ܫܪܒܬܗ ܕܛܘܒܢܐ
ܝܘܚܢܢ ܗܢܘ ܒܪ ܫܝܠܐ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܡܒܪܟܬܐ ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ
ܢܥܡܬ ܐܠܠܗ ܗܢܐ ܐܬܚܢܦ ܘܗܘܐ ܗܓܪܝܐ.

Mar Ignatius Mardinæus ex genere τοῦ μακαρίτου Joannis Bar-Silæ de familia benedicta, qui dicitur *Nehemet-Alla* (seù Nehemes.) *Hic Hagarenus factus est*: hoc est, Mahometicam superstitionem, Christiana religione ejurata, amplexus: quamobrem pœnitentia ductus, in Italiam ad Summi Pontificis, ut ait Stroza, caritatem confugit. Ejusdem meminit & Michael Mercatus in Metallotheca, quam Sanctissimi Pontificis auctoritate & munificentia è tenebris in lucem nuper eduxit Doctissimus idem & amicissimus Joannes Maria Lancisius Archiater Pontificius, cujus nomen à multiplici eruditione, & à summo, quo literatos omnes amore prosequitur, ubique commendatur. Ubi pag. 227. hæc de Neheme. *Ab Antiocheno Patriarcha Syriacæ nationis homine, ut illius dignitatis ornamentis, ita scientiæ medicinæ præclaro relatum est (quem Romæ convenimus ad Gregorium XIII. Pontif. Max. profugientem, ac summam religionis suæ, Ecclesiæ Catholicæ deferentem)* &c.

vir doctus, Chaldaicis, Arabicis, & Assyriis literis ornatus, cujus jurisdictio interiores usque ad Indos penetrat, Romam ad Apostolorum limina, & Pontificem salutaturus, cum aliquot sociis longissimo itinere pervenit, ut ab eo confirmatus, Pallium de Corpore S. Petri acciperet. Pontifici oblatus, ei perpetuam obedientiam promisit, & per Interpretem, S. R. E. fidem professus est, cujus Syngrapha [1] *in Concilii Tridentini sessione* 22. *lecta ejusmodi fuit. Confessus sum puro corde, & fide non ficta coram Reverendissimis Dominis Michaële tituli Sanctæ Sabinæ Alexandrino, & M. Antonio tituli S. Marcelli Amulio S.R.E. Presbyteris Cardinalibus in hanc formam. Ego Abdisu filius Joannis de domo Marcia* [2], *ex civitate Gezira* (Gozarta) *in Tigridi flumine, olim Monachus Sancti Antonii Monasterii SS. Rochæ* [3] *& Joannis fratrum, electus Primas, sive Patriarcha civitatis Muzale in Assyria Orientali, juro quod ita corde credo, & ore confiteor S. R. E. fidem, approbatis omnibus & singulis illis, quæ ipsa approbat, & damnatis similiter omnibus quæ ipsa damnat, amplector & promitto, & omnes fratres meos Metropolitas sive Episcopos, ac Diœcesanos, quovis modo meæ jurisdictioni subjectos, ita tenendum & credendum esse docebo, & modis omnibus pro quibus potero, persuadere conabor. Ita me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia. In quorum fidem, hanc meam fidei professionem, & attestationem manu mea scripsi &c. Actum Romæ die* 7. *Martii anno* 1562. *De multis & difficillimis quæstionibus interrogatus scitè respondit. Cunctos veteris novique Testamenti libros, antiquos Græcos Latinosque Patres, quibus nos Catholici utimur, Chaldaica, Assyriaca, & Arabica lingua versos, & alios nobis ignotos, quos memoriter tenebat, se legisse dixit. Cunctos ferè Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritus, & Sacramenta apud suos servari docebat. Ut Concilii Tridentini decreta ad se mitterentur, rogavit. Fidem Christi ab Apostolis Thoma, Thaddæo, ipsorumque discipulo Marco* (Mari) *majores suos accepisse, & hodie retinere professus est. Redeuntem in patriam Pontifex, auctore M. Antonio Amulio Cardinale, qui eum Romæ agentem fovit, amplis muneribus liberaliter donavit. Eum aliquando per interpretem alloquutus, virum eruditum & gravem animadverti. Ejus jam ad suos reversi literas Romam allatas vidi.* Hactenus Panvinius. Cui consonant Card. Amulius in epistola ad Concilium Tridentinum apud Raynaldum in Continuatione Annalium Baronii ad annum 1562. Leonardus Abel Episcopus Sidoniensis apud Miræum in Biblioth. Eccles. pag. 58. Genebrardus in Chron. lib. 4. & Ciaconius in Vitis Pontificum.

II. Ejus gesta, & successores.

Ejusdem Abdjesu gesta prosequitur Petrus Stroza in Præfatione ad Disputationem de Chaldæorum Dogmatibus, ubi seriem Patriarcharum ejusdem Nationis à Julii III. temporibus ad Paulum V. recenset in hæc verba: *Sulaca deinde à Turcis, adversariorum opera, ut fertur, è vivis sublato, sufficitur in ejus locum Abdjesu, ejusdem Ordinis Monachus, vir mirificæ eruditionis, linguarum varietate, & sacrarum literarum notitia; de quo in vita Pii IV. præclara fit men-*

NOTÆ.

1 Alia à Professione Fidei, quæ exstat Syriacè in Cod. Arab. Vatic. 150. de qua infrà.

2 *Marcia*. In Professione Syriaca legitur. [illegible] *de domo Maronis*.

3 *SS. Rochæ & Joannis fratrum*. In eadem Professione Syriaca, [illegible] *Ex Cœnobio Sanctorum Mar Achæ, & Mar Joannis*. Et hujus quidem, quem Ægyptium Chaldæi appellant, memoria celebratur die 15. Octobris; Achæ verò, ejusdem fratris, die 1. Novembris, ut in Cod. Amid. I.

mentio; cujus Pontificatu Romam venit pro confirmatione; qui & Tridentino Concilio interfuit. Ejus autem effigies depicta conspicitur in Aula Regia Palatii Vaticani inter Cardinales, cæterosque Prælatos Alexandro III. assistentes, Imperatorem Fridericum pœnitentem Venetiis recipienti. Plurimum quidem profecit Abdjesu, multos ex Nestorianis ad Ecclesiam Catholicam convertit; acceptamque ab Apostolica Sede auctoritatem valde propagavit; quam ejus successores posteà conservare sibi aut nescierunt, aut non potuerunt. Pergit, de successoribus ejusdem differens: *Nam qui ei successit Abatalla* [1], *& ipse Monachus ejusdem Ordinis, parum vixit. Et Denha Simon postea ex Archiepiscopo Gelu & Seert factus Patriarcha, nec ætate, neque doctrina idoneus tanto muneri, tempore quo Episcopus Sidoniensis* (Leonardus Abel) *in Orientem profectus est Nuncius Apostolicus, relicto Charemet,* (Amida urbe) *ubi alii Patriarchæ Orientalium Assyriorum resederant, in provinciam Zeinalbech secesserat ad fines Persidis, potentiæ cedens Patriarchæ Babylonis. Quo loco etiam hodie* (hoc est, anno 1617. quo Stroza scribebat) *manet ejus successor, Simon quoque & ipse vocatus; existimatione ac numero subjectorum, ut accepimus, prædecessoribus longè inferior. Ita ut Patriarchæ Babylonis status nunc videatur in pristinum restitutus, æmulo sponte sua quasi in exilium relegato. Igitur qui modò sedem Babylonis obtinet, Mar Elia Chaldæorum Patriarcha multò minus, quàm prædecessores sui domestico dissidio laborat; subjectamque ejus obedientiæ nationem pacificè gubernat: Metropolitis & Episcopis, Cleroque non modò obtemperantibus ei, sed ipsum valdè diligentibus.*

III. Cum Sobensi confunditur ab Ecchellensi, à Nairono, & à Renaudotio.

Abraham Ecchellensis in Præfatione ad Catalogum Scriptorum Syrorum existimat, Sobensem Hebedjesu illius Catalogi Auctorem, unum eundemque cum nostro Abdjesu fuisse: ipsum enim asserit jam senem sub Julio III. Romam venisse, ubi ejurata Nestoriana hæresi Catholicam fidem amplexus sit: Deinde sub Pio IV. in Urbem reversum, ab eodem Pontifice pallio Patriarchali donatum. Eadem apud Naironum in Evopl. pag. 116. 117. & Renaudotium de Perpetuitate Fidei tom. 5. pag. 656. Verùm hallucinantur viri docti, quum inter Sobensem Abdjesu, & nostrum Patriarcham anni ferè bis centum quadraginta effluxerint. Noster enim à Pio IV. in Patriarcham Chaldæorum confirmatus est anno Christi 1562. Sobensis verò circa annum 1300. vivebat, uti de seipso testatur in Libro Carminum, quem Paradisum inscripsit, in Præfatione his verbis: ܟܕ ܗܟܝܠ ܡܢ ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܫܬܡܐܐ ܘܬܪܬܝܢ ܕܝܘܢܝܐ ܕܒܗ ܣܝܡܬ ܠܟܬܒܐ ܗܢܐ ܐܢܐ ܥܒܕܝܫܘܥ ܡܝܛܪܦܘܠܝܛܐ ܕܨܘܒܐ ܘܐܪܡܢܝܐ ܥܕܡܐ ܠܫܢܬܐ ܗܕܐ ܕܝܘܢܝܐ ܫܢܬ ܐܠܦ ܘܫܬܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥ ܘܫܢܝܐ:

Quum igitur ab anno Græcorum millesimo sexcentesimo secundo (Christi 1291.) *quo hunc Librum ego Hebedjesu Sobæ & Armeniæ Metropolita confeci, usque ad præsentem Græcorum annum millesimum sexcentesimum vigesimum septimum* (Christi

NOTA.

1 *Abatalla.* Leonardus Abel apud Miræum loc. cit. *Abdjesu paucos post annos defuncto successit Aatalla, ejusdem ordinis, qui non habuit confirmationem Apostolicam, quod eandem Romæ non postulavit. Aatallæ defuncto suffectus est Denha Simon, Archiepiscopus de Celu, qui temporibus Gregorii XIII. Papæ Romam misit Procuratorem suum Hermetem Eliam Archiepiscopum. Is nomine Patriarchæ sui debitam Sedi Apostolicæ obedientiam præstitit, & confirmatione cum pallio Patriarchali obtenta, ex Urbe anno 1582. discessit.*

sti 1316.) &c. obiit autem anno Christi 1318. uti ex elegantissimo Syriaco Evangeliorum Codice colligitur, qui scriptus esse dicitur mense Decembri anno Græcorum 1888. Christi 1576. exstatque in Biblioth. Collegii Urbani de Propaganda Fide, præclarum Josephi I. Patriarchæ Chaldæorum munus; ubi hæc ad calcem de Sobensi notantur.

ܐܬܟܬܒ ܕܝܢ ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܘܐܬܐܪܫ
ܘܐܬܦܫܩ ܡܢ ܐܪܟܐܘ ܘܦܢܝ ܦܘܢܐ
ܐܣܛܘܟܣܘܢ ܕܐܒܘܢ ܡܒܪܟܐ ܘܛܘܒܬܢܐ
ܡܪܝ ܥܒܕܝܫܘܥ ܡܝܛܪܦܘܠܝܛܐ
ܕܨܘܒܐ ܘܐܪܡܢܝܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܒܪܝܟܐ
ܗܘ ܕܥܒܕ ܟܬܒܐ ܕܡܐܡܪ̈ܐ
ܘܐܪܟܐܘ ܟܬܒܗ ܒܫܢܬ ܐܠܦ
ܘܚܡܫܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܘܫܬ ܕܝܘܢܝܐ
ܟܕ ܗܘܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܫܝܓܪ ܘܕܒܝܬ
ܥܪܒܝܐ. ܘܡܢ ܗܘܐ ܡܝܛܪ ܕܨܘܒܐ
ܘܫܢܝ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ ܕܥܡܠܐ ܠܐܬܪܐ
ܕܚܝܐ ܘܕܚܕܘܬܐ ܒܫܘܪܝܗ ܕܝܪܚܐ
ܕܬܫܪܝܢ ܐܚܪܝ ܕܫܢܬ ܐܠܦ ܘܫܬܡܐܐ
ܘܬܠܬܝܢ ܕܝܘܢܝܐ:

Scriptus fuit Liber iste, collatus, & exaratus ex archetypo scripto manu patris nostri benedicti ac beatissimi Mar Hebedjesu Metropolitæ Sobæ & Armeniæ, cognomento Bar-Bricha (idest, filius Brichæ, *seu* Benedicti) *qui librum Carminum composuit. Archetypum autem suum ille scripsit anno Græcorum* 1596. (Christi 1285.) *quum Sigaræ & Arabiæ Episcopus esset. Deinde factus fuit Sobæ Metropolita, atque ex isto ærumnarum sæculo ad vitæ gaudiorumque regionem migravit sub initium mensis Novembris anni Græcorum millesimi sexcentesimi trigesimi* (Christi 1318.) Demùm in optimo Codice ms. Syriaco Carminum Hebedjesu Sobensis, qui scriptus est anno Græcorum 1851. Christi 1539. die 5. Novembris, feria sexta, sub Simeone Chaldæorum Patriarcha, ut ad calcem notatur (exstat autem Codex in Hospitio Monachorum Maronitarum S. Antonii Abbatis apud Ecclesiam SS. Marcellini & Petri) syngraphe præfixa legitur Abdjesu nostri, adhuc Episcopi, qua Arabico sermone, sed literis Syriacis testatur, Codicem illum, à Sobensi Hebedjesu ducentis ante annis, ut dixi, compositum, spectare ad Presbyterum Abrahamum Jacobi filium, qui eundem à Presbytero Abdalla Zaineddini filio emerat: mox Syriacè subscribit hunc in modum: ܒܟܬܒܐ
ܕܐܝܕܝ ܟܬܒܬ ܐܢܐ ܡܚܝܠܐ ܥܒܕܝܫܘܥ
ܓܙܪܝܐ. ܟܠ ܕܩܪܐ ܢܨܠܐ ܥܠ ܡܚܝܠܘܬܝ
ܡܢ ܠܒܐ ܡܛܠ ܡܪܢ.
Propria manu scripsi ego humilis Abdjesu Gozartæ. Qui legit, preces pro mea vilitate ex corde fundat propter Dominum nostrum. Liquet ergo utriusque Abdjesu testimonio, Sobensem Brichæ filium, Catalogi & Carminum scriptorem, alium à nostro fuisse.

IV.
Ejus scripta.
I.
Carmina de Joanne Sulaca.

Scripsit *de Joanne Sulaca tria Carmina*. Primum heptasyllabum, de ejus profectione in Urbem, atque in Patriarcham Chaldæorum inauguratione: cujus initium: ܫܘܒܚܐ
ܠܐܠܗܐ ܒܪܘܝܐ ܕܠܐܦܣ ܡܬܕܪܟ ܡܢ
ܒܪ̈ܝܬܐ: *Laus Domino Creatori, quem nullo pacto queunt creaturæ comprehendere.* Alterum item heptasyllabum, de ejusdem Sulacæ reditu ex Urbe in Assyriam, deque ejus obitu, instigatione & fraudibus Bar-Mamæ Nestorianorum Patriarchæ.
ܐܘ ܡܐ ܚܫܝܫ ܗܢܐ ܫܪܒܐ: ܐܘ
ܟܡܐ ܡܪܝܪܐ ܗܘܐ ܬܢܝܐ ܕܡܘܬܗ ܕܗܢܐ
ܛܒܐ ܘܢܨܝܚܐ ܡܪܝ ܝܘܚܢܢ ܩܬܘܠܝܩܐ:
Oh quàm lamentabilis est hæc historia! quàm amara fama mortis hujus optimi ac præstantissimi Mar Joannis Catho-

tholici. Tertium versibus heptasyllabis & pentasyllabis, Epitaphium ejusdem Sulacæ. [illegible]

Benedictus Christus, qui generis nostri pro amoris sui clementia misertus est. Propitius esto electo tuo Mar Joanni propter miserationes tuas, Fili clementissime. Exstant in tribus Codicibus Syriacis: nimirùm in Vaticano 27. in Amiden. 9. & in Amiden. 13. quorum hic quidem recens exaratus est à Josepho primo Chaldæorum Patriarcha anno 1701. Alter anno Græcorum 1914. Christi 1603. Primus verò anno Christi 1556. uti ex hac epigraphe liquet, quæ legitur pag. 176. [illegible]

Absolutus est Liber iste feria quarta, die 8. *mensis benedicti Julii, anno Græcorum* 1867. (Christi 1556.) *Scriptus autem in urbe benedicta Masambach, quæ juxta Æthiopiam sita est &c. Exaravit eum, seù potiùs fœdavit Joseph, nomine tenus Episcopus & Metropolita. Descriptus verò fuit hic Liber ex archetypo exarato anno Græcorum* 1840. (Christi 1529.) *manu monachi benedicti Raban Abrahami, magistri scholæ Ecclesiæ beati Mar Achæ, quæ in Gozarta, seù Insula Zebedæa sita est*. Continentur hoc Codice, præter laudata Abdjesu nostri Carmina, Ordinationes etiam juxta Ritum Chaldæorum, nec non Ritus excipiendi confessionem Pœnitentium, compositus à Dionysio Barsalibæo Amidæ Episcopo: de quibus dumtaxat, non de Carminibus, intelligenda sunt verba Josephi Episcopi in præfata adnotatione scribentis, Codicem hunc ex archetypo exarato anno Christi 1529. descriptum: Eo siquidem anno Joannes Sulaca nondum Patriarcha institutus fuerat, sed Monachum adhuc agebat in Cœnobio Hormisdæ, ut suprà dictum est.

Porrò in laudato Codice tria leguntur, quæ Nestorianam hæresim sapiunt. Et Primum Carm. 1. p. 145. ex nostri Sulacæ ore hæc fidei professio coram Julio Papa facta dicitur: [illegible]

Et quemadmodum essentia Deitatis una est, & tres complectitur Personas; sic in Persona Verbi duæ sunt naturæ, & una

& una Filiatio. Itaque facta unione manſerunt duæ naturæ duæque perſonæ, omnino inſeparabiles in æternum. Manent naturæ abſque confuſione, & Perſonæ abſque corruptione &c. Nomen Chriſti duas verè formas ſignificat, quas in unam unitatem collegit: Divinitatem ſcilicet, & Humanitatem. His autem duabus formis, quæ in Domino noſtro coëunt, una ineſt virtus & voluntas, una dominatio, una poteſtas. Quæ ipſiſſima eſt Neſtorianorum & Monothelitarum hæreſis. In ſecundo verò Carmine Neſtorius hæreſiarcha ſummis laudibus celebratur, & S. Cyrillus veluti hæreticus rejicitur: ܕܡܐ ܒܪܡܡܐ ܦܘܠܡܘܣ ܠܗܘ ܡܨܪܝܐ ܩܘܪܝܠܠܘܣ : ܘܗܢܐ ܠܡܪܝ ܢܣܛܘܪܝܘܣ ܕܐܬܚܒܫ ܠܡܕܒܪܐ ܐܘܪܡܠܘܬܗ .

Similis eſt inſanus Bar-Mama (Neſtorianus ſcilicet Patriarcha, qui Sulacam orthodoxum interfici curavit) *Cyrillo Ægyptio; & hic* (ideſt, Joannes Sulaca) *Mar Neſtorio, qui in deſertam ſolitudinem relegatus fuit.* Neſtorii denique conſortium Auctor in tertio carmine Sulacæ precatur, inquiens: ܙܠ ܗܘܝ ܡܫܟܢܐ ܠܢܣܛܘܪܝܘܣ ܓܪܝܫܐ : ܘܠܝܘܚܢܢ ܠܡܫܒܚܐ ܐܝܘܢܝܢ :

Perge, & exulis Neſtorii atque celebratiſſimi Joannis (Chryſoſtomi) *contubernio fruere.*

Quod certè amanuenſis fraude, vel oſcitantia factum, quum producta ex ſecundo & tertio Carmine verba, in Codicibus Amidenſibus deſiderentur: & jure quidem: nam Abdjeſu utriuſque Carminis auctor, utpote orthodoxus, orthodoxum item Sulacam nequaquam Neſtorio hæreſiarchæ, aut impium Bar-Mamam Sancto Cyrillo parem feciſſet. Sulacam verò ipſum à Neſtorianorum, & Monothelitarum hæreſi abhorruiſſe, liquet tùm ex ejus fide, quam Maſius Latinam fecit; tùm quia Julius Papa hominem Neſtorianum & Monothelitam ad communionem Eccleſiæ Romanæ nequaquam admiſiſſet, nec Patriarchali dignitate exornaſſet. Quem demùm ex primo Carmine produximus locum, in utroque Amidenſi Codice ſic habet: ܐܝܟ ܕܐܝܬܘܬܐ ܕܐܠܗܘܬܐ ܚܕܐ ܗܝ ܘܐܚܝܕܐ ܒܬܠܬܐ ܩܢܘܡܝܢ ܐܝܬܝܗ : ܗܟܢܐ ܒܩܢܘܡܗ ܕܡܠܬܐ : ܬܪܬܝܢ ܟܝܢܝܢ ܘܚܕܐ ܗܝ ܒܪܘܬܐ . ܘܩܘܝܡ ܚܘܝܕܗ ܕܒܪ ܡܪܝܡܐ : ܒܬܪܝܢ ܟܝܢܝܢ ܘܚܕ ܩܢܘܡܐ : ܘܬܪܝܢ ܨܒܝܢܝܢ ܐܝܟܢܐ ܕܒܣܒܪܬܗ ܚܝܐ ܡܫܝܚܝܐ . ܩܝܡܝܢ ܟܝܢܐ ܕܠܐ ܒܘܠܒܠ ܥܡ ܩܢܘܡܐ ܚܕ ܕܠܐ ܚܘܒܠ ܘܫܪ . ܫܡܗ ܡܫܝܚܐ ܬܪܬܝܢ ܡܘܪܦܝܢ ܬܪܝܨܐܝܬ ܘܡܚܘܐ ܘܕܟܢܫ ܠܚܕܐ ܚܝܕܘܬܐ ܐܠܗܘܬܐ ܘܐܢܫܘܬܐ . ܒܗܠܝܢ ܬܪܬܝܢ ܕܝܢ ܕܡܝܢ ܘܡܬܢܩܦܢ ܒܡܪܢ ܚܕ ܗܘ ܚܝܠ ܚܝܠܐ ܘܐܘܚܕܢܐ ܚܕܐ ܡܪܘܬܐ ܘܚܕ ܫܘܠܛܢ :

Et ſicuti eſſentia Deitatis una eſt & tres complectitur perſonas; ita in perſona Verbi duæ ſunt naturæ & unica Filiatio. Itaque manſit unitas Filii altiſſimi in duabus naturis, & una perſona, duabuſque voluntatibus, uti in vivifico ejuſdem Evangelio definitur. Manent naturæ abſque confuſione, cum unica perſona abſque corruptione &c. Nomen Chriſti duas verè formas ſignificat, quas in unam unitatem collegit, Divinitatem ſcilicet & humanitatem. His autem duabus formis quæ in Domino noſtro coëunt, una ineſt virtus & potentia, una dominatio & una poteſtas.

Ita Chaldæi ex inolito errore loquebantur, etiam quum Catholici eſſent, aut eſſe viderentur, ut colligitur ex Sermone Adami Abbatis *de Fide Domini Papæ magnæ Romæ & Domini Eliæ Patriarchæ Orientis*, apud Petrum Strozam de dogmati- bus

bus Chaldæorum pag. 28. & 30. ubi ille Chaldæos suos ab hæresi purgare conatur, ajentes, *unam in Christo virtutem*, *unam potentiam*, *unam potestatem*, *unam dominationem*, *unam voluntatem*, *& unam operationem*: quasi voce tenus à Catholicis dissentiant, dum per unitatem hujusmodi (ut asserit) non simplicitatem adstruere, sed contrarietatem excludere intendunt: quam tamen expositionem meritò refellit idem Stroza p. 143. & ex Nestorii atque Theodori impiis assertionibus natas hujusmodi voces doctè ostendit pag. 146. & seqq. Quare Paulus V. in Epistola ad præfatum Eliam Patriarcham, data VIII. Kal. Aprilis 1614. cujus initium, *Duplici affectu*, id Nestorianorum subterfugium appellat: *Declarationes*, inquit, *expositiones*, *conciliationes omnes*, *quæ vel contrarias sententias defendunt*, *vel eas ad sensum orthodoxæ veritatis redigere conantur*; *non modò vanæ*, *ac superfluæ*; *sed damnatæ*, *ac reprobatæ*. *Sunt enim hæreticorum commenta*, *quibus eorum impietatem*, *quam profiteri amplius manifestam non poterant*, *fucatam defendere conabantur*. *Nam sectatores Nestorii*, *nefaria ejus dogmata ex commentariis*, *ut diximus*, *Theodori Mopsvesteni*, *à quo virus perditissimæ hæresis hauserat*, *& ex his*, *quæ ab ejus fautoribus contra B. Cyrillum Sanctamque Ephesinam Synodum scripta fuerunt*, *callidè instaurare atque in vulgus serere studuerunt*. *Unde magna Orientis pars postmodum infecta fuit*; *præcipuè Chaldæi*, *qui hac de causa deinceps Nestoriani dicti sunt*. Hæc Summus Pontifex.

2. Carmen in laudem Pii IV.

Carmen de Laudibus Romani Pontificis. [illegible] Dodecasyllabum ordine Alphabetico. Initium: [illegible]

O qui creditis in unum Deum trinum in personis. Prodiit Syriacè & Latinè ex interpretatione Isaaci Sciadrensis Maronitæ apud Petrum Strozam in opere, quod *Synodalia Chaldæorum* inscripsit pag. 62. Exstat & ms. in Codice Collegii Urbani de Propaganda Fide, qui olim ad Ravennatense Maronitarum Collegium pertinuerat, uti initio adnotatur.

3. Professio Fidei.

Professio Fidei, manu ipsius Abdjesu exarata anno Christi 1562. Exstat Cod. Arab. Vatic. 150. cujus initium: [illegible]

Ego Abdjesu filius Joannis de domo Maronis ex urbe Gozarta apud Tigrim fluvium, *olim monachus cœnobii Sanctorum Mar Achæ & Mar Joannis*, *electus Primas & Patriarcha civitatis Amidæ in regionibus Orientis seu in Assyria*, *toto corde credo*, *& ore confiteor*, *quod unus est Deus verus omnipotens*: & cætera, ut in Professione fidei à Pio IV. vulgata: quam tamen Abdjesu noster Syriaco sermone parùm feliciter reddidit, ut legenti eam liquet. Adeò Latinas voces Syrus homo non intellexit, aut Syriacis vocabulis ad explicandas res fidei aptis parùm instructus erat. Nec meliora Sergius Risius Archiepiscopus Damascenus in ea Professione Fidei, quam anno 1633. è Latino in Syriacum transtulit in ms. Cod. Bibliothecæ Collegii Urbani de Propaganda Fide. Sed omnium ineptissimè Fidem suam Syro sermone expressit Melchisedech Presbyter ex Hasan-Cepha Mesopotamiæ oppido, qui nec Grammaticæ Syriacæ regulas callebat. Exstat in laudato Cod. Vatic. Arab. 150. propria ejusdem

dem Melchisedech manu exarata Romæ sub Clemente VIII. anno Christi 1598.

CAPUT L.

Elias Chaldæorum Patriarcha.

I. Elias Babylonis Patriarcha Legatum cum professione Fidei ad Paulum Quintum mittit.

LIAS Babylonis Patriarcha, à Paulo V. ad orthodoxam fidem invitatus, eandem cum Episcopis suis suscepit, ut narrat Petrus Stroza in Libro de Dogmatibus Chaldæorum, ubi causam conversionis ejus hanc fuisse memorat: *Contigit*, inquit, (*ita disponente divina providentia*) *ut inter eos pauperes, quibus anno primo sui Pontificatus Sanctissimus D. N. Paulus V. solemni ritu pedes lavit quinta feria majoris hebdomadæ, duo reperirentur Chaldæi, unus monachus, alter laicus, qui Sanctorum Apostolorum limina visitaturi, paulò ante Romam venerant. Hi postea domum reversi, quum renunciassent Eliæ Babylonis Patriarchæ, cujus obedientiæ subjacebant, quanta paterni amoris significatione eos Summus Pontifex excepisset, ejusque nomine nonnulla munera illi attulissent, & libellum reddidissent professionis Fidei, quæ Orientalibus ad Urbem venientibus credenda confitendaque proponitur; ipse tanta in se suosque commotus caritate, quamprimùm legatos ad Summum Pontificem decrevit, qui ei gratias agerent, utque communem Patrem ac dominum agnoscerent, & illius obedientiæ subjectum se esse significarent &c. Legati statim ac iter ingressi sunt, in latrones inciderunt, itaque alios decernere oportuit. Multis & hi quoque calamitatibus afflicti, etsi Romam pervenerint, nihil egerunt, imò legationem suam suspectam reddiderunt. Perterriti enim quia audivissent, quàm execrabile esset & quàm odiosum apud nos Nestorii nomen; ut Nestorianæ hæresis invidiam declinarent, nonnullas abstulerunt paginas ex libris, quos ad recognoscendam doctrinam fidei, quam profitentur, & Ecclesiasticos eorum ritus, obtulerant; ita persuasi à subdolo quodam interprete neophyto anteà hebræo. Propterea dimissi, re infecta abjerunt. Quod quum in eorum reditu Patriarcha postea intellexisset, & ex his quæ legatis in Urbe acciderant, cognovisset, negocium imprudentia eorum perturbatum inversumque fuisse; statuit, inito cum Episcopis suis consilio, denuò legatum mittere, qui non tantùm officia obedientiæ atque observantiæ Summo Pontifici debita præstaret; sed rationem Fidei, quam Chaldæi profitentur, redderet, ac si error aliquis in eorum professione reperiretur, correctionem humiliter ab eo postularet. Legatio demandatur Adæ Archidiacono Cameræ Patriarchalis, monachorum Chaldæorum Archimandritæ, viro docto & prudenti. Is ad Urbem anno tertio à discessu priorum legatorum venit, & Sanctissimo D. N. literas Patriarchæ sui reddidit; & cum illis Fidei professionem, atque Commentarium à se jussu Patriarchæ sui compositum de conciliatione dogmatum Chaldæorum cum Fide Catholica; postulavitque summa animi demissione, ut cuncta diligenter examinarentur expenderenturque, & pro necessitate saluti eorum consuleretur.*

Eadem Elias ipse in Epistola quam ad Paulum V. anno Christi 1610. dedit apud eundem Strozam; ubi amantissimum nationum Orientalium Pontificem sic alloquitur. *Sciat tua erga nos Caritas, quòd pervenerunt ad nos literæ, & Fides tua firma, & benedictiones quas misisti humilitati meæ, & accepi benedictionem simul cum populo meo, & gratias Christo egi, eo quod dignus benedictionibus Sanctitatis tuæ atque memoria illustri factus sum, & numerasti me inter filios tuæ Paternitatis, præter mea merita. Ego verò statim misi gratiarum actionem, & literas, & Fidem*

dem meam. Sed obviam venerunt legatis meis pessimi homines, & omnia abstulerunt ab eis, & evacuati reversi sunt ad me, & iterùm misi alios, nec etiam hi venerunt ad tuam Sanctitatem: quod ægrè tuli simul cum Episcopis & Archiepiscopis meis, & dixi: Quid faciam, non possum ire, quoniam non relinquunt me Principes oppressores nostri neque etiam Jerusalem adire: tenent nos tamquam servos, & non relinquunt nos facere voluntatem uostram. Tandem misi tuam Fidem, literasque tuæ puritatis cum filio meo fideli, consiliorumque meorum conscio Patre Ada, ut ostenderet eas in omnibus regionibus nostris, ut videremus quid nobis Orientalibus faciendum esset: & permansit in his regionibus per annum integrum, & simul omnes consuluimus, & misimus ad tuam Sanctitatem hunc ipsum Patrem Adam, & misi cum eo Fidem, literasque meas, & dixi de his, ut coram Paternitate tua extra ea quæ scripta sunt, ageret; quoniam ipse est caput Patrum, & Abbas monachorum Orientalium, & neminem habemus eo nobiliorem, ut tota pars Orientalis fatetur. Et infrà. *Etenim, ò Pater, ecce Fides mea pervenit ad tuam Sanctitatem cum Epistolis, & videas si est dolus in professione nostra, aut est error, aut recessio quædam à matre nostra Ecclesia Romana; admone, & faciemus; doce, & obediemus.*

II. A Paulo V. errores Nestorianorum corriguntur: & Legatus cum muneribus ad Eliam remittitur.

Admonuit errantem Patriarcham Summus Pontifex, docuitque quantum à Catholica veritate distaret, tametsi ab ea se nunquam discessisse is jactabat, affirmabatque discrimen Chaldæos inter & Ecclesiam Romanam in verbis tantummodò consistere, non in sensu verborum. *Duplici* (inquit in Epistola ad eundem data VIII. Kal. Apr. 1614.) *affectu, lætitia, atque commiseratione, nec sanè levi, commoverunt caritatis nostræ viscera literæ, quas à Fraternitate tua Nobis reddidit dilectus filius Adam Archidiaconus, ut scribis, Cameræ tuæ Patriarchalis, & monachorum tuorum Archimandrita, quem ad Nos misisti. Lætabamur quidem summoperè, ex reverentia ac devotione, quam profiteris summam erga Sanctam Beatissimi Petri Principis Apostolorum Sedem; eòque magis, quia hoc verè Christianæ pietatis studium perpetuò viguisse in Ecclesia tua scribis. Miserebamur autem, vel potiùs angebamur, quod cum hac veneratione Apostolicæ Sedis, non eandem doctrinam Catholicæ Fidei, quam ipsa profitetur, reperiebamus.* Et infrà. *Et quia, Venerabilis Frater, à Nobis efficaciter postulasti, ut tibi errores significaremus, quos in Fide vestra reperissemus, illosque corrigeremus; paratum quippe te exhibebas cum Archiepiscopis & Episcopis obedientiæ tuæ subjectis, ad correctionem recipiendam; justo pioque tuo desiderio satisfacere cupientes, ac simul ut adimpleremus præceptum, quod à Domino in beati Petri persona accepimus; ut videlicet confirmaremus fratres nostros in fide: mandavimus, ut cuncta quæ dilecto filio Adæ Archidiacono tuo ostensa fuerunt de sacrorum Conciliorum Decretis, diligenter describerentur, & in Chaldæum idioma fideliter verterentur, & ad fraternitatem tuam mitterentur.* Nimirùm, *Catalogus* blasphemiarum Nestorii, ut in Concilio coram Patribus recitatæ fuerunt, in 2. Par. Ephes. Synod. act. I. *Epistola* à S. Cyrillo atque Synodo Alexandrina ad Nestorium scripta, qua fraternè illum erroris sui admonent; atque duodecim capitibus, quid de ineffabili mysterio Incarnationis tenendum Catholicè sit. *Synodalis* sententia, qua Nestorius damnatus est. *Acta* Quintæ Synodi, in qua Theodori Mopsvesteni dogmata recitata, diligenterque animadversa & examinata, ac demùm damnata & anathematizata fuerunt. *Decretum* Sextæ Synodi, quo Sancti Patres act. 18. definierunt, eadem ratione confitendum duas in Christo esse voluntates atque operationes, qua credimus duas ejus esse naturas in una subsistentia & persona; nec ulli licere aliam fidem profiteri aut docere. Postremò

Decretum Unionis, ab Eugenio IV. in Synodo Florentina factum.

His & sacra munera adjunxit, quæ ad eundem Eliam cum Adam ipsius Archidiacono misit; *Particulam*, scilicet, *salutiferi ligni sanctissimæ Crucis Domini nostri, inclusam parva cruce aurea, ornata lapidibus cœlestis coloris, in majoris crucis formam; atque librum sanctorum Evangeliorum, Arabico idiomate typis excusum, & cum his argenteum calicem, & patenam, atque thiaram, ac vestes Pontificales pro solemni celebratione incruenti sacrificii, divinorumque officiorum; nec non duos alios libros iisdem characteribus Arabicis impressos, utiles ad medicinæ corporalis doctrinam & ad intellectus acumen augendum : nam fore tibi valdè gratos* (inquit) *ipse communis noster filius Adam Nobis ostendit.*

III. Synodus Amidæ celebratur.

Reversus ex Urbe cum Pontificio diplomate sacrisque muneribus in Assyriam legatus, apud Eliam egit, ut Synodus Amidæ convocaretur, in qua Pauli V. Epistola, Instructio de Fide, & Libellus de erroribus Nestorianorum detestandis legerentur, & Patriarchæ ipsius atque Episcoporum subscriptionibus firmarentur. Gesta hujus Synodi describit Stroza in Præfatione ad *Synodalia Chaldæorum*, his verbis. *Convocaverat Elias Patriarcha Babylonis, statim ac Archidiaconus, quem legavit ad Sanctissimum D. N. Paulum Papam V. reversus fuit, Archiepiscopos, quorum consilio decrevit legationem, ut responsum, quod ad omnes pertineret, communiter reciperetur: & siquid ulterius necessarium esset, omnes pariter communicatis sententiis conjunctisque animis atque studiis exequerentur. Locum Synodo opportunissimum statuit civitatem Amed, in media ferè Mesopotamia; tempus sanctissimos Natalis Domini dies. Sed convenire ante Kalendas Martias non potuerunt. Nam quum Patriarcha accersivisset Custodem monasterii Franciscanorum Alepi, Fratrem Thomam Novariensem, ut conventui interesset, pro duobus religiosis viris, qui hac de causa dati fuerant Legato comites in ejus ab Urbe discessu, confirmaturi postmodùm certo testimonio apud Sanctam Apostolicam Sedem, quæ acta fuissent; ipse ad eos proficisci diu renuerat. Verebatur enim, ne temerè imprudenterque fecisse videretur, si alieno se immiscuisset negotio. Propterea Alepo anteà egredi nolebat, quàm intellexisset Summi Pontificis voluntatem: cui Patriarcha in ipso Legati reditu, suum hoc desiderium per literas significaverat; ac simul quid eum impulerat, ut hoc postularet. At urgente acriùs semper Patriarcha, Custos denique obsequi coactus est. Etenim nisi ad eos properavisset, contestabantur Archiepiscopi, se ad proprias Ecclesias redituros, atque infecta re, Apostolicum Breve obsignatum adhuc ad Summum Pontificem remissuros. Igitur Kalendis Martii* 1616. *omnes Amed convenerunt. Inchoatur sequenti die Synodus, continuaturque quotidie usque ad VII. Kal. Apr. hac ratione, ut singulis diebus postquam primo conventu lecta fuerunt, quæ scripsit ad eos Summus Pontifex, & quæ de erroribus Nestorii, Theodori, ac Macarii ex actis Conciliorum misit; mane post consuetam orationem disputaretur in Ecclesia, occlusis januis, de unico capite ex controversis; vesperi autem ad orationem reversi, unusquisque sententiam diceret. Recognita eodem quoque pacto fuerunt omnia de Fide à Legato scripta Romæ. Cunctis demùm sedulò & accuratè expensis examinatisque, rescribunt ad Summum Pontificem, seque ejus dicto audientes profitentur, rejicientes omnia Catholicæ & Apostolicæ ejus doctrinæ contraria, à qua se nunquam discessisse, quantum ad voluntatem, conantur ostendere. Literas Custode Alepi præsente, obsignant, eique tradunt. Is Alepum reversus diligenter quæcumque acceperat, curavit ad Sanctissimum Dominum perferenda. Ea nos modo edimus ex Chaldaico in Latinum sermonem conversa à pio & erudito viro Isaac Sciadrense Maronita in sacra Theologia magistro,*

ſtro, Collegii ejuſdem nationis Alumno: qui unà itidem cum Joanne Heſronita, genere, doctrina & educatione æquali, Apoſtolicum Breve, cæteraque illi adjuncta anteà tranſtulerat.

IV. Ejus Epiſtolæ.

Exſtant ejus Epiſtolæ ad Paulum V. è Syriaco in Latinum converſæ ab Iſaac Sciadrenſe, & Joanne Heſronita Maronitis, apud Petrum Strozam in Opere, quod *Diſputationem de Dogmatibus Chaldæorum*, & in altero, quod *Synodalia Chaldæorum* inſcripſit: nimirùm.

Epiſtola ſcripta anno Chriſti 1610. cujus initium: *Ab humili Elia Orientali, qui per gratiam Dei Sedi ſanctæ Babylonis inſervit, adorationes continuæ & inclinationes perpetuæ, genuflexioneſque ſempiternæ ante ſanctos pedes tuos, ò Pater benedicte, & caput Patrum, Sol Chriſtianitatis, & nomen in quo ſitum eſt ædificium Eccleſiæ Eccleſiarum. Dominus meus, & Pater meus Papa, Dominus Pater Patriarcharum omnium, qui in univerſo ſunt*. Ubi Primatum Romanæ Eccleſiæ agnoſcit, ſeque Summo Pontifici ſubjectum eſſe fatetur, his verbis: *Atque nunc, ò Pater, ſubmiſſo capite adoramus ante Sedem tuam ſine fraude & dolo, & præceptum tuum à me eſt receptum ex præcepto illius, qui claves tradidit tibi. Neque negabo illam vocem dictam Petro: quod tibi tradidi claves Regni, & quod ligabis in terra, ſit ligatum in cœlis, & quod ſolveris in terra, ſit ſolutum in cœlo. Et non obſiſtam, ſicuti reliqui hæretici, contra præceptum ſanctorum Apoſtolorum & Patrum orthodoxorum, qui affirmaverunt, quod Sedes Romæ magnæ teneret principatum, & ipſe eſt caput omnium Sedium: abſit à me; ſed fateor, quod Eccleſia Romana ſit mater Eccleſiarum. Et qui hoc non ita fatetur, ſit anathema*. Suos verò Chaldæos, tamquam hæreticos à Latinis in Oriente tractari conqueritur, eoſdemque in Palæſtina Latinis ſubjectos eſſe decernit: *Et miniſtri veſtri Jeruſalem* (inquit, hoc eſt, Patres Franciſcani ſacrorum locorum cuſtodes) *tenent omnes, qui ſunt ex profeſſione mea, tamquam exteros atque rebelles ab Eccleſia Romana: & non gratificantur nobis ſicut antea; quoniam interpretes eorum ſunt ex profeſſionibus quæ nos habent odio, & ipſi miniſtri veſtri non inquirunt veritatem. Petimus à Sanctitate tua, ut admoneas eos, ut tamquam eos, qui ſunt ex profeſſione tua, nos teneant, & benevolos ſe reddant iis, qui ſunt ex profeſſione noſtra. Ego verò literas miſi ad præceptores veſtros, ut dominarentur in Jeruſalem iis, qui ſunt ex profeſſione noſtra, quoniam apud nos ſcriptum eſt in annalibus, quod Archiepiſcopus noſter, qui erat in Cypro, & ii qui ſunt ex profeſſione noſtra, qui habitant in Jeruſalem, & Clerus, qui erat in monaſterio Sancti Jacobi Niſibi, inter filios Eccleſiæ Romanæ numerantur, propter amorem Paternitatis veſtræ erga humilitatem noſtram.*

Profeſſio Fidei ad eundem Paulum V. cum Adam Archimandrita tranſmiſſa. Initium: *Fides Domini Eliæ Patriarchæ Babylonis ad Dominum Papam Patrem omnium Patrum, anno ſecundùm Græcos* 1920. *nimirùm anno* 1612. *per Patrem Adam*.

Epiſtola ad eundem Paulum V. præfixa Commentario, quem Adam Archimandrita de conciliatione fidei Chaldæorum cum fide S. Romanæ Eccleſiæ ſcripſit. Initium: *Fides ſervi fidelis eſt, qui Domino ſuo nihil abſcondit, ſed omnia ſicut ſunt, Domino ſuo aperit. Propter hoc me ſervum humilem & peccatorem Eliam Sedem Babylonis cuſtodientem, decet aperire verum ante Paternitatem Sanctam tuam, ò Domine Papa Paule Quinte, corona Chriſtianitatis, & caput capitum & Paſtorum Eccleſiæ ſanctæ & alienæ ab omni hæreſi*: Apud Strozam pag. 15. Coram Gabriele Archiepiſcoporum ſeniore & Adam monachorum Archimandrita, de Romanæ Sedis primatu præfatur, ejuſque decretis obtemperandum eſſe, ex ipſorum Chaldæorum libris oſtendit: *Nam ecce libri noſtri*, inquit, *admonent nos de Eccleſia ſancta, & Sede Apoſtolica Domini Papæ Romæ, quoniam ipſe eſt Pa-*

ter Patrum, caput Paſtorum, eum audite, & non declinate à præcepto ſuo: & Patres noſtri Orientales, omnes eos qui ab Eccleſia Romana defecerunt, excommunicaverunt, & ſimul omnes conculcatores præcepti Domini Papæ, qui eſt loco Sancti Petri fundamenti Eccleſiarum, & capitis Apoſtolorum. Mox diſcutiendos proponit articulos, in quibus Chaldæi à Romana Eccleſia diſcrepant. *Sed video* (inquit) *in profeſſione noſtra, quod ſit aliquid, quod non videatur juxta profeſſionem Papæ; & Patres noſtri de hoc nihil ſcripſerunt, ſed hoc ſolùm admonuerunt, ne nos ab Eccleſia Romana deficeremus, neque à præcepto Domini Papæ habentis claves Regni declinaremus; & definiverunt, & excommunicaverunt omnes tranſgreſſores horum verborum.* Variationes verò, quas Chaldæos inter & Eccleſiam Romanam intercedere obſervavit, has enumerat. 1. *Dominus Papa cum omnibus Patribus magnæ Eccleſiæ Romæ, vocant Virginem Sanctam Mariam* Dei genitricem. *Nos verò Orientales eam* Genitricem Chriſti *vocamus*. 2. *Illi duas naturas Chriſti confitentur, duas virtutes, & duas voluntates: Nos autem fatemur unam virtutem, & unam voluntatem*. 3. *Illi etiam unam Perſonam fatentur in Chriſto: nos quidem fatemur duas perſonas*. 4. *Et dicunt, quod Spiritus ex Patre & Filio procedit: nos verò fatemur, quod ex Patre Spiritus procedat*. 5. *Etiam Patres Romæ dicunt, quod illud, quod egreditur ex ſepulcro Domini noſtri, non ſit verum lumen: nos verò cum omnibus noſtris illud tamquam lumen accipimus*. Ad hæc Gabriel Archiepiſcopus reſpondit: *quod nos ita accepimus à noſtris anteceſſoribus, quod non ſit diviſio inter nos & Eccleſiam Romanam, niſi per ceremonias; & illi ita in omnibus regionibus ſuis ſuas ceremonias tenent*. Et infrà. *Quantum ego è libris noſtris antiquis percepi, ſanè non eſt ulla alia diviſio, niſi quod alter alterum non intelligit*: quod & Adam Archimandrita probare conatus eſt in Commentario ſuo, qui huic epiſtolæ ſubnectitur: ſed meritò is rejectus fuit, & ſententiam mutare coactus à doctis viris, qui eundem, juſſu Pauli V. Catholicam veritatem docuerunt, ut mox dicam.

Epiſtola Synodica ejuſdem Eliæ & Archiepiſcoporum Chaldæorum ad Paulum V. data Amidæ feria 6. die 8. Martii anno Græcorum 1927. Chriſti 1616. Initium: *A minimo filiorum tuorum humili Elia per gratiam Dei Patriarcha Babylonis, ſalus. Magnum autem laborem ſumpſimus ſuper nos, ò Pater univerſalis, ob præcepta Sanctitatis veſtræ &c.* Exſtat apud Strozam in Synodalibus Chaldæorum pag. 11. cui ſubſcribunt ſe *Elias Patriarcha, Gabriel Archiepiſcopus Heſno* (Haſan-Cephæ) *Elias Archiepiſcopus Sehert, Joſeph Archiepiſcopus Inſulæ, Timotheus Archiepiſcopus Jeruſalem & Amed* (Is erat Adam Archimandrita, quem ex legatione ad Paulum V. revertentem, Elias Archiepiſcopum ordinavit, eique Timothei nomen impoſuit) *Abraham Epiſcopus Vehdonfores* (ideſt, ditionis Perſarum, quæ Syriacè dicitur ܐܘܚܕܢ ܦܘܪܣ Uhdon-Fores,) *& Joannes Jeſu* (lege, ܚܢܢܝܫܘܥ Ananjeſu) *Archiepiſcopus loci civitatis Van*, qui poſt Synodum venit & ſubſcripſit. Ejuratis Neſtorii ac Theodori erroribus, doctrinam Eccleſiæ Romanæ recipiunt, à qua tamen ſe nunquam receſſiſſe affirmant, Neſtoriique nomen ab hoſtibus ſibi immeritò affictum conqueruntur. *Et nos*, (inquiunt) *refutamus quodcumque eſt in libris noſtris, ſi non convenit cum hac ſententia* (nimirùm cum ſententia Eccleſiæ Romanæ) *Verùm nomen Neſtorii adhæſit nobis, & non poſſumus illud rejicere, quantumvis contendamus: ut ſcripſimus ad Veſtram Sanctitatem, cum Fide Domini Timothei* (olim Adam Archimandritæ) *etiam de hac re, ex noſtris libris antiquis Syriacè, & Arabicè*. Et infrà. *At nos multo tempore per-*

mansimus, & misimus Alepum, & duximus Patrem Thomam ad civitatem Amed, & fecimus Congregationem hanc, & misimus ad Sanctitatem vestram hæc scripta, idest hanc epistolam, & fidem Domini Timothei; & commentarios quos fecit adversùs verba Nestorii & Theodori, quæ vidit Romæ; & exemplar, quo demonstrat, quomodo adhærere fecerunt nobis inimici nostri nomen Nestorii, Arabicè & Syriacè. Mox addunt. *Et si fuerit aliquid, quod non placet vobis ex his, quæ misimus; faciemus, ut placeat vobis; quia scimus non fuisse contentionem unquam nec apud nos, neque apud vos adversùs invicem, sed hostes nostri miserunt contra nos blasphemias ad vos.* Ita blandiebantur sibi boni Chaldæi, perinde ac si orthodoxi semper fuissent, nec unquam Nestoriana hæresi infecti. *Verùm res aliter se habet* (respondet ad hanc eorum Epistolam Paulus V. in Diplomate, cujus initium, *Repleti sumus consolatione*. Dat. III. Kal. Julii 1617.) *Ecclesia namque Sancta Catholica Apostolica Romana, vestrum de dispensatione Verbi Dei incarnati dogma, Nestorianum esse apertè declaravit; ipsumque damnavit; eaque de causa vos separatos esse ab ea universus Christianus Orbis novit. Et ipse Adam post diuturnam continuamque unius anni & ampliùs disputationem, hoc ipsum confessus est, agnitosque errores alacriter abjuravit & anathematizavit: atque insuper magna cum pietatis & doctrinæ suæ laude libellum eruditissimum de Orthodoxa Fide, & Sermonem adversùs hæreses dissentientes à veritate Sanctæ Romanæ Ecclesiæ posteà composuit. Quibus scripturis à vobis postmodùm in Synodo receptis & approbatis, vos quoque subscripsistis.* Demùm Chaldæos Hierosolymis & in Indiis commorantes, & harum literarum interpretes Maronitas, Summo Pontifici commendant. *Et etiam nos*, inquiunt, *ecce tradimus omnia negotia nostra, quæ sunt in Jerusalem, Domino Timotheo: & quodcumque facit, acceptum est apud nos omnes; quia omne bonum, quod vultis facere nobiscum, in Jerusalem volumus fieri, & monebitis fratres vestros, ut multiplicent amorem erga filios nostræ professionis, sicut etiam nos diligimus eos.* Et infrà. *Item rogamus vos, ut ad nos mittatis bonas literas propter professionem nostram & adventum nostrum in Indiam, omni modo; quia in Ormos, & in Goa, & ultra valdè tribulant nos scrutantes de Fide, & homines nostrarum regionum non sunt periti omnes; & hac de causa tribulant eos valdè, vel accipiunt ab eis pecunias, & deinde dimittunt eos: & unus Sacerdos ex Amed civitate mortuus est propter angustias, in quas redactus ab eis fuerat: & nos omne, quod faciemus, mittemus in Indiam, ut etiam ibi multiplicetur lætitia in hac nostra concordia.* Et paucis interjectis. *Commendamus vobis fratres nostros Maronitas interpretes, quia valdè laboraverunt in hoc ministerio*,

Epistola Synodica ejusdem Eliæ & Episcoporum Chaldæorum ad Paulum V. Data Amidæ Sabbato die 9. Martii, anno Græcorum 1927. Christi 1616. Apud Strozam pag. 16. Initium: *Minimus filiorum tuorum Elias humilis, per gratiam Dei Patriarcha Babylonis, inserviens Sedi Sancti* [1] *Thaddæi, & cui crediti sunt omnes greges Orientalium Chaldæorum &c.* Approbant quæ Adam ejusdem Patriarchæ Legatus scripserat de Fide Catholica in ejus ab Urbe discessu. Synodi verò Amidensis acta his verbis describunt. *Lætitia infinita multiplicata est in nostris regionibus, in adventu carissimi filii nostri Patris Adæ Legati nostri: & sic eo ipso tempore quo pervenit, subito ordinavimus eum Archiepiscopum Jerusalem & Amed magnæ urbis, & nominavi-*

NOTA.

1 *S. Thadæi.* Hunc speciosum titulum sibi arrogarunt Chaldæi, quasi Thaddæus Sedem Babylone aut Seleuciæ fixerit.

navimus eum Mar Timotheum: ſicut Timotheus diſcipulus dilectiſſimus Apoſtoli Pauli, ita & hic Timotheus diſcipulus Papæ Pauli; & honoravimus eum magnoperè, quemadmodum Sanctitas veſtra ſcripſit in literis ſuis; & accepimus ab eo munera cum literis, quæ miſit pietas veſtra: & fecimus Congregationem in Urbe Amed, in principio Dominici Jejunii, & iſtæ perſonæ inveniebantur in congregatione noſtra. Mar Gabriel Archiepiſcopus Heſno. Mar Elias Archiepiſcopus Amed, quam dedit propter filium ſuum ſpiritualem Mar Timotheum. Mar Joſeph Archiepiſcopus Inſulæ. Mar Abraham Epiſcopus Huchdon-Fores, cum hoc fratre manſueto & perſona benedicta Patre Thoma Guardiano Alepi. Et legimus Epiſtolas Sanctitatis veſtræ, & intelleximus rectè ſenſum, qui eſt in eis. Et etiam oſtendit nobis Mar Timotheus noſter ſenſus & intelligentias Fidei, quam explicavit apud vos; & rectè placuerunt nobis, & acceptavimus ea. Verumtamen ex omnibus, quæ fecit apud vos, hæc elegimus, in quibus eſt utilitas ejus rei, quæ eſt inter nos, & vos, & adjumentum propter noſtras regiones. Et hoc eſt exemplar eorum, quibus nos omnes aſſentimur. Nimirùm, *ſermo de fide Catholica*, cui ſubſcribunt die 9. Martii, & *ſermo contra hæreſes diſſentientes à veritate Eccleſiæ Catholicæ Romæ*, quem die 15. ejuſdem menſis approbant.

Illud autem in Epiſtolis Patriarchæ Chaldæorum notandum, quum ad ſuos ſcribit, quod formulam hanc iis præponere, vel ſubnectere conſuevit:

ܡܢ ܩܠܝܬܐ ܦܛܪܝܪܟܝܬܐ ܨܠܘܬܐ
ܘܒܘܪܟܬܐ ܢܬܝܗܒܢ ܠܟܘܢ :

E cubiculo Patriarchali orationes & benedictiones concedantur vobis. Quam quidem formulam in laudatis ad Paulum V. literis uſurpatam, bona Patriarchæ aut ſcriptoris fides ſolùm excuſaverit: neque enim Aſſyriorum Patriarcham Epiſcopis ſibi minimè ſubjectis, multoque minus Summo Pontifici, cui ipſe ſubjectum ſe eſſe profitetur, benedicere fas eſt.

Denique in Cod. Arab. Vatic. 156. habetur *Fides Eliæ Chaldæorum Patriarchæ*, ſcripta menſe Decembri anno Græcorum 1897. Chriſti 1586. de qua hæc Miræus in notitia Epiſcopatuum cap. 18. *Mar-Elia* (Mazeliam perperàm legit) *Neſtorianorum in Muſal Patriarcha, monachum quendam cum profeſſione ſua literiſque ad Gregorium XIII. Romam miſit, teſte Leonardo Sidonienſi*: nam hujus Pontificis obitus fama nondum in Aſſyriam pervenerat, quum literæ illæ ſcriptæ ſunt. Hunc verò Eliam à noſtro alium fuiſſe, conjicio, quia ejus legationis mentionem nullam fecit Elias noſter in literis ad Paulum V. datis: cujus ſanè meminiſſet, ut oſtenderet, ſe Romanæ Eccleſiæ communionem à temporibus Gregorii XIII. poſtulaſſe. Cæterùm ea Fides Neſtorianis erroribus ſcatet, ut meritò à Xyſto V. Gregorii ſucceſſore rejecta ſit, nec ejus Auctor ad Eccleſiæ Romanæ communionem admiſſus.

CAPUT LI.

Adam Archimandrita, qui & Timotheus Amidæ Epiſcopus.

I. Adam Archimandrita Chaldæus, qui & Timotheus Epiſcopus Amidæ & Jeruſalem.

DAM Monachorum Chaldæorum Archimandrita, Eliæ Babylonis Patriarchæ Archidiaconus, & ad Paulum V. Legatus, poſtquam Neſtorianum errorem Romæ agnovit, & ſuo ac Patriarchæ ſui nomine ejuravit, in Aſſyriam reverſus, Amidæ Archiepiſcopus ab eodem Patriarcha inſtituitur, cedente ipſi Sedem ſuam Elia ejus urbis Antiſtite, qui ad Eccleſiam Sehert tranſ-

translatus fuit, ut ex Epistolis ad Paulum V. datis suprà demonstravi. Mox adjuncta eidem fuit Hierosolymorum Sedes, ut scilicet Chaldæos ibidem commorantes Archiepiscopus pasceret; pessimo Nestorianorum & Jacobitarum exemplo, qui plures easque procul positas Ecclesias uni Antistiti commendant, & Hierosolymitanam Sedem, quæ Patriarchalis est, Archiepiscopali dumtaxat honore dignantur. Virum gravem, & bene moratum appellat Paulus V. in epistola ad Eliam Patriarcham data VII. Kalend. Aprilis 1614. *Quem*, inquit, *tuum Archidiaconum valdè tibi commendamus; & pro peculiari nostro in eum amore, tanquam filium nobis valdè carum, ut præcipuè diligas, desideramus. Toto enim tempore, quo apud nos mansit, piè admodum vixit; monasticæ vitæ suæ institutum religiosè observavit; zelum veritatis agnoscendæ eximium prætulit; assiduus in expeditione negotii sibi à te commissi fuit; in exponendis vestris de Fide opinionibus diligens & accuratus; sed minimè pervicax; in recipienda vestrorum errorum correctione docilis atque morigerus: demùm ita se in omnibus gessit, ut merito benevolentiam omnium, qui aliqua de causa cum eo egerunt, sibi conciliaverit.*

II. Ejus sermones de Fide.

Scripsit *tres de Fide sermones*, qui exstant apud Strozam in Disput. de Dogmatibus Chaldæorum pag. 19, 205. & 225. Primum ex mente Nestorianorum, quum ipse Nestoriana hæresi adhuc implicitus esset: ex Catholicorum sententia duos posteriores, postquam Orthodoxam fidem Romæ edoctus fuit. Et primus quidem inscribitur, *Sermo de Fide Domini Papæ Romæ magnæ, & Domini Eliæ Patriarchæ Orientis, habitus à Patre Adam Abbate Monachorum Orientis*, in Procemium ad Eliam Patriarcham, & Capita 7. divisus, in quibus ostendere conatur, Chaldæos Nestorianos verbo tenus à Romana fide distare, dum ajunt Mariam Christiparam, duas in Christo personas & unum Parsopa, seù Prosopon, unam voluntatem & unam operationem, Spiritum Sanctum ex Patre procedere, & Lumen miraculosè accendi in die Sabbati Sancti ad Sanctissimum Domini nostri Sepulcrum. Tractatus perutilis ad mentem Nestorianorum recentiorum perspiciendam. Quod verò *de Lumine* subjungit, quæstio est à Græcis schismaticis potissimùm Jerosolymæ excitata, propter solemnem Luminis benedictionem, quæ Sabbato Sancto fit: contendunt enim ipsi & turpissimis artificiis suadere conantur, miraculosum lumen ex sepulcro Domini quotannis Sabbato Sancto prodire: idque ab eis commentum ad hoc unicè excogitatum, ut insipientibus suadeant, suam orthodoxam esse & miraculis à Deo insignitam Ecclesiam, utque fidem Calendario veteri adstruant, & Gregoriano detrahant; perinde ac si miraculum illud Sabbato Sancto juxta Calendarium ipsorum nequaquam contingeret, nisi Gregorianum falsum esset. A Græcis ad reliquos Orientales schismaticos vel hæreticos fraus hæc derivata. Nestorianos suos Adam noster ab errore abducere satagit in hæc verba: *Lumen verò, quod in Jerusalem lampadibus ostenditur, Patres Ecclesiæ magnæ Romanæ meritò affirmant falsum & apparens esse; quoniam lumen verum & naturale* (divinitùs immissum) *non eget materia ceræ, aut olei, ut illuminare possit.* Et infrà. *Et si lumen est, quare in ignem convertitur? Et si omne lumen mutatur & convertitur in lumen, ergo lumen non est, sed ignis est. Forte ne probi homines propter eorum opera bona igne induuntur?* (nam sæpè contingit, ut id lumen vestes aut barbam adstantium exurat). *O animi perculsio magna! quoniam aliquis homo ingreditur, portamque obserat, & ille homo Deum orat, ut super Sepulcrum sui filii lumen descendere faciat, & si ille homo non vult, qui mediatorem inter Deum & hominem facit, lumen non descendit &c.* Lege de putidissimo hoc Græ-

Græcorum commento Franciſcum Quareſmium in Eluc. Terræ Sanctæ.

Alteri *de Fide* Sermoni titulus eſt: *Sermo Adæ Archidiaconi Cameræ Patriarchalis Babylonis de Fide Catholica ad fratres ſuos Chaldæos*. Procemium, in quo agit de Primatu Sanctæ Apoſtolicæ Sedis, & de præeminentia auctoritatis & doctrinæ Summi Pontificis: & Capita ſex de unitate divinæ eſſentiæ, de Trinitate perſonarum divinarum, de generatione æterna Verbi Dei ex Deo Patre, de ſecunda generatione Filii æterni, qui incarnatus eſt & natus eſt iterùm cum carne, de diſtinctione recta perſonæ, de duabus voluntatibus & duabus operationibus in Chriſto. Opus ab Elia Patriarcha ejuſque Archiepiſcopis in Synodo Amidenſi recognitum, & approbatum die 9. Martii 1616. & ad Paulum V. tamquam fidei ſuæ teſſeram tranſmiſſum. Exſtat iterùm apud Strozam in *Synodalibus Chaldæorum* pag. 18.

Tertium inſcribit, *Sermonem contra hæreſes diſſentientes à veritate Eccleſiæ Catholicæ Romæ*, ubi Neſtorii præcipuè ac Theodori Mopſveſteni errores recenſet & impugnat. Eundem ſermonem Patriarcha & Epiſcopi Chaldæi in Synodo Amidenſi receperunt, & ſubſcriptionibus firmatum, ad Paulum V. die 15. Martii 1616. tranſmiſere: ut in Synodalibus Chaldæorum pag. 37. Initium, *Neſtorius ait, Jeſum Chriſtum eſſe hominem ſimplicem*: reſecto procemio, quod apud Strozam in priore Libello legitur.

CAPUT LII.

Gabriel Archiepiſcopus Chaldæus.

ABRIEL Haſan-Cephæ urbis, quæ & Heſno dicitur, Archiepiſcopus, unàcum præfato Elia Chaldæorum Patriarcha plurimum ſtudii contulit, ut nationem ſuam cum Sancta Romana Eccleſia conciliaret. Quamobrem legationem ad Paulum V. de qua ſuprà dictum eſt, communibus ſuffragiis decernunt, traditamque ab eodem Pontifice fidem in Synodo Amidenſi anno 1616. ejuratis Neſtorianis erroribus amplectuntur.

I. Gabriel Epiſcopus Haſan-Cephæ.

Scripſit poſt abſolutam Synodum *Carmina duo* in laudem Pauli V. quæ interprete Iſaac Sciadrenſe Syriacè & Latinè prodierunt apud Strozam in Synodalibus Chaldæorum p. 54. exſtant autem ms. in Codice Collegii Urbani de Propaganda Fide, qui olim ad Ravennatenſe Maronitarum Collegium pertinuerat. Primùm Carmen incipit: [illegible]

II. Ejus Carmina.

Solem qui eſt in firmamento Eccleſiæ, & ſplendorem omnium Congregationum, & caput omnium Patrum, Petrus te caput radicavit. Alterum: [illegible]

Soli perfecto, qui luce ſua Eccleſiam illuminat. Ingenioſum utriuſque artificium ibi deſcribitur: nimirùm primi Carminis verſus omnes incipiunt à litera *Scin* in medio, tamquam centrum in circulo poſita, & in

in eandem pariter desinunt. Alterum constat quatuor strophis, quarum unaquæque ex sex composita est versibus; ita ut primus versus cujusque strophæ, sex contineat voces, quæ postmodùm initium præbent sequentibus versibus, eodem planè ordine, quo in primo jacent: Præterea unaquæque vox in suo loco principium est versus: sive vocem accipias in primo uniuscujusque strophæ versu, & ab ipso deorsum per lineam perpendicularem descendas: sive versus seriatim legas: & ambo sunt ejusdem sententiæ, ut patebit exordienti à secunda voce secundæ strophæ, & ita deinceps in sequentibus.

CAPUT LIII.

Georgius Amira Patriarcha Maronitarum.

I. Georgius Amira Patriarcha Maronitarum.

EORGIUS Amira, Michaelis Edenensis filius, Romam studiorum causâ anno 1583. in Collegium Maronitarum à Gregorio XIII. recens erectum profectus, emenso Philosophiæ ac Sacræ Theologiæ curriculo in patriam anno 1595. regressus est. Anno sequenti in Canubinensi Episcoporum Conventu, quem Sergius Risius Maronitarum Patriarcha, ut affictos nationi suæ errores depelleret, jussû Clementis VIII. indixerat; magnam doctrinæ ac prudentiæ famam adeptus est. Quare à Josepho ejusdem Sergii nepote ac successore, exeunte eodem anno Episcopus Edenensis consecratus, post obitum Joannis, qui Josephum Patriarcham exceperat, die 27. Decembris anni 1633. communibus Episcoporum suffragiis in Patriarcham eligitur, & ab Urbano VIII. anno 1635. die 3. Martii pallio & confirmatione donatur. Obiit die 29. Julii 1644. eodem die & anno, quo Urbanus VIII. in sepulcro Patriarcharum apud S. Marinam sepultus.

II. Ejus Opera.

Edidit Latino sermone *Grammaticam Linguæ Syriacæ*, Romæ apud Jacobum Lunam 1596. cujus abbreviatores fuerunt Petrus Metoscita, & Gabriel Avodius Hesronita, quorum Grammaticæ Syriacæ exstant in Bibliotheca Collegii Maronitarum de Urbe, & in Collegio Urbano de Propaganda Fide. Eidem eruditissima Prolegomena præmittit, de ejusdem Linguæ *nominibus ac discrimine*, *de antiquitate*, *de dignitate ac præstantia*, *deque utilitate*: ubi contendit vir doctus, eam Linguarum omnium primam, Hebraicæ etiam matrem fuisse: cujus argumentis respondet Waltonus in Prolegom. ad Biblia Polyglott.

Scripsit etiam Arabico sermone *Librum de structura Ædificiorum*, rogante Facreddino Drusorum in Antilibano Duce: cujus meminit Stephanus Edenensis in Chronico ad annum 1644.

CAPUT LIV.

Isaac Sciadrensis Episcopus.

I. Isaac Sciadrensis, Episcopus Tripolis.

SAAC Sciadrensis, in Collegio Maronitarum de Urbe ab anno 1603. ad annum 1618. Latinis, Syriacis & Arabicis literis instructus, à Georgio Amira tunc Edenensi Episcopo anno 1619. minoribus Ordinibus initiatus, sequenti anno Sacerdos & Berytensis Ecclesiæ Archipresbyter constituitur, postquam uxorem ex Orientalium more duxisset: qua defuncta, anno 1629. die 25. Martii à Joanne Macluphio Patriarcha, Tripolis in Phœnicia Episcopus ordinatur, ut idem de seipso narrat in Præfatione ad

ad Tractatum Theologicum in ms. Codice Collegii Urbani de Propaganda Fide.

II. Ejus Opera.

Edidit Syro sermone *Grammaticam Linguæ Syriacæ*, Romæ in Collegio Maronitarum 1636. Item bina *Carmina* dodecasyllaba, ordine Alphabetico, in Urbanum VIII. Summum Pontificem, & in Joannem Macluphium Patriarcham Maronitarum: quæ exstant in ms. Codice Collegii Urb. de Propaganda Fide. Demùm Arabicè *Quæstiones Theologicas* per modum Interrogationis & Responsionis, de Opere sex dierum, de Paradiso terrestri, de Peccato originali, de Morte, de Limbo Patrum, de Paradiso & Inferno, de Purgatorio, de Resurrectione mortuorum, deque Judicio extremo. In eodem Cod. Urbano.

CAPUT LV.

Joseph Accurensis Maronitarum Patriarcha.

I. Josephi Accurensis Patriarchæ Maronitarum scripta.

OSEPH, Petri Accurensis Episcopi filius, de domo Alipia : من بيت حليب : à Joanne Macluphio Patriarcha anno 1626. Episcopus Sidoniensis factus, insigne Sanctimonialium in Chosroëne in loco, quem Haras dicunt, Cœnobium erexit. Anno 1644. die 15. Augusti Georgio Amiræ Patriarcha substituitur. Obiit die 3. Novembris 1647. ætatis anno quarto suprà septuagesimum. Edidit Syriacè *Grammaticam*, quæ Romæ Typis Sacræ Congreg. de Propag. Fide excusa est anno 1645. & Arabicè *Carmina* diversa, quorum præcipuum locum occupat quod de Maronitis & Melchitis, deque Calendarii restitutione adversùs Orientalium calumnias scripsit. Amplum fragmentum profert Stephanus Edenensis in Vindiciis Maronitarum lib. 1. cap. 9. ubi confirmat quæ suprà de bello Maronitas inter & Melchiras orto notavi p. 504. in hæc verba:

[illegible]

Ex urbe Constantinopoli castra moverunt (Mauricius & Marcianus) *uno animo cum turba inimicorum & dæmonum. Stricti in Maronitas enses. Marone deserto, Melchitis obsequuti sunt. Quidam dicto audientes fuere, neque refragati sunt, etsi ensis cervicibus eorum immineret. Alii timore perculsi, Melchitis obtemperarunt. Continuatum est bellum, donec Dux Masud descendit cum Principibus. In Amiuno exercitus signa contulere. Melchitarum strages fuit. Duces in Amiuno conciderunt, & à Maronis populo victoria stetit. Romæi autem Mauricio ædificavere templum ad hanc diem celebre.* Hæc ille. Pergit varios Melchitarum errores recensens, ac præsertim quoad Calendarium, cujus correctionem à Gregorio XIII. factam, primus in Oriente suscepit Joseph Risius Maronitarum Pa-

Patriarcha anno 1606. & Maronitis ſuis ſervandam tradidit, ut refert Edenenſis in Chronico ad prædictum annum.

CAPUT ULTIMUM.

Abgarus Rex, & Archelaus Epiſcopus.

UT Abgari & Archelai mentionem prætermiſerim & contra rationem temporis in calcem operis rejecerim, eo factum eſt, quod de Abgari quidem Epiſtola diverſa eſſe Eruditorum judicia non ignorarem, ejuſque γνησιότητα in dubium revocari; Archelai verò Diſputationem ejus nomine non poſſe certò inſcribi.

I. Abgari Edeſſæ Toparchæ Epiſtola ad Chriſtum.

Abgari Edeſſæ Toparchæ Epiſtolam ad Chriſtum Dominum ex ipſis Edeſſenorum tabulariis deſcriptam & è ſermone Syriaco in Græcum translatam exhibet Euſebius hiſtor. Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 13. ejuſque meminit S. Ephræm in Teſtamento, & S. Jacobus Sarugenſis Homil. de Thaddæo Apoſtolo & Abgaro Rege, ut alios Auctores taceam, quos citat Gulielmus Cave tom. 1. hiſtor. liter. pag. 2. Nam licet Docti viri ſuppoſitionis arguant eam, quam Chriſtus Dominus apud eundem Euſebium ad Abgarum miſiſſe dicitur, Epiſtolam, (quia nimirùm, ut inquit Bellarminus de Scriptoribus Eccleſiaſticis, ea Epiſtola nunquam fuit admiſſa ab Eccleſia inter Scripturas Canonicas, inter quas ſine dubio admiſſa fuiſſet, ſi ab ipſo Domino ſcriptam fuiſſe conſtaret;) Abgarianam tamen nullo νοθεύσεως vitio laborare, mihi perſuadeo, tùm quia nulla eſt ratio, quæ contrarium ſuadeat; tùm quia Abgarus legationem ad Chriſtum miſit ex omnium Syrorum Patrum ſententia, à Græcis etiam Latiniſque Scriptoribus confirmata: cui & Epiſtolam eum adjunxiſſe, ex communi hominum more haud improbabile eſt. Sed & Chriſti ad Abgarum Epiſtolam ſynceram eſſe ac genuinam, non contemnendis argumentis probat Cave loc. cit. videlicet, quia nullum in toto Epiſtolæ contextu apparet fraudis vel ſuppoſitionis veſtigium, nihil quod Domini noſtri ſapientiæ, bonitati, dignitati non apprimè conveniat: quia rursùs magnum apud doctos pondus habere debet ſumma Euſebii fides & auctoritas, qui eandem Epiſtolam ex Archivis Edeſſenis deſcripſit; & quum nec ipſe facilè falli potuerit, neque nobis fucum facere voluiſſe cenſendus erit: quia demùm Euſebio fidem adſtruit S. Ephræm ipſe Syrus & in Syrorum ſcriptis verſatiſſimus, & quod propiùs adhuc, Diaconus Edeſſenus, cujus verba ex Teſtamento apud Voſſium tom. 3. Gulielmus producit. Verùm hæc omnia argumenta rationem doctiſſimi Bellarmini non ſuperant. Quare eruditos viros conciliari poſſe exiſtimo, ſi dixero Epiſtolam illam non propria quidem Chriſti Domini manu exaratam, aut eo dictante ab alio conſcriptam fuiſſe, ſed ex ſanctiſſimo ejuſdem ore, ut & cæteri qui in Evangeliis exſtant ſermones, ab Edeſſeno legato Jeroſolymæ exceptam, mox eodem legato ad Abgarum reverſo, Edeſſæ renunciatam, demùm à Notariis poſt Thaddæi adventum & Abgari converſionem in Acta publica relatam, præmiſſa eidem Abgari ipſius Epiſtola, cujus exemplar in Archivo Edeſſeno adhuc exſtabat. Hinc Chriſtus Dominus non alia ratione ejus Epiſtolæ auctor dici debet, quàm Sermonum Evangelicorum, quos proprio quidem ore protulit, literis tamen nequaquam ipſe mandavit, ut & de Canticis Beatæ Virginis Mariæ, Zachariæ & Simeonis Bellarminus lib. cit. notavit, quæ non ab his, ſed à S. Luca ſcriptis mandata ſunt. At quia non à Canonico Scriptore ejus ad Abgarum verba relata ſunt & ſcripto commendata,

data, Canonicam auctoritatem habere non possunt. Demùm de Actis Edessenis, quæ ab Eusebio referuntur, hæc laudatus Cave: *Epistolæ & Acta Edessena mihi non pari nituntur auctoritate; Acta quippè post Christi demùm ascensum confecta sunt; idque forsan à Notariis, qui rem, quam auditu acceperant, parùm accuratè intelligebant, saltem facilè hallucinari poterant; quique non nisi summa orationis Thaddæanæ capita nobis exhibent; quo verò sensu ea tradiderit, non exponunt.* Ubi loquitur Auctor de descensu Christi ad Inferos, quem Thaddæus in iis Actis confitetur.

II. Archelai Cascaræ in Mesopotamia Episcopi Disputatio cum Manete, & Epistola ad Diodorum.

Archelaus anno Christi 277. Manetem hæresiarcham ex Persarum finibus erumpentem docta Disputatione coërcuit. *Mesopotamiæ Episcopum* vocat S. Hieronymus in Catalog. cap. 72. Locum Episcopatus designant S. Epiphanius hæres. 66. Socrates lib. 1. hist. Eccles. cap. 22. & Photius lib. 1. adversùs Manichæos: videlicet, *Cascar*, vel *Carchar* indeclinabiliter, aut singulari vel plurali numero *Cascara*, & *Carchara*, quæ urbs in Mesopotamiæ finibus sita. ܟܫܟܪ *Cascar* malunt Syri antiquiores: ܓܪܓܪ *Gargar*, seù ܟܪܟܪ *Carcar*, vel ܟܪܟܐ *Carcha* recentiores. Ejus urbis Episcopus Abdas laudatur in Actis Martyrum Orientalium, quorum Epitomen suprà retuli pag. 192. In Pontificali Chaldæorum primus Diœceseos Patriarchalis Episcopus & Patriarchæ ipsius post obitum vicarius appellatur in hæc verba: ܗܝܕܝܢ ܡܫܕܪܝܢ ܠܘܬ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܟܫܟܪ ܐܢ ܚܝܐ ܩܐܡ܂ ܗܘܝܘ ܓܝܪ ܪܫܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܗܦܪܟܝܐ ܪܒܬܐ ܦܛܪܝܪܟܝܬܐ ܘܐܚܝܕ ܝܡܝܢܐ ܕܦܛܪܝܪܟܐ ܘܢܛܪ ܟܘܪܣܝܐ ܡܢ ܒܬܪ ܫܘܢܝܗ܂ *Tunc* (postquam scilicet Patriarcha diem suum obiit) *mittunt ad Episcopum Cascar, si in vivis est: ipse enim princeps est Episcoporum magnæ Patriarchalis Provinciæ, & dexteram Patriarchæ tenet, & custos illius sedis post ejus obitum.* Hæc eò notavi, quia Cl. Vir Laurentius Alexander Zacagnius Bibliothecæ noster olim Præfectus in Præfatione ad *Collectanea Monumentorum Veterum Ecclesiæ Græcæ & Latinæ*, & in notis ad Disputationem Archelai nostri, contendit, hunc non Cascaræ aut Carcharæ, quam modo diximus, sed *Carrhæ*, seù *Carrharum*, vel *Haran* in Mesopotamia Episcopum fuisse: idque ex eo conjicit, quia in Actis illius Disputationis cap. 3. *Carrha* disertè nominatur: additque, *Carcharam, vel Carchar in eisdem Actis & apud Epiphanium scriptum fuisse, librariorum forsitan errore, vel quod vulgari indigenarum lingua* (urbs Haran) *ita nuncuparetur.* Verùm librariorum potiùs errore in unico illo Actorum loco *Carrha* scriptum dicendum est, quàm *Cascar*, vel *Carchar* initio Actorum, & apud clarissimos Scriptores Epiphanium, Socratem, & Photium, qui certè Carrhas, seù Haran celeberrimam Mesopotamiæ urbem, *Carcharam*, vel *Cascaram* nunquam appellassent. Exstat Archelai *Disputatio* cum Manete hæresiarcha, Syro sermone ab eodem habita, & in Græcum olim translata. Item *Epistola* ad Diodorum Manetis audacia conturbatum ipsumque Archelaum consulentem. Latinè ex antiqua versione amplum Disputationis fragmentum unàcum integra ad Diodorum Epistola edidit ex ms. Cod. Bibliothecæ Ambrosianæ Henricus Valesius ad calcem Annot. in Socrat. & Sozom. Auctiorem ex Vaticano Casinensis Codicis apographo editionem curavit laudatus Zacagnius anno 1698. quam tamen adhuc mancam esse & imperfectam fatetur in Præfatione. Disputationis verò Scriptorem non Archelaum nostrum, ut vulgò existimatur, sed Hegemonium fuisse, affir-

affirmat Photius in Biblioth. Codice 85. ubi de libris Heracliani Chalcedonensis Episcopi adversùs Manichæos : *Evertit*, inquit, *Heraclianus id quod Manichæi appellant Evangelium*, *& Giganteum librum*, *atque Thesauros. Recenset insuper eos, qui ante se in Manichæorum impietatem calamum strinxerunt*, *Hegemonium nimirùm*, *qui Disputationem Archelai adversùs ipsum Manetem perscripsit &c.* Quæ verba licet clara sint & perspicua, non tamen videtur assequutus Gulielmus Cave, dum ait loc. cit. *Photius Cod.* 85. *testatur Hegemonium quendam Disputationem Archelai adversùs Manetem perscripsisse. An verò Archelaus Hegemonii etiam nomen habuerit, vel an diversum à nostro opus fuerit, nodum solvant alii*. Nullus in iis verbis nodus. Archelaus Disputationem fecit, & Hegemonius literis consignavit.

FINIS.

ADDEN-

ADDENDA, ET CORRIGENDA.

AGINA 15. *columna* 1. *post lineam* 36. *adde*. Sed quum Chaldæi & Assyrii, qualis certè erat Jabachues ejusque laudator Hebedjesu Sobensis, seipsos quidem *Orientales* vulgò appellare soleant, Mesopotamenos verò & Syros *Occidentales*, uti ex Arabicis & Syriacis Abulpharagii seù Barhebræi operibus notissimum est; per *Papam Occidentis* Antiochenum potiùs Patriarcham hoc loco designari existimo. Alludit enim Sobensis per ea verba, ut modò ajebam, ad Canonem Nicænum Arabicum, quem suprà retuli pag. 9. ubi S. Eustathius, qui tùm Antiochenam Sedem regebat, rogatu Nicænorum Patrum consensisse dicitur, ut Episcopus Seleuciæ Primatiali honore decoratus, Assyriis, Chaldæis & Persis Christianis præesset, eisque Metropolitas consecraret, *ne Orientales*, ut in laudato Canone dicitur, *Patriarcham Antiochiæ ob necessitates suas consulentes, aut ab eodem in patriam remeantes, ullum detrimentum patiantur, neve Ethnici* (Persarum nempè Rex & Satrapæ) *occasionem inveniant nocendi eis*, ceù rebellibus, & qui à Persarum ditione ad Romana castra transfugerent. Ad eum igitur, hoc est, ad S. Eustathium, tamquam ad proprium Patriarcham scripsit, ut opinor, Jabachues Chaldæus, fortassè gentilium suorum nomine rogans, ut Christianorum, qui in ditione Persarum degebant, commiseratione motus, Primatem eis ordinari permitteret, qui cunctas eorum necessitates, Patriarcharum instar, sublevaret.

Pag. 19. *col.* 1. *à lin.* 20. *usque ad lin.* 29. *dele*: *scilicet ab iis verbis*: Is nimirùm, qui è monacho ad Episcopatum urbis Telæ seù Constantinæ &c. *usque ad* ann. Græcorum 814. Christi 503. Nam Theodoretus, qui vitam Baradati describit in Philoth. cap. 79. Historiam suam Religiosam terminavit circa annum Christi 444. ut ostendit Pagius num. 14. Si igitur anno 444. Baradatus jam senex erat, fieri nequaquam potest, ut is esset, qui Ecclesiam Telæ seù Constantinæ in Mesopotamia anno Græcorum 814. Christi 503. regebat. Quidquod Baradatum illum ab omnibus quidem Scriptoribus sanctissimum monachum appellari video; à nemine Episcopum.

Pag. 22. *col.* 2. *post lin.* 49. *adde*. Hæc scribebam, quum Armenorum quorundam testatione hìc in Urbe accepi, Venetiis in Hospitio Monachorum S. Antonii ejusdem nationis præclarum Codicem exstare Armeno sermone exaratum, in quo plures Jacobi Nisibitæ Tractatus ad S. Gregorium Armeniæ Illuminatorem scripti legerentur. Itaque Reverendissimum Petrum Mechitar eorundem Monachorum Abbatem, virum pietate & doctrina insignem mihique amicissimum, per literas rogavi, ut eum Codicem à quopiam erudito monacho describi & ad Vaticanam Bibliothecam transmitti curaret. Hæc eo continentur. *S. Gregorii Illuminatoris Epistola ad S. Jacobum Nisibis Episcopum*. Rogat, ut Tractatum sibi perscribat de iis quæ mox recensebo. *S. Jacobi Responsio ad S. Gregorium.* Transmittit ei sequentem Tractatum in Capita 18. divisum: videlicet. 1. *de Fide*. 2. *de Caritate*. 3. *de Jejunio*. 4. *de Oratione*. 5. *de Pugna spirituali*. 6. *de Pietate*. 7. *de Pœnitentia*. 8. *de Resurrectione mortuorum*. 9. *de Humilitate*. 10. *de Pastorum officiis*. 11. *de Circumcisione adversùs Judæos*. 12. *de Sabbato adversùs eosdem*. 13. *de delectu ciborum*. 14. *de Paschate*. 15. *de Gentium electione, & Judæorum reprobatione*. 16. *Christum*

ſum eſſe Filium Dei. 17. *de Virginitate & caſtitate, adversùs Judæos*. 18. *Adversùs Judæos, qui Meſſiam expectant, ut eorum diſperſionem colligat*. Demùm, *Epiſtola ejuſdem S. Jacobi ad Epiſcopos, Presbyteros, & Diaconos Seleuciæ & Cteſiphontis, de diſſenſionibus & contradictionibus, quæ ex ſuperbia oriuntur, deque ambitione*. Ubi tangit Schiſma, quod in Aſſyria propter Papam Aghæi filium Seleuciæ & Cteſiphontis Epiſcopum obortum eſt, de quo ſuprà in Vita S. Milleſii dixi pag. 186. Et hæc quidem Jacobi opera genuina eſſe, facilè mihi perſuadeo, tùm quia quæſtiones eorum dumtaxat temporum proprias continent; tùm etiam quia eorum pleraque à Gennadio indicantur; tùm demùm quia illud ſchiſma, de quo Jacobus in Epiſtola ad Clerum Seleuciæ & Cteſiphontis loquitur, ſub ejuſdem Jacobi ævum contigit, uti ex laudata S. Milleſii vita colligitur, in qua Milleſius dicitur Jacobum noſtrum Niſibi prius conſuluiſſe, quàm ad Synodum illam in cauſa Papæ Seleucienſis habitam ſe conferret.

Pag. 117. *col*. 2. *lin*. 14. *poſt ea verba*, damnatus fuit in Synodo ſub Menna, *dele ſequentia, & hæc ſubſtitue*. Antiquiorem iſto Zoaram, eumque martyrem celebrant Syri, cujus Templi in urbe Amida meminit Zacharias Meletinenſis in Chronico Syriaco Vatic. ad ann. Chriſti 503. quo ea urbs à Perſis capta eſt. Ejuſdem mentionem facit & Dionyſius Patriarcha in Chronico fol. 124. *& reliqua, ut ibi*. Nam Templum illud non Zoaræ hæretico, qui circa annum 530. vivebat, dicatum fuit, ſed martyri, cujus nomini inſcriptum erat jam ab anno 503.

Pag. 155. *col*. 1. *lin*. 47. *poſt ea verba*, Metebinos, vel Metebonos nuſquam hactenus in monumentis Syrorum legimus: *adde*, niſi dicamus, id non urbis, aut loci, ſed profeſſionis monaſticæ nomen eſſe, derivatum à voce Syriaca ܡܬܒܝܢܐ *Methajono*, contemplator: quod etymon huic ſermoni de virtutibus & vitiis ad monachos ſcripto apprimè videtur convenire.

Pag. 192. *adde hanc notam ad vocem Maſebdanum, quæ legitur col*. 1. *lin*. 15. *Maſendanum* malè vertit Pocockius in hiſtor. Dynaſt. ad annum Hegiræ 165. ſub Al-mohdio Calipha, & alibi non ſemel.

Pag. 202. *col*. 2. *lin*. 22. *dele ab iis verbis*, & quidem Ibam &c. *& hæc ſubſtitue*. Et quidem Ibam ineunte anno Chriſti 457. in vivis fuiſſe, colligitur ex Tom. IV. Conc. p. 861. ubi inter illos Epiſcopos recenſetur, quos Leo Imperator per Epiſtolam Encyclicam de Concilio Chalcedonenſi deque ordinatione Timothei Æluri conſuluiſſe dicitur. Vide Baluzium to. 1. p. 1423. Non enim Ibas cum aliis Epiſcopis ſubſcripſit precibus Leoni Imperatori miſſis pro Concilii Chalcedonenſis confirmatione, ut ibi ſcripſi, ſed Leo Imp. ad Ibam ſcripſit, ut modò ajebam. In errorem me induxit Pagius, qui hæc de Iba ad annum 451. num. 53. *In Synodo poſteà Chalcedonenſi Ibas in eam Sedem reſtitutus, eam obtinuit uſque ad annum 457. quo cum aliis Epiſcopis ſubſcripſit precibus Leoni Imp. miſſis pro Concilii Chalcedonenſis confirmatione, ut legitur Tom. IV. Concil. pag*. 861. At ibi non legitur, Ibam preces ad Leonem Imp. miſiſſe, aut iis ſubſcripſiſſe, ſed Leonem ad Ibam dediſſe celeberrimas illas circulares literas Evagrio & aliis Scriptoribus memoratas: quibus tamen ille morte præventus ſubſcribere non potuit, ſed Nonnus Ibæ ſucceſſor iis ſubſcripſit.

Pag. 233. *col*. 1. *lin*. 35. *ante ea verba*, Hactenus in Cod. Nitr. V. *adde*. Exſtat & Iſaaci Carmen heptaſyllabum in SS. Sergium & Bacchum ad calcem Codicis Nitrienſis V. acephalum tamen, & cujus vix pauci aliquot verſus legi queant.

Pag. 234. *col*. 2. *ad calcem adde*. Quinque Iſaaci Sermones de Incarnatione laudat Stephanus Edenenſis in

in Vindiciis Maronitarum lib. 3. in Responſ. ad Object. 3. de duabus Chriſti voluntatibus, ubi hæc habet verba: قان ماراسحق تلميذ افرام فى محاورته للذين بلبلوا طبايع الرب هكذا يقول فى الميمر الذى بدوه :
ܐܦܢ ܡܪܝ ܡܪܚܡܘܬܐ ܗܝ :
وهذا الميمر مع اربعة اخر عن تجسد الرب وطبيعتيه من قول ماراسحق المذكور قد اظافهم الشدياق عيسى ابن القس يوسف الحقلاني فى مدخل سنة الف وخمساية مسيحية الى رسالة يوحنا مارون فى طبيعتى الرب . والكتاب هو عندنا بسيدة قنوبين . وتجدها ايضا بين الميامر التى كانوا اباونا المتقدمين يقرونها فى مدا السنة ونسختها فى سيدة حوقا على رق بخط اصطرنكالى فى العدد اثنين وخمسين :
ܐܠܗܐ ܠܒܫܗ ܠܦܓܪܢ : ܡܢ ܟܪܣܐ ܕܝܠܢ ܐܝܟܘܬܢ ܢܦܩ :
Mar Iſaac, Ephræmi diſcipulus (qua ratione dixi pag. 208.) *contra confundentes Domini naturas diſputans, ſic loquitur in eo Sermone, cujus initium*, Quamquam, Domine, audacia ſit, *quemque cum aliis quatuor de Incarnatione & duabus Domini naturis ejuſdem Iſaaci operibus Subdiaconus Eſau filius Joſephi Ecchellenſis Presbyteri ſub initium anni Chriſti* 1500. *exſcripſit, & Epiſtolæ Joannis Maronis de duabus Domini naturis adjecit: quem librum habemus penes nos in S. Maria in Canobin: Hi autem ſermones cum reliquis à majoribus noſtris pro temporibus anni legi ſolebant, quorum exemplar in cœnobio S. Mariæ in Hauca in membrana charactere ſtronghilo num.*52. *reperies.* Deus ſe noſtro corpore induit: ex ventre, noſtri inſtar, prodiit &c.

Pag. 334. *col.* 2. *lin.* 4. *delenda ea verba*: deſinit in hæc verba, & conſtituta fuit Eccleſia &c. & *horum loco dicendum*: mutilus in fine. Non enim ſextus de Moyſe ſermo in ea verba deſinit, ſed quintus, qui de Moyſe & Amalec inſcribitur, ut liquet ex Cod. Nitr. V.

Pag. 360. *col.* 2. *lin.* 7. *ad vocem* Euzeiiæ, *hanc Notam appone*: Rectiùs Auzalitarum. Eſt enim *Auzal* urbs in Arabia Felice juxta mare Rubrum, quæ *Auzara* dicitur Plinio hiſt. natur. lib. 12. cap. 16. *Auzal*, ſeù ut vertit Latinus Vulgatæ Interpres Gen. 10. v. 27. *Uzal* Jectanis filius ei nomen dedit. Arabes hodie صنعا *Sanaa* appellant. Vide Sam. Bochart. lib. 1. cap. 21.

Pag. 364. *in fine primæ Notæ*, dilectioni tuæ, *adde*. Inſuper corrigendus amanuenſis, qui Acta Arethæ & Sociorum Martyrum ex Metaphraſte deſcripſit Codice Græco 1. pag. 180. ubi id factum narratur *anno Juſtini* 5. *Indictione* 2. Pro anno 5. Juſtini ſubſtitui debet *annus* 7. in quem *Indictione* 2. incidit, ut diſertè habetur in altero Codice Græco.

Pag. 384. *in* 2. *Not. col.* 2. *lin.* 14. *poſt ea verba*, Regem Suachinorum, *delenda quæ ſequuntur*, fortaſsè Nubiæ aut Homeritarum, unde in Æthiopiam aditus ex Ægypto, & *hæc intra parentheſim ſubſtituenda*. (Sycominum appellat Philoſtratus in vita Apollonii Tyanei, ubi, *Ægyptus*, inquit, *Æthiopiaque terminatur*. Vide Photium in Biblioth. Codice 241.

Pag. 424. *col.* 2. *num.* 19. *poſt ea verba*. Adæus Edeſſam ingreſſus die 28. Auguſti anno 844. obiit ann. 852. *adde hæc*. Amazonius appellatur in ſubſcriptionibus Patrum Quintæ Synodi, cui & complures Syri Epiſcopi ſubſcripſiſſe dicuntur; videlicet, Amazonius Epiſcopus Edeſſenorum, Cyriacus Amidenorum, Theodoſius Hierapolitanorum, Abrahamus Sergiopolis, Thomas Circeſii, Sergius Hymereorum, Theodorus Ingilon urbis, Julianus Zeugmatis, Julianus Betnon, hoc eſt Batnarum, & Paulus Anchiali.

Pag. 430. *col.* 1. *lin.* 9. *ante numerum* 3. *hæc adde*. Sigebertus Gemblacenſis in catalogo cap. 47. ad annum 470. Sixtum Epiſcopum his verbis memorat: *Sixtus Epiſcopus ſcripſit*

psit Librum de vita hominis perfecta. Tres Xysti Papæ sermones (*de divitiis*, *de malis doctoribus & operibus fidei*, *& de castitate*) edidit Jacobus Salvator Solanius in Biblioth. Parisiens. tom. 5. pag. 782. Nihil in iis esse, quod cum operibus Xysti nostri conveniat, collatione facta didici. Sed & eos Sermones Xysto Papæ falsò tribui, jam observarunt Viri docti.

Pag. 495. *col.* 1. *ad calcem adde*. De Chrismate Carmen dodecasyllabum, cujus initium: ܡܘܪܘܢ ܕܟܝܐ ܕܡܠܐ ܠܥܕܬܐ ܒܪܝܚܐ ܒܣܝܡܐ: *Purum Chrisma, quod suavi odore Ecclesiam replevit*. Exstat Codice Nitr. V. fol. 452. licet Jacobo Sarugensi perperàm tribuitur Cod. Syriaco VIII. fol. 246. ut notavi p. 332.

INDEX

INDEX CODICUM MSS.

QUOS

CLEMENS XI. PONT. MAX.

Bibliothecæ Vaticanæ addixit.

CODICES NITRIENSES.

Omnes Syriaci, præter Codicem vigesimum, qui Arabicus est.

I.

Quatuor Evangelia Syriacè exarata in urbe Edessa in Mesopotamia, mense Junio anni Græcorum 859. *Christi* 548. cura & sollicitudine Eusebii, pro Monasterio S. Thomæ, sub Abbate Sergio, & Presbyteris Moyse, Sergio atque Sodale, & Archidiacono Isaia: Assuta & compacta primùm mense Augusto anni Græcorum 1029. *Christi* 718. sub Patriarcha Elia, dum Uremam Castrum ad ripam Euphratis situm, in quo Codex iste asservabatur, unàcum reliquis Castris in Mesopotamia sitis tertiùm visitaret, à Presbytero Barhadbesciaba ejusdem Patriarchæ Eliæ Syncello. Iterùm assuta & compacta sub Patriarcha Athanasio Eliæ Discipulo ac successore à Syncellis ac Presbyteris Bar-hadbesciaba & Sergio anno Græcorum 1039. *Christi* 728. Demùm in Scetensi S. Mariæ Syrorum Monasterio, quò Codex è Mesopotamia translatus fuerat, à Denha ex monte Edessæ anno Græcorum 1391. *Christi* 1081. sub Abbate Gabriele, & sub altero Gabriele Baxarumensi. *Quæ omnia initio & ad calcem ejusdem Codicis adnotantur.*

Codex in foliis membranaceis 204. Chaldaicis, seù Estranghelis, ut vocant, hoc est, στρογγύλοις, sivè rotundis, vetustissimisque Syrorum characteribus nitidissimè exaratus. In margine numerantur sectiones Eusebianæ, cum reductione earundem ad decem illos celeberrimos Canones, de quibus vide in Prolegomenis ad Biblia Polyglotta. Ad calcem verò marginis studiosissimè confecta est Harmonia Evangelica, seù Concordia Evangelistarum ex mente Eusebii Pamphili Cæsareensis, positis primùm Evangelistæ, cujus ibi Evangelium describitur, sectionibus, seù potiùs Versiculis; deinde indicatis aliorum Evangelistarum, in quibus cum illis concordant, locis.

II.

Quatuor Evangelia Syriacè scripta à Joanne in castro Urema sub Theodoro Episcopo, mense Septembri, anno Græcorum 1047. *Christi* 736. Visa, & emendata à Georgio Episcopo: quæ olim pertinuerant ad Abraham Episcopum Hadetensem: deinde ad Lazarum Presbyterum & Monachum Tur-Abdinensem, ex oppido Beth-Manhem, qui mense Julio, die 8. anni Græcorum 1522. (*Christi* 1211.) hunc Codicem assuit, compegit, cooperuitque, & auro argentoque ornatum dono dedit Scetensi Syrorum Monasterio, ut liquet ex annotatione Joannis Episcopi Damasceni, qui à Joanne Antiocheno Jacobitarum Patriarcha ad Joannem Coptorum Alexandrinum in Ægyptum allegatus fuerat, unàcum Abraham Abbate Daximatensi, & Cyrio Lazari Monachi ex sorore nepote.

In foliis membranaceis 338. Chaldaico, seù Estranghelo charactere exaratus. In prioribus quatuor ejusdem foliis præ-

præfigitur Index Lectionum per anni circulum. Notatur in margine distinctio Evangeliorum in versiculos, seu parvas sectiones, quæ in Matthæo numerantur 426. in Marco 209. in Luca 402. in Joanne 271. Et sub unaquaque Sectione numerus Canonum, ad quos illa reducitur; ut hinc pateat, versiculos Eusebii Cæsareensis alios esse apud Syros ab iis, qui in manuscriptis Græcis & Ægyptiacis cernuntur. Ad calcem singulorum ferè foliorum accuratè descripta est Harmonia Evangelistarum, in qua concordantes inter se Versiculi per literas numerales indicantur. Præterea recentiori manu, quæ videtur esse Lazari Monachi, adjunctus in margine legitur numerus Sectionum, seu Capitum, ut vocant, majorum, quæ in Matthæo in margine sunt 73. in corpore 9. omnes simul 82. In Marco in margine 37. in corpore 6. summatim 43. In Luca in margine 70. in corpore 5. summatim 75. In Joanne in margine 39. in corpore 8. summatim 47. Lectiones verò, quæ in corpore eadem qua Codex manu exaratæ sunt, in Matthæo numerantur 22. in Marco 2. in Luca 14. in Joanne 11. Quæ autem ad marginem recentiori manu ante annum Christi 1211. adnotatæ sunt, in Matthæo 63. in Marco 42. in Luca 64. in Joanne 43. In quibus quum Severi Patriarchæ Antiocheni mentio fiat fol. 302. palàm fit, scriptorem earumdem Jacobitica hæresi infectum fuisse. In fine uniuscujusque Evangelii tàm in hoc, quam in priori Nitriensi Codice, diligenter adnotatur, quo quisque Evangelista sermone primùm conscripserit: nimirùm, Matthæus Hebraicè in Palæstina, Marcus Latinè Romæ, Lucas Græcè Alexandriæ, Joannes item Græcè Ephesi.

I I I.

Ordo Missæ Syriacæ, juxta Ritum Jacobitarum.

Dionysii Barsalibæi Episcopi Amidæ Precationes duæ, quæ recitantur à Jacobitis ante Orationem Dominicam, dum Hostia frangitur.

Proœmia, & *Lectiones* ex Apostolo & Evangelio per annum.

Dionysii Barsalibæi Orationes duæ, quæ à Jacobitis in Missa recitantur Feria v. & Sabbato Majoris Hebdomadæ, loco Orationis, quæ pro Pace appellatur.

Anaphora, seu *Liturgia Jacobi* Fratris Domini. *Ignatii* Patriarchæ, qui & Joseph Bar-Vahib Mardenus. *Joannis* Patriarchæ, qui & Bar-Maadani. *Gregorii* Catholici, hoc est, Primatis Orientis, qui & Abulpharagius, seu Barhebræus. *Gregorii* Theologi Episcopi Nazianzeni. *Clementis* Romani. *Michaelis* Patriarchæ Antiocheni. *Anthimi* Patriarchæ Alexandrini. *Cœlestini* Papæ. *Jacobi Baradæi*, seu Zanzali. *Jacobi* Episcopi Sarugensis. *Jacobi* Episcopi Edesseni. *Dionysii* Barsalibæi Episcopi Amidæ. *Ignatii* Theophori Antiocheni Episcopi. *Cyrilli* Alexandrini. *Philoxeni*, seu Xenajæ, Episcopi Mabugensis, hoc est, Hierapolitani. *Duodecim Apostolorum*, quæ S. Lucæ Evangelistæ inscribitur. *Petri* Apostolorum Principis. *Joannis* Evangelistæ. *Marci* Evangelistæ. *Joannis* Chrysostomi. *Matthæi* Pastoris. *Joannis* Episcopi Haran, Chaburæ, & Nisibis. *Xysti* Papæ.

Dionysii Barsalibæi altera Anaphora.

Clausulæ, & *Benedictiones* in fine Missæ.

Anaphora S. Petri Principis Apostolorum, quæ major appellatur.

In 4. *Bombycin.* exaratus in Scetensi S. Mariæ Syrorum Monasterio à Jacobo Abdallæ Syro anno Græcorum 1793. (Christi 1482.) & ab eodem amanuensi eidem Monasterio dono oblatus, uti ad calcem adnotatur: quam donationem die 13. Martii anni Græcorum 1827. proprio chirographo confirmavit Gregorius Jerosolymæ Episcopus Jacobita sub Severo, qui & Cyriacus, præfati Monasterii Abbate, uti initio ejusdem Codicis legitur. Constat foliis 293.

I V.

Dionysii Barsalibæi Orationes duæ, quæ à Jacobitis loco Orationis pro Pace in Missa recitantur Feria v. & Sabbato Majoris Hebdomadæ.

Anaphora Jacobi Apostoli fratris Domini.

Preces diversæ, quas Proœmia vocant, & *Lectiones* ex Evangelio in Missa recitandæ.

Anaphora Ignatii Patriarchæ, qui & Joseph Bar-Vahib Mardenus. *Joannis* Patriarchæ, qui & Bar-Maadani. *Dioscori* Alexandrini. *Cyrilli* Alexandrini. *Marci* Evangelistæ. *Joannis* Patriarchæ, qui & Ananias Xenajas. *Ignatii* Theophori. *Joannis* Chrysostomi. *Marutha* Tagritensis. *Jacobi* Edesseni, qui & Commentator Librorum. *Petri* Principis Apostolorum: quæ major appellatur. *Philoxeni*, seu Xenajæ Mabugensis. *Gregorii* Theologi. *Basilii*, seu Philoxeni Episcopi Bagdadensis,

densis, qui & Lazarus Bar-Sabta.
Clausulæ, & Benedictiones in fine Missæ recitandæ.
Procemia, & Lectiones ex Evangelio.
In 4. *Bombycin.* 251. Codex scriptus ab Abraham Monacho in Monasterio Sanctæ Mariæ Syrorum in deserto Scetes, quod Sciahit, hoc est, trutinam cordium vocant, die 5. Junii, anno Græcorum 1795. (*Christi* 1484.) sub Ignatio Antiocheno, & Joanne Alexandrino Jacobitarum Patriarchis, rogatu Monachi ac Presbyteri Joannis Ezechielis Copti, viri in lingua Syriaca, Arabica, & Ægyptiaca peritissimi, & ope Moysis Presbyteri ac Monachi, uti ad calcem adnotatur.

V.

Jacobi Sarugensis Batnarum Episcopi & Doctoris, in Currum quem vidit Ezechiel Propheta, Homilia metro dodecasyllabo, seu tetrasyllabo ter repetito: *quod & de sequentibus ejusdem Sarugensis Homiliis intelligendum.* De Ecclesia Homilia, quæ in ejus Dedicatione legitur. De Encœniis Ecclesiæ. De illapsu Altissimi super Montem Synai, quod est Ecclesiæ symbolum. De Domino nostro & Jacob, de Ecclesia & Rachel, deque Lia & Synagoga. De Thamar & Ecclesiæ symbolo. De Visione Jacob in Bethel, & de symbolo Ecclesiæ. De Velo Moysis, Homilia, quæ in Dedicatione Ecclesiæ legi potest. De Annunciatione Zachariæ.
Joannis Chrysostomi homilia de Annunciatione Zachariæ, quando ab Angelo revelata ei fuit Nativitas Joannis Baptistæ.
Ephræm Syri de Annunciatione Deiparæ, sermo heptasyllabus, *quod & de sequentibus ejusdem Ephræmi sermonibus intelligendum.*
Jacobi Sarugensis homilia de Annunciatione Deiparæ. De profectione Deiparæ ad Elisabeth. De Nativitate Christi Homiliæ IV. ubi etiam de Stella quæ apparuit Magis, deque Puerorum cæde. In illud Isaiæ, *& vocabitur nomen ejus Emmanuel.* In illud Isaiæ, *& vocabitur nomen ejus Admirabile.* De Balaam & Balac, deque Nativitate Christi. In illud, *Venite faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram*, & de Nativitate Christi. Quare Dominus triginta annos in mundo egit, antequam miracula edere inciperet: congruit singulis Domini festivitatibus. De Sancta Virgine Dei genitrice Maria.
Ephræm Syri Sermo de Virgine Deipara.
Jacobi Sarugensis de Virgine Deipara, & adversùs curiosos divinorum mysteriorum scrutatores.
Isaac Syri de Magis & Infantium cæde, sermo heptasyllabus.
Jacobi Sarugensis de Infantium cæde. De Moyse Propheta & de Infantium cæde: deque Pharaone & Herode.
Severi Patriarchæ Antiocheni homilia de SS. Basilio & Gregorio, habita in Templo S. Ignatii Martyris.
Jacobi Sarug. de Constantino Imperatore, deque Synodo Patrum trecentorum decem & octo, qui Nicææ convenerunt: congruit hæc homilia commemorationi SS. Basilii & Gregorii. De Christi Baptismo. De Legis, Joannis, & Christi Baptismo. De Torrente, quem vidit Ezechiel Propheta. De desponsatione Rebeccæ, deque mysteriis & symbolis, quæ in ea continentur. De Samaritana.
Isaac de Samaritana Sermones V.
Jacobi Sarug. de decollatione S. Joannis Baptistæ. De laudibus S. Joannis Baptistæ.
Georgii Discipuli Jacobi Sarugensis, encomium metro dodecasyllabo in eundem Jacobum.
Jacobi Sarugensis de Stephano Archidiacono & Protomartyre.
Joannis Chrysostomi homilia in S. Stephanum Protomartyrem.
Jacobi Sarugensis de Jona Propheta & Ninivitis.
Ephræm sermo de Jona & Ninivitis.
Jacobi sermo adversùs Synodum Chalcedonensem, qui congruè legi potest in Commemoratione Severi Patriarchæ. *Hunc Jacobitæ cujuspiam fœtum esse, ostendi pag.* 294.
Jacobi Sarugensis de Præsentatione Domini in Templum, & de Simeone sene. In illud Simeonis senis, *Hic positus est in ruinam & in resurrectionem multorum in Israel.* De Sacerdotibus Epitaphium. De Sepultura Moysis principis Prophetarum Homilia, quæ congruè legi potest in commemoratione Sacerdotum defunctorum. De Sacerdotibus Epitaphium.
Ephræm de Sacerdotibus defunctis.
Jacobi Sarugensis de Aaron Sacerdote Epitaphium, quod congruè legi potest in commemoratione Sacerdotum defunctorum.
Ephræm de Aaron Sacerdote.
Balæi de Aaron Sacerdote epitaphium tetrasyllabum.
Jacobi Sarugensis de Sacerdotibus & Regibus

bus defunctis, deque reliquis defunctorum gradibus.

Ephræm de Timore Dei & consummatione fæculi. Legitur in hebdomada Sacerdotum defunctorum.

Jacobi Sarugensis de Constitutione Adæ. De consummatione fæculi, & Judicio homiliæ II. De defunctis homiliæ III.

Isaac de defunctis II.

Jacobi Sarugensis de defunctis. De miraculo, quod fecit Dominus in Cana Galileæ. De Jejunio homiliæ III.

Ephræm de Jejunio.

Jacobi Sarugensis in illud Domini, *nolite jurare omnino*.

Ephræm in illud, *Pone Domine custodiam ori meo, & custodiam labiis meis*.

Jacobi Sarugensis Parænetica.

Ephræm Testamentum.

Vita S. Ephræm, Auctore Anonymo, quæ in Syrorum Ecclesia in ejus commemoratione legitur.

Jacobi Sarugensis de miraculis quæ fecit Dominus. In illud, *Quid prodest homini, si mundum universum lucretur; animæ verò suæ detrimentum patiatur?* In illud, *Simile est Regnum cœlorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ satis tribus, donec fermentatum est totum*. De Pœnitentia.

Ephræm de Pœnitentia II.

Jacobi Sarugensis Parænesis, & de Pœnitentia.

Isaac de Pœnitentia.

Jacobi Sarugensis de Pœnitentia II.

Ephræm in illud Ecclesiastæ, *omnia vanitas & afflictio spiritus*. Parænesis. In illud Isaiæ, *tollatur peccator, ne videat gloriam Dei*.

Jacobi Sarugensis de consummatione fæculi, & de Judicio, II. In illud Domini, *quum spiritus nequam ex homine exierit, circumvagatur per loca arida*. De decem drachmis & centum ovibus.

Ephræm Deprecatio.

Jacobi Sarugensis de divite & Lazaro. Parænesis, & adversùs blasphemos.

Ephræm de reprehensione & correptione, Parænefes II.

Isaac de Defunctis.

Jacobi Sarugensis de consummatione fæculi & judicio. De Chananæa. De filia Jairi Archisynagogi. De Zacchæo publicano. De Operariis vineæ Domini. De filio qui bona sua dissipavit, II. De Publicano, & Pharisæo, qui in Templum ad adorandum ascenderunt. De Pœnitentia. De Adæo Apostolo, & Abgaro Edessæ Rege. In illud Domini, *facilius est, camelum per foramen acus intrare, quàm divitem in regnum Dei*: deest initium, quod tamen ex Cod. Arabico suppleri potest. De præceptorum Dei observatione, & Parænesis. De Oratione Dominica. De juvene, qui dixit Domino, *quid faciam, ut vitam æternam possideam*. In illud Domini effatum, *simile est Regnum cœlorum grano sinapis*. In illud *Qui gloriatur, in Domino glorietur*. De Paradiso, & Gehenna.

Isaac, de Humilitate. *Ephræmo tribuitur in aliis Codicibus*.

Jacobi Sarugensis de consummatione fæculi. De Antichristo, & de secundo Christi adventu. De Sanctis Quadraginta Martyribus. De tribus defunctis, quos ad vitam Dominus vocavit. De illo, qui ab Jerusalem descendens in Jericho, incidit in latrones. In illud, *simile est Regnum cœlorum thesauro abscondito in agro*. De Eucharistia, &, quod Dominus in Scripturis cibi potusque nomine agnoscitur. De muliere curva. De quinque panibus, & duobus piscibus. Parænesis, & de paupertate & humilitate. De amore pecuniæ. In illud, *Vanitas vanitatum*. De pauperis gemitu. Parænesis.

Isaac de filio prodigo, II. In illud, *nisi conversi fueritis, & efficiamini, sicut parvuli*, III. In illud, *Bonum est confiteri Domino*. De Perfectione.

Jacobi Sarugensis de consummatione fæculi. De filio viduæ, quem Dominus suscitavit. De Hemorrhoissa. De filia Jephte. De Ozia Rege, & Isaia Propheta. Adversùs Judæos, homiliæ VII. De pugna Christi cum Diabolo. De David, & Goliad. De Lazaro, quem Dominus suscitavit.

Ephræm de Lazaro, & de Ecclesiæ symbolo. De Hosannis, seu de ingressu Domini in urbem Jerusalem.

Jacobi Sarugensis de Hosannis. De ficu, cui Christus maledixit. De Passione Domini, homilia in sex partes divisa. De parabola Vineæ. De parabola decem Virginum. De Rege, qui fecit nuptias filio suo.

Joannis Chrysostomi homilia de Passione Domini, habita in Ecclesia Asiæ, ubi exul erat.

Jacobi Sarugensis de Abraham & Isaac. De Samsone. De Abel & Cain, IV. De Joseph Patriarcha, X. De vacca rubra, quæ pro populo ex legis præscripto comburebatur. De Hirco, qui pro populo mactabatur. De duobus Passeribus, quorum alter ad fontem aquarum juxta legem necabatur, alter pro peccato dimittebatur. De Synagogæ adulterio. De Samsone, & de justorum lapsu. De serpente æneo.

Geor-

Georgii Arabum Episcopi de Chrismate.
Jacobi Sarug. de Peccatrice.
Ephræm de Peccatrice. De Fide III.
Isaac de Fide.
Jacobi Sarug. de Fide. De crucifixione Domini, homiliæ VI. quarum III. inscribitur, *de abnegatione Petri*, & V. *de cherub & latrone*. De sepultura Christi. Corpus Christi passibile fuisse ac mortale ante resurrectionem. De Resurrectione Domini II. In illud Apostoli, *Unus est mediator Dei & hominum homo Christus Jesus*. De Eucharistia, seù de sacramentorum perceptione. In illud Apostoli, *mihi autem absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri Jesu Christi*. De perceptione sanctorum sacramentorum. De idolorum lapsu. De Thoma Apostolo, & de Resurrectione Domini. De Ascensione Domini. De Pentecoste.
De urbe Antiochia, quomodo conversa est per prædicationem Simonis Petri, Joannis & Pauli Apostolorum, Carmen dodecasyllabum ex apocryphis Apostolorum periodis desumptum, & Jacobo tributum.
Jacobi Sarug. dè Paulo Apostolo II.
De Thoma Apostolo, & de Palatio quod in excelsis ædificavit, carmen dodecasyllabum Jacobo tributum.
De Andrea Apostolo, carmen heptasyllabum Ephræmo tributum.
Jacobi Sarug. de monte Thabor, seù de Transfiguratione Domini. De Sancta Cruce. De Constantino Imp. deque lepræ ejus mundatione. De extensione manuum Moysis & de bello adversùs Amalec: quod est symbolum Crucis. De S. Simeone Stylita. De SS. Samona & Guria martyribus. De S. Abibo martyre.
Isaac de Monachis & Anachoretis. De Sergio & Baccho martyribus.
In fol. maxim. bombyc. 559. exaratus circa annum Christi 1100. in Scetensi S. Pisois Syrorum cœnobio ex antiquis ejusdem loci manuscriptis sub Joanne Abbate, Basilio œconomo, & monachis Zoche, Gabriele, Gabriele altero, Sergio, Josepho, Josepho altero, Aaron, Josue, Josue altero Diacono, Simeone, Barsauma, Bricha, Moyse, Michaele Diacono, & Basilio.

VI.

Ephræm Syri Expositio in Genesim, & Exodum.
In 4. *membran.* 96.

VII.

Ephræm Syri de Ecclesia hymni 52. De Virginitate 51. De Fide 87. Adversùs Hæreses 56. De Paradiso 15.
In fol. membran. 146. Scriptus die 21. Decembris anni Græcorum 834. (*Christi* 523.)

VIII.

Ephræm Syri de Paradiso Hymni XI. De Nativitate Domini, XV.
In 4. *membran.* 91. Exaratus à Barlaham Scriptore Edesseno in Sarmin pro monasterio S. Danielis, quod in monte Sciulac situm est, die 20. Februarii, anno Græcorum 863. (*Christi* 551.) feria 2. Jejunii. Emptus autem unàcum aliis 250. Codicibus à Moyse Nisibeno Abbate monasterii Deiparæ Syrorum in deserto Scetensi anno Græcorum 1243. *Christi* 932.

IX.

Ephræm Syri de Fide Hymni 87.
In 8. *membranac.* 150. exaratus à Barlaham Scriptore Edesseno: dono autem oblatus Scetensi Syrorum monasterio à Zoara Pauli Tagritensis filio.

X.

Jacobi Sarugensis homilia de Hemorrhoissa. In illud, *simile est Regnum Cœlorum grano sinapis*. In illud, *simile est Regnum Cœlorum thesauro abscondito in agro*. De Rege, qui fecit nuptias filio suo. De decem Virginibus. De Baptismo Legis, Joannis & Christi. Quare Dominus triginta annos in mundo egit, antequam miracula edere inciperet. De Eucharistia, seù quod Christus in scripturis cibi potusque nomine agnoscitur. Quod Corpus Christi passibile fuerit ac mortale ante resurrectionem. De idolorum lapsu. De S. Paulo Apostolo II. In illud Apostoli, *Unus est mediator Dei & hominum homo Christus Jesus*. De Melchisedech. In illud, *tu es Sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedech*. In illud Isaiæ, *Vocabitur nomen ejus Emmanuel*. In illud, *Vocabitur nomen ejus Admirabile*. In illud, *Qui gloriatur, in Domino glorietur*. De Torrente, quem vidit Ezechiel Propheta. De Thoma Apostolo & resurrectione Christi. De David & Goliad. De tentatione Christi, & ejusdem pugna cum Diabolo. De consummatione sæculi & Judicio, VII. *Inscribuntur*

etiam

etiam de Antichristo, de secundo Christi adventu, & de sponso ac sponsa. De die & nocte, de labore & requie. De Ficu, cui Christus maledixit.

In fol. membranac. 85. Scriptus à Theodoro scriptore Edesseno, & in Bibliothecam monasterii de Columna admissus anno Græcorum 949. (*Christi* 638.) sub Simeone Abbate, & Joanne Presbytero.

X I.

Jacobi Sarugensis homilia de Peccatrice. De Achar filio Charmi, qui ob furtum lapidibus obrutus est. De Asa Rege. De Eucharistia, seù Gratiarum actione: *quæ quinta est de Defunctis.*

Responsoria & Antiphonæ pro præcipuis anni solemnitatibus.

In 4. membr. 43. exaratus anno Græcorum 1169. (*Christi* 858.) die 12. Novembris, feria 6. sub Joanne Patriarcha, & Cyriaco Callinici Metropolita.

X I I.

Jacobi Sarug. De Moyse Homiliæ X. De Velo Moysis. De Balaam & Balac. De Phinees. De serpente æneo. De duobus passeribus, quorum alter ad fontem aquarum juxta Legem necabatur, alter pro peccato dimittebatur. De Hirco, qui pro populo mactabatur. De Vacca rubra, quæ pro populo ex Legis præscripto comburebatur. De ciborum delectu. De Rahab meretrice. De Josue filio Nun II. De Gedeone. De Samsone II. quarum altera *de Justorum lapsu* etiam inscribitur. De Arca Dei à Philistæis ad terram filiorum Israel reducta. De Oza, quem percussit Dominus, eo quod Arcam Dei tetigisset. De David & Goliad. De ira Dei in filios Israel, eò quod David Rex eos censeri jussisset. De Osee Propheta & duabus ejus uxoribus. De filia Jephte.

In 4. membr. 150.

X I I I.

Jacobi Sarug. de Elisæo Propheta & Sulamitide. De Publicano & Pharisæo. De Turre Babylonica. De desponsatione Rebeccæ. De S. Paulo Apostolo. De Stephano Protomartyre. De nativitate Domini. De Cherub & latrone. De Eucharistia, & quod non liceat è Templo egredi tempore sanctorum sacramentorum. De Pueris Ephesi, seù *septem Dormientibus*. De filio prodigo. De Amore Dei. De Sanctis martyribus. De Hosannis. De muliere septem virorum, seù de resurrectione mortuorum. De decem Virginibus. De nativitate Domini. De Fide. De Abraham. De nativitate Domini, de stella, quæ apparuit Magis, & de infantium cæde. De Anania, Azaria, Misaële, & Daniele.

In 4. membr. 228.

X I V.

Jacobi Sarug. homilia de Samaritana. De muliere curva.

Ephræm Syri sermo de lucta spirituali.

Jacobi Sarug. De torrente, quem vidit Ezechiel Propheta. De Ozia Rege & Isaia Propheta.

Ephræm Syri de Job.

Jacobi Sarug. de Job. De Elia Propheta. De Elisæo propheta, & Sulamitide. De Arca fœderis. De circumcisione Moysis. De Moyse & Silice. De Phinees. De Samsone. De Thamar. De Osee Propheta & duabus ejus uxoribus. De illapsu Altissimi super montem Synai. De Velo Moysis. De Moyse & Amalec. In illud Moysis, *ostende mihi gloriam tuam.* De Turre Babylonica. De Melchisedech. De duobus passeribus, quorum alter ad fontem aquarum juxta legem necabatur, alter pro peccato dimittebatur. Adversùs eos, qui dicunt, Angelos sibi uxores duxisse ex filiabus hominum. De Joseph, quatuor postremæ homiliæ, à septima scilicet ad decimam. De Abel & Cain, IV.

In fol. membran. 65.

X V.

Joannis Chrysostomi Homilia de Annunciatione B. Virginis Mariæ. De nativitate Domini. De Luminibus. De S. Stephano. De tentatione Domini. De Hosannis, ex commentario in Evangelium Matthæi.

Jacobi Sarugensis de Hosannis homilia soluta oratione. De Hosannis homilia metrica.

Joannis Chrysostomi in illud, *Pater si possibile est, transeat à me calix iste.* De proditione Judæ. De Passione Domini. De cruce & latrone.

Jacobi Sarugensis homilia de feria sexta crucifixionis, soluta oratione.

Procli Constantinopolitani de Juda proditore.

Joannis Chrysost. Homil. 85. in Joannem. De Dominica resurrectionis.

Ja-

Jacobi Sarug. de resurrectione Domini, homilia soluta oratione.

Severi Patriarchæ Antiocheni homilia de Pentecoste.

Joannis Chrisostomi de cruce, Adam, & Eva.

Jacobi Sarug. de Passione Domini homilia metrica.

In 4. membr. 163.

XVI.

Ephræm Syri Cantus de defunctis XXXI. De defunctis Odæ XXXVIII. *nimirùm pro quolibet defunctorum gradu, pro Episcopis, Presbyteris, Diaconis, monachis, laicis, viris, mulieribus, & pueris.* De Episcopis defunctis carmen heptasyllabum: *quo metro sequentia Ephræmi & Isaaci carmina alligata sunt.* De monachis II. De Presbyteris & Diaconis.

Isaac Syri de Presbyteris defunctis.

Ephræm de mulieribus. De viro qui orphanos relinquit. De mulieribus quæ orphanos relinquunt.

Isaac De pueris II. De adolescentibus. De omnibus defunctis. De peregrinis. De omnibus defunctis, III.

Ephræm de divitibus & principibus viris. De omnibus defunctis. De peste XI. De Sacerdotibus & monachis. De Sacerdotibus.

Isaac de pueris.

Jacobi Sarug. De defunctis, Carmina dodecasyllaba XII. videlicet, de omnibus defunctis V. de pueris, III. de sponsis, de peregrinis, de Virginibus & sanctimonialibus, de Sacerdotibus.

Orationes consolatoriæ pro defunctis Sacerdotibus, Diaconis, & laicis.

Lectiones ex Scriptura pro exequiis defunctorum Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum, Subdiaconorum, & laicorum.

In 8. membran. 129. exaratus à Theodoro anno Seleuci Nicatoris Regis Syriæ 1135. (*Christi* 823.) die 8. Octobris, feria quinta.

XVII.

Joannis Apameensis monachi Sermo de recta in Deum & Christum fide; nec non de bonis operibus. De timore Dei. De vita ascetica & de corporis subjectione: & quod per tribulationes & ærumnas aditus in regionem spiritualem agnitionis Christi paratur.

Ephræm Syri de defunctis Odæ II. Adhortatio ad virtutum exercitia: de Patientia, de Pœnitentia, & Parænesis Hymni XI. De abnegatione Simonis Petri hymni II. Precatio, de Pœnitentia, de divina longanimitate, & Parænesis, Hymni VII.

Isaac Doctoris de monachorum perfectione, & Parænesis, Carmina heptasyllaba II.

Joannis Apameensis monachi Epistolæ V. videlicet I. de Trinitate & Incarnatione: II. Parænetica: III. & IV. de Fide, V. ad Leontium de spirituali communione, quam habituri sumus cum Deo in regione vivorum.

Severi Antiocheni Cantus de Juliano Patriarcha.

Joannis Apameensis monachi Capita doctrinæ XX. de re ascetica.

Ephræm Syri Parænesis heptasyllaba. De defunctis Odæ II.

Isaac de defunctis.

Ephræm de defunctis, Odæ & Carmina VIII.

Evagrii caput de Acidia, ex Tractatu de septem vitiosis cogitationibus.

Balæi Odæ pentasyllabæ VI.

Ephræm de defunctis Odæ IX.

In 8. membr. 204.

XVIII.

Marci Anachoretæ Sermo de Lege spirituali. Adversùs eos, qui putant, se ex operibus suis justificari. Mentis cum anima consultatio. Parænesis. De Baptismo. De Pœnitentia. Interrogationes scholastici per modum disputationis.

Esaiæ Abbatis sermo de recta vivendi forma, & de fide perfecta. Colloquium duodecim senum. Quomodo fratres adinvicem se gerere debeant. De humilitate. Præcepta ad eos, qui mundo abrenunciant. De iis, quæ audivit & vidit apud Senes. De Perfectione. De impassibilitate. Parænesis. De operosis cogitationibus.

Macarii Magni Ægyptii discipuli S. Antonii, Sermones III. & Epistolæ VIII.

Macarii Alexandrini Sermones III. & Epistolæ VII.

Ammonæ Abbatis & Episcopi Epistolæ XV.

Quæsita monachorum ad Basilium Magnum Cæsareæ Cappadociæ Episcopum de re monastica, CCCLX. *quibus continetur totus ferè Tractatus S. Basilii de Institutione monastica, qui in Regulas fusiùs breviùsque disputatas dividitur; ordine tamen ab editis diverso: quædam etiam in eis sunt, quæ in impressis desiderantur.*

Abraham Nephrateni Sermones III.

In 4. membran. 219. exaratus anno Alexandri 1080. (*Christi* 769.) die 30. Augusti, feria quarta.

Gre-

XIX.

Gregorii monachi Sermones X. quorum septimus Dialogum continet ipsum inter, & Theodorum atque Epiphanium.

Joannis Apameensis Sermones III. de mundo novo, & de animi affectibus ad Eusebium & Eutropium.

Abraham Nephtareni Sermones III.

Liber Graduum. De arduo ascensu in via civitatis Domini. De iis, qui perfici cupiunt. De justis & perfectis.

Dionysii Areopagitæ Epistola ad Timotheum de martyrio SS. Petri & Pauli Apostolorum. De Sacerdotio, *ex libro de Ecclesiastica Hierarchia*.

Joannis Apameensis Præcepta ad quendam fratrem peregrinum. Parænesis. De habitatione cellarum. De caritate. De paupertate.

Apophthegmata Patrum.

Esaiæ Abbatis Doctrina ad fratres, qui mundo abrenunciant, & monasticam vitam amplectuntur. Parænesis, quæ inscribitur Doctrina Patrum. De consideratione & intelligentia, & operosis cogitationibus. De tribus virtutibus. Doctrina, seu sermo Antonii Magni. De institutione fratrum tyronum, sive in cœnobio habitare velint, seu vitam solitariam ducere. De iis, qui simul habitare volunt. De consideratione & intelligentia. De iis, quæ vidit & audivit à Senibus: Inscribitur Sermo Senum.

Mosis & Pœmenis Abbatum sententiæ.

Interrogationes & Responsiones Patrum Ægyptiorum.

Antonii Magni Epistola ad fratres.

Historia Actuum Patrum Ægyptiorum. Eadem ac historia Lausiaca Palladii ab initio usque ad caput 35.

Joannis Apameensis de animi affectibus ad Eusebium & Eutropium, *ut suprà, sed diverso charactere*.

In 4. membran. 303.

XX.

Vita Isaaci Ninivitæ Arabico sermone, sed literis Syriacis.

Isaac Ninivitæ Excepiscopi de Institutione monastica Libri IV. è Syriaco in Arabicum sermonem conversi, quorum syllabus in hoc Primo Tomo exhibetur à pag. 446.

In fol. bombyc. 260. Syriacis literis, sed Arabico sermone exaratus à Joanne monacho ex Mansuria anno Græcorum 1827. (*Christi* 1516.) cujus sex postremos quinterniones Moses monachus in deserto Scetensi descripserat anno Græcorum 1712. (*Christi* 1501.) Pertinuit olim ad Thomam Presbyterum ex urbe Hesna, qui eumdem dono dedit Cyriaco Presbytero & Abbati monasterii S. Mariæ Syrorum in deserto Scetensi.

XXI.

Isaac Ninivitæ Excepiscopi de Institutione monastica Liber unus, cujus syllabus in hoc Primo Tomo exhibetur à pagina 449.

Joannis Sabæ Dilaitensis ad Joannem fratrem suum Sermones ascetici XXIII. de divinis donis & spiritualibus consolationibus, quibus anachoretæ à Deo donantur. De custodia mentis. De tribus gradibus perfectionis. De spiritu fornicationis. De spiritu blasphemiæ. De ira, de vagatione mentis, de tristitia, & de superbia. De Angelorum officiis erga Anachoretas, deque malorum Dæmonum fraudibus. Non esse reprehendendos Patres, qui in suis disputationibus ad auditorum captum verba accommodant. De Institutione Fratrum novitiorum. De oratione. De custodia interiorum & exteriorum sensuum. De voluntaria huic sæculo morte, & de æterna alterius sæculi vita. De Animarum post obitum statu, diversæ Patrum sententiæ. De libertate quam apud Deum habent ii, quorum corda Spiritu Jesu aguntur: & quomodo iidem beneficia per Spiritum Sanctum indigentibus præstent. De diversis donorum generibus, quæ à Deo gratis tribuuntur. De mundi novi Arcanis. De admirabili Dei revelatione in anima: & de admirabili libertate, quam Deus animæ per ardentem erga ipsum amoris flammam impertitur, & in qua animam mysticè alloquitur: deque animæ cum Angelis commistione, & de caritatis officiis, quæ illi istis temporibus homini exhibent. De contemplatione Sanctissimæ Trinitatis. De donis quæ contemplantibus Deum Spiritus largitur: eorum, qui hæc experti sunt testimonium. De jucunda voluptate, qua diligentes Deum fruuntur, dum gloriam ejusdem contemplantur: & de Infantiæ Salvatoris contemplatione. De fuga mundi & de amputanda libertate. Monita & consilia de sancta Pœnitentia. Quomodo Christus Dominus amicis suis seipsum revelet, & qua ratione eos in seipsis lætificet. Visio quam Deus cuidam revelavit, quum ad Divina mysteria consecranda accederet.

In 4. membran. 352. Codex ſcriptus rogatu Marci monachi & Presbyteri, qui olim pertinuit ad monaſterium Syrorum in deſerto Abbatis Macarii in monte Sciahit, hoc eſt, Trutinæ cordium.

XXII.

Iſaac Ninivitæ Exepiſcopi de Inſtitutione monaſtica Liber unus, ut ſuprà Cod. 21.
Philoxeni ſeu Xenaiæ Epiſcopi Mabugenſis, hoc eſt, Hierapolitani Reſponſio ad quæſita Patricii Edeſſeni Eremitæ, de præceptis Dei obſervandis, de vitanda peccandi occaſione, & de cauſa offenſionis proximis non danda.
Joannis Sabæ Dilaitenſis ad Joannem fratrem ſuum ſermones aſcetici, ut ſuprà Cod. 21.
In 4. membran. 211.

XXIII.

Dionyſii Areopagitæ de divinis nominibus, cum commentariis incerti Auctoris.
In 4. membran. 41.

XXIV.

Gregorii Nyſſeni Epiſtola ad Theophilum Alexandrinum adversùs Apollinarem. De Oratione Domiuica Homiliæ V. De Beatitudinibus Homiliæ VIII. De hominis opificio ad Petrum fratrem. In Cantica Canticorum.
In fol. membran. 151. Codex emptus pro Scetenſi S. Mariæ Syrorum Monaſterio unàcum aliis biſcentum quinquaginta Codicibus à Moyſe Niſibeno, ejuſdem monaſterii Abbate, anno Græcorum 1243. (*Chriſti* 932.)

XXV.

Philoxeni Xenaiæ Epiſcopi Mabugenſis ſeu *Hierapolitani* Liber de Trinitate & Incarnatione, in tres Diſſertationes diviſus.
In fol. membran. 162. ſcriptus anno Græcorum 875. (*Chriſti* 564.) die 20. Aprilis.

XXVI.

Philoxeni Mabugenſis Liber de Uno ex Trinitate incarnato & paſſo, in Diſſertationes X. diviſus. Reſponſio ad Anonymum, in qua Adverſarii capita proponit & refellit. Epiſtola ad monachos, quæ fuit cauſa diſſidii Philoxenum inter & Adverſarium. De Uno ex Trinitate, Auctoritates Patrum, quas abundè congerit contra propoſitiones Adverſarii.
In fol. membran. 136.

XXVII.

Philoxeni Mabugenſis Epiſtolæ V. videlicet, ad monachos Teladenſes de recta Fide II. Ad monachos Gugalenſes. Ad monachum novitium de re aſcetica. Ad monachos Senunenſes de Incarnatione Verbi adversùs duarum naturarum aſſertores, tranſmiſſa ex urbe Philippopoli in Thracia, ubi Philoxenus exulabat.
Severi Patriarchæ Antiocheni Profeſſio Fidei.
In 4. membran. 131. Codex emptus unàcum aliis 250. à Moyſe Niſibeno Abbate Scetenſis S. Mariæ Syrorum monaſterii anno Græcorum 1243. *Chriſti* 932. cujus ad calcem legitur titulus duorum aliorum Philoxeni Tractatuum: videlicet, I. Adversùs Neſtorianos & Eutychianiſtas. II. De Fide in illud Petri, *Jeſus Nazarænus, vir qui à Deo &c.* adversùs Neſtorianos.

XXVIII.

Joannis Epiſcopi Cæſareenſis Apologia pro Concilio Chalcedonenſi adversùs Monophyſitas.
Severi Patriarchæ Antiocheni Philalethes adversùs Joannem Cæſareenſem.
In 4. membran. 156. Codex olim pertinuit ad Bibliothecam monaſterii S. David, ſcriptus ſub Daniele Abbate, & Simeone Perſa Presbytero.

XXIX.

Pauli Callinici Præfatio de multiplici Corruptionis ſignificatu.
Severi Patriarchæ Antiocheni & *Juliani Epiſcopi Halicarnaſſæi* Epiſtolæ ſex, quæ diſputationi de corruptibilitate & incorruptibilitate Corporis Chriſti occaſionem dedere, quarum 1. 3. & 5. Juliani ſunt. 2. verò, 4. & 6. Severi.
Severi Liber adversùs Julianum, in quo docet, Chriſti corpus ante reſurrectionem quidem corruptioni, hoc eſt, paſſioni & morti obnoxium fuiſſe, ſecùs poſt reſurrectionem.
Quæſita hæreticorum VIII. & totidem *Reſponſiones Catholicorum*. Ita Julianiſtas & Severianos Severus appellabat.
Severi epiſtola ad monachos Orientales, qua docet eos de incorruptibilitate Corporis Chriſti. Sermo Apologeticus

cus adversùs Juliani Appendicem. Responsio ad Anathematismos Juliani. Liber adversùs Manichæos, & Apologia pro Philalethe suo adversùs Joannem Cæsareensem.

In fol. membran. 145. Codex scriptus mense Aprili, anno Græcorum 839, (*Christi* 528.) in urbe Edessa, sub Bar-Aphtonio Abbate S. Thomæ in Sciulac, opera & studio Pauli Callinici, qui eum è Græco in Syriacum transferri curavit. Emptus autem à Moyse Nisibeno Abbate S. Mariæ Syrorum in deserto Scetensi anno Græcorum 1243. *Christi* 932.

XXX.

Severi Patriarchæ Antiocheni Liber de incorruptibilitate Corporis Christi adversùs Julianum Halicarnassæum, ut suprà Cod. 29.

In 4. membran. 163. Codex emptus anno Græcorum 1243. *Christi* 932. à Moyse Nisibeno Abbate Nitriensi pro Scetensi S. Mariæ Syrorum monasterio.

XXXI.

Jacobi Episcopi Edesseni epistola de Punctis & Orthographia Syriaca.

Severi Patriarchæ Antiocheni Homiliæ Epithroniæ, seu Enthronisticæ, quas Antiochiæ ad populum habuit. Universim sunt 125. quarum priores 43. desiderantur. Quæ verò in hoc Codice habentur, à Jacobo Episcopo Edesseno è Græco in Syriacum conversæ sunt: videlicet: Homilia 44. de commemoratione Sanctorum, quæ post hebdomadam Resurrectionis Dominicæ celebratur. 45. In illud Apostoli ad Timotheum: *exerce teipsum ad pietatem: nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est; pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ præsentis & futuræ*: & in illud Salvatoris nostri ad Magdalenam: *noli me tangere: nondum enim ascendi ad Patrem meum*: Et de religiosissimi Imperatoris victoria, quæ nobis annunciata est. 46. Cur media Pentecostes die conventum celebramus: & de congrua illa lectione Evangelii Joannis ajentis, *quum jam medium Pentecostes transiisset, ascendit Jesus in Templum, & docebat &c.* 47. De Ascensione Dei magni & Salvatoris nostri Jesu Christi, Altera. 48. De Pentecoste: habita in sequenti hebdomada, feria sexta, quæ consuetum jejunium præcedit. 49. In illud Apostoli ad Romanos: *Propterea sicut per unum hominem peccatum in mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt: usque ad Legem enim peccatum erat in mundo: peccatum autem non imputabatur, quum Lex non esset. Sed regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, etiam in eos, qui non peccaverunt in similitudinem prævaricationis Adæ, qui est forma futuri.* Et in illud ejusdem Apostoli ad Corinthios; *quum autem subjecta fuerint illi omnia, tunc & ipse Filius subjectus erit ei, qui subjecit sibi omnia, ut sit Deus omnia in omnibus.* 50. De S. Leontio martyre. 51. De S. Domitio martyre. 52. De Machabæis. 53. De flagellis, quæ urbi Alexandrinorum acciderunt. 54. In eos, qui post peractas Preces, ad Theatrum se conferunt: his enim interesse spectaculis, nefas esse: sed unumquemque ad evitandum imminentis iræ flagellum debere operibus pœnitentiæ sedulò incumbere, & sancta adorandaque mysteria frequenter percipere. 55. Syntacticon, seu Salutatio, quum ad Sanctas villarum oppidorumque Ecclesias & ad sacra monasteria profecturus esset. 56. De suo ipsius in urbem Cansarinum adventu, deque occursu populorum fidelium ejusdem civitatis. Interrupta ob interjectam à quibusdam interrogationem. 57. Quod detentus fuerit à fidelibus Cansarinensibus in commemoratione S. Sergii martyris: & de eodem martyre, deque fratre ipsius Baccho, qui unàcum eo martyrii lauream adeptus est. 58. Quomodo in urbem Cyrum advenerit: & de dispensatione adventus in carne Christi Dei nostri. 59. habita in urbe Cyro de dispensatione adventus in carne Christi Dei nostri, adversùs Theodoreti blasphemias. 60. habita, quum à fidelibus urbis Cyri rogaretur, ut apud ipsos maneret, quo aliam ex ipso doctrinam acciperent. 61. De reditu suo, postquam sacra illa monasteria visitaverat, habita in commemoratione Sancti Præcursoris & Baptistæ Joannis. 62. De crepitibus ac tinnitibus, qui in Palæstina editi sunt: & de carbonibus igneis, quos energumeni evomebant, ostensique fuerunt Sanctæ Dei Antiochenæ Ecclesiæ. 63. De nativitate Christi Domini, Tertia. 64. Quum rogatus fuit à quibusdam fratribus fidelibus, ut quam in urbe Cyro adversùs Theodoreti blasphemias habuerat homiliam, ipsis repeteret. Assumpto, quod commemorationi Infantium ab Herode interfectorum conveniret, exordio, repetita fuit eadem illa homilia, pau-

paucis quibusdam ipsi adjunctis. Habita autem fuit in Ecclesia, quæ Κατὰ Καινὴν appellatur, ubi Nestorianæ hæreseos vulpes latitabant. 65. De SS. Basilio & Gregorio: additis in fine laudibus S. Theophori Ignatii. 66. De Luminibus: hoc est, *Epiphania Domini*. 67. De S. Dei genitrice semperque Virgine Maria. 68. Quod oportet jejunare: habita initio Jejunii Quadragesimalis. 69. De præparatione ingressus in Baptisterium, qui fit de more post sanctam Resurrectionis festivitatem. Habita ad vesperas ingressus Jejunii, quum Sacrum Baptisterium clauderetur. 70. Parænetica III. habita de more feria quarta hebdomadæ Passionis. 71. De Ascensione Dei magni & Salvatoris nostri Jesu Christi. 72. De repositione sacrorum membrorum sanctorum Martyrum Procopii & Phocæ in Domo illa, quæ Michaelis appellatur. 73. De Sancto Barlaham martyre. 74. habita feria sexta hebdomadæ post Pentecosten quum Jejunium de more celebraretur: In illud, quod legitur ex Actibus Apostolorum: *Petrus autem & Joannes ascendebant ad Templum hora Orationis nona: & vir quidam claudus de utero matris suæ efferebatur, & reliqua*. 75. de S. Juliano martyre. 76. Quum commemoratio & preces de more fierent pro omnibus pauperibus ac peregrinis, qui sepulti sunt & adhuc sepeliuntur in loco, qui Pandecta dicitur. Quumque multi in conventu desiderarentur, dilata fuit ad alterum diem homilia. 77. Quod sibi minime contradicant, diverso licet modo narrent Evangelistæ quæ circa Resurrectionem Dei & Salvatoris Christi contigerunt, quæ nos singulis Dominicis nocte legimus. 78. De Sanctis martyribus Taracho, Probo, & Andronico. 79. In illud Salvatoris nostri ad Pharisæos & Scribas in Evangelio. *Vos autem dicitis, siquis dixerit patri aut matri, oblatio quæcumque ex me tibi proderit, non honorat patrem & matrem*. Et quomodo intelligendum est illud, *non quæ intrant in os coinquinant hominem, sed quæ procedunt ex ore*: & adversùs eos, qui dilatant phylacteria. 80. De anniversaria Consecrationis suæ die: habita in Templo S. Romani martyris, quum annus quartus inciperet: est autem prima. 81. In illud Matthæi, *quum venissent Capharnahum, accesserunt ad Petrum, qui didrachma exigebant, dicentes: magister vester, non solvit didrachma, & reliqua*. 82. In illa Evangelii verba, quæ subjunguntur iis, quæ in præcedenti homilia examinata sunt: *in die illa accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes: quis, putas, est major in regno cœlorum*: & reliqua. 83. De nativitate Domini. Est IV. habita in Templo Sanctæ Dei genitricis Virginis Mariæ, instaurato à munificentissimo ac religiosissimo Imperatore Anastasio. 84. De Basilio Magno & Gregorio Theologo: habita de more in Templo Theophori martyris Ignatii. 85. De Luminibus. 86. De S. Antonio, qui primus in Ægypto vitam monasticam instituit. 87. De Jejunio: quarta. 88. De præparatione ingressus de more in Baptisterium. 89. In Parabolam illam Lucæ: *homo quidam descendebat ab Jerusalem in Hiericho, & incidit in latrones*. Et de iis, qui medio Jejunio non solverunt de more lineos pannos, quibus colligarentur pauperes fœtidis ulceribus aliisque morbis laborantes. 90. Catechesis de more ad eos, qui Baptismum in venerabili Resurrectionis die suscepturi erant. 91. De Athanasio Confessore & Episcopo Alexandrino: & adversùs eos, qui ludis Olympicis delectantur.

In fol. membran. 215. Codex è Græco in Syriacum translatus à Jacobo Episcopo Edesseno anno Græcorum 1012. (*Christi* 701.) sub Athanasio Patriarcha, & Thoma Episcopo Callinici.

XXXII.

Severi Patriarchæ Antiocheni Homiliæ 29. videlicet à septuagesima tertia usque ad centesimam primam quarum priores undeviginti habentur in Codice præcedenti, alia licet versione ab ea, quam Jacobus Edessenus curavit: reliquæ hice titulis prænotantur.

Homilia 92. De feria sexta post Pentecosten. 93. habita antequam Synodicæ religiosissimi Timothei Archiepiscopi Alexandrini literæ legerentur. 94. Responsio ad interrogationes quorumdam, quum lectum fuisset initium Evangelii Matthæi, de genealogia in carne Domini Dei ac Salvatoris nostri Jesu Christi. 95. De ea, quæ apparet, dissensione Matthæi & Lucæ circa genealogiam in carne Domini, Dei, ac Salvatoris nostri Jesu Christi. Ad calcem homiliæ in eos invehitur, qui ethnico ritu Daphnem petebant. 96. Præmissis auditorum laudibus, Interrogationes & Responsiones circa reliqua, quæ spectant ad genealogiam & nativitatem Domini, Dei, ac Salvatoris nostri Jesu Christi. 97. De S. Tecla protomartyre, 98. In illud Isaiæ Prophetæ: *ecce servus*

vus meus, in quo mihi complacui: dictus meus, in quo complacuit sibi anima mea, & reliqua. Et in illud Salvatoris nostri, *omne peccatum & blasphemia dimittentur hominibus; blasphemia verò in Spiritum Sanctum non dimittetur neque in hoc sæculo, neque in futuro*. 99. De anniversaria Consecrationis suæ die. 100. De Sancta Droside martyre. Ad calcem adhortatio, ut unusquisque pro facultate sua offerat ad perficiendum sacri Altaris apparatum. 101. De nativitate Domini. *Titulus dumtaxat hujus homiliæ habetur*.

Theophili Episcopi Alexandrini homilia de exitu animæ à corpore.

In fol. membran. 124. Codex emptus pro Scetensi monasterio sub Theodoro Abbate die 30. Julii, Anno Græcorum 887. *Christi* 576.

XXXIII.

Severi Patriarchæ Antiocheni homiliæ viginti quinque: nimirùm à centesima ad centesimam vigesimam quintam, hisce titulis prænotatæ. Homilia 101. De nativitate Domini: *Deest initium*. 102. De Basilio Magno & Gregorio Theologo. 103. De Luminibus. 104. In illud Evangelii, *Tunc venerunt Pharisæi & consilium inierunt, quomodo eum in verbo caperent, & miserunt ad eum discipulos suos cum Herodianis*: & reliqua. 105. De Jejunio. 106. De præparatione ingressus de more in Baptisterium. 107. Habita in Jejunio de quibusdam sibi è scriptura propositis interrogationibus, quarum Prima hæc est: Quid sibi vult illud Isaiæ Prophetæ: *in die illa erunt quinque civitates in Ægypto loquentes lingua Chananæa, & jurantes in nomine Domini Sabaoth, quarum una Sadoch vocabitur*: de qua tota hæc homilia est, quum ad reliquas interrogationes propter hujus primæ prolixitatem accedere nequiverit. 108. Responsio ad cætera quæsita, quæ in præcedenti homilia expedire nequiverat. Sunt autem hæc. I. De Canticis Canticorum, eorumque auctore & causa. II. Quid sibi vult illud libri 2. Regum, quod de Abisai dicitur, quum recensentur principes exercitus David: *Hic erat nominatus in tribus, & gloriosior duobus, quorum & princeps erat; sed usque ad tertium non pervenit*. III. Quare Jeremias maledicit diei, in qua natus est: nec diei tantùm, sed etiam homini, qui annunciavit patri suo, quod natus esset ei filius masculus. 109. Catechesis quinta, habita de more feria quarta hebdomadæ primæ Passionis. 110. De S. Talleleo martyre: habita in Ægea in ejusdem Templo. 111. Habita ibidem ex tempore: Responsio ad hanc interrogationem, *Si Filius à Patre inseparabilis est, cur non & Patrem incarnatum esse dicimus?* 112. Habita in Encæniis magnæ Ecclesiæ, antequam Synodicæ religiosissimi Timothei Archiepiscopi Alexandrini literæ legerentur. 113. In illud Lucæ, *Beati pauperes, quoniam vestrum est regnum cælorum. Beati estis, qui fletis nunc, quoniam ridebitis. Væ vobis divites, quoniam accepistis consolationem vestram. Væ vobis, qui ridetis nunc, quoniam lugebitis & plorabitis*. 114. De Sancta Droside martyre, & de sociabus ejus. 115. De nativitate Domini. 116. De SS. Basilio & Gregorio Theologo. 117. De Luminibus. 118. In mulierem peccatricem. 119. De Nuptiis, quas scribit Joannes Evangelista factas fuisse in Cana Galilææ, ad quas Christus invitatus, aquam in vinum convertit: ubi matrimonium honorabile esse ostendit adversùs quendam Romanum, qui blasphemè & contrario prorsùs sensu prædictum Evangelii locum exponit. 120. Habita in ingressu Jejunii, & de congrua Evangelii illius diei lectione. 121. De præparatione ingressus de more in Baptisterium. 122. Adhortatio de erogandis de more lineis pannis pro iis, qui ulceribus aliisve morbis laborant. 123. Catechesis sexta, in qua fidem orthodoxam proponit, & impias Manichæorum opiniones redarguit, monens, ut ab eorum laqueis caveamus. 124. In illud Matthæi, *Quem dicunt homines esse filium hominis*, & reliqua. Et quod oportet, rectam fidem non ex locis aut potestatibus, sed ex sana & Apostolica confessione agnosci atque probari. 125. De Hymno Trisagio, Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus Immortalis, qui crucifixus es pro nobis, miserere nobis.

In 4. membran. 184. Codex scriptus mense Augusto, anno Græcorum 874. *Christi* 563. Indictione quarta, sub Georgio Presbytero & Abbate Monasterii S. Joannis, & Presbytero Sergio.

XXXIV.

Severi Patriarchæ Antiocheni homiliæ 25. ut in Cod. præcedenti.

In 4. membran. 166. Codex emptus à Moyse Nisibeno Abbate Nitriensi pro Scetensi S. Mariæ Syrorum Monasterio anno Græcorum 1243. *Christi* 933.

CO-

CODICES ECCHELLENSES.

I.

Etus Testamentum Syriacum, recens exaratum à Sergio Risio Maronita Archiepiscopo Damasceno.

In 4. Chart. 359.

II.

Pontificalis Syriaci Maronitarum Pars Prima, in qua descripta sunt, quæ ad Pontificem ordinantem spectant. Videlicet, Ordinatio Psaltæ seu Cantoris, Lectoris, Hypodiaconi, Diaconi, Archidiaconi, Presbyteri, Periodeutæ seu Visitatoris, Archipresbyteri seu Chorepiscopi.

In 4. bombycino 127.

III.

Pontificalis Syriaci Maronitarum Pars Altera, in qua habentur quæ ad Diaconum vel populum Pontifici ordinanti respondentem spectant. Videlicet, Ordinatio Psaltæ, Lectoris, Hypodiaconi, Diaconi, Archidiaconi, Presbyteri, Periodeutæ, Archipresbyteri, Episcopi, Metropolitæ & Patriarchæ, & Consecratio Ecclesiæ.

In 4. bombycino 127. Codex exaratus anno Græcorum 1818. *Christi* 1507.

IV.

Pontificale & Rituale Syriacum Jacobitarum: videlicet. Ordo consecrationis Chrismatis: & confectionis Olei Catechumenorum, Infirmorum, & Pœnitentium. Ordo Consecrationis Ecclesiæ. Ordo Renovationis, hoc est, benedictionis Ecclesiæ pollutæ. Ordo Consecrationis Altarium, seù Tabularum. Admonitio ad eos, qui ordinandi sunt Presbyteri aut Diaconi: ubi exigitur professio fidei ex mente Jacobitarum. Eadem Arabicè. Admonitio post ordinationem. Eadem Arabicè. Admonitio ad ordinandos, auctore *Jacobo Metropolita Maipheractæ*, hoc est, Martyropolis: ubi Jacobiticæ fidei professio exigitur. Cantus, Responsoria, Hymni, & Orationes, quæ in singulis Ordinationibus recitantur.

Ordinatio Psaltæ seu Cantoris. Anagnostæ seu Lectoris, Hypodiaconi, Diaconi, Presbyteri, Archidiaconi, Chorepiscopi, Abbatis, Periodeutæ, & Abbatissæ. De iis, qui ex aliqua hæresi convertuntur. Ordinatio Patriarchæ, Metropolitæ, & Episcopi.

Scholion ex Epistola Jacobi Edesseni, quod fores Ecclesiæ occludi debeant, dum sacra officia celebrantur.

Ordo, quum novus Episcopus, aut Metropolita, aut Patriarcha possessionem Sedis suæ capit.

Dionysii, seù *Jacobi Barsalibæi* Episcopi Amidæ Oratio habita in Templo Sancti Ananiæ propè urbem Mardin, in anniversaria consecrationis Michaëlis Patriarchæ die.

Expositio mysteriorum, quæ in Ordinationibus continentur.

Ordo Baptismi, qui ad *Apostolos* refertur. Ordo Baptismi *Severi* Patriarchæ Antiocheni. Ordo Baptismi *Philoxeni* Episcopi Mabugensis.

Ordo Tonsuræ Monachorum, in quo exstat hymnus auctore *Said Bar-Sabuni*, qui ad Episcopatum Meletinensem evectus, Joannis nomen assumpsit: initiales verò singulorum versuum literæ auctoris nomen exprimunt.

Expositio mysteriorum, quæ in Tonsura Monachorum continentur, auctore *Moyse Bar-Cepha* Episcopo Beth-Raman.

Ordo Tonsuræ Monialium.

Ordo Benedictionis Aquæ in nocte Epiphaniæ juxta novam & accuratam emendationem *Jacobi* Episcopi Edesseni, cujus habentur fragmenta ex epistolis ad Joannem Stylitam, ad Adæum Presbyterum, & de rebus mysticis de eadem Aquæ benedictione.

Ordo Benedictionis Olivarum, quæ fit mane Dominicæ Hosannarum.

Ordo accessus ad Portum, nocte feriæ secundæ Passionis (ideſt majoris habdomadæ, in qua officium Quadragesimale terminatur.)

Ordo ablutionis pedum Feria quinta mysteriorum.

Memoria Crucifixionis, ideſt, *Adoratio Crucis* feria sexta majoris hebdomadæ.

Ordo Indulgentiæ ac veniæ, quæ fit Sabbato Annunciationis, ideſt Sabbato Sancto.

Ordo salutationis, quæ fit in magna Dominica Resurrectionis.

Ordo genuflexionis in Dominica Pentecostes.

Ordo receptionis Hæreticorum & Apostatarum.

Ordo

Ordo receptionis Peccatorum publicorum.
Ordo Confessionis, seu absolutionis peccatorum, qui ad Confessionem accedunt.
Orationes & absolutiones ab omni genere peccatorum.
Orationes & benedictiones variæ.
In fol. bombyc. 199. Codex Syriacus scriptus ab Abulpharagio pro Bibliotheca Patriarchali anno Græcorum 1883. *Christi* 1572. ex autographo Michaëlis magni Patriarchæ Jacobitarum, qui Ritum hujusmodi collegit & correxit.

V.

Anaphora Petri Apostoli, quæ major appellatur. *Duodecim Apostolorum*, quæ S. Lucæ inscribitur. *Joannis* Apostoli & Evangelistæ. *Xysti* Papæ Romani. *Petri* Apostoli, altera. *Dionysii* Episcopi Amidæ. *Joannis Chrysostomi*, initium, *Deus magne & æterne*, quæ potiùs est Joannis Episcopi Haran, Chaburæ & Nisibis, ut liquet ex Cod. Nitriensi III. *Joannis* Patriarchæ, qui & Josue Barsusan. *Julii* Papæ. *Eustathii* Patriarchæ Antiochiæ. *Marci* Evangelistæ. *Philoxeni* Episcopi Mabugensis, initium, *Deus vita omnium*, quæ ad Simeonem Persam in aliis Codicibus refertur. *Jacobi* Apostoli fratris Domini. *Cyrilli* Alexandrini. *Lazari* Barsabtæ, seu Philoxeni, Episcopi Babylonis. *Jacobi* Sarugensis. *Maruthæ* Tagritensis. *Thomæ* Germaniciæ. *Matthæi* Pastoris. *Joannis Maronis* Patriarchæ Antiochiæ. *Gregorii* Theologi. *Ignatii* Theophori.
Ordo Missæ Maronitarum.
In fol. bombyc. 139. Codex Syriacus scriptus Gamblini in Cypro à Presbytero Jamino sub Joanne Metoscita Episcopo anno Græcorum 1846. Christi, ut notat Scriptor, 1536. Sabbato die 19. Februarii.

V I.

Officium Feriale Syriacum Jacobitarum. *Prodiit Romæ impensis Athanasii Saphar Episcopi Mardensis, typis Sacræ Congregationis de Propaganda Fide anno* 1696. *hoc titulo:* Breviarium Feriale Syriacum, SS. Ephræm & Jacob Syrorum, juxta Ritum ejusdem Nationis, quod incipit à feria secunda, usque ad Sabbatum inclusivè.
In 4. *bombyc.* 153.

V I I.

Chronicon Arabicum *Ismaëlis* Ben-Ali (*idest*, *filii Ali*) Ben Machmud, Ben Mohammad, Ben Omar, Ben-Sciahinsciah, Ben Ajub, ab Adamo usque ad annum Hegiræ 487. Continet Præfationem, & Partes V. In prima differit de Patriarchis, Prophetis, & Regibus ab Adam usque ad excidium Templi sub Tito. In secunda de Regibus Persarum, Chaldæorum, Ægyptiorum, Græcorum, Romanorum ante & post Mahometanam Sectam, Francorum, Syrorum, Indorum, Sinensium & Arabum. In tertia de diversis Gentium Sectis. In quarta de historia Arabum, eorumque genealogia. In quinta Chronicon Moselmanorum, hoc est Mahometanorum, à Mahomete pseudopropheta usque ad Mostadherum, qui imperare cœpit anno Hegiræ 487.
In fol. bombyc. 278.

V I I I.

Ebnarrahebi Christiani Ægyptii Chronicon Arabicum ab Orbe condito ad annum Martyrum 955. Hegiræ 657. quod sub nomine Chronici Orientalis prodiit in Historia Byzantina Interprete Abrahamo Ecchellensi anno 1651. Continet Præfationem, & sequentes Tractatus, videlicet: Series Patriarcharum ab Adam ad Moysen, qui vigesimus septimus numeratur, cum exacta annorum eorundem collectione. Series Judicum Israel à Josue ad Samuelem Prophetam, qui quinquagesimus primus est ab Adam. Series Regum Juda & Israel à Saul ad Transmigrationem Babylonis. Series Regum Chaldæorum, Persarum, Græcorum & Ægyptiorum ab Evilmerodach filio Nabuchodonosor, qui septuagesimus sextus, ad Alexandrum Philippi Macedonem, qui nonagesimus secundus: & ab hoc ad Ptolemæum Philadelphum, qui nonagesimus octavus. Series Ducum Assamonæorum, seu Machabæorum à Matathia filio Johanan ad Agrippam. Series Regum Ægypti à Ptolemæo Philadelpho, qui suprà, ad Cleopatram, quæ centesima sexta. Series Imperatorum Romanorum ab Augusto Cæsare ad Heraclium, qui centesimus sexagesimus sextus est ab Adam: sub quo Mahometanorum cœpit Imperium feria v. die 1. mensis Moharram, hoc est die 21. mensis Abib, seù die 15. mensis Tamuz, hoc est Julii, anno Ale-

Alexandri 933. *Christi* 622. Series Chalipharum à Mahomete, qui primus, ad Hosnum Ben-Ali, qui sextus. Series Calipharum Amiatarum à Moavia Ben-Abi-Sophian, ad Meruan Ben-Mohammad Gahadi, qui vigesimus primus. Series Calipharum Abbasitarum, ab Abul-Abbas Assaphahi Abdalla, qui vigesimus secundus, ad Al-Mostasem-billa, qui quinquagesimus octavus. Series Calipharum Phatemitarum in Africa & in Ægypto imperantium ab Al-Modhi Abu-Mohammad Abdalla, qui primus, ad Al-Aded-Ledin-Alla Abu-Mohammad Ben-Al-Haphed, qui decimus quartus. Series Calipharum Ajubitarum ab Annadero Saladdino Joseph, Ben-Alamir Negemaddin Ajub, qui primus, ad Al-Mansur Nureddinum Ali, qui decimus quartus. Series Patriarcharum Alexandrinorum usque ad annum Martyrum 955. Hegiræ 657. à Sancto Marco Evangelista usque ad Athanasium Ben-Colail, qui septuagesimus sextus, cujus tempore hoc Chronicon conscriptum. Sequuntur recentiori manu nomina aliorum undeviginti Patriarcharum post Athanasium, quæ in Chronico Orientali edita non sunt, à Gabriele nimirùm Tanbadi, qui septuagesimus septimus, usque ad Gabrielem Saidensem, qui nonagesimus quintus. Historia septem Synodorum Oecumenicarum, videlicet, Nicænæ, Constantinopolitanæ, Ephesinæ primæ adversùs Nestorium, Ephesinæ secundæ adversùs Eutychen (*hanc enim recipiunt Copti Monophysitæ*) Chalcedonensis (*quam auctor Monophysita refert & rejicit, ejus loco quartam Synodum appellans Ephesinam secundam*) Constantinopolitanæ quæ quinta, Constantinopolitanæ iterùm quæ sexta, & Constantinopolitanæ demùm, quæ septima adversùs Iconoclastas (*quæ tamen Nicææ, non Constantinopoli habita est.*)

In fol. bombyc. 96. Codex archetypus, unde Chronici Orientalis editionem Ecchellensis curavit, scriptus Alexandriæ feria 2. mense Bescentio die 13. anno Martyrum 1023. Hegiræ 706. die 3. mensis Dilchede.

IX.

Chronicon Arabicum, inscriptum, *Praxis speculantium de historia priorum & posteriorum*, in Præfationem & duas Partes divisum. Pars 1. de Adam & reliquis Patribus usque ad Mahometis tempora: ubi de Regibus Græcorum, Romanorum, Ægyptiorum, & Arabum. Pars 2. historia Moselmanorum ab ortu Mahometis pseudoprophetæ usque ad annum Hegiræ 806.

In 4. bombyc. 127. Codex scriptus feria 4. die 3. mensis Safar, anno Hegiræ 992. à Mohammad filio Achmed, filii Abdarrachmani, filii Ali Carani Ansarensis.

X.

Chronicon Arabicum *Gregorii Abulpharagii* seu Bar-hebræi, Episcopi Tagritensis & Primatis Orientis, ab Adamo ad annum Alexandri 1589.

In 4. bombyc. 351.

XI.

Gregorii Bar-hebræi Episcopi Tagritensis, Theologia, quæ inscribitur *Liber Radiorum*, ubi de opere sex dierum: de Deo Uno & Trino: de Incarnatione Verbi: de Angelis: de malis spiritibus: de Anima: de Sacerdotio: de Libero arbitrio & exitu hominis: de consummatione sæculi: & de Paradiso.

In 8. bombyc. 246. Codex Syriacus scriptus à Josue Monacho & Presbytero Joannis filio ex Belidra territorii Hasan-Cephæ sub Ignatio Patriarcha, anno Græcorum 1641. feria 6. die 28. Septembris.

XII.

Gregorii Bar-hebræi Libri Ethicorum IV. de corporis animique motibus & affectibus, deque virtutibus & vitiis.

In 4. bombyc. 109. Codex è Syriaco in Arabicum translatus, Syriacis tamen literis exaratus à Presbytero Joanne Gariri filio Damasceno die Dominico, 20. Julii, anno Græcorum 1956. Hegiræ 1056. die 6. Gemadi posterioris.

XIII.

S. Antonii Magni Regulæ, Sermones, Documenta. Admonitiones, Responsiones & Vita, ex Arabico Latinè reddita & exarata ab Abrahamo Ecchellensi.

Joannis Maronis Patriarchæ Antiochiæ Expositio Liturgiæ Syrorum: Syriacè usque ad caput 21.

In fol. chart. 64. Codex propria Abrahami Ecchellensis manu exaratus.

Joan-

XIV.

Joannis Maronis Patriarchæ Antiocheni Libellus Fidei adversùs Nestorianos & Monophysitas ad Libani incolas transmissus. Liber adversùs Monophysitas. Liber adversùs Nestorianos. Epistola de Trisagio: Syriacè, cum versione Arabica, ut videtur, Thomæ Haranitæ Episcopi Caphartabensis.
Davidis Pauli filii Episcopi Jacobitæ, Dialogus Græcum inter & Syrum, de Trisagio. Syriacè.
Thomæ Haranitæ Episcopi Caphartabensis Liber de unica Christi voluntate in X. Propositiones divisus, & ad Joannem Antiochenum Melchitarum Patriarcham anno Græcorum 1400. transmissus. Arabicè charactere Syriaco.
In 8. bombyc. 157. exaratus à Joseph ex oppido Hachel territorii Byblienfis anno Græcorum 1703. die 20. Februarii.

XV.

Fr. Bruni à S. Ivone Vicarii Carmelitarum Discalceatorum Alepi, compendium Arabicum S. Joannis Damasceni de Fide orthodoxa, inscriptum, *scutum orthodoxæ fidei*, in libros IV. divisum. Liber 1. de Deo. 2. de opere sex dierum, & de actibus humanis. 3. de Providentia Dei, de lapsu hominis, de duabus Christi naturis & unica persona, Mariam esse matrem Dei, de duabus Christi voluntatibus & operationibus, de passibili & impassibili. 4. de iis quæ post Christi resurrectionem acciderunt, videlicet de ejus impassibilitate, de sessione à dextris Patris &c. de Baptismo, de recta fide, de Sancta Cruce, de adoratione ad Orientem, de Sacramentis Ecclesiæ, de Sanctorum cultu & reliquiis, de cultu Imaginum, de Sacra Scriptura, de Antichristo, de resurrectione mortuorum, Peroratio ad hæreticos Jacobitas, Armenos, & Græcos.
In 8. bombyc. 147.

XVI.

Joannis Episcopi Darensis de Resurrectione corporum libri IV. De cœlesti Hierarchia in S. Dionysium Areopagitam. De Ecclesiastica Hierarchia in eundem. De Sacerdotio libri IV.
In fol. membran. 137. Codex Syriacus Chaldaicis literis exaratus; emptus autem pro Scetensi S. Mariæ Syrorum Monasterio unàcum aliis Codd. 250. à Moyse Nisibeno, ejusdem Monasterii Abbate, anno Græcorum 1243. (*Christi* 932.)

XVII.

Hebedjesu Episcopi Sobæ & Armeniæ *Liber Margaritarum* de veritate Christianæ fidei, in quinque Tractatus divisus, quorum duo priores exciderunt, videlicet, de opere sex dierum, & de Deo trino & uno: reliqui exstant in hoc Codice, nimirùm Tractatus tertius de Incarnatione Verbi & Ecclesia: Quartus de Sacramentis Ecclesiæ, videlicet, de Sacerdotio, de Baptismo, de Chrismate, de Eucharistia, de Fermento, de Pœnitentia & remissione peccatorum, de Conjugio & de Virginitate. Quintus de mundo novo; idest, de adoratione ad Orientem, de adoratione Crucis, de die Dominica & de festis, de feria sexta, de Jejunio, de oratione & de eleemosyna, de cingulis, de resurrectione, de judicio, & de vita æterna.
Ejusdem Hebedjesu Catalogus Librorum Ecclesiasticorum, à Sacra Scriptura ad suam usque ætatem, metro heptasyllabo digestus.
Salomonis Episcopi Maisan ad Euphratem, seu Bostrorum, *Liber Apum*, qui & *Spicilegium* inscribitur, Narseti Episcopo Cuni-Saporis in Regione Rozicorum nuncupatus & in duas Partes divisus: Pars 1. continet Capita 32. de opere sex dierum, de Adam & Eva, de Paradiso, de peccato Adæ ejusque è Paradiso ejectione, de Adæ filiis, de inventione instrumentorum musicorum, de Noë, de Melchisedech, de generationibus Noe à diluvio ad Abraham, de turri Babylonica & linguarum confusione, de Abraham, de Job, de Isaac & Jacob, de Joseph, de Moyse & filiis Israel, de Josue, de Judicibus & Regibus Israel, de Prophetis & quo quisque mortis genere obierit. Pars 2. continet capita 28. de genealogia Christi, de conceptione & nativitate B. Virginis, de Annunciatione ejusdem, de nativitate Christi, vaticinium Zardastæ (*Zoroastris*) de Christo, de stella quæ apparuit Magis, de Magorum ex Perside adventu, de Christi fuga in Ægyptum, de Joanne Baptista & baptismo Domini, de Jejunio Christi ejusque lucta cum diabolo, de Paschate quod Christus celebravit, de passione Domini, de ejus resurrectione & ascensione, de illapsu Spiritus Sancti in cœnaculum, de Apostolis & quo quisque loco

loco prædicaverit, aut mortis genere obierit: nomina LXX. Discipulorum: narrationes variæ: Nomina Patriarcharum Orientis, & loca ubi quisque sepultus est: Reges Medorum, Ægyptiorum, Romanorum & Persarum: septuaginta Interpretes Sacræ Scripturæ: de consummatione sæculi: de Gog & Magog: de Antichristo: de animæ exitu à corpore: de resurrectione universali, & de mundo novo: qua forma homines resurgent: de Sanctorum beatitudine, & de impiorum pœnis, & an hæ finem aliquando habituræ sint.

In 4. *bombyc.* 129. Codex Syriacus charactere Chaldaico exaratus à Gabriele Monacho in Beth-Selom vico regionis Baz anno Græcorum 1787. feria 4. die 14. Februarii.

XVIII.

Gabrielis Barclai Episcopi Nicosiensis de Deo uno & Trino Tractatus imperfectus.

Ejusdem Carmina de Christo Domino ejusque Matre. De Ecclesia & fide orthodoxa. De Monte Libano & Maronitis. Parænesis. De morte. De Sancto Simeone Stylita. De S. Lucio martyre. De meteoris & constellationibus. Planctus Virginis sub Cruce. Parænesis. De S. Alexio Romano. De S. Antonio Abbate. Paræneses 11. De Astrologia & stellis errantibus fixisque, & de elementis. De veritate & mendacio adversùs Jacobitas & Nestorianos, deque erroribus, quos Jacobitæ in monte Libano disseminarunt. De Gabriele Hagiulensi Patriarcha Maronitarum, qui ob Catholicam fidem à Mahometanis Tripoli extinctus est anno Christi 1367. De Moyse Æthiope, qui ex latrone monachus factus fuit. De Pœnitentia 11. Paræneses 11.

In 4. *Char.* 126. Codex Arabicus Syriacis literis exaratus.

XIX.

Gabrielis Barclai Episcopi Nicosiensis Carmina de S. Jacobo Interciso. De Tripolis urbis expugnatione. De Monastica vita. De S. Maria Magdalena. De Hosannis. De Pœnitentia. Parænesis. Planctus Virginis sub Cruce.

Sergii Samareni Episcopi Carmen de contemptu mundi.

Joannis discipuli Barclai carmen paræneticum.

In 8. *Char.* 41. Codex Arabicus, literis tamen Syriacis exaratus à Joanne Edenensi, Michaelis filio, in Monasterio Cuzajæ anno Christi 1609.

XX.

Gabrielis Barclai Episcopi Nicosiensis Carmen de Joseph Patriarcha. De monte Libano & Maronitis.

In 4. *Chart.* 47. Codex Arabicus, literis tamen Syriacis exaratus anno Græcorum 1867.

XXI.

Gabrielis Barclai Episcopi Nicosiensis Carmen Arabicum de hæresibus & Conciliis.

Canticum Syriacum, in quo præcipuæ hæreses anathematizantur, inscriptum, demonstratio fidei Maronitarum adversùs hæreticos.

Adnotatio Arabica de expugnatione Montis Libani, transcripta ex vetustissimo officio Syriaco, quod in ipso Monte Libano in Monasterio Mar Abun exstabat.

Eliæ Monachi S. Artemii Carmina Arabica de Urbe Roma. De Alumnis Collegii Maronitarum de Urbe. De Joanne Saphrensi Patriarcha Maronitarum.

In 8. *Chart.* 64. literis Syriacis exaratus ab Elia Gazirensi Monacho S. Artemii anno Christi 1669.

XXII.

Divan, seù Carmina Arabica 426. ordine Alphabetico desinentia, auctore *Zohair* ben-Mohammad ben-Ali Al-Mohlabi, qui vivebat anno Hegiræ 657.

In 4. *bombyc.* 107. Codex scriptus die 17. mensis Dil-Hege, anno Hegiræ 976.

XXIII.

Ebn-Alvardi Carmina Arabica 891. quæ ad usum P. Joannis Baptistæ Eliani collegit Abul-Teda ben-Abbas, ben-Teda, ben-Sadaca, ben-Amran, Jerichuntæus, feria 5. ineunte mense Scioaban, anno Hegiræ 990.

Grammatica Arabica, *Agrumia* inscripta, auctore Gemaleddino Abi-Mohammad Abdalla ben-Mohammad, ben Agerum Senhagensi.

In 4. *bombyc.* 118.

XXIV.

Carmina Arabica & Turcica diversa.

In 16. *bombyc.* 126.

XXV.

Carmina Persica, & Turcica, nitidissimè exarata anno Hegiræ 967. mense Rabi posteriori. *In fol. bombyc.* 53.

XXVI.

Abu-Bacri Carmen Arabicum, cum scholiis anonymi.
Abi-Ismael Al-Hosni, ben-Ali, ben-Mohammad, ben-Abdassamad, Aspahanensis, Carmen de vita sua, scriptum anno Hegiræ 515. cum Scholiis anonymi.
Abdarrachmani ben-Abi-Bacr Asiutensis Carmen scriptum die Dominico 21. Regeb, anno Hegiræ 1032.
In 4. *bombyc.* 53.

XXVII.

Eliæ Episcopi Nisibis Grammatica Syriaca.
Joannis Bar-Zugbi Grammatica Syriaca soluta, & ligata oratione.
Josephi Bar-Malcun, Episcopi Mardensis, de interpungendi ratione.
De vocibus æquivocis Tractatus Syriacus.
Eliæ Episcopi Nisibis Nomenclator Syro-Arabicus.
Josue Bar-Ali Medici Lexicon Syro-Arabicum.
In fol. 156. Codex descriptus ex archetypo exarato à Josue Presbytero Joannis filio in urbe Bagdad sub Sabarjesu Patriarcha feria 4. die 10. Novembris anni Græcorum 1558. Hegiræ 644. die 26. Gemadi prioris.

XXVIII.

Rudimenta linguæ Persicæ à Joanne Baptista Raimundo Cremonensi composita anno 1614. Romæ in Ædibus S. Laurentii in Lucina; collecta & in compendium redacta à Flaminio Clementino Amerino. *In fol.* 89.

XXIX.

Agrumia, seu Grammatica Arabica, auctore Gemaleddino Abu-Mohammad Abdalla ben-Mohammad, ben *Agerum* Senhagensi. *In* 4. *Char.* 15.

XXX.

Abul-Hosni, Ben Taher, ben-Achmed, ben-Babisciad, *Grammatica* Arabica, scripta à Nicolao Banensi filio Michaelis. *In* 4. *Char.* 140.

XXXI.

Tasriph, seu Grammatica Arabica.
Gregorii Bar-hebræi Carmen Syriacum de sapientia Divina: quod Syriacè & Latinè prodiit sub nomine *veteris Philosophi Syri*. De perfectione carmen dodecasyllabum. Carmina varia heptasyllaba.
In 4. *Char.* 46.

XXXII.

Abul-Hosni, ben-Taher, ben-Achmed, ben-Babisciad Grammatici, Tractatus de Syntaxi Arabicæ linguæ. *In fol.* 286.

XXXIII.

Gabrielis Zaineddini scholia in Grammaticam Arabicam, quæ *Agrumia* appellatur.
Abdalcaheri ben-Abdarrachmani Georgiani elucidatio Agrumiæ.
Athir-addin Abharensis Isagoge in Dialecticam.
Theses Arabico-Latinæ.
In 4. *Char.* 252. Scriptus à Ludovico Melitensi die 8. Septembris 1624.

XXXIV.

Achmed ben-Ali, ben-Masud Grammatica Arabica, quæ *Quies spirituum* appellatur. *In* 4. *Char.* 73.

XXXV.

Lexicon-Arabico-Latinum. *In* 4. *Char.* 541.

XXXVI.

Dionysii Barsalibæi Episcopi Amidæ, expositio Liturgiæ Syrorum, ad fratrem Ignatium Episcopum Jacobitarum Hierosolymis commorantium. *Codex Syriacus in fol.* 19. scriptus à Joseph Hesronita Chateri filio anno 1646.

XXXVII.

Controversiæ Arabicæ de Primatu, Infallibilitate & Serie Romanorum Pontificum. Adversùs Nestorianos. Adversùs Monophysitas. Quod Spiritus Sanctus ex Patre Filioque procedit. De Purgatorio. De Indulgentiis. De Beatitudine Sanctorum, & de pœnis impiorum ante universalem resurrectionem. De Kalendarii correctione.
In 4. *bombyc.* 98.

Pre-

XXXVIII.

Preces Mahometanorum Arabicæ & Turcicæ. *In 16. bombyc.* 109.

XXXIX.

Preces Turcicæ. *In 16. bombyc.* 32.

XL.

Suræ ex Alcorano, seu Capita 38. *In 4. bombyc.* 17.

XLI.

Suræ ex Alcorano, & Preces Turcicæ atque Arabicæ. *In 16. bombyc.* 56.

XLII.

De Jure Mahometano fragmenta: & miscellanea Arabica & Turcica. *In 4. bombyc.* 86.

XLIII.

Achmed Callipolitani Liber, cui titulus, *Lumen amantium*, ubi plures fabulæ de creatione mundi, de Christo, de Mahomete, & de altero sæculo. *In 8. Char.* 71. Codex Turcicè scriptus ab auctore anno Hegiræ 855. translatus autem in linguam Arabicam & literis Syriacis exaratus ab Athanasio Saphar anno Christi 1688.

XLIV.

Gemaleddini Abdallæ Ebn-Hasciam, de Syntaxi linguæ Arabicæ.
Abdarrachmani Abi-Zaid, Ebn-Abi-Mackardi, expositio Agrumiæ.
In 4. bombyc. 58.

XLV.

De Ascetis Mahometanis.
Mahometis ad Ali sententiæ.
Dicta, & gesta quorundam Mahometicæ sectæ primipilorum.
Grammatica Arabica, quæ *Lampas* inscribitur.
Carmen Arabicum cum scholiis.
Isagoge in Dialecticam.
Arabicè in 8. bombyc. 67.

XLVI.

Statuta de Ablutione & Oratione juxta morem Mahometanorum.
Mohammad Abu-Abdalla, ben-Joseph, Sanuasensis Al-Hosaini, Liber de Jure Mahometico.
Achmed ben-Mohammad, ben-Lotfalla Carmen, quo Liber Mohammad Sanuasensis in compendium redigitur.
Mohammad Sanuasensis Tractatus de statutis. Expositio Orationis Prooemialis, seu primi capitis Alcorani.
Othmani Abu-Bacri, ben-Abi-Bacr, ben-Jonæ, cognomento Ebn-Al-Hageb, compendium Theologiæ Mahometicæ.
Negemaddini ben-Mohammad, ben-Achmed, Nasephensis, de Sonna, hoc est, Lege Mahometica.
Veziri Arachensis de Jure Mahometico.
Abdallæ ben-Mohammad Habetensis quæsita.
Mohammad Sanuasensis medicina.
Carmina Ben-Hagiari, Ali ben-Abi-Taleb, & Taalabensis.
Kalendarium Mahometanorum.
Adalvahebi Bagdadensis carmen.
Astrologia & Physionomia.
Mohammad Abu-Abdalla, ben-Omar, Al-Hosaini, Al-Razi, Amuleta.
Abi-Amran Fezensis carmina.
Abi-Said Al-Busi carmen in Mahometem.
Iais ben-Phares, de Talesmanis.
Arabicè in 4. Char. 261.

XLVII.

Abullaithi Samarcandi Thesaurus Juris Mahometici, in capita 95. *In 4. bombyc.* 88. Codex Arabicus, qui pertinebat ad Tah Hanephitam Gesnensem, antistitem delubri Gauriensis in urbe Cairo anno Hegiræ 985.

XLVIII.

De hæreditate, & gradibus consanguinitatis. De Testamento, Tractatus anonymi.
Arabicè in 8. bombyc. 66. scriptus mense Moharram anno Hegiræ 1019.

XLIX.

Theologia & Jus Mahometicum.
Kalendarium Mahometanorum.
Arabicè in 8. bombyc. 65.

L.

Mohammad Sanuasensis Liber de Jure Mahometico, cum commentariis *Jahiæ* Abi-Zachariæ Cartabensis, & *Mohammad* Ben-Ibrahim Malali Talmasensis. *In 8. Char.* 100.
Codex Arabicus à Fr. Dominico Germano exaratus Jerosolymæ anno Christi 1635.

L I.

Zachariæ Abi-Jahiæ Ansarensis Sciaphaitæ Liber fundamenti, de principiis Juris, seu vocabulorum Juris definitiones. *Arabicè in* 4. *bombyc.* 30. absolutus ab auctore feria 6. die 13. Rabi posterioris anno Hegiræ 911. exaratus verò feria 5. die 2. Saphar, anno Hegiræ 914.

L I I.

Liber subtilitatum de scientia rerum revelatarum: ubi de creatione mundi & hominis, de animarum statu post mortem, de resurrectione, de gehenna, & Paradiso, ex mente Mahometanorum. Tractatus Arabicus Anonymi, scriptus feria 2. exeunte Regeb, anno Hegiræ 920.

Preces Turcicæ, & Amuleta, scripta feria 4. ineunte Gemadi priore, anno Hegiræ 967.

In 4. *bombyc.* 53.

L I I I.

Mohammad Abu-Abdalla, Ben-Ismael, Bocharensis, de Jure Tomus trigesimus & ultimus, exaratus ab Abdalla feria 2. die 9. Gemadi prioris anno Hegiræ 776. *Arabicè in fol. bombyc.* 91.

L I V.

Marochiana historia, ab anno Hegiræ 462. quo Marochium urbs condita, usque ad annum 783. cum accurata Regum serie. *In* 4. *Char.* 138. Codex Arabicus exaratus à Nicolao Nairono.

L V.

Gelaleddini Asiutensis Tractatus de Floribus. *Arabicè in* 4. *bombyc.* 44.

L V I.

Mohammad Sciahrazuri Liber Arcanorum de Anima & Spiritu, scriptus in urbe Cairo anno Hegiræ 611.

Achmed Algazelis de consolatione ad eos qui asceticam vitam ducunt.

Ejusdem Tractatus de Anima & Spiritu.

Arabicè in 4. *bombyc.* 124.

L V I I.

Didaci Massani Andalutii medicina. *Arabicè in* 4. *Chart.* 122. Codex scriptus anno Christi 1580.

L V I I I.

De proprietatibus hominis, jumentorum, volucrum, & aliorum animantium, Opus medicum in capita 45. divisum. *Arabicè in* 8. *bombyc.* 83.

L I X.

Alexandri Magni Epistola ad Aristotelem.

Aristotelis Responsio ad Alexandrum Magnum, de Arte magna.

Arabicè, literis Syriacis, *in* 4. *Char.* 14. Codex scriptus à Joseph Basluchita anno Christi 1654.

L X.

Athanasii Saphar Syri, Episcopi Mardensis, historia expeditionis Francisci Piqueti Episcopi Babylonis ad Regem Persarum. Arabicè literis Syriacis *in* 12. *Chart.* 105. Codex ipsius auctoris manu exaratus anno Christi 1685.

L X I.

Alphabetum Arabicum, cum omnibus literarum nexibus, scriptum in rotulo oblongo, anno Hegiræ 1076.

L X I V.

Joannis Maronis Patriarchæ Antiochiæ Libri duo. I. de Sacerdotio in capita 40. divisus. II. Expositio Liturgiæ Syrorum in capita 50. *In* 4. *Chart.* 249. propria Abrahami Ecchellensis manu exaratus.

C O-

CODICES AMIDENSES.

I.

Fficium Chaldæorum per totum anni circulum juxta Ritum Monasterii SS. Gabrielis & Abraham, qui communiter à Chaldæis observatur: ubi præter Officia Dominicarum & dierum ferialium totius anni, habentur etiam propria Sanctorum, videlicet: Commemoratio Beatæ Virginis Mariæ post Nativitatem Christi: S. Joannis Baptistæ post Epiphaniam: SS. Petri & Pauli Apostolorum post Dominicam primam Epiphaniæ: Evangelistarum post Dominicam secundam: S. Stephani protomartyris post tertiam: Doctorum Græcorum post quartam: Doctorum Syrorum post quintam. Unius Sancti post sextam: Quadraginta Martyrum post septimam: Fidelium defunctorum post octavam: Confessorum post Dominicam primam Resurrectionis: S. Georgii martyris post tertiam: S. Ezechielis Dacuchensis in Dominica septima Apostolorum. Septuaginta Discipulorum feria 6. post eandem Dominicam: S. Thomæ Apostoli & S. Jacobi Nisibeni post Dominicam primam æstatis: SS. Machabæorum post quartam æstatis: S. Moysis Beth-Sajore, & S. Simeonis Bar-Saboë post sextam: S. Cardag martyris post septimam: S. Crucis post Dominicam quartam Eliæ: S. Joannis Ægyptii die 15. Octobris: & S. Achæ ejusdem fratris die 1. Novembris.

Liturgia Theodori Mopsvesteni: & *Nestorii* Patriarchæ Constantinopolitani.

Eliæ III. Patriarchæ Chaldæorum, cognomento Abu-Halim, Homiliæ quæ recitantur à Chaldæis in Nativitate Domini, in Commemoratione B. Virginis Mariæ, & in Epiphania Domini.

Scialitæ Episcopi Rhesainæ, hymnus de Beata Maria.

Georgii Vardæ hymnus de Beata Maria.

Hormisdæ hymnus de Sanctis.

Cyriaci hymnus de Machabæis.

Cantus 28. Chaldæorum, cum diversis subalternis tonis.

In fol. ex papyr. 579. literis Nestorianis, ut vocant, hoc est, Chaldaicis recentioribus exaratus à Diacono Atia, seu Jaballaha, filio Pharag Presbyteri in insula Zebedæa, Sabbato die 19. Octobris anno Græcorum 1850. sub Jesujab Metropolita & Patriarchalis Sedis administratore post obitum Patriarchæ Chaldæorum, & sub Gabriele Episcopo Insulæ Zebedææ.

II.

Officium feriale Chaldæorum per totum annum, excepto Quadragesimali tempore & hebdomada Resurrectionis, juxta Ritum Monasterii SS. Gabrielis & Abraham, quod juxta urbem Mosal situm est, scriptum ab Elia die 21. Julii, feria 2. anno Græcorum 1883. à nativitate Christi 1572. Hegiræ 979.

Cantus 28. Chaldæorum, exarati ab eodem Elia juxta Sepulcrum Domini anno Græcorum 1882. Christi 1571.

Simeonis Metropolitæ Amidæ, hymni de B. Maria & de Sanctis, è Syriaco in Arabicum conversi anno Græcorum 1962.

In fol. bomb. 289. literis Chaldaicis.

III.

Officium Defunctorum juxta Ritum Chaldæorum, seu Monasterii SS. Gabrielis & Abraham: pro viris & mulieribus, & pro pueris baptizatis. Ritus quoque sepeliendi pueros nondum baptizatos.

Hymni paracletici de Defunctis 154. videlicet de Patriarchis 4. De Episcopis & Archiepiscopis 3. De Sacerdotibus 20. De Monachis 13. De Diaconis 11. De Clericis 5. De Doctoribus 2. De quolibet 33. De divitibus 4. De peregrinis 4. De senibus 3. De medicis 1. De occisis 3. De suffocatis 2. De sponsis 2. De Adolescentibus 2. De sponsabus 2. De mulieribus 18. De Virginibus 1. De pueris 14. De Defunctis ad sepulcrum 4. Ad missam 4.

Isaac Syri Hymnus de Defunctis.

Jesujab Metropolitæ Arbelæ Hymni de Sacerdotibus defunctis 2. De Diaconis 1. De Clericis 2.

Officium Defunctorum pro secunda & tertia ab obitu die, pro viris, mulieribus, & pueris: nec non de iis, qui ruinis ædificiorum opprimuntur.

Ritus translationis Cadaveris ex uno sepulcro in aliud.

Orationes paracleticæ de Defunctis.

Cantus de Defunctis 5.

Salibæ Presbyteri Mansurensis, ex Insula Zebedæa, Carmen flebile de obitu Hananiesu Patriarchæ Chaldæorum.

In 8. bombyc. 133. literis Chaldaicis.

Horæ

I V.

Horæ diurnæ & nocturnæ ad usum Maronitarum sæcularium. Arabicè Syriaco charactere *in 12. Chart. 63*. Codex scriptus à Petro Edenensi die 15. Aprilis 1646.

V.

Lectiones per annum è Scriptura selectæ, juxta ritum Monasterii SS. Gabrielis & Abraham. Syriacè *in fol. bomb.* 152.

V I.

Lectiones ex Apostolo per anni circulum ad officium Chaldæorum accommodatæ, juxta Ritum Monasterii SS. Gabrielis & Abraham. Syriacè & Arabicè *in fol. bombyc.* 141.

V I I.

Georgii Vardæ Carmina Syriaca CXXI. videlicet de nativitate Domini II. De Infantia Domini. De vaticiniis Prophetarum de Christo. De B. Mariæ conceptione & nativitate. De B. Maria VI. De Epiphania Domini II. De Joanne Baptista. De Petro & Paulo Apostolis. De Evangelistis. De Apostolis. De S. Stephano protomartyre. De Doctoribus Græcis. De Rogationibus IV. De Jona Propheta & Ninivitis II. De Pœnitentia IX. Deprecationes V. De Pater noster II. De temporum calamitate. De seipso IV. De Amore doctrinæ. In idem aliud carmen cujus initium, *Deus largire doctrinam*, quod tamen S. Ephræmo tribuitur. De Diluvio universali. De fame, peste, & siccitate II. De calamitatibus annorum 1535. 1536. 1537. & 1538. Epochæ Græcorum. De fame & peste anni Græcorum 1536. De commemoratione unius Sancti. De talentis & gradibus ecclesiasticis. De decem Virginibus. De defunctis. De resurrectione mortuorum. De Antichristo. De pauperibus & divitibus hujus sæculi II. De Jejunio IV. De misericordia. De fide II. De consummatione sæculi. De Lazaro quatriduano. De Hosannis. De Paschate. De passione Domini. De resurrectione Domini II. De duobus discipulis, quibus in urbem Emmaus proficiscentibus Christus apparuit. De Confessoribus. De S. Tahemazegerd martyre sub Sapore. De S. Jacobo interciso sub Vararane. De Christo Domino & Thoma Apostolo. De Sancto Georgio martyre II. De Ascensione Domini III. De Pentecoste II. De dispensatione Domini in carne. De Adoratione in spiritu, & Samaritana. De Maria peccatrice. De homine qui descendens in Jericho, incidit in latrones. De sermone Domini in monte. De divite. De ficu, cui Christus maledixit. De muliere curva. De septuaginta duobus Discipulis, eorumque nomina & mortis genus. De duodecim Apostolis II. De hydropico. De filio prodigo. De murmuratione Judæorum, eò quod Discipuli non lotis manibus manducabant. De divite & Lazaro. De Adam. De Eva. de decem leprosis. De judice & vidua, & de pharisæo & publicano. De cæco qui sedebat secùs viam, & de Zachæo publicano. De piscibus, quos Apostoli in verbo Domini rete jacientes, ceperunt. De semine bono & zizaniis, & de sex parabolis Domini. De Cruce. De beatitudinibus. De duobus stateribus, quos à Domino exegerunt. De Chananæa, & de quinque panibus. De humilitate, & indulgentia. De vinea & operariis. De fermento & utre. De paralytico piscinæ Siloe. De Angelicis, & Ecclesiasticis ordinibus. De S. Eugenio & sociis. De monte Thabor & Transfiguratione Domini II.

Hachimi Beth-Kasa Carmen de Epiphania Domini.

Salibæ Presbyteri carmen de Doctoribus Græcis.

Maræ Archidiaconi & Archiatri, qui Bar-Messia nuncupatur, deprecatio Alphabetica, & carmen de S. Phetione martyre.

Eliæ metropolitæ Sobæ deprecatio alphabetica.

Sabarjesu filii Pauli Mosolani carmen de Jejunio.

Chamis carmen de Ascensione Domini.

Abdjesu Bar-Sciaaræ carmen de S. Michaele, & de discipulis S. Eugenii martyris.

Carmen de S. Cudave in monte Izla, cujus cœnobium situm est in Maare vico.

Carmen de Sabarjesu Cuchensi, & de Raban Hormisda Persa.

Carmen de Patriarchis Orientis: ubi eorum series texitur ab Adæo & Mari Orientis Apostolis usque ad Timotheum Jaballæ successorem, qui circa annum 1300. vivebat.

Carmen de Diacono apostata ex pago Mescaleg territorii Arbelensis.

In fol. bomb. 260. literis chaldaicis exaratus ab Abdalla Presbytero Assyrio feria 3. die 2. Julii anno Græcorum 1871.

in monasterio S. Phetionis martyris in regione Mardensi sub Mar Elia Patriarcha Chaldæorum, & Jesujab Metropolita Sobæ, Armeniæ, & Mardæ.

VIII.

Eliæ III. Patriarchæ Chaldæorum Homiliæ, quæ ad matutinum in Officio Chaldæorum recitantur: videlicet, De nativitate Domini II. De S. Maria II. De Epiphania II. De feria secunda Ninivitarum, seu Rogationum ad primam Sessionem II. De eadem ad secundam Sessionem II. De Sanctis II. De feria sexta defunctorum II. De Dominica ingressus Jejunii II. De feria secunda majoris hebdomadæ II. De Dominicis Jejunii. De Dominica in Hosannis II. De Dominica Resurrectionis II. De Ascensione Domini II. De Pentecoste. De Adoratione ad missam II. De Transfiguratione Domini II. De Cruce II.

Scialitæ Episcopi Rhesainæ Homiliæ II. de S. Maria, & de feria tertia Ninivitarum seu Rogationum ad primam sessionem.

Eliæ Episcopi Nisibis, de feria tertia Ninivitarum ad secundam sessionem homiliæ II. De feria quarta ad primam sessionem II. De eadem ad secundam sessionem II.

Georgii Episcopi Arbelæ homilia de feria tertia Ninivitarum ad primam sessionem. De Dominicis Jejunii.

Pauli Episcopi Anbar de Pentecoste homilia.

Abu-al-Ez Chadri Presbyteri de Ecclesiæ Dedicatione homiliæ II.

Officium feriale Chaldæorum.

Kalendarium Chaldæorum, seu modus inveniendi festa mobilia, epactam &c.

Bautæ Chaldæi de Christo carmina II.

Georgii Vardæ carmen de Transfiguratione Domini.

Salibæ Mansurensis Presbyteri de Pœnitentia & compunctione carmina III.

Quæsita diversa.

Joannis Bar-Caldun carmina.

De S. Eugenio & sociis carmen.

De S. Onesima filia Antiochi regis carmen.

In 4. bomb. 151. literis Chaldaicis exaratus ab Elia in urbe Jerusalem apud Sanctum Sepulcrum feria 5. die 28. Septembris anno Græcorum 1881.

IX.

Ordo Sponsalium juxta Ritum Chaldæorum.

Benedictio sponsi, sponsæ, & thalami nuptialis.

Ordo confessionis sacramentalis.

Tonsura monachorum, & monialium.

Ordinatio Diaconissarum.

Abdjesu Patriarchæ Chaldæorum carmina III. de Joanne Sulaca Patriarcha.

Joannis Sulacæ historia, soluta oratione.

In 4. bomb. 110. exaratus à Josepho I. Patriarcha Chaldæorum.

X.

Officium feriale Chaldæorum.

Liturgia Apostolorum. *Theodori Mopsvesteni*, cognomento Commentatoris. *Nestorii* Patriarchæ Constantinopolitani.

Ordo Baptismi.

Ordo Pœnitentiæ, auctore Jesujab Patriarcha.

Dubia de Altari, de Eucharistia, & de Baptismo.

Benedictiones mensæ, agapes, vini, infirmorum, puerorum.

Consecratio Calicis, & Altaris.

Eliæ III. Patriarchæ Chaldæorum Homiliæ, ut suprà Cod. 8.

Scialitæ Episcopi Rhesainæ homiliæ II. de S. Maria, & de feria tertia Rogationum.

Eliæ Episcopi Nisibis de Rogationibus homiliæ VI.

Georgii Episcopi Arbelæ homiliæ II. de Rogationibus, & de Jejunio.

Pauli Episcopi Anbar homilia de Pentecoste.

In 4. bomb. 169. literis chaldaicis exaratus à Diacono Bahdino filio Atiæ feria 4. die 17. Novembris in Insula Zebedæa anno Græcorum 1914.

XI.

Consecratio Altaris cum chrismate.

Liturgia Apostolorum.

Evangelia pro aliquot Festis & feriis Arabicè literis chaldaicis.

Clausulæ V. in fine missæ recitandæ, auctore Hebedjesu Bar-Bricha, Episcopo Sobensi, quarum duæ priores Abdjesu Gozartensi tribui solent. *Aliæ* II. auctore Mara Archidiacono, qui & Bar-Messia. *Aliæ* II. auctore Presbytero Atia Bar-Oteli.

Ordinatio Diaconi. Presbyteri. Episcopi. Catholici, seu Patriarchæ, juxta traditionem Mar-Abæ Patriarchæ, Gabrielis metropolitæ Bassoræ, & Cypriani Nisibis.

De Patriarcharum numero & dignitate, & de Romanæ Sedis primatu Canones Nicæni Syriaci.

De

De electione Patriarchæ Chaldæorum, Canones Mar-Abæ, & Jesujabi Patriarcharum.
Patriarchæ Chaldæi, qui à Romanis Pontificibus ordinati dicuntur.
Jesujabi canon de Diaconis, Presbyteris, & Episcopis.
Ordinatio Archidiaconi.
Tonsura Monachorum.
Benedictio Directoris, seu magistri novitiorum.
Absolutio Sacerdotis à suspensione & irregularitate.
Absolutio Laici ab interdicto vel excommunicatione.
Orationes super energumenum & infirmum.
Benedictio feminum.
In fol. bomb. 113. literis chaldaicis exaratus à Josepho Amidensi Patriarcha Chaldæorum, Romæ die 26. Augusti anno Christi 1701.

XII.

Ordo Baptismi Chaldæorum.
Missa Apostolorum.
Lectiones Evangelii per annum, Arabicè literis chaldaicis.
In 4. *bomb.* 179. literis chaldaicis exaratus à Josepho Patriarcha Chaldæorum feria 4. die 24. Junii anno Christi 1691.

XIII.

Ordo Sponsalium, juxta ritum Chaldæorum.
Absolutio sacramentalis à peccatis.
Tonsura monachorum, auctore Phetione Presbytero ac monacho.
Abdjesu Patriarchæ Chaldæorum de Joanne Sulaca carmina III. videlicet, de ejus profectione in Urbem atque in Patriarcham Chaldæorum inauguratione. De ejusdem Sulacæ reditu ex Urbe in Assyriam, deque ejus obitu instigatione & fraudibus Bar-mamæ Patriarchæ Nestorianorum. Epitaphium ejusdem Sulacæ.
Joannis Sulacæ Patriarchæ Chaldæorum vita, soluta oratione.
In 4. *bomb.* 102. literis chaldaicis exaratus à Josepho Patriarcha Chaldæorum feria 2. die 23. Octobris anno Christi 1701.

XIV.

Liber Diaconi, juxta Ritum Syrorum Jacobitarum, continens quæ Diaconus Sacerdoti celebranti respondet.
In 8. *bomb.* 41. literis Syriacis.

XV.

De Fide, spe, caritate, pœnitentia, & adoratione in spiritu, Tractatus moralis.
Expositio Orationis Pater noster.
Modus recitandi Rosarium B. Virginis.
Professio Fidei.
Arabicè in 12. char. 50.

XVII.

Paradisus monachorum, seu Patrum dicta & gesta, Liber in capita 313. divisus, quo continentur Apophthegmata ferè omnia per Cotelerium edita.
In 4. *bomb.* 118. Codex Arabicus, chaldaicis tamen literis exaratus à Josepho Patriarcha Chaldæorum mense Octobri anno Christi 1705.

XVIII.

Agapii Cretensis, monachi in monte Atho, Dux peccatoris: liber asceticus è Græco in Arabicum translatus à Presbytero Joseph filio Abdallæ Alepino.
In 8. *bomb.* 118.

XIX.

Theodori Lascaris Imperatoris cantus VIII. in B. Virginem, è Græco in Arabicum conversi.
Agapii monachi cantus XXIV. in eandem, è Græco in Arabicum conversi.
Miracula LXVIII. edita à B. Virgine Maria.
In fol. 121. Codex Arabicus, chaldaicis literis exaratus.

XX.

Conciones 11. Arabicæ de Pœnitentia & Sacramento Confessionis, deque præceptis Dei & Ecclesiæ.
In 8. *char.* 34.

CO-

CODICES BERŒENSES.

I.

Jacobi Bartelensis ex monacho cœnobii Sancti Matthæi Episcopi Tagritensis, Liber Thesaurorum, ab eodem absolutus die 10. Maii anno Græcorum 1542. & in quatuor Partes divisus: Prima de Deo uno & Trino capita 13. Altera de Incarnatione Verbi, de Ecclesia, de Sacramentis, & Ritibus Ecclesiasticis, capita 41. Tertia de Providentia Dei & Actibus humanis, capita 11. Quarta de Angelis, de opere sex dierum, de Antichristo & fine mundi, de Paradiso & Inferno, capita 40. Codex Syriacè scriptus ab Ephræm Phigana monacho sub Ignatio Hudaia Patriarcha Jacobitarum, feria 2. die 8. Julii, anno Græcorum 1933.

Dionysii Barsalibæi Episcopi Amidæ, expositio Symboli Nicæni. Syriacè.

Philoxeni, seu Xenaiæ, Episcopi Mabugensis sive Hierapolitani, Professio fidei. Syriacè.

Severi Patriarchæ Antiocheni Professio fidei. Syriacè.

Joannis Thebæi Sermo de præceptis Evangelicis. Syriacè.

Evangelium de Infantia Christi Syriacè & Arabicè. In illud, *mane Techel, Phares*, Syriacè. De novem choris Angelorum, Syriacè. De virtutibus & vitiis Arabicè.

Severi Mokaffai Episcopi Asmonæorum in Ægypto, historia quatuor priorum Synodorum. Tractatus adversùs errores Armenorum. Arabicè.

Basilii Magni & Gregorii Theologi Dialogus. Arabicè.

Dionysii Barsalibæi expositio in sacrum chrisma. Arabicè.

Hicar sapientis fabulæ Arab.

Caleb sapientis fabulæ Arab.

Vita Marci monachi. *Abraham* Patriarchæ. *Jonæ* Prophetæ. *Job* justi. *Pauli* Apostoli. *Joseph* sponsi B. Virginis. Arabicè.

Joannis Chrysostomi homilia de Pœnitentia. In Psalmum VI.

Jacobi Sarugensis homilia de sacris mysteriis. De pœnitentia, Arab.

Ephræm Syri sermo de pœnitentia. De peccatrice. De Elia propheta. Parænesis de morte, & peccato, deque pœnitentia. Arabicè.

Pauli Apostoli Apocalypsis. Arab.

Clausulæ, seu benedictiones super populum in fine missæ recitandæ. Arabicè.

Homilia de feria sexta, & paschate. Arab.

Petri Apostoli Apocalypsis sub nomine Clementis. Arab.

Moysis Barcephæ, seù Severi, Episcopi Mosolani Homiliæ in præcipuas anni festivitates. Arab.

Prophetarum & Apostolorum Vitæ. Syriacè.

De Eucharistia tractatus anonymi Syr.

Joannis Episcopi Daræ de resurrectione corporum fragmentum. Syr.

In fol. bomb. 467. Syriacis literis exaratus anno Græcorum 1933.

II.

Paradisus monachorum Arabicè: videlicet, *Sophronii* Patriarchæ Hierosolymitani Paradisus in capita *66.* divisus: qui idem est ac Pratum spirituale Moschi. *Anastasii Synaitæ* libri III. de dictis & gestis monachorum. *Apophthegmata Patrum* in capita 897. eadem ferè ac ea quæ edidit Cotelerius.

Pauli Episcopi Mempheos narrationes morales XXXI.

Joannis Chrysostomi epistola ad Theodorum monachum lapsum.

Nili Abbatis Paränesis ad Virginem sanctimonialem.

In fol. bomb. 464. Codex Arabicus exaratus à Joanne Zendo Presbytero Maronita anno mundi 7192. Christi 1684. Hegiræ 1095.

III.

Synaxarium, seù martyrologium Maronitarum, sermone Arabico & literis Syriacis exaratum sub Georgio Besbelensi Patriarcha Maronitarum, & Gabriele de Blauza Archiepiscopo Alepi anno Christi *1666. in fol. bomb.* 266.

IV.

Conciliorum generalium & particularium Canones è Græco in Arabicum conversi: videlicet, *Nicæni I.* Canones 20. Canones 84. & Canones 16. *Constantinopolitani* I. Canones 4. *Ephesini* definitio fidei. *Chalcedonensis* canones 27. *Constantinopolitani* II. definitio. *Constantinopolitani* III. definitio. *Trullani* canones 102. *Nicæni* II. canones 22. *Florentini* Acta & definitio, cum subscriptionibus Episcoporum Orientalium.

Ancyrani canones 24. *Carthaginienſis* canones 14. *Gangrenſis* canones 20. *Sardicenſis* canones 21. *Antiocheni* canones 25. *Laodiceni* canones 52.
Conſtantini, *Theodoſii*, & *Leonis* Imperatorum Statuta 130.
Tituli Juris canonici & civilis 21.
In fol. bomb. 218. Codex Arabicus, ſed literis Syriacis exaratus à Joanne Zendo Presbytero Maronita ſub Stephano Patriarcha Antiochiæ, & Gabriele Archiepiſcopo Alepi die 3. Maii anno Chriſti 1690.

V.

Conciliorum generalium & particularium canones è Latino in Arabicum converſi à Joanne Carmelita Diſcalceato anno Chriſti 1662. videlicet, *Interpretis* nuncupatoria ad B. Virginem, & *Præfationes* duæ de Conciliorum natura, materia, & auctoritate. *Concilii Nicæni* I. brevis hiſtoria, ſymbolum, & canones 20. *Conſtantinopolitani* I. hiſtoria, ſymbolum, & canones 7. *Epheſini* hiſtoria & canones 12. *Chalcedonenſis* hiſtoria, canones 26. epiſtola ad Dioſcorum, & altera ad Alexandrinos de condemnatione Dioſcori. *Conſtantinopolitani* II. hiſtoria & canones 14. *Conſtantinopolitani* III. hiſtoria. *Nicæni* II. hiſtoria, & canones 11. *Conſtantinopolitani* IV. hiſtoria & canones 26. *Lateranenſis* IV. ſub Innocentio III. hiſtoria & ſectiones 70. *Lugdunenſis* II. ſub Gregorio X. hiſtoria & canones 12. *Florentini* ſub Eugenio IV. hiſtoria, inſtructio ad Armenos de ſeptem Sacramentis, & definitio fidei.
In fol. bomb. 103. Codex Arabicus, ſed literis Syriacis exaratus à Joanne Zendo ſub Stephano Patriarcha Antiochiæ, Gabriele Archiepiſcopo Alepi, & Joſepho Heſronita Archiepiſcopo Tripolis Syriæ, anno Chriſti 1676.

VI.

Vitæ Sanctorum, videlicet, *Joannis Eleemoſynarii* Patriarchæ Alexandrini: *Barbaræ* & *Julianæ* ſororum; *Marinæ* ſeù *Margaritæ* Virginis & martyris: *Catharinæ* V. & M. *Baſilii* Magni: *Pelagiæ* Antiochenæ; *Samonæ* & ſeptem filiorum Macabæorum: *Pauli* Apoſtoli. *Abraham* Patriarchæ: *Arethæ* & ſociorum MM. Nagranenſium; *Domitii* martyris; *Pauli monachi* in Samaria. *Cypriani* & *Juſtinæ*: *Marci* Eremitæ. *Teclæ* protomartyris. *Alexii* Romani..
Hiſtoria & miracula Imaginis B. Mariæ Virginis in Saidnaia.
Ephræm Syri ſermo de lucta cum diabolo.
Iſaac Syri ſermo de contemptu mundi.
Homilia anonymi in illud, *multi vocati, pauci verò electi*.
In 4. *bomb.* 264. Codex Arabicus, literis Syriacis exaratus die 14. Octobris, anno Chriſti 1672.

VII.

Georgii Elmacini Homaidi, Ebn-Abi-Eliaſer, ebn-Abi-mocarem, Ebn-Abi-Attib, Chronicon ab Orbe condito ad Heraclium Imperatorem.
Nomina portarum Byzantii.
Series Imperatorum Othomanorum ab anno Hegiræ 641. ad annum 1031.
Menſes Arabici.
In 4. *bomb.* 213. Codex Arabicus exaratus an. Græcorum 1932. Chriſti 1621.

VIII.

Marci Eremitæ ſermones 8. de Lege ſpirituali: Adversùs eos, qui ſe putant ex operibus ſuis juſtificari: mentis cum anima conſultatio; Parænefis; De Baptiſmo: De Pœnitentia; Diſputatio cum Scholaſtico: Adversùs Melchiſedechianos.
Macarii Ægyptii ſermones III. & epiſtolæ VIII.
Macarii Alexandrini ſermones II. & epiſtolæ IX.
In fol. bomb. 119. Codex Syriacus exaratus à Joanne monacho in monaſterio S. Behenami & Saræ ejus ſororis, & quadraginta martyrum ſociorum, anno Græcorum 1889.

IX.

Gregorii Barhebræi Epiſcopi Tagritenſis Liber inſcriptus, *Horreum myſteriorum*, in quo ſacram Scripturam commentariis illuſtrat à Geneſi uſque ad Pſalmum 36.
In 4. *bomb.* 99. Codex Syriacus.

X.

Bahairæ monachi hiſtoria, & ejuſdem cum Arabe quodam diſceptatio.
Caliipharum hiſtoria.
Arabicè in 8. *bomb.*

XI.

Formulæ epiſtolarum, Turcicè *in* 4. *bombycin.*

Ho-

XII.

Hosaini Abu-Ali Isagoge in Dialecticam, & Meteora, Syriacè *in fol. bomb.*

XIII.

Petri Apostoli Apocalypsis, Arabicè.
Athanasii Alexandrini Revelatio, Arab.
Kalendarium Orientalium, Syriacè.
Canones Apostolorum 81. & Constitutiones eorundem per Clementem. *Constantini & Theodosii* Imperatorum statuta. *Nicæni* Concilii canones 23. *Neocæsariensis* canones 14. *Ancyrani* canones 20. *Laodiceni* canones 59. *Chalcedonensis* canones 27. Arabicè. *In* 8. *bomb.* 269.

CODICES PETRI A VALLE.

I.

Entateuchus Samaritanus emptus Damasci in Syria à Petro de Valle anno 1616. *In fol. bomb.* 278.

II.

Quatuor Evangelia Ibericè *in* 4. *membran.* 303.

III.

Quatuor Evangelia Ibericè *in* 4. *bomb.* 178.

IV.

Vita S. Gregorii Illuminatoris Armenicè *in* 4. *bomb.* 14.

V.

Psalterium Copto-Arabicum, cum *Canticis* Moysis II. Annæ, Habacuc, Jonæ, Ezechiæ, Manassæ, Isaiæ III. Trium puerorum, B. Mariæ, Zachariæ, & Simeonis. *In fol. bomb.* 225. Codex exaratus in monasterio S. Antonii Sabbato die 14. Barmahat, anno martyrum 1102. *Christi* 1386.

VI.

Evangelium S. Joannis Copto-Arabicum, exaratum anno martyrum 1062. *in fol. bombyc.* 108.

VII.

Samannudi Grammatica Coptica, Arabico sermone, quæ *Sollom*, idest, *Scala* inscribitur.
Cæsaris Ben-Cateb Grammatica Coptica, quæ *Tabossara*, hoc est, *contemplatio* prænotatur.
Alasaadi Abulpharagii Benassali Grammatica Coptica.
Alvagi Calliopæi Grammatica Coptica, quæ *Caphaia*, idest, *sufficientia* appellatur.
Altechi Ebn-Dohairi Grammatica Coptica.
Abu-l-Barcati Ben-Cabari Presbyteri *Scala magna*, hoc est, Lexicon Copto-Arabicum, in decem partes & 32. sectiones divisum.
Abu-Isaac Ben-Assal Lexicon Copto-Arabicum, in quo voces Copticæ, quæ in Testamento novo occurrunt, Arabicè redduntur.
In fol. bomb. 168. scriptus à monacho Gabriele ebn-Arrascid, cognomento Cateb Catlabac, in monasterio Thmuis feria 6. die 2. Babæ, anno martyrum 1036.

VIII.

Samannudi Scala, seu Institutiones linguæ Copticæ Arabico sermone.
Abu-Isaac Ben-Assal Lexicon Copto-Arabicum, seu voces Copticæ Arabico sermone expositæ, quæ occurrunt in Testamento novo, in Psalmis, in Liturgia, & in Officio feriali Coptorum.
In 4. *bomb.* 131.

IX.

Liturgia Æthiopica. In 8. membran. 157.

X.

Liturgia Æthiopica. In 8. membran. 140.

XI.

Pentateuchus Arabicus. *In fol. bomb.* 269.

XII.

Carmina septem Poëtarum Arabum, qui ante Mahometis tempora claruerunt, videlicet: *Amr al-Cais*, ben-Hagiar, ben-Amr Candensis: *Tarpha* ebn-al-Abd Bacrensis: *Zohair* ebn-abi-Salma Mozenitæ: *Labid* ebn-Rabia Ameritæ:

ritæ: *Amri* ben Calthum Taalabensis: *Antara* ebn Scedad Abesitæ: & *Arethæ* ebn Halza Jascarensis: *cum scholiis Hosaini* Abu-Abdallæ ben-Achmed Zuzenitæ. Dicuntur autem *Sabaa Taval*, idest *septem longi*, & *Sabaa Moallaka*, idest, *septem appensi*, quia eorum carmina tamquam rara apud Mahometanos & singularia, in septem longis tabulis exarata sunt, & in delubro Meccano appensa.

Carmina quatuor aliorum celeberrimorum Poëtarum Arabum, cum Scholiis ejusdem *Hosaini Zuzenitæ*: videlicet, *Scenfari* Arabis: *Sciammul* ebn-Ad: *Mohammad* Abu-Bacr ebn-Doraid Azeditæ: & *Chaled* ebn-Saphuan al-Cannàs, idest venatoris.

In 4. *bomb.* 173. Codex exaratus Sabbato die 12. Regeb, anno Hegiræ 1022.

XIII.

Alcoranus, idest, Mahometis pseudoprophetæ Liber, quem tamquam delapsam è cœlo Legem venerantur ejus sectarii. *In* 4. *bomb.* 345. Codex nitidissimè exaratus, & auro miniatus.

XIV.

Alcorani pars ultima, quæ *Suras*, idest capita 38. complectitur. *In* 8. *bomb.* 27.

XV.

Ali ebn-Abi-Taleb Poëmata Arabica 452. *In* 4. *bomb.* 52.

XVI.

Mohammad Abu-Abdalla ben-Said Dallasensis Carmen Arabicum in laudem Mahometis pseudoprophetæ, cum scholiis quinque Auctorum: videlicet, *Mohammad* Naseraddini Phajumensis, *Salemi* Aladdini ben-Aminaddini Gazæi, *Mohammad* Sciamsaddini ben-Mansur ben-Abade, *Achmed* Sciahabaddini ben Salem Magedaddini Adraënsis, & & *Sceich*, seu senis *Damiatensis*: *collectore Ali* Nuraddino ben Giaber ben Mosis Jamanita, idest ex Arabia Felici oriundo.

In fol. bomb. 41. exaratus die 2. Gemadi prioris, anno Hegiræ 998.

XVII.

Carmina Arabica XII. *In* 8. *bomb.* 19.

XVIII.

Mohammad Abi-al-Taher ben Joseph Tamimitæ Cæsaraugustani Andalutii, *Orationes* Arabicæ quinquaginta, quas *Macamat*, idest, *similiter cadentes* appellant: scriptæ ab auctore in urbe Corduba ad imitationem Orationum, quas *Abu-Mohammad Hariri* celeberrimus inter Arabas Orator in urbe Bassora scripserat.

In 4. *bomb.* 217. elegantissimo charactere exaratus à Saleh ben Mohammad ben-Vatech in urbe Bagdad feria 4. die 4. Regeb, anno Hegiræ 650.

XIX.

Abi-Ali Hosaini Ben Al-Hosain, de Quadratura circuli Arabicè *in* 16. *bomb.* 6.

XX.

Abdarrachmani Africani Tagiuri, hoc est, Tingitani, Tractatus mathematicus de anno, mensibus, & diebus, deque meridie & statis horis Orationis, quæ ex lege Mahometica præscribitur.

Achmed Garsaddini ben Sciahabaddini Tractatus de Quadrante.

Mohammad Badraddini Mardinensis de Quadrante Tractatus II.

De Quadrante Tractatus anonymi.

Ali Abul-Hosn ben-Ibrahim, cognomento ebn-al-Sciater, Tractatus de Quadrante.

In 4. *bomb.* 151. exaratus anno Hegiræ 981.

XXI.

Historia Arabicæ fabulosæ *Bibi* Regis Arabum, Mogamesi ejus filii, Abuzaidi, & Said: *Senan* filii Jaser ex familia Halalitarum: *belli Halalitarum* cum familia Tajorum in regione Cyrenensi: & *Scedad* ben-Sciahabaddini ben Hasab: partim soluta, & partim ligata oratione. *In* 4. *bomb.* 89.

XXII.

Camus, idest Oceanus, seu Lexicon Arabicum, auctore *Mohammad ben Jacob ben Mohammad*. *In fol. bomb.* 736.

XXIII.

Grammatica Arabica, quæ *Caphia*, idest, *sufficiens* appellatur.

Naseraddini Abulmocaremi Matrazensis Grammatica Arabica, quæ *Masbah*, idest, *Lampas* inscribitur.

Abdal-

Abdalcaberi Ben-Abdarrachmani Georgiani de Particulis Orationis. *In 4. bomb.* 88.

XXIV.

Ebn-Hagebi commentaria in Grammaticam Arabicam, quæ *Caphia* appellatur: opus ab auctore absolutum Sabbato die 11. Romadan, anno Hegiræ 897. exaratum autem Alepi à Senan Ben-Ali ineunte Gemadi priore anno Hegiræ 985. *In 4. bomb.* 255.

XXV.

Achmed Ben-Ali, Ben Masud Grammatica Arabica, quæ *Marah-Al-Aruah*, idest, *Quies Spirituum* appellatur.

De Tasriph, seù conjugatione Verborum Tractatus II.

In 4. bomb. 73. Codex elegantissimè exaratus.

XXVI.

Achmed Ben-Ali, Ben Masud Grammatica Arabica.

De Tasriph Tractatus III.

In 4. bomb. 124. Cod. exaratus die 29. Moharram, anno Hegiræ 1024.

XXVII.

Scholia in Grammaticam Achmed Ben-Ali, *in 4. bomb.* 95.

XXVIII.

Ali ebn-Abi-Taleb carmen Arabicum, cum paraphrasi metrica Turcica interlineari.

Historia Regum Persarum usque ad initium Chalipharum Mahometanorum, Turcicè.

Historia Calipharum, ab Omaro Ben-Alchettab usque ad Almotasem-Billa, Turcicè.

In 4. bomb. 192.

XXIX.

Lexicon Arabicum cum Turcica interlineari explicatione, *in 4. bomb.* 224. exaratum exeunte Rabi posteriore, anno Hegiræ 945.

XXX.

Lexicon Arabico-Turcicum, *in 4. bombyc.* 464.

XXXI.

Vocabularium Arabico-Turcicum *in 8. bomb.* 54.

XXXII.

Vocabularium Arabico-Turcicum.

Mohammad Ben Mohammad Ben Machmud *Samarcandi Hamdanensis* Carmen Arabicum de recta Alcorani lectione, cum scholiis *Naseraddini Abilcasemi Samarcandi*: opus absolutum die 13. Moharram anno Hegiræ 758. feria 5. exaratum verò ab Abdalla Ben Abi-Bacro feria 2. die 12. Scioaban anno Hegiræ 766.

Ejusdem Mohammad Samarcandi Hamdanensis de recta Alcorani lectione Liber Turcicus in Præfationem & capita 30. divisus.

Ejusdem Auctoris de variantibus Alcorani lectionibus Libri III. Arabicè. Codex exaratus ab Ali Ben Mohammad Ben Abigrada Jazerensi feria 5. die 21. Gemadi posterioris, anno Hegiræ 754.

Poëma Turcicum morale, exaratum die 23. Rabi prioris anno Hegiræ 1003.

Isagoge in Dialecticam, Turcico sermone exar. anno Hegiræ 1004. *In 4. bombycino* 244.

XXXIII.

Senani Abi-Sud Bidavensis Scholia de Prophetia & Angelis, Arabicè.

De sphœra Tractatus Persicus cum figuris Astronomicis.

Ali Cialabi de Sphœra cum figuris & tabulis Astronomicis, Tractatus Turcico sermone, absolutus ab Auctore Alepi exeunte mense Dil-hege anno Hegiræ 955. exaratus autem anno Hegiræ 982. exeunte Rabi posteriore, feria 2.

De vocibus Tractatus Dialecticus, Arabicè.

Mohammad Abu-Abdalla Ansarensis Andalutii de Poësi & versibus, Arabicè, cum scholiis anonymi.

In 4. bombyc. 129.

XXXIV.

Thesaurus linguæ Turcicæ, *in 4. bomb.* 574. exaratus Dominica, die 12. Safar, anno Hegiræ 1031.

XXXV.

Grammatica linguæ Turcicæ, auctore *Petro à Valle*, Italico sermone composita, & in Libros VII. divisa. *In fol.* 149.

Saed

XXXVI.

Saed Abul-Hosn, Ben-Ali, Georgiani Geographia cum Tabulis septem Climatum, & descriptione altitudinis Poli præcipuarum Asiæ urbium: Turcicè *in* 8. *bombyc.* 89.

XXXVII.

De Astronomia Tractatus in Capita 28. divisus: Turcicè *in* 4. *bombyc.* 32.

XXXVIII.

Moanæ de signis Zodiaci & Astrologia: Turcicè *in* 4. *bombyc.* 49.

XXXIX.

Mohammad Antistitis delubri Solimanæi, historia Alexandri Macedonis, Turcicè *in* 4. *bomby.* 229.

XL.

De Joseph Patriarcha & Zalicha uxore Putipharis, Poëma Turcicum elegantissimè exaratum *in* 4. *bombyc.* 138.

LXI.

Medulla Chronologiæ, de Chaliphis, de Regibus Persarum, deque illustribus apud Mahometanos viris. Turcicè *in* 4. *bombyc.* 231.

XLII.

Historia familiæ Othomanorum, auctore *Mohammad*, in duas partes divisa: quarum prima complectitur Chronologiam ab orbe condito usque ad Mahometem pseudoprophetam ejusque in Imperio successores Caliphas: Altera res gestas Othomanorum usque ad Solimanum Selimi filium, hoc est, usque ad annum Hegiræ 974. *In* 4. *bomb.* 160.

XLIII.

Formularium epistolarum, & libellorum supplicum, Turcicè *in* 4. *bombyc.* 24.

XLIV.

Lexicon metricum Turcico-Arabicum, auctore *Sciabedi*, in classes 34. divisum: *in* 4. *bombyc.* 33.

XLV.

Encomia in quosdam Soltanos & illustres viros, Turcicè *in* 4. *bombyc.* 49.

XLVI.

Pheduli Carmina Amatoria, Turcicè, exarata ab Aslan Sen-Hader Dadianensi exeunte Gemadi posteriore anno Hegiræ 1004. *in* 4. *bombyc.* 90.

XLVII.

De fundamentis sectæ Mahometanæ, idest, de unitate Dei, de Prophetia, de successione, & de resurrectione, Turcicè *in* 4. *bombyc.* 54.

XLVIII.

Vocabularium Persicum & Italicum, quo explicantur voces omnes, quæ in Doctrina Christiana in urbe Lahor à Patribus Societatis Jesu in Persicum sermonem conversa occurrunt, auctoribus Studentibus Collegii SS. Petri & Pauli in urbe Aspahan Carmelitis Discalceatis: *In fol. bombyc.* 140.

XLIX.

Doctrina Christiana Persicè: exarata à Mohammad Aspahanensi die 29. Romadan anno Hegiræ 1029. *in* 4. *bombycino* 85.

L.

Petri à Valle ad Mohammad Abdalvehab Aspahanensem epistola de quibusdam Christianæ religionis mysteriis, Persicè *in* 4. *bombyc.* 18.

LI.

Petri à Valle ad Mohammad Aspahanensem epistolæ aliud exemplar, Persicè *in* 4. *bombyc.* 41.

LII.

Mohammad Bacher Aspahanensis Refutatio Religionis Christianæ: opus ab auctore absolutum mense Romadan anno Hegiræ 1031. Persicè *in* 8. *bombyc.* 194.

LIII.

Ephemeris anni Hegiræ 1031. Christi 1622. ad meridianum civitatis Sciraz, auctore Mirtagian Giuneidita, Sciraz urbis

urbis totiusque Persidis Præfecti Astrologo. Persicè *in* 4. *bombyc.* 20.

L I V.

Tabulæ Lunationum & Ascendentium, Persicè cum Latina interpretatione, *in fol. bombyc.* 19.

L V.

Tacuim, ideſt, *Directio*, de Lunationibus, Persicè, *in* 4. *bombyc.* 14.

L V I.

Compendium Tractatus P. Christophori Borri Soc. Jesu de nova mundi constitutione juxta systema Tichonis Brahe aliorumque recentiorum Mathematicorum, è lingua Latina in Persicam translatum à Petro de Valle in urbe Goa anno Christi 1624. & ad Zainedinum Lari Astronomum Persam transmissum, addita è regione interpretatione Italica, quam idem Petrus Romæ confecit anno 1631.

L V I I.

Japhi fabulæ metricæ XXXIV. cum figuris XI. Persicè *in* 4. *bombyc.* 129.

L V I I I.

Chelestan, ideſt, Rosarium, auctore *Saadi Sciraʒensi*: opus morale partim soluta, & partim ligata oratione conscriptum anno Hegiræ 656. & in 8. capita divisum, in quibus agitur de indole & consuetudinibus Regum: de moribus religiosorum: de præstantia cultus divini & de temperantia: de silentio: de amore & juventute: de senectute & decrepita ætate: de efficacia educationis, & institutionis: de regulis & statutis conversationis. Persicè *in* 4. *bomb.* 110.

X L I X.

Bostan, ideſt, Hortus, auctore *Saadi Sciraʒensi*: opus metricum morale, Atabeco Abubacro Ben Saad Regi Persarum ejusque filio nuncupatum, & in Præfationem & capita X. divisum: Ubi præmissis Mahometis pseudoprophetæ & quatuor ejus amicorum laudibus, agit de justitia, æquitate & laudabili mundi regimine: de beneficentia & liberalitate: de amore, & qualitate eorum, qui sanctioris vitæ semitam terunt: de humilitate: acquiescendum esse divinæ dispositioni: de temperantia, & contenti animi tranquillitate: de bona disciplina & educatione: de gratiarum actione pro beneficiis à Deo acceptis: de pœnitentia & resipiscentia à peccatis: de precibus ad Deum fundendis. Persicè *in* 4. *bombyc.* 123.

L X.

De magia Liber ex Indico in Persicum sermonem translatus. *In* 4. *bombyc.* 56. exaratus mense Regeb anno Hegiræ 1031.

L X I.

Musæum Regum, ideſt, de Regibus illustribus Tractatus.
Musæum Justorum, ideſt, de piis, religiosisque apud Mahometanos viris.
Tacuim, ideſt, *directio*, seu de Lunationibus & Kalendario. Persicè *in* 4. *bombyc.* 77.

L X I I.

Hafed celeberrimi Persidis Poëtæ Poëmata amatoria, seu odæ 392. Persicè *in* 4. *bombyc.* 152.

L X I I I.

Carmina Persica 68. de Deo, de Mahomete pseudo-propheta ejusque sodalibus, de Solimano cæterisque Othomanicæ familiæ Soltanis: nec non de amore. *In* 4. *bombyc.* 76. Codex elegantissimè exaratus.

L X I V.

Carmina Persica 185. de Chosroë & Scirin: Liber nuncupatus Morad, seu Amurati Soltano: *in* 4. *bombyc.* 207. elegantissimè exaratus.

L X V.

Carmina de Chosroë & Scirin, ut in Cod. præcedenti: *in* 4. *bombyc.* 216.

L X V I.

Carmen de Bello Chesem, Persicè *in* 8. *bombyc.* 34. exaratum mense Moharram anno Hegiræ 1032.

L X V I I.

Carmina Persica diversa, *in* 4. *oblong.* 56.

Hi-

LXVIII.

Historia Indica, *in 16. bombyc.* 15.

LXIX.

Liber Indicus de Arcanis, *in* 8. *bombyc.* 33.

LXX.

Diarium Petri à Valle de rebus ab ipso gestis in Thracia, in Perside, & in India, propria Auctoris manu exaratum sermone Italico, & in tres Tomos divisum. Tomus I. de rebus gestis ab anno Christi 1614. usque ad diem 14. Aprilis 1618. *In fol. bombyc.* 108.

LXXI.

Diarii Petri à Valle Tomus II. à die 20. Aprilis 1618. usque ad diem 17. Februarii 1623. *In fol. bombyc.* 98.

LXXII.

Diarii Petri à Valle Tomus III. à die 18. Februarii 1623. usque ad diem 21. Novembris 1626. *In fol. bombyc.* 66.

LXXIII.

Epistola Petri à Valle propria ipsius manu exarata in urbe Cazuin in Media, die 25. Julii 1618. ubi res ab ipso gestæ in Perside narrantur. Italicè *in fol. bombyc.* 32.

LXXIV.

Epistolarum familiarium Petri à Valle Tomi III. *in fol. bombycino*. Tom. I. *Epistolæ* 46. ad Franciscum Crescentium ab anno 1614. ad annum 1619. ex diversis Orientis regionibus transmissæ. Italicè propria ipsius Auctoris manu.

LXXV.

Epistolarum Petri à Valle Tomus II. *Epistolæ* 13. anonymæ. Italicè *in fol. bombycino*.

LXXVI.

Epistolarum Petri à Valle Tomus III. *Epistolæ* 5. Item testamentum. Italicè *in fol. bombyc.*

LXXVII.

Libri Orientalium linguarum impressi, qui ad eundem Petrum de Valle pertinebant: videlicet: I. *Chaldææ* seu *Æthiopicæ linguæ Institutiones*: necnon omnium Æthiopiæ Regum, qui ab inundato terrarum orbe usque ad nostra tempora imperarunt, Libellus. Romæ 1552. typis Valerii Dorici Brixien. opera Angeli de Oldradis, in quarto. II. *Quatuor Evangelia Arabica* cum versione Latina interlineari. Romæ typis Mediceis 1591. in fol. III. *Abu-Ali Ebn-Sina*, hoc est, *Avicennæ* Canonis de Medicina Libri quinque, Dialectica, Physica, & Metaphysica, Arabicè. Romæ typis Mediceis 1593. in fol. IV. *Euclidis* elementa, Arabicè, cum commentariis Naseraddini Tausensis. Typis Mediceis in fol. absque anno & loco: ad calcem Privilegium Turcicum Soltani Morad seu Amuratis, datum Constantinopoli ineunte mense Dil-hege, anno Hegiræ 996. V. *Liber Tasriph*, seu de conjugatione verborum, auctore Sene Alemamo, à Joanne Baptista Raymundo editus Arabicè cum versione Latina, & commentariis. Romæ typis Mediceis 1610. in folio. VI. *Institutiones linguæ Arabicæ* tribus libris distributæ &c. auctore P. Francisco Martellotto Martinensi Clerico Regulari Min. Romæ typis Stephani Paulini 1620. in 4. VII. *Fabrica linguæ Arabicæ* cum interpretatione Latina & Italica &c. auctore P. F. Dominico Germano de Silesia Ord. Min. de Observ. Reform. Romæ typis Sac. Congregat. de Propag. Fide 1639. in fol. VIII. *Breves Arabicæ Linguæ Institutiones* P. Philippi Guadagnoli Cleric. Regul. Min. Romæ typis Sac. Congreg. de Propag. Fide 1642. in fol. IX. *Syntagmatωn linguarum Orientalium*, quæ in Georgiæ regionibus audiuntur, Liber I. complectens *Georgianæ*, seu *Ibericæ* vulgaris linguæ Institutiones Grammaticas, auctore D. Francisco Maria Maggio Cler. Reg. Panormitano, Romæ typis Sac. Congreg. de Propag. Fide 1643. in fol. X. *Syntagmatωn linguarum Orientalium &c.* Liber II. complectens Arabum & Turcarum orthographiam, ac Turcicæ linguæ Institutiones, auctore D. Francisco Maria Maggio, Romæ typis Sac. Congreg. de Propaganda Fide 1643. in fol.

CODICES GRÆCI,

Qui ad domesticam Pii II. Bibliothecam pertinebant.

I.

Atena Patrum in Job.
Sapientia Salomonis.
Sapientia Jesu filii Sirach, seù Ecclesiasticus.
Esther.
Tobias.
Judith.
In fol. Chart. 239.

II.

Vita S. Athanasii Alexandrini.
S. Athanasii Alexandrini Oratio contra Gentes. *Epistola* de Synodis Arimini in Italia, & Seleuciæ in Isauria. *Epistola* ad Joannem & Antiochum. *Epistola* ad Palladium Presbyterum. *Epistola* ad Dracontium. *De Incarnatione* Dei Verbi, & contra Arianos. *In Passionem* & Crucem Domini. *In Passionem* Salvatoris. *Disputatio* contra Arium in Concilio Nicæno. *Contra Arianos* Oratio III. *Epistola* ad omnes ubique Orthodoxos, quum persecutio ab Arianis mota est. *Epistola* ad Serapionem Episcopum de Spiritu Sancto. *Epistola* ad eundem Serapionem adversùs eos, qui dicunt Filium creaturam esse. *Epistola* Catholica. *Refutatio* hypocriseos Meletii, & Eusebii Samosatensis. In illud, *Quicumque dixerit verbum contra Filium hominis, dimittetur ei* &c. *De Virginitate*. *Testimonia* ex Sacra Scriptura de naturali communione similis essentiæ inter Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum. *Contra* omnes hæreses. *Epistola* Præfationis loco scripta, in qua motuum Ecclesiasticorum *Tragœdia*: Tractatus in 17. Capita divisus. *Apologia* pro Dionysio Episcopo Alexandrino adversùs Arianos.
Gregorii ex Protosyncello Patriarchæ, Apologia pro Synodo Ephesina.
Theodoti Episcopi Ancyræ, Expositio Symboli Nicæni.
Zenonis Imperatoris Henoticum, seù Decretum unitivum.
Leontii Episcopi Cypri contra Judæos.
Gregorii Archiepiscopi Antiocheni sermo in Sepulturam Domini, & in Joseph ab Arimathea, & de Resurrectione.
Joannis Thessalonicensis sermo, quod Evangelistæ circa resurrectionis Dominicæ historiam sibi minimè repugnant.
Anonymi de sanctis & œcumenicis Synodis, ubi, quando, & adversùs quos celebratæ sint.
In fol. Chart. 386.

III.

Basilii Magni in Isaiam Prophetam Homiliæ 13.
Origenis Philocalia de obscuris Sacræ Scripturæ locis, à Sanctis Patribus Basilio Magno & Gregorio Theologo ex variis Origenis commentariis excerpta, & ab horum altero Gregorio Theologo ad Theodorum Tyanensium Episcopum missa, uti ad eundem Epistola præfefert.
In fol. Chart. 364.

IV.

Gregorii Nysseni Sermones, de Beatitudinibus 8. De Oratione Dominica. Adversùs eos, qui differunt Baptisma. Ad Harmonium, quale sit Christianorum nomen, vel promissio. Adversùs Judæos, de Deo Verbo & de Spiritu Sancto. Ad Simplicium, de Fide. Ad Olympium Monachum. In illud Apostoli, *quando sibi subjecerit omnia, tunc & ipse Filius subjicietur &c.* Ad Hierium, de infantibus qui prænaturè abripiuntur. In eos qui obdormierunt. In Pulcheriam oratio funebris. Catechetica oratio. In eos qui ægrè ferunt reprehensiones. Adversùs usurarios. In sextum Psalmum, de octava. In Placillam Augustam oratio funebris. In Martyres, & contra Arianos. Epistola exhortatoria ad frugi vitam, & de Virginitate. Tres Deos dici non oportere, ad Ablabium. Adversùs Fatum. In suam ordinationem. Adversùs Manichæos. De fugienda fornicatione, in illud Apostoli, *omne peccatum quodcumque fecerit homo &c.* De jejunio & de pauperibus sustentandis.
In fol. membran. 316.

V.

Gregorii Nazianzeni Orationes, cum interpretatione Nicetæ, in Resurrectionem Christi. In Sanctum Pascha. In Do-

Dominicam novam. In Pentecosten. In Macabæos. De suis sermonibus, & ad Julianum tributorum exæquatorem. In Nativitatem Christi. In Magnum Basilium oratio funebris. In adventum CL. Episcoporum. In plagam grandinis.

Anonymi argumenta in 16. orationes ejusdem Gregorii: videlicet, in Resurrectionem Domini, in Sanctum Pascha, in novam Dominicam, in Pentecosten, in S. Cyprianum, in Macabæos, in Julianum, in Nativitatem Christi, in Basilium Magnum, in SS. Lumina, in S. Baptisma, in Gregorium Basilii fratrem, in Athanasium Magnum, in adventum CL. Episcoporum, de amore pauperum, & in plagam grandinis.

Mensium nomina Latinè, Græcè, Hebraicè, & Ægyptiacè.

Anonymi Scholia in quatuor Gregorii Theologi Orationes: videlicet, In funere Basilii Magni, in S. Athanasium, in Gregorium Nyssenum, in S. Cyprianum martyrem.

In fol. Chart. 437.

V I.

Gregorii Theologi Orationes cum interpretatione Eliæ Cretensis, De recto ordine in disputationibus servando. In laudem Heronis Philosophi Alexandrini. In Eulalium Doarensium Episcopum. In patrem suum, quum ei curam Ecclesiæ Nazianzenæ commisisset. Ad cives gravi timore perculsos, & Præfectum irascentem. Adversùs Arianos, & de seipso.

In fol. Chart. 118.

V I I.

Anthologium ex Orationibus Gregorii Theologi, collectore anonymo, in capita LX. divisum, in quibus agitur de Deo, de appellationibus Filii, de Angelis, de Timore Dei, de sermone, & doctrina, de sapientia, de divina philosophia, de quiete &c.

In fol. Chart. 94.

V I I I.

Joannis Chrysostomi expositio in Psalmos.

In fol. Chart. 483.

I X.

Joannis Chrysostomi Epistolæ ad diversos CCXXVI.

Joannis Damasceni Epistola ad Cosmam Majumæ Episcopum.

Ejusdem Damasceni Logica.

Michaelis Pselli ad Michaelem Ducam Imperatorem.

Eusebii fragmentum ad Marinum.

In fol. Chart. 14.

X.

Joannis Chrysostomi de Incomprehensibili Homiliæ VI. *Ejusdem* expositio in Psalmum C.

In fol. Chart. 121.

X I.

Anastasii Synaitæ Episcopi Antiochiæ, Interrogationes & Responsiones CLIV. de variis capitibus, ex divinis scripturis, & ex diversis Patribus excerptæ.

Polycarpi Episcopi Smyrnensis, Epistola ad Philippenses.

Methodii Patarensis Episcopi, de regno gentium, & in ultima tempora accurata demonstratio.

Cæsarii fratris S. Gregorii Nazianzeni, Interrogationes & Responsiones.

In fol. Chart. 406.

X I I.

Anastasii Synaitæ spiritualis Anagoge in Hexaëmeron de creatione, Sermones X.

In fol. Chart. 169.

X I I I.

Andronici Comneni Dialogus adversùs Judæos.

Michaelis Proconsulis, & Judicis Ataliatæ, Pragmatica, seù Opus de Jure, Procemium ad Michaelem Imperatorem, & Titulos XXXVII. complectens.

Sylloge Novellarum.

In fol. Chart. 279.

X I V.

Procli Diadochi Platonici, in Parmenidem Platonis Libri VI. *In fol. Char.* 176.

X V.

Lexicon, In *fol. membran.* 109.

X V I.

Archimedis de Sphoera & Cylindro Libri II. De Cycli dimensione. De Conicis & Sphœricis. De Lineis spiralibus. De Planis æquiponderantibus Li-

Libri II. De Arenarum numero. De Tetragonismo.
Eutochii Ascalonitæ Hypomnemata in Archimedis libros de Sphœra & Cylindro: de Cycli dimensione: de Planis æquiponderantibus.
In fol. Chart. 195.

XVII.

Lycophronis Chalcidensis Alexandra, cum expositione Isaacii Tzetzis.
In fol. Chart. 118.

XVIII.

Catena Patrum in Jeremiam, in Baruch, in Ezechielem, in Habacuc, in Isaiam, & in Danielem.
Cyrilli in Habacuc Prophetam.
In fol. Chart. 728.

XIX.

Demosthenis Orationes, Olynthiaca III. Philippica I. De Pace. In Philippum II. De Haloneso. De Chersoneso. In Philippum III. In Philippum IV. De Rhodiorum libertate. De Corona. De falsa legatione.
In fol. Chart. 110.

XX.

Pentateuchus.
In 4. Chart. 152.

XXI.

Gregorii Nazianzeni Oratio in Nativitatem Christi.
Basilii Magni Homilia in Nativitatem Christi.
Procli Archiepiscopi Constantinopolitani Encomium in S. Stephanum Protomartyrem.
Basilii Episcopi Seleuciæ in Isauria, Homilia in SS. Pueros, qui in Bethlehem interfecti sunt.
Amphilochii Episcopi Iconii, de vita & miraculis S. Basilii Magni.
Joannis Chrysostomi in Sancta Lumina.
Basilii Magni in Sanctum Baptisma.
Gregorii Nazianzeni in Sancta Lumina.
Nonni Abbatis explanatio Orationum S. Gregorii Nazianzeni in SS. Lumina, & in Nativitatem Christi.
S. Parasceves martyrium.
Epiphanii Constantiæ in Cypro Archiepiscopi sermo de Festo Palmarum.
Joannis Chrysostomi de S. Joseph, & de temperantia.
Ephræm Syri sermo de S. Joseph.
Martyrium Sanctorum Quadraginta Martyrum.
Theodori Presbyteri & Hegumeni Monasterii Studii, encomium in Inventionem Capitis Præcursoris.
Amphilochii Iconiensis in Sanctam Dei Genitricem, in S. Annam, & in S. Simeonem Senem.
Joannis Chrysostomi de filio prodigo.
Ephræm Syri sermo de Cruce, de Pœnitentia, & de secundo Domini adventu.
Joannis Chrysostomi de exilio Adæ.
Anastasii Synaitæ sermo in VI. Psalmum.
Gregorii Nysseni sermo in ingressum Jejuniorum.
Joannis Chrysostomi de muliere Samaritana. De Annunciatione Deiparæ II.
Martyrium S. Luciæ Virginis.
In 4. membr. 156.

XXII.

Martyrium S. Andreæ Apostoli.
Martyrium S. Barbaræ Virginis.
Vita S. Nicolai Episcopi Myrorum.
Encomium in S. Nicolaum Myrensem.
Martyrium SS. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestis.
Encomium in tres Pueros Babylonis.
De Susanna, quæ per Danielem liberata est.
Danielis Visiones.
Theodosii Grammatici Scholia in Visiones Danielis.
Anonymi interpretatio in septimam Ode Luminum.
Methodii Patarensis Episcopi fragmentum.
Severiani Episcopi in illud, *faciamus hominem ad imaginem nostram*.
Anonymi interpretatio in nonam Ode Canonis Nativitatis.
Anonymi de Quadragesima.
Nicænæ Synodi Constitutio de Festis, de Jejuniis, & de Quadragesima sancti Paschatis.
Joannis Chrysostomi de eleemosyna, & de Parabola decem Virginum. De Peccatrice, & de Chrismate. In illud Matth. *Tunc ductus est Jesus à Spiritu in desertum*. In illud Evangelii, *simile est regnum cœlorum homini patrifamilias*.
Pantaleonis Diaconi & Chartophylacis magnæ Ecclesiæ enarratio miraculorum Michaelis Archangeli.
In 4. membr. 92.

XXIII.

Joannis Chrysostomi de Jejunio & eleemosyna. De tentatione Christi. De

Filio prodigo. De Annunciatione Deiparæ. De Lazaro quatriduano. Sermo de doctrina, ubi de Dominica, & de divina Liturgia. In feriam secundam, in illud, *& congregaverunt Judæi concilium*. De decem Virginibus. De Peccatrice, & Chrismate. In Feriam quintam, de ablutione pedum discipulorum. De Resurrectione Domini.

Ephræm Syri Encomium in omnes ubique terrarum Sanctos Christi Martyres. De Sancta parasceve, de Latrone, deque Cruce.

Leontii Presbyteri Hierosolymitani de muliere Samaritana.

Athanasii Alexandrini sermo in cœcum à nativitate.

Epiphanii Episcopi Constantiæ in Cypro sermo in Festum Palmarum.

Gregorii Nazianzeni Theologi Oratio in Pascha.

In 4. *membr*. 59.

XXIV.

Gregorii Papæ Dialogorum ad Petrum Archidiaconum Libri IV.

In 4. *membr*. 315. Codex scriptus ab Athanasio Monacho anno mundi 6580. Christi 1072.

XXV.

Basilii Magni in Hexaëmeron Homiliæ.

In 4. *membr*. 80.

XXVI.

Catena Patrum in Psalmum CXVIII.

In 4. *Chart*. 109.

XXVII.

Isidori Pelusiotæ Epistolarum Libri II.

In 4. *Chart*. 94.

XXVIII.

Menæum, Januarius mensis.

In 4. *membr*. 54.

XXIX.

Paracleticum.

In 4. *membr*. 28.

XXX.

Triodium.

In 4. *membr*. 243.

XXXI.

Triodium.

In 4. *membr*. 70.

XXXII.

Euchologium.

In 4. *membr*. 49.

XXXIII.

Evangelia per annum.

In 4. *membr*. 158.

XXXIV.

Euchologium.

In 4. *membr*. 311.

XXXV.

Joannis Chrysostomi Liturgia.

In 4. *membr*. 35.

XXXVI.

Martyrium Sanctarum Menodoræ, Metrodoræ, & Nymphodoræ.

Vita Sanctæ Theodoræ Alexandrinæ.

Martyrium S. Euphemiæ.

Certamen S. Teclæ Iconiensis.

Martyrium S. Julianæ.

Martyrium S. Anastasiæ.

Martyrium S. Eugeniæ.

Basilii Magni sermo præparatorius in Sanctum Baptisma.

In 8. *Chart*. 176.

XXXVII.

Appiani Sophistæ Alexandrini, Romana Historia.

Ejusdem Lybica Historia.

Xenophontis Oeconomicum.

Joannis Eugenici Nomophylacis ad Imp. Porphyrogennetam liber.

In 4. *Chart*. 125.

XXXVIII.

Homeri Ilias.

In Homerum versus.

Herodoti Halicarnassæi de vita Homeri.

Dionis Chrysostomi Oratio in Homerum.

In 4. *Chart*. 111.

XXXIX.

Michaelis Pselli expositio in Synopsim Juris.

Theo-

Theodori Balsamonis expositio in Titulos XXIV.
Sylloge Juris, in Titulos XXIV. distributa.
Proprietates SS. Trinitatis.
De metrorum quantitate.
Significationes duodecim signorum Zodiaci.
Epiphanii Episcopi Cypri ad Diodorum Tyri, de duodecim lapidibus.
De Byzantio.
Genealogia Deiparæ.
Septem climata mundi.
Hippolyti Episcopi & Martyris sermo de consummatione mundi, de Antichristo, & de secundo Domini adventu.
Papiæ Nestorgi de Divina Liturgia.
Nicephori Xanthopuli Catalogus Imperatorum, & Patriarcharum Constantinopolitanorum.
Dies, quibus ab omni opere vacandum.
In 4. *Chart.* 256.

X L.

Matthæi Cantacuzeni Imperatoris, expositio in Cantica Canticorum.
Arriani Diatribarum in Epictetum Libri IV.
In 4. *Chart.* 215.

X L I.

Demosthenis Orationes in Cononem de inflictis verberibus. Adversùs Calliclem de prædio. In Olympiodorum dati damni. In Dionysodorum dati damni. In Aphobum, III. In Onetorem II. Exceptio adversùs Pantænetum. Adversùs Lacriti exceptionem. Exceptio adversùs Nausimachum, & Xenopithem. Exceptio adversùs Zenothemin. Exceptio pro Phormione. Exceptio adversùs Apaturium. Adversùs Macartatum de Hagniana hæreditate. Adversùs Bœotum, de nomine. Adversùs Bœotum, de dote materna. Adversùs Spudiam, pro dote. Adversùs Timotheum, de ære alieno. Adversùs Nicostratum, de descriptione mancipiorum Arethusii.
In 4. *Chart.* 167.

X L I I.

Phalaridis Epistolæ.
Pythagoræ Epistola ad Hieronem.
Mithridatis Epistola ad Regem Mithridatem consobrinum.
Mithridatis collectio Epistolarum Bruti.
Bruti Epistolæ.
Pergamenorum Epistolæ ad Brutum.
Rhodiorum Epistola ad Brutum.
Coënsium Epistola ad Brutum.
Patarensium Epistola ad Brutum.
Epistolæ & Responsiones anonymi.
In 4. *chart.* 90.

X L I I I.

Arriani Diatribarum in Epictetum Libri III.
In 4. *chart.* 63.

X L I V.

Lexicon. *In* 4. *membran.* 147.

X L V.

Constantini Manassæ Synopsis Historica.
In 4. *chart.* 96.

X L V I.

Octoëchus. *In* 8. *membran.* 99.

X L V I I.

Gregorii Theologi versus parænetici ordine Alphabetico.
Ignatii Diaconi versus parænetici ad juvenes ordine alphab.
Grammatica anonymi.
Dionysii de Pedibus.
Theodosii Grammatici Alexandrini Isagogici canones de declinatione nominum.
De Orthographia anonymi.
De Literis anonymi.
Prognosticon ex septem diebus.
De Ventis.
De mensuris & Ponderibus.
Dialogus Christiani & Judæi, habitus Alexandriæ sub Cyrillo Archiepiscopo Alexandrino.
Testimonia è Scripturis de Trinitate.
De Duodecim Apostolis.
In 8. *membr.* 153.

X L V I I I.

Joannis Chrysostomi Sermo de Vanitate hujus vitæ, & de dignitate animæ.
Ephræm Syri de Defunctis.
Joannis Damasceni Sermo de fidelibus defunctis, quod Liturgiæ & bona opera quæ pro iis fiunt, ipsis prosunt.
In 8. *membr.* 49.

CO-

CODICES GRÆCI

Abrahami Massad Maronitæ.

I.

Oannis Chrysostomi Sermo in conceptionem S. Joannis Baptistæ.
Andreæ Cretensis in Decollationem S. Joannis Baptistæ.
Joannis Chrysostomi in Decollationem Sancti Joannis Baptistæ, & in Herodiadem, Sermones II.
Inventio venerandæ Vestis B. Mariæ Virginis, & quomodo repositum in Blachernis sanctum & gloriosum lipsanum sub Leone Imp.
Joannis Damasceni in S. Barbaram V. & M.
Encomium in tres Pueros, Ananiam, Azariam, & Misaelem.
Joannis Chrysostomi in Principes Apostolorum Petrum & Paulum.
Epiphanii Cyprii in sepulturam corporis Christi, & in Joseph ab Arimathæa.
Ephræm Syri in Transfigurationem Domini.
Joannis Damasceni in Dormitionem Deiparæ.
Vita & conversatio matris Theodoræ Alexandrinæ.
Vita S. Nicolai Myrensis.
Vita S. Joannis Eleemosynarii per Leontium Neapoleos in Cypro Episcopum.
Historia S. Silvestri Papæ, & Constantini Imp.
Martyrium Sancti Arethæ & Sociorum in Homeritide.
Gregorii Nazianzeni in nativitatem Domini.
Basilii Magni in nativitatem Domini.
Gregorii Nysseni in S. Stephanum protomartyrem.
Vita S. Basilii Magni per Amphilochium Iconiensem.
Gregorii Naz. in SS. Lumina.
Vita S. Mariæ Ægyptiacæ.
In fol. membr. 237.

II.

Athanasii Alexandrini contra Arianos Oratio sexta. De æterna Filii & Spiritus Sancti existentia adversus Sabellianos. Quod unus sit Christus. Epistola ad Maximum Philosophum. Refutatio hypocriseos Meletii & Eusebii. Epistola Catholica ad omnes ubique locorum Episcopos & Fratres. De decretis Synodi Nicænæ. Apologia pro Dionysio Alexandrino. Fides in Synodo promulgata. Apologiæ II. pro fuga sua. Epistola ad omnes ubique monasticam vitam agentes. Epistola encyclica ad omnes ubique locorum Episcopos. Epistola ad Serapionem. Epistola de Synodis Arimini, & Seleuciæ. Apologia ad Imperatorem Constantium. Epistola ad Joannem & Antiochum Presbyteros. Epistola ad Palladium Presbyterum. Epistola ad Dracontium. Epistolæ II. ad Jovianum Imp. De Incarnatione Dei Verbi. Quæstiones ad Antiochum. Ad omnes ubique monachos de rebus gestis ab Arianis sub Constantio.
Macarii Diadochi sermo.
Eusebii Cæsareensis epistola ad suos Diœcesanos.
Alexandri Alexandrini epistola ad omnes ubique gentium fratres.
Nicæni Concilii epistola contra Arium.
Fidei formula in Concilio edita.
Constantini Imp. epistola ad Alexandrinorum Ecclesiam. Ad Episcopos & populos. Ad Arium & Arianos. Ad Ecclesiam Nicomediensium. Ad Theodotum.
Synodus Alexandrina omnibus Episcopis.
Julii Papæ epistola Danio, Flacillo, Narcisso, Eusebio, Mari &c. Item epistola Presbyteris, Diaconis & populo in Parœcia Alexandriæ.
Sardicensis Concilii epistola Presbyteris, Diaconis, & universæ Ecclesiæ Alexandrinorum. Item epistola Ecclesiæ Catholicæ Episcopis.
Constantii Imp. epistolæ III. ad Athanasium. Item epistola ad Episcopos & Presbyteros Catholicæ Ecclesiæ. Episcopis, Presbyteris & Populo Alexandriæ, Nestorio & præfectis Augustamnicæ, Thebaidis, & Africæ. Ad Synodum Ariminensem. Æzanæ, & Sazanæ.
Jerosolymitanæ Synodi epistola ad omnes Ægypti & Libyarum Episcopos, ac Presbyteros, Diaconos, populumque Alexandriæ.
Ursacii & Valentis epistola ad Julium Papam. Item ad Athanasium.
Ischiræ epistola ad Athanasium.
Alexandri epistola ad Athanasium.
Pinnæ Presbyteri monasterii Ptemencyrceos epistola ad Joannem.

Arse-

Arsenii Episcopi Hypselitarum epist. ad Athanasium.

Constantini Imp. epistola ad Clerum & Populum Alexandrinum. Ad Athanasium. Ad Joannem. Ad Episcopos qui Tyri convenere. Nestorio Ægypti præfecto. Episcopis & Clericis Catholicæ Ecclesiæ.

Breviarium à Meletio datum Alexandro Episcopo.

Presbyterorum & Diaconorum Ecclesiæ Alexandrinæ epistola Theognio, Mari, Macedonio, Theodoro, Ursacio, & Valenti Episcopis, qui Tyri convenere.

Presbyterorum & Diaconorum Mareotæ epistola ad Synodum Episcoporum Ecclesiæ Catholicæ. Item ad Curiosum & ad Philagrium.

Episcoporum qui ex Ægypto cum Athanasio huc accessere, epistola ad Episcopos Tyri congregatos. Item ad Flavium & Dionysium comitem.

Alexandri Episcopi epistola ad Dionysium.

Dionysii comitis rescriptum ad Eusebianos.

Narratio, quomodo Athanasius Tyro ad Imp. concesserit.

Flavius Hemerius exactori Mareotæ.

Ariminensis Concilii epistola ad Constantium Imp. Item Decretum.

Arii blasphemiæ.

Presbyterorum & Diaconorum epist. ad Alexandrum Episcopum.

Joviani Imp. epistola ad Athanasium.

Petitiones ad Jovianum Imp. Antiochiæ factæ à Lucio,& Berniciano aliisque Arianis contra Athanasium.

Juliani Imp. epistola ad Basilium M.

Basilii M. epistola ad Julianum Imp.

In Pentateuchum Sermones anonymi.

Joannis Damasceni Dissertatio adversùs Nestorianos.

Theodoreti Episcopi Cyri epistola ad monachos Euphratesiæ, Osrhoënæ, Syriæ, Phœniciæ, & Ciliciæ. Item quod post assumptam humanitatem unus sit filius D. N. Jesus Christus. Item epistola adversùs S. Cyrillum.

Cyrilli Alexandrini epistola ad Evoptium adversùs impugnationem duodecim capitum à Theodoreto editam. Item Anathematismi duodecim, eorumque Declarationes: nec non Theodoreti totidem Reprehensiones, & S. Cyrilli Defensiones.

In fol. maxim. papyr. 362.

III.

Vita S. Ephræm Syri.

Ephræm Syri Sermones: videlicet, epistola ad Joannem monachum de patientia &c. De virtute ad novitium monachum, Adhortationes IV. De virtute Capita X. In illud *attende tibi ipsi* Capita XII. Non esse ridendum, sed potiùs lugendum. Consilia de Vita Spirituali ad novitium monachum, Capita XCVI. Beatitudines II. Paræneses, seù Adhortationes ad monachos L. *quarum* 33. *inscribitur, controversia de Virginitate & continentia*: 42. *Ad quem dictum illud pertineat, melius est nubere, quàm uri*. 43. *Apologia ad fratrem, de Heli Sacerdote interrogantem*. De humilitate Capita C. De Divina Gratia. De morbo linguæ, aliisque vitiis.

In fol. membran. 209. Codex exaratus à Barnaba Presbytero Indictione 8. anno mundi 6548. sub Michaele Imp. & Zoë Augusta.

IV.

Gregorii Nazianzeni Orationes, in Pascha. In novam Dominicam. In Pentecosten. In S. Cyprianum M. In Macabæos. Ad Julianum tributorum exæquatorem. In nativitatem Domini. In Basilium Magnum. In SS. Lumina. In Baptisma. In Gregorium fratrem Basilii. In Athanasium Alexandrinum. Oratio habita coram CL. Episcopis. De Amore paupertatis.

Menologii fragmenta.

In fol. membr. 311.

V.

Matthæi Blastaris Syntagmata Canonum Apostolorum, Synodi Carthaginiensis, Dionysii Alexandrini, Antiochenæ primæ, Gregorii Thaumaturgi, Petri Alex. Ancyranæ, Neocæsariensis, Nicænæ, Sardicensis, Laodicenæ, Athanasii, Basilii, Gregorii Nysseni, Secundæ œcumenicæ, Timothei, Theophili, Cyrilli Alex. Tertiæ œcumenicæ, Carthaginiensis, Quartæ œcumenicæ, Gennadii Constantinopolitani, Quintæ œcumenicæ, Sextæ, Quinisextæ, Septimæ, Tharasii Constantinopolitani, Synodi in Templo SS. Apostolorum habitæ quæ prima & secunda dicitur: Synodi sub Photio: de sacris Synodis: de Politicis legibus, unde ortum habuerunt, & quomodo constitutæ sunt. Index Alphabeticus continens materias canonum.

Joannis Jejunatoris nomocanon.

Nicephori Constantinopolitani Canones.

Joannis Episcopi Citri Responsa ad Caba-

silam

silam Episcopum Dyrrhachiensem.
Officia magnæ Ecclesiæ: Ordines sex.
Leonis sapientis Imp. Regula de ordine, quem debent habere Throni Ecclesiarum subditarum Patriarchæ Constantinopolitani.
Ordo præeminentiæ Patriarcharum, Metropolitanorum, Episcoporum: quique dicantur Exarchæ & super venerandi, & qui super venerandi tantùm.
Formularium epistolarum Patriarchæ, & Metropolitæ.
Episcoporum ad Metropolim, & Metropolitarum ad altiorem Metropolim translatio.
In fol. bomb. 201.

VI.

Joannis Zonaræ Commentaria in sacros Canones, videlicet, Apostolorum 85. Nicænæ Synodi 20. Constantinopolitanæ 8. Ephesinæ 8, Chalcedonensis 30. Quintæ, Sextæ, Trullanæ 102. Septimæ 22. Tharasii Constantinopolitani, Synodi in Templo Apostolorum habitæ quæ prima & secunda Constantinopolitana dicitur, 17. Synodi in Templo S. Sophiæ, 3. Carthaginiensis sub S. Cypriano. Ancyranæ 25, Antiochenæ 25. Neocæsariensis 15. Gangrensis 31. Laodicenæ 60. Sardicensis 21. Carthaginiensis 133. Basilii ad Amphilochium 75. ejusdem Basilii epistolæ aliæ canonicæ 4. Gennadii Constantinopolitani epistola ad Papam Romanum adversùs Simoniacos. Nicolai Constantinopolitani ejusque Synodi sub Alexio Comneno Imp. Responsa ad interrogationes monachorum. Joannis Chrysostomi caput canonicum. Timothei Alexandrini Responsa canonica. Gregorii Theologi de libris Canonicis. De pœnitentiis injunctis homicidio. Patriarchæ Constantinopolitani & Metropolitanorum atque Archiepiscoporum expositio canonica. De pœnitentiis. De sponsalibus, & secundis nuptiis. Nicephori Constantinopolitani canones. Eliæ cretensis Responsa ad interrogationes Dionysii. Nicetæ Heracleensis Responsa ad Constantinum Episcopum.
In fol. bomb. 323.

VII.

De nativitate Deiparæ, ex historia Jacob.
Joannis Damasceni sermo in nativitatem Christi.
Christophori Archiepiscopi Alex. sermo in parabolam serpentis & avari.
Ephræm Syri in Transfigurationem Domini.
Procli Constantinopolitani in Transfigur. Domini.
Joannis Damasceni in Dormitionem Deiparæ, II. In nativitatem ejusdem.
Amphilochii Episcopi Iconii de occursu Domini, deque Deipara & Anna, atque Simeone.
Ephræm Syri Encomium in omnes Sanctos martyres.
Joannis Damasceni in Transfigurationem Domini.
Joannis Chrysostomi Sermo in Abraham & Joseph. In S. Stephanum protomartyrem. In S. Crucem, & Apostolos. In decollationem S. Joannis Baptistæ & Herodiadem, II. In Sanctos pueros ab Herode occisos, & de Rachel. In nativitatem Joannis Baptistæ. II. In Baptismum Domini & in Joannem Baptistam. In Præcursorem & in Theophania. In Ascensionem Domini, II. In Pentecosten.
In 4. bomb. 435.

VIII.

Origenis Philocalia per Basilium & Gregorium collecta, & ad Theodorum Episcopum transmissa.
Theophanis Medorum Episcopi Enchiridion adversùs Judæos ex Homiliis Joannis Chrysostomi elaboratum.
Josephi monachi cognomento Bevenii, homiliæ II. de SS. Trinitate, Constantinopoli recitatæ, sub Emmanuele Palæologo, & Josepho Patriarcha, in Palatio, quod est in Triclino.
Michaelis Glycæ Annales mundi breves, de opere sex dierum &c.
In fol. bomb. 282.

IX.

Epiphanii in sepulturam Corporis Christi. & in Joseph ab Arimathæa.
Joannis Chrysostomi invectiva in corruptores Virginum Christi. In illud, *& frustra conturbabitur omnis homo*. In illud, *mari assimilatur vita præsens*, & in illud, *conscendit Jesus navim, & obdormivit*. In Joseph pulchrum. In Susannam. De patientia in Dominica SS. Patrum. Quod mundities manuum ac vestium nihil nobis prodest. In Lazarum, & quod Potestates Angelorum futura non prævideant. De oratione. De paupertate, & contra divites, & de eleemosyna. In publicanum & pharisæum. In filium prodigum, & de pœnitentia. De secundo adventu. De Ramis pal-

marum

marum. In proditionem Judæ. In ablutionem pedum. In judicem iniquitatis. In crucifixionem Domini III. De vita monachorum. In Ascensionem Domini II. In Pentecosten. In omnes Sanctos encomium. De eleemosyna. Reprehensio eorum, qui Scripturas non legunt. In Ascensionem ex Actibus. In Pentecosten ex Actibus II. In Joannem Evangelistam encomium. In eos, qui immoderatè dolent de mortuis. De divinis mysteriis. In S. Stephanum protomart. In SS. pueros, quos Herodes interfecit. In nativitatem Christi. In SS. Lumina. In Annunciationem Deiparæ. In nativitatem Præcursoris. In principes Apostolorum Petrum & Paulum. In Decollationem Præcursoris. In 3. Dominicam SS. Jejuniorum. Quod diligendi sunt inimici. De justitia II. In Transfigurationem Domini. In exaltationem S. Crucis. Quod honorandi sunt Sacerdotes, licet stulti. De Justitia & de eleemosyna in Viduas. De Amicitia.

Theophili Alexandrini in Cœnam mysticam.

Procli Constantinopolitani in magnam feriam quintam. In Joannem Apostolum & Evangelistam. In Transfigurationem Domini.

Georgii Nicomediensis in magnam Parasceven, & in sepulturam Corporis Christi.

Narratio de Passione Domini, deque sancta ejus resurrectione, conscripta a Juda nomine *Ænea*, & ex lingua Hebraica in Græcam traducta per *Nicolaum* Præfectum Romanorum.

Antipatri in nativitatem Præcursoris.

Severi Antiocheni in Pentecosten.

Andreæ Cretensis in exaltationem S. Crucis. In magnum Nicolaum encomium. In nativitatem Deiparæ II.

S. Demetrii martyrium.

Leonis encomium in Michaelem Archangelum.

S. Parasceva martyrium.

S. Mennæ Ægyptii martyrium.

Monodia in mortem cujusdam Constantini.

S. Catharinæ martyrium.

Ephræm Syri in Abraham & Isaac.

Hesychii Jerosolymitani encomium in S. Antonium.

Lucæ Evangelistæ vita & obdormitio.

Germani Constantinopolitani in Præsentationem Deiparæ in Templum.

S. Georgii martyrium.

Marci Evangelistæ martyrium.

S. Theodosiæ martyrium.

S. Marinæ martyrium.

SS. Apostolorum Petri & Pauli martyrium.

S. Mariæ Magdalenæ martyrium.

S. Pantaleonis martyrium.

S. Annæ matris Deiparæ commemoratio.

Transfiguratio Domini.

Cosmæ Vestitoris encomium in Joachim & Annam.

Encomium in S. Mariam Ægyptiacam. In S. Georgium martyrem. In S. Onuphrium. In S. Apostolum Titum. In Decollationem Præcursoris.

Historia de obdormitione Deiparæ.

Antiochi Pandecti de gula. De ebrietate. De jejunio. De avaritia. De acceptione munerum. De mutuum dantibus.

In 4. bomb. 494.

X.

Theodoreti Cyri Episcopi in illud, *ad imaginem & similitudinem Dei*.

Basilii Magni in idem argumentum.

Joannis Chrysostomi in illud, *inspiravit Deus in hominem spiraculum vitæ*. De creatione hominis. Ad præpositos Ecclesiarum. De pseudoprophetis, & pseudomagistris, impiisque hæreticis.

Epiphanii ad Xenodochum de S. Deipara. De 12. lapidibus.

Damasceni de modo conceptionis Dei Verbi. Quod Sancta Virgo sit Deipara. De proprietatibus duarum naturarum. De descensu ad inferos. De iis, quæ post resurrectionem acciderunt. De sessione ad dexteram Patris. Quare incarnatus est Filius, & non Pater, neque Spiritus Sanctus. Ad eos, qui sciscitantur, num hypostasis Domini creata sit, an increata. Quando vocatus est Christus.

Gregorii Theologi de Spiritu Sancto. Ad Eubulum, quomodo Filius & Verbum ex Patre generatur. Ad Evagrium monachum, de Sancta Trinitate. In eos, qui incarnationem Dei Verbi blasphemant. Sententiæ metricæ. Carmina in Judices.

Severiani Episcopi Gabalorum de denominatione hominis caput 71.

Plinii Philosophi de generatione hominis.

De reformatione hominis.

Andreæ Cretensis de generatione hominis.

Troparia nonnulla.

De puerperio SS. Deiparæ.

Philothei Alexandriæ, *Joachim* Hierusalem, & *Dorothei* Antiochiæ Patriarcharum qui in Syria convenerunt, decisio contra octavam Florentinam Synodum.

Hippolyti in Canticum Canticorum.

Eusebii Pamphili fragmentum ex hist. Ecclesiast.

De processione Spiritus Sancti.

X I.

Ad Eubulum de generatione Filii.
De nativitate Christi ex Irenæo Lugdunen. ex Augustino de dogmatibus, & ex Hesychio.
De Epiphania Domini ex constitutionibus Apostolorum, & ex Eusebii Chronicis.
Hippolyti de XII. Apostolis, quo quisque loco Evangelium promulgavit & mortuus est. Item de LXX. discipulis.
Maximi de Ecclesia.
Isidori epistolarum fragmentum.
Epitome constitutionum Apostolicarum secundùm catholicam traditionem.
De libris canonicis & Apocryphis.
De LXXII. Prophetis & Prophetissis.
Joannis Damasceni de mensibus Romanorum, Judæorum, Macedonum, Græcorum, & Ægyptiorum.
Pselli carmina in Psalmos Davidicos, jussu Imperatoris Monomachi edita.
Kalendarium de anno, mensibus, hebdomadis, de cyclo Solis, & Lunæ, de Paschate &c.
Maximi confessoris de triginta nummis argenteis.
Catalogus Patrum & Judicum Israel.
Catalogus Patriarcharum Constantinopolitanorum.
Athanasii Alexandrini Interrogationes Judæorum & hæreticorum, & responsiones Christianorum, de iis, quæ ad divinam Christi dispensationem spectant.
Nicolai Patriarchæ Constantinopolitani Poëma ad S. Synaitam.
Ordo Metropolitarum, & Episcoporum Throni Constantinopolitani.
Canones Paracletici in B. Virginem.
In 4. bomb. 190.

XII.

Anastasii Synaitæ homilia in Psalmum VI.
Pantaleonis Diaconi & Chartophylacis magnæ Ecclesiæ, encomium in Michaëlem Archangelum.
Martyrium S. Catharinæ Virginis.
Martyrium S. Eustathii, & Sociorum.
Martyrium S. Nicetæ.
Simeonis magistri & Logothetæ, vita & miracula S. Nicolai.
Chrysostomi homilia in Publicanum & Pharisæum. In ingressum Jejuniorum & in exilium primi parentis Adam, & de malis mulieribus. In Dominicam Palmarum. In Annunciationem Deiparæ. In paralyticum, & in illud, *nolite judicare secundùm faciem*. In Ascensionem Domini. In obdormitionem Deiparæ. Non accedendum esse ad Theatrum, & in Abraham. In nativitatem Præcursoris. In SS. Apostolos Petrum & Paulum. In Petrum & Eliam.
Ephræm Syri sermo in secundum Domini adventum, & de abrenunciatione in Baptismo facta.
Hippolyti Romani homilia de Antichristo, de secundo Christi adventu, & de fine mundi.
Nectarii Constantinopolitani enarratio, cur primo Jejuniorum Sabbato memoriam S. Theodori martyris celebramus: & de jejunio & eleemosyna.
Epiphanii Cypri in sepulturam corporis Christi, & in Joseph ab Arimathea. In obdormitionem Deiparæ.
Basilii Magni disputationes adversùs Apologeticum Eunomii.
Vita S. Silvestri Papæ, & de Baptismo Constantini Imperatoris.
Narratio de SS. Imaginibus, qua de causa in prima Jejuniorum Dominica earum memoria celebratur.
Josephi Archiepiscopi Thessalonicensis in Sanctam Crucem.
Cyrilli Alexandrini in SS. Deiparam, ad SS. Patres, qui Ephesinæ Synodo interfuerunt, & adversùs Nestorium.
Sophronii Jerosolymitani, vita S. Mariæ Ægyptiacæ.
Amphilochii Iconien. vita S. Basilii Magni.
Andreæ Cretensis in obdormitionem Deiparæ. In nativitatem Deiparæ.
Ephræmii Chersonensis Episcopi narratio miraculi à S. Clemente Papa & Martyre patrati.
Miracula SS. Cosmæ & Damiani.
Procli Constantinopolitani in Joannem Evangelistam.
Vita S. Joannis Monachi & Presbyteri Damasceni, auctore Joanne Patriarcha Jerosolymitano.
Miraculum SS. Guriæ, Samonæ, & Abibi.
Vita S. Andreæ Apostoli.
Acta Matthæi & Andreæ Apostolorum in urbe Antropophagorum.
Vita Eugenii, & Mariæ ejus filiæ, quæ Marinus dicta fuit.
De Pœnitentia & confessione, & in ingressum Jejuniorum, sermo anonymi.
Leontii Presbyteri Constantinopolitani sermo in Dominicam Palmarum, & in Lazarum quatriduanum.
In fol. bombyc. 430.

XIII.

Joannis Damasceni brevis expositio fidei.
Joannis Chrysostomi fragmenta XI.
Professio fidei anonymi.
Photii Patriarchæ Constantinopolitani Capita XXXIV.
Maximi ad Elpidium de amore Centuriæ IV. Item sermones ascetici V.
Gregorii Theologi fragmenta III.

Nili

Nili Abbatis de oratione Capita CLV. Sermo ad Eulogium. Capita varia VIII.
Ephræm Syri sermones II.
Basilii Presbyteri & Abbatis Sanctæ Lauræ sermones II. de vita Ascetica.
Ammonii Abbatis sermones III.
Pselli de quinque potentiis animæ.
Theodori Studitæ sermones II.
Thalassii sermo.
Athanasii Apophthegmata III.
Basilii Magni Apophthegmata VII.
Evagrii capita ascetica II.
Esaiæ Abbatis Apophthegmata III.
Macarii sententiæ.
Marci Monachi sermones V. quorum tertius inscribitur, *ad eos, qui putant se ex operibus justificari*, & postremus, *de lege spirituali*.
Simeonis novi Theologi capita C. practica & Theologica.
Joannis Climaci sermo.
Isaac Ninivitæ sermones III.
Zozimæ Abbatis sententiæ.
Joannis Carpathii capita CXVI.
Philothei Monachi capita XXX.
Abucaræ in illud, *duo sunt, quæ hominem Deo proximum efficiunt*.
Barsanuphii sermones III.
Theodori interrogationes ad Joannem Abbatem.
Anastasii Synaitæ quæstiones.
Diadochi Episcopi Photices capita ascetica C. cum eorum expositione.
Interrogationes & responsiones variæ ex historia Lausiaca Palladii & aliis.
Indiculus septem Synodorum.
In fol. bombyc. 308.

X I V.

Epistolæ Catholicæ Jacobi, Joannis, & Judæ Apostolorum.
Chrysostomi de confessione capita C. De bonitate & misericordia Dei in homines capita 39.
Ephræm Syri sermo asceticus ad Monachos Ægypti. De doctrina & exercitatione. De Judicio & retributione. In illud Domini, *in hoc mundo tribulationes habebitis*. De Virginitate. De Judicio, resurrectione, & de amore. De Patribus defunctis. In Fratrem defunctum. De doctrina. De meditatione seu speculatione matutina. Beatitudines. Ad eos qui valedixere. De Antichristo & fine mundi. Ad Monachos novitios sermones II. In Transfigurationem Domini.
Martyrium S. Callistrati.
Prochori Diaconi de Apocalypsi & morte Joannis Evangelistæ.
Joannis Archipresbyteri in Conceptionem Deiparæ.
De Armenorum erroribus.
Interrogationes & responsiones ex Scriptura Sacra.
In 4. bombyc. 250. Codex exaratus die 15. Februarii Indictione X. anno 1522.

X V.

Theolepti Archiepiscopi Philadelphiæ Epistolæ V. ad Irenem Augustam, quæ ædificavit Regium Templum Salvatoris, & Eulogiæ nomen assumpsit, quum monasticum habitum induit. *Ejusdem* sermones XXIII. videlicet: Sermo I. quo absconditos in Christo quæstus patefacit, ac breviter ostendit monasticæ vocationis finem. 2. De sobrietate & oratione. 3. Quod spiritualiter eveniant pugnantibus pro Christo, quæ evenerunt in Ægypto ac mari Rubro perpetrata mirabiliter à Moyse. 4. Anagoge in mulierem deorsum aspicientem. 5. In diem festum Transfigurationis Domini. 6. De silentio & oratione. 7. De obedientia. 8. De vivendi disciplina Monachorum, qui in monasterio habitant. 9. De animi affectibus. 10. De silentio. 11. De Jejunio, sermo recitandus in Dominica lacticiniorum. 12. De jejunio iterùm. 13. Ad monachos doctrina: ubi mysterium Incarnationis ad vitam monasticam scitè accommodat. 14. De humilitate ac virtutum discrimine. 15. De Amore II. 17. In Dominicam Resurrectionis, nec non de morte fratris Leonis. 18. In Dominicam mulierum unguenta ferentium, & in Joseph ab Arimathea. 19. In quartam Dominicam, quæ Paralytici inscribitur. 20. In quintam Dominicam, quæ Samaritanæ appellatur. 21. In sextam Dominicam, quæ cæci à nativitate dicitur. 22. In Dominicam Pentecostes. 23. Specialis explanatio ad memoriam revocans ea, quæ aliàs cum Eulogia Moniali & Agathonica ejus socia differuerat.
In 4. membran. 243.

X V I.

Constantini Harmenopuli Nomophylacis & Judicis Thessalonicæ, Promptuarium Juris civilis in sex libros divisum: Liber I. de Legibus, & judiciario statu: deque in integrum restitutione, & libertatibus, Tituli 18. Liber II. de possessione & dominio, Tituli 11. Liber III. de contractibus, Tituli 11. Liber IV. de sponsalibus & matrimonio, Tituli 12.

li 12. Liber V. de Testamentis & tutoribus, Tituli 11. Liber VI. de pœnis, Tituli 15.

Ejusdem Leges variæ, Tituli 4. Epitome Sacrorum Canonum. Tractatus de Fide Catholica, & de hæresibus. Leges Georgicæ ex libro Justiniani Imperatoris selectæ.

In fol. bombyc. 273.

XVII.

Ecloge Juris Civilis & Canonici, decem libros complectens: I. De SS. Trinitate, & Fide Catholica, & quod quæstiones de ea publicas instituere non liceat; & de hæreticis. II. De Lege, & de consuetudine, de variis Canonibus, & de Jure antiquo. III. De Episcopis & Clericis, deque eorum consecratione & privilegiis. IV. De Monasteriis, de Monachis & Monialibus. V. De Ecclesiis, & Monasteriis, de domibus sacris, deque earum rebus. VI. De Nobilibus, deque eorum ordine, dignitatibus & privilegiis. VII. De Judicibus potestatem habentibus. VIII. De Advocatis. IX. De magistratibus, ad quos fit Appellatio. X. De justa in integrum restitutione.

Lexicon Romanas dictiones explicans.

In fol. bombyc. 311.

XVIII.

Theodoreti Episcopi Cyri expositio in XII. Prophetas minores, & Isaiam.

In fol. bombyc. 300.

XIX.

Chrysostomi de hominibus justis, qui dura patiuntur, deque peccatoribus. In illud, *qua potestate hæc facis*. In varios Psalmos. In Ramos palmarum. De divinis Sacrificiis, de Sacerdotibus & Diaconis. In decem Virgines. In Parabolas explicatio. In Epistolas Pauli expositio.

Maximi de quatuor virtutibus generalibus. De æquanimitate.

Gregorii Nysseni de Traditione.

Celsi Episcopi Edesseni de hominis natura.

Petri Diaconi & Chartophylacis magnæ Ecclesiæ, de Confessione interrogationes & responsiones.

Vita Constantini Magni & Helenæ, scripta per Ignatium Metropolitam Selybriæ.

Gregorii Theologi de Avaritia.

Joannis Damasceni in obdormitionem Deiparæ.

De Latinorum Symbolo, & Azymis, deque aliis rebus, in quibus à Græcis discrepant.

Josaphat Philosophi sermo de virtute.

Basilii Magni de Angelorum creatione ante cœlum terramque, sententia.

De ætate Deiparæ.

Constantini Vesti, cognomento Granati Carmina in Dioptram.

Callinici Monachi ad Philippum Epistola consolatoria.

Philippi Monachi ad Callinicum Responsio.

Animæ sermocinatio cum corpore.

Pselli doctrina, in capita 194.

Expositio Fidei.

Joannis Carpathii Ascetica Physiologia de Ingenito & Genito.

Basilii Magni, & Gregorii Theologi Interrogationes & Responsiones.

De Processione Spiritus Sancti ex solo Patre.

Symbolum Fidei, quod Palæologus invenit Romæ in januis Templi inscriptum.

Paschalion usque ad finem mundi.

In 4. Chart. 575.

XX.

Simeonis Metaphrastæ Vitæ Sanctorum mensis Octobris: videlicet.

Martyrium SS. Justinæ & Cypriani.

Martyrium S. Dionysii Areopagitæ.

Martyrium Sanctæ Charitenæ.

Commemoratio S. Thomæ Apostoli.

Martyrium SS. Sergii & Bacchi.

Vita S. Pelagiæ Antiochenæ.

Martyrium SS. Eulampii & Eulampiæ.

Martyrium SS. Probi, Tarachi, & Andronici.

Martyrium SS. Carpi & Papyli.

Martyrium SS. Nazarii, Gervasii, Protasii, & Celsi.

Martyrium S. Luciani.

Martyrium S. Longini Centurionis.

Commemoratio S. Lucæ Evangelistæ.

Martyrium S. Vari & Sociorum.

Martyrium S. Andreæ in Crisi.

Martyrium S. Artemii.

Vita S. Hilarionis.

Vita S. Aberchii Episcopi Hierapolitani.

Commemoratio S. Jacobi Apostoli & Fratris Domini.

Martyrium Sancti Arethæ & Sociorum.

Martyrium S. Marciani & Notariorum.

Martyrium S. Demetrii.

Martyrium S. Anastasiæ Romanæ.

Vita S. Abramii.

Martyrium S. Zenobii, & Zenobiæ ejus Sororis.

Martyrium S. Epimachi.

In fol. membr. 291.

CO-

CODICES SYRIACI,

Quos Auctor ex Oriente advexit.

I.

Ita S. Simeonis Stylitæ, scripta per Cosmam Presbyterum. *Ejusdem Cosmæ* Epistola ad S. Simeonem Stylitam. Codex exaratus feria 4. die 17. Aprilis, anno Antiochenorum 521. sub Abbate Simeone Presbytero, & Cyro Archidiacono.

Acta Martyrum Orientalium: videlicet, 1. *Martyrium S. Simeonis Barsaboë* Episcopi Seleuciæ & Ctesiphontis, Guhastazadis Regis nutricii, Abdechalæ & Ananiæ Presbyterorum, Pusicis præfecti Regis artificum, ejusque filiæ Virginis. 2. *S. Tarbæ* ejusque Sororis Virginis, & puellæ cujusdam ipsius ancillæ. 3. *SS. Centum undecim Virorum*, & novem Mulierum. 4. *Sancti Barbescemini* Episcopi & sexdecim Sociorum. 5. *S. Milles* Episcopi, Abrosimi Presbyteri, & Sinæ Diaconi. 6. *S. Barsebiæ* Archimandritæ, decem Sociorum Monachorum, & unius Magi. 7. *Danielis* Presbyteri & Vardæ Virginis. 8. *Bademi* Archimandritæ. 9. *Narsetis* Episcopi & Josephi ejusdem Discipuli: nec non Joannis, Saporis, & Isaac Episcoporum: Isaac & Papæ Presbyterorum: Uhanam Clerici: Guhastazadis Eunuchi: Sasan, Maris, Timæi, & Zaron laicorum: Bautæ Matronæ: Teclæ, Danac, Taton, Mamæ, Mazachiæ, Anæ, Abiat, Hati, & Mamlachæ Virginum. 10. *Jacobi* Presbyteri, & Mariæ Virginis. 11. *Teclæ* Virginis & quatuor Sociarum. 12. *Barhadbesciabæ* Diaconi. 13. *Acepsimæ* Episcopi, Josephi Presbyteri, & Aitallahæ Diaconi.

Acta Martyrum Occidentalium: videlicet: 1. *Martyrium Theoduli* & Agathopi. 2. *Theodoræ* & Didymi. 3. *Babylæ* Episcopi Antiochiæ. 4. *Quadraginta* Martyrum. 5. *Theodotæ* meretricis. 6. *Philemonis* Choraulæ, Apollonii Lectoris, Arriani Præfecti, & quatuor militum. 7. *Luciani*, Thyrsi, & Callinici. 8. *Agnetis* Virginis. 9. *Theodotæ* & filiorum. 10. *Victorini*, Victoris, Nicephori, & Papyli. 11. *Luciani*, & Marciani. 12. *Procopii*. 13. Alphæi, Zacchæi, & Romani. 14. *Timothei* in urbe Gaza. 15. *Appiani*. 16. *Ædesii*. 17. *Agapii*. 18. *Fidei, Spei, & Charitatis* Virginum, earumque matris Sophiæ. 19. *Septem* Martyrum Samosatenorum. 20. *Phocæ* in urbe Sinopa. 21. *Eleutherii* Episcopi, Antiæ ejus matris, & Carpi Præsidis. 22. *Mamæ* in urbe Cæsarea. 23. *Agnetis* Virginis iterùm, sed alia manu. 24. *Ædesii*, iterùm. 25. *Theodosiæ* Virginis. 26. *Petri*, qui & Absælamus. 27. *Phocæ*, iterùm. 28. *Ignatii* Episcopi Antiochiæ. 29. *Crescentis*. 30. *Dioscori*.

In 4. membran. vetustiss. 239.

I I.

Sermo de Laudibus Martyrum Orientalium.

Acta Martyrum Orientalium: videlicet, 1. *Martyrium S. Simeonis* Episcopi Seleuciæ, & Sociorum, 2. *Sciaadosti* Episcopi, & 128. Sociorum. 3. *Tarbæ* Virginis & Sociarum. 4. *Centum undecim Virorum*, & novem mulierum. 5. *Barbescemini* Episcopi, & sexdecim Sociorum. 6. *Sanctorum*, qui variis in locis à Præfectis interfecti sunt, præter eos qui in Porta Regis cæsi fuerunt. 7. *Milles* Episcopi, Abrosimi Presbyteri, & Sinæ Diaconi. 8. *Barsebiæ* Archimandritæ & Sociorum. 9. *Danielis* Presbyteri & Vardæ Virginis. 10. *Quadraginta Martyrum*, ex quibus Episcopi duo, Presbyteri sexdecim, Diaconi novem, Monachi sex, & Virgines septem. 11. *Bademi* Archimandritæ. 12. *Heliodori* Episcopi, Dausæ, Mariabi, & Sociorum. 13. *Zebinæ*, Lazari, Maruthæ, Narsetis, Eliæ, Abibi, Mahari, Sabæ, Brichjesu, Jonæ & Scembaitæ, martyrium scriptum ab *Isaia Adabi* Arzunita. 14. *Saporis* & *Isaac* Episcoporum, nec non Maanæ, Abraham, & Simeonis. 15. *Mabarsaporis*, qui in obscuro puteo coronatus est. 16. *Jacobi* Intercisi.

Acta Martyrum Occidentalium, videlicet, 1. *Martyrium* SS. Sergii & Bacchi. 2. *Pantaleonis*. 3. *Christophori* & Sociorum. 4. *Paphnutii* & Sociorum. 5. *Philemonis* Choraulæ, Apollonii Lectoris, & Sociorum. 6. *Stratonici* & Seleuci. 7. *Febroniæ* Virginis. 8. *Theonillæ*. 9. *Theodotæ* meretricis. 10. *Julittæ* Virginis. 11. *Gordii*. 12. *Quadraginta* Martyrum. 13. *Mimi* qui in theatro passus est. 14. *Luciani*, Thyrsi, & Callinici. 15. *Georgii*, Antonini, & Ale-

Alexandræ. 16. *Quirici* & Julittæ.
Vita S. Jesu-Sabran Monachi & Martyris, scripta à Jesujab Adiabeno Patriarcha Chaldæorum.
In 4. membran. 216.

III.

Ephræm Syri Commentaria in Genesim, Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium, Job, Josue, Judices, 1. & 2. Samuelis, 1. & 2. Regum: in Osee, Amos, Michæam, Joel, Abdiam, Jonam, Nahum, Habacuc, Sophoniam, Aggæum, Zachariam, Malachiam, Ezechielem, Jeremiam, in Threnos ejusdem, in Cantica Canticorum: in Danielem, in Isaiam.
Jacobi Edesseni Commentaria in Genesim, Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium, Job, Josue, Judices: in Proverbia Salomonis, in Ecclesiasten.
Ejusdem Scholia nonnulla in Scripturam Sacram, videlicet, in Genesim, in Leviticum, in Deuteronomium, in Job, in Josue, in Judices, in Samuelem, in Libros Regum, in Zachariam, in Ezechielem, in Danielem, in Ecclesiasten, in Lucam, in Joannem. *Item* fragmentum Epistolarum ad Danielem, ad Adæum, & ad Joannem Stylitam. *Demùm* ex epistola ad Moysen de tertio cœlo, ad quod raptus est Paulus Apostolus: *quam Epistolam operibus Jacobi adde* ad pag. 487. col. 1. post num. 12.
Cyrilli Alexandrini expositio in Isaiam. *Item* fragmenta de ministerio spirituali.
Joannis Chrysostomi expositio in Epistolas Pauli, & in quatuor Evangelia, in compendium redacta.
Scholia & fragmenta diversorum: videlicet, *Maruthæ* Tagritensis fragmenta ex epistola, & expositione in Evangelium: *Severi Antiocheni* ex epistolis ad Solonem Episcopum Seleuciæ, ad Justinianum Imperatorem, ad Uranium, ad Zachariam, ad Constantinum Episcopum Isauriæ, ad Eupraxium Cubicularium, ad Mitræum, ad Cæsarium Patricium, ad Ammonium Presbyterum Alexandrinum, ad Eugeniam Diaconissam & Abbatissam, ad Philoxenum Episcopum, ad Archelaum, ad Anastasiam Diaconissam, ad Isidorum Comitem, ad Georgiam patriciam ejusque filiam. Item ex homiliis Epithroniis, de baptismo & circumcisione, ex commentariis in Libros Regum, ex Apologetico. *Isidori* ex epistolis. *Danielis Salihensis* ex commentariis in Psalmos. *Athanasii* de Melchisedech. *Basilii* de Virginitate, de Loth ejusque filiabus. *Jacobi Sarugensis* de Isaac, de duobus Passeribus, de Elia & de Naboth. *Epiphanii* de vitis Prophetarum, & de ponderibus ac mensuris. *Dionysii Areopagitæ* ex epistola de Solis regressu sub Ezechia. *Hippolyti* de quatuor animalibus, in Jeremiam, in Cantica Canticorum, & de quinque illis, quos Matthæus in genealogia Christi prætermisit. *Philoxeni* de castitate. *Phocæ Edesseni* ex commentariis in Dionysium Areopagitam.
In fol. membran. 386. exaratus à Severo in Monasterio S. Barbaræ in monte Edessæ sub Joanne Patriarcha, & Constantino Metropolita, die 25. Martii anno Græcorum 1172. scholiis auctus à Simeone monacho in cœnobio septem Martyrum propè urbem Parin.

IV.

Isaac Syri, discipuli Zenobii, qui fuit discipulus Ephræmi, Sermones 60. videlicet, 1. De amore doctrinæ. 2. Ad Monachos de perfectione, de avaritia, & de humilitate, III. 5. De eleemosyna. 6. Parænefes, II. 8. De signo, quod apparuit in cœlo. 9. De fide. 10. De jejunio, & eleemosyna; deque Monachorum perfectione. 11. De defunctis. 12. Adversùs blasphemos. 13. Parænefes II. & de mendacio. 15. De monachis & anachoretis. 16. De consummatione sæculi. 17. De pœnitentia. 18. *De cogitationum discrimine.* 19. *In illud, omnis caro fœnum.* 20. Parænesis. 21. De monachis & anachoretis. 22. Parænesis & sui ipsius reprehensio. 23. De divite & Lazaro. 24. De passibilitate, & impassibilitate Christi. 25. Quænam sit Diaboli in hominem potestas. 26. Ad Abbatem quendam, de Monachis VIII. 34. De perfectione Monachorum, & de paupertate. 35. De stimulo conscientiæ. 36. De Rogationibus. 37. De Beth-Hur oppido expugnatò, II. 39. In Apostatas. 40. De pœnitentia, II. 42. De paupertate. 43. Parænesis. 44. Ad eos, qui tempore orationis, & sacrorum mysteriorum sese mutuo accusant. 45. De sacro Jejunio. II. 47. De naturali hominis constitutione. 48. Reprehensio, seu Parænesis, II. 50. De mutationibus, quæ in mundo & in mente accidunt. 51. De eleemosyna. 52. De pœnitentia. 53. De fide. 54. De pœnitentia. 55. Precationes III. 58. Quod Deus omnia in beneficium hominis convertit, sive captivitatem & bellum, sive famem

famem & pestem. 59. In illud Poëtæ, *quis me destruat & reædificet atque virginem reficiat*. 60. De Deo universorum conditore.

In fol. bombyc. 306. Codex descriptus ex accurato exemplari Joannis Bar-Susan Patriarchæ, anno Græcorum 1521. ab Abraham Presbytero filio Josephi Presbyteri ex Baghedscia oppido regionis Mardensis juxta Caphartutam, in Monasterio S. Domitii, quod Beth-Tabita nuncupatur: compactus verò & colligatus ab altero Abraham Presbytero anno Græcorum 1789. in Monasterio Samuelis, Simeonis & Gabrielis sub Ignatio Salchensi seu Azizo Bar-Sabta Patriarcha, Joanne Episcopo præfati Monasterii, & Cyrillo Modiadensi.

V.

Isaac Syri Sermones XXVII. videlicet. 1. De Pœnitentia. 2. Paræneses II. 4. Precationes II. 6. Parænesis. 7. De fine mundi. 8. Parænesis. 9. De tyrannide & oppressione, seu de iis, qui persecutionem patiuntur, III. 12. De perfectione Fratrum. 13. De eleemosyna. 14. De beatis Martyribus. 15. De Crucifixione Domini, VI. 21. Adversùs Judæos. 22. Deprecatio. 23. De Adam & Eva. 24. De Abel & Cain. 25. De adventu Domini & vaticiniis Prophetarum. 26. De Magis, qui ab Oriente venerunt. 27. De paupere & divite.

In 4. membr. 217.

VI.

Paradisus Patrum in IV. Libros divisus.

Liber I. Palladii Episcopi Historia Lausiaca, in capita 65. divisa: videlicet: *epistola Palladii* ad Lausum Præpositum. 1. Scopus libri. 2. De Isidoro. 3. De Didymo. 4. De Abbate Macario, & de quadam Virgine. 5. De monachis Nitriæ. 6. De B. Ammon. 7. De Hor. 8. De Pambo. 9. De Ammonio. 10. De Beniamin. 11. De Apollonio. 12. De Pesæo, & Esaia fratribus. 13. De Macario juniore. 14. De Nathanaël. 15. De Macario Ægyptio, & Alexandrino. 16. De Macario Alexandrino. 17. De Paulo Antonii Discipulo. 18. De Pachomio. 19. De Stephano. 20. De iis, qui exciderunt. 21. De Valente Palæstino. 22. De Erone Alexandrino. 23. De Ptolemæo Ægyptio. 24. De Abraham Ægyptio. 25. De Virgine quadam Hierosolymitana. 26. De Virgine lapsa, quæ resipuit. 27. De Tasia. 28. De Elia Abbate. 29. De Dorotheo. 30. De Pachomio Magno, & Monachis, qui cum ipso erant; & de Monialibus, quæ in Thebaide habitabant. 31. Parænesis, & Apologia. 32. De Virgine, quæ Athanasium abscondit. 33. De Piamun Virgine. 34. De Amantalida anu. 35. De Timyrun Virgine. 36. De quadam Virgine. 37. De quadam Virgine, & de Magistriano. 38. De Melania seniore. 39. De Melania juniore. 40. De Olympina. 41. De Candida. 42. De Golysia. 43. De Juliana. 44. De Hieronione, & ejus conjuge. 45. De Magna. 46. De monacho, qui erat Ancyræ. 47. De Joanne urbis Lyco. 48. De Possidonio. 49. De Chronio Phœnice. 50. De Jacobo Nangira. 51. De Salomone. 52. De Dorotheo Presbytero. 53. De Diocle. 54. De Capitone. 55. De monacho lapso. 56. De B. Ephræm Edesseno. 57. De S. Innocentio. 58. De Elpidio. 59. De Eusthathio. 60. De Sisinio. 61. De Gadæo Palæstino. 62. De Elia. 63. De Sabat Hiericuntæo. 64. De Serapione Sindonite. 65. De præclarè gestis cujusdam monachi Sodalis Palladii.

Liber II. auctore Palladio Episcopo, complectens Capita XLII. videlicet 1. De Marco asceta. 2. De Eulogio, & paralytico. 3. De quodam sæculari Alexandrino. 4. De discipulo cujusdam senis Scetensis. 5. De alterius senis discipulo, qui in cella solus manebat. 6. De discipulo cujusdam senis eremitæ. 7. De Petro. 8. De alio cujusdam senis discipulo. 9. De Aurelio, 10. De Moyse Æthiope. 11. De Abbate Pior. 12. De Abbate Moyse Lybico. 13. De quodam Anachoreta. 14. De duobus Patribus nudis. 15. De quodam sene, qui nudus erat. 16. De quodam nudo sene, qui cum feris pascebat. 17. De quodam alio Sancto. 18. De Anachoreta, qui herbis propè Jordanem vescebatur. 19. De quadam Sancta Virgine. 20. De duobus fratribus juvenibus, qui ad Macarium se contulerunt. 21. De Abbate Bessarione. 22. De quodam Sancto, qui novem virtutibus præditus erat. 23. De Beata Marina. 24. Historia cujusdam senis de custodia mentis. 25. De fratribus, qui inter Persas in monasterio habitabant. 26. Historia cujusdam Virginis, quæ in Dei timore consenuit. 27. De iis, qui ex bonis operibus propter superbiam, & ambitionem exciderunt; ac primùm de Stephano, qui in turpem libi-

libidinem lapsus est. 28. De Eucarpio. 29. De iis, qui à lapsu per pœnitentiam surrexerunt: & primùm de quodam celebri Diacono, qui in Ægypto in cœnobio habitabat, & pœnitentiam faciens, fluvium exundare fecit. 30. De Episcopo, qui in fornicationem lapsus, à populo se conculcari fecit, & veniam promeruit. 31. De Fratre, qui propè Abbatem Pœmenem habitabat, & veniam quoque ipse accepit. 32. De quodam Fratre, qui fidem propter Sacerdotis idolorum filiam abnegavit. 33. De quodam sene Scetensi. 34. De meretrice, quam Serapion ad pœnitentiam adduxit. 35. De meretrice, quam Hypodiaconus ingressu Ecclesiæ interdixit. 36. De Abbate Apollo, qui in Scete morabatur. 37. De Cosma, qui in monte Synai vitam agebat. 38. De Abbate Macario, qui fornicationis falsò accusatus fuit. 39. De iis, qui visiones viderunt: & primùm de quodam sene, qui Melchisedecum Dei filium esse per simplicitatem credebat. 40. De Abbate Macario Ægyptio Discipulo Sancti Antonii. 41. De Marco juniore, discipulo Sylvani Abbatis. 42. De Paulo simplici, Sancti Antonii discipulo.

Liber III. auctore Hieronymo, complectens Capita XXX. videlicet: 1. Præfatio Hieronymi. 2. De S. Joanne incluso, Propheta Thebaidis, qui in urbe Lyco erat. 3. De Abbate Hor. 4. De Abbate Amun. 5. De Abbate Aban. 6. De Fratribus, qui in Xenorocho morabantur. 7. De Theona Abbate. 8. De Elia Abbate. 9. De Apollo, & Amun. 10. De Abbate Apollonio. 11. De altero Apollo, & Joanne Eremita. 12. De Abbate Paphnutio, mercatore spirituali. 13. De Abbate Eulogio. 14. De Abbate Isidoro. 15. De Dioscoro. 16. De Abbate Cypro, & Beato Petro. 17. De Abbate Hor, Esaia, Paulo, & Anuph. 18. De Evagrio. 19. De Abbate Pityrione. 20. De Patribus Ægypti. 21. De Fratribus Nitriæ. 22. De primo Ammona. 23. De altero Ammona Nitriensi. 24. De Didymo. 25. De Chrinedione. 26. De tribus Fratribus. 27. De Philemone. 28. De Joanne. 29. De Serapione. 30. De Apollo juniore Lectore, ac martyre.

Liber IV. Apophthegmata Patrum, collectore Palladio, Capita XVIII. videlicet. 1. De vitando hominum consortio: de silentio: & quod à Cella non sit recedendum: Apophthegmata LXII. 2. De Jejunio, continentia, & reliquis laboriosis operibus: Apophthegmata XLI. 3. De lectione librorum, de vigiliis nocturnis, de Psalmodia, & incessantibus orationibus: Apophthegmata XXXVI. 4. Quod peccata nostra incessanter deflere debemus: Apophthegmata XXII. 5. De paupertate: Apophthegmata XXVII. 6. De patientia: Apophthegmata LV. 7. De obedientia erga Deum, & patres, ac fratres nostros: Apophthegmata X. 8. De exacta cautela in nostris cogitationibus, verbis, & operibus: Apophthegmata CXLIV. 9. De caritate, misericordia, & hospitalitate: Apophthegmata LI. 10. De Humilitate, & quod seipsum quis parvipendere debet, & omnium infimum reputare: Apophthegmata CXVI. 11. De bello pravi affectus fornicationis: Apophthegmata XXXVIII. 12. Quod pœnitentiam Deus suscipit, & quomodo verè nobis pœnitendum sit: Apophthegmata XVI. 13. De Patribus miraculorum patratoribus: Apophthegmata XV. 14. De sublimi monasticæ perfectionis gradu: Apophthegmata V. 15. Interrogationes, & Responsiones CCCLXXVI. de gestis Sanctorum; queis breviter, ac dilucidè virtutum omnium genera ostenduntur. 16. Aliæ Patrum Interrogationes, & Responsiones CXIV. 17. De contemplatione Interrogationes, & Responsiones XXI. 18. De monacho, qui Hierosolymam profectus est.

Esaiæ Abbatis Sermones XX. videlicet. 1. De recta vivendi forma, & de fide perfecta. 2. Colloquium duodecim circulatorum. 3. De iis, quæ vidit, audivitque apud Senes. 4. Quomodo oporteat, Fratres adinvicem se gerere. 5. De Humilitate. 6. Præcepta ad eos, qui mundo abrenunciant. 7. Præcepta, & Admonitiones ad Fratres, qui secum habitabant. 8. De pura mente. 9. De ordine Fratrum Novitiorum. 10. De conversatione eorum, qui in Cella habitant. 11. Præcepta ad eos, qui volunt simul habitare. 12. Ad Petrum suum Discipulum. 13. De iis, qui volunt pacem mutuam habere, quos oportet cautè observare, queis sese adjungant sociis. 14. De pœnitentia, ad Abbatem Petrum. 15. De gaudio, quo fruitur anima, quæ seipsam Deo subjicere conatur. 16. De ramis nequitiæ. 17. De castarum operationum perfectione. 18. De impassibilitate. 19. De perfectione. 20. De cogitationibus, & operatione.

Evagrii Abbatis Sermones XXIV. videlicet 1. Apophthegmata VI. 2. De octo cogita-

gitationibus, Capita VIII. 3. De octo cogitationibus, Capita XXI. 4. De blasphemia, Capita XXXIV. 5. Ad Eulogium monachum, præfatio, & sententiæ CCXLV. 6. Ad Fratres, qui simul in monasterio habitant, Capita CXXXIX. 7. De monastico instituto, & de silentio, quod observari debet, & quomodo comparetur, Capita LI. 8. De silentio, Capita XIII. 9. De octo vitiis; ac primùm de vitio Gulæ, de vitio Fornicationis, de amore pecuniæ, de vitio Iræ, de vitio Tristitiæ, de vitio Acidiæ, de vitio inanis gloriæ, de vitio Superbiæ. 10. Parænesis de Solitudine, Capita XXIII. 11. De Solitudine, Capita XII. 12. Parænesis, Capita X. 13. Ad Præceptores, & Auditores, Capita XIV. 14. De modis, queis pax monastica comparatur, Capita IX. 15. Parænesis, Capita V. 16. Parænesis, Capita IX. 17. Queis rebus mens immergitur, & queis non: Capita VII. 18. Parænesis, Capita XXIII. 19. Parænesis, Capita XLVII. 20. Parænesis, Capita LXXI. 21. De Oratione, Capita XXXII. 22. Discipuli ad Præceptorem Interrogationes III. 23. Parænesis ad Virginem quamdam, Capita XLV. 24. De cujusvis generis cogitationibus, Capita XXVI. videlicet De octo vitiis, Capita IX. De diabolicis cogitationibus, Capita III. Quod mens dum movetur, ad cogitandum excitatur. De studioso animæ zelo. De exacta cautela. De medicina Domini, qua concupiscentia, zelus, & cogitatio animæ curantur, ut ita constituatur plenitudo imaginis ejusdem Domini nostri. De Insomniis. Quod Dæmonibus perjucunda est ira mentis. Quod non oporteat Canem, hoc est, iram alere, præsertim quùm bonis abrenunciaverimus. Quod non oportet sensibilibus studere. Quod oportet sollicitas de necessitatibus nostris cogitationes expellere, ut possimus cum spiritibus immundis decertare. Quod sensibilia typus sunt rerum intelligibilium. De variis cogitationibus, quæ abrumpunt, & abrumpuntur, prout liberum consentit arbitrium, sive judicio discretionis, sive omissione. De cogitationibus Angelicis, Humanis, & Diabolicis. De Diabolo deceptore, qui mentem fallit. De Acidia, qua ratione solvitur, ac dissipatur à Spiritu Sancto tempore orationis. De naturali odio, quo in Dæmones ferimur, quod nobis perutile est contra ipsos certantibus. De Dæmone illo, qui animam sensu privat. De Dæmone tristitiæ, qui requiem dare non potest, sed tormenta. De regimine adversùs iram. De Dæmone inanis gloriæ. De imperfecta impassibilitate, & de inani gloria. Quod iis, qui mente juvenes sunt & operibus adhuc imperfecti, non oporteat nos de nequitia Dæmonum loqui, sed tantùm de Diabolo fornicationis. De spiritualibus considerationibus, quæ sunt animæ pabulum: & de præclaro animæ zelo, qui canis est ovium spiritualium, & contrarius lupis pravarum cogitationum: & de pulchro animæ desiderio, quod amplectitur oves innocentes præstantium animæ cogitationum. De contradictione Dæmonum, & quod aut proprio ipsorum ense, aut funda nostra profligandi sunt. De agnitione veritatis, quam ii tantùm assequuntur, qui à vitiis purgati sunt: qui verò immundi, ii cæcutiunt, ac perturbationibus obnoxii sunt.

Antonii Abbatis Epistola ad Fratres monachos.

Macarii Ægyptii Sermones III. videlicet: Parænesis ad eos, qui sæculo abrenunciantes, anachoreticam disciplinam suscipiunt, ut interiorem suum hominem, qui Templum Dei est, cautè custodiant. De internis animæ affectibus, ut pravis cogitationibus expulsis purior effecta, Deo placere studeat. De iis, qui ad viam veritatis accedunt, qui nisi fortiter cum Dæmonibus decertent, viam illam ingredi ab ipsis prohibentur.

Ejusdem Epistolæ X. Item de Bello Dæmonum: & de Oratione.

Macarii Alexandrini Sermones V. De operibus Christianorum. Ad eos, qui mundo abrenunciant, ut diligenter sibi cavere debeant. De Lege Christi, & Paræneses II.

Ejusdem Epistola ad Sanctimonialem quamdam.

Abraham Nephtareni Sermones VII.

Ammonæ monachi, & Episcopi, Epistolæ XV.

Xysti Papæ Romani Sermones ascetici III.

Joannis Dilaitæ, cognomento Sancti Sabæ Sermones XIII. De custodia, & quod vitare quis debeat dissolutos ac perversos homines, à quibus hauriri solet pigritia, & omnes pravi affectus. De Diabolo fornicationis, & de variis hujusmodi tentationum modis. De spiritu blasphemiæ. De mundi abdicatione, & quod nulla nobis cum quopiam intercedere debeat confidentia. De contemplatione mentis in œconomiam Domini. De pœnitentia. Epistola decima

cima nona. Epistola vigesima. Epistola alia. Epistola alia. De obedientia, & subjectione. De observatione Dominicæ. Regulæ novitiorum.

Gregorii Monachi Sermo ad patres, & fratres monachos. Epistola ad Theodorum monachum. De Archimandritæ munere. Ad Epiphanium epistolæ II. Fratrum interrogationes, & Gregorii responsiones.

Joannis Thebæi Parænesis ad Hesychium. De oratione. Quod tribulatio æquo animo ferenda sit. Quod non oporteat de corporis infirmitate contristari. De Virtute adhortatio. In illud, *Beati pacifici*.

Basilii Magni Institutiones monasticæ, per Fratrum interrogationes, & responsa ejusdem CLXXXVI. *Ejusdem* epistola ad Gregorium Nyssenum fratrem: & Paræneses II.

Jacobi Sarugensis Batnarum Episcopi epistola de re ascetica. Altera ad Jacobum Abbatem monasterii Naphesciatæ, quod de Anima nuncupatur. Tertia ad quendam præstantem virum.

Philoxeni, seù Xenaiæ Episcopi Hierapolitani, de eo, qui Sacerdotum interdicta spontè violat. Item epistola ad monachos Amidenses.

Ephræm Syri Sermo, quod tempore orationis non sit ridendum, aut obloquendum.

Marci eremitæ sermo.

In fol. maxim. bombycin. 395. scriptus in monasterio S. Jacobi Doctoris in monte Edessæ à Simeone monacho, ac Presbytero, anno Seleuci 1534. (*Christi* 1223.) mense Majo, die 12. sub Ignatio Patriarcha Antiocheno, & Joanne Metropolita Edesseno.

VII.

Jacobi Sarugensis Batnarum Episcopi Homiliæ LXXI. videlicet, 1. De non scrutanda Divina natura, & de Dedicatione Ecclesiæ. 2. De Annunciatione Zachariæ. 3. De Nativitate Domini III. 6. De Emmanuel. 7. Quod inscrutabilis est Christi œconomia. 8. De B. V. Dei genitrice Maria. 9. Adversùs eos, qui dicunt, Deiparam Mariam post partum Virginem non permansisse. 10. De Stephano Archidiacono, & Protomartyre. 11. De Stella, quæ apparuit Magis, & de Infantium cæde. 12. De Martyribus. 13. De Baptismo. 14. De laudibus Joannis Baptistæ. 15. De Decollatione Joannis Baptistæ, & de impia Herodiade. 16. De ingressu Domini in Templum, & de Simeone. 17. In illud Simeonis ad B. Virginem, *Ecce iste positus est in ruinam, & in resurrectionem multorum, & in signum contradictionis*. 18. De Sacro Quadragesimali Jejunio III. 21. De singulari Domini cum Diabolo certamine. 22. Parænesis. 23. In illud Domini, *quid prodest homini, si mundum universum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur*. 24. De pœnitentia. 25. De amore pauperum. 26. De amore divino. 27. De Leproso, qui dixit Domino, *si vis, potes me mundare*. 28. De Paralytico. 29. De filio Viduæ, quem Dominus suscitavit. 30. De muliere Hemorrhoissa. 31. De Lazaro quatriduano. 32. De tribus defunctis, quos Dominus ad vitam revocavit. 33. De miraculis, quæ Dominus in hoc mundo patravit. 34. In illud Domini, *simile est Regnum cœlorum homini Regi, qui fecit nuptias filio suo*. 35. De operariis, quos Dominus vineæ conduxit. 36. In illud, *Simile est Regnum cœlorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ satis tribus, donec fermentatum est totum*. 37. De oratione Dominica. 38. De Pharisæo, & Publicano. 39. In illud Domini, *Vulpes foveas habent*. 40. De illo, qui descendens ab Hierusalem in Hiericho, incidit in latrones. 41. De muliere peccatrice. 42. De SS. Quadraginta Martyribus. 43. Parænesis de Pœnitentia. 44. De Centurione, cujus puerum Dominus suscitavit. 45. De filia Jairi Archisynagogi. 46. De filio prodigo. 47. De Divite, & Lazaro. 48. De homine illo, in quo erat Legio Dæmonum. 49. De juvene, qui dixit Domino, quid faciam, ut vitam æternam possideam. 50. De Sacro Hosannarum festo. *S. Ephræm* de festo Hosannarum. 51. De Parabola Vineæ. 52. De Abraham Patriarcha. 53. De Serpente æneo. 54. De Vacca rubra. 55. De sacrificio hirci. 56. De perjurio Simonis Petri. 57. De latrone dextro. 58. De duobus passeribus, quorum alter ex Lege ad fontem aquarum necandus erat, alter dimittendus. 59. De sacro Chrismate. 60. De passione, & crucifixione Domini VI. 66. De descensu Domini ad inferos. 67. De resurrectione Domini. 68. De tertia vice, qua post resurrectionem suam Dominus Discipulis apparuit. 69. De Dominica nova, seù in Albis: & de Thoma Apostolo. 70. De Thoma Indiarum Apostolo. 71. De Ascensione Domini.

In fol. membran. 319. exaratus à Simeone Abbate monasterii S. Joannis in Cu-

zapanta in Cypro sub Petro Maronitarum Patriarcha anno Græcorum 1432.

VIII.

Athanasii Alexandrini Liber de Incarnatione Verbi.

Timothei Alexandrini De Verbi Incarnatione Homilia, in illud Joannis, *Jesus autem defatigatus ab itinere sedebat*, habita in Templo Dionysii die Dominica, 22. Maii, Indictione 4.

In fol. membran. 87. Codex exaratus à Joanne Edesseno mense Augusto anno Græcorum 875. *Christi* 564. sub Thoma Abbate monasterii S. Cyriaci.

IX.

Gregorii Nazianzeni Carmina Jambica: videlicet 1. Definitiones minùs exactæ. 2. Consilia tetrasticha 3. De Virtute Parænenses II. 5. De Patientia II. 7. De pudicitia. 8. Ad fictos monachos II. 10. Beatitudines vitæ spiritualis. 11. Definitiones Vitæ spiritualis, seù Jusjurandum. 12. Quod non liceat sanctos redargui propter impios. 13. Quod liceat etiam modestè jocari. 14. Ad Philagrium, & de patientia. 15. De seipso, post reditum ex urbe Constantinopoli II. 17. De Diabolo. 18. De eo qui ex præclaro quidem genere est, pessimis autem moribus præditus. 19. De genealogia Christi, II. 21. Miracula Christi secundùm Matthæum. 22. Parabolæ & Ænigmata Christi secundùm Matthæum. 23. Miracula Christi secundùm Marcum. 24. Parabolæ secundùm Marcum. 25. Miracula secundùm Lucam. 26. Parabolæ secundùm Lucam. 27. Miracula secundùm Joannem. 28. Miracula quatuor Evangelistarum & de seipso. 29. De Incarnatione Christi, & adversùs Apollinarium II. 31. Ad Maximum, 32. De providentia Dei. 33. De virtute. 34. Ad suam animam III. 37. Adversùs Iram. 38. Adversùs opum amatores. 39. Ad suam animam IX. 48. Deprecationes & de vitæ exitu VIII. 56. De suis calamitatibus & infirmitate XXIII. 79. De salute VII. 86. Ad suam animam. 87. Oratio matutina. 88. Oratio vespertina. 89. Oratio ad Deum. 90. De Diabolo XII. 102. Adversùs sepulcrorum effossores XVI. 118. ad Gigantium. 119. Miracula Eliæ. 120. Miracula Elisæi: 121. Nonnæ matris, epitaphia II. 123. De seipso ex persona parentum. 124. Parentum epitaphium. 125. Suiipsius & parentum epitaphia V. 130. Adversùs eos qui frequenrer jurant, Dialogus.

In fol. membr. 109. emptus pro Scetensi S. Mariæ Syrorum monasterio à Moyse Nisibeno ejusdem cœnobii Abbate anno Græcorum 1243. *Christi* 932.

X.

Joannis Chrysostomi Homiliæ de Filio Prodigo III. De Turture. In illud Psalmi, *sicut desiderat cervus ad fontes aquarum*. De paupertate, & divitiis. Quod Parentibus obtemperandum sit. Ad eos, qui immoderatam gerunt de mortuis tristitiam. Quod tentatio æquo animo ferenda sit. In illud Psalmi, *dixi custodire vias meas, ut non delinquam in lingua mea*.

Jacobi Episcopi Sarugensis Homiliæ soluta oratione de Nativitate Domini. De Epiphania. De Jejunio Quadragesimali. De festo Palmarum. De passione Domini, & de feria sexta. De Resurrectione Domini.

Ejusdem Epistola ad Jacobum Abbatem monasterii Edesseni, quod Naphesciata, hoc est, Animarum appellatur.

In fol. membr. 65. oblatus monasterio Scetensi à Jacobo Bar-Clisin Episcopo: pertinuit olim ad Constantinum monachum ex Phelga vico.

XI.

Simeonis Abbatis monasterii Licinii epistola ad Barlaam monachum in monasterio S. Elisæi, de versione Psalmorum ex Græco in Syriacum. *Ejusdem* brevis aliquot Psalmorum expositio.

Philoxeni, seù Xenaiæ Mabugensis, Epistola ad Monachos de Fide. Altera ad Zenonem Imperatorem de Incarnatione Verbi. Tertia ad Monachos Gugalenses de Fide. Disputationes duæ cum Nestorianis.

Simeonis Episcopi Beth-Arsamensis, de Barsauma Episcopo Nisibeno, & Hæresi Nestorianorum, brevis Historia: qua ratione, scilicet, & quando hæc hæresis in Chaldæam, & Persidem invecta fuerit.

Catalogus Patriarcharum Chaldæorum, usque ad hæresim Nestorianam.

Severi Interrogationes, & Responsiones.

Testimonia Patrum de Incarnatione Verbi.

Julianistæ cujusdam solutio blasphemiarum Manichæorum.

Jacobi Episcopi Sarugensis Epistola ad Isaac Gabalensem.

In fol. membr. 102.

Chro-

XII.

Chronicon Edessenum ex Archivo Ecclesiæ Edessenæ desumptum, & à Christo nato usque ad annum ejusdem 525. deductum. *In fol. membr. 6.*

XIII.

Dionysii Syro-Jacobitarum Patriarchæ Chronicon ab orbe condito ad annum Christi 775. perductum: ubi Eusebium quidem, Socratem, & Joannem Asiæ Episcopum usque ad Justiniani obitum sequitur; à Justiniano verò ad suam usque ætatem, res Auctor in Syria & Mesopotamia gestas, maximè quæ ad Jacobitas & Mahometanos spectant, accuratè describit. Inserit autem historiæ suæ integrum *Chronicon Josue Stylitæ* de bello Persico sub Cavade Rege, & Anastasio Imp. Nec non *Epistolam Simeonis Episcopi Beth-Arsamensis* de martyribus Homeritis.
In fol. membr. 174.

XIV.

Joannis Grammatici Alexandrini cognomento Philoponi, Diathetis, hoc est Arbiter, de Verbi Incarnatione: Liber in Capita X. distributus. *Ejusdem* eadem Diathetis in compendium redacta. *Ejusdem* Apologiæ II. pro Diathete, seù solutio objectionum, quæ contra Diathetem afferuntur.

Ejusdem de Universali, & Particulari Tractatus ad Sergium Presbyterum.

Ejusdem de differentia, quæ manet in Christo post Unionem Hypostaticam.

Ejusdem Epistola ad Justinianum Imperatorem.

Ejusdem de divisione, differentia, & numero, ad Justinianum Imperatorem.

Dionysii Patriarchæ fragmentum Historiæ de Probo, & Joanne Abbate deque Petro Patriarcha Antiochiæ.

In fol. membr. 90.

XV.

Severi Patriarchæ Antiocheni Octoëchus, seù Cantus tonis octo expressi, CCXCV. videlicet de nativitate Domini. De SS. Luminibus. De Simeone sene, & Præsentatione Domini in Templum. De sacro quadragesimali Jejunio. De miraculis Domini. De Festo Palmarum. De Passione Domini. De S. Cruce. De Resurrectione Domini. De Ascensione. De Pentecoste. De Baptismo & ad Catechumenos. De Dei genitrice. De S. Cyrillo & Theodosio Imperatore. De S. Leontio martyre. De SS. martyribus. De Hunnorum irruptione. De Pueris, quos Herodes interfecit. De S. Romano martyre. De SS. Sergio & Baccho. De Quadraginta Martyribus. De Joanne Baptista. De Petro Archiepiscopo Alexandrino. De SS. Basilio & Gregorio. De Juliano Patriarcha Antiocheno. De bello Persico. De Rogationibus. Parænesis. Ad Matutinum. Ad Vesperas. Post Evangelium. De Petro Syncello suo. De Sancto Ignatio M. De Gregorio Thaumaturgo. De Constantino Imp. De Zacharia Propheta. De Terræmotu. De defectu pluviæ. Pro qualibet necessitate. De Vitaliano tyranno. De SS. Prophetis. De S. Stephano. De S. Babyla M. & pueris ejus sociis. De SS. Macabæis. De Martyribus Persis. De S. Pelagia martyre. De SS. Patriarchis. De Marco Evangelista. De S. Athanasio Alex. De Joanne Chrysostomo. De Honorio Imp. De Gratiano Imp. De Theodosio Imp. & CL. Patribus. De iis qui monasticam vitam amplecti volunt. De Theatris & Orchestris. In Psalmum XC. De muliere, quæ ex Ariana hæresi ad Catholicam Ecclesiam rediit & vitam monasticam suscepit. De Simeone Stylita. De veteri terræmotu. De SS. Homeriris. De Tecla V. & M. De Joanne Evangelista. De Job justo. De S. Antonio. De Juliano Saba. De Ecclesia. Cantus post reditum suum à visitatione Monachorum. De S. Menna M. De S. Droside M. De Euphemia M. De Paulo Apost. De Thoma Apostolo. De Porphyrio Episcopo. De Petro Patriarcha Antiocheno. De Martyribus Ægyptiis. De S. Genetlia martyre. De SS. Apostolis. De S. Luciano martyre. De defunctis. De Sacerdotibus def. De Clericis def. De Monachis def. De sororibus & Virginibus def. De Viduis def. Pro quolibet Defuncto.

Joannis Bar-Aphtonii Abbatis Cansarini, Cantus de nativitate Domini.

Joannis Psaltæ Cantus in Joannem Bar-Aphtonium.

Philoxeni Cantus de nativitate Domini.

Pauli Episcopi Edesseni Cantus de Chrismate.

Jacobi Doctoris Cantus de Hosannis.

Poëtæ cujusdam Alexandrini Cantus in Severum Patriarcham Antiochenum.

Precationes tonis octo expressæ, in præcipuas anni festivitates, de Deipara, de Sanctis, de Defunctis, & pro qualibet necessitate.

In

In 8. membr. 177. Cantus correcti à Paulo & Jacobo Episcopis Edessenis: Codex autem exaratus à Joanne sub Joanne cognomento Abdun Patriarcha Antiochiæ, Zacharia Patriarcha Alexandriæ, Thoma Episcopo Samosatæ, & Thoma altero Episcopo Claudiæ: hoc est, circa annum Christi 990. nam Zacharias Alexandrinæ Coptorum Ecclesiæ præfuit ab anno Martyrum 716. ad annum 747. ideft, ab anno Christi 990. ad annum 1034.

X V I.

Dionysii Barsalibæi Episcopi Amidæ, Commentaria in Matthæum. In Marcum. In Lucam. In Joannem.
Danielis Salchensis Expositio in Psalmos.
S. Ephræm Syri Carmina II.
Ritus varii Syrorum, videlicet, ordo Processionis, Pedilavium, Adoratio Crucis, Benedictio mensæ, consecratio Chrismatis &c.
Brevis historia Patrum, Prophetarum, & Doctorum: videlicet, Petri, & Pauli Apostolorum, Dionysii Areopagitæ, Ignatii Antiocheni, Athanasii Alexandrini, Julii Papæ, Gregorii Thaumaturgi, Petri Alexandrini, Basilii Magni, Gregorii Nysseni, Gregorii Nazianzeni, Joannis Chrysostomi, Cyrilli Alexandrini, Dioscori Alexandrini, Severi Antiocheni, Philoxeni Mabugensis, Ephræm Syri, Jacobi Sarugensis, Barsaumæ monachi, Aaron Monachi, Simeonis Stylitæ, Thomæ Heracleensis, Stephani protomartyris, Abdæ martyris, Agrippæ martyris, Behnæ martyris, Georgii martyris. His præmittuntur vitæ Patrum veteris Testamenti.
Codex in fol. bombyc. 294.

X V I I.

Pentateuchus, in 4. membr. 210. scriptus in monasterio S. Eliæ propè urbem Mosul anno Alexandri 1240. Hegyræ 317. (*Christi* 929.)

X V I I I.

Quatuor Evangelia, in 8. membr. 196. scripta anno Græcorum 1267. (*Christi* 956.)

X I X.

Ordo Missæ Syrorum.
Anaphora Xysti Papæ. Joannis Evangelistæ. Petri Apostoli. XII. Apostolorum. Eustathii Patriarchæ Antiocheni. Maruthæ Episcopi Tagritensis. Joannis Bar-Maadani Patriarchæ Jacobitarum.
In 8. bombyc. 170. scriptus anno Græcorum 1887. (*Christi* 1576.)

X X.

Anaphora S. Basilii Magni, *in 4. bomb.* 16.

X X I.

Diptycha Jacobitarum, in quibus fit commemoratio Sanctorum, Doctorum Ecclesiæ, Conciliorum, Defunctorum, Pastorum, & Benefactorum. Iis utuntur Jacobitæ ad Missam post consecrationem.
Codex in fol. bomb. 18.

X X I I.

Rituale Syriacum, videlicet, Ingressus Puerperæ in Templum. Canones Baptismi. Ordo Baptismi Puerorum. Ordo Baptismi Puellarum. Ordo Baptismi communis utrisque. Ordo Baptismi brevis pro iis, qui morti proximi sunt.
In fol. bomb. 136. scriptus in monasterio S. Antonii de Cuzaia anno Græcorum 1848. (*Christi* 1537.)

X X I I I.

Benedictio Aquæ in die Epiphaniæ.
Anaphora S. Petri Apostoli.
In 8. bomb. 141. scriptus anno Græcorum 1858. (*Christi* 1547.)

X X I V.

Ordo Sponsalium, *in 8. bomb.* 18.

X X V.

Officium feriale septem dierum hebdomadæ, *in 8. bomb.* 269.

X X V I.

Officium festivum Sancti Artemii martyris. SS. Petri, & Pauli Apostolorum. In Ascensione Domini. In Pentecoste. In nativitate S. Joannis Baptistæ. In nativitate Domini. Unius Sancti Monachi. In Præsentatione Domini in Templum.
In fol. bomb. 262. scriptus anno Christi 1646. ab Andrea Achigian, qui postea fuit Patriarcha Syrorum.

Offi-

XXVII.

Officium Quadragesimale, à Prima Dominica Jejunii usque ad Dominicam Palmarum inclusivè.
Officium septem Puerorum Ephesi, hoc est, septem Dormientium. SS. Quadraginta Martyrum. In Annunciatione B. V. Mariæ.
In fol. bomb. 532. scriptus anno Græcorum 1737. (*Chisti* 1426.)

XXVIII.

Officium Hebdomadæ majoris, à secunda Feria ad Sabbatum inclusivè.
In fol. bomb. 494.

XXIX.

Officium Hebdomadæ in Albis, à Feria II. post Pascha usque ad Dominicam inclusivè.
In fol. bomb. 137.

XXX.

Officium Pentecostes, & sequentis diei.
In fol. bomb. 63.

XXXI.

Officium SS. Petri, & Pauli Apostolorum. In Ascensione Domini. In Pentecoste. In Nativitate S. Joannis Baptistæ. In Nativitate Domini. Hebdomadæ Palmarum, à Feria 2. usque ad Dominicam in Palmis inclusivè.
In fol. bomb. 123. scriptus anno Christi 1653.

XXXII.

Officium S. Antonii Abbatis. Eliæ Prophetæ. Michaelis, & Gabrielis Archangelorum. Sancti Abdæ. In laudibus S. Joannis Baptistæ. In nuptiis Canæ Galilææ. *In fol. bomb.* 130.

XXXIII.

Officium S. Sophiæ Martyris, *in* 4. *bombyc.* 23.

XXXIV.

Officium Defunctorum Patriarcharum, Episcoporum, Sacerdotum, & Monachorum: *In fol. bomb.* 197. Codex exaratus anno Græcorum 1577. juxta Ritum Syrorum Maronitarum, ut & cætera officia, quæ suprà recensui à num. 22.

XXXV.

Triodium, è Græco in Syriacum conversum: exaratum autem à Joanne monacho ex pago Caphar-Napach regionis Zebedææ, seù Zenobiæ, in monasterio S. Christophori martyris in territorio Saidanaiæ, feria 4. die 19. Augusti, anno mundi 6723.
In fol membr. 328.

XXXVI.

Horologion, è Græco in Syriacum, *in* 8. *bomb.* 143.

XXXVII.

Liturgia S. Joannis Chrysostomi, è Græco in Syriacum, *in* 8. *bomb.*

XXXVIII.

Paracleticum, cum Octoëcho, è Græco in Syriacum, scriptum à Joanne monacho ex urbe Saidanaia feria 6. die 1. Augusti anno mundi 7062. *In fol. bombyc.* 224.

XXXIX.

Oratio super Puerum octavo à nativitate die.
Ingressus puerperæ in Templum.
Ordo Baptismi, auctore S. Basilio Magno.
Solutio Coronæ, seù Oratio super baptizatum die octavo.
Benedictio Aquæ in Epiphania.
Ablutio pedum Feria V.
Ordo Sacri Habitus, pro medio & summo gradu monachorum.
Lectiones ad Liturgiam, ex Apostolo & Evangelio per annum.
In 16. *membr.* 126. Codex è Græco in Syriacum translatus.

XL.

Liturgia S. Joannis Chrysostomi.
Liturgia S. Basilii Magni.
Liturgia Præsanctificatorum, quæ Basilii Magni nomen præfert.
Lectiones ex Apostolo, & Evangelio per annum.
Ordo Tonsuræ monachorum novitiorum.
Ordo sacri Habitus pro medio, & summo gradu.
Ordinatio Lectoris. Hypodiaconi. Diaconi. Presbyteri.
Oratio super Puerum octavo die. *Ingressus* Puerperæ in Templum.
Ordo Baptismi, auctore Sancto Basilio Ma-

Magno. *Solutio coronæ* die octavo.
Adoratio in Pentecoste.
Benedictio Aquæ in Epiphania.
Benedictio Sponsi & Sponsæ.
Exequiæ Defunctorum.
Vespertinum Officium pro Dominicis, & festis diebus.
Ordo Sacri Olei, seu Lampadis.
Benedictiones, Precationes, & Absolutiones variæ.
In 8. *bomb*. 426. Codex è Græco in Syriacum translatus: exaratus autem partim à Gabriele monacho Marci filio, & partim ab Abdalmessia Bar-Chesta ex urbe Maipherchin.

X L I.

Lectiones ex Actibus Apostolorum, & ex Epistolis Pauli: nec non Cantus, & Antiphonæ per annum.
Synaxarium totius anni.
In fol. membr. 151. Codex è Græco in Syriacum translatus: exaratus autem à Joanne monacho Josephi filio in monasterio S. Pantaleonis in monte nigro apud Antiochiam, Sabbato, die 31. Octobris, anno Græcorum 1353.

X L I I.

Menæum, Martius, *in fol. bomb*. 100. è Græco in Syriacum, Codex exaratus in oppido Saidanaia, feria 3. die 14. Augusti anno Græcorum 1547.

X L I I I.

Menæum, Aprilis, *in fol. bomb*. 178. è Græco in Syriacum, Codex scriptus à Simeone Petri filio pro monasterio Montis Synai, feria 2. die 27. Septembris, anno Græcorum 1563.

X L I V.

Menæum, Junius, *in fol. bomb*. 212. è Græco in Syriacum, Codex exaratus à Joanne Presbytero & Monacho Josephi filio ex pago Caphar-Napach regionis Zebedææ pro monasterio S. Christophori die 10. Febr. anno mundi 6700. Hegiræ 611.

X L V.

Noë Patriarchæ Jacobitarum Carmina Syriaca metro dodecasyllabo, de hæretico ad fidem revocato II. De amico tribulato II. Quod Dominus est vita, & vitam largitur credentibus in ipsum XI. De monte Libano III. De seipso III. De suo ortu II. ubi affirmat se natum esse anno Græcorum 1762. Admonitio ad animam. De munditie corporis V. De amore hujus sæculi. De sua peregrinatione IX. *Chamisii* Nestoriani interrogatio ad Bar-Chettab. *Danielis Bar-Chettab* responsio. Responsio Noe Patriarchæ ad utrumque, edita anno Græcorum 1805. De Rosa XII. De mente, anima & corpore. De silentio II. De Judice II. De Monachis montis Libani VIII. Ad Danielem Phœnicem II. Ad Malchum Episcopum Maadan de natura universali & particulari.
Abdallæ carmen dodecasyllabum paræneticum, ordine alphabetico, pro singulis literis duo versus, quorum unaquæque vox iisdem elementis inchoatur.
Gregorii Bar-hebræi, vulgò Abulpharagii, Carmina Syriaca metro dodecasyllabo: videlicet, de Perfectione carmen Philosophicum editum in urbe Bagdad anno Græcorum 1588. De admirabili constitutione cœlorum, deque anima rationali. De amore divino II. Ad animam rationalem. In illud Socratis, *bona lex, sed melior Philosophia*. De lagena ænea, corporisque munditie. De amico, qui cum ipso disceptabat. De candela XXI. Ad Ignatium Sabam Patriarcham, qui ipsum in quodam specu Antiochiæ monachum agentem visitavit, XIII. Ad Dionysium Angur Patriarcham, qui in monachos desæviit II. Ad eundem, quum pœnas suæ crudelitatis dedit VIII. De Sancta Cruce. De Monasterio Joannis Patriarchæ. De quodam insipiente VI. De amico infirmo XIV. De Salomone Episcopo Nestoriano. De quodam defuncto. De amore syncero XXIV. De sapientia VII. De flabello X. De obitu Joannis Bar-Maadani Patriarchæ. Ad terram V. Ad fictum amicum IX. De amore Dei V. Ad Deum III. Versus inscripti baculo suo Pastorali. De quodam amico VII. Encomium cujusdam Episcopi III. Ad Episcopum quendam VI. De Masora Presbytero II. Ad amicum, qui velum sibi dono misit, & de Ismaelitarum tyrannide in Christianos. De insipientis exaltatione V. Parænesis. De obitu Michaëlis, & Mauphac fratrum suorum V. De obitu Cuphri medici. Ad amicum VII. Quum Cœnobium Barsaumæ adiit XXIII. Sapientiæ sermones coram unoquoque proferendos esse X. De insipiente & flagitioso Pastore. De Visitatore tyranno III. Ad insipientem, qui nomen Phi-

Philosophi affectabat II. Ad insipientem, qui libros quidem undequaque colligebat, doctos autem viros aspernabatur. De frigore. De avaro. De septem Planetis. Ad Deum XXXII. De seipso VII. ubi se natum affirmat anno Græcorum 1537. *Chamisii* Nestoriani interrogatio ad Bar-Chettab. *Danielis Bar-Chettab* responsio. *Barhebræi* ad utrumque responsiones VII. Ad Carduensem quendam epistola. Reprehensiones ad discipulum VI. Ænigmata XIV. De amore sapientiæ II. De Ingadia Ciliciæ urbe. De Archimandrita superbo. Quod Sapientes in hoc mundo despectui & odio haberi solent, II. De sapientia. Ad fictum amicum. Ad Olaum Regem Tartarorum carmina cujusdam Poëtæ è Persico in Syriacum à Barhebræo translata & Chronicis inserta. De virtute IV. De vitæ hujus contemptu. De seipso VI. Glorificatio Dei. De sua pueritia & de intellectu perfectorum, oratio similiter cadens, quam morte præventus, imperfectam reliquit.

Carmina moralia XXII. metro dodecasyllabo, juxta numerum literarum Alphabeti Syriaci, quorum primum incipit per literam Aleph, nec ullum aliud Aleph habet; secundum per Beth similiter, & sic de reliquis.

Encomium Patriarcharum & Episcoporum, ordine Alphabetico, metro dodecasyllabo.

De Christo Carmen dodecasyllabum, ordine Alphabetico.

Ænigmata VIII. metro dodecasyllabo.

In fol. bombyc. 108. Codex nitidissimè exaratus à Sergio Risio Maronita.

CODICES COPTICI,

Quos Auctor ex Oriente advexit.

I.

Entateuchus Copto-Arabicus, *in fol. membr.* 276.

II.

Psalterium, cum Canticis Moysis, Annæ, Ezechiæ, Manassæ, Jonæ, Habacuc, Isaiæ, Danielis, Trium puerorum, Beatæ Virginis Mariæ, Zachariæ, & Simeonis: nec non *Oratio* S. Athanasii, & *Oratio Dominica*.

In fol. membr. 209.

III.

Antiphonæ per annum, & festos Sanctorum dies.

In fol. membr. 57.

IV.

Ordo Missæ.

Liturgia S. Basilii.

In 16. *bombyc.* 259. script. anno Martyrum 1247. (*Christi* 1531.)

V.

Diaconale, seù, Preces, & Responsoria, quæ ad Diaconum, Sacerdoti celebranti ministrantem, spectant.

In 8. *bombyc.* 100. script. anno Martyrum 1026. (*Christi* 1310.)

VI.

Joannis Chrysostomi Homiliæ XXXVII. *in fol. membr.* 278.

VII.

Joannis Monachi sermo de SS. Magistriano, & Sociis.

Zachariæ Hierosolymorum Episcopi sermo.

Joannis Chrysostomi Homilia de S. Michaele Archangelo.

S. Eusebii martyrium.

S. Jacobi, filii Præfecti Isauriæ, vita.

S. Polycarpi Episcopi martyrium.

Mennæ Theopolitani Episcopi encomium in S. Macrobium ejusdem urbis Episcopum.

Zachariæ Hierosolymorum Episcopi sermo.

Joannis Chrysostomi Homilia in Psalmum VI. Homilia in Psalm. XXXVIII. Homilia in Psalmum L.

Basilii Magni sermo de Jejunio.

In fol. membr. 194.

VIII.

S. Jacobi Intercisi martyrium.

Archelai Neapoleos Episcopi Homilia de S. Gabriele Archangelo.

S. Paphnutii martyrium.

S. Macarii Antiocheni martyrium. In eundem encomium.

S. Cyrilli Alexandrini Homilia de Pœnitentia.

IX.

X.

XI.

XII.

XIII.

XIV.

XV.

XVI.

XVII.

S. Cy-

S. Cyriaci Patriarchæ Hierosolymorum martyrium.
Basilii Magni Homilia.
S. Joannis Colobi Abbatis vita.
Ephræm Syri sermo.
Dioscori Patriarchæ Alexandrini in Macarium Episcopum encomium.
Joannis Chrysostomi Homiliæ II.
Severiani Gabalorum Episcopi Homilia.
In fol. membr. 190. script. anno Martyrum 673. (*Christi* 957.)

XVIII.

S. Theodori Abbatis vita.
S. Joannis Heracleensis martyrium.
S. Isaac martyrium.
S. Macarii vita.
SS. Ananiæ, Azariæ, & Misaelis vita, & in eosdem encomium.
Danielis Prophetæ vita.
S. Pachomii Abbatis vita.
In fol. membr. 232.

CODICES ARABICI,

Quos Auctor ex Oriente advexit.

I.

Atiani Diatessaron, seù, Quatuor Evangelia in unum redacta, *in fol. bombyc.* 123.

II.

Canones Ecclesiæ Alexandrinæ, in duos Tomos distributi. *Tomo Primo* hæc continentur. 1. *Acta Apostolorum*, & Canones eorundem XXX. 2. *Canones Apostolici* per Clementem LXXXII. 3. *Constitutiones* Apostolorum de Sacerdotio, & Ecclesia VI. 4. *Constitutiones* Apostolorum per Clementem LXXI. 5. *Constitutiones* aliæ Apostolorum per Clementem LVI. 6. *Didascalia*, seù Doctrina Apostolorum, in Capita XXXIX. 7. *Clementis* Canones, seù, Epistola S. Petri ad Clementem. 8. *Canones Apostolorum* ex Testamento vetere desumpti. 9. *Ancyrani* Concilii Canones XXIV. 10. *Neocæsariensis* Concilii Canones XIV. 11. *Gangrensis* Concilii Canones XX. 12. *Antiocheni* Concilii Canones XXV. 13. *De Constantino* Imperatore, & hæresibus, quæ ejus tempore vigebant. 14. *Nicænum* Concilium. 15. *Nicæni* Concilii Canones XX. 16. *Nicæni* Concilii Canones LXXXIV. 17. *Nicæni* Concilii de Monachis, & Monasteriis Canones XXXIII. 18. *Nicænum* Symbolum. 19. *Nicæni* Concilii Canones XX. qui apud Coptos tantùm reperiunrur. 20. *Definitio* Fidei. 21. *Constantinopolitani* Concilii Canones XXIII. 22. *Ejusdem* Concilii Canones alii IV. 23. *Ephesini* Concilii Canon unus. 24. *Laodiceni* Concilii Canones LIX. 25. *Sardicensis* Concilii Canones XX. 26. *Hippolyti* Papæ Canones XXXVIII. 27. *Basilii* Magni Canones XIII. 28. *Ejusdem* Canones CVI. 29. *Basilicwn*, seù, Statuta Imperatorum in IV. Libros distributa: *Liber I.* Canones XL.
In fol. bombyc. 151. script. anno Martyrum 940. (*Christi* 1372.) collectore, & scriptore Macario Presbytero, ac Monacho in Monasterio S. Macarii Magni in deserto Scetensi.

III.

Canones Ecclesiæ Alexandrinæ, Tomus Secundus, quo ista continentur. 1. *Liber II. Basilicwn*, seù Constitutionum Imperialium, Canones CXXX. 2. *Liber III. Basilicwn*, Canones XXVII. 3. *Liber IV. Basilicwn*, Capita XI. 4. *Constitutionum Apostolicarum* per Clementem Libri VIII. 5. *Carthaginensis* Concilii Canones CXXIII. 6. *Antiocheni, & Laodiceni* Concilii Canones LXXXIII. 7. *Epiphanii* Patriarchæ Constantinopolitani Canones XLV. 8. *Joannis Chrysostomi* Canones XII. 9. *Sanctorum Patrum* Canones XXXII. 10. *Gregorii Nysseni* Canones V. 11. *Patriarcharum* ordo, & primatus. 12. *Patrum* Canones XXI. 13. *Patrum* Canones alii LXXXI. 14. *Athanasii* Alexandrini Canones CVII. 15. *Ejusdem* Symbolum. 16. *Michaelis* Episcopi Damiatæ Canones X. 17. *Christoduli* Patriarchæ Alexandrini Canon unus. 18. *Cyrilli Laclachi* Patriarchæ Alexandrini Canones XXXIV. 19. *Gabrielis* Patriarchæ Alexandrini Canones XXXII. 20. *Ejusdem* Canones alii X. 21. *Ejusdem* de Hæreditate. 22. *Cyrilli Laclachi* Patriarchæ Alexandrini Canones XII. 23. *Ejusdem* Canones alii V. 14. *Cairense Concilium* sub Cyrillo Laclacho Patriarcha Alexandrino anno Martyrum 957. (*Christi* 1241.) Canones XVIII. 25. *Ejusdem Cairensis* Concilii Canones alii. 26. *Cyrilli Laclachi* Patriarchæ Alexandrini Canones IX. 27. *Chri-*

27. *Christoduli* Episcopi Damiatæ, & Cyrilli Laclachi Patriarchæ Alexandrini interrogationes, & responsiones. 28. *Abusolchi Joannis*, cognomento Ben-Nana, collectio Canonum. 29. *Abulpharagii Abdallæ Benattibi* Presbyteri Tractatus de Hæreditate. 30. *Ephesini* Concilii Canones. 31. *Chalcedonensis* Concilii Canones. 32. *Quintæ* Synodi Canones. 33. *Sextæ* Synodi Canones. 34. *Trullani* Canones. 35. *Septimæ* Synodi Canones. 36. *Carthaginensis* Concilii Canones.

In fol. bombyc. 167. script. anno Christi 1372. eodem Collectore, ac Scriptore Macario.

IV.

Niconis Abbatis Typicon, in Capita XL. divisum, cui præmittitur *Præfatio Interpretis*, qui ipsum è Græco Arabicum fecit. *Præfatio Niconis*, à Statutis Patrum non esse recedendum. 1. *Regulæ* Monasteriorum, & Institutiones Monachorum: Prologus de Orthodoxa Fide, causa hujus Collectionis, & Tituli VIII. videlicet, I. de recta psallendi ratione. II. de Missa. III. de cibo, & potu, & jejuniis Monachorum. IV. de observatione Festorum; & de qualitate, & quantitate ciborum diebus festis, & ferialibus. V. de calceis, & vestimentis. VI. de Officialibus, & ministrandi ratione. VII. de Jejunio Beatæ Virginis Mariæ, quod inchoatur à die 1. Augusti. VIII. Calendarium Festorum à mense Septembri, unde initium anni Græcorum, usque ad Augustum. 2. *Institutiones* pro Monasterio Beatæ Virginis Mariæ, ubi Nicon Monachum primò egerat, & quæ cura habenda sit Ecclesiæ, & quomodo hospites recipiendi. 3. *Ad ejusdem Cœnobii Monachos* institutiones aliæ variis de rebus, ubi de ordinatione Eunuchorum, & de Pœnitentiis injungendis. 4. *Ad Lucam Abbatem* de festis, & jejuniis Dominicis: & de Joanne Jejunatore. 5. *Ad Arsenium* Monachum Institutiones Laicorum, & Monachorum, & de obedientia, & confessione peccatorum. 6. *Ad Gerasimum* de veris jejuniis, quæ tradit Sancta Ecclesia orthodoxis Christianis: & de Typicis magnorum Monasteriorum, Studitarum, scilicet, Lauræ S. Sabæ, & Montis Atho. 7. *Ad Cosmam*, qua ratione celebranda sint Jejunia Dominica, & quando solvenda. 8. *Ad Ephræm* de Charitate. 9. *Ad Georgium* Abbatem, non esse invehendum in eos, qui scripturis consentanea docent, licet contraria dictis agant, juxta illud Evangelii, *super Cathedram Moysis &c.* 10. *De Jejunio* ante festum Assumptionis Beatæ Virginis Mariæ. 11. *Ad Monachos* Cœnobii Deiparæ, quod Abbatis Lucæ inscribitur, Institutiones de vita communi. 12. *Ad Presbyterum* Monasterii S. Simeonis Thaumastoritæ, seu in monte mirabili, quomodo hoc Monasterium à Mahometanis contaminatum fuit. 13. *De Barsanuphio* magno Catholico, & altero ejusdem nominis hæretico, de quo S. Joannes Damascenus hæres. 86. 14. *Ad Theodosium* Presbyterum, de festis, & jejuniis; & quomodo se gerere debeat Sacerdos erga suos subditos: & de confessione peccatorum: & de variis Dæmonum insidiis. 15. *De peregrinatione*, & paupertate. 16. *Ad Meletium* Monachum, quod pax & concordia propter Deum quidem quærenda est; rejicienda verò, si cum pravo affectu habeatur. 17. *Ad Abbatem* Monasterii S. Joannis, quantum discriminis habeat in superioribus iracundia: & quod plenum periculis sit excipere confessiones mulierum: & quod non liceat viris ingredi monasteria fæminarum, nec fæminis monasteria virorum. 18. *Ad Petrum*, quomodo se gerere debeant Monachi, & quid ipsis agendum. 19. *Ad Gerasimum*, quid Monacho præstandum sit; & de sua ipsius conversatione, quomodo scilicet Monachum primò egerit in Monasterio Deiparæ sub Abbate Luca, eoque diruto, ad Monasterium S. Simeonis Thaumastoritæ sese contulerit. 20. *Ad Monachos* Monasterii Bethjasensis, de commemoratione Archiepiscopi, initio, & in fine orationis facienda. 21. *Ad Joannem* Abbatem, de communione Episcoporum, qui extra suam Diæcesim sunt: & de Episcopis, qui ab urbe minori ad majorem transeunt. 22. *Ad eundem*, quando solvendum sit Jejunium Paschæ, & de Anaphora Patriarchæ, & Episcoporum, deque eorum commemoratione. 23. *Ad Præfectum* filium Mariæ, quod non liceat, reditus Ecclesiarum, Monasteriorum, & Monachorum, in usum sæcularium superiorum convertere: & quod Monachi, qui ab Episcopo, aut Abbate chirotoniam non acceperunt, ii Spiritus Sancti gratia privati sunt. 24. *Ad eundem*, quod Spiritus Sancti eloquia, licet simplicia videantur, plena tamen mysteriis sunt. 25. *Ad eundem*, boni Christiani munia esse, beneficiis malefacta rependere: & quomodo agendum cum hære-

hæreticis. 26. *Ad Presbyterum Laodicenum*, de iis, qui vim in captivitate patiuntur. 27. *Ad eundem*, quod Presbyter, & reliqui Clerici, ad eos gradus per pœnitentiam non redeunt, è quibus per culpam exciderunt. 28. *Ad eundem*, quod præclara sit confessio hominibus facta; & quod Canones è sacris libris petendi sunt, & præcepta ex ipsis sumenda: Dæmones enim illum formidant, qui ita se gerit; secùs ei non parcunt, qui Canones sibi extra sacros libros condit, & præcepta de suo cudit. 29. *Ad Stephanum* Monachum, de Divina Liturgia, & Sacerdotio: & quod Missa non ubicumque, nec à quocumque celebrari debeat: & de iis, quæ ad Sacerdotium spectant. 30. *Ad Basilium* Monachum, quod Episcopis non liceat abdicare Episcopatum, & alios sibi pro libitu substituere: & quid hac de re canones præcipiant: & de humilitate cordis, qua sine virtus perfecta esse nequit: & quod Catechumeni exire debeant è Templo, quum dicitur in Missa, *Foras Catechumeni*. 31. *Ad eundem*, quod conjuncta operibus doctrina præclara est: & quod Sacerdotio fungi non liceat ei, qui labe aliqua pollutus est: & de Hebdomada Casei, quomodo instituta sit, propter jusjurandum scilicet Heraclii Imperatoris; & de Sede Antiochena. 32. *Ad quosdam*, qui ex urbe Hierusalem advenerant, rogabantque, ut veram divinorum Canonum notitiam sibi traderet: & quod communio, etiam in mortis articulo, Episcopis neganda sit, qui minori relicto majorem thronum appetunt. 33. *Ad quemdam Eremitam* Hierosolymitanum epistola ascetica, qua Canones traduntur de quolibet bono opere. 34. *De statu Laicorum*: & quod ii, qui à naturali dictamine deficiunt, in morem belluarum incidunt: & de iis, qui ex legitimo, aut illegitimo matrimonio nati sunt. 35. *Cleri Antiocheni*, & Petri Archimandritæ Lauræ S. Simeonis Thaumastoritæ, epistola ad Eutymium Patriarcham Hierosolymitanum de Armenis, quod non sit ipsis molestia facessenda, sed permittendum, ut Ritu suo vivant, eo quod Orthodoxi sunt. 36. *Niconis ad Gerasimum* Abbatem epistola de iisdem Armenis, cui & transmittit exemplar epistolæ Cleri Antiocheni, & Archimandritæ S. Simeonis. 37. *Ad eundem Gerasimum* epistola de Monachis Georgianis. 38. *Ad Presbyterum* Monasterii S. Simeonis Thaumastoritæ de Latinis, quos decem & septem errorum insimulat: & de Petri Patriarchæ Antiocheni epistola, quam ut heterodoxam rejicit. 39. *De somniis*, & Diabolicis illusionibus, deque revelationibus Divinis, & quod miracula aliquando ope Dæmonum, Deo permittente, fieri consueverunt. Item responsio ad V. quæsita, videlicet, de Tetraditis, de benedictione Aquæ, de Eusebio Pamphili, de triginta argenteis quibus Christum Judas vendidit, & de Armenis, qui recenti tantùm pane pro Eucharistia utuntur. 40. *Ad Petrum* Archimandritam S. Simeonis Thaumastoritæ, exemplar epistolæ Episcoporum, qui Niconem ad docendi munus compulerunt: & de tertiis, & quartis nuptiis. *Ordo* induendi novitium habitu monastico.

Ejusdem Niconis Liber II. De Institutione monastica; & quod Monachi Episcopo subesse debent: & de Schismaticis, & hæreticis: & quando solvendum sit jejunium Paschæ: & de multiplici virtutum genere: & de Brachmanis.

In fol. bomb. 480.

V.

Abdallæ Abulpharagii Benattibi Presbyteri Tractatus de Hæreditate.

In 4. *bomb.* scriptus anno Martyrum 940. (*Christi* 1224.)

VI.

Abdallæ Abulpharagii Benattibi Opus inscriptum *Paradisus Christianorum*, seù, breves in Testamentum Vetus, & Novum Quæstiones: videlicet, in Pentateuchum. In 1. & 2. Samuelis. In Job. In 1. & 2. Regum. In Isaiam. In Osee In Jonam. In Aggæum. In Hieremiam. In Ezechielem. In Danielem. De morte Prophetarum. Quæstiones in novum Testamentum. Commentaria in Psalmos. In Psalmos altera dilucidatio, usque ad Psalmum 46. Quæstiones in Evangelia. In Actus Apostolorum. In Epistolam Jacobi. In Epistolam Petri. In Epistolam Joannis. De morte Apostolorum. In Epistolas Pauli.

Ejusdem Benattibi Tractatus de præstantia jejunii, eleemosynæ & orationis. Responsiones ad quæsita Patriarchæ Nestorianorum. De Hæreditate II. De divinis Officiis. *In fol. bomb.* 352.

VII.

Abdallæ Abulpharagii Benattibi commentaria in Pentateuchum. In Josue. In

In Judices. In 1. & 2. Samuelis. In 1. & 2. Regum. In Sapientiam. In Ecclesiasticum. In Ecclesiasten. In Cantica Canticorum. In Ruth. In Job, In Isaiam. In Osee. In Joel. In Amos In Abdiam. In Jonam. In Michæam. In Nahum. In Habacuc. In Sophoniam. In Aggæum. In Zachariam. In Malachiam. In Hieremiam. In Ezechielem. In Danielem.

In fol. bomb. 198. script. anno martyrum 1095. (*Christi* 1379.) Hegiræ 680.

VIII.

Ephræm Syri Sermones L. videlicet 1. Epistola ad Joannem monachum de Patientia, & ut à cogitationibus se decipi non permittat in vitæ solitariæ exercitio: & de præstantia castitatis. 2. Reprehensio sui ipsius, & confessio. 3. De eversione superbiæ. 4. Sermo de pœnitentia. 5. Sermo asceticus, in quo multum consolationis est, & compunctionis iis, qui salutem desiderant. 6. Ad imitationem Proverbiorum, & de Timore Dei. 7. Adhortatio ad directionem eorum, qui pravis dediti sunt affectibus, & honores appetunt. 8. Reprehensio sui ipsius, & confessio. 9. De reminiscentia affectuum, cum confessione, & gratiarum actione. 10. De pœnitentia. 11. De gratiarum actione Deo agenda cum multa compunctione. 12. Parænesis. 13. De compunctione. 14. Threni in Patres defunctos. 15. Threni alii in eosdem Patres defunctos. 16. De Anima, quæ ab Inimico tentatur, & quomodo assiduas ad Deum preces effundere debeat. 17. De judicio, & animi compunctione. 18. De patientia, & consummatione sæculi, & Christi adventu, & de regno justorum, & pœna peccatorum, queis nullus finis est. 19. Sermo Paræneticus ad Eulogium. 20. Quod non sit ridendum, sed potiùs lugendum. 21. De secundo Domini nostri Jesu Christi adventu: 22. Beatitudines. 23. De Virginitate. 24. Allocutio ad eos, qui frequenter quidem peccant, rarò autem pœnitentiam agunt. 25. Confessio, & oratio. 26. Parænesis de pietate. 27. Sermo de iis, qui præ audacia labuntur, & excusationes in peccatis adducunt. 28. Epistola ad Fratrem lapsum, & de Pœnitentia. 29. Sermo ad quemdam Fratrem sciscitantem, ad quem pertineat hoc dictum, *melius est nubere, quàm uri.* 30. Parænesis de charitate. 31. Sermo ad monachum, qui instituti sui pertæsus dicebat, *relinquam monasterium, & ad sæculum revertar.* 32. De mala consuetudine, & de negligentia. 33. Sermo de differentia vitæ monasticæ, & sæcularis. 34. Sermo de Passione Domini. 35. Sermo de Judicio, & Resurrectione. 36. Sermo Paræneticus de patientia, & compunctione. 37. De resurrectione mortuorum, & Responsio ad hanc interrogationem, *nudi ingressi sumus in hunc mundum, & nudi exibimus ab ipso.* 38. Sermo de iis, qui animas decipiunt, & in fornicationem, atque immunditiam inducunt, dicentes, hoc nihil mali esse. 39. Sermo ad quemdam Fratrem, qui de Heli Sacerdote contendebat. 40. Capita centum, sermones, colloquia, doctrina, & parænesis. 41. De Juliano Monacho. 42. Sermo de memoria mortis, & de Virtute, & divitiis. 43. Adhortatio per modum Epistolæ. 44. Brevia Capita de Virtutibus, & Vitiis. 45. Consilium de Vita spirituali. 46. Parænesis divina. 47. De discrimine somnorum, & differentia. 48. De patientia, & compunctione. 49. Parænesis ad Fratres, qui è loco in locum sese conferebant. 50. De eo, qui legit ad aures Fratrum, quod legere debeat cum labore, & diligentia.

Gregorii Nysseni encomium in S. Ephræm.

In fol. bombyc. 281. script. anno Martyrum 1041. (*Christi* 1325.)

IX.

Jacobi Sarugensis Batnarum Episcopi, Homiliæ de curru Cherubim, quem vidit Ezechiel Propheta in captivitate Babylonica. De creatione Adæ, & resurrectione mortuorum. In illud, *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* De exitu Adæ è Paradiso. De Adam, mortalis ne, an immortalis creatus fuerit. De Noë justo, & de Diluvio. De superbia. De Amore Divino. In illud, *Facilius est Camelum intrare in foramen acus, quàm divitem in regnum cœlorum.* De Thesauro abscondito in agro. De Divite, & Lazaro. De Parabola decem Virginum. De hominis Anima. Parænesis. De pœnitentia. De decem drachmis. & de centum ovibus. De oratione dominica. De Pharisæo, & Publicano. De Vidua, quæ duos obolos misit in gazophylacium. De filio Viduæ, quem Dominus ad vitam revocavit. De divinorum mysteriorum perceptione. De Jejunio. De fine mundi, & Judicio.

In fol. bomb. 229.

Abu-

X.

Abu-Isaac Benassali Collectio Canonum in Partes duas divisa.
Præfatio de Codicibus, è quibus suam collectionem Auctor adornavit.
Pars I. in Capita 22. videlicet, De Ecclesia. De sacris Libris. De Baptismo. De Patriarchis. De Episcopis. De Presbyteris. De Diaconis. De reliquis Clericis. De Sacerdotibus in genere. De Monachis, & Monialibus. De Sæcularibus. De Missa. De Eucharistia. De oratione. De Jejunio. De Eleemosyna. De Eleemosynario. De Decimis, & primitiis, & votis, & legatis piis. De Dominica, & festis diebus. De Martyribus, & Confessoribus, & Apostatis. De Infirmis. De Defunctis.
Pars II. in Capita XXIX. videlicet, De cibo, & potu, & domiciliis. & artibus, quæ Christianos decent. De Sponsalibus, & dote, & matrimonio. De concubinatu. De donationibus. De mutuo, & pignore, & feudo, & fidejussione. De commodo. De deposito. De Procuratione. De libertate, & servitute, & manumissione. De minoritate. De venditionibus. De societate. De violentia. De locatione, & canone. De ædificiis, & viis publicis. De mutuo. De confessione. De rebus amissis. De Testamentis. De hæreditate. De Judice. De Regibus. De Testamento Veteri, & Novo. De pœnis Apostasiæ. De Homicidio. De Fornicatione. De Furto. De pœnis. De capillis, de circumcisione, & de Confessione auriculari.
In fol. bomb. 259. script. anno Martyrum 1005. Hegiræ 687. *Christi* 1289.

X I.

Abu-Isaac Benassali solutio difficultatum Evangelii, *in* 4. *bomb.* 133. script. anno Martyrum 1177. *Christi* 1461.

X I I.

Abu-Isaac Benassali Liber inscriptus *Margarita pretiosa de Fide Orthodoxa*, in XV. Capita distributus, videlicet, De Trinitate. De Deo Verbo. De Incarnatione. De Christi Baptismo. De ejusdem tentatione in deserto. De Christi operibus, à Baptismo Joannis usque ad Passionem. De ejusdem Passione. De morte. De sanguine, & aqua, quæ ex ipsius latere fluxerunt. De descensu ad inferos. De resurrectione. De ascensione. De secundo adventu. De Paraclito. De Trinitatis consubstantialitate.
In fol bomb. 169.

X I I I.

Abu-Isaac Benassali de Kalendario, & Epochis Liber in Capita XV. divisus, queis præmittit *Carmina* ad inveniendum Epactam, Pascha Judæorum, Pascha Christianorum, Festa Coptorum, annum Arabicum, & Ægyptiacum, & quemlibet diem mensium Coptorum, Græcorum, & Syrorum. 1. Modus inveniendi Pascha Resurrectionis. De Epacta Lunæ. De Paschate Judæorum. De Epacta Solis. De sacro Paschate. De Jejuniis. 2. De Quadragesimali Jejunio. 3. Modus inveniendi Moharramum, primum, scilicet, mensem Arabum, & basem anni, & menses Arabicos. 4. Modus extrahendi Arabicos ex Copticis. 5. Modus inveniendi initia mensium Syrorum. 6. Supputatio annorum ab initio Revolutionis Lunaris. 7. Copticos ex Arabicis deducere. 8. Horas mensium invenire. 9. Bissextum annum à non Bissexto discernere. 10. Festos dies, qua quique hebdomadæ die occurrant, cognoscere. 11. Qua hora Luna oriatur, aut occidat, aut currat, deprehendere. 12. De Constellationibus, de qualitatibus & divisionibus earum: & quænam ex ipsis oriatur, occidat, aut medium cursum teneat. 13. Epocham ab Adamo ad Christum invenire. 14. De anno Bissextili. 15. Copticos annos ex Arabicis, & è contrario, invenire. De annis mundi. Festos Christianorum dies ex mensibus Arabicis deducere. Periodum componere. Tabulam Festorum mobilium describere. *Series* Patriarcharum Alexandrinorum, à S. Marco ad Gabrielem octogesimum sextum illius Sedis Patriarcham, qui obiit anno Martyrum 1094. (*Christi* 1378. recentiori manu aucta.
In fol. bomb. 142. script. anno Martyrum 1070. (*Christi* 1324.)

X I V.

Abu-Isaac Benassali Expositio in Epistolas Pauli.
In fol. bomb. 71.

X V.

Abu-Isaac Benassali de Fundamentis Fidei Partes V. Pars I. Capita XV. Index Auctorum, quorum testimoniis utitur: de Deo

Deo: de mundo: de homine: de tribus Christianorum sectis, videlicet Jacobitarum, Melchitarum, & Nestorianorum: de Hæresibus: de Fidei articulis: & de veritate Evangelii. Pars II. De Divinis attributis, & Personis, Capita IV. Pars III. de Incarnatione, & una Christi Natura: (qua hæresi Auctor laborabat) Capita XXVI. Pars IV. De B. V. Maria: de Cruce: de cantibus, & Officiis Divinis: de Prophetis & Apostolis: de Angelis & Dæmonibus: de Patriarchis & Episcopis: de Pœnitentia, & confessione auriculari: de judiciis, & pœnis: de morbis & morte, Capita XIV. Pars V. De Antichristo & Resurrectione mortuorum: de Paradiso & Inferno, Capita XI.

Ejusdem brevis Tractatus de Fundamentis Fidei.

In fol. bomb. 244.

XVI.

Maximi monachi & Confessoris cum Pyrrho ex-Patriarcha Constantinopolitano Disputatio de duabus Christi voluntatibus, è Græco in Arabicum translata à Phadlalla Diacono Antiocheno.

Regulæ Monachorum *Studitarum*, & *Montis Atho* de cibo & potu.

Archiepiscopatus & Episcopatus Patriarchatus Antiocheni, eorumque præeminentiæ & officia.

In 4. *bomb.* 37. Codex descriptus à Name Presbytero Syro, ex vetustissimo Ecclesiæ Alexandrinæ exemplari, quod prostat in urbe Damiata.

XVII.

Hortus Patrum, seù, monachorum dicta & gesta, quæ ex Hieronymo, Palladio, Moscho, & Vitis Patrum collegit, & in IV. Partes per modum Interrogationis, ac Responsionis redegit Philoxenus Syrus.

Anathema in Concubinarios, & in eos, qui uxores repudiant, aut repudiatas ducunt.

In 4. *bomb.* 255.

XVIII.

Synaxarium, seù Martyrologium Coptorum, Auctore Michaele Episcopo Meligensi, in Partes II. divisum. Pars I. continet sex menses à Tot, unde initium anni Coptici, ad Mechir. *In fol. bomb.* 196.

XIX.

Synaxarii Coptorum Pars II. à mense Barmahat ad Mesri, cui subjunguntur & quinque vel sex dies, quos Copti parvum mensem vocant. *In fol. bomb.* 194.

XX.

Anaphora S. Basilii Copto-Arabica, *in* 4. *bomb.* 145.

XXI.

Ordo Lampadis, seù Extremæ Unctionis, Copto-Arabicus, *in* 8. *bomb.*

XXII.

Pedilavium Copto-Arabicum, seù ordo abluendi pedes Feria V. majoris Hebdomadæ, auctore Petro Episcopo Meligensi, *in* 8. *bomb.*

XXIII.

Fides Patrum de Verbi Incarnatione: seù collectio Auctoritatum Patrum, & Episcoporum, maximè Antiochenæ & Alexandrinæ Sedis, auctore Ebn Regia Copto: Opus in duas Partes divisum: Pars I. complectitur XXVIII. Auctoritates: videlicet, 1. Apostolorum in Didascalia. 2. Hierothei discipuli Pauli. 3. Attici Constantinopolitani. 4. Archei cujusdam urbis Africæ Episcopi. 5. Dionysii Areopagitæ. 6. Ignatii Antiocheni. 7. Gregorii Thaumaturgi. 8. Gregorii Armenorum Episcopi. 9. Alexandri Alexandrini. 10. Patrum Nicænorum in Symbolo, quorum & Canones quidam Coptis peculiares referuntur. 11. Athanasii Magni. 12. Basilii Magni. 13. Gregorii Nysseni. 14. Felicis Papæ. 15. Julii Papæ. 16. Innocentii Papæ. 17. Silvestri Papæ Disputat. adversùs Judæos. 18. Vitaliani Papæ. 19. Ephræm Syri. 20. Procli Constantinopolitani. 21. Severiani Gabalorum Episcopi. 22. Eupraxii Armenorum Episcopi. 23. Joannis Hierosolymitani. 24. Theodoti Ancyrani. 25. Epiphanii Episcopi Cypri. 26. Gregorii Nazianzeni. 27. Joannis Chrysostomi. 28. Theophili Alexandrini.

Pars II. Auctoritates Patrum à Cyrillo Alexandrino usque ad Christodulum ejusdem Sedis Coptorum Patriarcham: ubi præter multa ex S. Cyrillo producta testimonia, sequentes epistolæ ferè integræ referuntur: videlicet: 1. *Theo-*

dosii Alexandrini Oratio de S. Trinitate. 2. Ejusdem Epistola ad Clerum Alexandrinum è loco exilii missa. 3. Ejusdem Epistola Synodica, quam in Assumptione sua ad Thronum Alexandrinum scripsit Patriarchæ Antiocheno. 4. *Severi Antiocheni* Fides missa ad Imperatorem Anastasium. 5. Ejusdem Epistola ad Julianum Halicarnassensem de Incarnatione. 6. Ejusdem Oratio in illud, *Deus meus, Deus meus, quare dereliquisti me*. 7. Ejusdem Oratio habita coram Imperatore. 8. Ejusdem Epistola ad Imperatorem. 9. Ejusdem Epistola Synodica ad Joannem Alexandrinum. 10. Ejusdem Epistola Synodica ad Theodosium Alexandrinum. 11. *Jacobi Sarugensis* Batnarum Episcopi Oratio de nativitate Domini. 12. Ejusdem Oratio de Passione Domini. 13. *Beniamini Alexandrini* adversùs eos, qui dicunt Divinitatem Verbi esse mortalem. 14. *Joannis Alexandrini* Epistola Synodica ad Cyriacum Antiochenum. 15. *Cyriaci Antiocheni* Epistola Synodica ad Marcum Alexandrinum. 16. *Theodosii Antiocheni* ad Michaelem Alexandrinum. 17. *Dionysii Antiocheni* ad Michaelem Alexandrinum. 18. *Michaelis Alexandrini* ad Joannem Antiochenum. 19. *Cosmæ Alexandrini* ad Joannem Antiochenum. 20. Ejusdem Cosmæ Epistola Responsiva ad Basilium Antiochenum. 21. *Basilii Antiocheni* ad Cosmam Alexandrinum. 22. *Macarii Alexandrini* ad Joannem Antiochenum. 23. *Dionysii Antiocheni* ad Mennam Alexandrinum. 24. *Mennæ Alexandrini* ad Joannem Antiochenum. 25. *Dionysii Antiocheni* Epistola Synodica altera ad Mennam Alexandrinum. 26. *Joannis Antiocheni* Synodica ad Mennam Alexandrinum, quum Romæorum Imperator ipsum Joannem vinctum Constantinopolim adduxit, ubi coram eodem disputationem habuit cum Patiarcha Constantinopolitano. 27. Ejusdem Joannis altera Synodica ad Mennam Alexandrinum. 28. *Philothei Alexandrini* Synodica ad Dionysium Antiochenum. 29. Ejusdem Philothei Responsiva ad Athanasium Antiochenum. 30. *Athanasii Antiocheni* Synodica ad Philotheum Alexandrinum. 31. *Joannis Antiocheni* ad Zachariam Alexandrinum. 32. Ejusdem Joannis Responsiva ad Synodicam Zachariæ Alexandrini. 33. *Zachariæ LXIV. Patriarchæ Alexandrini* Synodica ad Joannem Antiochenum. 34. Ejusdem Zachariæ ad Joannem Antiochenum epistola data anno Hegiræ 403. 35. *Senuthii Alexandrini* Responsiva ad Dionysium Antiochenum, data anno Martyrum 752. 36. Ejusdem Senuthii Responsiva ad Epistolam Dionysii Antiocheni datam anno Martyrum 751. 38. *Dionysii Antiocheni* Synodica ad Senuthium Alexandrinum. 38. *Joannis Antiocheni* Synodica ad Christodulum Alexandrinum. 39. Ejusdem Joannis altera Synodica ad Christodulum Alexandrinum. 40. *Christoduli Alexandrini* Synodica ad Joannem Antiochenum. 41. Ejusdem Christoduli ad universos Ægypti Episcopos. 42. *Joannis Antiocheni* Synodica ad Christodulum Alexandrinum, quæ lecta fuit in Ecclesiis B. Virginis, & S. Sergii anno Martyrum 782.

Gregorii Thaumaturgi Anathematismi XII.
Julii Papæ Anathematismi VI.
Vitaliani Papæ Anathematismi V.
Gregorii Nazianzeni Anathematismi XII.
Cyrilli Alexandrini Anathematismi XII.
Theodosii Alexandrini Anathematismi V.
Joannis Brullensis Episcopi Anathematismi XIII.
Cyrilli Alexandrini Auctoritates de Verbi Incarnatione.
In fol. bomb. 395.

XXIV.

Epistola Presbyterorum, Diaconorum, & Populi Meniet-Amri in Delta Ægypti, ad Gabrielem Alexandrinum Coptorum Patriarcham, de Paschate, & Kalendario novo, scripta anno Martyrum 1311. (*Christi* 1595.) *in* 12. *bomb.*

XXV.

Amri Ben-Matthæi Nestoriani Tabrahanitæ Liber in VII. Quæstiones divisus, de Deo trino & uno: de Verbi Incarnatione: de Baptismo: de Eucharistia: de oratione: de jejunio: de eleemosyna: de circumcisione: de resurrectione &c.
In fol. bomb. 210. script. anno Martyrum 1117. (*Christi* 1461.

XXVI.

Petri Sadamanti Presbyteri Professio fidei. Item de Virtutibus. Collectio Apophthegmatum Patrum. Vita Babnudæ monachi. Vita Isidori Alexandrini. Apologia pro Christiana Religione.
Joannis Severi opus asceticum.
Cyrilli Alexandrini Epistolæ II.

Philoxeni Mabugensis Episcopi Hierapolitani Epistola de perfectione monastica.
Eliæ Episcopi Nisibeni de Virginitate.
In 4. *bombyc.* 303. script. anno Martyrum 1404.

XXVII.

Simeonis Colaili monachi Liber inscriptus *Exercitium Solitarii, & solamen Eremitæ*: in quo agitur de creatione hominis: de recta in Deum fide: de anima: de oratione: de jejunio: de patientia: de charitate: de castitate: de humilitate: de donanda inimicis venia: de temperantia, & de virtutum exercitio.
In 4. *bomb.* 237.

XXVIII.

Jabia, seù *Joannis*, *Benadi Ben-Zachariæ* Jacobitæ, Responsio Apologetica ad Mahometem Ben-Aaron, cognomento Abi-Isa Mahometanum, pro Religione Christiana, in qua objectiones quidem Mahometanorum contra Trinitatem, Incarnationem, & Evangelium luculenter refellit; sectam tamen Jacobitarum præ cæteris extollit; Libris duobus comprehensa.
In fol. bomb. script. anno Martyrum 946. (*Christi* 1230.)

XXIX.

Joannis Calliopæi commentaria in Epistolam ad Romanos.
In fol. bomb. 249. Codex exaratus anno Martyrum 1095. (*Christi* 1379.)

XXX.

Petri Meligensis Episcopi, *Liber Radiorum*, seù Apologia pro Natione Coptorum. Objectiones contra Græcos. Objectiones contra Latinos. Objectiones contra Armenos. Objectiones contra Nestorianos. *Liber Demonstrationis* de Incarnatione Verbi, de Unione Hypostatica, de Veritate Evangelii, de ablutione, & de Oratione, adversùs Gelaleddinum Mahometanum.
Abu-Isaac Benassali de Fundamentis Fidei. De Unione Hypostatica Verbi. De Trinitate, & Incarnatione. Adversùs eos, qui negant Christum crucifixum. De Christo judice, & de extremo Judicio.
Raphaelis Presbyteri Professio Fidei.
In fol. bomb. 320.

XXXI.

Petri Abusciocri Abicarami monachi Quæstiones L. de Trinitate, & Incarnatione: de Circumcisione: de Repudio: de Eucharistia, deque azymo & fermentato: de peccato Adæ: de ablutione pedum, & manuum: de Trisagio: de Divinis attributis: de fato & necessitate: de sacris Ordinibus: de Jejuniis: & de extremo Judicio. *In fol. bomb.* 246. Codex scriptus propria Auctoris manu anno Martyrum 998. *Christi* 1382.

XXXII.

Abulbarcati Ben-Cabari Presbyteri de Fundamentis Fidei Partes duæ. I. in Capita 24. de Deo trino, & uno: de Christo: de resurrectione mortuorum: de sacris Imaginibus: de Baptismo: & de Eucharistia. Pars II. in Capita 5. de oratione: de jejunio: de eleemosyna: de præstantia Legis Christianæ: & de præceptis Evangelicis.
Apologia pro Fide Christiana adversùs Mahometanos.
In fol. bomb. 126. script. anno Martyrum 1050. Hegiræ 734. *Christi* 1323.

XXXIII.

Olai Beghi Liber de Epochis Arabum, Persarum, Indorum, Turcarum, Ægyptiorum, Syrorum, & Græcorum.
Ejusdem de Astronomia.
In fol. bombyc. 88.

XXXIV.

Mohammad Hosni, & *Hosaini*, filiorum Moysis Ben-Sciacher, Mechanica.
Mohammad Abu-Abdalla Ben-Mohammad Ben-Amri *Phanuchensis* de Algebra. *Ejusdem* de Veritate.
Facreddini Ben-Saleh de Quadrante.
In fol. bomb. 141.

XXXV.

Algazelis Metaphysica in Libros duos divisa. Liber 1. de rebus universalibus, idest, de existentia cap. X. De essentia cap. XX. De Unitate & Pluralitate cap. XX. De necessario & possibili cap. XII. De privatione & contingentia cap. V. Liber II. de substantia capita XV. De Accidentibus capita V.
In fol. bomb.

Abu-

XXXVI.

Abu-Ali-Ebn-Sina, vulgò *Avicennæ*, Logica, Physica, & Metaphysica.
Ali Abulhosni in Isagogen Porphyrii. Item in Logicam Avicennæ.
*In fol.bomb.*281. script. anno Hegiræ 744.

XXXVII.

Avicennæ de Medicina Liber in V. Partes divisus. I. De definitione medicinæ: de subiectis ejus: & de rerum naturalium qualitatibus. II. De causis, & accidentibus morborum. III. De conservanda sanitate. IV. De variis curationum modis pro qualitate morborum universalium. V. De Febribus.
In 4. *bomb.* 76. script. anno Hegiræ 781.

XXXVIII.

Abulpharagii Ben-Jacob, Ben-Isaac, cognomento *Ben-Alcaf*, medici, Liber in Partes II. divisus. I. De definitione medicinæ, & de rebus naturalibus, Capita 44. ubi de singulis corporis humani membris. De causis morborum, Capita 21. De iis, quæ morbos consequuntur, Capita 14. De signis morborum, Capita 32. De morbis cutaneis, Capita 7. De Febribus, Capita 6. De Venenis, Capita 6. Pars II. De morbis instrumentorum Animæ. De morbis instrumentorum Respirationis. De morbis instrumentorum Educationis. De morbis instrumentorum Generationis. De morbis Venarum.
*In fol.bomb.*259. script. anno Hegiræ 670.

XXXIX.

Aladdini Ali Ben-Abialarami Alcarsi de medicina Tractatus IV. videlicet, De medicina practica, & speculativa. De remediis simplicibus, & compositis. De morbis singulorum membrorum corporis humani. De morbis in genere.
In 4. *bomb.* 175. script. anno Hegiræ 850.

XL.

Aladdini Ali Ben-Abialarami Alcarsi de Oculo.
In 4. *bomb.* 187. script. anno Hegiræ 851.

XLI.

Ismaelis Ben-Ebetallæ Israelitæ medici Tractatus quatuor. I. De medicina, de rebus naturalibus, de causis & signis morborum, Capita 50. II. De remediis simplicibus, & de cibis, ordine Alphabetico, Capita 2. III. De tuenda sanitate, remedia pro quolibet morbo, Capita 42. IV. De remediis compositis, Capita 22.
In 4. *bomb.* 224. script. anno Hegiræ 662.

XLII.

Mohammad Ben-Ali, Ben-Omar Samarcandi, de causis, & signis morborum, eorumque remediis.
In 8. *bomb.* 82, Cod. exaratus anno Hegiræ 760.

XLIII.

Geographia, & Historia animalium, plantarum, ac metallorum, *in* 4. *bomb.* 141.

XLIV.

Geographica totius Ægypti descriptio, videlicet, Urbes, oppida, & pagi ordine Alphabetico. Provinciæ Ægypti cum suis territoriis. Canones Dohanarum. Ægypti descriptio, arbores, plantæ, metalla, animalia, Sinus Nili, monetæ, opera publica, regimen politicum, Epocha, & Abachistæ.
In fol. bomb. 88.

XLV.

Hosni Ben-Omar, Ben-Abib, Chronicon rithmicum Patriarcharum, Judicum, & Regum Israel: Regum quoque Persarum, Ægyptiorum, Græcorum, Romanorum, Arabum, & Mahometanorum in Arabia, in Syria, in Hispaniis, & in Africa.
In 4. *bomb.* 41.

XLVI.

Hamzæ Ben-Achmed, *Ben-Esbat* Africani, Chronicon ab anno Hegiræ 527. usque ad annum 922. in quo Mahometanorum & Christianorum res gestæ in Arabia, Syria, Ægypto, ac Thracia peraccuratè describuntur.
In fol. bomb. 203.

XLVII.

Abdarrachmani Gelaleddini Asiutensis historia Chalipharum, à Mahomete usque ad annum Hegiræ 886. *in* 4. *bomb.* 174.

XLVIII.

Abulvalidi Ben-al-Sciochnæ, Chronicon ab ineunte Hegira usque ad annum 806.
In fol. bomb. 146. Cod. scriptus anno Hegiræ 850.

XLIX.

Abulvalidi Ben-Sciochnæ, Chronicon aliud copiosius, à Mahomete usque ad annum Hegiræ 806.
In fol. bomb. 115. Cod. scriptus anno Hegiræ 972.

L.

Acmed Zaineddini Ben-Ali, Ben-Hosain, Ben-Ali, cognomento *Sciaiphi*, compendium historiæ Urbis Alepi, ex Chronico Abul-Validi Ben-Al-Sciochnæ, in Capita XXV. divisum.
In 4. bomb. 133.

LI.

Abdarrachmani Gelaleddini Ben-Abi-Bacr Asiutensis, Historia Ægypti, *in 4. bomb.* 362.

LII.

Mohammad Abu-Abdalla, Ebn-Omar, *Al-Vachedi*, Historia Damasci, & reliquarum Syriæ urbium, quum primùm à Mahometanis expugnatæ fuerunt. *In fol. bomb.* 193.

LIII.

Historia Urbis Jerusalem, totiusque Palæstinæ, usque ad annum Hegiræ 900.
In fol. bomb. 273.

LIV.

Historia Urbis Mecchæ, usque ad annum Hegiræ 981. *In 4. bomb.* 200.

LV.

Historia Dynastiarum, & *Vestigia priorum*: videlicet, historia *Patrum* ab Adam ad Mahometem: *Chalipharum*, à Mahomete usque ad imperium Othomanicum: *Othomanorum* Imperatorum res gestæ. *Regum* Romanorum, Persarum, Arabum, aliarumque gentium series: *Urbes*, montes, flumina &c. ordine alphabetico.
In 4. bomb. 316. Codex scriptus anno Hegiræ 1114.

LVI.

Diarium Saracenorum in Ægypto, ab anno Hegiræ 851. usque ad annum 930.
In fol. bombyc. 121.

LVII.

Georgii Elmacini Homaidi Chronicon ab orbe condito ad Heraclium Imperatorem. *In 4. bombyc.* 197.

LVIII.

Mahometis Raptus. Hunc librum Mahometani paris ferè cum Alcorano auctoritatis faciunt: estque veluti Apocalypsis illius impostoris, ubi voluptates & delicias in altero sæculo asseclis suis promissas describit. *In 4. bombyc.* 23.

LIX.

Drusorum Lex, per Epistolas XXV. tradita: in qua rejectis Hebræis, Christianis, Mahometanis, & Nazaræis, nova quædam secta statuitur ab Hamza Ben-Ali, Ben-Achmed, qui toto libro nugatur, Al-Hachemum Bamr-Illa, (is Saracenis in Ægypto imperavit circa annum Hegiræ 400.) non hominem esse, sed Deum, qui in mortali carne apparuerit, & mox in cœlum sese receperit, eumque solum adorandum.
In 4. bombyc. 86. Codex perrarus, quem tanti faciunt Drusi, quanti Alcoranum Mahometani: quin & summa ipsum diligentia occultant, nec ab aliis, quàm ab eorum Sapientibus contrectari permittunt.

LX.

Mohammad Abu-Abdalla Andalutii Tractatus de homine microcosmo: *In 4. bombyc.* 220. exaratus anno Hegiræ 933.

LXI.

Mohammad Abu-Abdalla Andalutii de homine microcosmo tractatus moralis.
Meiddini Ebn-Arab Andalutii Carmina moralia.
Mohammad Ben-Ali, cognomento *Suda*, Carmina.
In 4. bombyc. 145. Codex exaratus anno Hegiræ 999.

LXII.

Mohammad Ben-Achmed Tunetini ethica de virtutibus & vitiis.

Ali

Ali Ben Atia Apameensis ethica.
Meiddini Andalutii Carmina moralia.
In 4. *bombyc.* 323. Codex exaratus anno Hegiræ 892.

LXIII.

Meiddini Andalutii Ethica. Theologia. Epistolæ morales.
In 4. *bombyc.* 169. Codex exaratus anno Hegiræ 689.

LXIV.

Meiddini Andalutii collectio sententiarum Sapientum Mahometanorum. *In* 4. *bombyc.* 128.

LXV.

Meiddini Andalutii expositio vocabulorum ethicæ. *In* 4. *bombyc.* 123.

LXVI.

Meiddini Andalutii ethica: *In* 4. *bomb.* 99.

LXVII.

Ethica Meiddini Andalutii, & Sacreddini. *In* 4. *bombyc.* 168.

LXVIII.

Carmina Senachensis: Sciahabaddini: Sciarafaddini: & Meiddini Andalutii. *In* 4. *bombyc.* 121.

LXIX.

Colaila & Domna, Liber ex Indico in Persicum à Barzua sub Chosroë Nuscirvano Cavadis filio, Persarum Rege, translatus, & ex Persico sermone in Arabicum conversus ab Ebn-Al-Mocaffai, in quo per capita 16. & fabulas 340. institutio vitæ humanæ traditur. *In* 4. *bombyc.* 119. Codex exaratus anno Hegiræ 1024. ab Ali filio Joseph.

LXX.

Achmed Ben-Dervis Carafensis Apologia sectæ Mahometanæ adversùs Christianos & Judæos, in quatuor Capita divisa. 1. Defensio Alcorani. 2. Responsio ad objectiones Judæorum & Christianorum. 3. Objectiones CVII. adversùs Judæos & Christianos. 4. Prophetiæ L. de Mahomete ex veteri & novo Testamento. *In* 4. *bombyc.* 44. Codex exaratus ineunte Gemadi priore, anno Hegiræ 789.

LXXI.

Evangelia Matthæi, Marci, & Lucæ.
Epistolæ S. Pauli.
In fol. membr. 178.

LXXII.

Ordo Sponsalium juxta ritum Græcorum. Arabicè.
Ordo Baptismi, auctore S. Basilio Magno. Arabicè.
Exequiæ Defunctorum, Syriacè.
Ordo adorationis in die Pentecostes. Syriacè.
Benedictio aquæ in Epiphania. Syriacè.
In 8. *bombyc.* 77.

LXXIII.

Gabrielis Farahat Maronitæ, Monachi S. Antonii in Monte Libano, Grammatica Arabica, omnium quæ hactenus prodierunt, accuratissima. *In* 4. *bombyc.* 135. Ab Auctore revisa & correcta.

LXXIV.

Gabrielis Farahat Monachi Antoniani, Poëmata elegantissima: *In* 4. *bombycino.* Ab Auctore revisa & emendata.

LXXV.

Ephræm Syri commentaria in Genesim, & Exodum. *In fol. bombyc.* 187. Codex Carsciunicus, idest, Syriacis quidem literis, sed Arabico sermone exaratus; quod & de novem sequentibus Codicibus intelligendum.

LXXVI.

Josephi Abbatis Epistola ad Davidem Archiepiscopum Maronitam, data anno Græcorum 1370. qua rogat eum, ut Ecclesiasticos sibi Canones transmittat.
Davidis Archiepiscopi Responsio ad Josephum Abbatem, cui sequentes Canonicos Tractatus transmittit.
Nomocanon Titulos 53. complectens. Videlicet, 1. Canon fidei. 2. de fide in Trinitatem & Incarnationem. 3. De oratione. 4. De menstruis. 5. De puritate. 6. De Eucharistia. 7. De oblationibus. 8. De communione. 9. De Baptismo. 10. De jejunio. 11. De deci-

decimis. 12. De oblationibus pecorum. 13. De oblationibus fructuum. 14. Expositio Symboli. 15. Canones de iis, quæ ad universos Christi fideles spectant. 16. Canones Monachorum & Monialium. 17. Canones Sacerdotum. 18. Canones Christifidelium: & de horis Canonicis. 19. De jejunio, repudio, matrimonio, fide, mutuo, & judicio. 20. De Patriarchis, Episcopis, Presbyteris, Diaconis, Monachis, & Laicis. 21. Canones secundæ Synodi Constantinopolitanæ. 22. Canon Cyrilli Hierosolymitani de Baptismo, & Matrimonio. 23. De Christo Domino. 24. Canon Joannis Evangelistæ. 25. Ejusdem Canon de causis, ob quas licet viro dimittere uxorem, & viceversa. 26. De Christo, & Trinitate, ex Libro Idi Ben-Abraham, cognomento Ben-Edian, descripto anno Hegiræ 386. 27. De Oratione Dominica. 28. Canones Clementis. 29. De festorum observatione. 30. De consecratione Templorum. 31. De Sacro Chrismate. 32. De Altaribus. 33. De Paramentis Sacerdotalibus. 34. Canones Apostolorum LXXXI. 35. Petri Apostoli Canon de Ecclesia. 36. De decimis, & primitiis. 37. Petri Apostoli constitutiones. 38. Constitutio Pauli. 39. Pauli, vel secundùm alios, Jacobi constitutio de commemoratione defunctorum. 40. De convivio defunctorum. 41. De iis, qui persecutionem patiuntur propter Fidem. 42. De gradibus Sacerdotii. 43. Pauli constitutio de communione. 44. Nicæni Canones XXII. 45. Ancyrani Canones XXIII. 46. Neocæsarienses Canones XV. 47. Gangrenses Canones XX. 48. Antiocheni Canones XXIV. 49. Laodiceni Canones LIX. 50. Constantinopolitani Canones IV. 51. Chalcedonenses Canones XXVII. 52. Ephesinus Canon. 53. Constantini, Theodosii, & Leonis Imperatorum Statuta CXL.

In 4. bomb. 295. Codex Arabicus Syriacis literis exaratus anno Alexandri 1713. *Christi* 1402.

LXXVII.

Athanasii Patriarchæ Jerusalem Homiliæ LXV.

Joannis Chrysostomi Homilia de Resurrectione Domini.

Archadii Archiepiscopi Cypri Homilia de S. Georgio Martyre.

S. Marinæ Virginis vita.

S. Archelai vita.

Gregorii Nazianzeni Homilia de S. Cruce.

Dionysii Areopagitæ Epistola ad Timotheum de martyrio Petri, & Pauli Apostolorum.

In fol. bombyc. 437. Codex Arabicus Syriacis literis scriptus anno Alexandri 1862. *Christi* 1551.

LXXVIII.

Nomocanon, seu *Pœnitentiale*, Capita LII. complectens de pœnitentiis injungendis pro singulis peccatis. Liber inscribitur *medicina spiritualis*.

In fol. bombyc. 98. Cod. Arabicus literis Syriacis exaratus anno mundi 7040. Græcorum 1843. *Christi* 1532.

LXXIX.

Gasparis Cyprii Maronitæ Liber de Sacramentis in genere. De Baptismo. De Confirmatione. De Eucharistia & Sacrificio Missæ. De Pœnitentia & Confessione.

In fol. bombycin. 346. Arabicè literis Syriacis.

LXXX.

Joannis Dilaitæ Monachi sermones ascetici.

Philoxeni Mabugensis epistola ascetica.

In 8. bombyc. 240. Arabicè literis Syriacis.

LXXXI.

Gabrielis Barclaji Episcopi Nicosiensis, de sphœra metro heptasyllabo. Arabicè.

Danielis Sapientis de signis Zodiaci, de Eclipsi Solis & Lunæ, de terræmotu, tonitru &c. & de mensibus. Arabicè.

Berozi Chaldæi ad Theonem, de elementis & homine. Syriacè.

Astrologia, & Lunarium. Syriacè.

Gabrielis Barclaji in Apocalypsim Joannis expositio metrica. Arabicè.

Orationes, Benedictiones, & Absolutiones. Syriacè.

Ordo Benedictionis Ignis Sabbato Sancto. Syriacè.

Jacobi Sarugensis Carmina de Joseph, & de pueris Ephesi. Syriacè.

De Inventione corporis Joseph Patriarchæ sub Arcadio & Honorio Imperatoribus carmen heptasyllabum. Syriacè.

Carmina varia. Syriacè.

Kalendarium, & *Lunarium*. Syriacè.

Historia animalium. Syriacè.

Honain Archiatri fragmentum de medicina. Syriacè.

Josue Bar-Ali, discipuli Honain, explanatio

natio vocum exoticarum è Syriaco in Arabicum.

Utilitates leguminum, plantarum, & herbarum. Arabicè.

Michaelis Risii Patriarchæ Maronitarum epistola ad Regem Franciæ, data anno Christi 1575.

Hebedjesu Sobensis carmen dodecasyllabum de peregrinatione: & de S. Cyriaco Martyre. Syriacè.

Abdjesu Patriarchæ Chaldæorum carmen dodecasyllabum de laudibus Romani Pontificis. Syriacè.

Symbolum S. Athanasii. Syriacè.

Jesujabi Episcopi Nisibeni Professio Fidei. Arabicè.

Formularium Epistolarum. Arabicè.

Professio Fidei, Arab. Lat. impressa Romæ jussu S. Pii V. in Collegio Soc. Jesu, anno 1566.

Regulæ Collegii Maronitarum de Urbe, ex Italico sermone in Arabicum translatæ à Jacobo filio Simeonis Hesronita anno 1585.

Missæ Nativitatis Domini, è Latino in Arabicum translatæ à Jacobo filio Simeonis Hesronita.

Davidis Bar-Pauli carmen Syriacum heptasyllabum de Alphabeto Syriaco.

De septem Climatibus, carmen Syriacum heptasyllabum.

In 4. bombyc. 859. literis Syriacis.

LXXXII.

Stephani Edenensis Patriarchæ Antiocheni Maronitarum, Chronicon ab anno Christi 1095. ad annum 1699. de rebus in Syria gestis. *In fol. bombyc.* 140.

LXXXIII.

Petri Tullensis Archipresbyteri Ecclesiæ Berœensis, Metaphysica, de ente, de uno, de impossibili, de vero & bono, de essentia & existentia, de substantia & accidentibus, de ente rationis, de Angelis, de Deo. *In 4. bombyc.* 101. Codex Arabicus, literis Syriacis exaratus ab Elia Saad Presbytero Maronita.

LXXXIV.

Petri Tullensis Theologia, de Deo uno & trino, de Actibus humanis, de virtutibus & vitiis, de Incarnatione Verbi & Sacramentis Ecclesiæ. *In 4. bombyc.* 400. Codex Arabicus literis Syriacis exaratus ab Elia Saad Presbytero Maronita.

LXXXV.

Quatuor Evangelia, Arabicè impressa in urbe Alepo, sumptibus Athanasii Græcorum Antiocheni Patriarchæ, in folio anno 1706. quod & de quinque sequentibus Codicibus intelligendum.

LXXXVI.

Lectiones Evangelii per annum cum Homiliis & Kalendario, Arabicè, *in fol.* sine anno & loco.

LXXXVII.

Psalterium Arabicum, *in 4. Alepi 1706.*

LXXXVIII.

Joannis Chrysostomi homiliæ XXXIV. *in fol.* sine anno, & loco.

LXXXIX.

Paracleticum Arabicum, *in fol.* Alepi anno 1711.

XC.

Athanasii Patriarchæ Jerosolymitani Homiliæ LXVI.

Joannis Chrysostomi homilia de Paschate resurrectionis.

Chrysanthi Patriarchæ Jerosolymitani Epistola ad suos Diœcesanos de impressione hujus libri, Græc. Arab.

In fol. Alepi anno 1711.

XCI.

Psalterium Æthiopicum, ms. *in 8. membr.*

XCII.

Liturgia Græca S. Basilii Magni, ms. *in membr. in seipsam volubili.*

XCIII.

Pentateuchus Hebraicus pervetustus, *in membrana in seipsam volubili*, oblatus Sanctissimo Patri à Lotfalla Damasceno, qui unàcum Auctore ex Ægypto in Urbem navigavit.

XCIV.

Adagia Arabica XL. totidem tetrastichis versibus Turcicè expressa. Codex elegantissimè exaratus à Mohammad Bocharensi in urbe Samarcand. Pertinebat

bat ad domesticam Bibliothecam Sanctissimi Pontificis. *In 4. bombyc. 9.*

XCV.

S. Gregorii Illuminatoris Epistola ad S. Jacobum Nisibis Episcopum, qua eum rogat, ut Tractatum sibi conscribat de Fide.

S. Jacobi Nisibis Episcopi Liber ad S. Gregorium, in Capita XVIII. distributus: videlicet, 1. De fide. 2. De caritate. 3. De jejunio. 4. De oratione. 5. De pugna spirituali. 6. De pietate. 7. De pœnitentia. 8. De resurrectione mortuorum. 9. De humilitate. 10. De Pastorum munere. 11. De circumcisione adversùs Judæos. 12. De Sabbato adversùs Judæos. 13. De delectu ciborum. 14. De Paschate. 15. De Gentium electione & Judæorum reprobatione. 16. Christum esse Filium Dei. 17. De Virginitate & castitate adversùs Judæos. 18. De Adventu Messiæ, adversùs Judæos.

Ejusdem S. Jacobi Epistola ad Episcopos, Presbyteros, & Diaconos Seleuciæ & Ctesiphontis, de dissidiis & contentionibus, quæ ex superbia oriuntur, deque ambitione.

In fol. 132. Codex Armenicus exscriptus ex pervetusto exemplari, quod prostat Venetiis in Hospitio Monachorum Armenorum, & à Petro Mechitar eorundem Monachorum Abbate dono oblatus Sanctissimo Domino Nostro.

XCVI.

Hebedjesu Episcopi Sobensis Paradisus, seù Carmina Syriaca L. de diversis, elegantissimo sermone & admirabili prorsùs artificio edita ab Auctore anno Græcorum 1602. & ab eodem scholiis illustrata anno 1627.

Ejusdem Hebedjesu Carmen heptasyllabum de vocibus æquivocis.

Georgii Episcopi Arabum Carmen dodecasyllabum de Kalendario.

In fol. Codex Syriacus exscriptus à D. Michaele Metoscita Presbytero Maronita ex exemplari Bibliothecæ SS. Marcellini & Petri, quod scriptum esse dicitur feria 6. die 5. Novembris anno Græcorum 1851. sub Simeone Patriarcha Chaldæorum, & Ananiesu Metropolita.

XCVII.

Homiliæ XXVII. Sanctissimi Patris CLEMENTIS XI. ab amicissimo Petro Joanne de Petit in Vaticana Bibliotheca linguæ Sanctæ Scriptore Hebraicè redditæ, & elegantissimè exaratæ. *In fol. max.* 108.

CODICES ARABICI

A Clemente Caracciolo Neophito nuperrimè exscripti.

I.

Phræm Syri Sermones LII.

Gregorii Nysseni encomium in S. Ephræm.

In fol. 175. Codex Arabicus, unàcum duodecim sequentibus, ab exemplari Bibliothecæ Sancti Petri Montis Aurei exarato anno Martyrum 1045. exscriptus à Clemente Caracciolo Ægyptio, qui quum in Melita captivus esset, & inter Mahometanos Jerophantem ageret, ad Christianam Religionem, frementibus licet suis, conversus, Romamque ab Illustrissimo Melitæ Inquisitore missus, singularem Sanctissimi Pontificis clementiam expertus est, à quo menstrua stipe ad honestam vitæ sustentationem donatus, operam suam in describendis libris Arabicis profitetur.

II.

Abulbarcat Ben-Cabari Presbyteri Ægyptii Liber inscriptus *Lampas Tenebrarum & Declaratio Officiorum*, in Præfationem & Capita 24. divisus. 1. De Fide in Trinitatem & Incarnationem, ubi Sectam Jacobiticam propugnat, hæresumque catalogum recenset. 2. Symboli Nicæni expositiones duæ, altera Auctoris, Severi Mocaffai Episcopi Asmonæorum altera, unàcum historia Dioscori, Severi, & Jacobi Baradæi; quorum errores à Mocaffao & Abulbarcato admittuntur. 3. De œconomia Domini ab incarnatione usque ad ascensum in cœlum, deque Apostolorum electione & Ecclesiæ fundatione. 4. De gestis Duodecim Apostolorum, & LXX. Discipulorum. 5. Sylloge Canonum Apostolorum & Conciliorum generalium atque particularium: nec non Canones Patrum, & Patriarcharum

rum Alexandrinorum, & Statuta Imperatorum. 6. De libris Canonicis Veteris & Novi Testamenti: Canones Ammonii & Eusebii in Evangelia: & Tractatus de veritate fidei Christianæ. 7. Catalogus Scriptorum Ecclesiasticorum. 8. De Ecclesia ejusque Dedicatione. 9. De Chrismate, ejusque confectione, & consecratione. 10. De Patriarchæ electione & consecratione. 11. De Episcoporum electione & consecratione. 12. De Presbyterorum ordinatione. 13. De ordinatione Diaconorum, Hypodiaconorum, aliorumque inferiorum ordinum. 14. De monachis, & monasteriorum regimine. 15. De Baptismo. 16. De Horis diurnis & nocturnis. 17. De Liturgia, & Eucharistia. 18. De Quadragesimali jejunio, & hebdomada Passionis. 19. De quinquagesimali tempore, à Paschate resurrectionis usque ad Pentecosten. 20. De matrimonio. 21. De exequiis defunctorum, & oleo infirmorum. 22. Lectiones ex veteri & novo Testamento per annum festosque dies, juxta ritum Coptorum. 23. Kalendarium Coptorum. 24. De picturis & imaginibus: de campanis: de frequentatione Eucharistiæ: de thure: de conventu in Ecclesia: de zonis: de candelis & lampadibus: de crucis signo, quod unico digito à Coptis formatur: de nudatione pedum in Ecclesia: de tonsione capillorum: de tonsura clericorum: de cooperiendis amictu capitibus in Ecclesia: de confessione auriculari: de conservatione Eucharistiæ ejusque de loco in locum translatione: de fabarum & lupinorum usu: de salis commistione cum Eulogiis: de baculorum usu in Ecclesia: de octo tonis, & cantu Ecclesiastico: de aqua probationis: de benedictione calicis: nomina dignitatum & officiorum Ecclesiæ.

In fol. 295. Codex exscriptus ex Archetypo Bibliothecæ Collegii Urbani de Propaganda Fide.

III.

Catalogus Scriptorum Arabum, Persarum, & Turcarum, Auctore *Haphido* supremo Mahometanorum antistite, inscriptus *Declaratio dubiorum, de nominibus Librorum & facultatum*, vel Synopticè, *Nomina Librorum*, ordine alphabetico dispositus, & in tres Tomos divisus: quibus præmittitur Tractatus de Libris & scientiis, Capita V. complectens. 1. De definitione & divisione scientiarum sectiones quinque. 2. de inventione scientiarum & Librorum, & de Scriptoribus uniuscujusque sectæ, & nationis, sectiones quatuor. 3. De Scriptoribus eorumque scriptis, sectiones tres. 4. De scientiis Mahometanorum, & quare eorum plerique Arabicè quidem scripserint, sed Arabes nequaquam fuerint, & de scientiarum nobilitate atque præstantia: deque earum impedimentis, & quales esse debeant docti viri, sectiones decem. 5. De scientiarum subjectis, objectis, nominibus, & titulis, sectiones septem. *Tomus Primus* Catalogus Librorum à prima litera Alphabeti Arabici usque ad tertiam inclusivè, complectitur Libros circiter *6596*. *Tomus secundus* à quarta litera Alphabeti ad quintam decimam, Libri 5255. *Tomus Tertius* à decima sexta litera Alphabeti usque ad postremam, Libri *6708*. universim Libri sunt circiter 18550. quorum tituli ordine Alphabetico recensentur, unàcum ætate Auctorum, ab ineunte Hegira ad annum circiter 1028.

In fol. Codex Arabicus exscriptus ab exemplari Bibliothecæ cl. Viri Comitis Aloysii Ferdinandi Marsilii, quam *Instituti scientiarum Bononiæ* appellant.

IV.

Georgii monachi in Laura S. Simeonis apud Antiochiam, Disputatio de Christiana Religione, habita cum quibusdam Mahometicæ superstitionis cultoribus coram Duce Mosciammar fratre Chaliphæ Al-Daheri Gazi ben-Joseph, ben-Job, sub Leone Armeno Imp. anno mundi *6615*.

In 4. chart. 43. Codex Arabicus exscriptus ab exemplari Bibliothecæ S. Petri Montis Aurei.

V.

Joannis Damasceni Logica ad Cosmam Majumæ Episcopum *in 4. chart.* 116. Cod. Arabicus exscriptus ab exemplari Bibliothecæ S. Petri montis Aurei.

VI.

Joannis Damasceni Paradisus intellectualis, de Virtutibus & Vitiis. *In fol.* 157. Codex ex Græco in Arabicum translatus à Josepho Episcopo Phuæ anno Martyrum 951. exscriptus autem à Clem. Caracciolo ex Codice Bibliothecæ S. Petri Montis Aurei, qui ex autographo Josephi Episcopi transumptus esse dicitur.

VII.

Joannis Chrysostomi Homiliæ 88. *in fol.* 102. exscriptæ ab exemplari Bibliothecæ S. Petri montis Aurei.

VIII.

Athanasii Liber adversùs Judæos, ubi vaticinia Prophetarum proferuntur de adventu Messiæ, deque cæteris Christianæ Religionis dogmatibus.

Eliæ Episcopi Nisibeni sessiones VII. de Christianæ Religionis veritate adversùs Mahometanos: Disputatio habita cum Abilcasemo Hosaino filio Ali Africano, anno Hegiræ 419.

In fol. 50. Codex Arabicus exscriptus ab exemplari Bibliothecæ S. Petri montis Aurei scripto anno Christi 1242.

IX.

Joannis Dilaitæ, cognomento Sancti Sabæ, Sermones ascetici 28. Epistolæ 48. Orationes 3. *In fol.* 117. Codex Arab. exscriptus ab exemplari Biblioth. S. Petri montis Aurei.

X.

Psalterium, cum Canticis X. è Græco in Arabicum translatum à Diacono Abdalla Alphadli filio, nitidissimè exaratum. *In* 4. *chart.* 121.

XI.

Evangelium S. Matthæi, nitidissimè exaratum *in fol.* 52.

XII.

Quatuor Evangelia nitidissimè exarata *in fol.* 166.

XIII.

Quatuor Evangelia nitidissimè exarata *in fol.* 163.

INDEX

INDEX RERUM.

A

Atha-

B

C

D

De-

F

G

H

I

N

R

S

S. Ser-

T

Theo-

V

X

Z

FINIS.

ERRATA.

Pagina 26. columna 1. versu 8. ܕܓܠܘܗܝ lege ܒܪܓܠܘܗܝ. Pag. 38. col. 1. vers. 42. *Ephæmus*, lege *Ephræmus*. Pag. 57. col. 2. vers. 28. *Diatessari*, lege τȣ *Diatessaron*. Pag. 156. col. 2. vers. 39. *resistit*, lege, *abrenunciat*. Pag. 171. col. 2. vers. 37. *agnofcit*, lege, *agnoscit*. Pag. 187. col. 2. vers. 20. *Henscherium*, lege, *Henschenium*. Pag. 205. col. 2. lin. 3. & seqq. *Nuschisruani*, lege, *Nuscirvani*. Pag. 214. col. 1. vers. 39. *Cod. Syriaco V*. lege, *IV*. ibidem Postill. 1. *Cod. Syriaco V*. lege, *IV*. Pag. 221. col. 1. vers. 12. *scilicem*, lege, *scilicet*. Pag. 229. col. 1. vers. 16. *supta*, lege, *supra*. Pag. 229. col. 2. vers. 39. *costro*, lege, *nostro*. Pag. 270. col. 1. vers. 50. *micas panis*, lege, *frusta*. Pag. 242. col. 2. vers. 44. *condidius*, lege, *candidius*. Pag. 282. col. 1. vers. 7. *annis*, lege, *anni*. Pag. 287. col. 2. vers. 14. ܡܣܡܐ, lege, ܡܣܡܐ. Pag. 297. col. 2. vers. 23. *peversa*, lege, *perversa*. Pag. 316. col. 1. vers. 2. عاى, lege, على. Pag. 367. col. 2. vers. 47. *ab*, lege, *ad*. Pag. 369. col. 2. vers. 9. *aureorum*, lege, *denariorum*. Pag. 387. col. 1. vers. 1. *Caput IX*. lege, *XXX*. Pag. 394. col. 2. vers. 14. *australe*, lege, *orientale*. Pag. 406. col. 2. vers. 27. ܘܐܦܣܩܘܦܐ, lege, ܘܐܦܝܣܩܘܦܐ. Pag. 406. col. 2. post vers. 25. hæc desiderantur: *signumque hastæ in speciem in cælo visum est pluribus diebus mense Januario*. Pag. 451. col. 1. vers. 10. *oportat*, lege, *oportet*. Pag. 491. col. 2. vers. 40. ܡܫܡܫܢܘܬܐ, lege, ܡܫܡܫܢܘܬܐ. Pag. 422. col. 2. vers. 26. *Abgarns*, lege, *Abgarus*. Pag. 522. col. 2. vers. 9. *orindus*, lege, *oriundus*. Pag. 580. col. 2. vers. 33. *LXIV*. lege, *LXII*.

E R R A T A.

F I N I S.